„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Serbska centralna knihownja Budyšin

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 5. januara 1884.** **Lětnik 43.**

Nowolětny khěrlusch 1884.

Saßo lěto leži sady,
A nowe lěto nam dał s hnady
Ssy, Božo, kiž ßam s hnadu dźesch.
Ty pak, kiž ty cžaßy wodźisch
A zyrkej ßwoju we nich płodźisch,
Ty pschezo luboscź wostanjesch.
Cźe, Wótcže, khwalimy,
Nam wostanjesch, schtož ßy,
Wukhowanje.
Hlaj to, schtož wuradźił ty ßy,
To wuwjedźene widźimy.

Pśches žiwjenje ßmuhu runu
My wschitzy dźemy jenož junu,
Ssyw wußywacź ßej k wěcžnoscźam.
Wucź naß dny tu krótke wužicź
A we nich ßwěru tebi ßłužicź,
So njejßu junu k ßudej nam!
Cžaß k wußywej ßy dał;
Schtóž njeje wußywał,
Niczo njeżnje.
Duž spožcź nam ty, so mudri ßmy
A dobry ßyw ßycź khwatamy!

S dowěrjenjom daj nam hladacź
Na tebje jenož, wschak ty tradacź
We žanym cžaßu njedasch nam!
Wjeßele dha stawacź chzemy,
Hdyž w twojim mjenje dale dźemy,
Pój ßam naß wodźicź k njebjeßam!
Wscho derje cźinił ßy,
We twojej ruzy ßmy,
Wótcže wěcžny,
Duž modlenje ßo na tebje
Nam zyle saložiło je.

Běžecź daj nam wschěm we wěri
Po twojej prawej sbóžnej cźěri!
Wschak wěmy, so ßy pola naß.
Ssam też podróżnik na semi
Ssy wobdaty był s cźerpjenjemi
A prajił: Ja ßym pola waß.
Spožcź wěru, khróbłoscź, móz,
Hdyž pschibliža ßo nóz,
Knjeże Jesu!
Wschak twoji ßmy, nasch pak ßy ty,
Sso na wěcžne cźi ßwjecźimy. J.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Draždźan pišaja, so staj ßo Jeju Majestoscźi kral Albert a kralowa Karola ßobotu 29. dezembra se ßwojeho strehlenskeho lětnjeho hrodźika do kralowskeho hrodu w Draždźanach pscheßydlikoj. — Nowolětne sbožopschecźa ßo hižo patorżizu sapocžachu, hdźež kralowsky cźeledźinoju kralej a kralowej ßwoje dobropschecźa pschinjeßechu. Pśched nowolětnej Božej ßłužbu jimaj w katholskej dwórskej zyrkwi biskop Bernert a katholske duchownstwo sboże pschejesche, a potom sta ßo to w kralowskim hrodźe wot sastojnikow kralowskeho dwora a wot jich mandźelskich knjenjow; dale pschińdźechu toho dla statni ministrojo, zusy póßkanzy se ßwojimi sastojnikami a zusy knježa, na kralowskim dworje pschedstajeni. Hewak też hischcźe sboże pschejachu wschelazy saksky knježa, generalojo a drusy offizierojo. Wjecžor na pół woßmich woßebne knjenje, na kralowskim dworje w ßłužbje stejaze a potom też wschelazy drusy knježa a knjenje sboże pschejachu. To ßamo cžinjachu hižo prjedy wo dnjo pschedßydźi sakskeho ßejma a wschelazy ßejmsky sapóßkanzy. — Wot 1. januara t. l. maja saksky wyschschi żandarmojo pschi ßwojej uniformje jenož jednory seleny khornaŕ, tak so na nim, kaž, dotal, žane ßłéborne treßy wjazy njejßu.

— S Barlinia pišaja, so Jeho Majestoscź khěžor Wylem pschi nowolětnym sbožopschecźu, kotreż ßo jemu wot domjazych a zusych knježich podnjeße, žaneje politiskeje rěcže dźerżak njeje, schtož je snamjo, so w politizy žane straschne podawki njehroża a toho dla wscho w dobrym měrje a pokoju wostanje. — Wysche toho, so je ßo limburgski katholski biskop, kotryż bě dlejschi cžaß wotßadźeny, po woli khěžora jako pruskeho krala saßo do ßwojeho sastojnstwa wrócźił, je też s druheho skutka widźecź, so pruske knježerstwo k katholskemu duchownstwu saßo pscheczelnische bycź pocžina. Mjenujzy pśches tak mjenowane mejske sakonje bě bjes druhim też postajene, kak maja cźi, kiž na katholske duchownstwo studuja, ßwoje studije dokonjecź a pod kajkimi wuměnjenjemi ma katholski duchowny zyrkwinske město dostacź. Tute wuměnjenja běchu pak wschelakim postajenjam katholskeje zyrkwje pschecźiwne, cžehož dla ßo wot katholskeho duchownstwa wobkedźbowacź njemóżachu. S toho pak wunźe, so ßo w Pruskej jara wjele katholskich duchownych městow wobßadźicź njehodźesche. Tola nětko je pruske ministerstwo wot tajkich postajenjow tak mjenowanych mejskich sakonjow wotstupiło a chełmskemu (kulmskemu) biskopej poručiło, so by sa wuprósdnjene katholske duchownske města w Pruskej dowólnoscź k jich nowowobßadźenju wot ministerstwa wuproßył, se ßlubjenjom, so ju bjese wschěch dalschich wuměnjenjow dostanje. To je wón też scźinił a ministerstwo je jemu w sandźenych dnjach hižo dowolnoscź k wobßadźenju 119 wuprósdnjenych duchownych měst w wrótßławskim (breslauskim) arzybiskopstwje pschipóßłako. Nětko drje też druhe biskopstwa bórsy na rjad pschińdu. — Se strowoscźu wjerńcha Bismarka w tu khwilu derje steji a je toho dla nimale města nadźija, so budźe ßo na wuradźowanjach khěžorstwoweho ßejma (rajchstaga) w Barlinje wobdźělicź móz. Hacź do toho cžaßa pak hischcźe na ßwojim kuble Friedrichsruhe wostanje. — Na kralowskim persyskim dworje w Teheranje hacź dotal žadyn němski póßkanz njeběsche. Najskerje ßo pak tam, hdyž je ßo to w khěžorstwowym ßejmje wujednało, pórsy tajki póßkanz póscźele, so by tam němske kraje a němskich poddanow sastupował. — Italske knježerstwo je někotrych offizierow, kaž też skotoléńarjow do połnózneje Němskeje póßkało, so bychu tam konje sa italske wójsko, woßebje sa artilleriju, kupowali. — Pruske ministerstwo je wobsankło, so ma ßo katholskim duchownym chełmskeho, warmjeńskeho (ermelandskeho) a hildesheimskeho biskopstwa ta dźělba pjenježneje msdy, kotruż maja po prawym s krajneje kaßy dostacź, někto saßo wupłacźowacź. Mjenujzy tuta dźělba ßo jim — też po postajenju mejskich sakonjow — tójschto lět dawała

njeběſche. — Hewak je pruſke miniſterſtwo pſchiſwoliko, ſo ßmě ßo w Paderbornje tamniſchi duchownſki ſeminar, kiž Seminarium Liborianum rěka, ſaßo wotewricź. W nim něhdźe 30 ſtudentow katholſkeho duchownſtwa měſto doſtanje.

Awſtrija. W Winje je pſchedměſto ſ mjenom Favoriten, w kotrymž woßebje wjele dźěłaćerjow bydli. Tam je pak też zyrkej, w kotrejž jeſuitſki duchowny Hammerle prědowaſche a to też huſto doſcź wo dźěłaćerſkich naležnoſcźach. Wón bě w ßwojich prědowanjach roſeſtajał, ſo ßu moſle, na ruzy dźěłaćerja wot dźěła naſtate, wjele cźeſtniſche, hač drohi pjerſchcźeń na porſcźe bohaćka; wón běſche pak pſchi tym też prajił, ſo dźěłaćerjo njeßmědźa ßwoje ſboże jeniczy wot toho wotcźakowacź, ſchtož jich ſozialdemokratojo wucźa, ale ſo dyrbja dźěłaćerjo woßebje ßami ßwoje ſboże pſchiſporjecź, kotreż wſchak — Bohu žel — něktoryžkuliž dźěłaćeŕ ſ tym kaſy, ſo mſdu, ſa dźěło zykeho tydźenja doſtatu, ßobotu a njedźelu pſchezlóka abo na druhe waſchnje pſchecźini, tak ſo dyrbi potom druhe dny ſe žonu a dźěcźimi wulku nuſu cźerpicź. — Tajke ßkowa njeběchu ßo ßnadź wſchelakim dźěłaćerjam lubiłe, a jako Hammerle wóndano ſaßo wjeczor w 7 hodźinach „wo hódnoſcźi khudoby" prědowaſche, běſche tójſchto ludźi w pſchepjelnjenej zyrkwi, kotſiž na dobo harn hnacź poczachu. Woni ſchkrěczachu, ßyczachu a hwiſdachu a ßo k klětzy cźiſchcźachu, kamjenje na prědarja mjetajo a wokajo: „My njetrjebamy žanych jeſuitow! Dele ſ nim!" So by ßo kamjeni wobrół, dyrbjeſche Hammerle cźěkacź, kemſcherjo pak, kiž njewjedźachu, ſchto ma ta hara na ßebi, ßo tak ſaſtrózichu, ſo ßo ſ mozu k durjam cźiſchcźachu, ſo bychu cźekli. A dokelž něchtó ſawoła: „w zyrkwi ßo pali", dha bu cźiſchcźeńza hiſchcźe wjetſcha, tak ſo bu ßydom cźlowjekow khětro wobſchkodźenych a jenemu pſchi tym rjebła ſkamachu. Wjele kemſcherkam je ßo draſta roſtorhała. — Schtyrjoch nawjedowarjow tajkeho njekaſanſtwa ßu do jaſtwa ßadźili; Hammerle pak patoržizu po połdnju ſaßo prědowaſche. Zyrkej bě ſaßo pſchepjelnjena, ale nutrnoſcź poßłucharjow njeje ßo na žane waſchnje ſkaſyła, dokelž wſcho cźicho woſta.

Franzowſka. Franzowſke wójſko, kotreż je w anamſkim kraju twjerdźiſnu Sontaj dobyło, w njej hiſchcźe ſ měrom pſchebywa, a to najſkerje toho dla, ſo by tam tak dołho wotpocźnyło, doniž ſ Franzowſkeje nowi wojazy pſchińdu, kiž na měſto tych ſtupja, kiž ßu pſchi dobywanju Sontaja a prjedy padnyli.

Ruſſowſka. Prawe ramjo, kotreż běſche ßebi khěžor pſchi padnjenju ſe ßanjow trochu wobſchkodźił, wjazy njeboli, tak ſo móże ßo khěžor ſaßo ßuknju woblekacź, kaž prjedy. — Pjatk tydźenja 28. dezembra je w Petersburgu wěſty Jabłońſki ſe ßwojimi towaršchemi oberſtlieutnanta Ssudejkina ſkónzował. Tutón běſche mjenujzy nawjedował tajneje polizije a Jabłońſki bě jeho ſchpijon. Tónle, prjedy toho dla wotßudźeny, dokelž ſ nihiliſtami dźerżeſche, bu poſdźiſcho wobhnadźeny, dokelž móżeſche jeho Ssudejkin k wuſlědźenju nihiliſtow trjebacź. Ale nihiliſtojo běchu ſa tym pſchiſchli, ſo je Jabłońſki (kiž po prawym Pigarjew rěkaſche) polizajſki ſchpijon, a prajachu jemu, ſo jeho ſkónzuja, tola chzedźa jeho pod tym wumjenjenjom pſchi žiwjenju woſtajicź, je-li wón Ssudejkina, kiž je jim jara ſchkódny, w bliżſchich dnjach ſkónzuje. K tomu bě Jabłońſki hotowy a pißaſche toho dla Ssudejkinej, ſo by k njemu pſchiſchoł, dokelž ma jemu ważnu wěz pſcheradźicź. To bě ßo hewak hižo wjele krócź tak ſtało a toho dla też Ssudejkin na niczo ſke njetukaſche, ale ſ mkodym cźlowjekom, ßwojim wujom, k Jabłońſkemu dźěſche. K njemu pſchiſchedſchi, ßo wſchitzy tſjo ſa blido ßynychu, dołho pak njetrajeſche, a ſ pódlanſkeje ſtwy nęchtó Ssudejkinej do khribjeta tſěli a ſchtyrjo mużojo ßo ſe żeleſnymi erdźemi a piſtolijemi na njeho a na jeho wuja walichu. Ssudejkin, hač runje ßo ßylnje wobaraſche, bu bórſy ſkónzowany, jeho wuj pak cźežko ranjeny, po cźimž ſtóſtniży cźeknychu. Hač dotal jich hiſchcźe nimaja.

Egiptowſka. Wo falſchnym profecźe žane wěſte powjeſcźe njeßu pſchiſchłe, tola powjeda ßo, ſo wón ſe ßwojim wójſkom na Khartum cźehnje.

Koklowy mókſch.

„Schto jeno pak to tola budźe? Koklowy mókſch. To hiſchcźe tola nihdy cźaß žiwjenja ßkyſchał njeßym." Takle Schołcźiž Jurij měnjeſche, jako bě to napißmo něhdźe wuhladał.

Ja wſchak to też njeßym wjedźał, ale nětkle ßym to ſhonił, a duž chzu cźi tu wěz wupowjedacź. Wona cźi trochu kaž baßniczka klinczi, ale hdyž budźeſch ju wjedźecź, ßnadź prajiſch: ta wěz tak „wolbr" njeje. „Schtóž ſechze wucźbu ſ toho wſacź, tón njebudźe ßo nihdy kacź", naſch Sejler něhdźe praji, a jowle tele ßkowa też płacźa. Duž k wězy:

To bě cźi junu muž, — ja njepraju, hdźe, pſchetož hewak by mi wón to khětſje ſa ſko wſak — tón mějeſche wſcheho doſcź, pſchetož Bóh tón Knjes bě jemu wſcho dał, ſchtož móże cźłowjeka ſwjeßelicź, wón mějeſche rjane kubleſchko, duſchnu žónku a wjeßołe dźěcźatka, ale tón muž mějeſche ßwoju hłojcźku, bě worakawy a bórcźaty a bu dźeń wote dnja hórje ſ nim. W zyłej khěži jemu niczo prawe njebě; to by wón wokoło khodźił a kißałe bjeswoczo cźinił a hdyž njeby niczo měł, nad cźimž by ßo hněwacź móhł, by ßo ſ najmjeńſcha na muchi na ſcźěnje hněwał; wón měnjeſche, ſo te wjedźa, ſo je wón wſchak ſnjeſcź njemóże. Potom pak by ta wboha žona ſke dny měła. Pak by khoſej cźeńki był, pak by ſopa pſcheßelena była, pak by rěkało: „Hana, ty pak tola połcź pſches měru lutujeſch", pak ſaßo: „ty ßo do połcźa pſchejara dobywaſch", abo: „ty mi te dźěcźi helczišch" a toho runja. A to by potom zyły dźeń takle ſchko, a wón by pſchezo bórbotał a ßo wuntorił.

Ta wboha žona pak tola też wjedźeſche, ſchto ßo ßkuſcha, a cźinjeſche, ſchtož móżeſche, a duž by huſto na ßwojeho bórbotaka popłakała a ßebi ſe ſchórzuchom ßylſy ſetrěwała. Na poßledku pak bu jej ta wěz woſtudła a dokelž bě ßkyſchała, ſo je w holi delka mudra žona, ßo k njej poda a jej ßwoju nuſu wuſkorži.

Ta mudra žona, kotraž mějeſche tajki někajki kónczity nóß, jako bě Haninu ſkórżbu wußkyſchała, praji: „Waſch muž ma koklowego mókſcha w žiwocźe."

„Schto dha to je, koklowy mókſch?" ßo Hana woprašcha.

„To je wulka mucha, kiž jemu w wutrobje ßyda."

„Njemóżecźe ju ſahnacź?" ßo wboha žona dale praſcheſche.

„O ju", mudra žona praji, „ſahnacź ju móżu, ale naprjedy dyrbju tu waſcheho muża měcź."

„Ja wam jeho dele póſcźelu", Hana praji, „ale ſacźěrcźe jemu tu muchu ſ wutroby." Nětk ßo domoj poda.

Lědom bě do domu, tón muž ſaßo bórbotacź pocźa; „Hdźe dha pak ßy ſaßo wokoło łaſyła. Ty pak ßy wěſcźe wſchudźom po wßy pobyła a kleſki wokoło noßyła a ja ßym tu na ſopu cźakacź dyrbjał, ſo ßym ſkoro hłodu wumrjeł."

Žona ßo ſamolwjeſche a praji, ſo je pola mudreje žony pobyła a ßo ſa dobrej radu napraſchowała, ſo pak njeßmě prajicź, wo cźim je rěcź była.

Nětko pak bě tón muž kaž dźiwi a runu měru, hač runje bě prjedy chzył hłodu wumrjecź, dele do hole k tej mudrej žonje doběża, ſo by jej runje won do wocźow prajił, ſo to nihdy na nihdy njecźerpi, ſo by jeho žonje radu dawała. Ale jako wón pſched mudrej žonu ſtejeſche a ßo wuntorjeſche, wona mału ßykawu wſa, tykny ju do ſchkleńzy wody, ßykny jemu tu wodu mjes woczi a na jene dobo bu tón muž — — wulki cźorny kozor. „Nětk móżeſch moje dla bórbotacź, tak wjele hač chzeſch", ta mudra žona praji. To ßebi pak też tón kozor dwójzy prajicź njeda, ßydźe ßo do kucźika a pocźa tak borbotacź a bacź, ſo ßo wſchě ſcźěny tſchaßechu.

Napoßledk jeho hłód pocźa martrowacź. Ta žona jemu kuſk ſopy do ſchkliczki da. Kozor na ſopu ponucha a ſabórbota: „Schpitalſka ſopka to; nima žanych wóczkow."

Precź bě ſopa a ta ſtara baba ſawoła: „Dha ßebi myſchow nałoj, ty ripßo, hdyž chzeſch žracź, ty kocźi njeplecho ty."

Kozorej niczo wyſche njewoſta. Njechaſche ſawutlicź, dyrbjeſche zyku nóz na myſche łakacź. Puh! Te pak jemu ßkodźicź njechachu. Wone njeběchu ani warjene, ani pjecźene, wón dyrbjeſche je ßyre ſ prochom a ſ mochom ſežracź. To bě żałoßny kuß žratwy, ale ſpóżeracź ju dyrbjeſche. Rano pocźa bórbotacź: „Mi chze ßo picź. Te myſchaze koßmy mje w žiwocźe pala kaž helſki woheń." Stara baba jemu ſchkliczku mlóka ſtaji. Wón pocźa na nje nuchacź a praji: „Mlóko je zyle módre", a hnydom bu mlóko precź. Stara pak ſawoła: „Wonkach je łuża, tam ßo nażlokaj, jeſoli chze ßo cźi picź."

Duž bu kozorej ſlě, wſcha wutroba jemu ſpadny, wón pſchezo mjenje bórbotaſche a napoßledku bu wſchón cźichi. Potom ſaſtona a praji: „Mi wſchak ßo to po prawdźe ſtanje! To ßym ßebi ſe ßwojim wěcźnym bórbotanjom a helſkim wuntorjenjom ſaßłużił. Ach, hdy bych jeno wjazy njetrjebał kozor bycź a móhł ſaßo cźłowjek bycź, ſo bych móhł doma pola ßwojeje duſchneje žony a ßwojich lubych dźěcźi bycź, kak wjeßoły bych tola był!"

Pſchi tymle ſtonanju bě wón hubu trochu jara wotcźinił a na jene dobo jemu — ſchnurr — ſchnurr — wulka mucha ſe rta ſlecza, tak wulka, kaž wróbl. Ta ſtara baba pak hnydom khoſchcźo hrabny a muchu ſe jſtwy wuhna. Duž bě precź.

„To bě tón koklowy mókſch", wona praji a ſ tymi ßkowami ßo ſ kijeſchkom kozora dótkny. Na jene dobo ſaßo muž pſched njej ſteje-

sche. Wón mějesche jara pschecźelniwe wobliczo, bě wschón wjeßoły a ßo wutrobnje sa wumóženje podźakowa.

„Ja nihdy wjedźał njejßym", wón praji, „so mam tajkeho koklowego mókscha w žiwocźe a njebudźich jeho se ßamßnymaj wocžomaj widźił, to hischcźe dźenßa wěrił njebych. Nětk pak je mi tak lóhko wokoło wutroby a ßym tak wjeßoły, so bych ßebi hnydom kusk sarejwał. Chźemoj ßebi hnydom „hopser" sarejwacź, babka!"

Duž ßo ta stara babka wußmja a praji: „Džicźe jeno Božemje domoj a sarejwajcźe ßebi ße ßwojej žonu, ale bjerćźe ßo na kedźbu, so by „koklowy mókscha" saßo do waß njesajěł."

„Nó", muž měnjesche, „hdyž wy so mnu kuß sarejwacź njechacźe, dha chźu ßebi jedyn sahwisdacź." Potom starej ruku da, dźěsche domoj a duzy ßebi wjeßoły kuß sahwisda.

Wot toho cźaßa bě muž najlěpschi, najspokojnischi, najwjeßelschi cźlowjek, a hdyž by hdy saßo počźał ßo wuntoricź, by žona prajiła: „Handrijo! tón koklowy mókscha!" Duž by ßo saßo dopomnił, pschetož wón njemějesche myßle, tu wěz s nowa wospjetowacź.

Ze Serbow.

S Budyschina. W lěcźe 1843 a to 28. dezembra je ßo stało, so bu tudomny lěkař knjes dr. Friedlein jako měschcźanski lěkař a jako tajki sa tudomnu hojerńju postajeny. Dla jeho wschelakich woßebnych saßłužbow w lěkarskim skutkowanju dosta ßo k. dr. Friedleinej pschi tutym 40lětnym jubileju se wschelakich stron wjele sbožopschecźow, a deputazija, s radnych knjesow a sastupjerjow města wobstejaza, pschepoda jemu jako snamjo pschipósnacźa jeho žohnowaneho skutkowanja rjany kaminowy cźaßnik s dwěmaj pyschnymaj ßwěcźnikomaj, na kotrymajž běschtej měschcźanski wopon a lětna liczba 1843—1883 atd. wurěsanej. Sastojnizy a ßłužobnistwo w hojerni pak pschinjeße jemu fotografiju tutoho twarjenja jako jubilejski dar. — Druhi dźeń hodow je tudy knjes Thiermann, wobßedźer snateje restawrazije blisko lawskeje wježe, po dlějschej khorowatosći wumrjeł. Nětkotryžkuliž Sserb, kiž je w tu khwilu w blischej abo dalschej zusbje, ßo wěscźe, hdyž tole cźita, na tu abo tamnu hodźinku dopomni, kotruž je s pschecźelemi abo snatymi w tutej restawraziji w pěknej rosmołwje pschebył, a wón też wěscźe, hdyž je powjesć wo k. Thiermannowym minjenju shonił, se spißarjom tutych rynczkow rjeknje: Requiescat in pace! (Njech wotpočźuje w měrje!) — Prjedawschi tudomny gymnasialny wucźeŕ knjes dr. Gehlert, w tu khwilu wucźeŕ pschi kralowskim gymnasiju w Lipsku, je wot wyßokeho ministerstwa kultuße sa rektarja kralowskeho gymnasija w Chemnitzu pomjenowany. — Hodownicźku je dźěkacźeŕ Frenzel, kiž wot lěta 1858 hacž dotal — po tajkim hižo 25 lět — w tudomnej gasowni (Gasanstalt) dźěła, też na ßwoje starsche dny junu pěknu wobradu dostał. Mjenujzy dokelž bě ßo wón stajnje jako ßwěrny dźěkacźeŕ wopokasał, dha měschcźanska rada wobsanknu, jemu cźeßne myto dacź. Hodownicźku pschepoda jemu toho dla w mjenje města k. měschcźanski radźicźel Heerklotz ßlěborny cźaßnik se ßlěbornym rjecźasom. To sta ßo w pschitomnosći nětkotrych druhich knjezich a wón pschi pschepodacźu cźaßnika na Frenzelowu ßwěrnu dźěkawosću spominasche. Na cźaßnikowym sadnim boku steja te ßkowa „Sa ßwěrne dźěło" a wysche toho lětoliczbje 1858—1883. — Nowe lěto rano wot 7 hodźin wojerska hudźa pěknu nowolětnu reveillu s bubnowanjom a piskanjom po budyschich haßach wotdźerża.

S Budyschina. Kiž chzedźa lětßa jako jenolětni dobrowólnizy do wójska stupicź, maja ßo toho dla hacž do 1. februara na pruhowansku kommißiju, k tomu postajenu, wobrocźicź. Jeje wojerski pschedßyda w Budyschinje je oberstlieutnant a wokrjeßny kommanděr ßwobodny knjes s Keller, a ziwilny pschedßyda je knjezerski radźicźel s Döring.

Se Židowa. Tudomny pjekaŕ Handrij Delank s Radworja je pjecźa toho dla cźeknył, dokelž je jebanski bankrót sczinił, a wyschnosći jeho nětko se satykacźom (Steckbrief) pyta. Kaž ßo powjeda, dha woßebje někotsi tajzy, kiž s muku a se žitom wikuja, wjele schkoduja.

S Wjeleczina. W sańdźenym lěcźe 1883 běsche w naschej woßadźe 3770 spowjednych a 67 doma woprajenych; pschipowjedało je ßo 42 porow, s kotrychž je 32 porow tudy swěrowanych. Narodźiło je ßo 143 dźěcźi a semrjeło je 79 woßobow. Pacźerskich dźěcźi běsche 45.

S Ketliz. Tudomna zyrkej je psched krótkim wobras (bildu) ßwojeho sakozerja a natwarjerja dostała. Bě to ßwobodny knjes Khorla Hund, tehdom wobßedźeŕ 12 rycźerkubłow, khurwjerchowski kölnski komornik, rycźeŕ ruskeho rjadu (ordena) ßwjateje Hany, rodźeny w Manjowje 1722, semrjeł 1776 w Meiningenach. Tutón wobras je w Barlinje molowany a do kraßneho wobłuka saßadźeny. — Knjes Khorla Hund je też sakozeŕ wßy Karlsbrunna (Khorloweje Studnje), do Ketliz safarowaneje. Tam běsche a je też hischcźe studźeń, w kotrejež blischosći naspomnjeny knjes rad pschebywasche a też s njeje wodu pijesche. Wón kóždemu, kiž ßo bliže studnje saßydli, někotre kórzy pola a łuki dari, a na tajke waschnje nasta (a to najbóle psches cźeskich wucźahowarjow) wjeß Karlsbrunn. Wón je też Hornje Ketlizy sakozył.

S Barta. (B. N.) Po połdnju 27. dezembra mějesche ßo tudy w Langez hoscźeńzu pod wustojnym wjedźenjom knjesa fararja Rädy wurjadna shromadźisna „bartskeho narodnohospodarskeho towarstwa". Běsche ßo na nju psches 200 ludźi sešchło. Mjes pschitomnymi widźachmy wjele knježich s Budyschina, Lubija, Wospórka, kaž też s blischschich a dalschich wßow, kotsiž chzychu ßo na jednanju wo želesnizu wobdźělicź, kotraž měła ßo s Lubija psches Noßacźizy, Wóspórk, Bart, Maleschezy a klóschtrsku krajinu do Kamjenza atd. twaricź, a to s wotnohu s Budyschina, kiž by ßo s njej sjenocźiła a psches nju prěki do Delnjeho Wujesda atd. wjedła. (Myßliczka wo tajkej želesnizy bě w bartskej wokolnosći nastała, kaž to nastawk, w Serb. Nowinach cźo. 37 a 47 lěta 1883 wotcźischcźany, a dopiß k. E. Domscha se Skanez, w cź. 51. 83 wosjewjeny, dopokasuje. Red.) Woßebje ważna sa towarstwo běsche pschitomnosćź ßejmskeho sapóßłanza, knjesa kublerja Kerka s Rodez, a jeho horliwe wobdźělenje na jednanju. Jako prěni w nastupanju naspomnjeneje želesnizy wustupi w shromadźisnje runje pomjenowany k. gmejnski prjódkstejeŕ E. Domsch se Skanez a pokasowasche na hódnosćź tajkeje želesnizy po sakskej połnóznej Łužizy a na bohate pokłady wuhla, jika (thona), granita (fornowza), tam leżaze, kaž też na woßebnu płódnosćź tuteje krajiny. Pschi tym spomni pak też na to, so je tuta krajina w pschirunanju s druhimi w nastupanju pschekupskich a wikowanskich pucźow hischcźe jara sanjerodźena, a wupraji toho dla ßwoju nadźiju, so ßo žadanja wobydlerstwa w tajkim nastupanju cźim skerje dopjelnja a to woßebje też toho dla, dokelž je Jeho Majestosćź kral Albert pschi wotewrjenju nětcźischeho sakskeho ßejma ßwoju pschecźelniwosćź k ratarstwu wosjewił. — Knjes Pfannenstiel, pschedßyda budyskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa, też sa tule želesnizu hódnje rěcźesche, kotraž ßo w tym wusnamjenja, so jenož sakску semju nastupa. Wón ßo nadźijesche, so ßo skóncźnje poradźi, też město Budyschin sa tutu želensizu dobycź. — Knjes sapóßłanz Kerk wupraji najprjódzy ßwoju wulku radosćź nad „rědkej pschejenosću" wschěch, kotrychž ta wěz nastupa, a sakoži na nju ßwoju nadźiju na wotcźakany wuspěch, potom wschak też na wschelake sadźěwki pokasujo, kotrež ßo pak też skóncźnje pschewinycź dadźa. — Dale praji knjes lubijski měschcźanski radźicźel Damm, so je město Lubij zyle sa natwarjenje tajkeje želesnizy, woßebje też dla zokoroweje fabriki, tam sakożomneje. A jako běchu potom kk. Pfannenstiel, Kerk a direktaŕ Brugger na to pokasali, so ßu też wyßoke sastojnstwa sa tu wěz dobroczinje smyßlene, pschistaji k. rektaŕ Jaurich s Wósporka, kak ßo tutomu městu nadźija na želesnizu hižo trójzy dopjelnika njeje, so pak ßmě ßo po tajkim nětko na tajke dopjelnjenje cźim bóle spuschcźecź. — Potom sta ßo wólba wubjerka sa dalsche skutkowanje w nastupanju tajkeje želesnizy a buchu wuswoleni: k. Damm jako pschedßyda, a dale k. pschekupz Anika w Lubiju, k. měschcźanski radźicźel Kilian a k. C. Gießel s Wósporka, k. rycźerkublerski najeńk Rychtaŕ w Noßacźizach, k. komornik s Heynitz nad Wichowami, k. mkynkwobßedźeŕ Prost s Hrodźischcźa, k. hrabja k Lippe nad Bartom a k. wyschschi hajnik Wiedemann tam, a k. Pfannenstiel w Budyschinje. (My pak nadźijamy ßo, so to, schtož ßu Sserbja dobreho wumyßlili, nětko Němzy a Sserbja derje do skutka staja. Red.) — Hacž runjež běsche po tutym jednanju hižo doscź posdźe, dha tola shromadźisna na pschednoschk k. Kerka wo „sakskich finanzach" kedźbnje poßłuchasche a jemu sa njón ßwoje pschipósnacźe wupraji.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 2. januara běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań nastajany: 239 howjadow, 74 ßwini a 170 proßatow.

S Njeßwaczidła. Zyrkwine powjesćze nascheje woßady, nam na ßwjedźenju noweho lěta w Božim domje wosjewjene, ßu scźěhujuze: W lěcźe 1883 běsche tudy narodźenych 119, jako 55 hólzow a 64 holzow. Wěrowanych bě 25 a pschipowjedanych 39 porow. Semrjetych běsche 88, mjenujzy 49 mužskich a 39 žónskich. Spowjednych ludźi bě 4729, bjes tymi 494, kiž běchu pschi němskej spowjedźi k Božemu blidu byli, a 121, kiž ßu w ßwojim domje Boże wotkasanje wužili.

-č. S Rakez. Zyrkwinske powjesćze w sańdźenym lěcźe maja ßo tak: Spowjednych ludźi je było 4727, a to 4131 se ßerbskeje a 596 s němskeje woßady. Mjes nimi bě 54 młodych kschesćźijanow,

kotsiž prěni ras k Knjesowemu blidu pschistupichu. Khorosćże abo žłabosćże dla wužiwasche žwjate wotkasanje doma 130 wožobow, 116 se žerbskeje a 14 s němskeje wožady. Narodźiko je žo 105 dźěćźi, 8 mjenje dyžli w prjedawschim lěćże, 86 žerbskich a 19 němskich. Mjes nimi bě 19 njemandźelskich dźěćźi. Semrjeko je 67 wožobow, 27 mjenje dyžli lěto prjedy, 54 se žerbskeje a 13 s němskeje wožady. 5 wožobow khowasche žo do Ralbiz. Pschipowjedako je žo 31 porow, 9 porow wjazy dyžli w prjedawschim lěćże, a to 22 porow se žerbskeje a 9 s němskeje wožady. W naschim Božim domje da žo 23 porow wěrowacź.

S Hrodźischćźa. W naschej wožadźe je žo w lěćże 1883 narodźiko 79 dźěćźi, 46 hólźow a 33 holźow, 5 dźěćźi morwonarodźenych a 14 njemandźelskich. Pschipowjedanych bu 20 porow a tudy wěrowanych 12. Wumrjeko je 50 wožobow, 24 dźěćźi a 26 dorosćźenych. Spowjednych bě 3622, mjes nimi 3194 Sserbow a 428 Němzow. Pacźerskich dźěćźi bě 41 a to 37 žerbskich a 4 němskich; 46 wožobow je žo doma woprajecź dako. Wunoschk zyrkwinych kollektow běsche 320 hriwnow 83 np.

H. S Bukez. W sańdźenym lěćże 1883 bě w naschej wožadźe spowjednych 6036, a to 2568 mužskich a 3468 žónskich a 104, kiž doma Boże wotkasanje wužiwachu. Narodźiko je žo 116 dźěćźi, 58 žynkow a 58 dźowčźiczkow, 5 morwonarodźenych a 14 njemandźelskich. Pschipowjedanych bě 31 porow, wot kotrychž tudy wěrowanych 25 porow. Semrjeko je 96 wožobow, mjenujzy 42 mužskeho a 54 žónskeho rodu, 13 mandźelskich hospodarjow, 10 mandźelskich hospосow, 6 wudowzow, 18 wudowow, 8 nježenjenych a 41 dźěćźi, bjes tutymi 2 schulskej dźěsćźi; starobu psches 80 lět běsche 7 wožobow dozpiko.

S Bukez, 30. dezembra. Dźenža po połdnju w 5 hodźinach žo nasche žerbske towarstwo shromadźi. Najprjedy k. pschedsyda žkowo žobuželniwosćże nad wotemrjećźom k. wučerja Wojnarja, pokładnika towarstwa, rěčeše. Njebočźiczkemu žo poslednja cźesć psches postanjenje shromadźenych wopokasa. — Do towarstwa žo 6 nowych žobustawow pschija a 1 žo samokwi. Pschedsydstwo wosta dotalne, jenož so žo k. Króna sa noweho pokładnika wuswoli. — Knjes wučer Schütza s Rachlowa dźerżeše potom pschednoschk „wo pžu". Wón najprjedy wo nastacźu domjazych swěrjatow rěčeše a rjeknu: Prěni cźłowjekojo žu žebi dźiwje swěrjata skludźili; pžy pak njejžu žo ženje dźiwje namakali, ale žu wot wjelka nastali a potom saža wodźiwili. Wo tutych połdźiwich pžach, w Awstraliji dingo mjenowanych, a kajke žu w Ruskej a w Brasilskej, k. pschednoschcer wobschěrnje powjedasche. Na debacże žo k. pschedsyda a k. Zimmer s k. pschednoscherjom wobdźělischtaj. Sa tutón jara sajimawy pschednoschk žo k. Schütży dźak pschitomnych psches postanjenje wosjewi. Potom žo hischcże wo naležnosćach towarstwa rěčeše.

S Bukez. Ssobustawy naschego zyrkwineho prjódkstejerstwa žu wot 1. januara t. l. knježa: ryćerkubler s Rex-Thielau nad Rodezami, hrabja Breßler nad Luskom, ryćerkubler Hähnel nad Koprzami, kubler Kerk w Rodezach, kubler Kowark w Kolwasy, kubler Měrćźin w Bukezach, kubler Benedix w Wadezach, kubler Bjenada w Cźornjowje, kubler Janasch w Mjeschizach, žiwnosćer Schlezka w Lejnje, žiwnosćer Ryćer w Schekezach, a

farar Kubiza, pschedsyda.

S Lubija. Wóndano je žo tudy zokorowa fabrika, wo kotrejž je tež w Serb. Nowinach hižo nekotry króćź rěcź byka, dospołnje sakožika. Jejne akzije na summu 1 millijona 200,000 hriwnow žu hižo wschitke rospschedate a je na nje do pokładnizy hižo dźešata dźelba pjenjes sapłaćźena. Na sakoženśkej shromadźisnje žo wubjerk wuswoli, do kotrehož 12 žobustawow žłuscha a to R. Hofmann s Neugersdorfa, s Wuthenau w Němskich Pawłozach, Frohberg w Reibersdorfje, měschćańsky radźićźel Damm w Lubiju, rěčnik Moßak Kłožopólski (Mosig v. Aehrenfeld) w Lubiju, bankier Urban w Budyschinje, Pfannenstiel w Budyschinje, Jul. Korschelt w Herwigsdorfje, s Heynitz w Wichowach, se Sandersleben w Althörnitzu, s Thielau w Kemnitzu, May w Ebersdorfje. Pschedsyda wubjerka je ryćerkubler R. Hoffmann s Neugersdorfa, a pschedsydstwo towarstwa wobsteji s tsjóch knjesow, kotsiž žu ryćerkublerjo Tölka nad Drožđijom, Hähnel nad Koprzami a Rychtar nad Delnim Bischdorfom.

Se Ssslepeho. Tamón schtwórtk 27. dezembra wjećor běsche wulka cźma a jědźesche tehdy M. Dubrawa s Brěsanez konjomaj domoj, jako jemu wotežki s rukow wupadnychu a žo wokoło koleža wobwichu. A to sta žo runje na naschim wulkim mosćże, tak so žo konjej na bok swinyschtaj a psches mostowe wobkoženje, kotrež žo pschekama, do hłubokeje wody padnyschtaj. Wós žo runje na wobeju koniow powróćźi, na wosu pak bě pohoncź a jena žona, kotrajž tež do rěki padnyschtaj. Na jeju wulke wołanje jimaj ludźo, kiž mějachu saßwěćźene latarnje, na pomoz pschiběžachu. Wonaj žo toho dla bórsy s wody wudobyschtaj, a konjej, kiž budźischtaj žo pschi žamym tepikoj, žo na wulke sboże wobaj žiwaj wucźahnyschtaj.

Khostanje worakawosćże.

Husto žkyschimy, so k lubu cźinjenje k njelubosnym scźěhwkam wjedźe. Duž žo tajkeho k lubu cźinjenja wostajcźe, so njebyschcźe jeho dla schtrafu snjesćź měli, kaž nam to k. K. s Luha w žlědujzym spěwje psched wocźi staji:

Tam w cźichej wjesży pschi holi
Bě honacź sadźeraty,
Kiž hußyzam wschěm w žußodstwi
Sły njepscheczel bě snaty;
Njech dźeja won, njech dźeja dom,
Bicź maju žo s tym njeplechom.
Haj ganśor drje žo swobara,
Pak jeho žony lube
Te maja kschiwdu cźinjenja
Dosćź wot njeho snjesćź hrube:
Priß — praß! hacź pjerje wulecźi,
Tym wbohim plisty wotkoži.
Tak junu tež pschi žnědanju
Saß honacź jenu smłócźi,
Joh' ganśor hrabnje sa schiju
A k semi dele stłócźi;
Fuk! — prjed' hacź schtó žo dohlada,
Bě s nim do wódnoh' pschěrowa.
Hacź runje do njoh' pjerjeja,
So žo tam wschitko wjercźi,
Dha ganśor tola honacźa
Pod wodu twjerdźe dźerži,
A hdyž joh' skónczńje wucźahnu,
Tež widźa, so wschak kónz s nim bu.
Wukń s toho kóždy: Wostaj žo
Tež druhim k lubu cźinicź,
Tej prawej' schtrafy sawěrno
Sso njemóżesch tu sminycź,
A tuta, hdyž cźe potrjechi,
Dosćź žałosćże cźi nacźini.

Luhowski.

Wšelčizny.

* **Sserbstwo na budyskim gymnasiju.** — Dokelž žo w prjedawschich cźažach nimale kóžde lěto do Serbskich Nowin staji, kak wjele Sserbow budyski gymnasij a druhe wyschsche wucźbne wustawy wopytuje, dha žu žo ludźo nětko tež dale a bóle sa tym praschcheli. My žmy žo toho dla wobhonjeli a w nastupanju budyskeho gymnasija žlědujze shonili. Na nim žu tucźi Sserbja, a to: Prima A. 1) Khorla Ssykora s Delnjeho Wujesda, 2) Jan Gólcź s Rakez; Prima B. 3) Fryž Malink s Khołma, 4) Ota Jurk s Łasa; Secunda A. 5) Jan Bergan s Wulkich Sdźar, 6) Bjernat Jurk s Łasa, 7) Matej Handrik s Jamneho; Secunda B. 8) August Schołta s Nydeje pola Łasa; Tertia A. 9) Jan Nowak s Njebjelcźiž, 10) Pawoł Unger se Sabroda, 11) Jurij Błažik s Bukez, 12) Jan Mrózak s Budestez, 13) Pawoł Spótka s Lětonja; Tertia B. 14) Jaroměr Bergan s Wulkich Sdźar, 15) August Dub se Subrnizy, 16) Pawoł Kozor se Spytez; Quarta a. 17) Marcźin Imisch s Hodźija, 18) Gustav Sarink (Säring) s Hrodźischcźa, 19) Bjedrich Wendt s Budyschina, 20) Michał Zur s Hóska; Quarta b. 21) Jurij Falz s Łasa, 22) Marcźin Domaschka s Nožacźiz, 23) Ernst Doman s Małeho Wjelkowa, 24) Kurt Bergan s Wulkich Sdźar, 25) Jan Wjela se Židowa; Quinta. 26) Arthur Ssykora s Delnjeho Wujesda, 27) Ernst Hermann s Wuriz, 28) Alfred Pjelz s Rakez, 29) Richard Akermann s Brěsynki, 30) Emil Měrsch s Pługnikez, 31) Jan Lehmann s Wojerez, 32) Ernst Micź s Hunczeriz, 33) Jurij Lehmann s Wojerez, 34) Bjedrich Pjekar s Lejna, 35) August Senda s Małeschez, 36) William Dietza s Minakała, 37) Herman Schwjetasch s Parzowa, 38) Alexander Ginzel s Łahra, 39) August Soba s Kolwasy, 40) Ernst Kotwiza se Schpikał, 41) Kurt Sachsa s Draždźan, 42) Pawoł Hoker s Małecźiz, 43) Jurij Kral s Cźornez, 44) Ernst Wicźas s Cźornych Nožliz, 45) Max Lehmann s Póstłórna, 46) Jurij Lubiz s Radeberga. — Ssu pjecźa hischcże nekotsi Sserbja na budyskim gymnasiju, tola žo k Sserbam njedźerża. Je-li pak hewak žnadź žaneho žerbskeho gymnasiasta mjeno s pschehładanja tudy nje-

sapißane, tón chzył to w redakziji naspomnicź, so by ßo sapiß wudospołnił. — W prjedawschich czaßach běsche wjele wjazy, haj druhdy psches sto Sserbow na gymnasiju. Duż ßnadź ßo praschesch: Ssu dha Sserbja tak wokhudźili, so njemóża ßwojim ßynam wjazy w tajkej liczbje studowacź dacź? Wo wokhudźenju po prawym żana rěcź bycź njemóże, pschetoż Sserbja ßu nětko skerje bóle samożiczi, dyżli tehdy, ale ta wěz leži w tym, so ßu ßo czaßy pscheměniłe a wobstejenja ßu hinasche. Prjedy dyrbjesche kóżdy gymnasij wopytacź, kiż chzyschе ßnadź pschekupstwo, hajnistwo, schoßarstwo, semjemerjerstwo a toho runja nawuknycź, kóżdy bohaczk ßwojeho ßyna na gymnasij póßła, so by tam sdźěłanosćź a wobrasowanosćź nadobył, semjansży knjeżży, kiż chzychu do wójska stupicź, dyrbjachu, dopokasacź, so ßu na gymnasiju nusnu wědomnosćź nawukli atd. atd. A knjeża gymnasialni wucźerjo, kotsiż běchu do wěsteje měry wot schulskich pjenjes wotwißazy, kóżdemu pschistup do gymnasija po móżnosćźi polóżachu, żenje pak żaneho schulerja s gymnasija precź njepóßłachu, hdyż móżachu ßo toho jenoż nękak sminycź. W nowschim czaßu je to zyle hinak. Sastupjenje do gymnasija je nětko jara czeżke, precź póßłanje pak jara lóhke, a wysche toho je wschědne żiwjenje gymnasiastow ßwoju studentsku spodobnosćź s wjetscha shubiło, tak so ßměmy khróble prajicź, so tón wjele lubosćże k wědomnosćźam w żebi sacżuwa, schtóż ßo na gymnasij poda a tam wutraje. Runje pak Sserbja maja tajku khwalbu wutrajnosćże, hacź runjeż dyrbja wysche powschitkomnych, wschěch gymnasiastow potrjechjazych njelubosnosćźow druhdy też hischcże ßwojeje narodnosćże dla pak tu pak tamnu njespodobnosćź cźerpicź. Tola schtóż je prawy wobstajny Sserb, tón ßo wot tajkich njespodobnosćźow wot ßwojeho wotpohladanja wottraschicź njeda. Sswět je wulki a gymnasijow je wjele; — radscho hacź ßo prawy Sserb wot studowanja wotcźischcźecź da, wón druhdże dale wuknje, a wón wěsće dobry kónz dozpije, hdyż ßo na prajidmo sepjera, kotreż rěka: Sserbja Sserbja wostanu!

(Pokracźowanje.)

Wußudźenja.

Khostanska komora. Sskużobna holza B. J. Horterez s Cźerwjeneje Wody, 21 lět stara a hižo pjecź krócź khostana, někotre měßazy w lubijskej stronje wokoło dundasche. W tutym czaßu wona w Lubiju jene kanapejowe krywadło kradny, sa czoż 6 měßazow jastwa dosta.

Lawniski ßud. Wjeczor 12. septembra w Lupoj a to w Wollmannez korczmje a też psched njej harowachu. Skakar Jan Wjerab a jeho żona Hana rodźena Ramschez běschtaj tam pschischkoj, so byschtaj pjaneho ßwaka Michała Duczmana domoj dowjedkoj. Wjerab pak w korczmarskej stwě jara wótsje rěczesche a ßo skónczńje s korczmarjom swadźi, tak so jemu tón wospjet kasasche, stwu wopuschczicź. Wón pak njepoßłuchasche, ale wjele wjazy korczmarjej s pjasczu tak do woblicża dyri, so tón krawjesche. Nětko pak ßo pschitomnaj hosczej, żiwnosćźer Jurij Greulich w Lupoj a cźeßła August Pawlusch s Njeßwaczidła do teje wězy měscheschtaj, pschetoż wonaj ßo na tajke sakhadźenje mjersaschtaj. Wonaj hladaschtaj, kak byschtaj Wjeraba se jstwy wuwjedkoj abo jeho, dokelż ßo stajnje wrócźesche, s khěże wustorkałoj. Na pucźu wonka Wjerab ßwaricź a wołacź pocża, Greulicha powali a na nim kleczo jemu prawu ruku srani. Tajka hara běsche wschelakich ludźi wo wßy wubudźiła, kiż tam pschiběżachu. Wollmann a Greulich Wjeraba wobskorźischtaj a wón bu dla kaźenja domjazeho měra, dla sranjenja a njewuschneho harowanja k tsjom njedźelam a tsjom dnjam jastwa wotßudźeny. — Dźěłaczerka K. W. Käſtnerowa s Worzyna, hacź dotal hischcże njekhostana, běsche 11. nov. żenjenej Hanczżynej tam nęschto muki kradnyła, sa czoż jedyn dźeń jastwa dosta. — Murjeŕ J. K. Miczka s Hrodźischcża běsche wobskorżeny, so je pschi twarbje budyskeje kupnizy murjerjej Michałkej s Budestez por toflow wsał. Wón drje prějesche, ale kradnjenje ßo jemu dopokasa a wón dosta sa to dźeń jastwa. — Marja Wichorowa rodźena Kamborez w Brěsynje, hižo paduchstwa dla khostana, běsche kónz lěta 1882 żiwnosćźerjej Schusterej tam hnójne widły kradnyła a dosta sa to dwaj dnjej jastwa. — Wotroczk Jan Möhn s Radworja, 17 lět stary a paduchstwa dla hižo khostany, běsche w augustu, oktobru a dezembru sańdźeneho lěta ßwojemu hospodarjej żito, nęhdże 12 hriwnow (mk.) hódne, kradnył a dosta sa to 6 njedźel jastwa. — Murjeŕ K. L. Rjeczka w Sdźeri běsche kónz lěta 1882 abo w spoczatku lěta 1883 żiwnosćźerjej Schusterej tam rębl, 2 hriwnje hódny, każ też w sjenoczeństwje se ßwojej żonu tomu ßamemu Schusterej 31. oktobra ßłómu sa 50 np. kradnył. Lawniski ßud jeho toho dla k scheseźim dnjam a jeho żonu pak k dwěmaj dnjomaj jastwa saßudźi. — Kubleŕ Jan Patoka w Subrniczźy běsche wobskorżeny, so je 3. augusta 1883 krumjazeho pastyrja Duba psches to, so je jeho s kopaczom na ramjo dyrił a sranił, s wotmyßlenjom pscheseźehał. Wón bě dale wobskorżeny, so je krumje kublerja Nowaka tam s kopaczom tak na kschiż praßnył, so bě wona nękotre dny klazała a skónczńje jeho wobskorżichu, so je pomjenowanemu Nowakej a jeho wotroczkej Polenkej se „saraženjom" hrosył. Ssud Patoku jenoż tajkeho pohrożenja winowateho spósna a toho dla k 30 hriwnam abo k pjeczim dnjam jastwa wotßudźi. Druhich wobskorżenjow dla jeho sa njewinowateho wuprajichu. — (Bjes kawnikow.) Wobydleŕ gmejnskeje khěże Pětr Lehmann na Židowje běsche stadło wowzow, kotreż po poruczńosczi rěsnika Thiemanna na bórkowskich honach paßesche, bjes dowolnosćże na polo a łuku póstdżerżerja Pjecha sehnał a je tam nęhdże hodźinu paßł. Lehmann bu toho dla k dwěmaj dnjomaj jastwa saßudźeny.

Přilopk.

* Druhi dźeń hodow w nozy na pół 12 hodźin w Wuhanczizach (Weigsdorf) na tamnischim, swudowjenej knjeni s Könneritz ßłuschazym knjeżim dworje woheń wudyri, kotryż w krótkim czaßu wschitke knjeże bróżnje, hródże, hajniski dom a wowczeŕnju do czista wutupi, a jenoż psches spróżniwe a pilne skutkowanje knjeżeje czeledże a wóhnjoweje wobory ßo skónczńje radźi, knjeżi hród a piwarnju psched skażenjom wukhowacź. Schkoda je jara wulka a to czim wjetscha, dokelż bě w tych wulkich bróżnjach 15 ßußodow ßwoje zyke żně skhowało a tam hewak s wjetscha wschón ßwój hospodarski grat, wosy atd. postajiło. S toho wscheho njehodżesche ßo płómjenjam niczo wutorhnycź. Knjeni s Könneritz njebě doma, ale běsche runje w Draždżanach. — Woheń je, każ ßo sda, sakożeny.

* Wojnaŕ Schmidt a jeho mandźelska w Kamjeńzu wóndano ßwój skoty kwaß ßwjeczeschtaj a bu jimaj pschi tutej składnosczi wot k. wyschscheho fararja czestny dar wot 90 hriwnow pschepodaty a to s kapitala, kiż je sa pomoz potrjebnych a dostojnych mandźelskich sakożeny. — Tajki dar dostaschtaj też pschi ßwojim skotym kwaßu Schönfelderez mandźelskaj w Wittgendorfje.

* Pola Altony chzyschе ßo ßydom twarzow, kiż běchu jenu parokódź porjedźeli, psches Łobjo na druhi brjóh pschewjescź dacź. Ssrjedź rěki storczi pak czołm, w kotrymż ßedźachu, do jeneho rjeczasa, sa kotryż bě kódź pschiczinjena, a czołm ßo powrócźi, tak so wschitzy do wody padnychu. Hacź runje ludźo se wschěch bokow k pomozy khwatachu, mózachu jenoż jeneho twarza żiweho wucźahnycź, druſy scheseźo ßo tepichu.

* Hrabja Wilczek je psched hodami se ßwojeho wulkeho hata pola Hruschowa w Czechach karpy wukojicź dał. Jich bě wscho do hromady 17,880 a ważesche kóżdy 3 a tójschto tych ßamych też 4 punty. Wulka dźełba bě do Draždżan, Lipska, Barlina, Hamburga atd. pokupjena.

* W Schwajzarskej, każ też w nawjeczornych Němzach, w Khrowatskej a Dalmatiskej běsche wóndano semjerżenje, tola njeje nihdże żaneje schkody naczinilo.

* W Mamoli (w Schpaniskej) 19. dezembra tajke straschne wichory sakhadżachu, so jara wjele twarjenjow spowalachu, pschi czimż też nękotsi człowjekojo żiwjenje shubichu.

* Jonathan Eduard Clairs, nawjedowaŕ amerikanskich vegetarianarjow, to je człowjekow, kotsiż żaneho mjaßa njejędźa, w tu khwilu w Parisu pschebywa, so by tam ludźi k ßwojej wucźbje pschiwobrocźił. Tutón ßydomdźeßaczletny schędźiwz kóżdemu, kotryż chze to ßłyschecź, swólniwje powjeda, na kajke waschnje je ßo sa vegetarianstwo dobył. Jemu je ßo w czeżkej khorosczi wo ßně duch Pythagoraßa, sakożerja vegetarianskeje wucźby, sjewił a jemu pschikasał, so dyrbi sa to wojowacź, so człowjekojo njebychu mjaßo jędli. Wschitzy czi, kotsiż ßo wot mjaßa żiwja, budźa ßo, tak je Pythagoras prajił, w tamnym ßwěcże s duchami swěrjatow setkawacź, kotrychż mjaßo ßu jędli, po tajkim s duchami wołow, skopow atd., a czile budźa s człowskimi duchami do wscheje wěcznosćże wojowacź. So by pschiwißowarjow dobył, Clairs s wopředka wschitkim vegetariansku jędź darmo poskicźowasche, schtoż bě jemu móżno, dokelż je jara bohaty muż. Nětko ma hižom 300 wucźobnikow, kotsiż wschitzy se sahorjenosczu jeho wucźbu wupschěstrjewaju. Clairs chze w Parisu dale a bóle pschednoschki dźerżecź, roswucźowanske pißma rosschěrjecź a vegetarianske hosczińy wuhotowacź.

* Lěkaŕ: „Wy sćże mi k ßebi pschinicź dali, so bych Waß sahojił, ale, luby mischtrje, ja też pschi najwjetschej prózy njemóżu żaneje khorosćże pola Waß wußlędźicź." „„Ach, ja wschak też na żane waschnje khory njejßym, wyßokoczeschczeny knjes doktorje, ale hlajcże, dokelż hižo pjecź lět stajnje pola mje dźěłacź dawacże, chzych Wam nětko tola też nęschto saßkużicź dacź.""

* Kóždemu, kiž na **padawu khoroscž, na widlischcža a nerwy cžerpi,** możemy ßwětoßławnu, wot najwyschschich lěkařskich autoritätow pschipósnatu, tak rjez spodźiwnu hojazu methodu knjesa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje poruczicž; wobrocž ßo toho dla kóždy khory ſ połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju strowoscž, na kotrejež wrócženju hižo sadwělowachu, saßo dostanu. W domje knjesa profeßora namaka kóždy widlischcžaty cžichu hospodu, njesamožity tunjo; kaž ſ wěsteho žórka wěmy, ßu płaczišny, hacž runje je město wulke, poměrnje tunje. Listne hojenje a pschipóßłanje podróbneho wopißanja khoroscže. Też dyrbimy pschispomnicž, so knjes prof. dr. Albert hakle po sjawnym polěpschenju sapłaczenje žada.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

29. dezembra 1883.

Žitowy dowos: 2682 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenža	9	52	10	71	9	52	10	71
Rožka	8	4	8	29	8	4	8	29
Jeczmjeń	7	3	7	25	7	3	7	43
Wowß	6	50	6	70	6	50	6	70
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Berny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	80	2	10	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 564 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Ota Juliuß Bjedrich, samkař a wobydler, ſ Theresu Hedwigu Lehmannez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Rudolf Pawoł, Jana Jurja Beyera, khěžkarja a fabrikskeho džełaczerja w Dobruschi, ß. — Pawoł Ota, njem. ß. na Židowje. — Ida Selma, njem. dž. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Max Alfred, Khorle Augusta Klimana, wobydlerja, ß. — Hana Frieda, Jurja Panascha, wobydlerja, dž. — Jurij Alfred, Jana Khorle Wylema Krawza, želesowjercžerja, ß. — Hana Augusta, Jana Bohuwěra Augusta Kochty, pohonczja, dž. — Hana Helena, Ernsta Michalka, cžěßle, dž. — Hana Adela Martha, Khorle Augusta Dubskeho, wobydlerja, dž. — Hugo Erich, H. G. E. P. Maruschki, wobydlerja, ß.

Katholska zyrkej: Theresa Hedwiga, Josefa Cimburka, wosytwarjerja, dž. — Madlena, Mikławscha Bětka, wobydlerja, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 25. dezembra: Jan Pětr Micžka, wobydleŕ, 52 l. 9 m. — Madlena, rodżena Nowkez, Handrija Domascha, cžěßliskeho poliera, mandželska, 37 l. 6 m. — 30. Hana Marja, Jana Wylema Schmidta, skalarja na Židowje, dž., 2 l. 11 m.

Njedoßahnjene!

Ja njemóžu pschepuschcžicž, Wam mój džak wuprajicž wo wuspěchu wužicža schwajcarskich pillow. Ja mejach mjenujzy dlejschi cžaß **żołdkowu bědnoscž**, so skoro żanych jědži a picžow pschi mni sdżeržecž njemóžach, a żane pschežwanje njeběsche, psches cžoż toho dla zyle woßłabnuch; ale po wužicžu dweju tyskow Waschich schwajcarskich pillow ßo mój żołdk tak porjedži, so móžach saßo wschě jědże jěscž a żołdk dobre pschežwanje dokonja, tak so sa krótki cžaß saßo zyle wocžerstwich a moje dźěło ſ połnej mozu wobdźěłacž móžach. Toho runja ßym tute pille pschi ßwojim 5lětnym ßynku nałożił, kiž na symizu a bjesappetitnoscž skorjesche; a pschi nim bórsy prěnje pille derje stukowachu a někotre wulke waki ſ njeho wotstronichu. Ja móžu toho dla kóždemu, kiž ma żołdkowe sażwanje, po tajkim njepschežwanje cžerpi, Waschе schwajcarske pille na najlěpje poruczicž, a podpißuju ßo se wschěm pocześcžowanjom Fr. Hahne, Mühlhausen a. Unna. Dostacž po 1 mk. w haptykach.

Njech ßo pschi kupjenju na to hlada, so ma kóżda schachtliczka jako etiketu běły kschiž w cžerwjenym polu a mjenocžah Rich. Brandt.

Hellerowe hrajadła.

Wšelake wokrjesy wumělstwa, mechaniki a industrije nimaja w swojej cyłosći żadyn druhi předmjet pokazać, kotryž so tak wubjernje k **pěknemu daru** hodži, kaž tute jako najdospołniše **Hellerowe hrajadła,** kotrež so na wšěch wustajeńcach, najposledy w **„Melbourne 1881"** a w **„Zürich 1883"** z **prěnim mytom** krónowachu.

Njejsu żane poměry ani najcunišeho znajomstwa, zo njeby **Hellerowe hrajadło** w zamysłu słowa **najlěpši dar** był. Hdźež so drohoty njehodża, wužitne wěcki dosć cunje njejsu, tam hodži so hrajadło najwosebniše. — Haj — wšemu swětu budże tajke witane, přetož štó na zemi nima hodźinki samotnosće, hdźež tamne čuće zrudnosće abo hórkosće na njeho přindże, kiž „swětoból" rěka; a hdy hudźba — tuta universalna rěč wšěch wutrobow — w tajkich hodźinach troštarka — abo časkrótšerka njeje! — Tajke hrajadło ma so też tajkim ludźom należnje poručić, kiž dyrbja po powołanju, khorosći, wosyroćenju atd. samotnje žiwi być. Wone skića rozprošenje a zabawu, a čim wjacy, dokelž je fabrikant z dobrej wustojnosću repertoire kóždeho hrajadła zestajał. Najpolubjenše a najlěpše hłosy ze starših a najnowših operettow, najmodernske komposicije z rejwanskeje hudźby, najluboznišе spěwy najwosebnišich hudźbnikow so na najporjadniše wašnje přez Hellerowe hrajadła słyšeć dadźa.

Za **hôtele, restawranty, konditarnje** atd. njeje żana druha móc tak přiwabjaca kaž naše **hrajadła.** Kaž so nam ze wšelakich stron wobswědča, su so dokhody tajkich etablissementow přez wobstaranje hrajadła runje podwojili: toho dla so **tym korčmarjam** a **hosćeńcarjam,** kiž hišće tajkich hrajadłow nimaja, dosć mócnje poručić njemóže, tule tak wěsće přiwabjacu móc **bjez komdy** wužić; na požadanje so położenje płaćenja přizwoli.

Knjezam **duchownym,** kotřiž dźiwajo na swoje zastojnstwo abo dalokosće dla koncerty atd. wopytać njemóža, přihotuje tajke wumělske dźěło najrjeńšu a trajacu spodobnosć.

W tutej zymje so 100 najlěpšich wudźěłkow w hódnosći 20,000 frankow mjez kupowarjemi rozdźěli. Wobšěrne illustrowane płaćiznolisty z planom so na požadanje franko pósćelu. My radźimy, tež najmjeńšu skazanku direktnje na fabriku w Bernje pósłać, dokelž ta z wuwzaćom Nizzy nihdże składow nima. Kóždy wudźěłk ma, štož njech so derje wobkedźbuje, mjeno fabrikanta J. H. Heller, kiž je też lieferant nimale wšěch kralowskich dworow a wysokosćow.

Na Delnim Židowje je maßiwna **khěža** ſ tśjomi stwami na pschedań. Wscho dalsche je shonicž w wudawarni Serb. Nowin.

W Mnischonzu je **khěža** cžišło 3 a 4 se sahrodu na pschedań. Dźělba pjenjes móže na njej stejo wostacž.

Ržany futrowy gries,

zentnar 6 mk. 50 np.,

porucża **khumschtny mlyn w Schescholwje.**

Njekaschluj!

Jenož prawe ſ tej znamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pśches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokasane a najlěpsche** diätetske žrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscži, sazwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha hacž k žuchocžinje.** — Wyšche wjeleliczných pschipósnaczow mamy też **dźakne pißmo wot Jeho Excellenzy połneho marschala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacž w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Mału żiwnoscž

w njeßwaczilskej stronje, ſ 10 kórzami pola a łuki, bjes wumjeńka a ſ połnym żiwym a morwym inventarom, mam po poruczności, dla kupjenja wjetscheje ležomnoscže, **hnydom ſa 1500 tolerjow pschedacž.**

O. John w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 11. januara 1884 budże ßo na **khowskim reviru**

230 brěsowych a wólschowych dołkich hromadow a

30 khójnowych ſbytkowych hromadow

pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach pschi Hejdanez hrodźischczu (schanzy) pola Luha.

Khaßow, 3. januara 1884.

Wehrens.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadowanja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóżdy dźeń mechaniska dźěłopschadowanja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroj domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Cžerſtwe

ßwinjaze pleza

kupuje **Gustav Berger**

na Hoschiz haßy cžišło 40.

Pschekupska schula w Budyschinje.

Sapoczatk noweho wuczbneho czaßa (w 29. schulskim lěcze) 21. haprleje t. l. — Regulativ a kóżde hewak żadane wukasanje da **direktar Sturm.**

W Budyschinje, w januaru 1884.

Pschedßydstwo pschekupskeje jednoty.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosczе k nawjedżenju dawam, so ßym tu dżenßa **Kaplerjez korczmu** na **herbskich hrjebjach** wotnajak. Ja budu ßo prózowacź, wschěm mje poczesczowazym hosczam s dobrym khofejom, piwami a jědźu s kedźbliwosczu poßkużowacź a proschu toho dla, so by ßo mi to ßame dowěrjenje spożcziko, każ mojej przedowniży.

W Budyschinje, 1. januara 1884.

Emil Säuberlich.

Njepscheměnjomne

druhe dobytkowe czehnjenje

18., 19., 20. a 21. februara 1884

Ulmskeje münstertwarskeje lotterije.

Hlowne dobytki:

75,000 mark

30,000 mark atd.

do hromady **350,000** mark

w hotowych pjenjesach bjes kóżdeho wotczaha.

W zylym s k.-dobytkami 400,000 mark.

Loßy po 3 markach

ßu we wschěch loßowych pschedawarnjach w Němzach dostacź.

NB. Pola naß ßu loßy skoro rospschedate.

Jeniczka generalna agentura

Ulmskeje münstertwarskeje lotterije w Ulmje.

Czesczenym Sserbam k dobroczinwemu nawjedżenju!

S tutym poruczam ßwój derje wuhotowany skład hotowych **symskich nadwoblekarjow** saposdżeneho czaßa dla po wosebje poniżenych płaczisnach. Ja pschedawam wosebje rjane nadwoblekarje (überzieher) s **diagonala, czeßaneje wolmy** a **flokonéja** wot mk. 25—45, każ też s **doubla** wot mk. 17, toho runja też wschě druhe druzinу hotoweje

mużazeje a hólczazeje drasty.

Sswój skład wschelakich **stoffow** mam k schiczu po měrje stajnje derje srjadowany, tak so mózu też najwjetsche pożadanja dopjelnicź.

H. G. Kubasch, krawski mischtr,
pschi mjaßowych jětkach 1.

P. Strobelowy atelier

za njebolosne saßadżenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopokdnja a popokdnju wot 8 hacź do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Khofej!

Kampinas, żyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tunscho, wubjernje derje żkodżazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druzinow, jara derje żkodżazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje żkodżazy hiżo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wosebje dobrym żkodże poruczataj
bratraj Měrschej
na żitnych wikach.

Tucźne howjaße mjaßo, punt po 50 np.,
tucźne żwinjaze mjaßo, punt po 60 np.,
porucza **G. Michel**
na mjaßowym torhoschczu.

Direktne
póstske parokódżistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóżdu
żrjedu a njedżelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajüta № 300. Strjedźinotyw № 80. Dźěći mjadsche 12 l. 1/2 polojiny, mjadsche 1 lěto 9 №

M. Mickel,

czasnikar

w Kukowje,

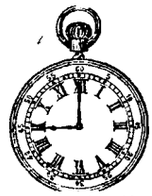

poruczа wschě druzinу **zlotych** a **slěbornych dybzacznych czasnikow, sczěnowych czasnikow** z budżerjom, schtuku wot 5 mk., każ też **slěborne, talmijowe, niklowe** a **wlosowe rjeczazki** po najtunischich płaczisnach.

Wulki skład

dybsaczнych a sczěnowych czaßnikow

po najtunischich płaczisnach.

Joh. Gäth,
czaßnikar a optikar na hospitalskej haßy.

Czestne a pschipósnawaze diplomy.

Bryle a tlóczaki

pschedawa najtunischo

Joh. Gäth,
czaßnikar a optikar na hospitalskej drósy.

Gustav Römer,

czrjewowa pschedawarnja en gros a en détail

w Budyschinje na żukelnskej haßy czo. 7,

poruczа wschě druzinу **żelenych** a też **tajskich rußowskich wowczich czrjewow** w nowej najlěpschej tworje.

Shromadźizna dla železnizy.

Ńjedźelu 6. januara popołdnju w 3 hodźinach

šo w hoscźeńzu kolonije w **Małym Wjelkowje** shromadźizna wotdźerži, w kotrejž šo wo železnizu, wot **Budyšchina** pšches **Mały Wjelkow, Halschtrow, Kamjenz** twarjomnu, rosprawa da a šo **petizija,** tu šamu nastupaza, podpišche.

Wschitzy, kiž wo tajke wotmyślenje rodźa, šo k wopytanju tuteje shromadźizny naležnje pšeprošhuja.

Wubjerk.

Pšchewšacźe pšchedawarńje.

Cźeščźenym Sserbam Budyšchina a wokołnoscźe s tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so šym ja dołholětnu, wot mojeho nana, knjesa **Handrija Rätze** w Wjeleczinje, na **šerbskej haśy** cźo. 7 w **Budyšchinje** wjedźenu pšchedawarńju šamodźělanych **płatow** a **błidowych tkaninow** na moje sliczbowanje pšchewšak, a pod firmu

A. Rätze & Sohn

dale powjedu.

S najwutrobnischim dźakom sa dowěrjenje, mojemu nanej w tak bohatej měrje spožczene, sjenoczam pod sawěscźenjom, so budu šo stajnje prózowacź, pšches krucźe sprawne a wschomózno najtunische poškuženje šebi tuto dowěrjenje sdźerżecź, tu najpodwólnischu próstwu, so by šo to šame też na mnje pšchenjescź chzyło.

Wjeleczin, 3. januara 1884.

S pocześcźowanjom najpodwólnischo

Carl Rätze,

w firmje **A. Rätze & Sohn.**

Khlamy šu, kaž dotal, jenož **šobotu** wotewrjene.

Wotewrjenje cźašnikarńje.

Cźeščźenym Sserbam Budyšchina a wokołnoscźe s tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so šym šo w **Budyšchinje pšchi realnej šchuli 1** (w domje k. pšchekupza Rämscha) jako **cźašnikař** sašydlił a poručam šo pšchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Ja budu šo šwěru prózowacź, so tych, kiž mje wopytaja, stajnje s dobrej tworu pšchi tunjej płacźišnje spokoju.

Porjedźenja cźašnikow (šegerjow) wschěch družinow ja se wschej pilnoscźu derje a tunjo wobstaram.

S pocześcźowanjom

Emil Adler, cźašnikař.

Potajne khoroscźe

šahoju na šakładźe najnowscheho wědomnostneho wušlědźenja, šame najstreschnische pady. Toho runja hrózbne šlědy **tajnych młodostnych hrěchow** (onaniju), **njemóznosć nerwow** a **impotenzu.** Najwjetscha diskrezija. Proschu wo podrobnu khorostnu rosprawu.

Dr. Bella,

šobustaw wucź. towarstwow atd.

6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Turkowske a cźeske šłowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., poručza jako nješchto jara tunje **Moritz Mjerwa**

na mjašnym torhoschczu.

Van Houtena

čisty rozšidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Honten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Wosjewjenje.

Dźiwoczańske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje sa tydźeń, 13. wulkeho rózka, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mišionsku hodźinu.

Pětr Młónk.

Ńjedźelu 6. januara

reje w Khašowje,

na kotrež najpschecźelnischo pšcheprošcha **Häuberlich.**

Młoda holza, kotraž chce schwadlistwo dospołnje nawuknycź, może hnydom spodobne město dostacź na bohatej haśy cźišło 16 w sadnym twarjenju.

Jena abo dwě holzy se wšy, kotrejž chzetej **schwadlistwo** dospołnje nawuknycź, mózetej nětko do wucźby stupicź a też wobydlenje a zyrobu dostacź. Hdźe? to je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Holzy se wšow, kotrež chzedźa **schwadlistwo** a **pschirěšanje** dospołnje nawuknycź, móža šo samołwicź na mjašowym torhoschczu 20, po dwěmaj skhodomaj; nutskhód se schěrokeje haśy (Breitestr.).

Strowa a šylna

dójka,

macź prěnjeho, šylneho dźěsca, kotrež je wona na najdlěšscho 12 njedźel cźěschiła, šo **hnydom** pyta wot „Frau **Rode** in **Cossebaude** bei **Dresden.**" Lěkarske wopišmo šo žada.

Holza se wšy, 14—16 lět stara, šo hnydom abo k bližšim jutram wot podpišaneho do **šlužby** pyta.

Radźiny hospodarski inspektar **Brüchner** w Budyšchinje.

Za wjelelične nowolětne zbožopřeća,

na kotrež wšak pisnje wotmolwić njemóžach, praju swój najwutrobniši dźak a přeju wšitkim znatym a přećelam w Hornjej a Delnjej Łužicy, w Němcach a w Čechach, kaž też wosebje w Pólskej, w ruskej, bólharskej a južnoserbskej Słowjanšćiznje, čitarjam a čitarkam „Serbskich Nowin" po wšěm starym swěće, kaž też wosebje w Americy a Awstraliji po starodawnym serbskim wašnju:

„Daj Wam Bóh zbože na lube nowe lěto, čiłosć a čerstwosć, Boži měr a Božu miłosć a Bože žohnowanje a wšitko, štož je Wam trěbne na ćele a na duši, a po časnym žiwjenju wěčnu zbóžnosć!"

W Budyšinje. **J. E. Smoleŕ.**

Dźelenje s lětom 1883.

Mój ducho, hladaj sady šo
Nětk do toh' lěta sańdźenoh',
Kak wulka Boža dobrota
Je naš to lěto wodźiła.
Hlaj, wójna, sběžk, šte khoroscźe
Ssu byle wot naš šalene,
Też krupy, šlinki, njewjedra
Tón luby Bóh k nam njepóšła.
Budź Bohu dźak, też loni my
Tak rjane žně domkhowachmy,
Bóh bě wscho rjenje žohnował,
K domkhowanju cźaš rjany dał.
A wošebje tón luby šad,
Kiž tola kóždy jě tak rad,
Je narosłk jara bohacźe,
Kaž wjazy lět to njeběsche.
Duž ty, mój khudy bratśe! tu
Ach njeměj staroscź slyšknjwu,
Hdyž šnano cźrjódku dźěcźi masch,
A žanych žnjow dom njekhowasch;
Też sa tebje a twoje dla
Bóh bohacźe wscho naroscź da,
Duž „dźěkaj, spěwaj" wjeśele,
Bóh sapomnicź cźe njebudźe.
Schtó šy pak ty, kiž morkotasch,
So mało žnjeńskich płodow masch!
Je šnano twoja wutroba
H'schcźe bohatschi płód pschinjeśła?
Bóh bohacźe je roššywał
A předowacź nam wschudźom dał
To šwoje šłowo wot tschiźa,
Kak bohate žně wón nětk ma?
To je tón Bóh, kiž prawo ma,
Wot kóždźicźeho pólcźicźka
Ssej žadacź płody bohate,
Niž njerjad — kaž to husto je.
My šmy pak też, o najlubschi!
Tón schtom we Božej sahrodźi,
Hdźež pschezo lěto wot lěta
Knjes sahrody tam pschikhadźa.
Haj, pschinidźe nětk knjes sahrody,
Kak je wón tola mjersazy,
Hdyž žanych płodow njewidźi
Na schtomach w šwojej sahrodźi:
Duž Bóh — kaž steji w bibliji —
Tom' sahrodnikej poruczi,
So hnydom tón schtom wukopje,
Hdyž žanych płodow njenjeśe.
Duž spožcź, mój Wótcźe na njebju,
So bych na mojim pólcźicźku
A jako schtomik w sahrodźe
Też pschinjeśł płody bohate.
Ach wuplěj wschak, mój Sbóžniko,
Tón njerjad, kotryž we mni jo,
Pšches twoju šwjatu, drohu krej
Wschak s korjenjom a cźišcźe s njej.
So na tym mojim pólcźicźku —
Ja měnju moju wutrobu —
Wschak dale njerjad njeroscźe,
Kaž — Bohu žel — to było je.
Haj, šwjaty Ducho, pomhaj tej,
Mi šamo wot šo móžno njej',
So moja hrěšchna wutroba
By dobre płody pschinjeśła.
Ty pak, o luby Božo, ty,
Hdyž šym nětk stary, braschniwy,
Daj, so pšches wěrnu pokutu
Sšo wschědnje k šmjerczi hotuju.
Mje junu s rowa sawołaj,
Na prawy bok psched šudom staj,
So ja pšches Khrysta saśužbu
Też s hnady sbóžnoscź dostanu.

Pětr Młónk.

Slub swojeje dźowki **Hilžbjety** z překupcom knjezom **Hermannom Klemmom** mataj česć z tutym wozjewić

Karl Köchler,
Anna Köchlerowa
rodź. Klingstec.

Hilžbjeta Köchlerec,
Hermann Klemm
poručataj so jako slubjenaj.

Budyšin, Sylvestra 1883.

K tomu cźišłu Serbski Hospodař cźo. 1.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 12. januara 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Drażdżan pišaja, so je tam sakski ßejm 7. januara saßo w hromadu stupił. W prěnjej komorje ßo najprjódzy wo pschipósnacże noweho kralowskeho sakonja jednasche, po kotrymž ma ßo tajkim, kotrymž ßnadź skót pschi schcżěpjenju pschecżiwo pluzowemu morej ßlaknje, tajke jich schkodowanje s krajneje kaßy sarunacź. Sapóßłanzy tajki sakoń sa dobry spósnachu. — W druhej komorje ßo porjad, po kotrymž ßo sakska krajna lotterija hraje, sa dobry spósna, toho runja ßo tón pjenjeżny wużitk, kotryż krajna kaßa s lotterije dóstawa, jako prawy pschipósna. Tutón wużitk woblicża ßo lětnje na 4 millijony hriwnow (mk.). — Też bu na srjadowanju tak mjenowanych realnych schulow I. a II. klaßy to a wono porjedżene.

— S Barlina pišaja, so je ßo tam 3. januara poßwjecżenje tak mjenowaneje dźakowanskeje zyrkwje stało a běchu też kněžor a kněžorka, prynzojo a prynzeßyny pschitomni, toho runja też ministrjo, generalojo a druzy woßebni kralowszy a měschczańszy sastojnizy, wjele wyßokich a nižschich duchownych, kaž też wjele ludu. Tuta zyrkej je ßo natwarika, so by była sjawne znamjo wutrobneho dźaka pruskeho luda k Bohu sa to, so je w ßwojim cżaßu pschi hrósbnych nadpadach satraschnych schóstnikow Hödela a Nobilinga kněžora-krala pschi żiwjenju schdżerżał. Jako kněžor a kněžorka po schónczenej Božej ßłużbje zyrkej wopuschczíschtaj, wón ßwoju spokojnoscź se wschěm wupraji a te ßłowa pschistaji: „My mamy wschak poknu pschißłuschnoscź, ßo Bohu dźakowacź!“ — So by wjerch Bismark saßo poknu strowoscź dobył, je jemu jeho lěkaŕ sakasał, wjecżor dołho ßedżecź a rano dołho leżecź. Wón je jemu wjele wjazy pschikasał, so dyrbi wjecżor wokoło 9 hodźin do loża hicź a rano hižo do 7 hodźin stawacź, wo dnjo ma pak ßo wschědnje dwě hodźinje wonka pschekhadżecź. Bismark ßo pschi tajkim żiwjenju nětko wjele strowschi a cżerstwischi cżuje.

— Lětuschi tak mjenowany němski kněžorski manöver, w kotrymž smėje woßebje ßedmy armeekorps wustupicź, budże, kaž wschelake nowiny pišaja, w rheinskej provinzy wotdżerżany. Tamnische provinzialnokrajne stawy ßu hižo na ßwjedżenje, kiž ßo tehdy k cżesczi kněžora wotdżerża, 40,000 hriwnow nałożicź postajili. — W 9 katholskich biskopstwach abo arzybiskopstwach nětko duchowni ßwoju mšu saßo dóstawaja, kaž ßo ßłuscha, jenoż w tsjoch ßo to hischcże njestawa, mjenujzy w kölnskim a posnańskim arzybiskopstwje a w münsterskim biskopstwje. — Wójnska łódź „Sofija“ po poruczności kněžora do Nowoguineje pojědże, so by tam sarunanje sa to żadała, so ßu někotsi tamnischi wobydlerjo ludzi jeneje pruskeje łódże wurubili, kiž běchu tam na kraj wustupili. Móże też bycź, so budża te wßy, s kotrychż běchu rubjeżnizy pschischli, s wotpalenjom twarjenjow khostane. Tak dyrbi ßo wschak pschecżiwo tamnischemu hischcże dźiwjemu ludej skutkowacź, hewak druhi krócź saßo rubi.

— Na kněžorstwowym ßejmje budu drje skerje a lěpje wo sakoń jednacź porzecź, po kotrymž budże kóżdy rjemjeßlniski a ßnadź też ratarski dźěłacżeŕ a kóżdy knjes, kiž tajkich dźěłacżerjow trjeba, do kaßy stupicź dyrbjecź, s kotrejež dźěłacżerjo porjadnje pjenjeżnu podpjeru dóstanu, hdyż khoroscże, cżělneho wobschkodżenja abo wyßokeje staroby dla wjazy dźěłacź a ßebi niczo saßłużicź njemóża. Wjerch Bismark woßebje na to dźěła, so by ßo tajki sakoń tak rucże hacź mózno do skutka stajił. — Mózno je też, so budże na pruskim ßejmje sakoń k wujednanju pschedpokożeny, kiž postaji, schtó smėje pschichodnje ludowe schule a jich wucżerjow sdżerżecź a płacżicź, a na kajke waschnje ma ßo to stacź.

Awstrija. W awstriskim hłownym měscże Winje a jeho wokolnoscźi ßu rjemjeßlniszy (handwerszy) a fabrikszy dźěłacżerjo w tu khwilu jara njespokojni, dokelż je wschědna saßłużba jara mała, pschetoż fabrikantojo a pschekupzy jara na to skorża, so doscź njepschedawaja a njemóża toho dla nowe twory dźěłacź dacź. Někotsi dźěłacżerjo chzychu tajkeje nusy dla haru hnacź, w měnjenju, so jim potom měschczańska rada někak s nusy pomha; ale druzy dźěłacżerjo wot hary wotradżowachu, dokelż ta, kaž je snate, w tajkich padach jenoż schkodźi, a je hewak też nadźija, so ßo s dźěłom bórzy saßo polěpschi. — W Wuherskej je tamnische ministerstwo, kotrež je pjecża wot židowskich pjenjeżnikow wotwißne, wuherskemu ßejmej sakoń k wujednanju pschedpokożiło, po kotrymž by kschescźijanam a kschescźijankam, židam a židowkam dowolene było, ßo bjese wschěch dalschich sadżěwkow w hromadże żenicź. W prěnjej komorje wuherskeho ßejma pak ßo pjecża nětko strona stwori, kotrejež ßobustawy chzedża tajki nowy sakoń wotpokasacź, prajizy, so bychu ßo kschescźijenjo jenoż s kschescźijankami woženili a židowki na pokoj wostajili, je-li te njejßu prjedy do kschescźijanskeje wěry pschestupili. Duż móże ßo stacź, so wuherske ministerstwo se ßwojim nowym liberalnym sakonjom pschepadnje. — Khrowatski ßejm je drje nětko wjele měrnischi, tola ßo tam druhdy hischcże wótrje doscź pschecżiwo Madżaram rěcżi. To pak niczo njeschkodźi. Mjenujzy wuherske ministerstwo, pod kotrež Khrowatska we wschelakim nastupanju ßkuscha, je po narodnoscźi madżarske a toho dla rad madżarskim sastojnikam w Khrowatskej města dawa. Ale tucźi sastojnizy ßu Khrowatam jenoż k schkodże, dokelż wschak stajnje sa tym hladaja, kak bychu Khrowatam prawje wjele pjenjes wuklukali. Khrowatski ßejm budże drje toho dla żadacź, so bychu w Khrowatskej jenoż tajzy ludźo sastojnizy bycź móhli, kiž ßu ßo tam narodźili.

Franzowska. Nětko general Bichot w Sontaju, wóndano wot Courbeta dobytym, kommandiruje, pschetoż Courbet pschebywa w tu khwilu w Hanoju. Wokolnoscź Sontaja a Hongoa je wot njepschecżelow wopuschczena, w Bakninje steja pak Chinesojo. — W Hanoju je ßo 28. dezembra ßylne rosbuchnjenje (explosion) stało, dwě franzowskej batteriji buschtej pśches to jara wobschkodżenej, jedyn artillerist żiwjenje shubi a tsjo buchu ranjeni. W bliżschich domach ßo wjele schkody sta. — Na tym ßamym dnju pschicżeże nědże 2000 Anamitow na make wobtwjerdżenje, wot 50 Franzowsow wobßadżene, a poczachu s nimi wojowacź. Tucźi pak ßo tak wuschiknje wobarachu, so dyrbjachu Anamitojo zofacź, jako běchu 100 morwych a ranjenych shubili. — Półkownik Briomel je wobrónjenych sběżkarjow, kiž běchu w krajinje Nambieh postanyli, zyle sbił.

Jendżelska. Jendżelskemu ministerstwu je, kaž ßo sda, pjenjes żel, kotrež by na to ważicź dyrbjało, hdy by egiptowskemu khediwej (městokralej) pschecżiwo falschnemu profetej wójsko k pomozy póßłacź měło. Wone je toho dla khediwej poruczyło, so by ßwojich wojakow s kraja Sudan wotwołał a jón falschnemu profetej pschewostajił. Egiptowske ministerstwo chzyschce też po jendżelskim żadanju cżinicź, ale khediw ßo sarjekny, dotalne ministerstwo se ßłużby puschcźi a nowe postaji, kotrež je swólniwe, też w Sudanu s falschnym profetom wójnu wjesćź.

Rußowska. Khěžor Alexander je saßo strowy; pschetoż wyschschi dwórski marschal bě wosjewił, so budże khěžor a jeho ßwójba na dnju ruskeho noweho lěta (13. januara) tym audijenzu spożczicź, kiž pschińdu, so bychu khěžorej a khěžorskej ßwójbje k nowemu lětu swoże pscheli. — Někotre nowiny wudawaja, so ßu mordarjo Ssudejkina wußlědżeni a do jastwa ßadżeni, druhe nowiny pak powjedaja, so ßu mordarjo hischcże njesnacźi. — Minister swonkownych należnoscźow, knjes s Giers, kiž bě pola ßwojeje khoreje dźówki w Schwajzarskej, ßo w tychle dnjach wot tam do Rußowskeje wróczi. So wón na domojpucźu awstriskich ministrow wopyta, je pjecża nimale wěste.

Južne Sskowjanstwo. Bółharski wjerch je ßejmskich sapóßłanzow domoj puschcźił a jim ßwoju wulku spokojnoscź s jich wuradżowanjom wuprajił. — W Sserbiji a na Cżornej Horje měr knjeży.

Podsemski Rom.

Wo „Romje“ ßy wěsće husto hižom w ßwojim žiwjenju něschto ßkyschak. Schtóž stawisny jeno kuscžicžk snaje, tež wě, so něhdy dwójnikaj bratraj, Romulus a Remus, kaž bajka powjeda, město twaricź poczeschtaj, potom ßo swadžischtaj a pschi wschej swadze Romulus ßwojeho bratra Rema sarasy, tola po jeho mjenje bu potom město Rom mjenowane. Tole make městaczko pak ßo pomaku jara rosschěri a po czaßu wone zyły ßwět wobknjeżesche. Toho dla też w ßwjatym hodownym sczenju rěka: „Sta ßo pak, so wukasnja wundże wot khežora Augusta, so by zyły ßwět schazowany był.“

Sswjaty Pawoł je list na Rómskich pißak, kaž kóżdy wě. Wón bě posdźischo dwě lěcze w Romje jaty a je tam potom krwawnu ßmjercź cźerpik. Tež Pětr bu tam morjeny. — Město Rom drje dźenßa dawno wjazy to njeje, schtoż je něhdy było, ale je tola hischcze ważne. Kaž je snate, tam bamž, hłowa katholskeje zyrkwje, bydli; Rom je też hłowne město italskeho kralestwa, je też woßebje město, hdźež je ßo wjele pomnjeczа hódneho stako, duż tam też kóżde lěto wjele zusych se wschěch krajow pschikhadźa. Ja njewěm, hacž ßy ty hdy schto wo podsemskim Romje ßkyschak, to rěka, schto je spody města Roma widźecź. Duż chzu czi něschto wo tym prajicź. Schtoż měnju, njeje žane město, w kotrymž bychu żiwi bydlili, ale to je město morwych, jich wobydlenja žane domy njejßu, ale rowy, te haßy tam delka ßwětke a lubosne njejßu, ale błuke a czíche, murje tam delka s kamjenjow njejßu twarjene, ale ßu kaž nastworjene, a rówryjerjowy kopacž je někak shładkowa. Do tohole podsemskeho města nětk so mnu pój, so bychmoj ßebi je wobhladakoj.

„Dowjes naju do Kalixtowych katakombow!“ mój pohonczej pschiwołachmoj, kiž tam se ßwojej dróżku stejesche, do kotrejež běchmoj ßo ßynykoj. Wón naju na ßamotnej dróży nimo rjanych nowych hrobow a starych spadanych domow se Sebastianowymi wrotami won wjesesche. Bórsy bě nasch wós na dróży, kotrejž via Appia rěkaja. Tale dróha bu w lěcze 312 do Khrystußoweho naroda twarjena, a po njej ßo hischcze dźenßa jěsdźi. Junu bě tudy na woběmaj bokomaj dróhi rów pschi rowje s wopomnikami pyscheny, pschetoż jowle běchu ßo stari Romjenjo dawali hrjebacź. Wo tych wjele stach wopomnikow, kotrež tu něhdy stejachu, je jich jeno mało ßo sdźeržało. Spody póhanskeho rómskeho pohrjebnischcza je kschescźijanske, to rěka: kschescźijenjo w prěnich schtyrjoch lětstotkach tam spody semje ßwojich morwych khowachu.

Pohonczj s wosom sasta. Mój s wosa skoczichmoj a s wrotami do sahrodki stupichmoj. Pod namaj je semja daloko a schěroko wuprósnjena, prěki a pó dlu delka pod semju wschelake haßy wjedu, ale sahroda horka nam niczo wo tym njepscheradźi, so je pod naschimaj nohomaj wulke „město morwych“. W khežzy pschi wrotach dóstanjesch darmo sastupny billet; italske knjezerstwo je tak wulkomyßlne było, so je kóżdemu, kiž chze tam delka khwilu pobycź a ßebi wscho wobhladacź, tajke wobhladanje na wschě mózne waschnje położiło. Jeno tomu, kiž tebje wokoło wodźi, ma ßo něschto ßlěbornych dacź. Kóżdy też sa 20 nowych pjenjezkow wóskowu ßwěczku dóstanje. K namaj bě ßo wjele zusych pschiwdało; kaž jich na rěczi spósnachmoj, běchu to Franzowsojo a Jendźelczenjo. Wodźer kóżdy ras tak dołho czaka, hacž je ßo něschto ludźi w hromadu seschło. Nětk nasch wodźer durje wotczini a se ßwojej ßwězu nam do prědka stupa. To bě, kaž by ßo do pinzy schło, dołhi drjewjany skhód naß do hłubiny dele wjedźe. Bórsy nam bě, kaž by ßwęża wuhaßka była, rowowa czischina a nóz naß wobdawa, te ßwěczki jeno kusk błukeje ßwětliny wot ßo dawaju; tak husto hacž dale stupisch, je stup daloko ßkyschecź. My nětk w wuskim, lědy półdra kóhcza schěrokim khodźe dale dźemy, druhdy je wjelb něschto wyschschi, druhdy nischschi, so dyrbisch ßo khilecź. Na prawu a na lěwu stronu wjedu druhe haßy, kotrež ßo saßo tu a tam do druhich dźěla.

Prjedy hacž dale dźemy, khwilu na nascheho wodźerja poßkuchajmy, kiž nam tu wěz wukkaduje.

Tymle podsemskim pohrjebnischczam „katakomby“ rěkaju. W sastarskim czaßu bě jich 40, nětk je nam jeno 20 snatych. Něhdy ßebi ludźo myßlachu, so tele katakomby bjes ßobu hromadźe wißaja a so po tajkim zyły stary Rom kaž na wjelbje steji. Tomu pak po nowschich pschepytanjach tak njeje. Ta najlepje sdźeržana je tak mjenowana Kalixtowa katakomba. Jow kschescźijenjo ßwojich morwych hrjebachu; jow běchu rowy tych, kotsiž mějachu wěru, so jich tón Knjes s rowa sbudźi, a toho dla běchu to ßwjate, ważne města. Duż też je kschescźijenjo na wschě mózne waschnje pyschicź a wudebjecź pytachu. Toho dla ßo tam wschelake snamjenja, wuprajenja se ßwj. pißma a wobrasy namakaju a bu wscho tak rjenje a kraßnje wuwjedźene, kaž ßo to w czeżkim czaßu a pod czeżkimi wobstejnosczemi pod semju hodźesche. Tele katakomby abo kaž jim też rěkachu, cömeterije, po ßerbsku „sparne komorki“ ßu wustojnje sakożene. Najstarsche maja sjawny widomny nutskhód po schěrokim skhodźe. Pola pósdnischich bě to hinak. Dokelž buchu wbosy kschescźijenjo wot ßurowych rómskich khežorow na najhrubsche waschnje pschescżěhani a martrowani, dyrbjachu ßo khowacź pytacź a Bohu w potajnstwje ßłużicź. Zanych Božich domow tehdom hischcze kschescźijenjo njemějachu, duż shromadźowachu ßo w ßwojich wschědnych domach a tam kemsch wotdźerżachu. To bě pschi spoczatku tak, ale posdźischo to mózno njeběsche, dokelž njepschecźelszy póhanszy khežorojo wschudźom na kschescźijanow łakachu, so bychu jich do jastwow smjetali. Duż kschescźijenjo do rowowych wjelbow (katakombow) cźěkachu, so bychu tam ßwoju Božu ßłużbu wotdźerżeli; tam delka běchu derje skhowani, tam jich nichtó lóhko njenamaka. Pucźe k tutym wjelbam a dźěry, s kotrymiž ßo do nich nuts dźěsche, buchu pak ßwěru potajne dźerżane, a buchu też straże (wachi) wustajane, kiž bychu kedźbowake, hacž njepschecźelio njepschińdu.

W tutych katakombach ßo, kaž prajach, morwi kschescźijenjo khowachu. To bě s wjetscha pschezo ßydom rowow, stajnje jedyn wysche druheho do kamjenja wurubany, druhdy ßo też dwě, tsi, schtyri cźěła do jeneho rowa pokożichu. Morwi buchu w tamnym czaßu do ruba sawaleni, ale niz do kaschczow pokożeni, (to waschnje tehdom hischcze njebě), ruzy buschtej kóżdemu cźěłu na kschiż pokożenej, kaž to pola naß też je, so ßo cźěło se stykнjenymaj rukomaj do rowa pokoży. Cźěło bu s wonjazymi selami wobdate a bu do skalneho rowa pokożene, s wobliczom k ranju, runje kaž ßo też to pola naß tak khowaja; k ranju, dokelž tam ßlubjeny kraj, w kotrymž je nasch sbóżnik pschebywał, leži, a dokelž my wěrimy, so tón Knjes, hdyž junu pschińdże, morwych sbudźicź, wot ranja pschińdże. Morwym w sastarskim czaßu ßobu do rowa wschelake wězy dawachu, pjerschczenje, wuschowe ryncźki, dźěczom też jich hrajki a toho runja. Druhdy bychu ßo w tajkich rowach też bleschki s něczim czerwjenym stwjerdnjenym namakake, duż ßu ludźo na to pschischli, jako budźische to ßnadź seskhnjena krej „martrarjow“ była, ale tomu tak njeje. To je wjele skerje hromadu sesskhnjene wino wot Božeho blida. Hdyž mjenujzy pschi Božej wjeczeri něschto ßwjeczeneho wina wysche wosta, bu to ßame k khorym donjeßene, haj ßamo morwym bu wone jako poßlenje wokschewjenje ßobu na pucź date. Wużiwacź je drje morwi njemózachu, duż by ßo jim to wino w bleschzy ßobu do rowa dało.

Hdyž bě cźěło do rowa skhowane, bu ta skalna dźěra s marmorom abo s zyhelemi saßadźena a s kalkom salěpjena, wonka pak bu napißmo date, na kotrymž mjeno semrjeteho stejesche a s wjetscha pola kóżdeho też tej słowje: „in pace“, po ßerbsku „w měrje“. Haj tam delka mózachu nětko w měrje wotpoczowacź po wschěch strachach a wichorach semskeho žiwjenja. W małych dźěrkach, pschi rowje wudypanych, buchu horncżerske lampki, kotrež běchu s wjetscha na cźołmiki podobne, stajene a tele lampki běchu pyschene s palmu abo kschižom, abo jehnjecźom abo s rybu abo hołbjomaj; schtoż ßu wscho lubosne kschescźijanske snamjenja. Ta lampa pak chzyssche na to pokasacź, so ma kschescźijan w žiwjenju a w ßmjercźi ßwětko a ßwězu, kotraž cźemny khód jeho žiwjenja wobßwěcźi: a tole ßwětko je — jeho wěra.

Te czorne nahe katakombowe sczěny ßu tu a tam s wobrasami se stareho a noweho testamenta pyschene, husto też se symbolskimi snamjenjemi. To wschak njejßu žane wulkotnje wuwjedźene wobrasy, ale s wjetscha jenoż tak někak wudypane abo namolowane, ale tola ßu nam wulzy ważne. Husto je tam na sczěnach widźecź ßylny mkodźenz s nadobnym wobliczom, kiž jehnjo na ramjenju njeße. To dopomina na pschirunanje wot dobreho pastyrja, kiž shubjenu wowzku k stadku njeße. Dale je tam widźecź jehnjo se ßwjatym kschižom, to pak dopomina na słowo Jana kschczenika, kiž Jesußa wohladawschi praji: „Hlaj, to je Boże jehnjo, kiž ßwěta hrěchi njeße.“ Też kódź, snamjo zyrkwje, abo hołb, snamjo wußwobodźeneje dusche semrjeteho, abo paw, snamjo wěczneho žiwjenja, je druhdy tam widźecź. Ja tu njecham wschitke tele snamjenja, kiž ßo w katakombach namakaju, wopißacź, dokelž by to někomužkuli wostudke było, jeno na tole najważnische chzych tu pospomnicź.

Posdźischo, jako ßo też khežor k kschescźijanstwu wobrocźi, a ßo kschczicź da s zykym ßwojim domom, kschescźijenjo wjazy w podsemskich khowankach ßwoje Boże ßłużby dźerżecź njetrjebachu, ale twarjachu ßebi rjane wulke Boże domy a khapale; potom też wjazy pod semju ßwojich morwych njekhowachu, ale kaž nětk do semje rowy ryjachu a cźěła s pjerschczu pschikrywachu.

Tak je pschischko, so nichtón wjazy do katakombow nuts njepschińdże a też nichtón po czaßu wjazy njewjedźische, hdże ßo do nich nuts dźe. Hakle w 15. lětstotku ßo saßo na nje dopomnichu,

a w nowischim cżaßu poczachu je bóle pschepytowacź. Woßebnu saßłużbu wo nje ma wulzy wuczeny kardinal de Rossi, kiž je te ßame ßwěru pschepytował a wopißał. Schtož je ßo waźneho w tutym podseńskim pschebytku morwych namakało, bu shromadźene a khowa ßo nětk w bamżowym lateranskim hrodźe, hdźež móże je kóżdy widźecź.

Jako běchmoj ßebi wscho delka ßwěru wobhladałoj, wustupichmoj saßo won. Módre njebjo namaj napschecźiwo hladasche s durjow, a polnaj spodźiwanja na ßylnosczi wěry a wutrajnosczi w cźerpjenju semrjetych, kotrychž rowy běchmoj wopytałoj, stejachmoj saßo pod Bożim ßłónczkom, kiž naju s nowa se ßwojim ßwětkom wokschewjesche. Kajke cźeżke bědźenje je tola kschesczijanska zyrkej a wěra měła, prjedy hacź je jeje wěrnosczź s rowoweje cźemnosczje katakombow stanycź a psched zykym ßwětom sjawne pschipósnacźe namakacź móhła. —*A*—*s*.

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnej Pětrowskej woßadźe bě sańdźene lěto 6320 spowjednych, 372 mjenje, hacź lěto prjedy, mjes nimi 3660 muzikich a 2000 żónskich, 280 paczerskich dźěczi (163 hólzow a 117 holzow), 1368 wojakow, 269 gymnasiastow a 323 woprajenych, Pschipowjedało je ßo 120 porow (30 mjenje hacź loni), wěrowanych 88 porow (31 porow mjenje). Narodźiło je ßo 536 dźěczi, (24 mjenje dyźli loni), mjes nimi 55 njemandźelskich. Semrjeło je 446, psches 90 lět jena woßoba, mjenujzy Hana Scholczina rodźena Kalichez. W lěcźe 1783 bě 7328 a w lěcźe 1683 pak 12,181 spowjednych.

— W budyskej Michałskej woßadźe, do kotrejež něhdźe 6800 duschow ßłuscha, běsche sańdźene lěto 11,160 spowjednych a to 8813 Sserbow a 2347 Němzow, 97 paczerskich dźěczi a 284 woprajenych. Narodźiło je ßo 254 dźěczi, 5 wjaz dyźli lěto prjedy, mjes nimi 52 njemandźelskich. Kschczene ßu wschitke. Wěrowanych bu 53 porow, hewak pak hischcźe 18 porow pschipowjedanych, kiž ßo druhdźe wěrowacź dachu. Semrjeło je 198, starsche 80 lět běchu schtyri. W lěcźe 1783 běsche tu 8165 spowjednych, 142 narodźenych, 24 wěrowanych a 113 pohrjebanych. — Zyrkwine kollekty w lěcźe 1883 wscho do hromady 426 hr. 49 np. nawdachu. Hewak ßo sa woßadnych khudych psched zyrkwinymi durjemi 103 hr. 30 np. nahromadźi a na Gustav-Adolfskim ßwjedźenju 380 hr., sa mißionstwo mjes póhanami pak 113 hr. 63 np.

— (Kath. P.) W naschej katholskej woßadźe a w pschifarowanych městach a wßach je ßo konsche lěto 124 dźěczi żiwych (66 hólzow, 58 holzow) narodźiło, 5 pak morwych. Njemandźelskich bě 14. Wěrowanjow bě 17. K Bożemu blidu je było 6050. Pohrjebanych bu pódla tych 5 morworodźenych hischcźe 136 woßobow; s zykeje liczby bě 102 na Mikławschk, 39 w Mnischonzu. Po starobje bě 80 pod 14 lětami, 1 bě 19 lět, 6 psches 20 lět, 5 psches 30, 9 psches 40, 14 psches 50, 9 psches 60, 7 psches 70, 4 psches 80 lět. Na zusy kerchow buschtaj 2 pschewjesenaj. Mjes wotroscźenymi bě 12 njeżenjenych, 12 mandźelskich muži, 11 mandźelskich hospodow, 5 wudowzow a 15 wudowow.

— My ßmy tydźenja cźitali, so ßo nowy wuczbny cżaß budyskeje pschekupskeje schule 21. haprleje t. l. saßo sapoczńje. Tuta pschekupska schula je jara wużitna. My radźimy toho dla wschitkim starschim, kiž ßwojim ßynam w Budyschinje pschekupstwo wuknycź dadża, so bychu jim też krucźe pschirucźili, pschekupsku schulu ßwěru wopytowacź. Pod nětcźischimi wobstejenjemi dalsche wobstacźe a derjeměcźe pschekupskich, kiž ßu wuwukli, potom woßebje wot toho wotwißuje, so pódla toho, schtož maja w khlamach nawuknycź, też wschu trěbnu wědomnosczź nawjedża, kotruž pschekupska schula podawa. Bjes tajkich wědomnosczow by pschekupskemu, hdyž do ßwěta wustupi, jara wjele pobrachowało a by ßnadź jenoż toho dla bjes dobreho města wostacź dyrbjał. Po tajkim pak też budyszy knjeża pschekupzy ßo ßwěru sa to staraja, so bychu jich wuczobnizy wuczbu pschekupskeje schule pilnje wopytowali. To pak ma sa poßleńschich tón dobry wużitk, so tajzy młodźi ludźo, hdyž ßu w pschekupskej schuli ßwoju pschisßłuschnosczź dopjelnili, potom też lohko město dostanu.

— Jako sapóßłanzy tych, kiž maja najwjazy dawkow dawacź, buchu w budyskim hamtskim hetmanstwje 18. dezembra wuswoleni: knjeża ryczerkubleŕ O. J. Hetzer nad Delnjej Kinu, toho runja Ferdinand hrabja a nadobny knjes k Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Bartom, toho runja wustawski sarjadowar Theodor hrabja a nadobny knjes k Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Cźichońzami, kubleŕ a ßejmski sapóßłanz Päßler nad Bjelmanezami, komornik Khorla Handrij hrabja Schall-Riaucour nad Husku a ryczerkubleŕ F. R. ßwobodny knjes s Uckermann nad Lutobczom.

S Małeho Wjelkowa. Tudy bě ßo 6. januara wulka liczba muži k wujednanju petizije wo to seschka, so by ßo żelesniza, kiž by ßo s Budyschina do Kamjeńza twaricź měła, psches Mały Wjelkow położiła. Jako běsche knjes Möschler, wobßedźeŕ fabriki w Kschiwej Borschczi, shromadźisnu wotewrik, knjes dr. Herrmann nad Wutokczizami wukładowasche, kak wużitne by to sa wschu bliżschu a dalschu wokolnosczź było, hdy by ßo tuta żelesniza psches Mały Wjelkow wjedła a tam sastawnischczo a dwórnischczo dóstała. Potom ßo petizija wo tajke pokożenje żelesnizy czitasche, so by ßo rospomniła, podpißała a potom na sakski ßejm pósłała. Shromadźeni wo tym żiwje jednachu a mjes nimi też knjes měschczański radźicźel Damm s Lubija a knjes Pfannenstiel s Budyschina, kotrajž na to pokasowaschtaj, so by ßo żelesniza, kotruž chżedża s Lubija psches Wósport, Bart, Maleschezy atd. twaricź, jara derje s tej sjednocźicź hodźiła, wo kotrejž ßo tudy rěczi. Skónczńje ßo ta petizija wot wjetschiny sa dobru spósna a wot mnohich podpiża.

S Hajniz. (Kath. P.) Zyrkwinske powjesczje s tuteje a pódlanskich wßow ßu ßobu w powjesczach s budyschskeje woßady wopschijate. Boże ßłużby ßu ßo tudy w khapałzy porjadnje dżeržałe; ßwjatych woprawjenjow wudźeli ßo 228 woßobam; k prěnjemu ßwj. woprawjenju bě 5 dźěczi.

S Budestez. W lěcźe 1883 je w naschej woßadźe narodźenych 168 (psched 25 l. 103), semrjeło je 132 (psched 25 l. 73), wěrowanych bu 39 porow (psched 25 l. 27) a spowjednych běsche 5753 (psched 25 l. 4791).

S Radworja. (Kath. P.) W sańdźenym lěcźe je ßo w naschej woßadźe 59 dźěczi (30 hólczatkow, 29 holczatkow) narodźiło, 47 woßobow (24 muzikich, 23 żónskich, 23 dźěczi a 24 wotroscźenych) wumrjeło. Pschipowjedanych je 11, tudy wěrowanych 9 porow. K Bożemu blidu je było 2300 woßobow (wysche toho w Sderju 147). Do bratstwa Jesußoweje ßmjertneje stysknosczźe bu 23 woßobow sapißanych. Psched 100 lětami běsche 44 narodźenych (18 hólczatkow, 26 holczatkow), 54 semrjetych (37 dźěczi, 17 wotroscźenych), 13 porow pschipowjedanych, 10 tudy wěrowanych a 2225 woprawjenjow.

S Khróscziz. (Kath. P.) W běhu sańdźeneho lěta je ßo w naschej sarskej woßadźe narodźiło 125 dźěczatkow, 65 muzkeho a 60 żónskeho splaha. Semrjeło je 140 woßobow, 73 muzkeho a 67 żónskeho splaha. Pschipowjedanych je 43 porow, wěrowanych pak 37 porow. Pola ßwj. woprawjenja je pobyło 14,539 woßobow.

S Ralbiz. (Kath. P.) W sańdźenym lěcźe je w naschej woßadźe ßo narodźiło a w naschej sarskej zyrkwi kschczenych 44 dźěczatkow, mjes nimi bě 21 hólczatkow a 23 holczatkow. Wumrjeło a po kschesczijanskim waschnju hrjebanych, wulkich a małych, bu 39 woßobow: mjes nimi běchu 21 muzkeho a 18 żónskeho splaha. Pschipowjedanych bu 10 porow, s kotrychž ßo 4 pory pola naß wěrowachu. K Bożemu blidu je było 6200 woßobow.

S Wósporka. Tudomna woßada liczi něhdźe 1200 woßadnych. W njej narodźi ßo konsche lěto 37 dźěczi (12 hólzow a 25 holzow); semrjeło je 29 woßobow; pschipowjedanych bu 11 porow a s nich tudy wěrowanych 8. Spowjednych bě 1268 (a to 29 wjaz, dyźli loni). W lěcźe 1783 je ßo tu 23 narodźiło a 30 je wumrjeło.

S Ketliz. Zyrkwine powjesczje se sańdźeneho lěta: Běsche 5033 spowjednych (a to 1708 ßerbskich, 3325 němskich, 139 woprajenych, paczerskich dźěczi 72), 181 narodźenych (a to 94 hólzow a 87 holzow), pschipowjedanych 57 porow, s kotrychž bu 45 porow tudy wěrowanych, semrjetych 121, (mjenujzy 69 muzkich a 52 żónskich); wunoschk kollektow 1069 hriwnow 51 np.

M. Se Ssmilneje. W naschej woßadźe narodźi ßo w sańdźenym lěcźe 86 dźěczi. Mjes nimi bě 8 njem., 1 por dwójnikow a 5 morwonarodźenych. Pohrjebow běsche 51. Najstarsche parschony běchu prjedawschi bur Schäfer se Semiz, 90 lět, a wudowa Rodigowa tam 84 lět staraj. Pschipowjedanych bu 24 porow, s kotrychž ßo tudy 17 porow wěrowasche. Spowjednych bě 1693 woßobow a to 763 muzkich a 930 żónskich; mjes nimi bě 75 Sserbow, 40 dostachu doma Boże wotkasanje a 28 stupichu prěni krócź k ßwjatemu woktarjej. — Knjeni wudowa nascheho prjedawscheho duchowneho Pallmera, kotraž je w Biskopizach semrjeła, je zyrkwi a woßadźe 900 a 150 hriwnow wotkasała, wot kotrehož kapitala kónz lěta 1883 prěni krócź dań dóstachmy. — W Bożej nozy debjeschtej dwaj kraßnej schtomaj Boži dom a bě też nowy kraßny ßwěcźnik saßwěcźeny, toho runja patorżizu, pschi wjeczornej Bożej ßłużbje.

M. Se Semiz, 4. januara 1884. Też sańdźene hody dóstachu tudy s Jana Jurja Rězoweho wustawa 20 khudsche schulske dźěczi Boże dźěczo, wobstejaze w pjenjesach a se schulskich knihow. —

Tež dósta tójschto khudych wot jow a w Ssmilnej pjenjeżne dary ſ wuſtawa, kotryż je pſches Pohlankez mandżelskeju k podpjeranju khudych wuſtajeny. — Dżeń 14. januara żo naſcha ſtara ſchula na pſcheżadżowanje pſcheda. — Pſched krótkim poby 84lětna wudowa Rodigowa w Biſkopizach a pſchińdże ſtrowa a cżerſtwa domoj. Sa krótki cżaż żebi w domje nješchto wot jeneje wokolonoſcherki kupi a padże pſchi płacżenju k ſemi a bě njeboha. — Pża dyrbjachu ſ gwaltom wot njeje wotehnacź — żu jeho potom morili, — dokelż kóżdeho kużaſche, kiż żo cżeku njebocżiczkeje bliżeſche.

S Jěżowa. Dżeń 3. januara rano w 2 hodżinomaj w pódlanſkim twarjenju tudomneho kublerja Auguſta Borgmanna woheń wudyri, a je ſe wſchěm, ſchtož w nim běſche, do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Woheń je, każ żo ſda, ſakożeny.

S Noweje Wży nad Sprewju. Każ je żo to ſe wſchelakich ſtron ſtako, tak móżemy tež my ſ poknym dżakom prajicź, ſo je naż Boże dżěcźo jara pěknje ſwjeżeliko. Njedżelu do hodow běſchtaj naſch wyżokoważeny knjes fabrikant Reuter a jeho wyżokocżeſcźena mloda knjeni mandżelſka w naſchim hoſcźeńzu rjany a wulki Bożedżěſcźowy ſchtom pſchihotowacź dakoj, na kotryż běchu wſchelake żłódke a pyſchne wězy napojſchane. Na wjecżor bu ſchtom sażwěcźeny a wobradżenje żo ſapocża. Wſchě dżěkacźerjo a dżěkacźerki ſ fabriki dóſtachu po nětkotrych hriwnach (mk.) k hodam a 33 dżěcźi żo wot k. Reutera a jeho knjeni mandżelſkeje wot hkowy hacź do nohow dele ſwobleka. Na pożledku żo ſchtom mjes dżěcźi rosdżěli. Doroſcźenym pak běſche żo tež dobre picźe dariło a wſchitzy żo wulzy jara ſwjeżeleni ſ hoſcźeńza domoj podachu. — My żo knjeſej Reuterej a jeho knjeni mandżelſkej ſa to wſchitko najluboſniſcho dżakujemy. Bóh luby Knjes ſarunaj jimaj wſcho a żohnuj jeju dom a żwójbu w bohatej měrje. — Knjes Reuter wobżedżi, każ je ſnate, tudomnu wulku papotworowu fabriku a pſchedawa żwoje twory niz jenož po wſchej Němſkej, ale tež do Schwajzarſkeje, Jendżelſkeje, haj do Ameriki. W fabrizy je po tajkim dżěła doſcź, tak ſo ma w njej niz jenož wo dnjo, ale tež do wěſteho cżaża w nozy něhdże 90 parſchonow żwoje dżěło a hódnu warbu, ſchtož je ſa naſchu wjeż a ſa wſchu wokolnoſcź jara wulka dobrota. — Dokelż je k. Reuter tež gmejnſki a zyrkwinſki prjódkſtejeŕ, je wón naſchej a Ruhethalſkej gmejnje ſa drohi pjenjes rjanu Lutherowu khorhoj kupił. Knjes wucżeŕ Rjelka běſche w napohladże na to ſe ſchulſkich dżěcźi a doroſcźeneje mlodżiny pěkny cżaż ſrjadował, kotremuż żo k. Reuter a jeho knjeni mandżelſka, każ tež druſy ſe wży pſchiſanknychu a khorhoj na żwjedżeńſke waſchnje do klukſchanſkeho Bożeho doma njeżechu, hdżež ju k. farař Birnich ſ rjanej rěcżu pożwjecźi. Wona żo tam nětko jako dopomnjenje na Nowu Wjeż a Ruhethal khowa.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Redaktor njeſnateho knjeſa dopiżowarja najpodwólniſcho proſży, ſo by wón tež dale ſe żwojeje ſtrony wſchě nowinki do Serb. Nowin k wotcźiſchcźenju póſłacź chcył.

S Wujerje. Tudomna baba Ottowa je żo w ſapocżatku tutoho lěta k měrej żynuła. Wona je 46 lět tudy a w wokolnoſcźi żwěru dżěcźi nożyła a njedżelnicże ſtaroſcźiwje wothladowała, tak ſo móże jej kóżdy nětko wěſcże pěkny wotpocżink popſchecź.

Se Sslepeho. W naſchej wży mějeſche jedyn bur pěż a to bjes tſěchi, kiż pak hižo wyſche ſto lět ſtejeſche. A dokelż wón żwoje twarjenja a dwór jenemu druhemu pſcheda a chże żo żam na polo won wutwaricź, dha je tež pěż ſa 9 markow żobu pſchedał. Ludżo hewak hižo ſtajnje powjedachu, ſo żu tam ſpody pjenjeſy ſkhowane, nowy kupz żebi toho dla wottorhanje wotmyżli. To żo tež ſ pomozu dweju mużow ſta, ale wón tam żaneho pjenjeżka njenamaka.

Wšelčizny.

* **Jednota,** towarſtwo katholſkich Sserbow w Draždżanach, ſměje wutoru 15. januara t. l. żwój ſakożeńſki żwjedżeń w Meinholdez ſalach na Moritzſkej haży a to ſ hoſcźinu, konzertom a balom. Spěwacź budża żo żlědujze żerbſke ſpěwy: Ptacźik leczi tu a tam. — Pod běłej brěſyczku. — Schto radoſcź rjeńſchu dawa. — Sa Budyſch'nom po doli tam krwawne polo je. — Selena ta meja. (Wſchitke wot k. Kozora do hudżby ſeſtajane.) — Sapocżatk żwjedżenja wjecżor w 8 hodżinach. — Je-li żu draždżańſzy evangelſzy Sserbja tak żłabi, ſo żami żane towarſtwo ſakożicź njemóża, dha njech żo tola k „Jednocże" pſchiſanknu.

* „Dresdner Nachrichten" pišaja cżo. 8: „Sserbſke towarſchiſtwo", kotreż je tudy w Draždżanach k podpjeranju żwojich żobuſtawow pſchi khoroſcźach a pohrjebach ſakożene, żwjecźi ſchtwórtk 10. januara w „Eldorado" żwój prěni ſakożeńſki żwjedżeń ſ dżiwadłom, konzertom a balom. — Móże-li něchtón redaktorej Serb. Nowin wo tutym towarſtwje podrobniſchu roſprawu dacź, toho ſ tutym wo to proſżymy.

* Němſke nowiny „Berliner Tageblatt" pišaja: „Halorojo, tucźi ſtarożerbſzy żeldżěkarjo w żelownjach (Saline) měſta Hale, żłuſcheja k najſtarſchim nowolětnym ſbożopſchejerjam wyżokeje hohenzollernſkeje (pruſkokralowſkeje) żwójby. Hižo ſe ſtarodawnych lět maja woni to wożebne prawo, k nowemu lětu kralej a kralowej, kralowſkim prynzam a prynżeżnam, każ tež najwyſchſchim kralowſkim ſaſtojnikam ſ nowolětnym ſbożopſchecźom dary pſchepodacź, mjenujzy kołbaży, żwinjaze pleza, jeja, żół atd., ſa cżož woni potom ſażo ſarunanſke dary doſtanu. — Hala (Halle) nad Salu bu wot Khorle wulkeho, jako běchu tamniſchi Sserbja pod jeho knjejſtwo pſchiſchli, krucże wobtwjerdżena. Hižo prjedy żu drje Sserbja — jara pilni ludżo — tudomne żkone żórka k dżěkanju żele nałożili. Póſdniſchi tak mjenowani halorojo żu potomniży tajkich żelowych Sserbow a żu w żwojich waſchnjach, ſmyżlenjach a w żwojej rěcźi wſchelake wożebitoſcże ſe ſtareho cżaża hacź dotal wukhowali. Tuto żo wożebje ſ tym podpjera, ſo żebi woni jenož halorſke holzy ſa mandżelſke wuſwoleja. Woni maja żwoju wożebitu draſtu a wuſnamjenjeja żo pſches żwoju żwěrnoſcź a ſprawnoſcź, tak ſo kóżdemu żwoje myżle do wocżow praja. To żo wożebje kralomaj Bjedrichej Wylemej III. a IV. (tſecźemu a ſchtwórtemu) jara ſpodobaſche a wobaj toho dla halorow, hdyż běchu k nowolětnemu ſbożopſchecźu do Barlina pſchiſchli, ſa tym a druhim praſcheſchtaj. — Junu żo kral Bjedrich Wylem III. jeneho halora mikoſcźiwje wopraſcha: „Nó, ſchto dha je żo Wam w Barlinje najlěpje lubiło?" Dobroduſchnje tón wotmolwi: „Wy, knjes kralo, Waſcha mandżelſka a Waſche pěkne dżěcźi!" Mjes nimi běſche tehdy tež nětcźiſchi khěżor-kral Wylem. Tajke wotmolwjenje pak żo kralej jara lubjeſche. — Jedyn miniſter, kotryż bě wot halorow kołbażu darjenu dóſtał, rjekny, ſo żo jemu wona po napohladże jara lubi, ale ſo ju nětko jěſcź njemóże, dokelż je hiſchcże wot wobjeda zyle żyty. Tomu pak halor, kiż to żłyſcheſche, dobrocźiwje rjekny: „Haj wſchak, tajka kołbaża ma żo tež ſ roſumom jěſcź!"

Ssejmſki dopiż ſ Draždżan.

Hdyż jedyn żrjedź ſkutkowanja nětcźiſcheho ſakſkeho żejma ſteji, dha ma żo tola druhdy ſpodżiwacź, kak ludżaze myżle jara wſchelako a druhdy runje napſchecźiwo żebi du. Mjes tym ſo żo żerbſka Łużiza żwěru wo twarjenje żeleſnizy ſtara, je w Draždżanach towarſtwo w hromadu ſtupiło a żo ſ próſtwu na żejm wobrocźiło, ſo by żměło po pucźu, kiż żaneje żeleſneje kolije nima, ſ lokomotivu a waggonami (po tajkim ſ pomozu parowoſa) ſ Draždżan do Pilnitz jěſdżicź. Ssejm njeje tu próſtwu wotpokaſał, ale je miniſtrej porucził, ſo by tu wěż pſchehladał, hacź żo bjes ſtracha ſa druhich ludźi wuwjeſcź hodźi. — So chzedża dawk ſe żwinjerěſanja ſahnacź, wo tym je żo w Serb. Nowinach hižo rěcżało, tola pſches to by krajna pokładniza (każa) półdra millijona hriwnow ſchkodowała. Duż drje tón dawk hiſchcże woſtanje. — Hewak pak żo w żejmje pſchikhilnoſcź k tomu ſpóſnacź dawa, ſo by prěnja a druha klaża dokhódneho dawka (Einkommensteuer) ſpadnyła, wſchak krajna pokładniza pſches to létnje jenož 220,000 hriwnow ſhubi, kiż drje żo ſ druheje ſtrony ſarunacź dadża. *H. K.*

Wużudźenja.

Khoſtanſka komora. Wotroczk Michał Rychtař ſ Radworja, hakle 17 lět ſtary, bě w nozy 1. oktobra 1883 cżeledźi w Bóſchizach wſchelake ſmachi a tež 4 hriwny pjenjes kradnył. Wón dósta ſa to 4 mężazy jaſtwa. — Dżěkacźer Handrij Nowak ſ Minakała, hižo 5 krócź khoſtany, běſche na knjeżim dworje w Pózkowach jenemu wotroczkej por ſchkórni kradnył, a dósta ſa to 3 mężazy jaſtwa. — Jako 11. oktobra konſcheho lěta w Budyſchinje płókarniczа Brodżina na Pórſchez blejchu pſchińdże, wuhlada wona, ſo na ſchatach, tam ſkładżenych a hornczerjej Teutſcherej żłuſchazych, nękajki běły drobjas leži, kotryż Pórſcha, kotrehoż wona tam ſawoła, ſa khlorkalk ſpóſna. Hacź runje bu tón hnydom ſ tych ſchatow ſpluſkany, dha běchu ſchaty tola hižo wot njeho tak pſcheżrane, ſo żo ſchkoda na 150 hriwnow wobliczi. Bórſy poczachu tuteje wěży dla na płókarniczu Marju Madlenu Rjeczżynu tukacź, dokelż bě ta rano najprjedy na blejchu pſchiſchła a potom pſchi jeje pſchepytanju hiſchcże żłědy khlorkalka na jejnym ſchórzuchu a w jeje dybſaku namakachu. Wona bu k tſjom mężazam jaſtwa wotżudżena, a měnjachu, ſo je tajke wobſchkodżenje Teutſcherez ſchatow toho dla do ſkutka ſtajiła, dokelż běchu ju cźi mężaz prjedy ſ dżěła puſchcźili.

Lawniſki żud. Wotroczk Khorla Auguſt Wawrik w Stróżi, 17 lět ſtary, bě 7. novembra tamniſchemu żiwnoſcźerjej Hólnikej ſtomarkowſki papjerjany pjenjes kradnył a dósta ſa to dwě njedżeli

jaſtwa. — Wotroczk Khorla Auguſt Schlamaŕ ſ Boſchez bě ßwojeho ßobuwotroczka Koku pſchi ſwadźe ſe ſchkórnjom, ſe żeleſom wobbitym, do hłowy krwawnje ſbił a dóſta ſa to dwě njedźeli jaſtwa. — Dźełaczeŕ K. A. W. Kokſch w Budyſchinje bě wóſku Němza ſ nożom do ruki a wobliczа ranił, ſa czož bu k 20 hriwnam abo k 5 dnjam jaſtwa wußudźeny. — Herz F. A. Werner na Židowje je tam 23. dezembra murjerzy Janaſchowej ſchaty, 2 hriwnje hódne, kradnył a dóſta ſa to 4 dny jaſtwa. — Sskužobna dźówka Hana Pjetſchkez ſ Wulkich Debßez běſche konſchu naſynu ßwojemu hoſpodarjej Voigtej w Ssowrjezach jedyn krócz tójſchto kruſchwi a druhi ras ſchěſcz kałowych hłojczkow, młynkej-wobßedźerjej Roſlej pak dwaj litraj kruſchwi kradnyła a bu toho dla k dwěmaj dnjomaj jaſtwa wotßudźena. — Tydźeń jaſtwa dóſta dźełaczeŕ Jan Auguſt Bundermann pomjenowany Brühl ſ Noweje Jaßeńzy, dokelž bě cżaßnik, wot cżaßnikarja Wobedy w Hodźiju pożczeny, pſchedał a pjenjeſy wobkhował.

Přilopk.

* W Kundraczizach pola Bjernaczіz wotpalichu ßo 6. januara wjeczor w 10. hodźinje twarjenja Wernerez żiwnoſcze. Wone běchu ſe ßłómu kryte a zyle próſne.

* W Reichenhajnje pola Chemnitza je ßo wóndano 18lětny wotroczk do ßmjercze wobjědł. Wón bě kołacz darjeny doſtał a jón też hodownicżku wjeczor zyły ſjědł. Naſajtra jeho w kożu morweho namakachu.

* W Herrengrundu pola Neurody (w Pruſkej) w tychle dnjach tamniſcha, 91 lět ſtara póßelnicza (Botenfrau) Thereſija Neugebauerowa wumrje. Wona běſche, hacz runje tak wyßoko ſtara, ßwoje pucze do Langenbielawa porjadnje wobſtarała a hakle ſ tym ſaſtała, jako běſche tam pſched nětkotrymi dnjemi 6000-ſki krócz pobyła.

* Młoda holza ſe wßy běſche 3. januara zyle zuſa do Barlina pſchiſchła, ſo by ßebi tam ßłużbu pytała. Jej ßo też radźi, pſches pſchiſtajazu żonu tón ßamy dźeń pola jeneho knjejſtwa w potsdamſkim pſchedměſcze ßłużbu dóſtacz. Wona ßo tam hnydom poda a bu wot knjenje na druhe ranje wupóßłana, ſo by nješchto kißałeho kała nakupiła. Jako běſche to dokonjała, dźěſche domoj, ale wobydlenje ßwojeho knjejſtwa wona namakacz njemóżeſche, hacz runje khětru khwilu po haßach wokoło khodźeſche a je pytaſche. Wona ßo toho dla k naſpomnjenej pſchiſtajazej żonje doprajſcha a ßo tam ſa wobydlenjom ßwojeho knjejſtwa wobhonjeſche. Jej też tam jene wukaſachu, ale jako wona k wukaſanemu domej pſchiińdźe, bórſy wuhlada, ſo prawe njeje. Duż ßebi hinak pomhacz njewjedźiſche, hacz ſo na polizajſtwo dóńdźe, hdźež też zyły nóz woſta. Mjes tym tam do wſchěch druhich polizajſkich dźělbow města Barlina telegrafirowachu a też ſkónczńje wobydlenje holzyneho knjejſtwa wußlědźichu. Wona móżeſche ßo po tajkim naſajtra ſ kupjenym kałom, kotryż bě ſtajnje ßwěru ßobu noßyła, k ßwojemu knjejſtwu wróczicz a też tam zyle ſbożownje trjechi.

* W Barlinje je kralowſki wyſchſchi komornik hrabja Redern wumrjeł. Jemu tójſchto ryczeŕkubłow a hiſchcze wjazy pjenjes ßłuſcheſche, ſchtož je, dokelž dźeczi ani bliżſchich pſchecżelow nima, wſchitko jenemu wujej ſawoſtajił. Zyke tole herbſtwo je na 75 millijonow hriwnow (mk.) wobliczene.

* W Weißenſeeju polu Barlina je tamniſchi 33lětny krawz Schötz ßwoju żonu, kotraż bě jeho hrubeho a hroſneho waſchnja dla wot njeho cżekła, ſ kuchinſkim nożom ſkónzował. Wón bě ju prjedy narěczał, ſo chze ßo polěpſchicz, a wona běſche ßo toho dla ſaßo k njemu wróczіła a tam pſches toho ſłóſtnika bórſy ßwoju ßmjercz namaka.

* W Pariſu je wóndano ſkupy 90lětny cżłowjek, kiž mějeſche 20,500 frankow (16,400 mk.) w ſamóżenju, hłodu wumrjeł. Wón ßo mjenujzy pſchi wſchej ßwojej ſamóżitoſczi ſa khudźinku wudawaſche a toho dla wot wſchelakich ludźi na wěſtych dnjach wobjed pſchipóßłany dóſtawaſche. Pſched nětkotrymi dnjami bě pak jeho jedyn dobroczeŕ wobjed pſchipóßłacz ſabył. Tón ſchědźiwz hłódny cżakaſche a cżakaſche, ale żadyn wobjed njepſchińdźe. Sa ßwoje pjenjeſy pak ßebi wón ſkupoſcze dla żaneje jědźe njekupi, ale chżyſche radſcho hłódny hacz k bliżſchemu wobjedej doczakacz, wo kotrymż wjedźeſche, ſo jón wěſcze darmo a w bohatej měrje dóſtanje. Ale tajke tradanje bě ſa njeho pſchewulke a wón pół hodźiny do wobjeda wumrje.

* W Sadikli pola Brußy (w Turkowſtej) mějachu 2. januara khětro ßylne ſemjerżenje, kotreż je drje nětotre domiki poraſyło. Ludźo pak pſchi tym njejßu wo żiwjenje pſchiſchli.

* Wěſty Laſker, żid po rodu a prawiſnik po powołanju, běſche w ßwojim cżaßu wubjernje dobry rěczeŕ na pruſkim, każ też woßebje na poſdźiſchim khěżorſtwowym ßejmje. Wón je woßebje na woběmaj ſe ßwojim hładkim ßłowom tójſchto nowych ſakonjow do ſkutka ſtajicz pomhał, kotreż ßo potom ludej njelubjachu. Po tajkim jeho lud dale ſa ßejmſkeho ſapóßłanza njewuſwoli. Konſche lěto bě ßo wón do Ameriki podał, ſo by tamniſchi kraj a lud nawjedźił. Pſchi tym pak ſta ßo, ſo jeho w Newyorku wóndano Boża ruczka tak ſtraſchnje ſaja, ſo wón ſa pół hodźiny wumrje.

* Na Grand-Trunkſkej żeleſniży (w Ameriży) 2. januara dwaj cżahaj do ßo ſtorcziſchtaj, pſchi cżimż bu 17 puczowarjow na měſcze ſaraženych, ßedmjo w hojeŕni wumrjechu a wſchelazy ßu hiſchcze ſtraſchnje khori, dokelž buchu cżeżko ranjeni.

* Kóżdemu, kiž na **padawu khoroſcz, na widliſchcza a nerwy czerpi,** móżemy ßwětoßławnu, wot najwyſchſchich lěkaŕſkich autoritätow pſchipóſnatu, tak rjez ſpodźiwnu hojazu methodu knjeſa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje poruczicz; wobroczі ßo toho dla kóżdy khory ſ połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju ſtrowoſcz, na kotrejež wróczenju hižo ſadwělowachu, ſaßo doſtanu. W domje knjeſa profeßora namaka kóżdy widliſchczaty cżichu hoſpodu, njeſamożity tunjo; każ ſ wěſteho żórka wěmy, ßu płaczіſny, hacz runje je měſto wulke, poměrnje tunje. Liſtne hojenje a pſchipóßłanje podróbneho wopißanja khoroſcze. Też dyrbimy pſchiſpomnicz, ſo knjes prof. dr. Albert hakle po ſjawnym polěpſchenju ſapłaczenje żada.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Auguſt Hermann Czeßla, dźełaczeŕ na Židowje, ſ Marju ſwudowjenej Wagnerowej rodż. Wiczaſez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Ernſt, Jana Ernſta Wjeńka, dźełaczerja w Hrubjelczіzach, ß. — Jaroměr Adolf Bruno, Jaroměra Adolfa Rennera, czeßle na Židowje, ß. — Jan Auguſt, Handrija Bohuwěra Probſta, młynſkeho w Małßezach, ß. — Klara Linda, Jana Auguſta Libſche, khěżkarja a fabrikſkeho dźełaczerja w Dobruſchi, dź.

Pětrowſka zyrkej: Willy Ernſt, Jana Bartła, krawza a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 28. dezembra: Khorla Emil Henka, nahladowaŕ jatych, 30 l. 6 m. — 29. Khorla Auguſt, Khorle Wylema Domſchki, dźełaczerja a wobydlerja, ß., 1 l. 3 d. — Jan Max, njemandż. ß. na Židowje, 7 d. — 31. Julia Hermanez, Jana Bohuwěra Jěrcha, reſtawratěra, mandźelſka, 27 l. 11 m. — 4. januara 1884: Jurij Pallmer, khěżeŕ a cżeßła na Židowje, 77 l. 9 m. 9 d., je ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz ſczinił. — 8. Jan Nowak, dźełaczeŕ w Delnjej Kinje, 67 l. 11 m. 2 d.

Serbski Hospodaŕ. Cżaßopiß ſa ßerbſtich ratarjow. Redaktor G. Kubaš w Njebjelčicach. Cżißło 1, 1884. Wopſchijecze: W nowym lěcze — ſ nowym duchom. — Zokorniza a twarjomna zokornizaŕnja w Łużizy. — Roswucżoważe dróbnoſcze. — Możne wjedro. — Překlepany Boscij. — Prašeński kaščik.

Katholſki Poſoł. Ludowy cżaſopis. Wudawany wot towaŕſtwa SS. Cyrilla a Methodija w Budyſchinje. Redaktor Jakub Skala. 1884, cżo. 1. Wopſchijecze: Daj Bóh zbożo! Wot redaktora. — Tym k poſtorkej, druhim k ſpomożenju. —š. — Z Łużicy a Sakſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Należnoſce towaŕſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězuſoweje w Baćonju. — Za cyrkwičku ſ. Józefa w Hajnicach. — Nawěſtki.

Wjedro w **Londonje** 11. januara: Mile.

Płaczіſna żitow a produktow w Budyſchinje

5. januara 1884.

Żitowy domos: 2994 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacz M	Na burſy hacz Pf
Pſcheńza . . . . . 50 kilogr.	9	52	10	71	9	52	10	71
Rożka	7	91	8	29	7	91	8	29
Jeczmjeń	7	10	7	25	7	10	7	43
Wowß	6	50	6	80	6	50	6	80
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra . . . . 1 kilogr.	1	70	2	—	—	—	—	—
Pſcheńczna muka 50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſtóma . . 600 =	27	—	29	—	—	—	—	—
Proßata 644 ſchtuk, ſchtuka	7	50	19	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Pianofortowy fabrikant Weidenslaufer w Barlinje twari, ſo by ſtajnje pſchibjerazemu napraſchowanju ſe wſcheho ßwěta ſa inſtrumentami doſcżczinicz mógł, na leżomnoſczi Skalitzerſtr. 29a nowu wulku fabriku ſ nałożenjom pary a ſe wſchěmi ſrjadowanjemi nowſcheho cżaßa.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po namjecźe herbow njebocźiczkeho **Jana Schneidera** na Běłej Horje maja so k jeho sawostajeństwu słuschaze leżomnosćze, jako:

a) sahrodniska žiwnosćź cźišło 19 wopalneho katastra a folium 13 gruntskich knihi sa Běłu Horu,
b) polo cźišło 80 leżomnostnych knihi a folium 9 gruntskich knihi sa Skanezy, tachantskeje dźělby,
c) pólne a pastwinske dźělby cźišło 85 a 86a leżomnostnych knihi a folium 42 gruntskich knihi sa Skanezy, pschiwcźanskeje dźělby, a
d) lěsowa dźělba cźišło 225 leżomnostnych knihi sa Běłu Horu a folium 16 gruntskich knihi sa Skanezy, pschiwcźanskeje dźělby,

kotrež leżomnosćze 7 hektarow 60,$_8$ arow wopschijeja, a su s 352,$_{61}$ dawkskimi jenosćemi napokožene a wjesnogrychtšzy na

15,389 markow

taksirowane,

31. januara 1884 dopoldnja w 11 hodźinach

w žiwnosćźi samej na Běłej Horje dobrowólnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym sudnistwje a w korcźmje w Worzynje wupojsnjene, wopisanje leżomnosćzow a pschedawanske wumjenjenja wopschijaze, so na kupjenje smysleni pscheproschuja, so bychu so na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Schneiderez sahrodniskej žiwnosćźi seschli, so k sadźenju pschipowjedli, swoju płacźenja-kmanosćź dopokasali a dalsche wotcźakali.

Dźeń po pschesadźowanju smjeje so sawostaty skót, nadoba a grat s hospodarskimi saradami psches wjesne grychty na Běłej Horje sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

W Budyschinje, 7. januara 1884.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Meusel. K.

W Jamnom je **khěža** cźo. 7 s dwěmaj jutromaj sahrody na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola **Paltina** w Małym Radschowku pola Klětneho.

Sa ratarjow.

Sa punt **rožki** měnjam punt **khlěba.** **A. Sieber**
na hospitalskej drósy 5.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje so jenož **trjeny len**, a to jenož sobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haspy, kupuje.

Cźerstwe

swinjaze pleza

kupuje **Gustav Berger**
na Hoschiz haspy cźišło 40.

Drjewowa awkzija.

Njedaloko Drobow ma so
srjedu 16. januara
85 losow stejazeho drjewa pod wumjenjenjemi, psched awkziju wosjewjomnymi, na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w 9 hodźinach w korcźmje w Drobach.

Wagner.

Porjedźenje.

Pschi wosjewjenju **drjewoweje awkzije pjatk 11. januara 1884** na **kuhowskim reviru** su słowa „sa hotowe pjenjesy" wopaki pschistajene, dokelž dyrbjachu precź wostacź. Red.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeswacźilskim majoratskim reviru** budźa so
14. a 15. januara t. l.
słědujze pschihotowane **wužitkowe** a **palne drjewa,** jako:

póndźelu 14. januara rano wot 10 hodźin

80 khójn. schtomow wot 14 do 26 cm. srjedźneje tołstosćze, 9 do 18 m. dołhosćze,
30 khójn. klozow wot 14 do 36 cm. hornjeje tołstosćze, 2 do 5 m. dołhosćze,
40 Rm. khójnowych palnych schcźěpow,
13 = = kuleczkow,
90 = = pjeńkow,
7 stotnjow sbytkowych walcźkow,
72 Rm. = =

Wutoru 15. januara rano wot 10 hodźin

37 khójn. schtomow wot 13 do 25 cm. srjedźneje tołstosćze, 8 do 12 m. dołhich,
70 khójn. klozow wot 13 do 32 cm. hornjeje tołstosćze, 2 do 5 m. dołhich,
80 khójn. žerdźi wot 10 do 15 cm. delnjeje tołstosćze, 7 do 9 m. dołhich,
80 Rm. khójnowych palnych schcźěpow,
32 = = kuleczkow,
120 = = pjeńkow,
17 stotnjow sbytkowych walcźkow,
100 Rm. = =
9 khójnowych dołhich hromadow

s wumjenjenjom nasadźenja a pod dalschimi, psched awkziju wosjewjomnymi wumjenjenjemi, na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna 14. januara w drjewnischcźu w **ruczizy** pola Rakez a 15. januara w drjewnischcźu pschi **psowjansko-hermanczanskich** mjesach.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
Niepraschk.

Njekaschluj!

Jenož prawe s tej znamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pisma dopósnate, dopokasane a najlěpsche diätetske srědki pschi kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosći, sazwanju, schiju- a bróstbolenju, wot najjednorscheho katarrha hacź k žuchocźinje. — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež dźakne pismo Jeho Swjatosćze bamža Leo XIII.

* **Extrakt** bleschca po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Wosowy tuk

wosebneje dobrosćze w cźwizach po 25 kg., 12½ kg. a w kaschcźikach po 1 kg. najtunischo porucźa
Otto Engert.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje skłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wosebje dobrym skłodźe porucźataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Pimpinellske bonbony

wot
H. Dietza w Crefeldźe
su so pische **kaschel** a **dybawosću** jako **najlěpschi domjazy srědk wopokasate.**

Sklady we wschěch němskich městach, w **Budyschinje** pola knjesa **Mara Schünemanna** w měschcźanskej haptyzy a knjesa **Otta Engerta.**

Płacźisna pakcźika 40 np.

Rajs!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucźa **Gustav Poser**
na jerjowej haspy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobrosći
porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haspy.

W wudawarni Serb. Nowin je sa 10 np. dostacź:

Bibliski pucźnik

sa wschitke dny lěta 1884.
Sestajany wot **J. E. Garbarja,** farara w Kotezach.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach knjejstwa w **Minakale** budźa ßo na ßlědujzych dnjach dopołdnja wot 1/2 10 hodźin ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1. **Pondźelu 14. januara t. ł.** na
Lupjanſkim reviru:
111 ßuſchizowych dołhich hromadow,
375 kłójnowych walczkow,
1 R.-Meter kłójnowych ſchczěpow,
5 R.-Meter = pjeńkow.
Shromadźiſna w drjewniſchczu w **Horbez jeſoru.**

2. **Wutoru 15. januara t. ł.** na
Drobjanſkim reviru:
130 ßuſchizowych dołhich hromadow,
6 twjerdych wuléßowanſkich hromadow.
Shromadźiſna pſchi wuběhańi na **Lomſczanſko-Pſowjanſkej** ſchczeżży.

3. **Sſrjedu 16. januara t. ł.** na
Hatkowſkim reviru:
142 ßuſchizowych dołhich hromadow.
Shromadźiſna pſchi **ſtarej wowczerni.**

W Minakale, 10. januara 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 16. januara t. ł. budźe ßo na
libochowſkim reviru:
16 kłójnowych ſchtomowych hromadow wot 7 hacź 15 cm. tołſtoſcze,
17 kłójnowych hałoſowych hromadow,
7 kłójnowych a ſchkowrjenczich ßuſchizowych dołhich hromadow,
114 brěſowych dołhich hromadow,
11 metrow kłójnowych ſchczěpow
pod wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna rano w 9 hodźinach w hromadnikach.

Hajnk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 22. januara rano w 9 hodźinach budźe ßo na **Lutobczanſkim reviru 60** a po dobroſdaczu hiſchcze wjaz ſtejazych kłójnow, po loßach, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Napłaczenje tſeczíny (1/3) je wuměnjene.

Shromadźiſna na lutobczanſko-borancżanſkim polnym puczu.

W Lutobczu, 9. januara 1884.

Maucka, r. hajnik.

Gustav Römer,

czrjewowa pſchedawarńja en gros a en détail
w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy cżo. 7,

porucza wſchě druźiny **ßelenych** a tež **tajkich rußowſkich wowczich czrjewow** w nowej najlěpſchej tworje.

Czeſczenym Sserbam k dobroczinwemu nawjedźenju!

S tutym poruczam ßwój derje wuhotowany ſkład hotowych **ſymſkich nadwoblekarjow** ſapoſdźeneho czaßa dla po woßebje poniżenych płaczíſnach. Ja pſchedawam woßebje rjane nadwoblekarje (überzieher) ſ **diagonala, czeßaneje wołmy** a **ſlokonéja** wot mk. 25—45, każ tež ſ **doubla** wot mk. 17, toho runja tež wſchě druhe druźiny hotoweje

mużazeje a hólczazeje drasty.

Sswój ſkład wſchelakich **ſtoffow** mam k ſchiczu po měrje ſtajnje derje ſrjadowany, tak ſo mózu tež najwjetſche pożadanja dopjelnicź.

H. G. Kubasch, krawſki miſchtr,
pſchi mjaßowych jětkach 1.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Van Houtena

čisty rozżidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**
Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

„Melbourne 1881." — I. myto — „Zürich 1883."

Hrajadła

4 hač 200 kuskow hrajace; z expresiju abo bjez njeje, z mandolinu, bubonom, zwónčkami, kastagnettami, njebjeskimi hłosami, harfu atd.

Hrajace tyski

2 hač 16 kuski hrajace; dale necesäry, cigarrowe stejadła, šwajcarske kněžki, fotografijowe albumy, pisadła, rukajcowe kašćiki, listywobćežerje, kwětkovazy, cigarrowe etuije, tobakowe tyski, dźěłoblida, bleše, piwne škleńcy, stólcy atd., **wšo z hudźbu. Stajnje najnowše a najlěpše, wosebje kmane k daram, poruča**

J. H. Heller, Bern
(w Šwajcarskej).

Jenož direktne kupjenje rukuje za prawdźiwosć; illustrowane płaćiznow listy ścełu franko.

100 najrjenšich wudźělkow w hodnosći 20,000 frankow so mjez kupnerjemi hač do 30. haprleje t. l. jako prämije rozdźela.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Turkowſke a czěſke ßlowki,

punt po 30, 35 a 40 np., liter po 40 a 55 np., porucza jako něſchto jara tunje **Moritz Mjerwa**
na mjaßnym torhoſchczu.

Kedźbnosće hódne.

Epileptiſzy, widliſchczazy a nervoczerpjazy

namakaja wěſtu pomoz pſches moju methodu. Sapłaczenje po widomnym polěpſchenju. Liſtne raduodawanje. Sta ſahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuſpěchi pſches franz. wědomnoſtne towarſtwo ſ wulkej ſłotej **medailu 1. klaßy** wuſnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

Direktne
póſtſke parołódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ſrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjézdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.

Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara

Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Kajuta **№. 300.** Srjedźnotny **№. 80.** Dźěći młódſche 12 l. za połojcu mjezdy 1 łašt **9 M.**

Pſchewſacze pſchedawarńje.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ja dołholětnu, wot mojeho nana, knjeſa **Handrija Rätze** w Wjeleczinje, na **ßerbſkej haßy cżo. 7** w **Budyſchinje** wjedźenu pſchedawarńju ßamodźěłanych **płatow** a **błidowych tkaninow** na moje ſliczbowanje pſchewſał, a pod firmu

A. Rätze & Sohn

dale powjedu.

S najwutrobniſchim dźakom ſa dowěrjenje, mojemu nanej w tak bohatej měrje ſpożczene, ſjenocźam pod ſawěſczenjom, ſo budu ßo ſtajnje prózowacź, pſches krucze ſprawne a wſchomózno najtuniſche poßłużenje ßebi tuto dowěrjenje ſdźerżecź, tu najpodwólniſchu próſtwu, ſo by ßo to ßame też na mnje pſchenjeſcź chżyło.

Wjeleczin, 3. januara 1884.

S poczeſczowanjom najpodwólniſcho
Carl Rätze,
w firmje **A. Rätze & Sohn.**

Khlamy ßu, każ dotal, jenož **ßobotu** wotewrjene.

C. Krancherowa konditarńja a khofejownja

w firmje: **B. verw. Herzog** w **Budyschinje**

na mjaßowym torhoschczu

delka **w prènim poskhodże**

porucza ßwoje wubjerne **cjopke** a **symne picza,** derje wothladane **piwa,** wschelake **wina** atd.

Spodobny pschebytk a pschecźelniwe poßłużenje.

Pschepoloženje khlamow.

S tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoje, tudy hižo wjele lět wjedźene

optikarstwo

wot realneje schule na **bohatu haßu czo. 16** do doma knjesa pschekupza **Siemsa** (Klingst Nachfolger) pschepołožił a proschu, mi dowěrjenje, hacź dotal spožczene, też dale pschiwobroczicź. Ja ßwoje optikarstwo hižo s lěta 1856 wjedu. S počesćowanjom

Carl Schulza, optikus.

Pschepoloženje pschedawarńje.

Moja **mjaßo-** a **kolbaßy-pschedawarńja** je wot dźenßnischeho dnja na

mjaßowym torhoschczu czo. 6

pódla żelesotworowych khlamow knjesa Schulzy. Sso sa dowěrjenje, mi dotal spožczene, najlubosnischo dźakujo, proschu najpodwolnischo, mi je też w mojim nowym lokalu podaricź chzycź.

W Budyschinje, 8. januara 1884.

S počesćowanjom

Gustav Lehmann.

Jutsje njedźelu 13. januara

kóstopiwowy ßwjedźeń

pola

Arnolda w **Hrodźischczu.**

Piwo Reisewitz. **ff. kolbaski.** **Rjedkej darmo!**

Pianina. Tunjo!

Za hotowe pjenjezy abo małe wotpłaćenja!

Weidenslaufer, Berlin NW.

Darmotne připósłanje.

Naprašowanjam so hnydom wotmolwjenje da.

Derje ßuscheny

bachonski polcź,

punt po 80 np., po 10 puntach po 75 np., porucza

Otto Thiemann

na lubijskej drósy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Holcu wot 15—16 lět, kotraž je hižo ßłużiła, bórsy pyta knjeni **Schmidtowa,** Burgplatz 2 po 1 schodże w Budyschinje.

Ja pytam sa ßwoje **kolonialtworowe** a **spirituosowe khlamy** k bliżschim jutram młodeho cłowjeka s dobrej schulskej wědomosczu jako **wuczobnika.**

W Budyschinje.

Carl Noack.

Kowarskeho wuczobnika

pyta k jutram

kowarski mischtr **Pietsch**

w Boschezach.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a zigarrowe khlamy k jutram młodeho cłowjeka sa wuczobnika pod spodobnymi wuměnjenjemi pytam.

Richard Pötschke

pschi hlownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki.

Wuczobnik pytany.

Sa naju **drogowe, barbo-** a **kolonialno-tworowe khlamy** pytamoj k jutram młodeho cłowjeka, s dobrej schulskej wědomosczu wuhotowaneho, kotryż je ßerbskeje rěcze mózny, jako wuczobnika.

Bratraj Měrschej

na żitnych wikach w Budyschinje.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chze **tyscherstwo** nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola

Oswalda Kschiżana,

tyscherskeho mischtra

w hosczeńzu „k słotemu jehnjeczu".

Tam ßo też **lipowe klozy** kupuja.

Samkarski wuczobnik.

Młody cłowjek, ßyn sprawnych starschich, móże pola podpißaneho hnydom město dóstacź.

Karl Prescher,

samkar (schloßar) a maschinytwarjer w Sdźeri (Särchen), póst w Huczinje.

NB. Prußy ßo prjódkczahnu.

Pytaja ßo **domske** a **hródźne dźowki** sa 150 mk. lětneje mzdy wot pschistajazeje żony **Heynoldoweje** w Budyschinje.

Hródźna dźowka

ßo pyta na knježi dwór w **Ssólschezach.**

Jedyn **ßrěnk** s dobrymi wopißmami ßo hnydom do ßłużby pyta. Wot koho? to je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Njedźelu do hód je ßo w Budyschinje s torhoschcza hacź pod bórklin jena **notizknižka** shubika. Sprawny namakar, kotryż ju pod bórklinom cźiško 5 delka woteda, dóstanje 3 mk. myta.

Czornu židu

porucza

k njewjesczinskim klejdam

jako něschto woßebne a tunje

H. Kayser

10 na żitnej haßy 10.

Pschi

nastupjenju noweho lěta.

Tak saßo jene lěto nowo,
Mój Božo! nastupili ßmy,
Njech tola je to ßame s nowoh'
Też lěto Bożej' dobroty,
Każ stare lěto sańdźene,
Budź Bohu dźak, tu było je.

Ach żohnuj wschitke powołanje,
Haj, pschede wschěm wschak ratarstwo,
Też rjemjeßknistwo — wikowanje,
So kóżdy s cześcu żiwi ßo;
Też troschtuj tuch, kiž bjes troschta
Na khorokoţu sdychuja.

Sdźerž, Božo, měr we naschim kraju
A żohnuj krala — kralowu,
Njech dobru strowosćź wužiwaju,
Kiž k Jeju domej ßłuscheju;
Bóh spožcź wschak dobru strowosćź tej
Wschak prynzej Bjedrich-Augustej.

Njech, Božo, twoje ßwjate słowo
Sso pschezo dale rosschěrja,
Njech wschudźom ßwěcźi, hdźež jecźmowo,
Hacź do najhórschoh' póhanstwa;
Njech pak — to, Božo, proschu cźe —
We naschim kraju njehaßnje.

Haj, sdźerź też tu we ßerbskim kraju
To Boże słowo wot kschiża,
Hdźež rjane Boże domy maju,
Pak żanoh' duschow pastyrja,
Każ je nětk w wjazy woßadach
A woßebje we Wochosach.

Duż proschcźe — pódla Boha — tola
Tón wustaw Gustav-Adolfski,
Ssnadź je to była Boża wola,
So byschcźe pomoz dostali,
Hdyż wascha wyschnosćź żyrkwinska
Wam Serbam s nuzy njepomha.

Też w Sserbach ßo tu shromadźuje
Sa wustaw Gustav-Adolfski,
Kiž ßerbske dary rosdźěluje
Tak bohacźe bjes Němzami,
Wo tym njej' nicźo k ßłyschenju,
So Sserbjo nětk schto dostanu.

Ach, njeby wschak to lěpje było,
Hdy by, schtoż Sserbja hromadźa,
Sso też bjes Sserbow rosdźěliło,
Njech Němzy ßwoje showaja,
Hdy był sa Sserbow w Sserbowstwi
Też wustaw Gustav-Adolfski.

My mamy pak też wustaw tudy
Sa Sserbow, kotriž studuja,
Tón pak je nětko hischcźe khudy,
Hdyż je jow pomoz njemóżna;
Tu je pak rjana nadźija
Sa pschichod wscheho Sserbowstwa.

Duż proschcźe, lubi bratrja, proschcźe
Tón wustaw Gustav-Adolfski
A waschu prózstwu prjódk jim noschcźe,
Ja ßym w tej dobrej nadźiji,
So wascha prózstwa ponižna
Tam dobre město namaka.

My pak, budź Bohu dźak, tu mamy
Dwej' lubej' rjanej' předarjow,
So rady na njej' poßłuchamy
A dźemy — by też deschcźik schoł —
Do luboh' domu Bożeho,
Kiž s wjetscha zyle polny jo.

Pětr Mjónk.

Hrimotacu sławu

čestnej knježnje **Marji Wjackec** w Klukšu k jejnemu 18lětnemu narodnemu dnjej, zo so wulka pinca khabła a wšě psy wokoło njeje pólku rejwaja.

Wot redakzije.

Knjesej R. — Wy nam pischecźe: Ptaczi kwaß ßo pomalu bliži, budźe dha tola też spěw „Ptaczi kwaß" w wudawarni Serb. Nowin na pschedań? — Wotmolwjenje: Tutón spěw budźe bórsy wobstarany. — Knjesej B.: Tschkralowski khěrlusch mózemy hakle sa tydźeń wotczischczecź.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 19. januara 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždžan pišaja, so bě tam 14. januara na kralowskim hrodźe pyschna hosćina, na kotrejž bě Jeho Majestosć kral Albert wschelakich knježich a mjes nimi tež sapósłanzow wobeju komorow sakskeho ßejma pscheproßyć dał.

— S Barlina pišaja, so je Jeho Majestosć kněžor Wylem strowy a so je ßo wóndano na kněžro wulkej honćwje w lěßu „Grunewald“ wobdźělił. — Mandźelska prynza Bjedricha Khorle, rodźena anhaltska prynzeßyna, se ßwojim mandźelskim hižo někotre léta wjazy w hromadźe žiwa nje je. Wona chzyšche ßo wot njeho dźělić, ale kněžor, kotryž je njepschećel roswěrowanja, prynza toho dla, dokelž je tón pjecża na tej roskorje winowaty, dwě lěće do ranischeho kraja pósła, s wotkal ßo prynz tež tehdy do Barlina wróćić njeßmědźische, jako bě tam jeho nan prynz Khorla wumrjeł. Prynz Bjedrich Khorla ma se ßwojej mandźelskej, kotraž je Barlin wopuschćiła a w Deßawje ßamotnje bydli, schtyri dźěći, mjenujzy tsi prynzeßyny, kiž ßu wschitke woženjene, a jeneho prynza-ßyna. — Hrabja Herbert Bismark, ßyn wjerha Bismarka, je k němskemu póßolstwu w Petersburgu pscheßadźeny. To ßo sa sjawne znamjo wukładuje, so mjes Němskej a Rußowskej najlěpschi měr a pokoj knježi. — Pruske ministerstwo je saßo wschelakim katholskim duchownym, kotrymž běsche tak mjenowanych mejskich sakonjow dla sakasane, duchownske města sastaracź, pscheßydlenje do Pruskeje dowoliło, so bychu tam móhli katholszy duchowni bycź. — Chinesojo dawaja nětko ßwoje wójnske łódźe w Pruskej twaricź. Tsi ßu hižom do Chinesyskeje póßłane, dwě pak budźetej něhdźe ßrjedź pschichodneho měßaza w Kielu dotwarjenej a ßo potom tež Chinesam pschepodatej. Tuchi sa tajke łódźe derje płacza. — Hornjoschlesynszy Polazy ßu petiziju s 52,000 podpißmami na pruskeho ministra kultußa a sjawneho wuczeństwa, knjesa s Goßler, póßłali, w kotrejž wo to prosćha, so bychu ßo jich dźěći w ludowych schulach we wschěm s pomozu pólskeje rěcze roswuczowake. Wjele wuczerjow je tež sa to, pschetoż woni wschědnje widźa, so pólske dźěći niczo kmaneho njenawuknu, hdyž ßo s pomozu němskeje rěcze w schulskich wědomosćach roswuczuja. A někotre němske nowiny powjedaja, so w tych a druhich hornjoschlesynskich schulach pólske dźěći wuczerjej ani wjazy njewotmolwjeja, hdyž ßo jich wón němszy prascha, a so tež schtrafa pschecźiwo tajkemu sapjeranju niczo njepomha.

— Najwyschschi pruski orden je rjad cžorneho wórła (hodlerja), kotrehoż rycźerjo ßu 18. januara pod pschedßydstwom pólneho marschala hrabje Moltki shromadźisnu wotdźerżeli, w kotrejž ßedmjoch nowych rycźerjow wuswolichu. Mjes nimi je wjerch Reuß XIV., dale ruski general kawallerije wjerch W. Dołhorukow, w tu chwilu gouverner w Móskwje, a serbski wjerch Milan. — Ministerstwo je postajiło, so maja katholszy duchowni chełmskeho (kulmskeho) biskopstwa nětko saßo ßwoju poknu msdu dóstacź.

Awstrija. Awstriska krónprynzeßyna běsche wóndano na woßypizy (masry) schorjeła, je pak nětko saßo nimale zyle strowa. — W wuherskim ßejmje je ßo prěnja komora s wjetschinu 9 hłoßow pschecźiwo sakonjej wuprajiła, po kotrymž by pschichodnje dowolene bycź mělo, so bychu ßo židowki s kschesćźijanami a kschesćźijanki se židami bjese wscheho sadźěwka ženicź ßměli. Židźi ßu toho dla na tajke wothłoßowanje kněžro njemdri. — W khrowatskim ßejmje saßósłanzy, kotrychž wěsty Starzewicz nawjeduje, nochzedźa sastacź haru hnacź. A hacź runje maja wschak we wschelakim, schtoż wuherskemu ministerstwu, pod kotrež Khrowatska do wěsteje měry ßłuscha, husto doscź wumjetuja, zyle prawje, dha tola psches tajke harowanje niczo njedobudźa. Druhy sapósłanzy ßu jich toho dla hižo druhi krócź wote wschitkich ßejmskich wuradźowanjow na wósom dnjow wusankli. — Ruski póßłanz na awstriskim kněžorskim dworje, wjerch Łobanow, je awstriskemu ministerstwu wosjewił, so ruski minister swonkownych należnosćow, knjes s Giers, w tychle dnjach do Wina pschijědźe. Awstriske knježerstwo widźi w tajkim wopytu sjawne znamjo, so chze Rußowska s Awstriju w měrje a pokoju žiwa bycź, a w Winje ßu toho dla hotowi, ruskeho ministra prawje pscheczelnje witacź.

Franzowska. General Courbet je skónczńje sapiß tych franzowskich wojakow s Parisa póßłał, kiž ßu pschi dobywanju Sontaja padnuli. Morwych je 81 (mjes nimi 4 offizierojo), czeżkoranjenych 46 (mjes nimi 11 offizierow), lóhkoranjenych 207 (mjes nimi 11 offizierow). — Courbet je w tu khwilu w tonkingskim měsćze Hanoju, a je wot tam do Parisa pißał, so je wón někotre wotdźělenja wójska na mórskich rubjeżnikow póßłał, kotsiž w tamnej stronje na wßach rubja a je potom sapaleja. Po jeho lisćze je toho dla, dokelž ßu Franzowsojo na rubjeżnikow pschischli, wjele tych ßamych tamnischu krajinu wopuschćiło. — Wot chinesyskeho wójska, s kotrymž wóndano Courbetej hrožachu, tutón hischcze niczo wuhladał njeje.

Jendźelska. Jendźelske ministerstwo by rad wschemu s pucza schło, schtoż by k tomu wjesćź móhło, so by ßo někajke jendźelske wójsko Egiptowskeje dla pschecźiwo falschnemu profetej (Mahdi) do Afriki póßłacź dyrbjało. Mjenujzy Jendźelczenjo s tajkeje wójny, hdyž by sastupicź měła, sa ßebje žaneho pjenjeżneho wužitka wotczakowacź njemóża, ale bychu wjele wjazy wjele pjenjeżnych wudawkow měli. Ale woni budźa ßnadź tola do móschnje hrabnucź dyrbjecź, so bychu Mahdija se Sudana wuczischczeli. W tamnischim měsćze Khartumje je wschak psches 1000 europskich familijow (ßwójbow), kotrež bychu, dokelž njejßu sahe doscź czekacź móhli, salschnemu profetej do rukow padnuli, kiž by jim najskerje žiwjenje a wobßedźeństwo wsał. To pak jendźelski lud dopuschczicź njemóże, a budźe toho dla ministerstwo tola hischcze pschecźiwo Mahdijej wójsko póßłacź dyrbjecź.

Rußowska. Minister finanzow, kotryž bě sa wschelake, sa ruske kněžorstwo nusne należnosćze w lěcze 1881 wot ruskeho banka 50 millijonow rublow pożczik, je w tychle dnjach tele pjenjesy wupłaczik, so ma po tajkim ruska krajna pokładniza (kaßa) nětko 50 millijonow mjenje dołha. — Židźi, w Rußowskej bydlazy, ßu ruskemu kněžorej petiziju pschepodali, w kotrejž wo to prosćha, so bychu ßo wschelake wobczeżnosćze, kiž jim po dotalnych sakonjach saßydlenje a wikowanje jara sadźěwaja, skerje a lěpje wotstroniće. Kněžor je toho dla někotrych wežywustojnych do kommißije powołał, kotraž ma tu wěz wuradźicź. — Někotre nowiny wudawaja, so je to bajka, jako budźische ßo ruski kněžor wobschkodźik, dokelž běsche se ßani padnuł, a tute nowiny wjele wjazy powjedaja, so je jena žónska-nihilistka psched kněžorskim hrodom w Gatczinje na kněžora tsělika a jeho s kulku raniła. Schtóż pak Gatczinu a tamnische wobstejnosćze znaje, dyrbi prajicź, so je tajke wudawanje njewěrne. A wysche toho rana, wot kulki sczinjena, tak rucze njesażije, każ je ßo kněžorowe ramjo sahojiło. — Kněžor Alexander je ßo psched krótkim czaßom s Gatcziny do Petersburga pscheßydlił. To ßo tamnischim měschczanam jara lubi, pschetoż woni ßebi myßlachu, so budźe ßo wón Ssudejkinoweho skónzowanja dla ßnadź psched nihilistami w Petersburgu strachowacź a toho dla s wonka tutoho města wostanje. Kněžor je zyle strowy a lud ma tam husto doscź składnosćź jeho jako tajkeho wohladacź.

Sserbija. Kral Milan je hornjołuskemu rycźerkublerjej, knjesej hrabi Fürstenstein, wulki schdiż kralowskeho ßerbskeho rjadu „Takowo“ spożczik. Knjes hrabja je tež kralowski pruski komornik a zeremonski mischtr na kralowskim dworje a je ßo jako tajki s kralom Milanom bliże sesnał.

Mudri ſ rańſcheho kraja.

(Wot B . . . i.)

Daloko tam w rańſchim kraju
Běchu, kotſiž hwězdy ſnaju.
Na brjohach tam pſchi morju
Kedźbuja a hladaja
Na hwězdy a ſnamjenja,
Kiž na njebju widźecź ßu.
A hlaj w dźiwnym, kraßnym błyſchczu
Wuhladaja wſchak tam hwěźku
Pruhojtu na módrini,
Cźiſchina tam knježi ßwjata,
Jim bu k wjedźenju pak data
Boża rada k ſbóżnoſcźi.
Sſkyſchcźe! Kral je narodźeny,
K ſbożu wſchitkim wuſwoleny,
Wuſchomaj jich ſaklinczi.
Ach kak ſ wjeß'lom pohladachu
K njebju a ßo ſradowachu
Na tej ſbóżnej powjeſcźi.
Na ranje ßo ßwitacź chżyſche,
Serniczka żno ſeſchła běſche
W mitych ßmérkach na njebju.
Wohladacź rad jeho chżychu
A duż hnydom naſtupichu
Sswoju dróhu wandrowſku.

Du tam wot wótzneho doma,
Puſcźina njepſchewidoma
Horzo ßapa pſched nimi;
Pobóżnoſcź a wěra dźetej
S nimi a jich pſchewodźatej
Tón pucź zuſy, daloki.
Takle pſchezo dale dźeja,
Hacź ßo ſkónczńje pſchibliżeja
Hlaj! k Jeruſalemej tam.
Hdyž jón błyſchczecź wuhladaja,
Radoſtnje wſchak ſawyſtaja:
Daj Bóh ſboże czi a nam!
Tam do Herodaſcha hroda
Czahnu nuts, hdźež ſ bokow ſkhoda
Stołpy ſteja ſ marmora.
Jow dźě tón ßo błyſchcźi jaßnje,
Myßla ßej, jow leži kraßnje
Tón, kiž pſchińdźe ſ wyßoka.
Herodaſcha pak to tyſchi,
Hdyž jich takle rěczecź ßyſchi,
So ßo kral tu narodźi.
Wón ßo pißma mudrych praſcha
Sa Khryſtom, a woni dadźa
Wotmolwjenje po pißmi.

A wón dźeſche zuſym: Dźicźe!
W Bethlehemje nawjedźicźe,
Kotrehož wy pytacźe.
Dźicźe nětk, wſcho wobhladajcźe,
Pſchińdźcźe ſaßo ßem a prajcźe
Mi też, ſchtož tam widźeſchcźe.
Tamne hona wocźichuja,
Serja na nje wupſchěſtruja
Sswoje kſchidła wjeczorne;
Paſtyrſka tam khěžka mała
Hoſpoda bě tomu prawa,
Kotrehož thrón njebjo je.
A ta hwěžka woſta ſtejo
Wyſche domu, ſnamjenjejo,
Hdże kral ſboża pſchebywa.
Zuſobniży ſwjeßeleni
S radoſcźu wſchě napjelnjeni
Spěſchnje bliże khwataja.
Durje, hlaj! ßo wotewrichu,
Paſtyrjo won wuſtupichu
Kralow-hoſcźi witajży,
Do dwora jich dowjedźechu,
Hdźež nan, macź a dźěczo běchu
W małej, khudej hródźiczży.

Kaž ſaronſka róża pyſchi
Ssynk klin macźerje, hdyž cźěſchi
Tale ßwoje dźěcźatko;
Kralojo ßo poklaknuchu
Na ſemju, hdyž wohladnuchu
Jeho mile wobliczo.
Nětk ßo pſched nim pokhilichu
A też jemu podarichu
Skoto, wyruch a myrrhu;
Sſtódka wón ßo roſcherjeſche
A wſchu hródź tam napjelnjeſche,
Hoſpodu tu poniżnu.
A hdyž Joſef w nozy ſpaſche
Jandźel jemu pſchikaj'waſche:
Wucźehń do Egiptowſkej'!
Herodaſch ßej duſchu żada
Dźěſcźowu a ſa njej hlada,
Duż cźekń bróni mordarſkej.
Kralojo ßo njewrócźichu
K Herodaſchej, ale dźěchu
Runu dróhu k domiſnje.
A tón njekraßnik, kiž chżyſche
Khryſta moricź, ſmolik běſche:
Bóh wſchak ßwojich wumóż wě.

Dobyty prozeß.

(Powjedancźko.)

W khěżży wudowy Bartloweje mějeſche wſcho tajki nětkajki ſrudny napohlad, hacź runje jeje dom wo wßy na pěknym měſcźe ſtejeſche, a to w thüringſkej wßy Wandowje. Dróha nimo wßy wjedźeſche a tamnu ſtronu dróhi bě ßwětły, błyſkotaty hat, wot ſcźiny a ſelenych kerkow wobrubjeny. A naſdala poſběhowachu ßo módrojte hory thüringſkeho lěża. A też pſchi khěżży běſche pěknje. Maka, derje wothladana ſahrodka ju wobdawaſche. Tu ſtejachu na derje ſrjadowanych hrjadkach wſchelake wużitne ſela ſa dom a kuchnju. Mjes nimi pißanjachu ßo róże a lovkoje, naliki a róßmarja, kaž też wſchelake druhe kwětki w ßwojim lubosnym draſcźenju a roſpſcheſcźerjachu dobru wóń.

W khěżży pak w tu khwilu hórka ſrudoba knjeżeſche. Bartela běchu pſched tydźenjom na pohrjebniſchcźu do ſemje khowali a nětko jeho ſawoſtajena wudowa ſe ßwojej żakoſcźu a ſtaroſcźu wopuſchcźena w ſtwiczży ßedźeſche. Dźewjecź dźěcźi bě Bartel ſawoſtajił, kotrež mějeſche nětko wona żiwicź a woblekacź, hladacź a wotcźahnucź. Najmłódſche dźěcźo jej na klinje ſpaſche, najſtarſche pak, 16létna holcźka, ſa pſchaſnym koleſkom ßedźeſche a pilnje pſchedźeſche. Te druhe dźěcźi běchu ßebi tu abo tam ßwoje měſto wubrałe, a jene něſchto dźěkaſche a druhe ßebi hrajkaſche. Jenož jene měſto, a to ſa blidom, běſche próſdne, hdźež bě njebocźiczki nan a mandźelſki wſchědnje ßedźał, hdyž bě ßo ßwjatok pſchibliżił. Tam wocźi wudowy ſhladowaſchtej a ßo potom ſ horzymi, hórkimi ßylſami pſcheliwaſchtej.

Bartlowej běſche tak ſtyſkniwje wokoło wutroby. Jej běſche, jako by wopuſchcźena była, ale wona nadźiju njepuſchcźi; pſchetož wona ßo k Bohu, ßwojemu Knjeſej, dźerżeſche, kiž je wudowam pomoznik a ßyrotam ſaſtaraŕ. Wona ſpěwarſke knihi, na blidźe leżaze, wotewri a ſpěwaſche ſe ßwojimi dźěcźimi rjany khěrluſch: Ach, poruczź Bohu ßwěru! atd. A cźim dale ſpěwaſche, cźim wjazy ſrudoby ſ wutroby wuſpěwa a cźim wjazy troſchta do wutroby ſaſpěwa. Wboha żona mějeſche pak też trjeba, ßo k Bohu dźerżecź a ßwoje dowěrjenje na njeho ſtajicź; pſchetož ſe wſchěm prawom w ſtarym khěrluſchu rěka:

Wjetſcha ſrudźba njeje żana
Na ſchěrokim ßwěcźe tu,
Hacź hdyž ßyroty bjes nana,
Wudowy bjes muża ßu.

Hdźež pak plót je roſtorhany,
Kóżdy lóhzy ſalěſe . . . .

ſo by ßebi wupytał a wſał, ſchtož ßo jemu runje najlěpje ſpodoba.

A tak ßo też tudy mějeſche. Pódla Bartlez małeje khěżki ſchěrjeſche ßo nahladny burſki dwór. Dómſke a hoſpodarſke twarjenja ßwědczachu wo bohatſtwje ßwojeho wobßedźerja. Burſki kubleŕ Asbach běſche też wo prawdźe jara ſamózity cźlowjek. Jeho pola běchu niz jenož najwjetſche, ale też najrjeńſche mjes wjeßnymi ſahonami. To wón derje wjedźeſche a nad tym běſche wón wjeßoły a hordy w ßwojej wutrobje. Tola njeběſche wón żenje ſpokojny, ale ſtejeſche ſa tym, ſo by ſtajnje wjazy ſebrał a wobßedźał. Nahrabnoſcź bě jeho wutrobu twjerdu ſcźiniła, tak ſo ßo ani pſched Bohom ani pſched ludźimi njebojeſche, hdyž móżeſche něſchto na ßo ſcźahnucź a ßwoje ſamóżenje pſchiſporicź. Toho dla chżyſche też hubjenſtwo wboheje wudowy k ßwojemu wużitkej nakożicź. Wón běſche pſched ſchtyrnacźimi létami jeje nětko njebocźiczkemu mużej kruch lěża pſchedał, kiž na hórzy leżeſche a bě daloko wot jeho druhich leżomnoſcźow. Wón bě ſ tym dobry dobytk ſcźinił, dokelž běſche ſa dóſtate pjenjeſy rjane, płódne pola, pódla ßwojich ſahonow leżaze, tunjo kupicź móhł. Bartel běſche pak lěß ſbił, drjewo derje pſchedał a leżomnoſcź ſ pilnej ruku do role pſchewobrocźił. Próza bě ßo derje ſapłacźiła, pſchetož tuta nowa rola kóżdolětnje bohate żně dawaſche. To pak Asbacha ſ kóżdym létom bóle mjerſaſche a njemózeſche ßebi wodacź, ſo je tajki dobry kruch ſe ßwojeje ruki dał. A kaž kral Ahab něhdy ſa Nabothowej winizu żedźeſche, tak Asbach po Bartlowej ßmjercźi wo dnjo a w nozy na to myßleſche, kak by tu rolu, je-li niz darmo, dha tola tunjo ſaßo do ßwojeho wobßedźeńſtwa dóſtacź móhł.

A hlaj! ſkónczńje je to wumyßlił. Wón do ſtwiczki k wudowje pſchińdźe a jej rjeknu: „Moja ßußodźinka, Wy mi ſa ſło njeſmějecźe, hdyž Wam weſtu wěz naſpomnju. Ale kóżdy dyrbi ßo tola wo ßwoje ſtaracź a ßo na kedźbu bracź. Mi je żyle prawje było, ſo je Waſch muż moje polo tamle horka na horje hacź do ßwojeje ßmjercźe wotnajate měł. Nětko pak chżu je ſaßo naſad wſacź. Ja chżych Wam to jenoż prajicź, ſo byſchcźe ßo Wy wjazy na tym polu prózowacź njetrjebali. Sa pſchenajecźe mam ſ poßlenjeho lěta pjenjeſy hiſchcźe dóſtacź, ja pak Waß cźiſchcźecź nochzu, dokelž ßo Wam tak hižo hubjenje doſcź dźe, ale wosmu żně, kiž na tym polu ſteja, jako ſapłatu a ßo ſ nimi ſpokoju."

Hacź runje Bartlowa wjedźeſche, ſo je jeje muż tón kruch kraja pſched ſchtyrnacźimi létami hacź do poßlenjeho pjenjeżka ſapłacźił, dha ßo wona tola pſchi tajkich Asbachowych ßkowach wulzyſchnje poſtróżi, dokelž wjedźeſche, ſo ßebi Bartel njebě żaneje kwitonki dacź dał.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jeho Majeſtoſcź kral Albert je prěnjemu lěkarjej pſchi tudomnej měſchcźanſkej hojerni, knjeſej dr. Friedleinej, cźeſtne pomjenowanje ſanitatneho radźicźela ſpożcził. Pſchepodacźe dekreta ſta ßo na ßwjedźeńſke waſchnje pſches knjeſa krajſkeho hetmana ſe Salza, a pſchitomni běchu hewak kk. tajny lěkarſki radźicźel dr. Weinlig, měſchcźanoſta Löhr a měſchcźanſki radźicźel Heerklotz.

S Hrubjelczicz. Sańdźenu póndźelu je tu jena ßłużobna dźówka pſches ſrudne njeſboże ſażnu ßmjercź cźerpika. W kruwarni ſwudowjeneje kubleŕki Welzoweje hnój na wós kidachu, kotryż bě ßo lózſcheho dźěła dla do hródże ſtorcził. Pſchi tym do bliſkoſcźe pokdraléteneho cźełza pſchińdźechu. Tón ſ woſtudu ſa rjecźas torhaſche, ſ kotrymż bě k kortu pſchiwjaſany. Pſches tam a ßemcźahanje ßo rjecźas ſ krótkeju cźełzoweju rohow dele ßuże a cźełz, ßo ßwobodny cźujo, wot ßwojeho ſtejniſchcźa cźěri. Na wulke njeſboże wón, nimo dwazecźilétneje dźówki Hany Bartkez, ſ Nowych Porſchiz rodźeneje, cźěrjo, tutu po ſdacźu bjes ſkeje wole ſ rohom do żiwota ſtorczi. Wboha holza hnydom ſa morwu na ſemju padże. Hacź runje ſwonkownje na jejnym cźěle żaneje rany widźecź njebě, dha dyrbjeſche tola ſnutſkowne wobſchkodźenje jara cźeżke bycź, pſchetož młoda holza hižom ſa nětotre hodźiny wumrje. Hnydom pſchiwołany lěkaŕ jej bohużel żaneje pomozy dacź njemózeſche.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku mějesche wodźeŕ papjerjoweje maschiny Handrij Starka 12. januara wjeczor w 10 hodźinach to njeſbože, ſo ſ lěwej ruku bjes wobeju zylindrow pſchińdże. Pſchi tym je ßo jemu dłóń a prědnja ruka lóhko wopalika a też trochu ſmjatka. Lěkaŕ, k pomozy powołany, je prajił, ſo budże wobſchkodźenje ſa někotry czaß wuhojene.

S pola. (Żeleſniza pſches łužiſke hory a wßy.) Każ ßmy tydźenja ſe Serbskich Nowin ſhonili, je ßo 6. januara w Małym Wjelkowje ſhromadźiſna wotdźeržała, w kotrejż ßo woßebje wo namjet żeleſnizy jednaſche, kotraż by měła Budyſchin ſ Kamjeńzom pſches Mały Wjelkow ſjednoczicź. To by trochu hinajſcha linija była, hacź ta, wo kotrejż ßo wóndano w ſhromadźiſnje narodnohoſpodarſkeho towaŕſtwa w Barcze jednaſche; pſchetoż ta by měła niże Wjelkowa a to pſches Radwor hicź. — Hdyż ßmy ſe wſchěm, ſchtoż je ßo w Małym Wjelkowje wujednało, derje ſ pokojom, dha je tola to najważniſche, ſo je ßo też tam pokna pſchejenoſcź dózpika. Mjenujźy k. Damm ſ Lubija běſche woßebje toho měnjenja, ſo może ßo łubijſko-wósporſka linija jara derje na Mały Wjelkow pſchewjeſcź. Duż dowolamy ßebi wſchěm ßobuſtawam toho a druheho wubjerka radźicź, ſo bychu w pſchejenoſczi woſtali, pſchetoż roſtorki, po kotrychż by kóżdy ſa druhu liniju ſkutkował, bychu wuwjedźenje tajkeje linije na wjele lět wotſtorczili, a wyſchnoſcź njeby wjedźika, komu prawje czinicź. Ale też ſa naß, kiż mamy a chzemy tu wěz na ßejmje poruczicź, je tajka pſchejenoſcź wulży nuſna. Njech ßo toho dla czi knjeża, kotſiż ßu tu zyku należnoſcź na prěnim měſcze do ruki wſali, ſe wſchej ſpěſchnoſczu wo weſtej a twjerdej liniji naſpomnjeneje łużiſkeje żeleſnizy ſjednaja a ſkerje lěpje wo nju petiziju na ſakſki ßejm póſczeku. Na kajke wßy ma tajka żeleſniza hicź, je wěz wubjernikow. Naſcha pſchißłuſchnoſcź budże potom ta, ſo na prawym měſcze k jeje ſpomoženju wſchě móżne mozy nakożimy. A k tomu ßmy lubjerad hotowi. *H. K.*

Pſchiſpomnjenje. S Lubija je ßo nam runje nowy projekt pſchipóßłał, po kotrymż měła ßo wulka ßwětna żeleſniza (Weltbahn) wot Lubija na Wósport, Hrodźiſchczo, Bart, Měrkow, Minakał, Rakezy, Kulow a Wojerezy hicź a ßo potom w Hródku (Spremberg) ſe ſhorjelſko-barlińſkej ſjednoczicź. Tajka linija by drje najruniſchu pucź ſ Wina do Barlina poſkiczika, njeby pak ſ kamjeńſto-wjelkowſko-budyſtej a ſ lubijſko-wjelkowſko-kamjeńſtej niczo czinicź měła. Toho dla njech tola wubjerkowniży łużiſkeje żeleſnizy prawje ſpěſchnje ſa nju dźěłaja. *H. K.*

S Rakez. Naſch dotalny póſtſki ſarjadowaŕ k. Arlt je jako tajki do Wehlena pſcheßadźeny, a na jeho měſto je k. Peters ſ Geiſinga poſtajeny.

S Rakez. Na tudomnym knjeżim dworje ſchtwórtk tydźenja hrjady, ſa hatowe ſpuſchczadka pſchihotowane, na wós ſběhachu. Pſches njeſbożowny pſchipad ßo czeżka hrjada ſ woſa dele wali a tak njeſbożownje na dźěłaczerja Wiczaſa padże, ſo jemu jenu ruku ſłama a delni żiwot ſtraſchnje ſmjecze. — Sańdźenu póndźelu njeſnaty człowjek do Binnerez khlamow pſchińdże a, ßebi někaſku maliczkoſcź kupiwſchi, ßo wotßali. Bórſy po tym pak ßo ſaßo wróczi a w khlamach, hdźeż runje nichtó pſchitomny njebě, dźeßacź hriwnow, dwě pſchedkoſchliczży a hromadu zigarrow ſpakoſczi a ſe ßwojim paduchſtwom czekny. Binner pak ßo ſ czaßom paduchſtwa dohlada a, ſa nim czěrjo, jeho hiſchcze wo wßy doſczahnu. Pakoſtnik ßo pſchi pſcheßkyſchenju jako wjele krócź khoſtany dźěłaczeŕ ſ Pßowjow wupokaſa.

Se Sderja. Tudomny ryczeŕkubleŕſki najeńk knjes Pětr Wjeńk, kotryż běſche hižo jako ſměrz ſa Sdeŕ, Brěmjo a Czelchow poſtajeny, je nětko też to ßame ſaſtojnſtwo ſa Kupoj, Jatſjob, Kobjeln a Komorow pola Klukſcha dóſtał.

S Delnich Łużiz pißaja „Bramborſke Nowiny“ a to:

S Gor. Druhi ßwjaty dźeń hodow běchu tudy reje a pódla ſtraſchne puki. Hólzy ßo mjes ßobu ſwadźichu a poczachu ßo tak njehańbicźiwje bicź, ſo krej jenoż tak wokoło nich zyrkaſche. S czrjopami rosbitych ſchkleńzow ßo mjes woczi tołkachu, tak ſo bě po małej khwilzy lědy żane wobliczo, ſ kotrehoż krej njebežeſche. Někotrejżkuliż holzy bu rjana draſta a pěkne rubiſchko ſ krwju ſanjeſchwarnjene. Hólzy pak buchu wſchelako ſranjeni. Jenemu ßo ruka pſchekkó, druhemu ßo dwaj ſubaj wuraſyſchtaj, a jedyn woſta na měſcze leżo; wón mějeſche hłuboku ranu do hłowy, a dyrbjachu jeho ſ woſom domoj dowjeſcź. Lěkarja bórſy ſ měſta powołachu a wón potom te rany wſchelako w hromadu ſchijeſche. — Sawěſcze, to ßu hroſne powjeſcze a njeczinja Gorjanſkej młodźinje żaneje czeſcze, ale ßu ſa nju wulka haniba. Bóh daj lěpſchi roſum do tajkich twjerdych hłowow, ſo bychu ßo njetrjebake hiſchcze bóle pſchebicź.

S Piznja. Schtwórtk 27. dezembra konſcheho lěta wjeczor běſche bliſko Pſchiłuka někajki njeplech kruch drjewa na żeleſnizyne kolije położił, ſo by ßo pſches to njeſbože ſtako. Ale czah drjewo tak dołho prjedy ßo ßuwaſche, doniż ßo dohladachu a jěcź ſaſtachu. Tak ßo ſ Bożej pomozu ſtrach minu.

S Brjaſyny. Hiſchcze pſchezo je naſcha woßada bjes fararja, tola mamy nadźiju, ſo knjes kandidat Bieger k nam pſchińdże, wón prědowaſche tudy prěnju njedźelu adventa (pſchichoda) po ßkowach: „Hlaj, wón pſchińdże!“ a jeho prědowanje ßo derje ſpodobaſche. Potom je ſaßo prěni dźeń hodow prědował a to po ßkowach: „Hlaj, wón je pſchiſchoł!“ a ſ tajkim prědowanjom je ßebi wſchěch woßadnych wutrobu dobył.

S Khoczebuſa. Tudomny ßud je rubjeżnika Juſta k 5 lětam 10 měßazam a jeho towaŕſcha Uhlicha k 7 lětam khoſtarnje ſaßudźik. Prěńſchi ma po tajkim ſ prjedawſchimi ſaßudźenjemi wſcho do hromady 16 a Uhlich 21 lět wotßedźecź.

Dopiß ſ Delnjeje Łużizy

16. januara 1884.

W Liſchkowje, połdra hodźiny k ranju wot Khoczebuſa, budża 9. februara t. l. tſeczi ras w běhu jeneho lěta duchowneho wuſwolecź. Naléto loni bu ßerbſki duchowny wuſwoleny. Dokelż pak běchu ßo někajke formalne ſmylki ſtake, bu ta wólba na proteſt někotrych njeſpokojnych němſkich a němzowaŕſkich woßadnych wot zyrkwineje wyſchnoſcze w druhej inſtanzy ſa njepłaczazu póſnata. Druhi krócź wotpadnuchu někotſi, wot nahladnych Němzow naſchczuwani a ſ rjanymi ßkowami ſawjedźeni ßerbſzy wuſwolerjo, a Němz bu ſ nuſu a ſ horjom wuſwoleny. Pſchecźiwo jeho wólbje pak podpißachu druſy Sserbja tamneje woßady proteſty, a jedyn tych ßamych je jim, każ wěmy, wot Němza, kiż je ßo nad duchownej nuſu wonych ßerbſkich ßobukſchecźijanow ßmilił, napißany. Tón ras pſchepyta bramborſki konſiſtorium w Barlinje a w druhej inſtanzy evangelſka wyſchſcha zyrkwina rada w Barlinje tu należnoſcź hiſchcze pilniſcho. Wjele je też pomhako, ſo prjódkſtejeŕſtwo khoczebuſkeje wokrjeßneje ſynody — na wyſchnoſczine napraſchowanje — tym ßerbſkim proteſtam bjes dwěla a bjes wuměnjenja pſchihłoßowaſche; mjes tymi, kiż hłoßowachu, běchu też němſke ßobuſtawy. Tak je potom zyrkwina wyſchnoſcź toho wuſwoleneho němſkeho duchowneho wotpokaſała. Tak ſměja — pjecza 9. februara t. l. — Liſchkowczenjo tſeczi ras faraŕſke wuſwolenje. To ſaſtojnſtwo ma 4200 mk. dokhodow a wobydlenje. Toho dla dyrbi, po nětcziſchim pruſkim zyrkwinym prawu, ſaraŕ tam wuſwolomny niż mjenje hacź 10 ſaſtojnſkich lět měcź w tym czaßu, hdźeż tam pſchicźehnje. Sſerbſki pak dyrbi też prědowacź móz, tak daloko je ßo nětk ta wěz pſches proteſty ßerbſkich woßadnych a pſches rosrißanje wyſchnoſcze dowjedła. Nětk pak leži wjele na tym, ſo by ßo ßerbſki duchowny do Liſchkowa ſamołwjał. Tajki liſt měł ßo póßłacź na: „Gemeinde-Kirchenrath der Parochie Groß-Liesko w zu Händen des Vorſitzenden, Herrn Diakonus Sukrow in Cottbus.“ — Wot naſchich Sserbow ßu někotſi tak liwzy a druſy tak bojaſni, ſo kóżdemu wyſchſchemu abo niżſchemu „wawrjakej“ abo hordaczkej wěrja, kiż wudawa, ſo chze wyſchnoſcź, ſo by ßerbſka rěcź ſkerje a lěpje ſaſchła. So je tajke wudawanje wopaczne a ſelhaŕne, to je też ſ tajkich najnowſchich Liſchkowſkich zyrkwinych ſtawiſnow jaßnje doſcź widźecź. Naſcha zyrkwina wyſchnoſcź ßo drje wo ßerbſku rěcź nieſtara a też ßo ſa nju ſtaracź nima, ale wo kubłanje kſcheſczijanſkich ßerbſkich woßadow ſ Bożim ßkowom w jich maczeŕnej rěczi ßo tuta wyſchnoſcź ſtara. Toho dla, hdźeż ßerbſke prědowanje wonèmi a ßo pſcheněmczi w żanej ßerbſkej woßadze, tam je jenicźka wina — ras leſcź němſkich woßadnych, ras duchowna liwkoſcź Sserbow! Nćšrb.

Wšelčizny.

* Spoczatki ßerbſkeho towaŕſtwa na budyſkim gymnaſiju. Dokelż ßamoſtatne wuwuczowanje budyſtich ßerbſkich gymnaſijaſtow w ßerbſkej rěczi wotpoczuje a ßo wo jeho ſkutkowanju toho dla niczo powjedacź njehodźi, dha budź nam dowolene, ſo wupowjedamy, kak je njebocźiczki wyßokoważeny knjes rektaŕ Hofmann ßerbſke gymnaſijalne towaŕſtwo do żiwjenja ſbudźił. Do prědka dyrbimy pak naſchich czeſczenych czitarjow wo wodacze proßyczź, ſo ſmějemy jim w tajkim powjedanju někotre łacźanſke a grichiſke ßkowa prjódkpołożicź, ale my ßo toho ſminucź njemóżemy, dokelż ßo ſ toho jara derje ſpóſnaje, ſo maja runje czi Sserbja, kiż chzedża grichiſku a łacźanſku rěcź na lózſche waſchnje nawuknucź, tu woßebitu pſchißłuſchnoſcź, ſo ßo w ßwojej ßerbſkej rěczi tak jara wudokonjeja, hacź je jim jenoż móżno. — Bě to w lěcze 1832—33 a běſche 16 létny gymnaſijaſt J. E. Smoleŕ ſ Laſa ſchuleŕ teje klaßy budyſkeho gymnaſija, kotraż w tamnym czaßu Secunda rěkaſche, nětko drje pak ßo Tertia B. mjenuje. Knjes profeßor dr. Hofmann

běšche tehdy konrektař a ſ dobom klaßny wuczeŕ tak mjenowaneje ßrjedźneje Primy. Wón junu Smolerja k ßebi ſkasa. Tutón, kotryž tola jeho ſchuleŕ njeběšche, njemóžešche ßebi toho dla wumyßlicź, ſchto knjes konrektař wot njeho chze, a ßo po tajkim, jako bě k njemu pſchiſchoł, njemałko dźiwaſche, hdyž tón rjeknu, ſo chze ßo jeho w naſtupanju ßerbſkeje rěcze to a wono wopraſchecź. A wón prajeſche: „Ja ßym we wſchelakich němſkich a druhich grammatikach cźitał, ſo maja Sſkowjenjo, po tajkim też Sserbja, w ßwojej rěcźi, kaž ſtari Grichojo, połny dual tak derje w ſklonowanju (w deklinaziji), kaž też w cźaßowanju (w konjugaziji); ſo maja dale po grichiſkim waſchnju w ßłowjeßu (Zeitwort) aoriſt I. a II.; ſo woni, kaž Grichojo a Romjenjo, w ßłowjeßu tempus futurum (pſchichodny cźaß) bjes pomozneho ßłowjeßa „budu (werden)" tworja; ſo němſki naměſtnik (Fürwort) „ſein" tak wuraſnje pſches „jeho" a „ßwój" pſchedſtaja, kaž ßo to w łacźanſkej rěcźi pſches ejus a suus ſtawa; ſo woni, kaž Romjenjo, bjes wobcźeżneho artikla (der, die, das) dekliněruja, a móża pſchi konjugirowanju huſto doſcź pronomen er, ſie, es tak wuwoſtajicź, kaž ßo to w łacźanſkej rěcźi cźini. Prajcźe mi toho dla, hacź ßo to wſchitko tak ma?" — Smoleŕ njewjedźiſche hnydom na wſchě praſchenja knjeſa konrektarja wotmolwicź, tola móżeſche tón krócź ſ najmjeńſcha to wobßwědcźicź, ſo maja Sserbja doſpołny dual (dwojotu), a w wěſtych ßłowjeßach futurum bjes „budu", ſo wězowniki (substantiva) łacźanſkemu waſchnju podobnje ſklonjuja a ſo ejus a suus krucźe roſeſnawaja. Poßleńſche by knjeſej konrektarjej też knjes Gebauer, klaßny wuczeŕ Quarty (nětko Sexty) najlěpje dopokaſacź móhł, dokelž tón ßwojim ſchulerjam-Sserbam huſto doſcź naſpomina, ſo wſchak Sserbja pſchi pſchełożowanju ſ němſkeje do łacźanſkeje rěcźe po woßebitoſcźi ßwojeje ßerbſkeje rěcźe kóždy krócź wjedźa, kak maja němſki naměſtnik „ſein" łacźanſcy pſchełożicź. Tola wo aoriſtu Smoleŕ niczo prajicź njewjedźiſche, ßlubi pak, ſo bórſy wěſte wotmolwjenje pſchinjeße. Knjes konrektař na to rjeknu, ſo wſchak chze ſwólniwje poczakacź, a Smolerja wot ßo puſchcźi.

(Pokračźowanje.)

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Wotroczk Ernſt Auguſt Tótka pomjenowany Runaŕ ſe Subrniczki bě lědom pſched měßazom ſ khoſtaŕnje puſchcźeny, jako ſchewzej Ullrichej ſ Wojerez na wósporczańſkim hermanku por ſchkórni kranu. Ullrich pak to rucźe doſcź pytny a toho dla ſa paduchom cźěrjeſche a jeho też hnydom dóſcźahnu. Dokelž běſche paduch hižo pjecź krócź khoſtany, dha jeho ſa tuto paduchſtwo k lětu a tſjom měßazam khoſtaŕnje (zuchthaus) ſaßudźichu. — W nozy k 12. novembra k. l. wotroczk Bibaß ſ Kołwaſy w Mittagez korczmje w Bukezach harowaſche, dokelž bě napity, a korczmaŕ jeho toho dla won tyknu. Wonka ßo Bibaß měrniſcho njeſadźerja, hacź runje jeho ſtražnik Krawſa k měrej napominaſche. Po ßłowach wobſkorżenja je jeho Krawſa potom pjecźa na ſemju cźißnuł a jemu ſ kijom na khribjet a hłowu bił. Krawſa pak na to ßwědcźeſche, ſo je Bibaß, hdyž je wón pſchiſchoł, hižo na ſemi leżał a ßebi wſchón njembry ßwoje ſmachi ſ cźěła dŕeł a ſo ßo njeje dał k ſtanjenju narěcźecź. Duž bě ßo Krawſa wo pomoz wohladał, ſo by Bibaßa na nóz do cźěłoweje hale ßadźił; gmejnſki ſtarſchi pak klucźe k tomu njeda a Bibaß dóſta toho dla w Heinrichez konjemzu nóznu hoſpodu. Dale bě w wobſtórżbje prajene, ſo je Krawſa Bibaßa bliſko cźěłoweje hale ſ nowa ſ kijom bił, ſtołytwarjeŕ J. E. Khěžnik pak, kotryž bě jeho wjeſcź pomhał, Bibaßa ſ ruku bił a ſ nohu do boka ſtorkał. Dopokaſacź ßo jenoż hodźeſche, ſo je Khěžnik ſ ruku bił a Krawſa Bibaßej jenoż jedyn puk dał, a kóždy bu toho dla k 15 hriwnam wotßudźeny. — Wotroczk Auguſt Seyfried ſ Drožďźija, hižo dwójcy paduchſtwa dla khoſtany, běſche w nozy 23. dezembra k. l. do pódlańſkeho twarjenja drožďźijſkeho knjeżeho dwora ſaléſt a tam ſ cźeladneje komory wotroczkej Hanczkej ſa 60 hriwnow draſty kranuł. Sa tuto cźeżke paduchſtwo dóſta Seyfried dwě lěcźe khoſtaŕnje.

Lawniſki ßud. Gmejnſka rada w Njeſdaſchezach ſ Małej Prahu běſche wobſankła, na dróſy bliſko Małeje Prahi dźełbu pjerſchcźe na pſcheßadźowanje pſchedawacź. To pak ßo, kaž ßo ſda, ſiwnoſcźerjej Janej Kaſprej w Małej Praſy njelubjeſche, pſchetož wón bě wobſkorżeny, ſo je 23. meje 1883 pſchi tutej ſkładnoſcźi prajił: „My nimamy nětko żaneho gmejnſkeho prjódkſtejeŕſtwa, to je hubjene ſarjadniſtwo, tajke ßmy ſtajnje měli, nowe lěpje njeſapoczina, gmejna je wo 1000 mk. ſjebana" a ſo je w haprleji 1883 w Wałdźiz korczmje rjeknuł: „Naſcha gmejna je wo 1000 mk. ſjebana." Kaſper bu potom toho dla, ſo je ſ tajkimi ßłowami ßobuſtawam ſpomnjeneje gmejnſkeje rady ſchiwdu ſcźinił, wot ßuda k 30 mk. ſchtraſy ſaßudźeny. — Hewak bu pohoncź Jan Wanczka w Zicźenju, kotrehoż běſche Kaſper wobſkorżił, jako budźiſche jemu ſe ßłowami ſchiwdu cźinił, wot ßuda ſa njewinowateho wuprajeny, a ſkórżbnik Kaſper dyrbi wſchě khoſty ſapłacźicź. — K. A. Hoffmann ſ Noweje Wßy nad Sprewju, 17 lět ſtary a pola żiwnoſcźerja Bartka w Lipiczu ßłużazy, běſche ßwojemu hoſpodarjej naſymu w tſjoch raſach 15 mk., 4 mk. 50 np. a 10 mk. 50 np. kradnuł. Pſchi ßudniſkim pſcheßłyſchowanju wón wudawaſche, ſo ßu ſ tutych pjenjes dóſtali Marja Domaſchkowa ſ Delnjeho Wujeſda 15 mk., Hana Bartkez 4 hacź 5 mk. a 13lětny w Hermanezach rodźeny Khorla Nowotnik 6 mk., dokelž ßu wo jeho paduchſtwach wjedźeli. Pſchi hłownym ßudniſkim jednanju pak Hoffmann wuſna, ſo je tajke jeho wudawanje ſeźżane było a ſo je wón wſchě kranjene pjenjeſy ßam wobkhował a po cźaßu pſcheczinił. Cźi, na kotrychž běſche ßo takle falſchnje pſchißłodźał, buchu ſa njewinowatych ſpósnacźi, wón ßam pak k ſchtyrjom njedźelam a dwěmaj dnjomaj jaſtwa ſaßudźeny.

Wukożenje a warnowanje. Tydźenja běſche pod „wußudźenjemi" powjedane, ſo je dźěłacźeŕ Handrij Nowak ſ Minakała, hižo 5 krócź khoſtany, na knjeżim dworje w Pózkowach por ſchkórni kradnuł a toho dla 3 měßazy jaſtwa dóſtał. — Wſchelazy njedohladni ludźo ßu tajku powjeſcź wužili, ſo bychu żyle njewinowatemu a ſprawnemu, hacź runje też Handrij Nowak rěkazemu cźłowjekej cźeźku ſchiwdu cźinili. Woni ßu mjenujcy 25lětnemu Handrijej Nowakej w Minakale, kiž w minakałſkej hrabińſkej ſahrodźe jako ſahrodniſki dźěłacźeŕ w wěſtym dźěle ſteji, wumjetowali, jako budźiſche wón ſpomnjene ſchkórnje kradnuł, jenoż ßo na to ſepjerajo, ſo wón też Handrij Nowak rěka. Pſchi tym ßu pak ſ njedohladnoſcźe a lohkomyßlnoſcźe abo ßnadź też ſ worakawſtwa w tym zyle ſe wſchěm wopak rěcźeli, dokelž njejßu wopomnili, ſo drje je paduch Nowak ſ Minakała, ſahrodniſki dźěłacźeŕ Nowak pak w Minakale, a ſo je, ſchtož ßnadź kóždy wjedźił njeje, tamny hižo 52, tón pak hakle 25 lět ſtary. My toho dla kóżdeho krucźe pſched tym warnujemy, ſo by ßo tajkich ſchiwdu cźinjazych ßłowow hładał, dokelž budźe kóżdy, kiž pomjenowanemu ſahrodniſkemu dźěłacźerjej Handrijej Nowakej ſ tajkim njehornym bledźenjom ſchiwdu ſcźini, ſe wſchej wěſtoſcźu pſched ßudom wobſkorżeny a runje tak wěſcźe też ßudniſzy khoſtany.

Red.

Přilopk.

* S Brunecka w Tirolu pißaju: Jedyn bur ſ bliſkeje wßy w tychle dnjach ſ jenym druhim burom do hór na dźěło dźěſche, ßwojeju hólzow, ſ kotrejuż bě jedyn ſchtyri, druhi pak ſcheſcź lět ſtary, ßobu wſawſchi. Popołdnju ßo mjeńſchemu cźaß woſtudźi, wón ſapocźa płakacź a chzyſche domoj. Nan ſtarſchemu porucźi, bratra domoj dowjeſcź. Lědma po dźeßacź mjeńſchinach ßo wjetſchi hólcźeż k nanej wrócźi a praji, ſo je bratſika, jeho kruch pucźa pſchewodźawſchi, na prawy pucź dowjedł a ſo je wot tam bratſik ßam domoj hicź chzył, dokelž bě jemu pucź ſnaty. Nan, ßo wjecźor domoj wrócźiwſchi, małeho hólza njenadeńdźe, duž ſa nim wonka pytaſche, tola podarmo, hižom ßwitaſche, a hiſchcźe pſchezo njebě dźěcźo namakane. Skóncźnje dwaj dźěłacźerjej w ßněžy dźěcźaze ſtopy wußlědźiſchtaj. Po tutej cźěri dale pytachu a ſkóncźnje dźěcźo w bahniſchcźu namakachu. Wone drje bě hiſchcźe żiwe, tola hłowa a nóżzy běchu k błótu pſchimjerſnjene. Dźěcźo domoj njeßechu, hdyż je ke khachlam położichu, ſo by rostało. Wbohe dźěcźo mějeſche pſches to najwjetſche boloſcźe wutracź a jako pſchiwołany lěkaŕ pſchińdźe, bě hižom dźěcźo k ßmjercźi bliſko, kotraż je bórſy ſe wſchěch boloſcźow wumó.

* Mordaŕſka banda w Winje. W Winje je polizija towaŕſtwo ſłóſtnikow wußlědźiła, kotſiż hižom dołhe lěta ßamoſtejaze, na żenjenje ſmyßlene holzy, po tym, ſo běchu jim, żeńtwu lubjo, pjenjeſy wurěcźeli, ſawjedowachu a ſkónzowachu. Tſjoch hłownych njekraßnikow ßu hacź dotal ſajeli. Jich njeſkutki ßu wo prawdźe pſcheßłapjaze a ludźo ßo nad nimi dodźiwacź njemóża. Hugo Schenk, 30lětny, ſróſtny ßylny cźłowjek ſ ryſymi włoßami, ſpodobneho napohlada, ßyn jeneho cźeſchinſkeho ßudniſkeho präſidenta, bě nawjedowaŕ ſłóſtniſkeje bandy. Wón mějeſche njewjeſty pytacź, ſ nimi lubowanki ſapocźecź a jim pjenjeſy wotewſacź. Bě ßo jeho wotmyßlenje radźiko, potom ßo njeſbożowne holzy na nětajke waſchnje ſ Wina won wabjachu a ßo nětdźe na ßamotnym měſtnje morichu. Pſchi tym běſchtaj Khorla Schenk, bratr mjenowaneho Schenka, a ſamkaŕ Schloßarek pomoznaj. Kóżdy ſ nich mějeſche ßwoje twjerdźe poſtajene dźěło, wſcho bě hacź na najdróbniſcho ſrjadowane. Tole ſłóſtniſke paßmo mějeſche wjazore wobydlenja w Winje a w nětotrych druhich wjetſchich měſtach wotnajate a tajke naprawjenje bě jich hróſbnemu njedocźinſtwu jara ſpomożne. Kak dołho ßu woni hižom mordaŕſke dźěło cźinili a kelko woporow je jim do paſorow padnuło, njeje hiſchcźe wußlědźene. Hacź dotal je ſchěſcź tajkich mordaŕſtwow ſnatych. Jena „njewjeſta"

Huga Schenka bu pola Lundenburga, druha pola Payerbacha, tsećza pola Preßburga skónzowana; tsi druhe buchu hacź na dotal njesnatych městnach morjene, dwě najskerje na želesniźy. Jene jeniczke cźěło ßu namakali a wo tutym hischće żaneje praweje wěstosće nimaju, s wotkal ßnadź je. S wjetscha Schenk holzy satsěli a je, s kamjenjemi wobcźeżene, do rěki cźißnu. Tola wschě ßwoje „njewjesty" wón njeskónzowa. Wo kotrychź wón wjedźesche, so jeho dla wurěczanych pjenjes njewobskorża, te wón na pokoj wostaji. Holzy pak, wot kotrychź mějesche wobskorženje wotczakacź, wón s pomozu ßwojich kumpanow wotstroni. Pschi tym je Hugo Schenk woženjeny a nan schtyrilětneho ßyna. Napscheczíwo ßwojej żonje a ßwojemu dźěsczu ßo wón jara pschecźelniwy pokasowasche. Pódla toho mějesche wón hischće jene hižom dleschi cźaß trajaze lubkowanje. Wón jenu khudu holzu lubowasche, kotrejź wscho, schtoź ßebi wot njeho żadasche, dawasche. Jako Huga Schenka sajachu, bě wón runje saßo „ßlubjeny" a to hnydom s dwěmaj holzomaj, wot kotrejuź bě hižom tež pjenjesy dóstak. Wón by wobej s wěstosczu na nětajke waschnje wotstronił, dokelź bě kóźda s njeju do njeho salubowana a żana wot njeho puschcźicź nochzysche. Schenk mějesche nad ßwojimi woporami polne knjesstwo, jeho kżam wschě holzy wěrjachu. Skónczńje ßo wón pschi ßwojich njeskutkach tak wěsty cźuwasche, so mordarstwa s najwjetschej njehańbicźiwosczu wobeńdże. Schenk bě jara s wulka żiwy a mjetasche pjenjesy s połnymi horschcźemi precź, duź tukaja, so je ßebi tež s druhimi njeskutkami pjenjesy napraskał. Tak je wón s nawěschtkami w nowinach pjenjesy mějazych ludźi k ßebi wabił. Bjes druhimi wón 3. haprleje 1883 na młynskeho Franza Podberu, kotremuź chzysche pschi kupjenju jeneho młyna pomozny bycź, nadpad sczini. Psches lěß duzy Schenk wot sady s revolvrom do Podbery tsěli a jemu pjenjesy rubicź spyta. Młynski pak mějesche hischće telko mozy, so móżesche ßo ßwojemu nadpadnikej wobrócź. Tutón ßo, wotpohladane wurubjenje wostajiwschi, do cźěkanja da, bjes tym so Podbera nimale dwě hodźinje w lěßu w womorje leżesche, doniż jeho dwaj buraj, kotrajź psches lěß dźeschtaj, namakaschtaj. Na podobne waschnje chzysche Schenk wěsteho Bauera, poßledni cźaß w Winje bydlazeho, wurubicź. Wón ßo Bauerej podtykowasche, so chze jemu ßkużbu pola jeneho pschekupza, w Weidlengaue bydlazeho, wobstaracź. Schenkowy towarsch, po sdaczu Schloßarek, dyrbjesche Bauera, kotryź bě 320 schěßnakow kawzije, pjecza wot mjenowaneho pschekupza żadanych, na pucź ßobu wsak, do Weidlingaua pschewodźecź a jeho pschekupzej pschedstajicź. Wo ßrjedź lěßa, na pucźu do Weidlingaua leżazeho, Bauerej jeho pschewodźer bleschu palenza poskicźi, so by ßo, każ praji, poßylnik. Bauerej bórsy po tym palenzu slě pocza bycź a skónczńje, myßle shubiwschi, na semju padże. Hakle posdże wjeczor Bauer psches symny deschcź, na njeho padazy, wotucźi a ßo do Wina wrócźi. Hakle tam ßo wón nastróżany dohlada, so běchu jemu 170 schěßnakow kranyli. 150 schěßnakow, w listowni derje skhowanych, najskerje rubieżnik namakał njebě.

* Bjes tym so ßo wobydlerjo Wina hischće wot stróżelow shrabali njeběchu, s kotrymiź běchu jich njeskutki Schenka a jeho towarschow napjelnike, 10. januara powjescź wo nowej podobnej hrosnosczi město Win pschelecźa. Do kontora bankiera Eiserta dwaj mużej sastupischtaj, wudawajo, so chzetaj ruble wuměnicź. Na to pschimny jedyn muż do ßuknje, każ by chzył pjenjesy won wsacź, tola město toho wón horschcź pěska Eisertej do wocźow cźißny a druhi s motyku, pod ßuknju skhowanej, do Eiserta bijesche. Eisert, s krwju polaty, mordarjomaj twóchnycź spyta a do dwora cźeknu. Nadpadnikaj ßo sa nim puschcźischtaj. Wó jstwje pódla kontora Eisertowej dwě dźěsczi a jich franzowska wucźerka pschebywachu. Jedyn s rubieżnikow do wucźerki s motyku dyri a ju cźežko srani, praßny potom do jeneho dźěsczja a tež tuto srani, bjes tym so druhemu dźěsczu schiju swinu, tak so bě hnydom morwe. Druhi rubieżnik sa Eisertom do dwora běżesche a do njeho hischće pjecź ras s motyku dyri, hacź tón ßo sa morweho na semju wali. Na to ßo skóstnikaj do kontora wrócźischtaj a kaßy, wurubiwschi, woheń sakoźischtaj. Jedyn tsecźi rubieżnik psched khěżnymi durjemi stejesche a nikoho nuts njepuschcźi. Bjes tym Eisertowa ßkużobniza pschipadnje do khěże pschińdże, kotraź, mordarstwo widźiwschi, wo pomoz wołasche.

* W Fürstenawje bydli bur, kotryź je ßo s tsjomi żonami sa ßobu woženił. Kóźda s jeho żonow bě wudowa, a jemu dźěcźi pschiwjedże. Dokelź ßo s kóźdeho tutych mandźelstwow dźěcźi pschisporichu, mějesche wón skónczńje żadne sboże, so bu nan 27 dźěcźi. Hacź runje po tajkim sa jeho blidom wjele jědźkow ßydasche, běchu tola jeho hospodarske wobstejnosczje poměrnje dobre, a jemu bě możno, wschě ßwoje dźěcźi derje sastaracź. Nětko ßu ptaczki wulětake, a nan, dźěcźi bohaty, w małym městaczku bjes staroscze kónz ßwojeho żiwjenja wotczakuje. Pschißkowo: „Wjele dźěcźi, wjele żohnowanja" je ßo tón ras dopjelniło.

* Kóżdemu, kiż na **padawu khoroscź, na widlischcźa a nerwy cźerpi,** możemy ßwětoßławnu, wot najwyschschich lěkarskich autoritätow pschipósnatu, tak rjez spodźiwnu hojazu methodu knjesa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje poruczicź; wobroczź ßo toho dla kóźdy khory s połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju strowoscź, na kotrejež wrócźenju hižo sadwělowachu, saßo dostanu. W domje knjesa profeßora namaka kóźdy widlischcźaty cźichu hospodu, njesamożity tunjo; każ s wěsteho żórka wěmy, ßu płacźišny, hacź runje je město wulke, poměrnje tunje. Listne hojenje a pschipóßłanje podróbneho wopißanja khoroscze. Tež dyrbimy pschispomnicź, so knjes prof. dr. Albert hakle po sjawnym polěpschenju sapłacźenje żada.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Robert Theodor Ferdinand Weiß, wojnar w Khwacźizach, s Hanu Bukanez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Pawoł, Jana Jurja Pětschki, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Hańża, Handrija Henczela, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, dź. — Pawoł Gustav, Jana Lowki, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Jan Alfred, Franza Eduarda Boitza, khěżerja a pjekarja na Židowje, ß.

Pětrowska zyrkej: Ernestina Klara, Ernsta Rjencźa, listynoscherja, dź. — Juliuß Hermann, Jana Ernsta Bamża, tyscherskeho mischtra a khěżerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 2. januara: Jan Ernst Jursch, cźeladnik s Hodźija, 23 l. 10 m. — Martha Bertha Margareta, Jana Libusche, restawratěra, dź., 3 l. 2 m. 21 d. — 7., Jan August, Ernsta Rodźinka, murjerja, ß., 4 l. 4 m. — 10., Jaroměr August Mühl, bywschi pólverniski dźěłacźeŕ pod hrodom, 72 l. 5 m. 2 d. — 11., Hana Khrystiana Krawzez, dźěłacźerka s Delnjeje Kiny, 48 l. 6 m. 20 d. — 12., Matej Ssymank, wumjeńkař w Brěsowje, 76 l. 8 m. 22 d.

Wjedro w **Londonje** 18. januara: Symnischo.

Płacźišna żitow a produktow w Budyschinje

12. januara 1884.

Żitowy dowos: 3061 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	9	23	10	42	9	23	10	57
Rožka	7	91	8	23	7	91	8	23
Jeczmjeń	7	3	7	25	7	10	7	43
Wowß	6	60	6	70	6	60	6	70
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1	70	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka 50	7	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka 50	7	—	12	—	—	—	—	—
Sszyno 50	3	—	3	50	—	—	—	—
Sklóma 600	26	—	28	—	—	—	—	—
Proßata 846 schtuk, schtuka	6	—	19	50	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 ß)

Psches ßudnistwo ma ßo na pschedawanje pschedawacź: 24. januara dopołdnja w 11 hodźinach khěżna a sahrodniska leżomnosczi cźißło 707 w Budyschinje, na 17,500 mk. taksirowana. — 24. januara pola kublerja Wolfermanna w Małej Subrnicźizy jena krowa.

Pschecźel w nusy.

Mühlheim a. d. Ruhr. Cźesczeny knjes Brandto. Hižo dlejschi cźaß cźerpjach stajnje na ßylnu żołdkowu bolosczź a nałożach toho dla wschelake mi wukasane ßredki, tola bjes wuspěcha. Skónczńje kupich ßebi w haptyzy Wasche schwajzarske pille a po wutrjebanju 2 schachtliczkow ßym ßwoju njesposobnosczź zyle wotbył. Po mojim sdaczu je trjeba tajke sa wospjetowanje w domje mecź a proschu ja wo dobroczźiwe pschipóßłanje hischće jeneje schachtliczki. S poczesczowanjom a najpodwólnischo Wylem Roßhoff. — Dóstacź po 1 mk. w snatych haptykach.

Nawěschtki, nastupaze awkzije, wosjewjenja, konkursy, płacźenja, emißije, jěsdne plany, generalne shromadźišny, lětne slicźbowanja, licitazije, subhastazije, submißije, tarisy, vakanzy, pschedawanja, pschenajecźa atd. wobstara po tarisnych płacźišnach sa **wschě nowiny annoncowa expedizija Haasenstein & Vogler** w **Drazdźanach, Wilsdrufferstraße 24.** Sa **Budyschin** a wokolnosczź je w tutym měsce sastupnik **M. Weiser.**

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecże herbow njebocźiczkeho **Jana Schneidera** na Běłej Horje maja ßo k jeho ſawoſtajeńſtwu ßłuſchaze leżomnoſcże, jako:

a) ſahrodniſka žiwnoſcź cźißko 19 wopalneho kataſtra a ſolium 13 gruntſkich knihi ſa Běku Horu,
b) polo cźißko 80 leżomnoſtnych knihi a ſolium 9 gruntſkich knihi ſa Skanezy, tachantſkeje dźělby,
c) pólne a paſtwinſke dźělby cźißko 85 a 86a leżomnoſtnych knihi a ſolium 42 gruntſkich knihi ſa Skanezy, pſchiwcźanſkeje dźělby, a
d) lěßowa dźělba cźißko 225 leżomnoſtnych knihi ſa Běku Horu a ſolium 16 gruntſkich knihi ſa Skanezy, pſchiwcźanſkeje dźělby,

kotrež leżomnoſcże 7 hektarow 60,$_8$ arow wopſchijeja, a ßu ſ 352,$_{61}$ dawkſkimi jenoſcźemi napokożene a wjeßnogrychtſzy na

15,389 markow

taksirowane,

31. jannara 1884 dopołdnja w 11 hodźinach

w žiwnoſcźi ßamej na Běłej Horje dobrowólnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pod pokaſanjom na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w korcźmje w Worzynje wupoißnjene, wopißanje leżomnoſcźow a pſchedawanſke wuměnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodźinje w Schneiderez ſahrodniſkej žiwnoſcźi ſeſchli, ßo k ßadźenju pſchipowjedli, ßwoju płacźenja-kmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

Dźeń po pſcheßadźowanju ſměje ßo ſawoſtaty ſkót, nadoba a grat ſ hoſpodarſkimi ſaradami pſches wjeßne grychty na Běłej Horje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 7. januara 1884.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. K.

Nowowutwarjena **kněža** w ſkładnym położenju, ßrjedźa měſta, ſa kóžde ſkutkowanje kmana, je pod ſpodobnymi wuměnjenjemi tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na wulkej bratrowſkej haßy cź. 4 po 1 ſkhodu.

Nowa maßiwna **kněža** w Hornjej Hórzy cźißko 50 E, ſe ſahrodu, je hnydom na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Nowomaßiwna **kněža** ſ hródźu, nuts ſtwarjenej, kaž też ſe ſahrodu a 1/2 kórzom pola je ſe ßwobodneje ruki ſa 1500 markow w Měrkowje cźißko 10 na pſchedań.

Młoda ßuproſchna **ranza** je na pſchedań cźißko 13 w Jitku pola Rakez.

Wubjerk 70—80 **koni,** mjes nimi něhdźe **20 porow wyßokoelegantnych jenajkich woſowych koni, jěſdne** kaž też **danſke** a **belgiſke dźěławe konje,** cźeßſcheje a lóßſcheje druźiny, ſteja **ßrjedu 16. do póndźele 21. januara w Draždźanach,** w nowym měſcźe w ſtarej rajtarſkej kaſernje, po ſprawnych płacźiſnach **na pſchedań.**

Bratſja Heinze, Noſſen.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 21. januara 1884 dopołdnja w 9 hodźinach budźe ßo w lěßu herbſkogrychtneho kubka w **Běłych Roßkizach**

180 ſchtomow 15—25 cm. delnjeje tołſtoſcźe,
150 ſchtomow 12—15 cm. delnjeje tołſtoſcźe,
70 ſchtomow něſchto ßłabſchich, a
90 brěſowych dołhich hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Klingſtez reſtawraziji. **Wobßedźer.**

Strowe kruſchwinowe a wólſchowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje
mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Derje ßuſcheny

bachonſki połcź,

punt po 80 np., po 10 puntach po 75 np., porucza
Otto Thiemann
na lubijſkej dróſy.

Woſowy tuk

woßebneje dobroſcże w cźwizach po 25 kg., 12 1/2 kg. a w kaſchcźikach po 1 kg. najtuniſcho porucźa
Otto Engert.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuniſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucźataj
bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Ša ratarjow!

Wot nětka wuměnjam ja **1 punt rožki** ſa **1 punt khlěba.**

A. Sieber
na hoſpitalſkej haßy 5.

Na ßwěcźk Marju

porucźa prawdźiwe **běłe wóſkowe ßwěcźki,** kaž też **woltarne ßwězy**

mydło- a wóſkotworowa fabrika
Hermann Puy
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Gustav Römer,

cźrjewowa pſchedawarńja en gros a en détail
w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy cźo. 7,

porucźa wſchě druźiny **ßekenych** a też **tajkich rußowſkich wowcźich cźrjewow** w nowej najlěpſchej tworje.

Tuk- a wolijpſchedawarńja
A. F. Pittner w Budyſchinje

na wulkej bratrowſkej haßy cźißko 4

porucźa ßwoje dopósnate dobre wolijo- a tukotwory, jako:

wolij I.	**1 mk.**	ſa kilogramm,
wolij II.	**80 np.**	
naturſki woſowy tuk	**50 np.**	
patentny woſowy tuk I.	**40 np.**	
patentny woſowy tuk II.	**36 np.**	

kožowy tuk k maſanju gratu, wobucźa a rjemjeniſtwa, kilogramm wot **1 mk.** hacź do **1 mk. 70 np.,** kaž też **ßmolny** a **kucźlany mas** pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Njekaſchluj! Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietſch & Co. w Wrótſławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma dopósnate, dopokaſane a najlěpſche diätetiſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſazwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ßuchocźinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipósnaczow mamy też **dźakne pißmo Jeho Jaßnoſcże němſkeho thežorſtwoweho kanzlerja, wjerſcha Bismarka.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroschći porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „ pschi wotewsaczu 10 puntow pomërnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Pimpinellske bonbony

wot

H. Dietza w Crefeldźe

ßu ßo psche **kaschel** a **dybawoscz** jako **najlěpschi domjazy ßrědk wopokasake.**

Składy we wschěch němskich městach, w **Budyschinje** pola knjesa **Maxa Schünemanna** w měschczańskej haptyzy a knjesa **Otta Engerta.**

Płaczisna pakczika 40 np.

Van Houtena

čisty rozšidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaczizny prošu wobkedźbować.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze, paleny „ 100—200 „ „ „ pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě druzziny, derje ßkodźaze, porucza

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Sshyry khofej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tuńscho, porucza

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Turkowske a czěske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Najnowši

spodźiwny časnik

jenož za 7 markow.

Jenički, amerikanski, wubjerny

remontoirski časnik

bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swěće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlěpšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewěrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k měnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźěćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlěpšich dźěłaćerjow swěru regulirowany, a hnydom k trjebanju hotowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 lěta damy.

Naš general-agent w Winje scele tute časniki kóždemu za prjedy póslanu płaćiznu wot

jenož 7 markow

abo też z „Post-Nachnahme" a maja so skazanja adressować:

Herrn KANN,

General-Agent

in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

Potajne khorosćze

sahoju na sakładze najnowscheho wědomnostneho wuslědźenja, ßame najstraschnische pady. Toho runja hróßbne ßlědy **tajnych mlodostnych hrěchow** (onaniju), **njemóznosć nerwow** a **impotenzu.** Najwjetscha diskrezija. Proschu wo podrobnu khorostnu rosprawu.

Dr. Bella,

ßobustaw wucz. towarstwow atd.

6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene, kaž też **sodu, schterku, běruowu muku, petrolej, ßwěcjenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaczisnach

mydłofabrika

H. Puy w Budyschinje.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

28 millijonow 799 tyßaz 108 schěßnakow 6 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a ziwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje.

Konditarnja a khofejownja

Roberta Mücki

na rózku seminarskeje a Hoschiz haßy

porucza wschědnje czerstwe **pjeczwa,** symne a czopke **picza, piwo, wino** atd. atd.

Mój dowolamoj ßebi, s tutym najpodwólnischo wosjewicz, so ßmoj na dźenßnischim dnju **detailnu pschedawarnju** naju

schokoladow a zokorowych tworow

w **Budyschinje**

na ßerbskich hrjebjach czißło 28

wotewriłoj.

Mój wuziwamoj tule składnosć, so bychmoj ßo czesczenym Serbam poruczikoj a wo dobrocziwe podpjeranje proßykoj, dokelž **najlěpsche twory** po **najsprawnischich płaczisnach** pschedawacz dawamoj.

S woßebitym poczesczowanjom

Ubermann & Jaeger

w Draždźanach.

Wosjewjenje.

Czesczenym Serbam Budyschina a wokolnosćze k nawjedźenju dawam, so ßym tu dźenßa **Kaplerjej korczmu** na **ßerbskich hrjebjach** wotnajał. Ja budu ßo prózowacz, wschěm mje poczesczowazym hosczam s dobrym khofejom, piwami a jědzu s kedźbliwosczu poßłužowacz a proschu toho dla, so by ßo mi to ßame dowěrjenje spožczilo, kaž mojej prjedowniży.

W Budyschinje, 1. januara 1884.

Emil Säuberlich.

Czesczenym wobydlerjam Bukez a wokolnosćze najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo nětko w Janaschez leżomnosczi jako **bětnar** saßydlił a proschu toho dla, so by ßo mi dowěrjenje, dotal spožczene, tež ßem pschenjeßko, dokelž budu ßo stajnje prózowacz, wschě czesczomne poruczenja spěschnje a tunjo wobstaracz.

W Bukezach, 14. januara 1884.

S poczesczowanjom

A. Hoferichter, bětnar.

Pschepoloženje khlamow.

S tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoje, tudy hižo wjele lět wjedźene

optikarstwo

wot realneje schule na **bohatu haßu czo. 16** do doma knjesa pschekupza **Siemsa** (Klingst Nachfolger) pschepołožił a proschu, mi dowěrjenje, hacz dotal spožczene, tež dale pschiwobroczicz. Ja ßwoje optikarstwo hižo s lěta 1856 wjedu.

S poczesczowanjom

Carl Schulza, optikus.

Cześćenym Serbam Budyschina a wokolnosće k nawjedźenju dawam, so sym na **schulerskej haßy cisło 3 w Budyschinje pjekarnju** wotnajał. Moje stajne prózowanje budże na to složene, so bych wschěm, kotsiž mje wopytaju, s dobrej tworu poßkužował.

S pocześcowanjom

Jan Scholta, pjekarski mischtr.

Czornu židu

porucza

k njewjesczinskim klejdam

jako nĕschto woßebne a tunje

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje njedźelu 20. januara popołdnju w 3 hodźinach swoju měsačnu zhromadźiznu.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukiczanske ratarske towarstwo

smeje **póndźelu 21. januara t. l.** wjeczor 1/2 6 hodźin shromadźisnu. — K dźensktemu porjadej: Pschednoschk wo **plaßowanju zokornizy** wot knjesa ryczerkublerja Hähnela nad Koprzami; wólby atd.

Bukičanske serbske towarstwo

změje njedźelu 27. januara po połdnju w 4 hodźinach zhromadźiznu. — Knjez wučer Šütca změje přednošk. Hosćo witani.

Předsydstwo.

Direktne
póstske parokódźistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
sztjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.
Kajüta .K. 300. Sterjebjnokryw .K. 80. Dźěći młodsche 12 l. za połojcu, młodsche 1 lěta 9 .K.

Starschi na wßach, kiž chzedźa dźěćom do **měschczanskich** schulow khodźicź dacź, namakaja sa nje pschecźelny wobkhad a sźwědomniwe wothladanje w kschesczijanskej familiji.

Wscho dalsche je shonicź: w Budyschinje na kotolskej haßy (Kesselgasse) czo. 34 po 1 skhodu.

Wuczobnika pyta **Lódny,** rĕsniski mischtr w **Rakezach.**

Dwaj **schulerjej** mózetaj jutry dobry a tuni pension pola podpißaneje dóstacź.

Alma Weeg
na garbarskej haßy czo. 1.

Na wßach

so wot woßebneho wohenjawĕscźazeho towarstwa pilni, derje poruczeni knjeza pod najspodobnischimi wumĕnjenjemi hnydom postaja. Wobschĕrne samolwjenja njech so póscźelu pod W. M. 084 na „Invalidendank“ w Drażdźanach.

Wuczobnik pytany.

Sa swoje kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a zigarrowe khlamy k jutram mkodeho cźlowjeka sa wucźobnika pod spodobnymi wumĕnjenjemi pytam.

Richard Pötschke
pschi khownym torhoschcźu pódla měschczańskeje haptyki.

Tyscheŕskeho **wucźobnika** pyta k jutram

Rudolf Jahnauer,
tyscheŕski mischtr w Budyschinje
na žukelńskej haßy 12.

Wuczobnik pytany.

Hólczej sprawnych starschich, kotryž chze **rjemjenjerstwo** a **žedkarstwo** nawuknucź, móże pola podpißaneho pod spodobnymi wumĕnjenjemi do **wucźby** stupicź.

W Budyschinje, na garbarskej haßy 23.

K. E. Kliemant,
rjemjenjerski a žedkarski mischtr.

Wuczobnik pytany.

Mój pytamoj sa naju kolonialnotworowe a spirituosowe khlamy k blischim jutram jeneho žerbskeje rĕcźe mózneho **wucźobnika.**

Ginzel & Ritscher.

Wucźobnika pyta **August Ssymank,** schewski mischtr w **Lasu.**

Wuczobnik pytany.

Sa naju **drogowe, barbo- a kolonialno-tworowe khlamy** pytamoj k jutram mkodeho cźlowjeka, s dobrej schulskej wĕdomoscźu wuhotowaneho, kotryž je žerbskeje rĕcźe mózny, jako wucźobnika.

Bratraj Měrschej
na žitnych wikach w Budyschinje.

Sa moje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy pytam ja k jutram mkodeho, žerbskeje rĕcźe mózneho cźlowjeka jako **wucźobnika.**

Arno Möckel
na žerbskej haßy.

Hólczej, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móże jutry pola podpißaneho do wucźby stupicź.

Rich. Schwarz,
pjekarski mischtr na žerbskej haßy 2.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycź, móże jutry do wucźby stupicź pola

Oswalda Kschižana,
tyscheŕskeho mischtra
w hoscźeńzu „k skotemu jehnjecźu“.

☛ Tam so tež **lipowe klozy** kupuja.

Samkarski wucźobnik.

Mkody cźlowjek, žyn sprawnych starschich, móże pola podpißaneho hnydom město dóstacź.

Karl Prescher,
samkar (schlosar) a maschinytwarjeŕ w Sdźeri (Särchen), póst w Hucźinje.

NB. Prusźy so prjódkcźahnu.

Psched wudawarnju Serbskich Nowin je so tydźenja jedyn **klucź** namakał.

Mojim cźescźenym wopytowarjam a wotebjerarjam s tutym k nawjedźenju dawam, so sym so s Komorowa do **Stróže** pschesydlił, a proschu wo dalsche dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Kschižank, žedkarski mischtr.

Dokelž sym swojeho prjedawscheho bĕtnarskeho puschcźika a tutón toho dla sa mnje žane skasanja horjebracź nima, dha proschu, pokasujo na to, so so moje **bĕtnarstwo** porjadnje dale wjedźe, najpodwólnischo wo to, so by so mi w tajkim nastupanju dowĕrjenje tež dale spożcźiło.

Tež so wote mnje wschitke **schicze,** kaž woßebje **žonjaze schwadlistwo** wobstara.

W Bukezach, w januaru 1884.

S pocześcźowanjom

swudowjena Windlerowa,
tyscheŕska mischtrka.

Wyßokodostojny knjes farar dr. **Kalich** so najnaležnischo proßy, so by swoje kraßne prědowanje, sańdźenu njedźelu dźerźane, dobrocźiwje wotcźischcźecź dał.

Wjele poßkucharjow.

Wot poßelnicze **Heinrichoweje** s Barta je so na pucźu s Nowych Porschiz do Rakojd 12. januara **pucźowanska toscha** s cźornej schulskej toschu, tobakowej móschnju a s brĕmjenjom, s napißmom Magdalena Petzoldt, **schubika.** Sprawny namakaŕ dóstanje 1 mk. myta w hoscźeńzu w Nowych Porschizach.

Njesapomniczka

na rów mojeje lubeje wowki

Marje Pöhlenkej rodź. **Renczej,**
rodź. 20. měrza 1806 w Hornim Hunjowje,
wumrje 4. januara 1883 w Njeßwaczidle.

Tuta hórka wowku krywa,
Dajcze psche nju plakacź mi,
Wona je mi dobra była,
Jeje žmjercź mje wurudźi.
W zuibje wjele plakach žebi,
Luba wowka, psche tebje,
Njemóžach tam prajicź tebi
Rjany dźak a Bożemje.
Twoju luboscź njejžnym sabył
A niz twoje dobroty,
Wschi tebi žym wjele nabył —
Wĕczńje žym cźi dźakowny.
Bohu žwĕrna hacź do rowa,
Ssem wot mojej' kolebki
Dobrotu, hdźež jenoż móhła,
Cźinjesche mi w luboscźi.
Tež mi wjele spodobneho
Powjedasche wot Boha,
Wjele kraßnoh', luboscneho,
Dźiwneho wot Sbóžnika.
Nĕtko hdyž dom pschindu k mojim,
Pschecźelnu wjaz' njeßłyschu,
W zyrkwi tež na měscze twojim
Pobóžnu cźe njewidźu.
Pschi tebi bĕch wĕcźnje rady,
Cźischе, sbóžnje wußnjena.
Twoja duscha s Bożej' hnady
Dobyła žej njebjeßa.
Tam cźe s Božich wócźkow jaßnych
Wĕcźna luboscź pschekraßni.
S Jesußom na rózach kraßnych
Widźisch so saß' s twojimi.
W paradisu masch so rjenje,
Rank tež s macźerku tam chze,
Mje tež k Jesußej tam cźehnje
Wschitko žwjate, duchowne.
Tón spĕw njeklinczi jow ženje,
Kiž tam w cźichej wĕcźnoscźi
Bohu jandźelio tak rjenje
Spĕwaja se sbóžnymi.
Sbóžniko, wodź mje cźaß hnady,
Jako bych twój bratr wschak byk,
Hdźež je wowka, chzył tež rady,
K tebi dom pod Boži kryw.

Jan Hajnja.

Sjawny dźak

prajimy wschitkim tym, kiž naß po wóhnjowym njesbožu, 3. junija 1883 wudyrjenym, jara swólniwje s fórami a rucźnym dźĕkom podpjerachu. Woßebje pak dźakujemy so Boschcźanskej gmejnje a jeje cześćenej gmejnskej radże, kaž tež Jeńkecźanskej, Kubschiskej, Kumschiskej a Delnjo-Kinjanskej gmejnje; dale knjesej kublerjej Janej Lansy w Konjezach a knjesej kublerjej Khorli Kschižankej w Wurizach sa žłómu a pjenježne dary, s tej próstwu k Bohu, Wón chzył to wschitkim wjeßołym dawarjam bohacze sarunacź a jich psched runym njesbožom hnadnje swarnowacź.

W Byżezach, 18. januara 1884.

August Autnicźanski.
August Albert.
Ernst Kluga.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

1852

Čisło 4. **Sobotu 26. januara 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Drazdźan pišaja, so je so druha komora pscheczíwo powyschenju dawka sa honťske khartу wuprajika. Někotsi mjenujzy zadachu, so by so jich lětna płaczísna wot 12 do 20 mk. powyschika. — Na kralowskim hrodze běsche 21. januara hosczína, na kotruz bě Jeho Majestosczí kral Albert sazo wschelakich knjezich pscheprosyczí dał. — Dawkowy běrka Handrij Róssmij w Pegawje je wot krala Alberta albrechtski kschiž spozczeny dóstał. — Nimale wschě sapósłanzy druheje komory sakskeho sejma su namjet stajili, so by so sakoń wudał, po kotrymž by so tajkim ludzom, kiž swojeho lidorstwa dla dawki njepłacza, wopytanje korczmow a rejow sakasało. — Wóndano so kral Albert a prynz Jurij na honťwje wobdźělischtaj, kotraz so na praczwiskim reviru blisko Pilniz wotdźerza. Prynz Bjedrich August njemózesche so na njej toho dla wobdźělicz, dokelz ma w tu khwilu s exerzěrowanjom rekrutow swojeho regimenta dosczí czinicz.

— S Barlina pišaja, so je tez münsterski biskop wot khěžora-krala wobhnadzeny a budze sazo do swojeho dostojnstwa sapokasany. — Pola khěžora Wylema, kotryž je strowy, mějesche wóndano turkowski póssłanz Said-pascha audijenzu. — W Trieru jeneho podwyschka 10. kompagnije infanterie-regimenta No. 130 wóndano k 6njedźelskemu jastwu na twjerdźisnje sazudźichu, dokelz bě so pscheczíwo rekrutam tak hrubje sadźerzał, so běsche pschi jich exerzěrowanju jenemu kruch wucha wottorhnuł.

— W tak mjenowanym Harzu su wulke lěsy, w kotrychž su sylne wichory a sněh, kiž bě swojeje wulkeje mokrosczе dla na khójnowych hakosach bohacze wisajo wostał, wóndano jara wjele schtomow podłamali a hakosy dele sdrěli, tak so so schkodowanje psches millijon hriwnow woblicza. — Sjawna słužba na póstach a telegrafstwach je sa njedźele a swjate dny po wukasu najwyschscheho němskeho póstskeho direktarja Dr. Stefana pschikrótschena. Nětko je khěžorski póst njedźelu a swjate dny rano w symje jenoz wot 8 do 9 hodźin, w lěczu pak wot 7 do 9 hodźin wotewrjeny, popołdnju pak wot 5 do 7 hodźin. — Schtoz wsy nastupa, dha drje njedźelu jenokróczne wobstaranje listow tam, hdzez je hacz dotal było, dale wostanje, tola pak so zane pakety njedźelu wjazy njerosnoschuja. Po wsach tez listyrosnoschowanje czichi pjatk, pokutny dzeń, prěni dzeń róczných czasow, Boze stpěcze, swjedzeń Bozeho Cźeła zyle wotpoczuje, a na narodnym dnju khěžora abo krajneho krala a wjercha so póstska służba jenoz tak wobstara, kaz njedźelski dzeń. — Jena, w Barlinje bydlaza, wudowa, kotraz bě czěło swojeho njebo mandźelskeho po jeho poruczności spalicz a jeho popjeł do swdobja (urny) położicz dała, chzyschе tutu urnu s popjełom na pohrjebnischczo swojeje wosady postajicz dacz, — tola to so jej wot tamnischeho provinzijalneho konsistorstwa njeje dowoliło.

Awstrija. Pschi spomnjenju na to, so w khrowatskim sejmje sapósłanzy, kotrychž wěsty Starczewicz nawjeduje, njewuschnu haru se swarjenjom a hanjenjom czerja, běchmy pschistajili, so wschak maja we wschelakim prawje, schtoz wuherskim ministram wumjetuja, ale so psches tajke harowanje niczo njedobudza. Jich makorosumneho czinjenja dla dyrbi nětko wschón khrowatski kraj czerpicz; pschetoz po poruczności awstriskeho khěžora je najwyschschi khrowatski sastojnik, ban mjenowany, skutkowanje khrowatskeho sejma sastajił a sapósłanzow domoj póssłał. Wschitke należnosczе, kotrez mějachu so na sejmje k lěpschemu kraja s jeho sastupjerjemi wuradźicz, nětko hacz na dalsche leżo wostanu a ban móże tam hospodaricz, kaz so jemu spodoba. — Ruski minister swonkownych należnosczow, knjes s Giers, je 20. jan. rano do Wina pschijěł a tam w hrodze ruskeho póssłanza wotstupił. Tón samy dzeń mějesche wón audijenzu pola khěžora, kotraz 40 minutow trajesche, a potom běsche psches hodźinu pola ministra Kalnokyja. K czesczi ministra Giersa bě posdźischo hosczina na khěžorskim hrodze, na kotruz běchu tez awstriszy ministrojo a drusy woźebni knjeza pscheprosceni, mjes nimi tez ruski póssłanz Lobanow a němski póssłanz wjerch Reuß. — Awstriske a tez druhokrajne nowiny měnja, so je tutón wopyt ruskeho ministra na awstriskim khěžorskim dworje najlěpsche swědczenje sa to, so chcetej ruske a awstriske knjezeŕstwo w dobrym měrje a pokoju mjes sobu žiwej byczí. — Minister s Giers je so 22. januara s Wina na domojpucz do Petersburga podał. — Khěžorska prynzeźyna Marja Theresija je na wosypizy (masry) lóhko skhorjela.

Franzowska. Hacz runje je franzowske knjezeŕstwo sazo něschto wójska do Anamskeje abo Tonkinga, po tajkim do bliskosczе chinesyskich mjesow póssłało, so by swoje tamnische wójsko posylniło, dha njeda so s toho tola na žane waschnje wěschczicz, so nětko prawa a kruta wójna mjes Franzowskej a Chinesyskej wudyri. — Dokelz je w Parisu a tez w druhich franzowskich městach sazłużba rjemjeźnikow a fabrikskich dźěłaczerjow w tu khwilu tak hubjena, so jich wjele njemózesche swoju symsku drastu, w pozczerńjach w lětnim czasu sastajenu, wukupicz a dyrbja toho dla nětko symu mrěczí, dha je so w franzowskim sejmje (landtagu) namjet stajił, so by so tajka drasta wot krajneje kasy s pozczerńjow wukupika a sastajerjam sazo daka. Hacz budze tutón namjet sa dobry spósnaty, njeje wěste, dokelz je k tajkemu wukupjenju khětro wjele, mjenujzy něhdze 3 millijony frankow trjeba. (Frank je 80 np.)

Jendźelska. Jendźelske ministerstwo je so skónczńje psches morkotanje, we wschelakich nowinach wospjetowane, k skutkowanju pscheczíwo salschnemu muhamedanskemu profetej (Mahdi) w Afriky nawabicz dako. Wone je mjenujzy generalej Gordonej poruczíło, so by so tón do Khartuma podał a so tam sa wobarnowanje tutoho města a jeho wokoknosczе psched Mahdijom prózował. To móże so jenoz s brónju w ruzy stacz, a je-li Mahdi se Sudana njezosa, dha směje s jendźelskim wójskom czinicz, kotremuz so tez hischczе egiptowske pschisanknje. — Jendźelska kralowa Viktorija so w haprleji do Němzow poda, so by tam swoje pscheczelstwo wopytała.

Rußowska. Khěžor Alexander se swojej swójbu dale w Petersburgu bydli a žaneje bojosczе psched nihilistami njepokasuje. Tak běsche wón wóndano s khěžorku w konzercze sławneho hudźbnika Rubinsteina a pschi tutej składnosczi shromadźeni posłucharjo a posłucharki khěžora a khěžorku na najpschecźelniwsche waschnje postrowjachu. — Sańdźeny tydźeń mějesche sakski poddan Sendig, kiž je hosczeńzał w Schandawje, audijenzu pola ruskeje khěžorki. Mjenujzy „towarstwo czerwjeneho kschiża“, kotrez so wo wulkowanje ranjenych abo skhorjenych wojakow stara, steji se swojim ruskim wotdźělenjom pod sakitowanjom ruskeje khěžorki. A tuto ruske wotdźělenje je mjes druhim tez pschi schandawskich kupjelach sa tajkich ruskich wojakow, kiž chzedza so tam wulkowacz, pěkny dom natwaricz dako. Sastaranje khorych s jědźu a picźom je k. Sendig poruczene dóstał. Wón je so toho dla do Petersburga podał, so by tam hischczе wschelake wotrěczał, a pódla je wón tez tu czesczí měł, so swědźische so ruskej khěžorzy pschedstajicz a jej pschi tutej składnosczi pěkny wobras naspomnjeneho ruskeho domu w Schandawje pschepodacz. Khěžorka s nim khwilu jara dobroczíwje porecza. — General Loris-Melikow je czeżko skhorił. Wón běsche pod khěžorom Alexandrom II. wulkomózny minister, tola njebě mudry dosczí, so by snutskowne ruske krajne należnosczе do dobreho rjadu stajicz mógł. — Někotre nowiny powjedaja, so su nihilistojo wóndano wschelake sběžkarske pišma po ruskich městach rospschesczerali, druhe powjedaja, so je Ssudejkinowy mordar doźahnjeny. Najskerje pak drje žana tuteju powjesczow wěrna njeje.

Dobyty prozeß.

(Pokračowanje.)

Bartlowa tež derje wjedźeſche, ſo tehdy, hdyž Bartel Asbachej pjenjeſy wupłaćzi, njeje žadyn žwědk pódla był, kotryž by to poſdźiſcho wobžwědčzicź móhł. Tola pak wona Asbachej na jeho žkowa wotmolwi: „Ale, luby žužodo, ta rola je dźe naſche wobžedźeńſtwo. Ja móžu pſched wſchehomóznym Bohom wobžwědčzicź a na to pſchiſažahacź, ſo je ju mój muž wot Waž kupił a Wam ſa nju płaćziſnu ſapłaćził. Wy tež njejſćze wſchón cžaž ani žkowcžka žkyſchecź dali, jako by ta rola Waſcha była. My žmy ju kóžde lěto wobdźěkali a płody ſ njeje domoj khowali, a Wy ſćze k tomu mjelczeli, dokelž mějachmy połne prawo a bě kup dokonjana. A nětko, hdyž je mój luby muž morwy, ſćze Wy ke mni pſchiſchli a chzecze mi tu rolu wſacź, kiž tola mi a mojim dźěcźom pſched Bohom a cžłowjekami žkuſcha!“

Wona njemóžeſche dale rěcžecź, pſchetož žylſy jej žkowa ſahacžichu. Asbach pak žurowje ſ horda wotmolwi: Wy njewěſcze, ſchto rěcžicze. Ta rola je ſtajnje moje wobžedźeńſtwo była a woſtała. Waſch muž je ju jeno wote mnje wotnajał a mi kóžde lěto ſa to wěſty pjenjes ſprawnje a połnje ſapłaćził. Jenož ſa poſledńje lěto ſcze mi jón dołžny. Haj, to drje by jara tunje było, ſ hołymi žkowami pěknu rolu do wobžedźeńſtwa dóſtacź! Tak tunjo njejžym žebi žwoje kubło kupił, ani žadyn druhi bur wo wšy njeje tak ſcźinicź móhł. Je-li ta rola Wam žkuſcha, dha pokažcze mi tola kupny liſt, kiž je na nju wuſtajeny!“

„Kupneho liſta drje nimam“, rjeknu tu wboha žona. „Mój njebohi muž je Waž ſa ſprawneho a cžeſtneho kſchesćzijana dźerźał a njeje žebi toho dla ani pižma ani kwitonki wot Waž žadał. Ale Waſche žwědomje Wam wobžwědczi, ſo je ta rola hižo dawno ſapłaćzena. Tajka njeprawdoſcź k njebju woła, hdyž chzecze nětko mje a moje wbohe dźěcźi wo tu rolu wobſchudźicź. To by tola žadyn Bóh na njebježach njebył, hdy by k tomu mjelczał!“

„Kedźbujcze na žwoje žkowa, ſo bychu Wam njeſeſchkodźiłe“, žužod hněwnje wotmolwi: „Mi žo njecha wot Waž wobſchudźerja mjenowacź dacź. W naſchim kraju hiſchcze prawo a prawdoſcź knježi a Waſche wótre žkowa bychu Waž, hdy bych ja ſechzył, do wulkeje njeſpodobnoſcze torhnuke. Ja pak žo ſ Wami dale wadźicź nochzu, dokelž njerozumnje bledźicze. Duž njech žud wupraji, komu ta rola žkuſcha. Moje papjery žu w dobrym rjedźe. Starajcze žo toho dla, ſo žwoje wumyšlene prawo niž jeno ſ hołymi žkowami wudawacze, ale jo też pſched wyſchnoſcźu dopokaſacze!“

S tutymi žkowami žo bur roshněwany wotžali a durje žylnje ſapražnu. Wboha wudowa pak tam hłuboko ſrudźena ſawoſta, pſchetož wona njewjedźiſche, na cžo by žo móhła ſepjeracź. Wona wſchak žebi ſatajicź njemóžeſche, ſo ſ jeje wězu jara hubjenje ſtejeſche, je-ſo-li Asbach žwoje hroženje do ſkutka ſtaji. Pſched Bohom a jejnym žwědomnjom běſche jeje prawo na rolu jažne a połne. Ale wona niczo w ruzy njemějeſche, ſ cžimž móžeſche tuto prawo pſched žudom dopokaſacź. W žwojej tyſchnoſcźi k ſtaremu wježnemu ſararjej hwataſche, ſo by žwoju wutrobu pſched nim wužypała a jeho wo dobru radu prožyła. Knjes ſarař ſrudnje ſ hłowu ſatſchaže, jako bě jemu Bartlowa tu zyku wěz žwěru wupowjedała. Wón ju potom wopraſcha: „Nimacze dha wo prawdźe žaneho pižma, ſ kotrymž byſchcze kupjenje teje role dopokaſacź móhli? Nimacze-li ani jeneho jeniczkeho žwědka, kiž wo tej wězy wě, a na kotrehož wuprajenje byſchcze žo powołacź móhli?“

„Ně, knjes ſararjo!“ wudowa ſrudnje wotmolwi. „Mojemu mužej žo ženje ani ſedźało njeje, ſo by naſch žužod na tajku ſkóſcź hotowy bycź móhł. Wón je jeho hładkim žkowam dowěrił a njeje toho dla žaneho pižma wot njeho žadał. A wſchě ſchtyrnacze lěta, ſo tu rolu mamy, njeje žužod žaneho žkowcžka piknył, jako by rola jemu žkuſchała. Ja móžu ſ dobrym žwědomnjom na to pſchiſažahacź, ſo ta rola nam žkuſcha, a by wulka njeprawdoſcź była, hdy by ju žud tutomu njeſprawnemu a nahrabnemu mužej do mozy dał.“

„Cžłowjek žo druhdy moli“, knjes ſarař dźeſche, „a prozeß je jako kamjeń, kiž něchtó ſe žwojej ruku wot žo cžižnje. Nichtó njemóže prajicź, hdźe a na koho žnadź kamjeń padnje. To pak je a też ſawěſcze wěrno woſtanje: Stary Bóh je hiſchcze žiwy, kiž je pomoznik a ſakitař wudowow a žyrotow. A runje tak wěrno je, kaž w ſtarym khěrluſchu rěka:

Wón dobre pucze wſchudże
A pomoz wudźěli;
Wón požohnuje ludźi,
Jim žwětko ſažwěcźi.

Toho dla njedajcze žwojemu dowěrjenju khabłacź, ale ſpuſchcźejcze žo na Boże wjedźenje. S tej wězu wſchak po ſdacźu hubjenje ſteji, to njemóžu prěcź. Ale ja mam tu twjerdu nadźiju, ſo cžaž pſchiňdźe, hdźež też Wy ſ bohabojaſnym Joſefom rjeknjecze: „Wy ſcze ſlě ſo mnu myšlili, ale Bóh je ſo mnu derje myšlił.“ A toho dla njebojcze žo a pytajcze toho Knjeſa! Ale jene je, wo cžož Waž jako duſchepaſtyř pſchede wſchěm proſchu, a Waž k tomu napominam: Kedźbujcze a modlcze žo, ſo žana njekſcheſcźijanſka ſłóſcź pſchecźiwo Waſchemu žužodej do Waſcheje duſche njepſchiňdźe! Spominajcze ſtajnje na Sbóžnikowe žkowo: „Lubujcze waſchich njepſchecźelow; žohnujcze tych, kiž wam ſchkodźa a pſcheſcźěhaju waž, tak ſo byſchcze dźěcźi byli waſcheho Wótza w njebježach!“

A to Bartlowa knjeſej ſararjej też ſe rtom a ſ ruku žlubi, a dobreje myšle ſažo domoj dźěſche.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſka nalutowańja a pożczeńja je nětko w tudomnej nowej kupniży po jenym ſkhodźe, a je nutſkhód ſe ſnutſkneje lawſkeje haže. — S tudomneho wokrjeżneho wubjerka ſtaj kk. měſchczańſki radźiczel Buchheim a nětczišchi měſchczan Fahnauer wuſtupiłoj. Na jeju město buſchtaj kk. měſchczańſki radźiczel Heerkloz tudy a ryczerkubler Lindner nad Horu wuſwolenaj.

S Budyſchina. Na budyſko-lubijſkim ſchužeju je nětajki njebolak pſched nětkotrym cžažom 11 młodych jabłuczinow podlemił. To žamo je na tym žamym ſchužeju 14 ſchtomikow potrjechiło, a na pucźu pola Wadez žu jedyn ſchtom podrěſali.

S Budyſchina. (B. N.) Sańdźenu póndźelu wjeczor w wožmej hodźinje ſta žo njedaloko tachantſtwa, ſo bu tudomny tyſcherſki miſchtr Müller do bjedra tſělený, tak ſo dyrbjeſche lěkarſku pomoz pytacź. Wſchitzy pak žo njemało dźiwachu, jako žo pokaſa, ſo bě wón ſ wołojku (Bleiſtift), něhdźe 5 cm. dołhej, tſělený, kotraž 3 cm. hłuboko w noſy tczeſche. Schtó je ju tak lóhkomyšlnje wutſělił, njeje hiſchcze ſnate.

S Budyſchina. (B. N.) S Lubija piſaja, ſo je žo wot wubjerka, kiž bu 27. dezembra k. l. w Barcze ſa nowotwarjomnu kužiſku żeleſnizu wuſwoleny, wóndano w Pomorezach ſhromadźiſna wotdźeržała, na kotrejž žo też knjes Möſchler ſ Kſchiweje Borſchcze jako pſchedžyda makowjelkowſkeho wubjerka wobdźěli. Wobaj wubjerkaj žo w tym ſjenocźiſchtaj, ſo ma ta żeleſniza pſches Mały Wjelkow hicź a niž pſches Radwoŕ, kaž bě žo w Barcze wobſankło. Pſches tajke ſjenocźenje bu ta pſchejenoſcź dobyta, kotraž je k wuſkutkowanju teje wězy nuſna. — Potom žo hłowne žady teje petizije wuradźichu, kotraž ma žo lubijſko-małowjelkowſko-kamjeńſkeje żeleſnizy dla ſakkemu žejmej pſchepodacź, a k. měſchczańſki radźiczel Damm w Lubiju jeje wudźěłanje na žo wſa. Sa wſchelake roſprawy, kotrež žu k tomu trjeba, chzedźa žo kk. Pfannenſtiel w Budyſchinje, Zſchucka w Worzynje a Richter nad Noßacźizami ſtaracź, toho runja też wſchě druſy wubjerkowniży. — Tak bórſy hacž budże petizija hotowa, budże k podpiſanju roſeſłana, a wubjerk, kiž žo toho dla bórſy w Lubiju ſhromadźi, w tajkim naſtupanju wſcho k wězy nuſne poſtaji.

S Budyſchina. Naſch krajan, knjes Michał Cžoch, w tu khwilu wyſchſchi wucźeŕ na ſemjanſkim gymnaſiju w Niżnjom Nowgorodźe (w Rußowſkej), je tam wóndano ſe ſtrony knježerſtwa cžeſtne pomjenowanje „kolležſki aßeßor“ ſpožczene dóſtał.

S Pomorez. Na pucźu ſ Bukez k naſchej wěży bu wikowaŕ Löffler ſe Seifhennersdorfa wot jeneho woſa pſchejedźeny a, kaž žo ſdaſche, ſnutſka cžežko wobſchkodźeny.

S Lubija. Po ſakſkim ſakonju (a drje też po pruſkim) ma tón, kotremuž je žo ſkótneho móra dla ſkoczo ſakkócź dyrbjako, pjenježne ſarunanje dóſtacź. W kóždym ſakſkim hamtſkim hetmanſtwje žu tuteje naležnoſcze dla mužojo jako wězy wuſtojni wuſwoleni, kiž maja kóždy krócź rosrižacź, hacž ma žo tajke ſarunanje ſtacź. Lubijſki wokrjeżny wubjerk je toho dla wóndano tajkich wězy wuſtojnych ſ nowa wuſwolił. Woni žu: kubleŕ Böhmaŕ w Starym Lubiju, ryczerkubleŕ Hähnel nad Koprzami, kubleŕ Junga w Bjernacźizach, ryczerkublerſki najeńk Moßak Kłoßopólſki (Moſig v. Aehrenfeld) w Małej Sswónży, fórbarſki najeńk Gietzelt w Lubiju, ryczerkubleŕ Reichel nad Hornim Strahwaldom a ryczerkublerſki najeńk Rychtaŕ w Noßacźizach. — Schtóž chze wſcho, ſchtož naſpomnjene ſarunanje naſtupa, najlepje nawjedźicź, kup žebi knihu wot hamtſkeho rychtarja k. Wetzlicha wudatu. Wona je w wudawańi Serb. Nowin ſa 1 mk. 25 np. dóſtacź.

S Łahowa. Na wſchelake napraſchowanja, hacž budże žo tu ſkoro ſažo **žerbſke dźiwadło** hracź, móżemy, tak wjele hacž žmy žkyſcheli, na to wotmolwicź, ſo žo to w krótkim cžažu ſtanje, najſkerje 10. februara t. l. Hracź budże žo na wjelekróczne žadanje:

„Sera, abo jata knjeżna na korsymskim rubjeżnym hrodźe.“ Po skónczenju dźiwadła chze spěwanske wotdźělenje ßerbskeho towarstwa pschihladowarjam někotre spěwy prjódknjesc. So kóżdy wopytowar dźiwadła tutón wjeczor rjanu sabawu smeje, to mózemy hižo do prědka s dobrym ßwědomnjom wobkrucźicź. Duż pschejemy bohaty wopyt.

S Khróscźiż. Nasche spěwarske towarstwo „Jednota“ smeje njedźelu 3. februara spěwarski ßwjedźeń w tudomnym Wjeńkez hoscźeńzu. Sapocźatk wjeczor w 5 hodźinach, a budźa hoscźo s druhich ßerbskich towarstwow najpschecźelnischo witani.

S Jěžowa. Sandźenu njedźelu mějachmy pak tu sabo woheń. Rano w tsecźej hodźinje pocźa ßo tudy w brózni khěžerja Jana Bohuměra Giertha palicź a ßo wona tež zyle wotpali, tak so jenoż murje stejo wostachu. Sskóma, ßyno, drjewo, hospodarski a domjazy grat, kiż w njej běchu, ßu ßo do cźista spalike. Tuka ßo na to, so je tež tutón woheń runje tak sakoženy, każ prjedawsche, ale sapalerja tež tón krócź wußlědźili njejßu.

S Jaßeńzy. (Wucźah s Kath. Posła.) Lětuschi sakoženski ßwjedźeń Katholskeje Bjeßady w Jaßeńzy, njedźelu 13. t. m., běsche, każ prjedawsche, sabo jara derje wopytany. Po 5 hodź. wotewriwschi pschedßyda k. Cźeßla shromadźisnu, powita wutrobnje pschitomnych, tež poda krótki pschehlad, kak je w sandźenym lěcźe Bjeßada skutkowała. Na to mějesche woßadny farar k. Wornar horliwu ßwjedźeńsku rěcź, s kotrejż ßobustawy Bjeßady a hoscźi s nowa sahori k ßwěrnemu katholskemu pscheßwědcźenju w žiwjenju a skutkowanju. Tež druhy drje ßu hischcźe rěcźeli. Běchu tam tež pschitomni k. kapłan Bart s Ralbiz, a kk. wucźerjo: Hizka s Ralbiz, Hila s Khróscźiż a Hascha s Cźornez. Posdźisco dóndźeschtaj s Budyschina kk. katechet Nowak a kapłan Skala. Poßledníschi rěcźesche wo dobrym katholskim pißmowstwje (presse) powschitkownje a wo ßerbskim woßebje; k. Nowak pak wo pschichodnych wólbach. Jeho pschednoschk bě cźim sajimawschi, dokelž ßwoje ßkowa s pschikładami s njedawneho cźaßa dopokasowasche. Potom hrajesche ßo dźiwadło, a to najprjedy ßerbska wjeßelohra: „Hdyž spytasch, shonisch.“ Kruch bě prawje sajimawy a je wot ßobustawa M. K. po němskim powjedańcźku sa dźiwadło prawje wustojnje wobdźěłany. Tež hrało je ßo prawje derje. Shromadna wjecźeŕ a druha sabawa skónczi wjeßoły ßwjedźeń. Wuprajamy s nowa wutrobne pschecźe: Bóh žohnuj wschitke dobre prózowanja lubeje jaßeńcźanskeje Bjeßady a daj jej lěto a bóle kcźěcź a pschibjeracź k cźesczi Božej, k spomoženju katholskich Sserbow kokowokolo a k wjeßelu wschěch derjesmyßlenych!

S Wotrowa. (Kath. P.) W sandźenym, s Božej pomozu sabo dokonjanym lěcźe je w naschej farskej zyrkwi ßwj. kschcźenizu dóstało 15 dźěcźatkow (loni 22), 8 hólcźatkow a 7 holcźatkow, žane njemandźelske. Khowanych bu na nasch kěrchow 14 cźěłow (l. 25), 8 doroscźenych a 6 dźěcźi. Pschipowjedanych bu 9 porow (l. 11), wot kotrychž bu 6 porow (l. 9) pola naß wěrowanych. K Božemu blidu bě 2871 (loni 2438). — Pschedpißane zyrkwinske wopory mějachu scźěhujzy wunoschk: sa lyonske towarstwo nawda ßo 160 mk. 75 np., sa ßwj. Josefowe towarstwo 41 mk. 23 np., sa towarstwo ßwj. rowa 33 mk. 89 np., sa towarstwo ßwj. Bonifazija 60 mk., sa ßwjateho wótza a jako pětrowy pjenjezk 204 mk. 15 np. Hodowny farski wopor, kiż bu tón krócź saßo sa Bacźońsku zyrkej postajeny, nawda 341 mk. 51 np., s cźimž tudomna woßada s nowa saßo ßwoju sahorjenu luboscź k tutej naschej powschitkownej, bohuspodobnej należnoscźi sjawnje wobßwědcźi.

(Kath. P.) S Njebjelcźiż pschińdźe nam scźěhujza zyrkwinska rosprawa se sandźeneho lěta: Narodźiko je ßo 15 dźěcźatkow (tež dwě morwej), s nich bě 10 hólcźatkow, 5 holcźkow. — Semrjeko je jich 18, s nich 11 doroscźenych, 7 dźěcźatkow. Woßada je po tajkim tež w tutym lěcźe wo 3 dusche seßłabnuła. — Pschipowjedanych bu 8 porow, tu wěrowanych 6. — Sa wulki woltař je ßo nawdało 138 mk.; dotal do knižkow sapißane kapitalije wucźinjeja 1946 mk. — Wysche toho je holza s woßady k wopomnjecźu lubeho njeboh nana 150 mk. jako prěni dar sa něhdusche nowe ßwjecźo ßwj. Měrcźina na nowym woltarju poßwjecźiła. — K ßwj. woprawjenju bě 2780, na sdacźe drje mała liczba porno druhim woßadam, a tola tu dotal absolutnje najwyschscha, kiż je ßo dozpěła, a runje tak relatiwnje ßobu najwyschscha w Lužizy, hdyž ßo na to hlada, so ma woßada jenoż blisko 450 woprajomnych. Tak dóndźe ßo na kóżdu duschu nimale schěscź ßwj. woprajenjow.

S Wulkeho Cźiska. (H. W.) Wutoru 22. januara bórsy po scheścźich rano tu w brózni kublerja Bělika woheń wudyri a pschesß hromadu drjewa a walcźkow wón k kólni ßußodneho kublerja Kranza pschenđźe. Wobaj dworaj ßo s wjetscha wotpalischtaj, tak so jenoż domske, kruchi hródźow a pobocźna brózeń stejo wostachu. Wětr, s krótkeho wjecźora wějazy, schkrě prěki pschesß wjeß cźěrjesche, tak so ßo twarjenja pólleńka Cźercźika, něhdźe 100 metrow sdalene, sapalichu a do prócha a popjeła pschewobrocźichu. Jenoż pschesß to, so schkrě wyßoko pschesß dom krawskeho mischtra Kaspra a toho runja pschesß gmejnsku khěžu lětachu, ßo tutej twarjeni, hacź runje se ßłómu krytej, njesapalischtej. Někotre brěsy, psched nimaj stejaze, tež schkrě khětro wotdźerżowachu a wysche toho ßo tež někotsi ludźo pomozni wopokasachu. — Tsi ßykawy pschijědźechu, jako běsche k pomozy nimale posdźe, a jim a jich mużstwam pak wustojny roskasowar pobrachowasche; po tajkim chzysche tam, każ ßo powjeda, najradscho kóżdy roskasowacź. — Se skota ßo dale niczo spaliko njeje, khiba něschto pjerinu.

List na redaktora.

Luby knjes redaktoro! W poßlenim cźißle „Łużizy“ cźitach, so je ßerbski k. farar Bronisch w Khocźebuzu na tamnischim torhoschcźu stan (zelt) dał natwaricź, w kotrymż ßo kóżdy schtwórtk pschi wikach Sserbam, kiż ßu se wßow na wiki pschischli, sa tuni pjenjes dobry khofej wudźěła. Tež ma ßamßny knjes khwalobny wotpohlad, w bliskoscźi ßwojeje khocźebuzskeje ßerbskeje zyrkwje towarschownju sakožicź, so njetrjebali jeho ßerbszy woßadni, hdyž s dalokich wßow ke mschi pschińdu, we wschelakich korczmach pschebywacź. Njeby tajke něschto tež w Budyschinje wużitne było? — O wěsce! Pohladajmy tola na wiczny dnju ßobotu do nascheho města, do Budyschina, kak ßo naschim Sserbam tam dźe. To podadźa ßo hospodarjo a hospoßy sahe ßobotu do města, so bychu to, schtoż maju na pschedań, po mózhnoscźi sahe pschi lěpschich płacźisnach pschedali. Bórsy je wscho pschedate. Nětko ßo nakupi, schtoż je do domu nusne. Dokelž je syma wulka, bychu radźi něhdźe nuts saschli, ßo w cźopkej stwě wohrěcź a pschi tym to poßnědacź, schtoż ßu ßebi wot domu ßobu wsali. Dokelž pak ßo w kóżdej korczmje żada, so ßebi něschto sa ßwój pjenjes skasasch, pak k jědźi pak k picźu, dha dyrbja ludźo tak cźinicź. Woni pak ßu khudźi a bychu toho dla te pjenjesy, tam date, ßwojim dźecźom doma wotcźahnucź dyrbjeli, dha wostanu radscho wonka na haßy, w ßněsy a deschcźu. Husto dyrbja hischcźe sa tym abo tamnym hladacź. Duż pytaju jeho po haßach abo cźakaju na njeho w symnym wětsiku a njeßu ßebi potom husto doscź khoroscź s města. Tak dźe ßo ßobotu wschitkim tym, kotsiż nimaju pjenjes doscź, so bychu w hoscźeńzach ßwój cźaß pscheßydali abo kiż njechadźa to, schtoż ßu wuwikowali, saßo w wěsce wostajicź. Lěpje je sa bohatych, a tola niz wjele lěpje. Hdyž ßu woni wupschahacź dali, hdyž ßu ßwoje wězy rospschedali, wrócźa ßo do hoscźeńza, hdźež je cźopka stwa. Tu maju nětko hnydom wuswolicź, schto chzedźa picź, hacź brune, cźěske, bajerske piwo atd. Tola woni tu duschnje pschi jenym karanczku wostacź njemóża, haj tež w tej korczmje wostacź njeßmědźa. Tón, kiż ma jim žito sapkacźicź, pschebywa w druhej korczmje. Duż dha k njemu. Tam sastupiwschi maju saßo wuswolicź, schto chzedźa picź, hacź brune, bajerske atd. Hdyž ßu pjenjesy date, dha réka, pschecźela hladacź. Ale tón, dokelž wschak wschitzy w jenym hoscźeńzu bycź njemóża, je w druhim. Duż dha na nohi. Psches haßu prěki, a potom po haßy dele, dha tam ßy. Lědom ßy ßo poßynuł, dha masch saßo s nowa wuswolicź, hacź chzesch brune abo bajerske atd. A tak to dale dźe. Njeje dha to martra, tajka ßobota! Kak to tola wo twoje pjenjesy dźe! Ale to je to najmjeńsche, praschej ßo radscho, kak to wo twoju strowoscź dźe? A hischcźe něschto chzu tu pschispomnicź. Ale knjes redaktoro, kiż wy ßerbski burski lud lubujecźe a kiż wy rad niczo na Sserbow pschińcź njedacźe, njewsmicźe mi moje ßkowa sa sko, a hdyž dyrbjał tutón list někajkemu Sserbej něschto pokasacź, schtoż ßo jemu njelubi, dha njech mi tón to tež sa sko nima, ja wschak to jara derje měnju. To pak je tole. Składnoscź, każ pschißkowo praji, cźini paduchow. Njedyrbjał ßnano někotryżkuliż cźeßny, ródny, pobożny ale trochu ßłaby hospodar psches tuto pschinusowane picźe ßobotu ßo sawjescź dacź tež k picźu druhe dny. A hdyž tež to hischcźe niz, kajka schkoda, hdyž tón abo tamny je ßebi wjazy wupił, hacź je sa njeho dobre? Ja hischcźe dźenßa s rudźenjom na to myßlu, kak po dróśy ßobotu do Pálmarum nan khabłajo domoj dźěsche a sa nim jeho ßyn, kotremuż běsche w wěsce spowjednu drastu kupił. Tež hischcźe mi pscheđ wocźomaj steji tamna mkoda mandźelska, kiż ßwojeho mandźelskeho sa ruku runje tajkeho khabłateho po dróśy wjedźesche a kiż horze ßylsy płakasche, hdyž s wobżarowazym wócźkom na nju pohladach.

To wscho potom ßobotu po wikach s města do twojich wßow dźe, ßerbski bratsje! Knjes redaktoro! Njeby ßo tomu wotpomhacź hodźiło?

Ja ßebi myßlu na ſpomnjeny ſkutk ßerbſkeho ſararja Broniſcha w Khoćebuſu. W Budyſchinje dyrbjała ßo wjetſcha khěža ſ konjenzami natwaricź, ßnano na leżomnoſcźi, hdźež je cźiſchćerńja Serb. Nowin. To měſto je tola hižo ſa něſchto tajke kupjene. Tuta khěža pak ma rumna bycź. Kóždy Sserb namaka tu cźopku ſtwu. Nichtó njeje nuſowany, tu něſchto wužicź. Dóſtacź pak je tu też wſcho a to dobre a ſa tuni pjenjes. Na to měł potom wubjerk, do kotrehoż ruki je to wſcho podate, kedźbowacź. Tu ſkhadźuja ßo potom wſchitzy Sserbja. Tón, kiž tebje pyta, wě, ſo cźe tu namaka, toho, kiž ty pytaſch, namakaſch też tu. Hdyž ßy to ßwoje rospſchedał a to nuſne nakupił, woſtanjeſch w tutym domje, doniż ßo bjes wudawkow a po tym ſo ßy ſ twojimi ſnatymi rjenje w hromadźe pobył, na dompucź podaſch. Haj to bychu Sserbja potom ßwoju ßobotu ſ wjeßelſchej wutrobu wobſamkowali.

Tajka khěža pak ma ßo hiſchcźe twaricź a tajki twar je drohi. — Tola ßebi myßlu, ſo bychu Sserbja dobrowólnje to abo tamne ſkładowali, też bychu wěſcźe nětkotſi pjenjeſy pożcźili a potom ſa nje, każ ſ akzijow, dań brali. So by ßo tajka khěža derje daniła, je wěſte. Tola wo tym ßnano druſy wjazy roſumja. — Je-li móhli pak Wy, knjes redaktoro, tu něſchto cźinicź, dha bych ßo wulzy ſwjeßelił. Waſch podwólny —*k.*

Wšelčizny.

* Spoczatki ßerbſkeho towaŕſtwa na budyſkim gymnaſiju. (Pokraczowanje.) Njedźelu po tym, ſo bě knjes konrektaŕ Hofmann ſe Smolerjom poreczał, tutón do Klukſcha khwataſche, ſo by tam nawjedźił, ſchtoż bě jemu hiſchcźe trjeba. W Klukſchu běſche mjenujzy tehdy naſch ſnaty Sejleŕ jako diakon żiwy. Tón bě w lěcźe 1830 ßerbſku rěcźnizu (grammatiku) wudał, a toho dla ßebi Smoleŕ myßleſche, ſo budźe ßo pola njeho ſa aoriſtom doprafchecź móz. Tola tutón jemu tu wěz doſcź roſjaßnicź njemóżeſche a jemu toho dla nětkotre rěcźeſpytne knihi Cźecha Dobrowſkeho ßobu da, ſo by ßo Smoler ßam w nich wobhonjał, a hewak wón Smolerja na to kedźbliweho ſcźini, ſo maja delnjokużiſzy Sserbja post verba movendi runje tak supinum, każ ſtari Romjenjo. — Jako bě Smoleŕ ſ Dobrowſkeho hiſchcźe pſchiwuknuł, ſchtoż bě jemu trjeba, dźěſche wón ſaßo k knjeſej konrektarjej a tomu wſcho k jeho ſpokojnoſcźi roſeſtaja. Pſchi tym wón też na to pokaſa, ſo maja Sserbja w deklinaziji hiſchcźe jedyn pad (casus) wjaz, dyžli Łacźanſzy, mjenujzy locativus, ſo maja ßerbſke masculina dwoji vocativus, jedyn na **e**, każ na pſchikład: **knjeże Khryſchcźe** (domine Christe), druhi pak na **o**, każ n. pſch. **konjo**, atd. atd. Potom k. konrektaŕ měnjeſche, ſo je ſa Sserba jeho ßerbſka rěcź tola wo prawdźe wulka pomoz, hdyž wón łacźanſki abo grichiſki wuknje, a ſo dyrbjał toho dla kóżdy Sserb, kiž na gymnaſij pſchińdźe, ßwoju rěcź wyßoko ważicź a ßo dale bóle w njej wudokonjecź, — a ſo by po tajkim tola jara wużitne było, hdy bychu ßo ßerbſzy gymnaſiaſtojo kóżdy tydźeń hodźinu abo dwě ſhromadźili a ßo w ßerbſkej rěcźi mjes ßobu roswucźowali. Smoleŕ njemóżeſche jemu na to tehdy niczo wěſteho prajicź, ßlubi pak, ſo chze ßo ſa to ſtaracź, ſo bychu ßerbſzy gymnaſiaſtojo po jeho żadanju tajke roswucźowanje dżerżeli. — Mjes gymnaſialnymi wucźerjemi mějeſche pak Smoleŕ knjeſa kantora Löſchku ſa dobreho podpjerarja. Knjes kantor bě mjenujzy też pſchirodoſpytnik (Naturforſcher) a jemu ßo woßebje lubjeſche, hdyž jemu ſchulerjo ſkamjeniny abo druhe naturſke rědkoſcźe k roſßudźenju pſchinjeßechu. W tym pak bě Smoleŕ jara pilny a k. kantor k njemu toho dla doſcź luboſcźiwy, tak ſo móżeſche ßo prěńſchi kóżdy cźaß ſważicź, jeho pſchi tym abo druhim wo radu praſchecź. Wón po tajkim też bórſy k njemu dźěſche, ſo by ßebi w naſtupanju ßerbſkeje wucźby, wot k. konrektarja żadaneje, jeho radu wuproßył. Knjes kantor po krótkim roſmyßlenju rjeknu, ſo ma Smoleŕ tajke żadanje wěſcźe w połnej měrje dopjelnicź pytacź, ſo pak by najprjódzy k k. rektarjej Siebeliſej ſchoł a tutoho wo dowolnoſcź k ſrjadowanju tajkich ßerbſkich hodźinow proßył. Smoleŕ tak ſcźini a k. rektaŕ, hacź runje měnjeſche, ſo drje ßerbſka rěcź żanych dwaczcźi lět wjazy tracź niebudźe, ßwoju dowolnoſcź hnydom da, k tomu pſchiſpominajo, ſo wſchak ma ßo na gymnaſiju wſcho prózowanje podpjeracź, kotreż k ſpěſchniſchemu a doſpołniſchemu nawukńenju łacźanſkeje a grichiſkeje rěcźe wjedźe, a hdyž je k tomu też ßerbſka rěcź kmana, dha budźe jemu woßebje lubo, hdyž Sserbja na budyſkim gymnaſiju ßwoju ßerbſku rěcź ßwěru haja.

Knjes Handrij Lubjenſki, prjedy ſarař Michałſkeje, potom pak pastor primarius Pětrowſkeje woßady w Budyſchinje, běſche w tamnym cźaßu, tak rjez, jeniczki ſpißacźel, kiž druhdy ſa ßerbſki lud ßerbſku knižku napißa. Smoleŕ ßebi toho dla pomyßli, k njemu dóńcź a ßo jeho wo radu wopraſchecź, kak by ßo ßnadź prjódkſtejaza, wot knjeſa konrektarja namjetowana ßerbſka wucźba ßerbſkich gymnaſiaſtow najlěpje ſrjadowacź měła. Jako bě wón k njemu pſchiſchoł a jemu prajił, ſo chze ſe ßwojimi krajanami, budyſki gymnaſij wopytowazymi, wuwucźowanje w ßerbſkej rěcźi ſapocźecź a ſo jeho toho dla w tajkim napohładźe wo dobru radu proßy, měnjeſche knjes Lubjenſki, ſo drje by tajke ſkutkowanje Sserbam lóhko doſcź wużitk pſchinjeßko. „Ale", wón pſchiſtaji, „Wam ja ſe ßamßneho ſhonjenja wěſchcźu, ſo dale niczo ſ toho njeſmějecźe, khiba njepſchecźelſtwo Němzow a njedźak Sserbow." Tola Smoleŕ wotmolwi, ſo wot ßwojeho wotmyßlenja njepuſchcźi a to hižo toho dla niz, dokelž je knjeſej konrektarjej ßlubił, tu wěz do ſkutka ſtajicź. Knjes Lubjenſki na to hiſchcźe rjekny: „Dobre, njech ßo ſtań po Waſchej woli; pſchetoż ſprawny Sserb ßwěru dopjelni, ſchtoż je ßlubił. Ale dopomńcźe ßo pěknje mojich ßkowow, budźa-li Němzy na Waß wrěſkacź a Sserbja Wam ſa Waſchu prózu ſ njedźakom płacźicź!" — Nó, Sserbja budźa drje nětko derje doſcź wjedźecź, kak wjele je ßo ſ wěſchcźenja knjeſa Lubjenſkeho dopjelniło. (Pokraczowanje.)

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Wotroczk Jurij Runaŕ ſ Delnjeho Wujeſda, loni na ryczeŕkuble w Ssemichowje ßłużazy, běſche ßebi wotmyßlił, tamniſchej wudowje Miczowej jejnych por wuſbytkowanych toleri kranucź. Wjeczor 18. dezembra k. l., hdźež bě, każ wón wjedźeſche, Miczowa na dźěle, pſchiwlecźe ßo wón k jeje khěżży, wutłóczi tam ſchkleńzu jeneho delnjeho wókna a chżyſche ſ nim do domu ſaléſcź, ale wón dyrbjeſche zoſacź, dokelž poß ßylnje na njeho ſchcźowkaſche. Schtyri dny poſdźiſcho pak Runaŕ tola ſ tym wóknom nuts ſaléſe, dźěſche do najſtwy, wotpacźi wěko kſchinje a wſa ſ njeje portemonej, w kotrymż bě 10 mk. 50 np. Wón bu k 6 měßazam jaſtwa wotßudźeny. — Dźěłacźeŕ K. A. R. Kernſch w Budyſchinje běſche w novembru 1883 pſchi katholſkej dźělbje budyſkeje Pětrowſkeje zyrkwje drjewjany koſoł, rěſbarjej Pjetſchzy ßłuſchazy a 75 np. hódny, kranuł, a dósta ſa to 2 dnjej jaſtwa. — Wotroczk Michał Wocźach w Hornim Hunjowje běſche bjes dowolnoſcźe pſches murju do ſahrody tamniſcheho ryczeŕkublerja Trautmanna ſaléſł, a ßud jeho toho dla k tſjom hriwnam (mk.) abo k jenemu dnju jaſtwa ſaßudźi.

Přilopk.

* S Budyſchina. Ssylny wětr, ſańdźeny ſchtwórtk ſahe wot ranja hacź do wjecźora njemdrjazy, je w naſchim měſcźe wſchelaku ſchkodu naczinił. Na dwórniſchcźu wón khěżku, pſchekupzej Joachimsthalej ßłuſchazu, wotkry a w Büſchelez fabriży wón wulki kruch murje wuſběhny. S nutſka měſta buchu tſi gaſowe lataŕnje ſwottorhane, na bohatej haßy ßo wulka ſchkleńza wutkładneho wókna pſchekupza Lorenza wutłóczi a na hrodźe ßo wyßoki wuheń powali. Na Židowje pod Hrodźiſchkom buchu wot wětra wyßoke ßwißła Noſtitzez brózńje powalene. Wonka na dróhach je ßo wjele ſchtomow ſłamało. Na wojerowſkej dróſy bu teleſonſki grot pſches to pſcheraźeny, ſo na njón ſchtom, pſches wětr powaleny, padźe. W Plußnikezach je wětr pjecźa jenu khěżu nimale do zyła ſwottorhał.

* Holczi mordaŕ Hugo Schenk je ßo w winſkim jaſtwje, hdźež ßu jeho ſ jeho dwěmaj towaŕſchomaj tykli, wuſnał, ſo je ßebi wotmyßlił, w bliżſchim cźaßu hiſchcźe pjecź cźłowjekow ſkónzowacź a potom ſe ßwojej lubku Emiliju Höchsmannez do Ameriki cźeknucź. Po jeho wudawanju běchu wubrane wopory: ßłużobna holza ſ jeneho hoſcźeńza, dwě holzy ſe ſamożiteju měſchcźańſkeju ßwójbow, dale wobſtarna knjeżna ſ Malfatti a ſkóncźnje jeho pſchecźelniza Joſefina Ederez. Tamna w hoſcźeńzu ßłużaza holza ma 4000 ſchěßnakow, a tele nahrabnoſcź ſkóſtnikow ſbudźichu. Liſty, kotreż je Schloßarek, Schenkowy pſchecźel, pißał a kotreż pola holzy namakachu, na to pokaſuja, ſo dyrbjeſche ßo hižom w bliżſchim cźaßu mordaŕſtwo ſtacź. Też ſ tymaj dwěmaj měſchcźańſkimaj holzomaj bě ßo hižom ſnajomſtwo ſcźiniło, a mějeſche ßo jenoż ſkładnoſcź wotcźakacź, ſo by ßo na njeju mordaŕſki nadpad ſcźinił. Sa najbliżſchi wopor bě ßo wot nich knjeżna ſ Malfatti ſhladała, a Joſefina Ederez, prjedawſcha ßłużobniza wobſtarneje knjeżny, dyrbjeſche jim pſchi tym pomozna bycź. Wſchě pſchihoty běchu ßo hižom k tomu ſtałe, a njebudźiſche poliźija mordarjow ſ cźaßom ſajała, njeby najſterje knjeżna ſ Malfatti tu khwilu wjazy żiwa była. Knjeżnine prezioſy (drohe wězy) a ßlěbro, w jejnym bydle leżaze, ßu bjes jejnych hotowych pjenjes něhdźe 10,000 ſchěßnakow hódne. Drohi parlowy rjecźas, pola Huga Schenka namakany, je wot Joſefiny Ederez hižom ſańdźene nalěcźe kranjeny. Hdy budźiſche ßo nutſkamanje do bydła knjeżny ſ Malfatti a wurubjenje radźiło, bychu woni Joſefinu Ederez ſ něfajkej mokſchinu pohłuſchili, ſo by ßo wot njeje wſcho tukanje, ſo ßnadź

je do rubježniſtwa ßobu ſapleczena, wotwobroczilo. Poſdźiſcho pak chzychu też Joſefinu Ederez ſkónzowacź, dokelž ßo bojachu, ſo jich pſcheradźi. W augsburgſkich nowinach na Huga Schenka tam tukaja, ſo je jenu tamniſchu ßłużobnu holzu, Spaz ſe Schwabenmüncha ßo mjenowazu, morił. Holza bě 465 hriwnow jako njewjeſczinſke kubło ſpoczatk 1883 dóſtała, a wot toho czaßa je ßo wona, nichtó njewě hdźe, ſhubiła. Schenk je ßo jej ſa barona a wobßedźerja wulkich kublow w Ruſkej pſchedſtajał. S kajkej czertowſkej leſczu Hugo Schenk ßwojim woporam koßydła powlakowaſche, jeho ßamßne wuſnacze pokaſuje. K njewjeſtam, wot njeho morjenym, ßłuſcha też rjana holza ſ Ketterlez. Wón ſ Ketterlez do Lilienfelda pucźowaſche a ßo ju po pucźu, kaž by žortował, woprašcha, ſchto by cźiniła, hdy by ju wopuſchcził. Ketterlez wotmolwi, ſo by ßo ſatſělika. Satſělika! mėnjeſche Schenk, ty dźe ſ zyła tſělecź njemóżeſch. Na to wón njenatykany revolver ſ dybſaka wucźeże a pokaſa jej, kak ma ßo cźłowjek ſatſělicź. Schenk w běhu dnja, po tym ſo bě revolver ſ kulku ſkradźu natyknuł, ſ nowa rěcź na ſatſělenje wobroczi a praji ßwojej pſchecźelnizy, ſo je wěſcze hižom ſabyła, kak ßo ſatſěła. Tomu ta prawo bycź njeda, ſtaji ßebi revolver, kotryž po jejnym mėnjenju natyknjeny njebě, k cźołu, wottkóczi a — ſ roſtſělenym nopom na ſemju padźe.

* Jedyn ruſki bur běſche wóndano ſ fóru běrnow (kulkow) do měſta Pridacźe pſchijěł, hdźež bórſy dwě żónſkej k jeho woſu ſtupiſchtej a jemu běrny wotkupiſchtej, ale jako chzyſchtej płaczicź, dohladaſchtej ßo, ſo ſtej pjenjeſy doma leżaze woſtajikej. Prajeſchtej pak, ſo po te běrny wěſcze pſchińdźetej a toho dla brėmjeſchko, kotrež jena w ruzy dźerži, na wós pokożitej, hdźež ma k ſawěſcźenju bura tak dołho leżecź, doniż ßo wróczitej. Bur cźaka a cźaka, ale żanej żónſkej ßo njewróczitej. Skónczńje wón brėmjeſchko roswjaſa, ale ſchto k ßwojemu ſtróżenju w nim wuhlada? Nowonarodźene dźěcźatko, do pjeluſchkow powite. Wón ſ nim do' bliżſcheje korczmy khwata, ſo by ßo tam wo dobru radu praſchał. Korczmař jemu radźi, ſo by brėmjeſchko ſaßo tak na wós pokożił, ſo budże wone derje widźecź, a ßam dyrbi ßo ſkhowacź. Wón tak ſczini, a hlej! dwaj dundakaj ßo bliżitaj, ßo na wſchě boki wohladujo. K burowemu woſej pſchiſchedſchi, brėmjeſchko hrabnjetaj a ſ nim precź khwatataj. Bur pak jeju lubjerad na pokoj woſtaji, dźe wſchak radſcho na pólizajſtwo a tam wupowjeda, kak ßu jemu bjes jeho dowolnoſcze brėmjeſchko na wós pokożili a potom ſaßo bjes jeho dowolnoſcze ſ woſa kranyli. Na pólizajſtwje tu wěz ſapißachu, ſchto je pak potom ſ tym wbohim dźěcźatkom byko, to njeje nichtó ſhonił.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Bjedrich Wylem Joſef Hanſchka, młynſki pjekař na Židowje, ſ Roſinu Kubaſchez.

Pětrowſka zyrkej: Khorla Guſtav Keil, murjer, ſ Helenu Luiſu Horakez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Max, Jana Auguſta Hantuſcha, dźełacźerja na Židowje, ß. — Hana Marja, njebo Khorle Guſtava Fugmana, dźełacźerja na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Max Richard, Khorle Auguſta Mětaſcha, piwarńſkeho dźełacźerja, ß. — Khorla Pawoł, Jana Bohuwěra Ponicha, żeleſowjercźerja, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 8. januara: Hana Khryſtiana Pjetſchikowa, zigarrydźełarka w Budyſchinje, 30 l. 6 m. — 14. Hana Khryſtiana Kliežez, njebo Jana Pomhajboha Niekſcha, wobßydneho měſcźana a pſchekupza w Budyſchinje, ſawoſtajena wudowa, 71 l. 2 m. — Max, K. A. B. Nowaka, dźełacźerja, ß., 2 l. 8 m. — Khorla Próża, dźełacźeŕ ſ Rakez, 40 l. 5 m. — 17. Hana Bertha, Jana Bohumiła Kerna, dźełacźerja w Libochowje, dź., 12 l. 1 m. 17 d. — 19. Jan Jurij, Jana Firle, dźełacźerja na Židowje, ß., 5 m. 15 d. — 20. Ernſt Emil, Jana Auguſta Grafy, dźełacźerja na Židowje, ß., 4 m. 21 d. — Ernſt, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje, 3 l. 27 d. — 23. Ida Selma, njem. dź. na Židowje, 26 d.

Wjedro w **Londonje** 25. januara: Symniſcho.

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

19. januara 1884.

Żitowy dowos: 2821 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża (50 kilogr.)	9	23	10	42	9	23	10	57
Rożka (50 kilogr.)	7	91	8	4	7	91	8	10
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	3	7	25	7	10	7	43
Wowß (50 kilogr.)	6	70	7	—	6	70	7	—
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	70	2	10	—	—	—	—
Pſchenczna muka 50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	26	—	27	50	—	—	—	—
Proßata 966 ſchtuk, ſchtuka	5	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Khěża a khlamy na pſchedań.

Jena ſolidnje nowonatwarjena khěża na woźiwjenej haßy w **Budyſchinje**, ſ 2 wulkimaj khlamomaj, ſ rjanymi pinzami, ſe ſahrodu atd. ma ßo ßwójbnych wobſtejenjow dla pod ſpodobnymi wumėnjenjemi hnydom pſchedacź. — **Materialnotworowe khlamy** móża ßo pſchi kupjenju hnydom pſchewſacź. Napraſchowacź ſa wſchěm dalſchim pod adreßu: **A. B. C. 3** poſtlagernd **Bautzen I.**

Nowa maßiwna **khěża** w Hornjej Hórzy cźo. 50 E, ſ tſjómi ſtwami a ſe ſahrodu, je hnydom na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedźerja tam ſhonicź.

W Brěſynzy pola Delnjeje Hórki je **khěża** cźißko 25 ſe ßadowej ſahrodu na pſchedań abo na pſchenajecźe.

Na pſchenajecźe.

Żiwnoſcź cźo. 4 w Sahorju pola Budeſtez ſ rjanej wulkej ßadowej ſahrodu, ſ 20 **kórzami** pola a **łuki** je wot 1. haprleje t. l. pſchenajecź. — Wſcho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Wucźehnjenja dla je **ſahrodniſka żiwnoſcź** ſ 33 jutrami (morgenami) pola a **łuki** a ſ tórfniſchczom, ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerki **Łukaßoweje** w Borſchczi pola Delneje Wólſchiny.

12 woteſtajenych khachlow

po 40 khachlizach a 20 rózkach, ßu kóżde khachle po 12 mk. na pſchedań.

H. R. Teutſcher,
hornczerſki miſchtr.

Gustav Römer,

cźrjewowa pſchedawarńja en gros a en détail

w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy cźo. 7,

porucza wſchě druźiny **ßelenych** a też **tajkich rußowſkich wowcźich cźrjewow** w nowej najlěpſchej tworje.

Njekaſchluj!

Jenoż prawe ſ tej ſnamkn:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietſch & Co. w Wrótſławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſajwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ßuchoczinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipósnaczow mamy też **ſaſtojnſke dźakne pißmo** hlowneho ſarjadowanja **cźerwjenecho kſchiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na żitnych wikach.

W Kryngelezach pola Hamora rosborſkeho wokrjeża (Kringelsdorf bei Boxberg Kr. Rothenburg O./L.) je **ſahrodniſka żiwnoſcź** ſ maßiwnym domſkim a hródźnym twarjenjom, ſ 63 jutrami pola, **łuki** a hole, dla khoroſcze wobßedźerja ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja

Mateja Ręcka
w Kryngelezach pola Hamora.

Na pſchedań.

Pſchemėnjenja dla je na kubłe cźißko 6 w Minakale wſchón **howjaſy ſkót** a też **2 konjej** ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 5. februara rano wot 9 hodźin budźa ßo na **Łutobcźanſkim reviru** 50—60 brěſowych dołhich hromadow, wulka dźělba ßylnych khójnowych wulěßowanych żerdźow a nėkotre hromady wużitkoweho drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — 1/3 kupnych pjenjes ma ßo hnydom napłacźicź.

Shromadźiſna na łukach pſchi kamjenjanſkich mjeſach.

Maucka, r. hajnik.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach **Minakalskeho knjejstwa** budźa ßo na ßlědujuzych dnjach dopołdnja wot ½10 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź:

1) **Póndźelu 28. januara t. l.** na
Hatkowskim reviru:
32 ßylnych twjerdych dołhich hromadow.
Shromadźisna pschi **minakalskim hrodźe.**

2) **Schtwórtk 31. januara t. l.** na
Łupjanskim reviru:
100 ßuschizowych dołhich hromadow.
Shromadźisna pschi **bukowskim hajniskim domje.**

3) **Schtwórtk 7. februara t. l.** na
Drobjanskim reviru:
81 twjerdych dołhich hromadow a
5 hromadow gratoweho drjewa.
Shromadźisna w **Dubkach** pschi budyschej drósy.

W Minakale, 22. januara 1884.

Krabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 29. januara 1884 budźe ßo
80 wólschowych a lipowych dołhich hromadow,
30 lipowych klozow 6— 8 łóhći dołhich, 15—24 zolow tołstych,
30 wólschowych = 8—12 = = 15—24 = =
10 wjaßowych = 8—10 = = 6— 8 = =
20 brěßowych = 8—10 = = 6— 8 = =
pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźisna w korczmje w Lichanju w 9 hodźinach dopołdnja.

W. Demuth.

Czornu židu

porucza

k njewjesczinskim klejdam

jako nješchto woßebne a tunje

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 1. februara budźe ßo na hacźenjach tak mjenowaneho krutwjazeho hata stejaze drjewo (wólschowe, brěßowe atd.) po parzellach a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźisna rano w 9 hodźinach na ßamym městnje.

Knjejstwo w Klukschu.

H. Petzoldt.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len**, a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

30 dubow

hacź do 1 metra tołstych je w Małej Prasy cź. 1 na pschedań.

Sa konfirmandow

poruczam swjerschne koschle, khornarje, manschety, dźeńske koschle, schemisety, shlipsy, khrawaty, dybsaczniki, spódnje kholowy a jeczki, dale sa

konfirmandki:

dźeńske a nózne koschle, negliżejowe jeczki, kholowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, shirtingowe ßuknje, korsety, khornarje, manschety, schawle a dybsaczniki.

A. Tschentscher
ſ napschecza noweje měschczańskeje schule.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Wosowy tuk

woßebneje dobrosczje w cźwizach po 25 kg., 12½ kg. a w kaschczikach po 1 kg. najtunischo poruczа

Otto Engert.

Sa ratarjow!

Wot nětka wuměnjam ja **1 punt rožki** sa **1 punt khlěba.**

A. Sieber
na hospitalskej haßy 5.

Najnowši

spodźiwny časnik

jenož za 7 markow.

Jenički, amerikanski, wubjerny

remontoirski časnik

bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swěće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlěpšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewěrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k měnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźěćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlěpšich dźěłaćerjow swěru regulirowany, a hnydom k trjebanju hotowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 lěta damy.

Naš general-agent w Winje scele tute časniki kóždemu za prjedy pósłanu płaćiznu wot

jenož 7 markow

abo też z „Post-Nachnahme“ a maja so skazanja adressować:

Herrn KANN,
General-Agent
in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Prawdźiwe

selene masanske mydło

k namasowanju skotu pschi wumpjerje abo njerjedźe dźěła

mydłowa fabrika
H. Puy w Budyschinje
na ßerbskej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Turkowske a cžěske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., poruczа jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschcźu.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Kedźbnosće hódne.

Epileptiszy, widlischczazy a nervo-cžerpjazy

namakaja wěstu pomoz psches moju methodu. Sapłacźenje po widomnym polěpschenju. Listne radudawanje. Sta sahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuspěchi psches franz. wědomnostne towarstwo ſ wulkej słotej **medaillu 1. klaßy** wusnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

Wot najwjetscheje ważnosczе sa

wocži kóždeho.

Tuta **jenož ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßkawna. Dóstacź w ßlakonach po 1 mk. w měschczańskej haptyzy knjesa **Max Schünemanna** w Budyschinje. — Njech ßebi pak kóždy wěsce **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Wucźahi ſ listow: Knjejej **Traugottej Ehrhardtej.** S dobom dyrbju Wam w napohladze Waschcje **prawdźiweje dr. Whitoweje wocžoweje wodźiczki** ßwoje pokne pschipósnacze wuprajicź; dokelž mi wona stajnje pomha, hdyž ßo mojej wocži wot mnoheho cźitanja sahoritej. S zyła ßo jej tudy jara wjele pschipósnacza dóstawa. M.-Weißkirchen, w januaru 82. F. Kunza. Dale: Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka** je ßo pola mojeje žony, kotraž husto na wocži khoruje, jara derje wopokasała. Schwitten b. Iserlohn, w januaru 82. H. Korte.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncże,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tuńscho.

Wschě druzíny, derje ßkodżaze, porucża

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawskej haßy 6.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tuniſcho, porucża

Ernſt Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dżělbach tójschto tuńscho, porucża **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucża po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodżazy, porucża jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Pimpinellske bonbony

wot

H. Dietza w Crefeldże

ßu ßo pſche **kaſchel** a **dybawoſcz** jako **najlěpſchi domjazy ßrědk wopokaſate.**

Składy we wſchěch němſkich městach, w **Budyſchinje** pola knjeſa **Maxa Schünemanna** w měſchczańskej haptyzy a knjeſa **Otta Engerta.**

Płaczíſna pakczíka 40 np.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedžbować.

Na ßwěczk Marju

porucża prawdżiwe **bele wóſkowe ßwěczki,** kaž tež **woltarne ßwězy**

mydło- a wóſkotworowa fabrika
Hermann Puy
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

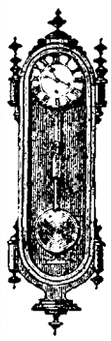

M. Mickel,

czaſnikař

w **Kukowje,**

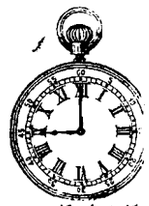

porucża wſchě druzíny **złotych** a **ſlěbornych dybzacznych czaſnikow, ſczěnowych czaſnikow** z budżerjom, ſchtuku wot 5 mk., kaž tež **ſlěborne, talmijowe, niklowe** a **włoſowe rjeczazki** po najtuniſchich płaczíznach.

H. R. Teutſcher, hornczeŕſki miſchtr

w Budyſchinje na kamjentnej haßy 33,

porucża ßwój **wulki ſkład** wſchěch druzinow **khachlow** we wſchěch barbach, ſ dobrej dżerżazej glaſuru po **jara poniżenych płaczíſnach.**

Pſchepoloženje pſchedawarnje.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze najpodwólniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym ſe ßoboty ßwoju pſchedawarnju ſ mjaßowego torhoſchcza 18 do mojeho domu na **mjaßowym torhoſchczu 20** a to do prjedawſcheho Thiemannez domu pſchepoložił. Sswojim wotkupowarjam ſa dowěrjenje, mi dotal wopokaſane, ßo najlěpje dżakujo, proſchu jich, ſo bychu mi je tež dale ſdżerżeli.

S poczeſczowanjom
H. Lolck.

Pſchepoloženje khlamow.

S tutym najpodwólniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßwoje, tudy hižo wjele lět wjedżene

optikarſtwo

wot realneje ſchule na **bohatu haßu czo. 16** do doma knjeſa pſchekupza **Siemsa** (Klingſt Nachfolger) pſchepoložił a proſchu, mi dowěrjenje, hacz dotal ſpožczene, tež dale pſchiwobroczícz. Ja ßwoje optikarſtwo hižo ſ lěta 1856 wjedu. S poczeſczowanjom
Carl Schulza, optikus.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze k nawjedżenju dawam, ſo ßym na **ſchulerſkej haßy czißko 3** w **Budyſchinje pjekarnju** wotnajał. Moje ſtajne prózowanje budże na to ſkožene, ſo bych wſchěm, kotſiž mje wopytaju, ſ dobrej tworu poßłużował.

S poczeſczowanjom
Jan Scholta, pjekarſki miſchtr.

Mój dowolamoj ßebi, ſ tutym najpodwólniſcho woſjewicz, ſo ßmoj na dżeńßniſchim dnju **detailnu pſchedawarnju** naju

ſchokoladow a zokorowych tworow

w **Budyſchinje**
na ßerbſkich hrjebjach czißko 28

wotewrikoj.

Mój wużiwamoj tule ſkładnoſcz, ſo bychmoj ßo czeſczenym Sserbam poruczíkoj a wo dobroczíwe podpjeranje proßykoj, dokelž **najlěpſche twory** po **najſprawniſchich płaczíſnach** pſchedawacz dawamoj. S woßebitym poczeſczowanjom

Ubermann & Jaeger
w Draždżanach.

Dr. Pattiſona

wiczna wota,

najlěpſchi hojazy ßrědk pſche

wicz a rheumatismuß

wſchěch druzinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hłowjazu, ruczinu a nohazu wicz, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledżbowu boloſcz.

W pakczíkach po 1 mk. a w połojczných po 60 np. pſchedawa

H. Jul. Lincke.

Prawdżiwe dr. Retſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, ſakſach a ſubybolenju a je jenož tehdy prawdżiwe, hdyž je powuczaze pißmo ſ firmu „Hanina haptyka w Draždżanach" wuhotowane.

Prawdżiwa dr. Retſchowa pſchetarſka a żimjeńſka wódka

je wubjerny ßrědk pſche wſche żołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcze. S powuczazym pißmom k nałożenju dóſtacz we wſchěch haptykach.

W wudawarni Serb. Nowin je ßlědujza knižka ſa 1 mk. 25 np. dóſtacz:

Die den Thierſchutz betreffenden Geſetze und Verordnungen. Im Auftrage des Verbandes der ſächſiſchen Thierſchutzvereine herausgegeben von Amtsrichter **Wetzlich,** Vorſitzender des Thierſchutz-Vereins in Bautzen.

Pſchi khoroſczach, kiž lěto wot lěta mjes domjazym ſkotom ſakhadżeja, ma tón, kotrehož ſkót ſkhorje, to a druhe, w tajkim naſtupanju wot ſakonja postajene, ßwěru wobkedżbowacz, hewak jeho ſ pjenjeſami abo ſ jaſtwom pokhoſtaja a wón ſhubi wyſche toho tež ſarunanje, kotrež budżiſche hewak ſa ßwój padnjeny ſkót dóſtał. — Druhy ſaßo do ſchtrafy ſapadnu, dokelž ſe ſkotom tak njewobkhadżeja, kaž to ſakoń prjódkpiſche. — Někotryżkuliž tež doſcz podróbnje njewě, ſchto ma w naſtupanju honitwy, ſwěriny, ptaczíny a rybow wobkedżbowacz, a dyrbi jemu to potom ßud wukożicz, — ale tajke wukożenje je drohe. — Duż je horka pomjenowana knižka w napohladże na to wſchitko jara wużitna, tak ſo móżemy ju wſchěm gmejnſkim prjódkſtejerjam, rychtarjam, ratarjam, rěſnikam atd. nanajlěpje poruczicz.

Direktne
póſtſke parokódżſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóżdu
ßrjedu a njedżelu
ſ němſkimi parokódżemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjężdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**
Kajita **M. 300.** Strjehownik **M. 80.** Dżěczi mjóbſche 12 l. za połojcu, mjóbſche 1 lěta **9 M.**

Kóżdu **wutoru** ßo **wokij bije** w młynje w Stróżi (pola Rakez).

E. Böhm.

Pschekupska schula w Budyschinje.

Sapočžatk noweho wučžbneho cžaßa (w 29. schulskim lěcže) 21. haprleje t. l. — Regulativ a kóžde hewak žadane wukasanje da **direktar Sturm.**

W Budyschinje, w januaru 1884.

Pschedßydstwo pschekupskeje jednoty.

Na **ratarskej wučžerni** w **Budyschinje,** kaž tež na ßadplahowazej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, sapočžnu ßo **póndželu 21. haprleje 1884** nowe wučenja. Dalsche wukasanje dawa **direkzija.**

So ßym ßo jako **rěčžnik** w **Budyschinje** sasßydlił, dowolam ßebi najpodwólnischo wosjewicź.

v. Rechenberg.

Expedizija na schulerskich hrjebjach 3

po 2 skhodže.

Konditarńja a khofejownja

Roberta Mücki

na rózku seminarskeje a Hoschiz haßy

porucza wschědnje czerstwe **pjeczwa,** symne a czopke **picza, piwo, wino** atd. atd.

Podpißany porucza ßo k prjódkstejazemu twarskemu cžaßej jako kryjeŕ **schiferowych tšěchow** a poskicza k tomu też ßwój skład jendželskeho, franzowskeho a thüringskeho tšěschneho schifera.

August Schumann

w Budyschinje na Hoschiz haßy (Goschwitz) 12.

Mojim cžesczenym wopytowarjam a wotebjerarjam s tutym k nawjedženju dawam, so ßym ßo s Komorowa do **Stróže** pschesßydlił, a proschu wo dalsche dobrocźiwe wobkedžbowanje.

Kschižank, ßedlarski mischtr.

Zaréčanske serbske towarstwo

zméje jutře njedźelu 27. januara swoju zhromadźiznu. — Přednošk budże wo „popjelnicach a popjelničnych pohrjebnišćach".

Započatk po połdnju w 5 hodźinach. **Předsydstwo.**

Dwaj schulskej hólzaj se wßow dóstanjetaj hospodu a jědź w słotym jehnjeczu po 3 skhodach.

Dwaj **schulerjej** móżetaj jutry dobry a tuni pension pola podpißaneje dóstacź.

Alma Beeg

na garbarskej haßy cžo. 1.

Starschi na wßach, kiž chzedźa dźěczom do **měschczanskich** schulow khodźicź dacź, namakaja sa nje pscheczelny wobkhad a ßwědomniwe wothladanje w kschesczijanskej familiji.

Wscho dalsche je shonicź: w Budyschinje na kotokskej haßy (Kesselgasse) cžo. 34 po 1 skhodu.

Wojnar pytany.

Jedyn **wojnarski** namaka hnydom dźěło na **knježim dworje** w **Lichanju.**

Wučžobnika pyta **Lódny,** rjemjenjeŕski mischtr w **Rakezach.**

Wučžobnik pytany.

Sa moje kolonialnotworowe khlamy, sjenoczene s destillaziju, pytam k jutram pod jara spodobnymi wuměnjenjemi wučžobnika.

J. T. Glien

na drjewowych wikach.

Wučžobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe, spirituosowe, tobakowe a zigarrowe khlamy k jutram mkodeho cžlowjeka sa wučžobnika pod spodobnymi wuměnjenjemi pytam.

Richard Pötschke

pschi hkownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki.

Wučžobnik pytany.

Mój pytamoj sa naju kolonialnotworowe a spirituosowe khlamy k bližschim jutram jeneho ßerbskeje rěcže mózneho **wučžobnika.**

Ginzel & Ritscher.

Wučžobnik pytany.

Sa naju **drogowe, barbo- a kolonialno-tworowe khlamy** pytamoj k jutram mkodeho cžlowjeka, s dobrej schulskej wědomosczu wuhotowaneho, kotryž je ßerbskeje rěcže mózny, jako wučžobnika.

Bratraj Měrschej

na žitnych wikach w Budyschinje.

Sa moje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy pytam ja k jutram mkodeho, ßerbskeje rěcže mózneho cžlowjeka jako **wučžobnika.** **Arno Möckel**

na ßerbskej haßy.

Wučžobnik pytany.

Hólcžez sprawnych starschich, kotryž chze **rjemjenjeŕstwo** a **ßedlarstwo** nawuknucź, móże pola podpißaneho pod spodobnymi wuměnjenjemi do **wučžby** stupicź.

W Budyschinje, na garbarskej haßy 23.

K. E. Kliemant,

rjemjenjeŕski a ßedlarski mischtr.

Samkarski wučžobnik.

Mkody cžlowjek, ßyn sprawnych starschich, móże pola podpißaneho hnydom město dóstacź.

Karl Prescher,

samkar (schloßar) a maschinytwarjeŕ w Sdžeri (Särchen), póst w Hucźinje.

NB. Prußzy ßo prjódkcžahnu.

Dokelž ßym ßwojeho prjedawscheho bětnarskeho puschczika a tutón toho dla sa mnje žane skasanja horjebracź nima, dha proschu, pokasujo na to, so ßo moje **bětnarstwo** porjadnje dale wjedże, najpodwólnischo wo to, so by ßo mi w tajkim nastupanju dowěrjenje też dale spožczilo.

Też ßo wote mnje wschitke **schicze,** kaž woßebje **žonjaze schwadlistwo** wobstara.

W Bukezach, w januaru 1884.

S počžeschczowanjom

ßwudowjena Windlerowa,

tyscheŕska mischtrka.

Ći evangelsko-lutherscy Serbja w Draždźanach, kotřiž chcedźa so w tutym měsce k **serbskemu towarstwu** zjenoćić, chcyli to podpisanemu w bližšim času wozjewić, zo móhło so tuto wotmyslenje bórzy do skutka stajić.

Bjarnat Krawc, wučeŕ.

Adreßa: Lehrer **Bernhard Schneider,** Dresden, Christianstraße 8.

Pchipósnacze czesczе a warnowanje.

Ske rěcže wo ßlužobnej dźowzy **Hanje Libuschiz,** wote mnje pola sahrodniskeho žiwnosczerja Khorle Urbana tam dale powjedane, mjenuju s tutym pschißkodźenje bjese wscheje pschicźiny a warnuju, so ßo njebychu dale rossčeriłe.

W Bukezach, 28. nov. 1883.

Ernst Hartstein.

Czeßny wěnz na row

njeboczicźkeje

Augusty, njebo **Jana Schildera**

na Holzy

druheje mandželskeje dźowki.

Mój Božo, kak ßu twoje pucze
Tu sa naß tola jara spodźiwne,
Tu mkody druhdy wumrje rucze,
Tón stary braschniwy pak žiwy je,
Kiž husto wutrobnje ßej požada
Sso sa toh' mkodoh' lchnycź do rowa.
Tak ßy ty też, o luby Božo,
Tu moju lubu dźowku dźowzynu
Psches jara krótke khorologo
Na straschnu khoroscź, rózu dujawu,
Tu s toho ßwěta psches ßmjercź wotwolał,
Ji w njebju s hnadu wěcžnu sbožnoscź dał.
Hdyž se ßlužby bě pschicźahnyła,
Hdyž w mesce pola Jaßkez ßlužesche
A doma dwaj dnjej strowa była,
Ju nahle hězna khoroscź nadpadże,
So podarmo bě pomoz lěkarska,
Kiž bě wschak jara bórsy pytana.
Hdyž na ßwěcže tu žiwa běsche
Bjes dwanacže dnjow lětow dwazyczi,
Dha sa tej lubej ßotru dźěsche,
Kiž wumrje też psched schtyri létami,
A wóßom lět też hižom saschło je,
So luby nan ßo psches ßmjercź dźělesche.
A tak ßu tebje, luba dźowka,
Twój luby nan a ßotra witali
A też ta dźiwoczanska wowka
Czi napschecžo tak s wjeßeloscźu schli;
Tam ßy ty nětk po' ßwojoh' Jesußa,
Kiž cžeßnu njewjesstu cže k ßebi wsa.
Sso s cžaßom k ßmjercźi hotowasche
A spowjedasche ßwoje hrěchi tej,
Na khorologu wužiwasche
Też Khrysta wérne cžělo a też krej;
Tak dźěsche — zyle Bohu poddata,
A troschtna horje domoj do njebja.
Kak ty ßo tola wjeßelesche,
So budźesch ßwjeczicź ßwój dźeń narodny,
Tón dwazyty wón létßa běsche,
Toh' wulkoh' rózka tsi a dwazyty.
O, srudoba! hdyž tón dźeń pschischoł je,
Ty tydźeń hižom w rowje leżesche.
Cže wopłakuja na tym ßwěcźi
Ta luba macź, dwaj bratraj, ßotra nět'
A jenoh' bratra žona — dźěcźi,
Też pschede wschém ja stary braschny dźěd,
O luba dźowka! kak bych rady ja
Sso sa tebje tam lehnył do rowa.
O Božo, troschtuj s njebjeß dele
Też pschede wschém tu wbohu lubu macź,
Kiž je tych hórkich ßylsow wjele
Wo ßwojich lubych měła wupłakacź:
Wo mandželskoh' we mkodych létach tu
A po'n wo lubu dźowku najstarschu.
Ach, poruczˇ tola Bohu ßwěru
Twój cžežki kschiž a wulku srudobu,
A njecźißn precz tu krutu wěru,
Wschak steji w snatym rjanym khěrluschu,
So to: „Schtoż cžini Bóh, wscho dobre je",
Je też nam tu nětk hischcże potajne.
Też horzy dźak ßo wschitkim dawa,
Najwjetschi pak tej lubej ßwakowej,
Kiž je ju ßwěru wothladała;
Wschém druhim sa tu ßmjertnu pychu tej',
Dźak też tym wóßom k rowu njeßerjam
A woßebje też tym posawnistam.
Tak spi nětk derje w khłódnym rowje,
Hacź junu saßwita dźeń poßleni,
Hdyž Boži ßyn po ßwojim ßlowje
Cže junu saßo s njeho wubudźi
A, kaž je nascha rjana nadźija,
Nam wschitkim s hnadu junu sbožnoscź da.

Twój luby stary dźěd
Pětr Mtónk.

Wutrobny dźak

žonjazemu pschedßydstwu a namestnistwu w Skanezach. Te njech tola ßwoje dźěło cžinja a mkodźinu na pokoj wostaja, hewak budźemy jich na wyßokej khěži wopraschowacź.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7. h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 2. februara 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Drježdžan pišaja, so je wyšoka knjeni mandželska prynza Jurja, Jeje Kralowska Wyšokosć prynzešyna Hana Marja na tyfuš (khowjazu khorosć) cežko skhorjeła. Póndželu a wutoru běše ju tajka horzota sajała, so bě s cžašami skutkowanje mošhow mylene a cžělne mozy wotebjerachu. W nozy prynzešyna spacž njemóžeše. — Bal, kiž měješe šo na kralowskim hrodže wotdžerżecž, je prynzešyneje khorosće dla wotprajeny, a kral, kotryž běše šlubił, so chzyše šo w tychle dnjach na někotrych hońtwach wobdželicž, je wot toho wothladał. — Powjeda šo, so je šo prynzešyna Jurjowa sa cžaš khorosće šwojeho prynza-šyna Alberta jara napinała a so je to šnadž šobu wina na jejnym skhorjenju. Wona je hewak dosć šylneho frostu a skoro stajnje dobru strowosć wužiwaše. — S khorej prynzešynu šo hacž do pjatka niczo porjedžiło njeběše a lěkarjo wospjet lódsymnu wodu nakožowachu. Wona stajnje bjes spanja leżeše. — Kral a kralowa chzyschtaj po prawym prěni tydžeń wulkeho rózka w Lipsku pschebycž, staj pak to prynzešyny dla na posdźischi cžaš wotstorczikoj.

— S Barlina pišaja: Lóhka dybawosc, kotraž bě pola khěžora-krala sastupika, je jeho bórsy sašo wopuschczika, tak so je wón zyle strowy a czerstwy. — Prynz Wylem, starschi šyn pruskeho krónprynza, je nětko 25 lět stary. — Wobhnadženy münsterski biskop Dr. Brinkmann šo pjecža na šwěczk Marju do šwojeho biskopstwa wrócži. Wón chzyše to bjes wulkich wuhotow cžinicž, ate tamnischi ludžo šu wobsankli, jeho jara šwjedženšzy witacž. Faklowy cžah šo pschihotowa, kiž 10,000 faklow wopschija. — Siamski khěžor je prynza Prisdanga jako wurjadneho siamskeho póšłanza do Barlina póšłał a tutón smeje w tychle dnjach pšched khěžorom audijenzu. — Dr. Lasker, prjedawschi sapóšłanz pruskeho a khěžorstwoweho šejma, kotrehož cžěło běchu s Ameriki, hdyž bě njejabzy wumrjeł, do Barlina pschiwjesli, bu tam wóndano s wulkej cžesczu na tamnischim židowskim pohrjebnischczu khowany. — W zykym němskim khěžorstwje je w tu khwilu něhdže 4342 rěcžnikow (advokatow). — Hacž dotal je pruske ministerstwo 886 dowolnosczow wudało, po kotrychž je tejko katholskim duchownym pschiswolene, w Pruskej duchownske město sastaracž. — Někotre nowiny wudawaja, so wjerch Bismark s generalom Manteufflom, khěžorowym naměstnikom (Statthalter) w Elsaš-Lothringskej wjazy tak prawje s pokojom njeje a so toho dla hrabja Stollberg-Wernigerode na jeho město pschindže. — Na pruskim šejmje šo nimale wscho tak wobsanka, kaž to ministerstwo namjetuje.

Awstrija. Khěžor je šo s Mnichowa, hdyž bě šwoju tam woženjenu prynzešynu-džówku wopytał, sašo do Wina wrócził a se šwojimi ministrami a druhimi wězy wustojnymi radu składuje, kak by šo kranjenju a mordowanju, stajnje pschibjerazemu, kaž też spjecžowanju pschecžiwo wyschnosczi kónz sczinicž hodził. — W sańdženych dnjach běše kedžbnosc wschěch awstriskich ludow do Wina wobrocžena, dokelž šo w tamnischim šejmje (rajchsrath) wo ważnu należnosc jednasche. Mjenujzy ta awstrisko-němska strona, kotraž by tam rad wschu šlowjansku rěcž a narodnosc wukorjenika, bě na šejmje tón namjet stajika, so by šo sakoń wuradził, po kotrymž by pschichodnje němska rěcž w Awstriji hlowna krajna rěcž była, tak so bychu šo wschě druhe rěcže jenož pódla njeje tak někak czerpike. Němzy chzychu se wschej mozu dopokasacž, so ma němska rěcž połne prawo k tajkemu knjejstwu, ale hižo to jim napschecžiwo stupi, so je w Awstriji jenož 10 millijonow Němzow a sa to pak wjazy dyžli 23 millijonow Sslowjanow (t. j. Czechow, Sslowakow, Sserbow, Khrowatow, Sslowjenzow atd.). „A s zyła“, jedyn rjeknu, „s zyła je wschak šlabosc, je-li šebi Němzy myšla, jako bychu Sslowjanow s nowa podczischczecž a jim jich prawa na rěcž a narodnosc wsacž chzyli, hdyž šu Sslowjenjo w nowschim cžašu spósnali, so je jich wschěch do hromady na 100 millijonow, Němzow pak jenož lědy někotre 40 millijony. Po tajkim šebi nětko žadyn šlowjanski splah wjazy šwoju rěcž a narodnosc wudrěcž njeda, a hdy by wón też najmjenschi byk. — Duž žadyn dźiw njeje, so bu tajki němski namjet wot sapóšłanzow winskeho shromadneho šejma (rajchsratha) wotpokasany, haj tójschto Němzow a šami awstrischzy ministrjo pschecžiwo njemu hłošowachu. Awstrischzy Němzy s tym namjetom njejšu dale niczo dózpěli, hacž so šu tamnischich Sslowjanow cžim bóle sahorili a jim sjawnje pšched wocži stajili, kak mako je po prawym Němzow w Awstriji.

Franzowska. Franzowski šejm wuradžowasche wóndano, kak móhło šo pschekupstwo a wikowanje, kotrež je hižo někotry cžaš kaž sawjasko, sašo do lěpscheho khoda stajicž. Po dołhim wuradžowanju běchu jenož mako dobreje rady namakali, wošebje pak Němzam winu dawachu, prajizy, so w Franzowskej rjemješko, pschekupstwo a wikowanje tak mako nješe, dokelž Němzy šwoje twory a wudźělki tak tunjo pschedawaja, so wschón šwět wot nich kupuje a šo rědko hdy něchtón do Franzowskeje wobrocži. — S Tonkinskeje je powjesc pschischka, so je general tamnischeho franzowskeho wójska wotdželenje toho šameho na tu stronu k Bakninej póšłał, so by wušlědźił, hacž tam Chinesojo steja. Wón je pjecža shonił, so šu woni Baknin šylnje wobšadźili, a so prjedy na nich cžahnucž njemóže, doniž šu jemu wjazy wojska s Franzowskeje póšłali.

Jendželska. General Gordon, kotrehož je jendželske ministerstwo do Afriki póšłało, so by wón w tamnischim kraju Sudan a jeho wokolnosczi móz falschneho prafeta (Mahdi) slemił, je hižo do Egiptowskeje pschijeł a šo wot tam, jako běše s egiptskim městokralom to a wono wujednał, s Kaira na pucž do Khartuma podał. Wón budže tam niz jenož s brónju, ale wošebje też s pjenjesami skutkowacž; pschetož jendželske ministerstwo je jemu jich tejko šobu dało, so budže drje wschelakich pschiwišowarjow Mahdija s nimi pschekłócž móz, so czi se šwojimi ludźimi wot njeho wotpadnu, tak so falschny profeta wjazy doscz šylny njebudže a budže toho dla zosacz dyrbjecž. — Někotre tamnischе šplahi šu hižo wo měr proššyli a chzedža šo jendželsko-egiptowskemu knjejstwu podczišnucž.

Rušowska. Khěžorska šwójba w dobrym měrje a pokoju w Petersburgu bydli. Wóndano bě wulki bal w khěžorskim hrodže, na kotryž běše jara wjele hoscži pscheproschenych, mjes nimi běchu też wschitzy zusy pólšanzy a jich wošebnischi sastojnizy. Khěžor a khěžorka po wschěch salach wokoło khodżeschtaj a s hoscżemi mikoscżiwje rěczeschtaj. — Někotre nowiny wudawaja, so je šebi Ssudejkinowy mordař šam s jědom sawdał abo so šu jemu jeho towarschojo sawdali. (Najskerje budže drje jena powjesc njewěrna a druha pak sekżana.) — W Rušowskej je waschnje, so šmědža tam też holczki studowacž. Te šame šo wošebje na studowanje lěkarstwa skłoźuja, a njeby wschak też nichtó niczo pschecżiwo jich lěkarskej džělawosczi měł, hdy bychu jenož pschi njej sawostałe a šo wo druhe należnosczе njestarałe. Tute njewuschne staranje je někotre do šrjedž nihilisma sawjedło abo je k lidorstwu nawabiło. Starschi tajkich knježniczkow šu toho dla ministra sjawneho wucženstwa proššyli, so by jich džówki tola pšched skażenjom wobarnowacž pytał, a běchu k tomu radžili, so bychu studentki šo k tomu nusowałe, w domach, k tomu pschihotowanych, w hromadže bydlicž, w hromadže jeschcz a picz a skónczńje też w prawym cžašu spacz hicz. Minister bě swólniwy, tu wěz do rjada stajicž, tola pak jenož pod tym wuměnjenjom, je-li so te knježniczki dobrowólnje do tajkich kwartirow pschicżahnu. Najprjedy jich něhdže pokoja pschicżeże, ale dołho njetrajesche, dha też wschě druhe pschińdżechu; pschetož wone běchu bórsy wušlědźiłe, kak pěknje šo tam studentki maja a kak tunjo móža tam žiwe bycž.

Dobyty prozeß.

(Pokračowanje.)

Asbach cžinjeſche, kaž běſche hroſyk, a wbohu Bartlowu pſched ßudom wobſkorži. Wón ſ pißmami, ßobu pſchinjeßenymi, dopokaſa, ſo je ta rola hižo wot jeho dźěda kupjena a ſ tutoho cžaßa k jeho kubku ßkuſcha. Wón też twjerdźe wobkrucžeſche, ſo je pſched ſchtyrnacžimi lětami tu rolu ßwojemu ßußodej jenož pſchenajał, ſo pak ju na žane waſchnje pſchedał njeje, a ſo je Bartel pjenjeſy ſa wotnajate vola hacž do poßlenjeho lěta też ſtajnje w prawym cžaßu ſapkacžił. Bartlowa pak tomu napſcheczíwo wobtwjerdźeſche, ſo je jeje njebocžiczki muž tu rolu wěſcže wěrno kupił, też ſapkacžił a hacž do ßwojeje ßmjercže wobßedźał. Ale wona njemóžeſche ani jeneje papjery ani jeneho rynczka pſchedpokožicž, ſ cžimž by ßwoje ßkowa pſched ßudnikom dopokaſacž móhła. Prozeß tójſchto měßazow trajeſche. Bartlowa dyrbjeſche toho dla wjele cžaßa ſkomdźicž, dokelž ju huſto doſcž na ßudniſtwo žadachu. Wjele ßwědkow bu pſcheßkyſchanych a wjele liſtnow papjery popißanych. Skónczńje bu wußudźenje wuprajene —, ſo ta rola burej Asbachej ßkuſcha, a ſo ma ju wudowa Bartlowa ſe wſchěm, ſchtož je na njej naroſtko, Asbachej bjes dalſcheho ſpjeczenja ſaßo wotſtupicž.

To bě ſrudna powjeſcž ſa wbohu žónſku. S płodami tuteje role bě ßo hacž dotal ſe ßwojim mužom a ſ dźěczimi tak něka ſeżiwiła. Schto mějeſche nětko ſapoczęcž a ſ cžim ßo żiwicž? S cžeho by ßudniſke khóſty ſapkacžicž měła? Wona njemějeſche telko ßlěbornych kroſchow, kaž mějeſche toleri dacž. A ſe ſtrachom ſpominaſche na hodźinu, hdźež běrz pſchińdźe a jej wſcho wucžaſa. Wona ßedźeſche a pſchedźeſche, a jej trjeba njebě, porſt pſchi pſchedźenju w nopaſchku wody namaczęcž, pſchetož ßylſy jej ſ woczow na porſty kapachu.

W jeje małej ſtwiczży bě cžicho, toho runja też cžicho pſched khěžu. Sskónczko bě ßo ſkhowało a hižo ßmĕrkaſche. Bartlowa bě wot dźěła a ſrudoby mucžna, tak ſo woczi ſandźeli a wußnu. Jej ßo dźiješche, ſo cžaßnik pſchezo rucžiſcho běžeſche, ſo ßo dźeń po dnju minu, ale wona ßudniſke khóſty ſapkacžicž njemóže. Jej ßo dale dźije, ſo je exekutar pſchiſchoł, a jeje a jejnych dźěczi poßleſchcža wſak a je pſchedał. Jeje jeniczka kruwa, jeje domjaza nadoba a njedźelſka draſta, wſcho ßo pſcheda, ale pjenjeſy tola hiſchcže na ſapkacżenje khóſtow njedoßahaja. Skónczńje jej też khěžku pſchedadźa. Nětko ta wboha żona — kaž ßo jej dźije — ſe wſchěmi ßwojimi dźěczimi ſ pſchedateje khěže dźe. Wona na ſchěrokim ßwěcže dale niczo nima, hacž ßwoje dźěczi, ßwoje hubjenſtwo a ßwój jeniczki pokład (ſchaz) — ßwoju bibliju, kotruž pod pažu njeße. Wonka pak jej wo ßnje ſpytował napſcheczíwo ſtupi a praji: „Widźiſch tónle wós pokny pjenjes? Daj mi tu ſtaru knihu, kiž pod pažu njeßeſch, — a wſcho dyrbi twoje bycž!“ Ale wona bibliju cžim twjerdſcho dźerži a praji: „Sběhń ßo wote mnje, ſatanje!“ Tón pak ßmějizy wotmolwi: „Ja wſchak hiſchcže tuńſcho ſcžinju. Wſcho dyrbi twoje bycž; ale daj mi jenož to **jene** ßkowo, kotreż w bibliji ſteji, ſ njeje wutorhnucž!“ Wona pohlada, hdźež wón ſ porſtom pokaſa, a wuhlada w pſalmach ßkowa: „Porucž tomu Knjeſej ßwoje pucże, a měj nadźiju knjemu; wón budże wſchitko derje cžinicž.“ Tola wona ßebi ani wokomiknjeńczko njerosmyßli, ale ſtroſchtnje praji: „To ßkowo dyrbi moje bycž a woſtacž; ſatanje, ſběhń ßo wote mnje a dźi w ßwoju ſtronu!“ A potom wótſje ſawoła: „Porucž tomu Knjeſej ßwoje pucże!“ — a pſchi tym wotucži ſe ßwojeho ßona, a jejna duſcha je pokna wulkeho troſchta a wjeßołeje radoſcže. Styknuwſchi ruzy ßo wona modli:

Dowěř ßo, luba duſcha,
Sſo ſpuſchczej na Boha,
To Božej ruzy ßkuſcha,
So pomha ſ njeſboża;
Hdyž tebje ſrudnoſcž tyſchi,
Proſch jeho ſa pomoz,
Wón twoju próſtwu ßkyſchi,
Da ßwětło ſa tu nóz.

A potom wona wutrobnje hnuta rjeknu: „Hamjeń; Knjeże, ja wěrju. Ach, pomhaj mi!“ (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomny ſeminariſki wyſchſchi wucžeŕ knjes M. G. Grüllich dóſta wóndano poczeſcżaze powołanje jako wyſchſchi wucžeŕ na Fletcherſki ſeminar w Draždźanach, hdźež ßo wón toho dla k 1. haprleje t. l. pſcheßydli.

S Budyſchina. Powjeda ßo, ſo nowowußwjeczeny katholſki duchowny knjes Junga ſa kapłana do Seitendorfa pſchińdźe, a ſo budźe dotalny tamniſchi kapłan knjes Cžornak do Budyſchina pſcheßadźeny.

S Budyſchina. W tudomnej Weigangez lithografiſkej fabrizy je ßo wutoru żadławe njeſboże ſtało. Dźełacżerſka holza, Jermißez ßo mjenowaza, chzyſche hrib, pod maſchinu panjeny, ſběhnucž. Pſchi tym bu wona wot jeneho koła ſhrabnjena, kotreż jej hłowu ſtraſchnje ſmjecże. Nadźije wjele njeje, ſo ßo wbohej holzy żiwjenje ſdźerži.

S Pomorez. Wulki wětr, kiž 24. januara knježeſche, je tudomnemu wětrnikej wokſchidła wotkamał.

S Wósporka, 28. januara. Pod pſchedßydſtwom lubijſkeho měſchczańſkeho radźicżela Damma mějeſche tu dźenßa wubjerk ſa twarjomnu żeleſnizu ſ Lubija pſches Wósport, Bart, Mały Wjelkow atd. poßedźenje, w kotrymž bu petizija, wot k. Damma wudźěłana, ſa dobru ſpósnata. Ta ßama je ſe wſchitkim, ſchtož je w tajkim naſtupanju trjeba, bohacże wuhotowana a budźe bórſy tym, kiž wo tajku żeleſnizu rodźa, k podpißanju pſchedpokożena. Hdyž je ßo to ſtało, budźe tuta petizija kralowſkemu knježeŕſtwu a ſakſkemu ßejmej pſchepodata.

S Barta. Pola hata Kupwawza ßo leżomnoſcž rejoluje, ſo bychu ßo tam wjerby naßadźałe. Pſchi tym dźełacżerjo wjele ſtarych pódkowow namakachu, kiž ßu tam pjecża ſ Napoleonowych cžaßow a to ſ lěta 1813.

S Njeßwacżidła. Tudy ma ßo po poruczenju wyſchnoſcże nowa zyrkwinſka ſchula twaricž; duż ßo praſcha, hacž ßo njeby hnydom ſhromadna zentralna ſchula twariła, pſchi cžimž by ßo na to dźiwało, ſo by ßo też hiſchcże tſeczi wucžeŕ poſtajił. Twarniſchcżo drje na prěnje pohladnjenje tajke prawe nimamy, dokelž ßu te, kotreż ßu namjetowane, pak pſchedaloko ſ wonka wßy leżaze abo jara mokre. A tola dyrbjała zyrkwinſka ſchula ſ kantorowym wobydlenjom hižo zyrkwineje ßkużby dla bliſko zyrkwje ſtacž; tola je měſto ſa to na ſtarym, hižo 26 lět wjazy njewużitym pohrjebniſchczu trochu małe. Ale to by ßo pſches to do rjadu ſtajicž hodźiło, hdy by ßo je ßußodneje ſahrody kruch pſchikupił abo wuměnił, ſchtož by ßo ſe ßnadnymi khóſtami ſtacž móhło.

S Hucżiny. Tudy je ßo ſańdźenu wutoru ſchula na dalſche ſamknucž dyrbjała, dokelž je wulka dźělba ſchulſkich dźěczi na woßypizy ſkhorjeła. — Też w ßußodnym Klukſchu je ſchula toho dla ſamknjena.

S Nowej Wjeſki pola Hucżiny. Pſched dwěmaj njedźelomaj bě ßo ſwudowjenej Lehmannowej ſ huna nĕſchto rożki kradnuło, paduch pak ßo hižo na druhi dźeń doßahnu.

S Hliny. Wutoru 29. januara wjeczor w 7 hodźinach pola tudomneho ſahrodnika Pětra Ssykory woheń wuńdźe a wſchitke jeho twarjenja do prócha a popjeła pſchewobrocżi, toho runja też twarjenja żiwnoſcżerja Guſtava Rietzela, Pětra Symneho a Židez herbow. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Noweje Wßy. Schtwórtk 24. januara je też naſcha wjeß wjazy abo mjenje pſches wětr ſchkodowaka. Tſěchi buchu roſtorhane a płoty ſpowalane. Mnoſy ludźo ßo w ßwojich wobydlenjach ſtrachowachu bydlicž, a w bojoſcżi, ſo móhł ßo jich ſtatok njejabzy ſaßypnucž, wopuſchczichu jón, ßo w twjerdſchich ßußodnych twarjenjach ſaßydlujo. S dómſkich pak žane njepadnu, jenož brózeń, Marji Ssmoliz ßkuſchazu, wětr ſ wulkim wrjeſkom powali. — Też w wokolnych wßach wětr ludźi jara do ſtracha ſtaji. W Lěſkej jena zyka ßwójba ßwój dwór ſe ſkotom wopuſchczi a ſczeże ßo do tudomneje korczmy knjeſa Lady. — W Koſchli wětr jene twarjenje na bók nakhili.

S Draždźan. (Kath. P.) Wutoru 15. wulkeho rózka mějeſche tudomne towaŕſtwo katholſkich Sserbow Jednota ßwój 6. ſakożeńſki ßwjedźeń. Kak jara ßu tute ßerbſke ßwjedźenje w Draždźanach tam pſchebywazym Sserbam a też Němzam witane, dopokaſuje kóždolětnje wulka liczba na nim ßo wobdźělazych hoſcži. Też lětßa běchu Meinholdez ſale zyle pokne. Woßebita czeſcž je ßo tón krócz Jednocże ſ tym ſtała, ſo hnadny knjes biſkop Franz Bernert dobrocżiwje ßwjedźeń wopyta. Też druſy draždźanſzy knježa duchowni běchu kaž kóždolětnje ſkoro wſchitzy pſchiſchli, dale też dwaj kk. duchownaj ſ Budyſchina, k. referendar Kral, w tu khwilu w Draždźanach, a nĕkotſi druſy Sserbja ſ Łužizy. Sswjedźeń ßam mějeſche lětßa bóle hacž prjedy ßerbſki ras. Widźachmy tam draždźanſke ßerbſke żónſke w ßerbſkej narodnej draſcże a tak derje jim to pſchiſtejeſche, ſo powſchitkowne wobdźiwanje wubudźichu. Sserbſkich ſpĕwow lětßa na programje pjecž ſtejeſche, ſchtož běſche pſchitomnym prawje lube, dokelž ßerbſki ſpĕw rady ßkyſcha a jeho dla na ßwjedźeń pſchińdu. Spĕwy buchu jara pĕknje pſchednoſchowane, woßebje „Pod běłej brĕſyczku“, kiž dyrbjeſche ßo wospjetowacž, a „Selena ta meja“. Lětßa też ßobuſtaw Jednoty, k. Pjech, rodźeny ſ Khróſcżiz, pſchitomnych hoſcži ſe ßerbſkimi ßkowami powita. Po dokonjanym ſpĕwje ßo ſhromadnje

wječerjesche. Sa wječerju mějesche pschedßyda Jednoty, k. registrator Sarjeńk, ßwjedźeńsku rěcź, w kotrejž skutkowanje towarstwa w sańdźenym lěcźe a jeho prózowanje sa spomoženje a podpjeranje ßwojich ßobustawow, sa pschistojnu sabawu a dobry spěw, woßebje pak sa luboscź k ßwjatemu wótcźej Leonej XIII., kralej Albertej a zykej kralowskej ßwójbje, ßwojej duchownej wyschnoscźi a jeje wyschschemu wjednikej biskopej Bernertej naspomni. Wschitkim tym wunjeße k. rěcźnik ßkawu, kotrejž pschitomni horliwje pschihkoßowachu. Po ßerbskim powitanju hoscźi rěcźesche k. farar Hórnik s Budyschina wo wuźitku a spomoženju towarstwa katholskich Sserbow w Draźdźanach; Jednota a dźenßnischi ßwjedźeń dopokasujetej, so tu ßmy, maly drje lud, kiž pak tola ßwoje powołanje ma a woßebje w wschelakich towarstwach, kotrychž je w Luźizy 18, dopjelnicź pyta, ßwérny ßwojemu kralej a ßwojej wótcźinje. Sswoje rasne a wustojne ßkowa skónczi k. rěcźnik se ßkawu na Jednotu. Na to rěcźesche k. kapłan Skala, a wunjeße ßkawu wschěm, kotsiž drje sdaleni wot domisny, hdźež je jich ßerbska macź na ßwojim klinje ßerbsku rěcź a narodnoscź lubowacź wucźiła, ßwérnje lubuja ßerbsku rěcź, ßerbske waschnje, ßerbsku drastu a ßerbskeju starscheju. Skónczńje hischcźe swjeßeli dwórski kapłan a superior, knjes Jakub Buk, pschitomnych se ßerbskej a němskej rěcźu, khwalbu dawajo wschitkim, kotsiž ßwoju narodnu rěcź a drastu njesazpěwaju. Jeho ßkawa płacźesche spěwarjam a jich wucźerjej k. Röslerej, kotsiž ßu s wulkej prózu rjany ßwjedźeń wuhotowali. — Dalschi dźěl ßwjedźenja, reje a wjeßoła sabawa snatych se snatymi trajesche hłuboko do nozy. — Prjedy hacź tule rosprawu skónczu, dyrbju s nowa saßo wopominacź a wschitkim do pomjatka wołacź to, kak jara waźne je tajkele towarstwo sa Draźdźany, hdźež je tejko Sserbow pak na ßłużbje pak we wschelakich sastojnstwach abo ßłużbach. Na ßwjedźenjach Jednoty je widźecź, kak ßo kóźdy sraduje, so móże se ßerbskim bratrom abo ßerbskej ßotru w macźernej rěcźi popowjedacź, widźi ßo kaž do domisny pscheßadźeny, je jemu, jako by měł spěwacź s wutrobu: „Doma, doma rjenje je.“ Dale ma tajke towarstwo bycź Sserbam ßrjedźisna, stołp a podpjera, kotrejež móża ßo pschimacź, hdyž nawal krutehо ziwjenja a wojowanja cźłowjekow mjes ßobu jich podtłóczicź hrosy. Shromadne mozy ßylne nawale lěpje pschedobudu, dyžli jenotliwy cźłowjek ßam; schtóž je w towarstwje, njecźuje ßo ßam abo woßyrocźeny, ně, sda ßebi bycź se ßobustawom wulkeje a mózneje ßwójby. Ssamo wobdźělenje na tajkim ßwjedźenju je kmane, so Sserb w dopomnjecźu na dóstate sacźischcźe saßo cźim krucźischo steji sa ßwoju wěru, sa wschitke dobre ßerbske pózcźiwoscźe, kotrejž je wot macźerje nawuknuł, kotrejž pak ßu w wulkim měscźe wschelakim stracham wustajene. Toho dla je nascha należna próstwa na wschitkich Sserbow w Draźdźanach, so bychu se wschej mozu a stajnje sa pschesjenoscźu ßo prózowali.

S Hbjelska. Po tsiměßacźnej vakanzy ßmy 22. dezembra konscheho lěta saßo noweho k. kantora w knjesu Günтheru dóstali. Tón ßamy bu s wulkej luboscźu do nascheje woßady witany a poßlednju njedźelu adventa do ßwojeho sastojnstwa w ßerbskej kaž němskej Bożej ßłużbje wot knjesa duchowneho Bróski s Kschischowa sapokasany. W ßwojim jara duschnje wobnowjenym domje njech k. Günther s bohatym žohnowanjom a w dobrej strowoscźi mjes nami skutkuje k Bożej cźescźi a naschej woßadźe k wuźitku. — Sapocźatk tutoho lěta je nasch khebětar Jan Grul s Borschcźki po 16lětnej ßwérnej ßłużbje khorowatoscźe a starosty dla ßwoje sastojnstwo skožił. Njech jemu tón Knjes dobry ßwjatok spožcźi. — Hacź runje do toho cźaßa nasche farske město hischcźe wobßadźene njeje, dokelž k. duchowny Lawcźek s Piky w Wuherskej ßo nam njeje dóstał, hdyž tež jeho ßebi jenohłóßnje žadachmy, dha ßo pschezo nadźijamy, so tola bórsy jedyn duchowny ßo namaka, kiž saßo dlejschi cźaß pola naß wostanje. Njech tón Knjes nasche próstwy wußłyschi a nam bórsy saßo ßwérneho pastyrja wobradźi, kiž by rad mjes nami bydlił a Boże ßłowo nam předował. — Sańdźeny schtwórtk je tehdomnischi ßylny wětr a wichor tež pola naß wschelaku schkodu na zyrkwi, na farskej bróžni, na schuli a na druhich domach nacźinił, a na poßledku jara ßylny topoł pola piwarnje roslemił. —*ski.*

S Khołma. Wulki wětr je tudy wjele dobrych ßadowych schtomow podłamał a wulki schmrěk, w knježim parku stejazy, powalił a s nim tež někotre lipy a buki. — W lěßu, do Kwětanez ßłuschazym, je wětr psches 1000 najrjeńschich schtomow spowalał a wukorjenił.

S Delnich Luźiz pischu „Bramborske Nowiny“ a to:

S Popoj. W naschej woßadźe (s Kschischowom) je ßo konsche lěto 106 dźěcźi narodźiło, wěrowanych bu 27 porow, semrjeło je 88 woßobow, k Bożemu blidu je było 3486 a doma woprajenych běsche 22. Pacźerskich dźěcźi bě 54.

S Bórkow. W naschej woßadźe je ßo loni 177 dźěcźi narodźiło, mjes nimi 90 hólzow a 87 holzow; semrjeło je 138 woßobow; wěrowanych bu 44 porow, pacźerskich dźěcźi bě 96, k Bożemu blidu běsche 5688 a doma woprajenych 68. Sa mißionstwo je ßo nawdało 130 hr. a hewak je ßo nasběrało 178 hr. 55 np.

S Wětoschowa. W naschej ßerbskej woßadźe narodźi ßo konsche lěto 121 dźěcźi, wumrjeło je 94 woßobow, k Bożemu blidu běchu 2628, woprajenych 31 a konfirmandow 56.

S Khocźebuza. Tudy sta ßo 25. januara wječor po pjecźich wulke njeßoże. W Voigtowej fabrizy roslecźa parny kotoł, rósdrě khěžku, w kotrejž stejesche, powali wulki wuheń, wobschkodźi wokolne twarjenja a sarasy schtyri woßoby: fórmana Justa s Gołyńka, dźěłacźerja Sommera, wěstu Kleemannez s Khocźebuza a seminarista Riedela, kotryž runje nimo dźěsche; wón bu wot zyhła tak straschnje do hłowy trjecheny, so na měscźe morwy k semi padże. Hewak buchu tsi woßoby cźežko sranjene, někotre druhe pak jenož lóžko wobschkodźene. Na 200 dźěłacźerjow je psches tajke njeßoże w tej fabrizy dźěło shubiło. — Swjerschna połoiza kótka scźěnu pscherasywschi na Voigtez domske slecźa, hdźež tšěchu pschebi a w njej tcźaza wosta.

Wšelčizny.

* Spocźatki ßerbskeho towarstwa na budyskim gymnasiju. (Pokracźowanje.) Smoleŕ potom ßwojim ßerbskim krajanam, wyschsche klaßy gymnasija wopytowazym, tu należnoscź podróbnje rosestaja a hnydom pola ßwojeju towarschow Wjelana se Sslepoho (w tu khwilu tam fararja) a Jäkela s Budyschina (nětko fararja w Huszy) dobru wolu nadeńdźe. Potom tež bórsy abo tež posdźischo druhy pschistupichu, mjenujzy Bulank s Kulowa, Heinold se Zidowa, Jakub s Budyschina (nětko rěcźnik), Jurak se Schekez (†), Kschižank s Myschez (†), Kanig s Bukez (†), Sszalowski s Kulowa (†), Schołta s Hornjeho Wujesda (†), Schuster se Zornoßyk (†), Schpan s Wětoschowa (†) a Wanak s Njeßwacźidła (farar w Wóßlinku), tak so bě jich se Smolerjom 14 do hromadу.

Wuwucźowanja ßo w wobydlenju Jäkeloweju starscheju, po tajkim na jich fórbarku na rózku zyhelskeje haßy dźerźachu. A hacź runje pschi tym kóźdy ßobustaw wucźesche a wukkadowasche, na cźoż ßo wustejesche, dha běchu tola Smolerja sa rjadowarja zykeje wězy wubrali. Wón běsche toho dla wucźbny porjad, wot wucźenja jenotliwzow njewotwißny, postajił, po kotrymž dyrbjesche stajnje ßam na wucźenje hotowy bycź, je-li ßo nichtó druhi lekźije njejimasche. Hłowna kniha běsche pschi tym Sejlerjowa rěcźniza. Pschi wschej podpjerje, kotruž wona sa wucźbu podawasche, tola we wschěm njedoßahasche, dokelž žana syntax w njej njeběsche. A dokelž tehdy tež žana, na ßerbsku chrestomathiju podobna cźitanka njeběsche, dha niczo druhe wysche njewosta, hacź so dyrbjesche Smoleŕ se ßwojimi towarschemi bibliju jako cźitanku nakožecź. Woni pschi tym wot lózscheho cźitanja k cźežschemu pokracźowachu a toho dla najprjedy biblijske dźělby, w lóhko srosumliwej prosy pißane, cźitachu a potom hakle poëtiske spißy, jako Davitowe psalmy, Salomonowe spěwy, knihi profetow atd. W tajkim cźitanju ßebi grammatiku ßerbskeje rěcźe wukkadowachu, w njeswjasanej a swjasanej rěcźi pißacź spytowachu a drje tež tu abo tamu ßerbsku narodnu pěßniczku wuspěwachu, kotrychž běsche Smoleŕ hižo doscź wulku mnohoscź nahromadźił. — Tuto prěnje sjenocźeństwo budyskich ßerbskich gymnasiastow ßo hacź do jutrow 1836, hdźež Smoleŕ na universitet woteńdźe, porjadnje skhadźowasche, potom wone mjenje bóle wolniknu, doniž w sapocźatku lěta 1839 cźim žiwischo wustupi.

(Pokracźowanje.)

Ssejmski dopiß.

S Draźdźan. Snate je, so w Sakskej cźi, kiž maja lětnje jenož 300 hriwnow (mk.) dokhodow, do prěnjeje, a cźi, kiž maja pak 500 hriwnow, do druheje klaßy pschi dawki-dawanju ßłuscheja. My běchmy wóndano w Serb. Nowinach naspomnili, so ßnadź tutej dwě klaßy spanjetej, a njebudźa cźi, kotsiž do njeju ßłuscheja, po tajkim dale žaneho dokhódneho dawka dawacź trjebacź. Tuto nasche naspomnjenje je wulke spodźiwanje a napraschowanje wubudźiło. Duž chzemy tudy s krótka pokasacź, kak ta zyła wěz něhdźe steji a kak ßo wschelako wobhladacź hodźi.

Wě ßo, so je w tymaj runje mjenowanymaj klaßomaj jara wjele a to woßebje njeżenjenych ludźi, kotsiž drje bychu tajki lětny dawk wo 50 np. abo wo 1 marzu lóhko płacźicź móhli a jón tež bjes sapjeranja dale płacźili. Duž tutón dawk njeby sa nich wobcźežny był. My dyrbimy pak pódla wopomnicź, so ßu runje w tutymaj klaßomaj najbóle tež tajzy ludźo, kiž pschi cźežkim dźěle a

wulkim lutowanju ßebje a ßwoju familiju lĕdom sežiwja; a tak ßo tež wschelakim mjeńschim wobßedźerjam pschedołženych ležomnosćow dźe. Po tajkim bychmy drje tutymaj wobĕmaj klaßomaj spuschćenje dokhódneho dawka ſ dobrym prawom popschećź móhli.

A schtož dale sa spuschćenje dawka tuteju klaßow rĕčźi, je to, so drje wonej wjele dawki-dawarjow wopschijatej, mjenujźy 504,021 woßobow (parschonow), a ßo tež po sdaćźu wjele dokhodow (nutspschińdźenja) naliczi, mjenujźy pśches 204 millijonow mk., ale so ſ toho jenoż 541,788 mk. dawka nawdadźa. — Sa to pak ćźi dawki-dawarjo, kiž do dalschich 15 klaßow ßłuscheja, — a jich je jenoż 10,182 — wot ßwojich, pśches 31 millijonow mk. wopschijazych dokhodow, 600,276 mk. dawka płaćźa. W 20. klaßy je pak jenoż 3335 woßobow, pśches 19 millijonow dokhodow mĕjazych, a tućźi ßami kóžđolĕtnje na 540,270 mk. sapłaćźa, mjes tym, so prĕnjej dwĕ klaßy, kaž horka naspomnichmy, 504,021 (po tajkim pśches pół millijona) dawki-dawarjow liča, kiž pak jenoż 541,788 mk. dawka nawdadźa, po tajkim nimale tu ßamu summu, kaž 3335 ludźi 20. klaßy.

S toho wscheho je widźećź, so prĕnjej dwĕ klaßy, hač runje na dawki-dawarjach a jich shromadnych dokhodach najßyluischej, tola sa krajnu kaßu žaneje wulkeje summy njenjeßetej, kotraž ßo hischće pśches to pomjeńschi, dokelž sbĕranje tajkeho dawka wjele prózy ćźini a dyrbi ßo tola tež derje sapłaćźićź.

S tajkich wobstejenjow je pschischko, so je ßo na spuschćenje dawka spomnjeneju klaßow myßlicź počźało, a ma ßo dočźakaćź, schto wobej komorje sakikeho ßejma wobsanknjetej. — Pschistajićź móžemy pak, so je ßo mjes tym, jako to pißachmy, ta deputazija, kotraž w tej naležnosći dźeła, jenohłóßnje sa to wuprajiła, so matej ßo spomnjenej dwĕ klaßy spuschćićź, a so je ßo minister finanzow tež k tomu pschisanknuł.

Pschispomnjenje. W Sakskej je 5 woßobow, ſ kotrychž kóžda pśches 1 millijon hriwnow wobßedźi, a tućźi pjećźo dawki-dawarjo dyrbja kóžde lĕto 245,850 mk. dokhódneho dawka do krajneje kaßy płaćźićź.

H. K.

Wußudźenja.

Ławniski ßud. Dźĕłaćźeŕ Mikławsch Róbel ſ Nowych Boranez bĕsche 16. dezembra 1883 ſ khlamow schkleńćźerja Ullricha w Budyschinje klanku (puppu), 60 np. hódnu, kradnuł, a dósta sa to dźeń jastwa. — Wandrowski Olsen ſ Kopenhagena bĕsche 6. januara w Konjezach psched Wagnerez korćźmu a potom tež nutska wó jstwĕ psched hośćźemi slĕ ßwarić a mjes druhim tež rjekł, so chże dynamitowu patronu do toho hnĕźda tyknućź a je rosbuchnućź. Wón bu toho dla k tydźenjej jastwa saßudźeny. — Dźĕłaćźeŕ K. A. Źid w Khwaćźizach bĕsche pśches leßne wudawanje ßedłarskeho mischtra Urbana w Porschizach 25. junija 1883 wo 80 np. wobschkodźił. Sa tajku wobschudu dósta wón tśi dny jastwa. — Wobydleŕ Michał Kowaŕk w Nadźanezach bĕsche tamnischeho młynskeho Roberta Wagenknechta wobskorźił, jako budźische jemu tón w Mitaschez korćźmje w Nadźanezach se ßłowami kschiwdu ćźinił, jeho sapschimnuł, na semju ćźißnuł a ſ nohomaj storkał. Tale skórźba bu pak toho dla, dokelž bĕsche Kowaŕk Wagenknechta tež ſ pukami sastarał, na tajke waschnje rosßudźena, so bu Wagenknecht tak daloko sa njewinowateho wuprajeny, so ma jenoż pokojźu ßudnischkich khóstow dacź, druhe khósty ma pak Kowaŕk sapłaćźićź. — Dźĕłaćźeŕ Jakub Błaža w Khwaćźizach bĕsche hośćźeńźarja Schebela w Mĕrkowje ſ wopaćźnym wudawanjom nĕhdźe wo 2 mk. wobschkodźił a dósta sa to dwĕ njedźeli jastwa. — Dźĕłaćźeŕ Jurij Probst se Židowa saßudźi ßo k tśjom dnjam jastwa, dokelž bĕsche 25. novembra l. l. ryćźerkublerjej Brühlej w Łuſy korb, 1 mk. 50 np. hódny, wsał. — Marja Hedwiga Kuschkowa ſ Khwaćźiz, kotraž bĕ wobskorźena, so je w spočźatku oktobra 1883 zyhelniskemu dźĕłaćźerjej Hermannej tam 2—3 mĕrzy bĕrnow ſ jeho fajmy kradnuła, saßudźi ßo k dwĕmaj dnjomaj jastwa. — Kubleŕ August Rachliza w Boschezach bĕsche ßłužobnu dźówku Hanu Frödźiz w Wurizach wobskorźił, jako budźische ßo tuta na njeho pschißłodźaka. Wona bu pak sa njewinowatu spósnata.

Powołanski ßud. Kaž ßmy hižo w ßwojim cźaßu powjedali, bĕchu ßo 4. haprleje łońscheho lĕta na pućźu ſ njeßwaćźilskich skótnych wikow mjes Kaćźej Korćźmu a Komorowom kubleŕ Jan Hanćźka ſ Rachlowa, dźĕłaćźeŕ J. F. Dietrich ſ Kulowa a kubleŕ Michał Mikel pomjenowany Schołta ſ Rachlowa do pukow dali. Ssud bĕsche Hanćźku k jenemu tydźenju, Dietricha a Mikla pak kóždeho k dwĕmaj njedźelomaj jastwa saßudźił, dokelž bĕchu ßo straschnje bili. Woni pak ßo ſ tajkim wußudźenjom njespokojichu, ale ßo na powołanski ßud wobrocźichu, kotryž jich po druhim pschełkyschenju ßwĕdkow sa njewinowatych spósna.

Přilopk.

* S Budyschina. Sańdźeny schtwórtk je tudomny rĕčźnik Thiela na srudne waschnje nahłu ßmjercź wumrjeł. Wón ſ hornjeho schoßa ßwojeho doma tak njesbožownje dele na kamjeńtne skhodźeńki padźe, so ßebi hłowu žałostnje srasy. Hižo hodźinu posdźischo kónz jeho žiwjenja sastupi.

* S Budyschina. Pśches cźopke, miłe wjedro poßlednich dnjow ßu ßo schkórzy nawabićź dali, ßo ſ cźoplischich krajow k nam do ßwojeho lĕtnjeho pschebytka wrócźićź. Pjatk 1. februara ßu w wokołnosći Budyschina prĕnje stadło schkórzow widźeli. Nashonjenje wucźi, so ptaki žani wĕsći wĕschćerjo wjedra njejßu. Duž drje budźa ßo schkórzy, hdyž jĕrischi wĕtr sadunje, saßo do połodnja puschćićź dyrbjećź.

* Němske nowiny „Oberlausitzer Volkszeitung" powjedaja: Do wulkeje njespodobnosće je jedyn kubleŕ w Łužizy sajĕł. Wón bĕ se ßwojim bohatym starym wujom pĕknu summu pjenjes herbował. Tutón wuj pak dźĕlenje tutych pjenjes stajnje wotstorkowasche, tak so pomjenowanemu kublerjej, kiž pjenjesy trjebasche, sćźełpliwosćź spadnu a wón ſ kommody stareho wuja 3000 toler skradźu wsa. Tutón pak to bórsy pytnu a polizija wschudźe sa paduchom ßlĕdźesche. Wona tež nĕkotrych ludźi do jastwa ßadźi, dyrbjesche jich pak saßo puschćićź, dokelž bĕchu sa njewinowatych spósnaćźi. Skónćźnje pak ta wĕź na ßwĕtko pschińdźe a tón młody wuj bu, hač runje mĕjesche ſ toho herbstwa hischće wjele wjazy dóstaćź, k 6 mĕßazam jastwa wotßudźeny, dokelž njebĕ wo ßwojim skutku niczo prajił a ſ tajkim mjelcźenjom na tym wina był, so bĕchu ßo zyle njewinowaćźi ludźo psched ßud žadali a do jastwa tykali.

* W Khorezach ßo 28. januara wjećźor nowa brójeń a kólnja kublerja ſ Tennecker wotpalischtej. — Po połdnju toho ßameho dnja mĕjachu w Biskopizach njewjedro, pschi kotrymž ßo sabłyska a tež ßylnje sahrima.

* W Kamjeńzu je 24. januara wĕtr wulki hobrski topoł, psched Leßingowym wustawom stejazy, powalił, runje jako bĕ na żelesnizy cźah do Draždźan nimo wujĕł. Dokelž druhi tajki topoł tež dale a bóle khabłaćź počźinasche, dha jón rućźe puschćićhu a tak strach, pśches njón hrožazy, wotwobrocźićhu.

* Wulki wĕtr, kotryž 24. januara sakhadźesche, na jenej haßy w Draždźanach tśi wosy powali, jedyn deskowany, kotrehož konjej ßo spłóscheschtaj, tola žaneje dalscheje schkody njenaćźinjeschtaj, dale jenopschećźny butrowy wós, ſ kotrehož ßo nĕhdźe 15 khan butry na plestr wuwali a po haßy wokoło kulesche. Tež jedyn khlĕbowy wós ßo wrócźi a wĕtr pokruty na wschĕ boki cźĕrjesche, tak so ludźo ſ pućźa skakachu. Zonu, kotruž bĕ jena pokruta powaliła, tak so ßo ſ wĕtrom po haßy walesche, skónćźnje ßylny muž sbĕże a wotwjedźe.

* Krótko do hód mĕjesche ßo w Schkeudizu pola Lipska awkzija, w kotrejž ßo sawostajena domjaza nadoba jeneho stareho bohateho pschekupza na pschedawasche. Jedyn khudy schewz, Thiema rĕkazy, stare pißanske blido, kotrež bĕchu prjedy ßwĕru pschepytali ale niczo hódne w nim njenamakali, se wschĕm, schtož bĕ w nim nutska, sa 2 hriwnje 40 nowych pjenjezkow kupi. Wón stare blido nĕhdźe tydźeń dołho na ßwojim dworje stejaze wostaji a je potom do ßwojeho bydła donjeßy, je ßebi najprjedy se wschĕch bokow derje wobhladawschi. Wón niczo woßebite njenadeńdźe a nĕkotre wĕzy, bjes druhim tež schtrykowansku wołmu, do njeho położi. Jako posdźischo blidowy kaschćź wotcźinichu, wołmjana nicź sa hosdźikom wißajo wosta. Schewzowa žona chzysche njespodobny hosdźik wucźahnućź, tola jako ßo jeho dótknu, ſ pißanskeje platy kaschćźik wuskoczi, w kotrymž pakćźik papjerow leżesche. Sprawny schewz jón mĕschćźanosće donjeße a posdźischo ßo herbskemu sarjadowarjej pschepoda. Tón wußlĕdźi, so ßu namakane papjery wscho w hromadźe 90,000 hriwnow hódne. Pschekupzowi herbja ßu wschitzy bohaćźi ludźo, duž ma schewz nadźiju, so ßmĕ namakane pjenjesy wobkhowaćź.

* Wokołnosćź mĕsta Opladona je pśches schtworake mordarstwo a ßamomordarstwo do njemĕra stajena. Jedyn murjeŕ ſ mjenom Fuchs w wjeßzy Neuerkampje bĕ pśches njesboże ßwoje samóženje shubił. Skónćźnje chzysche jemu ßudnistwo jeho khĕžu na pschełßadźowanje pschedaćź. Pśches to bu Fuchs tak rosnjemdrjeny, so ßebi samyßli, so wobydlerjo Neuenkampa jeho kónz dočźakaćź njeßmĕdźa. Po tym so bĕ hižom sańdźene lĕto na jeneho ßuboda tśelił a toho dla wjazy mĕßazow jastwa wotßedźał, won sańdźeny tydźeń ſ nowa na jenu holzu tśeli, nadpany schtwórtk jenu druhu holzu a jej krk pscherešnu. Do ßuboda, holzy na pomoz pschibĕžawschich, won ſ revolvrom tśelesche, puschćźi ßo sa Lotterez mandźelskimaj, psched nim cźĕkazymaj, a najprjedy žonu a potom muža ſ nožom sakło. Jako

pschiwołani żandarmojo pschińdźechu, żo wón do żwojeje khěže samknu a żebi na kubi krk pscherěšnu.

* S Znaima wo žlědujzym rubježnym nadpadže pišaja: Khežerka-wudowa Roßnerowa chzyšche na berkownju hicź, so by dawki sapłaczíła a toho dla dawkowne knihi żobu wša. Se żwojeho bydła na skhód stupiwschi, wona dweju handwjerskeju setka, kotrajž ju wo pjenjesy proschescheschtaj. Roßnerowa pódla dawkownych knihow maku pjenjeżnu móscheń w ruzy dźerżešche, w kotrejž měješche papjerjane pjenjesy skhowane. Jako chzyšche nětko někotre pjenjezki ſ móschnje wsacź, żonu jedyn handwjerski njejabzy do żiwota storczi, so hnydom k semi padże. W tym żamym wokomiku jej, so njeby wołacź móhła, saczne rubischko do huby tyknuschtaj a ju na to wurubischtaj. Roßnerowu hakle poł hodźiny posdźischo w womorje leżazu namakachu. Polizija je hacź dotal podarmo za rubježnikami žlědźiła.

* W Madridže je żo w tychle dnjach wótra bitwa bjes policistami a rubježnikami měła. Schescźo pakostniży żo tam pschipołdnju do khlamow jeneho pschekupza, bjes tym so tón wobjedowasche, ſ pomozu wopaczneho klucza nuts dobychu, pschepytachu kaßu, w kotrejž 56,000 durow leżeše, a żo na to wotżalichu, so bychu żo bliżschi wjeczor wrócźili. Polizija wo tym shoni a wyschk Oliver żo skradźu ſ woßmimi muzemi do mjenowanych khlamow poda, so by nutskamarjow wotczakał. Tuczi też w postajenej hodźinje pschińdźechu. Woni wospjet za swón cźahachu a dokelž nichtó njewotmolwi, běchu pscheżwědczeni, so jich nichtó njemoli, a sastupichu. Woßrjedź jich dźěła żo wyschk Oliver ſ pódlanskeje komory, revolver w ruzy, psched nich stupi a sawoła: „Poddajcźe żo wyschnoscźi!" Na to żo wot rubježnikow wutšěli. Drusy policistojo spěschnje do jstwy skoczichu a nětko żo wótra bitwa sapocza. Hetmanej Zabale tsi kulki psches klobuk sleczichu a wyschkej Oliverej żo prawa ruka se żelesnej żerdźu wobrasy. Po tym so bě żo na woběmaj bokomaj něhdże dwanacze ras wutšěliło, bě dobycze na boku policistow. Se stóstnikow żu schtyrjo cźežko, jedyn lohko franjeny. Jedyn běsche żo, policistow wuhladawschi, ſ hrosu na semju cźišnuk a dyrbjesche, dokelž każ w womorje leżeše, żo wotżal njescź, jedyn wupjerchnu. Policistojo żo jich khróbkoscze a bjesbojasnoscze dla we wschěch nowinach jara khwala.

* Parna kódź „City of Columbus" ſ Bostona ſ 181 paßażirami, bjes kotrymiž bě tsecźi dźěl żonow a dźěcźi, do Sawanah jědźaza, je żo pschi kupje Marthas Guinea Vinyard, njedaloko massachusetskeho brjoha, ponurika. 119 woßobow je kónz wsako, jenoż 22 woßobam żo radźi k brjohej dopkuwacź. Ssmjercźi wucźeknuwschi powjedaja, so je żo njesboże psches to stako, so bě żo prawidkař (steuermann) dwazecźi minutow wot prawidka wotżalik. W tutym cźażu kódź se żwojeho běha pschińdże a do skałow storczi. Prawidkař spyta ju k brjohej cźericź, tola wona żo hižom za 10 minutow ponuri. Jako żo woda do delnich rumow walesche, cźerjesche wscho na kódźinu kubju, tola skoro wschitzy buchu wot żołmow do hłubiny dele storhnjeni.

* Schtwórtk tydźenja żu nimale we wschěch europiskich krajach żylne wětry sakhadźake. Najhórje żu wone w Jendźelskej njemdrike, najstarschi ludźo tam tajke wětry njepomnja. Na morju je żo jara wjele kódźow ponuriko. Też ſ nutska kraja je żo njemako njesboża stako. Jako w Liverpolu jedyn bur ſ konjom nimo jeneje murje jědźesche, żo tuta powali a bura a konja sarasy. W Elton Vale jedyn padazy fabrikski wuheń tsi żony sarasy. W Suyadu bu 9lětna holza duzy se schule wot wětra shrabnjena a do réki cźišnjena, hdźež wbohe dźěcźo psched wocźomaj żwojeje macźerje w żołmach żmjercź namaka. W Little-Eatonje dwě dźěsczi na rězynym brjoży hrajkaschtej; wonej buschtej wot wětra do wody cźišnjenej a żo tepischtej, prjedy hacź jimaj něchtó k pomozy pschińdże. W Chesterje wětr jenej żonje make dźěcźo ſ rukow wutorże, tak so na semju padże a pod koła jeneho wosa pschińdże, kotryž je pschejě.

* Jedyn **sbożowny pinczńik**. Jena 28lětna jendźelska knježna, kotraž ma 7 millijonow hriwnow samożenja, a w Majlandże w jenym woßobnym hoscźeńzu bydli, je żo tam, każ jendźelske nowiny powjedaju, do jeneho 21lětneho rjaneho pinczńika salubowała a wobsankka, żo ſ nim psches mandźelstwo sjenocźicź dacź. Knježnina macź to ſ wopředka dowolicź njeje chzyła, tola dokelž je jejna dźówka poknolětna, dyrbi żo wona tola po jejnej hłocźazy skożowacź a je nětko do Majlanda pucźowała, so by żwojeho pschichodneho żyna bliże sesnała.

* Kóždemu, kiž **na padawu khoroscź, na widlischcza a nerwy cźerpi,** móżemy żwětożławnu, wot najwyschschich lékarskich autoritätow pschipósnatu, tak rjez spodźiwnu hojazu methodu knjesa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlépje poruczicź; wobrocź żo toho dla kóżdy khory ſ połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele żwoju strowoscź, na kotrejž wróczenju hižo sadwělowachu, saßo dostanu. W domje knjesa profeßora namaka kóżdy widlischczaty cźichu hospodu, njesamożity tunjo; każ ſ wěsteho żórka wěmy, żu płaczíšny, hacź runje je město wulke, poměrnje tunje. Listne hojenje a pschipóßłanje podróbneho wopißanja khoroscze. Też dyrbimy pschispomnicź, so knjes prof. dr. Albert hakle po sjawnym polěpschenju sapłaczenje żada.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Kokuschka, dźěłaczeŕ na Židowje, ſ Hanu Augustu Schtleńczerjez ſ Zyżez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Martha, Korle Jaroměra Frenzela, żukelniskeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Pawlika, dźěłaczerja na Židowje, dź. — Martha Margaretha, Hugo Bruno Hórniga, formera na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje. — Herman a Marja, njemandź. dwójnikaj w Dźěżnikezach.

Pětrowska zyrkej: Jurij Kurt, Jurja Lowki, dźěłaczerja na żelesniży a wobydlerja, ż.

Zemrjeći:

Dźeń 23. januara: Franz Felix, Handrija Mieśnarja, krawza pod hrodom, ż., 7 m. 22 d. — 24. Morwa narodźena dź. Khorle Augusta Kaplerja, skałarja w Hornjej Kinje. — 25. Handrij Ota, dźěłaczeŕ ſ Lubjenza a wobydleŕ wokrjeżneje dźěłaczérnje na Židowje, 59 l. 10 m. 27 d. — 28. Emil Max, Augusta Lischki, dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, ż., 1 l. 1 m. 1 d. — 29. Minna Martha, njebo Handrija Schneidera, bywscheho fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l. 1 m. 29 d.

Łužica 1884 čisło 2. Wobsah: Rjany jaty. Spěw wot Radyserba. — Narodny dom w Budyšinje. Bohusław Sporušk. — Běžina Łuka. (Pokračowanje.) Wot J. Pjecha. — Přećelam. Kříž na pohrjebnišću. Sonettaj Čišinskeho. — Mudračkowy kózlik. (Skónčenje.) Směšk wot M. B. — Kaponica. (Powjedančko z luda). E. Helas z Njeswačidła. — Należnosće towarstwow: Zapis sobustawow „Serbowki" w Prazy. Rozprawy. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Přinoški a dary I. za Maćicu Serbsku, II. za Towarstwo Pomocy, III. za maćičny dom.

Mißionske powjesće. Wukhadźeja měßaczńje. Cźażopiß ſ Bożeho kraleſtwa domach a wonkach. Płaczíšna na lěto 60 np. Samolwity wudawaŕ M. Domaschka, duchowny w Roßaczizach. Ssobuwudawaŕ J. Jakub, duchowny w Njeßwaczidle. Czíschcź a sakożk Gustava Wenzela w Wojerezach. — Czíżło 1, 1884. Wopschijecźe: S Bohom dale! — A. Powschitkomne mißionske powjesće. — B. Powjesće ſ nascheho evangelsko-lutherskeho mißionstwa. — Powjesće ſ zyrkwineho a schulskeho żiwjenja woßebje żerbskich ev.-luth. woßadow. — Skutki zyrkwineje luboscze. — Na nowe lěto. Spěw wot G. Hataża ſ Maleje Dubrawy. — Wschelake ſ pißmow abo podawkow. — Nawěschtki.

Bramborske Nowiny. Pischotej Schwela a Jordan. Pschiżo na stwortk kuždego tyżeńa a płaschi w schischczárni na běrtyl léta 75 np., na póscze 1 mk., wot pósta do domu pschińaßony 1 mk. 15 np. Schischcź a sakożk F. W. Brandta w Choschebuzu (Cottbus). [Ssu jenicźke delnjołużisko-żerbske nowiny. Kóżde czíżko wopschija 4 strony in quarto a płaczi, woßebje kupjene, 10 np.]

Wjedro w **Londonje** 1. februara: Czopłe.

Płaczíšna żitow a produktow w Budyschinje

26. januara 1884.

Żitowy dowos: 3163 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	93	10	24	9	52	10	42
Rożka	7	78	8	4	7	92	8	4
Jeczmjeń	7	10	7	25	7	10	7	43
Wowß	6	70	6	90	6	80	6	90
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	50	17	—	—	—	—	—
Bérny	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra	1	80	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	12	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	26	—	27	—	—	—	—	—
Proßata 823 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Psches żudnistwo ma żo na pschedawacź: 1. měrza 1884 pólna a khežna leżomnoscź cźišło 36 w Hodźiju, na 1800 mk. taksirowana. — 15. měrza 1884 khežna leżomnoscź cźišło 4c w Dźiwocźizach, na 13,500 mk. taksirowana. — 22. měrza 1884 leżomnoscź cźišło 9 w Jatsobju, na 5100 mk. taksirowana.

Schtóż chze nowiny, za nawěschtki najkmansche (woßebite cźażopiży), najlépje nawjedźicź, tomu poruczamy, so by żo na **annoncowu expediziju Haasenstein & Vogler** w **Dražďanach, Wilsdrufferstraße 24,** wobrocźił. Za **Budyschin** a wokolnoscź je w tutym měsce sastupnik **M. Weiser.**

Khěža a khlamy na pschedań.

Jena ſolidnje nowonatwarjena khěža na wožiwjenej haßy w **Budyſchinje**, ſ 2 wulkimaj khlamomaj, ſ rjanymi pinzami, ſe ſahrodu atd. ma ßo ßwójbnych wobſtejenjow dla pod ſpodobnymi wumĕnjenjemi hnydom pſchedacź. — **Materialnotworowe khlamy** móża ßo pſchi kupjenju hnydom pſchewſacź. Napraſchowacź ſa wſchĕm dalſchim pod adreßu: **A. B. C. 3 poſtlagernd Bautzen I.**

Khěža, maßiwnje twarjena, ſ półpjata kórzom pola a łuki, ſa wojnarja ßo woßebje hodźaza, je hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Liebiga** w Ketlizach.

Wucźehnjenja dla je **ſahrodniſka žiwnoſcź** ſ 33 jutrami (morgenami) pola a łuki a ſ tórfniſchczom, ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerki **Łukaßoweje** w Borſchczi pola Delneje Wólſchiny.

W Kryngelezach pola Hamora rosborſkeho wokrjeßa (Kringelsdorf bei Boxberg Kr. Rothenburg O./L.) je **ſahrodniſka žiwnoſcź** ſ maßiwnym domſkim a hródźnym twarjenjom, ſ 63 jutrami pola, łuki a hole, dla khoroſcze wobßedźerja ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja

Mateja Recka
w Kryngelezach pola Hamora.

Ssylna, młoda cźehnita **kruwa**, blisko ſ cźeleczom, je na pſchedań. Hdźe? to je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Derje dźerżany dźĕcźazy **wosyczk**, kaž tež półſtrowany dźĕcźazy **ſtólczk** ſtaj tunjo na pſchedań na žitnej haßy 12 w khlamach.

---

12 woteſtajenych khachlow

po 40 khachlizach a 20 rózkach, ßu kóžde khachle po 12 mk. na pſchedań.

H. R. Teutſcher,
horncźerſki miſchtr.

Strowe kruſchwinowe a wólſchowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje
mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Awkzija.

Jutſje **njedźelu 3. februara** po połdnju wot 3 hodźin budźa ßo w **Ratarjezach** cźißko 3 žonjaza draſta a möble ſa hotowe pjenjeſy na pſchebadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija.

Na Njeßwacźilſkim majoratſkim reviru

budźa ßo

wutoru 5. februara t. l.

ßlĕdujze naſtajane **wužitkowe a palne drjewa**, jako

50	khójnowych ſchtomow wot 12 do 20 cm. ßrjedźneje tołſtoſcze, 8—10 m. dołhich,	Wotdźĕlenje 7 a 8
100	khójnowych klozow wot 9 do 29 cm. hornjeje tołſtoſcze, 3—5 m. dołhich,	
90	khójnowych žerdźow wot 10 do 15 cm. delnjeje tołſtoſcze, 8—11 m. dołhich,	
60	Rm. khójnowych palnych ſchcźĕpow,	
40	= = kuleczkow,	
116	= = pjeńkow,	
15	ſtotnjow walczkow,	
90	Rm. toho runja,	
9	= khójnowych palnych ſchcźĕpow,	Wotdźĕlenje 9
4	= = kuleczkow,	
39	= = pjeńkow,	
68	khójnowych dołhich hromadow,	

ſ wumĕnjenjom naßadźenja a pod wumĕnjenjemi, pſched awkziju woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w drjewniſchczu, wotdźĕlenje 7, pſchi Jeńſcheczańſkich mjeſach rano w 10 hodźinach.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Nieprajchk.

Drjewowa awkzija
na Hrodźiſchczańſkim reviru.

Wutoru 12. februara 1884

budźa ßo na drjewniſchczach w **trawnym hacze** (w bliſkoſczi Hrodźiſchczańſkeho fórbarka) a w **Skale** (w bliſkoſczi Wujezkowſkeho młyna) leżaze

90 brĕſowych dołhich hromadow (ßylnych),
12 khójnowych = = (ßylnych), a
50 khójnowych wužitkow 3—7 m. dołhoſcze a 13—25 cm. tołſtoſcze

pod wumĕnjenjemi, w awkziji woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w **Arnoldez** lokalu w **Hrodźiſchczu.**

W Hrodźiſchczu, 28. januara 1884.

J. Wiedemann, hajnik.

Gustav Römer,

cźrjewowa pſchedawarńja en gros a en détail

w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy cźo. 7,

porucza wſchĕ druźiny **ßelenych** a tež **tajkich rußowſkich wowcźich cźrjewow** w nowej najlĕpſchej tworje.

Narodnodźeńſke a **roszłohnowanſke khartki, kwĕtki ſa pomjatnik** a **pißne albumy** porucza w bohatym wubjerku

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Njekaſchluj!

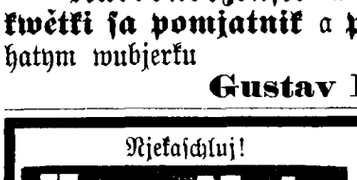

Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopójnate, dopokaſane a najlĕpſche** diätetiſke ßrĕdki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dyhawoſcźi, ſazwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju**, wot **najjednorſcheho katarrha** hacź k **ßuchoczinje**. — Wyſche wjeleliczných pſchipójnaczow mamy tež **dźakne** pißmo wot **Jeho Excellenzy półneho marſchala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** mĕſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Mĕrſchow** na žitnych wikach.

Dźĕlba khójnoweho, ſchkowronczeho a brĕſoweho ſtejazeho drjewa je na pſchedań w Wĕlkczejach cźißko 7.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźĕlbje a kóždy dźeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len**, a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Kedźbu!

Sswinjaze mjaßo, 4 porſty tołſte, punt 60 np.,
ßuſcheny półcź . . . . . pt. 80 np.,
žyry półcź . . . . . = 70 =
ßadleſchczo . . . . . = 70 =
tucźnu bĕłu kołbaßu . . = 70 =
ßuſchene ßwinjaze mjaßo = 75 =
dobry kołbaßowy ſchmalź = 60 =

Wſcho pſchi **3** pt. wotkupjenja tuniſcho, pſchedawa

Otto Pötſchka,
rĕſniſti miſchtr
na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe) cź. 28.

Ad. Rämſch
na žitnych wikach

porucza **zokoroſyrop** woßebneje **ßłódkoſcze**, punt po 18 np., najlĕpſchi **ßwinjazy ſchmalź**, pt. po 64 np., **khofej**, paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje**, wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež reſt wobſchkodźeneho **rólkateho tobaka**, pt. po 30—50 np.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlĕpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuniſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe porucźataj

bratraj Mĕrſchej
na žitnych wikach.

Maſchinowe wolije

wſchelakich hódnoſczow ſa cźežko- a lóhkokhodźaze maſchiny,

wolij ſa ſchijaze maſchiny

w bleſchach po 50 np. a wuważeny porucza najtuniſcho

Otto Engert,
en gros. **drogowe khlamy.** en détail.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tunscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaćizny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Mĕschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźĕlbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Turkowske a czĕßke ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlĕpsche** 55 np., porucza jako jara tunje
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Wulki skład khofeja,

ßyry wot 70—160 np. po puncze,
paleny = 100—200 = = =
pschi wotewsaczu 5 puntow punt 5 np. tunscho.

Wschĕ druźiny, derje ßłodźaze, porucza
Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunscho,
porucza
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pĕtrowskej zyrkwi 5.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,
kaž tez **sodu, schterku, bĕrnowu muku, petrolej, ßwĕczenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaćiznach
mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Khofej

ßyry punt po 80 do 130 np., paleny pt. po 100 do 180 np., kaž tez ßwój skład **Dürrenberge skeje jĕdźneje a skótueje ßel-**
porucza **C. Hanska**
na zitnych wikach.

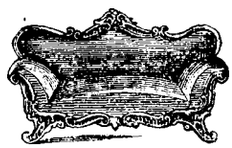

Sofa a matrazy, sczinowe a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpiĕsle** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacz k najlĕpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza
K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haßy 8

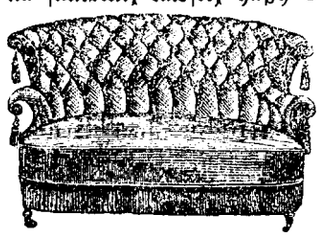

Najnowši
spodźiwny časnik
jenož za 7 markow.

Jenički, amerikanski, wubjerny
remontoirski časnik

bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swĕće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlĕpšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewĕrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k mĕnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźĕćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlĕpšich dźĕłaćerjow swĕru regulirowany, a hnydom k trjebanju hotowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 lĕta damy.

Naš general-agent w Winje scele tute časniki kóždemu za prjedy pósłanu płaćiznu wot
jenož 7 markow
abo tez z „Post-Nachnahme“ a maja so skazanja adressować:
Herrn KANN,
General-Agent
in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

Kral. sakske konzeß.
kharty k hraczu
wolijobarbne, s dwójnymi a jednorymi wobrasami po 70 np.
porucza
Louis Gastorff
7 na schulskich hrjebjach 7.

Sa konfirmandkow

porucza **kaschemir, czorny** a **bruny** w wulkim wubjerku, kaž tez
k njewjesczinskim drastam
czornu židu wschitkich hódnosczow po najtunischich płaczisnach
Eduard Hartmann
na snutsknej lawskej haßy.

Czornu židu
porucza
k njewjesczinskim drastam
jako nĕschto woßebne a tunje
H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe } m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe } für Frauen a Dutzend 11 Mark.

Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Konditarńja a khofejownja
Roberta Mücki
na rózku seminarskeje a Hoschiz haßy
porucza wschĕdnje czerstwe **pjeczwa,** symne a czopke **picza, piwo, wino** atd. atd.

Potajne khorosczе

sahoju na sakładze najnowscheho wĕdomnostneho wußlĕdźenja, ßame najstraschnische pady. Toho runja hrósbne ßlĕby **tajuych mkodostnych hrĕchow** (onaniju), **njemóznosć nerwow** a **impotenzu.** Najwjetscha diskrezija. Proschu wo podrobnu khorostnu rosprawu.

Dr. Bella,
ßobustaw wucz. towarstwow atd.
6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Van Houtena
čisty rozžidnjacy
kakao
najlĕpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.
Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**
Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lĕpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Pschedkoschliki
sady sapnycź
porucza **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Direktne
póstske parokłódźistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w **Budyschinje.**

Kajüta № 300. Srjedźnotrym № 80. Dźĕći młódše 12 l. za połojcu młódše 1 lĕto 9 M.

Kóždu **wutoru** ßo **wolij bije** w młynje w Stróži (pola Rakez).
E. Wöhm.

Serbske dźiwadło w Łahowje

njedźeln 10. februara.

Hrate budźe:

Z e r a,

jata knježna na rubježnym hrodźe w Korzymju.

Ryćerska činohra w 6 jednanjach.

Započatk wječor w 8 hodźinach.

So ßym ßo jako **rěčnik** w **Budyschinje** saßydlił, dowolam ßebi najpodwólnischo wosjewicź.

v. Rechenberg.

Expedizija na schulerskich hrjebjach 3

po 2 skhodźe.

Podpißany porucźa ßo k prjódkstejazemu twarskemu cźaßej jako kryjeŕ **schiferowych tšěchow** a poskicźa k tomu też ßwój skład jendźelskeho, franzowskeho a thüringskeho tšěschneho schifera.

August Schumann

w Budyschinje na Hoschiz haßy (Goschwitz) 12.

Wotewrjenje bětnarstwa.

Cźesćźenym Sserbam w **Łusku** a wokolnosćźi s tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w Łusku na Wósporskej drósy cźißko 25 jako bětnaŕ saßydlił, a porucźam ßo pschi potrjebje dobroćźiwemu wobkedźbowanju. Ja budu ßo ßwěru prózowacź, so tych, kiž mje wopytuju, stajnje s dobrej tworu pschi tunjej płacźisnje spokoju.

Porjedźenja wschěch druźinow bětnarskeje twory ja se wschej pilnosćźu a tunjo wobstaram.

W Łusku. S pocześćowanjom

Hermann Wicźas (Lehmann).

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcźam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin.

Khudym darmo.

Sserbske a němske

spěwarske knihi

wot najjednorschich do wyßokoelegantnych swjaskow se ßomota porucźa w wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

H. R. Teutscher, hornczeŕski mischtr

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33,

porucźa ßwój **wulki skład** wschěch druźinow **khachlow** we wschěch barbach, s dobrej dźerźazej glasuru po **jara poniżenych płacźisnach.**

W wudawarni Serb. Nowin je ßlědujza knižka sa 1 mk. 25 np. dóstacź:

Die den Thierschutz betreffenden Gesetze und Verordnungen. Im Auftrage des Verbandes der sächsischen Thierschutzvereine herausgegeben von Amtsrichter **Wetzlich**, Vorsitzender des Thierschutz-Vereins in Bautzen.

Pschi thorosćźach, kiž lěto wot lěta mjes domjazym skotom sakhadźeja, ma tón, kotrehoż skót skhorje, to a druhe, w tajkim nastupanju wot sakonja postajene, ßwěru wobkedźbowacź, hewak jeho s pjenjesami abo s jastwom pokhostaja a wón shubi wyschе toho też sarunanje, kotrež budźischе hewak sa ßwój padnjeny skót dóstał. — Druhi saßo do schtrafy sapadnu, dokelž se skotom tak njewobkhadźeja, kaž to sakoń prjódkpischе. — Někotrykuliž też dosćź podróbnje njewě, schto ma w nastupanju howtwy, ßwěriny, ptacźiny a rybow wobkedźbowacź, a dyrbi jemu to potom ßud wulożicź, — ale tajke wuloženje je drohe. — Duź je horka pomjenowana knižka w napohladźe na to wschitko jara wużitna, tak so móżemy ju wschěm gmejnskim prjódkstejerjam, rychtarjam, ratarjam, rěsnikam atd. najlěpje porucźicź.

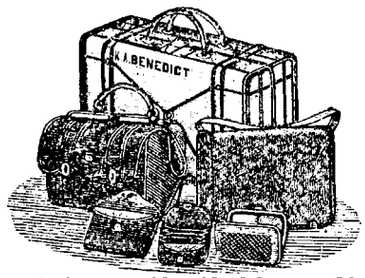

Kofry a toschе, schulske ranzki, holcźe toschе, portemonneje, zigarrowe etwije ßamßneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucźa najtunischo

K. A. Benedict

na snutsknej lawskej haßy 8.

Dźiwocźanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smějе, da-li Bóh, njedźelu 10. makeho rózka popołdnju w 2 hodźinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hódźinu. **Pětr Mkónk.**

Dokelž ßym ßwojeho prjedawscheho bětnarskeho puschcźika a tutón toho dla sa mnje žane skasanja horjebracź nima, dha proschu, pokasujo na to, so ßo moje **bětnarstwo** porjadnje dale wjedźe, najpodwólnischo wo to, so by ßo mi w tajkim nastupanju dowěrjenje też dale spožcźiło.

Też ßo wote mnje wschitke **schicźe,** kaž woßebje **žonjaze schwadlistwo** wobstara.

W Bukezach, w januaru 1884.

S pocześćowanjom

swudowjena Windlerowa,

bětnarska mischtrka.

Ći evangelsko-lutherscy Serbja w Draždźanach, kotřiž chcedźa so w tutym měsće k **serbskemu towarstwu** zjenoćić, chcyli to podpisanemu w bližšim času wozjewić, zo móhło so tuto wotmyslenje bórzy do skutka stajić.

Bjarnat Krawc, wučeŕ.

Adreßa: Lehrer Bernhard Schneider, Dresden, Christianstraße 8.

---

2 dźěłacźerskej wobydleni

s běrnjazej rolu stej próśdnej.

Knjejstwo w Wutolcźizach.

Dwaj **schulerjej** móżetaj jutry dobry a tuni pension pola podpißaneje dóstacź.

Alma Beeg

na garbarskej haßy cźo. 1.

Pytaja ßo

pschi wyßokej mšdźě kmana dźówka sa ßwinje, dómske a hródźne dźówki, tšecźakojo, konjazy hólzy a wolazy wotrocźzy psches pschistajazu žonu **Heinoldowu.**

Holza se wßy, 20 lět stara, kotraž je hižo ßłužiła, ßo k 1. měrza t. l. k jenemu něschcźanskemu knjejstwu w Draždźanach pyta. Dobre wopißma ßo žadaja a holza ma ßo prjódkstajicź pola knjenje inspektarki Brüchneroweje w něschcźanskim hospodarskim dworje pschi ßyrotnej khěži w Budyschinje.

Pěkna, sprawna holcźka, po możnosćźi w domjazych dźěłach hižom nashonjena, ßo k 1. měrzej na ßłužbu pyta psches

knjeni farařku **Kilbrigowu**

w Budyschinje, seminarska haßa cźißko 3, 3. poskhód.

Też je tam wschо dalsche shonicź wo jenym tunjo na pschedań stejazym starym, ale hischcźe derje dźerźanym **kschidle.**

Pohoncź.

Na burske kubło njedaloko Budyschina ßo kmany a strósby prěni pohoncź pyta. Tajzy, kotřiž maju dobre wopißma, njech ßo na pschistajazu žonu **Heinoldowu** w Budyschinje wobrocźa.

Na wßach

ßo wot woßebneho woheńsawěscźazeho towarstwa pikni, derje poruczeni knjeza pod najspodobnischimi wuměnjenjemi hnydom postaja. Wobschěrne samolwjenja njech ßo póscźelu pod W. M. 084 na „Invalidendank“ w Draždźanach.

Sa moje **kolonialno-, barbotworowe a spirituosowe khlamy** pytam k jutram t. l. ßerbskeje rěcźe mózneho **wucźobnika.**

R. Hauptmann

w Budyschinje na bohatej haßy 22.

Sa moje kolonialno-tworowe a spirituosowe khlamy pytam ja k jutram mkodeho, ßerbskeje rěcźe mózneho cźłowjeka jako **wucźobnika.** **Arno Möckel**

na ßerbskej haßy.

Kmany **wucźobnik** móże pola podpißaneho k jutram město dóstacź.

August Schletza,

pjekarski mischtr

na rózku garbarskeje haßy.

Wucźobnik pytany!

Hólcźez, kiž chze **schewstwo** nawuknucź, pola podpißaneho město dóstanje.

Gustav Hahn, schewski mischtr na nowych hrjebjach (Neugraben) 9.

Jeneho **wucźobnika** pyta k jutram

Ernst Biermann w **Hodźiju.**

Wucźobnika pyta **Lódny,** rjemjenjerski mischtr w **Rakezach.**

Mały cźorny **pudel** je ßo pschiwdał. Satso dóstacź w Skanezach cźißko 18.

Hrimotaza ßława

Khorli Skopej w Kschiwej Borschcźi, so ßo zyła wjeß tschaße a schkowroúcźe drjewo pólku rejwa.

Sjawny dźak!

Knjesej **Libschej** ßo rjenje dźakuju, so je mje tak nadobnje pschi sjawnym poßedźenju ßudnistwa wotwjedł.

Jakub Rychtař w Wětrowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 9. februara 1884.** **Lětnik 43.**

W **Draždźanach,** 6. februara. Jeje Kralowska Wyšokosćź knjeni prynzeßyna Jurjowa je ßo wczera wječor w 10 hodźinach 35 minutow cźišche minuła. Jeju Kralowskej Majestosćźi a zyła ßwójba Jeho Kralowskeje Wyšokosćze prynza Jurja, wyšoki mandźelski se 4 prynzami a 2 prynzeßynomaj, kaž tež portugisyski póßłanz stejachu płaczizy wokoło mrějazeje łoža. Psched hrodom běsche ßo po nawjedźenju cźežkeje srudoby, kotraž je Kralowski dom potrjechiła, jara wjele želazeho luda shromadźiło.

(Jeje Kralowska Wyšokosćź prynzeßyna Donna Marja Hana, portugisyska a algarviska infantka [prynzeßyna], sakska wójwodka, dźówka portugisyskeho [portugalskeho] krala Ferdinanda, běsche ßo 21. julija 1843 narodźiła a 11. meje 1859 woženiła. Tutón dźeń wokoło pschipołdnja sta ßo w [hłownym portugisyskim měsće] Lißabonje požohnowanje Jeje mandźelstwa s Jeho Kralowskej Wyšokosćźu prynzom Jurjom, sakskim wójwodu. Sswjedźeński pschijěsd Jeju Kralowskeju Wyšokosćźow do ßydelneho města Sakskeje měješe ßo 28. meje dopołdnja w 10 hodźinach. — Po někotrych měßazach by ßo po tajkim Jeju ßlěborny mandźelski jubilej ßwjeczik. Bóh je pak hinak wobsanknuł!)

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Cźěło njebocźiczkeje prynzeßyny Jurjoweje pschewjese ßo ßrjedu wječor s hrodu na dołhej haßy, hdźež bě wona wumrjeła, do tak mjenowaneho prynzowskeho hrodu, hdźež bu w tamnischej hrodowskej khapałzy na podnoże, s cźerwjenym ßomotom poczehnjene, psched woltař stajene. Cźěło, kotrež bě prjedy balsamirowane, wotpoczuje w zynowym, se ßomotom wubitym kaschczu. Paradne wustajenje ßo stało njeje, dokelž bě prynzeßyna na straschnu khowjazu, po tajkim na natykazu khorosćź wumrjeła. Toho dla ßo tež, hacž runje je ßo jeje wotemrjecźe wschěm kralam a wjerchan k nawjedźenju dało, nichtón na pschewodźenje proßył njeje. Pjatk wječor w 7 hodźinach sta ßo khowanje prynzeßyneje cźěła do kralowskeho pohrjebnischcźa w katholskej dwórskej zyrkwi. (Podróbnische wopisanje toho ßameho sa tydźeń damy.) Na kralowskim dworje je 8njedźelske žarowanje, tola powschitkowne krajne žarowanje žane njeje, dokelž ßo tajke jenož pschi wotemrjecźu krala, kraloweje abo krónprynza stanje. Toho dla ßo w draždźanskich kralowskich dźiwadłach tež jenož někotre dny njehrajesche a ßu wschě tamnische a druhe dźiwadła hižo dźenża ßobotu saßo wotewrjene a ßo w nich dźenża wječor s nowa hraje, jenož w jenym ßo hakle jutsje njedźelu s nowa hracź póczne. Wotdźerženje konzertow a druhich sabawow je kóždemu do jeho ßamßneje wole date a móže w tajkim nastupanju kóždy cźinicź, kaž chze.

— S Barlina piśaja, so budźe nětko němski póßłanz w siamskim hłownym měsće Bangkoku postajeny, dokelž je ßo pschi składnosćźi wopyta siamskeho prynza Prisdanga pokasało, kak wužitne by to sa němske pschekupstwo a wikowanje było. W dalokej Asiskej bě hacž dotal jenož w Chinesyskej a Japanskej němski póßłanz. — Do toho cźaßa, hdyž ßo nowy sakoń wuradźi, w kotrymž budźe postajene, kak wjele smeje krajna kaßa a kak wjele smeja pschichodnje schulske gmejny k sdźerżenju ludowych schulow a k sapłacźenju jich wucźerjow w Pruskej dawacź, budźe drje hischcźe khwilu tracź, kaž s Barlina piśaja. Gmejny pak a woßebje wucźerjo hižo dawno na to cźakaja, so by ßo w tajkim nastupanju twjerda wěstosćź postajiła. — Dźiwajo na prjódkstejazy 87. narodny dźeń Jeho Majestosćze khěžora Wylema je ßo wot towarstwa, k tomu sakoženeho, knižka wudała, w kotrejž ßu někotsi offizirojo khěžorowe wojerske žiwjenje wopisali. Tutej knižzy, kotruž je khěžor ßam pschehladał, je tež jeho wobras pschiwdaty, a wona jenož 80 np. płacźi, tak so by ßebi ju kóždy prědawschi, nětcźischi a pschichodny wojak sa tajki tuni pjenjes cźim lóžo kupicź móhł. Tež ma ßo wona po móžnosćźi w schulach rosdawacź. — Dokelž je khěžor zyle strowy, dha je ßo wóndano w kralowskim hrodźe wulki a pyschny bal wotdźerżał, na kotrymž běsche khěžor dlěschi cźaß pschitomny a se wschelakimi hosćźemi mikosćźiwje rěcźesche. — Němske wójsko ma w tu khwilu 148 regimentow infanterije a 93 regimentow kavallerije. — Na pruskim kralowskim dworje je dwěnjedźelske žarowanje wo njebocźiczku prynzeßynu Jurjowu poruczene. — Pruski krónprynz ßo na khowanju prynzeßyny Jurjoweje wobdźěli.

Awstrija. Dla mordowanjow a hroženjow, kotrež ßu ßo w poßleńschim cźaßu w Winje se strony rubjeżnikow a sozialistow stałe, je awstriske ministerstwo na Win a pschedměsta, k njemu ßkuschaze, wurjadne polizajske skutkowanje wuprajiło. — Duž ßu tam bórsy tójschto tamnischich sozialistiskich nawjedowarjow do jastwa ßadźili a wjele jich pschiwißarjow s města a kraja wupokasali. Tež je ßo tam jena knihicźischcźernja sankka, dokelž ßo w njej radikalno-sozialistiske nowiny „Zukunft“ cźischcźachu. — Dale ßu ßo wobydlenja wschelakich sozialistow w winskich pschedměstach pschepytałe a je tam polizija w někotrych dynamitowe patrony namakała. — Ministerpschedßyda hrabja Taaffe pschi rosestajenju, kotrež wón dla „wurjadneho skutkowanja“ w winskim ßejmje da, mjes druhim rjeknu, so je wot sozialistow niz jenož pjatnacźe ale hižo něhdźe ßydomdźeßat listow pschipóßłanych dóstał, w kotrychž ßo jemu se ßmjercźu hrosy. Mjenujzy jedyn sapóßłanz bě ßo ministra sjawnje woprašchał, hacž je wěrno, so je pjatnacźe tajkich listow dóstał. — Na awstriskim khěžorskim dworje ma ßo 15 dnjow žarowanje wo prynzeßynu Jurjowu. — Słóstnik, kotryž je wóndano polizista Bloecha w winskim pschedměsćze Floridsdorfje skónzował, je wußłědźeny. Wón je sozialist.

Jendźelska. S Afriki ßu hubjene powjesćze pschischłe. Mjenujzy general Baker, kiž je s jendźelskeho wójska do wójska egiptowskeho městokrala stupił, bě wóndano po toho poruczności s egiptowskim wójskom pschecźiwo falschnemu profetej (Mahdi) wucźahnuł. Tutón Bakera mjes Trinkitatom a Tokarom nadpadnu a tak sbi, so Baker 2500 muži, 14 kanonow, wschě kamele, s wjetscha wschu muniziju a zyrobu shubi. S tych europiskich offizierow, kotsiž pola njeho běchu, je jich 17 padnuło. Baker a tsjo jendźelszy wyschzy ßu žiwi wostali, toho runja tež něhdźe 500 wojakow. Kraj Sudan je sbubjeny.

Rußowska. Powjeda ßo, so ßnadź se žeńtwy khěžorskeho prynza Sergija s heßenskej prynzeßynu Hilžbjetu niczo njebudźe, dokelž wona s evangelskeje wěry k prawoßławnej (grichisko-katholskej) pschestupicź nochze.

Dobyty prozeß.

(Skónczenje.)

Nasajtra psched wjeczorom wudowa Bartlowa saßo sa kolwrotom ßedżesche a pschi ßebi na tón lubosny ßón spominasche, kotryż bèsche ßo jej wczera dżak. Mjes tym wona s wóknom won pohladuje a widżi, kak ßußodowy wotroczk s wobèmaj konjomaj do hata jècha. Wón na jenym konju ßedżi, na druhim pak Asbachowy jeniczki ßyn, strowy wóßomlètny hólczez. Konjej pomaku do hata dżetaj a ßo dale a bóle k jeho ßrjedżisnje bliżitaj. Woda je s kóżdej krocżelu hłubscha. Na jene dobo kóń, na kotrymż hólz ßedżi, poskoczi a jeho do wody cżißnje. Wotroczk ßo sastróżi, wubrodżi s konjomaj s hata a s nimaj każ wrótny domoj cżèri, so by tam wo pomoz wołak. Bartlowa pak ßebi dołho njepschemyßli. Wona s domu wuskoczi a bèżesche, tak rucże hacż móżesche, psches pucż a slèse do hata a pschińdże do tajkeje hłubiny, so jej woda hacż k hubje stupa. Hólczez je runje saßo horje spuwnuł. Wona jeho s ruku twjerdże sapschimnje a spèschnje do ßwojeho doma njeße. Tam jeho do ßwojeho ßamßneho koża położi a jeho se wschej lubosczu hlada. Hólz woczi wotewriwschi na ßwoju wumóżerku, kiż wscha mokra psched nim steji, spodżiwajo shladuje. Jeje wutroba wot sbóżneje radosczе pukoze, so je ßo jej tón skutk tak derje radżił. W tym wokomiknjenju ßo durje wotewrja, a Asbach sastróżeny a żałosczo dó jstwy skoczi. Wona pak jeho pschecżelniwje wita, prajizy: „Njestarajcże ßo, ßußodże, ale budźcże wjeßoły a dżakujcże ßo Bohu! Wasche dżèczo je żiwe a ja ßebi myßlu, so jemu stróżele niczo wadżicż njebudża.“ Asbach khwatasche k kożu, w kotrymż jeho ßynk leżesche a jemu ßwojej ruzy radostnje napschecżiwo tykasche. Wón toho hólza k wutrobje tkóczesche, njemóżesche pak żaneho ßkowa prajicż. Bartlowa jeho proschesche, so by to dżèczo psches nóż pola njeje wostajił, dokelż budże to sa nje wèscze uajlepje, a ßlubi, so chze toho hólza hacż k jutsischemu ranju ßwèru hladacż a pytacż. Asbach s hłowu kiwnu, schtoż bè snamjo, so je s tym s pokojom. Potom pak woteńdże, ani ßkowczka njeprajiwschi. Pschetoż na jeho hłowje palesche ßo żehliwe wuhło, każ japoschtoł rjeknu (Rom. 12, 20), a jemu ßo sesda, jako budżische ßo jemu wulki różk wot jeho ßuknje wotrèsnuł, każ nèhdy tamnischemu israelskemu kralej (1. Sam. 24, 5), a jako dyrbjał wón Saulowe ßkowa, Davitej prajene, też tej wbohej wudowje prajicż a jej rjeknucż: „Ty ßy prawischa, dyżli ja!“

Nasajtra rano bèsche hólczez strowy a cżerstwy. Wón wjeßoły do starschiskeho domu bèżesche. Tola ani Asbach ani jeho żona njepschińdżeschtaj, so byschtaj ßo wumóżerży ßwojeho dżèscża dżakowałoj. Wona pak też na to wotczakowała njebèsche, dokelż mèjesche wschak hewak doscż staroscże, kak by khósty, s prozeßa nastate, sapłacżicż móhła. Dżeń po dnju a tydżeń po tydżenju ßo minu, ale se ßudnistwa nichtón po pjenjesy njepschińdże. Cżaß je dawno nimo. Wona njewè, schto dyrbi ßebi w tajkim napohladże myßlicż. Jedyn pschecżel jejneho njeboheho muża je jej te pjenjesy skóncżnje pożczik, a wona ßama na ßud dże, so by tam khósty sapłacżiła. Tola jej praja, so je to hižo dawno wobstarane a w dobrym porjadku, a so je jejny ßußod kwitonku ßobu wsał. To je jej radostna powjescż. Wona saßo domoj khwata, so by potom k Asbachej dóschła, ßo pola njeho wobhonjała a też jemu dżak prajiła. Ale lèdom je domoj pschischła, dha Asbach ßam k njej pschińdże. Jako chze ßo jemu dżakowacż, wón rjeknu: „Toho dla njejßym nètko k Wam pschischoł; ale ja chżych ßo jenoż praschecż, cżeho dla ßwoju rożku tamle na roli njepożnijecże?“

„Moju rożku?“ wotmolwi Bartlowa pokna spodżiwanja. „Schto chzecże s tym prajicż, ßußodże? Rola je dżè Wascha, a ja nimam na njej niczo wjazy pytacż abo żnjecż.“

„Ja wschak ßym tón prozeß dobył“, wotmolwi bur. „Wy pak scże ßo pschecżiwo tutomu wußudżenju na wyschschi ßud powołali a mi tu rolu saßo wotdobyli. Tamle w hacże je ßo druhe wußudżenje wuprajiło a wone rèka zyle hinak, hacż prènje. Ta rola je a wostanje Wasche wobßedżeństwo. Ja ßym te khósty sapłacżił, kiż ßym Wam s njeprawdu naczinił. A nètko je mje moje wumóżene dżèczo hischcże k tomu saßudżiło, so mam Wam żnè domoj swosycż a potom polo s nowa saßycż. Dajcże mi ruku, ßußodżina, a wodajcże mi wschu stóscż, kotruż ßym Wam scżinił!“

A Bartlowa jemu ruku se swólniwej wutrobu da. A jako potom prèni wós se stoczanym żitom do dwora jèdżesche, dha bèsche jej, jako by tón wós połny skota widżika, kotryż bè ßo jej wo ßnje sjewił. Wona na to do ßwojeje komory dżèsche a modlesche a dżakowasche ßo tomu Knjesej. Jeje drasta bè dawno ßucha, ale jeje woczi bèschtej mokrej wot ßylsow radosczе. A też na ßußodowej hłowje ßo żehliwe wuhle wjazy njepalesche. Wobaj bèschtaj spokojnaj a wjeßołaj, pschetoż wobaj bèschtaj ßwój prozeß dobyłoj. A to bè derje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Njedżelu 20. januara dóstaschtaj w tudomnej katholskej zyrkwi knjesaj Jurij Libsch s Mikoczіż a Julius Junge s Wostrowza (poßlenju) mèschnisku ßwjeczisnu. (Mjenujzy katholska zyrkej rosesnawa s zyła schtyri mjeńsche [minores] a tsi wjetsche [majores] duchowne ßwjeczisny.) Mjeńsche ßwjeczisny dóstaschtaj spomnjenaj knjesaj hižo do hód, tsi wjetsche — subdiakonat, diakonat a presbyterat — wudżelesche jimaj hnadny knjes biskop po rjadu prènje tsi njedżele małeho rózka w tudomnej wulkej zyrkwi na jara ßwjatoczne waschnje pschi dopołdnischich Bożich ßłużbach.

S Budyschina. Redakzija „Kath. Posła“ je cż. 3 dopiß wotczischczecż daka, w kotrymż jej snaty dobry pschecżel ßerbskeho luda, knjes A. J. Parczewski, pische, so je wrótßławski knjes wjerchbiskop Herzog tsjom studentam katholskeho duchownstwa w Wrótßławju (Breslau) porucził, so bychu ßerbsku rèczż derje nawukli a tak posdżischo w Kulowskej woßadże jako duchowni skutkowacż móhli. Studenczi, kotrymż je to pschiporuczene, ßu kk. Jäkel, Los a Müller. Prèni s nich je hornjołużiski Sserb, druhaj dwaj pak staj Polakaj s Hornjeje Schlesynskeje. Woni chżedża ßo nètko wo dospołne nawuknjenje ßerbskeje rèczże pilnje staracż. Jim pobrachuje pak dotal na knihach. Sserbam by ßo po tajkim derje hodżiło, tajkemu njedóstatkej wotpomhacż. Toho dla póscżelcże rècznizy a druhe pschiruczne knihi tutym pschichodnym ßerbskim duchownym. Student Los bydli w biskopowym konwikcże, a na njeho mózecże poßyłki do Wrótßławja adreßowacż. So wón a jeho towarsch Müller jako Polakaj ßerbsku rèczż skoro derje nawuknjetaj, je wèste.

S Dżeżnikez. Wutoru 5. februara wjeczor w 9 hodżinach w pschitwarku kólnje tudomneho kowarskeho mischtra Töppela woheń wudyri, kiż niz jenoż kólnju, ale też hródż, każ też kruch kowarnje saniczi. Domske njewobschkodżene wosta. Kak je woheń wuschoł, njeje snate.

S Mjedżoiss. Wulki wètr, kiż wóndano sakhadżesche, je pódlanske twarjenje tudomneho hoscżeńzarja powalił.

§* Se Scheschowa. Póndżelu 4. februara bu tudy na łużiski provinzialny ßejm nasch dotalny sapóßłanz, gmejnski prjódkstejeŕ k. Schołta s Njeßwaczidła, s nowa wusmoleny.

S Khróscżiz. Njedżelu 3. małeho rózka wotdżerża tudomne spèwarske towarstwo „Jednota“ rjany spèwanski ßwjedżeń a to pod wjedżenjom ßwojeho młodeho dirigenta k. wucżerja Hile w hoscżeńzu k. Jurja Wjeńki tudy. Hoscżo, derje kedżbowawschi na pscheproschenje psches „Kath. Posoł“ a Serbske Nowiny, bèchu ßo prawje bohacże seschli, tak so bè sala bórsy pschepjelnjena. Se ßerbskich towarstwow bèchu sastupjene: Sarècżanske towarstwo, Kukowska bjeßada, Jaßenczanska ßerbska bjeßada, każ też Kukowska wóhnjowa wobora. — W schescżich hodżinach sapocża ßo spèwanje po programmje a spèwy ßame ßu ßo derje lubili, pschetoż wschitke pschipósnachu ßo s móznym plazanjom, jene solo s chorom a jedyn spèw s mèschanym chorom dyrbjeschtaj pak ßo wospjetowacż. — Jako bèchu ßo wutroby psches spèw posbèhnuke, żadasche też żołdk ßwoje prawo, tak so ßo po spèwanju shromadna wjecżeŕ srjadowa, na kotrejż ßo na półtsecża sta hoscżi wobdżèli. Blida bèchu s mnohimi jèdżemi wuhotowane, tak so móżesche ßo kóżdy do wole naßycżicż. Pschi wjecżeri ßo wschelake ßławy wunjeßechu a to prènja wot k. dirigenta na nascheho krajneho wótza, Jeho Majestoscż krala Alberta, jako sakitarja Sserbow. Na to wusphewa ßo pod pschewodom hudżby „Krala Bóh pożohnuj“. — W dlèjschej rèczi potom pschedßyda „Jednoty“, k. Michał Kokla-Lißak, pschipitk na „kcżew Sserbstwa a ßerbskeho spèwa“ wunjeße a to na sakładże ßkowow:

„Młodżi, stari: Bóh spèw dari,
Psches njón wótczinstwo ßo twari.
Schtóż ßo sa spèw shrèje,
Lubosczż k Sserbstwu smèje;
Duż, o bratsja, spèwajcże,
So nam Sserbstwo njesaúdże!“

Tele ßkowa wopschijeja zyły samèr nascheho dżenßnischeho ßwjedżenja. Spèw, tónle kraßny dar Boży, je móż, kiż pokhmurjeneho bóle hnuje, dyżli rèczenje abo czitanje. Spèw pschekraßnja duschu, wuliwa radosczż do wutroby a posbèha potuleneho ducha. Spèw rjany a kraßny połóża horjo a wożiwja nadżiju na lèpschu pschichodnosczż. Kralowski spèwaŕ Davit wołóżesche Sawloweho błudżazeho ducha se spèwom a synkami harfy. Cherub a Seraf spèwataj a jeju hymny klincża psches njebjeski raj. A my cżłowjekojo, my dyrbjeli nèmi wostacż a njewużiwany wostajicż tónle ßwój kraßny njebjeski dar?! Duż

njech klincza tež dale nasche spěwy, pschetoż woni maja tež wulku ważnosćź sa narodne žiwjenje nascheho Sserbstwa. Sserbski spěw cžini nam macžernu rěcź lubu a drohu a wubudża nam luboscź k wótznemu krajej a k lubej žerbskej Lužizy. Haj, tak dołho hacž budża žerbske spěwy w Lužizy klincžecź, „Sserbja, Sserbja wostanu". Naschej lubej žerbskej Lužizy, nascheho spěwa a lubeho Sserbstwa dalschemu kcžěwej wunješmy hrimotazu žkawu! — A tak žo tež sta wot pschitomnych. — Tseczi pschipitk wunješe žo wot k. mischtra mlynka w klóschtrje, dokelž rěcžnik žerbskeje rěcže mózny njeje, w němskej k. wucžerjej Hili jako wotkubkarjej (Pflegevater) towarstwa. — Schtwórty rěcžnik k. Jakub Kmjecź s Kosarz žkawjesche „Jednocže" k narodnemu dnjej a pschejesche jej žylne pschibjeranje na žobustawach, so by k lětu — da-li Bóh — s nowa žwojich hoscźi na tak kražne waschnje swješelicź móhka. — Hischcže žkawjesche žo tež k. hoscźeńzar Wjeńka sa tak nadobne pschihotowanje jědžow a pilne sastaranje hoscźi. — Po wjeczeri pak pěkna sabawa dale trajesche. Herzy dźěkachu wješoke kuski, mkody lud sawješeli žo pschi pschistojnych rejach, a mjenje wuskocžni žo delka w hoscźeńskej stwě pschi karanczku bruneho se žerbskim žkowom w žerbskim duchu radostnje sabawjachu. —*la.*

S Njebjelczicz. Njedźelu 27. makeho rózka žwjeczesche žo w naschej zyrkwi žwjedźeń, na kotryž běchmy žo wschitzy hižo dawno wješelili a hotowali: nowožwjeczeny duchowny knjes Jurij Libsch s Mikocźiz bě žebi nasch Boži dom wuswolił, so by w nim prěni ras wopor Bożeje mschě — tak mjenowanu primizu — žwjecził. Kaž je wschudże po katholskim žwěcže tajki czesczowny a wješoky dźeń niz jeno nowožwjeczenemu duchownemu a jeho pscheczelam, ale wschěm wožadnym, haj, wschěm krajanam wyžoko ważeny, tak tež žo w naschej zyrkwi a wožadże wschitko s wulkej radoscźu k tutomu žwjedźenjej hotowasche. Hižo sahe do mschě pjelnjesche žo Boži dom s pobožnymi wožadnymi a zusymi „kwažnymi hoscźemi", so bychu žwjatocžnoscźi pschitomni byli a mkodeho knjesa se žwojimi dobropscheczemi a modlitwami k woltarjej pschewodźeli. Dowolamy žebi, tule s krótka wopisacź, kak žo tajki žwjedźeń wožebje tudy w Sserbach wotbywa. — Hdyž je žo czaž Božich žkužbow pschibliżił, wuńdże prozežion s zyrkwje s khorhowjemi a pod swonjenjom swonow do domu (abo na faru), hdźež mjes tym mkody duchowny na kawzy kleczo žo s modlenjom k žwjatocžnoscźi pschihotuje. Najstarschi pschitomny duchowny, najbóle mkodeho knjesa farař, dopomina mkodeho duchowneho hischcže junu na ważnu žwjatocžnoscź, kotrejež je jeho Boża mikoscź hódneho sczinika. Na to wjedu mkodeho duchowneho khěrlusche spěwajo w žwjeczeńskim czahu do Božeho domu. Psched nim krocza pak tsi pak tež wjazy mkodych družkow w narodnej družczej drascze, kwětki na pucź sczelo a snamjo duchownskeje dostojnosczе njeżo. Jena s družkow njeże na židžanym puzakku selenu rucžanu krónu, snamjo kralowskeje dostojnosczе duchowneho, druha pak njeże seleny rucžany wěnz, dokelž je mkody duchowny dźenża nawoženja — zyrkej njewjesta, kotraž ma tež hacž do žmjercze jeho njewjesta wostacź. — Nowožwjeczenemu duchownemu družczicź płaczi sa najwjetschu czesczź, a tež najthudscha macź wobstara žwojej dźówczicžży, je-li ta sa drużku wuswolena, kražnu drużczu drastu. — Duzy po zyrkwi wobkrjepja duchowny shromadżeny lud se žwjeczenej wodu, na snamjo, so ma žo człowjek jeno s czistej wutrobu k Božemu woltarjej bliżicź. K woltarjej pschischedschi saspěwa primizijant wótsje, kaž zyrkej porucża „Veni sancte spiritus (t. j. Pschińdź žwjaty ducho)", kotryž spěw žo s pschewodom pischczeli (byrglow) dospěwa. — Po skónczenej modlitwje starschi duchowny, wot nowožwjeczeneho wožebje k tomu wuswoleny, na klětku dże; knjesej Libschej prědowasche k. wikar Jurij Nowak s Budyschina wo dostojnosczi měschnistwa, wo winowatosczach (pschiżkuschnosczach) měschnika pscheczіwo ludej a tutoho pscheczіwo njemu. — Po dokonjanym prědowanju pokasa žo nowožwjeczeny knjes prěni krócź shromadżenej wožadże w měschniskej drascze, bliżo žo s naspomnjenej rucżanej krónu nad kheluchom a pschewodżany wot knjesa Austa, hrodowskeho kapłana s Worklez jako diakona, wot knjesa kapłana Kumera s Khroscźiz jako subdiakona a wot tudomneho kapłana knjesa Kubascha jako paranymfa k wulkemu woltarjej, hdźež žo pschi žwjatocžnym khěrluschowanju shromadżisny najwyschscha potajnosczź katholskeje wěry, wopor Bożeje mschě, wukonjesche. — (Wo prawdże hnujaze je waschnje, so po woprawjenju primizianta žwójbni pscheczelio s jeho ruki žwjate woprowanje dóstanu, so po tajkim mkody duchowny, kotryž dyrbi wot nětka wschěm wěriwym žłużicź, tola prěni ras žwojim pschiwusnym sa najwjetschi dżak žwjaty sakrament wudźěla.) — Po Božej mschi spěwasche žo Bohu dżak se spěwom: „Tebje my Boha khwalimy." Na to dawasche nowožwjeczeny duchowny, kaž je to waschnje, kóždemu wożebje Bože požohnowanje, wo kotrymž mjes ludom rěka, so měł žo jeho dla kóń sajeśdźicź, móhko-li žo psches to dóstacź. — Dokelž ma zyrkwinski žwjedźeń powahu sjenocźenja mkodeho duchowneho jako nawoženje s zyrkwju jako njewjestu, wuhotuje žo tež s wonka zyrkwje k czesczi mkodeho knjesa kwaž, kajkiž žo hewak po wschěch Sserbach žwjeczi. Duż tež shromadżichu žo w Njebjelczizach po skónczenej žwjatosczi, kotraž hacž do dwanaczich trajesche, wješeli hoscźo a kwažarjo, kotrychž běsche žo 24 blid naschko, w Kokliz nahladnym hospodarstwje. Dokelž mkody knjes ani macźerje ani nana wjazy nima, běchu jemu Roblez pschecźeljo tudy s pschecźelskej luboscźu hódny kwaž wuhotowali, a tu sradowachu žo kwažni hoscźo po žerbskim waschnju hacž do pósdnjeho wjeczora, a nowožwjeczeny knjes duchowny žo po skónczenej popołdnischej Bożej žłużbje s nimi towarschesche a sradowasche. — Bóh pschewodżej mkodeho měschnika se žwojej hnadu a spożcź jemu czikoscź a strowoscź, so by sa duchowne žboże žwojeho luda sbożownje skutkował, kaž je žo hižo prjedy sa jeho žwětne žboże a narodnu czesczź žwěru prózował.

S Jěžowa. Hižo tsecźi krócź w januaru tudy 30. januara wjeczor ½10 hodźin woheń wuńdże, s kotrymž žo pódlanske twarjenje kublerja Schöny spali. Tež tutón woheń je sakoženy.

S Wulkeho Radschowa. Njedźelu 3. febr. tudy w Michelez kuble woheń wudyri a jeho, kaž tež žužodowe twarjenja do prócha a popjeła pschewobrocźi.

Wšelčizny.

* Spoczatki žerbskeho towarstwa na budyskim gymnasiju. (Pokracžowanje.) Jako běchu Smoleŕ a s wjetscha tež druzy jeho towarschojo žwojich dalschich studijow dla Budyschin 1836 wopuschczili, dha sbytkni tamnischi žerbszy gymnasijastojo w žwojim žamowuwuczowanju žerbskeje rěcže sastachu a towarstwo do wěsteje womory padże. Tola dołho njetrajesche, dha žo tajke towarstwo s nowa sakoži a to tajke, kiž běsche lěpje srjadowane, dyžli prěnjsche. Mjenujzy po nucźenju primanarja Možaka Kłožopólskeho (Mosig v. Aehrenfeld), kiž bě tu wěz prjedy hižo s towarschom Imischom rospowjedał, shromadżichu žo 25. februara 1839 wschitzy budyszy žerbszy gymnasijastojo wyschschich tsjoch klažow w Imischowej stwě na lawskej haży, so bychu žebi žwoje žerbskorěczne wuknjenja wuradżili. Jako sakoženo tajkeho noweho žerbskeho gymnasijalneho towarstwa běchu žo tam seschli: 1) Khorla August Možak* Kłožopólski s Njesnarow (nětko rěcžnik w Lubiju), 2) Jaromer Hendrich Imisch s Bukojny (nětko farař w Hodźiju), 3) Khorla Bohuwěr Zur (Sauer) s Drjeczina († jako kandidat duchownstwa), 4) Michał Domaschka s Komorowa (nětko farař w Nožaczizach), 5) Jan Khorla Rencź se Skanez (nětko farař w Ketlizach), 6) Handrij Libscha s Raboz (póstsk sekretař w Draždżanach), 7) Jaromer August Hilbrig s Porschiz († jako farař w Hrodźischczu), 8) Khorla Moritz Pjetawa s Khwaczіz († jako wucžeŕ w Lupoj), 9) Adolf Schokta s Hornjeho Židowa (posdźischo ökonom) a 10) Bruno Pohlenz s Minakała (posdźischo ökonom).

Tucźi sakożichu towarstwo pod pomjenowanjom societas slavica Budissina a s wotpohladanjom, so by kóżdy žobustaw žerbsku rěcź lěpje spóznał, so ju njeby sabył, ale ju wjele wjazy tak derje nawuknuł, so by móhł něhdy Sserbam k wužitku bycź. — W žwojich wustawkach běchu tež na to dźiwali, so bychu žebi sa towarstwo žerbsku knihownju srjadowali. — Potom dźěsche starschi towarstwa, sa kotrehoż bě Možak Kłožopólski wuswoleny, s wuradżenymi wustawkami 24. haprleje k knjesej Siebelisej, tehdomnischemu rektarjej budyskeho gymnasija, powjedasche jemu wo sakoženju žerbskeho towarstwa a proschesche jeho, so by towarstwo wobtwjerdżił a jemu dowolił, žo w prěnjej klažy gymnasija skhadżowacź. Knjes rektař Siebelis to swólniwje dowoli a prajesche pschi tym tež dobrocźiwje, so chze žo sa to staracź, so by knihownja towarstwa, kotruž běchu jeho žobustawy sakożili, w pschebytkach gymnasijalneje knihownje město dóstała.

Jako bě žo powjescź wo nowym žerbskim gymnasijalnym towarstwje rosnjeżka, dóstachu jeho žobustawy se wschelakich stron pižma, w kotrychž běschtej jim radoscź a spodobanje nad jich skutkom wuprajenej. K dopokasmu toho chzemy tudy jenoż list žkawneho němskeho starożitnostarja a stawisnarja K. Preuskera k nawjedźenju dacź. Wón ma žo tak:

* W lěcże 1716 je Jan Možak s Njesnarow s pjeczimi druhimi Sserbami žerbske prědarske towarstwo w Lipsku žobu sakożił. Njeje to Bože wjedźenje, so jedyn žobustaw tuteje žameje Možakez žwójby 123 lět posdźischo podobne žerbske wědomostne towarstwo w Budyschinje sakoži!

(Original.)

„An den
wendischen Gymnasiasten-Verein
in Budissin.

Mit innigstem Vergnügen habe ich durch Herrn Mosig von Aehrenfeld das edle Streben dortiger Gymnasiasten vernommen, welches der Förderung der oberlausitzisch-wendischen Sprache und Geschichte gilt. Beginnt schon im Jünglingsalter der Eifer, sich so nützlichen Gegenständen zuzuwenden, so ist auch ein desto erfreulicherer Erfolg und Fortgang im Mannesalter, als Lieblingssach unter treuer Berufserfüllung, zu erwarten, und die Folgezeit läßt manche Erschließung zahlloser, jetzt noch vorliegender Räthsel der slawischen Vorzeit mit Zuversicht hoffen.

Ist es mir auch nicht vergönnt, näheren Antheil daran zu nehmen, so gewährt es mir dennoch hohe Freude, einen so erwünschten Verein in Budissin wirken zu wissen; als einen kleinen Beweis dieser theilnehmenden Gesinnung bitte ich die Uebersendung der beiliegenden Schrift — Blicke in die vaterländische Vorzeit — anzusehen, die ich der Vereinsbibliothek einzuverleiben ersuche.

Fahren Sie unabläßig fort, meine jungen wendischen Freunde! das vorgenommene Ziel eifrig zu verfolgen; mit Stolz und Freude werden Sie dann auf die glückliche Jünglingszeit zurückblicken, wenn Sie einst als Berather und Vertreter des Volks zu dessen Wohle wirken, und wenn die Jahre eintreten, wo man ernster zurückblickt auf den bald vollendeten Lebensweg, und wo dann es allein beglückende Beruhigung gewährt, die Ueberzeugung gewonnen zu haben, daß eifrige Pflichterfüllung und ein stetes Streben zu eigner allseitiger Veredelung, wie zur Wohlfahrt Anderer, unausgesetzt Verstand und Herz belebte.

Mit dem sehnlichsten Wunsche Ihres Wohlergehens verharre ich hochachtungsvoll

Ihr
ergebenster
K. Preusker,
Rentamtmann.

Großenhayn,
am 16. März 1841."

(Pschełožk.)

„Sserbskemu
gymnasijastskemu towarstwu
w Budyschinje.

S najwutrobnischej radoscu ßym psches k. Moßaka Kloßopólskeho nadobne prózowanje tamnischich gymnasijastow nawjedźił, kotrež spěchowanju hornjołužisko-ßerbskeje rěcze a stawisnow płaćí. Sapoczńje-li hižo w młodźeńzowskej starobje horliwosć, ßo tak wużitnym pschedmjetam pschiwobroczićí, dha hodźi ßo też cźim radostnischi wuspěch a postup w mużazej starobje, jako lubostka pod ßwérnym dopjelnjenjom powołanja, doczakać, a pschichodny cźaß da nětotrezkuliz wukoženje njeliczomnych, nětko hischcze pschedležazych hódanczkow ßłowjanskeho praczaßa s wěstoscu ßo nadźijecź.

Njeje mi też spoczczene, ßo na tym bliże wobdźělicź, dha mi tola wyßoku radosć poskicza, hdyż wěm, so tak pěkne towarstwo w Budyschinje skutkuje; jako małe wopokasmo tutoho dźělbjerjazeho smyßlenja proschu ja pschipóßłanje pódla leżazeje knihi — Blicke in die vaterländische Vorzeit (pohlady do wótznokrajneho praczaßa) — pschipósnacź, kotraż njech ßo w knihowni towarstwa sameścźi.

Pokračujucze bjes pschestacza, moji młodźi ßerbsźy pschecźeljo! sa wottyknjenym kónzom horliwje honicź; s hordoscu a radoscu budźecze potom na sbožowny młodźeńzowski cźaß nasad hladacź, hdyż Wy něhdy jako radźicźeljo a sastupjerjo luda k jeho lěpschemu dźěłacze, a hdyż léta sastupja, hdźeż ßo na żiwjeńsku pucź, skoro dokonjany, rosumnischo wohladujemy, a hdźeż potom to jenicźży wobsbožazu spokojnosć skicźi, hdyż ßmy pscheßwědczenje dobyli, so ßwérne dopjelnjenje pschißkuschnoscow a stajne prózowanje wo ßamßne wschostronske wudokonjenje, każ wo druhich lěpsche, bjes pschestacza rosum a wutrobu wożiwjesche.

S horzym pschecźom Waschego derjemécza wostanu s poknym wyßokowaženjom

Wasch
najpodwólnischi
K. Preusker,
rentski hamtman.

W Wulkim Hajnje,
16. měrza 1841."

(Pokračowanje.)

Ssejmski dopiß.

S Draždźan. Psched něktorym cźaßom běchmy naspomnili, so ßo ßnadź sakoń wuradźi, po kotrymż pschichodnje w Sakskej żadyn kowař, kiż w konje-kowanju pruhowanje wobstał njeje, njebudże konje kowacź ßměcź. Druha komora sakskeho ßejma je w tychle dnjach tajki sakoń sa dobry spósnała a to ßo też wěscze w prénjej stanje. To pak płaćí jenoż wo kowarjach, kiż chzedźa po sapoczatku léta 1885 s kowarstwom abo woßebje s konje-kowanjom sapocźecź. Wschitzy dotalni konje-kowarjo, njech ßu pruhowani abo niz, ßmědźa ßwoje dźěło, każ dotal, też dale wobstaracź. — Też je ßo na żadanje wyschscheho krajneho ßuda wot wobeju komorow sakoń wujednał, po kotrymż maja ßo wschě nowe sakonje a druhe wukasy a pschikasy wyschnoscze hnydom po jich wudaczu kóżdej gmejnje wosjewicź. To ma ßo pśches wuwěschtk stacź, kotryż ßo w kaschcźiku abo khamorku, na wobydlenju gmejnskeho prjódkstejerja wißazym, wupojßnje. Tak by kóżdy shonił, schto ßo sakońszy pschikaże abo sakaże, tak so njeby pschichodnje nichtó prajicź móhł, so budźische wěscze to cźinił a druheho ßo wostajił, hdy budźische wjedźał, so je jene pschikasane, druhe pak sakasane.

Porjedźenje. Wo sakskim dawki-dawanju, wo kotrymż tydźenja rěcźachmy, je ßo tehdy w tym a druhim smólk stał. W 15. klaßy je jenoż 10,182 dawki-dawarjow, kotsiż ßami 600,276 mk. dawka płacza. — Wschěch dawki-dawarjow je 1 millijon 162,694, a wot nich ßłuscha 504,021 — po tajkim něhdźe połowza — do 1. a 2. klaßy, a cźi jenoż 541,788 mk. nawdadźa; ta druha połowza ma pak nimale 13 millijonow nawdacź. A schtoż tych 5 najbohatschich wobydlerjow nastupa, dha maja cźi shromadnje 8 millijonow 209,253 mk. létnych dokhodow, a dyrbja woni s tychle ßwojich dokhodow létnje ßami 245,850 mk. dokhódneho dawka do krajneje kaßy saplacźicź.

H. K.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Khěžeŕ Handrij Janasch a jeho mandźelska w Delanach běschtaj 6. dezembra 1883 w lěßu tamnischeho kublerja Bjenady jědlowy wjerschk, 1 hriwnu hódny, sa ßwoje mużicze wotrěsakoj a pschi tym 3 hr. schkody w lěßu naczinikoj. Ssud jeju toho dla k 12 dnjam jastwa, k sarunanju schkody a k wotewsaczu nałożenej piły saßudźi. — Marja Madlena Lawkschowa w Małych Debßezach bě pola żiwnoscźerja Vogta w Ssowrjezach ßydr sa 1 hr. a pólcza sa 2 hr. 50 np. wsała a dósta sa to tydźeń jastwa. — Rychtaŕ Klótka w Khrószcze bu toho dla, so bě Hańżu Bukanowu w ßwojej korczmarskej stwě s pjanoscze khětro nabił, k 10 hriwnam khostanja wotßudźeny. — Sskużobna dźówka Marja Helena Stangez s Nowych Koperz běsche ßwojej hospoßy, hoscźeńzarźy Farakowej w Pomorezach, s pißneho sekretarja najprjedy 6 hriwnow, druhi krócź 10 hr. a 9. dezembra 30 hr. wsała a bu toho dla k 5 njedźelam jastwa saßudźena. — Tśechikryjeŕ K. A. Schmarander s Konjez běsche wot sańdźenych hód po kraju wokoło dundał, pschi tym proßył a wopacźne wopißmo pokasował. Sa to wscho bu k tśinjedźelskemu jastwu wotßudźeny. — Schulski hólczeż Jan Handrik se Zidowa bě s tych 28 hriwnow, kotrež běsche jeho 20létny bratr Handrij 9. novembra 1883 kubleŕzy Schołcźinej w Njeßwaczidle kradnuł, 5 hriwnow jako dar dóstał a je brał, hacź runje wjedźesche, so ßu kranjene. Wón ßwojeje młodoscze dla żaneje schtrafy njedósta, tola bu wobsanknjene, so ma ßo skerje a lěpje do porjedźernje (Besserungsanstalt) dacź.

Přilopk.

* Dźěłacźeŕ Jan Bohuwěr Belger w Małej Sswónzy (Kleinschweidnitz) ßwjecźesche ßobotu 26. januara se ßwojej mandźelskej Marju rodźenej Wünschez s Truße ßwój skoty mandźelski jubilej a dóstaschtaj jubelskaj mandźelskaj, w tu khwilu 70 lět staraj, ßwjedźeńske pożohnowanje w lubijskej wulkej zyrkwi. Belger je s léta 1827 na wjeßnym ryczeŕkuble ßwěru dźěłał, a ßo jemu wot lubijskeho hamtskeho hetmana, knjesa s Thielau, w pschipósnaczu toho medailla „sa ßwěru w dźěle" pschepoda.

* W jenej wßy blisko Detmolda w tychle dnjach ßylny tokśty worjechowy schtom puschcźichu a jón rosrěsachu, pschi cźimż s nutska njeho na prósdnym měscze hromadu worjechow, nimale 2 kórzaj, namakachu. Se schtoma, kotryż bě loni wjele płodow njeßł, bě ßo na dobo wjetschi dźěl worjechow shubił. Wobßedźeŕ ßebi tehdom myßlesche, so ßu wot paduchow kranjene. Nětko je ßo skóncźnje pokasało, so ßu je — wjewjercźki spakoscźiłe.

* Ssrjedu tydźenja w nozy je ßo wot jeneho wojaka, w Küstrinje pschi pólverniskim magazinje strażowazeho, jedyn muż satšélił. Tón ßamy ßo s palazej zigarru k magazinej bliżesche. Wojak na njeho tśi krócź sawoła, so dyrbi stejo wostacź. Dokelż muż na to njeposkhasche, wojak kulku na njeho wutšéli, kotraż hnydom jeho żiwjenju kónz sczini. Satšéleny bě, każ ßo posdźischo shoni, duchakhory.

* Podobny njeskutk każ w Winje, kotryż daloko a schěroko ludźi do straca staji, je ßo sańdźeny tydźeń w Mnichowje stał. Nadpad mějesche ßo zyle po waschnju winskeho jenoż s tym rosdźělom, so tu pśches njón żadyn cźlowjek żiwjenje njeshubi. Rubježny nadpad ßo w khlamach bankiera Wilhelma pschipołdnju w 12 hodź. sczini. W tutym cźaßu tam młody, woßebnje swoblekany muż sastupi a ßo młodeho pschekupza, ßameho w khlamach pschebywazeho, woprascha, hacź ßu pjecźprozentske pokodnjonemske kreditne sastawne

listy na pschedań. Jako pschekupz wotmolwi, so tu žanych njeje, zusy cžlowjek schěšćzrokaty revolwer s dybsaka wucžeže a na pschekupskeho nětkotre kulki wutsěli. Tutón, žmjercz nastrójany, žebi myžli, so je trjecheny a skoku se sadnymi durjemi won cžeknu. Jako rubježnik widžesche, so je žam, wón wschě w wukkadnym wóknu wupołožene pjenjesy, něhdže 4000 hriwnow, shrabnu a s nimi cžeknu. Pschekupski bě bjes tym do žužodneje khěže doběžał, a ludźi tam prožył, so bychu žo sa paduchom puschcžili. Na sto ludźi bě žo rucže sběžało, kotsiž sa rubježnikom cžerjachu a jeho bórsy dóscžahnuchu. Rubjeństwo bu jemu wotewsate, a bankier sažo dóstate pjenjesy na to s nowa w wukkadnym wóknje wupokoži. Mjeno rubježneho mordarja žo sa krótki cžaž wužlědži. Wón rěka Eduard Lottenburger, je žyn jeneho mnichowskeho tapezirarja, 24 lět stary a hacž dotal njekhostany. Jedyn žandarm, kotryž bě s nim w jenym regimencže žkužił, jeho sesna. Lottenburger bě bjes pjenjes byk a wudawasche, so je, wo mordarskim nadpadže na winskeho bankiera Steinerta shoniwschi, wobsanknuł, žebi na podobne waschnje pjenjesy dobycz. Wón bě žebi hižom psched tsjomi dnjemi njeskutk wotmyžlił a w tutym cžažu khlamy bankiera Wilhelma wobkedžbował.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Weser, dźěłaczeŕ w Hrubjelcžizach, s Marju Sidoniju Wuschikez tam. — Khorla August Donath, dźěłaczeŕ w Hněwžezach, s Marju šwudowjenej Mikanjowej rodź. Libuschez tam. — Handrij Pětschka, skałaŕ w Nadžanezach, s Marju Zyžez tam.

Pětrowska zyrkej: Handrij Wika, dźěłaczeŕ a wobydleŕ, s Hanu Skopez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Ewald, Handrija Mětracha, dźěłaczerja na Židowje, ž. — Jurij Albert, Handrija Scherbela, khěžkarja a cžěžle w Małžezach, ž. — Jan Herman, Jana Bohuwěra Scholtyy, khěžkarja a dźěłaczerja w Dźěžnikezach, ž.

Pětrowska zyrkej: Khorla Hans, Khorle Alberta Lißaka, tapezirarja a wobydlerja, ž. — Hana Martha, Jana Augusta Flaka, dźěłaczerja a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Ota Richard a Kurt Bernhard, Ernsta Michała Wicžasa, dźěłaczerja tu, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 26. januara: Arthur, Khorle Augusta Jaroměra Nowaka, dźěłaczerja a wobydlerja, ž., 11 m. 21 d. — 27. Khorla Max, Jana Augusta Lischki, domownika, ž., 1 l. 2 m. — 28. Ernst Josef Rjencž, kubleŕ w Brěsowje, 44 l. 10 m. 9 d. — 29. Marja Theresa Rostokez, Khorle Ernsta Nuczana, žiwnosczerja w Wurizach, mandźelska, 26 l. 5 m. 11 d. — 31. Jan Josef Rudolf Thiel, rěcžnik tu, 58 l. 5 m. — Pětr Bartko, dźěłaczeŕ na Židowje, 37 l. 11 m. 21 d. — 2. februara: Marja Lejna, Jaroměra Augusta Philippa, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l. 7 m. 19 d.

Wjedro w **Londonje** 8. februara: Samróczene.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

2. februara 1884.

Žitowy dowos: 2712 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża (50 kilogr.)	9	23	10	18	9	52	10	42
Rožka (50 kilogr.)	7	72	7	91	7	91	8	4
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	3	7	25	7	10	7	43
Wowž (50 kilogr.)	6	70	7	—	6	70	7	—
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	80	2	10	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sstóma 600 =	26	—	27	—	—	—	—	—
Prožata 588 schtuk, schtuka	7	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Khěža a khlamy na pschedań.

Jena solidnje nowonatwarjena khěža na woživjenej haži w **Budyschinje**, s 2 wulkimaj khlamomaj, s rjanymi pinzami, se sahrodu atd. ma žo žwójbnych wobstejenjow dla pod spodobnymi wumjenjenjemi hnydom pschedacz. — **Materialnotworowe khlamy** móža žo pschi kupjenju hnydom pschewsacz. Napraschowacz sa wschěm dalschim pod adrežu: **A. B. C. 3 postlagernd Bautzen I.**

Khěža

s rjanej žadowej a žolotowjej sahrodu je na pschedań w Mnischonzu (Mönchswalde) cžiłko 8.

Wucžehnjenja dla je **sahrodniska žiwnosć** s 33 jutrami (morgenami) pola a łuki a s tórfnischczom, se živym a morwym inventarom na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola wobžedžerki **Lukažoweje** w Borschczi pola Delneje Wólschiny.

W Kryngelezach pola Hamora rosborskeho wokrježa (Kringelsdorf bei Boxberg Kr. Rothenburg O./L.) je **sahrodniska žiwnosć** s maživnym domskim a hródžnym twarjenjom, s 63 jutrami pola, łuki a hole, dla khorosćze wobžedžerja je žwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola wobžedžerja

Mateja Recka

w Kryngelezach pola Hamora.

Wupschedawanje.

Ssobotu 9. a **njedźelu** 10. februara budu ja wschelake **drastne stoffy** po jara **poniženych** ale **twjerdych** płaczišnach wupschedawacz.

August Grützner

w Budyschinje.

Khežniska **žiwnosć** cžišło 22 w Brěsowje s 9 kórzami ležomnosćze je hnydom na pschedań.

W Budyschinku je jene wopalnischczo s pjeczimi kórzami dobrych **polow** na pschedań. Dźělba kupnych pjenjes móže stejo wostacz. Wscho dalsche je shonicz pola korczmarja **H. Nowaka** tam.

Rěsne konje kupuje stajnje po najwyschschich płaczišnach konjazy rěsnik **August Thonig** w Wopakej.

Ssobotu k rěczam w hoscženzu k połmežazej w Budyschinje.

Strowe kruschwinowe a wólschowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Lóhki kruwjazy **wós** s deskami a rjeblemi je na pschedań pola **Jana Bartuscha** w Pomorezach.

Dr. Pattisona

wicžna wota,

najlěpschi hojazy žrědk pschě

wicz a rheumatismuž

wschěch druzinow, jako: wobliczo-, brósch-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicz, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosć. (H. 6300)

W pakczikach po 1 mk. a w polojcznych po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Linke pschi wulkej zyrkwi 5.

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje žo jenož **trjeny len**, a to jenož žobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haži, kupuje.

Pšched wudawarnju Serbskich Nowin je žo jedyn **kluczˇ** namakał.

Njekaschluj!

Huste-Nicht

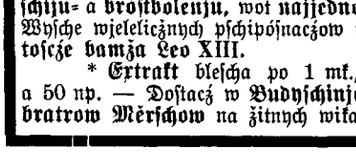

Jenož prawe s tej snamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pšches wjeleliczne džakne pizma **dopósnate, dopokasane** a **najlěpsche** diätetske žrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sazwanju, schiju- a bróstholenju**, wot **najsednorscheho katarrha hacž k žuchoczinje.** — Wschě wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **džakne pizmo Jeho Swjatosczе bamža Leo XIII.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacz w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Dospolna wupschedań.

Czo. 12 na ßerbskej haßy czo. 12.

Mužaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po ßměschnje-tunich płaczisnach, so bych ßwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Drjewowa awkzija.

Póndželu 11. februara rano ½10 hodźin budże ßo 90 hacz 100 hromadow 19létneho wólschoweho a brěsoweho drjewa sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna pschi Sarěczanskim wětrniku.

W Sarěczu, 6. februara 1884.

M. Fiedler.

Drjewowa awkzija.

Na worzynskim, njechornjskim a běłohorjanskim reviru maja ßo na pschešadźowanje pschedacz

póndželu 11. februara t. l.

94 twjerdych dołhich hromadow.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w Njechornju pola Bjedrichez hatow.

Wuměnjenja ßo psched sapoczatkom awkzije wosjewja.

Na Běłej Horje, 1. febr. 1884.

R. Beschow.

Kedźbu!

Sswinjaze mjaßo, 4 porsty tołste, punt 60 np.,
ßuscheny półcz . . . . . pt. 80 np.,
ßyry półcz . . . . . = 70 =
ßadleschczo . . . . . = 70 =
tuczny běku kołbaßu . . = 70 =
ßuschene ßwinjaze mjaßo = 75 =
dobry kołbaßowy schmalz = 60 =

Wscho pschi **3** pt. wotkupjenja tunischo, pschedawa

Otto Pötschka,
rěsniski mischtr
na kotołskej haßy (Kesselgasse) cz. 28.

Ad. Rämsch

na žitnych wikach

porucza **zokorosyrop** woßebneje **ßłódkosczo,** punt po 18 np., najlěpschi **ßwinjazy schmalz,** pt. po 64 np., **khofej,** paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje,** wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež rest wobschkodzeneho **rólkateho tobaka,** pt. po 30—50 np.

---

12 wotestajenych khachlow

po 40 khachlizach a 20 rózkach, ßu kózde khachle po 12 mk. na pschedań.

H. R. Teutscher,
hornczerski mischtr.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "
ßu dostacz pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Sshry khofej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np.,
pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo,
porucza
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosce. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Drjewowa awkzija

na Hrodźischczanskim reviru.

Wutoru 12. februara 1884

budźa ßo na drjewnischczach w **trawnym hacze** (w bliskosczi Hrodźischczanskeho fórbarka) a w **Skale** (w bliskosczi Wujezkowskeho mkyna) leżaze

90 brěsowych dołhich hromadow (ßylnych),
12 khójnowych = = (ßylnych), a
50 khójnowych wužitkow 3—7 m. dołhosczе a 13—25 cm. tołstosczе

pod wuměnjenjemi, w awkziji wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w **Arnoldez** lokalu w **Hrodźischczu.**

W Hrodźischczu, 28. januara 1884.

J. Wiedemann, hajnik.

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim reviru.

Lětusche niskoleßowe sbite drjewa budźa ßo na ßledujzych dnjach a městnach na pschešadźowanje pschedawacz:

Schtwórtk 14. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
w Rudlach 33,00 stotnjow twjerdeje sbiteje walczizny w walczkach,
= 14,70 = = = = w dołhich hromadach,
pschi Lubacze 34,20 stotnjow twjerdeje sbiteje walczizny w walczkach,
pschi małej Sprewi 18,0 stotnjow twjerdeje sbiteje walczizny w dołhich hromadach.

Pjatk 15. februara t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin
w hwězdnej haleji 14,70 stotnj. twjerdeje sbiteje walczizny w walczkach,
= = 2 lipowej klozaj 35 cm. hornjeje tołst., 4 m. dołhej,
na Plußnikeczanskich mjesach 19,50 stotnjow twjerdeje sbiteje walczizny w walczkach, 8 Rm. dubowych kliplow,
na Plußnikeczanskich mjesach 8 Rm. dubowych kliplow,
= = = 2 = schkowrjenczo-drjewow. kliplow.

Wuměnjenja ßo kózdy dźeń psched sapoczatkom pschešadźowanja wosjewja.

Hrabinske Schall-Riaucourske revirske sarjadnistwo w Maleschezach, 7. februara 1884.

Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 14. februara 1884 budże ßo na **Sderjanskim reviru**

60 brěsowych dołhich hromadow,
40 wětrosleńskich hromadow (żerdże, ryhle atd.),
150 walow dubowych knyplow

pschi ⅓ napłaczenja na pschešadźowanje pschedawacz. Shromadźisna rano w 9 hodźinach w korczmje w Sderju.

Hajniski dom w Sderju, 5. februara 1884.

Hajniske sarjadnistwo.
G. Petrenz.

Drjewowa awkzija

na Lupjanskim reviru.

Schtwórtk 14. februara t. l. budże ßo
130 ßuschizowych dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschešadźowanje pschedawacz.

Shromadźisna dopołdnja ½10 hodźin pschi wowczej horje pola nadróżneho hata.

W Minakale, 6. februara 1884.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Serbske a němske

spěwarske knihi

wot najjednorschich do wyßokoelegantnych swjaskow se ßomota porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Sa konfirmandkow

porucza **kaschemir, czorny** a **bruny** w wulkim wubjerku, kaž tež

k njewjesczinskim drastam

czornu židu wschitkich hódnosczow po najtunischich płaczisnach

Eduard Hartmann
na snutsknej lawskej haßy.

H. R. Teutscher, hornczerski mischtr

w Budyschinje na kamjentnej haßy 33,

porucza swój **wulki skład** wschěch družinow **khachlow** we wschěch barbach, s dobrej dźerżazej glasuru po **jara poniženych płaczisnach.**

Narodnodźenske a **roszohnowanske khartki, kwětki sa pomjatnik** a **pißne albumy** porucza w bohatym wubjerku

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Sa konfirmandow

poruczam swjerschne koschle, khornarje, manschety, dźenske koschle, schemisety, shlipsy, khrawaty, dybsaczniki, spódnje kholowy a jeczki, dale sa

konfirmandki:

dźenske a nózne koschle, negliżejowe jeczki, kholowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, shirtingowe ßuknje, korsety, khornarje, manschety, schawle a dybsaczniki.

A. Tschentscher
s napschecza noweje měschczanskeje schule.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wožebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Maschinowe wolije

wschelakich hódnosczow sa czežko- a lóhkokhodźaze maschiny,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny porucza najtunischo

Otto Engert,
en gros. **drogowe khlamy.** en détail.

Turkowske a czěske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

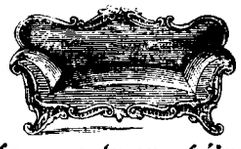

Sofa a **matrazy, sczinowe** a **połstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacž k najlěpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza

K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haßy 8.

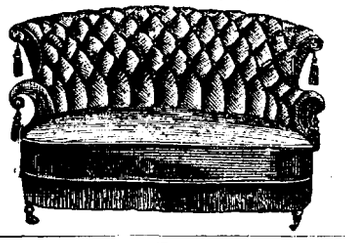

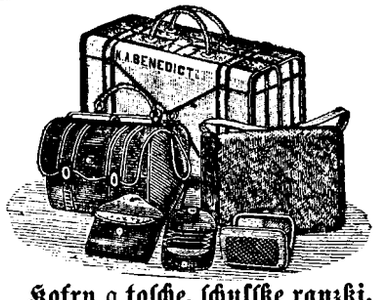

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcze tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo

K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haßy 8.

Kral. sakske konzeß.

kharty k hraczu

wolijobarbne, s **dwójnymi a jednorymi wobrasami** po 70 np. porucza

Louis Gastorff
7 na schulskich hrjebjach 7.

Derje ßuscheny

bachonski polcz,

punt po 80 np., po 10 puntach po 75 np., porucza

Otto Thiemann
na lubijskej drósy.

Najnowši

spodźiwny časnik

jenož za 7 markow.

Jenički, amerikanski, wubjerny

remontoirski časnik

bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swěće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlěpšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewěrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k měnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźěćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlěpšich dźěłaćerjow swěru regulirowany, a hnydom k trjebanju hotowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 lěta damy.

Naš general-agent w Winje scele tute časniki kóždemu za prjedy pósłanu płaćiznu wot

jenož 7 markow

abo też z „Post-Nachnahme“ a maja so skazanja adressować:

Herrn KANN,
General-Agent
in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Kedźbnosće hódne.

Epileptiszy, widlischczazy a nervo-czerpjazy

namakaja wěstu pomoz psches moju methodu. Sapkaczenje po widomnym polěpschenju. Listne radudawanje. Sta sahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuspěchi psches franz. wědomnostne towarstwo s wulkej slotej **medaillu 1. klaßy** wusnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

Direktne
póstske parokódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Dźěcy mjadsche 12 l. za połoju, mjadsche 1 léta **9 M.** Kajuta **M. 300.** Strjedźnotrym **M. 80.**

Konditarńja a khofejownja

Roberta Mücki
na rózku seminarskeje a Hoschiz haßy

porucza wschědnje czerstwe **pjeczwa,** symne a czopłe **picza, piwo, wino** atd. atd.

Podpißanaj s tutym k nawjedźenju dawataj, so knježa

J. G. Hennig & Co. na dwórischczu w Pomorezach,

F. Jaschka na dwórischczu w Herrnhucze,

M. Recks Nachflg. A. Hentschel na dwórischczu w Žiczenju

sklady naju **chamottow, platow** atd. dźerża.

W **Kschiwej Borschczi** pola Budyschina.

B. a C. Möschler.

Podpißany porucza ßo k prjódkstejazemu twarskemu czaßej jako kryjeŕ **schiferowych tšěchow** a poskicza k tomu też ßwój skład jendźelskeho, franzowskeho a thüringskeho tšěschneho schifera.

August Schumann
w Budyschinje na Hoschiz haßy (Goschwitz) 12.

Pschekupska schula w Budyschinje.

Sapoczatk noweho wuczbneho czaßa (w 29. schulskim lěcze) 21. haprleje t. l. — Regulativ a kóžde hewak žadane wukasanje da **direktar Sturm.**

W Budyschinje, w januaru 1884.

Pschedßydstwo pschekupskeje jednoty.

Na **ratarskej wuczerni** w **Budyschinje,** kaž tež na ßadplahowazej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, sapoczmu ßo **pónd'elu 21. haprleje 1884** nowe wuczenja. Dalsche wukasanje dawa **direkzija.**

Serbske dźiwadło w Łahowje

njedźelu 10. februara.

Hrate budże:

Zera,

jata knježna na rubježnym hrodże w Korzymju.

Ryćerska činohra w 6 jednanjach.

Započatk wječor w 8 hodźinach.

Wot 4. měrza ßo w Rakezach

wolij bije.

Dwaj **schulerjej** dóstanjetaj jutry dobry pension pola podpißaneho.

O. Pötschka, rěsniski mischtr na kotolnej haßy (Kesselgasse).

Hólzy, kiž budyske schule wopytuja, namakaja dobry a tuni pension na jerjowej haßy 13 po 2 skhodomaj.

Někotsi **schulerjo** móża pěkne wobydlenje a zyrobu dóstacź. Blizsche je shonicź w Budyschinje na hrodowskej haßy czo. 4 nowe po 2 skhodomaj na prawizu.

Jedyn **schuleŕ** dóstanje dobry pension w strowej městnosczi; dobra zyroba a stajne wobkedźbowanje je wěste.

Na schuleŕskich hrjebjach czo. 1 delka k prawizy.

Dźěłaczeŕske wobydlenja

ßu dóstacź na

ryczeŕkuble w Porschizach.

---

2 dźěłaczeŕskej wobydleni

s běrnjazej rolu stej prósdnej.

Knjejstwo w Wutołczizach.

W Porschizach czißko 13 je jene **wobydlenje,** ßo hodźaze sa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika, na pschenajecze.

Jena **hosposa** ßrěnich lět a, je-li móżno, ßamostejaza ßo k wjedźenju jednoreho hospodarstwa s 3 dźeczimi (wot 1 do 8 lět) pschi dobrej msdźe a zyrobje, kaž tež pschi trajazym mesce pyta a móże bórsy sastupicź.

Wukasanje da knjes **H. Kunack,** pschekupz na bohatej haßy.

Hólczej, kotryž chze **tyscheŕstwo** nawuknucź, móże jutry pola podpißaneho do wuczby stupicź.

E. Fischer, tyscheŕski mischtr w Wojerezach.

Jeneho **wuczobnika** pyta pod spodobnymi wumenjenjemi

Hermann Hoffmann,

tyscheŕski mischtr na taschbarku 2.

Jedyn **wuczobnik** ßo wot krawskeho mischtra **Winklerja** w Radworju pyta.

Proßy ßo, so by ßo **konjazy krym,** ßobotu wot Minakała do Měrkowa shubjeny, pola pschekupza **Kaniga** w Minakale sa dobre myto wotedak.

Wote mnje 14. novembra 1883 w mojim korczmaŕskim lokalu pschecźiwo gmejnskemu prjódkstejerjej knjesej **Handrikej** w Brěsynje njepschemyßlenu, se ßkowami sczinjenu kschiwdu ja s tutym nasad bjeru a knjesa Handrika sa czestneho muża wuprajam.

W Brěsynje, 1. februara 1884.

August Erkner.

Wěnz. dopomnjenja

na rów

Khorle Pawluschez se Styczina pola Lasa.

„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je!"
Tak ßwěrny tschesczan praji,
Hdyž Bóh psches srudne podacze
Joh' do srudoby staji,
Dha ßo s tym ßkowom troschtuje:
„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je!"

Tak, luby nano Pawluschez,
Sso Wy też troschtowaschcze
S tym ßkowom konsche lěto pschez',
Hdyž na to spominaschcze,
So ßmjerć wschak w jenym lěcze tu
Wam ßyna wsa a mandźelsku.

Bóh je Wam toho ßyna wsak
Tak sahe s toho ßwěta
A psches ßmjercź jeho wotwołał
Sa jeho młode lěta,
Haj, w tej najrjeńschej młodosczi,
Hdyž bě lět schesćz a dwazyczi.

Wy byschcze ßnadź najradscho schli
Nětk sa nim do toh' rowa,
So byschcze w tamnej kraßnosczi
Joh' měli saßo s nowa,
Kaž też tu lubu mandźelsku,
Kiž lubowaschcze s wutrobu.

Tón ßyn ßnadź Waß czaß žiwjenja
Njej' roshněwał tu ženje,
Duž bě to Wascha nadźija
A Wasche wotmyßlenje,
So ma wón doma sawostacź
A Waschu žiwnosć na ßo wsacź.

A kaž dźe to nětk husto je,
To bě jom' sawidźane;
Też bě jom' hižo prajene,
So ßo s nim hinak stanje:
So dyrbi s domu nanowoh'
Na ßłužbu czahnucź dałeko.

Wón bě też hižo wotmyßlił,
So na ßłužbu precź póńdże;
Prjeb' hacź pak bě ßo pschistajił,
Ta khorosć na njoh' dóńdże,
To bě ta khorosć poßlenja,
Kiž jeho njej' wjaz' puschczíła.

Tak dwazytoh' dezembera
To konsche lěto běsche,
So Bóh joh' psches ßmjercź wotwoła,
A je ßwěta wón dźěsche,
Hdyž straschna khorosć hłowjaza
Jom' czěło běsche morila.

Bóh jemu druhi wótzny dom
Je pschihotował s hnadu,
Hdźež wón nětk s wulkim wjeßelom
Tam khwali Božu radu
A kraßnu radosć wužiwa
Tam pola thróna jehnjecza.

Wón sawostaji sa ßobu
Tu wbohoh' nana ßwojoh',
Tsjoch bratrow, ßotru, ßwakowu
A druhich lubych mnoho,
Też bližšich, dalschich pschecźelow
A sprawnych, ßwěrnych towaŕschow.

Tak spi Ty, czeßny młodźenžo,
Nětk twoje ßmjertne spanje
Tak dołho, hacź b'dże ßwitacź ßo
Nam tamne sbóžne ranje,
Hdźež Bóh cźe s njeho wubudźi,
Czi s hnady sbóžnosć wobradźi.

Styczanska młodosć psches K. K.

Palma měra na rów

njebo

Handrija Wirtha s Wulkich Sdźar,

wumrje w Ameriży.

Ta ßmjercź, kiž stajnje wokoł' khodźi
Niž jeno tu w Europiskej,
Ta srudobu a žałosć płodźi
W Ameriży też dalokej,
Haj, ta po naschoh' bratra dźěsche
Do Giddingsa tam w Texasu,
Kiž wschak pschi knjesu Schkodże běsche
Na dźěle w dwěmaj po poldnju.

Nasch bratr bě w Stróži narodźeny,
Kiž wjeß tam pola Rakez je,
A na to mjeno Handrij kschcźeny;
Tam do schule też khodźesche.
Hdyž schuliski czaß bě dopjelnjeny,
Dha kowaŕstwo wón wuknische,
Pon k wojakam bu wusběhnjeny,
Hdźež wón dwě lěcze ßłużił je.

A potom dale puczowasche
Po wjele krajach wokolo,
Hdźež wschudźom wscho wobhladowasche,
A potom domoj wrócźi ßo.
Hdyž pak ßo wón nětk ženicź chzyische
S tej Marju Hasej s Wulkich Sdźar,
Dha kowarnju wotnajał běsche,
Jej' nan je hischcze hospodar.

Tam ßo jom' jara derje dźěsche,
Bě dobry dźěłaŕ w kowarni,
Wón pak pschez' dale, dale chzyische,
Najradscho do Ameriki.
A duž staj wonaj wopuschczíłoj
Tu rjanu ßerbsku Łužizu,
Hdźež byschtaj khlěba stajnje měłoj
A ßwoju dobru saßłużbu.

Hdyž dlějschi czaß na morju běschtaj,
Haj, skoro do Ameriki,
A s dźakom k Bohu pomyßlischtaj,
So hórschi czaß ßu pschětrali,
Dha mandźelska na łódźi skhori,
Ach, to bě stysk a srudoba,
Ju njesbožowny podawk mori,
Kiž ju tam nahle pschekhwata.

Dźeń srudnischi byczź njemóżesche,
Hacź jeho dźeń wschak narodny,
Kiž dźeßatoh' oktobra běsche,
Bě wóßom lět a dwazyty;
Joh' narodny dźeń runje běsche
Dźeń ßmjertny lubej mandźelskej,
Kak ßo tam na njón wjeßelesche
Tón luby bratr a wona tej'.

Hdyž wona běsche porodźiła
Do czaßa morwe dźěczatko,
Dha běsche hischcze pół dnja žiwa,
Ssmjercź wsa ju precź wot mandźelskoh'.
Hdyž też je wona pohrjebana
Tam w straschnej mórskej hłubini,
Dha wschak też budże sawołana,
Hdyž saßwita dźeń poßleni.

A wot njeje tak wopuschczeny
Wón pschińdże do Ameriki
Wschón styka polny, wurudźeny,
A w Giddingsu ßo saßydli.
A hlajcze, pschi nim jeno běsche
Ta Mikynkez Marka sdźarowska,
Kiž też do nowoh' ßwěta dźěsche
A s nimaj bě tam czahnuła.

A hlaj, to lonsche lěto běsche
Dźeń tsinaty dezembera,
So wón tam do fabriki dźěsche,
Hdźež s paru deski rěsaja.
Tam popadże tón rjemjeń jeho,
Kiž wjercźi kolo żelesne,
Tak so wón pschińdże spody njeho
A bórsy wumrjecź dyrbjesche.

Wón psched ßmjercźu pak wužiwasche
Też Khrysta wěrne czěło, krej
A ßwoje hrěchi spowjedasche
Tom' ßwojom' lubom' Sbóžnikej.
A tak wón stroschtnje wotßal dźěsche
Tam horje domoj do njebja,
Hdyž tsiżyczi lět stary běsche;
Ssmjercź wsa joh' nahle se ßwěta.

My njewjedźichmy žanoh' próschka,
So luby bratr je morjeny,
Hacź dwanateho wulkoh' rózka
Tu srudnu powjesć dóstachmy.
O, kak ßmy nětko wurudźeni,
So ty tak nahle wumrjeł ßy,
A twój rów, luby bratśje, żenje
My wophlacź tam njem'zemy.

Tak spi nětk derje, lubowany,
Haj, luby bratśje Handrijo!
Wot ßwojich lubych wopkakany,
Hacź poßleni dźeń ßwita ßo,
Hdźež budźesch s rowa wubudźeny
Też daloko tam w Texasu
A saßo s nami sjednoczeny
Psches Božu hnadu na njebju.

Na žadanje

tsjoch bratrow a tsjoch ßotrow

Pětr Młónk.

Sjawny dźak.

Pschi składnosczi naju skoteho kwaßa ßu naju se wschelakich stron s darami jara bohacze poczesczili a swjeßelili. Mój ßo nuczenaj cźujemoj, wschitkim dobroczelam a pschecźelam, kotsiž ßu namaj tutón dźeń na tajke swjeßelaze waschnje njesapomnity sczinili, ßwój najwutrobnischi dźak prajicź, kotryž woßebje płaczi kk. komornikej s **Boxberg** nad Wulkim Wjelkowom, inspektarjej **Reichej** a wuczerjej **Hilbrigej** w Wulkim Wjelkowje.

Jan Bohuwěr Jakub

a

Hanža Jakubowa rodź. **Krantzez**

w Wulkim Wjelkowje.

Mużstwam ßykawow, kotreż ßu nam 29. januara t. l. pschi wóhnju na pomoz pschikhwatali a płómjenja poddußyli, podpißana gmejnska rada s tutym ßwój najwutrobnischi dźak wupraja.

Klinjanska gmejnska rada.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 16. februara 1884.** **Lětnik 43.**

K dopomnjenju na Jeje Kralowsku Wyšokosć

Marju Hanu,

Prynzešynu Jurjowu, Wójwodku Saksku, Infantku Portugisysku a Algarbisku

atd. atd. atd.,

† 5. II. 1884, Swojeje staroby 40 l. 6 m. 15 d.

Wušmuła je w naschim kraju
Lubowana mandželska,
Kotruž wschitzy w česeći maju,
Nětk pak wo nju žaruja.

Bohace bě žohnowane
Jejne šwěrne mandželstwo,
Psches šmjerć nětk pak roswjasane
Nahle je šo pschestało.

Mać bě wona staroscziwa
Swojim lubym dźěćatkam,
Mać bě sprawna, mać bě miła
Prynzam a prynzešynam.

Kak je wschitke lubowała
W šwojej lubej wutrobje!
Nětko je pak wudychała
Swoje drohe žiwjenje.

Krajej krwawi rana nowa,
Tomu šwědži swonow synk,
Srudny steji pola rowa
Žarowazych dźěći rynk.

Drusy ronja też po lizu
S wóčka šylsu džakownu:
Khudži šmilnu pomoznizu
Shubili wschak na njej šu.

Tebi, Božo, poručamy
Wyšokeho wudowza;
Horzu prósstwu k tebi mamy,
Miłosć Boža Wótzowska:

Ssyroty nosch na wutrobje
A je wschitke sakitaj,
Spožč jim pokoj we srudobje!
Wo to prošy šerbski kraj.

D.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Drazdźan pišaja: Jeje Kralowska Wyšokosć, njebocziczka knjeni prynzešyna Jurjowa rěkasche se wschěmi šwojimi mjenami Donna (t. j. knjeni) Marja Hana Fernanda Leopoldina Mikaela Gabriela Karlota Antonija Julija Viktorija Praxedes Franziska de Assis Gonzaga de Braganza-Bourbon, wójwodka saksta a infantka portugisyska a algarbiska. Wona sawostaji wysche Jeho Kralowskeje Wyšokosće prynza Jurja też schěsć dźěći, mjenujzy prynzešynje Mathildu a Marju Josefu, kaž też prynzow Bjedricha Augusta, Jana Jurja, Maxa a Alberta. Jeje nan Jeho Majestosć prjedawschi portugisyski kral Ferdinand je hischće žiwy. Tutón bě sa šwojeho šyna, portugisyskeho krónprynza, tak dołho s kralom, doniž bu tón połnolětny a móžesche portugisyski thrón, to je thrón Portugala a Algarbije, šam nastupicz. — Prynza Alberta, kotryž běsche dlějschi czaš czežko khory, je njebocziczka prynzešyna šwěru wothladała a njeje pschi tym žaneje prózy a wobcežnosće lutowała. Wona běsche pobožna a jara darniwa, tak so nětko też wošebje wjele khudych ludźi wo nju žaruje. A so běsche wona lubosna a lubosciwa mandželska, to je powschitkownje snate. — Nasajtra pschewjese šo czěło njebocziczkeje prynzešyny s hrodu, hdjež bě wona wumrjeła, do tak mjenowaneho prynzowskeho hrodu, hdjež šo do hrodowskeje khapałki psched wołtař staji. Wot tam sta šo khowanje na šwjedženske waschnje pjatk wječor w 7 hodźinach do pohrjebnischcza kralowskeje šwójby w katholskej dwórskej zyrkwi. Wysche kralowskeje šwójby wobdželichu šo na tym też zusy prynzojo a wyšozy knježa, wot wschelakich kralow a wjerchow na pschewodženje póšłani, toho runja běchu zusy póšłanzy, šobustawy prěnjeje a druheje komory sakskeho šejma, měschczanskeje rady a měschczanskeho sastupjerstwa atd. pschischli. Hacz do khowanja šo w khapałzy prynzowskeho hrodu modlitwy a wobrjady stachu, kaž ma šo to po postajenjach katholskeje zyrkwje stacz, a khowanje šame šo też po postajenym rjedže sta. Pschi tym wyšokodostojny knjes biskop Bernert w pschitomnosci wjele katholskich duchownych cželu požohnowanje atd. wudželi a modlitwy wotdžerža. Zyrkej bě wscha s czornym šuknom poczehnjena. — Ssobotu dopołdnja šo zyrkwinske wopomnjenje wukonja a njedželu šo we wschitkich sakskich zyrkwjach minjenje prynzešyny s klětki wotpschipowjeda. — Prynz Jurij je šo psches ministra-pschedšydu generala s Fabrice sa wschitke šwědženja luboscze a czesce, pschi tutej srudnej składnosci wopokasane, sjawnje džakowacz dał.

— S Barlina pišaja, so je khěžor-kral strowy a s ministrami knježerske dźěła wobstara. — S Barlina šu w pošlenschim czašu wschelakich sozialistow wupokasali, a sda šo, so tam w nowischim czašu pschecziwo nim sašo kruczischo wustupuja. — Prynz Hendrich, kiž po morjach a krajach wokoło pucuje, je kralowskej šwójbje k wjedženju dał, so je w sapoczatku januara na kupje Kubje pschebywał. — Pruski šejm dale wuradžuje, a hdyž šebi tam też husto dosc jerje napschecziwo rěcza, dha tola s wjetscha wscho pschiswola, schtož šebi ministrjo žadaja. — Němski khěžorstwowy šejm (reichstag) budže najskerje w měšazu měrzu wotewrjeny. Wjerch Bismark tehdy też do Barlina pschijědže.

Awstrija. So je sozialistiskich mucenjow dla, kotrež w Winje dale a bóle pschibywachu, wot ministerstwa tak mjenowane wurjadne

skutkowanje tam wuprajene, ßmy tydźenja naspomnili. W běhu někotrych dnjow je nětko polizija psches 300 tajkich ludźi s Wina wupokasała, kotsiž běchu do sozialistiskich należnoszćow mjenje abo bóle sapleczeni. — So je pak tam s nowa jedyn poliziśt wot sozialistow tšéleny, to wěrno njeje. Ta wěz je wjele wjazy ta, so dwaj poliziśtaj revolwer (pistoliju) pruhowaschtaj a pschi tym jedyn druheho psches to rani, so s njekedźbnoszće wutšéli.

Franzowska. Biskop Puginier, kiž je s kraja Tokinga psched pschesćěharjemi póhanami do chinesyskeho města Hongkonga cźeknuł, je wot tam franzowskemu ministerstwu powjesćź póßłał, so ßu Tokingzy 1 kschesćźijansko-katholskeho měschnika, 22 katechetow a 215 kschesćźijanow skónzowali.

Jendźelska. S Afriki je pak nowa hubjena powjesćź pschischła, mjenujzy so je falschny profet (Mahdi) egiptowske, pod Tewfikompaschu w Sinkatu stejaze wójsko nadpadnuł a Sinkat dobył. Jeho wojazy ßu tam pjecza wschitkich wobydlerjow a egiptowskich wojakow skónzowali a jenoż żony a dźěćźi pschi żiwjenju wostajili. — Jendźelske ministerstwo je ßo nětko shrabało a hižo tójschto wojakow do Afriki (woßebje do Suakima) wotpóßłako a k tomu pilnje pschihoty cźini, so by jich tam hischcźe wjazy póßłako. — Cetowajo, kral Zulußow, kotryż něhdy s Jendźelcźanami wójnu wjedźesche, potom ßo jim pak podcźißnu, je wóndano wumrjeł.

Rußowska. W Charkowje běsche wóndano w pschekupskim dworje, kotryż ßo moskowski mjenuje, woheń wudyrił a na millijon rublow schkody naczinił. Mjenujzy na tajkich dworach je jedyn pschekupski magazin pschi druhim a jena pschedawarnja pschi druhej, tak so woheń, hdyż tam wuńdźe, lóhko wjele schkody naczini. — Ruski khěžor se ßwojej wyßokej knjenju mandźelskej nětko nimale wschědnje zyle ßam a bjese wscheho wojerskeho pschewoda po měscźe wokoło jěsdźi. To ßo měschcźanam jara lubi, dokelž je to snamjo sa to, so ma khěžor saßo dowěrjenje k ludu a ßo nihilistow wjazy njeboji.

Kruta wola dobudźe.

(Podawk se żiwjenja.)

Jurij Cźěßlak bě muž nimale 35 lět stary, srjadny w ßwojim żiwjenju a też pobožny; mějesche duschnu żonu a jeho dźěćźi běschtej pěknej a pożłuschnej. Jurij bě cźěßla a w ßwojim dźěle jara rosumny a wustojny. Tu na dobo ßo wscho pscheměni, Jurij da ßo do picźa.

Jeho khěża, něhdy khudych ale spokojnych ludźi wobydleńcźko, bě prjedy ßněhběła wobělena, nětko stejesche tu cźorna dźěrawa; w sahrodzy roscźesche luta pjanka, płót wokoło sahrody do hromady padasche. Wó jstwě běchu něhdy nad wóknami sawěschki wißake, tola nětko běchu hižo dawno pschedate; wókna ßame dźěrawe abo tola jeno s papjeru salěpjene. Jeniczki pohlad na khudu khěžku doßahasche, so móhł stawisny wbohich wobydlerjow shonicź. Wó jstwě ßedźesche żónska, hischcźe młódschich lět, ale róże na lizomaj běchu ji wotkcźěte a wjeßoły błysk woczow bě haßnuł. Wboha Marja! něhdy bě tak sbożowna a nětko tak njesbożowna! Pódla njeje ßedźeschtej dwě rjanej holczży; běschtej do rostorhaneje drasty swoblekanej, wobucźa njemějeschtej.

Hižo dléje dyżli dwě lěcźe dyrbjesche Marja se ßwojimaj rukoma j zyku ßwójbu seżiwicź. Saßłuži ßebi s płókanjom a schicźom něschto pjenjes, a ludźo, kotrymż dźěkasche, dawachu ji druhdy jěscź a drastu. W wuwucźowanju ßwojeju dźěsćźi a w pacźerjach a w Bożim domje pytasche ßebi troschta.

Bě runje cźaß k wjecźeri, hdyż Cźěßla khabłajo domoj pschińdźe. Dźeń prjedy bě stare twarjenje podtorhacź pomhał a s tym ßebi něschto saßłużił, so mějesche nětko saßo na palenz. Lědma bě sastupił, skhowaschtej ßo dźěsćźi sa macźerńu ßuknju, ßama macź ßo stróży, dokelž bě jeje muž pjany jara nahły a saskobjeny.

O kak bě ßo tónle muž sa tej dwě lěcźe pscheměnił! Prjedy bě rjany strowy muž był, nětko bě jeho hewak ßylne cźěło pokhilene, stawy jemu tschepotachu, wobliczo bě każ sacźekte; wón njebě wjazy każ prjedy luby mandźelski a staroscźiwy nan. Bě każ se żelesom k ßwojim palenzowym towarscham pschikowany, telko mozy wjazy njemějeschte, so by ßo wot nich dźělił. Sswěrna macź a dźěsćźi běchu płakałe a pacźerje spěwałe, ale wscho sdasche ßo podarmo.

Dźenßa wjecźor Marja niczo njejědźesche; kusk jědże, kiž hischcźe mějesche, doßahasche lědma mużej a dźěsćźomaj. W nozy macź saßo pobožnje a s zyłej wutrobu ßo modlesche a dźěsćźi modleschtej ßo ßobu.

Nasajtra dźěsche Cźěßla, lědma so bě stanuł, saßo do korczmy, tola njebě jemu dźenßa tak prawje derje, a palenz też njepomhasche, dokelž żołdk jón snjesćź njechasche. Telko hischcźe wo ßebi wjedźesche, so by jemu měr a spar strowschi był. Dźěsche toho dla domoj, tola duży po pucźu swjese ßo pod starej murju a bórsy leżo wußnu. Hdyż skónczńje saßo wotucźi, saßłyscha blisko někoho powjedacź. Wcźipny pohlada psches schmaru murje a tu wuhlada na druhej stronje ßwojej dwě dźěsćźi a njedaloko njeju druhej dwě ßußodowej holzy.

„Pój, Khatka", rjeknu jena teju zuseju, „pójmój dale; hdyż naju něchtó pschi tutymaj dźěsćźomaj wuhlada, budże ßebi napoßledku myßlicź, so s tymaj rostorhanymaj dźěsćźomaj pjaneho Cźěßle hrajemoj." — Na to ßo zusej holzy wotßalischtej; Cźěßliz dźěsćźi, kiž běschtej to saßłyschałoj, sapłakaschtej.

„Njepłakaj, luba Hanka", rjeknu pak starscha, a położi młódschej ßotsje ruku wokoło schije.

„Cźoho dla jeno na naju ßwarja", rjeknu Hanka, ßwojej ßotsje do woczow hladajo. „Mój ßo tola pschezo prózujemoj, so bychmoj pěknej bykoj, a nikomu żaneje kschiwdy njecźinimoj. O ja chzyła rady, so by naju něchtó prawje lubował."

„O Hanka, něchtó naju lubuje; pomyßli ßebi na macź. Schtó móhł naju tak lubowacź, każ wona?"

„Ja to wěm — ja wěm, Hańźka; ale móhło hischcźe hinak bycź. Cźoho dla naju nan wjazy tak njelubuje, każ prjedy? O so by tola saßo namaj dobry był!"

„Wón budże sawěscźe saßo dobry, Hanka, a hdy by wjedźał, kak rady jeho mamoj, by hnydom saßo namaj dobry był. Nimamy dha dobrocźiweho Boha? Sawěscźe, wón nam saßo pomha."

„Haj, to ja też wěrju", wotmolwi Hanka; „ale luby Bóh budże bórsy nasch nan, a macź bycź dyrbjecź. Dopomnisch ßo, so namaj macź njedawno prajesche, so naju bórsy wopuscźi?"

„Ach, njepowjedaj tak, Hanka; ty mje rudźisch!"

Na to wobej dźěsćźi womjelknuschtej, tola jeju płacź jeju wulku srudobu wusnawasche. Skónczńje stanuschtej a wotßalischtej ßo, dokelž ßo druhe dźěcźi bliżachu.

Hdyż běschtej dźěsćźi woteschkoj, stanu Cźěßlak. Jeho ruzy ßo spinaschtej a woczi běschtej do semje složenej. „O Bożo, kak hubjeny ßym ja cźłowjek!" saskorži Cźěßlak. „Do kajkeho hubjenstwa ßym ßo saběżał! Schto ßym wscho woprował, so bych ßo tak hłuboko sapadnuł!" — Na to womjelknu, tola woczi posběże k njebju, stknuwschi ruzy wosta tójhdy stejo, każ by ßo chzył modlicź, ale tola ßo njeswěrił. Skónczńje dźěsche dale. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wużitne budże, hdyż ßlědujze wosjewimy: Wjeßni listynoscherjo ßmědźa na ßwojich pucźach jednore (gewöhnliche) a sapißomne listopóstske poßyłki, „postanweisonki, nachnahmesendonki", małe pakcźiki, poßyłki s naspomnjenej hódnoszću (w jenotliwym hacź do 150 mk. hódnoscźe), każ też sapłatu sa nowiny a wězy, wot pósta pschedawane, wobstaracź. — Kóżdy wjeßny listynoscheŕ ma knihu pschi ßebi, do kotrejež dóstate póßyłki, s wuwsacźom listopóstskich pschedmjetow, każ też hotowe pjenjesy, jemu sa nowiny atd. pschepodate, sapißa. Tajke sapißanje ßmě też tón scźinicź, kiž je schto pschepodał. Je-li listynoscheŕ ßam sapißał, dha ma pschißłuschnoscź, to tomu, kiž je jemu schto pschepodał, pokasacź, so by ßo tón wo sapißanju pscheßwědcźicź móhł. Wopißmo (Einlieferungsschein), kotryż ßo wot pósta da, ma wjeßny listynoscheŕ pschepodarjej pschi bliżschej składnoscźi pschinjesćź.

Se Sskoneje Borschcźe. Sańdźenu ßrjedu bu tudy knjes kubleŕ Jan Schmola w Leschawje sa nasch wokrjeß jako sapóßłanz do kužiskeho provinzialneho ßejma wuswolony.

S Delnjeje Hórki. W nozy wot 30. k 31. januara ßu ßo paduschi do kanzlije tudomneho knjeżeho dwora nutskłamali. Dwoje durje ßu rosbili a jara cźeżki żelesny kaschcź, w kotrymż běchu pjenjesy, rosrasyli a s njeho wokoło 150 mk. kradnuli a s nimi cźekli. Paduschi ßu dyrbjeli twjerdy grat měcź: ßu dźě dwaj sankaj, tak mjenowanej „brahmasankaj", wotwjertli a potom tfi ryhele wot wulkeho, s nutska pschicżinjeneho sanka tak rostołkli, so ßu te druhe też puscźili. (Tón klucź samka mjenujzy 18 ryhelow.) Schtó je paduch był, abo lěpje, schtó ßu paduschi byli, njeje snate. Tola to je wěste, so ßu se wschěm derje snacźi. — (Je to runje lěto, so ßu ßo, ale podarmo, do teje ßameje kanzlije nutskłamali.)

S Bukez rosprawu sa tydźeń damy. Red.

S Njeßwakźidła. Ssrjedu 6. małeho rózka běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań nastajeny: 326 howjadow, 70 ßwini, 150 proßatow.

S Barta. Na tudomnych leżomnoscźach 12. februara dźěkacźerja Mateja Němza morweho namakachu. Pschi widlischeźach, kotrež na njeho khodźachu, bě jeho Boża rucźka sajała.

S Hucźiny. Wutoru 12. februara měješe tudomne ratarske towarstwo swój bal. Pschi tejle składnosći pschepoda pschedswyda towarstwa k. rycźerkubler Pfannenstiel tudomnemu prjedawschemu knjezemu rybakej Jakubej Boschi s rjanym diplomom skotu medalju, kotraž bě so tomu sa swěrnu 32letnu skužbu na tudomnym knjezim dworje wot Jeho Majestosće sakskeho krala Alberta mikosćiwje spožćiła. Bóh daj Boschi, kiž njebě w swojej dołhej skužbje ženje wot khorosće sadźewany, hischće dołhe žiwjenje k dalschemu dźěku.

S Lahowa. Lěto a schtyri měsazy běchu saschke wot toho cźasa, jako so tu posleni krócź serbske dźiwadło hrajesche. Se wschelakich stronow pschińdźechu toho dla napraschowanja, hacź so skoro sasso hracź njebudźe. Duž bu wobsanknjene, so ma so to 10. februara stacź, a dokelž so s dobom sobu s mnohich stron też to žadanje wupraji, so by so hischće junkrócź „Sera" hrała, dha bu też postajene, so ma so „Sera" wospjetowacź. Wschitke pschihoty běchu sćinjene, dowólnosćź wot wyschnosće mějachmy w rukach, a wscho bě k hraću pschiprawjene, dha pschińdźe ta srudźaza powjesćź, so je knjeni mandźelska Jeho Kralowskeje Wysokosće prynza Jurja po krótkej ale cźežkej khorosći wumrjela. Strach a hrosa naš nětko wobdawasche, so budźa tutoho smjertneho podawka dla wschě swjesselenja sakasane a so njebudźemy toho dla hracź směcź. Ale bórsy so pokasa, so tomu tak njeje; duž so k hraću hotowachmy. Wjecźor ½7 hodźin horka spomnjeneho dnja so hižom pschihladowarjo w sali nascheho hosćeńza skhadźowachu a bórsy bu sala tak s nimi napjelnjena, so nichtón wjazy nuts njemóžesche. Wschitzy pak so njemako dźiwachu, jako so w 8 hodźinach sawěschk posběže a město Bennoweje stwy w hrodźe na Landskrónje zyle něschto druhe wuhladachu. Pschedswydstwo dźiwadłoweho wotrjada běsche mjenujzy, dźiwajo na tamny srudźazy podawk na kralowskim dworje, žarowansku swjatocźnosćź zyle mjelcźo pschihotowała. Ssrjedź jewischcźa běsche sakska khorhoj s cźornym schlewjerjom wupojsnjena, na bokomaj teje sameje stejachu naschi spěwarjo, a pschedswyda zykeho towarstwa k. Mlynk se Sarěcźa dźerżesche krótku rěcź so složujo na skowa 1. Pětra 1, 24, w kotrejž pschitomnym tamny prjedy naspomnjeny srudny podawk na kralowskim dworje na hnujaze waschnje k wutrobje wjedźesche a skónczńje wschitkich napominasche, so bychu po pobóžnym waschnju nascheho serbskeho luda so w duchu wokolo kaschcźa tuteje njebocźiczkeje prynzesyny shromadźili a sa nju cźichu modlitwu k njebjeskemu Wótcźej pósłali. Spěwarjo spěwachu na to smjertnu ariju: „Kak w cźichim měrje wschitzy cźi sbóžni spja." Po khwili sapocźa so hracźe dźiwadła, kotrež je so jara derje radźiło. Hrajerjo a hrajerki běchu w swojich „rólach" tak wěscźi, so s zyła žaneho souflera trjeba njeběsche, hracźe je toho dla też najwjetsche spodobanje namakało. Po dźiwadle buchu wot naschich spěwarjow hischće někotre spěwy wuspěwane.

S Delnjeje Bukojny. Dźeń 30. januara dwaj kasowskaj dźěłacźerjej tudomneho khěžnika Kubscha w hatnej hrjebi pola Lasa morweho namakaschtej. Wón bě hižo psches tydźeń se swojeho domu precź, a je najskerje wjecźor s Bukojny do Lasa schoł, pschi cźimž je jeho sylny wětr do hatneje hrjebje cźisnuł. Wón je 76 lět stary.

Se Schpikał. Póndźelu 4. februara pschi wukopowanju někotrych kerkow jedyn wotroczk na ležomnosći, k Wünschez tudomnemu kubku sluschazej, zynowu khanu nadeńdźe a rosrasy, kotraž běsche se wschelakimi starymi pjenjesami napjelnjena. Tute pjenjesy so s 15. a 16. lětstotka a běchu do rubischka swjasane, s kotrehož běsche hischće suk spósnacź. Pjenjesy maja też hischće dobry napohlad a někotre tajku wulkosćź, kaž nětcźische pjecźmarkowki (pjecźhriwnarje), někotre kaž dwajhriwnarje a někotre kaž jenohriwnarje. Wschitke te namakane pjenjesy ważachu něhdźe 4 punty. *J.*

Pschispomnjenje. Tutych pjenjes je 62; woni maja kacźanske napisma; na jenym stejesche mjeno: Jan Jurij I., a na druhim Sigismund III., kral polski. Najwjetsche tutych pjenjes so něhdźe 4 mk. hódne. Dokelž po sakonju jena polojza namakaneho pokłada (schaza) namakarjej a druha pak wobsedźerjej ležomnosće słuscha, dha je knjes Wünscha něhdźe 2 kilo po wasy s tutoho pokłada dóstał. Najskerje wón někotre s namakanych pjenjes do sbérki Macźizy Sserbskeje dari. *A. B.*

S Delnjeho Komorowa. Schtwórtk 7. februara po połdnju w 3. hodźinje tudy woheń wudyri a twarjenja khěžnikow Handrija Baltinka a Jurja Lubnarja do prócha a popjeła pschewobrocźi. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S Khołma. Tudomny khlamar G. Mersiowsky bu wot khostanskeje komory w Shorjelzu k 18 měsazam khostarnje wotsudźeny, dokelž běsche někoho k wopacznemu pschisahanju nawabił.

Ssejmski dopis.

S Draždźan. Někotsi sapósłanzy wóndano namjet stajichu, so by wyschnosćź sakoń k wujednanju pschedpołożika, po kotrymž bychu tajzy, kiž swojeho lóhkosmysłeneho a pschecźinjazeho žiwjenja dla gmejnske dawki a snano też schuliski pjenjes njepłacźa, w korczmach niczo wjazy njedóstali. A so bychu korczmarjo wjedźeli, schtó tajzy ludźo su, maja so jim mjena tych samych wosjewicź a snano też w korczmje wupojsnucź. Druha komora je tajki namjet sa dobry spósnała. *H. K.*

Wuskudźenja.

Khostanska komora. Dźěłacźeŕ J. K. Domaschka pomjenowany Döckert s Dobraschcez, hižom 7 krócź khostany, bě 15. dezembra l. l. w Schołcźiz korczmje pod hrodom psches nóz wostał, tam mužazy kožuch, žonjazy pjelz, suknju, schpihel, pół khany butry a kruch khleba, bleschu palenza a 10 zigarrow wsał a hischće też prjedy, hacź s wóknom cźeknu, tsi blesche piwa wupił. Sa wscho to wón tsi léta khostarnje (Zuchthaus) dósta. — Dźěłacźeŕ Jan Dejka s Bělcźez kradnu w novembru l. l. s khěže hoscźeńzarja Mitascha w Nadźanezach staru suknju, w dezembru kublerjej Mjenjej w Hrubocźizach s kólnje wschelaki želesny grat a posdźischo gmejnskemu pschedstojicźerjej Bieſoldej w Tšelanach, w kotrehož domje bě w nozy wókno wucźischcźał a potom tam nuts saléšł, wschelaku drastu a zyrobu. Wón bu k dwěmaj lětomaj a schtyrjom měsazam khostarnje sasudźeny. — Wotroczkaj K. G. Libsch w Budyschinje a H. E. Schurk w Hnaschezach běschtaj w nozy 3. oktobra l. l. s doma kublerja Halmy w Cźemjeŕzach wókno s mozu wotewrikoj a tam 2 cźasnikaj a wschelaku drastu kradnukoj a 10. nowembra so na to same waschnje do doma korczmarja Wenzla na Židowje dobykoj a tam bleschu palenza, dwě khanje butry a 125 zigarrow wsakoj. Libsch dósta 3 léta, Schurk pak 1 léto 6 měsazow khostarnje. — Dźěłacźeŕ J. E. Linaschk s Běkeho Khołmza, hižo 7 krócź khostany, bu k 2 létomaj khostarnje sasudźeny, dokelž bě s khlamom pschekupza Binnera w Rakezach wysche wschelakich maliczkoscźow też 8 hriwnow hotowych pjenjes wsał.

Lawniski sud. Dźěłacźerka wudowa Mukowa w Rakojdach dósta dwě njedźeli jastwa, dokelž běsche wobydlerja gmejnskeje khěže Bernsteina s hrabjemi do hłowy a ramjenja bika. — Tu samu schtrafu dósta skakaŕ M. O. R. Bittermann w Jeńkezach, dokelž bě swoju žonu Marju rodźenu Rjekez s tšěschnej katu straschnje nabił. — Dźěłacźeŕ August Biela w Budyschinje pschińdźe 12. dezembra 1883 do składu žitokupza Grasa a narěcźa tam wěsteho Lasena, měchi cźisćazeho, so je wot Grafoweje pósłany, so by jeje kóczku popadnuł a sarěsał. Lasen jemu wěrjesche, a to cźim bóle, dokelž ta kóczka tak prawje strowa njeběsche; wón ju toho dla popadnu a Bieli pschepoda, kiž ju sarěsawschi jeje mjaso sjě, kóżku pak pscheda. Dokelž běsche Bielowe wudawanje jenož łża była. bu wón k dwěwaj njedźelomaj jastwa wotsudźeny. — Dźěłacźeŕ Jan Pětr Schrama na Židowje bu pschekschiwjenja dla wobskorżeny, dokelž bě sebi wot dźěłacźerja Hauffy rucźny wós, 24 mk. hódny, pożcźił a jón pola spediteura Spitanka sa 4 mk. sastajił. Pschi hłownym jednanju wobskorżeny drje k tomu stejesche, wjedźische pak k wěrje podobnje rosestajecź, so je tón wós sasso wukupicź a Hauffje nasad dacź chcył. Ssud jeho toho dla sa njewinowateho wupraji. — W Ehrigez korczmje w Praskowje běchu 2. dezembra reje, hdźež měješe tam žiwnosćeŕ Półdrak polizajske nahladowarstwo wobstaracź. Jako bě wón hary dla, na rejwanskej łubi wudyriwschej, měr kasał, měnjesche Ehrigowa: „Je dha Półdrak wjazy dyźli ja? To je wot Połdraka hłupje dosći, to jeho h .... stara." Dla tajkeje, sobustawej gmejnskeje rady se słowami sćinjeneje kschiwdy, bu Ehrigowa k 20 mk. khostanja sasudźena. — Dźěłacźeŕ Handrij Bukan w Khrósće, kiž běsche wobskorżeny, so je 4. novembra popołdnju a wjecźor w tamnischej Klótkez korczmje harował a ju njewopuschcźił, hacź runje bě jemu to Klótk kasał, bu k 20 mk. schtrafy sasudźeny.

Powołanska komora. Kowaŕ Bartko w Budyschinku bě wobskorżeny, so je njewuschnu haru hnał, a ławniski sud bě jeho toho dla k 3 dnjam jastwa wotsudźił. Bartko pak so s tym njespokoji, ale so na wyschschi sud powoła, kotryž jeho też sa njewinowateho wupraji. — To samo sta so też wotroczkej Ocźe Wicźasej (Lehmannej) w Hrubocźizach, kotryž bu też sa njewinowateho wuprajeny, dokelž jeho bicźe jeneje krowy s widłami abo kopołom so sa njedopokasane spósna.

Pschisažny sud. Tyscheŕski mischtr Němschka pomjenowany Mjerwa w Maleschezach běsche wobskorżeny, so je dla sliczbowanja, kotrež je młynkej Mehlingej w Mikowje sa deski winojty był, wopacźne swědczenje wotpołożił. Ssud jeho sa winowateho spósna a dla lóhkosmysłneje wopacźneje pschisahi k 6 měsazam jastwa sasudźi.

Přilopk.

* S Hodźija. S Jasońzy nam pißaja, so ßu ßo kuśkańske keklije, kotreż je tam k. Müllini wotdźerżał, jara lubike. Woßebje spodobachu ßo ßlědujze kuśki: wokusleny rózowy schtom, potajniwy pjekař, chinesyńska spodźiwna schatulla, khodźaza winowa blescha, poßłuschne kharty, bohatstwo w powětrje, holczo ſ kuśkarńistwa, wußnjenje a wotucźenje — a ßu wschitke pschedstajenja jara sajimawe. (Hladaj nawěschtk w dźenßnischim cźißle.) *Sch.*

* W cźerwjenowodźańskich podkopkach jedyn cźeźki bók dele padźe a hewjerja Zeidlera na měsćze sarasy. A hewjeŕ Wenda bu wot toho boka tak wobschkodźeny, so sa pół hodźiny wumrje. Wobaj żonu a dźěcźi sawostajischtaj.

* Pschekupz Bernhardt w Měrjowje (Melaune) chzyńsche wóndano na kschcźińa ßwojeho wnuka jěcź. Wón bě po sdaczu strowy, ale na rychbachskim dwórnischczu jeho Boża ruczka saja a wón hnydom wumrje.

* Hrodowa studźeŕ w Stołpnju je ßo sańdźeny tydźeń hacź do dna wuczińcźiła. Sakski ßejm bě na żadanje ministerstwa, kaž je snate, wjetschu summu pjenjes k tomu pschiswolił, so by ßo w studni sa starożitnymi wězami pytało. Namakało je ßo hromada tśělbow, flintowych rólkow, hlebijow, schtyri żelesne kanonowe kule a 3000 kulow, bjes kotrymiž je wjele połnych półvera ſ drjewjanym klinom. Wjetschi dźěl namakankow ßo do Draždźan póscźele.

* W Barlinje je ßo sańdźeny pjatk psches palenzowe picźe dwojake njeśboże stało. Palenzowy picźk, schewz Strutz, chzyńsche wjeczor w 6 hodźinach, hacź runje bě hižo pjany domoj pschischoł, ßwojeho ßyna po palenz póßłacź. Jako ßo jeho mandźelska pschecźiwo tomu sapjerasche, ßo pjany muż tak rosnjembrì, so, ßwój schewski nóż hrabnuwschi, jón żonje k wutrobje kló. Żona, wot krwě polata, na ßmjercź ranjena k semi padźe. Ssußodźa pschikhwatawschi ranu wobalichu a potom żonu do hojeŕnje dowjescź dachu, jejny muż pak bu bjes tym wot polizistow sajaty. — Podobnje śrudny podawk mějesche ßo nimale w tym ßamym cźaßu na jenym druhim městnje w Barlinje. Tam bě jedyn němohłuchi dźěłacźeŕ ſ mjenom König toho runja pjany domoj pschischoł a ßo se ßwojej mandźelskej do swady dał. Dokelž pschi tym tež puki padachu, żona wulki nóż shrabnu a ßo ſ nim wobarasche. Jako ßo muż njedźiwajo na to ſ nowa na nju puschcźi, wona muża ſ nożom do praweje ruki dyri a jeho tak straschnje wobschkodźi, so dyrbjachu jeho toho runja do měschcźańskeje hojeŕnje donjescź.

* Mordaŕ, kotryż je w Floridsdorfje pola Wina tajneho polizistu Blöcha satśělił a potom wurubił, bě, jako bě ßo radźiło, jeho doscźahnucź, se saßakłoscźu ßwoje mjeno satajił. Skóstnik wudawasche, so je mordarstwo po poruczнoscźi sozialdemokratiskeje strony wobeschoł a hrożesche, so budźe ßo, je-li jeho wobwěßnu, jeho ßmjercź wot sozialdemokratow krwawnje wjeczicź. So by ßo cźěmnoscź, ſ kotrejž bě mordarjowe mjeno pokryte, rosjaßniła, bě Winska polizija wopißanje jeho woßoby do wschěch ßußodnych krajow póßłała. Tuto wopißanje w Draždźanach hamtski pißaŕ Rößler w tamnischich nowinach cźitasche a pschi tym ßo wón dopomni, so je pola wojakow ſ jenym cźłowjekom w hromadźe ßłużił, kotryż mějesche, kaž Winski njekniczomny skóstnik, dwě brjodawzy na lěwym lizu. Wón ßo hnydom na poliziju poda a ßebi fotografiju mordarja pokasacź da. Na prěnje pohladnjenje bě Rößler pscheßwědcźeny, so ma něhduscheho podwyschka Stellmachera psched ßobu, kotryż bě ſ nim w lěcźe 1875—76 pola grenadierow w Draždźanach ßłużił. Dalsche wobhonjenja podachu, so je ßo Stellmacher w Grodkowje w Schlesynskej narodźił, so je schewstwo wuknuł a potom do wojeŕskeje ßłużby jeneho prusko-schlesynskeho regimenta stupił, ſ kotrehoż wón posdźischo do sakskeho wójska pschestupi, hdźeż bu bórsy podwyschk. Krótko po tym pak wón desertirowasche a do Schwajzarskeje cźeknu. Polizija hnydom, po tym so bě Rößler ßwoje wosjewjenje wotedał, sa dalschimi wojeŕskimi towarschemi Stellmachera ßlědźesche a tež bórsy něktorych namaka. Woni wschitzy na pschedpołożenej fotografiji ßwojeho něhduscheho podwyschka Stellmachera ſ pomnjenymaj brjodawkomaj spósnachu. Draždźanska polizija jich na to rucźe do Wina jako ßwědkow póßła. Jako ßo słóstnikej pschedstajichu, poßlenje dwělowanje spanu a słóstnik skónczнje ßam pschida, so Stellmacher rěka.

* S Innsbrucka pißaju: W nozy wot pjatka k ßobocźe ßo do farskeho doma dynamitowa patrona cźißnu. Móz rosbuchnjenja bě satraschna. Wscha domjaza naboba bu rosrażena, w schpundowanju nasta wulka dźěra, durje pódlanskeje stwy, hdźeż fararjowe łożo steji, buchu wuraźene a wókna ßo rospuknuchu. Na wulke sboże ſ wobydlerjow fary nichtó ranjeny njebu. Njedocźinkojo ßo hacź dotal wußlědźili njeißu.

* Jěsdny proscheŕ. Najnowscha nowoscź w Parisu je jěsdny proscheŕ. Tutón ryczeŕski proscheŕ je stary, masane lapy swoblekany muż, kotryż, na hubjenym klepotaku ßedźo, po haßach horje a dele jěcha, tola khětro pomaku, dokelž jeho hewak pschicźißnjene pjenjezki doscźahnuke njebychu. Hdyž wón nimo duzym ludźom ßwój stary klobuk prosscho napschecźo dźerži a tucźi na njeho se spodźiwanjom hladaju, dha stary proscheŕ ßo samolwjo rosesłaja: „Njedźiwacźe na to, moji najlubschi, ja ßym stary a ßłaby a toho dla by mi cźeźko było stacź."

* Njekniczomna dźěcźimordarka je ßo psched krótkim wot londonskeje polizije sajała. W domje njekniczomneje żónskeje pjecź dźěcźi, wot jeneho hacź do pjecź lět, do cźmoweje komory sawrjenych, na ßamym schpundowanju leżazych, namakachu. Wone běchu bjes jědźe ßebi ßamemu pschewostajene a dyrbjachu pomału hłodu wumrjecź. Dwě dźěscźi hižom dwě hodźinje posdźischo wumrjeschtej, druhe tśi ßu tak woßłabnjene, so ßo jim ſ cźeźka żiwjenje sdźerżi. Bjesßwědomita wothladarka druhdy sa schtyri dny sa nimi njepohlada a ßo bjes tym w korczmach walesche, hdźeż pjenjesy, sa wotcźehnjenje dźěcźi dóstate, pschepi. Jako ju sajachu, bě ßo hižom saßo wopika a ßo w jenej korczmje w njerodnym towarstwje běsmanjesche.

* Poß jako jałmožinaŕ. Jendźelske pomozne towarstwo sa sawostajenych tajkich sastojnikow, kotsiž ßu w ßłużbje k njeśbožu pschischli, je ßebi mudreho ueufundlandskeho pßa kupiło, kotryż dyrbi ßmilne dary sběracź. Poß, kotremuż „Pomhaj" rěkaju, je stajnje na pucźowanju. Wón na wschěch linijach wot stazije k staziji jěsdźi a ſ moßasnym napißmom wokoło schije a ſ kaßu w hubje, ſ jeneho kupeja do druheho khodźi abo ßo na dwórnischczu na perron ßynje, so by wot ludźi dary proßył. Wschitzy żelesniży sastojniży ßu jemu rad poßłużni na jeho pucźowanjach, ſ kotrychž ßo poß „Pomhaj" kóżdy ras ſ wulkej hromadu darow wrócźi. W Brigtonje wón njedawno sa jedyn dźeń na 400 hriwnow nasběra.

* Tele dny ſ jastwa w Barzelonje w Schpanskej jeneho jateho puschczichu, kotryż bě tam 9 lět dołho ßedźał, wo kotrymž pak nichtó njewjedźesche, cźoho dla ßo w jastwje dźerži. Wón jenož „causa veja" (stara wěz) rěkasche, a kaž cźasto ßo tež jastwowi inspektarjo měnjachu, żadyn njemóżesche prajicź, kajku słóscź je ßnano tutón jaty cźinił. Dokelž ßo tež w ßudniskich aktach żaneho pißma njenamaka, kotreż by rosjaßniło, kajkeje pschicźiny dla zusy cźłowjek w jastwje ßedźi, wobsanknuchu skónczнje, wboheho rawßa puschcźicź, kotryż hischcźe dźenßnischi dźeń njewě, cźoho dla ßu jeho 9 lět dołho ſ jastwom cźwilowali.

* Njedawno bě jena burska żona se ßwojim nowonarodźenym dźěsczom do Petersburga pschischła, so by ßwojeho muża wopytała, kotryż tam jako wojak ßłużesche. Jako wona w wulkim měsćze po haßach błudźesche, psched njej na dobo woßebny kryty wós, se semjanskim woponom wudebjeny, sasta. Wosowe wókno ßo wotewri a żonjaza hłowa ßo w nim pokasa. Knjeni ßebi burowku sa dójku pschistaji, mjenuje swjeßelenej żonje ßwoje mjeno a da ßebi jejne dźěcźo, do lapow sawalene, na wokomik do wosa podacź. Wudawajo, so je syma, na khwilu wókno saczini. Na to wona dźěcźo żonje nasad da. Wós ßo wotßali a burowka, wulzy sradowana, so je dobru ßłużbu dóstała, do jeneje korczmy sastupi. Tam ßo wona ßmjercź nastróżena dohlada, so je dźěcźo morwe. Wone bě ßo mjenujzy wot zuseje knjenje ſ tajkim wumёniło. Tón ßamy wjeczor ßo w jenym ſ najwoßobnischich khěżow Petersburga jeniczki ßyn jeneho semjana schcźijesche. Mjeno, burowzy wot semjanki date, bě, ßo rosumi, wopacźne.

* W Amerizy maja w tu khwilu straschne powodźenja. Portsmouth pschi rězy Ohio je jara schkodował. Nusa je wschudźe wulka, w Wellsburgu a Moudsvilli na 20,000 ludźi jědźe nima. W Cincinnati je woda wjetscha, dyżli 1832, a wona hischcźe pschezo pschibjera. Wjedro je pak hischcźe deschcźojte a ßo tam toho dla hischcźe wjetscheho njeśboża boja. — Na żelesniży blisko Kentucky dwaj cźahaj w hromadu praßnuschtaj, pschi cźimż bu 15 ludźi saraźenych a wjele druhich bóle a mjenje ranjenych.

* Kóżdemu, kiž na **padawu khoroscź,** na **widlischcźa a nerwy cźerpi,** móżemy ßwětoßławnu, wot najwyschschich lěkarskich autoritätow pschipósnatu, tak rjez spodźiwnu hojazu methodu knjesa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje poruczicź; wobrocź ßo toho dla kóżdy khory ſ połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju strowoscź, na kotrejež wróczenju hižo sadwělowachu, saßo dostanu. W domje knjesa profeßora namaka kóżdy widlischcźaty cźichu hospodu, njesamożity tunjo; kaž ſ wěsteho żórka wěmy, ßu płacźisny, hacź runje je město wulke, poměrnje tunje. Listne hojenje a pschipóßłanje podróbneho wopißanja khoroscźe. Tež dyrbimy pschi-

spomnicź, so knjes prof. dr. Albert hakle po sjawnym polěpschenju sapłaczenje żada.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Lukasch, khěžkař a khlamař w Lahowje, s Lejnu Augustu Scheserez w Małym Wjelkowje.

Katholska zyrkej: Miklawsch Běrka, khěžer w Huszy, s Hanžu Sieberez s Hrubjelczicz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Moritz Richard, Handrija Felsy, dźełaczerja na Zidowje, ž. — Emma Martha, Jana Gustava Mikla, fabriskeho dźełaczerja w Dobruschi, dź. — Richard Arthur, Jana Peka, maschinskeho samkarja na Zidowje, ž. — Juliuß Oskar, Adolfa Juliuża Bjara, fabriskeho formarja na Zidowje, ž. — Marja Martha, Ernsta Bohuwěra Mitascha, skałarja w Jeńkezach, dź. — Richard Max, Jana Sswory, fabriskeho dźełaczerja pod hrodom, ž. — Hana Marytha, Kschesczijana Pomhajboha Bohuwěra Beutnera, żukelniskeho dźełaczerja na Zidowje, dź. — Marja Alma, njemandź. dź. na Zidowje.

Katholska zyrkej: Ota Richard a Kurt Bernhard, Ernsta Michała Wiczasa, dwójnikaj. — Khorla Kurt, njemandź. ž. na Zidowje.

Zemrjeli:

Dźeń 30. januara: Jaroměr August Bjarsch, wobydler dźełaczerńje na Zidowje, 57 l. 8 m. — 3. februara: Amalija Augusta Jakubez, Jana Bohumiła Kulki, krawza a wobydlerja, mandźelska, 47 l. 10 m. — 4. Hana Martha, Kschesczijana Jaroměra Kóczki, żelesniskeho nahladowarja, dź., 1 l. 2 m. — Hanža Nikuschez, Handrija Oswalda, dźełaczerja, mandźelska, 64 l. 2 m. — 6. Marja Emma, Jaroměra Ernsta Hólcza, khěžerja a tyscherskeho mischtra na Zidowje, dź., 1 l. 9 m. 1 d. — 10. Handrij Hajnik, zyhelnik pod hrodom, 40 l. 5 m. 18 d. — 11. Hana Martha, Kschesczijana Pomhajboha Bohuwěra Beutnera, żukelniskeho dźełaczerja na Zidowje, dź., 6 d. — 12. Marja Franziska, Jana Augusta Kirsty, pschekupza na Zidowje, dź., 17 l. 5 m. 17 d.

Katholski Posoł. Czo. 3. — Wopschijecze: Njewěrcze! — Z Łužicy a Sakskeje. — Z cyłoho swěta. — Wschelczizny. Wot Herty z Delan. — Dopis. — Należnosće towarstwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baconju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěstki.

Serbski Hospodař. Czisło 3. — Wopschijecze: Burow pijelzy. — Kak měła płódnosćz pěskow żo powyschicź. — Roswucźowaze dróbnosćze. — Możne wjedro. — Překlepany Boscéij. — Prašeńcka.

Wjedro w **Londonje** 15. februara: Mike.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

9. februara 1884.

Żitowy dowos: 2435 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	93	10	42	9	52	10	42
Rožka	7	85	7	97	7	91	8	4
Jeczmjeń	7	17	7	39	7	17	7	43
Wowż	6	80	7	—	6	80	7	—
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	10	—	—	—	—
Butra	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sskóma 600 =	25	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 695 schtuk, schtuka	8	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	75	4	90
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Dražďańske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 47—50, 3. družiny 41—44, 4. družiny 37—40 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne żwinje 45—46 mk. po 100 puntach.

Macje hłowubolenje?

czujecze żo khorowaty, dha Waß wužicze nekotrych haptykarja Brandta schwajzarskich pillow spěschnje a wěsce wot Waschoje bolosce wumoži. Dóstacź sa 1 mk. w snatych haptykach.

Wuwołane **Weidenslauferowe** pianina żu jenoż direktnje s fabriki w **Barlinje** dóstacź. — Tam móże żo też preiskourant żadacź! — Swonkne skady bychu fabrikat jenoż njenusnje dróżschi sczinili!

Kóżdy annonciruje najlěpje, najkmanscho a najtunischo, hdyż nawěschtki k wobstaranju pschepoda **prénjej a najstarschej annoncowej expediziji Haasenstein & Vogler** w **Dražďanach, Wilsdrufferstraße 24.** Sa **Budyschin** a wokolnosć je w tutym měsce sastupnik **M. Weiser.**

Khěža

se sadnej khěžu, s dworom a sahrodu, w snutskomnym měsce Budyschina leżaza a w najlěpschim twarskim rjedże, kotraż żo derje sadani a żo sa rjemjeżnikow derje hodźi, je pschi niskim napłaczenju na pschedań.

Wscho dalsche je shonicź na wulkej bratrowskej haßy 18.

Nowa **khěža** se sahrodu je pscheměnjenja dla pod spodobnymi wuměnjenjemi na pschedań w Budyschinje na nowej haßy (Neugasse) czisło 5.

W Khwaczizach czisło 22 je **khěža** s kruchom sahrody a s 3 bertlemi pola na pschedań.

Jenu mału żiwnosćz

w blischosczi Njeżwaczidła, s 10 kórzami jara dobreho pola a łuki, bjes wumjenka, s dospołnym żiwym a morwym inventarom, mam poruczność, hnydom sa 4500 mk. pschedacź.

O. John w **Rakezach.**

Jena korczmarska żiwnosćz

s dospołnej realnej konżeżiju a se 7 kórzami leżomnosczow, pschi wożiwjenym schużeju, je druheje kupje dla sa 10,500 mk. na pschedań. Wscho dalsche wukaże

O. John w **Rakezach.**

Wucźehnjenja dla żym wotmyślleny żwoje rjane nowonatwarjene **wobżedżeństwo** czisło 24 w **Wósporku**, s nimale 8 kórzami pola a łuki, bjes renty a wumjenka hnydom se żwobodneje ruki pschedacź.

Ssuprószchna **ranza,** kotraż smeje sa tydźeń druhe proßata, je na pschedań w Scheschowje czo. 30.

Wosy na pschedań.

So bych ruma nabył, pschedam jedyn nimale nowy schtyrjoßydłaty **wóknaty wós,** kotryż ma pschikryte pohonczowe żydło, dale dwě **wóknatej chaisy** (schejsy), dwě **pólschejsy** a jedyn **wotewrjeny wós** po kóżdej jenoż nekak spodobnej płaczisnje.

W Budyschinje.

N. Gall, wosowa fabrika na Hoschiz haßy (Goschwitz) 25.

Khamory, kommody, blida, łoża

a druhe **möble** tunjo porucza W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

12 wotestajenych khachlow

po 40 khachlizach a 20 rózkach, żu kózde khachle po 12 mk. na pschedań.

H. R. Teutscher,
hornczerski mischtr.

Rżany

futrowy gries,

zentnar po 6 mk. 40 np., pschedawa **khumschtny młyn** w **Scheschowje.**

Njekaschluj!

Jenoż prawe s tej znamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pisches wjeleliczne dżakne pismo **dopósnate, dopokasane a najlěpsche** diätetke žrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sazwanju, schiju- a bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacź k **żuchoczinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy też **dżakne pismo Jeho Jaßnosce němskeho khěžorstwoweho kanzlerja, wjercha Bismarka.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na żitnych wikach.

Łóhki krumjazy **wós** s deskami a rjeblemi je na pschedań pola **Jana Bartuscha** w Pomorezach.

Maschinowe wolije

wschelakich hódnosczow sa czežko- a lóhkokhodżaze maschiny,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny porucza najtunischo

Otto Engert,
en gros. **drogowe khlamy.** en détail.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu jako 20. februara t. l. rano wot 9 hodźinow budże żo na leżomnosczach **Khorle Hórczanskeho** w Rachlowje pod Czornobohom 62 hromadow brěsoweho drjewa na pschežadżowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 22. t. m. dopołdnja wot 10 hodźin budże żo w wustawskim knježim lěsu, k **Pschiwczizam** żluschazym, nětdże 52 lisczodrjewowych dołhich hromadow a 73 wužitkowych kruchow dobreho wojnarskeho drjewa pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, sjawnje na pschežadżowanje pschedawacź. — Sapoczatk smeje żo w nowym hacze.

W Dręnowje, 11. febr. 1884.

A. Weißbach.

Awkzija palneho drjewa.

Blišschu

ßrjedu 20. febr. t. l. popołdnju w 2 hodź.

budźa ßo pschi pucźu k dalokej blejsche („Weite Bleiche") pschihotowane khójnowe a brěsowe dołhe hromady sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na kupjenje smyßleni ßo prosch, w spomnjenym cźaßu na městnoscźi tam ßo shromadźicź.

W Budyschinje, 12. febr. 1884. **Měschczańska rada.**

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach **Minakalskeho knjejstwa** budźa ßo na ßlědujzych dnjach dopołdnja wot 1/2 10 hodźin sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

1) **Wutoru 19. februara t. l.** na
Hatkowskim reviru:
67 wólschowych dołhich hromadow wužitkoweho drjewa,
11 brěsowych dołhich hromadow.
Shromadźisna w **parku** w **Lipiczu.**

2) **Schtwórtk 21. februara t. l.** na
Drobjanskim reviru:
5 schtomow schmrěkoweho a schkowroncźoweho drjewa,
27 schmrěkowych żerdźi,
36 khójnowych kolikow,
1 Rm. twjerdych schcźěpow,
7 = mjehkich =
9,5 = = =
112 ßuschizowych dołhich hromadow.
Shromadźisna na **kschiżu** pschi **Lomscźanskim** polu.

3) **Póndźelu 25. februara t. l.** na
Lipiczańskim reviru:
16 khójnowych hromadow wětrosleńka,
21 ßuschizowych dołhich hromadow.
Shromadźisna pschi **starych wowczeŕnjach.**

W Minakale, 12. januara 1884.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. februara 1884 budźa ßo na **Luhowskim reviru**
něhdźe 45 dubow, brěsow a woßyzow,
= 34 khójnowych a schmrěkowych sbytkowych hromadow,
= 30 Rm. dubowych, brěsowych a wólschowych pjeńkow
pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w Rumanskim hacźe w lětuschim drjewnischcźu.

W Khaßowje, 11. februara 1884. **Behrens.**

Drjewowa awkzija
na Bartskim a Nowowjescźanskim reviru.

Schtwórtk 21. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
na wowcźej horje:
16 hrabowych dołhich hromadow, wužitkowe drjewo wopschijazych;
pola Dubrawki:
68 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow,
45 khójnowych dołhich hromadow.

Pjatk 22. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
pola Noweje Wjeski:
50 khójnowych dołhich hromadow.

Wuměnjenja ßo psched termiju wosjewja.

W Barcźe, 12. februara 1884.

Wiedemann, wyschschi hajnik.

Měschczańska haptyka w Budyschinje
Max Schünemann. Hłowne torhoschcźo.

Dr. Ballhauserowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 blescha s wukasanjom sa 40 np.

Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.

Dr. Schramowy bróst- a laxirthej, prawdźiwy.

Drogowe wotdźělenje měschczańskeje haptyki
w Budyschinje na hłownym torhoschcźu
Max Schünemann
porucza **schkleńzuroskußatu tintu (Glasätztinte),** s kotrejż móża ßo na lóhke a tunje waschnje piwowe a druhe schkleńzy atd. se sakońšzy żadanej ßmužku wopschijecźa wuhotowacź. Wukasanje, kak to scźinicź, je pschiwdate. 1 ßada sa 400 schkleńzow płacźi 1 1/2 mk.

Żidki schtomowski wósk w blachowych buschkwjach, s pinslom namasacź;

husty schtomowski wósk,

schtomowski wósk w cźeńkich a tołstych żerdkach, płacźisna a hódnoscź każ snata. —

Cźiscźopomada, ßlěbroczisćz, cźiscźomydło, cźiscźopólver, cźiscźowoda, schmirgel w tsjoch wschelakich gradach hódnoscźe.

Salmiakodnch. Terpentinowy wolij. Łuczlany wolij.

Ernst Ullrich
na schuleŕskej haßy cźißło 12

porucza ßwój skład **porzelana, steinguta, sidrolitha, duteje, tafloweje** a **schpihelowe schkleńzy, schpihelow, skoczanych lejstow, kulojtych wobłukow** a **rosettow,** każ też wschě druhe twory ßwojich khlamow.

Schtyrilětny **walach,** lischak, bjes poroka, je w Hrodźischcźu cźo. 11 na pschedań.

Najnowši
spodźiwny časnik
jenož za 7 markow.
Jenički, amerikanski, wubjerny
remontoirski časnik
bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swěće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlěpšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewěrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k měnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźěćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlěpšich dźěłaćerjow swěru regulirowany, a hnydom k trjebanju hotowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 lěta damy.

Naš general-agent w Winje scźele tute časniki kóždemu za prjedy pósłanu płaćiznu wot
jenož 7 markow
abo też z „Post-Nachnahme" a maja so skazanja adressować:
Herrn KANN,
General-Agent
in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

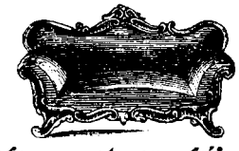

Sofa a **matrazy, scźinowe** a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacź k najlěpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza
K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haßy 8.

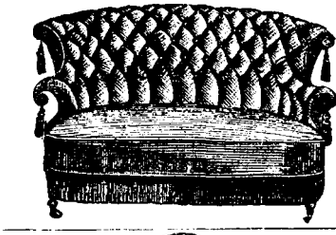

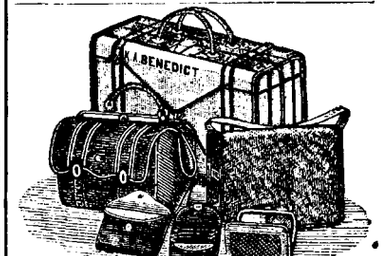

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcźe tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo
K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haßy 8.

Turkowske a cźěske ßłówki,
punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschcźu.

Derje ßuscheny
bachonski polcź,
punt po 80 np., po 10 puntach po 75 np., porucza
Otto Thiemann
na lubijskej drósy.

K konfirmaziji

poručam swoje hižo wjele lět dopokasane (w dobroscźi a barbje wubjerne)

cźistowołmjane cźorne kaschemiry,

120 cm. schěroke,

tóhcź 100, 120, 130, 150, 170, 180, 200 np.,

połwołmjane cźorne kaschemiry,

100 cm. schěroke,

tóhcź 60 a 70 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

Proschu, dobrocźiwje na moju firmu kedźbowacź.

W khlamach ßo **ßerbski rěcźi!**

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczźisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola **Gustava Posera**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Sa konfirmandkow

porucza **kaschemir, cźorny** a **bruny** w wulkim wubjerku, kaž tež

k njewjesczźinskim drastam

cźornu židu wschitkich hódnosczow po najtunischich płaczźisnach

Eduard Hartmann
na snutsknej lawskej haßy.

Dospołna wupschedań.

Czo. **12** na ßerbskej haßy czo. **12.**

Mužaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po ßměschnje-tunich płaczźisnach, so bych swój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

H. R. Teutscher, hornczeŕski mischtr

w Budyschinje na kamjentnej haßy 33,

porucza swój **wulki skład** wschěch druzinow **khachlow** we wschěch barbach, s dobrej dźerżazej glasuru po **jara poniženych płaczźisnach.**

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacź 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacź 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo,
porucza
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Pschedkoschliki

s khornarjom
porucza **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Pianina, Tunjo, za hotowe pjenjezy abo na małe raty. **Weidenslaufer, Berlin, NW.**

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenož ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczźisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Potajne khoroscźe

sahoju na sakładźe najnowscheho wědomnostneho wuslědźenja, ßame najstraschnische pady. Toho runja hrózbne ßlědy **tajnych młodostnych hrěchow** (onaniju), **njemóznosć nervow** a **impotenzu.** Najwjetscha diskrezija. Proschu wo podrobnu khorostnu rosprawu.

Dr. Bella,
ßobustaw wucź. towarstwow atd.
6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Direktne
póstske parokódźistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajuita *M.* 300. Srjedźanokrym *M.* 80. Dźěći mjezbke 12 l. za połojcu, mjezbke 1 l. za 6 *M.*

Budyska Bjesada.

Wěnčk je so na **njedźelu 17. februara** přepołožił. Hosćo su witani a móža zastupne listki pola k. časnikarja Šneidera na znutřknej lawskej hasy darmo dóstać. **Předsydstwo.**

Bližšu **wutoru 19. febr. t. l.** a ßlědujże dny

= wulka kuślańska keklija =

w hoscźeńzu „k jelenjej" w Hodźiju.

Sapoczątk w 8 hodź. S pocześcźowanjom
Sastup: 40, 30 a 20 np. **Ch. Müllini,** professor magije.

Njedźelu 17. februara 1884

spěwanski koncert

w hoscźeńcu w **třoch lilijach** w **Radworju,**

daty wot Khróścźanskeje **„Jednoty".** — Započatk w 6 hodźinach. — Na to přeprošuje **Zmij.**

So bych se ßwojimi poruczerjemi stajnje ßam poręczecź móhł, ßym ja nětko jenož ſ rědkim wuwsaczom pschezo

kóždu **ßobotu** rano wot 1/2 8 hodźin hacź do połudnja 5 hodźin,

kóždu **njedźelu** wot 1/2 9 hodźin hacź do 1/2 12 hodźin dopołdnja,

a wschitke druhe dny wot 3 hacź do 6 hodźin po połdnju k ręczam.

W Budyschinje, 9. februara 1884.

Ręcznik Böhm
na hornczeŕskej haßy 36.

Dźenßnischi dźeń ßym w ßwojej pjekańi na **bohatej haßy** cźißko 7

khofejownju

sakożił. Duż proschu lubych Sserbow, so bychu prawje cźasto ke mni na dobru schalku khofeja pschischli. Khofej ßo po khankach kaž tež po schalkach pschedawa. S pocześcźowanjom

August Biesold, pjekańſki mischtr.

1884 Nowe lětnje žakety 1884

se **ßukna, ßomota, ßnowaneho pschedźena** atd. hotowe na ſkładze abo k schiczu po měrje porucza

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10

w domje knjesa Carl Noack.

Sa konfirmandow

porucza **kaschemiry** a **alpakka** wot najtuńischich hacź do najlěpschich dobroscźow

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Cźornu židu

k njewjeścźinskej drascźe

w **ripsu, kroaséju, kaschemiru, düscheßy** atd., stary łóhcź wot 2 mk., porucza

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Tsiłóhcźowske katunowe resty

po 50 np. ßu w najnowschich nalětnich mustrach runje dóschłe pola

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10

w domje knjesa Carl Noack.

Prima schtajerski **dźecźeł, kane ßymjo** w tunach, **jendźelsku rajtrawu,** wschitke **ßuche warjenja, majßowy schrót, ſornopizu ſa ßwinje** ſ tutym płacźißny hódne poruczam. Tež skasanja na prawdźiwy **probßtajski wowß** a na **probßtajski jecźmjeń** (schottskeho ßempschińdźenja) horje bjeru. Skasanja pak njech ßo bórsy scźinja.

S pocześcźowanjom
Ernst Schmiß w Budestezach.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Khofej, jenož cźisteho a dobreho ßkłodźenja, punt 75, 80, 90, 100, 110, 120—160 np.;
zokor, zyły, punt 44, 48, 50, 52 a 56 np., w kehelu 38, 40, 41, 42 a 44 np.;
zokor, mlěty, punt 36, 40 a 44 np.;
rajß, punt 13, 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.;
zigarry, schtuku 2, 3, 4 a 5 np., 100 wot 180 np.;
petrolej, punt 15 np.;
khěžorski wolij, punt 20 np.;
ßwěcźenje, najlěpsche raffinirowane, punt 40 np.;
ßkłówki, rjany wulki ßkłódki płód, punt 36 a 40 a 50 np.;
soda, punt 8 np.;
schterka, pscheńcźna, punt 28 np.;
magdeburgski kißaky kał, punt 8 np.;
ordin. **žitny palenz,** litr 18 np., w cźwicźzy 16 np.;
wschě druźiny **dobrych ßkłódkich palenzow,** litr 50, 45 a 40 np., w cźwicźzy 45, 40 a 35 np.

Würzburgske

runklizowe ßymjo,

snaty, wurjadnje wulki płód, a na nje hižo nětko skasanja horje bjerje

Carl Noack
na žitnej haßy.

Wolijbicźe

ßrjedu 27. februara a ßlědujze dny w młynje w Slyczinje.

Waurich, młynski mischtr.

Wot 4. měrza ßo w Rakezach

wolij bije.

Bukičanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu 17. februara swoju zhromadźiznu. Přednošk změje k. městopředsyda **Wojnař.** Započatk po połdnju w 5 hodź.

Předsydstwo.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

změje njedźelu 17. małeho rózka po połdnju swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Běłoschicźe a **schwadlistwo** ßo jara tunjo a derje pschistejaze wobstara na mnischej haßy (Mönchsgasse) cźo. 3.

Něktoři **schulerjo** móża pola podpißaneho pension tunjo dóstacź.

Aug. Meltka
na hłownym torhoschcźu 2
po 2 schodomaj.

Dźełaczeŕske wobydlenja

ßu dóstacź na

ryczeŕkuble w Porschizach.

W Porschizach cźißko 13 je jene **wobydlenje,** ßo hodźaze sa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika, na pschenajecźe.

Jeneho **krawskeho** pyta

Miczka w Kotezach
pola Wósporka.

Ródny hólz, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móże pod spodobnymi wuměnjenjemi město dóstacź pola **Richarda Droschütza,** pjekarſk. mischtra na rózku hornczeŕskeje a noweje haßy.

Jeneho **tyscheŕskeho wuczobnika** pyta k jutram

Arth. Jannasch
na nowej haßy cźo. 5.

Jeneho **wuczobnika** pyta pod spodobnymi wuměnjenjemi

Hermann Hoffmann,
tyscheŕski mischtr na taschbarku 2.

Hólczeż, kotryż chze **tyscheŕstwo** nawuknucź, móże jutry pola podpißaneho do wuczby stupicź.

E. Fischer, tyscheŕski mischtr
w Wojerezach.

Mały, młody, cźorny pudel,

na mjeno **Butzek** poßłuchajo, bjes paßa wokoło schije, je ßo 12.—13. februara t. l. w **Wětrowje** shubił. Tón, kotremuż je ßo pschiwdał, ßo ſ tutym proßy, so by to knjesej kublerjej **K. Scholcze** tam abo knjesej krawſk. mischtrej **Biermannej** w Hodźiju k wjedźenju dał.

Wutrobny dźak

njesnatemu pschecźelej, kotryż ßo sa naschu woßadu tak luboscźiwje stara. Ale nam ßo, Bohu žel, hischcźe radźiło njeje, duschipastyrja namakacź.

Wochożenjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 23. februara 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždžan pišaja: Prěnja komora je nowy subhastazijski sakoń, wot ministerstwa k wuradźenju pschedpokoženy a na pruski jara podobny, sa dobry spóznała. Tutón sakoń nastupa mjenujzy tajke ležomnosće, kotrež dyrbja so na žadanje wěrićelow abo wěrićela pschedacź, dokelž wón swoje pjenjesy, na ležomnosć hypothekarizy požčene, na druhe waschnje sabo dóstacź njemóže. Po starym sakonju druhdy drusy wěrićeljo schkodowachu a sa toho, kiž bě k pschedawanju swojeje ležomnosće nuzowany, tež wschelake schkodowanja nastachu. To wscho je pak w nowym sakonju po mózności porjedźene. — Ministerstwo znutskomnych należnosćow je wosjewiło, so ma so pschichodnu termiju do krajneje wopalneje kazy sa sawěsćenje twarjenjow jenož jedyn nowy pjenježk wot kóždeje jenosće płacźicź. — Prynz Jurij, kiž chzyšche se swojej swójbu na dlějschi czaz do wukraja sapuczowacź, je sebi hinak pschemyślił, a jenož hohenzollernskeho wjerćha na krótki czaz wopyta. — Tsecza klaza sakskeje 105. lotterije budźe 3. a 4. měrza czehnjena.

— S Barlina pišaja, so je kněžor-kral strowy, tak so móže bjes wobczeżnosće wukhadźecź abo po měsće abo s wonka njeho wokoło jěsdźicź. — W Wrótzławju (Breslau) je general kavallerije s Tümpling, kommandérowazy general 6. armeekorpsa, wumrjeł. Wschě offizierojo tutoho armeekorpsa mějachu wo njeho tsi dny žarowacź. — Münsterski biskop, kotryž bě psches kralowske wobhnadźenje mózności dóstał, so sazo do swojeho biskopstwa wróczicź, je 11. febr. do Münstera pschijeł. Nasajtra mějesche so jemu k czesczi wulkotny saklowy czah, zyše město bě s wěnzami, pletwami, transparentami a khorhowjemi najrjeńscho wudebjene a lud biskopej wschu mózny czescź wopokasowasche, hdźež so wón pokasa. Ssami židźi běchu illuminirowali. — So je ruski kněžor wjerćha Orkowa, kiž běsche hacź dotal ruski póstanz w Parisu, sa swojeho póstanza na němskim kněžorskim dworje w Barlinje pomjenował, so jako najwěsczischе snamjo sa to wukkaduje, so budźe nětko mjes Rußowskej a Němskej najlepschi a najtwjerdschi měr a pokoj knjeżicź. Wjerch Orkow je pjecza tež jedyn s najlepschich pschecźelow wjerćha Bismarka a jenicźki mjes zusymi ministrami abo póstanzami, s kotrymž so Bismark „Ty“ mjenuje. Wobaj staj hižo s toho czaza najlepschej pschecźelej, jako běsche Bismark pruski póstanz w Petersburgu. Franzowsam so to njelubi, so je tajki dobry Bismarkowy pschecźel s Parisa do Barlina pscheżadźeny, pschetoż jich potajna nadźija, so so Franzowsojo a Rußojo w swojim czazu pschecźiwo Němzam sjenocza, je jim psches to w tu khwilu skazena. — Posnański (Posen) arzybiskop Ledochowski, kotryž so w prjedawschich czazach tak mjenowanym mejskim sakonjam, pschecźiwo wschelakim postajenjam katholskeje zyrkwje wudatym, njebě podczińnuł, dyrbjesche toho dla 2 lěcze w jastwje sedźecź a so potom do Roma pscheżydli, hdźež wón jako kardinal bydli. Dokelž su jeho w běhu czaza w Pruskej k wulkej pjenježnej schtrafje abo sa to k dlějschemu jastwu sazudźili, dha bu pschecźiwo njemu tak mjenowany satykacź (Steckbrief) wot pruskeho suda wosjewjeny, po kotrymž by so arzybiskop do jastwa wotwjesć měł, hdy by do Pruskeje pschischoł. Tutón satykacź, kotryž je mjes tym wotběžał, je so wóndano sazo wobnowił, schtoż runje na to njepokasuje, so by pruske knjeżerstwo arzybiskopa wobhnadźicź chzyło, kaž je so to w nowschim czazu druhim biskopam dóstało. — Khěžor je wosjewił, so so khěžorstwowy sejm (rajchstag) 6. měrza wotewri.

Awstrija. S Wina a jeho wokolnosće so sozialistiszy rypakojo dale a bóle wupokasuja, tola woni měr njedźerża a swoje w Winje sakasane nowiny „Zukunft“ w wuherskim měsće Peschće wudawaja. W tych woni jara swarja a mjes druhim tež sawostajenym swójbam wuhnatych sozialistow radźa, so njebychu wot winskeje wyschnosće žaneje pjenježneje podpjery brali. Mjenujzy winszy radni knjeża běchu wobsankli, tajku podpjeru dawacź, ale sozialistojo naspomnjenym swójbam pschikasuja, so žanych pjenjes wot tajkich „skoczatow“ bracź njesmědźa. — Awstriski krónprynz Rudolf chze se swojej mandźelskej Konstantinopel wopytacź, toho runja tež Běkohród, hłowne město serbskeho kraleſtwa, a skónczńje tež někotre rumunske města.

Franzowska. Do Tokingskeje je so sazo něschto wojakow póstałko, so by so s nimi tamnische franzowske wójsko powjetschiło. Hewak wot tam njejsu žane wažne powjesće pschischłe.

Jendźelska. Jako běchu s Afriki powjesće pschischłe, so je tam falschny profeta někotry krócź jendźelsko-egiptowske wójsko sbił, dha so wulke swarjenje na ministra-pschedsydu Gladstona sběże. Ludźo mjenujzy prajachu, so je wón jenož na tajkej njespodobnosći winowaty, dokelž pschecźiwo falschnemu profetej njeje hižo dawno krucźischo wustupił a njeje pschecźiwo njemu dosć wójska póstał. Na jendźelskim sejmje stej dwě stronje: liberalna a konserwatiwna. Liberalna ma hižo dlějschi czaz wjetschinu, a je Gladstone, prjedy a nětk k tutej stronje skuschazy, toho dla sa ministra-pschedsydu wot kraloweje powołany, a drusy ministrjo tež k liberalnej stronje skuscheja. A jako so nětko swarjenje na Gladstona a jeho sobuministrow sběże, dha konserwatiwna strona pomyšli, so by snadź runje prawy czaz był, Gladstonowe liberalne ministerstwo powalicź a konserwatiwne na jeho město postajicź. Konserwatiwni sapósłanzy toho dla na sejmje namjet stajichu, so by so Gladstonej afrikanskich należnosćow dla porók dóstał a wón potom ministerstwo složił. Ale to so njeradźi, pschetoż wjetschina so sa Gladstona wupraji a wón dale minister wostanje. Wón nětko psches generala Gordona, kotrehoż je do Afriki póstał, tam s pjenjesami skutkowacź dawa. Tutón je mjenujzy tamnischich nawjedowarjow s pjenjesami pschekłók a sam falschny profeta je so s nimi sazlepicź dał, so nětko s měrom sedźi. A druhich pschecźiwnikow je Gordon psches to dobył, so je jim dowolił, ludźi rubicź a jich jako schklowow pschedawacź, prajizy, so jim to Jendźelczenjo dale wobaracź njebudźa.

Rußowska. Loni běchu se srjedźno-asiskeje krajiny, kotraž Merw rěka, ludźo, wot tamnischich wobydlerjow póstłani, k ruskemu khěžorej pschischli a jeho prosyli, so by tola jich kraj pod swoje knjejstwo wsał. Tón pak bě jim wotmolwił, so jich kraj a lud měcź nochze, dokelž wschak ma hižo wjazy krajow a ludow, hacž je jemu lubo. Ale merwszy póstłanzy so precź njehibachu, ale khěžora sazo a wospjet proschachu, so by tola Merw wsacź chzył, dokelž to Merwenjo wutrobnje žadaja; pschetoż w jich kraju je stajna wójna, luty njeměr a rubjenje — a w swobodnych krajinach, hacž runje hakle někotre lěta pod ruskim knjejstwom steja, je měr a pokoj, tak so tam ratarjej nichtón skót njebjerje a jemu nichtón jeho žně njerubi a khěžu njespali, a pschekupz móże na wschě strony wikowacź a njetrjeba so bojecź, so rubjeżnizy pschińdu a jemu twory abo pjenjesy wosmu. Tola khěžor pschezo hischcze swólniwy njeběsche, ale jako běchu 4 měsazy czakajo prosyli, so wón skónczńje pschewinucź da a rjeknu, so móża domoj pucźowacź a swojim krajanam prajicź, so jich wón pod swoje knjejstwo wosmje. — Psched někotrymi njedźelemi su sazo póstli s Merwa pschischli, wuhotowani s pisćmami, w kotrychž je prajene, so chzedźa Merwenjo swěrni khěžorowi poddani bycź, a s prósstwu, so by tam khěžor wojakow k jich sakitanju póstał. — Jendźelczenjo su nětko jara njemdri, so je ruski khěžor Merw dóstał, pschetoż ruske knjejstwo je so s tym k Ostindiskej wulku krocźel pschibliziło. Wo Indisku, hdźež Jendźelczenjo surowje knjeża, so woni jara boja; pschetoż s tutoho kraja Jendźelczenjo swoje najwjetsche bohatstwo czahnu, a smeja nětko strach, so budźa so Indiszy tež radscho k Rußowskej pschiwdacź chzycź, hacž jendźelske tyranstwo dale nosyccź. Ale jim njeje trjeba, so w tu khwilu bojecź, dokelž je s Merwa do Indiskeje hischcze pólbra sta mil.

Kruta wola dobudźe.

(Skónczenje.)

Domoj pschischedschi, namaka żonu a dźěczi płaczizych, tola pschewinu swoje czuczża a czinjesche, jako by to njepytnuł. Wuczahnu s kapsy pjenjes — bě to jeho pośledni —, poda jón żonje a rjeknu, so by sa to jěsczi pschihotowała. Wboha żona so skoro jeho rěczże stróži; sdasche so ji tón samy hłóß, kotryż bě něhdy w sbożownischich czaßach tak husto słyschała.

Wjeczor dźěsche Cźěßlak sahe lehnucz, nasajtra saßo sahe stanu. Bórsy dźěsche s domu, a to hnydom k mulerskemu mischtrej, kotryż runje wulku khěżu twarjesche.

„Mischtrje!" rjeknu k njemu, „poßlenje krepki palenza je mój jasyk woptał, ja so jeho sa swoje żiwe dny wjazy njedótknu. Njepraschejcże so mje dale, ale wěrcże mojim słowam, hdyż mje tu strósbeho psched sobu widźicże. Chcecże mi dźěło dacz?"

„Rěczicże wy prawdu?" so mischtr dźiwajo praschesche.

„Haj, rěczu tak prawdu, mischtrje, so bych hnydom, by-li smjercz na mojej prawizy a tamle ta korczma na mojej lěwizy stała, do smjercze schoł."

So bychmy to s krótka wupowjedali: Cźěßlak dósta wschě cźěßliske dźěło na nowej khěži a so tez hnydom do dźěła da. Na wjeczor po skónczenym dźěle wopraschа so mischtra, hacz njeby jemu pół tolerja msdy do czaża sapłaczik. „Pół tolerja?" wotmolwi mischtr. „Wy scże wjazy saßkużili, ja chzu Wam sa kóżdy dźeń toler sapłaczicz, budżecże-li dale tak swěru dźěłacz, każ dźenża."

Cźěßlak njemóżesche se słowami swój dżak wuprajicz, ale jeho wocżi wjazy wusnawaschtej, hacz słowa, a mischtr jemu rosumjesche. Cźěßlak dósta swój toler. Duzy domoj kupi korb, tsi pokruty khléba, něschto butry a kruch mjaßa; s tym wrócźi so domoj. Trjebasche khětru khwilu, dóniż so trochu shraba; skónczńje stupi do khěże. „Marja", rjeknu, „njeßu tebi něschto k wjeczeri. Pój, Hańżka, wsmi hornz a dźi po někotre khany mloka." Na to da ji někotre słéborne a holczka běżesche wjeßele s domu. Marja so spodźiwasche, hdyż bě korb wotwodźeła a wscho, schtoż w nim běsche, wuhladała; tola njeswěri sebi słowa prajicz. Khodźesche każ pół spizy pó jstwě, jeno hdyß a hdyß pohlada skradźu na swojeho muża. Muż njebě pił, to derje widźesche, hacz runje bě doscz pjenjes na palenz měł. — Hańżka pschinjeße bórsy mloko a Marja hotowasche nětko wjeczeŕ. Hdyż bě po wjeczeri, dźěsche Cźěßlak hnydom lehnucz. Nasajtra po snědanju wsa Cźěßlak hnydom grat, so by na dźěło schoł; bě hižo w durjach, tu pschemóh jeho czucże. Njepraji drje słowa, tola wupschestrje swojej ruzy a jeho mandżelska slehnu so płaczo na jeho ramjo. Cźěßlak wokoschi ju a dowjedże ju k stólzej; na to wopuschczi dom. Hdyż dżenża na dźěło pschińdże, czujesche so tak sbożowny.

Pschińdże sobota a Cźěßlak bě zyłe tydźeń bjes palenza był. Bě sa tydźeń schěscz toleŕ saßkużił, s kotrychż bě jemu hischcże tójschto swostało. — „Marja", rjeknu po wjeczeri, „tule masch schtyri tolerje; kup sa to sebi a dźěsczomaj nusneje drasty. Ssym sa tydźeń schěscz toleri saßkużił; mischtr dawa mi toleŕ na dźeń. To je dobra saßkużba — njeje wěrno?" — Marja k njemu pohladnu, jeje rt so hibasche, tola njemóżesche słowa wuprajicz. Wona chzyschе so s mozu pschewinucz, tola słysły ju pschemóchu. Mandżelski pschimnu ju sa ruku. „Marja!" rjeknu a pódla kulachu so tez jemu słysły po lizu, „ty so njemylisch, ja sym saßo tón prjedawschi a nadżijam so, so sa zyłe żiwjenje tajki wostanu. Zadyn mojich sańdżenych skutkow njeßmě twoju wutrobu srudźicz." Na to powjedasche ji, kak běchu jeho Hanzyne a Hańżyne słowa tehdom tak pohnuke. „Zenje prjedy", pschistaji, „njeczujach, kak hłuboko běch padnuł, tola po słowach mojeju dźěsczow spósnach to; moja duscha spuschczesche so saßo na Boha, s kotrehoż pomozu móżemy wschitko dokonjecz. Bóh je waschu modlitwu hnadnje wußłyschał. Dźakujmy so jemu a proschmy jeho, so by moje pschedewsacże poßylnjał."

Czaß so minu a Cźěßlakez khěża pocza so saßo pěknje swětlicz; kwětki w sahrodże saßo sakczěwachu a wschudże kczějesche sboże a spokojnosczi. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne konserwatiwne towarstwo mějesche 30. januara swoju generalnu shromadźisnu. Krajnoßudniski direktaŕ dr. Wiesand shromadżenych jako pschedßyda powita, spomni potom na to, so towarstwo stajnje pschibjera, dźakowasche so wubjerkownikam sa jich wużitnu dźěławosczi a posliczi pschehlad konschlětuscheho sakonjedawarstwa w krajnym a khěżorstwowym sejmje, pschi czimż wón woßebje na ważnosczi a wużitnosczi noweho pschistawka k rjemjeßkniskemu sakonju a na sakoń spomni, s kotrymż so khorym dźěłaczerjam pomoz a podpjera sawěsczi. Wón prajesche, so maja konserwatiwni w tajkim nastupanju knjeżerstwo podpjeracz, dokelż je to khwalobne, hdyż so wobstejenja dźěłaczerjow na sakońske waschnje porjedża. — Potom so rospraua wo pokkadniży sta a běchu jeje reviśarjo, ryczerkubler Hetzer nad Delnjej Kinju, piwarniski direktaŕ Preu a rěcznik Sachßa s Budyschina sliczbowanje wsche sa prawe spósnali. — Na to sta so nowowólba pschedßydstwa a so rěcznik a tachantski konsistorialny aßeßor Seyfert sa pschedßydu, krajnoßudniski direktaŕ dr. Wiesand sa městopschedßydu, pschekupz Bartko sa pokkadnika, farar dr. Kalich a wokrjeßny aßeßor Hänichen sa pißmawjedżerjow wuswolichu. Do wubjerka so tez hischcże wuswolichu: krajny postajeniz s Zezschwitz, pschekupz W. Mattheis, schtrympowy fabrikant Schokta a rentier Hedenus, wschě s Budyschina. — Potom mějesche k. Täubrich s Biskopiz pschednoschk wo tym, kak ma konserwatiwna strona pschi krajno- a khěżorstwoßejmskich wólbach skutkowacz, k. realnoschulski wyschschi wucżeŕ dr. Schäfer rěczesche wo wustawje (Verfassung) němskeho khěżorstwa, a k. seminarski wyschschi wucżeŕ Grüllich wo pschißasy. W czißle 2 rosprawy tutoho konserwatiwneho towarstwa je tez nastawk wotczischczany, w kotrymż so na nowonastawaze burske towarstwa pokasuje. Pschi tym so ratarjo khwala, so poczinaja sami swoje należnosczе wuradżowacz, a je prajene, so budże jim konserwatiwne towarstwo w tym radlubje pomozne. Tez maja konserwatiwni k tomu pomhacz, so by so sa dźěłaczerjow, pschi dźěle wobschkodżenych, na blizschim khěżorstwowym sejmje tajki sakoń wuradźił, so by pomoz a podpjera sa tajkich dźěłaczerjow doßahajzy była.

S Budyschina. (Kath. Posoł.) Nowoßwjeczeny měschnik knjes Jurij Libsch pschińdże jako kapłan do Ralbiz, dotalny ralbiczanski kapłan knjes Jakub Bart pak jako tajki do Radworja. Bóh pschewodź wobeju knjesow do ważneho sastojnstwa a żohnuj jeju skutkowanje. (Wonaj staj so tón tydźeń na postajene sastojnske město pschesłydlikoj. Red.)

S Budyschina. Dokelż je knjes wokrjeßny lékaŕ dr. Wengler tudy khorowatosczе dla s nowa na 6 njedżel prósnu khwilu dóstał, dha jeho sa tutón czaß kamjeński wokrjeßny lékaŕ knjes dr. Spann sastupuje. — Knjes rektaŕ tudomneho gymnasija je wosjewił, so so nowy létny wuczbny czaß wutoru 22. haprleje sapocznje. Pruhowanje tajkich, kiż chzedża gymnasij wopytacz, so póndżelu 21. haprleje rano w 8 hodżinach stanje. Pschipowjedżenja schulerjow maja so hacz do 4. haprleje pola k. rektarja w jeho wobydlenju (w gymnasialnym twarjenju) ertnje abo pißnje stacz a to póndżelu do pjatka dopołdnja wot 11—12 hodżin, a sobotu wot 12—1 hodżiny. S dobom maja so potrjebne wopißma pschepodacz.

S Budyschina. Wěnczk budyschskeje Bjeßady, kotryż so sańdżenu njedżelu na tudomnej tšeleŕni mějesche, bě wurjadnje bohacze wopytany. Pod nawjedowanjom Bjeßadneho spróżniweho hudźbneho rjadowarja, k. wucżerja Jana Kaplerja, spěwanski chor někotre spěwy s wustojnosczu pschednoschesche. Luboscziwy solo „Ja sym schwarne holczo s młyna", wot knjeżny Rückertez spěwany, sebi wschostronske spodobanje doby a dyrbjesche so na wjazykróczne požadanje wospjetowacz. Swjeßelenski rjadowaŕ, k. pjekaŕski mischtr Biesold, pschipoßłucharjow se żortnej deklamaziju „Wulki łóß" sawjeßeli. Po konzercze słédowachu reje, a młody lud so hacz do hłubokeje nozy s wuskocznej nohu po synkach wojeŕskeje hudźby wjerczesche.

S Małßez. Po wosjewjenju kralowskeho hamtskeho hetmanstwa je w małej wokarni tudomneho ryczerkubła płuzowa khorosczi wudyrika.

S Hodżija. Schtwórtk 14. februara běsche so nasche rataŕske towarstwo k swojemu 100. (stotemu) poßedżenju seschło. W tutym bu wot pschedßydy hornjołużiskeho rataŕskeho towarstwa, knjesa ryczerkublerja Pfannenstiela, swěrnej serbskej służobnej dźówży Hanje Kochczi, kotraż je pola knjesa kublerja Kozora w Spytezach 30 lét służiła, rjany czeßny dar „sa swěrnosczi", mjenujizy słéborny khiż, na swjedżeńske waschnje pschepodaty. — Bóh njedaj swěrnosczi mjes Sserbami żenje sańcz!

S hodżijskeje woßady. (Miß. powjesczе 2.) — Wóndano knjes kralowski superintendent Licentiatus theologiae Schweinitz s Radeberka jako wyschschi zyrkwiny dohladowaŕ bólborczańsku a něschto dnjow posdźischo tez dźiwoczańsku schulu w nabóżniskim nastupanju pschepyta. Dokelż so w woběmaj schulomaj, każ so w schulach dweju narodnosczow słuscha, wot kk. wucżerjow se wschej swěrnosczu to sakońske postajenje wobkedżbuje, so so kóżda wucżba w woběmaj rěczomaj — serbski a němski — wukładuje a k wutrobje wjedże, mózachu dźěczi, każ k. wucżerjej, tak tez k. superintendentej,

hdyž žo tón ſ nimi rosrěčžowacź počža, nimale na kóždźiczke praſchenje hnydom prawe a jaßne wotmolwjenje dacź. Wſchě ważniſche myßle dyrbjeſche wučeŕ dźěčźom w žerbſkich praſchenjach pſchedpokožicź, na kotrež wone ſ radoſcźiwej žiwoſcźu prawe wotmolwjenja dawachu. Na to k. ſuperintendent niz jenož ſchpruchi, hkowne kruchi ſ katechisma a kherluſche němſki pſcheßkyſchowaſche, ale kaſaſche tež wſcho žerbſki pſcheprajecź a zyrkwinſke kherluſche w woběmaj rěčžomaj pſcheſpěwowacź. Nade wſchitkim tym k. ſuperintendent ſ wjeßelom žwoju pokru ſpokojnoſcź wupraji, a naſche dźěčźi ſ radoſcźiwej powjeſcźu domoj pſchiběžachu, prajiży: „Tón wyßoki knjes je niz jenož ſa tym hladaŕ, ſchto němſki mózemy, ale tež, ſchto žmy žerbſki nawukle.“ — Bóh žohnuj tutoho lubeho, tež ſa wěčne ſboże naſchich žerbſkich dźěčźi ſtaroſcźiweho knjeſa ſuperintendenta!

Pſchiſpomnjenje wěży wuſtojneho. Mje (M.) žo jedyn pruſki Sserb, kiž bě horejſchu powjeſcź w Miß. Powjeſcźach cźitaŕ, wopraſcha, ſchto je tola dźěčźom bólborcźanſkeje a dźiwocźanſkeje ſchule k tomu dopomhało, ſo žu w kſcheſcźijanſkej wucźbje niz jenož derje žerbſki, ale tež derje němſki wobſtake. Na to ja wotmolwich: „Wone mózachu toho dla wſcho tak derje němſki, dokelž k. wučeŕ Domaſchka w Bólborzach a k. wučeŕ Halma w Dźiwocźizach wſcho němſke jenož ſ pomozu žerbſkeje rěcźe wucźi; pſchetož: dźěcźi — a wožebje wjeßne dźěcźi — jenož ſ pomozu zuſeje (němſkeje) rěcźe zuſu (němſku) rěcź wucźicź, je wučeŕſki njeſmyßł (ein pädagogiſcher Unſinn), kaž je to knjes kralowſki komornik ſ Erdmannsdorf ſjawnje na žejmje rjekŋuł, a wón je ſ tym prawdu wuprajił, pſchecźiwo kotrejž jemu nichtó niczo ſnapſchecźiwicź njemózeſche. Sserbſke dźěcźo jenož ſ pomozu **žerbſkeje** rěcźe lóhko a derje **němſki** nawuknje.

M.

S Lahowa. Schtyrilětny hólczeź tudomneho pjekarja Preſchera běſche žo wutoru 19. februara bórſy po wobjedźe ſe žwojeho ſtarſchiſkeho domu wotžaliŕ, ſ jenym druhim hólczežom wo wžy hrajkaŕ, potom pak žo ſhubiŕ. Hacź runjeź jeho nimale do pólnozy wſchudźom pytachu, dha bu tola hakle naſajtra, žrjedu dopołdnja wokoło dźeßacźich hodźin w Krónizy wyſche mkyna ſ rěki Cźorniży morwy wučehnjeny. Pjekarjezy žu cźim bóle k wobžarowanju, dokelž žu hakle njedawno dwě dźěſcźi pſches žmjercź ſhubili.

S Bukez. Njedźelu 10. febr. žwjeczeſche bukicźanſke žerbſke towaŕſtwo žwój ſakoženſki žwjedźeń. Wjeczor po ſcheſcźich počzachu žo žobuſtawy towaŕſtwa w Heimrichez hoſcźeńzu ſkhadźowacź. Kóždy hóſcź, do ſale ſaſtupiwſchi, ſe ſpodźiwanjom ſtejo woſta. Jow „myßliczka žo poſběhnu“, hdyž rjanu, wupyſchenu ſalu wuhlada. Tuta bě ſ pletwami, hałožkami, ſchmrěkami, ſ khorhowjemi a ſ wobraſomaj Jeju Majeſtoſcźow krala Alberta a kraloweje Karole na najrjeńſcho wudebjena. Na to njeběſche žwjedźeńſki wubjerk žaneje prózy lutowaŕ. Jako běchu žo wſchitzy ſeſchli, ſeßydachu žo k žwjedźeńſkej hoſcźinje. W mjenje žwjedźeńſkeho wubjerka k. kubleŕ Zymer ſ Kołwaſy hoſcźi ſ tym wutrobnym pſchecźom powita, ſo by žo wſchitkim prawje žerbſzy w hromadźe lubiło. Hnydom tež herzy žwoje hróncźka počzachu pſchednoſchowacź. Jako bě žo hoſcźina ſapočzała, k. kubleŕ Króna ſ Bukez žkawu na lubowaneho krajneho wótza wunjeße. Wótcźinſka myßl pſchitomnych, pſches jeho žkowa hiſchcźe bóle ſa krala ſahorjena, žo pſches ſpěw „Krala Bóh požohnuj“ wopokaſa. Potom k. wučeŕ Ssuſchko ſe ſnatym, ſa tu wěz ſahorjenym waſchnjom na towaŕſtwo žkawjeſche. Na to k. Zymer na knjeſa pſchedžydu, kiž tak dołho hacź towaŕſtwo wobſteji, to žamo wodźi, žkawu wunjeße, na to pokaſujo, ſo je k. Keŕk wjedźaŕ towaŕſtwo ſ wulkej wuſtojnoſcźu wodźicź w ſłych a dobrych dnjach, haj, kiž naſche Sserbſtwo ſaſtupuje hacź pſched kralowſki thrón. Bóh daj, ſo by to hiſchcźe prawje dołho cźinicź móhł! Tež druhe žobuſtawy pſchedžydſtwa njeſapomnichu žo. — Dale wunjeße k. wučeŕ Keŕk žkawu na młode knjeżny, žo powoławſchi na Sejlerjowe žkowa: „Schcźipajcźe róże, prjedy hacź wukcźeja.“ — Potom wuſtupi ſpěwanſki wotrjad towaŕſtwa. Tón mějeſche lětža hinajſchi napohlad, dokelž nětk ſ měſchaneho chora wobſteji. To bě wſchěm něſchto nowe. A kak žo wſchitkim derje lubjeſche, jako rjane ſynki wotrjada ſaklinczachu! Schtož myßliczży k jeje poſběhnjenju hiſchcźe pobrachowaſche, to žo nětk hnydom pſchiwda. Sabawa bě doſpołna. Jena žkawa druhu honjeſche, a mjes tym kraßne ſpěwy wotrjada ſaklinczachu. Hoſcźina ſe žwojimi dobrymi wobradami drje tež žwój dźěl k wjeßelu poſkicźeſche. Knježna Mitaſchez ſ Koprz knjeſej dirigentej ſpěwanſkeho wotrjada žkawu wunjeße, jemu pſchi tym dźak prajo ſa tu prózu, kotruž je ſe ſpěwarjemi měŕ. Wón na to ſažo žwój dźak ſpěwarjam a ſpěwaŕkam wupraji. My druſy pak jim tež tudy ſ tutym ſjawnje žwój dźak k wjedźenju dawamy ſa tu radoſcź, kiž žu nam ſe žwojim ſpěwom pſchihotowali, ſ tej nadźiju, ſo budźa tež dale tak kraßnje ſkutkowacź a žebi žwój wotrjad žwěru hajicź. — Po wjeczeri běchu reje, kiž žo ſe žerbſkej poloneſu ſapočzachu a hacź do ranja trajachu. Pſchi tym žo hdyž a hdyž dale ſpěwaſche, tak ſo kóždy hnydom ſpóſna, ſo je tu žerbſke wjeßele. Druhi krócź ſaßo tak!! — Sańdźenu njedźelu mějeſche to žamo towaŕſtwo poßedźenje, w kotrymž knjes gmejnſki prjódkſtejeŕ Wojnaŕ ſe Zornožyk pſchednoſchk „wo bitwje pola Budyſchina 1813“ dźerżeſche. Wón tu wěz jara derje wuwjedże a žlědujza dołha debatta ju hiſchcźe bóle roſjaßni.

S Lubija. Sa tudomnu zokorowu fabriku žo hižo wſchelake pſchihoty cźinja, woſy wſchelaku twarſku potrjebu woża, dźěłacźerjo leżomnoſcź planiruja a bórſy tež murjerjo a cźěßle pſchińdu, tak ſo budże něhdże 600 ludźi w hromadźe dźěłacź. Twarba žo pjecźa hacź do naſymy dokonja. — W naſchej hkownej abo wulkej zyrkwi žo, dokelž ma žo ta žama w twarbje ponowicź, w tu khwilu hacź na dalſche Boża žkužba njedźerżi, ale žo ſa Němzow w žwjatojanſkej a ſa Sserbow (dwěnjedźelſzy) w zyrkwicźzy „k žwjatemu Duchej“ wobſtara. Poßleńſcha žo tež wot katholikow k Božej žkužbje nałoża.

S Rakez. S wutrobnej radoſcźu mózemy prajicź, ſo rakecźanſke žerbſke towaŕſtwo „Lipa“ žo pſchezo dale a bóle roſſchérja a pſchezo wjazy Sserbow pod žwoje žerbſke hałoſy ſhromadźuje. Sańdźenu njedźelu mějeſche „Lipa“ žwoju měßacźnu ſhromadźiſnu; na njej bě žo nahladna cźrjódka žobuſtawow ſeſchła, wyſche nich pak běchu towaŕſtwo hiſchcźe někotre cźeſtne žobuſtawy ſe žwojim wopytom počżeſcźiłe. Shromadźiſnu wotewri měſtopſchedžyda ſe ſpěwom „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa“ a na to cźitaſche žo protokoll ſańdźeneje ſhromadźiſny. Po tym ſo běchu žo hiſchcźe někotre wótcźinſke ſpěwy wuſpěwale, dźerżeſche k. ſaſtupny wučeŕ Keŕk kraßny a dołhi pſchednoſchk wo ſtarej bółharſkej ſemi a kak tam ludy mjes ſobu wojowachu a kak nawjedowaŕ tamniſcheho luda, mudry a hordy cźłowjek, Rómſkim kaž tež druhim wokolnym ludam wobaraſche a pſchi tym kónz wſa. S džakom a ſ luboſcźu wunjeße žo na k. pſchednoſcherja tſikrócźna hrimotaza žkawa. Schtyri nowe žobuſtawy, kotrež běchu žo ſamołwiłe, buchu pſchiwſate. Na to cźitaſche žo liſt ſtudujuzych Sserbow ſ Lipſka, w kotrymž žo piſaſche, ſo chzedźa rakecźanſkim Sserbam ſa nękotry cźaž ſabawu a wjeßele poſkicźicź. Nad tym žo towaŕſtwo wulzy ſwjeßeli a kóždy poſběhnu žwój karancźk k trojakej hrimotazej žkawje. Wuſpěwachu žo potom nękotre ſpěwy, a na to cźitaſche k. Keŕk hiſchcźe nęſchto žortniwe ſ „Lipy“. Shromadźiſna ſkónczi žo ſe ſpěwom „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ a roſeńdźe žo doſcź wokſchewjena.

S Tradowa. W nozy k 19. februara wokoło 1 hodźiny tudy woheń wudyri, kotryž Schołcźiz korcźmaŕſku žiwnoſcź a žužodny Natuſchez dwór — wſcho do hromady 7 twarjenjow — do prócha a popjeła pſchewobroczi. Wobžedźerjo njeběchu žwój mobiliar ſaweſcźili. Tuka žo na to, ſo je woheń ſałożeny.

S wojerowſkeho wokrjeża. Wojerowſke nowiny „Hoyerswerdaer Wochenblatt“ piſaja w cźißle 13. 1884, ſo je wjeßny ſchołta abo gmejnſki prjódkſtejeŕ jeneje žerbſkeje wžy pola Khocźebuſa žlěduje němſke wopißmo napißaŕ: „Ich hatte Stiere das der Schank Darm Seidel für Wage Bunten Peu geliefert att“, ſchtož ma po prawym rěkacź: Ich atteſtire, daß der Gensdarm Seidel vier Vagabunden beigeliefert hat. — My nękotſi Sserbja, kiž běchmy tole w hromadźe cźitali, potom jedyn druheho praſchachmy, cźeho dla naſpomnjeny ſchołta tola njeje lěpje piſacź nawuknuł. Tón wukkadowaſche to tak, tamón pak hinak, žanemu pak žo njeradźi, druhich pſcheßwědczicź, doniż ſkónczńje jedyn nęſchto praji, ſchtož wſchitzy ſa prawe ſpóſnachu. Wón mjenujzy rjeknu: Hlejcźe, w žerbſkich ſchulach khocźebuſkeje wokołnoſcźe žo najbóle wſcho jenož němſki wucźi, ale žerbſkim dźěcźom žo němſke žkowa ſ pomozu žerbſkeje rěcźe **nje**wukkaduja. S toho wukhadźa, ſo dźěcźi drje 7 haj 8 lět ſa žobu wſcho němſki wuknu, ale doſcź mało němſki nawuknu. Wy wěſcźe, ſo žym ja ſ Delnjeje Łužizy a tamniſchu rěcź derje ſnaju a tež derje rěcźu. Duž poßłuchajcźe, ſchtož chzu Wam powjedacź. Hlejcźe, junu ja na žwojich pucźach po Delnjej Łužizy cźrjódźicźku tamniſchich dźěcźi — hólzow a holzy — dóſcźahnuch, běchu to ſchulerjo a ſchulerki, kiž ſe ſchule dźěchu. Dokelž žo jim po draſcźe Němz bycź ſdach, dha žebi žwoje naležnoſcźe dale žerbſki powjedachu, w měnjenju, ſo ja tola niczo njeroſumju. A jena holza k tym druhim něhdże takle prajeſche: „Ja chzyła jeno wjedźecź, ſchto naſch knjes wučeŕ na Khryſtußowſko njebjeſkeho konja hižo zyły tydźeń ſ tajkej nutrnoſcźu ſpomina?“ Nichtó jej niczo wotmolwicź njewjedźeſche. Duž žo ja do teje wěży měſchach a žo tu holcźku wopraſchach: „Na njebjeſkeho konja drje tola knjes wučeŕ njeje ſpominał?“ „Ju“, wſchitzy wołachu, „wón

ſtajnje na Himmelpfard ſpomina a to je tola na ſerbſki njebjeſki kóń!!" Mi chzyſche ſo woprědka ſmjecź, jako tajki pſchekoźł ſaſkyſchach, ale hnydom běſche mi pak tež tych wbohich dźěćźi żel, kotrež tejſo lět do ſchule khodźa a tola wo najważniſchich dźělbach kſcheſćijanſkeje wěry niczo wěſte njewjedźa. Ja toho dla tym dźěćźom prajach: „Scźe dha Wy wo naſchim Sbóżniku Jeſom Khryſtu ſe ſerbſkeho erta nješchto ſkyſcheli?" „Haj", někotre dźěćźi wotmolwichu, „naſcha macź je nam wo nim powjedała." A druhe prajachu: „Naſch dźěd je nam to ſerbſki powjedał!" Ja na to rjeknuch: „Dha drje ſtaj Wam macź a dźěd tež powjedałoj, kak je knjes Jeſuß cźerpił, wumrjeł, horje ſtanuł a k njebju ſtpił?" Někotre wotmolwichu: „Haj!" druhe pak mjelczachu, wſchě pak ſtyknuwſchi ruzy na mnje hladachu, jako bychu wote mnje dalſche wukkadowanje wotcźakowali. Ja jim prajach: „To ſkowo, kotrež ſcźe wot ſwojeho knjeſa wucźerja zyły tydźeń tak huſto ſkyſcheli, njerěka „Himmelpfard", ale „Himmelfahrt". Po tajkim njeje wón wo Khryſtußowym konju, ale wo k njebju ſtpiczu naſcheho Sbóżnika rěcźał, pſchetož „Himmelfahrt" rěka „k njebju ſtpicźe". A ja jim tu wěz hiſchcźe trochu wobſchěrniſcho roſeſtajach. Jako pak běch ſwoju rěcź ſkóncził, rjeknu jena ſchuleŕka: „Ale, cźeho dla dha nam to naſch knjes wucźeŕ tež ſerbſki prajił njeje, dha bychmy tule ſwjatu wěz tola hižo dawno wjedźeli." Haj wſchak haj, ſebi ja pomyſlich, cźeho dla wam to prajił njeje, to drje wěm, ale wam prajicź nochzu, ſo njebych waſchu młodu wutrobu ſ hórkoſcźu pſchecźiwo wucźerjej napjelnił. Póhanjo w dźiwjej Afrizy maja ſo lěpje, dyžli wy; pſchetož póhanam ſo njebjeſke kraleſtwo w jich narodnej rěcźi wot mißionarow prěduje a wukkaduje, wy kſcheſćijenjo a kſcheſćijanki w wyßokoſdźěłanej Pruſkej dyrbicźe pak tajkeje dobroty parowacź. — „Hlejcźe, lubi pſchecźeljo, něſko drje Wy tež wopſchijecźe, cźeho dla je naſpomnjeny ſerbſki wjeßny ſchołta tak hubjenje němſki pißał?" A wſchitzy ſ hłowu kiwachu, ſ tym pſchiſnawajo, ſo pſchi tajkej ſchulſkej wucźbje nichtó niczo kmaneho ani w ſwětnym ani w njebjeſkim nawnknucź njemóże.

Pſchiſpomnjenje redakzije. Kralowſki pruſki miniſter duchownych, wucźbnych a lěkarſkich naležnoſcźow knjes ſ Goßler je tamo lěto wukas wudał, w kotrymž je mjes druhim pſchikaſał, ſo maja ſo ſerbſke dźěćźi w ſchuli kſcheſćijanſke hawptſchtuki, ſchpruchi a kherluſche w ſwojej ſerbſkej macźernej rěcźi wucźicź a ſo maja tež w ſerbſkej bibliji a w ſerbſkich ſpěwarſkich knihach cźitacź. Jenož tajkim ſerbſkim dźěćźom, kiž doßahazu wědomoſcź němſkeje rěcźe wobſedźa, ſmě ſo kſcheſćijanſka wucźba hakle w hornjej klaßy němſki wudźělecź, konfirmandſka wucźba ſa ſerbſke dźěćźi pak wſchudźe jenož ſerbſka woſtanje. Hdyž by něchtón pſchecźiwo tajkemu wukaſej ſkutkował, dha je tym, kotrychž to naſtupa, dowolene, ſo na kralowſke knježerſtwo wobrocźicź a ſebi porjedźenje wuproßycź. — Nam wo dopjelnjenju a njedopjelnjenju tutoho wukaſa wſchelake powjeſcźe ſcźeku, kotrež pak njewotcźiſchcźamy, dokelž tych, kiž je ſcźeku, njeſnajemy. Njeby toho dla redakzija nowin „Hoyerswerdaer Wochenblatt" tak dobra była, a nam dobrocźiwje woſjewiła, kak po prawym ſ pſchikaſanej ſerbſkej wucźbu ſteji? My chzemy wyßokocźeſcźenej redakziji ſa to tež rad k ſłużbje bycź. Red. Serb. Now.

S Wunſchowa. Wyſchnoſcź je pſchiſwoliła, ſo ſmě ſo tudy tak mjenowana dźěłacźerſka kolonija ſakožicź. Wona budźe pod evangelſkim ſarjadowanjom ſtejecź a ſo něhdźe naſymu tutoho lěta wotewri, dokelž maja ſo prjedy wſchelake twarjenja natwaricź. (Wunſchow łuſcha do rychwałdſkeje woßady.)

Se Sslepeho. Mjes naſchimi polemi wóndano pucźe porjedźachu a mjes tymi, kiž tam dźěłachu, běchu někotſi, kotrymž chzyſche ſo palenza. Woni toho dla 65 nowych pjenjezkow nawdachu, ſo bychu po palenz póſkali; dokelž pak žaneje bleſche njemějachu, dha dźěchu k prěnjemu ſußodej, kiž na poli wutwarjeny bydli. Hoſpoſa běſche tež hnydom tak dobra, ſo jim hlinjanu bleſchu pożcźi. S tej potom holza do Brěſowki běžeſche, hdyž hoſcźeńźaŕ do bleſche njepohlada, ale palenz bórſy do njeje linu. S wulkim požadanjom dźěłacźerjo na tu holzu cźakachu, a jako ſo wona ſkónczńje wrócźeſche, dha dwaj — M. a D. — ſ pſchahom ſaſtaſchtaj a tak dołho cźakaſchtaj, hacž holza dóńdźe. Jedyn khětſje rucźe bleſchu do ruki wſa a, dokelž tam žaneje ſchkleńczki njemějachu, wón hnydom ſ bleſche pijeſche. Ale jemu ſo bórſy wopak ſeſda a wón wuplunu, dokelž mějeſche hubu połnu njerjada. A wón dźeſche k druhemu: Pohladaj, ſchto tam tola nutſka je. Tón bleſchu nawróćźi a ſ njeje ſame myſchaze hownjeſchka won bězachu. Njedaloko njeju gmejnſki prjódkſtejeŕ ſtejeſche; duž proſcheſchtaj toho, ſo by chzył wohladacź, ſchto po prawym w tej bleſchi je. A wón pohladawſchi dźeſche: Wulijcźe palenz do hornza. To ſo ſta a palenz bě zyle njecziſty a dźiwnje ſeleny. Potom gmejnſki prjódkſtejeŕ bleſchu wſa a to, ſchtož w njej běſche, ſ njeje won cźahaſche a dźeſche: Moji ludźo, wy ſcźe ſebi palenz do myſchazeho hnězda linucź dali. Hlejcźe, tu ſu tež hiſchcźe młode myſchata, kiž ſu ſo w palenzu tepike! Nětko wſchitzy pluwachu, ſo mjerſachu a ſwarjachu, palenz pak ſ hornzom a bleſchu k hoſpoſy, horka naſpomnjenej, donjeßechu. Ta pak bě ſlutniwa duſcha a ſebi palenz wobhładawſchi rjeknu: Tón ja pſches lapu pſchezydźu a potom jón naſch nan wupije. — My pak ſebi myßlimy, ſo dyrbi ſo kóždy pſched palenzom na kedźbu bracź, pſchetož wón je ſchibala-ſchibak, kaž ſmy runje ſpósnali.

Sſejmſki dopiß.

S Draždźan. W druhej komorje bě 5. februara wo ſchulach rěcź. Sozialdemokrat ſapóßłanz Liebknecht radźeſche knjeſej miniſtrej kultußa, ſo by tola deputaziju wuſtojnych muži do wukraja a to woßebje do Franzowſkeje póßłał a na tajke waſchnje ſhonił, kak daloko tam pornjo naſchim hubjenym ſchulam tola ſu. A wón poruczeſche, ſo by ſo katechismuß do naſchich ſchulow ſawjedł, kotryž je wěſty Paul Bert, miniſter kultußa pod Gambettu, pſched-ſydu franzowſkeje republiki, wudał. Liebknecht pſchiſtaji, ſo wſchak w tutym katechismu žana rěcź wo kſcheſćijanſkej wucźbje njeje, ale ſo ſo ſchulſki cźaß na wjele lěpſche wědomoſcźe nałožuje, kaž na wojeŕſke ſwucźowanja ſ dźěcźatſtwa ſem, na wucźbu wo dawkach, wo runym prawje wſchitkich pſched ſakonjom, wo ſwobodźe, wo runoſcźi a bratrowſtwje wſchěch ludźi, wo prawej revoluziji atd. Wón dale praji, ſo by wucźbow dla, kotrež hiſchcźe dale w tej knihy ſteja, miniſtrej wkoßy do wjerćha ſtali, ale ſo tola tajki cźaß pſchińdźe, hdźež ſo nuſnoſcź tajkich wucźbow pokaže. — Miniſter Liebknechta jara krucźe wotpokaſa, prajizy, ſo jeho ſłowa, jako by wón w naſtupanju ſchulow do wukraja a woßebje do Franzowſkeje po dobru radu póßłacź měł, pſchi nim žaneho wothkoßa njenamakaja. My mamy, rjeknu wón, druhi jara ſtary a derje wobtwjerdźeny podkoźł ſa naſche ſchule. Tajki podkoźł rěka: dźěćźi maja ſo pſchiwucźicź k bohabojoſcźi, k poczeſcźowanju ſtarſchich ludźi a k wobkedźbowanju datych wobſtejenjow. — Komora miniſtrej ſa tajke wuſnacźe mózhnje ſławjeſche. *H. K.*

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Khěžeŕ Pětr Schołta w Wulkej Dubrawje a jeho mandźelſka Hańža, kotrajž wſchak palenz lubowaſchtaj, běſchtaj ſo jedyn dźeń tež ſaßo do tutkanja dakoj a ſo potom ſwadźiłoj. Wona hrabnu ſa ſykawu a muža tak do wobliczа dyri, ſo jeho wobſchkodźi. Wón pak doßahnu ſekeru, cźißnu ju ſa žonu a trjechi ju tak do pleza, ſo krwawjaza rana naſta. Schołtu, kiž bě hewak tež ſwojej žonje wſchelake raſy hroſył, ſo wona, hdyž ſwoju dźówku ſ prěnjeho mandźelſtwa precź njepóſcźele, pſched nim žaneho měra njeſměje, jedyn wot njeju dyrbi ſłaknycź, krej dyrbi wón widźecź, — Schołtu k tydźenjej a dwěmaj dnjomaj, Schołcźinu pak k tydźenjej jaſtwa ſaßudźichu. — Dźěłacźeŕ Handrij Spank ſ Pſchiwcźiz běſche loni khlamarjej Brodźe w Mjeſchizach na łuzy tobakowu trubku kranuł a dóſta ſa to tſi měßazy jaſtwa. — Lonſche lěto 8. dezembra pſchebywaſche dźěłacźeŕ Jan Michałk ſ Mniſchonza, hižo pjecź krócź khoſtany, w Kompez korczmje w Bobolzach. Jako wón tam dwěrołkatu natykanu a ſe ſapałku naßadźenu piſtolija ſ dybſaka wucźahnu a ſ njej ſtraſchnje hrajkaſche, ſo druſy hoſcźo wobojachu. Woni toho dla korczmarja proſchachu, ſo by gmejnſkeho prjódkſtejerja ſawołał, kotryž by Michałka arretirował. Mjes tym pak bě tutón ſdrěmnuł a pſchi tym jemu jedyn hóſcź piſtoliju ſkradźu wſa. Jako běſche gmejnſki prjódkſtejeŕ pſchiſchoł, poruczi wón dźěłacźerjej Brintej ſ Dźěžnikez, ſo by Michałka do jaſtwa wotwjedł. Jako chzychu Michałka ſwjaſacź, ſo tón ſapjeraſche, wokoło ſebje bijeſche a Kempu ſa ſchiju hrabnu. Na pucźu Michałk hrożeſche: „Tebi, Brinto, budu ſapalu, druhich pak ſymnych ſcźinju!" Dale bě wón wobſkorżeny, ſo je khlamarjej Polankej w Mniſchonzu ſ kólnje něſchto draſcźenja kradnuł, ſchtož bu tež dopokaſane. Sa to dóſta wón lěto a ſydom měßazow khoſtarnje (zuchthaus). — S jeneje budy, kotraž w Schmidtez pěſkowej jamje pſchi pucźu ſ Porchowa do Ledźborz ſteji, wotrocźk J. K. A. Horſchka ſ Koſchle ſank wotraſy a tam jaku, dźěłacźerjej Urbanej łuſchazu, wſa. Tutón drje jemu kranjenu wěz ſaßo wudrě, Horſchka pak tola hiſchcźe tſi měßazy jaſtwa pſchißudźene dóſta.

Přilopk.

* S naranſcheje Pruſkeje a ſe Schleſynſkeje pißaja, ſo ſo tam pſchezy wjaz a wjaz tajkich ludźi wrócźa, kiž běchu loni a tamo lěto do Ameriki wucźahnyli. Woni ſo tam tež ſe wſchej prózu hódnje

ſeżiwicź njemóżachu, ale dyrbjachu ßwój wucźek w tym pytacź, ſo ßo ſ nuſu a horjom do wótzneho kraja wróćźichu. Někotſi běchu ßo wot agentow k wucźehnjenju narěčźecź dali, druſy pak wot falſchnych, hižo někotry cźaß w Amerizy bydlazych pſcheźelow, kotſiž běchu jim w ßwojich liſtach najrjeńſche kraßnoſcźe nakźeli, ſ kotrychž potom, hdyž do Ameriki pſchijěchu, ani próſchka widźecź njebě. — Pruſke knježerſtwo budźe nětko tajkich agentow krućźiſcho wobkedźbowacź. (A to wſchak też njeby niczo ſchkodźiło, hdy by ßo toho runja w Sakſkej tak ſtało.)

Woſtań w kraju.

(Snaty Sejlerjowy ſpěw, na kotryž Sſerbja k ßwojej ßamßnej ſchkodźe poczinaja tu a tam ſabywacź, tón toho dla tudy wospjetujemy. K.)

Woſtań w kraju,
To cźi praju,
W ßwojim kraju narodnym;
Ssy też khudy,
Ziw ßo tudy
Po cźeſcźi a ſpokojny.
Njepraj: „druhdźe
Lěpje budźe!“ —
To cźi ſapißane njej';
W kóždym měſcźe
Nam'kaſch wěſcźe
Sle a dobre ſměſchane.

K póldnju horje
Rjeńſchi ſtwori
Bóh'byknjes kraj cźlowjekam;
Tam pak ßmudźi
Sslónczko ludźi,
Hroſna ſwěrina tam je.
Pólnóź ſymna,
Dołho cźěmna,
Njemóże cźe ſwjeßelicź,
Maſch tam delka
Bara, wjelka,
A khlěb tam też żadny je.

Duż cźi praju:
Woſtań w kraju,
Hdźeż ſte ſ dobrym runa ßo.
Cźerpicź, dawacź,
K dźěłu ſtawacź
Wſchudźom dyrbiſch ſawěſcźe.

* W Lipſku ſtaj ßo pſched někotrymi njedźelemi rano w 7 hodź. na tamniſchim barlinſkim dwórniſchcźu ſe ſamknjeneho póſtſkeho woſa dwaj liſtowaj měchaj, w kotrymajž liſty ſ 80,000 hriwnami leżachu, kranyłoj. Jedyn měch ßu bórſy po tym wuprósnjeny na polach njedaloko barlinſkeho dwórniſchcźa namakali. Druhi měch njedaloko Lipſka na jenej łuzy, hdźeż běchu dorn wotkałali a na hromady ſmjetali, pod tajkej jenej hromadu nadeńdźechu. Paduch, kotryž bě ßo ſ hotowymi pjenjeſami ſpokojił, bě 26,000 hriwnow ſ měcha wſak. Hacź dotal hiſchcźe do zyła niczo w naſtupanju wußlědźenja paducha dozpili njeißu. Póſtſkeho ßłużobnika, kotryž je wós pſchewodźał, ßu ſajeli.

* S Pößnecka w Sakſko-Meiningſkej pißaju: Wobydlerjo naſcheho měſta ßo ſ wěſta na jeneho bědnika ſ khromymaj nohomaj dopomnja, kotryž ßo jenoż ſ pomozu ßwojeju rukow, ſtupnje wobuteju, dale hibaſche a tu wjele ßmilnych wutrobow namaka, kotrež jeho bohacźe ſ darami podpjerachu. Tutón proſcheŕ je pola Tachawa na bajerſko-cźěſkich mjeſach jeneho cźlowjeka ſkónzował. Po proſchenju khodźo pſchińdźe do jeneje khěže, w kotrejž ßo jenemu młodemu mużej wjetſcha ſumma pjenjes wupłacźi. Pſchi tutym napohladźe ßo w proſcheŕſkim njedocźinku mordarſka myßl ſbudźi. W tamnej krajinje ſnaty, ßo wón prjedy na pucź poda a ßo do pſchidróżneho pſchěrowa lehnu. Jako młodźenz na dróſy duzy nimo njeho pſchińdźe, jeho braſchniwy cźlowjek żałoſcźo a ſkiwło proſcheſche, ſo by jemu ſ pſchěrowa, do kotrehož je panuł, na dróhu won pomhał, ſchtož ßo też ſta. Na dróhu pſchiſchedſchi proſcheŕ młodźenza ſ nowa na hnuwate waſchnje namołwjeſche, ſo by ßo hiſchcźe ras nad nim ßmilił a jeho na ßuche měſtacźko donjeßł. S krótka ßo rosmyßliwſchi młodźenz żałoſcźażeho na khribjet wſa a jeho po dróſy njeßeſche. Proſcheŕ pak bjes tym do ßwojeho ſaka pſchimnu a ßwój nóż wucźeże, ſ kotrymž młodźenzej krk pſcherěſnu. Na to mrějazeho wurubi a tak rucźe hacź móżno cźeknu. Sta ßo pak, ſo muż po pucźu pſchińdźe, kotryž bě na ßmjercź ranjenemu k pomozy a wot njeho ſhoni, ſchtó je jeho morił. Powjeda ßo, ſo je tutón żadławz, każ je ßo ßam wuſnał, hižo 7 cźlowjekow na tajke waſchnje ſkónzował a ßebi pſches to a toho runja ſ proſcheŕſtwom někotre tyßaz ſchěßnakow nahromadźił.

* Na dwórniſchcźu w Bambergu młynſkeho Höſela ſajachu, na kotrehož tukaju, ſo je w Kemnacźe zyrkwju wurubił. W jeho waczoku monſtranzu a zyrkwinſke ßudobje, do kruchow roſraźene, namakachu.

* W Symernje pola Bentheima je ßo jedyn bur wo 3000 hr. wjetował, ſo chże w běhu tſjoch měßazow w drjewjanzach do Barlina k khěžorej hicź. Pjenjeſy buchu pola jeneho bankiera ſkożene a bur ßo na pucź naſtaji. Bjes tym pak ßo knježa, kotſiž běchu ßo ſ nim wjetowali, wěży kajachu a woni jemu 800 hriwnow lubjachu, je-li ſo by ßo ßwojeho wotmyßlenja woſtajił. Bur pak je hižom nětko duzy po pucźu pſches Hannover, Braunſchweig a Magdeburg do Barlina.

* Profeßor Billroth, ßławny winſki operatěr, je ßlědujże warnowanje woſjewił: Sa krótki cźaß ßym ſchtyri raſy nawjedźił, ſo je ßo lóhkoranjenym ſymny woheń pſchiwdał, dokelž je ßo pſchi nich karbolowa kißalina njeroſumnje bjes lěkarjoweho poruczenja nałożowała. Karbolowa kißalina ßo tón cźaß w chirurgiji tak cźaſto wjazy njenałożuje, każ je ßo to prjedy ſtało. Straſchnoſcź, kotraż móże pſches nju druhdy naſtacź, ßu lěkarjo hakle w nowſchim cźaßu ſpóſnali. Karbolowa kißalina móże ſahorjenje, ſymny woheń a ßamo ſajědojcźenje krwe do rany pſchinjeſcź, hdyž ßo wot njenaſhonjenych rukow trjeba. Duż nanajležniſcho wotradźam, karbolowu kißalinu bjes lěkarjoweho wukaſanja kałożecź. Sa najlěpſchi wobwalenſki ſrědk pſchi cźerſtwym ſranjenju wokojowu wodu poruczam, kotraż je w kóždej haptyzy dóſtacź.

* Schtyriatſizeczi ludźi tepjenych. S Budapeſchta pißaju: Żałoſtne njeſboże je ßo bliſko Domreda na rězy Tißy (Theiß) ſtało. Kwaßni hoſcźo ßo na ßedmich woſach do Czigandrada podachu, ſo bychu, każ je to ſtare waſchnje, tam po njewjeſtu jěli. Pucź pſches Tißu wjedźeſche, a dokelž bě wulka ſchěroka rěka ſ tokſtym lodom pokryta, woſy pſches ſamjerſnjenu rěku jědźechu. Po tym ſo bě ßo kwaß w Czigandradźe měł, ßo hoſcźo ſ wjeßokej myßlu domoj wrócźachu. Tola ſ nowa na rěku pſchijěwſchi, běchu mjenje kedźbliwi hacź prěni ras, a wſchě woſy ßo ſ dobom hromadźe na nju puſchcźichu. Wo ßrjedź rěki běſche ßo tu a tam pſches cźopke wjedro lód roſpukał, tola roswjeßeleni hoſcźo bjes ſtaroſcźe po nim dale jědźechu, doniž ßo lód ſłama a ßo wſchěch ßydom woſow do żołmow ponuri. Nurjenje někotre minuty trajeſche. Hróſbne kſchiki njeſbożownych ludźi a wrjeſkot loda bě daloko ßłyſchecź, tola pomozy ßo żaneje poſkicźicź njemóżeſche. Wote wſchitkich, kotſiž běchu na woſach byli, jedyn jeniczki ßmjercźi wucźeknu, to bě jedyn zyganſki herz. Schtyriatſizeczi cźlowjekow pod lodom ſymny ród namaka.

* Wo wotprawjenju na morju piſche „Gazzeta Livorneſe“: Każ ßłyſchimy, je ßo wczera ßobotu na wójnſkej łódźi ſjenocźenych amerikanſkich ſtatow, w Livornſkim pſchiſtawje leżazej, wotprawjenje měło. Jedyn matroſa bě ßo ſważił, ßo do jeneho offiziera ſ pukami dacź. Matroſu hnydom ſajachu a jeho pſched wójnſki ßud, toho dla powołany, ſtajichu. Tón jeho k ßmjercźi wotßudźi a dyrbjeſche ßo wón hnydom ſatſělicź. Wczera rano łódź zyle ſ cźicha ſ pſchiſtawa na wyßoke morjo wujědźe, hdźeż ßo wotprawjenje mějeſche. Cźěło na to do morja puſchcźichu a łódź ßo ſaßo do pſchiſtawa runje tak ſ cźicha wrócźi, każ bě jón wopuſchcźiła.

* W Mexikanſkej a Peruanſkej ßo ſtarſchej, hdyž je jimaj dźěcźo wumrjeło, njerudźitaj a njeżelitaj, ale ßo na wopak wjeßelitaj, każ ſo by ßo jimaj wulke ſboże dóſtało. W tamnym kraju měnja, ſo je wulka hnada wot Boha, hdyž tajke mało dźěcźo, hiſchcźe żaneho ßmjertneho hrěcha njeſhrěſchiwſchi, ſachodny ßwět wopuſchcźi, dokelž hnydom po ßmjercźi pſchiſtup k jandźelam w njebjeßach dóſtanje. Po tutej wěrje ßo dźěſcźowa ßmjercź na wjeßoke waſchnje ßwjecźi. Jenej mexikanſkej knjeni, hakle krótki cźaß w Pariſu pſchebywazej, pjecźlětna dźówcźicźka wumrje. Wona tutón podawk ſ balom ßwjecźeſche, ſ balom małych jandźelow, każ jón Mexikanſzy mjenuja. Tam ßo wjele rejwaſche. Spodźiwne waſchnje!

* Hłowucźecźe a wobwěſchenje, ſ cźimž w ſańdźenych cźaßach, każ je ſnate, njelutowachu, bě po tehdomnych wobſtejenjach po prawym jara droha wěz. Stara ſakſka khronika, kotraż nam powjeda, ſo ßu w lěcźe 1604 jenemu tyſcheŕſkemu w Draždźanach hłowu wotcźeli, ma ſcźěhujże napißanje khóſtow naſpomnjene: Tſjom ławnikam 3 tol. 2 ßlěbornaj 6 np.; měſchcźańſkemu pißarjej 20 tl.; knjeſej lěkarjej Pſ., kotryž je cźěło rěſał, 3 tl.; brodutruharjomaj, kotrajž ſtaj jemu pſchi tym pomhałoj, 4 tl.; ßudnikej ławniſkeho ßuda w Wittenbergu 4 tl. 6 ßl.; ſa mjaßo, wot khudeho hrěſchnika wużiwane, 6 ßl.; piwo a wino ſa njeho 1 tl. 2 ßl. 8 np.; ſtražnikomaj, kotrajž jeho tſi dny a tſi nozy ſtražowaſchtaj, 1 tl.; dwěmaj duchownymaj, kotrajž ſtaj khudeho hrěſchnika troſchtowałoj, 2 tl.; wotroczkej ſa ſchtyrinjedźelſku ßłużbu 2 tl. 5 ßl.; wiczněmu miſchtrej, ſo je wußud wuwołał, 20 ßl.; katowemu wotroczkej, ſo je pěſk, na kotrymž khudeho hrěſchnika wotprawichu, na torhoſchcźo wjeſł a ſaßo wotſtronił, 6 ßl.; katej Simonej ſa naprawjenje cźiłowadłow 1 tl. 10 ßl.; ſo je hrěſchnikej hłowu ſ mjeczom wotcźał, 2 tl. 12 ßl.; katowemu wotroczkej ſa pſchinoſchowanje 12 ßl.; ſa ßudniſku hoſcźinu na radnej khěži 10 tl. Wſcho w hromadźe po tajkim: 56 tl. 6 ßl. 2 np. Najſpodźiwniſche pſchi tym je, ſo ßo ßudniży na radnej khěži k wjeßokej hoſcźinje pſchi winje ſhromadźichu, po tym ſo běchu runje ſłóſtnikowe żiwjenje pſches kata ſkónczicź dali.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Bertram, cźeladnik w Małym Wjelkowje, ſ Hertu ſwudowjenej Zyżowej, żiwnoſcźerku tam. — Pětr Schuſter, fabriſki dźěłacźer w Raſchowje, ſ Hanu Khryſtianu Pětkez ſ Dźěžnikez.

Křćeni:

Michałska zyrkej: Max Kurt, Gustava Juliußa Maximiliana Półdraka, pjekarskeho mischtra a khěžerja na Židowje, ß. — Jenny Elsa, njemandž. dž. pod hrodom. — Albert Božidar, njemandž. ß. na Ssokolzy.

Pětrowska zyrkej: Wylem Kurt, Jana Wylema Nowaka, dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Khorla August, Khorle Augusta Kalicha, dźěłaćerja a wobydlerja, ß.

Katholska zyrkej: Laura Augusta, Antona Pfeifera, fabrikskeho dźěłaćerja w Hajnizach, dž. — Martha Marja, Augusta Trenklerja, kublerja w Budestezach, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 6. februara: Richard Pawol, Jana Augusta Kobanje, dźěłaćerja a wobydlerja, ß., 4 m. 6 d. — 19. Rosalija Marja, Ernsta Louis'a Linki, wuhnjerskeho mischtra na Židowje, dž., 5 m. 23 d.

Mißionski pósoł. 1884. Cźišło 2. — Wopschijećе: Nowolětne powjesće. — Powschitkomne mißionske powjesće. — Salvation army. — Schule w Sadraßu. — Cźischćerńja w Trankebaru. — Powjesće s zyrkwineho a schulskeho žiwjenja wobeßbje ßerbskich evangelsko-lutherskich woßadow. — Zyrkwine powjesće se ßerbskich woßadow s lěta 1883. — Skutki zyrkwineje luboscće. — Khěrlusch. — Wschelake s pißmow a podawkow. — Sliczbowanje.

Katholski Posoł. 1884. Cžo. 4. — Wopschijećе: † Donna Marija Hana. — Pschidawk. — Sydom swjatoscźow abo sakramentow w khłódku wschědnoho žiwjenja. — Z Łužicy a Sakskeje. — Z cyłoho swěta. — Tónle redaktor Krajana! — Należnosće towarstwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baconju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěstki.

Serbski Hospodař. 1884. Cźišło 4.. — Wopschijećе: Burow pijelzy. — Kak měła płódnosć pěskow ßo powyschicź. — Roswuczowaze drobnosće. — Stare burske prawidła. — Překlepany Bosćij. — Prašeńčka. — K nawědźenju.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

16. februara 1884.

Žitowy dowos: 2632 měchom.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenža	9	23	10	54	9	52	10	54
Rožka	7	85	7	97	7	85	8	4
Jeczmjeń	7	25	7	32	7	25	7	43
Wowß	6	80	7	10	6	80	7	—
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenična muka (50 =)	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	—	3	50	—	—	—	—
Sklóma (600 =)	24	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 936 schtuk, schtuka	8	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Dražđžanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 40—43, 4. družiny 37—40 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 41—43 mk. po 100 puntach.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschešadźowanje pschedawacź: 1. měrza khěžna a pólna leżomnosć cźišło 36 w Hodźiju, na 1500 mk. taksirowana — 3. měrza dopołdnja w 9 hodźinach: pola piwarza Hauptvogela w Klukschu piwarska nadoba, prósne ßudy, żelesne khachle, möble a drasta. — 15. měrza khěžna leżomnosć cźišło 4c w Dźiwocźizach, na 1350 mk. taksirowana. — 5. haprleje kubło cźišło 18 w Brěžnje, na 28,050 mk. taksirowane. — 17. haprleje khěžna a pólna leżomnosć cźišło 17 w Drobach, na 8212 mk. taksirowana. — 1. meje khěžna leżomnosć cźišło 35 w Jenkezach, na 3300 mk. taksirowana.

Wo samoženju młynka K. H. Lody w Kotezach je ßo 16. februara konkurß pschipowjedźił. Konkurßny sarjadowar je městny ßudnik K. A. Looke w Wósporku. Samołwjenski cźaß hacž do 15. měrza traje.

Wjedro w **Londonje** 22. februara: Mile.

Wbohi muž!

Ja cźerpjach dlějschi cźaß na hłowubolenje a ßylne wjercźenje, tak so njemóžach horje hladacź, schtož pak moje powołanje husto žadasche, hdyž w lěßu dźěłach, so bych schtomy puschczał, tak so ßym wjele nałożował, njeje mi pak niczo pomhało, schtož mi radžachu, tak so ja bjestroschtnje do žiwjenja hladach. A hlaj, njenadźijzy ßo mi pomoz dósta. Ja shonich pschipadnje wo Waschich ßławnych schwajzarskich pillach a spytach s jenej schachtliczku po 1 mk. A po wužiczu połožy cźujach hižo dźakowano Bohu pomjenschenje wschěch mojich khorowatoscźow a po wutrjebanju zyleje schachtliczki běch wot mojeje wobcźeżnosće wumóżeny a njeßym, hacž runje pille jenož druhdy bjeru, lěto a dźeń žanych njepodobnoscźow wjazy saczuł a móžu s dobrym ßwědomnjom kóždemu cźerpjazemu Wasche prawdźiwe schwajzarske pille jako połožazy ßrědk sprawnje porucźicź. Tuto k nawjedźenju wschěm ßwojim cźerpjazym bratram a ßotram. P. Meier, Bentziehn hamt Rehna, Mecklbg.-Schwerin. Dóstacź w haptykach.

Kedźbuj pschi kupjenju na to, so ma kóžda schachtliczka jako etiquettu běły kschiž w cźerwjenym polu a mjenoczah Rich. Brandt.

* Kóždemu, kiž na **padawu khoroscź, na widlischcźa a nerwy cźerpi,** móżemy ßwětoßławnu, wot najwyschschich lěkarskich autoritätow pschipósnatu, tak rjez spodźiwnu hojazu methodu knjesa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje porucźicź; wobrocź ßo toho dla kóždy khory s połnej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju strowoscź, na kotrejež wrócźenju hižo sadwělowachu, saßo dostanu. W domje knjesa profeßora namaka kóždy widlischcźaty cźichu hospodu, njesamożity tunjo; kaž s wěsteho žórka wěmy, ßu płacźišny, hacž runje je město wulke, poměrnje tunje. Listne hojenje a pschipóßłanje podróbneho wopißanja khoroscźe. Też dyrbimy pschispomnicź, so knjes prof. dr. Albert hakle po sjawnym polěpschenju sapkacźenje žada.

Schtóž chce něschto annonćirowacź, salutuje wschu prózu, pórto a póblanske spesy, hdyž to porucza **prěnjej a najstarschej annonćowej expediziji Haasenstein & Vogler w Dražđžanach, Wilsdrufferstraße 24.** Sa **Budyschin** a wokolnosć je w tutym městce sastupnik **M. Weiser.**

Khěža

se sadnej khěžu, s dworom a sahrodu, w snutskomnym městce Budyschina leżaza a w najlěpschim twarskim rjedźe, kotraž ßo derje sadani a ßo sa rjemjeßlnikow derje hodźi, je pschi niskim napłacźenju na pschedań.

Wschо dalsche je shonicź na wulkej bratrowskej haßy 18.

Nowa **khěža** se sahrodu je pscheměnjenja dla pod spodobnymi wuměnjenjemi na pschedań w Budyschinje na nowej haßy (Neugasse) cźišło 5.

W Maleschezach je **khěža** cžo. 62 s ¾ kórzom pola hnydom na pschedań.

W Khwacźizach cźišło 22 je **khěža** s kruchom sahrody a s 3 bertlemi pola na pschedań.

W Komorowje pola Klukscha je nowa maßiwna **khěža** s kruchom pola a se sahrodu — sa tyscherja ßo hodźaza — na pschedań abo na pschenajecźe. Wschо dalsche je shonicź pola kowarja w Hermanezach.

Brózeń je na pschedań na Židowje. Wschо dalsche je shonicź na Židowje cžo. 144.

W Drobach w korczmje je **ßuprószna ranza** na pschedań.

Dwě wyßokowobcźeżnej **kosy** stej na pschedań w Bónjezach cźišło 11.

Por trjebanych **jendźelskich kuczowych gratow,** jara derje dźerżanych, ma tunjo na pschedań

E. Kliemant,
rjemjenjerski mischtr na garbarskej haßy 23.

Kedźbu!

Porucźam derje ßuscheny **wjeßnoßwinjazy półcź,** zentnar w zyłym 70 mk.

Rěsniski mischtr **Bießar**
pod hrodom cžo. 25
a ßobotu na sadnjej bohatej haßy pola k. pschekupza Brauna.

Sswinjaze pleza

s transportskim wopißmom kupuje restawratěr **Donath** w Budyschinje pschi pětrowskej zyrkwi 1.

Wulke polnojerje

porucźam sa saßopschedawarjow kopu po 4 mk. 25 np., 5 mk. a 5 mk. 20 np., po tajkim jara płacźišny hódne.

Ad. Rämsch
pschi butrowych wikach.

Maschinowe wolije

wschelakich hódnosćzow sa cźeźko- a lóhkokhodźaze maschiny,

wolij sa schijaze maschiny

w bleschach po 50 np. a wuważeny porucza najtunischo

Otto Engert,
en gros. **drogowe khlamy.** en détail.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu **wutoru 26. februara t. l.** dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w tak mjenowanym hacźe w **Ssowrjezach** 60 dołhich hromadow na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w drjewnischcźu pschi wßy.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 27. februara 1884
rano wot 9 hodźin
budźe ßo na **Wutołczańskim reviru**
52 liscźodrjewowych hromadow,
14 hromadow khójnowych a schmrěkowych žerdźow
a něhdźe 8 Rm. topołkowych a lipowych schcźěpow na pschešadźowanje pschedawacź.

Dr. Hermann.

Drjewowa awkzija.

Na knježim reviru w Wukrancźizach budźe ßo **pjatk 29. febr.** rano w 10 hodźinach w krumjazych kerkach něhdźe 60 ßylnych twjerdych dołhich hromadow sjawnje na pschešadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Na

Njeßwaczilſkim majoratſkim reviru

budźa ßo

wutoru 26. februara t. l.

ßlědujzy napißane **wužitkowe a wopalne drjewa**, jako:

110 kh. klozow 14—36 cm. horn. tołſt., 2,5—5 m. dołh.,		
50 = žerdźi 12—15 = = = 10—12 = =		
40 Rm. kh. palnych ſchćěpow,		drjewniſchczo w wotdźělenju 11;
15 = = = kuleczkow,		
70 = = = pjeńkow,		
10 ſtotnjow ſbytkowych walczkow,		
14 Rm. ßuchich kh. palnych ſchćěpow,		ſlěmki a ßuche palne drjewa w wotdźěl. 2 do 6,
30 = = = kuleczkow,		
45 ßuchich kh. dołhich hromadow,		
17 Rm. ſelenych kh. palnych ſchćěpow,		
20 = = = kuleczkow,		
25 = = = pjeńkow,		
32 ſelenych kh. dołhich hromadow,		
50 Rm. kh. woſeje ſbytkoweje walczíny		

pod wuměnjenjom naßadźenja a pod dalſchimi, prjedy woſjewjomnymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźíſna w drjewniſchczu wotdźělenje 11 pſchi Khaßowni rano w 9 hodźinach.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Niepraſchk.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim reviru.

Pjatk 29. februara t. l. dopołdnja 1/2 10 hodźin budźe ßo 50 twjerdych dołhich hromadow ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 20. februara 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Tuni ſyrop.

Dobry cziſczeny ſyrop punt po 16 np., najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

M. Th. Pech

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu

porucza, ßwoju lětuſchu inventuru ſkónczíwſchi, wjetſchu dźělbu doſad ſtajenych wězow kaž: **draſtne tkaniny, poł-** a **cziſtowolmjane ßuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **malych rubiſchkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich płaczíſnach, ſo by ßo twora prawje rucze pſchedała. Bjes tworami žanych ſkaženych wězow njeje, ale jenož dobra twora ßo pſchedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proßy

M. Th. Pech.

Njekaſchluj!

Jenož prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma dopóſnate, **dopokaſane** a **najlěpſche** diätetſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſazwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju,** wot **najſjednorſcheho katarrha hacź k ßuchorzinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipóſnaczow mamy też ſaſtojnſke dźakne pißmo hłowneho ſarjadowanja **czerwjeneho kſchiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Prawdźiwy probſtajſki wowß,

jedyn krócź ßyty, kupuje a pſchedawa ſprawnje a tunjo

Aug. Meltka

ſe ſkładom na žitnych wikach w „Jägerhof" (w hajniſkim dworje).

Nowopaleny twarski a rólny kalk

w mojich dźěłarńjach w Cunnersdorfje a w Niſkej poruczam.

W Niſkej,
17. februara 1884.

S poczeſczowanjom
R. Plümecke.

K konfirmaziji

poruczam rjany wubjerk

czornych kaſchemirow a mohairow

po wurjadnje tunich płaczíſnach.

M. Th. Pech.

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe / Cordschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen a Dutzend 4½ Mark.

Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Kóždy lós jenu marku. — Hłowny dob. 50,000 mk.

Pod protektorſtwom Jeju Khěžorſko-Kralowſkeju Wyßokoſczow

krónprynza a krónprynzeßyny němſkeho khěžorſtwa.

Dźeń 15.—20. měrca 1884

ſawěſcże czehnjenje

ſloto- a ßlěbro-lotterije

towarſtwa ſa dźěczaze hojerńje w němſkich pſchimórſkich městach.

Hłowne dobytki:

50000, 20000, 2 po 10000,

4 po **5000**, 11 po **2000**, 25 po **1000**, 40 po **500 mk.** atd.

Originalne loßy po **1 marzy** (11 loßow ſa 10 mk.) poruca a póſczeła k pſchedawanju loßow poſtajeny hłowny kollektěr

Carl Heintze, Bankgeſchäft,

Berlin W., Unter den Linden 3.— Hamburg, Werftſtr. 16 im Kaiſerhauſe.

Sa portoßwobodne pſchipóßłanje loßow a ſaſtojnſkeho ſapiſka dobytkow ma ßo k ſkaſanju 20 np. pſchipołożicź. Cźeſczeni ſkaſowarjo ßo ſdwórliwje proſcha, ßwoje adreßy derje napißacź, ſo by ßo pſchipóßłanje loßow rucże ſtacź móhło.

Hłowny dob. 50,000 mk. — Kóždy lós jenu marku.

Ša konfirmandow

poruczam ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle, ſchemiſety, ſhlipſy, khrawaty, dybſaczniki, ſpódnje khołowy a jeczki, dale ſa

konfirmandki:

dźeńſke a nózne koſchle, negliżejowe jeczki, khołowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, ſhirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſaczniki.

A. Tſchentſcher

ſ napſchecza noweje měſchczańſkeje ſchule.

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

kotraž je ßebi pſches ßwoje wurjadne ſkutkowanje: k **wukhowanju a pſchiſporjenju** włoßow wulku ßławu dobyła (ßu tola najwjazy ſ nowa naſtawazych włoßowych ßrědkow jenož hubjene podražowanja tuteje originalneje tinktury), ale też (hdźež ßu hiſchcże najmjeńſche khochołki) pſches wotſtronjenje **woprawdźiteje hołoſcże,** kaž najwoßebniſche, na krutej wernoſczi wotpoczowaze wopißma dopokaſaja, je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **Lincke** dóſtacź.

Wotewrjenje.

Njedźelu 2. měrza t. l. wotewrju tudy

ſ napſchecza hoſcźeńza „k winowej kiczi“ **25 na bohatej haßy 25** ſ napſchecza hoſcźeńza „k winowej kiczi“

fabriku ſa mužazu, žonjazu a dźěcźazu draſtu.

Dołholětna wuſtojnoſcź dawa mi móžnoſcź, pſchi dobrej ſprawnej tworje najtuniſche płaczíſny ſtajicź, a budu ßo ja ſtajnje prózowacź, ßebi ſpokojnoſcź tych dobycź, kiž mje wopytaja. Moje ſkutkowanſke prawidło rěka: wjele wotbycź a niſku płaczíſnu ſtajecź.

Skaſanja po měrje ßo ßwěru wobſtaraja.

S počźeſcźowanjom

H. Horn

25 na bohatej haßy 25.

Na **ratarſkej wuczeŕni** w **Budyſchinje,** kaž tež na **ßadplahowazej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ſapočznu ßo **pónđzelu 21. haprleje 1884** nowe wuczenja. Dalſche wukaſanje dawa **direkzija.**

So bych ſe ßwojimi poruczerjemi ſtajnje ßam porěczecź móhł, ßym ja nětko jenož ſ rědkim wuwſaczom pſchezo

kóždu **ßobotu** rano wot 1/2 8 hodźin hacž do połdnja 5 hodźin,

kóždu **njedźelu** wot 1/2 9 hodźin hacž do 1/2 12 hodźin dopołdnja,

a wſchitke druhe dny wot 3 hacž do 6 hodźin po połdnju k rěczam.

W Budyſchinje, 9. februara 1884.

Rěčnik Böhm

na hornjeŕſkej haßy 36.

Podpißany poruča ßo k prjódkſtejazemu twarſkemu cźaßej jako kryjeŕ **ſchiferowych tſěchow** a poſkicźa k tomu tež ßwój ſkład jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifera.

Auguſt Schumann

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy (Goſchwitz) 12.

Wolijbicźe

ßrjedu 27. februara a ßlědujze dny w młynje w Slyczínje.

Waurich, młynſki miſchtr.

Zaréčanske ſerbske towaŕſtwo

změje jutře **njedźelu 24. febr.** ſwoje poſedźenje. — Přednošk je wot jeneho ſobuſtawa přilubjeny.

Holza ſe wßy, kotraž chze ſchicźe abo warjenje nawuknucź, namaka pſchi luboſcźiwym wobkhadźe zyrobu a wobydlenje w pſchiſtojnej familiji. — Wſchdo dalſche wukaže **G. A. Streckfus** na bohatej haßy 20.

Schulerjo namakaju dobry a tuni penſion na kamjeńtnej haßy cźo. 18 po 2 ſkhodomaj, l.

W Porſchizach cźißko 13 je jene **wobydlenje,** ßo hodźaze ſa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika, na pſchenajecźe.

Dźěłacźeŕſke wobydlenja

ßu dóſtacź na

ryczeŕkuble w Porſchizach.

Róđna, porjadna **holza** ßo k jutram ſa domjaze dźěko pyta na hłownym torhoſchczu cźo. 7.

Holza, 15—16 lět ſtara, móže ßłužbu dóſtacź w Budyſchinje na kamjeńtej haßy cźißko 32.

Jeneho **kowaŕſkeho** pyta

Micźka w Kotezach

pola Wósporka.

Hólcźez, kotryž chze **krawſtwo** nawuknucź, móže do wuczby ſtupicź pola **C. Mühlbacha** w Panezach pola Hornjeho Wujeſda.

Jeneho **tyſcheŕſkeho wuczobnika** pyta k jutram

Arth. Jannaſch

na nowej haßy cźo. 5.

Tyſcheŕſkeho wuczobnika pyta tyſcheŕſki miſchtr **Milka** w Klukſchu.

Sa naju **kolonialtworowe** a **ſpirituoſowe khłamy** pytamoj

wuczobnika,

ßerbſkeje rěcze mózneho.

Ginzel & Ritscher.

Sa moje **kolonialno-, barbotworowe** a **ſpirituoſowe khłamy** pytam k jutram ßyna ſprawnych ſtarſchich jako **wuczobniſka.**

R. Hauptmann

na bohatej haßy 22.

Róđny hólz, kiž chze **pjekaŕſtwo** nawuknucź, móže pod ſpodobnymi wuměnjenjemi město dóſtacź pola **Richarda Droſchütza,** pjekaŕſk. miſchtra na rózku hornjeŕſkeje a noweje haßy.

Hólcźez, kotryž chze **tyſcheŕſtwo** nawuknucź, móže jutry pola podpißaneho do wuczby ſtupicź.

E. Fiſcher, tyſcheŕſki miſchtr w Wojerezach.

Lětny ßmjertny dźeń

njeboczíczkeje **Hany Marije,** njebo **Jana Mitaſcha** w Kołwaſy mandźelſkeje dźowki.

Kak naſche cźłowſke žiwjenje
Je tola jara njewěſte,
Ssmjercź hrabnje jara huſto jow
Tež w młodych lětach cźłowjekow.
Tak loni rózka małeho,
A to ſchtwórtk rano ſchěßnatoh',
Ssmjercź wſa precź Marju Mitaſchez,
Kiž dlějſchi cźaß bě khora pſchez'.
Ta rodźena bě w Kołwaſy
A kſchcźena w zyrkwi w Bukezy,
Je mjeno Hana Marija
Pſchi ßwjatej kſchcźeńzy doſtała.
A do Bukez tež do ſchule
Lět wóßom wona khodźeſche
A bě, hdyž běſche wotroſtła,
Tom' bratrej ßwěrna hoſpoſa.
Bóh ſahe w jeje młodoſcźi
Je póßłał kſchiž a khoroſcź ji,
To pak je wſchitko ſcźerpliwa
Hacž k ßwojej ßmjercźi ſnoßyła.
Haj, ty ßy, luba Marija,
Sſlub kſchcźeńſki ßwěru dźeržała,
Cźe ženje haňba było njej',
Sſo wſchudźom ſpósnacź k Jeſußej.
Bě ſjednoczena ſ luboſcźu
Pſches ßwěrnu ſprawnu modlitwu
S tym twojim lubym Sbóžnikom,
Duž wſa cźe wón tež ſahe dom.
Haj, wón je ſahe wołał cźe
We lětach twojej' młodoſcźe,
Hdyž bě ty tudy na ßwěcźi
Pół léta pſches lět tſiżycźi.
A tak ßy pſchiſchła do njebja,
Ssy Khryſtußowa njewjeſta,
Hdźež tam w tej wěcźnej ſbóžnoſcźi
Sswój cźeßny wěnz maſch na hłowi.
Ta ſ njebja wam nětk pſchiwoła:
Wy lubi bratſja, macźerka,
Nětk wjazy wo mnje njeplacźcźe,
Precź je wſcha khoroſcź — boloſcźe.
Tón luby nan, kiž prjedy mje
Pſches ßmjercź ſ toh' ßwěta woteńdźe,
Kak ſ luboſcźu a ſ wjeßelom
Je tón mje w njebju witał dom.
Haj, moji lubi, wopomńcźe:
Sa ſprawne duſche poboźne
To jeno rěka „domoj hicź“,
Hdyž dyrbja tón ßwět wopuſchcźicź.
Duž dale wo mnje njeplacźcźe,
Mi w njebju jara derje je,
Ja na tón ßwět ßej dele k wam
Wſchak ženje wjazy njeżadam.
Ty pak, o luba macźerka,
Kiž ßy tež khora, braſchniwa,
Tón luby Bóh je wo prawdźe
Kładł jara cźeźke na tebje.
To je nětk létow pólſchesta,
So wumrje cźi — o ſrudoba —
Twój lubowany mandźelſki
A ſawoſtaji ßyrotki.
A dźeńża nětko runje jo
Wſchak jedyn tydźeń pſches léto,
So twoja dźowka jenicźka
Je tež ßo pſches ßmjercź dźěliła.
Ty ßy ßej pſchezo myßlika,
Hdyž budźeſch khora, braſchniwa
A budźeſch pomoz potrjebacź,
Ta dźowka b'dźe cźe wothladacź.
Tež tu cźi Bóh ſ toh' ßwěta wſa;
Duž budź twój troſcht a nadźija,
So Bóh we njebju žiwy je,
Kiž wopuſchcźicź cźe njebudźe.
Wy pak, wy lubi bratſja, wy,
A woßebje, kiž doma ßy,
Kak ſpominaſch ſe ſrudobu
Na lubu ßotru Mariju.
Hdyž běſche cźi ſa hoſpoſu,
Dha bě cźi wſchudźom k wužitku,
Haj, tež pſchi ßwojej khoroſcźi
Je wobſtarała wſchitko cźi.
Haj, bratſja a tež pſchecźelijo,
Hdyž tež waſch cźaß tu wuſchoł jo,
Wy wſchitzy ſa mnu pſchińdźecźe,
Bóh daj, tež do tej' ſbóžnoſcźe.
Ty pak, o luba Marija,
Spi derje, hacž nam ſaßwita
Tón kraßny dźeń, tón poßleni,
Hdźež Bóh wſchěch ſaßo ſjednoczi.

Na žadanje ſrudnych ſawoſtajenych,

lubeje macźerje a tſjoch bratrow,

(pſches Pětra Młónka).

Ssrjedu 20. februara t. l. pſchipołdnju 1/2 12 hodź. minu ßo rucźe a njejabzy naſch luby nan, dźěd a pradźěd, privatier

Gottfried Kreiſelt

w 86. lěcźe ßwojeho žiwjenja. Njebocźiczki bu pjatk popołdnju do khłódneho rowa pohrjebany. Tuto woſjewja wſchitkim pſchecźelam a ſnatym

w Budyſchinje, na pohrjebnym dnju

hłuboko ſrudźena

Marja ſwud. **Dominikowa**

rodźena Kreiſeltez.

(K tomu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. februara 1884.

Derje ßuscheny

bachonski polez,

punt po 80 np., po 10 puntach po 75 np., porucza

Otto Thiemann

na lubijskej drósy.

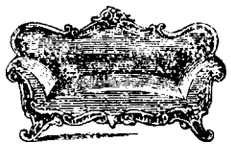

Sofa a **matrazy, sczinowe** a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacz k najlépschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza

K. A. Benedict

na ßnutskej lawskej haßy 8.

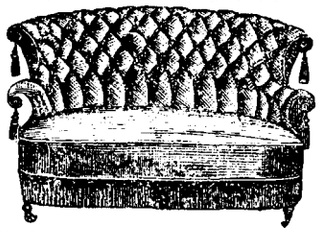

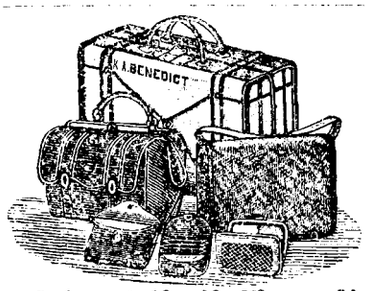

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcze tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo

K. A. Benedict

na ßnutskej lawskej haßy 8.

Ssyry khojej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khojej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Prawdzjiwe

selene masanske mydlo

k namasowanju skotu pschi wumpjerje abo njerjedze dzéla

mydkowa fabrika

H. Puy w Budyschinje na ßerbskej haßy.

Dospolna wupschedań.

Czo. 12 na ßerbskej haßy czo. 12.

Muzaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po ßměschnje-tunich płaczisnach, so bych ßwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,

krawski mischtr.

H. R. Teutscher, hornczeŕski mischtr

w Budyschinje na kamjentnej haßy 33,

porucza ßwój **wulki skład** wschěch druzinow **khachlow** we wschěch barbach, ſ dobrej dzerzazej glasuru po **jara ponizenych płaczisnach.**

Khojej, jenoz czisteho a dobreho ßkodzenja, punt 75, 80, 90, 100, 110, 120—160 np.;
zokor, zyły, punt 44, 48, 50, 52 a 56 np., w kehelu 38, 40, 41, 42 a 44 np.;
zokor, mlěty, punt 36, 40 a 44 np.;
rajß, punt 13, 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.;
zigarry, schtuku 2, 3, 4 a 5 np., 100 wot 180 np.;
petrolej, punt 15 np.;
khězorski wolij, punt 20 np.;
ßwéczenje, najlépsche raffinirowane, punt 40 np.;
ßkówki, rjany wulki ßkódki płód, punt 36 a 40 a 50 np.;
soda, punt 8 np.;
schterska, pschenicžna, punt 28 np.;
magdeburgski kißaky kał, punt 8 np.;
ordin. **zitny pakenz,** litr 18 np., w czwiczaju 16 np.;
wschě druziny **dobrych ßkódkich pakenzow,** litr 50, 45 a 40 np., w czwiczaju 45, 40 a 35 np.

Würzburgske

runklizowe ßymjo,

suaty, wurjadnje wulki płód, a na nje hizo nětko skasanja horje bjerje

Carl Noack

na zitnej haßy.

Khojej

wot najtunischich hacz do najlépschich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Wutrjeny len

kupuje po kózdej dzélbje a kózdy dzeń **mechaniska dzéłopschadownja** w Hajnizach a w Budyschinje a to jenoz ßobotu w Grützneretz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy.

Najnowši

spodziwny časnik

jenož za 7 markow.

Jenički, amerikanski, wubjerny

remontoirski časnik

bjez klučika naćahować, z mechaniskim pokazowarjom, najwosebniši časnik na swěće, na sekundu podróbnje regulirowany a w najlépšim prawje amerikanskim ćežkim niklowym krywje.

Njewěrojatnje tunja płaćizna móhła snadź někotrehožkuliž čitarja k měnjenju zawjesć, zo je tutón časnik snadź dźěćaca hrajka.

Ale my prajimy, zo je tutón časnik wot najlépšich dźěłaćerjow swěru regulirowany, a hnydom k trjebanju hótowy, a zo my za prawe minuciosne hiće tutoho časnika pisne rukowanje na 3 léta damy.

Naš general-agent w Winje scele tute časniki kóždemu za prjedy pósłanu płaćiznu wot

jenož 7 markow

abo tež z „Post-Nachnahme“ a maja so skazanja adressować:

Herrn KANN,

General-Agent

in Wien, II., Leopoldsgasse Nr. 11.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje pschę brunu

je najlépschi wobarazy a hojeŕski ßrědk pschi disteritis, brunej, kaschelu, sakach a subybolenju a je jenoz tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pißmo ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“ wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Netschowa pschekłarska a žiwjeńska wódka je wubjerny ßrědk pschę wschę žołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosće. S powuczazym pißmom k nakoženju dóstacz we wschěch haptykach.

Wot najwjetscheje ważnosće sa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoz ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringiskej je wot léta 1822 ßwětoßkawna. Dóstacz w flakonach po 1 mk. w měschczańskej haptyzy knjesa **Max Schünemanna** w Budyschinje. — Njech ßebi pak kóždy wěsće **jenoz** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitown woczownu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Wuczahi ſ listow: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Hižo psches 3 léta mam dźěczo, kotrez bě ßlepe, hdźez žadyn bělik w wóczku wjazy njewustupi. Dobry pschecžel mi radu da, Waschu **ßkawnu dr. Whitownu woczownu wodźiczku** nałožecz, schtož tez czinjach a hižo pschi prénjej bleschi **wěrnu pomoz** namakach. Pschi druhej bleschi ßo wóczky wschědnje polépschowaschtej, bolosez ßo ßhubi a woczi stej ßo tak wustrowiłej, so móże dźěczo do schule khodźicz. Altrohlau pschi Karlowych Warach, w januaru 82. Jos. Eisenkolb. Dale: Hižo 2 lécze ßym na woczi czerpił a ßym psches Waschu **prawdźiwu dr. Whitown woczownu wodźiczku** pomoz dóstał. Minchenwald w narańschej Pruskej, w januaru 82. August Rick.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Konditarńja a khojejownja

Roberta Mücki

na rózku seminarskeje a Hoschiz haßy

porucza wschědnje czerstwe **pjeczwa,** symne a czopke **picza, piwo, wino** atd. atd.

Dzenßnischi dzeń ßym w ßwojej pjekarni na **bohatej haßy czißko 7**

khojejownju

założił. Duz proschu lubych Sserbow, so bychu prawje często ke mni na dobru schalku khojeja pschischli. Khojej ßo po khankach kaz tez po schalkach pschedawa.

S poczesczowanjom

August Biesold, pjekarski mischtr.

K konfirmaziji

poručam swoje hižo wjele lět dopokasane (w dobroscźi a barbje wubjerne)

cźistowołmjane cźorne kaschemiry,

120 cm. schěroke,

łóhcź 100, 120, 130, 150, 170, 180, 200 np.,

połwołmjane cźorne kaschemiry,

100 cm. schěroke,

łóhcź 60 a 70 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

Proschu, dobroczźiwje na moju firmu kedźbowacź.

W khlamach ßo **ßerbski rěczi!**

Ernst Ullrich

na schulerskej haßy cźißło 12

porucza ßwój skład **porzelana, steinguta, sidrolitha, duteje, tafloweje** a **schpiheloweje schkleńzy, schpihelow, sloczanych lejstow, kulojtych wobłukow** a **rosettow,** kaž tež wschě druhe twory ßwojich khlamow.

Drogowe wotdźělenje měschczańskeje haptyki

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

Max Schünemann

porucza **schkleńzuroskußatu tintu (Glasätztinte),** s kotrejž móża ßo na lóhke a tunje waschnje piwowe a druhe schkleńzy atd. se sakońšzy žadanej ßmužku wopschijecza wuhotowacź. Wukasanje, kak to sczinicź, je pschiwdate. 1 ßada sa 400 schkleńzow płaczi $1\frac{1}{2}$ mk.

Židki schtomowski wósk w blachowych buschkwjach, s pinslom namasacź;

husty schtomowski wósk,

schtomowski wósk w czeńkich a tolstych żerdkach, płaczišna a hódnoscź kaž snata. —

Czišczopomada, ßłębroczišcź, czišczomydło, czišczopólver, czišczowoda, schmirgel w tšjoch wschelakich gradach hódnoscze.

Salmiakoduch. Terpentinowy wolij. Łuczlany wolij.

Serbske a němske

spěwarske knihi

wot najjednorschich do wyßokoelegantnych swjaskow se ßomota porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Narodnodźeńske a **roszłohnowanske khartki, kwětki sa pomjatnik** a **pißne albumy** porucza w bohatym wubjerku

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Turkowske a czěske ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodze poruczataj

bratraj Mërschej

na žitnych wikach.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach $\frac{1}{2}$ Ko. po M. 3,30, $\frac{1}{4}$ Ko. po M. 1,80 a $\frac{1}{8}$ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "

pschi wotewsaczu 10 puntow pomërnje tunscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscźi

porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "

ßu dostacź pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Ad. Rämsch

na butrowych wikach

porucza **zokorosyrop** woßebneje **ßłódkoscze,** punt po 18 np., najlěpschi **ßwinjazy schmalz,** pt. po 64 np., **khofej,** paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje,** wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež rest wobschkodźeneho **rólkateho tobaka,** pt. po 30—50 np.

Direktne

póstske parołódźstwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** tójdu

ßrjedu a njedźelu

s němskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert Meisel w **Budyschinje.**

Kajuta *M.* 300. Strjedźnokrtyw *M.* 80. Dźěći mjezyhe 12 l. za połowiu, mjezyhe 1 lěta 9 *M.*

Kedźbnosće hódne.

Epileptiszy, widlischczazy a nervoczerpjazy

namakaja wěstu pomoz psches moju methodu. Sapłaczenje po widomnym polěpschenju. Listne radudawanje. Sta sahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuspěchi psches franz. wědomnostne towarstwo s wulkej slotej **medaillu 1. klaßy** wusnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. – Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 1. měrca 1884.** **Lětnik 43.**

Wosjewjenje,

ßerbske Boże ßłužby w Draždźanach nastupaze.

K lěpschemu protestantskich Sserbow, w Draždźanach a wokolnosćži bydlazych, směje ßo też w tutym lěcze s cžaßami wotdžerženje Bożeje ßłužby w ßerbskej rěcži a to

njedźelu Lätare, 23. měrza,
1. njedźelu po ßwjatej Trojizy, 15. junija,
15. njedźelu po ßwjatej Trojizy, 21. septembra, a
2. njedźelu adventa, 7. dezembra,

w tamnischej kschižnej zyrkwi dopołdnja wot 10 hodźin psches ßerbskich duchownych a kantora s Hornjeje Łužizy s dobom s wudźělenjom Bożeho wotkasanja.

S tutym wosjewjenjom ßo tym fararjam tudomneho knježerskeho wokrjeßa, w kotrychž woßadach ßu protestantszy Sserbja, s dobom porucza, so bychu bliščschu njedźelu po wudaczu tutoho wosjewjenja to s klětki wotpschipowjedali a tajke wotpschipowjedanje njedźelu psched kóždej tychle schtyrjoch Božich ßłužbow wospjetowali.

W Budyschinje, 20. februara 1884.

Kralowske krajske hetmanstwo
jako konsistorialne sastojnstwo.
se Salza a Lichtenau. Mtz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Draždźan pißaja, so je ßo Jeho kralowska Wyßokosć prynz Jurij se Sswojej prynzeßynu-dźowku Mathildu 26. februara psches Mnichow do Merana w Tirolu podał, so bychtaj tam hohenzollernskeho herbskeho prynza a jeho knjeni mandźelsku wopytałoj. Wonaj ßo na nowy tydźeń saßo do Draždźan wrócźitaj. — W Draždźanach je 25. februara prjedawschi minister baron s Friesen wumrjeł. Na pożohnowanje cźeła běchu 27. februara Jeho Majestosć kral Albert, nětcžischi ministrjo, psched-ßydźi a wjele ßobustawow wobeju komorow, diplomatojo, wyßozy offizěrojo, kralowszy a měschcźanszy sastojnizy pschischli. — Po wosjewjenju ministerstwa snutskownych naležnosćzow ma ßo lětßa wot kóždeho sapißaneho howjada a konja 8 np. dawka dacź. Tutón dawk ßo k tomu nałoži, so ßo tajkim, kiž skót psches mór abo natykazu khorosćz shubja, jich schkoda saruna.

— Sańdźenu ßrjedu 27. februara je runje 70 lět, so ßo wot sjenocźeneho pruskeho a ruskeho atd. wójska w Franzowskej pschecźiwo Napoleonej I. pola Bar sur Aube krucze wojowasche. Na tutej horzej bitwje bě ßo też pruski prynz Wylem — nětcžischi němski khěžor a pruski kral — wobdźělił a tehdomny ruski khěžor Alexander I., kiž bě prynzowe khróble wojowanje wobkedźbował, bě jemu toho dla ruski Jurjowski rjad (orden) spożcził a hnydom na bitwischcźu pschepodał. Na ruskim khěžorskim dworje ßu ßo na to dopomnili a khěžor Alexander III. je toho dla wulkowjerha Michała do Barlina póßłał, so by tón khěžorej Wylemej pschi ßydomdźeßatym wróczenju naspomnjeneho dnja w mjenje ruskeje khěžorskeje ßwójby sboże pschał. S wulkowjerchom bě też deputazija toho ruskeho grenaděrskeho regimenta, kotrehož cžestny oberst je khěžor Wylem, ßobu pschischła, so by jemu też se strony tutoho regimenta sbożopschecze pschinjeßła. W tutej deputaziji běsche też snaty ruski general Hurko (Gurko), něschto offizěrow a nižschich grenaděrow. K cześcźi dnja a k pocześcźowanju deputazije ßo w khěžorskim hrodże pyschna hoscźina wotdźerża. — Khěžorstwowy ßejm (němski rajchstag) ßo 6. měrza pschipołdnju w 1 hodźinje w běłej sali kralowskeho hrodu w Barlinje w khěžorowym mjenje wot wjerha Bismarka wotewri. Prjedy směje ßo w kralowskej domskej zyrkwi sa protestantskich a w Hedwigskej zyrkwi sa katholskich sapóßłanzow Boża ßłužba. — Někotre nowiny powjedaja, so budże bamž kardinala Ledochowskeho sa palestrinskeho biskopa pomjenowacź. Dokelž je Ledochowski po prawym hischcże pósnański arzybiskop, hacž runje je ßo wschelakeho wobcźeženja dla do Roma pscheßydlił, dha by ßo psches tajke pomjenowanje pósnański arzybiskopski stół wuprósdnił. A dokelž ßo jeho dla pruske knježerstwo s bamžom na žane waschnje sjednacź njewjedźische, dha je ßnadź k tomu bamž s powyschenjom Ledochowskeho sa palestrinskeho biskopa najlěpschi pucź namakał. Tola druhe nowiny tomu napschecźiwo powjedaja, so na tej wěży niczo wěrno njeje. To pak drje cżaß bórzy pokaże.

Awstrija. Awstriski krónprynz Rudolf a jeho knjeni mandźelska ßo na ßwojim pucźowanju, kotrež w tychle dnjach nastupitaj, najprjódzy do Běłohroda (Belgrad), hłowneho města ßerbskeho kralestwa, na wopytanje podataj. Sserbski kral Milan je toho dla pschikasał, so by ßo tam sa nju rjane, pyschne wobydlenje pschihotowało. Też budźa jimaj tam někotre pěkne ßwjedźenje wuhotowane. — Nowy khrowatski ban (najwyschschi krajny sastojnik), hacž runje wot madźarskeho ministerstwa postajeny, tola sa nowych krajnych sastojnikow tajkich mužow staja, kiž ßu dobri Khrowatojo. To ßo khrowatskemu ludej lubi, a je toho dla nětko měr w kraju.

Franzowska. W dalokej Tokingsko-Anamskej je w tu khwilu cźicho, ale franzowske ministerstwo ßwoje, tam stejaze wójsko dale a bóle powjetscha.

Rußowska. Jako płód noweho rusko-němskeho pschecźelstwa ma ßo mjes druhim też to wobhladacź, so stej wobej knježerstwje wobsankłoj, ßylne wójsko, kotrež na woběmaj mjesomaj stejesche, wot tam hacž na někotre małe dźělby wotwołacź. — General Cžernjajew, taschkentski gubernator, je do Petersburga pschijeł a ßo pjecza wjazy do Taschkenta njewrócźi. — Powjeda ßo, so khěžor wschelakich mudrych ludźi se wschěch kónzow kraja jako ßobustawy noweje tak mjenowaneje najwyschscheje rady (wjerchownyj sowět) powoła, so bychu jemu jako wězy wustojni we wschelakim nastupanju dobru radu dawali.

Južne Sslowjanstwo. Sserbski kral Milan je nowych ministrow postajił, s kotrychž staj dwaj w ßwojim cżaßu Budyschin wopytałoj, mjenujizy Nowakowicź a psched nim Gudowicź.

Afrika. Falschny proset (Mahdi), kotryž je, kaž wěmy, w Afrizy wulki kruch kraja wobßadźił, hdźež hewak Jendźelcźenjo w sjenocźenju s Egipcźanami knježachu, je pak tam s nowa jendźelsko-egiptowske wójsko sbił a město Tokar dobył a wobßadźił. Hacž dotal po tajkim njeje niczo pomhało, so je jendźelske ministerstwo generala Gordona do Afriki póßłało, so by tam tón najprjódzy s pjenjesami pschecźiwo Mahdijej wojował. Mahdijowi ludźo drje pjenjesy wot Gordona bjeru, tola pak Mahdijej ßwěrni wostanu. — Jendźelske ministerstwo je toho dla nusowane, wjazy wójska do Sudana póßłacź.

W žonjazej ßukni khodźi.

Njedźelu duzy wote mſche ſetkaſchtaj ßo Bórnuſch a Radula.

„Witaj wote mſche!“ ſarěcza Radula. „Dołho cźe njejßym ſawohladał, mi ßo ſda, ſo nětko, hdyž ßy ßo woženił, ſtajnje doma ßydaſch! Kak dha pak hiſchcźe ſ hoſpodarſtwom a ſ młodej žonu ſteji?“

„Džakuju ßo dobreho ßkowa!“ wotmolwi Bórnuſch, „ſchtoż hoſpodarſtwo naſtupa, dźe mi wſcho derje wot rukow, ale —“

„Nó ſchto ale — ſchtoż žonu naſtupa? kaž by rjekł, ſo ßo ſe žonu wadźiſch, Jano, to tola prajicź njechaſch!“

„O Bože dla niz! mam ßwoju žonu jara rad, ale to je hubjenſtwo: wona je ßo nawucźiła ſtajnje ßwarjecź a ßo wadźicź, a dokelž nikoho druheho nima, haruje dźeń wote dnja na mnje. A ja ji tola wſcho dźěło ſ rukow bjeru, haj ſchtoźkuli ji na wocźomaj dowuhladam, cźinju; noſchu wodu, mjetu, ſatepjam do něſcźe, dawam kruwom — a napoßledku ßo tola hiſchcźe na mnje wutſchaße, ſo ßym ji khanu na pucźu ſtejazu woſtajił.“

„Jano, Jano!“ dźeſche Radula; „mi ßo ſda, ſo w žonjazej ßukni khodźiſch. Ale Jano, wěř mi — a ja ßym ſtary braſchka, mi ßměſch wěricź — je-li ßo njewobaraſch, njebudźe lěpje: žona ßo do knjejſtwa ſwucźi a potom ſmějeſch cźaß žiwjenja ßwar a luty ßwar a njeſmějeſch ženje kermuſchu.“

„Ale ſchto dyrbju ſapocźecź? njedźěkam-li ſa nju, pręduje mi zyły dźeń wſchěch khortow do hromady.“

„Ah — hm! tak daloko hižo ßy; praju tebi, je cźaß, ſo ßo wobaraſch, a ja njechcam tajki bycź, ſo bych tebje bjes rady woſtajił, ßo roſumi, chźeſch-li na mnje poßkuchacź. — Hlej, ſ prěnja njeßměſch žonjazych dźěłow ßo pſchimacź, to ßo mužej njepſchiſteji; a hdyž tebi žona kaſa, ſo by ſa nju dźěkał, cźiń kaž by njeßkyſchał. Sswari-li žona, njewotmolw niczo, ani ßo pſche dźěło njeſamolwjej; rěcz wſcho druhe, jeno ji ženje njeporóku — a rukuju tebi, ſa nětkotry cźaß žona ßwarjecź pſcheſtanje!“

Bórnuſch bě tola wcźipny, hacź Radulowy ßrědk pomha a ßlubi toho dla, ſo budźe jeho radźe poßkuſchny.

Lědma domoj doſchedſchi móżeſche hižo ſpytacź. Stejeſche hiſchcźe w durjach a žona wali ßo do njeho, ſo bě hacź na kónz wßy ßkyſchecź: „Ty móhł tu hižo dawno bycź, ale ně! to ſtupiſch ßo po kemſchach do muži a bachtaſch bjes kónza, kaž by ßo domoj njewjedźał a ja mam doma połnej ruzy dźěkacź, ſo njewěm, hdźe ſaſkoczicź: kruwy nimaja niczo w korcźe, ßwinjo kwicźi, w něſcźi ßo njepali a je hižo pſchipołdnjo. Hnydom póńdźeſch kruwom dacź a potom pſchihotuj ſa ßwinjo!“

Jan njewotmolwi niczo; ßydźe ßo ſ cźicha ſa khachle.

„Nó, njeßkyſchiſch?“ ſawrjeſka žona.

Jan ſaßo niczo njepiknu; natyka ßebi trubku a kurjeſche.

„Nó, ja bych rjekła, ſo ßedźiſch, kaž na kermuſchi! njejßy dha ßkyſchał, ſchtoż ßym cźi kaſała, abo ßy khuchi? wumjecź mi ſ najmjeńſcha ſtwu!“

Jan bě wo prawdźe khuchi, pachaſche w měrje dale, hladajo ſa kurom. „Bě to tola ludu dźenßa w kemſchach, hdyž nowy knjes prědowaſche!“ ſarěcza na dobo.

„Moje dla njech je tam kral byk a ſchtó druhi — wo to ßo cźe njepraſcham, dźěkacź mi pomhaj!“

Jan woſta ſa khachlemi ßedźo.

„Ach, ſchto mam tola do muža — wotrychtwany ßuk!“ ſaßwari žona, ſkobjeſche ßo a njerěcźeſche ſa zyły dźeń niczo wjazy ſ mužom. Jan pak woſta ſtajnje pſchecźelny. —

Póndźelu rano, prjedy dyžli honacź ſaſpěwa, klincźeſche hižo po zyłym domje: „Jano! Jano!“ a hdyž ßo niczo njewotwoła: „Jano, ſtawaj a dźi kruwom dacź!“

Jan ſ měrom leżo woſta.

„Njeßkyſchiſch dha, hdyž cźe wołam!“ ſawrjeſka žona k ložu ſtupiwſchi mužej do wucha, „bych rjekła, ſo ßy dołho doſcź ſpał!“

Jan ßo ani njehibnu; tola bě widźecź, ſo je hiſchcźe žiwy.

Žona jeho leżazeho woſtaji a dźěſche ßama kruwom dawacź. Duzy pomyßli ßebi: hdy by jeno tola khory njebył! Schto jeno to je ſ nim: ſtajnje bě ſwólniwy, jeno wcźera a dźenßa niz! Bych wſchak jemu to hiſchcźe wodała, hdy by jeno ſtrowy woſtał.

Hdyž ßo pocźa ßwětlicź, Jan njewołany ſtanu a dó jſtwy pſchińdźe. Žona ßo ſ khribjetom k njemu wobrocźi. „Schto jeno tak hroſnje cźiniſch, ßym dha tebi ſchto ſkeho cźinił?“ dźeſche Jan pſchecźelnje.

„Dźi radſcho dźěkacź! tu maſch dóńcźku, dźi, podej kruwy!“

Jan dźěſche, tola niz do hródźe, ale na polo dźěkacź.

Žona myßli: ſchto jeno je ßo ſ nim ſtało? Cźujeſche wſchak, ſo ſ wutrobu na njeho ſka njeje. Tola hdyž muž ſ pola domoj pſchińdźe, ßwarjeſche ſ nowa.

Tak dźěſche to jenu abo dwě njedźeli, žona ßo huntorjeſche, muž ſtajnje mjelcźeſche, khiba ſo wo druhich wſchelakich wězach rěcźeſche, ženje pak ßo ßwaram njeſtajeſche, ani ßo do žónſkich dźěłow njetykaſche.

Skóncźnje njedźelu po połdnju, hdyž běſchtaj wobaj toho ßytaj, ßo Jan k žonje ſa khachle ßydźe a pſchimnu ju ſa ruku. „Schto dha ßym tebi do boka, ſo tak hroſnje hladaſch?“

„I dźi mi, njerodźu wo tebi, hdyž njechaſch dźěkacź!“

„Schto? ja niz dźěkacź? A ſchtoż ßym na polu worał a wótcźił, to njeje dźěło?“ — „Ale mi njechaſch dźěkacź!“ žona rjeknu. — Wón pak wotmolwi: „Ja drje wěm, žadaſch, ſo bych žonjaze dźěło dźěkał, tola to ßo mužam njepſchiſteji a žadyn druhi muž to też njecźini; wſmi ßebi dźówku, njemóżeſch-li ßama dodźěkacź; telko luboſcźe drje bych ßebi ſaßkužił, ſo bych tebi dźówku ſaſtupowacź njetrjebał.“

Žona niczo njewotmolwi, cźinjeſche, kaž by hněwna była, w wutrobje pak bě tola wjeßoła, ſo mužej niczo dale ſwadźiło njeje; ſkóncźnje rjeknu: „A ßměm ßebi dźówku pſchiſtajicź?“ A ſ tym ßo hižo mužej podwolecź pocza.

„Aj, cźeho dla niz? wěm dźě, ſo maſch pſchewjele dźěkacź!“

Sa nětotre dny pſchińdźe dźówka do domu; nětko njetrjebaſche ßo Bórnuſch ženje wjazy žonjazeho dźěła pſchimacź; žona drje ßo hiſchcźe druhdy ſe ßwarom do njeho da, tola Jan ſtajnje ſ cźicha woſta a ſ tym žonje ßwarjenje zyle wotwucźi. — Radulowa rada bě ßo dobra wopokaſała.

**

W póſtnym cźaßu.

Wſmi, Knježe, mojej ruzy
A pſchewodź mje;
Sso poddawam Cźi, duzy
Do wěcźnoſcźe.
Ja ſa tobu chzu khodźicź
Tu w žiwjenju,
Chzu ßo na Tebje ſložicź
Też w wumrjecźu.

Do Twojich ranow kładu
Ja ſtyſknoſcź wſchu;
Ty wobſbožeſch pak ſ hnadu
Mi wutrobu,
So mózu wotpocźowacź
Pſches Golgatha,
Sso ſ duſchu poſběhowacź
Pſches njebjeßa.

Hdyž runje mam pſched ßobu
Jow hłubinu,
Dha wſchak ja tola ſ Tobu
Sso njeboju.
Ja wěm: Kónz hona jaßne
Ssu njebjeſke,
O wulke, ſbóżne, kraßne
To wjeßele.

P—m.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Měſto wucźerja pſchi tudomnej Michałſkej zyrkwi ma ßo ſ nowa wobßadźicź. Wyſche ſaſtojnſkeho wobydlenja létne dokhody ſe ſchule 960 mk. a ſ zyrkwje 1091 mk. wopſchijeja. S poßleńſchich ßo létnje 160 mk. k ſchulſkim dokhodam pſchiliczi. — Wucźerjo, kiž ßu ßerbſkeje rěcźe mózni a wo tole měſto rodźa, maja ßo hacź do 10. měrza t. l. pola kralowſkeho wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektarja dr. Wilda w Budyſchinje ſamołwicź.

S Budyſchina. Wucźomniży tudomneje ratarſkeje ſchule mějachu 24. februara ßwój wěnczk, na kotrymž ßo ſ knjeſom direktarjom Bruggerom też druſy kk. wucźerjo wobdźělichu, toho runja też ſtarſchi nękotrehožkuliž ſchulerja. Woßebne ſpodobanje dóſta ßo reji, kotruž rejwarjo a rejwarki w burſkej draſcźe rejwachu.

S Cźichońz. Pſchi warje budyſkeho ſchlajfmłyna 24. februara po połdnju cźěło tudomneho leżomnoſcźerja a wóſki Wobſta namakachu. Tutón běſche ßo hižo pſched nękotrymi njedźelemi na to waſchnje wotßalił, ſo bě, ſajaty wot cźeźkeje, jeho myßle ſacźěmnjazeje khoroſcźe, k wulkej ſrudobje ßwojeje ßwójby ßwojim wothladowarjam ſkradźu cźeknuł a ßo na waſchnje, nam njeſnate, do rěki ſabłudźił.

S Hodźija. Knjes krajſki hetman ſe Salza a Lichtenau bě 22. februara ſ knjeſom zyrkwinym radźicźelom dr. Schmidtom ßem pſchijěł, ſo by tudomny, ſa ſanjerodźenych hólzow pſched dlějſchim cźaßom ſakoženy ſpomożerſki dom wopytał. Wón pod wjedźenjom knjeſa farara Jmiſcha wſcho podróbnje wobhladowaſche a ſkóncźnje ßwoju najwjetſchu ſpokojnoſcź nad ſrjadowanjom tutoho wuſtawa wupraji.

S Klukſcha. Pſchi ſkładnoſcźi hoſcźiny, kotruž tudomne ratarſke towarſtwo 24. februara w Schuſterez hoſcźeńzu wotdźerża, ßo prjedawſchemu kupjanſkemu inſpektarjej knjeſej Hempelej wot pſchedßydſtwa cźeſtny diplom na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepoda. Po hoſcźinje běſche rjany a wjeßoły bal.

S Minakała. Adela Zilla Marja Börnerowa tudy je jako baba sa Bukowku, Lomšk, Khróšt, Droby, Kupej, Jatšjoh, Lipicz, Minakał, Hatk, Psowje, Njeradk a Wjeßel postajena a do pschißłuschnoscze wsata.

S Hornjeho Komorowa. Tudy je ßo 25. februara wjeczor 3/4 8 hodzin se ßłómu kryta bróżeń żiwnoscżerja a schewza J. E. Renczа wotpaliła. Tez ßo nješchto hospodarskeho gratu spali. Kak je woheń wuschoł, njeje snate.

S pruskeje Hornjeje Łużizy. Kralowskemu sakskemu półkownikej (oberstej) Vollbornej, kotryż ma wot sakskeho generalneho schtaba poruczнoscż, sa topografisku khartu sakskeho kraleństwa te strony, kiż s Pruskej mjesuja, wumerićz, je ßo dowolnoscż dóstała, to w namjesnych pruskich stronach scżinićz. To ma ßo stacż s Dubrjeńka psches Nowu Wjeß, Spale, Muczow, Luczo, Hamor, Pakostnizu a Wunschow, a s Mużakowa psches Gólu, Krjebju, Nowu Wjeß pola Mikowa, Hósnizu, Wuhelz, Wudrjeńzu, Markraczizy atd.

S Wuhelza. Młoda holza s nascheje wßy, kotrejez jasyk bě ßo wot wótreho suba sranił, do jasyka straschne jětsenje — rak mjenowane — dósta. Wona ßo toho dla k jenemu drażdżanskemu lěkarjej poda, so by ßebi rak s jasyka wurěsacż dała. Ale lěkaŕ, so by ju pschi żiwjenju sdżerżał, dyrbjesche jej zyły jasyk wotrěsnucż. Wona je ßo drje nětko strowa domoj wróczíła, nima pak wjazy żaneho jasyka.

S Łasa. Na pucżu wot jow do Mortkowa 17. februara wokoło dundazeho dżełaczerja A. Friedricha morweho namakachu. Palenzowa blescha, w kotrejż běsche hischcże tójschto palenza, pódla njeho leżesche, a to pokasuje, so drje je ßo Friedrich w pjanoscżi na semju lehnuł, hdżez je jeho w khłódnej nozy Boża ruczka sajała.

S Wojerez. (H. W.) Na tudomnym wokrjeßnym dnju, 30. januara wotdżerżanym, ßo mjes druhim wólba wyschscheho hajnika Wenzela w Łasu jako wokrjeßno-dżeńskeho sapóßłanza wulkokublerjow pschipósna, dale ßo sa smerzow (Schiedsmann) wuswolichu: póstski agent Graßmann w Łasu, sa jeho sastupnika pschekupz Eduard Säuberlich w Łasu; sa smerza kubleŕ Kito w Parzowje, sa sastupnika kubleŕ Jordan tam; sa smerza dotalny smerz Zink w Cżornym Khółmzu, sa sastupnika sahrodnik Hanß Höhna tam; sa smerza kubleŕ Nowak w Wulkich Sdżarach, sa sastupnika kubleŕ Macż tam; jako ßobustaw kommißije k wotschazowanju klaßifizirowaneho dokhódneho dawka ßo mjes druhimi wuswoli wokrjeßny taxator Dannenberg w Wujesdże a hoscżeńżaŕ Krügaŕ w Schcżeńzy; jako dowerniży wuswolichu ßo: měschczanosta Laubengeyer w Wojerezach, měschczanosta Wels w Kulowje, wyschschi hajnik Heidrich w Nowej Wßy, pschekupz Knichala w Wojerezach, kubleŕ Säuberlich w Lejnje, wokrjeßny taxator Dannenberg w Wujesdże, jako sastupnik hamtski prjódkstejeŕ Falz w Łasu. Jako wězy wustojny pschi wotschazowanju wójnskich wobczeżnoscżow wuswoli ßo mjes druhim wokrjeßny taxator Dannenberg w Wujesdże a wokrjeßny taxator Bala w Narcże.

S Bórka wojerowskeho wokrjeßa. (H. W.) Tudy sta ßo 20. febr. rano w 8 hodżinach żałostna hrosnoscż; mjenujży wumjeńkaŕ Hanß Wiczas chżysche tamnischu Popikowu, kotrejż bě psched dlějschim czaßom żiwnoscż pschedał, skónzowacż. Wón ju toho dla dwójży tak se ßekeru do khowy dyri, so běchu bórsy moshy widżecż. Slóstnik czékasche potom do hole, hdżez chżysche ßebje ßameho s pscherěsnjenjom żiłkow moricż; dokelż ßo jemu pak to hnydom njeradżi, dha ßo wón wobwěßnu, a ludżo jeho tam morweho namakachu.

S Běkeho Khółmza. (H. W.) Tjjo dżełaczerjo s Lipin, kiż w tudomnym rěsaku dżełachu, podachu ßo tu do Sodanez hoscżeńża, hdżez ßylnje wopili ßo bicż poczachu. Bitwa ßo s tym skónczi, so jedyn wot nich Sodana, jako chżysche jeho tutón se jstwy wupokasacż, s kruchom drjewa tak do khowy dyri, so jemu khłuboku, 2 zolej dołhu ranu wurasy. Wón sa to ßwoju schtrafu dóstanje.

S Hósnizy. Satraschnu ßmjercż tu wczera żłużobna holza, po mjenje Starkez, njejabzy namaka. Jeje hospodaŕ, cżěßła Thiela, bě ju do lěßa póßłał, so by tam żłanje kopała. So by skerje do lěßa dóschła, puschczi ßo psches lód, hdżez ßo pak pschepadnu a pod schkrutami ßmjercż namaka. Cżěło hakle nasajtra namakachu.

S Běkeje Wody. Dopołdnja 16. februara sta ßo to njesboże, so na knjeżeho wrótnika Augusta Soka w parku, hdżez khójny puschczachu, jena padże a jeho sarasy. Wón sawostaji wudowu a schěscż ßyrotow.

Se Skeho Komorowa. Pschi kwaßu, kiż ßo w naschej wokolnoscżi wóndano mějesche a pjecż dnjów trajesche, ßu kwaßarjo a tajzy, kiż ßo pschi tajkich składnoscżach ßami pschiproschuja, dwě howjadże, 6 czelatow, 4 ßwinje, 9 zentnarjow tykanzow a 12 zentnarjow khlěba sjědli. Ludżo praja, so tón kwaß wokoło 4000 hriwnow (mk.) khoschtuje.

S Delnjeje Łużizy pischu „Bramborske Nowiny" a to:

S Łasa pola Wětoschowa. Tudy satepi ßo wóndano dżěczżo, pókdra lěta stare, w hnójnizy. Hižo nasymu bě wone do teje ßameje hnójnizoweje jamy padko, tola jo jena stara żónska tehdy żiwe wucżeże. Ale jama dale wotewrjena wosta.

S Naßeńza. Tudy knjeżi mjes dżěczimi ska khoroscż brunawa (Bräune). Żiwnoscżeŕ Kołodżij jedyn a tón ßamy dżeń tsi dżěczi sahrjeba, kotrez běchu na tule khoroscż wumrjeke. Jako s khowanja domoj pschińdże, běschtej tez jeho dwě poßlenjej dżěscżi morwej; pschetoż wonej běschtej mjes tym tez na brunawu wumrjekej.

S Grabina. Tudy khwalesche ßo jedyn Němz s tym, so móże wjele picż. Drusy chżychu to spytacż a dawachu jemu tejko piwa a palenza, hacż jenoż chżysche měcż. Ale dołho njetrajesche, wón ßo pod blido ßunu a bě morwy.

Wußudżenja.

Powołanska komora. Skakaŕ Jan Wjerab w Łupoj bě ßo pschi harje wobdżělił, kotraż běsche ßo 12. septembra 1883 w Wollmannez korczmje w Łupoj měka, a bě jeho potom kawniski ßud dla każenja domjazeho měra, dla ranjenja a harowanja k tsjom njedżelam a tsjom dnjam jastwa saßudżił. Wón pak běsche ßo pschecżiwo tajkemu saßudżenju na wyschschi ßud powołał, tola to jemu niczo njepomhasche, ale wjele wjazy schkodżesche, pschetoż powołanska komora tajku schtrafu sa nisku spósna a ju na dwaj měßazaj a tsi njedżele powyschi. — Sa to bu wumjeńkaŕ Michał Schorsch w Motydle, kotrehoż běchu harowanja dla k 15 hriwnam khostanja saßudżili, na ßwoje powołanje sa njewinowateho spósnaty, tak so niczo sapkacżicż njetrjebasche. — Dokelż bě kawniski ßud kublerja K. A. Marcżinka w Błózanach, hacż runje bě wón wobskorżeny, so je k pschedawanju skażeneho mjaßa pomozny byk, sa njewinowateho spósnał, běsche ßo statny rěcżnik pschecżiwo tomu na wyschschi ßud powołał, a tón potom Marcżinka k 15 hriwnam schtrafy wotßudżi. Tutón běsche mjenujży rěsnikej Engelmannej w Nowym Gersdorfje skażene mjaßo ßwojeje kruwy, khoroscże dla dorěsaneje, sa 12 hriwnow pschedał. Engelmanna sa to k 30 hriwnam saßudżichu, so bě tuto mjaßo do kołbaßow stykał a ludżom tajke kołbaßy rospschedał.

Khostanska komora. Loni 29. dezembra běsche ßo „dżełaczeŕ Handrij Nowak s Minakała" wot budyskeho ßuda wotßudżił, dokelż běsche na knjeżim dworje w Pózkowach por schkórni kradnuł. Nětko je ßo wukopało, so tón cżłowjek, kiż bě ßo sa Nowaka wudawał, Michał Huschman rěka a je s Noweje Wßy pola Njeßwaczidła. Wón bě ßwoje prawe mjeno toho dla sapŕeł, dokelż běsche jako Huschman hižo 10 krócż paduchstwa dla khostany. Tajzy pschestupnizy pak, kiż ßu hižo prjedy khostani, potom, hdyż ßu s nowa sakoń pschestupili, wjele wjetschu schtrafu dóstanu. To bě Huschman jara derje wjedżał a toho dla, so by ßo wjetscheje schtrafy sminuł, ßebi psched ßudom zyle druhe mjeno dał. Wón bu po tajkim jenoż k tsjom měßazam jastwa wotßudżeny, nětko pak, hdyż bě ßo wěrnoscż wukopała, jemu hischcże schtyri měßazy pschiwdachu.

Přilopk.

* W Drażdżanach 15. februara zigarrydżěkarja do jastwa ßadżichu, dokelż běsche podhladne, so ma tójschto pjenjes pschi ßebi. Po dalschim pschepytanju nawjedżichu, so je ßo wón 13. februara t. l. na Židowje pola Budyschina nutskamał a wjetschu summu pjenjes kradnuł. Nješchto tutych pjenjes bě wón njedaloko Drażdżan w lěßu sahrjebał, hdżez sa nimi pytachu a je tez namakachu.

* Jedyn półdralětny hólz w Khemnitzy, ßyn jeneho tamnischeho sastojnika, w tychle dnjach hornz polny horzeho khoseja, na schpundowanju stejazy, powali a do horzeje mokschiny padże. Pschi tym ßo wbohe dżěczo tak straschnje wopari, so hischcże tón ßamy dżeń na ßwoje rany wumrje.

* Krwawny njeskutk je ßo 19. februara na pucżu s Buchholza do Drěwka w Delnjej Łużizy stał. 23lětnu dżówku Bukowinskeho korczmarja, kotraż spomnjeny dżeń do Drěwka jědżesche, w lěßu wot sady satšělichu. Mordaŕ je knjeżi hajnik J. se ßußodneho Radensdorfa, kotryż holzu na ßmjercż hidżesche, dokelż bě jeho luboscż wotpokasała. Sswój njeknicżomny wotpohlad dozpity widżiwschi, ßo J. toho runja satšěli.

* Njedaloko Ruhlanda je jedyn rubjeżnik wóndano wikowarku Försterowu s kruchom drjewa sarasył a jej pjenjesy (nětdże 20 mk.), kotrez wona pschi ßebi mějesche, wurubił. Mordarja hischcże wußlědżili njeßu.

* 100 friedrichsd'orow je psched nĕkotrymi dnjemi w Barlinje jedyn wikowar njenadźujzy namakał. Wón stary khamor, kotryž bě psched nĕhdźe tśiźeczi lětami herbował, rosruba, so by jón spalił, a pschi tym šo ſ jeneho hacź dotal njeſnateho tajneho kaſchcźika pjenjeſy wukulichu. — Pschi tutej ſkładnoſcźi njech šo na to spomina, ſo je šo hižo cźaſto ſtało, ſo šu w ſtarych möblach abo draſcźe bohatſtwa ſkhowane byłe. Duź dyrbja herbja do wotewrjenja teſtamenta pschezo na to hladacź, ſo šo möble a khamory šwĕru pſchepytaju. So je to druhdy jara wužitne, je ſe ſcźĕhujzeho podawka widźecź. Nĕhdźe pſched lětom mĕjeſche šo w Barlinje ſawoſtajeńſtwo jeneho ſtareho njeźenjeńźa wot šudniſtwa ſaſyglowacź. Maka domjaza nadoba bě bórſy napišana a šudniſki komišar chźyſche šo hižo wotšalicź, jako w kuchni w jenym kucźe kaſchcź pokny ſtareho źeleſa wuhlada. Wón pſchipadnje ſ kijom do njeho kakaſche, pſchi cźimž w tym dróbjaſu hromadu rołkow ſkotych namaka, kotreź bĕchu 80,000 toleŕ hódne. Herbam, wot ſtareho njeźenjeńźa prjedy niczo njewotczakajzym, šo poſdźiſcho pjenjeſy wupłacźichu.

* S Wrótšławja piſaja, ſo je tam ſ nowa wopaczne wotšudźenje na jašne pſchiſchko. W novembrje 1883 pinczńika Berndta w Wrótšławju k lětu jaſtwa a jenolĕtnemu ſhubjenju cźeſnych prawow wotšudźichu, dokelž bě šo pjecźa do tamniſcheje Röšlerez piwarnje łamał. Wón bě podarmo na šwoju njewinowatoſcź pokaſował a też prajił, ſo w cźaſu, hdyž šo paduchſtwo ſta, w Wrótšławju pſchebywał njeje. Sswĕdźenje druhich paduchow po mĕnjenju šuda na njeho cźĕžko padaſche, tak ſo jeho ſašudźichu. Na próſtwu Berndtoweju ſtarſcheju rĕcznik Heilberg nowe pſchepytanje žadaſche a ſańdźeny tydźeń khoſtańſka komora Wrótšławſkeho krajneho šuda wobſkorźeneho njewinowateho wuſna, po tym ſo bě šo jeho njewinowatoſcź najašniſcho dopokaſała.

* S Holzmindena piſaja, ſo ſtaj tam šobotu w nozy dwaj ſababjenaj mužej tamniſcheho mĕſchcźańſkeho komornika w ſpanſkej komorje nadpadnułoj, ſ tym hroźenjom, ſo jeho ſatſĕlitaj, khašyne klucźe wunuſowali a na to ſ pjenjeźnych kaſchcźow 14,000 hriwnow rubikoj. Podawk pak šo ludźom zyle na wĕrnoſcź podobny bycź njeſdaſche a komornik ſkónczńje k tomu ſtejeſche, ſo je do paduchſtwa w khašy hižo 6000 hr. pobrachowało. So je rubjeźnikow ſnak abo rubjeźny nadpad ſ nimaj ſrĕcźał, wón ſašakle prĕje. Jedyn teju paduchow je pjecźa Huchthauſenowy dobry pſcheczel.

* W Stuttgarcźe je šo šobotu wjeczor žadławe mordarſtwo ſtało. W khĕži pozczerja Reinhardta w ſpomnjenym cźašu nĕchtó ſa ſwón ſcźeźe. Reinhardtowa žona, ſ prĕnjeho ſchoša ſ wóknom dele pohladawſchi, zuſeho cźłowjeka pſched khlamami wuhlada, kotremuž praji, ſo je jejny muž delka w khlamach. Bórſy po tym šo ſašo ſaſwoni. Duź wona rucźe šwojeho dźeſacźĕtneho šyna dele pósła, kotryž do khlamow pſchiſchedſchi, wótſje ſakſchiknu. Pſches to naſtróżena, wona šama dele cźĕri. Tam namaka gaſowu šwĕzu wuhašnjenu a šwojeho muža w krwi płuwazeho morweho na ſemi leżazeho. Cźĕžko bĕſche dwójzy pſches cźoko rubnjene, krk bě jemu ſkoro zyle pſcherĕſnjeny. Mordar je ſ khlamoweje khašy nĕhdźe 170 hriwnow rubik. Cźašnik a 160 hriwnow, kotreź Reinhardt pſchi šebi noſcheſche, je ſłóſtnik ſabył, jemu wotewſacź. Mordarja hiſchcźe wušlĕdźili njejšu, tola na jeneho dźĕlacźerja tukaja, kotryž bě šebi najprjedy jenu koſchlu kupił a šo bórſy ſašo wrócźi, wudawajo, ſo chze šebi hiſchcźe kholowy pſchikupicź.

* Pſched Lóbjowym wuliwom šu ſańdźeny tydźeń žadnu rybu popadnuli. Jedyn rybak ſ rybarſkeje wšy Finkenwärder w šwojej šycźi żrawizu (haifiſch), dźeſacź kóhcźi dokhu a 400 puntow wažazu, w šaku ſaſchmatanu namaka. Najſkerje je wułka, też ludźi žerjaza ryba, ſa wułkim ſtadłom jerjow cźĕriży, do šaka pſchiſchła.

* S Brodnizy (Straßburg) w ſtarej Pruſkej piſaja w tamniſchich nowinach: Sańdźeny tydźeń je šo ſtało, ſo šo do jeneje wšy w naſchim šušodſtwje pjecź familijow wrócźi, kiž bĕchu konſche lĕto do Ameriki wucźahnuli. Woni wſchitzy ſrudne khĕrluſche wo hubjenych amerikańſkich wobſtejenjach ſpĕwaja a šu wješeli a ſbožowni, ſo šu ſašo w ſtarej domiſnje. Jedyn wot nich bĕſche tudy pſched šwojim wucźehnjenjom žiwnoſcź, 2400 mk. hódnu, wobšedźał, na kotrejž žadyn dółh njewotpocźowaſche. Tutu bě wón wucźehnjenja dla pſchedał a nĕtko, jako bě šo ſ Ameriki ſašo domoj wrócźił, mĕjeſche jenoż hiſchcźe 5 mk. To bĕſche wſcho, ſchtož bě jemu wot 2400 hriwnow wyſche woſtało.

* S proſcheŕſtwom šo derje žiwi. W pſchitwarku zyrkwje Božeho ſtpicźa w Pĕtrohrodźe hižo lĕta dokho ſtary muž, Pluſchkin mjenowany, jakmožiny proſcheſche. W poſledni cźaš pak jeho towarſchojo njepſchestawajo šo wobcźežowachu, ſo je šebi Pluſchkin doſcź wjele pjenjes nahromadźił, ſo po tajkim dlĕje proštycź njetrjeba. Tajkim ſtórźbam drje šo njewĕrjeſche, dokelž pak bě wón pſche wſchu mĕru maſanu, roſtorhanu draſtu wobleczeny, jeho namołwjachu, ſo dyrbi šwoje mĕſto pſchi zyrkwi wopuſchcźicź a šo jeho ženje wjazy mozowacź, tola jemu na jeho próſtwu dowolichu, ſo šmĕ hiſchcźe ras na ſwónźu horje hicź. Jako wón horje ſtupaſche, jeho pſchewodźachu, dokelž šo bojachu, ſo šnadź chze ſe ſwónzy dele ſkocźicź a na tajke waſchnje šwojemu žiwjenju kónz ſcźinicź. Kak pak šo ſpodźiwachu, jako wón tam ſ jeneho kucźika kaſchcźik wucźeże, w kotrymž 7000 rublow leżeſche. Poſdźiſcho pola njeho wyſche toho hiſchcźe 3000 rublow namakachu, tak ſo bě tutón proſcheŕ wobšedźeŕ 10,000 rublow, kotreź bĕchu šo jemu wot šmilnych kemſcherjow pomaku nadariłe.

* W półnóżnych amerikańſkich ſtatach Georgiji, Alabamje, półnóżnej a pokodniſchej Karolinje je šylny wichor, tormado rĕkazy, šurowje ſakhadźał. Nĕkotre mjeńſche mĕſta buchu do zyła ſapuſcźene, wjele ludźi je šo pſches padaze khĕže abo wokoło lĕtaze murjowe kruchi ſabiko, druſy pak buchu wot wĕtra wyšoko ſbĕhnjeni a ſaraženi. Na 3000—4000 cźłowjekow je pak ſranjenych, pak ſabitych, a na 5000 twarjenjow je šo wot wĕtra ſpowałako. W krajinach, hdźež je njedawno wułka woda pobyła, najwjetſcha nuſa knježi.

* Stary bohaty amerikański farmer (ratař) šwój teſtament napišacź da. „Sswojej žonje 500 dollarow lĕtnych dokhodow wuſtajam. Scźe to napišali?" — „Haj", wotmołwi notar, „ale wona je młoda a by šo ſ nowa woženicź móhła. Schto dyrbi šo potom ſtacź?" — „Derje, pišajcźe, ſo wona, hdyž šo ſašo woženi, 1000 dollarow lĕtnych dokhodow dóſtanje." — „Schto, dwójzy tak wjele?" — „Haj, pſchetož ſchtóž šebi ju woſmje, je šebi wuſtajene pjenjeſy ſprawnje ſašłužił. Wón wſchak ſmĕje wjele nuſy ſ njej."

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalſka zyrkej: Michał Ernſt Frenzel, ſkałař pod hrodom, ſ Lejnu Jurkez ſ Manjowa. — Auguſt Moritz Riemer, dźĕlacźeŕ na Židowje, ſ Marju Auguſtu Weidmüllerez tam.

Pĕtrowſka zyrkej: Jan Bohušław Behrens, zigarnik a wobydleŕ, ſ Marju Hańźu Mužikez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Robert Walther, Pawoła Moritza Seikera, kublerja-najeńka w Bórku, š. — Marja Meta, Jana Auguſta Hajdy, młynka w Brĕſowje, dź. — Emma Marja, Jana Schönfelda, žiwnoſcźerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Pawoł Herman, Wylema Pawoła Pętzolda, cźĕſle na Židowje, š. — Max Richard, Jana Krawza, fabrikſkeho dźĕlacźerja na Židowje, š. — Marja Emma, Khorle Auguſta Cźemjery, fabrikſkeho dźĕlacźerja w Dobruſchi, dź. — Hana Marja, Jana Auguſta Roſiata, dźĕlacźerja w Ratarjezach, dź. — Marja Martha, Auguſta Schewza, murjerja w Brĕſowje, dź. — Hańźa Lejna, Jana Auguſta Rjelki, kublerja w Sſłonej Borſchcźi, dź. — Emilija Martha, njem. dź. w Sſłonej Borſchcźi.

Pĕtrowſka zyrkej: Richard Alwin, Ernſta Auguſta Libſche, rjemjenjeŕſkeho a wobydlerja, š. — Hana Lejna, Khorle Auguſta Wicźaſa, dźĕlacźerja a wobydlerja, dź.

Katholſka zyrkej: Hana Jda, Adolfa Jirſy, klampnarja w Budeſtezach, dź. — Ota Herman, njemandź. š. w Wulkich Debšezach.

Zemrjeći:

Dźeń 14. februara: Thereſija Starez, fabrikſka dźĕlacźerka, 20 l. 3 m. — 17. Hana Khryſtijana Heinowa, wobydlerka wokrjeżneje khudownje na Židowje, 75 l. 4 m. — Minna, Auguſta Sodana, pohonca a wobydlerja, dź., 1 l. 6 m. 11 d. — 22. Richard, njemandź. š., 3 l. 4 m. 1 d.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

23. februara 1884.

Žitowy dowos: 2884 mĕchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńźa	50 kilogr.	9	52	10	54	9	52	10	54
Rožka		7	85	7	97	7	85	8	4
Jeczmjeń		7	10	7	25	7	25	7	43
Wowš		6	90	7	10	6	90	7	—
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		16	50	17	—	—	—	—	—
Bĕrny		1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Sšyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sšłóma	600 =	24	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 835 ſchtuk, ſchtuka		7	50	20	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Wjedro w Londonje 29. februara: Nózne mjerſnjenje.

Khěža

se sadnej khěžu, s dworom a sahrodu, w snutskomnym měsće Budyschina leżaza a w najlěpschim twarskim rjedże, kotraż žo derje sadani a žo sa rjemjeślnikow derje hodźi, je pschi niskim napłaćenju na pschedań.

Wscho dalsche je shonicź na wulkej bratrowskej haży 18.

Khěža s rjanej žadowej sahrodu je na pschedań abo na pschenajećze w Mnischonzu cźišło 8.

W Wichowach pola Wósporka je **khěža** cźišło 12 se sahrodu a polom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

W Komorowje pola Kluksha je nowa maźivna **khěža** s kruchom pola a se sahrodu — sa tyscherja žo hodźaza — na pschedań abo na pschenajećze. Wscho dalsche je shonicź pola kowarja w Hermanezach.

W Maleschezach je **khěža** cźo. 62 s ¾ kórzom pola hnydom na pschedań.

Brózeń je na pschedań na Židowje. Wscho dalsche je shonicź na Židowje cźo. 144.

H. Horn,

fabrika muźazeje, żonjazeje a dźěcźazeje drasty

na bohatej haży cźišło 25,

s napschecźa hosćeńza „k winowej kicźi“,

porucza

sa nalětni cźaš

najnowische **żónske mantle, dolmany, wobwěschenja, deschcźne mantle, żakety** w najwjetschim wubjerku;

sa muźskich **dospołne wobleczenja** po žukninej a sakkowskej faśonje, **jenotliwe žuknje, żakety, kholowy** a **létnje paletoty;**

sa holzy a hólzow wulki skład **wobleczenjow** najnowscheje létuscheje módy.

Pschedawanska saśada: Wjele pschedacź po niskich placźišnach.

Coaks

s tudomneje gasownje.

Wjesenje darmo hacź k domej.

Pschi jenotliwych zentnarjach ztr. 65 np., pschi 30 ztr. = 1 sórje, ztr. 62 np.

Wot gasownje sa ztr. 10 np. tunischo.

Pschi wjetschich wotkupjach hischcźe poniżenja sastupja.

Wupokasma k łodowanju s gasownje žu w mojim kontoru: na žitnych wikach čo. 5 dóstacź.

C. Thiermann w **Budyschinje.**

Schiferowy skład.

So bych žadanjam a praschenjam, mi wuprajenym, podwólny był, žym dźenžnischi dźeń

w Budyschinje na hlownej drózy cźišło 8

s napschecźa kralowskeho hamtskeho hetmanstwa

derje wubjerany skład prawdźiweho jendźelskeho tšěschneho schifra

sałožił, schtoż žwojim dołholětnym cźesćenym wotebjerarjam, woželbje knjesam twarzam Budyschina a wokolnosćze najpodwólnischo k nawjedźenju dawam s próstwu, so bychu moje pschedewsaćze dobroćźiwje podpjerali. Ja budu žo prózowacź, wscho schifrowe krycźe, porjedźenja kaž tež nowe dźěło, na najlěpje a najtunischo wobstaracź. W Budyschinje budu s wjetscha **žobotu** w **Lohsez** restawraziji na sadnej bohatej haży k rěcźam.

S poczesćowanjom

Chr. Eisenbeiss, schifrokryjeŕski mischtr

w **Wiskopizach,** Süßmilchstr. cźišło 4.

Drjewowe awkzije.

W lěžowych revirach **Minakalskeho** knjejstwa maja žo na žlědujźych dnjach dopołdnja wot ½10 hodźin sa hotowe pjenjesy na pschežadźowanje pschedawacź:

1) **Pónjelu 3. měrza t. l.** na **Hatkowskim reviru:**

15 Rm. dubowych schcźěpow,
6 Rm. dubowych kuleczkow,
1½ Rm. dubowych rossžuchow,
12 Rm. dubowych pjeńkow a
1 tołsty dubowy kloz.

Shromadźišna pschi schkowrjeńczej horje sady Minakalskeho hroda.

2) **Schtwórtk 6. měrza t. l.** na **Drobjanskim reviru:**

157 žuschizowych dołhich hromadow,
11 khójnowych schtomow,
12 ryhelow,
5 khójnowych žerdźow,
24,5 Rm. khójnowych pjeńkow,
4,17 stotnjow walcźiny
} wětrosleńka.

Shromadźišna w Slinje pschi Lupjanskim pucźu.

3) **Wutoru 11. měrza t. l.** na **Khrósćzanskim reviru:**

15 khójnowych schtomow,
11 = klozow,
3 khójnowe ryhele,
25 Rm. khójnowych pjeńkow,
3,53 stotnjow khójnowych walcźkow,
20 khójnowych dołhich hromadow
} wětrosleńka,

54 Rm. žuchich khójnowych schcźěpow,
6 žylnych žuschizowych dołhich hromadow.

Shromadźišna pschi Wokran hacźe Lomsćzanskeje ležomnosćze.

W Minakale, 27. februara 1884.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Njekaschluj!

Huste-Nicht

Gerichtl. geschützt

Jenož prawe s tej znamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pišma dopósnate, dopokasane a najlěpsche diätetske žrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sazwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha hacź k žuchocźinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy tež **dźakne pišmo wot Jeho Excellenzy pólneho marschala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Pschepołożenje pschedawarńje.

S tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so žym dźenžnischi dźeń žwoju

zychowu, posamentnu a běłotworowu pschedawarńju

do

kupnizy (gewandhaus) do khlamow 5 a 6

na snutskownej lawskej haży

pschepokožił.

Sso sa dowěrjenje, mi hacź dotal w bohatej měrje spožcźene, rjenje dźakujo, proschu, so by žo to žame tež mi w mojich nowych khlamach dóstało.

W Budyschinje, 14. februara 1884.

S poczesćowanjom

Otto Hauffe.

K konfirmaziji

poručam swoje hižo wjele lět dopokasane (w dobrosćži a barbje wubjerne)

čistowołmjane čorne kaschemiry,

120 cm. schěroke,

łóhcź 100, 120, 130, 150, 170, 180, 200 np.,

połwołmjane čorne kaschemiry,

100 cm. schěroke,

łóhcź 60 a 70 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy.

Proschu, dobroćiwje na moju firmu kedźbowacź.

W khlamach so **serbski rěcźi!**

Khofej!

Kampinas, syry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaću 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje słodźazy, porucźa jako płaćiśny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosćži
porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucźa **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
su dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńscho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**

Weesp w Hollandskej.

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach ½ Ko. po M. 3,30, ¼ Ko. po M. 1,80 a ⅛ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Nowopaleny twarski a rólny kalk

w mojich dźěłarńjach w Cunnersdorfje a w Niskej poručam.

W Niskej,
17. februara 1884.

S poczeszczowanjom
R. Plümecke.

H. R. Teutscher, hornczerski mischtr

w Budyschinje na kamjentnej haßy 33,

porucźa swój **wulki sklad** wschěch druźinow **khachlow** we wschěch barbach, s dobrej dźerźazej glasuru po **jara ponižených płaćiśnach.**

Drogowe wotdźělenje měschczanskeje haptyki

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

Max Schünemann

porucźa **schkleńzuroskußatu tintu (Glasätztinte),** s kotrejž móża so na lóhke a tunje waschnje piwowe a druhe schkleńzy atd. se sakońšzy žadanej smužku wopschijecźa wuhotowacź. Wukasanje, kak to sćinicź, je pschiwdate. 1 ßada sa 400 schkleńzow płaćizi 1½ mk.

Židki schtomowski wósk w blachowych buschkwjach, s pinslom namasacź;

husty schtomowski wósk,

schtomowski wósk w cźeńkich a tołstych žerdkach, płaćiśna a hódnosćź kaž snata. —

Cźiśczopomada, ßlěbroćiścź, cźiśczomydło, cźiśczopólver, cźiśczowoda, schmirgel w tśjoch wschelakich gradach hódnosćze.

Salmiakoduch. Terpentinowy wolij. Lucźlany wolij.

Dospołna wupschedań.

Czo. **12** na serbskej haßy czo. **12.**

Mužaze a hólczaze wobleeźenja pschedawam po směschnje-tunich płaćiśnach, so bych swój sklad hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Olberndorfske runklizowe symjo

kaž też **symjo cźerwjeno-** a **běłohłojcźkateho kala** a wschelakich **hołotowych** druźinow, kaž też wschě druhe pólne a sahrodne symjeschka porucźa **Traugott Richter** pschi mjaßowych jětkach 3 hewak na mjaßowym torhoschczu 6.

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenož sobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćiśnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Khofej, jenož cźisteho a dobreho słodźenja, punt 75, 80, 90, 100, 110, 120—160 np.;
zokor, zyky, punt 44, 48, 50, 52 a 56 np., w kehelu 38, 40, 41, 42 a 44 np.;
zokor, mlěty, punt 36, 40 a 44 np.;
rajß, punt 13, 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.;
zigarry, schtuku 2, 3, 4 a 5 np., 100 wot 180 np.;
petrolej, punt 15 np.;
khěžorski wolij, punt 20 np.;
sweczenje, najlěpsche raffinirowane, punt 40 np.;
ßłówki, rjany wulki ßłódki płód, punt 36 a 40 a 50 np.;
soda, punt 8 np.;
schterka, pschenicźna, punt 28 np.;
magdeburgski kißały kal, punt 8 np.;
ordin. **žitny palenz,** litr 18 np., w cźwicźzy 16 np.;
wschě druźiny **dobrych słódkich palenzow,** litr 50, 45 a 40 np., w cźwicźzy 45, 40 a 35 np.

Würzburgske

runklizowe symjo,

snaty, wurjadnje wulki płód, prawdźiwe **hórske cźerwjeno-dźeczelowe symjo,** a na nje hižo nětko skasanja horje bjerje

Carl Noack
na žitnej haßy.

Mydło, prima tworu,

zyle wusthnjene,
kaž tež **ſodu, ſchterku, běrnowu muku, petrolej, ßwěčenje** pſchedawa po ſpodźiwnje tunich płaczíſnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyſchinje.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Ad. Rämſch

na butrowych wikach

poruczа **zokoroſyrop** woßebneje **ßkódkoſcże**, punt po 18 np., najlěpſchi **ßwinjazy ſchmalz**, pt. po 64 np., **khofej**, paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje**, wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež reſt wobſchkodźeneho **rólkateho tobaka**, pt. po 30—50 np.

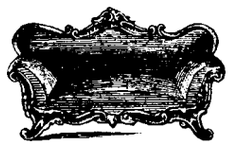

Sofa a **matrazy, ſcźinowe** a **pólſtrowane ſtólzy, matrazowe drelle, möbkowe ſtoffy, teppichi, ſchpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacž k najlěpſchim w najwjetſchim wubjerku najtuniſcho poruczа

K. A. Benedict
na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

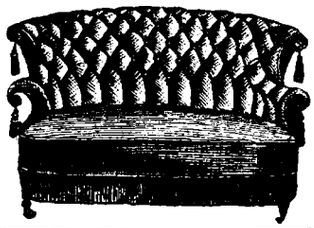

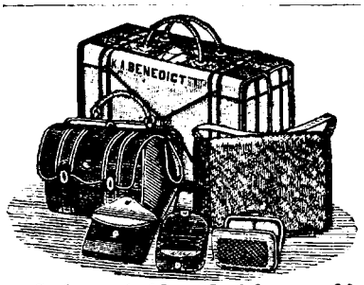

Kofry a **toſche, ſchulſke ranzki, holcże toſche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetſchim wubjerku poruczа najtuniſcho

K. A. Benedict
na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

K konfirmaziji

poruczam rjany wubjerk

cžornych kaſchemirow a mohairow

po wurjadnje tunich płaczíſnach.

M. Th. Pech.

M. Th. Pech

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu

poruczа, ßwoju létuſchu inventuru ſkónczíwſchi, wjetſchu dźělbu doſad ſtajenych wězow kaž: **draſtne tkaniny, pol-** a **cziſtowolmjane ßuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **małych rubiſchkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich płaczíſnach, ſo by ßo twora prawje rucże pſchedała. Bjes tworami žanych ſkaženych wězow njeje, ale jenož dobra twora ßo pſchedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proßy

M. Th. Pech.

Tuni ſyrop.

Dobry cžiſczeny ſyrop punt po 16 np., najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

poruczа jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Kóždy lós jenu marku. | Hłowny dob. 50,000 mk.

Pod protektorſtwom Jeju Khěžorſko-Kralowſkeju Wyßokoſczow
krónprynza a krónprynzeßyny němſkeho khěžorſtwa.

Dźeń 15.—20. měrca 1884

ſawěſcże cžehnjenje

ſloto- a ßlěbro-lotterije

towarſtwa ſa dźěcžaze hojerńje w němſkich pſchimórſkich městach.

Hłowne dobytki:

50000, 20000, 2 po 10000,

4 po **5000**, 11 po **2000**, 25 po **1000**, 40 po **500 mk.** atd.

Originalne loßy po **1 marzy** (11 loßow ſa 10 mk.) poruczа a póſcżela k pſchedawanju loßow poſtajeny hłowny kollektěr

Carl Heintze, Bankgeſchäft,
Berlin W., Unter den Linden 3.— Hamburg, Werſtr. 16
im Kaiſerhauſe.

Sa portoßwobodne pſchipóßłanje loßow a ſaſtojnſkeho ſapiſka dobytkow ma ßo k ſkaſanju 20 np. pſchipołożicź. Cžeſcżeni ſkaſowarjo ßo ſdwórliwje proſcha, ßwoje adreßy derje napißacź, ſo by ßo pſchipóßłanje loßow rucże ſtacź móhło.

Hłowny dob. 50,000 mk. | Kóždy lós jenu marku.

Dźenßniſchi dźeń ßym w ßwojej pjekarni na **bohatej haßy cžiſło 7**

khofejownju

ſakóžił. Duž proſchu lubych Sserbow, ſo bychu prawje cžaſto ke mni na dobru ſchalku khofeja pſchiſchli. Khofej ßo po khankach kaž tež po ſchalkach pſchedawa. S poczeſcżowanjom

Auguſt Bieſold, pjekarſki miſchtr.

Podpißany poruczа ßo k prjódkſtejazemu twarſkemu cžaßej jako kryjeŕ **ſchiferowych tſěchow** a poſkicża k tomu tež ßwój ſkład jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifera.

Auguſt Schumann
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy (Goſchwitz) 12.

Sſyry khofej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow tuniſcho, poruczа

Ernſt Mittaſch
hewak **Heinr. Jul. Linka**
pſchi Pětrowſkej zyrkwi 5.

Kedźbu!

Poruczam derje ßuſcheny

wjeßnoßwinjazy pólcz,

zentnaŕ w zykym 70 mk.

Rěſniſki miſchtr **Wiehaŕ**
pod hrodom cžo. 25
a ßobotu na ſadnjej bohatej haßy pola k. pſchekupza Brauna.

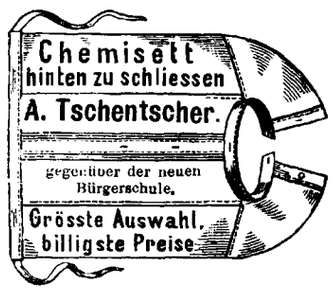

Pſchedkoſchliki
ſady ſapnycź
poruczа **A. Tschentscher**
w Budyſchinje.

Potajne khoroſcże

ſahoju na ſakładźe najnowſcheho wědomnoſtneho wuſlědźenja, ßame najſtraſchniſche pady. Toho runja hróſbne ßlědy **tajnych mkodoſtnych hrěchow** (onaniju), **njemóznoſcź nervow** a **impotenzu.** Najwjetſcha diskrezija. Proſchu wo podrobnu khoroſtnu rosprawu.

Dr. Bella,
ßobuſtaw wucž. towarſtwow atd.
6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Direktne
pólſke parokódźiſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne piſma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Kaſiita A. 300. Sérjebjnokrym A. 80. Dźěći miſbliche 12 l. ſa połoju, miſbliche 1 léta 9 A.

Pschekupska schula w Budyschinje.

Sapočatk noweho wučbneho cžaša (w 29. schulskim lěcže) 21. haprleje t. l. — Regulativ a kóžde hewak žadane wukasanje da **direktar Sturm.**

W Budyschinje, w januaru 1884.

Pschedšydstwo pschekupskeje jednoty.

Nowo-⚒paleny
twarski kruchaty kalk a rólny kalk

se Charlottenhofa p. Shorjelza

w dopósnatej najwnbjernischej dobroscži

porucža po wošebje tunich płacžisnach

C. Thiermann w Budyschinje,

kontor: **na žitnych wikach 5,** skład: **privatne kublodwórnischczo.**

Khamory, kommody, blida, loža

a druhe **möble** tunjo porucža

W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

Wulke polnojerje

poručam sa sašopschedawarjow kopu po 4 mk. 25 np., 5 mk. a 5 mk. 20 np., po tajkim jara płacžisny hódne.

Ad. Rämsch
pschi butrowych wikach.

Wo **P. Kneifelowej**

włošowej tinkturje.

Niz jenož włošoczerpjazy měli tutón wubjerny, pod wošebnym lěkarskim šobuskutkowanjom nastaty kosmetik trjebacž, ale s zyła kóždy cžlowjek, kotrymž na tym leži, so by šwoje włošy wobkhowak. Prósdny wschěch metallischich, wótrje hnujazych, jenož s najnadobnischich wutkow wobstejazy, skutkuje tutón kosmetik w najwyschschej stopni poželnjazy a cžisczazy wote wschitkich schupisnow, koruschkow atd. sa hłowinu kožu, sdžeržazy a jara wošebje pschisporjazy sa włošy, a šo hewak tam, hdžež by tuta tinktura bjes skutka wostała, psches žadnyžkuli druhi šrědk niczo wuskutkowacž njebudže. Tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdžiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **H. Jul. Lincke** dóstacž.

Draždžanske

konjaze loše,

(šašopschedawarjam rabatt!)

skoto- a šlěbrološe, pjerinowe loše porucža

M. Weiser,
knihiwjasarnja, papjerowe a gummitworowe khlamy
na žitnej haše.

Realna schula w Budyschinje.

K pschipowjedženju hólzow, kiž chzedža wot jutrow t. l. realnu schulu wopytacž, je podpisany, kiž tež **kmane** pensije wukaže, **hacž do 14. měrza** wschědnje wot 10—11, šrjedu a šobotu wot 10—12 hodžin wó jstwě No. 13 realnoschulskeho domu k rěčam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech šo stanje, je-li někak móžno. Bjes wuměnjenja maja pak šo šobu pschinjesecž: **narodženski** abo **kschežeński list, wopišmo wo schczèpjenju** abo **šašoschczèpjenju jètrow,** wopišmo wo dotalnej dóstatej **schulskej wučbje,** pschi konfirmirowanych **konfirmazijske wopišmo. Pruhowanje** sa **pschiwsacże** směje šo **pónděelu 24. měrza rano w 8 hodžinach.** Schulski pjenjes lětnje 60 mk. Wot nětk šo hižo hólzy horjebjeru, kiž šu 9 lět stari abo 3 lěta do schule khodžili.

W Budyschinje, w februaru 1884.

Direktar **Dr. Vollhering.**

NB. Wopišmo sa jenolětnu dobrowólnisku wojersku šlužbu je w sandženym lěcže 21 schulerjow dóstało.

Starschich a fórmindow

my na to kedžbnych cžinimy, so jenož tajzy **pjekarsžy wučžobnizy,** kiž šu pola jeneho do jednoty šlušchazeho mischtra němskeho pjekarskeho swjaska **„Germania“** wuwukli, pschi puschczenju s wučby jenu Germania-džełansku knižku a wučbny list dóstanu.

Tajke džełanske knižki dawaja potom kóždemu wandrowskemu pjekarskemu pomoznikej wěstosc, so pola mischtrow, do tutoho swjaska šlušchazych, — a jich je něhdže 14,000 po wschěch Němzach —, džěło a s kašy jednoty (innonki) pjenježny dar dóstanje. Duž je to wyšoko važne, so starschi a fórmindža hólzow, kotsiž chzedža pjekarstwo nawuknucž, jenož k mischtram pjekarskeje jednoty, do Germania-swjaska šlušchazym, do wučby dadža.

Wscho dalsche wo tym wukaže tukhwilny wyschschi mischtr knjes **August Klingst** na snutsknej lawskej haše.

Pschedšydstwo pjekarskeje jednoty w Budyschinje.

Turkowske a czěske šlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucža jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjašowym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich druzinow, jara derje šlodžazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haše.

Pianina, Tunjo, za hotowe pjenjezy abo na małe raty. **Weidenslaufer, Berlin, NW.**

W wudawarni Serb. Nowin je sa 1 hriwnu dóstacž:

Sswjaty póst.

Khrystušowe czerpjenje, we wschěch dnjach póstneho cžaša s khěrluschemi, wopomnjenjemi a modlitwami šwjeczene. Wot M. Domaschki, fararja w Nošacžizach, s nakładom šerbskeho luth. knih. towarstwa.

Loše lotterije slotych a šlěbornych dobytkow po 1 mk., czehnjenje 15. t. m. w Barlinje, šu hischcže dóstacž pola

Fr. Th. Jägera w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Džiwoczanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje sa tydžeń, 9. měrza, popoldnju w dwěmaj hodžinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mišionsku hodžinu.

Pětr Mlónk.

W Lahowje

jutsje njedželu, k mužazym póstnizam **reje,** k czomuž najpodwólnischo pscheproschuje **Nowak.**

Jutsje njedželu **reje** w Lupoj.

Šenda.

Schulerjo namakaju dobry a tuni pension na kamjentnej haši czo. 18 po 2 skhodomaj, l.

Pilna šlužobna džówka šo k 1. abo 15. měrzej do jeneje pjekarnje pyta na sahrodnej haši (Gartenstraße) cziško 1 w Budyschinje.

Sa naju **kolonialtworowe** a **spiritnosowe khlamy** pytamoj

wučžobnika,

šerbskeje rěcže mózneho.

Ginzel & Ritscher.

Sa moje **kolonialno-, barbotworowe** a **spirituosowe khlamy** pytam k jutram šyna sprawnych starschich jako **wučžobnika.**

R. Hauptmann
na bohatej haši 22.

Ródny hólz, kiž chze **pjekarstwo** nawuknucž, móže pod spodobnymi wuměnjenjemi město dóstacž pola **Richarda Droschütza,** pjekarsk. mischtra na rózku horncžerskeje a noweje haši.

Džak.

Mužstwam czornonošliczanskeje šykawy, kotsiž 4. febr. pschi tudomnym wóhnjowym strachu khwatniwje na pomoz pschijědžechu a woheň spróżniwje poddušychu, praji podpisany, kotrehož twarjenja buchu psches to psched płómjenjemi wukhowane, šwój najwutrobnischi džak.

K. G. Kliemant
w Džežnikezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 8. měrca 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždžan pišaja, so je ßo Jeho Kralowska Wyßokosćz prynz Jurij se Swojej prynzeßynu dźowku Mathildu s Merana w Tyrolskej strowy a czerstwy do Draždžan wrócźił a so je knjeżna prynzeßyna tež strowa. — W poßedźenju druheje komory, kotrež ßo 4. měrza měješe, ßo saßo wo twarjenje někotrych żelesnizow jednasche, kotrychž dla běchu petizije na ßejm dóschle. Najprjedy ßo wo żelesnizy rěczeše, kiž by s Budyschina psches Mały Wjelkow, Halschtrow, Kamjenz a Kinsbórk do Großenhaina wjedła. Ta ßama bu kralowskemu knjeżerstwu należnje poruczena. To ßame sta ßo tež s tej żelesnizu, kiž by ßo s Lubija psches Wósport do Małeho Wjelkowa atd. twaricz měła. Wysche toho ßo tež twarjenje żelesnizy s Wjeleczina psches Roswodezy a Kumwałd do Lubija poruczi. Prěnja komora budże drje tež sa twarjenje tutych żelesnizow hłoßowacz a potom směje ministerstwo tu należnosćz w ßwojej ruzy a budże wot njeho twarba tutych żelesnizow wotwißowacz. Dokelž pak je ßo ßejm hewak sa twarjenje wjaz dyżli 30 żelesnizow wuprajił, dha budże drje někotrażkuliż krajina khětro dołhu khwilu cżakacz dyrbjecz, hacz rjad na nju dóńdże. — Sakski ßejm ßo pjecża 20. měrza skónczi. — Prynz Albert, ßyn prynza Jurja, kiž je dlejschi cżaß cżeżko khory był, nětko wschędnje w strowosczi pschibjera.

— S Barlina pišaja, so je ruski wulkowjerch Michał, wot ruskeho khěżora s wojerskej deputaziju k němskemu khěżorej pósłany, Barlin saßo wopuschcził. Khěżor je jemu porucził, so by ßo w jeho mjenje ruskemu khěżorej najlubosnischo podżakował sa tu kedżbnosćz, kotruż je jemu tón wopokasał. Mjenujzy tutón bě němskemu khěżorej k tomu sboże pschał, so bě tón ßydomdżeßatlětny jubilej toho dnja ßwjeczicz móhł, na kotrymż bě w wójnje pschecźiwo franzowskemu khěżorej Napoleonej I. wot ruskeho khěżora Alexandra I. ruski najwożebnischi wojerski rjad, mjenujzy rjad (orden) ßwjateho Jurja dóstał. Pschi hosczinje wulkowjerch Michał ßkawu na němskeho khěżora wunjeße a tutón na ruskeho. — Wulkowjerch Michał a ruszy offizerojo, kiž běchu s nim němskemu khěżorej sboże pschecz pschischli, dóstachu wot tutoho wschelake ordeny, pjeczo podoffizerojo a wojazy pak 1000 mk., so bychu sa tute pjenjesy to a wono w Barlinje nakupili a ßwojim familijam domoj pschinjeßli. — Pschi hosczinje, kotraż ßo k czesczi ruskeje deputazije wotdżerża, tež ruski general Hurko rěcz dżerżesche a pschi tym w njej ßkawu na němske wójsko w jara dostojnych a czesczazych ßkowach wunjeße. — Powjeda ßo, so je wjerch Bismark s ministrom Goßlerom njespokojny, dokelž je tón w nastupanju arzybiskopow Melchersa a Ledochowskeho hinascheho měnjenja, dyżli wón, a so budże drje minister toho dla se ßłużby stupicz dyrbjecz. — Prynzeßyna-mandżelska prynza Bjedricha Khorle je ßo s nim sjednała a ßo toho dla k njemu wóndano do Barlina wrócźiła. — Němski ßejm (rajchstag) je ßo 6. měrza pschipołdnju po khěżorowej poruczności s rěczu wotewrił, w kotrejż ßo prajesche: Najważnischu wěz, kotruż směje němski ßejm wuradzicz, budże polěpschenje wobstejnosczow, w kotrychž ßu dżełaczerjo żiwi. S tajkim polěpschenjom ßo tež prózowanjam, kiž ßu ßo w nowischim cżaßu pschecźiwo bójskim a cżłowskim sakonjam sapocżake, najlěpje móz ślemi. Najprjódzy ma ßo wuradzicz, kak maja ßo dżełaczerjo podpjeracz, kotsiż ßo w ßwojim dżěle wobschkodża abo kotsiż staroby a braschniwosczе dla wjazy dżełacz njemóża. Schtoż druhe kraje nastupa, dha němske kněżorstwo se wschěmi druhimi knjeżerstwami w tu khwilu w najlěpschim, wyßokospokojazym pschecźelstwje steji, tak so je měr a pokoj se wschěmi ludami wěsty. A sa wobtwjerdżenje pschecźelstwa němskeho khěżorstwa se ßußodnymaj khěżorstwomaj rěcza wschelake pschecźelniwe wopokasma, sa nahladnosćz němskeje politiki ßwědczi pak pěkne waschnje, s kotrymż ßu němskeho krónprynza loni w Italskej a Schpaniskej witali. — Tutu rěcz statny sekretar Böllicher czitasche, kiž měješe w tym wjercha Bismarka sastupicz, dokelž tón njeběsche do Barlina pschińcz móhł. Po rěczi měješe ßo prěnje poßedźenje ßejma a bě 235 sapósłanzow pschitomnych, tak so móża ßo wuradżowanja sapocżecz.

Awstrija. Khěżor je wudowje polizaja Blöcha, wot sozialistow skónzowaneho, na lěto 400 schěßnakow se ßwojeje ßamßneje pokkadnizy wustajił, a jeho woběmaj dżeśczomaj 200 schěßnakow. — W Wuherskej a to woßebje w tamnischim khownym měscze — w Peschczе —, hdżež bě ßo tójschto sozialistow-anarchistow abo schěżkarjow saßydliło, poczinaja jim tež na porsty hladacz. Tola na tym ßu ßami wina. Mjenujzy tajny polizist Toth bě do korczmy schoł, do kotrejż schěżkarjo khodża. Tuczi jeho spósnachu, hnydom hódnje pschebichu a potom półmorweho na haßu won wucźißnuchu. Duż nětko żadyn dżiw njeje, so je jim polizija na pjatach, wjele je jich hižo s Wuherskeje wupokasanych, druſy ßu pak sajecźi. — Jako chżychu polizistojo schěżkarja-sozialista Kammerera, kiž bě se Schwajzarskeje do Wina pschijeł, sajecz, so bychu jeho do jastwa wotwjedli, ßo wón na to waschnje wobarasche, so se ßwojeju revolwerow dżewjecz krócz na polizistow wutsěli a tež tsjoch trjechi; jedyn je straschnje ranjeny, druheju dweju rany pak njeißu czeżke. Po tym, jako běchu jeho do jastwa ßadźili, jeho wobydlenje pschepytachu, hdżež straschnu dynamitowu bombu nadeńdżechu. Hewak ßu w wobydlenjach druhich sozialistow tójschto dynamita namakali.

Jendżelska. S Afriki ßu sa Jendżelczanow tón krócz lěpsche powjesczе pschischkе, pschetoż jendżelski general je Mahdijoweho generala Osmana Digmu blisko El-Teba sbił, tak so je tón se ßwojimi ludźimi zofacz dyrbjał. Grahamej tam 4 kanony a dwě haubizy (hubizy = każ po prawym tole czěske ßkowo rěka) do rukow padżechu. — S bitwischczа Graham se ßwojim wójskom na Tokar, kiž bě krótko prjedy Mahdijej do ruki panuł, marschirowasche a tuto wobtwjerdżene město ßo jemu tež bórsy podczißnu. — W Londonje maja w tu khwilu wulki strach psched dynamitom, pschetoż na jenym dwórnischczu je ßo dynamitske rosbuchnjenje stało a na tsjoch druhich ßu tež tajke pschiprawy k rosbuchnjenju namakali. Te běchu tak ßylne pschihotowane, so drje by ßo, hdy by ßo jich rosbuchnjenje stało, wjele domow saßypnuło a wjele ludźi żiwjenje shubiło. Tute schkódne pschiprawy ßu pjecża s Ameriki do Jendżelskeje pschiwjesene. — Hacz runje je general Graham w Afriży dobywał, je jemu jendżelske ministerstwo tola pschikasało, dobyty Tokar wopuschczicz a ßo s jendżelskim wójskom k mórskemu brjohu sczahnucz. Afrikanarjo to jako czekanje psched nimi wukkaduja a wutroba jim toho dla czim bóle roscze, w Europje pak tajku jendżelsku politiku sa hanibu dżerża.

Rußowska. Wóndano běsche dotalny turkestanski general-gubernator general Czernjajew s Taschkenta do Petersburga pschijeł. Jemu běchu mjenujzy s ruskeho ministerstwa, hdżež tola turkestanske należnosczе podróbnje snacz njemóża, wschelake pschikasnje ßkali, kotrež dyrbjesche wón sa tamnische kraje jako njewużitne haj schkódne spósnacz. Dokelž pak ßo wot njeho powuczicz njedachu, dha wón proschesche, so by jeho khěżor s jeho dotalneho sastojnstwa puschcził. To je ßo tež stało a khěżor je jeho sa ßobustawa wojerskeje rady w Petersburgu a generala Rosenbacha sa turkestanskeho general-gubernatora pomjenował. — Khěżor Alexander je ßo se ßwojej familiju s Petersburga do Gacziny pscheßydlił. Wón ma w tutym blisko Petersburga leżazym městaschku kraßny hród, pěkny lěß, park atd. a w lětnim cżaßu pak tam abo w Zarskim Sselu bydli.

Turkowska. Na kupje „Kreta“ kschescżijenjo s revoluziju hrożachu, dokelž chżysche jim sultan Turku sa noweho guvernera dacz. Nětko pak jim sultan kschescżijana da. Duż tam měr wostanje.

Schtó sawoła?

W Elsaßu, kotryż je ßnadź nětkotryžkuliž naschich cžitarjow w lěcže 1870 Franzowsam wotdobywacź pomhał, leži tak mjenowany bölchenski jězor, kiž je koło wokoło s horami wobdaty. W tutym jězoru je rjana ßwětka woda, tak so móżesch jemu na dno widźecź, hacź runje to schtyrzycži kóhczow hłuboko leži. Schtóž tutón jězor a skały, jón wobdaważe, kedźbnje wobhladuje, bórsy wuhlada, so je w nim woda nětdy wjele wysche stejecź dyrbjała.

Běsche w advencże lěta 1740, so ßo jara wjele ßněha nańdże. Hižo wschu nasymu bě skoro stajnje deschcź schoł; ßněh też bórsy rosta, dokelž bě ßo mjeczel do ßamych sliwkow pschewobrocžił. Wobßedźeŕ rěsaka pschi rěczży, kotraż s jězora ßwoju wodu dóstawa, bydlesche pschi skałach, mjes kotrymiž tuta rěczka běżesche, s kotrejež rěsak stajnje tejko wody bjerjesche, so móżesche bjes pschestacża rěsacź, je-li běsche to trjeba. Ale hdyž žebi Handrij, kaž rěsakowy wobßedźeŕ rěkasche, na bölchenski jězor pomyßli, kiž běsche horka sa horami w tutej nasymje s wodu satraschnje napjaty, dha druhdy někajki strach na njeho pschińdże. Mjenujży ludźo, kiž delka w dolinje bydlachu, ludźo w Gebweileru a Isenheimje, kaž też we wschej wokolnosczi, w tutych dnjach wo niczim druhim njerěczachu, hacź wo tym, so ßnadź bölchenski jězor ßwoje brjohi pschekama a wscho powodźi. Kruch brjoha wschak runje tam, hdźež woda po rěczży s jězora běżesche, s hacźenjow wobstejesche; po tajkim ßo ludźo bojachu, so by ßnadź woda, s kotrejž bě jězor pschepjelnjeny, tute hacźenja pschedrěcź móhła a ßo potom do doliny dele waliła. A tajka bojosczź s cžaßami też na Handrija khodźesche a jemu w duschi njemĕr wubudźesche.

W tajkim njemĕrje wón ßwojej mandźelskej rjeknu: „Luba Hańża, mi ßo tak sa naju wobĕmaj hólzomaj stydka, kotrajž staj delka w Elsaßu na dźěle. Njech dźenża rěsak njerěsa; my chzemy do Isenheima hicź a jeju tam wopytacź."

Jeho żona běsche s tym s pokojom a dźesche: „Naschej ßynáj móhłoj potom s namaj domoj hicź. Wschak budźa skoro hody, hdźež bych jeju rad doma měła."

A Handrij a Hańża ßo bórsy na pucź podaschtaj, ßwoju dźówczičžku Hanku sa ruku wsaschtaj a s njej dele do Isenheima dźěschtaj. Tam jeju ßynaj w bróżni egisheimskeho měschczańskeho pißarja Kapota mkóczeschtaj, kiž mějesche w Isenheinje wulki dom s wobschĕrnymi winowymi pinzami. Wobaj mandźelskaj se ßwojej dźówczičžku też sbożownje do Isenheina dóńdźeschtaj, jako Kapot runje psched bróżnju stejesche a ßwojim mlóżkam pschihladowasche. Handrij mězu poniżnje sejmasche, jako knjesa hospodarja wuhlada. Tónle pak, kiž běsche kruty a hordy cžłowjek, woprascha ßo jeho s wyßoka, schtó wón je a schtoha chże.

„Ja ßym wobßedźeŕ rěsaka, blisko jězora leżazeho, a jowle je moja żona a moje dźěczo. A tamle w bróżni staj mojej ßynaj, kotrejuž chzemy ras wopytacź."

„Po tajkim Wy pschi jězoru bydlicże?" praschesche ßo Kapot.

„Haj!" Handrij wotmolwi.

„Daloko niże jězora?"

„Niż jara daloko."

„Je dha jězor wo prawdże tak napjaty, kaž ludźo powjedaja?"

„Haj, jara napjaty. A njeby żadyn dźiw był, hdy by ßo wuwalił. To pak by żałostne njesboże było, knjes Kapoto, hdy by jězor hacźenja pschedrěcź samóhł."

„Ach, to bychmy jón borsy saßo napjelnili", ßmějesche ßo Kapot. „Ssnadź móhli jón s winom napjelnicź."

Handrij wotmolwi: „Mi wschak njeje tak po myßlach, so bych jězora dla żortowacź móhł. Bóh njech budź mi, mojej ßwójbje a wschĕm wobydlerjam doliny hnadny w tej hodźinje, w kotrejž ßo jězor pschedrěje. A Wy, luby knjeże, byschcże dźě ßo też móhli modlicź, so by ßo to njestało."

„Bajcże wschak tola!" prajesche Kapot se sazpjenjom. „Schto dha bychmy tudy w měscże s tajkej wodu cžinicź móhli? Ja bych ßnadź to njesboże měł, so bych pschi wudźenju w město rybow ludźi s wody cžahacź dyrbjał."

Handrij ßo nad tajkim khrobolenjom postróżi a se wschej nutrnosczu prajesche: „Schtó wě, koho bychu s wody cžahali, hdy by Bóh tajke njesboże na naß pósłał!"

„Haj wschak, Wy se ßwojim rěsakom, kiž je kaž łastojcże hnězdo k skale pschilěpjeny, s Wami by kónz był. To Wam njeby żadyn Bóh pomhacź móhł."

„Tola, luby knjeże, Bóh móże pomhacź!" dźesche Handrij.

„Hm, dha by Wasche dla někajki dźiw sczinicź měł. Ale Bóh wschak w naschim rosßwětlenym cžaßu żanych dźiwow wjazy cžinicź njemóże."

„Bóh pak móże też w nětczišchim cžaßu dźiwy cžinicź, luby knjeże!" Handrij se wschĕm pscheßwědczenjom wotmolwi. Kapot pak ßo wobrocži a pschi wotkhadże rjeknu:

„Spuschczejcże ßo jenoż na to, dha budźecże wĕscże wopuschczeny!"

A won psches dwór do ßwojeho domu dźěsche. Na to pak wobaj ßynaj s bróżnje pschińdźeschtaj a starscheju a ßotsiczku wutrobnje witaschtaj. Drusy mlóżzy też pschistupichu a Handrijej prajachu: „Wy scże tomu bohatemu hrěschnikej prawe wotmolwjenje dali. Bóh drje jemu jeho ßmĕchi sapłaczi. Naß pak a Waß njech wón psched njesbožom wukhowa!"

Potom ßo starschej a dźĕczi w hromadu ßynuchu a rěczachu wo tym a tamnym, schtož na wutrobje mějachu. Macź by najradscho widźiła, so byschtaj ßynaj hnydom ßobu domoj schłoj. Ale taj mějeschtaj hischcże dwaj dnjej mlóczicź, tak so prjedy woteńcź njemóżeschtaj. Na ßwjateho Domascha w nozy chzyschtaj poßleni ras w Kapotowej bróżni spacź a nasajtra s połnej msdu a s Bożedźĕsczowymi darami, sa Hanku wobstarannymi, domoj pschińcź. Pschi tym też wosta, a wutrobne Bożemje prajiwschi, ßo roseńdźechu. Macź dźówczičžku sa ruku wsa a pódła ßwojeho muża s cżežkej wutrobu s dwora won dźěsche. Deschcź bě posastał a njebjo ßo jaßnicź pocża. Ale duscha wobeju mandźelskeju běsche srudna a wot staroscże pokhmurjena.

„Mi ßo dźije", nan k macżeri rjeknu, „jako by ßo njesboże na naß hotowało. Bóh wukhowaj naß pched wuwalenjom jězora, hewak ßmy shubjeni!"

„Bóh móże pomhacź, Bóh móże też dźenża hischcże dźiwy cžinicź", macź skoro s tymi ßamymi ßłowami wotmolwi, kotrež bě jejny muż prjedy Kapotej prajił. „Schtóž ßo Bohu ßwěru podda, Tomu njestanje ßo schkoda", wona połna nadźije pschistaji. A tak dźěchu pschi rězy, hižo ßylnje schumjazej, k rěsakej domoj. A Handrij też nowu nadźiju sapschimnu, kotraż jemu nowy měr do wutroby da. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot sakskeje hornjołużiskeje krajnostawskeje kommißije je ßo w lěcże 1883 wscho do hromady 8 kowarjow w konjekowanju pruhowacź dało a też pruhowanje wobstało. Böhma s Prytza a Kunath s Hornjeje Jasońzy dóstaschtaj khwalny diplom, dokelž běschtaj pruhowanje wubjernje wobstałoj a hewak dósta kóżdy wot njeju 30 mk. jako cżestne myto. — (Kak dha to w Sserbach steji? Maja dha cži doscź tajkich kowarjow? Hdy by tola nĕchtó, kiž tu wĕż snaje, tak dobry był a nam ju rosestajał. Redakzija.)

— My wobydlerjow tajkich wßow, hdźež żane póstske sastojnstwo njeje, s nowa na to kedźbnych cžinimy, so ßmědźa ßo póstskim listynoscherjam pschi wunoschowanju listow: póstske poruczeńki (Postanweisung), dopłacżowanske póßykki (Nachnahmesendungen), mjenesche pakcżiki, póßykki s pschipißanjom hódnosczże — w jenotliwym hacź do 150 mk. płacżitosczże, kaž też hotowe pjenjesy sa kupjenje póstskich markow atd. a sa nowiny pschepodacź a so maja listynoscherjo pschiskuschnosczź, jim pschepodate póßykki do knižkow sapißacź, kotrež woni potom na pósczże pschedpokoża.

— Njedaloko tudomneho pólvernika 2. měrza cżěko dźěłacżerja Wojnarja wucżahnuchu.

Se Židowa. Pjekarskeho mischtra Delanka, kotryž bě psched hodami sadóżenja a pschekschiwjenja dla cżeknuł, ßu s jeho mandźelskej w Winje doßahnuli a do Budyschina póßłali.

S Pschiwcżiz. (B. N.) Kaž je posdźischo na ßwětko pschischko, budźische ßo tu 4. februara psches wohenj wjetsche njesboże stacź móhło. Mjenujży w domje cżo. 38 je ßo tehdy psched wjeczorom kożo sapaliko a też schkodu cżerpiko, też ßu ßo někotre wóknowe schkleńzy s horzoty pukke. Jenoż psches wobhladniwosczź jeneho, kiž nimo dźěsche a do domu skoczi, ßo woheń poddußy, kotryž je pjecża wot 4letneho dźěsczża, se sapałkami hrajkazeho, samischkrjeny.

W Radworju, 20. februara. (Kath. P.) Dżenża mějesche ßo po lětadołhim wuprósdnjenju nascheho kapłanstwa (wot 20. junija 1875) nowy kapłan, k. Jakub Bart, s Ralbiz k nam pschesßydlicź. Farař a woßada ßo na jeho pschikhad wjeßelachu, a cżinjachu ßo pschihoty k ßwjatocżnemu powitanju. Stwine a khežne durje běchu s pletwami wobwěnczene, a psched faru stejachu rjane cżestne wrota s powitanskim postrowjenjom: „Na wjele lět." Popołdnju w 2 hodźinomaj jěchasche cżah jěsdnych hacź do Cżorneho Hodlerja a w 3 pschiwjese ßo nowy knjes kapłan na fararjowym wosu do wßy. Psched wosom 16 jěsdni se wschelakich wßow na wupyschenych konjoch

jěchachu. Pšched faru bu knjes kapłan wot fararja, wošadnych wučerjow a zyrkwinskich sastojnikow powitany a do ßwojeho noweho statoka pschewodżany. Wulka mnohosć wošadnych běsche na wßy shromadżena. Bóh daj knjesej kapłanej strowosć a sbožowne skutkowanje w naschej wošadże „na wjele lět". *H. D.*

S Radworja. (Kath. P.) 17. m. rózka měješe tudy w hosćeńzu w „tsjóch lilijach" khróscżanske spěwanske towarstwo „Jednota", kiž běsche ßo w wobwěnzowanych wosach k nam pschiwjesło, pod nawjedowanjom ßwojeho dirigenty k. wučerja Hile spěwanski konzert.* Po pscheproschenju psches ßerbske a němske nowiny běsche ßo wulka mnohosć poßkucharjow seschła, tak so bu wulka sala tudomneho hosćeńza napjelnjena. Po 6 hodźinach sapocża ßo spěwanje po programmje. Spěwy ßu ßo derje spodobake a pschipósnawachu ßo s mnohim plazanjom; někotre dyrbjachu ßo wospjetowacź. Spěwachu ßo w tsjoch wotdźělenjach pódla někotrych němskich tute ßerbske spěwy: 1. Tracź dyrbi Sserbstwo (khor s orkhestrom). 2. Wjeßele bjes stracha. 3. Spěw se ßerbskeho kwaßa (solo). 4. Do dalschich cżahnu krajow. 5. Lubka lilija. 6. Ptacżik lecźi tu a tam (solo s khorom). 7. „Khatrżinka" s „njebo dźědom". 8. Lecźi, lecźi do hajika. 9. Sserbow wótzny kraj (solo s khorom). 10. Ssußodźinka. 11. Wowcżeŕ pschi żitnym sahonje (solo s khorom). 12. Hanß. — Jako solistojo wustupichu kk. Hila, Kubańka, Starz a Kokla s Khróscżiz. Wjeßoła sabawa a bal, kiž bu s polonaisu „Selena ta meja" wotewrjeny, trajesche hacž do nozy. Khróscżanskej „Jednocże" ßo sa poskiczene sawjeßelenje dźakujemy s móznym ßerbskim „Sskawa!" *Kr.*

S Brěsyny. Tudy ßo 24. februara popołdnju w jenej stwě doma wudowy Schusteroweje palicź pocża, tola bu woheń bórsy podduscheny. Tola je ßo psches sażehlenje jeneho koża a poßleschcża, kaž tež psches roskoczenje wóknowych schkleńzow tójschto schkody stako. Powjeda ßo, so je tam 8lětny hólczeż se sapalkami hrajkał a tak woheń sawinował.

§* Se Sarěcża. Nasche ßerbske towarstwo mějesche njedźelu 24. februara ßwoju 60. shromadźisnu. Jako běsche ju pschedßyda s krótkej rěczu wotewrił, kaž hewak kóżdy krócź, a ßo protokoll poßlenjeje shromadźisny pscheczitał, bu na te wschelake ßerbske shromadźisny spomnjene, kiž běchu ßo w běhu poßlenich schtyrjoch njedźel tu a tam dźerżake. Po tutych krótkich rosprawach scżěhowasche krótka deklamowanka wot pschedßydy: „Srudna holiczka". Na to dźerżesche k. Piwarz s Wětrowa ßwój z wulkej prózu wudźěłany a jara powucżazy pschednoschk „wo wócżku". Wón rosestaja hacž na najdróbnischo twar toho ßameho, pscheńdże potom na dróbnowid (Mikroskop) a dalokowid (Teleskop), a powjedasche nam, schto je psches tón poßleńschi na pschiklad w měßaczku wschitko k pósnaczu a k wohladanju. Knjesej Piwarzej ßo sa tutón powucżazy pschednoschk derje saßłużeny dźak wupraji a mózna ßława wunjeße. K wobsanknjenju buchu hischcże někotre spěwy wuspěwane.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 5. měrza běsche na tudomnych wikach tónle stót na pschedań nastajany: 350 howjadow, 116 ßwini a 390 proßatow.

S Holeschowa. W bróżni tudomneho hosćeńzarja Kschiżanka (Zieschanka) běsche póndżelu 25. februara wjeczor w 10 hodźinach woheń wudyrił a ju w krótkim cżaßu do popjeła pschewobrocżił. Tež ßu ßo tam někotre wosy ßobu spaliłe. Tsi ßykawy běchu na pomoz pschijeże, mjenujzy: njeßwaczilska, łuhowska a bóschcżanska. Woheń je najskerje sakożeny.

S Ketliz. (B. N.) W nozy k 4. měrza na ranje 1/2 2 hodźinow ßu ßo tudy domske, bróżeń a hródź schewza Nowaka wotpalile.

S Panczig. (B. N.) W nozy k 3. měrzej je ßo tudy paduch do rendantury klóschtra Marineje Hwěsdy nutskamał. Jako bě wón, po sdaczu wscho derje snajo, stwine durje s wopaczným kluczom wotewrił, wukama też s mozu durje kaßyneho khamora, w kotrymż ßo najbóle jenoż mjeńsche summy khowaja, a wsa něhdże 900 mk. pjenjes a pjenjeżnych papjerow. List, pódla kaßy leżazy, na kotryż běsche nutskomne wopschijecże — něhdże 1000 mk. — napißane, je paduch, kiž najskerje czitacź njemóżesche, tam leżazy wostajił.

S Jěżowa. W nozy k 3. měrzej bu nascha wjeß, w kotrejż je sa 3 lěta 12 wóhnjow było, saßo psches woheńwokanje do stracha stajena. Tón krócź ßo bróżeń, k Bilkez korczmarskej żiwnosczi ßłuschaza, wotpali. W ßußodnym Bambruchu ßu sa tón cżaß 3 wóhnje byli, a so ßu wschitke 15 sakożene, je wěste, tola sakożeŕ abo sakożerjo ßo hacž dotal wußlědżili njejßu.

S Kukowa. (Kath. P.) Nascha kath. Bjeßada ßwjecżesche njedźelu 17. małeho rózka ßwój 13. sakożeński ßwjedźeń w hosćeńzowej sali w Sswinarni, kotraż běsche rjenje wupyschena. Po 4 hodź. shromadźichu ßo ßobustawy se ßwojimi pscheproschenymi hosćemi, tak so bu sala pschepjelnjena. Duchownaj knjesaj běschtaj tu jeno dwaj pschitomnaj, k. farař Wornař s Khróscżiz a k. kapłan Bart, kotryż, s Ralbiz do Radworja pscheßadżeny, bě wot nascheho towarstwa jako ßwjedźeński rěcżnik pscheprosceny. 1/2 6 hodź. wotewri k. pschedßyda, kubleŕ M. Pjech se Sswinarnje, shromadźisnu se snatym katholskim postrowjenjom, powita woßebnje hosćzi a wupraji ßwoju wjeßokosć nad bohatym wopytom. Na to postanu k. kapłan Bart jako ßwjedźeński rěcżnik, a podżakowawschi ßo sa cżesć, jemu s pscheproschenjom wopokasanu, wupraji ßwoju wjeßokosć nad tym, so może prěni krócź jako měschnik tudy wustupicź. Nětk roskładże, kak je kóżdemu cżłowjekej cżucże do wutroby saschcżěpjene, so rady s druhimi towarschnje pschebywa, a kak je tajke cżucże też tamnych mużow wjedło, kotsiž ßu pscheð 13 lětami naschu Bjeßadu sakożili. Dale pschitomnym horliwje wukkadowasche, kak ma kóżdy narod ßwoju rěcź a waschnja wulzy cżesczicź, a wobßwědczi, so, schtóż tule winowatosć sakomdźi, też druhe sakomdźi a pschecźiwo Bohu shrěschi, kiž je jeho tola do tohole naroda ßadźił a w nim wocżahnucź dał. Dale napominasche, so tola se ßerbskeje semje nichtó żaneho próschka do zusych rukow njeby pschińcź dał, ale so by ju jako drohi namrěwk wobkhował. Skónczńje napominasche starschich należnje, so bychu ßwojim dźěczom luboscź a cżesczomnosć k ßwojemu narodej do wutroby saschcżěpjeli a je pscheð kóżdym sazpiczom toho ßameho a pscheð směschenjom s druhimi narodami warnowali. — Knjes farař Wornař rěcżesche, kak njeje dosć, so jeno na ßwjedźeńskej shromadźisnje ßo wobdźělimy, ale jako dobre ßobustawy Bjeßady mamy wschědne shromadźisny pilnje wopytowacź, hdźeż ßo tak wjele dobreho sa cżaßny a wěczny shromadny wużitk twari; dźenßnischi wjeczor dyrbi wotdychnjenje po dźěłach zyłeho lěta bycź. — Hischcże spomni k. kapłan Bart, kak maja ßobustawy pscheczíwo k. P. Vinzenzej dźakowni bycź, so ßo wón sa ßerbske towarstwo tak woporniwy pokasuje a wschu mózu prózu sa nje nakożuje; rěcżnik proscheschе pschitomnych, so bychu s postanjenjom sjawnje ßwój dźak wuprajili, schtoż ßo na měscże sta. — M. Cżěßla, pschedßyda Jascżanskeje kath. Bjeßady, pschinjeße postrowjenja wot tam. Tež k. kapłan Kubasch w Njebjelczizach a k. kapłan Sparla w Plawnje běschtaj pißnje sbožopschecża póßłakoj, schtoż ßo pschitomnym wosjewi. — Na to ßo shromadźisna skónczi, a po shromadnej wjeczeri scżěhowasche dźiwadło. Hrajachu ßo tsi kruchi, jedyn ßerbski a dwaj němskej. Prěni, „Sdacże jeba" (w 3 wustupach), bě wot J. Bryla, pißmawjedżerja towarstwa, s němskeho pschekożeny. So drje je ßo wscho derje lubiło, możemy se żiweho pschipósnawanja pschitomnych ßudźicź. — Skónczńje běchu reje. *J. Br.*

S Kukowa. (B. N.) Pschi klóschtrje Marineje Hwěsdy 5. měrza list namakachu, w kotrymż je klóschtrej hrożene, so rubjeżniży bórsy po pjenjesy pschińdu, kiž ßo tam khowaja, a so ßo klóschtr sapali a wutupi.

Ssejmski dopiß.

S Draždżan. Wóndano ßo w druhej komorje też wo pokracżowanskich schulach (Fortbildungsschulen) jednasche, dokelż bě ßo jich dla 29 petizijow na ßejm póßłako, w kotrychż ßo wschelake próstwy wuprajachu. Najwjazy wo to proschachu, so by tsecże lěto tajkeje wucżby spadnuło abo so by tola schulskemu prjódkstejerstwu sawostajene było, hacž chze hischcże tsecże lěto wobkhowacź abo niz. So ßo pschi tym w poßedżenju wjele sa tu wěz a też wjele pschecżiwo njej rěczesche, je wěste. Tola komora skónczńje s wjetschinu kłoßow wobsanknu, so ma wyschnosć należnje so tym pohladacź, hacž ßo njeby w nastupanju pokracżowanskeje schule to a druhe — a to woßebje w napohladanju na ratarstwo połóżicź a porjedźicź hodźiło. A dokelż je też prěnja komora to ßamo wobsankła, dha drje wyschnosć njebudże hinak móz, hacž so s najmjeńscha sa tsecże lěto někajke połóżenje porucźi. — Po tajkim ßu horka spomnjene petizije k tomu dopomhake. Spodźiwne pak je nam było, so se Sserbow abo tola s pjateho wólbneho wokrjeßa ani jeniczka petizija w tajkim nastupanju na ßejm pschischła njeje. Abo ßu Sserbja petiziju k. Hornoffa w Brunowje ßobu podpißali?

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Wotroczk P. H. Mitasch w Khelnje bě jenej tamnischej ßłużobnej dźówzy 3 hriwny s kommody kradnuł a sa to wot ßuda tsi dny jastwa dósta. — Marja Theresija Schubina a jeje mandżelski Jan Schuba w Nowej Wjeszy pola Hucżiny k tomu steje-schtaj, so bě prěnscha po cżaßu sa 3 mk. 50 np. drjewa s knjeżeho

* W Radworju hischcże żenje żadyn spěwanski konzert był njeje.

lěža wſała a ſo bě Schuba, hacž runje wjedźeſche, ſo je drjewo kranjene, to ßamo wužił. Wón dóſta toho dla 14 dnjów, Schubina pak 17 dnjów jaſtwa. — Dźěłacźerku J. Ch. Jeńkowu na Zidowje k dwěmaj njedźelomaj jaſtwa wotßudźichu, dokelž bě wot Michała hacž do hód 1882, hdźež bě w budże wikowarja Ramſcha pſchedawacź pomhała, ſa 20 mk. wſchelakich běkotworow kradnuła. — Dźěłacźeŕ a kněźeŕ Jurij Probſt na Zidowje k tomu ſtejeſche, ſo je Hanje Herknarjez, w jeho domje bydlazej, naſymu 1883 žonjazu ßuknju, 50 np. hódnu, kradnuł. Wón dóſta ſa to dwaj dnjej jaſtwa. — Khlamarka Marja ſwudowjena Jeſchkowa w Měrkowje běſche w januaru 1884 bjes polizajſkeje dowólnoſcże palenz pſchedawała a bu toho dla k 10 hriwnam ſchtrafy ſaßudźena.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ K. T. Franka w Rakezach bě wobſkorženy, ſo je 4. dezembra l. l. korczmarjej-najeńkej Schlapzy w Brěmjenju kopacž wſał. Wón dóſta ſa to, dokelž je hižo dwójzy khoſtany, ſchtyri měßazy jaſtwa.

Wot khoſtanſkeje komory w Shorjelzu bu murjeŕ Matej Mudra ſ Běkeje Wody dla ſawjedźenja k wopacžnej pſchißafy k 1 lětu khoſtarnje ſaßudźeny. — Tu ßamu ſchtrafu dźěłacźeŕ Jan Auguſt Jurk, hižo prjedy wjele krócź khoſtany, ſa to dóſta, ſo bě pjekarſkemu miſchtrej Landej w Penziku 13 mk. kradnuł.

Přilopk.

* Hornzy, ſ zyła wſchě ßudobje, ſ horzej wodu pjelnjene, ßo ženje w tajkich rumach na ſchpundowanje ſtajecź njeßmědźa, hdźež make dźěcźi pſchebywaju. Kóždy tydźeń wjazy krócź cźitamy, ſo je tu abo tam make dźěcźo pſches tajke ßudobje panuko, ßo w horzej wodże tak žakoſtnje woparikło a jara bolоſtnu ßmjercź wumrjecź dyrbjako. Tak ſańdźeny tydźeń dwělětny hólcźez do ßudobja, ſ horzej wodu napjelnjeneho, padże, a bu tak ſtraſchnje woparjeny, ſo w wulkich boloſcźach ſa něſtotre dny wumrje.

* Hróſbne mordarſtwo je ßo ſańdźenu ßobotu wjecźor w Waldorfje pola Eibaua ſtako. Tamniſchej Seifertez mandźelſkaj běſchtaj na wjecźor do jeneho towarſtwa ſchkoj, ßwojej dźěſcźi, dźeßacźlětneho hólza a tſilětnu holzu, Seifertoweje bratrej, wěſtemu Wilhelmej ſ Lubija, k wothladanju pſchewoſtajiwſchi. Tutomu cźlowjekej bě ßo bydło w Seifertez domje wupowjedło, a najſkerje, ſo by ßo toho dla wjecźił, bě na myßl pſchiſchoł, wobej dźěſcźi ſkónzowacź. Wón jej ſe ßekeru ſaraſy a potom wó iſtwje wſcho roſbi, ßame wókna wón wot wonka hiſchcźe wubi. Pſches to druſy podružnizy wotzucźichu, tola dokelž ßo nichtó na žadławza njeſwaži, bě tomu mózno, do bliſkeho lěža cźeknucź. Ludźo měnjachu, ſo ßnadź něſkajki wopiłz ſ pjanoſcźu do wóknow pjerje a na žane waſchnje na tajki žadławy njeſkutk njepomyßlichu, cźehoż dla ſtóſtnikej tłóchnucź dachu. Hakle wbohej ſtarſchej ßo domoj wrócźiwſchi krwawneho mordarſtwa dohladaſchtaj, wonaj dźěcźazej cźěžzy roſrubanej w krwi leżazej namakaſchtaj. Zandarmoju ßo, wo njeſkutku ſhoniwſchi, hnydom ſa mordarjom puſchcźichu a jeho ſa krótki cźaß w Lubiju wußlědźichu a ſajachu.

* Pſchißażny ßud w Kamjenizy (Chemnitz) je ſańdźenu póndźelu pinczńika Schuberta ſ Zſchokena, kotryž je pſched hodami jenu ßłużobnu holzu w Kamjenizy ſkónzował, k ßmjercźi wotßudźił. Schubert hacž do poßlednjeho wokomika mordarſtwo prěješche.

* Kath. Poſoł piſche: Pſchi roſmołwjenju: „Cźeja je po prawym ſchula?" piknu wóndy jedyn ſ najwyſchſchich ſchulſkich ſaſtojnikow w Sakſkej roſumne ßłowo: „Wona ßłuſcha ſchulſkej woßadże — tuta ma wucźerjej mſdu dawacź! twarjenje a wſchě wudawki ſa ſarjadowanje ſwjeſcź — kraj ma jenoż na to hladacź, ſo ßo ſa žiwjenje trěbna wědomoſcź dobudże." — Duž, ßerbſke ſchulſke wubjerki, njebudźcźe khromi na to, ſo požadacźe a pſched ßwětnej wyſchnoſcźu na tym wobſtejicźe, ſo w ſchuli pódła němſkeho ſdźěłanja ßo naſchim dźěcźom też trěbna wědomoſcź w cźitanju, piſanju a rěcźenju naſcheje ßerbſkeje rěcźe pſchiwucźi. Dźiwacź ßo dyrbju tomu, kiž ßo boji, ſo dźěcźo w naſchim cźaßu w ſchuli a we wſchědnym wobkhadźe němſki njenawuknje; tych pak, kiž ani prawje ßerbſzy cźitacź ani ßerbſkeho ßłowa napiſacź njemóża, je mjes nami ßmjercź wjele! A to tola ſa lud wjele cźeſcźe njeje, hdyž je w — zuſbje ſnaty, w maczerſchcźinje pak niz! Na tym wobſtejicźe, ſo dźěcźo w ſchuli tejko ßerbſki nawuknje, kaž je ſa nabóżne žiwjenje w pſchichodu trěbne; wo dreßuru w němcźinje njeſtarajcźe ßo wjele, to cźini ßo ſe wſchěch ſtronow hewak wjaz, hacž je k ſpomóženju naſcheje młodoſcźe trjeba. Cźitaja dźě dołho doſcź, ſchtoż njeroſumja (tu a tam ſ němſkim cźitanjom ſapocźnu!) a ßerbſki, ſchtoż móhli roſumicź, to ßu — ſakaſane płody! —š.

* Katholſka woßada w Pſchibuſu, kiž je dlěјſchi cźaß bjes duchowneho bycź dyrbjała, je 28. februara w woßobje knjeſa wokrjeßneho vikara Nowaka noweho duſchipaſtyrja dóſtała. — Se wſchelakich ſtron ßo jara nad tym dźiwaja, ſo katholſka duchowna wyſchnoſcź w Schleſynſkej a Hornjej Łužizy wě ſa tamniſche wuprózdnjene ſarſke měſta, njech ßu němſke, pólſke abo ßerbſke, duchownych namakacź, ſo pak, ſ najmjeńſcha ſchtoż ßerbſke woßady naſtupa, Sſerbam ani ſ Wrótßławja ani ſ Ligniży ani ſ Wojerez abo Rósbórka pſchezo hiſchcźe žana pomoz njepſchiňdźe.

* W Barlinje je jedyn prjedawſchi wucźeŕ nowe wunamakanje ſcźinił. Wón wudawa, ſo je kanonu natwarił, ſ kotrejež ßo ßmjerdźaze bomby tſěleja. Hdyž tute bomby rosbuchnu, ſ nich tajke mózne ßmjerdźenje wupraßnje, ſo zyke regimenty pſches to do womory panu a dlěje wojowacź njemóża. Jim ßo potom jenoż bróń wotewſacź trjeba. Dale je tutón cźlowjek druhi ważny ßrědk wumyßlił, ſ kotrymž bychu ßo kavalleriſke attaki ſ lóhka wotporaſyke. Tutón ßrědk je harucźinjaza maſchina, wot kotrejež ßo, hdyž ßo njepſcheczelſka kavallerija bliži, tajki pohłuſchazy wrjeſkot a praſkot cźini, ſo ßo konje ſpłóſcha a do wſchěch kónzow roſcźěkaju. Sſwoje ważne wunamakanja chzyſche mudry muzik wulkemu generalnemu ſtabej w Barlinje pſcheradźicź, tola hacž dotal tamniſchi knjeża niczo wo tym wjedźecź nochzychu.

* Do Barlinſkeje ſwěrinſkeje ſahrody je wóndano ſe ſadneje Indije ſchěſcźdźeßacź hobrſkich hadow dóſchło. Na 48dnjownym jěſdże je jene ſwěriſko kónz wſako. Hady w pjecźich wobſchěrnych kaſchcźach pſchiňdźechu, kotrež běchu ſ filzom wobwite a ßo ſ wohrěwanſkimi bleſchemi cźopke dźeržachu. Wot ſarjadniſtwa ſwěrinſkeje ſahrody je ßo ſa tele hady 10,000 hriwnow ſapłacźiło.

* Njewinowaty wotßudźeny. Hamburgſke ßudniſtwo bě loni 2. oktobra jeneho tamniſcheho krawza ſ mjenom Swenſſon dla cźeźkeho paduchſtwa k wóßomnacźeměßacźnej khoſtarni ſaßudźiło. Po tym ſo je Swenſſon wóßom měßazow ßwojeho khoſtanja wotßedźał a prjedy toho ſchtyri měßazy pſchepytowanſkeho arreſta wucźerpił, je ßo ſkónczńje jedyn ſłóſtnik, kotryž dla wſchelakich pſcheſtupjenjow w khoſtarni ßedźi, wuſnał, ſo je wón winowaty tamneho paduchſtwa. Po tutym wuſnaczu ßu Swenſſona puſchcźili a khoſtanje woprawdźiteho ſłóſtnika je ßo poměrnje podleſchiło. Tola njeſbožownemu mužej, kotryž je pſches wopacžny ßud na ſtrowoſcźi a ſamóženju cźeźko ſchkodował, ßo wot krajneje wyſchnoſcźe žaneho ſarunanja dako njeje. Wbohi Swenſſon by dyrbjał hubjeny kónz wſacź, hdyž njebudźichu dobrocźelſzy ludźo hromadku pjenjes nawdali, ſ kotrymiž bě puſchcźenemu mózno, maku khlamarnju ſakožicź a ſ tym ßebi ßwój wſchědny khlěb ſaßłużicź.

* W měſtaczku Meyenburgu bě ßo njedawno měſchczan Kloſtermann wjetował, ſo chze punt żwanſkeho tobaka a něſtotre zigarrowe kónczki ſjeſcź. Wón tobak też wo prawdźe ſpóżera, tola dołho ßo dobyteje wjety wjeßelicź njemóżeſche. Wón bórſy po tym na ſaſchmatańzu cźrjewow wumrje.

* Sańdźenu wutoru jedyn handwjerſki do domu jeneho bura w Thierbachu ſaſtupi a ßebi wot pſchitomneje dźówki khlěb a ſchinku ſ hrubymi ßłowami žadaſche. Macź, ſa khachlemi ßedźaza, jemu na to praji, ſo je kóždemu handwjerſkemu hacž dotal dawała, tola tajki njehańbicźiwy cźlowjek, kaž wón je, niczo njedóſtanje. Handwjerſki, ßo bórkajo wotßaliwſchi, na to ſkradźu do bróżnje ſaléſe a tam woheń ſałoži. Holzu, kotraž bě ſa nim ſchła, wón ſa ſchiju hrabnu a ju ſ tajkim wotmachom wo huno praßnu, ſo ßo wona ſběhnucź njemóżeſche a ſo dyrbjachu po lěkarja póßłacź. Njedocźinkej ßo radźi wupjerchnucź, hacž runje běchu ßo hnydom ſa nim puſchcźili. Woheń ßo ſ cźaßom poddußy.

* W Steinbachu pola Koburga ßu ſchtyrjo hólzy ſ woßebnych ßwójbow ſ dźěcźazeje hłupoſcźe ßwojim ſtarſchim wulku hańbu nacźinili. Tucźi khłópzy běchu ßebi wumyßlili bjes ßobu rubježniſki ſwjaſk ſcźinicź. Tutón wotpohlad woni wo prawdźe do ſkutka ſtajichu a najſtarſchi ſ nich bu nawjedowaŕ a ßo „Schinderhannes" mjenowaſche. Jich prěnje bě, ſo ſkradźu do zyrkwje ſaléſechu a tam pſched woltarjom ßebi pſchißahachu, ſo chzedźa ßo ßwěru bjes ßobu podpjeracź a ßo njepſcheradźicź. Na to ßo woni hnydom do prěnjeho rubježniſkeho dźěła dachu a ßo do Bożeho kaſchcźa łamachu, ſ kotrehoż něhdźe 60 mk. kranuchu a tele pjenjeſy bjes ßobu rosdźělichu. Sa dobyte rubjeńſtwo ßebi wſchelaku bróń nakupichu, tola wjele kroſchkow też ſa — ßłódki drobjas wudachu. Skónczńje jich ſtajne pjenjeſypſcheczinjenje ludźom nadpadże, wſchitzy ſchtyrjo buchu krucźe pſcheßłyſcheni, pſchi cźimž ßo wuſnachu, ſo ßu w zyrkwi Boži kaſchcź wurubili. Sſurowe khoſtanje drje jich ſahorjenoſcź ſa rubježniſtwo trochu ſtuži.

* W Cźoplizach je ßo na tamniſcheho hoſcźeńzarja Kleina w jeho wobydlenju ſańdźeny tydźeń rubježny nadpad ſcźinił. Jako bě ßo wokoło pólnozy poßledni hóſcź wotßalił, zuſy cźlowjek ſaſtupi a ßebi

schkleńzu piwa žadasche. Mjes tym so zuſy ßwoje piwo pijesche, Klein 400 schëßnakow, tón ßamy dźeń pschi nëkajkej kupi dóstate, liczesche. Wón bě lëdma ſ tutym dźëkom hotowy, dha ßo zuſy na njeho wali, pschimnu jeho ſa krk a jeho ſ nožom do delnjeho žiwota a druhi krócź do khribjeta kló. Hacź runje ßo nadpadnjeny ſe wschëmi mozami wobaraſche, ßo ſtóſtnikej tola radźi, jemu wjetſchi dźël pjenjes wutorhnucź a ſ nimi cźeknucź. Po mënjenju lëkarjow Kleinowe rany tak ſke njejßu, ſo bychu ſa jeho žiwjenje ſtraſchne byke, dokelž ßo ſnutskowne dźële wobſchkodźike njejßu. Rubjeżnika hiſchcźe wußlëdźili njejßu.

* Straſchny jëſd po jëſorje. Dźeń 5. februara ßo nëhdźe 48 rybazy ſ eſtniſkeje wßy Allajöggi ſebrachu, ſo bychu na pejpuſkim jëſorje, ſ dźëla ſamjerſnjenym, ryby łojili. Wëtr ſ cźicha ſaduwaſche, duž ßo ſe ßwojimi 28 konjemi a ßanjemi daloko na cźeńki lód ſwažichu. Tola lëdma bëchu łojicź ſapocźeli, dha ßo ßylny wëtr ſběhnu a lód, na kotrymž ſtejachu, wotłama. Rybazy buchu nëtko na ſchkrucźe na wyßokożołmjazy jëſor cźërjeni, a jich ſtrach ßo hiſchcźe powjetſchi, jako ßo nóz pſchibliži a wëtr pſchezo ßylniſcho howrjeſche, a ßo jedyn kruch po druhim wot ſchkruty łamaſche. Wokoło pólnozy ßo ſchkruta na dwë pokojzy roſkłama, ſ kotrejuž ßo kóžda do druheje ſtrony cźërjeſche. Mjeńſcha ſchkruta ßo hiſchcźe wjazy krócź roſkłama, a bëchu nëkotre dźële tak małe, ſo konje a ludźi, na nich ſtejazych, lëdma njeßechu a bëchu cźaſto wyßoko ſ wodu pokryte. Tak ranje ſaßwita, tola wëtr ßo njelehnu. Pſchipołdnju wëtr ſ tajkej mozu wot pſchipołdnja dujeſche, ſo ßo rybazy wo ßwoje žiwjenje bojachu, też hdy bychu k brjohej pſchijëli. Jako ßo ſchkruty pola Seremiz k brjohej bližachu, ßo wſchitzy na ßmjercź hotowachu. Prënje ſapraßnjenje ſchkrutow do lodu, pſchi brjoſy nakopjeneho, bě najſtraſchniſchi wokomik. Tola rybazy ſbožownje brjóh doßahnuchu, ſ roſpukńeneje ſchkruty na jenu pſchipkunjenu, ſ ponurjazeje na druhu, ſ wody ßo ſběhazu, ſkakajo. Tak ßo wſchitzy rybazy ſe ßwojimi konjemi ßmjercźi wukhowachu a ßo po ſtraſchnym 48hodźinſkim jëſdźe na cźële žaneje ſchkody njecźerpiwſchi domoj wrócźichu. Cźołmy ßo ſakhadźateho wichora dla na jëſor podacź njemóžachu.

* Pſchi wſchelakim wobſchudźenju, kotrež ßo ſe ßrëdkami k pſchiſporjenju roſcźenja włoßow ſtawa, je duſchnje, tudy na khwalobne wuwſacźe ſpomnicź móz. **P. Kneifelowa włoßowa tinktura** móže ßo wo prawdźe wſchëm włoßocźerpjazym jako wubjerny ßrëdk najlépje poruczicź; wona ßkuži, kaž wſchoſtronſzy ſhonichmy, niz jenož k ſdźerżenju a konſerwirowanju włoßow, ale też, hdźež je jenož nëkajka móz woſtała, jara ßylnje k pſchiſporjenju włoßow. Tinktura, kiž je w Budyſchinje pola **Ernſta Mittaſcha** prjedy **H. J. Lincke** dóſtacź, budźe ſ tutym najlépje poruczena. We wſchëm druhim pokaſujemy na nawëſchk.

* Kóždemu, kiž na **padawu khoroſcź,** na **widliſchcźa a nerwy cźerpi,** móžemy ßwëtoßławnu, wot najwyſchſchich lëkarſkich autoritätow pſchipóſnatu, tak rjez ſpodźiwnu hojazu methodu knjeſa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlépje poruczicź; wobrocź ßo toho dla kóždy khory ſ połnej dowëru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju ſtrowoſcź, na kotrejež wrócźenju hižo ſadwëlowachu, ſaßo doſtanu. W domje knjeſa profeßora namaka kóždy widliſchcźaty cźichu hoſpodu, njeſamožity tunjo; kaž ſ wëſteho žórka wëmy, ßu płacźiſny, hacž runje je mëſto wulke, poměrnje tunje. Liſtne hojenje a pſchipóßłanje podróbneho wopißanja khoroſcźe. Też dyrbimy pſchiſpomnicź, ſo knjes prof. dr. Albert hakle po ſjawnym polëpſchenju ſapłacźenje žada.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Auguſt Dubſki, tyſcherſki w Małym Wjelkowje, ſ Hanu Probſtez w Sajdowje.

Katholſka zyrkej: Jan Maſłowſki, brodutruhař na Židowje, ſ Madlenu Nowakez ſ Minakała.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Frieda, Ernſta Jaroměra Hólcźa, tyſcherſkeho miſchtra na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Hana Bertha, Guſtava Adolfa Scholty, khëżerja a murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. februara: Erneſtina Lejna Martha, Jana Jaroměra Bernharda Richtera, knjeżeho ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź., 3 l. 4 m. 1 d. — 22. Richard Adolf, Joſefa Peka, maſchinſkeho ſamkarja na Židowje, ß., 24 d. — 23. Reinhold Bohuſław, Khorle Auguſta Nowaka, žiwnoſcźerja a kopornikarja w Sſkonej Borſchcźi, ß., 8 m. 26 d. — Khorla Bohumił Wobſt, žiwnoſcźer a ſórbarkař w Cźichońzach, 57 l. 1 m. 7 d. (jeho w Sprewi morweho namakachu, po tym ſo bě ßo 30. januara ſhubił). — 26. Jaroměra Ernſta Göbla, žiwnoſcźerja w Sſkonej Borſchcźi, morwonarodź. ß. — 3. měrza: Marja Amalija ſwudowjena Mucźerjowa, 45 l. 11 m. 5 d. — Ota Richard, Ernſta Auguſta Klingſta, khëżerja a fabrikſkeho dźëlacźerja na Židowje, ß., 8 m. 12 d. — 4. Jaroměr Richard, njemandź. ß. na Židowje, 1 l. 1 m. 3 d.

Łužica. 1884. Čisło 3. Wopřijeće: Wěnc żelnych spěwow k dopomnjenju na J. K. W. Pryncesynu Jurjowu: I. Żelacy wudowc. II. Żelace dźěći. III. Żelacy Serbja. — Pućowanje po słowjanskich krajach. E. Holan. — Serbske idylle. J. Waŀtař. — Běžina Łuka. J. Pjech. — Zradowny khodźeř. Dr. Pful. — Spólšćena něhdy serbska wjes Chwalim. M. Hórnik. — Prašenje. Jakub Šewčik. — Mato Kósyk. Krótki žiwjenjorys. M. — Žedno wjasele. M. Kósyk. — Należnosće towaŕstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Serbske knihownistwo. — Rozsud wo J. Libšowej syntaxy serbskeje rěče. — Zapis přinoškow a darow. I. Maćica Serbska. II. Towaŕstwo Pomocy. — Nawěštki.

Mißionſki póſoł. 1884. Cźißło 3. — Wopſchijecźe: Wot jutrow hacź do ßwjateje Trojizy w lëcźe 1521. — Powſchitkomne mißionſke powjeſcźe. „Salvation army." (Pokracźowanje.) — Mißionar Robert Moſat. — Powjeſcźe ſ naſcheho evangelſko-lutherſkeho mißionſtwa. „Lëto jeneho mißionara." — Powjeſcźe ſ žyrkwineho a ſchulſkeho žiwjenja woßebje ßerbſkich evangelſko-lutherſkich woßadow. — Skutki žyrkwineje lubosćze. — Bóh ſmaje mje. Pëkna Hanka. Spěwaj wot J. Hajnzy. — Wſchelake ſ pißmow abo ſ podawkow. — Sliczbowanje.

Katholſki Poſoł. 1884. Cźžo. 5. — Wopſchijecźe: Za tych, kiž chcedźa rjemjeſło wuknycź. — Sy tu, Jëzuſo? — Z Łužicy a Saſkeje. — Z cyłoho ſwëta. — Wſchelcźižny. — Należnosće towaŕſtwa. — Za cyrkwju Wutroby Jëzuſoweje w Baćonju. — Za cyrkwičku ſ. Józefa w Hajnicach.

Serbſki Hospodař. 1884. Cźißto 5. — Wopſchijecźe: Burow pijelzy. — Kak měła płódnoſcź pëſkow ßo powyſchicź? — Roſwucźowaze dróbnoſcźe. — Mózne wjedro. — Překlepany Boſcij. — Prašeńčka.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

1. měrza 1884.

Žitowy dowoz: 2237 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenźza (50 kilogr.)	9	23	10	24	9	52	10	54
Rožka (50 kilogr.)	7	85	7	97	7	85	7	97
Jecźmjeń (50 kilogr.)	7	10	7	39	7	25	7	43
Wowß (50 kilogr.)	6	90	7	20	6	90	7	10
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	50	17	—	—	—	—	—
Bërny (50 kilogr.)	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	30	—	—	—	—
Pſchenźczna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Sſyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſłóma 600 =	24	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 756 ſchtuk, ſchtuka	5	—	21	—	—	—	—	—
Pſchenźczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. družiny 55—60 mk., 2. družiny 46—49, 3. družiny 40—43, 4. družiny 36—39 mk. po 100 puntach rëſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 41—46 mk. po 100 puntach. Cźelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—40 np. po puncźe rëſneje wahi.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 13. měrza ležomnoſcź cźißło 8 w Khróſcźe, na 6875 mk. taksirowana.

Wjedro w **Londonje** 7. měrza: Rjane.

Sa ſtarſchich!

Wſchelako w nowinach wot ßławnych lëkarjow poruczene a w haptykach dóſtajomne Richarda Brandta ſchwajzarſke pille ßu też moje 6lëtne dźëcźo, kotrež na bjesappetitnoſcź, ſatykanje a na njecźiſtu krej wjele lët cźerpjeſche, pſchi nałożenju pół ſchachtliczki horka mjenowanych pillow doſpołnje wuſtrowiłe, ſchtož ja tudy wobßwëdcźam a kóždemu, kotrehož tajka njeſpodobnoſcź wobcźežuje, poruczicź mózu. Auguſt Kliezing w Rathenowje. Dóſtacź po 1 mk. w ſnatych haptykach.

Po telegrammje

su **Hamburgske póſtske parołódże** a to

„**Bohemia**" 13. februara z **Hamburga** direktnje wotpóſłana, 28. febr. do **Newyorka** přijëła;

„**Rhaetia**" 23. febr., „**Moravia**" 28. febr., „**Rugia**" 29. febr. z **Newyorka** do **Hamburga** přijëłe;

„**Bavaria**" 27. jan. z **Hamburga** a 1. febr. z **Havra**, 26. febr. do **Vera Cruz** přijëła;

„**Borussia**" 25. febr., „**Saxonia**" 26. febr. ze **St. Thomasa** do **Hamburga** wotjëła;

„**Lissabon**" 21. febr. z **Bahije** do **Hamburga** wotjëła;

„**Santos**" 26. febr. do **Bahije**, „**Rio**" 23. febr. do **Montevideo** přijëła;

„**Pernambnco**", z **Brazilije** do **Hamburga**, 27. febr. z **Lissabona** dale jëła.

Wot redakcije.

Wopomnjenje Pypinoweje historije serbskeho pismowstwa so w přichodnym čisle „Serb. Nowin" ſtanje.

Wupschedawanje.

Ssobotu a **njedźelu, 8.** a **9. měrza,** ßo **nasad stajene twory** po wurjadnje tunich płaćišnach wupschedawaju.

Jan Jurij Pahn.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ valeny „ „ 100 „
pschi wotewsaću 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucża jako płaćišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosći
porucża po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Submißija.

Wobstaranje 30,000 K. — ca. 215 cbm. — běleneho pßowodźinoweho drjewa, wot kral. półvernika w Hnaschezach w lěće 1884/85 ßo trjebajomneho, ma ßo na puću submißije tomu, kotryž najmjenje żada, pschepodacź.

Tajzy, kotśiž wo to rodźa, njech ßebi pschiwoženske wuměnjenja — drjewowych pruhow dla, prjedy na pokasku pschepodajomnych — hacź najpośdźišcho do ßrjedź měrza w bürowje spomnjeneje fabriki wobhladaja a njech je podpißaju.

Pißane a sasyglowane offerty ßu hacź do **30. měrza** popołdnju 3 hodźin s napißmom

„Offerte auf Faulbaumholz-Lieferung"

frankowane nam pschipośłacź.

W Hnaschezach, 7. měrza 1884.

Direkzija półvernika.

Moja rjenje wutwarjena **khěża** s bróžnju a s hródźemi je dla druheje kupje hnydom na pschedań. Je to woßebje składna kup sa krawzow, dokelž je tudy krawstwo wote mnje 6 lět s dobrym wuspěchom wjedźene a to pschi dobrym a trajnym dźěle, tak so by móhł krawz, wote mnje kupjazy, moje dźěło też hnydom pschedewsacź. **E. Krawz** w Łusy.

Młyn na pschedań.

Młyn s dobrej wódnej mozu, **zyle maßiwny,** s 3 franzowskimi gankami, s 1 kónczkowatym (Spitzgang), s dobrym czišćenjom, s dwójnym zylindrom, derje srjadowany, k tomu 21 kórzow dobreho pola a łukow, se satwarjenej młócźazej maschinu, wódne cźerjenje, **wscho w najlěpschim twarskim porjadku,** je se żiwym a morwym inventarom hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdźe? to wukaże na pißne napraschowanje pod **P. H. D. 333** a hewak też ertnje wudawaŕnja Serb. Nowin.

W Hucźinje je **sahrodniska żiwnosćz** cźišło 30 s $12\frac{1}{2}$ kórzom pola a łuki hnydom na pschedań.

Cźišło 2a w Sdźeri pola Klukscha je dospołny **kowaŕski grat** k wulkemu dźěłu na pschedań.

Cźišło 22 w Rachlowje pola Cźornoboha leži **100 zentnarjow** ßkómy na pschedań.

Maßiwna **khěża** w Budyschinje, 639 mk. danje noschaza, je pscheměnjenja dla sa 11,200 mk. na pschedań a móże něschto kupneho pjenjesa stejo wostacź. Wscho dalsche je pola knjesa restawratéra **Richtera** w „biertunnelu" pschi butrowych wikach shonicź.

Awkzija.

Njedźelu jako 16. měrza t. l. po połdnju wot 2 hodźinow budźe ßo w domje **Hany Kunzoweje** B.-C. No. 65 C w Łusy wschelaka mużaza drasta, jedyn hischcźe zyle dobry warschtat, kaž też wschelaki tyscheŕski hantwerski grat sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Herbja.**

Prima schtajeŕski **dźecźeł, kane ßymjo** w tunach, **jendźelsku rajtrawu,** wschitke **ßuche warjenja, majßowy schrót, sornopizu sa ßwinje** s tutym płaćišny hódne poruczam. Też skasanja na prawdźiwy **probstajski wowß** a na **probstajski jećmjeń** (schottskeho ßempschińdźenja) horje bjeru. Skasanja pak njech ßo bórsy scźinja.

S pocześcźowanjom

Ernst Schmiß w Budestezach.

Cement

wubjerneje dobrosćze ma stajnje wulki skład po najtunischich płaćišnach

Otto Engert.

Awkzija palneho drjewa.

Wutorn 11. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin budźa ßo na **Hnaschecźanskich leżomnosćźach** w drjewnischcźu pschi tak mjenowanym Helachu nastajane palne drjewa (pjeńki a walcźki) na ßamym městnje pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna pschi sajecźej horje.

W Budyschinje, 4. měrza 1884. **A. Franz.**

Lowryja **twarskeho** a **hnójneho kalka** je ßem dóschła, też **tśěschne** a **murjerske zyhle, hnójnu ßól, jědźnu ßól** po wschomóżno najtunischich płaćišnach pschedawam.

F. Fischer

na dwórnischcźu w Łasu.

Cźeścźenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosćze poruczam swój wulki skład **wokmjaneho** a **bawmjaneho pschedźena,** dale: **spódnje jaki** sa mużskich se sapnjenym bróstom **(Jägerskeho systema), jonjaze spódnje jeczki, mużaze spódnje kholowy, wokmjane** a **bawmjane schtrympy** a **soki, nohajzy** atd. po jara tunich płaćišnach.

Wo dobrocźiwy wopyt proßy

C. A. Hennig

w Budyschinje na bohatej haßy 19.

Sa konfirmandow

porucża podpißany: **pschedkoschliki, manschety, pěknjepyschne ßekle, brosche, kschiźiki, medaillony, nawuschniki, rjecźaski** atd. najtunischo.

C. A. Hennig

w Budyschinje na bohatej haßy 19.

Schórzuchi w wulkim wubjerku, **hłowjaze** a **taillowe rubischcźa, dybsacźne rubischka, źidźane schawle, zanki, zaki, bant, zwjern, jehły** atd. porucża

C. A. Hennig

w Budyschinje na bohatej haßy 19.

Njekaschluj! Jenoż prawe s tej snamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot **L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.**

Pśches wjeleliczne dźakne pißma **dopośnate, dopokasane a najlěpsche** diätetske ßrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscźi, sażwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacź k **ßuchocźinje.** — Wysche wjeleliczných pschipośnaczow mamy też **dźakne pißmo Jeho Sswjatosćze bamża Leo XIII.**

* **Extrakt** bleścha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na żitnych wikach.

H. Horn

fabrika mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje drasty

25 na bohatej hasy 25

ſ napſchecźa hoſcźeńza „k winowej kiźi“

porucźa

wobleczenja ſa konfirmandow a konfirmandki

w wulkim wubjerku po ſpodźiwnje tunich płaćiſnach.

Měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

Max Schünemann. Hłowne torhoſchćo.

Dr. Ballhauſerowe žołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleſcha ſ wukaſanjom ſa 40 np.

Stary ſchweda a franzopalenz, prawdźiwy.

Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

Namakana!!!

Přez njesprócniwe studije je so Dr. **z Benden** skónčnje radźiło tajku

włosowu pomadu

wuslědźić, wo kotrejž móže so **ze wšěm prawom** rjec: **wona dopjelnja swój prawy wotpohlad.** W cyle krótkim času napłodźi tuta pomada połne a ſylne brodźine a hłowine włosy a zadźěwa wupadowanje włosow. **Wunamakař rukuje za wěſćewěrny wuſpěch.**

Płaćizna za flakon Mk. 3.50.

Jenož prawdźiwu ma ju na předań knjez **Ed. Link** w Albertskej haptycy w **Lipsku.**

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa

Guſtav Poſer

na jerjowej haßy.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy bědnych ſ tutym woſpjet na horejſchi kosmetik kedźbnych cźinimy, jako wo prawdźe na najlěpſchi, **je-li niz jeniczki w ſkutku ſprawny hrědk** pſche wupadowanje włoßow, kaž tež ſo by cźłowjek ſhubjene włoßy ſaßo dóſtał, a je wón **woßebje tež ſa žónſke,** kotrymž włoßy huſto wot pſcheměrneho nałožowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdźiwu jenož knjes **Ernſt Mittaſch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pſchedań.

Schtomowſki wósk

wubjerneje dobroſcźe, w rołkach a źidki porucźa tunjo

Otto Engert.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dóſtacź:

Jutrowne jejka. 30 np.
Dobroty, dźiwy a ßudy Boże. 50 np.
Ssadowa knižka. 18 np.
Rjedźela. 25 np.
Sserbſke baßnje. 25 np.
Woſobny dar. 25 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. 25 np.
Genovefa. 50 np.
Napoleon I. a jeho wójny. 50 np.
Oberlin. 25 np.
Najwužitniſchi pſcheczeljo ratarſtwa a hajniſtwa. 60 np.
Wěnczk ſtjalkow. 30 np.
Jan Michał Budar. 10 np.
Sahrodniſtwo. 50 np.
Sso ſwoni měr! 20 np.
Sswěrnaj ßußodaj. 30 np.
Ernſt a Albert. 30 np.
Kral Přibyſław. 25 np.
Pěſeń wo zwonu. 20 np.
Wjetſcha cźitanka. 100 np.
Khěrluſche a ſpěwy wot **Pětra Mlónka.** 5 ſeſchiwkow po 50 np.
Šěſć ſpěwow ſerbskich. 100 np.
15 narodnych ſpěwow. 150 np.
Na Hrodźišću. 50 np.
Najrjeńſche ludowe bajki. 40 np.
Naša Wowka. 4 ſeſchiwki po 50 np.
Syntax der wendiſchen Sprache in der Oberlauſitz von Georg Libſch. 3 mk.
H. Zejlerja zhromadźene ſpisy. 2 ſeſchiwkaj po 3 mk.
Kſchiž a pokměžaj abo Turkojo pſched Winom. 30 np.

Sserbſke ſpěwarſke

porucźa w woßebnych a jednorych ſwjaſkach

Bernhard Gelbe, knihiwjaſar na mjaßnym torhoſchću cźo. 4.

1884 Nowe lětnje žakety 1884

ſe **ßukna, ßomota, ßnowaneho pſchedźena** atd. hotowe na ſkładźe abo k ſchiću po měrje porucźa

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10

w domje knjeſa **Carl Noack.**

Sa konfirmandow

porucźa **kaſchemiry** a **alpakka** wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich dobroſcźow

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Cźornu židu

k njewjeſcźinſkej drascźe

w **ripſu, kroaſéju, kaſchemiru, düſcheßu** atd., ſtary łóhcź wot 2 mk., porucźa

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Tſilóhczowſke katunowe reſty

po 50 np. ßu w najnowſchich nalětnich muſtrach runje dóſchłe pola

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10

w domje knjeſa **Carl Noack.**

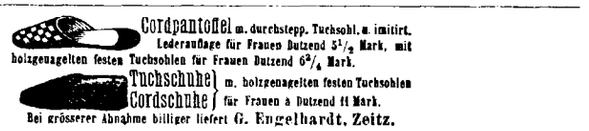

Schiferowy ſklad.

So bych žadanjam a praſchenjam, mi wuprajenym, podwólny był, ßym dźeńßniſchi dźeń

w Budyſchinje na hłownej drózy cźiſło 8

ſ napſchecźa kralowſkeho hamtſkeho hetmanſtwa

derje wubjerany ſkład prawdźiweho jendźelſkeho tſěſchneho ſchifra

ſałożił, ſchtož ßwojim dołholětnym cźeſcźenym wotebjerarjam, woßebje knjeſam twarzam Budyſchina a wokołnoſcźe najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam ſ próſtwu, ſo bychu moje pſchedewſacźe dobrocźiwje podpjerali. Ja budu ßo prózowacź, wſcho ſchifrowe krycźe, porjedźenja kaž tež nowe dźěło, na najlěpje a najtuniſcho wobſtaracź. W Budyſchinje budu ſ wjetſcha **ßobotu** w **Loßez** reſtawraziji na ſadnej bohatej haßy k rěcźam.

S poczeſcźowanjom

Chr. Eisenbeiss, ſchifrokryjeŕſki miſchtr

w **Biſkopizach,** Süßmilchſtr. cźiſło 4.

Realna schula w Budyschinje.

K pschipowjedźenju hólzow, kiž chzedźa wot jutrow t. l. realnu schulu wopytacź, je podpisany, kiž też **kmane** pensije wukaže, **hacź do 14. měrza** wschědnje wot 10—11, ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jstwě No. 13 realnoschulskeho domu k rěčam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech ßo stanje, je=li někak móżno. Bjes wuměnjenja maja pak ßo ßobu pschinjesć: **narodźeńśki** abo **kschćeńśki list, wopißmo wo schćěpjenju** abo **saßoschćěpjenju jětrow,** wopißmo wo dotalnej dóstatej **schulskej wuczbje,** pschi konfirmirowanych **konfirmazijske wopißmo. Pruhowanje** sa **pschiwsacże** směje ßo **pónd̄żelu 24. měrza rano w 8 hodźinach.** Schulski pjenjes lětnje 60 mk. Wot nětk ßo hižo hólzy horjebjeru, kiž ßu 9 lět stari abo 3 léta do schule khodźili.

W Budyschinje, w februaru 1884.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

NB. Wopißmo sa jenolětnu dobrowólniśku wojeŕsku ßłużbu je w sańdźenym lěcźe 21 schulerjow dóstało.

Na **ratarśkej wuczeŕni** w **Budyschinje,** kaž też na **ßadplahowazej** a **sahrodniśkej schuli,** s njej sjenocźenej, sapocźnu ßo **pónd̄żelu 21. haprleje 1884** nowe wuczenja. Dalśche wukasanje dawa **direkzija.**

Pschepołożenje pschedawaŕnje.

S tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym dźenßnischi dźeń ßwoju

zychowu, posamentnu a bělotworowu pschedawaŕnju

do

kupnizy (gewandhaus) do khlamow 5 a 6

na snutskownej lawskej haßy

pschepołożił.

Sso sa dowěrjenje, mi hacź dotal w bohatej měrje spożcźene, rjenje dźakujo, proschu, so by ßo to ßame też mi w mojich nowych khlamach dóstako.

W Budyschinje, 14. februara 1884.

S pocześcźowanjom

Otto Hauffe.

Swoje

twarśke a móblowe tyscheŕstwo

porucza po jara tunich płaćźisnach

Jan Eduard Gröschel w Porschizach.

W wudawaŕni Serb. Nowin je sa 1 hriwnu dóstacź:

Sswjaty póst.

Khrystußowe cźeŕpjenje, we wschěch dnjach póstneho cźaßa s khěrluschemi, wopomnjenjemi a modlitwami ßwjecźene. Wot M. Domaschki, fararja w Noßacźizach, s nakkadom ßerbskeho luth. knih. towaŕstwa.

Łoßy lotterije słotych a ßłěborných dobytkow po 1 mk., cźehnjenje 15. t. m. w Barlinje, ßu hischcże dóstacź pola

Fr. Th. Jägera w Budyschinje.

!! Darmo a franko !!

póscźelu na požadanje wukasanje k wuhojenju wopiłstwa, też bjes wjedźenja wopiłza.

Theodor Sattker w Budyschinje.

Bukičanske serbske towaŕstwo

změje njedźelu 16. měrca t. l. po połdnju w 5 hodźinach swoje **posedźenje.** Přednošk wo „židowskich stawiznach nowišeho časa“ budźe knjez wučeŕ Suška dźeržeć. **Předsydstwo.**

Schulerjo

namakaju dobry a tuni pension na kamjeńtnej haßy cźißko 18 po 2 skhodomaj, l.

Holzy, kotrež chzedźa schwadlistwo dokkadnje nawuknucź, ßo do wuczby bjeru na rěsniśkej haßy cźißko 17 pola **E. Pietscha.**

Pytaju ßo dźówki, khěžne, hródźne a mlókowe dźówki wot **Heynoldoweje** w Budyschinje.

K jutram namaka **wucżobnik,** kiž je ßerbskeje rěcże mózny, pola podpißaneho město.

J. G. Klingst Nachfolger.

Kowaŕskeho wucżobnika pyta k jutram kowaŕski mischtr **Jan Scholta** (Schulze) na hornjcźeŕskej haßy cźo. 9 w Budyschinje.

Lětny ßmjertny dźeń

njebo

Jana Vogta s Hunczeriz

a ßmjertny dźeń jeho mandźelskeje

Marje, rodźeneje **Nowakez**

s Drjeczina.

Sprawna duscha pobóżna,
Lubowany Vogtez nano,
Bóh je cźe wsak do njebja,
Ty ßej njeßły myßlił ßnano,
So twój cźaß tu na ßwěcźe
Hižo zyle wuschol je.
Luby nan bě w Hunczer'zy
Pola Huski narodźeny,
A tam hižo sa tři dny
W Huszy w Bożim domje kschcźeny,
Hdźež na starschich žadanje
Mjeno „Jan“ też dóstak je.
Hdyż lět wośom do schule
Do Huski też khodźił běsche,
Mulerśtwo wón wukniśche,
Kaž tón luby nan też chzyśche,
Pódla ßwojej' žiwnoscźe
Na mulerśtwo khodźesche.
Bě lět tři a dwazyczi,
Woženicź ßo wón też chzyśche,
Duž ßej tam we Drjeczini
Po Nowakez Marju dźesche,
S kotrejž běsche w mandźelstwi
Nimale lět schtyrzyczi.
W cźichim měrnym mandźelstwi
Płodźiłoj staj ßydom dźeczi,
Pjecź tych ßynow — mjes nimi
Też dwě dźówzy —; w prěnim lěcźi
Je žno jena wumrjela,
Druha žiwa wostała.
Małoh' rózka prěnjeho
Dha wón lonsche lěto skhori
A hdyż pjecź dnjów minu ßo,
Dha sta khorosć jeho mori,
Dźěsche pisches ßmjercź se ßwěta
Horje domoj do njebja.
S cźaßom bu jom' pytana,
Dokelž nahle skhorił běsche,
Hnydom pomoz lěkaŕska;
Bóh pak s nim s toh' ßwěta chzyśche,
Hdyż bě na tym ßwěcźe nět'
Był drje pisches schěsćdźeßacź lět.
Luby nan bě pschezo tej'
Sswěrny w ßwojim powołanju,
Ženje Boha sabył njej',
Ně, wón je na kóždym ranju,
Prjed' hacź dźěsche na dźěło,
Sswěru k Bohu modlił ßo.
Hdyż wón ßłyschećź dyrbjesche,
Hdyż bě s druhimi na dźěli,
Hrosne rěcże njehorne,
Kiž by towaŕschojo měli,
Kak to sle jom' cźinjesche,
Boha sa nich proschesche.
Hdyż po bliźschoh' ßußoda
Bożi woheń horje dźěsche,
Dha ta luba macźerka
Ssebi tola pomyßlesche,
So waj' ßyn 'schcźe najskerje
W tutym domje nutska je.
Dha do domu palazoh',
Hdyż strach hižo wulki běsche,
Hischcże junkrócź poda ßo,
Ale woheń na tej tšesche
Ssypnu ßo na macźerku,
Wopali tak straschnje ju.
Luby ßyn pak s cźaßom je
Cźeknuł s domu palazeho,
So tak wjetsche njeßoże
Njetrjechi waß a też jeho,
Sa cźož wój nětk wobaj dwaj
S dźakom Boha khwalitaj.

Hdyż tam luba macźerka
Wopytacź tu dźówku chzyśche,
Kiž po' Miśchna bydło ma,
Dha, hdyż k njej tam pschischła běsche,
Je tam bórsy skhorika,
Schtwórtk dwě njedź'li wumrjela.
Haj tam, luba macźerka,
Ssy wot dźówki wothladana
W jeje rukach wumrjela,
Ssy też w zußbje pohrjebana,
Jutsje stej dwě njedźeli,
So ßmy tam cźe hrjebali.
Tak nětk, nano — macźi, — spi,
Nan we Huszy w khłódnym rowje,
Luba macź pak w Zscheilewi
Pola Miśchna na kerchowje,
Duschi waj' w tej sbóżnoscźi
Stej pak w njebju w hromadźi.

W mjenje wulzy frudźeneju ßynow

Augusta a Khorle

psches Pětra Mlónka.

Na rów

Gustava Lehmanna

w Hornjej Hórzy,

ßwojeju starscheju jenicźkeho ßyna.

Kak dźiwnje dźe wscho na ßwěcźe!
Tak ßwěrny kschesćźan praji.
Hdyż Bóh psches srudne podacźe
Joh' do srudoby staji,
Dha ßo s tym ßłowom troschtuje:
Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je.
Bóh starschimaj je ßyna wsak
Tak sahe s toho ßwěta
A psches ßmjercź jeho wotwołak
Sa jeho młode lěta,
Haj w tej najrjeńschej młodoscźi,
Hdyż bě lět dźeßacź na ßwěcźi.
Wy byschcźe ßnadź najradscho schli
Nětk sa nim do toh' rowa,
So byschcźe w tamnej kraßnoscźi
Joh' měli saßo s nowa,
Kaž też tu lubu macźerku,
Kiž lubowasche s wutrobu.
Tón ßyn ßnadź Waß cźaß žiwjenja
Njej' roshněwał tu ženje,
Hdyż bě to Wascha nadźija
A Wasche wotmyßlenje,
So ma wón doma sawostacź
A Wasche kublo na ßo wsacź.
Hdyż bě wón hužo khorojty,
A lěkaŕ pomhacź chzyśche,
Wot ßwojich lubych wobdaty
Wón wot nich wschak tam dźěsche:
Bě to pak khorosć poßlenja,
Kiž njeje joh' wjaz' puschcźiła.
Ssu Boże pucże potajne
A wscho ßo hinak stanje,
Hacź prjedy nam bě prajene,
Kaž widźachmy to sjawnje,
Hdyż jeho s domu nanowoh'
Precź njeßechu tam semrjetoh'.
Tak februara schěßnatoh',
Dha ßmjercź tam pschi nim běsche,
A s toho ßwěta wsa joh' Bóh,
Ta duscha k njebju dźěsche,
Hdyż cźěło běsche morika
Wschak jemu khorosćź ßurowa.
Bóh jemu druhi wótzny dom
Je pschihotował s hnadu,
Hdźež wón nětk s wulkim wjeßelom
Tam khwali Bożu radu
A kraßnu radosćź wužiwa
Tam pola thróna Jesußa.
Wón sawostaji sa ßobu
Starschej', kotrymajž luby bě,
Też schtyri lube ßotry tu,
Dwej' dźědom a też wowzu dwě,
Też bliźschich, dalschich pschecźelow
A ßwojich lubych towaŕschow.
Dha spi Ty, luby Gustavo,
Nětk ßwoje ßmjertne spanje,
Hacź budźe nehdy ßwitacź ßo
Nam tamne sbóżne ranje,
Hdyż Bóh wschěch s rowa wubudźi,
Naß saßo s Tobu stowaŕschi.

Twój dźěd **Z.**

(K tomu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 10 Serbskich Nowin.
Ssobotu 8. měrza 1884.

K konfirmaziji

poruczam ſzwoje hižo wjele lět dopokaſane (w dobroſcži a barbje wubjerne)

cžiſtowołmjane cžorne kaſchemiry,

120 cm. ſchěroke,

łóhcž 100, 120, 130, 150, 170, 180, 200 np.,

połwołmjane cžorne kaſchemiry,

100 cm. ſchěroke,

łóhcž 60 a 70 np.

M. G. Freyberg na bohatej haſzy.

Proſchu, dobrocžiwje na moju firmu kedžbowacž.

W khlamach ſzo **ſzerbſki rěcži!**

Khofej, jenož cžiſteho a dobreho ſzłodženja, punt 75, 80, 90, 100, 110, 120—160 np.;
zokor, zyły, punt 44, 48, 50, 52 a 56 np., w kehelu 38, 40, 41, 42 a 44 np.;
zokor, mlěty, punt 36, 40 a 44 np.;
rajſz, punt 13, 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.;
zigarry, ſchtuku 2, 3, 4 a 5 np., 100 wot 180 np.;
petrolej, punt 15 np.;
khěžorſki wolij, punt 20 np.;
ſzwěcženje, najlěpſche raffinirowane, punt 40 np.;
ſzłówki, rjany wulki ſzłódki płód, punt 36 a 40 a 50 np.;
ſoda, punt 8 np.;
ſchterka, pſcheńcžna, punt 28 np.;
magdeburgſki kiſzały kał, punt 8 np.;
ordin. **žitny palenz,** litr 18 np., w cžwicžzy 16 np.;
wſchě družiny **dobrych ſzłódkich palenzow,** litr 50, 45 a 40 np., w cžwicžzy 45, 40 a 35 np.

Würzburgſke

runklizowe ſzymjo,

ſnaty, wurjadnje wulki płód, prawdžiwe **hórſke cžeŕwjeno-dźecželowe ſzymjo,** a na nje hižo nětko ſkaſanja horje bjerje

Carl Noack
na žitnej haſzy.

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach a w Budyſchinje a to jenož ſzobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haſzy.

Drogowe wotdźělenje měſchcžanſkeje haptyki

w Budyſchinje na hłownym torhoſchcžu

Max Schünemann

porucža **ſchkleńzuroskuſzatu tintu (Glasätztinte),** ſ kotrejž móža ſzo na lóhke a tunje waſchnje piwowe a druhe ſchkleńzy atd. ſe ſakońſzy žadanej ſzmužku wopſchijecža wuhotowacž. Wukaſanje, kak to ſcžinicž, je pſchiwdate. 1 ſzada ſa 400 ſchkleńzow. płacži $1^1/_2$ mk.

Židki ſchtomowſki wóſk w blachowych buſchkwjach, ſ pinſlom namaſacž;
huſty ſchtomowſki wóſk,
ſchtomowſki wóſk w cžeńkich a tołſtych žerdkach, płacžiſna a hódnoſcž kaž ſnata. —
Cžiſcžopomada, ſzlěbrocžiſcž, cžiſcžomydło, cžiſcžopólver, cžiſcžowoda, ſchmirgel w tſjoch wſchelakich gradach hódnoſcže.
Salmiakoduch. Terpentinowy wolij. Lucžlany wolij.

Doſpołna wupſchedań.

Cžo. 12 na ſzerbſkej haſzy cžo. 12.

Mužaze a hólcžaze wobleczenja pſchedawam po ſzměſchnje-tunich płacžiſnach, ſo bych ſzwój ſkład hotoweje draſty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawſki miſchtr.

Olberndorfſke runklizowe ſzymjo

kaž tež **ſzymjo cžeŕwjeno- a běłohłojcžkateho kała** a wſchelakich **ſzołotowych** družinow, kaž tež wſchě druhe pólne a ſahrodne ſzymjeſchka porucža **Traugott Richter** pſchi mjaſzowych jětkach 3 hewak na mjaſzowym torhoſchcžu 6.

Nowopaleny twarski a rólny kalk

w mojich dźěłaŕnjach w Cunnersdorfje a w Niſkej poruczam.

W Niſkej,
17. februara 1884.

S pocžeſcžowanjom
R. Plümecke.

Sa konfirmandow

poruczam ſwjeŕſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle, ſchemiſety, ſhlipſy, khrawaty, dybſacžniki, ſpódnje kholowy a jecžki, dale ſa

konfirmandki:

dźeńſke a nózne koſchle, negližejowe jecžki, kholowy, barchentowe ſzuknje, próchoſzuknje, ſhirtingowe ſzuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſacžniki.

A. Tschentscher
ſ napſchecža noweje měſchcžanſkeje ſchule.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow tuniſcho, porucža

Ernſt Mittaſch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pſchi Pětrowſkej zyrkwi 5.

Van Houtena

čisty rozžidnjacy

kakao

najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku“.

Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**
Weesp w **Hollandskej.**

Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach $^1/_2$ Ko. po M. 3,30, $^1/_4$ Ko. po M. 1,80 a $^1/_8$ Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

H. Horn,

fabrika mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty

na bohatej haßy čißło 25,

ſ napſchecźa hoſcźeńza „k winowej kiczi“,

porucza

ſa nalětni čaß

najnowſche **žónſke mantle, dolmany, wobwěſchenja, deſchčne mantle, žakety** w najwjetſchim wubjerku;

ſa mužſkich **doſpolne wobleczenja** po ßukninej a ſakkowſkej faßonje, **jenotliwe ßuknje, žakety, kholowy** a **lětnje paletoty;**

ſa holzy a hólzow wulki ſkład **wobleczenjow** najnowſcheje lětuſcheje módy.

Pſchedawanſka ſaßada: Wjele pſchedacź po niſkich placźiſnach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej placźiſnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

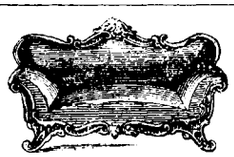

Sofa a **matrazy, ſcźinowe** a **półſtrowane ſtólzy, matrazowe drelle, möblowe ſtoffy, teppichi, ſchpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacź k najlépſchim w najwjetſchim wubjerku najtuniſcho porucza

K. A. Benedict

na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

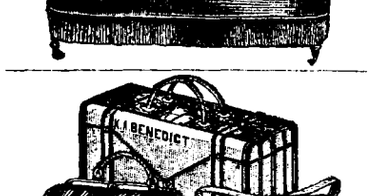

Kofry a **toſche, ſchulſke ranzki, holcźe toſche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetſchim wubjerku porucza najtuniſcho

K. A. Benedict

na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dóſtacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

K konfirmaziji

poruczam rjany wubjerk

cźornych kaſchemirow a mohairow

po wurjadnje tunich placźiſnach.

M. Th. Pech.

M. Th. Pech

w Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu

porucza, ßwoju lětuſchu inventuru ſkónczíwſchi, wjetſchu dźělbu doſad ſtajenych wězow kaž: **draſtne tkaniny, poł-** a **cziſtowolmjane ßuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **małych rudiſchkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich placźiſnach, ſo by ßo twora prawje rucźe pſchedała. Bjes tworami žanych ſtaźenych wězow njeje, ale jenoż dobra twora ßo pſchedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proßy

M. Th. Pech.

Tuni ſyrop.

Dobry cźiſcźeny ſyrop punt po 16 np.,
najlépſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Podpißany porucza ßo k prjódkſtejazemu twarſkemu cźaßej jako kryjeŕ **ſchiferowych tſěchow** a poſkicza k tomu też ßwój ſkład jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifera.

Auguſt Schumann

w Budyſchinje na Hoſchiz haßy (Goſchwitz) 12.

Podpißanaj ſ tutym k nawjedźenju dawataj, ſo knjeża

J. G. Hennig & Co. na dwórniſchcźu w Pomorezach,

F. Jaſchka na dwórniſchcźu w Herrnhucźe,

M. Recks Nachflg. A. Hentſchel na dwórniſchcźu w Zicźenju

ſkłady naju **chamottow, platow** atd. dźerża.

W **Kſchiwej Borſchcźi** pola Budyſchina.

B. a C. Möſchler.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlépſchich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny Khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Wulke polnojerje

poruczam ſa ſaßopſchedawarjow kopu po 4 mk. 25 np., 5 mk. a 5 mk. 20 np., po tajkim jara płaczíſnu hódne.

Ad. Rämſch

pſchi butrowych wikach.

Turkowſke a cźeſke ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlépſche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchcźu.

Kedźbnoſće hódne.

Epileptiſzy, widliſchcźazy a nervo-cźerpjazy

namakaja wěſtu pomoz pſches moju methodu. Sapłaczenje po widomnym polépſchenju. Liſtne radudawanje. Sta ſahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuſpěchi pſches franz. wědomnoſtne towarſtwo ſ wulkej ſkotej **medaillu 1. klaßy** wuſnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

Direktne
półſke parokódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Kajüta **M. 300.** Strjebjnotrym **M. 80.** Dźěćzi mjłoſcźe 12 l. ſa połojzu, mjłoſcźe 1 lěta **9 M.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so stwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 15. měrca 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi žami czeščzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedža sa nje na **2. stwórtlěto 1884** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadža. Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinježenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach 1 mk. 25 np., s pschinježenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Drazdzan pišaja: Na kralowskim hrodze běsche 10. měrza hosczina, na kotruž běchu wysche ministrow a druhich wožebnych knježich też žobustawy wobeju komorow sakskeho žejma pscheprosceni. — Ssejm žo, kaž je nětko twjerdze postajene, 26. měrza skónczi. — W Lipsku 4. měrza tamnischi profesor narańschich (orientalskich) rěczow knjes Fleischer 60lětny jubilej žwojeho doktorata filosofije žwjeczesche. Wón je prjedawschi schuler budyskeho gymnasija.

— S Barlina pišaja: Khěžor je strowy. — Wjerch Bismark je žo žrjedu 12. měrza se žwojej knjenju mandželskej do Barlina wrócził, so by žo na wuradžowanjach němskeho žejma (rajchstaga) wobdželił. — Pschedžydstwo němskeho žejma je žo hižo wuswoliko. — So by minister kultuža knjes s Goßler se službu stupicz měł, to po nowschich powjesczach wěrno njeje, a žu to pjecza jenož nětkotsi ludzo wunjeßli, kiž bychu rad widzeli, so by žo to stako. — Sapóstanzy tak mjenowaneje pokraczowanskeje strony a sapóstanzy liberalneje strony žu žo sjenoczili, so bychu na němskim žejmje s czim wjetschej mozu skutkowacz móhli. — Pruski žejm hischcze pschezo wuradzuje a budze drje hakle wokoło jutrow skónczeny. — Münsterski biskop je dweju noweju kapitularow pomjenował, a s nowa je tójschto katholskich duchownych, kiž běchu psches mejske sakonje wot duchownych sastojnstwow w Pruskej wusanknjeni, dowolnosc dóstako, so žmědza w kölnskim arzybiskopstwje duchownske města nastupicz. — S Wiesbadena (hdzež žu wuwołane strowotne kupjele) pišaja, so tam žrjedz měrza awstriska khěžorka s prynzeßynu Valeriju pschijědze. Wona je tam sa žebje a sa žwoje žłużobnistwo wobydlenje wotnajała, k kotremuž 60 stwow žłuscha. W haprleji tam też němska khěžorka pschijědze, bórsy potom też khěžor Wylem, grichiski kral a danski kral, kaž nětkotryžkuliž druhi wjerch. — K czeszczi narodneho dnja ruskeho khěžora Alexandra III. žo 8. měrza w khěžorskim hrodze w Barlinje pyschna hosczina wotdžerža, na kotrejž žo wysche khěžora a prynzow wschelazy knjeza wobdželichu, kotrychž běsche khěžor Wylem pscheproßycz dał. — S pišma, kotrež je žo sapóstanzam němskeho žejma pschepodało, je widzecz, so je němske khěžorstwo s lěta 1875 hacz do kónza konscheho lěta 373 millijonow markow napožczowało, to je, so ma němske khěžorstwo tejko dołha. Tutón dołh móhł žo tak wobliczicz, so by na kóždeho wobydlerja tutoho khěžorstwa 8 mk. (hriwnow) pschischło.

Awstrija. W Winje je žo 13. měrza žudniske jednanje pschecziwo mordarjej Schenkej sapoczało. Wón je, kaž žmy hižo w žwojim czažu w Přilopku powjedali, najprjódzy tójschto ludzi wo pjenjesy wobschudził, potom pak žebi pjenjesy na to waschnje wudobycz pytał, so samožite holzy narěcza, jako by žo s nimi woženicz chzył, a je sarasy, hdyž bě jim jich pjenjesy abo drohe wězy wurěczał. Wuslědzili žu s wěstoscu, so je s najmjeńscha schtyri tajke holzy skónzował. Druhdy měješche pschi tym pomoznikow. Jednanje žo hakle 15. měrza skónczi. — Na winskim žejmje wuradžuja žo w tu khwilu dokhody a wudawki awstriskeho khěžorstwa. Pjenjesy, wot ministerstwa žadane, žo wot sapóstanzow bjes sapjeranja pschiswoleja, wóndano pak žo jenož toho dla trochu wadžachu, dokelž žo někotsi sapóstanzy na to hněwachu, so žo cžeske kraleswo wot ministerstwa jako zyle žamostatny kraj pschipósnawa. Ale minister Pražak jich bórsy powuczi, prajizy, so ma awstriski khěžor w Czechach jenož jako cžeski kral roskasowacz a so je žo cžeske kraleswo jenož pod tajkim, jeho žamostatnosc sakitujuzym wumjenjenjom, pod awstriske knjejstwo poddało, s kotrehož ma prawo wustupicz, hdyž khěžor žwoje žłowo njedzerži. — (To wschak awstriszy Němzy też wjedza, ale — woni nochzedza to wjedzecz.) — W sandženych dnjach je žo w Winje sažo tójschto sběžkarjow do jastwa žadžiło abo s města a dale też s kraja wuhnało.

Italska. W blizschej konsistorialnej shromadzisnje budze bamž Leo XIII. nětdze 40 biskopow a arzybiskopow pomjenowacz, mjes nimi nětkotrych ruskich. — Wón bajerskeho prynza Leopolda a jeho knjeni mandželsku, kotraž je prynzeßyna-dzowka awstriskeho khěžora, psched žo puschczik njeje, dokelž staj tutaj italskeho krala prjedy wopytałoj. Wón mjenujzy praji: Město Rom, hdzež bamž a nětko też italski kral bydli, po prawym jenož bamžej žłuscha, a psches to, so je kral bamžej Rom s mozu wsak, njeje wón bamžej jeho prawo wsacz móhł. Duž je bamž w Romje tón prawy hospodar, a bamž-hospodar po tajkim wo žaneho hoscza njerodzi, kiž, hdyž do Roma pschindze, druhich ludzi prjedy wopyta, dyžli bamža.

Franzowska. General Millot je s Tokinga telegrafirował, so je žo se žwojim wójskom 7. měrza na pucz podał, so by njepschecželsku twjerdzisnu Baknin nadpadnuł a tak rucže, hacz mózno, też dobył. Hacz dotal žo jemu na jeho puczu njepschecželjo napschecziwo stajili njeju.

Jendželska. Ministerstwo je generalej Gordonej, w Afriży pschecziwo Mahdijej wojujuzemu, pschikasało, so by město Tokar, wot Gordona dobyte a wobžadžene, wopuschcził a žo se žwojim wójskom dale k morju sczahnuł. — W poßlenich dnjach je jendželske wójsko, kotrež bě pschecziwo Mahdijowemu nawjedowarjej Osmanej Digmej wuczahnuło, bliski Zareby wobtwjerdzenje, wot Osmana Digmy wobžadžene, dobyło a njepschecželow rosehnało. — Hacz runje je to dobra powjesc, dha je tola se wscheho druheho skutkowanja jendželskeho wójska sjawnje widzecz, so wone rjany, płódny afrikanski kraj Sudan wopuschczi a jón Mahdijej pschewostaji. — W Londonje žu někotrych mužow do jastwa žadžili, dokelž na nich tukaja, so žu dynamitowe rosbuchnjenja pschihotowali. — Hród, w kotrymž jendželska kralowa bydli, je koło wokoło s polizistami wobžadzeny, dokelž je žo pjecza wußlědziło, so chzedza jón sbězkarjo s dynamitom rosbuchnucz.

Rußowska. Dokelž petersburgska polizija hacz dotal Degajewa, mordarja polizajskeho radziczela Ssudejkina, njeje wußlědzicz móhła, dha je nětko Degajewa fotografiju wupójßka a też do wschelakich městow rospóßłała, se žlubjenjom, so tón, kiž mordarjowe wobydlenje pscheradzi, 5000 rublow myta dóstanje, tón pak, kiž jeho žameho doßahnje, 10,000 (= 20,000 mk.). — Dokelž budze ruski krónprynz bórsy poknolětny, dha budza tomu k czeszczi wschelake žwjedzenje wuhotowane. — Prynz Sergěj, bratr ruskeho khěžora, žo bórsy s heßendarmstadtskej prynzeßynu Hilžbjetu woženi.

Schtó ſawoła?

(Pokračowanje.)

Běſche to w nozy na ßwjateho Domaſcha léta 1740, jedynadwazyteho dezembra, tſi dny do hód. Njebjo bě ſ cźmowymi mróčelemi kaž ſapowěſchane, pſches kotrež jenož tu abo tam jenotliwa hwězda ſabłyſkota. Ssněhowy mjeczel bě wopſchestał a běſche po wſchej wokolnoſczi tak dźiwnje cźicho. Haj wětſik běſche zyle wocźichnuł. Handrijowej wobaj ßynaj na ßynje, w kotrymž w bróźni leżeſchtaj, wußnucź njemóżeſchtaj. Njepokoj jeju tyſcheſche a wonaj ßebi porókowaſchtaj, ſo njeběſchtaj ßobu ſ nanom a maczerju domoj ſchłoj. Wobaj ſtejeſchtaj pſchi wotewrjenym wuhladku pod bróźninej tſěchu, ſhladowaſchtaj won a to a tamne rěczeſchtaj. Bożedźěſczowe dary ſa Hanku pódła nieju na ßynje leżachu. Jeju wocźi běſchtej k horam wobroczenej, hdźež jeju wótzny dom ſtejeſche. Na dobo wětr ſ horow tak ſtraſchnje ſaſchumi, jako by bróżeń powalicź chcył, a hnydom też hróſbny wrjeſkot ſaßłyſcheſchtaj.

Wonaj njewjedźeſchtaj, ſchto ma tón ſatraſchny wrjeſk na ßebi. Doſcź dołho poßłuchaſchtaj a wětſik pſchezo ßyłniſcho ſchumjeſche, pßy ſchczowkachu a jimaj pocza ßo ſtyſkacź. Też w Elſaßu nóz ßwjateho Domaſcha ſa ßwjatu dźerża, a lud ßebi tam ſpodźiwne ſtawiſny wo wężach powjeda, kotrež ßu ßo w tutej nozy pjecza ſtake. Duż młodźenzaj wuhladko wopuſchczíſchtaj a ßo do ßyna ſaryſchtaj, ſo njebyſchtaj niczo wjazy widźakoj ani błyſchakoj. Pſchi wſchěm wujazym wětru a traſchazym ſchumjenju a ſchuczenju, kotrež ſ horow ßem bobotaſche, tola rucze doſcź wußnuſchtaj, dokelž běſchtaj wot dźěła ſpróznaj.

Jimaj ßo dźijeſche. Bórſy pak měſcheſche ßo wołanje wo pomoz do jeju ßona. Jedyn ſ njeju wotzucźi a ſaßłyſcha ßłowa: „K pomozy! k pomozy! Wumóżcze dźěczi a ſkót! Bölchenſki jěſor je ßo pſchedrěł! Wſcho ßo potepi!“ A mjes tym ſchumjeſche a rujeſche ßo, ſo ſtrach cźlowieka ſaja. „Mi ßo dźije“, młodźenz rjeknu a ſ ruku na cźoło pomaßnu. „To je tón wěczny ßón wo jěſorowym pſchedrěczu, kiž naß woſpjet a ſaßo woſpjet tyſchi. Sſkyſch! mojemu bratrej ßo też wo nim dźije.“

„Njedaj ßo ſpuſchczadkam wotewricź, ja chzu mjes tym Hanku na ſkaku donjeſcź!“ druhi bratr hiſchcze ſpizy rěczeſche a ßo njemërnje na ßynje mjetaſche.

„Haj, jemu ßo runje tak dźije, kaž mi“, tón bratr prajeſche, kiž běſche wotzucźił a chzyſche ßo ſaßo twjerdże lehnucź. „Dźakowano Bohu, ſo je to jenož ßón! — ale poßłuchaj!“

„K pomozy, k pomozy! Bożeje miłoſcze dla pomhajcze mi!“ wonka něchtó wołaſche. Pſchi tym bjeczachu wowzy a wujachu krowy. A ßrjedź wſchitkeje hary bě ßłyſchecź, kak w Iſenheimje ſchtórmuja. Swonjenje tak ſrudnje a żałoſtnje bunczeſche.

„Ale mi ßo ßnadź tola njedźije!“ rjeknu tón młodźenz, kiž běſche hižo wotzucźił, a poſkoczíwſchi k wuhladku khwataſche. Tu jeho wulki ſtrach ſapſchimnu. Nětko ſjawnje widźeſche, ſo to żadyn ßón njeběſche; pſchetož wón ßłyſcheſche, kak woda ſchumi a kak ſ brjoha ſ ſaklemi do howrjazych żołmow dele ßwěczachu. A ſ wóknom domu, kiž napſchecźiwo ſtejeſche, ßo cźlowjek won khileſche, ßwězu w ruzy dźerżo a żałoſtnje ſkiwło. Běſche to Kapot w nóznym wobleczenju. Se wſchěch ſtron ludźo wo pomoz wołachu, pßy wujachu a ſkocźata rujachu, najhórje pak wołanje bohateho Kapota do wuſchow rěſaſche, kiž ßo ſ wóknom won nacźahowaſche a tomu, kiž by jeho ſe ßmjertneje nuſy wumóhł, wſchě ßwoje bohatſtwo lubjeſche.

„Bratſje, luby bratſiko!“ nětko młodźenz wſchón ſaſtróżeny ſawoła. „Bratſje, wotzucź! Bölchenſki jěſor je ßo pſchedrěł! O naſch wbohi nan a naſcha luba macź! O luba, mała Hanka!“

„Tebi ßo dźije, kaž je ßo mi dźało“, měnjeſche wotzucźazy, khětſje rucze ſtawajo.

„Ně, pſchiníź jow k wuhladku, a pohladaj ßam!“ Bratr k wuhladku pſchikhwata a ſatraſchnoſcź wuhlada. Na wſchěch bokach ſchumjaze a ſtorkaze żołmy! Wobaj bratraj po rěblu dele khwataſchtaj, hacź runje tak prawje njewjedźeſchtaj, ſchto mataj tam pytacź. Delka pak w bróźni woda hižo półdra łóhcza wyßoko ſtejeſche. Wonaj dyrbjeſchtaj ſaßo po rěblu horje ſtupacź, ſo byſchtaj ßo tam żołmam tak dołho hacź móżno wukhowałoj. Tam bě Kapotowe żałoſtne na pomoz wołanje ſ nowa ßłyſchecź, kotryż ßwojemu wumóżerjej tyßaz (tawſynt), haj pjecźdźeßat tyßaz ſchěßnakow lubjeſche. Wonaj ſtróżelow połnaj na to poßłuchaſchtaj, kak woda ſtajnje wyſche ſtupaſche a ludźo ſ bliſka a ſ daloka wo pomoz wołachu. Na jene dobo pak ßo ßynowy kopjen pod nimaj tam a ßem khabłacź pocza. Najprjedy měnjeſchtaj, ſo je ßo jimaj to jenož tak ſeſdało. Ale ſ dobom ſaßłyſcheſchtaj, ſo delka woda plnſkotaſche — włoßy jimaj k wjerchej ſtawachu — a potom ßo kopjen njejabzy na jenej ſtronje ſběhnu.

„Bratſje! Bożo, mój luby Bożo, ſ namaj je kónz!“ ſawoła jedyn a ßo ßyna twjerdże ſapſchimnu. „Woda bróżnju wottorhnje!“

Khwilka, ſtyſknoſcze połna, ßo minu. Potom ßo kopjen kaž kolebka tam a ßem kolebaſche. „Mój dyrbimoj wumrjecź!“ druhi bratr rjeknu. „A to je też najlěpſche, dokelž ſtaj ßo nan a macź ſ Hancziczku wěſcze tepikoj. Mój jich dźenßa w njebjeßach wohladamoj. Hlaj, zyła bróżeń ßo khabła!“

Khabłanje dale bóle pſchibjeraſche, a njejabzy ſta ßo ßylny, mózny ſtork —

Schtóż Bohu wſchón ßo dowěri,
Bóh toho nihdy njepuſchczi,

ßo jedyn bratr ſ dyrkotazymaj hubomaj modleſche, a druhi pſchiſtaji:

Jeſußa ja njepuſchczu,
Jeſußej ßo dowerju!

„Hamjeń!“ wobaj w hromadźe prajeſchtaj, ßo ſa ruzy pſchimnuwſchi. Bróżeń dale płówaſche. Jena tyſchna hodźina po druhej ßo minu. Skónczńje dźeń ßwitaſche. Hakle pſchi połdnju pocza woda ſpadowacź a pſched wjeczorom móżeſchtaj taj młodźenzaj na kraj wuſtupicź. A ſchto widźeſchtaj? Schtyrnacze domow bě w Iſenheimje zyle wutuyjenych, a wjele druhich bě tak wobſchkodźenych, ſo dyrbjachu ßo wěſcze bórſy wottorhacź. Kapotowy dom wjazy njeſtejeſche, jeho ßamoho pak nichtó dale wohladał njeje. Ani jeho cźěko njenamakachu. A też w gebweilerſkej dolinje běchu wſchudźom ßlědy ſatraſchneho ſkaženja widźecź. Tamniſche khěżki běchu wſchě wotpławjene. Bratraj to ſ płaczitymaj wocźomaj widźeſchtaj, jako ſaſtróżenaj k ſtarſchiſkemu domej khwataſchtaj. Skónczńje běſchtaj hacź k měſtnu dóſchłoj, hdźež hewak rěſak ſtejeſche. Ale wot njeho tam niczo wjazy njebě. Wonaj ruzy łamaſchtaj w ßwojej njewobmjeſowanej żałoſczi a ßo ſa duſchu ſtarſcheju a ßotſiczki modleſchtaj. Potom pak ßo ſebraſchtaj, ſo byſchtaj ßo k hěcze wuhlerja podałoj, kiž běſche jimaj ſ kmótrom był; pſchetož jeho wobydlenje bě tak wyßoko na ſkale, ſo jemu wulka woda żenje wadźicź njemóżeſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sapoczatk ßerbſkich Bożich ßłużbow w Draždźanach njeſměje ßo, kaž bě to pſched dwěmaj njedźelomaj w ßerbſkich a němſkich nowinach wopak wotczíſchczane, w 10, ale dopołdnja w 11 hodźinach.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru ßu tſinaczo wuczomzy tudomneho gymnaſija maturitatne pruhowanje wobſtali. Mjes nimi ſtaj dwaj Sserbaj, kk. Jan Gólcź ſ Rakez a Khorla Ssykora ſ Delnjeho Wujeſda.

S Budyſchina. Direktaŕ tudomneje pſchekupſkeje ſchule knjes Sturm, kiž běſche ßo dla wulěkowanja khoroſcze do Karlowych War (Karlsbad) podał, je tam, hakle 48 lět ſtary, wumrjeł a bu tam 10. měrza pohrjebany. — Dale je ßo tudy prjedawſchi gymnaſialny wyſchſchi wucźeŕ a kantor Schaarſchmidt, ryczeŕ I. rjadownje albrechtſkeho rjadu, 11. měrza w 72. lěcze ßwojeho żiwjenja minuł.

S Budyſchina. Nahłu ßmjercź je tu wóndano tyſcheŕ Mayer wumrjeł. Pſchi wobjedźe na khachlowej ławje ßedźo mjaßo jědźeſche. Jeho dźówka, kotraż mějeſche do róle něſchto ſtajicź, jeho proſcheſche, ſo by ßo na khwilu na bók ßynuł. Mayer, ßo pſcheßydowajo, nowu cźaſtku mjaßa do huby tyknu, kotraż bě po ſdacźu pſchewulka była, pſchetož wona w ſchiji tczaza woſta a ßo ani dele ani horje ſtorczicź njeda. Mayerez ßwójbni hnydom po lěkarja běżachu. Na wulke njeſboże pak prěnjeho a druheho doma njenadeńdźechu a prjedy hacź tſeczi lěkaŕ pſchińdźe, bě ßo Mayer hižom ſadajił. Lěkarjej drje ßo radźi, cźěku njeſbożowny żwak mjaßa wucźahnucź, tola lěkarjowe prózowanje, ſo by ßo do Mayera żiwjenje ſaßo wrócźiło, bě podarmo.

Se Ssokolzy. (O. V.-Z.) Kubleŕ Schönfelder w Lubjeńzu je naſchej ſchuli 1000 mk. wotkaſał.

S Plußnikez. W ſahrodźe tudomneho kowarja Domaſchki ßo 8. měrza rano w 8 hodźinach kólnja wotpali, w kotrejż bě wſchelaki grat. Dźěczi ßu pjecza woheń ſ tym ſamiſchkrike, ſo tam ſe ſapałkami hrajkachu.

S Boſankez. Na hroſne, njekniczomne, w naſchich ſtronach hiſchcze żenje błyſchane waſchnje je ßo něchtó pſched krótkim nad tudomnym kublerjom Ducźmanom wjecźił. Někajki njedoczink bě wjeczor ſkradźu do kruwarnje ſaléſł, tam dwě czelecźi ſhrabnuł a jeju ſa hródźine wrota powěßnuł. Jako kubleŕ Ducźman wokoło dźeßacźich hodźin pſchipadnje hiſchcze raz do kruwarnje ſtupi, ſe ſpodźiwanjom czelecźi na wrotach wißazej wuhlada. Wón hnydom ſchtryk pſcherěſnu a pſches to ſ najmjeńſcha jenemu czelecźu żiwjenje ſdźerża; druhe czelo bě ßo hižo ſadajiło.

S Jawory. Skóstna ruka je tu sańdźeny pjatk na ꞩobotu w nozy wokoło 11 hodźin do bróžnje kublerja Mikławscha Wawrika (Wawreho) woheń satykka. Byrnje rjeczasnik ꞩylnje na dworje sakhadźeſche, njemyßleſche tola nichtó na tajke njekasanſtwo. Prjedy hacz je schtó schto pytnuk, bróžnje a bliſke hródże w polnym plómjenju ſtejachu, tak ſo dyrbjachu cželadnizy wostajiwſchi ſmachow ſ wókNom do dwora skakacz, ſo bychu wěſtej ꞩmjercži w wóhnju wucekli. Skót bu ſ nusu wutorhnjeny. Woheń hrabnu tez Jakuba Pjetſchki (Khěžkez) dómſke a pódlanſke twarjenja a je do prócha a popjeła pſchewobrocži. Njebychu-li Wawrikez dómſke hacźiże, by roshorjeny żiwjoł (element) wjele wjetſche njeſboże na wjeß pſchinjeßł, cźim bóle, hdyż ꞩylneje mokhoty dla woheń daloko widżecz njebě. — Dyrbimy ꞩo tola skoro ſjawnje praſchecz: Cżeho dla wobkhadża ꞩo tak ꞩmilnje ſ njekmanikami, kiż wobꞩedżeństwo bliżſcheho ſnicża a żiwjenje druhich do ſtracha ſtaja? Ssame jaſtwo wjazy njewottraſcha. W ſtarych cżaßach bu ſapaleŕ na ſchcżěpowzu ſpaleny, każ hiſchcże w l. 1801 wěſty Pawluſch w Khróſcżizach. Bě to krótki prozeß a ꞩurowy, wjazy reſpekta pak bě tehdom pſched wyſchnoſcżu, dyżli nětko, hdyż ꞩo wſcha ſtóſcz ſ humanitätu pſchikrywa, tak ſo ma ꞩo jaty w klódże ſkoro lěpje, hacz mnoſy (wjele) ſ wonka njeje. — Wy cżeladnizy pak, hromadźcże ſa waſchich wotpalenych towarſchow, każ je to wóndy „Serbski Hospodaŕ“ namjetował; dajcże kóżdy po 10—20 np., to żaneho ſ Waß wjele njeſaboli — a jim budże to wulka pomoz. A hdyż chzedża druſy tez tak dobri bycz a wobſchkodżenym dar dacz, cżim lěpje a khwalobniſcho to budże! *K. R.*

S pola. Draždżanſke nowiny pißaja, ſo budża na ſakſkich ſeminarach jutry něhdże 400 nowych wucżerjow hotowych, a wucżerſkich měſtow je ſa nich jenoż wokoło 250. Duż nětkotryżkuliż ſ nich měſta njedóſtanje, ſchtoż żadyn pěkny wuhlad njeje. Tajkeje njeſpodobnoſcże pak ꞩo Sserbja, kotſiż ꞩo na wucżerſtwo pſchihotuja, bojecz njetrjebaja, pſchetoż w Sserbach je doſcz wucżerſkich měſtow próſdnych a budża tajke měſta hiſchcże dołho doßahacz, tak ſo mózemy k tomu radźicz, ſo bychu mkodźi Sserbja dale a bóle na wucżerſtwo ſtudowali, je-li maja hewak dary k tomu. W bliżſchim cżaßu ꞩo 2 ꞩerbſkej pomoznej wucżerſkej měſcże wuprósdnitej, pſchetoż pomoznaj wucżerjej k. Sommer w Hucżinje a k. Hajnka na Żidowje ꞩo jutry do Budyſchina pſcheßydlitaj. Dale je wucżerſke měſto w Rakezach wuprósdnjene a dyrbi ꞩo, dokelż ſa nje hiſchcże żaneho wucżerja nimaja, wot ꞩerbſkeho ſeminariſta Kerka jako vikara wobſtaracz. A w Budeſtezach ꞩo nowe pomozne wucżerſke měſto ſakoži a toho runja tez w Hornjej Hórzy. *H.*

S pruſkeje Hornjeje Łużizy. Tak mjenowane muſtrowanje koni, kotrez ꞩo toho dla ſtawa, ſo by ꞩo ſhoniko, kak wjele konjow, ſa wójnu kmanych, w kraju je, ſměje ꞩo 17. měrza w Ruhlandże, 18. w Wojerezach, 19. w Kulowje, 20. w Łaſu, 27. w Mużakowje, 28. w Rósbórku 29. w Niſkej. Kóżdy ſ wokolnoſcże ma tam ꞩwojich koni pſchihnacz, ſ wuwſacżom ſrěbjatow mjenje 3 lět, hengſtow a wyßokoßubożnych kobłow. — W Mużakowje ꞩu konje měſchcżana Nikla na prachu ſkhorili a ꞩo toho dla ſ konjemza a dwora puſchczecz njeßmědża.

S Wojerez. Żona tudomneho ſchewza Ahrensa bě ꞩo 17. jan. ſhubiła a ju wot toho cżaßa podarmo pytachu. Hakle 4. februara jeje cżěło bliſko Waßenburgſkeho młyna namakachu. Wona bě na papjerku, kotruż běchu namakali, napißała, ſo do wody póńdże.

S Łejna pola Wojerez. Każ ßłyſchimy, chzedża nam Němza ſa duchowneho dacz. Ach a běda na naſchu woßadu! Ach a běda, jeli by tomu tak było. — Hdżez ꞩo Sserbam jenoż němſki prěduje, tam ꞩo jim kſchesćżijanſke dobre poczinki ſhubja. Dżiwim póhanam kſchesćżijanſtwo w jich rěczi prěduja, a pruſkim Sserbam, kiż ꞩu tola kſchesćżijenjo, prědowanje w jich rěczi rubja a jich pſches to na pucz k ſatamanſtwu ſtorkaja. Pſchetoż jedyn Němz, mjenujzy pruſki prawiſniſki radźicżel k. Spitzner w Khocżebuſu, je ſtatiſtiſzy, po tajkim ſ liczbami, dopokaſał, ſo mjes tymi, kotrymż je ꞩo jich rěcz a narodnoſcz ſ gwałtom wſaka, ꞩo najwjazy pſchestupjenjow a ſłóſczow ſtanje. A njeje to gwałt, hróſbny gwałt, hdyż ꞩo ꞩerbſkim kſchesćżijanam ꞩerbſke prědowanje a ꞩerbſkim dżěczom ꞩerbſka kſchesćżijanſka wucżba bjerje? Knjes Spitzner je to najlěpje w Delnjej Łużizy ſpósnacz móhł, hdżez w jeho cżaßu Sserbam tez ꞩerbſke prědowanje rubjachu a pſches to někotrehożkuliż Sserba do rubjeżnika pſchewobrocżichu. Hdżez Sserbam ꞩerbſke prědowanje bjeru, tam Sserbam tez po ßłowach knjeſa Spitznera moraliſku ꞩmjercz pſchihotuja. — A my njemózemy tomu doroſumicz, kak móże ꞩo Němz, kiż je na duchownſtwo ſtudował a ſe wſchěch ſtron pſchißłuſchnoſcże kſchesćżijana ſpósnał, ſa dracża ꞩerbſkeje moralnoſcże a wſchěch dobrych poczinkow ꞩerbſkeho luda poſtajicz dacz. My w lejnjanſkej woßadże ꞩmy hiſchcże tak jara Sserbja, ſo wſchak ani w zyrkwinej radże ani w gmejnſkim ſaſtupjerſtwje wſchitzy němſki njeroſumja. Njech ꞩo toho dla knjes ſaſtupjer wojerowſkeje ſuperintendentury, wyßokodoſtojny knjes farař Kuring, kiż ma kſchesćżijanſtwo wojerowſkeho wokrjeża w zyrkwi ſakitowacz, wo to ſtara, ſo by ꞩo tez lejnjanſkej woßadże ꞩerbſke prědowanje dale ſdżerżało a ꞩo tamniſchi Sserbja pſches to pſched wſchelakim ſkażenjom wobarnowali. A wyßokocżeſcżeny tajny radźicżel k. Bock w Lignizy budże potom tez wěſcże to ſrjadowacz, ſo ꞩerbſke dżěcżi ſaßo we wſchěch ꞩerbſkich ſchulach ꞩerbſku kſchesćżijanſku wucżbu dóſtanu. Nam je prajene, ſo ſtaj wobaj knjeſaj, tak derje knjes farař Kuring każ tez knjes ſchulſki radźicżel Bock, dobreho kſchesćżijanſkeho ſmyßlenja, a my nadżijamy ꞩo toho dla, ſo wonaj njebudżetaj kſchesćżijanſtwu w ꞩerbſkim ludu ſchkodu cżerpicz dacz, ale wjele wjazy na to dżerżecz, ſo ꞩo ſ pomozu ꞩerbſkeje rěcże ſa poßylnjenje kſchesćżijanſtwa ſkutkuje, woßebje hdyż jeju Sserbja ſjawnje wo to proſcha. *A.*

S Zympla. Tudomne knjeże wowzy ꞩu na jětra a lupinoſu ſkhorike a njeßmědża ꞩo toho dla ſ wowczernje puſchczecz.

S Wudrjeńzy. Sa druheho wucżerja tudomneje ſchule budże knjes Krawz, kiż ꞩwoje wuknjenje na niſczanſkim ſeminaru do jutrow ſkónczi, w pſchichodnym měßazu poſtajeny. — Tutón knjes ſda ꞩo nam po mjenje Sserb bycz; duż je to tola jara dżiwnje, ſo jeho, hdyż Sserbja tola na wſchěch bokach ꞩerbſkich wucżerjow trjebaja, do ꞩerbſkeje ſchule njepoſtaja, ale jeho k nam póſczeku, hdżez wón němſkim wucżerjam, kotrymż tak hižo měſta pobrachuja, bjes potrjeby měſto precz wosmje. *M.*

S rósbórſkeho wokrjeża. Schleſynſke, w Wrótßławju wudawane nowiny pißaja: „So w pruſkej Hornjej Łużizy tejko ꞩerbſkich duchownych pobrachuje, to je cżim dale cżim bóle njelubosnje cżucz. Dobre farſke měſta ſ kraßnymi wobydlenjemi ꞩu hižo wjele lět woßyrocżene. Tak wochożanſka woßada hižo tſi lěta żaneho fararja nima. Ale tez druhe woßady, jako krjebjanſka, cżornokhółmcżanſka, khołmjanſka, dołhoborſchczanſka, lejnjanſka, ſprjewiczanſka atd. na tajki njedoſtatk ſkorża. Każ duchowni, tak tez ꞩerbſzy wucżerjo w tej ꞩamej měrje pobrachuja, cżehoż dla hižo ſ někotrych lět zyle němſzy wucżerjo w zyle ꞩerbſkich ſchulach wucża. Sa wucżerjow je wſchak to cżeżke dżěło.“ Tak pißaja „Schleſynſke nowiny“ a my, kiż dyrbimy wucżerjow dżěło wſchěhnje widżecz, dyrbimy pſchiſpósnacz, ſo je jich tajke dżěło doſcz njelubosne. Tola wſchak ꞩu tucżi wucżerjo tole ſ dobrej wolu na ꞩo wſali a ſa nje tez dobru mſdu dóſtawaja. Woni ꞩo toho dla wobcżeżowacz njemóża, wjele wjazy mamy ꞩo my ſtarſchi, kiż dżěcżi do ſchule ſcżelemy, wobcżeżowacz, pſchetoż naſche dżěcżi, hacz runje 7 abo 8 lět do ſchule khodża, tam tola niczo kmaneho njenawuknu, dokelż wucżerjo ꞩerbſki njeroſumja a po tajkim tez dżěcżi tak, każ ꞩo ßłuſcha, roswucżicz njemóża. *(F.)*

Ssejmſki dopiß.

S Draždżan. My njewěmy, kak daloko je tez mjes ꞩerbſkimi ratarjemi ſnate, ſo ꞩo w Sakſkej tez k podpjeranju ratarſtwa wjetſche ſummy pſchiſwoleja. Nětko je ſa ratarſtwo létnje 200,000 mk. tajkich pjenjes poſtajenych. Wot tutych pjenjes ꞩo 60,000 mk. na ſakożenje ſtazijow k wotcżehnjenju młodych ſrěbzow nakoži. Leżomnoſcże ſa tajke ſtazije ꞩo pak kupja pak wotnajeja a maja tajke bycz, kiż ꞩo woßebje k paſtwje derje hodża. Tez w Łużizy ma ꞩo ſakożenje tajkeje ſtazije ſtacz. — Te druhe ſa ratarſtwo poſtajene pjenjeſy ꞩo najbóle na ratarſke ſchule rosdżěla a woßebje wokrjeżnym ratarſkim towarſtwam do ruki dadża, hdżez ꞩo ſ wjetſcha po dobroſdaczu direktorialnych knjeżich nakoża, tola pak tak, ſo poboczne towarſtwa wo nich niczo dale njeſhonja, khiba ſo maja jich ꞩobuſtawy hdyż a hdyż pſchednoſchk, wot toho abo tamneho, pod direktorijom ſtejazeho knjeſa ßłyſchecz. A tutón pſchednoſchk ꞩo potom knjeſej pſchednoſcherjej ſ tajkich pjenjes ſapłacżi. — My ꞩmy hižo huſto, haj ꞩamo w poꞩedżenjach wokrjeżneho ratarſkeho towarſtwa w Budyſchinje na to pokaſowali, ſo ꞩo nam tajke hoſpodarjenje njelubi, ale ſo by wěſcże dobre było, hdyż by ꞩo ſ tajkich pjenjes tez kóżdemu poboczнemu towarſtwu wěſta ſumma, njech tez niż wulka, wupłacżiła. Tuta ſumma by ꞩo potom po wěſtych dżělbach po dobroſdaczu a roſꞩudżenju poboczno-towarſtwoweho direktorija na woßebite ratarſke należnoſcże a jako wuſnamjenjenje wużitneho prózowanja ꞩobuſtawam poboczнych towarſtwow wupłacżiła abo tez na druhe waſchnje k lěpſchemu ratarſtwa nakożiła. — Na tajke waſchnje bychu ratarjo tez ſkerſcho ſhonili, kak ꞩo wyſchnoſcz wo ratarſtwo ſtara, haj jo tez ſ pjenjeſami podpjera, ſ cżimż bychu ꞩo wěſcże k prawje roshladnemu hoſpodarjenju wubudżili. — My ꞩmy w ꞩwojim cżaßu podróbnje na ſpanjenje prěnjeju klaßow dokhodneho dawka

spominali. Nětko pak je ßo mjes ßobustawami deputazije, kiž ma to ßejmej namjetowacź, wulki rostork stał, dokelž ßu w tym wschelakeje myßle, hacź ma ßo spuschćenje dokhodneho dawka abo rěsniskeho, abo teź gruntskeho najprjedy stacź. Ratarjo, kiž ßu ßobustawy deputazije, ßu sa doßahaze spuschćenje gruntskeho dawka, s najmjeńscha połojzy 2 np. ßylnje wustupili, dopokasujo, so ßo w tu khwilu husto pschi hospodarstwach ßrěnjeje wulkosće a bjes dołha 15 np. na dawksku jenosću płacźi, hdyž ßo dokhodny a gruntski dawk na jenosće wobliczi. Minister finanzow wobsteji pschede wschěm na spuschćenju dokhodneho dawka prěnjeju klaßow. Póndźelu smėje druha komora wo tej wėzy jednacź a my wo jeje wujednanju bórzy w Serb. Nowinach rosprawu damy. *H. K.*

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźěłacźeŕ Handrij Lehmann w Budyschinje, hižo tři rasy khostany, běsche 2. novembra ßwojemu tehdomnischemu hospodarjej, khěžerjej Langej w mnischej zyrkwi koschlu, w domje wißazu, kradnuł a dósta sa to tři měßazy jastwa. — Wotrocźk J. K. A. Menschner, w Cźornowje pola Kamjeńza rodźeny, běsche w Lehmannez korczmje w Njedźichowje zusy kschud wsał a bu sa to k 6 měßazam jastwa saßudźeny. — Wotrocźk J. A. Barthel s Kokwasy, kiž loni na wopaleńskim knjezim dworje ßłużesche, tam 5. dezembra druhimaj dwėmaj wotrocźkomaj s jeju kschinjow, kotrejuž wėko bě wotpacźił, 22 mk. a 9 mk. kranuł. A hacź runje běsche jimaj tute pjenjesy saßo dał, bu wón tola gwałtneho kranjenja dla k woßmim měßazam jastwa saßudźeny.

Lawniski ßud. Hospodarski pomoznik K. A. Gersch s Worzyna běsche 15. januara wjeczor s kamjenjom do duri tamnischeho Stefanez hoscźeńza mjetał abo bił a teź jene wókno rosrasył. Sa tajke wobschkodźenje dósta wón tři dny a sa měrkażaze harowanje pak tydźeń jastwa.

Přilopk.

* Mordarja Wilhelma, kotryž je w Walddorfje dźěscźi Seifertez mandźelskeju skónzował, ßu w hoscźeńzu „k ßłónzu" na drósy bjes Lubijom a Małej Sswónzy leżazym, sajeli. Jako běchu mordarja k cźěłomaj saraženeju dźěscźi dowjedli, ßo wón s tschepotanjom khłoßom wusna, so je żadławy njeskutk wobeschoł, so by ßo s tym nad Seifertez mandźelskimaj wjecźił. Wilhelm je ßo dale wusnał, so je ßo, dźěscźi sabiwschi, ßam skónzowacź chżył a so je ßebi k tomu schtryk kupił, tola jón posdźischo skhował. Po tajkim ßo k tomu najskerje smużicź njeje móhł. Wot sańdźeneje ßoboty Wilhelm w budyskim jastwje ßedźi a jeho tam, dokelž ßo boja, so ßwojemu żiwjenju se ßamomordarstwom kónz scźini, ßwėru wobkedźbuja.

* Statistiske pschepytanje wucźi, so w Sakskej s pschisporjenjom luda też ßamomordarstwo pomėrnje pschibjera. Pschicźiny ßamomordarstwa ßu cźeźke myßle, cźėlne khorosće, wopilstwo a njerodne żiwjenje. W lėcźe 1882 je w Sakskej 1123 cźłowjekow se ßamßnej ruku ßwojemu żiwjenju kónz scźiniło. Mjes nimi bě 900 mużskich a 223 żónskich.

* Njekniczomna hrubosću je ßo w tychle dnjach na jenym kuble njedaloko Noßena wot jeneho pohoncźa wobeschła. Tutón mėjesche běłeho konja wothladacź a so by ßebi rano cźiscźenje salutował, wón skocźo w nozy wyßoko sa rėbl swjasa, tak so ßo wone lehnucź njemóżesche. Wo połnozy kubleŕ na dobo ßmorcźenje a stonanje s konjemza won ßłyschi. Duż do konjemza khwata a namaka tam konja sa rėbl wobwėßnjeneho. Skocźo, wot dźěła sprózne, je najskerje stejo wußko a ßo pschi tym powaliło, tak so dyrbjesche psches sadajenje kónz wsacź.

* W Běsnizach pola Shorjelza ßo wóndano nėkajkeje maliczkoscźe dla na rejwanskej łubi swadźichu. Se swady nastachu puki, w kotrychž bu domownik Menzel wot zyhlekryjerja Exnera s nożom tak do wutroby kóty, so na měscźe wumrje. Mordarja ßu do jastwa wotwjedli.

* W Karlowizach w Schlesynskej dźěsche jedyn dźěłacźeŕ se ßwojej żonu rano na dźěło, a ßwoje schtyri dźěcźi, 7, 5, 3, 1 lěto stare, wó jstwė ßame wostaji. W njepschitomnoscźi starscheju najskerje jene tutych dźěcźi se sapałkami hrajkasche, pschi cźimż ßo poßleschcźa, tam leżaze, sapalichu. Wot kura, kiž psches to nasta, ßo wschė schtyri dźěcźi sadußychu.

* Wulkemu strachej je w tychle dnjach wjerch Bismark pschi ßamym wuschoł. Wón chżysche pschi wschėdnym wujėsdźenju psches pschekhód żelesniży pola Friedrichsruhe pschejėcź. Po tym so bě cźah nimo jėł, pohoncź ßam saschlahowanje wotewri a na schėny jėdźesche. Tola lėdma běschtaj konjej schėny doscźahnuloj, pschihna lokomotiwa, kotraż by sawėscźe wós do kruchow rosmjatka, hdyż ßo njeby radźiło, konjow s cźaßom nasad storcźicź a tak wschu straschnoscź ßożownje wotwobrocźicź.

* Na póscźe w Gnjesdnje je ßo psched nėkotrymi dnjemi dynamitowe rosbuchnjenje stało. Kubleŕ Malczewski, kotremuż ßo mały pakcźik wot póstskeho noscherja pschinjeße, tutón pakcźik njepschija, dokelž wotpóßłarja njesnajesche a wón żenje wot njesnatych ludźi żanych póßyłkow njebjerje. Pakcźik dyrbjesche ßo toho dla wotpóßłarjej nasad póßłacź a mjes tym w póstskej pakowanskej komorje leżesche. Jedyn ßłużobnik mėjesche tam póßyłki pscheliczicź a je pschi tym s jeneho boka do druheho kładźesche. Też mjenowany pakcźik do ßłużobnikoweje ruki pschińdźe, tola w tym wokomiku, hdźeż wón pakcźik k druhim póßyłkam cźißnu, ßo straschne rosbuchnjenje sta. Pakcźik bě ßo rosbuchnuł a ßłużobnika cźeżko w wobliczu wobschkodźi; nėkotre kruchi běchu do wóknow sleczike a schkleńzy wurasyke. Bliżsche pschepytanje poda, so je pakcźik s dynamitom pjelnjeny był, w kotrymż nėkajka pschiprawa leżesche, kotraż jón w wėstym cźaßu sapali. Pschiprawa, na cźaßnikowy grat podobna, je drje s wjetscha skażena, tola je ßo s hromaduseśtajenych kruchow telko spósnacź dało, so je ßo s pakcźikom nėkomu schkodźicź chżyło. Polizija je hnydom ßlėdźenje sa wotpóßłarjom do rukow wsała.

* S Linza w Awstriji piśaju: Hrósbny podawk je ßo 8. měrza w wjeszy Waidże stał. Schėscźatsizecźilėtny hewjeŕ, kotrehoż bě direkzija dla wobstajneho wopilstwa s dźěła wuhnała, do tamnischeje korczmy pschińdźe. Jako jemu korczmarka żadane piwo pschinjeße, wón na nju tak hrósbnje wocźi wuwalesche, so ta nastróżena po ßwojeho nana, w ßußodnej khėži pschebywazeho, wubėża. A wukazej wocźi hrósbneho hoscźa běschtej ju ßmjercźi wutorhnułej. Pschetoż prjedy hacź ßo wona wrócźi, ßo w korczmje żadławe rosbuchnjenje sta, tak so buchn wschė wókna wurażene a twjerde stwinske durje do kruchow rosbite. Móż rosbuchnjenja bě tak ßylna, so ßamo wókna twarjenja, na njedalokej hórzy stejazeho, sascheźerczachu. Korczmarzy ßo, hdyż dó jstwy sastupi, satraschny napohlad poskicźi. Blida a kawy běchu rosrażene, schkleńzy do małych kuskow roslėtałe a cźėło hoscźa, żadławje rostorhane, na semi leżesche. Po mėnjenju lėkarja bě wón dynamitowu patronu, kotraż jeho żiwjenju kónz scźini, w khołowowym saku tczazu měł, pschetoż jena noha bě zyle wottorhnjena a k tomu hischcźe trójzy skamana. Tola spodźiwnje! S napschecźa mordarja na khachlowej kawje dwėlėtne dźěcźo spinkasche. Khachliży, nėhdże porst daloko dźěscźoweju nohow, běchu khłuboko satłóczene; wulki korb, wysche dźěscźoweje khowy wißazy, bě ßylnje wopaleny a dźěscźowu khłowu by cźeżki karan rosrasył, hdy by dele panuł: tola tón na ßwojim měscźe wißajo wosta a dźěcźo ßo niz najmjenje njewobschkodźi.

* Wurjadnje stara żona. W małej wjeszy Wjelkotach pola Petersburga je njewschėdnje stara burowka Darja Birjukowa żiwa. Njedawno wona ßwój 130lėtny narodny dźeń ßwjecźeschе. Na cźėle a duchu je wona hischcźe doscź strowa, jenicźży ßłyschenje je ßłabe. Spodźiwne je, so ßu jejne włosy tu ßamu barbu saßo dóstałe, kotruż w jeje młodoscźi mėjachu. Każ wona powjeda, je w młodoscźi wjazy krócź khora była a je tśjoch mużow pscheżiwiła, wot kotrychž mėjesche 19 dźěcźi. Jejna poßlednja dźówka psched tśjómi lėtami 93 lėt stara wumrje. Najśtarschi Birjukoweje prawnuk (urenkel) tón cźaß 50 lėt licźi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Ernst Hänsel, hospodarski pomoznik se Ssowrjez, s Hanu Augustu Schreiberez s Libochowa. — Handrij August Schrama, pohoncź w Bosankezach, s Hanu Khrystianu Hopenzez se Stróże. — Jaromėr August Wobst, fabrikski dźěłacźeŕ pod hrodom, s Ernestinu Wyleminu Schmidtez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Ernst, Jana Ernsta Sperlinga, żiwnoscźerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Pawoł Hermann, Handrija Rjencźa, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, ß. — August Max, Jana Ernsta Heinricha, skałarja w Dźěżnikezach, ß. — Handrij Max, † Handrija Hajnika, dźěłacźerja pod hrodom, ß. — Khorla Ewald, njemandź. ß. na Zidowje.

Pětrowska zyrkej: Marianna Katherina, Khorle Hermanna Frauensteina, feldwebla 4. inf.-reg. No. 103, dź. — Jan Ota, Handrija Zalty, murjerja a wobydlerja, ß. — Max Richard, Jana Bukana, pohoncźa a khėżerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. měrza: Amalija Kozorez, njebo Jana Bohuwėra Klingsta, bywscheho saßydleneho měschcźana a krawskeho mischtra, sawostajena wudowa, 64 l. 2 m. — Otomar Robert s Borberg, kral. sakski komornik a wyschkli eutenant s wonka ßłużby, ryczerkubleŕ nad Wulkim Wjelkowom, 72 l. 8 m. — Hana Ernestina, njemandź. dź. na Zidowje, 3 m. 1 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje

8. měrza 1884.

Žitowy dowos: 2762 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kilogr.	9	82	10	54	9	82	10	54
Rožka	50 kilogr.	7	78	7	91	7	78	7	91
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	7	7	43	7	25	7	43
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	7	—	7	10
Hroch	50 kilogr.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	50	17	—	—	—	—	—
Berny	50 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rža muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	24	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 942 schtuk, schtuka		7	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rža wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Drażdżanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 46—50, 3. družiny 40—43, 4. družiny 36—39 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 41—43 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 44—54 np., 2. družiny 28—40 np. po puncže rěsneje wahi.

Pisches ßudnistwo ma ßo na pschesßadżowanje pschedawacź: 2. meje t. l. kněžkarska žiwnosćź cźißło 21 w Lichanju. — 3. meje ſahrodniſka žiwnosćź cźißło 21 w Hrodźiſchczu, na 19,100 mk. takſirowana. — 9. meje kněžna leżomnosćź cźißło 68 w Huſzy, na 8000 mk. takſirowana. — 10. meje kubło cźißło 10 w Wjeßlu, na 6300 mk. takſirowane. — 23. meje žiwnosćź cźißło 86 w Sderju, na 5100 mk. takſirowana. — 30. meje ſahrodniſka žiwnosćź cźißło 9 w Hnaſchczach, na 16,900 mk. takſirowana.

Wjedro w **Londonje** 13. měrza: Njewobſtajne.

Dźěłaczerjo a dźěłaczerki

husto ſ tym, ſo na prěnje ſnamjenja ſkaženeho pſchětłacza jěchże a ſ tym tež naßyczenja (kaž na jatrowu, žołczowu a hämorrhoidalnu bół atd.) njekedźbuja, jara wopaki ſcźinja, dokelž ßo pſches ſpěſchne nałożenje ßlawnych R. Brandtowych ſchwajzarſkich pillow pſched wjetſchimi bolosćemi wobarnuja, tak ſo móża dale dźěłacź. Dóſtacź ja 1 mk. w haptykach.

Po telegrammje

su **Hamburgske póstske parołódże** a to

„Westphalia“, 20. februara z **Hamburga** direktnje wotpóſłana, 5. měrca, **„Lessing“**, 17. februara z **Hamburga** a 20. februara z **Havra**, 3. měrca do **Newyorka** přijěła; — **„Frisia“**, 23. februara z **Newyorka** do **Hamburga**, 5. měrca **Lizard** passirowawši; **„Wieland“**, 21. februara z **Newyorka**, 4. měrca do **Hamburga** přijěwši; **„Holsatia“**, z nawječorneje **Indije** do **Hamburga**, 6. měrca **Lizard** passirowawši; **„Pernambuco“**, 4. měrca z **Brazilije** do **Hamburga** přijěwši; **„Paranagua“** 29. februara do **Montevideo** přijěwši.

Kněža ſ korczmarſkim prawom a 16 kórzami pſchimjeſujuzeho dobreho pola je na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Emila Frödy** pſchi rybjazych wrotach 10 w Budyſchinje ſhonicź.

Maßiwna **kněža** w Budyſchinje, 639 mk. danje noſchaza, je pſcheměnjenja dla ſa 11,200 mk. na pſchedań a móże něſchto kupneho pjenjeſa ſtejo wostacź. Wſcho dalſche je pola knjeſa reſtawratěra **Richtera** w „biertunnelu“ pſchi butrowych wikach ſhonicź.

Moja rjenje wutwarjena **kněža** ſ bróžnju a ſ hródźemi je dla druheje kupje hnydom na pſchedań. Je to wožebje ſkładna kup ſa krawzow, dokelž je tudy krawſtwo wote mnje 6 lět ſ dobrym wuſpěchom wjedźene a to pſchi dobrym a trajnym dźěle, tak ſo by móhł krawz, wote mnje kupjazy, moje dźěło tež hnydom pſchedewſacź. **E. Krawz** w Kuſy.

W Hucźinje je **ſahrodniſka žiwnosćź** cźißło 30 ſ 12½ kórzom pola a łuki hnydom na pſchedań.

Nowo-⚒-paleny
twarſki kruchaty kalk a rólny kalk
ſe Charlottenhofa p. Shorjelza
w dopóſnatej najwubjerniſchej dobroſcźi

porucza po wožebje tunich płaćizſnach

C. Thiermann w Budyſchinje,

kontor: **na žitnych wikach 5**, ſkład: **privatne kublodwórniſchczo.**

Na pſchedań:

maka žiwnosćź bliſko Njeßwacźidła, ſ 20 kórzami jara dobrych polow a łukow, bjes wumjeńka, ſ poſtnym żiwym a morwym inventarom, płaćizna 4500 mk.

Toho runja: žiwnosćź ſe 34 kórzami leżomnoſcźow, twarjenja, pola a inventar w najlěpſchim rjedźe, płaćizna 12000 mk.

O. John w Rakezach.

Cźißko 22 w Rachlowje pola Cźornoboha leži **100 zentnarjow ßłómy** na pſchedań.

Cźißko 29 w Sdźeri pola Klukſcha je doſpołny **kowarſki grat** k wulkemu dźěłu na pſchedań.

Wětrnik,

maßiwny, ſ dwěmaj gankomaj, kaž tež ſ dwěmaj kórzomaj role, k njemu ßłuſchazeje, je dla wotemrjecźa wobßedźerja w **Kocźinje** pola Kulowa hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche wukaże wudowa **Schneiderowa** tam.

Coaks

ſ tudomneje gaſownje.

Wjeſenje darmo hacź k domej.

Pſchi jenotliwych zentnarjach ztr. 65 np.
pſchi 30 ztr. = 1 fórje ztr. 62 np.
Wot gaſownje ſa ztr. 10 np. tuniſcho.
Pſchi wjetſchich wotkupjach hiſchcźe poniżenja ſaſtupja.
Wupokaſma k łodowanju ſ gaſownje ßu w mojim kontoru: na žitnych wikach čo. 5 dóſtacź.

C. Thiermann w **Budyſchinje.**

Emil Lorenz

w Budyſchinje

na bohatej haſy 7

najtuniſcha a najſprawniſcha pſchedawarńja

draſtnych ſtoffow

a porucźam ja jako wožebitoſcź

cźorne kaſchemiry

najwożebniſchich fabrikatow a po **wumyßle najtuniſchich płaćizſnach.**

Dale na mój wulki ſkład **katunow, módrocźiſchcźa, ſchórzuchow, koſchlow** atd. atd. po jara tunich płaćizſnach kedźbne cźinju.

Emil Lorenz

w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

H. Horn,

fabrika mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty

na bohatej haßy čišło 25,

ſ napſchecźa hoſcźeńza „k winowej kiczi“,

porucza

ſa nalětni czaß

najnowſche **žónſke mantle, dolmany, wobwěſchenja, deſchczne mantle, žakety** w najwjetſchim wubjerku;

ſa mužſkich **doſpolne wobleczenja** po ßukninej a ſakkowſkej faßonje, **jenotliwe ßuknje, žakety, kholowy** a **lětnje paletoty;**

ſa holzy a hólzow wulki ſkład **wobleczenjow** najnowſcheje lětuſcheje módy.

Pſchedawanſka ſaßada: Wjele pſchedacź po niſkich placźiſnach.

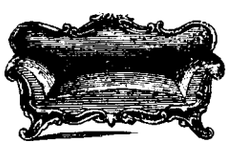

Sofa a **matrazy, ſczinowe** a **półſtrowane ſtólzy, matrazowe dreſle, möblowe ſtoffy, teppichi, ſchpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacź k najlěpſchim w najwjetſchim wubjerku najtuniſcho porucza

K. A. Benedict

na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

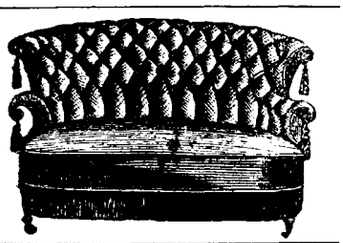

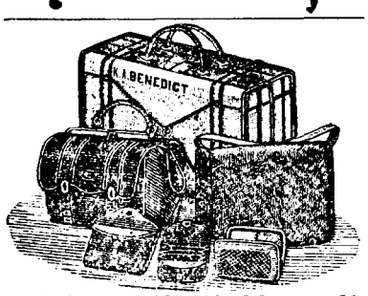

Kofry a **toſche, ſchulſke ranzki, holcze toſche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetſchim wubjerku porucza najtuniſcho

K. A. Benedict

na ſnutsknej lawſkej haßy 8.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej placźiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu doſtacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Doſpolna wupſchedań.

Czo. 12 na ſzerbſkej haßy czo. 12.

Mužaze a hólczaze wobleczenja pſchedawam po ßměſchnje-tunich placźiſnach, ſo bych ßwój ſkład hotoweje draſty zyle wurumował.

C. Langermann,

krawſki miſchtr.

K konfirmaziji

poruczam rjany wubjerk

czornych kaſchemirow a mohairow

po wurjadnje tunich placźiſnach.

M. Th. Pech.

M. Th. Pech

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu

porucza, ßwoju lětuſchu inventuru ſkónczíwſchi, wjetſchu dźělbu doſad ſtajenych wězow kaž: **draſtne tkaniny, pol-** a **cziſtowolmjane ßuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **małych rubiſchkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich placźiſnach, ſo by ßo twora prawje rucze pſchedała. Bjes tworami žanych ſkaženych wězow njeje, ale jenoż dobra twora ßo pſchedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proßy

M. Th. Pech.

Czeſczenym wobydlerjam Budyſchina a wokolnoſcze poruczam ßwój wulki ſkład **wolmjaneho** a **bawmjaneho pſchedżena,** dale: **ſpódnje jaki** ſa mužſkich ſe ſapnjenym bróſtom **(Jägerskeho systema), žonjaze ſpódnje jeczki, mužaze ſpódnje kholowy, wolmjane** a **bawmjane ſchtrympy** a **ſoki, nohajzy** atd. po jara tunich placźiſnach.

Wo dobroczíwy wopyt proßy

C. A. Hennig

w Budyſchinje na bohatej haßy 19.

Sa konfirmandow

porucza podpißany: **pſchedkoſchliki, manſchety, pěknjepyſchne ßekle, broſche, kſchiziki, medaillony, nawuſchniki, rjeczaſki** atd. najtuniſcho.

C. A. Hennig

w Budyſchinje na bohatej haßy 19.

Schórzuchi w wulkim wubjerku, **hłowjaze** a **taillowe rubiſchcza, dybſacźne rubiſchka, židžane ſhawle, zanki, zaki, bant, zwjern, jehły** atd. porucza

C. A. Hennig

w Budyſchinje na bohatej haßy 19.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza

Guſtav Poſer

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako placźiſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſczi

porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodże poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Turkowſke a czeſke ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpſche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

Ad. Rämſch

na butrowych wikach

porucza **zokoroſyrop** woßebneje **ßkódkoſcze,** punt po 18 np., najlěpſchi **ßwinjazy ſchmalz,** pt. po 64 np., **khofej,** paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje,** wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež reſt wobſchkodżeneho **rólkateho tobaka,** pt. po 30—50 np.

Khamory, kommody, blida, loża

a druhe **möble** tunjo porucza

W Budyſchinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,

tyſcherſki miſchtr.

Van Houtena
čisty rozšidnjacy
kakao
najlěpšeje dobrosće. Hotowy „w wokomiku".
Fabrikantojo **C. J. van Houten & Zoon,**
Weesp w **Hollandskej.**
Dostać w najwjacorych lěpšich delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych khlamach w tyskach 1/2 Ko. po M. 3,30, 1/4 Ko. po M. 1,80 a 1/8 Ko. po M. 0,95. Płaćizny prošu wobkedźbować.

Khofej, jenož čźisteho a dobreho žłodźenja, punt 75, 80, 90, 100, 110, 120—160 np.;
zokor, zyły, punt 44, 48, 50, 52 a 56 np., w kehelu 38, 40, 41, 42 a 44 np.;
zokor, mlěty, punt 36, 40 a 44 np.;
rajž, punt 13, 14, 15, 18, 20, 24 a 30 np.;
zigarry, schtuku 2, 3, 4 a 5 np., 100 wot 180 np.;
petrolej, punt 15 np.;
khežorski wolij, punt 20 np.;
žwěčźenje, najlěpšche raffinirowane, punt 40 np.;
žłowki, rjany wulki žłódki płód, punt 36 a 40 a 50 np.;
soda, punt 8 np.;
schterka, pschenična, punt 28 np.;
magdeburgski kiža ły kal, punt 8 np.;
ordin. **žitny palenz,** litr 18 np., w čźwičźy 16 np.;
wschě družiny **dobrych žłódkich palenzow,** litr 50, 45 a 40 np., w čźwičźy 45, 40 a 35 np.

Würzburgske
runklizowe žymjo,
snaty, wurjadnje wulki płód, prawdźiwe **hórske čźerwjeno-dźeczelowe žymjo,** a na nje hižo nětko skasanja horje bjerje
Carl Noack
na žitnej haži.

Ssyry khofej,
punt wot 70, 80 hacž 160 np.,
paleny khofej,
punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucža
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Dr. Pattisona
wiczna wota,
najlěpschi hojazy žrědk psche
wicź a rheumatismuž
wschěch družinow, jako: wobliczo-, brošt-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, ruczny a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosć. (H. 6300)
W pakczikach po 1 mk. a w pokjoczných po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Lincke pschi wulkej zyrkwi 5.

Lowryja **twarskeho** a **hnójneho kalka** je žem dóschła, też **tšeschne** a **murjerske zyhle, hnójnu žół, jedźnu žół** po wschomóžno najtunischich płaczisnach pschedawam.
F. Fischer
na dwórischczu w Lasu.

Tuni syrop.
Dobry czisczeny syrop punt po 16 np., najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.
porucža jako jara tuni
J. T. Glien na drjewowych wikach.

K konfirmaziji!
porucźam najtunischo:
žonjaze schtrympy, běle a brune . . . . . 35 np.,
rüsche . . . . . 10 np.,
žekle . . . . . metr 20 np.,
korsetty . . . . . 100 np.,
zanki, swjasne rubischka, khornarje, manschetty, zwjernowe rukajzy, medaillony, bróschе, rjeczaski wokolo schije, nawuschniki atd. atd.
W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schulerskej haži 3.

Namakana!!!
Přez njesprócniwe studije je so Dr. z **Benden** skónčnje radźiło tajku
włosowu pomadu
wuslědźić, wo kotrejž móže so **ze wšěm prawom** rjec: **wona dopjelnja swój prawy wotpohlad.** W cyle krótkim času napłodźi tuta pomada połne a sylne brodźine a hłowine włosy a zadźěwa wupadowanje włosow. **Wunamakař rukuje za wěsćewěrny wuspěch.**
Płaćizna za flakon Mk. 3.50.
Jenož prawdźiwu ma ju na předań knjez **Ed. Link** w Albertskej haptycy w **Lipsku.**

Realna schula w Budyschinje.
K pschipowjedźenju hólzow, kiž chzedźa wot jutrow t. l. realnu schulu wopytacź, je podpisany, kiž też **kmane** pensije wukaže, **hacž do 14. měrza** wschědnje wot 10—11, žrjedu a žobotu wot 10—12 hodźin wó jstwě No. 13 realnoschulskeho domu k rěczam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech žo stanje, je-li někak móžno. Bjes wuměnjenja maja pak žo žobu pschinjesć: **narodźeński** abo **kschczeński list, wopisma wo schczěpjenju** abo **sažoschczěpjenju jětrow,** wopisma wo dotalnej dóstatej **schulskej wuczbje,** pschi konfirmirowanych **konfirmazijske wopisma. Pruhowanje** sa **pschiwsacze** smeje žo **póndźelu 24. měrza rano w 8 hodźinach.** Schulski pjenjes létnje 60 mk. Wot nětk žo hižo hólzy horjebjeru, kiž žu 9 lět stari abo 3 léta do schule khodźili.
W Budyschinje, w februaru 1884.
Direktaŕ **Dr. Vollhering.**
NB. Wopisma sa jenolětnu dobrowólnisku wojerśku žkužbu je w sańdźenym léce 21 schulerjow dóstało.

Wutrjeny len
kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisca dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenož žobotu w Grützneree domje, schutskhodom schjerjoweje haży.

Schtomowski wósk
wubjerneje dobrosće, w rolkach a židki porucža tunjo
Otto Engert.

Pschedkoschliki
schornarjom
porucža **A. Tschentscher**
w Budyschinje.

Spěwarske knihi
schdróbnym a tołstym čźischczom, w jednorych a wožebnych snatych **hódnych žamowjasanych** swjaskach porucža najtunischo
M. A. Wetzka
na mjažowym torhoschczu.

Direktne
póstske parokódźistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
žrjedu a njedźelu
schemischimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pisma wobstara
Albert Meisel w **Budyschinje.**
Kajita M. 300. Serjebjanotrym M. 80. Dźěcy mjódske 12 l. za połojcu, mjódske 1 léto 9 M.

Potajne khorosće
schahoju na schkładźe najnowscheho wedomnostneho wuslědźenja, žame najstraschnische pady. Toho runja hróžbne slědy **tajnych mkodostnych hrěchow** (onaniju), **njemóznosć nerwow** a **impotenzu.** Najwjetscha diskrezija. Proschu wo podrobnu khorostnu rosprawu.
Dr. Bella,
žobustaw wucź. towarstwow atd.
6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Mlyn na pschedań.

Mlyn s dobrej wódnej mozu, **zyle maßiwny,** s 3 franzowskimi gankami, s 1 kónczkowatym (Spitzgang), s dobrym czisczenjom, s dwójnym zylindrom, derje srjadowany, k tomu 21 kórzow dobreho pola a łukow, se satwarjenej mlócżazej maschinu, wódne czérjenje, **wscho w najlépschim twarskim porjadku,** je se siwym a morwym inventarom hnydom se swobodneje ruki na pschedań. Hdże? to wukaże na pißne naprascho wanje pod **P. H. D. 333** a hewak też ertnje wudawarnja Serb. Nowin.

K 1. haprleje je w Lusku pola Pomorez **kněza** czißło 39 s hródzu, bróżnju a se sadowej sahrodu na pschedań. — Dalsche wukasanje da

August Keil w Drożdżiju.

Ssadowe schtomiki najlépschich druzinow, każ też wosebje rjane **wischnjowe schtomiki** su tunjo dóstacź w sadowni w **Skanezach.**

E. Domsch.

Czißło 24 w Nowej Wsy pola Zicżenja su **schmrěkowe zerdże** a **zerdki** wschěch druzinow na pschedań.

K nalétnjemu sadżenju porucża **sahrodnistwo w Maleschezach**

jabłuczinu, kruschwiny a wischnjowe schtomiki.

C. Thomas.

Kedżbu!

Wot dżenßnischeho dnja pschedawam:

swinjaze mjaßo, 4 porsty tucżne, punt 58 np., mjenje tucżne pt. 55 np.,
sadleschczo . . . . . pt. 68 np.,
syry półcź . . . . . = 68 np.,
jara tucżnu béku kołbasu = 70 np.,
runje schkrjene sadło . = 60 np.,
suscheny półcź . . . . = 80 np.

Schtóż 3 pt. suscheneho półcża s wjeßnych abo bachonskich swini kupi, dóstanje punt sa 78 np.

Otto Pötschka
na kotolskej hasy (Kesselgasse) cź. 28.

Cjrjewa k dżełanju kołbasow we wschěch druzinach,
swinjaze mjaßo, zyheltołste, punt po 60 np., atd. porucża

Ernst Lehmann
na zitnych wikach.

Prima schtajeństi **dżeczel, laue symjo** w tunach, **jendżelsku rajtrawu,** wschitke **suche warjenja, majßowy schrót, sornopizu sa swinje** s tutym płaczisny hódne porucżam. Też skasanja na prawdziwy **probstajski wowß** a na **probstajski jeczmjeń** (schottiskeho sempschinżenja) horje bjeru. Skasanja pak njech so bórsy sczinja.

S poczesczowanjom

Ernst Schmiß w Budestezach.

Serbske lutherske knihowne towarstwo.

Pola nascheho knihiskładnika knjesa pschekupza **Ad. Rämscha** a w **Smolerjej knihiczischczerni** w Budyschinje je dostacź:

1) **Dar poßlenjeho seleneho schtwórtka** sa lube serbske mótki, kiż swój kschczeństi sslub wobnowja, wot **Pětra Mlónka** w Dziwoczizach, druhi powjetscheny wudawk, sa 10 np.
2) **Czichi pjatk.** Czerpjenje a wumrjecze nascheho Knjesa a Sbóżnika Jesom Khrysta po swjatych sczenjach s pschidawkom khérluschowych schtuczkow k pożohnowanemu swjeczenju swjateho czicheho pjatka podał **J. Kschizan,** kapłan w Hodżiju, sa 3 np.

Towarstwowym sobustawam pschi bliżschim rosnoschenju nowych wjetschich knihow nasch póßelnik tej knizzy sobu wudźeli. W tych wosadach pak, w kotrychż so knizka „Czichi pjatk" hizom pschi létuschej liturgiskej Bożej sslużbje czicheho pjatka nałoży, chżył jich k. duchowny sa swoje wosadzine sobustawy potrjebnu liczbu hizom nětko wot nascheho knihiskładnika luboscziwje darmo wotewsacź.

Dokelż je jubjelska kniha k. fararja **Jakuba** w Njeßwaczidle: „**Dr. Marczin Luther,** jeho siwjenje a jeho skutki" hizom do czista wudżélena a pokupjena, a dokelż je hischcze wjazy stow sobustawow, kiż jeje hischcze nimaju, a dokelż kóżdy tydzeń też se strony njesobustawow so dale sa njej prascheju, czischczi so nětk s mózhej spěschnoszu jeje druhi wudawk.

Teho runja so na wospjetowane napraschowanja tu wotmolwja, so, da-li Bóh, „**Domjazy woltař**" w druhim powjetschenym wudawku sa njedołhi czaß, po wudaczu artiklowych předowanjow, wunźe.

Bóh luby Knjes chżył nam k wschemu swoje miłoscziwe żohnowanje spożczicź!

W Hodżiju, 11. měrza 1884. **H. Imisch,** s., pschedsyda.

Pola **F. A. Brockhausa** w **Lipsku** je runje wusła a we wschěch knihańnjach dóstać slědujca němska kniha:

Pypin, A. N. Das serbisch-wendische Schriftthum in der Ober- und Niederlausitz. Aus dem Russischen übertragen sowie mit Berichtigungen und Ergänzungen versehen von T. Pech.

Tutón přełożk je jara derje zhotowjeny a we wšelakim nastupanju přez přidawki a porjedźenja wobohaćeny, kotrež je k. Pech přiwdał, kiż jako Serb serbsku literaturu derje znaje. — Serbski přełożk, wot J. E. Smolerja w lěće 1881 zhotowjeny a też w tym samym lěće wotćišćany, ma też wšelake přidawki.

Czesczenym wobydlerjam **Rakez** a wokolnoscze s tutym wosjewjam, so sym wot 21. měrza swoje wobydlenje do **nětkuscheho kralowskeho wustawa sa widlischczatych** — kotryż je nětko wustaw sa slepych — pschepołożił. Moje skutkowanje to same wostanje, kajkeż je hacż dotal było.

W Rakezach, 11. měrza 1884.

Dr. med. Bessert,
lěkař.

K dobroczinwemu wobkedżbowanju!

Czesczenym wobydlerjam **Lasa** a wokolnoscze s tutym k nawjedżenju dawam, so ja pschichodny tudomny hermank, każ też dalsche tajke hermanki, żanu budu wjazy stajecź njebudu. — Ja proschu mojich czesczenych wotkupowarjow, so bychu dobroczinwje do mojich khlamow pschinczź chżyli, hdżeż budu psches salutowanje budżinych khóstow atd. tunischo, pschi tym pak pod sprawnym poßłużenjom pschedawacź.

S poczesczowanjom

W Lasu, 15. měrza 1884. **Otto Säuberlich.**

Cement

wubjerneje dobroscze ma stajnje wulki skład po najtunischich płaczisnach **Otto Engert.**

Nowe **sedło** s **wusdu** je na pschedań. Hdże? to je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje njedźelu 23. měrca swoju hłownu zhromadźiznu. Započatk po południu w 5 hodźinach.

Dźeński porjad: 1) Nowowólby předsydstwa. 2) Rozprawy. 3) Namjety.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

změje njedźelu 16. měrca po południu w 4 hodźinach zhromadźiznu. Přednošk je polubjeny. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Holzy, też se wßów, móża **schwadlistwo** każ też pschirěsowanje darmo nawuknucź na mjaßowym torhoschczu 20 po 2 skhodomaj, nutskhód se schérokeje hasy (Breitestraße).

Pytaja so khéżne, hródżne a mlokowe dżowki, wotroczży, sréńki a rólni pohonczojo, toho runja jedyn dwórski straźnik psches pschistajazu żonu **Heynoldowu** w Budyschinje.

Kowarski pomoznik a toho runja kowarski **wuczobnik** pyta so wot kowarskeho mischtra **Kranicha** w Klukschu.

K jutram namaka **wuczobnik,** kiż je serbskeje rěcze mózny, pola podpißaneho město.

J. G. Klingst Nachfolger.

Na rów

mojeje kmótry **Madleny,**
Ernsta Fiedlerja w Pschiwczizach
mandżelskeje,
wumrje 22. maleho rózka 1884.

Symne, hrube wětry duja
W symskim czasu psches pola,
Howrja, so so w semi hnuja
Schtomy, kerki bjes liscza,
Wosmu precź nam druhdy to,
Schtoż tak rad tu mějachmo.
Tak też Tebje, kmotra, hrabny
Ssmjertny wětr se swéta,
Wubéżał bě czaß Czi hnadny
Ssrjedża létow żiwjenja;
Sa macżerju, sa bratrom
Dżésche też Ty bórsy dom.
Psches tak wschelke podeńdżenja
Twój pucź Tebje wjedżesche,
Njech pak wjeßoła pak srudna
Hodżina Cże trjechesche,
Spokojna Ty prajesche:
Schtoż Bóh czini, dobre je.
Sa czaß mojoh' pschebywanja
Tam we Twojej blisskosczi,
Dawasche mi powuczenja
We wschém dobrym wobstajnje;
Do rowa ja praju Czi
Sa to dżak najsprawnischi.
Srudnje żaruja wo Tebje
Mandżelski a dżowzy dwe,
Njewidża tu wokoł' sebje,
Kiż jich lubo mějesche;
Ty pak s rowa prajisch jim:
Ja sym w swěcze kraßnischim.
Tam nětk Boha khwali wěsczе
Twój duch s tymi sbóżnymi,
Spéwa psalmy jemu k czesczi
Se wschitkimi swjatymi;
Pschetoż Twoje żadanje
Wésche sbóżne wumrjecze.
Wotpoczuj nětk w Twojim rowje
Hacż do tamnoh' wulkoh' dnja,
Hdżeż Twój Knjes po swojim słowje
Wschitkich s rowa sawoła,
Hdżeż, każ wésczе wérimy,
Sbóżni so saß' widzimy.
Bożo, duż daj nam tu khodżicź
Stajnje, każ so lubi Czi,
So móhli so junu wodżicź
S jandżelemi w hromadże,
A Cże khwalicź wobstajnje
W tamnej sbóżnej wécznoszi.

H. K. w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 22. měrca 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi ßami cześcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedza sa nje na **2. štwórtlěto 1884** do prědka płaczicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadza. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa 1 marka, s pschinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach 1 mk. 25 np., s pschinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Drazdzan pißaja: Jeho Majestoscź kral Albert ßo pjatk 21. měrza s prynzom Bjedrichom Augustom do Barlina poda, so byschtaj tam Jeho Majestoscźi němskemu khěžorej a pruskemu kralej k jeho 87. narodnemu dnjej, kiž ßo dzenßa 22. měrza ßwjeczi, sboże pschałoj. S nimaj ßo ßobu podachu generallieutnant s Carlowitz, major se Schimpff a major Edler v. d. Planitz. — Jeho Kralowska Wyßokoscź prynz Jurij je na hłowjazu khoroscź skhorił, tola je tuta tak ßłaba a symiza je tak ßnadna, so žadyn strach wo žiwjenje njeje. — Někotre nowiny wudawaja, so budże sakski ßejm lóhko doscź hischcże do 1. haprleje tracź. — Po poruczinoscźi ministerstwa kultußa maja ßo dotalne schule I. rjadu nětko „realne gymnasije“ a dotalne realne schule II. rjadu jenoż „realne schule“ mjenowacź. — Pola prynza Jurja ßu nětko woßypizy (Mafern) wudyriłe. Khoroscź je drje doscź bolosna, hacź dotal pak wo žiwjenje žadyn strach njeje.

— S Barlina pißaja, so je khěžor Wylem zyle strowy a czerstwy. — Pruski krónprynz je sańdzeny tydzeń s prynzom Wylemom w Kielu pobył, so by tam prynza Hendricha, hdyž ßo tón se ßwojeho puczowanja po wschelakich morjach wrócźił, w mjenje khěžorsko-kralowskeje ßwójby powitał. Prynz Hendrich 13. měrza na parokłodźi „Olga“ pschi najrjeńschim wjedrje do kielskeho pschistawa (Hafen) pschijędże a s łodźe do czołma stupi, s kotrymž běschtaj jemu krónprynz a prynz Wylem napschecźiwo pschijěkoj. Potom ßo wschitzy k brjohej dowjescź dachu a na njón wustupichu. Krónprynz je ßo nasajtra do Barlina wrócźił, prynz Wylem a Hendrich pak tam posdźischo pschijędźeschtaj. — Schtwórtk tydzenja wjerch Bismark wuradźowanje němskeho ßejma (rajchstaga) wopyta a tym doscź hórke ßłowa rjeknu, kiž běchu jeho Laskeroweje naležnoscże dla pschimali. Běchu mjenujzy na njeho ßwarili, dokelž pißmo, kotrež bě jemu amerikanski ßejm Laskeroweho wotemrjecźa dla póßłał, na němski ßejm njebě wotedał, ale je do Ameriki nasad póßłał. — Sapóßłanzy němskeho ßejma ßu poczeli wo sakoń jednacź, po kotrymž maja wěste wotrjady dźěłaczerjow s wěstych, wot kraja wjedźenych kaßow pjenježnu podpjeru dóstacź, hdyž ßu w ßwojim powołanju někak k njesbožu pschischli. Czaß je, so ßo tajki sakoń wujedna a tež khěžor Wylem wutrobnje pscheje, so by ßo to skerje a lěpje stało. — Pruski ßejm też hischcże wuradźuje a njeje dotal znate, hdy ßo skónczi.

Awstrija. Mordař Hugo Schenk a jeho ßobumordarjej Anton Schenk a Schloßarek ßu wot pschißaźneho ßuda k ßmjerczi na schibjenźy wußudźeni a ßu ßo tajkemu wußudźenju podczißli. Hdy budźa wobwěßnjeni, hischcże postajene njeje. — Kaž prjedy, dha je ßo też sańdzeny tydzeń w awstriskim khownym měscże Winje, kaž też w wuherskim měscże Peschcże tójschto sozialno-anarchistiskich sběžkarjow do jastwa ßadźiło abo ßo s města a kraja wupokasało. — Dokelž mjes awstriskimi Němzami wěsta strona nochze pschiwdacź, so by ßkowjanska (czěska, pólska, južno-ßerbska abo khrowatska) rěcź to ßame prawo měła, kaž němska, dha ßo pak na tym abo na druhim ßejmje sapóßłanzy toho dla wadźa. Nětko pak je wěsty Ruß, němski sapóßłanz winskeho ßejma, w napohladze na czěski kraj tónle namjet stajił, so trjebaja tam, hdyž ßo jenoż czěski abo jenoż němski rěczi, schule jenoż czěske abo jenoż němske bycź; tam pak, hdyž ßu Czesscha a Němzy měschani, maja wuczerjo czěskeje a němskeje rěcze mózni bycź, so bychu kóždy czaß czěske dźěczi czěski, a němske dźěczi němski roswuczowacź móhli. Sapóßłanzy czěskeje strony chzedza tutón namjet pschiwsacź, je-li jón němszy prjedy sa dobry spósnaja. — Awstriska khěžorka je ßo na někotry czaß do Wiesbadena podała, so by tamniske strowotne kupjele wuzyła. Jeje prynzeßyna-dźówka abo arzywójwodka Valerija (kaž ßo w Awstriji praji) je tam s njej pschijeła.

Franzowska. General Millot, kiž w Tokinskej franzowske wójsko kommandiruje, je 13. měrza do Parisa telegrafował, so je 12. měrza twjerdźisnu Baknin dobył a so je jemu tam psches 100 kanonow, wjele tšelbow a druheje wójnskeje potrjeby do ruki padnuło. Dokelž njepschecźelżo s czaßom czekachu, dha mějesche franzowske wójsko pschi dobyczu jenoż 6 morwych a 25 ranjenych. — Hacź je mjes njepschecźelemi wjele Chinesow było, to ßo prajicź njehodźi; Franzowsojo jich tam s najmjeńscha žanych wuhladali njeßu. Millot je s Baknina, jako bě tam jeho wójsko wotpoczńnuło, dwě wotdźělени dale do prědka wupóßłał. Jene wotdźělenje wjedźe general Brière, druhe pak general Negrier. Tutón je maku twjerdźisnu Fulank wobßadźił a ßo wot tam dale podał. Njepschecźelżo na wsche boki czekaja.

Jendźelska. Kralowa Viktorija ßo w bliżschim czaßu do Němzow poda, so by tam ßwoje pschecźelstwo wopytała. Wona ßo potom sa dwě njedźeli saßo domoj wrócźi. — S Afriki pißaja, so je jendźelske wójsko w bitwje, kotruž je nad Osmanom Digmu dobyło, něhdże 100 morwych a 150 ranjenych měło, njepschecźel mějesche pak 4300 morwych a wjele tyßaz (tawsynt) ranjenych. Wßy Hanoj, Tarmanib a Tarnaj ßo spalichu, Osman Digma pak s wójskom, kotrež hischcże mějesche, spěschnje do hór zosasche. Jendźelske wójsko sa nim njecźehnjesche, ale ßo na pucź do Suakima poda. Njepschecźelżo ßo derje wobarachu, ale Jendźelcźenjo běchu jich se ßwojimi dalokotsělazymi kanonami a tšelbami hižo prjedy pschewinuli, hacź ßo s bajonettom a teßakom do nich dachu. Bitwischczo, hdyž ßo bijachu, leži něhdże 17 jendźelskich mil wot Suakima. Jendźelske wójsko ßo woßebje toho dla do Suakima wrócźi, dokelž by hewak, hdy by sa Osmanom Digmu honiło, do krajiny pschischło, hdyž nimale žana woda k piczu njeje. Dokelž pak ßo njepschecźelżo hischcże pschezo podczißnucź nochzedźa, dha budże wschak wójna hischcże dale tracź. — Minister-pschedßyda Gladstone je khorowaty a je ßo toho dla s Londona na jedyn hród podał, so by tam ßnadź psches měr a pokoj khorowatoscź sahnacź móhł. W Londonje je sa njeho žiwjenje jara wobczežne.

Rußowska. W Warschawje polizija w tu khwilu jara kedźbnje sa wschitkimi zusbnikami hlada, kiž tam pschijędu, a stawa ßo to, kaž ludźo mënja, najskerje toho dla, dokelž je ßo powjescź rosnjeßła, jako budźische Degajew, Ssudejkinowy mordař, chzył psches Pólsku a Němsku do Ameriki czeknucź.

Sserbija. Dokelž awstriski krónprynz na ßwojim puczowanju se ßwojej knjenju mandźelskej też do Belgrada pschijędże, dawa kral Milan tajkeho wopyta dla wulke pschihoty czinicź.

Rosprawa.

Po wumrjeczu Jeje Kralowskeje Wyßokoſcże prynzeßyny **Jurjoweje** je ßo Jeje wyßokim ſawoſtajenym wjele wopokaſnow najwutrobniſcheho ßobužarowanja wopokaſako, ſa kotreż je Jeho Kralowſka Wyßokoſcź prynz **Jurij** pſches pſchedßydu miniſterſtwa k. ſtatneho miniſtra ſ Fabrice hižom pod 8. ſ. m. Sswój hnuty džak wuprajił. Bjes tutymi wopokaſnami najwutrobniſcheho ßobužarowanja bě też ſe ſtrony naſcheho Sserbowſtwa ſcźěhujzy, pola k. J. E. Smolerja rjenje cźiſchcźany, wot k. wyſchſcheho ſeminarſkeho wuczerja Fiedlerja wudźěkany žarowanſki ſpěw ſ pſchedſtajenym poßwjeczenjom:

Dopomnjenju

na Jeje Wyßoko Sbóžnje Wußnjenu Kralowſku Wyßokoſcź

Prynzeßynu Marju Hanu,

Wójwodku Sakſku, Infantku Portugiſyſku a Algarbiſku, Mandźelſku Jeho Kralowſkeje Wyßokoſcże

Prynza Jurja, Wójwody Sakſkeho,

poßwjeczene w luboſcźi a ßwěrnoſcźi wot

želazych Sserbow.

O jěra ból! Kak pali dušow rana
We rozrudźenej swójbje kralowskej!
Ach, zo po ćěmnej radźe Knjezowej
Bu wottam tajka powjesć wupósłana!

Tam zandźeli so wóčko ćiše k měru,
So w błyšću luboznosće swětlace:
Tam mandźelstwo so skonja zbožowne,
Bić hrono přesta za maćeŕnu swěru.

Ach, zo tu ćerpjeŕku smjerć bléda zaja,
Twar zboža takle nahle rozlemi
A tajku tyšnosć w dušach zawostaja!

Njech jěra ból pak do wutrobow ćeče,
So wóčko želne w sylzach zyboli:
Zwjazk lubosće smjerć ženje njerozpleće!

O słódki trošt! Do wyššich sfárow jasnych
Duch na jandźelskich křidłach zejhrawa,
Hdźež z Boha njewuprajnu zbóžnosć ma
A njěroni wjac žanych sylzow časnych.

Hdźež měra palmy wěja w Božim raju,
Hdźež słónco salemske tam krasni so
A wěra widźi Bože wobličo:
Tam dźěleni so zaso wohladaju!

Tu zbóžnu nadźej w želnych dušach mějće,
W njej wóčko złožće k rowej zažnemu
A z poddaćom **Sej Swoje** sylzy trějće.

Tón Knjez, kiž žiwy je a staže z rowa,
Kiž junu morwych zbudźi k žiwjenju,
Wam Tu, kiž wza, tam we njebju da z nowa!

Schtó ſawoła?

(Skónczenje.)

Woběmaj bratromaj radźi ßo też, ſo ſbožownje k wuhlerjowej khěžzy pſchińdźeſchtaj. Ale ſchto dha tam wuhladaſchtaj? Bóh Knjes běſche wo prawdźe dźiw ſcźinił. — Wjeczor prjedy Handrij, wobßedźer rěſaka, ſe ßwojej žonu a ſ Hanku wó iſtwje ßedźeſche. Wón ptaczu klětku dźěłaſche, jeho žona pak Hanku ßłěkaſche, ſo by ju do łoža dowjedła. Na dobo ßo do wókna ſakkapa a něchtó wótſje ſawoła: „Handrijo, Wy dyrbicźe ſe žonu a Hanku k wuhlerjej pſchińcź!"

Handrij ßo ſtróži, pſchetož hłóß wołazeho bě jemu njeſnaty, a ſo jeho něchtó w nozy ßwjateho Domaſcha woła, to běſche jemu też něſchto dźiwne. Wón k wóknu ſtupi a rjeknu: „Je tu něchtó? Schto dha pola kmótra dyrbju? Wſchako ßym dźenża hakle ſ nim porěcźał."

Ale wón žaneho wotmolwjenja njedóſta. Jako wókno wotewri a do nozy won hladaſche, nikoho njewidźeſche. Wonka bě pokhmurna, dźiwotajna cźichota, kotruż jenoż ſchumjenje rěcźki, ſ jěſora běžazeje, pſchetorhowaſche.

„Schto dyrbju tola nětko w nozy pola kmótra cźinicź?" Handrij ſe ſpodźiwanjom ßebje ßameho praſcheſche. Potom ßo ſ hłowu wijo ſaßo k ßwojemu dźěku ßydźe. Tola hnydom ßo woſpjet wo wokeńzu ſakkapa a tón ßamy hłóß, jenoż hiſchcźe wótſiſchi a nuſniſchi, dyžli prjedy, ſ nowa ſawoła: „Handrijo, Wy dyrbicźe hnydom ſe žonu a Hanku k wuhlerjej pſchińcź!"

Handrij ſaßo k wóknu ſtupi a praſcheſche ßo: „Schtó tu?" Tola nichtó niczo njewotmolwi. „Hdyž ma mi něchtó něſchto prajicź, tón njech mi ſjawnje pſched woczi ſtupi", wón do nozy won rěcźeſche. „Schto dyrbju pola kmótra? Je wón ſkhorik, abo jeho žona, abo jene jeho dźěcźo?" Ale ſaßo ßo niczo njewotmolwi. Duž wón, wot bojoſcźe ſapſchijaty, ſ wóknom won ſcheptnu: „Wſchitzy dobri duchojo khwala Boha Knjeſa!"

„Do wěcznoſcźe, hamjeń!" něchtó ſ cźicha wotmolwi, kaž ßo jemu ſeſda.

„Ssy Ty něſchto prajiła, luba žona?" woprascha ßo Handrij, ßo k ßwojej žonje wobrocźiwſchi.

„Kak to?" praſcheſche ßo ta, na njeho hladajo.

„Njejßy Ty runje hamjeń prajiła?"

„Ně, ja niz!"

„Hlaj, dha dyrbjał ja ßnadź tola tajkemu wołanju poßłuſchny bycź!"

A wón ßwojej žonje, kotraż njeběſche wo tym wołanju niczo pytnuła, powjedaſche, ſo je jeho wuhlerjez kmótr hižo dwójzy wołacź dał, ſo by ſe žonu a dźěſcźom hiſchcźe dźenża k njemu pſchiſchoł. „Tebi je ßo něſchto ſeſdało!" žona prajeſche. Handrij ßebi po khwilzy myßleſche, ſo ßo ta wěz tak ma, a ßydźe ßo ſaßo k ßwojemu dźěku. Hanka ßo runje w ßwojim łóžku modleſche:

Mój Božo, ja nětk lehnucź du,
A woczi cźiſche ſandźelu,
Budź pſchi mni ſ twojej hnadu,
Pſches twoju móz
Wſchu tule nóz
Sdźerž mje a dawaj radu!

„Nano, wonka ßo kłapa!" dźěcźo po modlitwje rjeknu. Nan a macź na wokeńzu pohladaſchtaj. Wot tam hłóß hiſchcźe wótſiſcho a nuſniſcho, dyžli prjedy, ſawoła: „Handrijo, Wy dyrbicźe ſe žonu a ſ dźěſcźom hnydom k wuhlerjej pſchińcź!"

Duž Handrij prajeſche: „Žona, ſwoblekaj jenoż Hanku ſaßo! Bóh ßam wě, ſchto ma to na ßebi. My chzemy ßo hnydom ſebracź a k naſchemu kmótrej hicź." Žona bjes pſchecźiwjenja po jeho ßłowach cźinjeſche. Bórſy běchu wſchitzy tſjo hotowi. Rěſak ßo ſanknu. Handrij latarnju ſ jenej ruku njeßeſche a ſ druhej ruku Hanku wjedźeſche, žona pak pódla dźěſche. Tak woni w cźemnej nozy dale a wyſche k wuhlerjowej khěžzy ſtupachu, hacź tam ſkónczńje dóńdźechu.

Kmótr ßo nad tajkim póſdnim wopytom njemało dźiwaſche. Jako jemu pak Handrij wſcho wupowjeda, rjeknu wón: „Aj, to je něchtó moje myßle wuhódał, ja ßym hižo dawno žadał, ſo bych tajku pěknu, cźichu ſymſku nóz ſ Tobu a Twojej žonu duſchnje pſcheczźinicź móhł. Duž ßo w hromadu ſeßydajmy!“

Handrij pak tam zyle ſamyßleny ßedźeſche. Skóncźnje ßo woprascha: „Kmótſje, kak dha ßo ſ jeſorom ma?“

„Tón wſchak je wyßoko napjaty, kaž ßym Tebi hižo dźenßa pſchipołdnju prajił. Tola jeho hacźenja móža hiſchcźe wjele lět dźerżecź. Tak ſtraſchne to njeje, kaž ßebi Ty to myßliſch a ja ßym tón jeſor hižo cźaſto tak pokny widźił.“

Wón bě lědom wurěcźał, jako na dobo ſtraſchny wrjeſk a ſatraſchne howrjenje a ſchumjenje ſaßkyſchachu, tak ſo wſchě ſcźěny wuhlerjez kheźki rźachu a ſchcźercźachu. A wuhlerjowe dźěcźi ſ Hanku ſakſchicźachu, jich ſtarſchi pak ßedźachu, jako bychu wot ſtróżelow wonëmili.

„Schto to běſche?“ ßo wuhleŕ ſkóncźnje praſcheſche. Ale na jeho wobliczu bě widźecź, ſo to zyle derje wjedźeſche, tola pak prajicź nochzyſche. Satraſchna hara pſchezo bóle pſchibjeraſche a ßo ſ wulkej ſpěſchnoſcźu bližeſche. „Tak je ßo ſtako, cźehož ßo bojachmy. Božo, mózny Knježe, wopokaž nam mikoſcźiwje Twoju wſchehomóž!“ ſawoła Handrij, ßwojej ruzy poſběhnuwſchi. „Haj, ſtako ßo je!“ wuhleŕ tſchepotajo woſpjetowaſche. A wobaj muže běſchtaj wobłědnukoj. Skała, na kotrejž kheźka ſtejeſche, wſcha rźeſche, jako by ßo ſaßypnucź chzyła. Ras po raſu, ßylniſchi hacź hrimot kanonow, bě ßkyſchecź, a rucźe a wucźe rosnjemdrjenych žołmow ßo ſtajnje bližeſche. Woda ßo tak wyßoko poſběhnu, ſo ſchěßnacźe ſtów ßažnjow (kloſtrow) drjewa, tam naſtajanych, ßobu torhnu. Ale hacź do kheźki ßameje jeje móz njedoßahaſche, byrnjež wboſy ludźo měnjachu, ſo jich w bližſchim wokomiku do hłubiny dele torhnje. W ßmjertnym ſtrachu tutu nóz ßwjateho Domaſcha pſchětrachu. Jako pak bě ranje pſchiſchło a Handrij ſa ßwojim rěſakom pohlada, běſche tón wſchón wot žołmow wotpławjeny, a Handrij rjeknu: „Naſch mózny Bóh je wo prawdźe dźiw ſcźinił. Wón też mojeju ßynow ſdźerži!“

Wjecźor tutoho dnja wonaj też ſtrowaj a cźerſtwaj do kheźki ſaſtupiſchtaj a tam powjedaſchtaj, kak ſpodźiwnje je jeju brózeń, wot wody ßobu torhnjena, po žołmach dale njeßka a jimaj žiwjenje ſdźerżała. A kak wutrobnje ßo wonaj ſradowaſchtaj, ſo ſtaj ſtarſcheju a Hanku, kotrychž hižo ſa morwych dźerżeſchtaj, też ſtrowych a cźerſtwych nadeſchłoj, dokelž bě jich Bóh też na ſpodźiwne waſchnje pſched ßmjercźu wumóhł. Handrij běſche wſchak dom a rěſak wotbył, ale wón nochzyſche na to ſkorźicź, ale ßo dalſcheje Božeje pomozy nadźijeſche. Wón a wſchitzy jeho ludźo ßo pſched wobliczom wſchehomózneho Boha pokorjachu a jeho ſa jeho ßmilnoſcź ſ dźaknym ertom khwalachu. Woni ženje ſhonili njejßu, ſchto jich w tamnej dźiwnej nozy ſawoła, — ale woni to tola wjedźachu.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jutſje, njedźelu Lätare 23. měrza, ſměje ßo evangelſka **ßerbſka** Boża ßkužba w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach. Spowjedź budźe k. farař Jencź ſ Palowa, prědowanje pak k. farař Imiſch ſ Hodźija dźerżecź.

S Budyſchina. Njebocźiczki tachant knjes dr. Jan Mar (Mahr) je někotre ſtipendije (pjenježne podpjery) ſa tajkich młodych Sſerbow rómſko-katholſkeje wěry wuſtajił, kotſiž ßu Sſerbja a ſ jeho pſcheczźelſtwa a to najprjódźy ſ njebjelczańſkeje woßady. Wot 1. haprleje t. l. mataj ßo 2 tajkej lětnej ſtipendiji po 240 mk. ſ nowa wudacź a to na dweju tajkeju młodźenzow, kiž na duchownſtwo, rěcźniſtwo, lěkarſtwo abo wyſchſche wucźerſtwo ſtudujetaj abo ßo na tajke ſtudowanje w jenej ſ najwyſchſcheju gymnaſijalneju klaßow pſchihotujetaj. Hewak ma ßo też 1 lětny ſtipendij po 150 mk. na tajkeho młodźenza wudacź, kiž je na wucźerſkim ſeminaru, na realnej ſchuli, na hajniſkej, hórſkej abo někajkej druhej akademiji. Schtóž wo jedyn tajki ſtipendij rodźi, ma ſ pſchipokoženjom wſchěch, k tomu nuſnych wopißmow wo to pola tachantſkeho konſiſtorſtwa w Budyſchinje proßycź a dyrbi ßerbſkeje rěcźe zyle mózny bycź. — Pónđźelu 24. měrza budźa ſkótne wiki w Biſkopizach, a wutoru 25. měrza w Bjernacźizach. — Jutſje njedźelu Lätare ßmědźa hiſchcźe reje bycź, potom pak hakle jutry ſaßo. Konzerty a dźiwadła ßu wſchón cźaß dowolene, ſ wuwſacźom martrowneho tydźenja.

Se Zidowa. (B. N.) Njedźelu 16. měrza dopołdnja w 11 hodź. k tudomnej Thomaßowej, kotraž bě ßama doma, jedyn handwerſki pſchińdźe a wo dar proſcheſche, kotryž też dóſta. S tym pak njeſpokojny, wón koſchlu žadaſche, a jako tu njedóſta, Thomaßowej tak na ſchiju lěſeſche, ſo ta pola ßußoda murjerja Schuſtera pomoz pytaſche. Tutón handwerſkeho, kiž ſwólniwje woteńcź nochzyſche, ſ mozu ſ domu wotßali. Jako chzyſche ßo Schuſter něhdźe hodźinu poſdźiſcho do ßwojeho wobydlenja podacź, jeho tón handwerſki nadpanu a ſ kijom někotry krócź tak ßylnje do hłowy dyri, ſo bě lěkarſka pomoz nuſna. Handwerſkeho njebolaka ſajachu a do jaſtwa wotwjedźechu. Wón je ſ Meklenburgſkeje.

S Hnaſchcz. (B. N.) Tudy ßo 16. měrza k dopomnjenju na 400lětny jubilej Dr. M. Lutherowho naroda pomnik na ßwjedźeńſke a doſtojne waſchnje wotkry a poßwjecźi. Po półdnju 1/2 4 hodźin pod nawjedowanjom k. fararja Jäkela ſ Huſki a tudomneho gmejnſkeho prjódſtejerja k. Schrybarja ßwjedźeńſki cźah pſches wieß cźehnjeſche, wobſtejazy ſ k. wucźerja Wólfa, ſchulſkeje a doroſcźeneje młodźiny, kaž też ſe wſchelakich wobydlerjow. Pſchi cźehnjenju hudźba Lutherowy khěrluſch hrajeſche. K pomnikej pſchiſchedſchi ßo najprjódźy němſki ſpěw wuſpěwa a k. farař němſku rěcź dźerżeſche. Jako bě ßo potom pomnik wotkrył, jón k. farař poßwjecźi a jena knjeni mjes tym pomnik ſ kwětkojtej krónu wupyſchi. Na to k. farař ßerbſku rěcź mějeſche a poßwjeczenje ßo ſe ßerbſkim ſpěwom ſkóncźi. Pomnik je obeliſk, na wyßokotwar poſtajeny a ſe ſornowza (granita) wudźěkany. Na jeho jenej ſtronje ßu ßlědujze němſke ßkowa wurubane: „Zum 400jährigen Jubiläum Dr. M. Luthers, den 10. November 1883.“ Na druhej ſtronje ſteja ßerbſke ßkowa: „Jedn twjerdy hród je naš Bóh ſam“; na tſecźej: „Der Gerechte wird ſeines Glaubens leben“; na ſchtwórtej pak:

Štóha budźe za sto lět
Hišće widźić tutón swět?
Swjećić tehdy Lutherowy
Jubilej a swjedźeń nowy?
Ja a ty, kiž nětk tu smój,
Tehdy wjac tu njeb'dźemoj.

S Budeſtez. (B. N.) Poßedźenje tudomneho ratarſkeho towarſtwa, kotrež ßo 9. měrza wotdźerża, ßo ſ tym wuſnamjeni, ſo ßo ßkužobnej dźówzy Hańži Bärſchez ſa to, ſo pſches 34 lět pola kublerja Schmißa w Bohowje ßwěru ßkuži, woßebna cźeſcź wopokaſa. Najprjódźy pſchedßyda towarſtwa, k. ryczeŕkublerſki najeńk Schneider ſe Splóſka, na waźnoſcź tajkeje cźeſcźe pokaſowaſche, potom pſchedßyda budyſkeho wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa k. Pfannenſtiel pod wutrobnymi ßkowami pomjenowanej cźeſtne ſnamjo a po nim k. direktaŕ Brugger cźeſtne wopißmo, k tomu ßkuſchaze, pſchepoda, a ſkóncźnje hiſchcźe k. farař Mrózak w horliwych ßkowach roſeſtaja, kak ma ßo knjejſtwo a kak cźeledź ſadźerżecź, pſchi cźimž wón na pſchißkuſchnoſcźe wobeju pokaſowaſche. Po pſchednoſchku, wot k. direktarja Bruggera dźerżanym, mějeſche ßo wjecźeŕ, pſchi kotrejž ßo poczeſcźowanej Hańži B. ßkawa wunjeße. — Tudomne ratarſke towarſtwo ma nětko runje 100 ßobuſtawow.

S Wujeżka. Po pucźu, po kotrymž ßo ſ Bukez ßem jěſdźi, njehodźi ßo nětko dla twarjenja pſchetoka jěſdźicź a ma ßo toho dla ſ Bukez pſches Trjebjeńzy a Mjeſchizy hacź na dalſche ßem jěſdźicź.

S Bukez. Njedźelu 16. měrza mějeſche naſche ßerbſke towarſtwo ßwoju měßacźnu ſhromadźiſnu. Knjes pſchedßyda Kerk, kiž běſche někotry krócź ſadźěwany, ſhromadźiſny wotdźerżecź, běſche tón ras pſchitomny. — Hoſcźo a ßobuſtawy ßo wutrobnje powitachu, pſchede wſchitkimi pak k. Młynk, pſchedßyda Sarěcźanſkeho ßerbſkeho towarſtwa, kiž běſche k naſchemu poßedźenju pſchiſchoł. — Do towarſtwa ßo 4 nowe ßobuſtawy pſchijachu a 2 ßo ſamołwiſchtaj. — Potom dźerżeſche k. wucźeŕ Ssuſchko ſ Wujeſda pſchednoſchk „wo wulzyſchnym poſběhnjenju židow w naſchim lětſtotku.“ Sa tutón hacź do kónza ſańdźeneho lětſtotka we wſchěch krajach wjazy abo mjenje podtkóczeny lud, ſ franzowſkej revoluziju lěta 1789 raniſche ſerja noweho cźaßa ſeſkhadźachu, jim drje k lěpſchemu, druhim pak pſches nich k ſchkodźe. Tamniſchi cźaß pſchinjeße kaž druhim ludam, tak też jim powſchitkowne cźłowſke a měſchcźańſke prawa. W tym mamy prěni ſakožk jich poſběhnjenja ſpósnacź. Druhi leži pak w jich materialnej pjenježnej mozy, ſ kotrejž wulke leżomnoſcźe nakupichu a w pſchekupſtwje a wikowanju pſchemóz dobychu. Nowy franzowſki ſakoń — Code Napoleon — ratarſke herbſke prawo ſahna, tak ſo móżachu židźi w běhu cźaßa bje-wſcheho wobmjeſowanja ratarſke leżomnoſcźe kupicź abo je tola na druhe waſchnje do ßwojeje mozy dóſtacź. Židźi ßu wot pſchirody (natury) pſchekupſki lud, toho dla wſcho najwaźniſche pſchekupſtwo w jich ruzy leži. Najwjetſchi wužitk maja pak ſ wikowanjom ſ pjenjeſami. — Pſchi tym k. pſchednoſcheŕ ſchěrſchu roſprawu wo Rothſchildez židowſkim pjenježnym domje poda. — Tak ßu židźi ſe ßwojimi pjenjeſami wulzyſchnu móz w naležnoſcźach wſchelakich ludow do ruki dóſtali, a to niz jenož w materialnym naſtupanju, ale też w duchownym, kaž je to woßebje mjes proteſtantſkimi Němzami widźecź. — Pſchednoſchk ſhromadźenych

hacž do kónza kedźbliwych sdźerža, hacž runje 7/4 hodźiny trajesche a hacž runje nam Sserbam zyle nowu wěz psched woczi staji; pschetož schtó s naß Sserbow, kiž mamy dźě jenož něschto mako židow w tudomnych městach, ßo wjele wo židow stara? — Knjesej pschednoscherjej ßo sa tajki wobschěrny a s wulkej wědomoscžu a wustojnoscžu pschepodaty pschednoschk wot k. pschedßydy wutrobny dźak wupraji, s tym pschispomnjenjom, kajka schkoda je, so tajki pschednoschk wjazy ludźi njeßkyschi. — Towarstwo ßo k. pschednoscherjej s tsikrócžnej ßkawu podźakowa. — Po debacže, kiž ßo wo pschednoschku mějesche, ßo hischcže někotre naležnoscže towarstwa wuradźichu.

S Brěsowa. Njedźelu po póldnju je ßo na ležomnoscžach kublerja Handrija Kreczmarja a to na tak mjenowanym hrodźischczu tójschto kopanskeho ßkanja, w pschemerje pół kórza wußyczża, spaliko.

S Hucžiny. W nozy 20. měrza dachu ßo paduschi do tudomneho hoscženża. W kuchni njebě wókno zyle twjerdże saczinjene, duž běchu ßebi tam pucž wuswolili a s njeje 2 poraj schkórnjow (por dołhich, kiž běchu hakle wot schewza, a por półdołhich), hornz schmakża, pokrutu khlěba atd. kradnuchu.

H. S Prěczez. Kaž ßkyschachmy, budże ßo tudy nowa schula twaricž a druhi wuczeŕ postajicž, dokelž je w bolborczanskej schuli, hdyž nasche dźeczi khodża, tak wjele dźeczi, so městna nimaja. — W zykej hodźijskej woßadże knjeżesche hacž dotal to waschnje, so zyła woßada shromadnje wschitke schule s jeneje khownoje schulskeje pokkadnizy porjedźesche a twarjesche. Po dleschim wuradźowanju ßo psched krótkim wobsankmu a postaji, so ma ßo kóžda schulska gmejna nětko ßama sa ßwoju schulu staracž.

M. Se Semiz. Pola naß ßo hischcže wo mjeno schulskeho wiczežstwa (Schullehn) wojuje. Nowa schula, kotraž ßo w novembrje sańdźeneho lěta poßwjeczi a wobczahnu, steji na Tumiczanskich ležomnoscžach a jenož kusk sahrodki leži na Semiczanskim poli. Nětk chzedża Tumiczenjo tež schulu po ležomnoscži mjenowanu měcž. To ßu tež schulsky prjódkstejerjo wschěch tsjóch, k njej pschißkuschazych wßów (Birkerod, Semizy a Tumizy) pschiswolili; tola Semiczanska gmejna nochze pschidacž, so by ßo schula, hdyž tež je do Tumiczanskich hypothekskich knihow sapißana, jako Tumiczanske schulske wiczežstwo sapißała, ale jako Semiczanske s pschistajenjom mjenow wschitkich 3 wßow. Wyschnoscž w Biskopizach dawa Semiczanam wjazy pschipada, dokelž je wona toho měnjenja, so ßo dotal wobstejaze Semiczanske schulske wiczežstwo na jene dobo wotstronicž njehodźi. Najskerscho budże w tutej naležnoscži wyßoke ministerstwo kultußa poßlenje ßkowo reczecž. — Sa druheho wuczerja noweje schule je knjes Zickmantel — hacž dotal pomozny wuczeŕ pschi hornjo-pózkowskej schuli — wuswoleny a hižo do jutrow k nam pschińdże, tola pak hakle po jutrach nowe sastojnstwo nastupi. Potom ßo dźeczi do 4 klaßow rosdźěla. Nětko je jich 3. — Pschi spěwanju, kotrež ßo 16. měrza w Ssmilnej mějesche, ßo tež Kozorowa „Meja" spěwasche a ßo wubjernje radźi k spodobanju wschitkich poßlucharjow.

S Posdez. (B. N.) W kerkach kublerja Wowczerja ßo 15. měrza ßkanje sapali, tola ludźo woheń bórsy haßnuchu.

S klóschtrskeje strony. Klempnarski wuczobnik Ota Freudenberg s Obersteiny pola Pólcznizy, hakle 17 lět stary, je ßo wusnał, so je woheń, kotryž w Jaworje w nozy 8. měrza běsche, ßam sałożił. A praschany, czeho dla je to sczinił, wón wotmolwi, so ßu jeho te stare twarjenja pschi pucžu stajnje mjersake a so je ßebi wón toho dla pomyßlił, je wotstronicž, so bychu ßo nowe na jich město natwarike. — Tón ßamy Freudenberg je tež bórsy pschi prěnim pscheßkyschowanju k. żandarmej Herakej w Panczizach w pschitomnoscži klóschtrskeho inspektarja k tomu stał, so je w nozy 3. měrza w klóschtrskej rendanturje pjenjesy kradnuł. Wón tež s dobom wopißa, so ßu pjenjesy w ßmuhatych měschkach byli a hischcže pschistaji, so je pjenjesy sahrjebał. Posdźischo je pak wscho prěk. — Sańdźenu póndźelu bě teje wězy dla statny rěcžnik w hoscženżu w Panczizach a toho pschestupnika běchu tež s Kamjenża ßem pschiwjedli. Wschelazy ludźo, kiž běchu s Freudenbergom někak wobkhad měli, ßu pscheßkyschowani, tola njeje nam snate, hacž je schto na ßwětko pschischko. — Freudenbergowy bratr je prjedawscheho paduchstwa dla k dlějschemu jastwu wotßudźeny a toho dla ßedźi.

S Wotrowa. Stare waschnje, so ßo stwine durje w khěži saßunu, hdyž ludźo do łoża du, je doscž wužitne, kaž je ßo to tudy dopokasało. Paduschi běchu w domje khěżnika Pětra Pjetschki wókno wußadźili a s nim do jstwy saléšli. Tam ßu woßebje wschelaku mużazu drastu kradnuli, ale jako chzychu potom se stwinymi durjemi wuńcž, so bychu tež dalsche pschebytki wurubili, dha ßo jim to njeradźi, dokelž běchu stwine durje w khěži s ryhelom saßunjene. — Paduschi njejßu hischcže wußlědźeni.

S wojerowskeho wokrjeża. Mustrowanje koni, tydźenja w Serb. Nowinach naspomnjene, je ßo w naschim wokrjeßu trochu pscheměniło. Wone směje ßo 31. měrza w Łasu, 1. haprleje w Wojerezach, 2. haprleje w Kulowje a 3. haprleje w Ruhlandże.

S rósbórskeho wokrjeża. Lětusche rekrutirowanje směje ßo 1. a 2. haprleje w Mużakowje, 3., 4. a 5. haprleje w Niskej, 7. a 8. haprleje w Rósbórku; loßowanje sa zyły wokrjeß budże pak 9. haprleje w Rósbórku.

Wußudźenja.

S „Bautzener Nachrichten".

Lawniski ßud. Marja Półdrakez se Židowa, 17 lět stara, běsche 5. januara ßwojemu tehdomnemu hospodarjej, gmejnskemu prjódkstejerjej Měrczinkej w Hrubjelczizach, něschto maliczkoscžow kradnuła a jene ßkužbne wopißmo falschowała. Wona dósta sa to tydźeń a tsi dny jastwa. — Jedyn dźeń jastwa dósta dźěłaczeŕ Runar se Subrniczki, dokelž běsche zyhelskemu mischtrej Seifertej něschto mako wuhla kradnuł. — Hoscženżarja J. A. Nowaka w Subrniczży k 100 mk. abo k 20 dnjam jastwa saßudźichu, dokelž běsche s njepózczíwym skutkowanjom pohórschenje sbudźił. — Sskužobna holza Marja Paulina Schindlerjez w Hornjej Hórzy, 16 lět stara, běsche ßwojemu hospodarjej, korczmarjej Schneiderej tam, něhdże 15 np. a jenu pjeczfrankowku s kaßy wsała, sa czoż 4 dny jastwa dósta. — Korczmaŕ B. J. Mehnert a jeho ßynaj Ernst Albin a Albin Oskar w Sskónkezach běchu wobskorżeni, jako budźichu w lěßu drjewo kradnuli; wschitzy buchu pak sa njewinowatych wuprajeni.

Khostanska komora. Jako běsche korczmarka Kaplerjowa w Ssobołsku po schkleńczku palenza se jstwy ßo podała, bě dźěłaczeŕ K. T. Nickel, hižo 4 krócž khostany, s korczmarjez pjenjeżneho kaschczika 1 mk. 50 np. wsał. Wospjetowaneho kranjenja dla jemu schěsczż męßazow jastwa pschißudźichu. — Dźěłaczeŕ K. T. Neumüller se Židowa běsche na domojpucžu se ßudniskeho pscheßkyschenja k hoscženżej „k ślotemu lawej" pschischoł a tam s wosa, w torożu stejazeho a twarożkarjej Hörmannej s Worzyna ßkuschazeho, korbik s wězami, 4 mk. hódnymi, kradnuł. Wón dósta sa to 7 męßazow khostarnje (Zuchthaus).

Přilopk.

* W Porchowach ßo 15. měrza dohladachu, so ßo w kólni khěżnika J. G. Wagnera pali. Dokelž khětsje rucże tójschto ludźi na haschenje pschiběża, ßo tež woheń bórsy poddußy. Někajki njebołak běsche jón najskerje sałożił.

* Tamón tydźeń běsche pschekupz Seltmann se Stołpnja se ßwojim konjom a wosom psched tamnische sastanischczo pschijeł a wobaj wostajiwschi do restawrazije sastupił. Konjej běsche ßo najskerje czakanje wostudźiło a wón ßo toho dla s wosom dale poda, pschi czimż pak na żelesnizu trjechi, kiž tu stronu k Dürröhrsdorfej wjedże. Lědom bě pak s wosom na żelesnizu pschijeł, jako jeho parowós, ßo pschibliżiwschi, hrabnu, a ßo prjedy sastajicž njeda, doniż bě konja a wós něhdże 40 krocżeli ßobu wlekł. Kóń bě morwy a wós na kruchi rosbity.

* W Draždżanach je ßebi brodutruhaŕ Steyer blisko lipskeho dwórnischcża na Antonskej haßy nowy, zyle żelesny dom natwaricž dał. Tutón żelesny dom ßo ludźom jara lubi.

* Sańdźenu njedźelu je ßo na jeneho ratarja s Marienthala pola Zwikawy rubjeżny nadpad stał. Jako w Steinpleißu nimo farskeho hata dźesche, 2 njesnataj, sababjenaj mużej jeho nadpanuschtaj a jeho, po tym so běschtaj jemu pjenjesy a czaßnik rubikoj, do hata storczischtaj. Na ßoże ßo wurubjenemu radźi, ßo brjoha pschimnucž a na ßuche wulěscž. W wodże pak bě ßo tola tak straschnje nasymnił, so je posdźischo czeżko skhorił.

* W Kwětanezach (Quitzdorf) je ßo 11. měrza dómske kowarja Vogta wotpaliło. Jenož stót mózesche ßo płómjenjam wutorhnucž.

* W Ruhlandże je ßo w nozy k 9. měrza hródż tamnischeho měschczańskeho ratarja Stojana wotpaliła.

* S wokołnoscže města Lwowa (Löwenberg) w Schlesynskej ßu se ßadu, kiž je jim sańdźene lěto narostł, psches 200,000 zentnarjow jabłukow do Rußowskeje pschedali.

* Barlinski kat (Scharfrichter) Krawz je wóndano w Hirschbergu wěstemu Nixdorfej, kotryž bě ßwoju żonu skónzował a bu toho dla k ßmjerczi wotßudźeny, khowu wotczał. Nixdorf bě khěżora wo hnadu proßył, ale podarmo; khěżor jeho wobhnadźicž nochzysche. W nozy psched wotprawjenjom Nixdorf wschón njemerny w jastwje tam a

ßem khodźeſche, doniż ½5 hodźin duchowny Finſter pſchińdże, kiż ßo ſ nim modleſche a jemu też Boże wotkaſanje wudźěli. — Kat jemu potom na krwawniſchczu hkowu, kotruż bě pſcheſtupnik, ßo poklaknuwſchi, na pjeńk ſkožił, ſe wſchej wuſtojnoſczu rucże ſ wótrej, ſchěrokej ßekeru wotrubnu. Na tutej ßekerje ßu mjena tych 19 mordarjow ſarěſane, kotrychž je kat Krawz hižo ſ njej wotprawił.

* Holcża bitwa. Na polach njedaloko Brandyſa nad Łobjom ßo ſańdżenu njedźelu w nozy tſi holzy do krwawnych pukow dachu a ßo pſchi tym jena wojowarka tak ſtraſchnje ſrani, ſo dyrbjachu ju druſy ludźo do hojeŕnje donjeſcź. Sbita holza powjedaſche, ſo ſtej ju dwě ßkužobnej holzy nadpanukoj a pſchebikoj, dokelž bě jimaj na rejach rjaneho dragunarja wotliſchczika.

* Na jenym wotležanym kuble pola Koisdorfa w Bajerſkej w januaru ſańdżeneho lěta kublerjowa 82lětna macź wumrje, tola hakle nětko ßu jejne cźěko do rowa khowali, po tym ſo je 14 měßazow dołho wo iſtwě ſakaſchczowane ležało. Sſyn a jeho żona běſchtaj macźerinu ßmjercź ſamjelczakoj, tak ſo ßebi cźeledź a druſy ludźo myßlachu, ſo je ſtara żona hiſchcże żiwa. Wſchědnje ßo ſa nju po lěkarſtwo ſcźeleſche a też jědź ſa nju kaž hewak woßebje warjachu. Hdyž ßo ßudniſki eksekutor pokaſa (a to ßo jara cźaſto ſta), ſo by ſadółżeneho kubleŕzyneho ßyna cźaſak, potom kóżdy krócź jeho macź pſcheczíwo tomu proteſt ſapokoži, dokelž bě ßama wobßedźerka kubła a druheho ſamóżenja. Jejny ßyn je, macźernu ßmjercź ſamjelczo, pſches lěto eksekutora wot domu dźerżał, tola je nětko najdlěje kubleŕ był, njeſcźerpni wěricźeljo ßu hižom dawno na ßmjercź jeho macźerje cźakali.

* Jako bě wóndano cźah na rheinſko-naheſkej żeleſniży nimo ſaſtaniſchcża Langenlonsheim wujěł, ſta ßo, ſo na jeho dalſchim pucźu bliſko pſched nim ßo dwě dźeſcźi, kiż běſchtej pod ſaſchlahowanjom pſcheléſkej, na żeleſniży pokaſaſchtej. Sa nimaj macź pſchiběża, ſo by jeju ſe żeleſniży torhnuła a tak pſched ßmjercźu wobarnowała. Ale prjedy hacź ßo to ſta, běſche cźah pſchileczał, wſchitkich tſjóch pſchejěł a morił.

* Woßmy mandźelſki. Je też mało na wěrnoſcź podobne, dha je tola woprawdźita wěrnoſcź, ſo je jena żona ßedmim mużam pſchiżahu ßwěry hacź do ßmjercźe dźerżała, a ſo je ßo ſ woßmym mużom woženika. Tuta wobſtajnje na żenjenje ſmyßlena żona je w St. Jobbje w Wuherſkej żiwa a rěka Amalia Probald (Probiruj). Sańdżeny tydźeń wona ßwój kwaß wuhotowa ſ woßmym mużom, kotryż bě k tomu hiſchcże wuſwoleny mjes tſjomi nawoženjemi.

* Italſke nowiny wo ßlědujuzym podawku pižaju: Bohaty ſkótny wikowaŕ, kotryż chżyſche ßo na ſkótne wiki do Kremony podacź, do korczmy bliſko měſtaczka Ghedi ſaſtupi. Dokelž pak bě někotre ſnamjenja a ßkowa, bjes korczmarjom a jenym druhim mużom wuměnjene, widźał a ßkyſchał, wón tam pſches nóz njewoſta, ale konja hiſchcże w nozy w jenej hodźinje ſapſchahnucź da a do Kremony jědźeſche. Jako bě mału khwilu jěł, na dróſy dweju żandarmow ſetka, kotrymajž hnydom wupowjeda, ſo ßo boji, ſo jeho hiſchcże tu ßamu nóz nadpadnu, a jeju proſcheſche, ſo byſchtaj jeho pſchewodźakoj. Żandarmaj běſchtaj k tomu ſwólniwaj a jedyn ſ njeju ßebi wikowarjowy kłobuk a draſtu wuproßy, kotruż ßo ſwobleka; na to derje wobrónjeny na wós ſaléſy a wulki kruch prjedy wikowarja a ßwojeho towarſcha jědźeſche. Pół hodźiny po tym dwaj cźłowjekaj ſ kerkow na dróhu ſkoczíſchtaj a konja ſa wuſdu pſchimnuwſchi, wot měnjeneho wikowarja żadaſchtaj, ſo dyrbi jimaj ßwoje pjenjeſy dacź, je-li ſo chże ßebi żiwjenje wukhowacź. Tola żandarmej bě to runje witana wěz a wón, ſpěſchnje revolwer wucźahnuwſchi, na bliżſcheho bandita wutſěli, tak ſo ßo tón k ſemi wali, a na to hiſchcże na druheho bandita wutſěli, tola jeho njetrjechi, dokelž bě ßo tón hižo do zofanja dał. Nadpadnikaj běſchtaj korczmaŕ ſ Ghedi a jeho wotroczk. Sa poßlednim ßo wot polizije pilnje pyta.

* Nowofundlandſki poß jako żandarm. Sſlědujzy podawk ſ nowa ſa pßowju mudroſcź ßwědczi: Czrjóda poliziſtow, kotſiž běchu w nozy na wobkhadże pſches Paris, na jenej haßy na dobo njemdre pßowje ſchczowkanje ſaßkyſchachu. Woni hnydom na měſto, ſwotkal ſchczowkanje pſchińdże, běżachu a pſched khlamami jeneho pſchekupza cźłowjeka na ſemi wupſchěſtrjeneho wuhladachu. Pódla njeho ſtejeſche wulki nowofundlandſki poß, kotryż jeho kóżdy raz, hdyž chżyſche ſtanucź, kußnu. Poliziſtojo muża, ſ krwju polateho, ſběhnuchu a jeho na bliżſche polizajſtwo dowjedźechu, a jeho rany wobalichu. Pſchi pſcheßkyſchenju ßo zuſy cźłowjek wuſna, ſo je ßo do mjenowanych khlamow łamał, ſo pak je ßo tak bórſy hacź do khlamow ſtupi, poß do njeho dał a jeho do krka kußnuł. Paduch bě na to zofał, tola mudre ſkoczo bě ßo ſa nim puſchczíko a jeho k ſemi ſtorhnuło.

* Sſlědujuze wußudźenje, kotreż ßo wóndano w Pariſu mějeſche, ßo tajkim mużam, kotſiž bychu ßwojim żonam druhdy rad trěbne puki wotkožili, ale pſchi tym żanych njeluboſczow měcź nochzedźa, k rosmyßlenju porucża. Jedyn Franzowſa bě wobſkorżeny, ſo je jenu żonu ſ kijom pſchebił, hacź runje wona niczo ſawinowała njebě, ſo by ßebi puki ſaßkużika. Wobſkorżeny ßo hiſchcże żenje wot ßudniſtwa khoſtał njebě, też bě dopokaſane, ſo ani pjany, ani rosnjemdrjeny był njeje a ſo ßo w woßobje mylił njebě. Jako ßo ßudnik jeho praſcheſche, kajkeje winy dla je żonu bił, wotmolwi tutón, ſo ßam ſa ßo na żonu ſkorżicź njemóże, ſo pak je dobry pſcheczel żonineho muża, kotrehoż wutrobnje wobżaruje, dokelž dyrbi ßo wot żony na ſtajnoſczi miſchtrowacź a podczíſchczowacź dacź. Dobroczíwy mandźelſki je njedawno ßwoju roskaſowanſku żonu pſcheklepacź chżył, tola hdyž k wězy pſchińdże, ßo k tomu ſmużicź njemóżeſche. „Sſyſly w woczomaj" je muż k njemu pſchiſchoł a jeho proßył, ſo by ſa njeho tuto dźěło ſcźinił a jemu kij ſe ßkowami do ruki tłócził: „Tebi jón dowěrjam, roskamaſch jón, a lěpje budźe!" A tak bu żona wot poknomóżnika pſchemłóczena. Swólniweho pſcheczela, kotryż bě pſchi tym kij rosbił, k měßazej jaſtwa ſaßudźichu a ma wón pódla toho mandźelſkimaj 50 frankow ſarunanja płacźicź. Tak je wużitk żyle na boku dobroczíweho muża, pſchetož jeho żona je ſmorſkana a — polěpſchena, wón ßam ßo njeje khoſtał a je hiſchcże 50 frankow wupłacźenych dóſtał.

* Pſched něktorymi dnjemi je ßo ſ Bordeauxa w Franzowſkej 50 żonow do franzowſkeje kolonije Noweje Kaledonije póßłało. Tele żony chżedża ßo ſ khoſtanzami tamniſchich ſłóſtniſkich kolonijow woženicź. Jena inſpektorka ſ cźaßami w Franzowſkej jaſtwa pſchehladuje, w kotrychž żónſke ßedźa, a ßebi mjena tajkich żónſkich napißuje, kotreż bychu w Franzowſkej ſ cźeźka muża dóſtałe. S wjetſcha ßebi wona wudowy abo holzy ſwubjera, kotreż maju hižom 30 lět ſa khribjetom. W Nowej Kaledoniji tajke żónſke bórſy muża namakaju a wone tam ſ wjetſcha ſbożowne mandźelſtwo wjedu.

* Wobydlerjo Irlandſkeje ßu pſches ßwoju pſcheklepanoſcź ſnaczi, a ßlědujuzy podawk ſa to ſ nowa ßwědczi. Jedyn Irlandſki, Pat mjenowany, bě ßlubił, ſa wěſty pjenjes ſtudnju wurycź. Něhdże 25 kóhczi wurywſchi, wón, hdyž rano na dźěło pſchińdże, namaka, ſo je ßo ſcźěna powaliła a ſo je żyła ſtudnja pokna pjerſchcże. Wón ßo do wſchěch bokow roshladowaſche, a dokelž nihdże nikoho njewuhlada, ßwoju ßuknju a kłobuk pódla ſaßypnjeneje ſtudnje położi a ßo w bliżſchich kerkach ſkhowa. Bórſy na to ßußodźa pſchińdżechu a ſaßypnjenu ſtudźeń widżachu. A jako ßo Patoweje ßuknje a kłobuka dohladachu, ßo hnydom do dźěła dachu, ſo bychu jeho wuryli, dokelž měnjachu, ſo je ßo ſaßypnuł. Po dwěhodźinſkim ſpróżniwym dźěle bě dróbna pjerſchcź wunoſchena a jako běchu ßußodźa runje na dno ſtudnje pſchiſchli, a ſa Patowym cźěłom pytachu, tutón na dobo ſ kerkow ſtupi a ßo pola nich na najrjeńſcho podźakowa, ſo ßu jemu wulke cźeźke dźěło ſalutowali.

* Pſched njedołhim cźaßom w Balucźe w Półſkej cźěko ſkónzowaneje żónſkeje namakachu. Pſchepytanje pokaſa, ſo bě to cźěko weſteje Scheczkowſkeje ſ Warſchawy, kotruż bě jejny nawożenja Littauer, ſ Kielzow rodżeny, ſkónzował. Littauer bě ßwoju njewjeſtu do żiwjenjeſawěſcźazeho towarſtwa ſakupił a ju potom ſkónzował, ſo by po jejnej ßmjercźi ſawěſcźenſku prämiju dóſtał. S prozeßa, pſcheczíwo njemu wjedźeneho, ßo wukopa, ſo jeho myßle na to dźěchu, hiſchcże nětkotre holzy do żiwjenjeſawěſcźazeho towarſtwa ſakupicź a je poſdźiſcho moricź. Littauer je ßo po tajkim na podobne njekniczomne waſchnje ſ holczim mordarſtwom wobohacźicź chżył, kaž winſki holczi mordaŕ Hugo Schenk; duż je wulke ſboże, ſo je hnydom jeho prěni njeſkutk na ßwětko pſchiſchoł.

* Nowa żidowſka ſekta. Mjes żidami w Beßarabiji je nowa żidowſka ſekta naſtała, kotraż ma wotpohladanje, żidowſku wěru po Lutherowych ſaßadach reformowacź, tola chże ſabbath a wobrěſanje wobkhowacź. Na wjerſchku tuteje ſekty ſteji ſnaty żidowſki ſpißacźel, Joſef Rabinowicź mjenowany, a kaž ßo powjeda, je wón hižo wjele pſchiwißowarjow woßebje mjes mkodoſczu ſa nowu wěru dobył. Shromadźiſny noweje ſekty ßo w tu khwilu w domje Kiſchenjewſkeho lutherſkeho duchowneho Friedmanna maja.

* S Ameriki pißaja, ſo ßu tam w poßlenich dnjach wulke ßněhowe mjecźele a ßylne wětry měli. Dolina Santa-Clara w Kaliforniji je powodźena. Schkodowanje pſches 500,000 dollarow wopſchija.

* Njedaloko Dawisa w Amerizy je ßo hórka pukła a ſ dźěry, pſches to naſtateje, ßo něłko żórko wody, ſchtyri kóhcze ßylneje, won wala. Woda je wſchu tamniſchu dolinu powodźika a wobydlerjam żakoſtnu ſchkodu nahotowała.

* Kóždemu, kiž na **padawu khoroscź,** na **widliſchcźa a nerwy czerpi,** mózemy ßwětoßławnu, wot najwyſchſchich lěkarſkich autoritätow pſchipósnatu, tak rjez ſpodźiwnu hojazu methodu knjeſa prof. dr. Alberta, Paris, place du Trône, 6, najlěpje poruczicź; wobrocź ßo toho dla kóždy khory ſ poknej dowěru na horka pomjenowaneho a a jich wjele ßwoju ſtrowoſcź, na kotrejež wrócźenju hižo ſadwělowachu, ſaßo dóſtanu. W domje knjeſa profeßora namaka kóždy widliſchcźaty cźichu hoſpodu, njeſamožity tunjo; kaž ſ wěſteho žórka wěmy, ßu płaczíſny, hacź runje je měſto wulke, poměrnje tunje. Liſtne hojenje a pſchipóßłanje podróbneho wopißanja khoroſcźe. Tež dyrbimy pſchiſpomnicź, ſo knjes prof. dr. Albert hakle po ſjawnym polěpſchenju ſapłacźenje žada.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Selma, Jana Böhmarja, khěžkarja a fabrikſkeho dźěłacźerja w Bobolzach, dź. — Jan Pawoł, njemandź. ß. w Jaßońzy. — Ota Waldemar, njemandź. ß. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Pawoł Pětr, Pětra Budy, žiwnoſcźerja w Dźěžnikezach, ß. — Hana Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 6. měrza: Mathilda Marja Olga, Jana Ernſta Nowaka, dźěłacźerja a wobydlerja, dź., 4 l. 15 d. — Auguſta Luiſa Rychtarjez, njebo Jana Rudolfa Rychtarja, bywſcheho ſararja w Kotezach, mandźelſka, 68 l. 7 m. — 7. Jurij Jarſchka, dźěłacźer ſ Klukſcha, 38 l. 4 d. — Handrij Kapler, wobydler gmejnſkeje khěže w Khelnje, 83 l. — 13. Handrij Hórbaſchk, khěžkař a dźěłacźer w Matym Wjelkowje, 74 l. 2 m. — 16. Jan Broda, něhduſchi ſchoßar, napoßledku wobydler w Libuchowje, 75 l. 1 m. 16 d. — Handrij Pětſchka, khěžer a pjekarſki miſchtr na Židowje, 69 l. 4 m. 10 d.

Katholſki Poſoł. 1884. Cžo. 6. — Wopſchijecźe: Pod kotrymi wumělenjemi dobudźeſch wotpuſti „kſchižowoho puca" abo ſtacionow? — Sydom ſwjatoſcźow abo ſakramentow w khlódku wſchědnoho žiwjenja. I. Kſchcźeńca a kſchcźizna. — Bludniczka. — Z Lužicy a Saſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Wſchelcźizny. — Należnoſce towarſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězuſoweje w Baońju. — Za cyrkwičku ſ. Józefa w Hajnicach.

Serbſki Hospodař. 1884. Cžißło 6. — Wopſchijecźe: Burow pijelžy. V. — Kak měła płódnoſcź pěſkow ßo powyſchicź? IV. Porjedźenja pěſkocźneje bróſdy. — Roſwuczoważe dróbnoſcźe. — Stare burſke prawidła. Překlepany Boſcij. — Praſenička.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 16. haprleje młyn cžißło 10 w Kotezach, ſ leżownoſcźemi na 7468 mk. taksirowany.

Na pſchedań: Kubło w Ssmolizach ſ 65 kórzami pola pſches ratarja J. Gräfu w Budyſchinje. — Korczmarſka žiwnoſcź w Borſchcźi. — Khěža w Debßezach cžißło 6.

Telegrafiſki bureau w přědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wjecźor 9 hodźin.

Placźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

15. měrza 1884.

Žitowy dowos: 3272 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	9	23	10	48	9	82	10	54
Rožka		7	85	7	97	7	85	7	97
Jecźmjeń		7	25	7	46	7	25	7	43
Wowß		7	—	7	40	7	—	7	20
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny		1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſłóma	600 =	24	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 802 ſchtuk, ſchtuka		9	—	23	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Drażdźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 55—58 mk., 2. druźiny 46—50, 3. druźiny 40—43, 4. druźiny 35—38 mk. po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—41 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—50 np., 2. druźiny 26—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. měrza: Kraßne.

Ša žónſke!

Hižo cźaſto ßmy žony a holzy ſkorźicź ßkyſcheli, ſo po naloženiu toho abo tamneho poruczeneho ßrědka w měſto położenja wjazy bolośćow ſaſtupi. Toho dla njech my ſ tutym wſchitkich, kiž maja trjeba wotewrjaze ßrědki naložecź, pſched tym warnujemy, ſo njebychu ßylnje wotwodźaze ßele, wodźicźki, pillekabo mixturu wužiwali, ale ſo bychu jenož wot prěnich lěkarſkich woßebnoſcźow jako ſpodobnje a wěſcźe ſkutkuje poruczene haptykarja R. Brandta ſchwajcarſke pille, kotrež ßu w ſnatych haptykach dóſtacź, naloželi.

Jězdy
Hamburgskich póſtskich parolódźow.

„Gellert" 27. februara z **Hamburga,** 11. měrca do **Newyorka** přijědźe. **„Rhenania"** 10. měrca ze **St. Thomasa** do **Hamburga** wotjěła. **„Holsatia"**, z nawječorneje **Indije** jědźo, 11. měrca do **Hamburga** přijěła. **„Hamburg"** do **Rio de Janeiro** 8. měrca přijěwši. **„Rosario"** 6. měrca z **Montevideo** do **Europy** wotjěwši.

W Hamburgu. **August Bolten,** Wm. Miller's Nachfolger.

Młyn na pſchedań.

Młyn ſ dobrej wódnej mozu, **zyle maßiwny,** ſ 3 franzowſkimi gankami, ſ 1 kónczkowatym (Spitzgang), ſ dobrym cźiſcźenjom, ſ dwójnym zylindrom, derje ſrjadowany, k tomu 21 kórzow dobreho pola a łukow, ſe ſatwarjenej mlócźazej maſchinu, wódne cźerjenje, **wſcho w najlěpſchim twarſkim porjadku,** je ſe žiwym a morwym inventarom hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Hdźe? to wukaże na pißne napraſchowanje pod **P. H. D. 333** a hewak tež ertnje wudawarnja Serb. Nowin.

Moja rjenje wutwarjena **khěža** ſ bróžnju a ſ hródźemi je dla druheje kupje hnydom na pſchedań. Je to woßebje ſkładna kup ſa krawzow, dokelž je tudy krawſtwo wote mnje 6 lět ſ dobrym wuſpěchom wjedźene a to pſchi dobrym a trajnym dźěle, tak ſo by móhł krawz, wote mnje kupjazy, moje dźěło tež hnydom pſchedewſacź. **E. Krawz** w Luſy.

Wětrnik,

maßiwny, ſ dwěmaj gankomaj, kaž tež ſ dwěmaj kórzomaj role, k njemu ßłuſchazeje, je dla wotemrjecźa wobßedźerja w **Kocźinje** pola Kulowa hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche wukaże wudowa **Schneiderowa** tam.

Khěžna a ſahrodna leżomnoſcź ſ někotrymi wobydlenjemi a kraßnym wuhladom je płacźiſnohódnje na pſchedań. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Ssadowe ſchtomiki najlěpſchich druźinow, kaž tež woßebje rjane **wiſchnjowe ſchtomiki** ßu tunjo dóſtacź w ßadowni w **Skanezach.**

E. Domſch.

Khójnowe ßadźeńki.

Wulka dźělba rjanych, ßylnych, jenolětnych khójnowych ßadźeńkow je na pſchedań pola hoſcźeńzarja **Rudolfa Wenzela** w Laſu.

Cźrjewa k dźěłanju kołbaßow we wſchěch druźinach,

ßwinjaze mjaßo, zyheltokſte, punt po 60 np., atd. poruczja

Ernſt Lehmann
na žitnych wikach.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Nowe ßedło ſ **wſudu** je na pſchedań. Hdźe? to je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

K nałětnjemu ßadźenju poruczam **ſahrodniſtwo w Maleſchezach jabłuczíny, kruſchwiny a wiſchnjowe ſchtomiki.**

C. Thomas.

Prawdźiwe
ſelene maſanſke mydło

k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedźe dźěła

mydłowa fabrika
H. Puy w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Njekaſchluj!

Jenož prawe ſ tej ſnamku:

Sſkodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótſławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopośnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſcźi, ſazwanju, ſchiju-** a **brótſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ßuchocźinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipośnaczow mamy tež **dźakne pißmo Jeho Jaßnoſcźe němſkeho khěžorſtwoweho kanzlerja, wjercha Bismarka.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Drjewowa awkzija.

Na

Njeßwaczilskim majoratskim reviru

budża ßo

wutoru 25. měrza t. l.

ßlědujże nastajane **wužitkowe a palne drjewa,** jako:

100	klozow (rospaczenych drjewow),	w wotdźělenjach 12 do 22
150	Rm. palnych schczěpow,	
90	= kuleczkow,	
200	= pjeńkow,	
50	liśczodrjewowych dołhich hromadow,	
10	khójnowych dołhich hromadow,	
10	stotnjow sbytkowych walczkow,	
120	Rm. walcziny	

pod wuměnjenjom naßadżenja a pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschеßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi Nowowjeśczanskich polach wotdźělenje 16 rano w 9 hodźinach.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
H. Nieprašk.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach **Minakalskeho knjejstwa** budźa ßo na ßlědujźych dnjach dopołdnja wot 1/2 10 hodźin sa hotowe pjenjesy na pschеßadźowanje pschedawacź:

1) **Schtwórtk 27. měrza t. l.** na **Drobjanskim reviru:**
8 khójnowych schtomow,
3 khójnowe klozy,
38 Rm. mjehkich pjeńkow,
10,5 Rm. mjehkich schczěpow,
43 žerdźi a sbytkowych hromadow a
30 hromadow wulěßowanskich žerdkow.
Shromadźisna na Pßowjanskej schczěžźy pschi wuběharni.

2) **Wutorn 1. haprleje t. l.** na **Łupjanskim reviru:**
46 twarskich schtomow,
21 Rm. khójnowych schczěpow,
43 Rm. khójnowych pjeńkow a
53 hałsowych a žerdźowych hromadow.
Shromadźisna pschi hajniskim domje w Bukowzy.

W Minakale, 20. měrza 1884.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

8—10 wubrakowanych khachlow

po 15 mk. po 20 rózkach a 40 khachlizach ſ 2 symſomaj ma na pschedań

W Budyschinje. **H. R. Teutscher,**
hornczeŕski mischtr.

Spěschnu abo **ſtrbłejchu** po waženju płatu, pschedźena atd. wobliczenu, **barby k ßamobarbjenju** wołmy, płatu, pschedźena atd. (prawdźiwe) pschedawa drogowe wotdźělenje

měschczanskeje haptyki w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Olberndorfske runklizowe ßymjo

kaž też **ßymjo cźerwjeno-** a **běłohłojczkateho kaka** a wschelakich **ßołotowych** družinow, kaž też wschě druhe pólne a sahrodne ßymjeschka porucza **Traugott Richter** pschi mjaßowych jětkach 3
hewak na mjaßowym torhoschczu 6.

Rigaske lane ßymjo w **tunach, schlesynske lane ßymjo** w **měchach, cźerwjeny, běły, žołty** a **schwedski dźeczel, timothejo-, mjedo-, kulo-** a **rajtrawu, luzernu, oberndorfsku runklizu, cźerwjeny** a **łubjaty kał** dósta a porucza

E. F. Schippang.

Wosjewjenje.

So bych ßwój bohacze wuhotowany skład wschelakich **khachlow** trochu wurumował, pschedawam po kóždej, jenož něhak pschimĕrjenej płaczisnje, haj khachle hižo wot 12 mk.

Moritz Großmann, hornczeŕski mischtr
na kamjentej haßy pódla turnskeje hale.

Nowy twarski kalk je dźenßa ßobotu saßo dóschoł; jenolětne strowe **khójnowe ßadźeńki,** na pěßaczjnej leżomnosczi naplahowane, tyßaz sa 80 np.;
jědźnu, skótnu a hnójnu ßól,
tšěschne a murjeŕske zyhle
porucza

F. Fischer
na dwórnischczu w Łasu.

K konfirmaziji!

poruczam najtunischo:

žonjaze schtrympy, běle a brune	35 np.,
rüsche	10 np.,
ßekle	metr 20 np.,
korsetty	100 np.,

zanki, ſwjasne rubischka, khornarje, manschetty, zwjernowe rukajzy, medaillony, bróſche, rjeczaſki wokoło ſchije, nawuſchniki atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Czišło 24 w Nowej Wßy pola Žiczenja ßu **schmrěkowe žerdźe** a **žerdki** wschěch družinow na pschedań.

Sporuschk,

kiž njeje wot cźeŕwjow wobožrany, kupuje

měschczanska haptyka w Budyschinje

na hłownym torhoschczu czišło 6.
Max Schünemann.

Kóſlaze kóżki,

toho runja też wschě druhe družiny **ßyrych kóżkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczisnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy.

Kedźbu!

Knotowe kóżki kupuje, je-li móżno, runje wudrjene a sa schtuku 3 abo 4 np. sapłaczi

L. Fleischer, kóżkaŕ
na swonknej lawskej haßy czo. 18.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenož ßobotu w Grützner ez domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy.

K nawjedźenju!

Czo. 11 Serb. Nowin (15. měrza 1884), je-li czište, nasad kupuje

wudawarnja Serb. Nowin.

Žołty wjeßny wósk

kupuje a sa njón wschomóżno najwyschschu płaczisnu sapjacźi

Robert Adam
na swonknej lawskej haßy 5.

Hußaze pjerje

kupuje pschezo

Fröda w Budyschinje
w rybjazych wrotach.

Czišło 5 w Lichanju pola Klukscha je dospołny **kowarski grat** k wulkemu dźěłu na pschedań.

Spěwarske knihi

ſ dróbnym a tołstym czischczom, w jednorych a woßebnych ſnatych **hódnych ßamowjasanych** swjaskach porucza najtunischo

M. A. Wetzka
na mjaßowym torhoschczu.

Direktne
póſtſke parołódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** tóždu
ßrjedn a njedźelu
ſ němſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobſtara
Albert Meisel w Budyschinje.

Dźěći młodſche 12 l. ſa połojn. młodſche 1 léta **9 ſ.**

Expedicija otwrjena **№ 80.** Kajita **№ 300.**

W wudawarni Serb. Nowin je sa 1 hriwnu dóstacz:

Swjaty póst.

Khrystußowe czerpjenje, we wschěch dnjach póstneho czaßa s khěrluschemi, wopomnjenjemi a modlitwami ßwjeczene. Wot M. Domaschki, fararja w Noßaczizach, s nakładom ßerbskeho luth. knih. towarstwa.

Serbske spěwarske

porucza w woßebnych a jednorych swjaskach

Bernhard Gelbe, knihiwjasar na mjaßnym torhoschczu czo. 4.

Richard Neumann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy cz. 6

porucza ßwój wulki

khofejowy skład

ßyry, punt po 70—160 np.,
paleny, punt po 90—200 np. (tydzeńszy 2—3 ras nowy paleny).

Wschě druzziny ßu ßylne a czischcze kłodza.

Saßopschedawarjo sa woßebje tunje płaczisny dóstanu.

Khofej,

ßylnje a czischcze kłodzazy,
punt wot 80 np., w zykym najtunischo, porucza

Clemens Kahnt w Kamjenzu.

Na **ratarskej wuczerni** w **Budyschinje,** kaz tez na **hadplahowazej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, sapoczmu ßo **póndzelu 21. haprleje 1884** nowe wuczenja. Dalsche wukasanje dawa **direkzija.**

Czescenym wobydlerjam **Rakez** a wokolnoscze s tutym wossjewjam, so ßym wot 21. merza ßwoje wobydlenje do **nehduscheho kralowskeho wustawa sa widlischczatych** — kotryz je nětko wustaw sa ßlepych — pschepokoził. Moje skutkowanje to ßame wostanje, kajkez je hacz dotal było.

W Rakezach, 11. merza 1884.

Dr. med. Bessert,
lěkar.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadzenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodzin.
Khudym darmo.

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

dopósnaty najlepschi, **je-li niz jeniczki wo prawdze sprawny hrědk** psche wupadowanje, kaz tez k pschisporjenju włoßow (njech ßo czitaja wopißma a wjetsche nawěschtki). Tule tinkturu ma w Budyschinje jenoz **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Linka** w bleschach po 1, 2 a 3 mk. na pschedan.

Dwě holzy mózetej dobru a tunju pensiju dóstacz. Dalsche je shonicz na schulerskej haßy 3 w pjekarskich khlamach.

Pyta ßo holza 18 hacz 20 lět wot pschistajazeje zony **Heynoldoweje** w Budyschinje.

Piwowobstararja,

kiz móze hnydom sastupicz, pyta **piwarnja w Njeßwaczidle.**

Maly poßoncz ßo na hosczeńzarske kubło w Prěczezach pyta.

Wuczobnik, kotryz chze **pjekarstwo** nawuknucz, pschi czimz ßo do zaneho wokolonoscherskeho dzěła njetrjeba, móze do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Augusta Klingsta** na snutskownej lawskej haßy.

Wuczobnika pyta krawz **Ferdinand Winkler** w Radworju.

Wuczobnik pytany!

Sa moje **kolonialno- a zelesotworowe khlamy** pytam **wuczobnika.**

Clemens Kahnt w Kamjenzu.

Nowopaleny twarski a rólny kalk

w prima-dobroscżi po pschimernje tunich płaczisnach poruczatej

kalkpalerni w Niskej a Cunnersdorfje

R. Plümecke

(prjedy **Siebörgerjez herbja**).

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucza jara pekne **schottske drastne tkaniny,** stary łohcz wot 20 np., **czorny mohar** a **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach, **módroczischcz** w najnowschich mustrach jara tunjo, **hosenzajki** a **jakowe poczehnjenja** wot 25 np.

C. Domaschka w Budyschinje

pódla kralowskeho hamtskeho hetmanstwa.

Po tych ßamych płaczisnach, kaz ßo to w druhich tajkich konkurrentnych pschedawarnjach stawa, mam na składze a pschedawam:

czěsku brunizu a **kamjentne wuhlo** wschěch druzinow,
kowarske wuhlo a **hornjoschlesynske kamjentne wuhlo** najlepscheje dobroscze,
shorjelski kruchaty kalk, } stajnje w czerstwej czistej tworje,
gogolinski „ „ }
ff. stuzenu koscżinu, ammoniak-superfosfat, spodium-superfosfat a **kalijowu ßól** letuscheho kupjenja,
w dobrych nowych mechach, pod rukowanjom dobroscze.

Ssmjercz a rów

njepokutneho hrěschnika.

Haj, pola sprawnych czlowjekow
Wschak rów to czische kózko rěka,
Tak njeje pola hrěschnikow,
Hdyz stóstnik rad psched rowom czeka;
Hlaj, won wschak we, so psches rów dze
Pucz k satamanstwu do hele.
A khrobły hrěschnik — mi ßo sda —
Hdyz budze na rów dopomnjeny,
Ssrjedz ßwětneho won wjeßela
Je won kaz zyle satorhnjeny,
Hlaj, do hrěschneho wjeßela
Hlóß jemu ręczi ßwědomnja.
Ach, toho khróbloh, hrěschnika,
Hdyz wo ßmjercżi jom' powjedaju
A jeho na rów dopomnja,
Dha jeho borsy roshněwaja;
Haj, ßmjercz a rów — to jemu je
Wschak něschto jara satraschne.

Tak khodzi w ßwěcze bjesbózny,
Czaß hnady jemu borsy wuńdze,
Won njeje k ßmjercżi hotowy,
Duz ßmjercz ßnadz nahle k njemu dóńdze,
Kak srudnje won nětk zalosczi,
So njebě prjedy mudrischi.
A hdyz ßwój běh tu dokonja
A leži w ßwojim ßmjertnym kozu,
Dha ßwědomnje joh' dopomnja
Tak srudnje na tu prawdosczBozu:
Won widzi jenoz psched ßobu
To satamanstwo — ßwoju msdu.
Kak stysknowy pak stóstnik je!
Won zalosczi na ßmjertnym kozu,
Won se stysknosczu njewě hdze —
Njej' prjedy pytał hnadu Bozu,
Won nima nětk — o srudoba! —
Tu zanoh' luboh' Sbózníka.
Swój běh, kiz je bjes Boha schol,
Won ma nětk zyle dokonjany,
A psched ßobu won symny rów
Nětk widzi wschitkón nastrózany.
Rów je jom' jama satraschna,
Do kotrejez ßo lehnucz ma.
Won we, so junu budze joh'
Tón prawy ßudnik wolacz s rowa.
O běda czi, ty stóstniko,
Wschak tehdy stysk cze wobda s nowa;
Kak wopuschczisch nětk njerad rów
A dzesch psched Bozi ßudny stół.
Haj stóstnik, — moji najlubschi!
Tón chzył nětk rady w rowje wostacz,
(Tón rów pak jeho njerodzi,)
Won we, so Bóh joh' budze khostacz,
Ach njepokutnom' hrěschnikej
Po ßmjercżi zana hnada njej'.
Haj, tam tón stóstnik stysknjwje
Ssej s płaczom Bozu hnadu zada,
Tam rěka pak: Nětk posdze je,
Nětk po ßmjercżi njej' zana hnada!
Haj je zywjenjom sawesze
Ta hnada Boza pschestanje.
O derje, derje kózdemu,
Kiz dohlada ßo s czaßom tudy
A czini wernu pokutu,
Wschak kózdy je tu hrěschnik khudy;
Jow kózdemu Bóh hnadny je,
Hdyz proßy jeho pokutnje.
Ty pak, o luby Sbózniko,
Daj Ty psches Twoje krwawne rany,
So dohlada wschak kózdy ßo,
Prjed' hacz je psches ßmjercz wotwolany,
A czini wernu pokutu
Prjed' hacz je ßmjercz na jasyku.

Pětr Mlónk.

Najwutrobnischi dzak!

Sa wscho czestne skutkowanje, kotrez je ßo pschi poßwjeczenju dr. M. Lutherowho wopomnika, wot naß postajeneho, se wschelakich stron stako, ßo my tudy najpodwólnischo dzakujemy. Woßebje prajimy ßwój najwutrobnischi dzak knjesej duchownemu **Jäkelej** sa jeho jadriwu němsku a serbsku rěcz, knjesej wuczerjej **Wólfej,** kiz je se schulskimi dzěczimi ßwěru ßobuskutkowak, knjesej gmejnskemu prjódkstejerjej **Schrybarjej** sa wjedzenje, naschej młodosczi sa kraßne wupyschenje wopomnika a sa srjadowanje czaha, kaz tez wschitkim druhim, kiz běchu ßo na naschim ßwjedzenju wobdzelili.

Hnaschczenjo.

Kak

nasch **kud** ptaka, kiz němski „Birkhuhn" rěka, serbski mjenuje? — Schtóz to we, chzył nam to dobroczliwje k wjedzenju dacz.

Wudawarnja Serb. Nowin.

(K tomu czißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 12 Serbskich Nowin.
Ssobotu 22. měrza 1884.

Kedźbu!

Wot dźenšnischeho dnja pschedawam:

šwinjaze mjašo, 4 porsty tučne, punt 58 np., mjenje tučne pt. 55 np.,
šadleschčzo . . . . . pt. 68 np.,
šyry pólčz . . . . . = 68 np.,
jara tučnu běłu kołbašu = 70 np.,
runje schkrjene šadło . = 60 np.,
šuscheny pólčz . . . . = 80 np.

Schtóž 3 pt. šuscheneho pólčza s wješnych abo bachonskich šwini kupi, dóstanje punt sa 78 np.

Otto Pötschka
na kotołskej hašy (Kesselgasse) čz. 28.

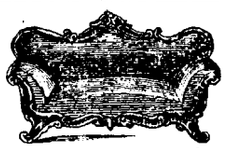

Sofa a **matrazy, sčinowe** a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hač k najlěpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza

K. A. Benedict
na šnutsknej lawskej hašy 8.

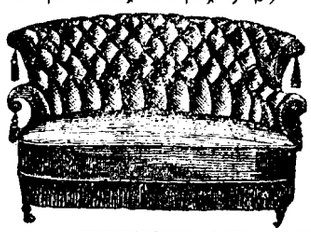

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcze tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** šamšneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo

K. A. Benedict
na šnutsknej lawskej hašy 8.

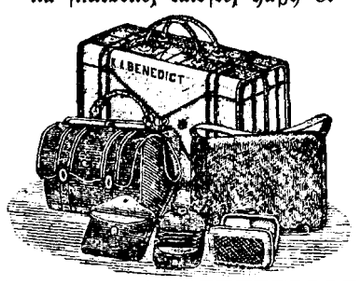

Ssyry khosej,

punt wot 70, 80 hač 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hač 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

H. Horn

fabrika mužazeje, žonjazeje a dźěčzazeje drasty

25 na bohatej hasy 25

s napschecza hosčzeńza „k winowej kiči"
porucza

wobleczenja sa konfirmandow a konfirmandki

w wulkim wubjerku po spodźiwnje tunich płaczišnach.

Emil Lorenz

w Budyschinje
na bohatej hasy 7
najtunischa a najsprawnischa pschedawarńja

drastnych stoffow

a poruczam ja jako wošebitosć

čzorne kaschemiry

najwošebnischich fabrikatow a po **wumytźe najtunischich płaczišnach.**

Dale na mój wulki skład **katunow, módroczischcza, schórzuchow, koschlow** atd. atd. po jara tunich płaczišnach kedźbne czinju.

Emil Lorenz

w Budyschinje na bohatej hašy 7.

K konfirmaziji

poruczam rjany wubjerk

czornych kaschemirow a mohairow

po wurjadnje tunich płaczišnach.

M. Th. Pech.

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

porucza, šwoju lětuschu inventuru skónczíwschi, wjetschu dźělbu dosad stajenych wězow kaž: **drastne tkaniny, pol-** a **czistowołmjane šuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **małych rubischkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich płaczišnach, so by šo twora prawje rucze pschedała. Bjes tworami žanych skaženych wězow njeje, ale jenož dobra twora šo pschedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proša

M. Th. Pech.

Ad. Rämsch

na butrowych wikach

porucza **zokorosyrop** wošebneje **šłódkosče,** punt po 18 np., najlěpschi **šwinjazy schmalz,** pt. po 64 np., **khosej,** paleny, pt. po 84, 100 a 120 np., **jerje,** wulku wubjernu tworu, kopu po 5 mk. 20 np. a 5 mk., kaž tež rest wobschkodźeneho **rólkateho tobaka,** pt. po 30—50 np.

Rajš!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunischo, porucza

Gustav Poser
na jerjowej hašy.

Khosej!

Kampinas, šyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewšaczu 10 puntow poměrnje tunischo, wubjernje derje šłodźazy, porucza jako płaczišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej hašy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
šu dostacz pola

Gustava Posera
na jerjowej hašy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w šnatej dobroschči
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej hašy.

Cement

wubjerneje dobroschče ma stajnje wulki skład po najtunischich płaczišnach **Otto Engert.**

Schtomowski wósk

wubjerneje dobroschče, w rołkach a židki porucza tunjo

Otto Engert.

Prima schtajerski **djeczel, lane ßymjo** w tunach, **jendżelskn rajtrawu,** wschitke **ßuche warjenja, majßowy schrót, sornopizu sa ßwinje** s tutym płaczisny hódne poruczam. Też skasanja na prawdźiwy **probstajski wowß** a na **probstajski jeczmjeń** (schottskeho ßempschińdźenja) horje bjeru. Skasanja pak njech ßo bórsy sczinja.

S poczesczowanjom

Ernst Schmiß w Budestezach.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlepschich druzinow, jara derje ßkodżazy, poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Turkowske a czeske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlepsche** 55 np., poruczа jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dóstacz:

Jutrowne jejka. 30 np.
Dobroty, dziwy a ßudy Boze. 50 np.
Ssadowa knizka. 18 np.
Ajedźela. 25 np.
Sserbske baßnje. 25 np.
Wosobny dar. 25 np.
Spewy sa ßerbske schnke. 25 np.
Genovefa. 50 np.
Napoleon I. a jeho wójny. 50 np.
Oberlin. 25 np.
Najwuzitnischi pschecelzo ratarstwa a hajnistwa. 60 np.
Wenczk stjalkow. 30 np.
Jan Michal Budar. 10 np.
Sahrodnistwo. 50 np.
Sso swoni mer! 20 np.
Sswernaj ßußodaj. 30 np.
Ernst a Albert. 30 np.
Kral Pribysław. 25 np.
Peseń wo zwonu. 20 np.
Wjetscha czitanka. 100 np.
Khérlusche a spewy wot **Pětra Mlónka.** 5 seschiwkow po 50 np.
Sesć spewow serbskich. 100 np.
15 narodnych spewow. 150 np.
Na Hrodźišću. 50 np.
Najrjeńsche ludowe bajki. 40 np.
Naša Wowka. 4 seschiwki po 50 np.
Syntax der wendischen Sprache in der Oberlausitz von Georg Libsch. 3 mk.
H. Zejlerja zhromadźene spisy. 2 seschiwkaj po 3 mk.
Kschiż a polmeßaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.

Dospolna wupschedań.

Czo. 12 na ßerbskej haßy czo. 12.

Mużaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po ßmeschnje-tunich płaczisnach, so bych ßwój skład hotowеje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Drogowe wotdźelenje meschczanskeje haptyki

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

Max Schünemann

porucza **schkleńzuroskußatu tintu (Glasätztinte),** s kotrejż móża ßo na lóhke a tunje waschnje piwowe a druhe schkleńzy atd. se sakońszy żadanej ßmużku wopschijecza wuhotowacz. Wukasanje, kak to sczinicz, je pschiwdate. 1 ßada sa 400 schkleńzow płaczi $1\frac{1}{2}$ mk.

Zidki schtomowski wósk w blachowych buschkwjach, s pinslom namasacz;
husty schtomowski wósk,
schtomowski wósk w czeńkich a tolstych żerdkach, płaczisna a hódnosczy każ snata. —
Czisczopomada, ßlebroczisczy, czisczomydło, czisczopólver, czisczowoda, schmirgel w tsjoch wschelakich gradach hódnosczе.
Salmiakoduch. Terpentinowy wolij. Luczlany wolij.

Tuni syrop.

Dobry czisczeny syrop punt po 16 np., najlepschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Namakana!!!

Přez njesprócniwe studije je so Dr. z **Benden** skónčnje radźiło tajku

włosowu pomadu

wuslědźić, wo kotrejż móże so **ze wšém prawom** rjec: **wona dopjelnja swój prawy wotpohlad.** W cyle krótkim času napłodźi tuta pomada połne a sylne brodźine a hłowine włosy a zadźéwa wupadowanje włosow. **Wunamakař rukuje za wšećewérny wuspěch.**

Płaćizna za flakon Mk. 3.50.

Jenoż prawdźiwu ma ju na předań knjez **Ed. Link** w Albertskej haptycy w **Lipsku.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

28 millijonow 799 tyßaz 108 schößnakow 6 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a ziwjenje-sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkař **Ernst Walther** w Budyschinje.

Prawdźiwe dr. Retschowe sarybowanje pschebrunu

je najlepschi wobarazy a hojerski ßredk pschi disteritis, brunej, kaschelu, salsach a subybolenju a je jenoż tehdy prawdźiwe, hdyż je powuczaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždżanach“ wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Retschowa pschetlarska a ziwjenska wódka

je wubjerny ßredk pschebrunu wsche żołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosczе. S powuczazym pißmom k nałożenju dóstacz we wschěch haptykach.

Wot najwjetscheje wažnosczе sa

wocži kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wérnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot léta 1822 ßwětoßławna. Dóstacz w ßlakonach po 1 mk. w měschczanskej haptyzy knjeza **Max Schünemanna** w Budyschinje. — Njech ßebi pak kóždy wěsce **jenoż** wérnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** żada. **Zanu druhu.**

Wucżahi s listow: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Jedyn pschecżel mje na Waschu **prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku,** kotruż wón ßam nałożuje, jako na **wubjerny ßredk** kedźbneho sczini. (Skasanka.) Schotten, febr. 82. J. Moldauer. Dale: S pomozu dobreho pschecżela ßym bleschku Waschеje **prawdźiweje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki** dóstał, kotraż je mi **wołzbje** derje ßłużiła. Landeshausen, febr. 82. Joh. Dietz. Dale: Proschu wo pschipóßłanje Waschеje **wschudże khwaleneje, kraßneje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki.** Unterwittighausen, febr. 82. Joh. Geiger.

Kedźbnosće hódne.

Epileptiszy, widlischczazy a nervo-czerpjazy

namakaja wěstu pomoz psches moju methodu. Sapłaczenje po widomnym polěpschenju. Listne radudawanje. Sta sahojenych.

Prof. Dr. Albert.

Sa dobre wuspěchi psches franz. wědomnostne towarstwo s wulkej słotej **medaillu 1. klaßy** wusnamjenjeny.

6, Place du Trône, PARIS.

!! Darmo a franko !!

pósczelu na požadanje wukasanje k wuhojenju wopiłstwa, też bjes wjedźenja wopiłza.

Theodor Sattler w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 29. měrca 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **2. štwórtlěto 1884** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadźa. Čzi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płacza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Jeho Majeſtoſcz kral Albert je ßo, kaž tydźenja pißachmy, 21. měrza do Barlina podał, ſo by tam naſajtra Jeho Majeſtoſczi khěžorej a kralej Wylemej k jeho 87. narodnemu dnju w ßwojim mjenje, kaž tež w mjenje zyłeje ſakſkeje kralowſkeje ßwójby ſboże pſchał. Prynz Bjedrich August, kiž bě tež ßobu jěcz chzył, běſche pak ſkónczńje tola doma woſtał, dokelž běſche jeho nan, kralowſka Wyßokoſcz prynz Jurij, khětro ſtraſchnje na woßypizy (maſry) ſkhorił. — S khoroſczu prynza Jurja je ßo pak mjes tym tak porjedźiło, ſo je ßo wſchón ſtrach minuł. Lěkarjo praja, ſo prynz ſa krótki czaß zyle wotkhori. — Jako kral Albert 21. měrza dopołdnja $^1/_2$12 hodźin po żeleſnizy do Barlina na anhaltſke dwórniſchczo pſchijědźe, jeho tam khěžor ſ krónprynzom a druhimi prynzami najwutrobniſcho witaſche a potom ßo wſchitzy w hromadźe do khěžorſkeho hrodu dowjeſechu, hdźež krala Alberta bórſy w jeho ſtwě poſtrowichu. — Schtož wuradźowanja ſakſkeho ßejma, kiž je ßo 27. měrza ſa tón krócz ſkóncził, naſtupa, dha bychmy w napohladu jeho poßlenich jednanjow ßnadź na to ſpomnicz měli, ſo je ßo poniżenje gruntſkeho dawka, kaž tež wotſtronjenje dawka wot ßwinjerěſanja wotpokaſako, tak ſo dale pſchi tajkim dawanju woſtanje. A ſchtož ſchußejowy a moſtowy dawk naſtupa, dha bě prěnja komora wobſankka, ſo dyrbi tež tón tajki woſtacz, kajkiž je dotal byk. Ale druha komora ßo ſa jeho wotſtronjenje wupraji a ſtej ßo potom wobej komorje pjeczża na to waſchnje ſjednakej, ſo krajny ſchußejowy a moſtowy dawk hakle ſ kónzom lěta 1885 ſpanje. S tym ßo tón krócz poßlednje jednanja wo krajne dokhody a wudawki ſkónczichu.

— S Barlina pißaja, ſo je ßo němſkemu khěžorej a pruſkemu kralej pſchi ſkładnoſczi Jeho narodneho dnja 22. měrza wſcha móżna czeſcz a luboſcz wopokaſaka a to niz jenoż wot Jeho khěžorſkeje-kralowſkeje ßwójby, ale tež miniſtrjo, pſchedßyđźi němſkeho a pruſkeho ßejma, ſaſtupjerjo wſchelakich měſtow ßu jeho ſe wſchěm poczeſczowanjom poſtrowili. To ßame je ßo jemu tež wote wſchitkich němſtich kralow a wjerchow, kaž tež wote wſchelakich wukrajnych knjeżerjow dóſtało. Měſto Barlin bě wjeczor rjenje illuminirowane a w druhich měſtach němſkeho khěžorſtwa ßu khěžorowy narodny dźeń pak na tajke pak na hinajſche waſchnje ßwjeczili. — Sakſki kral je na Božej mſchi pobył, kotraż ßo na tutym dnju w Barlinje w tamniſchej katholſkej zyrkwi wotdźerża, a je ßo ſ druhimi woßebnymi knjeżimi tež na pyſchnej hoſczinje na khěžorſkim hrodźe a na druhich ßwjedźeńſtich ſkładnoſczach wobdźělił. Póndźelu 24. měrza pſchipołdnju je ſaßo do Drażdżan domoj pſchijěł. — Jako pſchedßyđſtwo němſkeho ßejma khěžorej k narodnemu dnju ſboże pſchejeſche, rěcz tež na ſkutkowanje němſkeho ßejma pſchińdźe. Pſchi tym khěžor rjeknu: „Ja ßo twjerdźe nadźijam, ſo ßo ſakoń, pſchecziwo ſakhadźenju ſozialiſtow daty, ſ nowa podlějſchi. Ja wotpohladanja ſozialiſtow ßam derje ſnaju, pſchetoż ja ßym to na krwawne waſchnje naſhonił. (Do khěžora, każ je ſnate, ßo dwójzy tſěli). Hdyż ßo tajke podlějſchenje ſ nowa njepſchiſwoli, dha mózu to jenoż ſa njepſchecziwſtwo pſchecziwo mi ſpóſnacz.“

Awſtrija. S Wina pißaja, ſo budźetaj holczej mordarjej Hugo Schenk a Schloßarek najſkerje 19. haprleje na ſchibjeńzy wobwěßnjenaj, Khorla Anton Schenk budże pak ßnadź wot khěžora wobhnadźeny. Hugo Schenk, ſo by ßo tajkeje hanibneje ßmjercze minuł, nětko na wſche waſchnje ſa tym pyta, kak by ßebje w jaſtwje ßam ſkónzowacz móhł. Toho dla dyrbi wo dnjo a w nozy ſtajnje jedyn ſtražnik (wajchtař) pódla njeho ßedźecz, kiž bjes pſchestacza na njeho kedźbuje. — W Djakowaru (w Sſkawonſkej) mějachu wóndano khětro ßylne ſemjerżenje, kotrež jara wjele khěżow wobſchkodźi. Wulka tamniſcha zyrkej, kotruż je djakowarſki biſkop Stroßmajer ſa ßwoje pjenjeſy natwarił, njeje pak ſchkodowała. Ludźo też żani żiwjenje ſhubili njejßu. — K czeſczi narodneho dnja němſkeho khěżora bě awſtriſki khěżor na ßwojim hrodźe w Winje pyſchnu hoſczinu wuhotowacz dał, na kotruż běchu němſki póßłanz wjerch Reuß a jeho knjeni mandżelſka, każ tež ſaſtojniży němſkeho póßelſtwa pſcheproſcheni. — W wuherſkim khołownym měſcze Pjeſchczi ßu wóndano wěſteho ſběżkarja wußlědźili, kiž Blau rěka. Pſchi tym je też na ßwětko pſchiſchko, ſo je wón jedyn ſ tych mordarjow, kotſiž ßu winſkeho pjenjeżnika Eiſerta wurubili a ſaraſyli.

Franzowſka. General Millot je do Pariſa powjeſcz póßłał, ſo je general Brière w tonkingſkim kraju twjerdźiſnu Thaj-Ngnin dobył. Franzowſojo njejßu żanych ludźi ſhubili, ſa to pak maja Chineſojo, kotſiž běchu tu twjerdźiſnu wobßadźili, tójſchto morwych a ranjenych. General Brière je tam někotre khorhowje a něhdże 40 nowych a ſtarych kanonow dobył.

Jendźelſka. S miniſtrom Gladſtonom, kiž běſche khětro jara ſkhorił, ßo ſaßo polěpſchuje. — S Egiptowſkeje pißaja, ſo ßu tam powjeſcze pſchiſchke, jako by jendźelſki general Gordon nimale ſe wſchěch ſtron wot njepſchecželow wobdaty był. Wokoło měſta Khartuma je tež wſcho pokne njepſchecželow. — Osman Digma, kotrehoż běchu Jendźelczenjo wóndano ſbili a k czěkanju nuſowali, je ſaßo něhdże 5000 ludźi ſebrał a chze ſ tymi na jendźelſke wójſko nadpad ſczinicz.

Rußowſka. Narodny dźeń němſkeho khěżora běſche ruſki khěżor na ßwojim hrodźe w Gatczinje wulkotnu hoſczinu wuhotował, na kotrejż ßo wón, każ tež ruſka khěżorka a ruſzy prynzojo wobdźělichu. Ruſki khěżor běſche na tule hoſczinu němſkeho póßłanza generala Schweinitza, każ tež pruſkeho generala Werdera a wſchitke ßobuſtawy němſkeho póßelſtwa pſcheproßyczź dał, a pſchi hoſczinje wón ßam ßławu na němſkeho khěżora wunjeße a wot hudźby hnydom pruſku hymnu piſkacz da. — W ruſkim měſcze, kotrež Kaluga rěka, regiment grenaděrow ſteji, ſa kotrehoż czeſtneho półkownika (oberſta) bu nětcziſchi němſki khěżor jako pruſki prynz wot ruſkeho khěżora Alexandra I. hižo w lěcze 1814 pomjenowany, jako tehdy Prußazy a Rußojo w hromadźe pſchecziwo Franzowſam wojowachu. Też tutón ruſki regiment ſańdźeneho 22. měrza narodny dźeń němſkeho khěżora na jara ßwjedźeńſke waſchnje wobjeńdże a płokownik Birjutow na khěżora Wylema ßławu wunjeße.

Amerika. Depeſche ſ Louiſiany powjedaja, ſo ma ludźom, kotrychż je w dolinje rěki Miżiżipi ſtraſchne powodźenje potrjechiło, wyſchnoſcz hnydom pomhacz, hewak dyrbja hłodu wumrjecz. — Pſchedßyda Arthur je knjeſa Sargenta, kiž je póßłanz w Barlinje, jako amerikanſkeho póßłanza w Petersburgu pomjenował.

List na redaktora.

Wyßokocžeſcženy knjes redaktoro! Nimale tſizecži lět je ßo mimuko, ſo je njebocžiczki murjeŕ Rachliza něktoruzkuliž pěßeń w Serb. Nowinach wotcžiſchcžecž dał. Haj, wón běſche pěßnjeŕ, ale pódla tež ßwěrny murjeŕ, kiž pſchi wſchěm pěßnjenju na murjeŕſtwo a jeho hładkoſcže a ſchkropawoſcže ženje njeſapomni. To je wón woßebje w ßwojej pěßni „Murjerjowa ſtórža a ſpokojenje“ najlěpje wobßwědcził a toho dla proſchu Waß, ſo byſchcže naſpomnjenu pěßeń, kotruž nětcžiſchi murjeŕſki a njemurjeŕſki ßwět tola wjazy njeſnaje, ſ nowa w Serb. Nowinach wotcžiſchcžecž dali. Ja ßym toho dla tutu pěßeń — hacž runje mi to žel cžinjeſche — ſe ßwojich ſtarych Serb. Nowin wurěſnuł a Wam póßłał a nadžijam ßo nětko, ſo ju tež ſ wěſtoſcžu ſkerje a lěpje wotcžiſchcžicže. — Waſch najpodwólniſchi Jan Balak, murjeŕ w Jamnom pola Klětneho.

Murjerjowa ſkórža a ſpokojenje.

Ssu ßnadž jenož murjerjo
Tajzy ludžo na tym ßwěcže,
Kotſiž palenz pijeja,
Njech je w ſymje abo w lěcže,
Wſchědnje wſchědnje pſchewjele,
Wjazy hacž jim trjeba je?!
Njeſłodži ta luba juſchka
Žanom' druhom' cžłowjekej?
Njeje žana lacžna duſchka
Wjazy, kiž ßo džerži k njej —
Hacž cži lubi murjerjo,
Kaž wſchak kóždy měni to.
„Hdyž je murjeŕ, dha tež pije!“
To je ſtare pſchißłowo;
„Kóždy murjeŕ do ßo lije!“
Sſłyſchiſch prajicž kóždeho:
Kóždy jenož murjerja
Ma ſa lacžnoh' cžłowjeka.
Widžiſch něhdže ty na dróſy
Abo ßnadž tež we korcžmi
Jenoh', kiž ma ßłabej noſy,
Derje wjazy njewidži,
Kotrom'ž ſchkleńczka ſchcžipaka
Bě kuſk derje ßłodžiła:
Prajicž budže wěſcže kóždy,
Kiž wſchak jeho njeſnaje
A joh' widži, kak ßo ſchmazy,
So to wěſcže murjeŕ je,
Dokelž jenož murjerja
K tomu kmanoh' ſpóſnaja.
Doſcž wſchak mokrych bratrow khodži
Na ſemi tu ſchěrokej,
Kotrymž tež tak derje ßłodži,
Jako žanom' murjerjej,
Kotſiž ſchkleńczku ſchcžipaka
Ženje ſazpicž nochzedža.
Tajki mokry bratr, hdyž pije
Sſwoju ſchkleńczku ſchcžipaka,
Dha ßo tſchaße a ßo wije,
Scžehnje hroſne bjeſwocža,
Praji: to je bjesbóžna,
Helſka jucha cžertowſka.
Wěſcže pak ßej kóždy tajki
Myßli ßam tak pſchi ßebi,
Kak wón tola je tak ßłódki
A tak derje ßłodži mi.
By ty ejmaŕ tajkoh' měŕ,
Tón by tebi derje tył.

Hdyž je błyſk a woheń ſtraſchny
Skaſył zyłe twarjenja,
Pſchewobrocžił cžłowſke domy
Do procha a popjeła,
Abo wětr ſatraſchny
Smjetak je do hromady:
„Pój a pomhaj!“ tehdy wola
Kóždy rucže murjerja,
„So ßo naſcha hłowa ſkhowa,
Hdyž naß trjechja njewjedra
Abo ſymne deſchcžiki
W njelubońej naſymi.“
Hdyž je wottorhała woda
Někajki móſt pſches rěku,
Hdžež tam wſchědnje w měrje khodža
Pſches wodu pſches hłuboku,
A je nahle ſaſtała
Tuta wulka dobrota:
Spłóſchiwje nětk kóždy hlada
S jenej' ſtrony na druhu,
Njeſcžerpliwje potom žada
Hnydom ßej po murjerju,
So by ſpěſchnje pſchiſtupił,
Nowy móſt tam natwaril.
S bliſkoſcže a dalokoſcže
Murjeŕ na to pſchiſtupi,
Džěła pilnje na tym moſcže,
Kaž ßo jemu pſchiſteji,
Njech tež ßłónzo horzyſche
Jeho hłowu paleſche.
S roſpadankow roſmjetanych
Nowy dom wón poſtaja
A po nozach njewuſpanych
Sahe rano ßo tam ma,
A kaž móſt je natwaril,
Tak tež dom je poſtajił.
K džakej ſa to wſchitzy jeho
Lacžnoh', pjanoh' mjenuja,
Hubjene tež w zuſbje lěhwo
Nózne jemu poſkicža,
Ssamo haj najtrěbniſche
Huſto dóſtacž njemóže.
Duž ßo tola njedžiwajcže
Pilnemu wſchak murjerjej,
Ale jemu pokoj dajcže,
Sa kroſchik hdyž kupi ßej
Tudy myßle hinaſche
Pſche to cžežke žiwjenje. K.

Shubjeny ßyn.

Powjedancžko ſ Barlina.

„Maminka“, mały Jurij rjeknu.

„Haj“, jeho macž wotmołwi.

„Jurk chže ßo pſchekhadžowacž“, pokracžowaſche Jurij.

„Sſłónczko tak pěknje ßwěcži“, dójka pſchiſtajи, kiž chzyſche tež rad won, a maka Hanka, kotruž na rukomaj džerżeſche, ſ nohomaj w ſahkwczku na wſchě boki teptaſche, jako by ſ tym prajicž chzyła, ſo wona tež wó jſtwě woſtacž nochże.

Knjeni Witowa, macž teju dźěſczow, ſ wóknom na njebjo pohlada a potom tež khwilku na haßu hladaſche, doniž prajeſche: „Cžerſtwy powětr žanemu ſchkodžecž njemóže; džicže w Božim mjenje, ale bjerćže ßo na kedžbu; dženßa, hdžež je hodowny hermank, je wulka cžiſchczeńża a Jurk móhł ßo ſabłudžicž.“

„Ach ſchto?“ dójka Hilža rjeknu, „Jurk je hižo doſpołny knjeż, tón ßo tola njeſabłudži.“

„Haj, Jurk ßo njeſabłudži“, Jurk ßam pſchiwda a ſ poknym dowěrjenjom bliže k macžeri ſtupi, prajizy: „Luba macžerka, daj nam hicž!“

„Schto cžinicž?“ ßebi macž pomyßli, wucžeże dźeßacžnowaŕ, da jón Jurkej a ßama ſtwine durje wotewri. — „Ale njeńdžcže na hodowne wiki!“ wona hiſchcže pſchiſpomni.

A dójka ſ tymaj dźěſcžomaj wuńdže a jako na rózk haßy dóńdže, tam tójſchto ludži nańdže. Bě to hromada pſchihladowarjow; — ale ſchto dha bě tam widžecž? Běſche tam Savojard ſ dwěmaj pßomaj, ſ tſjomi běłymi, cžerwjenowócžkatymi myſchemi a ſe ſtarej ſmorſchcženej wopizu, a te ſkocžata dyrbjachu po jeho roskaſowanju rejwacž, ßo pſches hłowu mjetacž, po rěbliku horje a dele łaſycž a tak dale. Tola pſchi wſchěm tym běſche jim ſyma, a najbóle drje tej ſtarej wopizy. Ludžo Savojardej ſa pſchihladowanje wjetſchi abo mjeńſchi pjenjes na taleŕ pokožichu, a ßwěru na te ſkocžatka kedžbowachu. A pěkny maky hólcžej ſe žołtymi kudžerjemi, w cžerwjenoßmocžanej ßukniczży a ſ pyſchnym kjeſchkom w ruzy běſche k tej wopizy ſtupił a ju dobrocžiwje majkaſche. Běſche to Jurk. Wopiza drje toho ſ woprědka kedžbu njemějeſche, ale po khwili ßo jej to lubicž pocža. Wona toho dla tomu hólzej ruku dawaſche, jeho tež majkaſche a ßo na njeho woſchcžerjeſche. Pſchihladowarjo mějachu nad wopokaſmami tajkeho pſchecželſtwa ßwoje wjeßele a ßo cžim bóle ßmějachu, cžim rjeńſcho hólcžej ſ wopizu a wopiza ſ hólzom cžinjeſche. Jenož jena ſtara, hubjenje ſwoblekana žona ſ kſchiwym noßom a ſ błědymaj lizomaj, ſe ſawiſcžu na Jurkowu ßomocžanu draſtu hladaſche.

Jako běſche Savojard ßwojim ſkocžatam khwilku wſchě móżne khumſchty cžinicž dał, wón ſ nimi dale cžehnjeſche a někotſi ludžo ßwoju ſtronu džěchu, druſy pak, kiž ßo hiſchcže doſcž nahladali njeběchu, ſe Savojardom dale cžehnjechu.

Jenož dwě dójzy, ſ kotrejuž mějeſche kóżda džěcžo na rukomaj, ſtejo woſtaſchtej, pſchetož wonej mějeſchtej ßebi wjele powjedacž, dokelž ßo njeběſchtej dołho widžałej. Běſchtej to Hilža a jeje cžeta Maruſcha.

Ale na jene dobo Hilža ſakſchicža: „Luby Božo, hdże dha je naſch Jurk woſtał?“

„Wón drje je ſ wopizu ßobu ſchoł“, Maruſcha prajeſche.

„Ach na tu ßłaknjenu wopizu! Haj, haj, pola teje budże!“ Hilža pſchiſtaji a na tu ſtronu khwataſche, na kotruž bě ßo Savojard ſe ßwojimi ſkocžatami wobrocžił.

Jurk bě mjes tym ſ wopizu ſchoł a to po wſchelakich haßach, doniž bě ſ njej na torhoſchcžo pſched kralowſkim hrodom pſchiſchoł, hdžež pak na tej pak na tamnej noſy ſkakaſche, hdy by ßo ſtara wopiza na njeho ſ tſělbu měrika. — W tym wokomiknjenju jeho ta ſtara žónſka, kiž bě ſtajnje ſa nim ßłědžiła, ſa ruku hrabnu, prajizy: „Hle, ty njepoßkuſchne džěcžo! Pój! Twój nan na tebje cžaka. Ach tón je leßnje ſły na tebje!“

Jurk džiwaſche ßo, tola njeſwaži ßo pſchecžiwicž, jako wona ſ nowa ſawoła:

„Cžakaj, Ty njepoßkuſchne džěcžo! Pój! Twój nan cže žada!“

A wona jeho ßobu torhnu a ſ nim precž khwataſche. Jurk tak rucže hicž njemóżeſche a płakacž pocža. Wona jeho toho dla na ruku wſa a ſ někajkim ſtarym rubiſchczom ſawobali, jemu ſ dybawym hłoßom pſchikaſujo, ſo dyrbi zyle ſ měrom bycž, hewak jeho do cžmoweje dźěry tyknje, hdžež dźewjecž dnjow žaneje jědże njedóſtanje. A tak jeho do zyle wuſkeje, hubjeneje haßy pſchinjeße, tam někajke maſane durje do ſtareho domu wotanknu a ſ Jurkom do khuduſchkeje ſtwiczki ſaſtupi. Tam leżachu wſchelake ſtary łapy, hromadka koſczi a druhi njerjad. Stara žona durje ſaßunu a Jurkej rjeknu: „Takle, Ty njepoßkuſchny hólcže!“ a pſchi tym ſe ßwojimaj żadławymaj wocžomaj hróſbnje na njeho wudżeraſche.

„Ach, njeſkónzuj mje!“ Jurk wołaſche.

„Hacž chżeſch ſ měrom bycž, Ty pſchemjeńko!“ wona ſawrěſka a pocža jeho tak bicž, ſo wón ſe ſtrachom žaneho ßłowczka wjazy njepiknu. — Wona pak wucžahnu někajki ſtary nóż a jón Jurkej pokaſujo, ſchkrěcžeſche: „Je-li jenož piknjeſch, Cže ſarěſam!“

Jurk ßo nětko ſkoro dychacž bojeſche. — A ta ſtara kſchiwonoßata žónſka pak ßo ſebra a jemu jedyn kruch draſty po druhim wußlěcže, najprjódzy ßomocžanu ßukniczku, potom kholowy, ſtupnje, ſchtrympy a koſchlu, a jako wona potom to wſcho ßwěru wobhladowaſche, ßo woſchcžerjo rjeknu: „Dobre, dobre! pjatnacže toleŕ ſ tych ſmachow wuwikuju.“ — Potom wſchelake ſtare klunkry naſběra a Jurka do nich ſwobleka, po cžimž ßo jeho wopraſcha: „Praj, dyrbju Cže nětko k Twojemu nanej donjeſcž?“

„Haj, haj, k nanej a macżerzy!“ ſkiwleſche Jurk.

„Snajeſch-li mje?“ ßo wona dale wopraſcha.

„Ně!“ wón wotmołwi. Wona pak prajeſche: „Ja ßym kuſłarnicža-khodojta Bobola a móju Cže do pſyczka pſchewobrocžicž, je-li ßo ſ měrom njeſadżerżiſch.“

„Ach, luba Bobola, ja wschak chzu ſ měrom bycź“, wón tſchepotajo wotmolwi.

A wona jeho ſa ruku wſa, ſo by ſ nim woteſchła. Tola pſched ßamymi durjemi ßo na jeho ſlotožołkte kudźerjawe włoßy dohlada a ſawoła: „Aha, te ßu też hiſchćże nĕſchto hódne!“ Duż ßo ſ Jurkom dó iſtwy wróćźi, hrabnu tam nożizy a jemu włoßy pſchitſiha, hacź na wuſki kruch, kotrehoż ſ khwatkom njebĕſche kedźbu mĕła. Potom jemu ſtaru, wobodrjenu mĕzu na hłowu ſtaji a ſ nim ſ domu na haßu ſtupi, ſ kotrejeż jeho pſches druhu, tſećźu a wſchelake wjazy prĕki a pó dlu pſchewjedźe, hacź ſkónczńje na rózku jeneje haßy ſtejo woſta.

„Takle!“ ſcheptnu jemu tam a pſchiſtaji: „Jowle ſtejo woſtanjeſch, doniż ſ wuhnja tuteje khĕże cźerwjena kokoſch pſchileczi. A ſo tak dołho żaneho ßłowczka njepiknjeſch! Hdyż je kokoſch pſchileczika, mózeſch hicź!“

A wona ßo po tajkich ßłowach wotßali. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na budyſkim krajnoſtawſkim evangelſkim ſeminaru 20., 21. a 22. měrza ßwoje abiturientne pruhowanje ßlĕdujzy Sserbja wobſtachu, mjenujzy knjeża: Jan Maticźk ſ Pſchiwcźiz, Guſtav Schmidgen ſ Bukez, Ernſt Wicźas ſ Bukez, Hermann Bĕhmar ſ Wulkeho Dażina, Oskar Rothenburg ſ Porſchiz a Hanuſch Knjes ſ Budyſchina.

S Budyſchina. Knjes hamtſki hetman ſ Boxberg chze 28. měrza w Schĕrachowje, 29. měrza w Budyſchinje, 1. haprleje w Rakezach, 2. haprleje ſaßo w Budyſchinje a 3. haprleje w Barcźe dopołdnja w 10 hodźinach ſ gmejnſkimi ſaſtupjerjemi wokołnoſcźe wuradźowanje wotdźerżecź w naſtupanju pſchichodneho khoroſcźſawĕſcźenja dźĕłaczerjow. — (B. N.) W Budyſchinje ßo 22. měrza jako na narodnym dnju khĕżora-krala Wylema rano ſe wſchĕmi ſwonami ſwonjeſche. S dobom wojerſka hudźba po haßach cźehnjeſche a reveillu piſkaſche a bubnowaſche. Tórmy a wjele domow bĕ ſ khorhowjemi wupyſchenych. Hewak ßo we wſchĕch wyſchſichich a niżſichich ſchulach na khĕżora a jeho narodny dźeń ſe wſchej cźeſcźu a nutrnoſcźu wobſchĕrnje ſpominaſche. — Tudomny cźeßakarſki miſchtr Vogt wóndano ßwój 60lĕtny mĕſchcźanſki jubilej ßwjecźeſche a pſchi tym wot mĕſta cźeſtne myto dóſta.

S Budyſchina. W Draždźanach mějeſche ßo prĕnje ſerbſke evangelſke kemſchenje tutoho lĕta ſańdźenu njedźelu w tamniſchej kſchiżnej zyrkwi dopołdnja wot 11 hodźin a bĕ jara bohacźe wopytane. Każ bĕ do prĕdka woſjewjene, dźerżeſche knjes farař ryczeŕ Imiſch ſ Hodźija prĕdowanje. Na Bożej wjeczeri, kotraż bu po prĕdowanju ßwjecźena, ßo 259 Sserbow wobdźĕli, kotrymż bĕſche knjes farař Jencź ſ Palowa ſpowjednu wuczbu wudźĕlił.

S Budyſchina. K powjeſcźi wo ßmjercźi tudomneho tyſcherja Mayera, w cź. 11 Serb. Nowin podatej, ma ßo to porjedźenje pſchiwdacź, ſo wón njeje na khachlowej kawje wobjedował, ale ſo je pſchi wobjedźe ſa blidom ßedźał, a ſo ßo njeje wot cźaſtki mjaßa ſadußył, ale ſo je jeho pſchi póżeranju Boża ruczka ſajała.

S Jeńkez. (O. D.) Tudy ßu ßo w nozy k 19. měrza paduſchi na tajke waſchnje do jeneho domu nuts kamali, ſo ßu ſchkleńzu pinzyneho wókna rosraſyli, potom wókno wotewrili a ſkónczńje do komory ſalĕſli, hdźeż ßo mjaßo a kołbaßy ßuſcha. Tam ßu woni wſchitke kołbaßy a hewak dwaj wulkaj hornzaj ßmjetany, butru, pokrutu khlĕba a ſchmalz, każ też hewak wſchu kuchinſku nadobu wot najmjeńſcheho hornczka hacź do najwjetſcheje cźwizy wſali a wotnjeßli. Ale wſchitko to ßu na jenym bliſkim poln leżaże woſtajili, haj też ßuſchene ßwinjaze pleza a druhe mjaßo. Najſkerje je ßo jim nĕchtó pſchibliżił a jich ſ tym tak ſeſcherił, ſo ßu woſtajſchi wſcheho cźĕkali.

S Wósporka. (D. N.) Wobßedźeŕ ſahrodniſkeje żiwnoſcźe A. w Jamje bĕſche pſched nĕkotrym cźaßom mĕſnik ſe ſemje ſbĕhnuł, njebĕ pak ßußodej, kotrehoż to ßobu naſtupa, niczo prajił. Tón ßo na to tak rosnjembri, ſo ſchtomowy kolik hrabnu a A—a ßylnje na hłowu dyri. Wón jeho ſ tym tak wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche tón lĕkarſku pomoz pytacź.

S Hucźiny. Pſched tydźenjom pißachmy wo njeplechu, kotryż bĕ do naſcheje wßy pſchiſchoł (— pſchiſpomnicź mózemy, ſo je tak prawje ſażrany, pſchi tym pak też hudźbu lubowazy paduch był, pſchetoż je pónoj ſ pjeczenju kradnuł a wyſche toho harmoniku ßobu wſał) — dźenßa mózemy pak wo dobrocźelu pißacź, kotryż ludźom w nozy durje a wókna wobarbi. Tudomny pjekaŕ Geyer mějeſche pſchi koſazym khlĕwje nowe, hiſchćże njewobarbjene durje. Jako wutoru rano ſtaże, wuhlada, ſo bĕchu wobarbjene, toho runja też nĕkotre ſ jeho wóknow; — tola ſ cźim? Njeſnaty barbjeŕ bĕſche w nozy ſ „hajſla“ kaſchcź wucźahnuł a do njeho trochu barby naměſchał a potom ſ khoſchcźom barbił. To wſchak bĕ dobrota ſa hoſpodarja, ale wona jenoż khĕtro jara ßmjerdźeſche, tak ſo wo nju njerodźeſche. Duż wſchak ßo też ſa nju njepodźakuje, ale by barbjerjej, hdy by jeho mĕł, najſkerje ſapłatu dał, wo kotruż drje tón też njeby rodźił. — Na naſchich polach ßo rĕpik hiżo żołcźicź poczinaſche, ale nĕtko, hdyż je ſymne wjedro ſaſtupiło, ſ dalſchim roſtom trochu poczakuje.

S Rakez. Tudy ßo powjeda, ſo drje budże tudy tſecźi dźeń jutrow ßerbſke dźiwadło hrate, je-li budźa do toho cźaßa wſchĕ pſchihoty, k tomu nuſne, dokonjane.

S Kamjeńza. (D. N.) Dźĕłacźeŕ Jurij Glawſch ſ Jaßeńzy, kotryż w brĕſowſkej zyhelniczi dźĕłaſche, mějeſche to njeſboże, ſo ſ pjezy, nĕhdże 16 kóhcźi wyßokeje, dele padże a ßo pſchi tym ſ nutſka tak wobſchkodźi, ſo dyrbjeſche wumrjecź.

S Kamjeńza. W ſkale, tudomnemu pſchekupzej Birußej ßłuſchazej, 24. měrza rano kruch ſkały wottſĕlichu. Pſchi tym ſta ßo to njeſboże, ſo kamjeń, nĕhdże 10 kilogrammow cźeżki, do ſkakarja Miczki ſlecźa a jemu delny dźĕl wobliczja żakoßnje rosraſy a cźeleßna pſcheraſy. Miczka ma ſchtyri dźećźi, a hacź runje ßu jeho żiweho do hojerńje pſchinjeßli, njeje tola wĕſte, hacź pſchi żiwjenju woſtanje.

S Wojerez. Njedźelu Lätare 23. měrza bu knjes duchowny Dobrucky, kiż bĕſche tudomne archidiakonatſtwo dlĕjſchi cźaß ſaſtaraŕ, pſches ſarjadowarja ſuperintendenturu, knjeſa fararja Kuringa ſ Laſa, każ też pſchi ßobuſkutkowanju tudomneho knjeſa diakonußa Kopſa a wulkoſdźarowſkeho knjeſa fararja Bergana w němſkich a ſerbſkich kemſchach ſa archidiakonußa naſcheje żyrkwje ßwjedźeńſzy ſapokaſany. Pſchitomni bĕchu radni knjeża, ſaſtupjerjo mĕſta, ßobuſtawy żyrkwinſkeje rady a hewak bĕſche żyrkej wot woßadnych pſchepjelnjena. — Knjes Dobrucky je ßebi, każ to „Hoyerswerdaer Wochenblatt“ pſchi tutej ſkładnoſcźi naſpomina, w tym krótkim cźaßu, hdźeż je w Wojerezach, hiżo wulku luboſcź w woßadże dobył.

S wojerowſkeje ſtrony. Dokelż bĕchu wóndano ſ Lejna do Serb. Nowin ſtajicź dali, ſo je w tamniſchej woßadże nimale wſcho hiſchćże zyle ſerbſke, dha ßmy ßo wóndano na to dopomnili, ſo ßnadź by pĕkne byko, nawjedźicź, kak wjele Sserbow abo Němzow je w tych wßach, kotreż bóle abo mjenje do wojerowſkeje woßady ßłuſcheja. My ßmy ßo ſa tym ßwĕru wobhonjeli a ßlĕdujze naſhonili:

Wieß:	Sserbow:	Němzow:
Bjesdow	162	0
Bluń	479	6
Bórk	279	5
Brĕtnja	321	12
Cźiſk	326	6
Hory	281	4
Kinajcht	138	2
Lubuſch	378	8
Michałki	99	0
Narcź	292	4
Nowa Luka	250	1
Nydej	255	3
Sabrod	301	5
Spale	374	0
Zidźino	407	1
	4342 Sserbow	57 Němzow.
Dale:		
Cźorny Khołmz	424	14
Taczezy	432	0
	856 Sserbow	14 Němzow.

Kak wjele je w Roholnje Sserbow a Němzow a kelko w ßamych Wojerezach, to bórſy k nawjedźenju damy. *K.*

S wojerowſkeho wokrjeßa. Tak mjenowane nalĕtne wojerſke kontrolne ſhromadźiſny ſmeja ßo: w Ruhlandże 22. haprleje rano w 9 hodźinach, w Wĕteńzy 22. haprleje popołdnju w 2 hodźinomaj, w Wojerezach 23. haprleje rano w 8 hodź., w Kulowje 23. haprleje popołdnju w 2 hodź., w Bĕłym Khołmzu 24. haprleje rano w 8 hodź., a w Delnim Wujeſdże 24. haprleje popołdnju w 2 hodźinomaj. — W rósbórſkim wokrjeßu ſmeja ßo tute ſhromadźiſny: w Spalenom 19. haprleje rano w 9 hodźinach, w Mużakowje I. 19. haprleje popołdnju w 2 hodź., w Mużakowje II. 19. haprleje popołdnju w 4 hodź., w Bĕłej Wodże 21. haprleje popołdnju w 1 hodźinje, w Steinbachu 24. haprleje rano w 8 hodź., w Dubzu 24. haprleje popołdnju w 1 hodź., w Niſkej 25. haprleje rano w 8 hodź., w Ullersdorfje 25. haprleje popołdnju w 3 hodź., w Wukrancźizach

26. haprleje rano w 9 hodź., w Krjebi 26. haprleje popołdnju w 3 hodź. a w Rósbórku 28. haprleje rano w 9 hodźinach.

S Rychwałda. Na skótnych wikach, kiž so tudy 17. měrza mějachu, běše 580 wschelakeho skotu na pschedań nastajaneho.

Se Sslepeho. Dokelž je so w Pschibusu druhe wuczerske město wuprósdniło, ma so to same nětko s nowa wobsadźicź. A sa druheho wuczerja do Pschibusa je pjecza nasch k. wuczeŕ Hórschik wuswoleny a so tam wokoło Jana pschesydli.

S Mużakowa. Nasche wyssoke hrabinske knjejstwo je wupisało, so matej so farskej měsce w Wochosach a Jabłońzu skerje a lepje s nowa wobsadźicź. W Wochosach dyrbi nowy farar na kóždy pad serbskeje rěcze mózny bycź, w Jabłońzu bychu też rady Sserba wsali, je-li pak jeho njedóstanu, Němza wosmu, w nadźiji, so bórsy serbski nawuknje. (W prjedawschich czasach běsche doscź němskich duchownych, kiž su zyle derje serbski nawukli, haj tak derje, so su serbske knihi wudawali. A my myslimy, sebi, so to też nětczischi Němzy jara derje dokonjeja, jeno so to wo prawdze chzedźa.)

S Kija. (V. d. O.) K czescźi knjesa podkopkowskeho direktarja Augustini-ja, kiž nasch wopuschczi, mějesche so pod nawjedowanjom nascheje kupjelanskeje hudźby pěkny saklowy czah, wysche toho pyschna hoscźina w Kronbergez pschebytku a bal w Heinsiusa sali. Pschi hoscźinje so k. direktarjej wulka fotografija (wobras podkopkow s kupkami hewjerjow a dźěłaczerjow) pschepoda.

S Khołma. Rano 21. měrza w tsecźej hodźinje w tak mjenowanej khortowej korczmje (Windhundschenke) woheń wudyri a tu samu, kaž też dómske sahrodnika Frenzla do prócha a popjeła pschewobroczi. Hetmanej Weinholdej so pschi tym kruwa a kosa spali.

Wußudźenja.

S „Bautzener Nachrichten".

Powołanska komora. Murjeŕ Wolf s Wjeleczina 23. oktobra sańdźeneho lěta k swojemu swakej tkalzej K. H. Gledicźej w Bojßwezach pschińdźe a to s kijom w ruzy a w tajkim napohladźe, jako by nochzył měr pschipowjedacź. A tak też bě. Wón hnydom wo nětajke mandźelske naležnoscźe so wadźicź pocza a bórsy k pukam pokraczowasche. Ale Gledicź sebi to lubicź njeda a so wobarasche, pschi tym też kij nałožujo. Kónz tajkeho wobkhada běsche tón, so wobaj pschecźiwnikaj krwawjeschtaj a skórźbu sałożischtaj, kotraž kóždemu dwě njedźeli jastwa wobradźi. Gledicźej pak so tajka wobrada sa pschewulku sesda a wón so toho dla na wyschschi sud powoła. A tutón jeho schtrafu też na to waschnje pomjeńschi, so jeho jenoż k 20 markam abo k schtyrjom dnjam jastwa saßudźi.

Sawnisti sud. Dźěłaczeŕ Handrij Schrybaŕ, jeho mandźelska Babetta Regina a njeżenjena Marja Thekla Bertha Błażiz w Kubschizach běchu wobskorżeni, so su 27. januara w swojim tehdomnym wobydlenju w Jeńkezach sa czaß Bożeje służby na kokowrótku (leierkasten) piskali, rejwali a harowali a s tym měr a pokoj sußodow kasyli. Woni buchu pak sa njewinowatych spósnaczi, dokelž so jim jich winowatoscź dopokasacź njemóżesche.

Přilopk.

* W Draždźanach běchu njedźelu wjecźor w tamnischej zentralnej kutleŕni krumu sareśali, kotraž bě na parlojtu khoroscź (perlsucht) czerpjaza byka. Dokelž pschitomni lěkarjo prajichu, so je tajke mjaßo człowjekej schkódne, so wone na měsce do czastkow rosruba a so do wóhnja parneje maschiny czißnu.

* W lěsu njedaloko Krimiczawa je so sańdźenu sobotu pschipokdnju na jenu 21lětnu holzu, s tamnischich tydźeńskich wikow so wrócźazu, rubjeżny nadpad sczinił. Na holzu, kotraž s měrom po pucźu dźesche, na dobo s lěsa muż wuskoczi a so psched nju se sbkowami stupi: „Daj pjenjesy abo żiwjenje!" Dokelž nadpadnjena rubjeżnikej pjenjesy dacź nochzysche, ju tón k semi czißnu a jej po dlejschim wojowanju, pschi czimż jej hrożesche, so ju sakole, 18 hriwnow wutorhnu. Njekraßnik so na to do lěsa shubi.

* S Wittenberga pisaja, so je so wutoru wjecźor bjes Zahnu a Klebitzom skótny extracźah, s Barlina jědźazy, swróczik. Spinaŕ Krielka s Barlina pschi tym żiwjenje wostaji, schtyri wosy buchu rosmjeczene, 3 woły a 50 skopow w nich kónz wsa. Njesboże je so psches to stako, so so jedyn wół psches wosowe lěsyzy pschekama a so na schěny wali.

* Pjatk w nozy su so paduschi do Khrystußoweje zyrkwje w Barlinje łamali. Woni su lěsyzy zyrkwineho wókna roskamawschi s wóknom do zyrkwje saléśli a kschczelnizu (dupu) a pjenjezne kaschcze rubili. Druhe drohe wězy namakali njesu, dokelž so w zyrkwi njekhowaju.

* Na knjeżim dworje w Haynje pola Wieselbacha je so żadny a sa wschitkich ratarjow sajimawy podawk stał, so je jena kruwa schtyri dospołnje wuroscźene czelata porodźiła. Wone hacź dotal wschě derje tyja.

* W Ermeslebenje a wokolnoscźi, hdźež bě na 403 wosobow na trichinsku khoroscź skhoriło, je s tutych 66 wumrjecź dyrbjało. Pschepytanje je pokasało, so su wschitzy semrjecźi sure abo tola njedowarjene swinjaze mjaso jěli, bjes tym so su wosoby, kotrež su warjene mjaso wot toho sameho swinjecźa jěli, jenoż tehdom skhoriłe, hdyż sjedźene mjaso we wschěch dźělach doscź pschewarjene njebě. Barlinska wyschnoscź na tuto nasłonjenje pokasujo ludźi napomina, so bychu jenoż zyle pschewarjene swinjaze mjaso wuziwali, jenoż na tajke waschnje móża so żałosneje trichinskeje khoroscźe s wěstoscźu sminucź. So by so pschewarjenje wjetschich tołstych czastkow dozpicź móhło, je nusne, so so mjaso hłuboko roskała, tak so może parjaza horzota na wschě dźěle skutkowacź.

* S Hessenskeje, hdźež nalěczo pschezo něschto saże hacź k nam pschikhadźa, pisaja, so je tam hižo nalěczo nimo. Ssněhowki a fijalki, mandlowe, aprikosowe a brjóskowe schtomy su hižo wukcźěle. Cźmaczkowe a wischnjowe schtomy w najkraßnischim kcźewje steja a pupki kruschwinow a jabłonjow so runje pukaju. Ssamo buki na horach so hižo młódnje selenja. Tola so bojoscze sdźerżecź njemóżemy, so so wscha kraßnota saniczi, dokelž je poßlednje dny sylny rańschi mrós na młódnu seleninu panuł, tola hacź dotal hischcze wulku schkodu naczinił njeje.

* Inspektora Altonskeho jastwa, wěsteho Siebenbauma, běchu w bitwje pola Gravelotte, pschi kotrejž so jako feldwebel garde-füsilirow wobdźěli, bjes prenje a druhe rjebło tsělili, a so tehdom lěkarjam njeschlachczi, kulku saso wucźahnucź. Po tym so bě Siebenbaum schtyrnacze lět dołho kulku w swojim żiwocze noßył, wokoło kulki straschne jětsjenje nasta, tak so dyrbjesche so operirowacź dacź. Profesorej Essmarchej w Kielu, kotryż cźerpjazemu pschi operaziji jene rjebło wurěsnu, je so skónczinje radźiło, kulku s jejneho dołholětneho statoka wotstronicź. Operirowany budze hižo w bliżschich dnjach saso swoju służbu sastacź móz.

* W cźeskich Warnołczizach je so jedyn 20lětny młodżenz na żadławe waschnje nad swojej lubku wjecźił, kotraž wo nim wjazy njerodźesche. Wón do njeje s revolwrom tsěli, rosruba jej lizo a jej do jeneho wócźka kló. Na to so njemdry cźłowjek sam do brjucha tsěli a psches to tak srani, so sa 12 hodźin wumrje. Holzy so najskerje żiwjenje sdźerżi.

* W Winje chzysche w tychle dnjach polizist Wodźikowski wjazy krócź khostaneho dundaka Herburgera, kotryż na haßy proschesche, sajecź. Herburger pak so pschecźiwo tomu spjecźowasche, pjerjesche każ dźiwuch wokoło sebje a polizista někotre rasy do żiwota kopnu. Ropot bórsy cźrjódu ludźi pschiwabi, kotsiž polizista podpjerachu. Na dobo polizist sawoła: „Ja so sadußnu", a so s wulkej nusu do sußodneje korczmy wijesche, hdźež jemu s huby krej stupi. Jeho do hojeŕnje dowjesychu, hdźež bórsy wumrje. Herburgera bjes tym jedyn służbak a jedyn ziwilist dźerżeschtaj, doniż jeho na polizajstwo dowjedźechu.

* W Körmendze w Wuherskej bě so provisor tamnischeje haptyki pschehladał a jenemu burej insektowy pólver město wukasaneho lěkarstwa dał. Bur sebi psches tutu smylku s jědom sawda a wumrje. Wobsedźeŕ haptyki, na swojeho provisora dla jeho njekedźbliwoscze rosnjemdrjeny, tutoho satséli a potom po tym samßnym waschnju swojemu żiwjenju kónz sczini.

* Se spowjedneho stoła. Jenemu katholskemu duchownemu bě so njedawno njesnaty cźłowjek swojich hrěchow spowjedał a jemu niz jara spokojazy wusna, so je na wschelakich městach kranuł a proschesche duschepastyrja, so by wobkranjenym jich wězy wróczo dał. So by so to stako, paduch duchownemu skoty żónski cźaßnik, 50 rublow, sklěborne kżizy, nože a widliczki sa schěsćz wosoby a jedyn 100rublski sastawny list pschinjeße. Dobroczinwy duchowny na druhi dźeń wschě tele wězy do brěmjenja swjasacź da a so se swojim służobnikom na pucź nastaji, so by je na města, hdźež běchu prjedy byle, snoßył; zyły dźeń pschi rosnoschowanju sańdźe. Hdźež duchowny sastupi, běchu ludźo jara pscheßkapnjeni, so po tajkim njewschědnym waschnju swoje prjedawsche wobsedźenstwo, kotrež běchu hižo sa shubjene měli, sasso dóstachu; sa pokutu cźinjazym pakostnikom pak sebi pytacź njeswažichu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Ernst Bohuwěr Ehrentraut, knježi pohoncź w Rodezach, s Lejnu Zarjez s Tsělan.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Rudolf, Khorle Jaroměra Weńki, khěžerja a rjemjenjerja pod hrodom, ß. — Ernſt Khorla Auguſt, Jana Auguſta Kolſchera, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Pětr Max, njebo Pětra Bartka, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Emma, Khorle Auguſta Schneidera, pohonca na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Max Alexander, Handrija Mužika, dźěłaćerja a wobydlerja, ß.

Katholſka zyrkej: Marja Margaretha, Jana Auguſta Nowaka, wosytwarja tu, dź. — Franz Robert, Jana Kreczmarja, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Jana Auguſta Schołty, nahladowarja měſchczańſkich łukow, dź. — Martha, Jana Auguſta Bohota, dźěłaćerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 11. měrza: Jan Jaroměr, Jana Mjedaka, khěžerja a wikowarja, ß., 8 l. 7 d. — 12. Ernſt Richard, Jana Guſtava Schibaka, cźěßle a wobydlerja, ß., 1 l. 5 m. 21 d. — 13. Marja Leonhardtez, Jana Mickela, khěžerja w Holeſchowje, mandželſka, 35 l. 7 m. — 16. Jan Jakub Haſcha, dźěłaćeŕ ſ Radworja, w wokrjeßnej dźěłaćeŕni na Židowje pſchebywazy, 61 l. — 22. Ernſt Auguſt, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje, 5 l. 2 m. 21 d. — 23. Elſa Konſtanza, Bohumila Ernſta Grunewalda, domownika židowſkeho dźěćazeho wukhowanſkeho wuſtawa, dź., 4 l. 2 m. 10 d. — Morwonarodźeny njemandź. ß. pod hrodom. — 24. Jurij Ludwig Bätka, fabrikſki dźěłaćeŕ pod hrodom, 66 l. 3 m. 23 d. — 25. Jakub Firla, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłaćeŕnje na Židowje, 61 l. 8 m. 8 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 5. haprleje ležomnoſcź cźißło 18 w Brěſynje, na 28,050 mk. taksirowana.

Na pſchedań: Žiwnoſcź 2 hodźinje wot Budyſchina ſ 22 kórzami pſches A. Keilicha na rěſniſkej haßy cźißło 19. — Kubło ſ 90 kórzami pſches kowarja Pawla w Barcźe. — Kubło cźißło 3 w Małej Khójnizy ſ 80 kórzami a žiwnoſcź cźißło 4 w Małej Khójnizy ſ 10 kórzami pſches Jana Koptu tam. — Žiwnoſcź ſ 22 kórzami, ſhonicź w wudawarni Budyſkich Nowin.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

22. měrza 1884.

Žitowy dowos: 3286 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſcheńza	9	52	10	71	9	82	10	71
Rožka	7	59	7	85	7	59	7	85
Jeczmjeń	7	25	7	61	7	25	7	43
Wowß	7	—	7	30	7	—	7	25
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	40	—	—	—	—
Pſcheničzna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sstóma 600 =	23	—	25	—	—	—	—	—
Proßata 791 ſchtuk, ſchtuka	8	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheničzne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr.)

Wjedro w **Londonje** 28. měrza: Symne.

Pod privatnym patronatom ſtejazej wuprózdnjenej evangelſkej **farſkej měſcze** w **Jabłońzu** a w **Wochoſach**, w **Mužakowſkim ſtawſkim knjejſtwje** rósbórſkeho wokrjeßa ležazej, matej ßo tak rucze hacž mózno ſ nowa wobßadźicź.

Farſke měſto w Jabłońzu je něhdźe ſe mſdu 2250 mk. w hotowych pjenjeſach, farſke měſto w Wochoſach ſe mſdu 2000 mk. létnje wuhotowane, hewak podawatej wobej měſcze darmotne wobydlenje a tepjenje, kotrež poßleńſche je 180 mk. hódne.

Samokwjenja njech ßo ſtanu na zyrkwineho patrona, hrabju **H. ſ Arnim** na hrodźe w **Mužakowje** w Łužizy (Grafen **H. von Arnim** auf Schloß **Muskau** i. L.). Sa měſto w Wochoſach ßo ſnajomoſcź ßerbſkeje rěcze nuſnje žada.

Młyn na pſchedań.

Młyn ſ dobrej wódnej mozu, **zyle maßiwny,** ſ 3 franzowſkimi gankami, ſ 1 kónczkowatym (Spitzgang), ſ dobrym cźiſcźenjom, ſ dwójnym zylindrom, derje ſrjadowany, k tomu 21 kórzow dobreho pola a łukow, ſe ſatwarjenej młócźazej maſchinu, wódne cźerjenje, **wſcho w najlěpſchim twarſkim porjadku,** je ſe žiwym a morwym inventarom hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Hdźe? to wukaże na pißne napraſchowanje pod **P. H. D. 333** a hewak tež ertnje wudawarnja Serb. Nowin.

Khěža cźißło 100 w Cźornym Hodlerju je hnydom na pſchenajecze abo na pſchedań.

W Rakezach na torhoſchczu je maßiwna **khěža** cźo. 38 ſ hródźemi a brózńju, kaž tež ſ 2 kórzomaj dobreho pola a łuki abo tež bjes pola na pſchedań.

Wſcho dalſche wukaże

Jan Schneider tam.

Sahrodniſka **žiwnoſcź** cźißło 18 w Wbohowje pola Njeßwacźidła ſe 17 kórzami 83 □prutami pola a łuki je bjes wumjeńka a hoſpody ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Khěžna a ſahrodna ležomnoſcź ſ něktorymi wobydlenjemi a kraßnym wuhladom je **płaczišnohódnje na pſchedań.** Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Jena młoda ßuproſchna **ranza** je na pſchedań pola **Wuſchika** w Nowej Schcźeńzy.

Cźißło 5 w Lichanju pola Klukſcha je doſpołny **kowarſki grat** k wulkemu dźěłu na pſchedań.

Wětrnik,

maßiwny, ſ dwěmaj gankomaj, kaž tež ſ dwěmaj kórzomaj role, k njemu ßłuſchazeje, je dla wotemrjecźa wobßedźerja w **Kocźinje** pola Kulowa hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche wukaże wudowa **Schneiderowa** tam.

Serbſke ſpěwarſke knihi

porucza w **ßomocze ſe ſankom,** kaž tež w **jednorych, ßrěnich** a woßebnych **kožanych ſwjaſkach** najtuniſcho

W Budyſchinje.

A. Schönecka
1 na hauenſteinſkej haßy 1.

Klobuki ſa konfirmandow

woßebneje dobroſcze wot M. 2.25 porucza

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawſkej haßy 1.

Njekaſchluj!

Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne džakne pißma **dopósnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſazwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacž k ßuchocźinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipósnaczow mamy tež **ſaſtojnſke džakne pißmo** hłowneho ſarjadowanja **czerwjeneho kſchiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Awkzija pczołow.

Pjatk 4. haprleje t. l. dopołdnja w 10 hodźinach budźa ßo 4 wobßadźene a 10 prózdnych **kółczow** ſe wſchelakim druhim pſchiſłuſcheńſtwom, jako ſ wóſkowej praßu atd. jenotliwje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hajniſki dom w Koprzach pola Pomorez, 28. měrza 1884.

A. Hoffmann, revirny hajnik.

K prjódkſtejazym jutram poruczam ßwój ſkład wſchelakich tworow, jako:

khofej wot 70 do 130 np.,
rajß = 16 = 30 np.,
zokor = 36 = 55 np.,
rózynki = 35 = 50 np.,
Durkhoffſke ßuche drožđże,

wſchě družiny **wěrzy** k pjeczenju a wſchě družiny **warjenjow** najtuniſcho.

J. Pohlenk
na garbarſkej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dóſtacź:

Jutrowne jejka. 30 np.
Ptaczi kwaß ſa 3 np.
Kſchczizna ſa 3 np.
Wandrowſki khěrluſch, 3 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. (Sserbſki a němſki w hromadźe.) Wot K. E. Pjekarja. 1. ſeſch. 25 np., druhi ſeſch. 25 np.
Sswjaty póſt. Wot M. Domaſchki. 1 hr.
Dobroty, dźiwy a ßudy Boże. 50 np.

Nowe draſtne tkaniny.

Nowoſcże ſa **nalěto** a **lěcże** ſzu nětko w najwulzyſchniſchich ſortimentach dóſchłe.

Pſchekraßne nowoſcże w wulko- a malokarrirowanych ſtoffach

jednorje ſchěroke łóhcź 20, 25, 35, 40, 50, 60 np.,
dwójnje = = 100, 120, 150 np.

Sa jenobarbne klejdy

mam ja 3 dobroſcże, kotrež ſzo dla jich elegantnoſcże a płaczíſnohódnoſcże powſchitkownje jara ſpodobaja.

Czíſtowolmjane ſerże, łóhcź 50 np.,
= = = 60 =
= **ſoleil,** = 70 =

Półwolmjane ſtoffy

mam ja jenož w tworje, ſzo jara derje noſchazej, łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Czorne židźane ſtoffy

pſchekraßna mjehka twora, łóhcź wot 2 mk. 50 np.

Czíſtowolmjane czorne kaſchemiry,

wubjerne w dobroſczi a barbje, 120 cmtr. ſchěroke, łóhcź wot 100 np.

Czorne pſchedźenoſtoffy k żaketam,

$^{10}/_{4}$ ſchěroke, łóhcź wot 2 mk. 50 np.

Nowoſcże w klejdowym katunje a w módroczíſchczu

ſzu toho runja w bajobaßniſkim wubjerku dóſchłe.

Czíſchczane gardinowe katuny a kroaſeje
w barbobohatych, kraßnych muſtrach, łóhcź 25, 30, 35, 40 np.

Běłozwjernowe a jendźelſke tüllowe gardiny
we wſchěch ſchěrjach a dobroſczach.

Módroczíſchcź

(rukuje ſzo, ſo njepnſchcża,)
100 muſtrow,
$^{6}/_{4}$ ſchěroki, najlěpſcha twora, łóhcź 40 np.,
$^{5}/_{4}$ = łóhcź 20, 25, 30, 35 np.

Möblowy damaſt,

$^{3}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 100, 150, 200 np.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy, na koßu ſ napſchecża póſta.

Proſchu, ſzwěru na moju firmu kedźbowacź.

Moje płaczíſny ſzu pſchi dobrej tworje wumyßlnje najtuniſche.

NB. W khlamach ſzo ſerbſki rěczi.

Khójnowe ßadźeńki.

Wulka dźělba rjanych, ßylnych, jenolětnych khójnowych ßadźeńkow je na pschedań pola hoscźeńzarja **Rudolfa Wenzela** w Łaßu.

Khamory, kommody, blida, loża

a druhe **möble** tunjo porucża W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

Cźerwjenobukowe ßnizy,

wustojnje wurěsane, rjaneje dobroscźe, we wschelakich tołstoscźach a dołhoscźach, mamy na naschim składze w **Shorjelzu** hotowe a je najtunischo pschedawamy.

L. & J. Cassirer
w **Shorjelzu.**

Żołty wjeßny wósk

kupuje a ßa njón wschomóžno najwyschschu płaćišnu ßapjaćі

Robert Adam
na ßwonknej lawskej haßy 5.

Sporuschk,

kiž njeje wot cźerwjow wobožrany, kupuje

měschczańska haptyka w Budyschinje

na hłownym torhoschczu cźißko 6.

Max Schünemann.

Kóßlaze kóžki,

toho runja też wschě druhe druźiny ßyrych kóžkow kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaćišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy.

K e d ź b u!

Knotowe kóžki kupuje, je-li móžno, runje wudrjene a ßa schtuku 3 abo 4 np. ßapłaćі

L. Fleischer, kóžkař
na ßwonknej lawskej haßy cźo. 18.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy.

Běrny

k palenz palenju

kupuje ryczerkubło w Brěsynje pola Hucźiny.

Jan Jurij Pahn.

Wschitke nowoscźe ßa lěcźo w **drastnych stoffach** wot najtunischeho hacź do nawoßebnischeho pschihota ßu dóschke a poruczam je k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Wulki wubjerk. **Kedźbliwe poßłuženje.**

Jara tunje płaćišny.

K nalětnjemu cźaßu

poruczam ßwój skład **wschěch druźinow**

k ł o b u k ò w

ßa mużow a hólzow po wurjadnje tunich płaćišnach k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Hugo Lehmann
1 na ßwonknej lawskej haßy 1.

Porjedźenja spěschnje a tunjo!

Barbarńja a cźischczerńja

C. E. Mendel

w Budyschinje na kamjentej haßy 19

porucża ßo cźesczenym Sserbam k **ßaßowobarbjenju mużazeje** a **żonjazeje drasty** atd. k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Hanoverske żiwjenje sawěsczaze towarstwo.

Założene w lěcźe 1829.

My dawamy naschim ßobustawam w wokrjeßu **hłowneje agentury** w **Budyschinje,** kotrychž poliży ßu prjedy 1. junija 1883 wustajene, k dobroćiwemu nawjedźenju, so ßo wudźělenje dividendnych wopißmow w dnjach wot 29. hacź do 31. měrza t. l. we wschědnym skutkowanskim cźaßu pola nascheho hłowneho agenta, knjesa **Augusta Kretschmara II.** na Wylemskej haßy 5 stanje. My proßymy, so by kóždy **ßam** po tute dokumenty pschischoł, a pschispominamy, so je ßamorucźna kwitonka potrjebna.

W Lipsku, 25. měrza 1884.

Generalna agentura:
Ludwig Haertel.

Wotewrjenje pjekarńje.

Cźesczenym Sserbam najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym w domje knjesa **Albrichta,** pod bórklinom cźo. 8 ßałożenu **khlěbo- a běłopjekarnju** wotnajał a na dźeńßnischim dnju wotewrił. Dokelž budźe moje najwjetsche prózowanje, so dobru, ßłódnu tworu pjeku a żadanja cźesczenych wotebjerarjow dopjelnju, proschu najwutrobnischo wo cźastokróćne wopytowanje.

W Budyschinje, 18. měrza 1884.

Emil Halgasch, pjekarski mischtr.

Cźesczenym Sserbam tudomneje wokolnoscze dla ßtajneho molenja k nawjedźenju dawam, so ja wjazy w Bórku njejßym, ale so nětko w **Hněwßezach cźo. 17** bydlu. — S dobom jich też na to kedźbnych cźinju, so ßu pola mje ßtajnje hotowe **plumpy** wot dobreho jadriweho drjewa pschi skasanej pschimĕrje dóstacź.

W Hněwßezach, 25. měrza 1884.

E. A. Scholta, plumpytwarjeŕ.

Jutrowy gries, wotruby a **cźornu muku** pschedawa

Reinhardt Ritter w Łahowje.

Prima schtajerski **dźeczek, łane ßymjo** w tunach, **jendźelsku rajtrawu,** wschitke **ßuche warjenja, majßowy schrót, ſornopizu ſa ßwinje** ſ tutym płaćišny hódne poruczam. Też skasanja na prawdźiwy **probstajski wowß** a na **probstajski jećźmjeń** (schottskeho ßempschinźenja) horje bjeru. Skasanja pak njech ßo bórsy scźinja.

S poczesczowanjom

Ernst Schmiß w Budestezach.

Jurij Waltin

w Wojerezach

(Georg Waltin in Hoyerswerda)

porucża najpodwólnischo:

zokor zyły, punt 40, 45, 50, 55 np.,
zokor w kehelach, punt 38, 40, 42, 45, 48 np.,
najlěpschi **khěžorski raffinad,** pt. 60 np., w kehelach 55 np.,
mlěty zokor, pt. 36, 38, 40 np., pschi 10 puntach tuńscho,
rósynki wulke a małe,
wschitke **wěrzy** w dobrej, ßamotołczenej tworje,
= woßebje dobre **ßuche drożdże,** = **jejkowu barbiczku,** lětßa wubjernje rjanu!
ſyrop w ſnatej dobroscźi, pt. 18, 20, 25, 40 np.

Zokor ſa pczółki.

K h o f e j

hischcźe po starych płaćišnach:

ßyry, pt. 80, 100, 120, 140, 150 np.,
paleny, wutoru a ßobotu nowopaleny, pt. 100—200 np.

Wulki skład
wotležanych zigarrow.

Mojich ßerbskich pschećelow cźinju woßebje na druźiny: 3 schtk. 10 a 12 np., duzent = 13 schtk. 40 a 50 np. kedźbnych.

Też je pola mje dóstacź prawdźiwe **rigaske łane ßymjo** a **ſaradełka.** Wschitke druhe ßymjenja k ßycźu ßo na żadanje na najſpěschnischo wobstaraja!

Jan Jurij Pahn

porucza

k prjódkstejazemu hermankej ßwój wulki skład **najmodernischeje** a **najelegantnischeje konfekzije:**

jaki, żakety, deschczne mantle, wobwěschenja.

Wschitke tute wězy ßu w pjeczich wschelakich wulkoscżach na pschedań, tak so móże ßo ja kóżdu figuru něschto pschihódne namakacź, też ja **konfirmandow** ßym ja wulki wubjerk modernskich **żaketow** wobstarał.

Na moje dopósnate dobre pschiréßy, dżeržaze stoffy a staroscżiwe dżěło ja woßebje kedżbne cżinju. Seschicże po měrje ßo spěschnje a sprawnje dokonja. —

Dokelż je moja potrjeba jara wulka, dha ja pschi ßwojich ßamßnych parschonskich kupjach najwjetsche wużitki dóstawam, tak so ja saßo mojim wotebjerarjam wurjadnje tunjo pschedawacź móżu.

Wuměnjenje najswólniwscho. **W khlamach ßo ßerbski** rěczi.

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **srjedu** po jutrach, **16. haprleje 1884,** popołdnju w **dwěmaj** z **dypkom** w **Thiermannec kolonnadach.**

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Přiwzaće nowych sobustawow. 3. Namjety předsydstwa. 4. Druhe, towarstwo nastupace jednanje.

Dokelž su tón króć wosebje ważne jednanja, přeje so přitomnosć wšitkich sobustawow.

Najpodwolnišo přeprošuje **předsyda.**

Pschekupska schula w Budyschinje.

Sapoczatk noweho wucżbneho cżaßa (w 29. schulskim lěcże) 21. haprleje t. l. — Regulativ a kóżde hewak żadane wukasanje da **direktar Sturm.**

W Budyschinje, w januaru 1884.

Pschedßydstwo pschekupskeje jednoty.

Wolijowe barby

ßuche a w woliju rybowane, każ też k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniß,

jara rucże skhnyjazy,

terpentinowy wolij, němski a franzowski,

bernsteinowy lak,

damarlak,

żelesolak,

kożolak,

ficcatif, běżazy a jako pólver,

pěskopapjeru,

pinsle wschěch wulkoscżow,

gyps paleny,

cement,

schlamowanu krydu

porucża

Hermann Lemka

8 na mjaßowym torhoschczu 8.

Runje je wušła a w wudawarni „Serb. Nowin" za 1 hr. dóstać: **Kniha sonettow.** Spisał Jakub Ćišinski. — Tutón najnowši, knjezej fararjej Hórnikej poswjećeny serbski belletristiski wupłód móżemy nic jeno kóżdemu Serbej, ale też kóżdemu druhemu Słowjanej poručeć. Tale kniha njewobsahuje nic jenoż pěsnje najcunišeje nježnosće, ale też najswěrnišeho wótčinstwa, tak zo čitarjow nic jenoż ze swojej pěknosću wutrobnje wokřewja, ale też ze swojej zahorjenosću w napohladże na narodnosć posylnja. My chcemy tudy jenoż někotre napisma naspomnić, jako: Słowjanam. — Serbskej zemi. — Serbam. — Budyšin. — Hrodźiško. — Lubin. — Na Prašicy. — Krwawna hosćina. — Rózant. — Baćońska cyrkej. — Sprewja w Błótach. — Wjesna lipa. — Dopomnjeńki na Prahu. — Mišno. — Pólskej. — Jan Sobieski. — Wichor. — Cerpjacy młodźenc. — Hrabi Southamptonej atd.

K prjódkstejazemu jutrownemu ßwjedżenjej poručam wschě drużiny **pschenicznych mukow,** kotrež ßu jenoż na porzelinowych a twjerdolijorisłowych walzach a po najnowschim młynskim srjadowanju namlěte a we wschěm wubjerne dobre. — Toho runja poručam wschě drużiny **futrowych wutkow,** każ też **warjenja, lany wolij** a **lane woßuchi** po najtunischej płaczisnje.

Mój **mukowy skład** w **Budyschinje** je na **hornczerskej haßy** w mnichowskim dworje (Münchener Hof). — W khlamach ßo **ßerbski** rěczi.

Parny młyn w Nadźanezach.

Ernst Pfuhl.

!! Darmo a franko !!

pósćelu na požadanje wukasanje k wuhojenju wopikstwa, też bjez wjedżenja wopikża.

Theodor Sattler w Budyschinje.

Jeneho **kowarskeho** pyta

Haschka

w Kolwasy pola Pomorez.

Wucżobnik, kotryż chże **pjekarstwo** nawuknucź, pschi cżimż ßo do żaneho wokolonoscherskeho dżěła njetrjeba, móże do wucżby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Augusta Klingsta** na snatskownej lawskej haßy.

Jeneho **wucżobnika** pyta ßedlar a tapezirar **Kopta** w Klukschu.

Rak

nasch **lud** ptaka, kiż němski „Birkhuhn" řeka, ßerbski mjenuje? — Schtóż to wě, chżył nam to dobroczziwje k wjedżenju dacź.

Wudawarnja Serb. Nowin.

Marji R. we **Ł.** za rjany spěw najluboznišo dżak praji **Pf.** 27.

†

Za tak wulke wopokazma wutrobnoho dżělbraća přez darjenjo wěncow, k rowu přewodżenjo a tróstne słowa při wotemrjeću našeje lubeje **Martki** praji z pokazom na zapłaćenjo Bože najnutrniši dżak

W Radworju, 22. měrca 1884.

wučer **Jakub Kral**
a swójba.

(K tomu cżißlu pschiłoha.)

K konfirmaziji!

poručam najtunischo:

žonjaze schtrympy, běle a brune . . . . . 35 np.,
rüsche . . . . . 10 np.,
žekle . . . . . metr 20 np.,
korsetty . . . . . 100 np.,
zanki, swjasne rubischka, khornarje, manschetty, zwjernowe rukajzy, medaillony, brósche, rjeczaski wokoło schije, nawuschniki atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schulerskej haży 3.

Emil Wehrle

na jerjowej haży

poručza jara pěkne **schóttiske drastne tkaniny,** stary łóhcz wot 20 np., **czorny mohär** a **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach, **módroczischcz** w najnowschich mustrach jara tunjo, **hosenzajki** a **jakowe poczehnjenja** wot 25 np.

K konfirmaziji

poručam rjany wubjerk

czornych kaschemirow a mohairow

po wurjadnje tunich płaczisnach.

M. Th. Pech.

M. Th. Pech

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

porucza, žwoju lětuschu inventuru skónczíwschi, wjetschu dźělbu dosad stajenych wězow kaž: **drastne tkaniny, pol-** a **czistowolmjane žuknjowe tkaniny,** jara wjele **wulkich** a **małych rubischkow na hłowu** atd. po wurjadnje tunich płaczisnach, so by žo twora prawje ručze pschedała. Bjes tworami žanych skaženych wězow njeje, ale jenož dobra twora žo pschedawa.

Wo prawje wjele kupowanja proßy

M. Th. Pech.

C. Domaschka w Budyschinje

pódla kralowskeho hamtskeho hetmanstwa.

Po tych žamych płaczisnach, kaž žo to w druhich tajkich konkurrentnych pschedawarnjach stawa, mam na składze a pschedawam:

czešku brunizu a **kamjentne wuhlo** wschěch družinow,
kowarske wuhlo a **hornjoschlesynske kamjentne wuhlo** najlěpscheje dobrosče,
schorjelski kruchaty kalk, gogolinski „ „ } stajnje w czerstwej czistej tworje,
ff. stuženu koscžinu, ammoniak-superfosfat, spodium-superfosfat a **kalijowu žół** lětuscheho kupjenja, w dobrych nowych měchach, pod rukowanjom dobrosče.

Tuni syrop.

Dobry czišczeny syrop punt po 16 np.,
najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Dospołna wupschedań.

Czo. 12 na žerbskej haży czo. 12.

Mužaze a hóležaze wobleczenja pschedawam po žměschnje-tunich płaczisnach, so bych žwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Drogowe wotdźělenje měschczanskeje haptyki

w Budyschinje na hłownym torhoschczu

Max Schünemann

porucza **schkleńzuroskußatu tintu (Glasätztinte),** s kotrejž móža žo na lóhke a tunje waschnje piwowe a druhe schkleńzy atd. se sakońšzy žadanej žmužku wopschijecza wuhotowacz. Wukasanje, kak to sczinicz, je pschiwdate. 1 žada sa 400 schkleńzow płaczi $1\frac{1}{2}$ mk.

Židki schtomowski wósk w blachowych buschkwjach, s pinslom namasacz;
husty schtomowski wósk,
schtomowski wósk w czeńkich a tołstych žerdkach, płaczisna a hódnosez kaž snata. —
Czišczopomada, žłębroczischcz, czišczomydło, czišczopólver, czišczowoda, schmirgel w tšjoch wschelakich gradach hódnosče.
Salmiakoduch. Terpentinowy wolij. Lucžlany wolij.

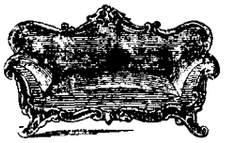

Sofa a **matrazy, sczinowe** a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoffy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacz k najlěpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza

K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haży 8.

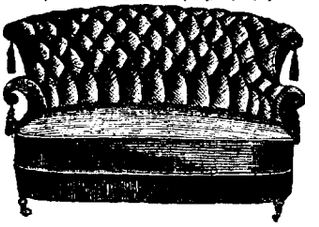

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcze tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** žamžneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo

K. A. Benedict
na snutsknej lawskej haży 8.

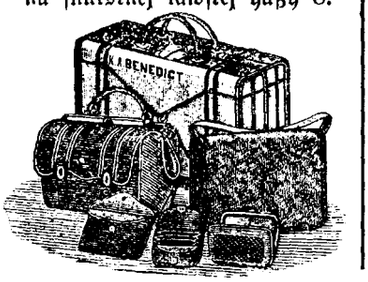

Spěwarske knihi

s dróbnym a tołstym czischczom, w jednorych a wožebnych snatych **hódnych žamowjasanych** swjaskach porucza najtunischo

M. A. Wetzka
na mjažowym torhoschczu.

Ssyry khosej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Turkowske a czěske žłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjažowym torhoschczu.

Khosejowy skład.

Ssylnje a derje žłodžazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunischo, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we wožebje dobrym žłodže poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Wosjewjenje.

So bych ßwój bohacże wuhotowany ſkład wſchelakich **khachlow** trochu wurumował, pſchedawam po kóždej, jenož někak pſchiměrjenej płaćišnje, haj khachle hižo wot 12 mk.

Moritz Großmann, hornčežerſki miſchtr
na kamjentej haßy pódla turnſkeje hale.

Rigaſke lane ßymjo w **tunach, ſchleſynſke lane ßymjo** w **měchach, czerwjeny, běły, žołty** a **ſchwedſki dźeczel, timothejo-, mjedo-, kulo-** a **rajtrawu, luzerun, oberndorfſku runklizu, czerwjeny** a **lubjaty kal** dóſta a porucža

E. F. Schippang.

8—10 wubrakowanych khachlow

po 15 mk. po 20 rózkach a 40 khachlizach ſ 2 ſymſomaj ma na pſchedań

W Budyſchinje. **H. R. Teutſcher,**
hornčežerſki miſchtr.

Nowy twarſki kalk je dźenża ßobotu ſaßo dóſchoł; jenołětne ſtrowe **khójnowe ßadźenki,** na pěßačnej ležomnoſczi naplahowane, tyßaz ſa 80 np.;
jědźnu, ſkótnu a hnójnu ßól,
tšěſchne a murjerſke zyhle
porucža **F. Fischer**
na dwórniſchczu w Łaſu.

Nowopaleny twarski a rólny kalk

w prima-dobroſczi po pſchiměrnje tunich płaćišnach poruczatej

kalkpaleŕni w Niſkej a Cunnersdorfje
R. Plümecke
(prjedy **Siebörgerjez herbja**).

Namakana!!!

Přez njesprócniwe studije je so Dr. z **Benden** skónčnje radźiło tajku

włosowu pomadu

wuslědźić, wo kotrejž móže so **ze wšěm prawom** rjec: **wona dopjelnja swój prawy wotpohlad.** W cyle krótkim času napłodźi tuta pomada połne a sylne brodźine a hłowine włosy a zadźěwa wupadowanje włosow. **Wunamakař rukuje za wěſcewěrny wuſpěch.**

Płaćizna za flakon Mk. 3.50.

Jenož prawdźiwu ma ju na předań knjez **Ed. Link** w Albertskej haptycy w **Lipsku.**

Serbſke ſpěwarſke

porucža w woßebnych a jednorych ſwjaſkach
Bernhard Gelbe, knihiwjaſař
na mjaßnym torhoſchczu čo. 4.

Jerje,

wulke, tučne ryby, najtuniſcho porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Hußaze pjerje

kupuje pſchezo
Fröda w Budyſchinje
w rybjazych wrotach.

Ssměſchnje tunjo!

Pſches kupjenje wjetſcheho ſkłada **ſchtrykowneje wołmy** je mi mózno, wot nětk, tak dołho hacž doßaha:

16re prima conl. wołmy, zlonopt. 2 mk. 90 np., ſkładku 50 np.,
16re prima naturſkowołmy, zlpt. 2 mk. 90 np.,
16re prima kružate wołmy, zlpt. 3 mk. 20 np., ſkładku 55 np.,

pſchedawacž a proſchu pſchi ſaſtupiwſchej potrjebje wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Bawmu we **wſchěch barbach** porucžam toho runja po **wumyßli najtuniſchich płaćišnach.**

W **Budyſchinje.** **E. Scheer**
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Bajerſke tóčzne kamjenje

kóždeje wulkoſcze k točzenju maſchinowych nožow, pikow, kaž tež worzeloweho maſchinoweho gratu pſchi potrjebje porucža

J. G. Müller, ſejleŕſki miſchtr
na kamjentej haßy.

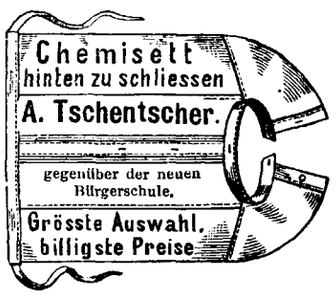

Pſchedkoſchliki

ſady ſapnycž
porucža **A. Tschentscher**
w Budyſchinje.

Richard Neumann

w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy čz. 6
porucža ßwój wulki
khofejowy ſkład
ßyry, punt po 70—160 np.,
paleny, punt po 90—200 np. (tydźeńſzy 2—3 raz nowy paleny).

Wſchě druźiny ßu ßylne a czíſcze ßkodźa.

Saßopſchedawarjo ſa woßebje tunje płaćišny dóſtanu.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucža

Guſtav Poſer
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucža jako płaćišny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacž pola

Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Potajne khoroſcze

ſahoju na ſakładze najnowſcheho wědomnoſtneho wuſkědźenja, ßame najſtraſchniſche pady. Toho runja hrózbne ßkědy **tajnych młodoſtnych hrěchow** (onaniju), **njemóznoſcz nerwow** a **impotenzu.** Najwjetſcha diskrezija. Proſchu wo podrobnu khoroſtnu rosprawu.

Dr. Bella,
ßobuſtaw wucž. towarſtwow atd.
6, Place de la Nation, 6 — PARIS.

Direktne
póſtſke parokódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Dźěći mjenje hač 12 l. ſa połoju, mjenje hač 1 lěta **9 M.**
Kajüta **M. 300.** Sćrjedźnokrym **M. 80.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 5. haprleje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Drazdźan pišaja, so je Jeho Majestosć kral Albert 29. měrza 1. a 2. kompagniju leibgrenaděrskeho regimenta wobhladował. W 1. kompagniji běsche prynz Bjedrich August s offizěrom. Dokelž so wón w bliščim czasu do Straßburga poda, so by na tamnischej universicze studował, dha wón tutón dźeń offizěram pomjenowaneho regimenta božemje prajesche. Czile jemu pschi tutej składnosczi drohu kasetu se 64 offizěrskimi fotografijemi pschepodachu. — Jeho kralowska Wysokosć prynz Jurij so w swojej strowosczi dale a bóle polěpschuje; wón może wschědnje hižo dlěschi czas s wonka koža bycź a jědź jemu też sasso skodźi. — Sakski 1. husarski regiment No. 18, w tu khwilu w Großenhainje stejazy, budźe 18. haprleje t. l. 150lětny jubilej swojeho wobstacza swjeczicź. — S Barlina pišaja: Amerikanski pósłanz Sargent w Barlinje so wjerchej Bismarkej w posledneschim czasu wosebje toho dla wjazy njelubjesche, dokelž bě pismo amerikanskeho sejma, njebocźiczkeho pruskeho sapósłanza Laskera nastupaze, swólniwje k Bismarkej wobstarał, hacź runje bě jemu snate, so Bismark wo tej wězy niczo wjedźicź nochzyschе. Pschedsyda amerikanskeje unije k. Arthur je toho dla Sargenta wotwołał, so by jeho jako pósłanza do Petersburga pósłał. Tola Sargent s pósłanskej skužby niczo wjazy cźinicź měcź nochze a so do Ameriki wrócźi. — Khěžor-kral Wylem je sa wschitke wopokasma lubosczе a poczesczowanja, kotrež su so jemu k narodnemu dnju se wschěch stron dóstałe, swój dźak sjawnje wuprajił. — Jako běchu 22. měrza pruszy ministrjo k njemu pschischli, so bychu jemu sboże pscheli, wón mjes druhim rjeknu: „Dźenża krocźu do 88. lěta swojeho žiwjenja; kak dołho budu hischcze žiwy, — to Bóh sam wě. Ale tak dołho, hacź budu žiwy, budu też swoju pschiskuschnosć dopjelnjecź.“ — S Franzowskeje je khěžorej k jeho narodnemu dnju něchtó kistu, s drohej seversker pórzelinowej nadobu połnu, pósłał. Schtó pak je to był, njeje snate. — Jako najnowscha nowinka so powjeda, so chze wjerch Bismark pschedsydstwo w pruskim ministerstwje složicź a s zyła s pruskeje krajneje skužby stupicź, so by swoje mozy cźim bóle jako kanzleŕ němskeho khěžorstwa nakoždy móhł. A prawdu rjez, su so ludźo hižo dawno dźiwali, kak może wón, hdyž je nětko (1. haprleje) do 70. lěta swojeje staroby sastupił a hewak husto dosć khorowaty, tejko skužbow dospołnje wobstaracź. Tola je hischcze njewěste, hacź khěžor Wylem do toho swoli, so Bismark naspomnjene sastojnstwo složi. — Pruske ministerstwo je pschiswoliło, so smě so katholskim duchownym wschěch pruskich biskopstwow a arzybiskopstwow jich msda s nowa porjadnje płacźicź, jenož duchowni pósnańskeho arzybiskopstwa dyrbja tutu dobrotu hischcze parowacź. Sapósłanz Jazdźewski so toho dla wondano w pruskim sejmje ministerstwa praschesche, czeho dla dyrbja duchowni pósnańskeho arzybiskopstwa hischcze nusu tradacź. Minister s Goßler na to rjeknu, so pruske knjezeństwo naspomnjenym duchownym tón dźěl msdy, kotryž bychu po prawym s krajneje kasy dóstacź měli, też dale sapowjedźi, a so wón na praschenje, czeho dla so tajke sapowjedźenje stawa, žaneho wotmolwjenja dacź nochze. Někotsi sapósłanzy tajkich skowow dla ministrej też dosć hórke a wótre skowa poskicźichu. — Hacź dotal je w Pruskej 1235 katholskich duchownych, kiž běchu psches mejske sakonje w skužbje sadźewani, w nowschim czasu dowolnosć k połnemu skutkowanju w duchowskim dostojnstwje dóstało. — Khěžor je w město dr. Büchsela, kiž swojeje wysokeje staroby dla wo puschczenje se skužby proschesche, duchowneho Brauna s Gütersloha sa generalneho superintendenta Nowomroki a Delnjeje Łužizy pomjenował. — Khěžor je so trochu sasymnił a dyrbi toho dla wó jstwě pschebywacź, schtož jeho pak njewotdźerżuje, s ministrami tajke dźěła wobstaracź, kotrež jeho nastupaja. — Němska swjaskowa rada, w korrejž su wschě němszy wjerchojo sastupjeni, je do toho pschiswoliła, so smě sakski hornjołużiski krajnostawski bank swoju prawisnu k wudawanju banknotow hacź do 1. januara 1891 wužiwacź. Potom ma wo dalsche podležschenje tajkeje prawisny proßycź.

Awstrija. Wo sběžkarjach-anarchistach, kotrychž su w Winje do jastwa sadźili, pišaja tamnische nowiny, so su sběžkarjo Kammerer, Stellmacher a jich towarschojo hižo w lěcze 1882 wschelake rubjeństwa wobeschli, pschecźiwo duchownemu w favoritskej zyrkwi pschi předowanju haru hnali, pjenježnika Eiserta, kaž też policajow Hlubeka a Blöcha skónzowali a hewak wschelako pschecźiwo sakonjam skutkowali. Pschi jich sudnistkim pscheskyschowanju jich pschestupjenja dale a bóle na swětko stupaja, tak so ma so pscheskyschenje husto doscź s nowa wospjetowacź, tak so so hischcze prajicź njeda, hdy so jich sudźenje stanje. — W Sahrjebje (w Khrowatskej) je so wóndano tamnischa nowa němska evangelska zyrkej na jara swjedźenske waschnje poswjecźiła. Měschczenjo, hacź runje s wjetscha khrowatskoserbskeje rěcza a su katholikojo, kaž też tamnischi kralowsky, měschczansky a wojerscy sastojnizy so na poswjecźenju na jara dostojne waschnje wobdźělichu. — W Bosniji a Herzegowinje, hdźež běsche w prěnich lětach, jako awstriske wójsko tutej krajej wobsadźi, skoro stajnje njeměr a spjecźowanje, je nětko cźicho a spokojno, tak so wjetscha dźělba awstriskeho wójska kraj wopuschczi.

Franzowska. Cźěło jendźelskeho prynza 3. haprleje s Kannesa do Cherbourga pschiwjesechu, hdźež jo w tamnischim mórskim pschistawje na jendźelsku łódź donjesechu, so bychu jo do Jendźelskeje wotwjesli.

Jendźelska. Najmłódschi syn jendźelskeje kraloweje Viktorije, tak mjenowany wójwoda Albany, je 28. měrza wumrjeł. Wón běsche hižo s młodych lět kipreje strowosczе a toho dla w symje w cźoplischich stronach pschebywasche. Duž bě so tu symu do Kannesa w Franzowskej podał, dokelž bě na płuza khory. Psched dwěmaj lětomaj je so s waldekskej prynzessynu woženił, kotraž je jemu dźówczicźku porodźiła. — Jako wón w Kannesu po skhodźe doma, hdźež bydlesche, dele dźěsche, so wobsunu a někotre skhodźenki dele padźe. Wón bórsy sasso stanu a sdasche so, so jemu tajke panjenje njeje niczo schkodźiło. Wjecźor też dale khory njebě, ale w nozy w tsecźej hodźinje jeho Boża ruczka saja a też hnydom mori. — Jendźelska kralowska swójba je psches to jara srudźena, toho runja też pruski kralowski dwór, pschetož njebocźiczki wójwoda Albany je bratr pruskeje krónprynzessyny. Pruski krónprynz je so toho dla do Jendźelskeje podał, so by so na jeho pohrjebje wobdźělił, kiž so dźenża sobotu mějesche. — Jendźelske ministerstwo je s Afriki jara hubjenu powjesć dóstało. Jendźelski general Gordon běsche mjenujzy 16. měrza s Khartuma wucźahnuł, so by njepschecźelow, blisko města stejazych, wotehnał. S nim běchu něhdźe 3000 pěschkow, mjes nimi wjele sudanskich murow, 2 kanonje a něschto egiptowskich jězdnych. Jako so Gordon se swojimi ludźimi njepschecźelam bliježesche, tucźi cźěkachu. Ale dołho njetrajesche, dha Gordonowi kommanděrojo, schtož běchu Afrikanarjo, psched njepschecźelemi cźěkacź poczachu, a wojazy to wuhladawschi, to same cźinjachu. Wscho Gordonowe wójsko cźěkasche, schtož mózesche, a so na wschě boki rosběża, so pschi tym s zyła njewobarajo; tola njeje wone wjazy schkodowało, khiba 400 muži, 2 kanonje a wschelaku wójnsku potrjebu. Gordon je so do Khartuma wrócźił.

Rußowska. Někotre nowiny powjedaja, so je Degajew, mordaŕ Ssudejkina, w Pólskej doßahnjeny, a druhe wudawaja, so je general Hurko do Warschawy pschijeł, s poruczносczu, so ma Polakow s mozu pscheruscźicź, to rěka, do Rußow pschestworicź. Nam pak so sda, so stej wobej powjesczi jenak njewěrnej.

Za matrowny tydźeń.

O cźichi tydźeń! Dopomnjenja
Na Twoju ßmjercź, nasch Sbóżniko!
W nim ßłyschimy a rospomnjenja,
Kak ſa naß Ty ßy bědźik ßo.
Dha pomhaj nětk, ſo kóżda duſcha
Na Twoje ßkowo, kaž ßo ßkuſcha,
Tu ßwěru a rad poßłucha
A wotkładujo ßměch a hrěchi
Sa Tobu dźe pſches hańbu, ßměchi
Tón krwawny pucź na Golgatha.
O ßwjaty tydźeń! Mjelcź w nim wſchitko,
Schtoż njeje k cźeſcźi Sbóżnika.
Wy póſtne harfy, klinczćze nětko,
My chzemy khwalicź Jeſuſa
Sa Jeho luboſcź. S njebjeß dele
Wón pſchińdźe, a je wumóhł ſ hele
Pſches ßwoju ßmjercź naß hrěſchnikow.
O kajka luboſcź! Bójſku kraßnoſcź
Wón wopuſchcźi; wſa cźěła cźaßnoſcź,
Ssmjercź poczerpi wot ſłóſtnikow.
O ſrudny tydźeń! Cźłowſke dźěcźi
W nim cźinjachu hrěch najwjetſchi,
Kiž hdy bu wobeńdźeny w ßwěcźi;
A njepſchińdźechu k pokucźi.
Ach, chzemy nětk ßo ponižowacź
Pod ßwjaty kſchiž, hrěch wopłakowacź
A proßycź — proßycź pokutnje:
Też my ßmy ßobu kſchižowali
Cźe, Knjeże, Tebje ſaprěwali:
Ach ßmil, ach ßmil ßo nad nami!
O ſbóżny tydźeń! Pſcheliwaſche
W nim Boże jehnjo ßwjatu krej,
Hdyž na kſchižu ßo woprowaſche.
Dźak, khwalba Tebi, Sbóżnikej!
Haj, tutón wopor wujednanja
Je wěcźny, nima wotebranja,
Ma ſa wſchě duſche płacźiſnu.
Pſches tutón wopor Boże dźěcźi
Ssu ſbóżne hižo tu na ßwěcźi,
Hdyž cźinja ſprawnu pokutu.
O dźiwny tydźeń! Wſchak w nim ſtachu
Sso wězy, kiž pſches roſum ßu:
Tu ſłóſtnje Khryſta kſchižowachu,
Bóh wumrje, ßmjercź ßo poſběhnu.
A hlaj, ßo rowy wotanknuchu,
S nich morwi žiwi poſtanuchu,
Khryſt ßmjercź a helu pſchewinu.
A hacź rów Khryſta ſtražowachu
A mózny ſygel pſchicźiſchcźachu,
Khryſt žiwy ſ rowa poſtanu.
O hnadny tydźeń! Cźehń naß ßobu,
O Wumóżniko, pod Twój kſchiž;
Daj wſchak nam w duchu wumrjecź ſ Tobu!
Ty chzyk naß k tomu wubudźicź:
So jenicźzy na Twoje rany
Sso ſkožujo, w nich namakamy
Wſcho wumóženje, žiwjenje.
A hdyž też my tu noßycź mamy
Kſchiž cźežki, daj, ſo ſpominamy
Na twój kſchiž, matru, bědźenje!

H. P.

Shubjeny ßyn.

(Pokracźowanje.)

Jako bě ta ſła žona woteſchła, Jurk ſa njej hladaſche, tak dołho hacź móżeſche ju widźecź, potom poczа ßo na tutym jemu njeſnatym měſcze dale a bóle w ßwojej ßamotnoſcźi ſtrachowacź. Druhdy na wuheń pohlada, ſ kotrehoż mějeſche, kaž bě kuſtarnicza Bobola prajiła, cźerwjena kokoſch pſchilecźecź a wón by móhł po jeje ßkowach potom domoj hicź. Ale wona njepſchilecźa — a njepſchilecźa. Duž jemu do myßlow pſchińdźe, hacź ßnadź jemu to k njeſbožu njebudźe, hdyž kokoſch pſchileczi, a wón ſebra ßo a běžeſche dale, ſchtoż móżeſche. A wón khwataſche dale a woſpjet dale, tak daloko, hacź na tajke haßy doběža, hdźež dale a wjazy ludźi khodźeſche. S tym jeho nadźija roſcźeſche, ſo ßnadź bórſy dójku Hilžu namaka. A wón na wſche boki ſa njej ßlědźeſche, doniž ßo poczinaſche cźmicź.

Hilža, Jurka njenamakawſchi, běſche mjes tym ſ małej Hanku domoj pſchiſchła. Wona powjedaſche, hdźe je ſ Jurkom pobyła a hdźe je jeho ſhubiła, a pſchi tym tejko wo pßach a wopizach, wo konjoch a woſach, wo cźiſchcźeńzy a harje na haßach rěcźeſche, ſo dyrbjeſche kóżdy cźłowjek, kiž ju ßłyſcheſche, ßebi myßlicź, ſo je Hilža ſ Hanku a Jurkom wulki ſtrach wuſtała. Duž žadyn dźiw njeběſche, ſo knjeni Witowu wulka bojoſcź wo Jurka ſaja. Derje wſchak bě, ſo jeje mandźelſki runje domoj pſchińdźe a ju ſ tym ſměrowa, prajizy, ſo ßo ſ Hilžu hnydom na pólizajſtwo poda a tam wujedna, kak by ßo Jurk ſkerje a lěpje wußlědźicź dał. Jako bě Hilža na pólizajſtwje wſcho móżne wupowjedała, tam knjeſej Witej radźachu, ſo by woſjewjenje wotcźiſchcźecź dał, w kotrymž by Jurk bliže wopiſany był, a ſo tón, kiž jeho k Witezom domoj pſchiwjedźe, wěſte pjenježne myto dóſtanje.

Tak ßo ſta, a bě w tym woſjewjenju prajene, ſo je ßo hólcźež žołto-kudźerjawych włoßow, wobleczeny cźerwjeno-ßomocźanu ßuknicźku a ſ pyſchnym kijeſchkom w ruzy ſhubił, a ſo tón, kiž jeho nadeńdźe a k jeho ſtarſchimaj domoj pſchiwjedźe, pjecź ſtów toler myta dóſtanje. A tuto woſjewjenje ßo na rózkach měſchcźanſkich haßow pſchilěpi, ſo by to kóżdy cźitacź móhł. Wyſche toho pak mužojo ſ tajkimi woſjewjenjemi po měſcze wokoło khodźachu a je kóżdemu do ruki dachu, kiž wo to rodźeſche, a knjes pólizajſki direktaŕ też kóżdemu pólizajej jene da.

Witez ſtarſchej ßo nadźijeſchtaj, ſo jimaj nětko bórſy Jurka domoj pſchiwjedu, ale dźeń ßo minu a wonaj žaneho Jurka njewuhladaſchtaj. Cźim wjaz hodźinkow ßo minu a cźim wjetſchi ſtyſk jeju ſapſchija. Boži wjecźor bě ßo pſchibliżił a Bożedźěſcźowe dary, wot bohateju Witez ſtarſcheju w bohatej měrje wobſtarane, pſchihotowane leżachu, ale tón, kotremuž mějachu ßo wobradźecź, tu pſchezo hiſchcźe njeběſche.

Hdźe pak Jurk tcźeſche? Ach, nichtó jeho kedźbu njemějeſche! Kajki tón wbohi hólcźk běſche! Nichtón, kiž jeho ßnadź wuhlada, jako wón na kamjeńtnym ſkhodźe pſched jenym domom ßedźeſche, nichtó njeby ßebi to pomyßlił, ſo je to bohatych Witez Jurk. Do ſtarych maſanych klunkrow ſwoblekany, ſ wottſihanymi włoßami, ſ wulkej roſtorhanej mězu na hłowje a ſ blědym, roſpłakanym wobliczom wón na ſkhodźe ßedźeſche, ſymu mrějo a cźežko ſdychujo.

Cźma pſchibywaſche a hwěſdy ßo dleje a jaßniſcho ſybolachu. Dźewjecź bijeſche, dźeßacź a jědnacźe bijeſche, haj dwanacźe poczа bicź. Jurk bě wußnuł, wón druhdy ſadyrkota, ale dale ſpaſche. K ſbožu nóz jara ſymna njebě.

Jako dźeń ßwitaſche, ßo durje wotewrichu, pſched kotrymiž Jurk hiſchcźe pſchezo dřemaſche, a ßkužobna dźówka ſ nich wuſtupi, w ruzy tepich dżeržo, ſo by njerjad ſ njeho wutſchaßka. Jako toho wboheho hólza wuhlada, wona ſawoła: „Božiczko tola, tu wſchak proſcheŕſki hólz pſched durjemi ſpi. Stawaj, ſtawaj!“ A pſchi tym jeho ſa ruku hrabnu a k ſtawanju nuſowaſche. Jurk ßo jara ſtróži. Wón měnjeſche, ſo je ßo Bobola wrócźiła, a toho dla tak žałoſcźicź poczа, ſo bě to tej holzy žel. A wona rjeknu: „Ja ßym jeho do ſtracha ſtajiła! Bóh mi to wodaj! A tón wbohi hólcźeż je dyrbjał w nozy w ſymje pſched durjemi ſpacź — a to hiſchcźe w hodownym cźaßu. — Poczakaj, mój holcźe!“ wona pſchiſtaji, „ja Cźi něſchto pſchinjeßu, wſchak budźe dźenßa Boži wjecźor.“ A wona ßo wrócźi a po khwili ſ pomaſku pſchińdźe, prajizy: „Jowle, mój hólczko, maſch něſchto k ßnědanju; wſmi a daj ßebi ßkodźecź!“

Jurk tón khléb bjerjeſche a běſche, jako by ßo jemu dźako. Wón na haßu dźěſche a po njej kaž bjes myßlow dale ſtupaſche, ſtajnje dale a dale, domojpucź pytajo a tola njewjedžo, na kotru ſtronu ßo wobrocźicź.

Dźeń ſe ßwojim hołkom a tołkom, kajkiž jón w kóżdym wulkim měſcze wſchědnje widźimy, bě ßo ſapoczał. Wſchudźe mějachu ludźo nuſne, jedyn khwataſche tam, druhi cźerjeſche ßem; jedyn njeßeſche to a druhi wjeſeſche tamo. A Jurk w tajkim hołku a tołku pomału dale kracźeſche, pſchetoż ſpěſchnje hicź, to njebě jemu mózno, dokelž běſchtej jemu noſy zyle woßłabnułej. Skónczńje wón na hodowne wiki dóńdźe. A běſche hewak hižo na haßach wulka hara była, tudy bě hiſchcźe wjele wjetſcha. Jow wołachu a hawtowachu, ſchtoż jeno mózachu, pſchetoż dźenßa běſche poßleni dźeń pſched hodami a kóżdy wikowaŕ ßo prózowaſche, ſo by hiſchcźe po móżnoſcźi wjele pſchedał. A kak ßo Jurkej pſchi tym ſeńdźe? Ludźo jeho tam a ßem ſtorkachu a w cźiſchcźeńzy jemu pak tón pak tamón na nohu ſtupi. A ſtražnizy budow na njeho ßwarjachu, wołajo, ſo dyrbi tola druhdźe po proſchenju hicź, pſchetoż woni jeho ſa proſcheŕſkeho hólza dżerżachu, dokelž běſche tak hubjenje ſwoblekany. Wón toho dla mjes dwě budźe ſaléſy, ſo by tam nětak wotpocźnuł.

Saßo ßo dale a bóle cźmiſche. Saßo hwěſdźiczki ßo błyſkotajo na Jurka dele ſhladowachu a Jurk ſtyſkniwje k nim horje ſhladowaſche, pſchetož jemu ßo ſeſda, ſo drje ßo domoj njenamaka. A wón poczа ſ nowa hórke ßylſy płakacź.

A njedaloko njeho khudy budowy ſtražnik tam a ßem khodźeſche a koło wokoło hladaſche, ſo njeby paduchам, hdyž tam pſchilěſu, niczo kradnucź dał. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (B. N.) W dnjach wot 20. do 29. měrza pod pſchedßydſtwom wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektarja k. dr. Wilda a pod aßiſtenzu k. Can. Cap. Sen. Kuczanka 13 abiturijentojo katholſkeho ſeminara ßwoje wuczeŕſke kandidatſke pruhowanje wotpołožichu a tež ſ wjetſcha wſchitzy khwalobnje wobſtachu. Dwaj ſ nich do draždźanſkeho ſchulſkeho wokrjeßa pſchińdźetaj, 1 do grimmaſkeho a 1 do žitawſkeho, ſa dźewjeczoch pak hiſchcźe žane měſta próſne njejßu. — (K tomu mózemy pſchiſtajicź, ſo ßu mjes tymi, kiž ßu pruhowanje khwalobnje wobſtali, tež tſjo Sserbja, mjenujzy knjeza: Jan Rěſak ſ Bělczez, Jurij Schewczik ſ Baczonja a Bjernard Bräuer ſ Kukowa. Jenož jedyn ſ nich móże měſto dóſtacź — a toho dla dawolamy ßo praſchecź, hacź taj dwaj druhaj njebyſchtaj w bliźſchich ßłowjanſkich krajach na nětotry czaß domjaze wuczeŕſtwo abo ſjawne wuczeŕſke měſto dóſtacź móhłoj. Red.)

S Budyſchina. Cźěßliſkeho G. Rychtarja, kiž na twarniſchczu tudomneho cźěßliſkeho miſchtra k. Hobjana dźěłaſche, je 27. měrza Boża ruczka tak ßylnje ſajaka, ſo wón hnydom wumrje.

S Budyſchina. Sańdźenu póndźelu bu knjes Jan Kapleŕ, w tu khwilu měſchczańſki wuczeŕ tudy, wot zyrkwinſkeho a ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa ſa zyrkwineho wuczerja tudomneje Michalſkeje woßady nimale jenohłóßnje wuſwoleny.

S Budyſchina. Kolonnada abo pſchitwark w ſahrodźe tudomneje prjedawſcheje měſchczańſkeje, nětko akziſkeje piwarnje pſched ſwonkownymi lawſkimi wrotami nam w dnjach wot 4. hacź wutoru do 8. haprleje pěknu wuſtajeńzu k wobhładanju poſkicźa, mjenujzy wuſtajeńzu pjeriny. Widźecź budźa tam wſchelake kury, hußy, hołbje, truty, kaczki a wſchelaka ptaczina, tak ſo budźa tam tež kanariki ßwoje ſpěwanje a papagaje ßwoje rěczenje ßłyſchecź dacź. Schtóž ßebi lóß kupi, móże, hdyž ma mjenje abo bóle ſboża, tež mjenje abo wjazy ſ toho dobycź, ſchtož je wuſtajene. Schtóž chze ßebi wuſtajeńzu jenož wobhładacź, ma pſchi ſaſtupjenju 30 np. ſapkacźicź. — Wuloßowanje dobytkow ſtanje ßo 8. haprleje. Lóß płaczi 50 np.

S Budyſchina. W budyſkim hamtſkim hetmanſtwje ſměje ßo lětuſche rekrutirowanje na ßłědujzych dnjach a měſtach: pjatk 25. haprleje rano wot 7 hodźin na tſeleŕni w Biſkopizach ſa: Biſkopizy, Bělmanezy, Porchowy, Khanezy, Semizy, Frankenthal, Hißmanezy a Pikow; ßobotu 26. haprleje tež w Biſkopizach ſa: Goldbach, Drebnizy, Wulki Wóßyk, Hartow, Kinicz, Lutyjezy, Mjedźojs, Birkerod, Nowu Ssmilnu, Jaſońzu, Delnje Pózkowy; póndźelu 28. haprleje tež tam ſa: Hornje Pózkowy, Panezy, Palow, Poczaplizy, Wjelkowy, Ramjenjow, Rynarnju, Czeŕwjene Noßlizy ſ Karlsdorfom, Ssmilnu, Schumbórn, Spytezy, Czornu Wodu a Skaku, Stachow, Ledźbórzy, Tumizy, Trjechowy, Horni Wujeſd; wutoru 29. haprleje w Budyſchinje w Lawez hotelu rano wot 7 hodźin ſa Budyſchin a to ſa tych, kotrychž mjeno ßo po abejzeju ſ A hacź do G, a ßrjedu 30. haprleje ſa tych ſ Budyſchina, kotrychž mjeno ßo ſ H hacź do Z ſapoczina; ſchtwórtk 1. meje tež tam ſa: Warnokczizy, Wurizy, Bart, Boſankezy, Boſchezy, Zyżezy, Běku Horn, Sahor, Bónjezy, Brěſu, Brěſow, Bobolzy, Bolborzy, Błohaſchezy, Janezy, Debrkezy, Boranezy, Brěmjo, Brěſynku, Brěſezy, Brěſynu, Khoßlow, Kobliży, Khelno, Horni Komorow, Konjezy, Skanezy, Delni Komorow, Kortnizu, Kóſty, Bronjo, Bukojnu, Bórk, Kamjenej ſ Hajom, Kamjenej p. Rakez, Koßernju, Daliży, Darin, Torońzy, Dźenikezy, Demjany, Dobruſchu, Dobraſchezy a Dobroſchizy; pjatk 2. meje tež w Budyſchinje ſa: Dobranezy, Debiſchkow, Debßezy, Lejno, Delany, Druźkezy ſ Brěſynku a Koczizu, Drożdźij, Haßlow, Drjeczin, Droby, Dubrawku, Bělczezy, Jitk, Huſku, Hlinu, Hnaſchezy, Kobjelń, Hodźij ſ Bóſcherizami, Holzu, Hrodźiſchczo, Wulku a Maku Dubrawu, Budeſtezy, Zicźeń a Zicźeńk, Wulki a Mały Wjelkow, Hrubocźizy ſe Ssokolzu a Jaßońzu, Hrubjelczizy, Kundracźizy, Horu ſ Nowej Horu, Hucźinu ſ Nowej Wjeſku a Fleißigom, Hajnizy, Połpizu ſ Kißlizu, Holeſchow ſ Holeſchowſkej Dubrawu, Jeńkezy, Jeſchizy, Jaßeńzu ſ Nowej Jaßeńzu, Jeńſchezy, Kupoj ſ Jatſjobjom, Budyſchink, Dubrawku, Maku Borſchcź ſ Dźiwoczizami a Praſkowom, Khójniczku, Subrniczku ſ Nowej Wjeſku, Sajdow, Kluſch, Rakezy, Krakezy, Kſchiwu Borſchcź, Kubſchizy, Kumſchizy, Luſcź ſ Nowym Luſczom, Lichań a Liboń; ßobotu 3. meje w Budyſchinje w Lawez hotelu ſa: Lipicź, Lětoń, Lemiſchow, Lahow, Lomſk pola Minakala ſ Khróſtom, Lomſk pola Njeßwaczidła ſ Liſchej Horu, Libochow, Luh ſ Poſthórnom a Nowym Luhom, Lupoj ſ Lupjanſkej Dubrawku a Bukowku, Lutobicź, Maleſchezy, Małßezy ſ Nowymi Małßezami, Lubjeńz, Měrkow, Mjeſchizy, Minakal ſ Hatkom, Mikezy ſ Wulkim a Małym Pſchesdrěnjom, Mniſchonz ſ Małymi Bobolzami, Myſchezy, Nadźanezy, Nowu Wjeß p. Huſki, Njechoŕń, Njeſdaſchezy ſ Małej Prahu, Njeßwaczidło, Nowu Wjeß p. Rakez, Nowu Wjeß p. Njeßwaczidła, Nowu Wjeß nad Sprewju ſ Ruhethalom, Delnju Hórku ſ Luboſom, Delnju Kinu, Delni Hunjow, Niżu Wjeß, Hněwßezy, Hornju Borſchcź, Hornju Hórku, Hornju Kinu, Horni Hunjow ſ Leſchawu, Howniow, Pſowje, Poſdezy ſ Czornezami, Splósk ſ Khójnizu, Běczizy, Plußnikezy, Pomorezy, Pſchiwczizy, Pſchiſchezy, Prěczezy, Porſchizy ſ Nowymi Porſchizami, Bóſchizy ſ Nowymi Bóſchizami, Khwaczizy, Khaßow, Rabozy, Rachlow a Rakojdy; póndźelu 5. meje tež tam ſa: Radwor ſ Hajom a Czornym Hodlerjom, Raſchow, Ratarjezy, Srěſchin, Sdźěr, Sakhow, Sskonu Borſchcź, Sarěcź, Schekezy, Sskónkezy, Ssmochczizy, Czorne Noßlizy, Sdeŕ, Zidow ſe Ssmolizami, Ssemichow, Dźěžnikezy, Ssólſchezy, Ssowrjezy, Zornoßyki, Trjebjeńzy, Scźijezy, Baczoń, Tſélany, Stróżiſchczo, Dźěchorezy, Czjemjerizy, Trupin, Wbohow ſ Krónźu, Wadezy, Stróżu, Wajizy, Wichowy, Wutokczizy ſ Banezami, Wyßoku, Běke Noßlizy, Wjeßel, Wětrow, Wujeźk p. Bukez, Wujeźk p. Wósporka, Worzyn, Scheſchow, Czěſchkezy, Zokow a Czelchow; wutoru 6. meje rano wot 8 hodźin w hoſczeńzu k „winowej kiczi" w Schěrachowje ſa: Schěrachow, Bjedruſk, Khembjerk, Karlsberg, Khróſtawu, Jikozy, Bohow, Woſtaſchezy, Korſym, Bójßwezy, Roswodezy ſe Sonbarkom; ßrjedu 7. meje tež tam ſa Sohland, Sdźar, Ssupow a Kamjeńte Wokbramezy; ſchtwórtk 8. meje tež tam ſa: Tucźizy, Wernarjezy, Motydło, Wjelecźin a Wurbis, a pjatk 9. meje rano wot 8 hodźin ſměje ßo loßowanje w Lawez hotelu w Budyſchinje.

S Pomorez. W Njechornju a Rodezach, kotrajž do naſcheho póſtſkeho hamta ßłuſchataj, ſtej wot 1. haprleje pomoznej póſtſkej měſczi ſakoženej.

S Brěſyny. W nozy k 31. měrza ßu ßo domſke tudomneho dźěkacźerja Jana Schlamarja zyle wotpalike. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Prěczez. Tudy je ßo 1. haprleje póſtſke pomozne měſto ſakożiło.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 2. haprleje běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajeny: 430 howjadow, 110 ßwini a 330 proßatow.

S Rakez. Nětko je zyle wěſte, ſo budźe ßo tſeczi dźeń jutrow tudy ßerbſke dźiwadło hracź. Pſchedſtajicź ma ßo: „Nózny ſtražnik" wot Bartka a „Prażki wuj" wot dr. Muki.

S Lubija. W lěßu na tudomnej horje poczа ßo póndźelu palicź, ale woheń ßo bórſy poddußy, dokelž ludźo khětſje na haſchenje pſchiběžachu. S toho, ſo tam něſchto ſapalkow (ſchtrychowanczkow) namakachu, chzedźa wuhódacź, ſo je woheń ſakożeny byk.

S Wóßlinka. My ßmy tudy 1. haprleje póſtſku agenturu dóſtali, do kotrejež Pißany Dok a Pißany Mlyn, Wyßoka pola Nadróżneje Hrabowki, Lěſka, Skaſkow ſ tamniſchimi podkopkami, Nowy Skaſkow, Debrzy a Jitro ßłuſcheja.

S Kamjeńza. Wot 1. haprleje póſt wot jow rano w 5 hodźinach a ſ Panczіz w 6 hodź. 15 min. do Budyſchina wotjědźe a tam w 8 hodźinach 30 minutach pſchijědźe.

S Delnjeho Wujeſda. Tudomny wokrjeßny taxator knjes Dannenberg je wot provinzialneho pſchedßydy jako prjódkſtejeŕ wujeſdźanſkeho hamtſkeho wokrjeża wobtwjerdźeny.

S Mużakowa. Tudy je 22. měrza jedyn wós ſchtyrilětneho hólza wikowarja Geipelta tak ſtraſchnje pſchejeŕ, ſo tutón na to bórſy wumrje.

Wußudźenja.

S „Bautzener Nachrichten".

Lawniſki ßud. Jako 22. januara póſtſki póßoł Thonig w Budyſchinje liſty rosnoſchowaſche, ßo dźěłaczeŕ K. E. Pötſchka, hižo wjazy krócź khoſtany, na haßy bjeſe wſcheje winy ſ hrubymi a njehornymi ßkowami do njeho da a jeho tež hiſchcźe dwójzy do wobliczа dyri. Pötſchka ſa to tſi měßazy jaſtwa dóſta. — Hoſpodarſkeho pomoznika Jana Sendu, ponjenowaneho Bodricha w Scheſchowje, běchu wobſkorżili, ſo je 5. a 7. novembra 1883 w njeßwaczilſkim reviru na hońtwje byk, hacź runje njeje k tomu žaneho prawa měk. Wón bu pak ſa njewinowateho wuprajeny, dokelž móżeſche dopokaſacź, ſo tam

tehdy njeje na hońtwje był. — K 10 mk. pjenježneje schtrafy abo k 2 dnjomaj jastwa bu pohončž E. Wagner ſ Dubeho saßudźeny, dokelž bě wón wot 15. do 18. februara t. l., hdźež pola kublerja Muczerja w Bórku ßłużeſche, něschto jabłukow a worjechow wsał a bórſy sjědł, czohož dla bu wot ßwojeho hospodarja wobskorżeny. — Regina Babetta Schreiberowa prjedy swudowjena Błażijowa rodźena Obstfelderez w Kubschizach pschecźiwo ßwojej prjedawschej domowskej hospoſy Marji Bittermannowej w Jeńkezach skórżbu sakoži, dokelž běſche ta na jeje pózcźiwoscźi to a druhe wustajecź měła. Pschi ßudniskim jednanju pak ßo pokasa, ſo běſche Schreiberowa też na Bittermannowu ßwarika, tak ſo ta żaneje schtrafy njedósta, ſa to pak dyrbjeſche kóżda wot njeju pokojzu khóſtow njesćź. — Marja Wanina běſche Hanu Marju Bieſoldowu tudy wobskorżika, ſo je jej ta ſe ßłowami kſchiwdu cźiniła, a poßleńſcha bu toho dla k 15 mk. schtrafy wotßudźena. — Dźěłaczer E. Pětſch w Drożdźiju, 17 lět stary, běſche ſ pola jenu dźiwju kokoſch a ſ lěßa jeneho fasana ßwojemu nanej domoj pſchinjeßł, kotryž bě tule ptaczinu wobkhował. Prěńſchi ßo toho dla njeſprawneho hońtwjerjenja dla k tydźenjej a poßleńſchi pſchekhowanja dla k dwěmaj njedźelomaj jastwa saßudźi.

Přilopk.

* Mordarſtwo a ßamomordarſtwo. Pónđźelu popołdnju je prjedawſchi bubnar Schubert w Draždźanach ßwoju żonu wjazy krócź ſ nożom k wutrobje kłół. Schubert bě pſched njedawnym cźaßom do Hamburga pucźował, ſo by ßebi tam dźěło pytał. Wón pak tam żaneho nomakał njebě a wot toho cźaßa prósdny po Draždźanach dundaſche, pſchi tym cźaſto w korczmach pſchebywajo. Każ ßo ſda, je Schubertej jeho żona tajke lěnichowanje cźaſto porokowała a jeho k dźěłu napominała. Tak drje je też pónđźelu Schubertowa ßwojeho muża w korczmje pytała a jeho proßyła, ſo by tola saßo porjadnje żiwy był a něhdźe dźěłał. Schubert, jako nahły cźlowjek ſnaty, ßo pſchi tym ſe żonu swadźi a ju ſ njemdroſcźe ſ nożom k wutrobje kłó. Tſchepotajzy ſranjena ſ korczmy ſtupaſche a móżeſche jenož ſ wulkej prózu do ßwojeho bydła dóńcź, hdźež ju mozy wopuſchcźichu, tak ſo jako morwa na ſemju padźe. Jejny muż bě po njeſkutku cźeknuł a ßebi w lěſku, ſ boka Plawenſkeje dróhi wulku żiwu pſcherěſnuł. Tam jeho na jenym kamjenju leżazeho hiſchcźe żiweho namakachu a jeho do hojernje dowjeſychu.

* Srudne njeſboże je ßo w Schönebecku podało. 33lětna mandźelſka tamniſcheho běrki, nahła a lóhko ßo rosnjemdrjata żona, bě ſańdźenu wutoru, jako jejny muż w ſaſtojnſkej ßłużbje wokoło pucźowaſche, ſe ßwojimi młódſchimi ſchtyrimi dźěcźimi k rězy ſchła a tam tſi dźěcźi, pótſecźa, półdra a pół lěta ſtare, do wody cźißnu a potom ßama do njeje ſkocźi. Schtwórte dźěcźo, ſchtyrilětny ßynk, ßo jej wuwinu a cźeknu. Półtſecźalětnemu hólzej je ßo radźiło ſ wody na ßuche wulěſcź, macź pak a jejnej dwě młódſchej dźěſcźi ßu ßo w rězy tepiłe.

* Żałoßne njeſboże je ßo w Barmenje ſtało. Twarz Wehner ſ Elberfelda, kotremuż bě ßo na żelejnizy pola Wichlinhauſena roſtſělenje ſkały pſchepodało, bě někotre dynamitowe patrony do ſakow ßwojeje ßuknje tyknuł a ßo potom do jeneje reſtawrazije podał, ſo by tam khoſej pił. Lědma bě ßo wón na ſtół ßynuł, dha ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta a Wehner ßo do dweju pokojzow roſtorhnjeny na ſemju wali. Na wulke ſboże w cźaßu rosbuchnjenja hewak nichtó w reſtawraziji njepſchebywaſche, hacź mała dwanacźelětna holza, kotraż ſa piwnikom ſtejeſche a ßo toho dla jenož wot někotrych wokolołětajzych ſchkleńzow lóhko ſrani. Wó jſtwě běchu wókna, ſchkleńzy, durje, ſtołpy atd. do makuſchkich kruchow rosrażene. Spodźiwne pſchi tym je, ſo ßo kanarik w ßwojej kłětzy pod wjerchom niz kuſcźicźka njewobſchkodźi.

* W jenej wuheńſkej wßy bě wóndano jena ſwudowjena burowka ßwinjo rěſała. W nozy poſdźiſcho ßo ſe ſpanja wubudźi a wotzucźiwſchi naſtróżana hrósbneho cźornucha pſched ßobu wuhlada, kotryž jej praji, ſo je ßamón cźert a ſo chze wot njeje pjenjeſy měcź. Dyrkotata żona jemu płakajzy 200 ſchěßnakow, w kſchini leżazych, da, tola cźert ſ tym ſ pokojom njebě, hewrjekaſche wó jſtwě, hrabnu dźěcźo ſ kolebki a ßebi wjazy pjenjes żadaſche. Żona wo ßwoje dźěcźo proſcheſche a wobkrucźeſche, ſo żanych pjenjes dale nima, ſo pak na łubi mjaßo wißa, kotreż móże ßebi ßobu wſacź. Dokelž, każ je ſnate, cźert w nuſy też muchi żerje, ſaléſy wón na łubju a ſ latarnju ſa mjaßom pytaſche. Tola jemu na njeſboże runje żandarmojo nimo dźěchu, kotſiž, ßwětło na łubi wuhladawſchi, k domej pſchiſtupichu a ßo tu hoſposu praſchachu, ſchtó pola njeje tak poſdźe na łubi khodźi. Wulki żandarmowy pjerojty kłobuk pak njeſbożownu hiſchcźe do wjetſcheje hroſy ſtaji, wona ßebi myßleſche, ſo je cźert ßwojich pomoznikow póßłał a proſcheſche, ſo bychu ju na pokoj woſtajili, a ſo je ſtary cźert runje na łubju po mjaßo ſchoł. Jako żandarmojo na łubine ſkhody ſtupichu, cźert runje dele léſyſche a bu wot nich pſchecźelniwje powitany a k gmejnſkemu prjódſtejerjej dowjedźeny. Tutón pak doma njeběſche, a jeho żona njewjedźeſche, hdźe je ßo podał, na dobo pak wona, na ſwjaſaneho cźerta pokaſujo ſawoła: „Tón dźě ma ſchkórnje mojeho muża wobute!“ Schtó pak móże wſchitkich ſpodźiwanje wopißacź, jako ßo wupokaſa, ſo w ſchkornjach gmejnſkeho próđkſtejerja gmejnſki prjódſtejer ßam tcźeſche, kiž bě runje jako cźert ſcherik.

* Wo żadnej wěży, kotraż ßo njedawno w Bordowje w Franzowſkej mějeſche, tamniſche nowiny pißaju. Ssedmjo bohacźi młodźenzy běchu ßo wjetowali, ſo chzedźa bleſchu wina w lawowej kłětzy tamniſcheho zyrkuża w hromadźe wupicź. Skłudźował dźiwich ſwěrjatow, kotryž ßo w lawowej kłětzy ſ lawami w hromadźe pſched ludźimi pokaſuje, bě khróbolatym młodźenzam rad k woli, ſtupi prěni do kłětki a żabławe ſwěriſchcźa, kajkeż ßo podobnje dźiwje bórſy njenadeńdu, troſchku do hroſy ſtaji. Njebojaſni młodźenzy dłeſchi cźaß w kłětzy woſtachu a ßwoju bleſchu wina pomału wupichu. Na to ßo, wobkedźbowani wot khróbłeho ſkłudźowarja dźiwich ſwěrjatow, w dobrym porjedźe ſ kłětki puſchcźichu.

* Wopacźne cźěło. Pſched tſjomi dnjemi, tak ſ Pariſa pißaju, ßebi zuſy cźłowjek, w hoſcźeńzu w Batignollu bydlazy, na ſjawnej haßy ſe ßamomordarſtwom ßwoje żiwjenje ſkónczi. Dokelž bě hižo dłeſchi cźaß w hoſcźeńzu pſchebywał, ßo hoſcźeńzar njeſapowjedźi, ſo by ßo cźěło na khwilu do hoſcźeńza położiło. Na to ßo, po tym ſo běchu ßo wſchě pohrjebne wobſtaranki ſtałe, dwaj cźěłowaj noſchorjej wotpółłaſchtaj, ſo byſchtaj morweho do kaſchcźa położikoj. Jimaj ßo cźißło ſtwy praji, wonaj po ſkhodźe horje ſtupaſchtaj, pomjenowanu ſtwu wotcźiniſchtaj a ßo hotowaſchtaj, ſo byſchtaj cźěło do kaſchcźa położikoj. Tola na dobo jimaj ſatraſchne puki na khowu padachu. Noſcherjej, wot ßmjertnych ſtróżelow ſajataj, ßo hnydom do cźěkanja daſchtaj a tajku haru w khěži cźěrjeſchtaj, ſo ßo ſe wſchěch bokow wjele ludu ſběża. W tym ßamym cźaßu koſchlaty muż ſ zykej ſchiju wołaſche: „Paduſchi! paduſchi!“ Njeſbożownaj noſcherjej běſchtaj ßo mjenujzy w cźißle pſchehladakoj a do wopacźneje ſtwy ſaſtupikoj a jeneho hoſcźa pſchimnukoj, kotryž, wot dołheho pucźa mucźny, ſ měrom na kanapeju ſpaſche.

* Sswoje ßamßne żiwjenje woprował. S Londona pißaju: Nahladował ſchěnow na żeleſnizy Joſef Kliff w Leiceſtrje pónđźelu wjecźor, jako kurierſki cźah pſchijědźe, dwě dźěſcźi bjes ſchěnomaj hrajkacź widźeſche. Wón k nimaj ſkocźi a mějeſche runje hiſchcźe telko cźaßa, ſo móżeſche jeju na bok ſchmyrnucź a wěſtej ßmjercźi wutorhnucź; ßwěrneho muża pak, Bohu żel! w tym ßamym wokomiku lokomotiva ſhrabnu a jeho roſmjecźe, tak ſo na měſcźe morwy leżo woſta.

* Cźěkajza njewjeſta. W Birminghamje dyrbjeſche ßo w tychle dnjach kwaß dźówki bohateho lichownika Salomona ſ bohatym pſchekupzom Kohenom ßwjecźicź. Wulkotne pſchihoty ſa woßobny, pyſchny kwaß běchu ßo ſtałe, wjele ſtow ludźi bě ßo w ſynagoſy ſhromadźiło, ſo bychu ßebi ſwěrowanje wobhladali. Dołho hižom tam cźakachu, tola njewjeſta ßo hiſchcźe pſchezo pokaſacź nochzyſche. Ta bě ßo mjenujzy, każ ßo poſdźiſcho wußlědźi, na kwaßnym dnju rano ſahe wot doma wotßaliła a ßo pſched ſtawnikom ſ jenym kſcheſcźijanſkim pomoznikom jejneho nana ſkradźu ſwěrowacź dała. Młodaj mandźelſkaj ſtaj na to hnydom ßwoje kwaßne pucźowanje naſtupikoj, bjes tym ſo nawożenja a kwaßni hoſcźo ſ njeſcźerpliwoſcźu na njewjeſtu podarmo w zyrkwi cźakachu.

* Kóń jako liſtynoſcher. Wóßomnacźelětny kóń wyſchka Motta, kotryž někotre hodźiny ſady Weſtburga w ſtacźe New-Yorku bydli, hižo lěta dołho póſtſku ßłużbu bjes tamniſchim póſtom a domom ßwojeho knjeſa wobſtaruje. Kóń khléb ßmilnoſcźe dóſtawa, po ßwojim ſpodobanju wonka wokoło běha, tola wſchědnje ſ dypkom w wěſtym cźaßu k ßwojemu knjeſej pſchińdźe. Tutón na jeho khribjet mału kożanu toſchu pſchiwjaſa, a kóń ßo potom bjes komdźenja na póſt puſchcźi. Tam póſtſki miſchtr wěży, w toſchi leżaze, won woſmje, liſty a nowiny, ſa wyſchka Motta pſchipóßłane, do njeje tyknje a kóń na to ſaßo domoj cźampa.

* Każ ßo ſda, nochzedźa powodźenja w połnóznych amerikanſkich ſjenocźenych ſtatach pſchestacź. Dźeń a ſrudniſche powjeſcźe ſ tamnych ſtron pſchikhadźeja. Tak ßu ßo, każ ſ New-Orleanſa pißaja, naßypane hacźenja wot żołmow rěki Miſſiſſippi pſchetorhnuke, delnja rěcźna dolina je do zyła wot wody pocźrjeta a ßo wulkemu jěſorej runa. Na powodźenej krajinje je na 60,000 ludźi bydliło, wjele ſ nich je w żołmach kónz wſako.

* Stary ženich. Jedyn 84lětny wudowz w Konektikucze w Amerizy bě žo runje ſ jenej dźewjatnaczelětnej holzu woženił. Tamniſche nowiny tutón žadny podawk wußměſchuja a pißaja: Jako pſched lětom jeho žona wumrje, žo wón tak rudźeſche, ſo žebi jeho pſchecźelſtwo myßleſche, ſo wón wowrótni. Tuto wotczakanje je žo nětko dopjelniło.

* S Ameriki pißaju: Nowiny wo hroſnym njeſkutku powjedaju, kotryž je žo wóndano w Cincinnati ſtał. Tam žu tſjóch czornych jeniczźy toho dla ſaraſyli, ſo bychu jich czéła do anatomije k rosrěſanju pſchedali. Na lěkarja anatomije, doktra Cilleya, kotremuž žu žo czéła hiſchcze czopke pſchinjeßke a kotryž je mordarjam pjenjeſy ſa nje wupłacził, ſ dobrym prawom wótrje žwarja, a wjele ludźi žebi žada, ſo by žo wón jako žobuwinik mordarjow wobſtorźił. Byrnjež žo wudawanju jeneho ſ tych mordarjow, ſo je jemu lěkař prajił, ſo dyrbja někoho ſaraſycź, hdyž žane czéło njenamakaju, njewěriło a žo jeho žłowa jenož jako hruba wurěcź wobhladowake, dha by tola lěkař anatomije dóſtate czéła hnydom pſchepytacź dyrbjał. Budźiſche žo to ſtako, by na prěni wokomik ſpósnał, ſo je žo mordarſtwo ſtako.

* S Ameriki pißaju: W měſcze Cincinnati žu žo ſańdźeny tydźeń wulke njeměrnoſcze měke. W tamniſchim jaſtwje czrjóda mordarjow žedźi, kotſiž žo njeběchu, kaž bě lud woczakował a żadał, k žmjercźi wotžudźili, ale kotrychž běchu jenož ſ lóhka khoſtali. 28. měrza žo pſched jaſtwom hromada ludźi ſběża, kotſiž chzychu žo jatych mordarjow mozowacź, ſo bychu jich ſaraſyli abo kaž žo ludowa juſtiza w Amerizy mjenuje, lynchowali. Jako žo na halekujzy lud wojazy póßłachu a tuczi do njeho ſ tſélbami tſélachu, žo ludowa hromada hiſchcze powjetſchi. Njeměrnizy brónjeŕnju wobžadźichu, pſches czoż jim wjele munizije a brónje do rukow padźe. 21 woßobow ſ luda bě žo pſches kulki wojakow ſraniło, ſchtyrjo běchu žo na žmjercź ſatſélili. Na druhi dźeń žo njeměr ſ nowa ſapocża. Lud jaſtwo, wot wojakow a poliziſtow wobžadźene, wobſtupa a žo hotowaſche, ſo by žo do njeho dobył. Wón žudniſke a žußodne twarjenja ſapali a wóhnjowu woboru, kotraž chzyſche woheń haſchecź, tak dołho wotdźerża, doniž wojazy wóhnjowej woborje na pomoz njepſchińdźechu. Wot wojakow, kaž też wot luda žo ſ kulkami tſélešche. Njeměrnizy ſ woprědka poliziſtam jenu kanonu wotewſachu, tola bjes munizije, ſ kotrejž wojazy, jako ju poſdźiſcho ſaßo dobuchu, do luda tſélachu. Pſches to žo lud roſſcheri a roſehna. Na bitwiſchczu pſches ſto morwych woſta, na 300 woßobow bě žo ſraniło. Njeporjad w Cincinnati je po zykej Amerizy wulke ſpodźiwanje ſbudźił.

* Dobra myßl ženje pſchepoſdźe njepſchińdźe. Sprawny farmer Jerry Brawn rosnjemdrjeny k rěczníkej pſchińdźe a jemu ſ roshorjenym hłoßom powjedaſche: „Se žwojej Hanu njemóžu dleje wjazy žiwy bycź. Wy dyrbicze mje wot njeje dźělicź.“ „Haj, ale ſchto je ſawinowała, ſo byſchcze žo wot njeje dźělicź móhli?“ praſcheſche žo rěczník. „Hlajcze, moja Hana je hewak jara kmana žona, ale wona je pſche wſchu měru bojaſna. Kóždy wjeczor, hdyž lehnucź dźemoj, žebi wona żada, ſo dyrbju pod łožo hladacź, ſo bych žo pſcheßwědcził, hacź ſpody żadyn zuſy muž njeleži. Tuto wěczne hladanje pod łožo mam nětko do ſchije žyte. Ssmój hižom žo toho dla wjele wadźikoj, a dokelž mje pſchezo ſaßo kóždźiczki wjeczor czwiluje, ſo bych pod łožo hladał, dha njech k djaßej dźe, ja chzu žo wot njeje dźělicź.“ „To njeje žana wina k dźělenju.“ „To żana wina njeje?“ „Ně“, rěczník wotmolwi. „Hm, hm“, Jerry bórczeſche. „Ale žłyſchcze, mi je dobra myßliczka pſchiſchła, potom chzu tak czinicź. Ja hnydom piku wosmu a wſchě ſchtyri łožowe nohi wotrěſam, potom dźe něchtó wjazy pod nim leżecź njemóže, a ſwada žama wot žebje pſcheſtanje. Jara mje mjerſa, ſo žo mi tuta myßl hižo dawno ſedźała njeje.“

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Guſtav Richard, Handrija Oskara Wicźaſa, fabrikſkeho dźełaczerja na Zidowje, ž. — Jaromĕr Wylem, Ernſta Emila Hólczka, dźełaczerja na Zidowje, ž. — Bertha Emilija, Ernſta Moritza Seiferta, khěžerja a czěßle na Zidowje, dź. — Lejna Martha, Jana Nowaka, khěžerja a dźełaczerja na Zidowje, dź. — Emilija Emma, njemandź. dź. na Zidowje.

Pětrowſka zyrkej: Lina Lisbeth, Jana Bohuměra Janeza, czěßle a wobydlerja, dź. — Emma Lisbeth, Khorle Božidara Pollenka, fabrikſkeho dźełaczerja a wobydlerja, dź.

Katholſka zyrkej: Martha, Jana Auguſta Bohota, dźełaczerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 24. měrza: Marja Emilia Wjeliz, njebo Handrija Bohuměra Gudy, bywſcheho kublerja w Kubſchizach, ſawostajena wudowa, 62 l. 11 m. 23 d. — 24. Hana Sidonija, Jana Helgeſta, wobydlerja w Howniowje, dź., 1 l. 8 m. — 26. Marja Auguſta, Jana Khorle Jeńki, fabrikſkeho dźełaczerja na Židowje, dź., 7 l. 5 m. — Jaromĕr Max, Handrija Hokera, dźełaczerja na Zidowje, ž., 2 l. 10 d. — 31. Khorla Auguſt Hähnel, fabrikſki dźełaczeŕ na Zidowje, 41 l. 8 m. 13 d. — 1. haprleje: Marja, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje, 1 l.

Łužica. 1884. Čisło 4. — Wopřijeće: Štyri sonetty ze zběrki Jakuba Cišinskeho a to: 1) Lubin, 2) Pod Lubinom, 3) Ajudah, 4) Pólske rowy na Montmartre. — Běžina Łuka, Iwana Turgenjewa; přełožił J. Pjech. (Skónčenje.) — Serbske idylle II, III, wot Jana Waltarja. — Pućowanje po słowjanskich krajach. IX. Kijow. Wot E. Holana. — Přibóh Vlinc pola Budyšina. Přepytał dr. Pful. — Serbska narodna wjes. Spěw wot Šymana. — Dwě piwnej rěči serbskeho braški. Napisał E. M. — Nastaće wjeski Njeradka. Wot E. Helasa. — Jutrowne zwonjenje. (Delnjoserbscy.) Spěw Mata Kósyka. — Čežki pohrjeb. Z ludu. M. — Khwalba wina. Spěw wot Gusty Kaplerja. — Należnosće towarſtwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Pismowske nowinki. — Zapis přinoškow a darow. I. Maćica Serbska. II. Towarſtwo Pomocy za studujucych Serbow. III. Dary za dom Maćicy Serbskeje. IV. Za delnjołużiski wotrjad. — Nawěſtki.

Mißionſki póßoł. 1884. Czißło 4. — Wopſchijecźe: Wot jutrow hacź do žwjateje Trojizy w lěcźe 1521. — Powſchitkomne mißionſke powjesćce: Kak ſteji w tu khwilu ſ Hermansburkſkim mißionſtwom? — Powjesćce ſ naſcheho evangelſko-lutherſkeho mißionſtwa: Předowanje evangelija na póhanſkich žwjedźenjach w Indiſkej. — Powjesćce ſ zyrkwineho a ſchulſkeho žiwjenja woßebje ſerbſkich evangelſko-lutherſkich woßadow. — Skutki zyrkwineje lubosćce. — Na czichi pjatk. — Wſchelake ſ pißmow abo ſ podawkow.

Serbski Hospodař. 1884. Czißło 7. — Wopſchijecźe: Pijelzow pijelzy. — Wußadźenje bĕrnow. — Roswucźowaze dróbnosćce. — Mózne wjedro. — Překlepany Bosćij. — Prašeńćka.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wjeczor 9 hodźin.

Placźišna žitow a produktow w Budyſchinje

29. měrza 1884.

Žitowy dowos: 2975 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	9	52	10	42	9	82	10	71
Rožka	7	59	7	78	7	59	7	85
Jeczmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	7	—	7	30	7	—	7	30
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	2	10	2	50	—	—	—	—
Pſcheńczna muka	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	22	—	23	—	—	—	—	—
Proßata 984 ſchtuk, ſchtuka	8	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 = / 50 = / 600 =)

Dražđźanſke mjaßowe placźišny. Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 47—51, 3. druźiny 42—45, 4. druźiny 36—40 mk. po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 44—46 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. druźiny 43—53 np., 2. druźiny 31—41 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 4. haprleje: Czopke.

Hłóž duchowneho.

Wyßokoczeſczeny knjes Brandto! Dokelž žym najkraßniſche naſhonjenja ſ Waſchimi ſchwajzarſkimi pillemi ſczinił, jako běch pſches 10 njedźel na ranu nohi czerpił, kotraž wſchak ſažiła njeje, ale boloſcze žu wjele mjeńſche, a te drje ja też ſ Božej pomozu wotbudu, bych žo zyle direktnje na Waž wobrocził, ſo bych zyle weſty był, hacź runje na žane haptykarſke falſchowanje njemyßlu. Wy chzyli mi 200 ſchachtliczkow pillow ſ Waſcheje haptyki ſe ſnatej etikettu w mjedźanych bleſchkach póßlacź a to pſches poſtſku ſaplatu. Ja ſ nimi njewikuju, khudym žwojeje woßady je pak rad wotſtupju, dokelž wjele do Waſchich pillow dźerża. Ja žym Wam najwjetſchi dźak winojty, dokelž žu mi wone tak derje czinike. Njech tola wſchehomózny Bóh tutón žrědk bohacze žohnuje a Wy byſchcze tu wjele dźaka žnjeli. S najwjetſchim poczeſczowanjom podpißuju žo najpodwólniſcho M. P. Ponarius, duchowny. Adr. Okholm, P. Bredstedt, w provinzy Schleswig-Holſtejnje, pruſkeho kraleſtwa. — Dóſtacz w ſnatych haptykach. Njech žo pſchi kupjenju žwěru na to kedźbuje, ſo ma kóžda ſchachtliczka jako etiket běły ſchiž w czerwjenym poli a mjenoczaŋ Rich. Brandta.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. — **„Moravia“**, 12. měrca z **Hamburga**, 27. měrca do **Newyorka** přijěła. **„Gellert“**, 15. měrca z **Newyorka**, 27. měrca do **Hamburga** přijěł. **„Rhenania“** z nawječorneje **Indije** do **Hamburga** 27. měrca nimo **Lizarda**. **„Bavaria“** 24. měrca ze **St. Thomasa** do **Hamburga** wotjěła. **„Ceara“** 19. měrca do **Pary** přijěła. **„Rosario“** z **Brazilije** 24. měrca ze **St. Vincenta** do **Hamburga** dale jěł. **„Montevideo“** 26. měrca z **Lissabona** do **Brazilije** dale jěł.

W Hamburgu. **August Bolten**, Wm. Miller's Nachfolger.

Pod privatnym patronatom ſtejazej wuprósdnjenej evangelſkej **farſkej měſcze** w **Jabłońzu** a w **Wochoſach**, w **Mužakowſkim ſtawſkim knjejſtwje** rósbórſkeho wokrjeża leżazej, matej žo tak rucże hacź móžno ſ nowa wobžadźicź.

Farſke měſto w Jabłońzu je něhdźe ſe mſdu 2250 mk. w hotowych pjenjeſach, farſke měſto w Wochoſach ſe mſdu 2000 mk. lětnje wuhotowane, hewak podawatej wobej měſcze darmotne wobydlenje a tepjenje, kotrež poſleńſche je 180 mk. hódne.

Samokwjenja njech žo ſtanu na zyrkwineho patrona, hrabju **H. ſ Arnim** na hrodźe w **Mužakowje** w Łužizy (Grafen **H. von Arnim** auf Schloß **Muskau** i. L.). Sa měſto w Wochoſach žo ſnajomoſcź žerbſkeje rěcże nuſnje žada.

W Rakezach na torhoſchcźu je maźiwna **khěža** cźo. 38 ſ hródźemi a bróžnju, kaž tež ſ 2 kórzomaj dobreho pola a łuki abo tež bjes pola na pſchedań.

Wſcho dalſche wukaże

Jan Schneider tam.

Jara **wopytana khłamarńja** ſ pjekarńju je hnydom na pſchedań. Hdźe? to je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Proßata

pſchedawa

knjejſtwo w Hownjowje.

Awkzija.

Wutoru 15. haprleje t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj maja žo wſchelake ſawoſtajene wěży njebo A. Wehle, wobžedźerja zyhelnicże w Konjezach, kaž **möble, poßkeſchcza, ſchaty, draſta** atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

H. Dietrich
w Nowych Porſchizach.

Kóſlaze — kóſlaze kóžki

kupuje a płaćźi ſtajnje najwyſchſche poczaßne płaćźiſny

H. Lange
na žitnych wikach, pſchi žerbſkej katholſkej zyrkwi.

Emma ſwud. Dorwerkowa

porucza žwój wulki derje ſrjadowany ſkład

žaketow, manteletow a jakow

ſe žomota, kaſchemira a žukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćźiſnach a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchcźu 5 ſ napſchecza hłowneje ſtraże (hawptwachi).

Th. Grumbt,

w kupnizy, na ſwonknej lawſkej haßy,

zigarrowe woßebite pſchedawarńje.

Wulki wubjerk. Wubjerne dobroſcże. Najtuniſche płaćźiſny.

Wulka

khoſejowa ſkładownja

ſwonkna lawſka haßa **Th. Grumbt** w Budyſchinje ſwonkna lawſka haßa

porucza

jenož **najßwěrniſcho** pruhowane, **rukowane cźiſtoßłodźaze** kajkoſcże, **žyre** a **palene**, po **najtuniſchich ſtarych** płaćźiſnach.

Khoſej pali žo: **póndźelu, ſchtwórtk, pjatk, ſobotu.**

Njekaſchluj!

Jenož prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietſch & Co. w Wrótſławju.

Pſches wjeleliczne džakne pißma dopósnate, **dopokaſane** a **najlěpſche** diätetſke žrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſazwanju, ſchiju-** a **bróſtbolenju**, wot **najjednorſcheho katarrha** hacź k **žuchocźinje**. — Wyſche wjeleliczných pſchipósnaczow mamy tež džakne pißmo wot Jeho Exellenzy **pólneho marſchala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Hermank w Budyſchinje 5. haprleje w Budyſchinje hermank.

Proſchu wo dobrocźiwe wobkedźbowanje

tutoho naweſchtka.

Wotemrjecźa dla pomjeńſcham mój pſchewulki ſkład

a pſchedawam žlědujze po **tunich płaćźiſnach:**

Mój ſkład wſchitkich krawſkich artiklow jako zwjerna, židy, podſchiwka je pſchi dobrej tworje a tunich płaćźiſnach ſnaty; jenož extrapłaćźiſny: rólkaty zwjern **100 jardow, 35 np.** ſa duzent, **maſchinowy zwjern, 200 jardow** 1 mk., 1000 jardow najwjetſcha rólka 27 np., 1000 jard po ſchtworym 40 np., **ſomot** w ſchtuzy po metru, rjane **pißane** a **módre ſchórzuchi**, podſchiwki, ſchtrympy a ſoki ſ najrjeńſcheje vigogne, rüſche módre, ſłocźane, cźerwjene, běłe; mužaze krawaty, mužaze bordy, ſomocźane a židžane banty, wulki ſkład **prawdźiwych ſchwajzarſkich wuſchiwkow wſchěch ſchěrjow**, banty, lizy, bobiny atd. ſchtuka 8 np., najrjeńſchi wubjerk w zankach-nowoſcźach, metr wot 5 np., trining, korſety, ſpódnje žuknje ſ konopjozwjerna, rjane běłe dybſacźne rubiſchka tež ſ kromu, parlowobžadki, franzy, mužaze ſchaty, khornarje a ſchemiſety 20 np., gardinydźerźerje, kanapejowe, błidowe a kommodowe krywy a to pěkne druźiny po metru, ſtoffopſchedźeno, 12 rólkow we wſchitkich cźiſłach 50 np., wuſchiwanſke pſchedźeno, heklopſchedźeno, heklobordy, cźorne, ſchěre, běłe; **miguartiswěźerje** ſe **židy** a **koſcże**; toſle 35, 40, 50, 60 pjenježkow, dźělba dobrych draſtnych kneflow ſ kamjenjo-worjecha, ſtoffa, kulki, dźt. po 10 np. a wſchelake druhe artikle.

H. E. Kuhn
w Draždźanach w ſtarym měſcze.

Steji w Budyſchinje ſ napſchecza hłowneje ſtraże.

Kłobuki ſa konfirmandow

woßebneje dobroſcże wot ℳ 2.25 porucza

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawſkej haßy 1.

Fabrika a skład

ſa

mužazu, žonjazu a dźěcźazu draſtu

H. Horn w Budyſchinje

25 na bohatej haßy 25

ſ napſchecza hoſcźeńza k „winowej kicźi".

Skaſanja po měrje

žo w najkrótſchim cźaßu wobſtaraja.

Proſchu, na **firmu** a cźiſło **25** kedźbowacź.

Jara rjane tucźne **howjaſe mjaßo**, punt 50 np.,
= = = **ſwinjaze mjaßo**, punt 55 np.,
porucza **H. Kühne** na bohatej haßy 28.

Tam móže tež hólczeź ſprawnych ſtarſchich do wucźby ſtupicź.

Sslómjane klobuki sa knjenje, holzy a hólzow, kaž tež wschě artikle k pysche pschi najwjetschim wubjerku ßměschnotunjo.

Psches ßwoju dopokasanu **sprawnoscź** a najwjetschu **tunjoscź** wustupajze

krótko-, běłotworo- a posamentirsko- en gros & en détail-khlamy

Isidor Mendelsohn, w Žarowje D. L., torhoschczo 12,

wotewri 5. haprleje

w tudomnym měscźe

na ßerbskej haßy cžißło 1

w khlamach, hacž dotal wot knjesa **Otto Hauffe** mětych,

druhu pschedawaŕnju.

Psches moju snamjenitu **potrjebu**, kiž jenož **direktne kupje** s

najwjetschich fabrikow tu- a wukraja

dowola, kaž tež psches moju **najpodróbnischu snajomoscź** tutych družinow, móžu **kóždy dobytk pschi kupjenju** na kedźbu wsacź, a dokelž moja wikowanska saßada

ßwěru sprawne poßłuženje pschi najtunischich płacźisnach

rěka, dha ßo cžescźenym Sserbam **Budyschina** a **wokolnoscźe** składnoscź dawa, wschě do mojeho pschedawanja ßłuschaze artikle

jara tunjo

kupicź.

Maschinowe pschedźena, zwjerny, bałmu, židu, kaž tež wschě artikle k schicźu a schtrykowanju poruczam po

originalno-fabrikskich płacźisnach.

Saßopschedawarjo a modistki dóstanu hischcźe woßebity rabatt.

S pocžescźowanjom

Isidor Mendelsohn.

Tülle, zanki we wschěch družinach a deßinach.

Towaŕstwo
k wotměnjostronskemu krupobicźe-sawěscźenju w Lipsku.

Sałožene w lěcźe 1824.

Sapłacźene schkodowanja s wobstacźa towaŕstwa 16½ millijona mk.

Towaŕstwo sawěscźenja na pólne płody wschěch družinow na ßo bjerje se ßłómu abo **bjes** njeje sa jenu a tu ßamu prämijowu saßadu sa wschě krajiny a s proporzionalnym powyschenjom **jenož** w padźe schkodowanja a dawa pschi kruposchkodźe sarunanje hacž do $^1/_{15}$ resp. $^1/_8$ schkodowanja. W poßleńschim padźe sa 20 prozentow prämijoweho pomjeńschenja.

Ssobustawy, w běhu 6 lět wot krupow njepotrjechene, dóstanu prämijowy rabatt wot 24 resp. 36 a 48 prozentow.

Sapłacźenje schkodowanjow 4 njedźele po taxy.

Dowoleny pschipowjedny cžaß schkodowanjow po 96 hodźinach hischcźe 28 dnjow.

Regulirowanje schkodowanja s pomozu dowěrnikow.

Dalsche wukasanje dawaja a sawěscźenja wobstaraja:

A. Deleńczka w Kukowje,	**Jan Pollak** w Radworju,
J. C. Hilla w Wósporku,	**Jan Wehla** w Maleschezach,
Emil Lebelt w Budestezach,	**Th. Werner** w Małym Wjelkowje.

Generalna agentura:

Schettler & Berthold
w **Draždźanach.**

Hauffez hoscźeńzaŕstwo
na mjaßowym torhoschcźu

cžescźenych Sserbow hermank na ßwoje wobschěrne rumy kedźbliwych cžini. W kóždym cžaßu **cźople** a **symne jědźe**, toho runja derje wothladane **piwa** a **wina** po solidnych płacźisnach.

S pocžescźowanjom **F. Hauffe.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałožena w lěcźe 1831.

Rukowanski fonds towaŕstwa 28¾ millijonow awstriskich schěßnakow.

K wobsanknjenjam

krupobicźe-sawěscźenjow

w **němskich pjenjesach**

pschi twjerdych prämijach bjes dopłacźeńskeje pschißłuschnoscźe porucza ßo jako agent:

hamtski skotolěkaŕ **Ernst Walther** w Budyschinje.

Na **rataŕskej wucźeŕni** w **Budyschinje**, kaž tež na **ßadplahowazej** a **sahrodniskej schuli**, s njej sjenocźenej, sapocźnu ßo **póndźelu 21. haprleje 1884** nowe wucźenja. Dalsche wukasanje dawa **direkzija.**

Wotewrjenje pjekaŕnje.

Cžescźenym Sserbam najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym w domje knjesa **Albrichta**, pod bórklinom cžo. 8 sałoženu **khlěbo- a běłopjekaŕnju** wotnajał a na dźenßnischim dnju wotewrił. Dokelž budźe moje najwjetsche prózowanje, so dobru, ßłódnu tworu pjeku a žadanja cžescźenych wotebjerarjow dopjelnju, proschu najwutrobnischo wo cžastokróczne wopytowanje.

W Budyschinje, 18. měrza 1884.

Emil Halgasch, pjekaŕski mischtr.

2 sprawnej **załtowej žonje** pyta **E. Halgasch.**

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **srjedu** po jutrach, **16. haprleje 1884,** popołdnju w **dwěmaj** z dypkom w **Thiermannec kolonnadach.**

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Přiwzaće nowych sobustawow. 3. Namjety předsydstwa. 4. Druhe, towarstwo nastupace jednanje.

Dokelž su tón króć wosebje ważne jednanja, přeje so přitomnosć wšitkich sobustawow.

Najpodwolnišo přeprošuje

předsyda.

Na ſerbſkich hrjebjach cźišło 4, ſ napſchecźa bohatych wrotow!

K dobroćźiwemu wobkedźbowanju!

Mojim cźeſćźenym wotebjerarjam k nawjedźenju dawam, ſo ſym dźenſniſchi dźeń ſwoju **pſchedawarnju delikateſſow** a **mórſkich rybow** na **ſerbſke hrjebje cźišło 4** pſchepołożił. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpożcźene, ſo dźakujo, proſchu, mi to ſame tež w mojej nowej pſchedawarni wopokaſacź.

S poczeſcźowanjom najpodwólniſcho

W Budyſchinje, 3. haprleje 1884. **Gustav Küttner.**

Na ſerbſkich hrjebjach cźišło 4, ſ napſchecźa bohatych wrotow!

W wudawarni Serb. Nowin ſu dóſtacź:

Sswjaty póſt. Wot M. Domaſchki. 1 hr.

Jutrowne jejka. 30 np.

Dźěło k pólſtrowanju

kupuje

rjemjenjerſki miſchtr **T. Albert**

na horncźerſkej haſy 13.

Młode piwo

pónděłu 7. a ſrjedu 9. haprleje popołdnju w 5 hodźinach.

Piwarnja w Njeſſwacźidle.

Holza, 14—15 lět ſtara, najradſcho ſe wſy, ſo k jenemu dźěſcźu pyta

w Budyſchinje na nowej haſy 1 w pjekarni.

Jena **dźowka** a dwaj **konjazaj wotroczkaj,** kiž maja dobre wopiſmo, ſo pſchi létnej mſdźe wot 150 mk. ſa prěniſchu a 210 hacź 220 mk. ſa poſlenſcheju na jene ryczerkubło pola Oſchatza bórſy pſchiſtajicź pytaja.

Pucźowanſke khóſty ſo ſarunaja.

Schtóž wo to rodźi, njech to woſjewi na horncźerſkej haſy 23 delka.

Jedyn **kowarſki wucźobnik** ſo pyta. Hdźe? to wukaże **E. Rychtarjowa wudowa** na kamjeńtej haſy 21.

Jeneho **draſchlerſkeho wucźobniſa** pyta

Otto Brandt, draſchlerſki miſchtr na žitnych wikach 20.

Wucźobnik, kotryž chce **pjekarſtwo** nawuknucź, pſchi cźimž ſo do žaneho wokolonoſcherſkeho dźěła njetrjeba, móže do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Auguſta Klingſta** na ſnutſkownej lawſkej haſy.

Jeneho **wucźobniſa** pyta ſtedkař a tapezirař **Kopta** w Klukſchu.

Jeneho **wucźobniſa** pyta

Jan Schołta, pjekarſki miſchtr na ſchulerſkej haſy.

Jeneho **wucźobniſa** pyta

Paul Grabs,

ſtedkař a lakirař.

S nakładom A. J. Parčewskeho je wuſchła a je w wudawarni Serb. Nowin ſa 20 np. dóſtacź: **Zytańka,** to jo pomoz ſa takich, kenž kſchě bžes ſchulſkeje huzby ſerbſke zytańe nahuknuſch. — Schtóž chze delnjoſerbſku rěcź bliže ſeſnacź, tón ſebi kup tutu, wot k. Jórdana wuſtojnje ſpiſzanu a po prawym jara tunju knihu; pſchetož wona wopſchija 82 ſtron a je w Smolerjej cźiſchcźerni ſ wobraſami, k jenotliwym ſłowam pſchiwdatymi, pěknje wotcźiſchcźana. — Wopſchijecźe knihi: I. Sſerbſke pißmo. II. Krotke hulizowańa (krótke powjedancźka). III. Něſto ſ hiſtorije ſerbſkego luda a kraja. IV. Latyńſke pißmiki. V. Zytańe (cźitanje) ſ latyńſkimi pißmikami.

IV. wulka wuſtajeńza pjeriny,

ſjenocźena

ſ prämiirowanjom a wuloßowanjom,

w kolonnadach reſtawrazije piwarńſkeje ſahrody

w Budyſchinje

wot 4. hacź do 8. haprleje t. l.

Wotewrjena rano wot 8 hacź wjecźor do 6 hodźin, ſaſtup 30 np.

K wjeleliczbnemu wopytanju najpodwólniſcho pſcheproſchuje

towarſtwo ſa kubłanje pjeriny w Budyſchinje a wokolnoſcźi.

Nowe! Na žitnych wikach. Nowe!

amerikanske spodźiwne łožo.

Widźecź a ſo dźiwacź! — Saſtup: Doroſcźeni 20 np., dźěcźi 10 np.

Wſcho dalſche pſches zedle a wuwěſchtki. **Dornewaß.**

Spěwanski koncert

druhi dźeń jutrow

w Heimrichec hoſcźeńcu w Bukecach.

Wo bohaty wopyt proſy

spěwanske towarſtwo.

Hdyž smy našeho nam njezapomniteho syna a bratra **Handrija Błažija,** wučerja w Bukecach, do klina poswjećeneje zemje khowali, so hnućeni začuwamy, hišće junkróć naš wutrobny dźak wuprajić tym, kiž su nas w našej zrudobje troštnje posylnili, lubeho njeboćičkeho přez tak krasnu pychu česćili a k ćichej khowancy přewodźeli.

W Bukecach, 4. haprleje 1884.

Zrudźeni zawostajeni.

Dźak

po wóhnjowej nuſy

Handrija Eislerja a jeho

mandźelſkeje

w Warnołcźizach.

Kak wjeſele a ſrudoba
Sſo pſcheměnja tu na tym ſwěcźe
Tež pola luboh' Eislerja
We Warnołcźizach w jenym lěcźe,
Hdźež po tym ſdobnym wjeſelu
Ssu měli wulku ſrudobu.
Tón luby nan a luba macź —
To lětża runje ſtej dwě lěcźi,
Krócź druhi daſchtaj wěrowacź
Sſo, ſchtož je jara žadne w ſwěcźi,
Hdyž mějeſchtaj tej mandźelſkej
Sswój pólſtalětny jubilej.
A hlaj, po tutym wjeſelu
Tón luby nan pak bórſy ſkhorje,
Tſi měſſazy ſo minuchu,
Dha da wón ſwojoh' ducha horje,
A tak bě luba macźerka
Tež ſrudna, ſtyſkna wudowa.
A ſaſo po tej ſrudobi
Bóh wjeſele jim pſchipóſłaſche,
Tón ſyn ſo doma woženi
A radoſtnje kwaſ hotowaſche
S Khěžnikez Hańžu ſ Jatſjobja,
Kiž wón ſa mandźelſku ſej wſa.
A po tym kwaſnym wjeſelu —
To runje ſa tſi njedź'le běſche —
Jich dom pſches ruku ſłóſtniſku,
Kiž nad nimi ſo wjecźicź chzyſche,
Sſo ſrjedźa w nozy wotpali,
Hdźež hewak wſchitko w měrje ſpi.
Wſcho, ſchtož ta młoda mandźelſka,
Hdyž pſched krótkim jej' kwaſ tu běſche,
Bě tehdy ſobu pſchinjeſła,
To w płómjenjach wſcho horje dźěſche,
Wſcha rjana draſta, poſleſchcźa
A druha domſka nadoba.
A hlaj, pſchi tutym wohenju,
Kiž jara nahle pſchibjeraſche,
Bóh lubu ſtaru macźerku,
Kiž runje w dobrym měrje ſpaſche,
Pſches lubu, młodu mandźelſku
Je wobarnował pſched ſmjerczu.
Tak wjeſele a ſrudoba
Bě ſa ſobu we jenym lěcźe
Wot luboh' Boha póſłana,
Kiž wſchitko mudrje wodźi w ſwěcźe
A kiž jo wě hacź najlěpje,
Schto naſchim duſcham k ſbožu je.
Bratr jeniczki, kiž w Rußowſkej
Je w Petersburgu ſaſtydleny,
Tón dołho niczo ſhonił njej',
So je waſch dom tu wotpaleny,
Haj, zyła waſcha ſrudoba
Bě jemu zyle njeſnata.
Nětk horzy dźak budź wſchitkim Wam,
Kiž k pomozy ſcźe jim tu byli,
A kiž ſcźe ſtraſchnym płómjenjam,
Schtož mózno běſche, wutorhnyli,
A kiž po ſtraſchnym wohenju
Jich horje wſaſchcźe ſ luboſcźu.
Ach haj, Bóh doplacź kóždemu
Jich dźěło, prózu, wſchitko rjenje,
Kiž pſchi tym horjetwarjenju,
Tón jedyn wjazy, druhi mjenje,
Sſu jim tu byli pomozni
Wſchak ſ troſchtom, ſ radu, ſ darami.
Cźi pak, o Božo na njebju,
Najhorzyſchi dźak nětko damy,
Hdyž naſch dom ſ twojej pomozu
Nětk ſaſo natwarjeny mamy;
Njech wěra, luboſcź, nadźija
W nim ſtajnje ſwoje bydło ma.
A napoſledk, ty ſłóſtniko!
Schto ſy ty tola myſlił ſebi,
So ſy tak na mni wjecźił ſo?
To Bóh b'dże krucźe płacźicź tebi,
A hdyž niz tudy na ſwěcźi,
Dha tola tam w tej wěcźnoſcźi.

Na žadanje

Handrija Eislerja a jeho **mandźelſkeje**

Pětr Młónk.

(K tomu cźišku pſchiłoha.)

Pschiłoha k cžißłu 14 Serbskich Nowin.
Ssobotu 5. haprleje 1884.

Jan Jurij Pahn

porucža

k prjódkstejazemu hermankej ßwój wulki skład **najmodernischeje** a **najelegantnischeje konfekzije:**

jaki, žakety, deschcźne mantle, wobwěschenja.

Wschitke tute wězy ßu w pjecźich wschelakich wulkoscźach na pschedań, tak so móže ßo sa kóždu figuru něschto pschihódne namakacź, tež sa **konfirmandow** ßym ja wulki wubjerk modernskich **žaketow** wobstarał.

Na moje dopósnate dobre pschirěsy, dźeržaze stoffy a staroscźiwe dźěło ja woßebje kedźbne cžinju. Seschicźe po měrje ßo spěschnje a sprawnje dokonja. —

Dokelž je moja potrjeba jara wulka, dha ja pschi ßwojich ßamßnych parschonskich kupjach najwjetsche wužitki dóstawam, tak so ja saßo mojim wotebjerarjam wurjadnje tunjo pschedawacź móžu.

Wuměnjenje najswólniwscho. **W khlamach ßo ßerbski rěcži.**

Jan Jurij Pahn.

Wschitke **nowoscźe** sa lěcźo w **drastnych stoffach** wot najtunischeho hacž do najwoßebnischeho pschihota ßu dóschłe a poruczam je k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wulki wubjerk. **Kedźbliwe poßłuženje.**

Jara tunje płacźisny.

Pianina, Tunjo, za hotowe pjenjezy abo na małe raty. Weidenslaufer, Berlin, NW.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,

kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, ßwěcźenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płacźisnach

mydłofabrika

H. Puy w Budyschinje.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Spěschnu abo **fixblejchu** po waženju płatu, pschedźena atd. wobliczenu, **barby k ßamobarbjenju** wołmy, płatu, pschedźena atd. (prawdźiwe) pschedawa drogowe wotdźělenje

měschcźanskeje haptyki w Budyschinje
na hłownym torhoschcźu 6.

K konfirmaziji!

poruczam najtunischo:

žonjaze schtrympy, běłe a brune	35 np.,
rüsche	10 np.,
ßekle	metr 20 np.,
korsetty	100 np.,

zanki, swjasne rubischka, khornarje, manschetty, zwjernowe rukajzy, medaillony, brósche, rjecźaski wokoło schije, nawuschniki atd. atd.

W Budyschinje. **E. Scheer**
3 na schuleŕskej haßy 3.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsacźu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płacźisny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscźi porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Nowe draſtne tkaniny.

Nowoſcże ſa nalěto a lěcże ſzu nětko w najwulzyſchniſchich ſortimentach dóſchłe.

Pſchekraßne nowoſcże w wulko- a małokarrirowanych ſtoffach

jednorje ſchěroke łóhcź 20, 25, 35, 40, 50, 60 np.,
dwójnje = = 100, 120, 150 np.

Sa jenobarbne klejdy

mam ja 3 dobroſcże, kotrež ſzo dla jich elegantnoſcże a płaczíſnohódnoſcże powſchitkownje jara ſpodobaja.

Czíſtowolmjane ſerże, łóhcź 50 np.,
= = = 60 =
= **ſoleil,** = 70 =

Półwolmjane ſtoffy

mam ja jenoż w tworje, ſzo jara derje noſchazej, łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Cžorne židźane ſtoffy

pſchekraßna mjehka twora, łóhcź wot 2 mk. 50 np.

Czíſtowolmjane cžorne kaſchemiry,

wubjerne w dobroſcźi a barbje, 120 cmtr. ſchěroke, łóhcź wot 100 np.

Cžorne pſchedźenoſtoffy k žaketam,

$^{10}/_{4}$ ſchěroke, łóhcź wot 2 mk. 50 np.

Nowoſcże w klejdowym katunje a w módroczíſchczu

ſzu toho runja w bajobaßniſkim wubjerku dóſchłe.

Czíſchczane gardinowe katuny a kroaſeje

w barbobohatych, kraßnych muſtrach, łóhcź 25, 30, 35, 40 np.

Bělozwjernowe a jendźelſke. tüllowe gardiny

we wſchěch ſchěrjach a dobroſczach.

Módroczíſchcź

(rukuje ſzo, ſo njepuſchcża,)
100 muſtrow,
$^{6}/_{4}$ ſchěroki, najlěpſcha twora, łóhcź 40 np.,
$^{5}/_{4}$ = łóhcź 20, 25, 30, 35 np.

Möblowy damaſt,

$^{3}/_{4}$ ſchěroki, łóhcź 100, 150, 200 np.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy, na koßu ſ napſchecża póſta.

Proſchu, ßwěru na moju firmu kedźbowacź.

Moje płaczíſny ſzu pſchi dobrej tworje wumyßlnje najtuniſche.

NB. W khlamach ſzo ſerbſki rěczi.

Wupschedań
wolmjanych konjazych dekow.

Po tym, schtož je ßam sa nje dał, pschedawa je

E. G. Leuner
w Budyschinje sady měschczańskeje schule.

Kuczowy grat,

płaczišny hódny a sprawnje dźěłany, porucza w najwjetschim wubjerku

E. G. Leuner
w Budyschinje sady měschczańskeje schule.

Bajerske tóczne kamjenje

kóždeje wulkosćje k toczenju maschinowych nožow, pikow, kaž tež worzeloweho maschinoweho gratu pschi potrjebje porucza

J. G. Müller, sejleŕski mischtr
na kamjeńtej haßy.

Ssměschnje tunjo!

Psches kupjenje wjetscheho składa **schtrykowneje wołmy** je mi móžno, wot nětk, tak dołho hacž doßaha:

16re prima coul. wołmy, zlonopt. 2 mk. 90 np., składku 50 np.,
16re prima naturskowołmy, zlpt. 2 mk. 90 np.,
16re prima kružate wołmy, zlpt. 3 mk. 20 np., składku 55 np.,

pschedawacź a proschu pschi sastupiwschej potrjebje wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Bawmu we **wschěch barbach** poruczam toho runja po **wumyßli najtunischich płaczišnach.**

W **Budyschinje.** **E. Scheer**
3 na schuleŕskej haßy 3.

Rigaske lane ßymjo w **tunach, schleßynske lane ßymjo** w **měchach, eźerwjeny, běły, žołty** a **schwedski dźeczel, timothejo-, mjedo-, kulo-** a **rajtrawu, luzernu, oberndorfskn runklizu, czerwjeny** a **lubjaty kał** dósta a porucza

E. F. Schippang.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy

porucza jara pěkne **schóttske drastne tkaniny,** stary łóhcź wot 20 np., **czorny mohär** a **kaschemir** w wulkim wubjerku po jara tunich płaczišnach, **módroczišchcź** w najnowschich mustrach jara tunjo, **hosenzajki** a **jakowe poczehnjenja** wot 25 np.

8—10 wubrakowanych khachlow

po 15 mk. po 20 rózkach a 40 khachlizach ſ 2 symsomaj ma na pschedań

W Budyschinje. **H. R. Teutscher,**
hornczeŕski mischtr.

Tuni syrop.

Dobry czišczeny syrop punt po 16 np.,
najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Mužaze wobleczenja wot 9 hacž do 25 mk.,
hólczaze wobleczenja = 5 = = 9 =
poruczam k dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

G. M. Kubasch na garbaŕskej haßy 4.

Wosjewjenje.

So bych ßwój bohacze wuhotowany skład wschelakich **khachlow** trochu wurumował, pschedawam po kóždej, jenož něka pschiměrjenej płaczišnje, haj khachle hižo wot 12 mk.

Moritz Großmann, hornczeŕski mischtr
na kamjeńtej haßy pódla turnskeje hale.

Sofa a **matrazy, sczinowe** a **pólstrowane stólzy, matrazowe drelle, möblowe stoßy, teppichi, schpihele** atd. Sofy wot 27 mk. a pjerowe matrazy wot 18 mk. hacž k najlěpschim w najwjetschim wubjerku najtunischo porucza

K. A. Benedict
na snutskowej lawskej haßy 8.

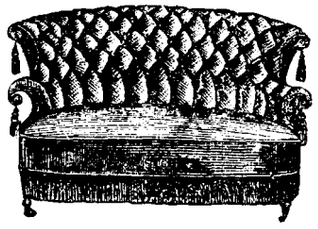

Kofry a **tosche, schulske ranzki, holcze tosche, portemonneje, zigarrowe etwije** ßamßneho fabrikata w najwjetschim wubjerku porucza najtunischo

K. A. Benedict
na snutskowej lawskej haßy 8.

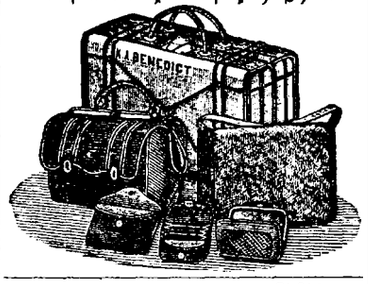

Turkowske a czěske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Richard Neumann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy cź. 6

porucza ßwój wulki

khofejowy skład

ßyry, punt po 70—160 np.,
paleny, punt po 90—200 np. (tydźeńßzy 2—3 ras nowy paleny).

Wschě druźiny ßu ßylne a czišcze ßłodźa.

Saßopschedawarjo sa woßebje tunje płaczišny dóstanu.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Hußaze pjerje

kupuje pschezo

Fröda w Budyschinje
w rybjazych wrotach.

Wutrjeny len

kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach a w Budyschinje a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Kóślaze kóžki,

toho runja tež wschě druhe druźiny **ßyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczišnach

Gustav Naucke
na garbaŕskej haßy.

Kedźbu!

Knotowe kóžki kupuje, je-li móžno, runje wudrjene a sa schtuku 3 abo 4 np. sapłaczi

L. Fleischer, kóžkaŕ
na ßwonknej lawskej haßy cźo. 18.

Anilinske barby

k wobarbjenju jejow po 10 np.,
k wobarbjenju wołmy a židy po 10 a 25 np.
we wschelakich barbach porucza

hrodowska haptyka.

Jurij Valtin
w Wojerezach

(Georg Valtin in Hoyerswerda)

porucza najpodwólnischo:

zokor zyły, punt 40, 45, 50, 55 np.,
zokor w kehelach, punt 38, 40, 42, 45, 48 np.,
najlěpschi **khěžorski raffinad,** pt. 60 np., w kehelach 55 np.,
mlěty zokor, pt. 36, 38, 40 np.,
pschi 10 puntach tuńscho,
rósyuki wulke a małe,
wschitke **wěrzy** w dobrej, ßamotolczenej tworje,
= wołsebje dobre **ßuche droždże,** = **jejkowu barbiczku,** lětßa wubjernje rjanu!
syrop w snatej dobroscži, pt. 18, 20, 25, 40 np.

Zokor sa pczółki.

Khosej

hischcże po starych płaczísnach:

ßyry, pt. 80, 100, 120, 140, 150 np.,
paleny, wutoru a ßobotu nowopaleny, pt. 100—200 np.

Wulki skład
wotležanych zigarrow.

Mojich ßerbskich pschecželow cžinju wołsebje na družiny: 3 schtk. 10 a 12 np., duzent = 13 schtk. 40 a 50 np. kedžbnych.

Tež je pola mje dóstacź prawdźiwe **rigaske lane ßymjo** a **saradełka.** Wschitke druhe ßymjenja k ßyczu ßo na žadanje na najspěschnischo wobstaraja!

Wolijowe barby

ßuche a w woliju rybowane, kaž tež k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniß,

jara rucże schnyjazy,
terpentinowy wolij, němski a franzowski,
bernsteinowy lak,
damarlak,
żełesołak,
kozolak,
siccatif, běžazy a jako pólver,
pěskopapjeru,
pinsle wschěch wulkosczow,
gyps paleny,
cement,
schlamowanu krydu

porucza

Hermann Lemka

8 na mjaßowym torhoschczu 8.

Czěske poßleschczowe pjerje!

k tutomu **hermanku** saßo pschińdże a ßo po najtuńschej płaczísnje pschedawa. Poßleschczowe pjerje wot 1 mk., 1½, 2, 2½, 3 mk.; półmoschk 3½, 4 mk.; czísty moschk 5 mk. Schite wupjerki ßu hnydom k pjelnjenju hotowe. **Pschedawaja ßo kaž hewak stajnje w hosczenzu „Münchner Hof (Mnichowski dwór)“ na hornczerskej haßy.**

J. Kirschberg s Frankfurta a Shorjelza.

K nalětnjemu czaßu

poruczam ßwój skład **wschěch družinow**

klobukow

sa mužow a hólzow po wurjadnje tunich płaczísnach k dobroczíwemu wobkedžbowanju.

Dźěczaze filzowe klobuki wot 1 mk. 25 np.
Mužske filzowe klobuki wot 2 mk. 25 np.

Hugo Lehmann
1 na swonknej lawskej haßy 1.

Porjedźenja spěschnje a tunjo!

Dospołna wupschedań.

Czo. **12** na ßerbskej haßy czo. **12.**

Mužaze a hóležaze wobleczenja pschedawam po ßměschnje-tunich płaczísnach, so bych ßwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

K prjódkstejazemu jutrownemu ßwjedźenjej poruczam wschě družiny **pscheńczných mukow,** kotrež ßu jenoż na porzelinowych a twjerdolijoriflowych walzach a po najnowschim młynskim srjadowanju namlěte a we wschěm wubjernje dobre. — Toho runja poruczam wschě družiny **futrowych wutkow,** kaž tež **warjenja, lany wolij** a **lane woßuchi** po najtuńschej płaczísnje.

Mój **mukowy skład** w **Budyschinje** je na **hornczerskej haßy** w mnichowskim dworje (Münchener Hof). — W khlamach ßo **herbski** rěczi.

Parny młyn w Nadžanezach.

Ernst Pfuhl.

Barbarńja a czischczerńja
C. E. Mendel
w Budyschinje na kamjeńtej haßy 19

porucza ßo czeßczenym Serbam k **saßowobarbjenju mužazeje** a **žonjazeje drasty** atd. k dobroczíwemu wobkedžbowanju.

Podpisanaj s tutym k nawjedźenju dawataj, so knježa

J. G. Hennig & Co. na dwórnischczu w Pomorezach,

F. Jaschka na dwórnischczu w Herrnhucże,

M. Recks Nachflg. A. Hentschel na dwórnischczu w Zicženju

sklady naju **chamottow, platow** atd. dźerża.

W **Kschiwej Borschczi** pola Budyschina.

B. a C. Möschler.

30 kóp jadriwych khójnowych **latow,** 5 metrow dołhich, je na pschedań na Njeßwaczilskim reviru w **Koblizach.**

Hrabinski hajnik **H. Schieber.**

Ssadowe schtomiki

a to wyßoke kruschwiny, jabłonje a wischny wschěch družinow a w derjekorjenjatych exemplarach ma tunjo na pschedań

hrodowske sahrodnistwo w Worzynje.

Mězy najnowscheje módy ßu hižo wot **jeneje marki** pola mje dóstacź.

Louis Michaek,
kózkarski mischtr w Bukezach.

Prima schtajerski **dźecźek, lane ßymjo** w tunach, **jendźelsku rajtrawu,** wschitke **ßuche warjenja, majßowy schrót, sornopizu sa ßwinje** s tutym płaczísny hódne poruczam. Tež skasanja na prawdźiwy **probstajski wowß** a na **probstajski jeczmjeń** (schottskeho ßempschińdźenja) horje bjeru. Skasanja pak njech ßo bórsy sczinja.

S poczeszczowanjom

Ernst Schmiß w Budestezach.

Knihu dźiwow

(6. a 7. knihi Mojsaßa) s potajnstwami prjedawschich cžaßow, kaž tež dospołnje ßydom krócź sasyglowanu knihu, pószele sa 5 mk. **R. Jacobs,** knihańja w **Magdeburgu.**

Wo **F. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Wyßokoczeszczeny knjeże! Wospjet wo bleschu po 3 mk. Wascheje wubjerneje tinktury proscho, ja rad a sjawnje praju, so je wona pola mje wołsebje skutkowała a widžu ja nětko po wjazorych měßazach s najwjetschej radoszczu dopokasanu trajazu móz Wascheje tinktury na pschisporjenje a srósť włoßow. — S poczeszczowanjom **J. Lewereuz,** wobßedźer hotela k pruskemu krónprynzej w Stralsundże, 12. dez. 83.

Tinkturu ma na pschedań w bleschach po 1, 2 a 3 mk. jenoż prawdźiwu w Budyschinje **Ernst Mittasch** hewak **Heinr. Jul. Lincka.**

Direktne
pósłske parokódźiłstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajita **№ 300.** Strjebjnokrym **№ 80.** Dźěći mjenjše hač 1 rok **№ 40.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 12. haprleje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je sakoń, kak maja so dawki w Sakskej sa lěto 1884 a 1885 płacićicź, wudak. Po nim ma so dawacź 1) gruntski dawk a to 4 np. wot kóždeje jenosće, 2) dokhódny dawk, 3) dawk wot tych, kiž pschi swojim rjemjeźle abo wikowanju po kraju wokoło cźahaja, 4) rěsniski dawk, 5) herbski dawk a 6) schtemplowy dawk. — W dworje sakskeje swejmownje (landhaus) w Draždźanach je so 2. a 3. haprleje sa 11 millijonow 747,475 mk. (hriwnow) kralowskich sakskich starych pjenjeźnych papjerow spaliło. — Na sakskich krajnych želesnizach směja, schtoż jutrowny cźaś nastupa, tak mjenowane dźeńske billety, 12. a 13. haprleje kupjene, swoju płacźitosć hacź do 16. haprleje. Ssobotnische dźeńske billety toho dla 5 dnjow a njedźelske 4 dny płacźa. — W kinsbórskej zyrkwi běsche snaty rubjeźnik Hüttner psched někotrym cźasom khelich kradnuł, rostołki a něhdźe pschedał, tak so jón sasso dóstacź njemózachu. Kralej Albertej bě so to wosjewiło, a wón je na to kinsbórskej zyrkwi kraśny khelich s wobłatkowej schkliczku darił. Wscho w hromadźe je 200 hriwnow hódne. — Hacź runje je prynz Jurij pěknje doscź swotkhorił, dha ma so tola pschede wschitkim sasymnjenjom na kedźbu bracź a njeje so toho dla na proześionach wobdźělicź móhł, kiž so matrowny tydźeń w draždźanskej katholskej dwórskej zyrkwi mějachu. Sa to so so pak kral a kralowa, kaž tež prynz Bjedrich August a prynześnje Mathilda a Marja Josefina na nich wobdźělili. — Kral Albert a kralowa Karola staj so hižo śrjedu na swój lětny hrodźik w Strehlenje pschesydlikoj.

— S Barlina pisaja, so dyrbi khěžor Wylem swojeho sasymnjenja dla tójschto cźasa w łožu ležecź, so pak śmě tež kóždy dźeń wěsty cźaś s wonka łoża pschebywacź a tajke dźěła wobstaracź, kiž jeho podpismo žadaja. — Pruski krónprynz je so s Jendźelskeje, hdźež je na pschewodźenju jendźelskeho prynza Leopolda, swojeho swaka, pobył, sasso wrócźił. Krónprynześyna Viktorija njeběsche so toho dla do Londona na pohrjeb swojeho bratra podacź móhła, dokelž dyrbjesche dla khěžoroweje a khěžorzyneje khorowatosće w Barlinje wostacź. Wona pak posdźischo k swojej macźeri, swudowjenej, tola pak hischće pschezo knježazej kralowej Viktoriji na wopytanje pojědże. — Někotre nowiny chzedźa wjedźecź, so je hrabja Wylem Bismark, druhi syn wjerćha Bismarka, wóndano w Romje pobył a tam po poruczności wjerćha Bismarka s bamžom Leonom potajne rosrěczowanje měł. — Hdy wjerch Bismark swoje sastojnstwa w pruskim ministerstwje wotbudźe, so by potom jenož němske kanzlerstwo sastupił, njeje hischće snate. — Schtoż pruskeho póśłanza w Romje, knjesa Schlözera, nastupa, dha so wo nim powjeda, so wón tam s někotreho cźasa tamnischich kardinalow a druhich woseśebnych katholskich duchownych pilnje wopytuje, s cźehoż chzedźa ludźo wuhódacź, so ma tón tam wujednacź, kak by so mjes kralowskim pruskim ministerstwom a pruskej katholskej zyrkwju skerje a lěpje měr sczinicź móhł. — Pruska wójnska łódź „Sofija“ je s Afriki dweju murskeju kralikow do Wilhelmshavena pschiwjesła, swotkal so ju jeju do Barlina pschiwjedli, hdźež wonaj w jenej kasernje bydlitaj. Wonaj běschtaj mjenujzy w Afriziy Němzam, kiž běchu tam pschekupstwa a wikowanja dla pschijěli, njepschecźelsźy napschecźiwo stupałoj, cźehoż dla bě tam wjerch Bismark naspomnjenu wójnsku łódź pósłał, kotraž běsche se swojimi wojakami teju kralikow doseahnuła a do Pruskeje sobu wsała. W Barlinje mataj wonaj nětko spósnacź, kak mózny němski khěžor je a kajkich a kak wjele wojakow ma, tak so byschtaj jesnałoj, so so němskim pschekupzam, hdyž do Afriki pschińdu, wjazy k lubu cźinicź njeśmě.

Awstrija. S Wina pisaja, so je tam sud krawskeho Krala k 5létnemu cźežkemu jastwu sasudźił, dokelž wón k sběžkarjam anarchistam śłuscha a je jako tajki mordarjej polizista Blöcha, wěstemu Stellmacherej, swoje wopismo pożcził, so by so tón s nimi jako sprawny cźlowjek wupokasacź měł. — W Brnje su anarchista Plocha do jastwa sadźili, a w Tersće (Triesće) psched tamnischej wulkej kasernu petarda rosbuchnu, njeje pak žaneje schkody naczinika. Tuka so na to, so su ju tam sběžkarjo położili, so by wona pschi rosbuchnjenju kasernu straschnje wobschkodźiła, haj śnadź zyle powaliła, tak so bychu wojazy, w kasernje bydlazy, žiwjenje shubili. — W Winje je krónprynz Rudolf wustajeńzu pjerinу, se wschěch krajow s kurami, hušami, se wschelakej ptacźinu wobpósłanu, na swjedźeńske waschnje wotewrił.

Franzowska. Tokinga dla so Chinesojo pschecźiwo Franzowsam zyle s měrom sadźerża. General Millot měni, so móže Franzowska hakle potom měr sczinicź, hdyž budźe twjerdźizna Honghoa wot franzowskeho wójska wobsadźena a budźa tokingsźy sběžkarjo, kiž so towarschojo cźorneje khorhowje mjenuja, zyle sbicźi. — W Kannesu je Gambetta, rjadowar Franzowsow w němsko-franzowskej wójnje, wóndano woseśebny pomnik stajeny dóstał. — Franzowske wójsko w tu khwilu bjes tych wojakow, kiž su runje s wonka Franzowskeje, 529,089 muži liczi, a w wójsku je 129,339 koni. Na wudawki sa tuto wójsko budźe w lěcźe 1885 něhdźe 631 millijonow frankow (po 80 np.) trjeba. — S Tokinga pisaja, so drje w městach, wot Franzowsow wobsadźenych, měr a pokoj knježi, so pak so s nich žadyn Franzowsa won swažicź njeśmě, hewak jeho skónzuja. — W Parisu budźe snadź hadrlump Bijou sa měschcźanskeho radźicźela wuswoleny, dokelž wě pjecźa jara khróble rěcźecź.

Jendźelska. Kralowa Viktorija chze so nětko 14. haprleje na pucź do Němzow a to wosebje do města Darmstadta podacź. Wona ma tam pschecźelstwo. — Kak so w tu khwilu s jendźelskim wójskom w Afriziy ma, je skoro zyle njesnate. Wo generale Gordonje so jenož tejko wě, so wón w Khartumje steji, so pak je jemu njemózno telegrafěrowacź, dokelž je Khartum s njepschecźelemi wobdaty.

Rusowska. Prjedawschi turkestanski gubernator, general Cźernjajew, je schtyri měsazy k tomu dowolene dóstał, so by w tutym cźasu swoju kipru strowosću porjedźił. — Wo tym, so by ruske knježerstwo w wukraju pjenjeźnu pożczonku sczinicź chzyło, w Petersburgu niczo njewjedźa, toho dla drje tež ta powjesć wěrna njebudźe. — General Kamarow je se śrjedźneje Asije telegrafěrował: Na pucu do Merwa su rubjeźni wobydlerjo s Koschutkhankale skradźu pschischli a moju dźělbu wojakow nadpadnuli. Ale moji tšelzy trjebachu jenož tši krócź do nadpadowarjow tšelicź, a cźi cźekachu, schtoż mózachu. Nasajtra jich město wobsadźichmy. W Merwje je wscho s měrom a tamnischi wobydlerjo pomhaja nam pschi twarbje naschich wobtwjerdźenjow. — Němske nowiny wóndano powjedachu, so ma pólske dźiwadło w Warschawje pscheschacź. Po barlinskich nowinach pak to wěrno njeje, jenož wo to so jedna, hdy ruski khěžor dotalnu lětnu podpjeru (něhdźe 40,000 rublow) tutomu dźiwadłu da.

Južne Sslowjanstwo. S Běłohroda (Belgrada) pisaja, so budźe serbska skupschcźina (kaž tamnischi Sserbja krajny sejm mjenuja) w bliżschim cźasu wotewrjena. Hłowna wěz, kotraž ma so wujednacź, je nowy porjad, kak smeja so w Sserbiji dawki dawacź, pschetoż dotalny porjad je we wschelakim nastupanju njekmany. — Do Cetynja, schtoż je cźornohórske hłowne město, je pósłanz turkowskeho sultana pschijěł. Wjerch Nikita je jeho jara pschecźelnisje powitał, prajizy, so wón ženje na to njesabudźe, kak je sultan s nim lubosnje wobkhadźał, jako běsche wón loni k njemu do Konstantinopla na wopytanje pschijěł. A dale wjerch Nikita pschistaji, so lubjerad sultanowe požadanja dopjelni, dokelž je sultan loni tež wschě jeho požadanja swólnisje dopjelnił.

Jutrowny khěrlusch.

Kamjeń ſ rowa Knjeſoweho
S Boha wotwaleny je,
Knjes pak ßam je wuſchoł ſ njeho,
Je nam pſchinjeßł żiwjenje.
Spěwajmy nětk jutrne pſalmy!
Tu nam roſtu měra palmy,
Tu njech klinczi wyſkanje:
Kamjeń wotwaleny je.

Jehnjatko je pſchewinyko,
Jeho ßmjercź je żiwjenje;
Njepſchecźela ſbicź je chzyko,
Radźiło ßo jemu je.
Żiwjenje pſches njeho mamy,
S nim też ßobu dobywamy;
Ssmjercź je ſ Boha pózrjeta
Na wěczne do dobycźa.

Kamjeń precź je, ſchto ſcźe ſrudni
Pola rowa próſneho,
Kiż naß wjedźe k dobrej ſtudni,
K ſtudni ſboża naſcheho?
Dobycźeŕ naſch nam je ſtanuł,
Jenoż prjedy naß je cźahnuł;
Sa nim też my cźehnjemy
Tam, hdźež wěcznje pſchi nim ßmy.

Kamjeń precź je, kamjeń hrěcha
Ssobu wotwaleny je;
Jeſuß je mi krym a tſěcha,
Hacź też ſakoń tama mje.
Knjes je ſ rowa wuwjedźeny,
Wot hrěcha pak wumóżeny
Ja ßym nětko ſawěſcźe,
To je moje wjeßele.

Kamjeń nam je wotwaleny,
Kamjeń naſchich ſtaroſcźow;
Chzył bycź ſ nim 'ſchcźe wobcźeżeny?
Sbóżnik ſ rowa ſteji jow.
O kak wón ßo ſa naß ſtara,
Lubuje naß wſchitkich jara.
Pola njeho derje mi
Je, też hdyż ßo wſchitko cźmi.

Kamjeń ſ rowa wotwaleny,
Ale kamjeń zionſki:
Tón je nětko położeny;
Schtóż ßo na njón ſakoży,
Hroſa njepſchewoſmje teho,
Ssmjercź też njepowali jeho.
Khryſtuß rózkny kamjeń je
Wuwjedźeny ſe ßmjercźe.

Kamjeń precź je, Haleluja,
Wyſkajcźe nětk wjeßele!
Kotſiż dźenß ßo njeſraduja,
Dźerżeni ßu wot ßmjercźe.
Budźemy też pſchekraßnjeni,
S rowow naſchich wuwjedźeni;
Rów, kiż wotewrjeny je,
Prěduje nam dobycźe.

D.

Shubjeny ßyn.

(Pokracżowanje.)

A budowy ſtražnik (wajchtaŕ), kiż měješe budy pſched paduchami wobarnowacź, wjedźeſche wſchak też, ſchto je khudoba a hubjenſtwo. Wón bě ſtuleny ſtary muż ſ běłymi włoßami a dyrbjeſche wjeßoły bycź, ſo móżeſche ßebi ſe ßwojim ſtražniſtwom nětotre kroſchki ſaßkużicź. Jeho żona běſche też ſtara, měješe pak k domjazemu dźěku mozy doſcź; a to běſche też trjeba, pſchetoż pola ſtražnika a jeho żony dwě wnucźży (enkelinnen) bydleſchtej, kotrejż dyrbjeſchtej wonaj ßobu żiwicź, dokelż żaneju ſtarſcheju njemějeſchtej. Macź bě jimaj mjenujży ſe ſrudoby wumrjeła, dokelż bě ju muż wopuſchcźił a ßo do Ameriki pſcheßydlił. Wón drje běſche ßwojej żonje prajił, ſo po nju a po dźěcźi pſchijědźe, ale wón njebě jej ani pißał abo hewak něſchto wo ßebi ßłyſchecź dał.

A ſtary Stark, każ ſtražnik rěkaſche, tam a ßem khodźeſche a druhdy cźežko ſdychowaſche. „Dźenßa je Boži wjeczor", wón rjeknu, „a ja nimam żanych pjenjes, ſo bych ßwojimaj wnucźkomaj něſchto kupicź a k Bożemu dźěſcźu wobradźicź móhł. Ja wſchak dyrbju ſ pokojom bycź, ſo ſa wſchědny khlěb pjenjeſy nětkaŕ doßahaja. Ach nam wbohim khudym, a hdyż ßmy potom też ſtari, ſchto dha tu hiſchcźe na ſemi chzemy!?" Tak wón ſdychowaſche a horje k hwězdam ſhladowaſche.

Ale hiſchcźe tón ßamy dźeń dyrbjeſche wón ſhonicź, ſo ßu Bože pucźe hinajſche, hacź naſche pucźe, a ſo naß wón wobſboži, hdyż ßebi ßwoje pucźe tak pſchihotujemy, ſo móżemy ßo na nich k Bożim pucźam bliżicź, to rěka, hdyż ßo my tak ſadżerżimy, każ ßebi to Bože ßłowo żada. A na cźinjenje po Bożim ßłowje njebě Stark ſabył, pſchetoż wón pytaſche po pſchikaſnjach kſcheſcźijanſkeje luboſcźe żiwy bycź. A dokelż to pytaſche, dha też ſa to ßwoje myto namaka.

Wón, każ ßmy horka prajili, wokoło budow khodźeſche. Tam na dobo nětkaſke żałoſcźenje ſaßłyſcha. „Ale, ſchto dha to tola je?" wón pſchi ßebi prajeſche. A wón hladaſche a kedźbowaſche, doniż Jurka mjes tymaj dwěmaj budomaj wuhlada, kiż tam dyrkotajcy ſtejeſche.

„Aha, nadróżny proſcheŕ, a kak ßo tula! Haj wſchak, tak wſchitcy cźinja!" — tak ßebi ſtražnik pomyßli. „A kajka ſyma je ſaſtupiła! Ale wſchak je bórſy w dźeßacźich hodźinach a ja ßměm toho dla domoj hicź, hdyż mój towaŕſch pſchińdźe, kiż ma mje tudy dźenß w nozy ſaſtupicź. — Tola tón njemóże żanych proſcherjow cźerpicź a toho wboheho hólza wěſcźe pſchemkócźi, hdyż jeho tudy nadeńdźe. Duż je lěpje, ſo tu khudźinku ßobu woſmu, hacź runje ßym ßam khudy doſcź."

A wón wobrocźi ßo k Jurkej, kiż ſpłóſchiwje na njeho hladaſche.

A Stark jemu prajeſche: „Hólcźe, cźiń, ſo domoj pſchińdźeſch! Hdźe dha bydliſch?"

Ale to, ſchtoż Jurk wotmolwi, Stark ſa mjeno żaneje haßy ſpóſnacź njemóżeſche.

Mjes tym bě tón ſtražnik pſchiſchoł, kiż měješe Starka ſaſtupicź a ſ nim też wyſchk ſtražnikow. „Je ßo tu ſchto ſtało?" ßo tón praſcheſche.

„Niczo dale, hacź ſo ßym tutoho holza nadeſchoł", Stark wotmolwi.

„Ach, tajkule hromadku hubjeńſtwa; też jeneho ſhubjeneho ßyna!" wyſchk żortniwje ſawoła a k Jurkej bliże ſtupi. „Haj wſchak haj, duſchnje wſchak by było, hdy bych ßebi pjecź ſtów toleŕ ſaßkużicź móhł." A jako Stark wcźipnje na njeho hladaſche, wucźeże wón papjeru a cźitaſche, ſo je ßo hólz pſchekupza Wita ſhubił a ſo tón, kiż jeho k jeho ſtarſchimaj domoj pſchiwjedźe, pjecź ſtów toleŕ myta dóſtanje. A wón Starkej też jenu tajku papjeru da. — Ale jako ßebi toho hólza bliże wobhlada, wón rjeknu: „Tónle njemóże bohatych ludźi ßyn bycź, pſchetoż tón ſhubjeny hólz je, każ na tejle papjerje ſteji, cźerwjenoßomocźanu ßukniczku wobleczeny a ma ſkotożołte kudźerjawe włoßy. Tónle pak tu w rostorhanych lódach ſteji a wot kudźerjawych włoßow na nim też niczo widźecź njeje." A Jurka do khribjeta ſtorcźiwſchi, ſo tón na ſemju padźe, wón woteńdźe.

Starkej tón hólz jara żel cźinjeſche, tak ſo khwataſche a jeho ſběhnu. Jurk pak hórke ßyłły płakaſche. Stark hladaſche, kak by jeho troſchtował, ale wón ßwoju rěcź pſchetorhnu, prajiży: „Schto tola cźinju a nimam żaneje khwile! Doma hižo dawno na mnje cźakaja, a ja ßo tu ſ Tobu param. Pój, duży móżemoj ßebi powjedacź!"

Ale Jurk běſche tak woßłabnuł, ſo poſtupicź njemóżeſche. Duż jeho Stark na ruku wſa, ſo by jeho tak do ßwojeho wobydlenja donjeßł.

(Skóncźenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W nowym ſchulſkim lěcźe ßo w ſakſkich Sserbach na ßlědujżych měſtnach pſcheměnjenje ſtanje. Knjes wucźeŕ Kapleŕ ſ budyſkeje ßyrotownje zyrkwinſke wucźerſtwo Michalſkeje woßady naſtupi. Dale ßo pſcheßydli k. Sommer ſ Hucźiny do Budyſchina, k. Rjelka ſ Noweje Wßy do Rakez, k. Krawz ſ Worzyna do Budeſtez, k. Henſel ſ Kotez do Bukez. Na měſto w Nowej Wßy je ßo k. Běmaŕ, w Kotezach k. Kowaŕk (Schmidtgen), w Worzynje k. Maticźk, w Hucźinje k. Rothenburg, w Hornjej Hórzy k. Wicźas poſtajił. Na ſchwórte měſto w Bukezach, Bohu żel, Němz pſchińdźe, dokelż ßerbſzy wucźerjo njedoßahaju. K. wucźeŕ Roſtok w Drjeczinje ßo emeritowacź da, też tuto měſto ßo, każ ßłyſchimy, ſ Němzom wobßadźi.

S Budyſchina. Sańdźenu ßrjedu dopołdnja je ßo w ßwojim wobydlenju na hornczerſkej haßy jedyn kowaŕſki ſ mjenom Rohde ſatſělił. Każ ßo powjeda, bě ßo Rohde w tychle dnjach pſchi ně-

kajkich pukach wobdźělił a toho dla do ßudniſkeho pſchepytanja pſchiſchoł. S hańbu a bojoſczu pſched khoſtanjom je ßebi wón na to ſe ßamomordarſtwom žiwjenje wſak.

S Brěſyny. Sańdźenu ßobotu 5. haprleje je ßo tu w jenym pſchěrowje dwělětny hólczk Auguſt Hermann Kißak tepił.

S Bukez. Sańdźenu ßrjedu tudomnemu ſchußejowemu dohladowarjej k. Kryſtofej na dróſy dundak napſchećiwo pſchińdźe, kotryž mějeſche nowy biſamowy kožuch pſches ramjo wißazy. Na dundakowe praſchenje, hač móže jemu Kryſtof prajicź, hdźe by ßo kožuch ſaſtajicź hodźił, tutón wotmolwi, ſo chze rad jeho žadanje dopjelnicź a ſo dyrbi toho dla ſ nim ßobu dó wßy hicź. Jako běſchtaj wobaj nimale hač k wobydlenju k. gmejnſkeho prjódkſtejerja Alberta dóſchkoj, ßo dundakej wuſda, ſo drje jeho pſchewodźeŕ ſ nim ſ prawdu njeměni, a ßo bojo, ſo tam, hdźež jeho Kryſtof dowjedźe, niz jenoż kožuch, ale tež jeho ßameho wobkhowaju, ßo wón ſ dobom do cźěkanja da. Kryſtof ßo hnydom ſa nim puſchcźi a jemu ßo ſ někotrymi muženi, kotſiž běchu na jeho wokanje na pomoz pſchiběželi, tež radźi, kožuchowemu paducha dóſcźahnucź a pſchimnucź. Pakoſtnika ßu hiſchcźe tón ßamy dźeń na lubijſke ßudniſtwo dowjedli, hdźež drje wußlědźa, hdźe je wón kožuch kradnuł.

S Budyſchinka. W nozy k 3. haprleje ßu paduſchi tudomnemu k. kantorej Ssuſchzy pczolny kólcz wuklukali.

Se Sderja. Wucźeŕ tudomneje ſchule, knjes Ssymank, naß jutry wopuſchcźi, ſo by druhe wucźeŕſke měſto w Khróſcźizach naſtupił. Na jeho měſto je ßo knjes wucźeŕ Jan Rěſak poſtajił, kotryž je pſched dwěmaj njedźelomaj wucźeŕſke pruhowanje wobſtał.

S Bóſchiz. Pſchi lětuſchim dojutrownym ſchulſkim pruhowanju tudomny knjes ryćźeŕkubleŕ A. Voigt knjeſej lokalnemu ſchulſkemu inſpektarjej, fararjej Jakubej ſ Njeßwaćźidła, 12 mk. pſchepoda, ſ tej próſtwu, ſo by je mjes někotrych khudych a pilnych konfirmandow rosdźělił. To ßo tež bórſy ſta. — Tute pjenjeſy běchu pak wunoſchk patronowych klónkow, kotrež běchu ßo na hońtwach, hdźež ßo hewak njekedźbnje rosmjetaja, ßwěru ſeſběrake a potom pſchedake.

M. Se Ssmilneje, 7. 4. 84. Naſch Boži dom je nowy woltař, kraßnje wudźěłany a pěknje wuhotowany, dóſtał, pſchetož na njón ßo nowy rjany kryw da a k njemu tež tajki tepich. Wczera rano pſchi Božej ßłužbje bu woltař atd. wot k. fararja Ssykory ſe ßwjedźeńſkej rěcźu poßwjeczeny. — A wutrobu hnujaze běchu ßkowa, kotrež k. Ssykora potom pſchi kónfirmaziji prajeſche, jako na to ſpominaſche, ſo ßu 4 ſ konfirmandſkich dźěcźi nana, 4 maczeŕ a dwě wobeju ſtarſcheju pſches ßmjercź ſhubiłe. — Pſched tydźenjom dóſta 7 dźěcźi ſe Semiz, Ssmilneje, Nowoßmilneje a Trjechowow nowe biblije darjene a to ſ Wałdoweho a knjeni Polankoweje wotkaſanja. Tež pſchi tutym wudźělenju knjes duchowny rjanu rěcź dźeržeſche.

M. Se Semiz, 7. 4. 84. Wczera wjeczor mějeſche tudomne rataŕſke towaŕſtwo, kiž ma 74 ßobuſtawow, ßwoje 105. poßedźenje, w kotrymž ßo tudomnemu k. rychtarjej Frenzelej rjany diplom ſ wobłukom a pod ſchkleńzu pſchepoda a ßo tutón ſa cźeßneho ßobuſtawa towaŕſtwa pomjenowa. Pſchi tym pſchedßyda towaŕſtwa, k. wucźeŕ Mucźink, rěcź dźeržeſche, w kotrejž na te wulke ſaßłužby ſpomni, kotrež je ßebi k. Frenzel wot lěta 1826 jako wojak, potom we wſchelakich ſaſtojnſtwach pſchi zyrkwi, ſchuli a gmejnje a w rataŕſkim towaŕſtwje dobył. — Wón běſche tež ßobutwarjeŕ tudomneje ſchkleńczeŕnje a je ſa wudokonjenje ſkałaŕſtwa tudy wjele ſkutkował.

S Rakez. —č. Sańdźenu njedźelu je cźeſcźomna ßwójba ſ Jitka naſchemu Božemu domej dwě rjanej woltaŕnej ßwěży, ßłěborny wěnz na kſchiž a tſi rjane ſelene wěnzy na klětku darika. Do toho ßrěnjeho wěnza na klětzy je dźowka teju ſtarſcheju na běłym ßomocźe ßłědujuze ſerbſke ßkowa „O Knježe, pomhaj nětk!“ wuſchika.

S Kamjeńza. Ssobotu 19. haprleje rano wot 7 hodźin ſměje ßo na tudomnej tſeleŕni rekrutirowanje ſa wßy kamjeńczańſkeho hamtſko-ßudniſkeho wokrjeßa, kotrež ßo po němſkim abejzeju ſ pißmikom **A** hač ßobu **K** (Auſchkowitz [Wucźkezy] — Lückersdorf) ſapoczinu, pónd̄zelu 21. haprleje ſa tajke, kiž ßo ſ **M** hač ßobu **Z** ſapoczinu (Marienſtern — Zſchornau = Marina Hwězda — Cźornow), a wutoru 22. haprleje ſa Halſchtrow a Kamjeńz. Loßowanje ſměje ßo tež na tſeleŕni a to 23. haprleje rano wot 8 hodźin.

S Kamjeńza nětko jěſdny póſt do Wóßlinka rano 8 hodź. 45 min. wotjědźe a do Wóßlinka w 10 hodź. 46 min. dopołdnja pſchijědźe; ſ Wóßlinka pak popołdnju w 4 hodź. 30 min. wujědźe a do Kamjeńza popołdnju 6 hodź. 50 min. pſchijědźe. Póſtſki póßelnik ſ Kamjeńza popołdnju 3 hodź. 10 min. wuńdźe a 5 hodź. 58 min. do Wóßlinka pſchińdźe; ſ Wóßlinka pak dopołdnja 11 hodź. 35 min. wuńdźe a do Kamjeńza popołdnju 2 hodź. 23 min. pſchińdźe.

S Wukrancźiz. Tudomna ßłužobna dźowka Hana Khryſtiana Linakez bě wobſkorżena, ſo je wopaczńje pſchiſßahaka; tola ju khoſtanſka komora w Shorjelzu 26. měrza ſa njewinowatu wupraji; pſchetož wona ßudniſkemu pißmu derje doſcź ſroſumiła njeběſche a bě toho dla jedyn měßaz ſ druhim pſcheměnika.

S wojerowſkeho wokrjeßa. W naſchim wokrjeßu ſměje ßo rekrutirowanje 15. haprleje w Ruhlandźe a 16., 17. a 18. haprleje w Wojerezach a to rano wot 8 hodźin. Loßowanje ſměje ßo 19. haprleje rano w 9 hodźinach.

S wojerowſkeho wokrjeßa. Tudomny landrath, knjes ryćźeŕkubleŕ ſ Löbenſtein nad Laſom, je khoroſcźe dla na ſchtyri měßazy wot ßwojeho ſaſtojnſtwa wußwobodźeny a ma jeho ſa tutón cźaß knjes hrabja ſ Gersdorf nad Lipſu ſaſtupicź.

S Hródka. W tudomnej Maladez fabriży wjeczor w 8 hodź. woheń wudyri, kotryž dźěłacźerjo poddußycź njemóžachu. Woheń jene pódlanſke twarjenje ſaniczi a pſchi tym ßo tež to njeſbože ſta, ſo bu dźěłacźeŕ Schilf tak wopaleny, ſo dyrbjeſche ſa 10 hodźin wumrjecź.

S Wuhelza. Tudy 23. měrza ženjenu Pojczkowu na lubi jeje wobydlenja wobwěßnjenu namakachu.

S Dyrbacha. Dopołdnja 31. měrza w 10 hodźinach ßu ßo dómſke, kaž tež hródź a brózeń Jana Pětrika tudy wotpaliłe. Twarjenja běchu ſe 750 mk. pola „Kolonije“ ſawěſcźene, ale domjaza nadoba njebě ſawěſcźena.

S rósbórſkeho wokrjeßa. My tudy jara wobžarujemy, ſo ma ßo präparandſki wuſtaw, pſched dźeßacźimi lětami w Rósbórku ſakoženy, po wobſanknjenju tamniſcheho měſchczańſkeho ſaſtojniſtwa ſaßo roswjaſacź. To ßo pak woßebje toho dla ſtanje, dokelž ßu ßo w nowſchim cźaßu nimale pſchi wſchitkich wucźeŕſkich ſeminarach tajke präparandſke wuſtawy ſakožili.

S Delnjeje Łužizy piſaja „Bramborſke Nowiny“: Jako ßobuſtawy delnjołužiſkeho knižneho towaŕſtwa Maćicy Serbskeje ßu dale ßwój pſchinoſchk ſa ſańdźene lěto ſapkacźili knježa: faraŕ Hadank, wucźeŕ Jordan, kožacź (ſahrodnik = žiwnoſcźeŕ) Dabow, kožacź Ramot, kožacź Schez, połbur Bramka, wojnaŕ Pawlik, krawz Lawk — wſchitzy w Popojzach; a ſ Koßobuſa: kožacź Žyłow, kožacź Sarjez, połbur Lejchaŕ, połbur Badak, kožacź Schadow, wulki bur Kwizk, kožacź Nowak, kožacź Krügaŕ-Duſchka a kožacź Strobiz.

Přilopk.

* Hwězdarjo wěſchcźa, ſo budźe w nozach 11., 12. a 13. a potom 20. hač 24. haprleje pyſchne cźiſcźenje hwězdow widźecź.

* Dźeń 1. haprleje popołdnju ßu ßo dómſke A. Gnauka w Porchowach wotpaliłe.

* W Zibracźizach pola Radeberga je wot 70 dźěcźi, kiž tam do prěnjeje ſchulſkeje rjadownje khodźa, 64 na woßypizy ſkhoriło, tak ſo ßo tam hač na dalſche žana ſchulſka wucźba njedźerži.

* Żeleſniczny ſchafnaŕ Rößler, kiž hewak w Shorjelzu bydli, mějeſche pſched někotrymi dnjemi wulke njeſboże, mjenujzy jako wón ßo ſ cźahom na dwórniſchcźo w Pirnje wjeſeſche, ßo ſe ſkhodźeńka dele ßunu a pod wós ſlecźa. Tón jemu wobej noſy pſchejědźe a Rößlera toho dla do hojeŕnje donjeßechu, hdźež pak wón bórſy wumrje.

* Jako chzychu wóndano w zyrkwi w Kührenje pola Wurzena Božu ßłužbu dźeržecź, pytnuchu, ſo je tam w nozy paduch pobył, poßlěbornjene Khryſtußowe cźěło ſ kſchiża wotpacził a ßobu wſak, wyſche toho pak tež dwaj woltaŕnej ßwěcźnikaj a kryw, na woltarju wupſchěſtrjeny, kradnuł.

* Njedźelu rano w 3 hodźinach ßu ßo w Oederanje wóßom dómſkich a tſi bróżnje wotpaliłe a to na tamniſchej freibergſkej haßy.

* W Lengenfeldźe dwaj młodaj mandźelſkaj popołdnju ſ domu dźěſchtaj, ſo byſchtaj ßo na někajkim wjeßelu wobdźělikoj. Doma wonej dwě makej dźěſcźi ßamej woſtajiſchtaj, jako běſchtaj jej do łoża położikoj. Jene ſ njeju běſche 3 lěta, druhe pak jenoż 1 lěto ſtare. Jako w nozy domoj pſchińdźeſchtaj, jenołětne dźěcźo wſcho pſchepocźene, tola pak morwe w kožu leżeſche. Lěkaŕ, kotrehož na pomoz powołaſchtaj, praji, ſo je dźěcźo toho dla wumrjeło, dokelž je pſche wſchu měru ſa maczerju wołako, tak ſo je jo Boża ruczka ſajała a morika.

* W Barlinje běſchtaj ßo wóndano konjej, do piwaŕnſkeho woſa ſapſchehnjenaj, pſches to ſpłóſchkoj, ſo wojazy ſ hudźbu a bubnowanjom pſchicźeżechu. Wonaj běſchtaj ßo tak ſnjemdrikoj, ſo ßo ſ woſom do wojakow waliſchtaj, dweju wojakow moriſchtaj a někotrych mjenje abo bóle wobſchkodźiſchtaj.

* Mißionar Brodbeck, kiž bě ſ Grönlanda (Selenſkeje) do Herrnhuta pſchijěł, je ßo, jako ßo domoj wróćeſche, najſkerje tepił, dokelž je ßo łódž, na kotrejž ßo wjeſeſche, na kruchi rosraſyła.

* Wěſty Jurk, kiž w Plümekez kalkowej ſkale w Cunnersdorfje dźěłaſche, tam 4. haprleje na to waſchnje žiwjenje ſhubi, ſo pſchi rosbuchnjenju ſkały wulki kruch kalka do njeho ſlećza a jeho ſaraſy.

* Jako chžyſche 5. haprleje knježi ſtražnik w Dźěžach wrota ſanknucź, wón pſched nimi konja a wós wuhlada. A jako ßebi poßleńſchi bliže wobhlada, na nim morweho cźlowjeka namaka. Bě to, kaž ßo poſdźiſcho pokaſa, kubleŕ Nicźa ſe Schprejź, kotrehož běſche Boža ruczka ſajaka.

* W Pſchibuſu ſatſěli ßo 3. haprleje ryczerkubleŕ B. ſ Moſtow (Wendiſch-Muſta).

* S Erfurta je ßo wóndano 36. regiment infanterije do Hale pſcheßadźił. Duž je ßo ſtako, ſo ſchtyrzeczi holzow, kotrež w Erfurcze ßłuża, nětko ßłužbu w Hali pytaja. Hacž to ßwoje dla abo wojerſtwa dla, ſa tym ßo drje je ludźo praſcheja, ale na to ſ wjetſcha žaneho wotmolwjenja njedóſtanu.

* W Wichelshofje pola Bonna ßu waţne namakanje ſczinili. Pſchi wukopanju pjeńkow ſ kilopom na něſchto żeleſne ſtorczichu. Bě to żeleſny pjenjeżny kaſchcź, kotryž ßo ſ lóhkej prózu wotewri, dokelž bě ßo najſkerje ſamk wot kilopa wobſchkodźił. W nim k wulkemu wjeßelu namakarjow 3,456,000 ſłotych a ßlébornych frankow, do rólkow ſawalenych, ſ wobraſom Napoleona I. leżeſche. Na kaſchczowym wěku je hiſchcźe khěžorowe mjenowe pißmo a wyſche njeho worjoł (hodleŕ) widźecź. Najſkerje ßu namakane pjenjeſy franzowſka wójnſka kaßa, kotraž je ßo po bitwje pola Lipſka pjecźa ſhubiła. Woßebje ſajimawe ßu pódla pjenjes leżaze akty, bjes kotrymiž ßo něktre wukaſy ſ Napoleonowym ßamoruczným podpißmom namakaju.

* Na dobo woßlepiła. Młoda knjeżna ſ Bukareſta, kotraž na něktore dny pola pſchecźelſtwa w Winje na wopycźe pſchebywaſche, ſawczerawſchim ſe ßwojim wujom po haßach khodźeſche. Na dobo wona tſchepotacź ſapocźa a ſawoła: „Mój Bożo, je dha ßo ßkónczko ſacźmiło?“ Jejny wuj ßo ſ wopŕědka nad tym ſpodźiwa, tola ſchtó móże jeho ſtróżele wopißacź, jako jemu młoda knjeżna ſ bojoſcziwym khłoßom ſkorżeſche, ſo je ßo jej pſched wocźomaj ſacźorniło, ſo niczo wjazy njewidźi. Wuj ſ njej hnydom k lěkarjej dźěſche a tutón ſrudny wobkrucźenje da, ſo je młoda knjeżna woßlepiła. Po jeho ßłowach běchu, ſchtož ßo jara ſ rědka ſtawa, widźne nerwy ſkhromiłe. Tola je hiſchcźe pſchezo móżne, ſo ßo mudroſczi lěkarjow radźi, knjeżnje widźenje ſaßo dacź.

* W Grügawje (na Morawje) je ßo wóndano pſches 50 domow wotpaliło. Jena žónſka a jeje dwě dźěſczi ßu ßo ßobu ſpaliłe.

* W Koſenzy w Italſkej njedawno ßußodźa khěžne durje doma Thereſy Forzinitoweje wotewrjene namakachu. Do khěže ſaſtupiwſchi, Forzinitowu na ſemi wupſcheſtrjenu wuhladachu, jejna hłowa bě nimale zyle wot cźěła wotcźata. S boka njeje mużſke cźěło w krwi płuwajże leżeſche. Jeho hłowa ßo pod kožom nadeńdże. Bjes tym ſo ßo hroſny ſkutk wot ßußodow wußlědźi, bě ßo Forzinitoweje muż wyſchnoſczi ſtajił a ßo wuſnał, ſo je cźiniczeł njeſkutka. Wón do ßwěrnoſcze ßwojeje mandźelſkeje wjazy prawje wěricź njemóżeſche, duž je w nozy cźinił, jako by ſpał, a je potom ſa ßwojej žonu ſchoł, kotraž kóždu nóż ſe ßwojim lubym w hromadu pſchińdże. Wón wobeju w hromadże nadeńdże, muża ſ revolvrom ſatſěli a jemu ſe ßekeru hłowu wotrubnu. Potom wón ßwojej žonje rjeknu: „Chżemoj cźeknucź!“ Ta ßo też hnydom pocźa na pucź hotowacź, tola ſjebany mandźelſki ju mjes tym ſkónzowa.

* Hróſbne ßamomordarſtwo w truharni. Wóndano woßobnje ſdraſcźeny knjes do truharnje w Borgo di Liwagnola ſtupi a ßebi žadaſche, ſo bychu jemu brodu truhali. Truhaŕ ßo hnydom do dźěła da a do pódlanſkeje komory po wótru britej a mydło dźěſche. Tak rucze hacž bě zuſy ßam wo jſtwě, wón britej pod ſchpihelom leżazu ſhrabnu a ßebi ſ tajkej mozu ſchiju pſcherěſnu, ſo ßo hłowa jenož hiſchcźe rjapa dźerżeſche. Na truharjowe ſchicźenje drje ßußodźa pſchiběżachu, tola hnydom ßamomordarja ſ krwju polateho wuhladawſchi, wulzy naſtróżeni cźeknuchu. Pſchiwokana polizija bórſy k ßamomordarjej, kotremuž nichtó wjazy pomhacź njemóżeſche, pſchińdże a jemu jeho papjery a pjenjeſy wotewſa. S papjerow bě widźecź, ſo bě njeſbožowny ſ bohateje ſemjanſkeje ßwójby.

* Londonſzy měſchczanſzy lěkarjo w tychle dnjach wo palenju cźěłow radu ſkładowachu. Wjetſchina ſ nich ßo ſa to wupraji, ſo by derje było, hdy by ßo na pohrjebniſchczu w Ilfordże cźěłowy paleńk natwarił, ſo by palenje cźěłow móżno było a ßo lud ſa to dobył. Lěkaŕ Tickle roſeſtaji, ſo na Londonſkich pohrjebniſchczach, ßrjedź huſtowobydlenych haßow leżazych, ſtajnje 3,000,000 cźěłow tłaje, ſchtož ſa żiwych na żane waſchnje ſpomóżne bycź njemóże. Wěż je ßo nětko měſchczańſkej radże k dalſchemu roſpominanju pſchewoſtajiła.

* Bur, na wjelku jěchajzy, je wěſcze wulka żadnoſcź. Tutón khróbolaty kuſk je njedawno, kaž ruſke nowiny pißaju, bur Bugajczuk w Ssokowzy w Kijowſkej guberniji dokonjał. Jako ßo mjenujzy Bugajczuk ſahe rano ſ korczmy, hdźež bě ßo ſe ſchkleńczku palenzom poßylnił, wróćźi a do ßwojeho dwora ſaſtupi, jemu wulki wjelk napſheczo pſchiběża a do njeho ſ tajkim wotmachom ſaſtorczi, ſo bur ſ wupjeranymaj nohomaj na wjelkowym khribjecze ßedźo woſta. Bugajczuk derje wjedźeſche, ſo jemu na wjelkowym khribjecze mjenje ſtracha hroſy, hacž hdy by dele ſkocził; duž ßo ſ rukomaj twjerdże ſa wjelkowymi koßmami dźerżeſche a tutón pſches ludźi, kotſiž běchu k tomu pſchiběżeli, naſtróżany po wjeßnej haßy cźerjeſche. To bě dźiwny napohlad: jěſdny a wjelk, wobaj běſchtaj w jenak wulkim ſtraſche. Wjelk rujeſche, bur wótſje wo pomoz wołaſche a bórſy ſa nimaj ſtadło pßów ſchcźowkajo cźerjeſche. Někotſi njebojaſni burja běchu ßo bjes tym ſ zypami a widłami wobrónili a ßo wot prědka a wot ſady na wjelka puſchczichu. Jěſdny pſhecźiwo ßwojej woli, ſchkitowany wot zypow a widłow ßwojich pſhecźelow, ßo dale njeſtrachowaſche a ſ wjelka dele ſkoczi. Wjelkej pak ßo ſchlachczi, ſ jenej dźěru jeneho ſahrodneho płota na pola won twóchnucź.

* Njedaloko Minſka (w Rußowſkej) je pſchi krajnej dróſy korczma, w kotrejž je žid korczmaŕ a pſchi jeho korczmarjenju jemu jeho žona pomha, tak ſo žanych ßłużobnych w domje nima. Mjes tym ſo bě ßo korczmaŕ wóndano do dalſcheho měſta podał, ſ kotrehož móżeſche ßo hakle ſa někotre dny wrócźicź, běſche jeho žona ßama doma a pſchi njej běſchtej dwě dźěſczi. Pſched wjeczorom do korczmy korbaŕ pſchińdże, ſo by tam pſchenozował, a dokelž mějeſche wjeczor khwile doſcź, dha wucźahnu ßwoje pjenjeſy a liczeſche je, ſo by ſhonił, kak wjele je jich ſ pſchedatych korbow wuwikował. Tutych pjenjes bě khětro wjele a wone ßo korczmarzy, jako je wuhlada, pſche wſchu měru lubjachu, tak ſo w njej żadoſcź po nich naſta. A tuta żadoſcź w njej tak pſchibjeraſche, ſo wona ſpacź njemóżeſche, ale w nozy ſtaże, ſ nożom w ruzy ſ cźicha k ſpizemu korbarjej pſchiſtupi a jemu ſchiju pſcherěſnu. Potom jeho pjenjeſy wſa a do ßwojeje kſchinje donjeße. A ßo hnydom wrócźiwſchi, korbarjowe cźěło na karu połoži a do bliſkeho haja dowjeſe, hdźež je do ſemje ſahrjeba. Na to ßo ſaßo domoj poda a tam wſchu krej wutrě a wſchě ßlědy ſkónzowanja wotſtroni, na cźož někotre hodźinki ſwotpocźnu. Potom jědźeſche do měſta, ſo by tam wſchelake nuſne wězy nakupiła, ßwojej dwě dźěſczi doma woſtajiwſchi. — Dokelž běſche korbaŕ prjedy w wokolnych wßach powjedał, hdźe budźe nozowacź, naſajtra burja do teje korczmy pſchińdżechu, ſo bychu ſ nim wikowali, a ßo jara dźiwachu, ſo tam korbaŕ njeje. To tej dwě dźěſczi ſaßkyſcheſchtej, a jene wot njeju — ſchěſczlětna holczka — ludźom we wſchej ßwojej njewinowatoſczi powjedaſche, ſo tu korbaŕ toho dla bycź njemóże, dokelž je jeho, kaž je wona to widźała, macź w nozy ſkónzowała a něhdźe wotwjeſła. Burja po tajkim khětſje do měſta khwatachu, ſo bychu tam tu wěz na ßudniſtwje woſjewili. Mjes tym běſche korczmarka ſaßo domoj pſchijěła, hdźež jej ta holczka powjedaſche, ſo ßu burja do korczmy pſchiſchli a ßo ſa korbarjom praſcheli, na cźož je jim wona rjekła, ſo tu wón toho dla njeje, dokelž je jeho macź ſkónzowała a wotwjeſła. — Židowka, pſches tajku powjeſcź do ßmjertneho ſtracha ſtajena, pomyßli ßebi, ſo dyrbi tajkeho ßwědka wotbycź, hrabnu holzu a cźißnu ju do pjezy, w kotrejž běſche ſapyrjene. Po khwilzy ſ měſta pólizajſki direktaŕ ſ pólizajemi pſchińdże a jedyn ſ tutych, na pěz pohladawſchi, w něſczach dźěcźazu nóżku wuhlada. Wón tam ſkoczi a cźěło, hižo nimale zyle ſpalene, ſ pjezy wucźahnu. Direktaŕ židowku pſchimnje a ta wſcha ſaſtróżena ßo wuſnaje, ſo je korbarja a holzu ſkónzowała, hdźe korbarjowe cźěło leži a hdźe ßu jeho pjenjeſy. — Pólizajojo ju potom do měſta ßobu wſachu a tam do jaſtwa ßadźichu.

* Jako wóndano parokódź „Steinmann“ ſ Antwerpena do Ameriki jědźeſche, wona tak ßylnje do někajkeje ſkały ſtorczi, ſo ßo nimale zyle podnuri. Pſches to ßo wjetſcha dźělba pucźowarjow, kiž ßo na njej do Ameriki wjeſechu, w żołmach tepi. Mjes nimi běſche jich 36 ſ Němzow. Tuta parokódź běſche żeleſna.

* Najbohatſchi cźlowjek na ßwěcze je William Vanderbilt w Newyorku. Jeho ſamóżenje je na 200 millijonow narоſtko a ßo létnje, dokelž ßo ſ najmjeńſcha ſe 6 prozentami dani, wo 12—18 millijonow powjetſcha. Pſchi wſchěm ßwojim bohatſtwje je Vanderbilt poměrnje jara jednorje żiwy a ſa lěto wjazy hacž 200,000 dollarow njewuda, pſchi cźimž pak 40,000 dollarow, kotrež jeho létny wulki bal płacźi, ßobuliczene njeßu. Jeho ponižna draſta žaneho woßebje bohateho cźlowjeka njepſcheradźi.

* Wichory, kotrež poßledni tydźeń w północnych amerikanskich statach Alabamje, Teneſſee, Indianje, Kentucky, Karolinje, Penſylvaniji a Ohio ſakhadźachu, ßu jara wulku ſchkodu naczinike. Wulke lěßy buchu ſpowalene, w Teneſſu wětr żelesniczny cžah do pſchěrowa cžißnu, pſchi cžimž dwaj cžłowjekaj žiwjenje ſhubiſchtaj. W Alabamje wichor jene dźěczo ßobu hrabnu, kotrež na wulke ſboże pucź pſches loft bjes ſchkody ſcžini. W Pittsburgu bu 9 khěžow podtorhanych, pſchi cžimž ßo wjele ludźi ſaraſy.

* W Awſtraliji je ſapoczatk tutoho lěta tak wulka horzota knježika, tajkuž tam ſa dwaczecźi lět njepomnja. Horzota je bjes cžłowjekami a bjes ſkotom wjele woporow żadała, horzy wětr bjes pſchestacža dujeſche a mózne trubjele tołſteho prócha powětr napjelnjachu. Thermometer w khłódku 33—42 gradow Reaumüra pokaſowaſche, na ßłónzu běſche pak 58 hacž 60 gradow. Haßy w městach běchu wſchě próſdne, pſchetož komuž njebě trjeba, tón ßwój dom njewopuſchcźi. Kóždy dźeń ludźo na ßłóncznu khoroſcź mrějachu. Skót ſ hromadami ßlakaſche, ptaki morwe ſe ſchtomow padachu. Ssad ßmahnu, ſtudnje ſaprahnuchu, pola buchu woßmalene. Na wßach a městach wjele wóhnjow naſta, kotrež wjele ſchkody naczinichu.

Se wſchěch ſtron.

Budyſki pſchekupz k. August König je ßwoje khlamy a wikowanje dwěmaj knjeſomaj pſchedał, kiž wot 1. haprleje pod firmu „Aug. König Nachf., Schiller & Neuling" wikujetaj. — Ryczerſkubło w Pěchcźu (Pechern) je wóndano knjes ſe Selchow kupił. — Dokelž je pſchetok pſches pucź, kiž ſ Wujeżka do Bukez wjedźe, zyle dotwarjeny, dha ßmě ßo nětko po tutym pucźu ſaßo jěźdźicź. — Feldwebel Hiller w Budyſchinje 4. haprleje ßwój 25lětny wojeſki jubilej ßwjeczeſche. — W Budyſchinje je 3. haprleje knjes rěcžnik O. Tietza w ßwojim 65. lěcźe po dlějſchej cžežkej khoroſcźi wumrjeł. — S direktorija ſjenoczenych budyſkich papjernikow je k. kommerzijſki radźicźel August Fiſcher wuſtupił. Na jeho město je k. C. Rommency ſtupił, prokuriſtaj ſtaj kk. J. Richter a B. Trache, direktar pak k. Oskar Grimm.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Auguſt Nowak, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Marju Kraſkez, bywſchej ſwudowjenej Heczikowej.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Minna Amalija, Jana Bohaboja Bjenady, žiwnoſcźerja w Jenkezach, dź.

Pětrowſka zyrkej: Gertruda Helena Martha, Jana Kulki, cžěßle a wobydlerja, dź.

Katholſka zyrkej: Hana Joſefa, Vinzenza Jirouſcha, magazinſkeho nahladowarja w Sahorju, dź. — Jan Jaroměr Ernſt, njemandź. ß. na Zidowje. — Immanuel Robert, njemandź. ß. w Wulkich Debßezach. — Hana, Jana Müllera, fabrikſkeho dźěłacźerja w Budeſtezach, dź. — Emma, njemandź. dź. w Hajnizach.

Zemrjeći:

Dźeń 26. měrza: Ota Jurij, Handrija Kſchiżana, dźěłacźerja a wobydlerja, ß., 22 d. — 28. Khorle Auguſta Jeſchki, dźěłacźerja a wobydlerja, morwonarodź. ß. — 30. Khorla Bohumił Wenda, dźěłacźeŕ ſ Koprz, 63 l. 9 m. — 2. haprleje: Bertha Marja, Jana Auguſta Nowaka, khěžerja a fabrikſkeho kowarja na Zidowje, dź., 2 l. 6 m. 7 d. — 4. Emilija Emma, njemandź. dź. na Zidowje, 17 d. — Pawoł, Jana Kaſchpra, dźěłacźerja w Malym Wjelkowje, ß., 3 m. 17 d. — 6. Wylemina Lejna, Auguſta Manjowki, žiwnoſcźerja w Libochowje, dź., 1 l. 13 d. — 8. Herman Pawoł, Hendricha Oskara Hancža, maſchinſkeho ſamkarja pod hrodom, ß., 2 l. 6 m. 20 d.

Katholſki Poſoł. 1884. Cžo. 7. — Wopſchijecźe: Wo ſwjatych kſchižach. — Z wótcnoho kraja. — Z Łužicy a Sakſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Wſchelcžižny. — Należnoſce towarſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězuſoweje w Baćonju. — Za cyrkwičku ſ. Józefa w Hajnicach. — Nawěſtki.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 16. haprleje młyn w Kotezach, na 20,903 mk. taksirowany. — 17. haprleje leżomnoſcź cžo. 17 w Drobach, na 8212 mk. taksirowana.

Na pſchedań: Khěža cžißko 57 w Hodźiju ſ khlamarńju a piwowym korcžmarſtwom ſe 7 kórzami. — Žiwnoſcź ſ 13 kórzami pſches Tonniga w Brěſynje pola Hucźiny. — Khěža cžißko 9 ſe 4 kórzami a žiwnoſcź cžißko 10 ſ 9 kórzami w Běcžizach.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

5. haprleje 1884.

Žitowy dowos: 2741 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſcheńza (50 kilogr.)	9	52	10	42	9	82	10	71
Rožka (50 kilogr.)	7	59	7	78	7	59	7	85
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß (50 kilogr.)	7	—	7	40	7	—	7	30
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	70	1	90	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pſcheńcžna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſkóma 600 =	22	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 736 ſchtuk, ſchtuka	8	50	18	—	—	—	—	—
Pſcheńcžne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. družiny 55—59 mk., 2. družiny 46—50, 3. družiny 40—43, 4. družiny 35—38 mk. po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 39—40 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—47 np., 2. družiny 30—40 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. haprleje: Rjane.

Warnowanje pſched wobſchudźenjom.

Cžeſcźeny knjes Brandto! Dokelž Waſche ſchwajazarſke pille tudy dóſtacź njejßu, dach ßebi jich (4 tyſki) ſ blišeje haptyki pſchinjeſcź. Wone njeběchu pak w tyſzy ſe ſchwajazarſkim kſchižom, ale w tyſkach ſ mjenom haptykarja. Ja ßebi pſchi tym na ſto njemyßlach. Ale mojej ſtarej kuchařzy ßu ſlě tyle. Ja nětko widźu, ſo ßu mje ſ wopačnymi ſchwajazarſkimi pillemi wobſchudźili. Prawdźiwe ßu jej jara derje tyle, a wona należnje wo tajke proßby. Starajcže ßo, ſo rucže 4 tyſki (200 ſcht.) prawdźiwych ſchwajazarſkich pillow dóſtanu. S poczeſcźowanjom Th. Braun, farař, Meidelfingen p. Donaueſchingen. — Prawdźiwe haptykarja R. Brandta ſchwajazarſke pille maja do blachowych tyſkow ſapakowane byćź a jako etiket běły kſchiž w cžerwjenym poli, kaž tež mjenocźaŋ R. Brandt měcź.

Jězdźenje Hamburgskich parolódźow. — **„Rugia"**, 19. měrca z **Hamburga**, 1. haprleje do **Newyorka** přijěła. **„Wieland"**, 16. měrca z **Hamburga** a 19. měrca z **Havre**, 29. měrca do **Newyorka** přijěł. **„Teutonia"**, 27. februara z **Hamburga**, 1. haprleje do **Vera-Cruz** přijěła. **„Allemania"**, 7. měrca z **Hamburga**, 28. měrca do **St. Thomasa** přijěła. **„Albingia"**, 30. měrca ze **St. Thomasa** do **Hamburga** wotjěła. **„Buenos Aires"**, 27. měrca do **Bahije** přijěł. **„Rio"**, 26. měrca z **Bahije** wotjěł. **„Argentina"**, z **Brazilije**, 31. měrca do **Hamburga** přijěła.

W Hamburgu, 2. haprleje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Pſchedawanje žiwnoſcźe w Skaſkowje.

Na namjet herbow wobßeđźerja žiwnoſcźe **Mateja Mickela** w **Skaſkowje** ſmeja ßo wot njeho ſawoſtajene, w Skaſkowje reſp. Wóßlinku leżaze, pſchestrěń 4 hektarow 52,0 arow abo 8 akrow 50 kwadratnych prutow ſ 53,95 dawkſkimi jenoſcźemi wopſchijaze leżomnoſcźe

póndźelu 28. haprleje toho lěta, dopołdnja w 10 hodźinach,

w ſawoſtajenym domje kataſter-cžißko 13 w Skaſkowje dobrowólnje ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź, tež budźa ßo

na tym ßamym dnju popołdnju wot 1 hodźiny

pſchitomne ſawoſtate wěży, mjes nimi **2 kruwje, 1 ſcźělna jałoja, 1 ranza ſe 7 proßatami** na pſcheßadźowanje pſchedawacź, ſchtož ßo ſ dźiwanjom na woſſjewjenja, w tudomnym ßudniſkim měſcźe, kaž tež w hoſcźeńzu w Skaſkowje wupowjeßnjene, k ſjawnemu nawjedźenju dawa.

W Kamjeńzu, 8. haprleje 1884.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Philipp, wyſchſchi hamtſki ßudnik. Wagner.

Pod privatnym patronatom ſtejazej wuprófdnjenej evangelſkej **farſkej měſcźe w Jabłońzu** a w **Wochoſach, w Mužakowſkim ſtawſkim knjejſtwje** rósbórſkeho wokrjeża leżazej, matej ßo tak rucže hacž mózno ſ nowa wobßadźicź.

Farſke město w Jabłońzu je něhdźe ſe mſdu 2250 mk. w hotowych pjenjeſach, farſke město w Wochoſach ſe mſdu 2000 mk. lětnje wuhotowane, hewak podawatej wobej měſcźe darmotne wobydlenje a tepjenje, kotrež poßleńſche je 180 mk. hódne.

Samokwjenja njech ßo ſtanu na zyrkwineho patrona, hrabju **H. ſ Arnim** na hrodźe w **Mužakowje** w Łužizy (Grafen **H. von Arnim** auf Schloß **Muskau** i. L.). Sa město w Wochoſach ßo ſnajomoſcź ßerbſkeje rěcže nuſnje żada.

W Wichowach je **khěža** ſ polom a ſahrodu na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź cźiſźko 12 tam.

W Budyſchinku je **khěža** cźiſźko 18 ſ kórzom łuki a połdra kórzom pola — bjes wumjeńka a hoſpody — na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Mikanje** tam ſhonicź.

1 žiwnoſcź

ſ 38½ kórza leżomnoſcźow, bjes wumjeńka a hoſpody, ſ doſpołnym inventarom, hdźež je wſcho w najlěpſchim rjedźe, mam ja poruczność, khoroſcźe dla ſa płaczźiſnu 3200 toleŕ hnydom pſchedacź.

1 toho runja

ſe 34 kórzami, też bjes wumjeńka, ſ doſpołnym inventarom, w najlěpſchim rjedźe, płaczźiſna 4000 toleŕ.

Dale

wjetſche a **mjeńſche wjeżne leżomnoſcźe, khěže ſ polom** a bjes njeho, **hoſcźeńzarſke** a **korczmarſke żiwnoſcźe** a **kubła, khłamarńje, młkyny** po najwſchelakſchich płaczźiſnach.

O. John w Rakezach.

Cźiſźko 5 w Łomſku pola Minakała je ſuprójchna **ranza** na pſchedań.

Awkzija.

Wutoru 15. haprleje t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj maja ſo wſchelake ſawoſtajene wězy njebo A. Wehle, wobſtejerja zyhelnicźe w Konjezach, każ **möble, poſłeſchcźa, ſchaty, draſta** atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

H. Dietrich
w Nowych Porſchizach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczźiſnje
mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Kóſlaze kóżki,

toho runja też wſchě druhe druźiny **ſyrych kóżkow** kupuje po jenotliwym, każ po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczźiſnach

Gustav Naucke
na garbarſkej haßy.

Kóſlaze — kóſlaze kóżki

kupuje a płaczi ſtajnje najwyſchſche poczaßne płaczźiſny

H. Lange
na żitnych wikach, pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi.

Dźěło k pólſtrowanju

kupuje
rjemjenjeŕſki miſchtr **T. Albert**
na hornczeŕſkej haßy 13.

Isidor Mendelsohn

w Žarowje D. L.
na torhoſchcźu 12.

w Budyſchinje
na ſerbſkej haßy 1.

Bjesdwělnje najtuniſche kupne žórło

wſchěch druźinow

krótkich a poſamentirſkich tworow.

Woßebje poruczam:

maſchinſke pſchedźena wubjern. dobroſcźe, 1000 jardow hornjopſchedźena, rółku 35 np.,
do. do. 200 jardow do. rółku 10 np.,
do. ſpódnjopſchedźena, 1000 jardow, rółku 25 np.,
ſchitu židu wſchěch barbow po paßmu 7 np.,
židu ſa kneflodźěry we wſchěch barbach, 5 rółkow ſa 10 np.,
bawmu a **vigogny** po fabrikſkich płaczźiſnach,
ſchtrykowanſke wołmy, prima-dobroſcźe, po doku, ⅙ pt., 40 np.,
ſchtrympy a **nohajzy** ſa muźſkich, žónſke a dźěcźi, wot najtuniſcheje do najdróżſcheje druźiny,
rukajzy wſchěch druźinow,
bawmjane ſomoty po metru wot 90 np.,
prawdźiwe ſomoty po metru wot 3 mk.,
knefle wſchěch barbow a w wulkich ſortimentach,
rüſche po metru wot 10 np.

Bajerſke tóczne kamjenje

kóždeje wulkoſcźe k toczenju maſchinowych nożow, pikow, każ też worzeloweho maſchinoweho gratu pſchi potrjebje poruczа

J. G. Müller, ſejleŕſki miſchtr
na kamjeńtej haßy.

Lowrija cźerſtweho **Gogolinſkeho twarſkeho kalka** je ſaßo dóſchła, **jěd̀žnu, ſkótnu a hnójnu ſół, tšěſchne a murjeŕſke zyhele, cement** pſchedawa wſcho po najtuniſchich płaczźiſnach

F. Fiſcher
na dwórniſchcźu w Łaſu.

Tuni ſyrop.

Dobry cźiſcźeny ſyrop punt po 16 np.,
najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Njekaſchluj! Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot
L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopóſnate, dopokaſane a najlěpſche** diätetiſke ſrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſcźi, ſażwanju, ſchiju- a bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ſuchoczinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipóſnaczow mamy też **dźakne pißmo Jeho Swjatoſcźe bamża Leo XIII.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na żitnych wikach.

Turkowſke a cźěſke ſłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpſche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoſchcźu.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ſłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ſłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacź 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacź 180 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow tuniſcho, porucza

Ernſt Mittaſch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pſchi Pětrowſkej zyrkwi 5.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Na ſerbſkich hrjebjach cžißło 4, ſ napſchecža bohatych wrotow!

K dobrocžiwemu wobkedžbowanju!

Mojim cžeſcženym wotebjerarjam k nawjedženju dawam, ſo ſym dženſniſchi džeń ſwoju **pſchedawarnju delikateßow** a **mórſkich rybow** na **ſerbſke hrjebje cžißło 4** pſchepołožił. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal ſpožcžene, ſo džakujo, proſchu, mi to ſame też w mojej nowej pſchedawarni wopokaſacž.

S poczeſcžowanjom najpodwólniſcho

W Budyſchinje, 3. haprleje 1884. **Gustav Küttner.**

Na ſerbſkich hrjebjach cžißło 4, ſ napſchecža bohatych wrotow!

---

30 kóp jadriwych khójnowych łatow,
5 metrow dołhich, je na pſchedań na Njeßwacžilſkim reviru w **Koblizach.**

Hrabinſki hajnik **H. Schieber.**

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucža k twarbam:

T-noſcherje we wſchěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,
żeleſniczne ſchěny,
jamſke ſchěny,
Hartwichſke ſchěny,
prima portlandſki cement,
twarſke hoſdže,
hródžne wókna,
tſeſchne wókna atd. atd.

a hewak wſchitke druhe ſtem ſłuſchaze artikle po najtuniſchich płacžiſnach.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucža ſo k wobſtaranju

żeleſnych kruwjazych kortow, konjazych kortow, rěblow, ſwinjazych kortow, kótlow, wanjow, khachletwarjeńſkich artiklow, rjecžaſow, łopacžow, ſchpodow, ſynowych a hnójnych widłow, juchowych plumpow, juchorosdžělerjow atd. atd.

po najtuniſchich płacžiſnach.

Doſpołna wupſchedań.

Cžo. 12 na ſerbſkej haßy cžo. 12.

Mužaze a hólcžaze wobleczenja pſchedawam po ſtměſchnje-tunich płacžiſnach, ſo bych ſwój ſkład hotoweje draſty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawſki miſchtr.

K **twarbam** porucžamy

żeleſniczne ſchěny, kaž też
T-noſcherje

po wurjadnje tunich płacžiſnach.

Gebr. Joachimsthal.

8—10 wubrakowanych khachłow

po 15 mk. po 20 rózkach a 40 khachlizach ſ 2 ſymſomaj ma na pſchedań

W Budyſchinje. **H. R. Teutſcher,**
hornczežeſki miſchtr.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetſchich dželbach tójſchto tuńſcho, porucža **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ſu doſtacž pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ſyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſacžu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ſkodžazy, porucža jako płacžiſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ſkodžazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuniſcho porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Knihu džiwow

(6. a 7. knihi Moiſaßa) ſ potajnſtwami prjedawſchich cžaßow, kaž też doſpołnje žydom krócž ſaſyglowanu knihu, póſcžele ſa 5 mk. **R. Jacobs,** knihařnja w **Magdeburgu.**

Direktne
póſtſke parokłódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóžde
ſtrjedu a njedželu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajita № 300. Strjedownotrum № 80. Džěći mjenjſche 12 l. ſa połojcu, mjenjſche 1 lět 9 ſ.

K nalětnjemu cžaßu

poruczam ſwój ſkład **wſchěch družinow**

klobukow

ſa mužow a hólzow po wurjadnje tunich płacžiſnach k dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Džěcžaze filzowe klobuki wot 1 mk. 25 np.
Mužſke filzowe klobuki wot 2 mk. 25 np.

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawſkej haßy 1.

Porjedženja ſpěſchnje a tunjo!

Towarſtwo

k wotměnjoſtronſkemu krupobicže-ſawěſcženju
w Lipſku.

Założene w lěcže 1824.

Zapłacžene ſchkodowanja ſ wobſtacža towarſtwa 16½ millijona mk.

Towarſtwo ſawěſcženja na pólne płody wſchěch družinow na ſo bjerje ſe ſłómu abo **bjes** njeje ſa jenu a tu ſamu prämijowu ſaſadu ſa wſchě krajiny a ſ proporzionalnym powyſchenjom **jenož** w padže ſchkodowanja a dawa pſchi krupoſchkodže ſarunanje hacž do 1/15 reſp. 1/8 ſchkodowanja. W poßleńſchim padže ſa 20 prozentow prämijoweho pomjeńſchenja.

Ssobuſtawy, w běhu 6 lět wot krupow njepotrjechene, dóſtanu prämijowy rabatt wot 24 reſp. 36 a 48 prozentow.

Zapłacženje ſchkodowanjow 4 njedžele po taxy.

Dowoleny pſchipowjedny cžaß ſchkodowanjow po 96 hodžinach hiſchcže 28 dnjow.

Regulirowanje ſchkodowanja ſ pomozu dowěrnikow.

Dalſche wukaſanje dawaja a ſawěſcženja wobſtaraja:

A. Deleńczka w Kukowje,
J. C. Hilla w Wóſporku,
Emil Lebelt w Budeſtezach,
Jan Pollak w Radworju,
Jan Wehla w Maleſchezach,
Th. Werner w Małym Wjelkowje.

Generalna agentura:
Schettler & Berthold
w Draždžanach.

Generalna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **srjedu** po jutrach, **16. haprleje 1884,** popołdnju w **dwěmaj** z dypkom w **Thiermannec kolonnadach.**

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Přiwzaće nowych sobustawow. 3. Namjety předsydstwa. 4. Druhe, towarstwo nastupace jednanje.

Dokelž su tón króć wosebje ważne jednanja, přeje so přitomnosć wšitkich sobustawow.

Najpodwolnišo přeprošuje

předsyda.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dóstacź:

SSswjaty póst. Wot M. Domaschki. 1 hr.

Jutrowne jejka. 30 np.

Anilinske barby

k wobarbjenju jejow po 10 np.,
k wobarbjenju wołmy a židy po 10 a 25 np.
we wschelakich barbach porucza

hrodowska haptyka.

Khamory, kommody, blida, loża

a druhe **möbse** tunjo porucza W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

Wolijowe barby

ßuche a w woliju rybowane, kaž tež k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniß,

jara rucze schnyjazy,
terpentinowy wolij, němski a franzowski,
berusteinowy lak,
damarlak,
żelesolak,
kozolak,
ficcatif, běžazy a jako pólver,
pěskopapjeru,
pinsle wschěch wulkosczow,
gyps paleny,
cement,
schlamowanu krydu

porucza

Hermann Lemka

8 na mjaßowym torhoschczu 8.

Mězy najnowscheje módy ßu hižo wot **jeneje** marki pola mje dóstacź.

Louis Michael,
kožkarski mischtr w Bukezach.

Wóskowy twar a **krajny wósk** kupi kóždu dźělbu

mydkarnja Roberta Adama
na swonknej lawskej haßy.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje sa tydzeń, 20. haprleje, popołdnju w tsjóch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Serbska studujuca młodosć

zmeje **štwórtk po jutrach, 17. haprleje t. l.,** popołdnju swoju **nalětnu skhadźowanku** w **Zenkerec** hosćeńcu w **Huscy.**

Wšěch přećelow serbskeho studentstwa dowola sebi na nju přeprosyć

Jan Waltař, stud. theol. et phil.,
hł. starši.

Bukičanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 20. haprleje t. l. po połdnju z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. — Přednošk k. wučerja Šütcy. — Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Druhi dźeń jutrow

spěwanski koncert

w Heimrichec hosćeńcu w Bukecach.

Započatk w 1/2 8 hodźin. — Wo bohaty wopyt prosy

spěwanske towarstwo.

Po koncerće za wopytowarjow bal.

Serbske dźiwadło.

Pod nawjedowanjom **lipsčanskich studentow** změje so

w Rakecach

3. dźeń jutrow, 15. haprleje,

dźiwadło z hudźbnej dźělbu.

Hrać budże so: I. **Pražski wuj,** wjeselohra, po němskim za serbske dźiwadło wobdźěłał dr. E. Muka. — II. Hudźbna dźělba. — III. **Nócny strażnik.** Po Körneru zeserbšćił J. Bartko.

Wšěch přećelow tajkeje zabawy na wopyt tutoho předstawjenja najpodwólnišo přeprošuje

předsydstwo „Lipy".

Wosjewjenje.

So bych wopaczne měnjenje wotstronił, ſ tutym k nawjedźenju dawam, so ja ßwoju, hižo 35 lět wobstejazu **destillaziju** dale wjedu a poruczam ja toho dla

dwójne a jednore palenzy,
liqueury, wschelake rumy,
ordinarny a prawdźiwy žitny palenz
atd. atd.

po najtunischich płaczisnach.

Joh. Mießner w Budyschinje
na kotolskej haßy czo. 34.

Wosjewjenje skutkowanja.

Czesczenym knjejstwam a wobydlerjam Bukez a wokolnosćże ſ tutym najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w **Bukezach** w domje swudowjeneje Bartuschoweje jako **ßedlař** a **tapezirař** saßydlił, dokelž ja tež wschitke, do wosotwarjerstwa ßłuschaze dźěła derje wobstaram. — Moje najhorliwsche prózowanje budże, so bych ßebi psches dobre dźěło a sprawne płaczisny dowěrjenje tych dobył, kiž ßo na mnje wobrocza.

W Bukezach, 1. haprleje 1884.

S poczesczowanjom a najpodwólnischo

Jan Ernst Kozor, ßedlař a tapezirař.

Druhi dźeń jutrow **reje** w **Łupoj,** na czož pscheproschuje

Handrij Šenda.

Jeneho **„pohonca"**, wojerstwa ßwobodneho a jenož ſ najlěpschimi wopißmami, pyta k 1. meje t. l.

W Maleschezach.

Dr. med. **Petrenz.**

Jena **dźowka** a dwaj **konjazaj wotroczkaj,** kiž maja dobre wopißma, ßo pschi létnej mšdźe wot 150 mk. sa prěnjschu a 210 hacz 220 mk. sa poßleńscheju na jene ryczerkubło pola Oschatza bórsy pschistajicz pytaja.

Pucźowanske khósty ßo sarunaja.

Schtóž wo to rodźi, njech to wosjewi na horncźerskej haßy 23 delka.

Mulerjo

ßo pytaju czišło 6 w **Czichońzach.**

Jeneho **draschlerskeho wuczobnika** pyta

Otto Brandt, draschlerski mischtr na žitnych wikach 20.

Jeneho **tyscherskeho,** kotryž ma hnydom sastupicz, pyta

August Hensel
w Luwocźizach pola Wósporka.

Młody ßylny człowjek, ßyn sprawnych starschich, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknucź, może ßo k tomu samokwicź pola

Rudolfa Wenzela,
hoscźeńzarja w Lasu.

S wulkeje pschasy w Lasowskej wosadźe.

My khodźachmy tam pśches wjesku,
Pśches tu mi malu hribczańsku,
Hdźež wjeczor nimo khodźachmy;
Widźachmy, so tam pschasa bě
Po' wjeßnoh' ßwěrnoh' kschesczana
A mudroh' muża Bobrana.
A posdźe wjeczor do póstniz,
To bě pak jedyn, kaž druhi,
Ssu holczki ßebi radźile,
Kak bychu naß nuts swabile,
A hdyž ßo jim to njeradźi,
Ssu po schczipak tam ßame schle.
Hdyž nětk pak běchu sapile
Bleschku, kiž běchu pschinjeßle,
Dha hospodar tej' pschasy tam
Bě w heli tóschto wupił ßam,
Tak so na wbohe pschedliče
Na žanu wjele njepschiźdże.
Wón ßam pak nětko mějesche
Dwě doroscźenej kruwarzy,
A jena ta tam swaži ßei,
Rjaneho luboh' pschiwjesću ßej,
A ſ jenej druhej puschczi ßo
Do městaschka maleczańskoh'.
Hdyž póstny czaß ßo pschibliži,
Ssu na wjesku won stupili,
Hdźež Božu khwalbu spěwachu
A w tóždym khérluschu sastachu:
Duž pschezo ſ nowa sapoczinu,
A nihdy dale njepschińdu.
Ta wina běsche jeniczka,
So kóžda chze bycź kantorka,
A džiw pak tola njeběsche,
Hdyž žana tam doscź njemóže,
So, hopßaßa! hdyž sastanu,
Sso kóždy ras tež hadruju.

J. M. — — P. N.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 19. haprleje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Drazdźan pišaja, so drje je to dosć dobre znamjo wotkhorjenja, hdyž je so prynz Jurij wóndano kruch pucza na wosu pschewjesć dał. Wós běsche pschi tym saczinjeny a prynz s dźěła s krywadłom swobarnowany. — Wobhładowanje kobłow a srěbjatow — tola bjes wudźělenja cźestnych prämijow — směje so lětsa schtwórtk 24. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w Tšelanach a pjatk 25. haprleje dopołdnja w Panczizach. — Na prozeßiji, kiž so seleny schtwórtk w katholskej dwórskej zyrkwi w Drazdźanach měješe, wobdźělichu so Jeho Majestosć kral Albert a prynz Bjedrich August w woßebnej uniformje a s wulkim powjasom rjadu ruczaneje krony, kralowa Karola s prynzeßynomaj Mathildu a Marju Josefu, wschitke w zyle cźornej drascźe. Hewak běsche tež wjele druhich woßebnych knježi w zyrkwi. Tak měješe so tež cźichi pjatk, hdźež pak so kralowa Karola sasymnjenja dla na prozeßiji wobdźělicź njemóžesche.. — Sa prynza Bjedricha Augusta, kiž budźe po jutrach na universicźe w Straßburgu studowacź, je tam hižo priwatny sahrodny dom sa lětnu płaczisnu wot 3000 mk. wotnajaty. — W tym samym cźasu budźe tam tež hohenzollernski prynz Wylem studowacź. — Knjes minister s Nostitz-Wallwitz je so s Italije sazo do Drazdźan wrócźił. — Sa wyschschu dwórsku mischtrku prynzeßynow Mathildy a Marje Josefy je knjeżna Louisa s Zedlitz postajena. — Kralowski narodny dźeń (23. haprleje) směje so w Drazdźanach pyschna wojerska parada.

— S Barlina pišaja: Khěžor Wylem je drje strowy, dyrbi so pak tola psched sasymnjenjom na kedźbu bracź. Duž wón wobsanknu, so budźe tón krócź Boże wotkasanje na kralowskim hrodźe w swojej stwě wužiwacź. Tak so tež sta sańdźeny seleny schtwórtk a bě stwa k tomu zyrkwinszy wuhotowana. Krónprynz a krónprynzeßyna a wschě druhe sobustawy kralowskeje swójby so na swjatocznosczi wobdźělichu, pschi cźimž wyschschi dwórski předar dr. Kögel swjaty skutk wukonja. — Straßburgski biskop dr. Räß je drje najskerje najstarschi katholski měschnik; pschetož wón je 6. haprleje do swojeho 92. lěta sastupił. Wón je toho dla na tudym dnju wjela sbožopschecźow dóstał. — Hdyž budźe s khěžorowej strowosczu hischcźe lepje, chce so wón na někotry cźas do wiesbadenskich kupjel podacź. — W Shorjelzu, hdźež bě tamnischi realny gymnasij se starym wyschschim gymnasijom sjenocźeny a měješe toho dla sańcź, je pjecza kralowska komišija, kiž je tam wóndano pobyła, postajiła, so ma so realny gymnasij wot stareho gymnasija zyle wotdźělicź, dokelž móže so jenoz sdźerżecź, hdyž sam sa so wobsteji. — W Kölnje wotdźerża so 14. haprleje rheiniska katholska shromadźisna, kotraž bě něhdźe wot 4000 ludźi wopytana. Woni so mjes druhim sa to wuprajichu, so byschtaj so kölnski, kaž tež pósnański arzybiskop wot pruskeho knježerstwa sazo na swoje město powołakoj a so wuprósdnjene duchownske města borsy wobsadźiłe atd. — W Metzu je tamnischi gouverněr general Schwerin wumrjeł. Boża ruczka bě jeho sajała.

Awstrija. Khěžor Franz Josef, kiž je w swojim cźasu cźěskemu dźiwadłu w Prasy 10,000 schěžnakow darił, je nětko tež tamnischemu němskemu dźiwadłu tejko dał. — W Prasy su pak sazo schescźoch sozialistow-anarchistow k 1—3 měsazam jastwa sasudźili, a pólizajstwo je wo 106 muži powjetschene.

Franzowska. Po telegrammje s Tokinga je general Millot 12. haprleje wobtwjerdźene město Honghoa wobsadźił. Njepschecźelske wójsko bě prjedy wjetschu dźělbu khěžow sniczilo a potom roscźěkało. Wobydlerjo su s nim tež nimale wschitzy sobu cźahnuli.

Jendźelska. Kralowa Viktorija je so na pucź do Němzow podała. — S Afriki hischcźe pschezo žane wěste powjesćze wo generalu Gordonu pschischłe njejsu. Ludźo toho dla měnja, so drje je snadź Khartum wot falschneho proseta dobyty a Gordon najskerje sajaty abo morjeny. — Po nowschich powjescźach je kralowa Viktorija 17. haprleje do Kölna pschijěła. Wot tam je so s prynzeßynu Beatrizu tón samy dźeń do Darmstadta podała, so by tam w hrodźe swojeho pschecźelstwa, pola swójby tamnischeho wjelwójwody, bydliła. Wona so w sapoczatku meje sazo do Jendźelskeje wrócźi.

Rußowska. Ruski prynz Konstantin, kotrehoż nan, wulkowjerch Konstantin, je s jenej sakso-altenburgskej prynzeßynu woženjeny, sebi tež jenu altenburgsku prynzeßynu a to Hilźbjetu, 19lětnu knježnu dźowku altenburgskeho prynza Moritza, sa mandźelsku bjerje. Dokelž so kwaß bliži, su njewjesćze se wschescheje Altenburgskeje wjele rjanych a drohich kwaßnych darow pschinjeßli. — Pschi wurunanju krajnych mjesow mjes Chinesyskej a Rußowskej je poßleńscha wulki kruch kraja dóstała, kotryż psches 1500 kwadratnych mil wobsahaha. — Grichiska kralowa (wona je ruska prynzeßyna) je 15. haprleje do Petersburga na wopytanje pschijěła. Na dwórnischczu w Gatczinje ju ruski khěžor a khěžorka witaschtaj a potom s njej do Petersburga jědźeschtaj. — W bliżschim cźasu budźe ruski krónprynz polnolětny a směje so toho dla wosebny swjedźeń w khěžorskim hrodźe. Bórsy potom khěžor a khěžorka s nim do Moskwy pojědźetaj, kaž sebi to stare ruske waschnje žada; pschetož Moskwa je po prawym hłowne město wscheje Rußowskeje.

Južne Sskowjanstwo. Cźasz, na kotryż je wjerch Wogorides, Aleko-pascha pomjenowany, sa sarjadowarja teho krucha Bólharskeje postajeny, kiž hischcźe pod turkowskim sultanom steji, so skoro minje a ma so toho dla Wogorides na dalschi cźasz postajicź abo nowy sarjadowar wuswolicź. Powjeda so, so ruske knježerstwo Wogoridesa s nowa postajeneho měcź nochze.

Amerika. W Newyorku su wschelake pjenježne papjery wuslědźili, kiž su tam anarchistojo s Wina póssłali. Wone słuscheja k tym, kiž buchu Eisertej w Winje wurubjene.

Rosprawa.

Ssrjedu po jutrach měješe so w Budyschinje w Thiermannez kolonnadach generalna shromadźisna serbskeho literarneho towarstwa — Maćicy Serbskeje. Na nju bě 59 sobustawow a hosczi pschischło. Po wotewrjenju shromadźisny cźitasche pschedsyda hłownu rosprawu wo skutkowanju kónscheho abo 37. lěta Maćicy. S tuteje wusběhujemy, so běschtaj so wubjerk a pschedsydstwo schěsćź krócź shromadźikoj a so běchu tež jenotliwe sobustawy wschelake dźěła sa towarstwo swólniwje wobstarali. Wudała bě Maćica: Časopis w dwěmaj seschiwkomaj s nastawkami a pschinoschkami kk. profesora dr. Pfula, M. Rostoka, M. Kósyka, H. Ducźmana, F. Rěsaka, dr. Muki (wobschěrny nastawk wo Delnjej Łužizy) a redaktora. 2. Kschiż a połměsaz abo Turkojo psched Winom 1684 wot J. Wehle. 3. Protyka „Pschedsenak“. 4. Nowy wudawk „Genovefy“. W běhu lěta běchu do Maćicy pschistupili kk.: diakon Matek s Kamjenza, kapłan Cźornak se Seitendorfa, wyschschi gymnasialny wucźer Moyn s Eislebena, assessor dr. Krügar s Budyschina, wucźer Ssymank se Sderja, pschekupz E. Klin tudy, kapłan Libsch s Ralbiz a archidiakon Dobrucky s Wojerez. Tež sastupichu někotsi wukrajniszy jako wurjadne sobustawy. Semrěł bě jedyn sobustaw: k. wucźer Jan Wojnar s Bukez, swěrny serbski wucźer a wótcźinz, dopisowar do Nowin a Łužičana. Jeho wopomnjecźe cźesczizy postanychu na namjet rosprawnika pschitomni se swojich sydłow. Rosprawa hižo pscheszyknje wopowjedowasche, so s naschej lubej Maćicu derje steji, a wobsamknu so s nadźiju, so nětko wjazy Sserbow do njeje sastupi, kotsiż su so Maćicy dotal bojasnje sdalowali, a so budźa swoje pschisłuschenje k Maćicy sa wótcźinsku cźesć spósnawacź.

(Pschichodnje dale.)

Shubjeny ßyn.

(Stónczenje.)

Jako Stark Jurka do ßwojeho wobydlenja pschinjeße, ßo jeho żona njemako nad tym dźiwasche, a to woßebje toho dla, dokelž dyrbjesche Stark tola ßam derje wjedźecź, so budźa te jabłuka a worjechi, kotrež staj sa ßwojeju wnuczkow kupicź móhkoj, lědom sa teju doßahacź, a nětko je wón hischcże tsecźeho jědźka pschinjeßk. Ale Stark měnjesche, hdźež je sa dweju doscź, tam też tsecźemu doßahnje, hdyž Bóh ßwoje żohnowanje k tomu da. Duž ßo Starkowa hnydom směrowa a to cźim skerje, dokelž ßo Jurk jejnymaj wnuczkomaj jara spodobasche, tak so jemu wonaj ruku wjele krócź sa ßobu dawaschtaj a jeho lubosnje majkaschtaj. A Jurkej ßo to też jara lubjesche a jeho wobliczo ßo radostnje rosjaßni.

A woni ßo wschitzy sa blido ßynuchu, pschetoż Starkowa běsche khosej nawariła, tola kołaczow njeběsche żanych napjez móhka, dokelž k tomu pjenjesy njeběchu doßahali. Ale wschako móżesche kóżdemu dobru pomasku dacź a ta wschitkim k khosejej a khosej k pomaszy jara derje ßkodźesche, najbóle pak wbohemu Jurkej, tak so bě na nim widźecź, kak ßo jemu wscho spodoba. A jeho spodobanje ßo hischcże powjetschi, jako po wjeczeri też hischcże někotre worjechi a jabłuka dósta.

Potom Starkowa korbik pschinjeße, prajizy, so je jón wot dweju, w tym ßamym domje bydlazeju stareju knjeżnow dóstała, s tym napominanjom, so by to, schtoż w korbiku namaka, tymaj wnuczkomaj jako Bożedźěsczowy dar wobradźiła. Duž tón korbik wotewrichu a w nim tójschto nowych dźěczazych schatow namakachu. Taj wnuczkaj ßo nad tymi jara wjeßeleschtaj a Starkowa wobsanknu, so jutsje s nimaj k tymaj knjeżnomaj podźakowanja dla póńdże.

Potom Stark a Starkowa khwilu s dźěczimi hrajkaschtaj, hewak pak ßebi też něschto powjedaschtaj. Pschi tutej składnosczi Stark też na to spomni, so je pjecź stów toleŕ myta sa toho wustajenych, kiž Witez shubjeneho ßyna k jeho starschimaj pschiwjedże. A wón to wosjewjenje, hdźež to stejesche a kajki tón hólz je a so Jurk reka, też s dybsaka wucżeże a ßwojej żonje cźitasche. A jako běsche s cźitanjom hotowy, wón żortniwje praji: „Haj, to ßnadź ja to myto dóstanu!“ A wón dale pschistaji: „Witez Jurk w cźerwjenoßomoczanej ßukniczży“ — a pschi tym na Jurkowe lody pohladawschi, rjeknu: „Haj wschak haj, to je tón prawy ßomot!“ a na to hischcże te ßkowa pschiwda: „To wschak by sa mnje wulke sboże było, a tajke ßo khudym ludźom njedóstanje!“ A wón pocża ßebi na druhe wězy myßlicź.

Jeho żona pak běsche mudrischa. Wona sawoła: „Jurko!“ — a „macżeŕka, mama!“ wotwoła ßo tón.

„Rěkasch ty Jurk?“ ßo wona khětsje rucże wopraschа. A tón s hłowu kiwnu. „A ßy ty Witez Jurk?“ „Witez Jurk“, tón spěschnje rjeknu. — Nětko wona s wjetschej kedźbnosczu na toho hólza pohlada a pschi tym żołtoskotu kudźerku włoßow wuhlada, kotraż běsche ßo pod starej mězu won wutkóczika. — A Starkowa Jurkej staru mězu s hłowy wsa a nětko widźesche, so drje ßu włoßy wottsihane, ale so je tam tola hischcże jena kudźeŕ wostała. A wona ju sapschimnu. A jako běsche potom też hólzej na hłowu maßała, wona Starkej prajesche: „To je wo prawdże woßebnych ludźi ßyn! Nuchaj jeno, kak jeho włoßy sa rózowym wolijom wonjeja!“

„Hura!“ Stark na to sawoła a potom prajesche: „Żona, Jurk je Bože dźěczo, kotrež je dźenża k namaj pschischło. Tón hólz nichtó druhi njeje, hacź Witez shubjeny ßyn. Ja jeho hnydom s jeho lodow wußlěkam a Ty mjes tym s tych wobradźenych dźěczazych schatow wsmi, schtoż ßo sa njeho hodźi; pschetaż tajkeho lodaka tola k Witezom pschinjesecź njeßměm.“

A Starkowa Jurka nowe běłe schaty woblecże, Stark pak běsche czopku ßukniczku jeneho ßwojeju wnuczkow pschinjeßk, a ju Jurka woblecże. Potom ßebi Jurka na ruku ßadźi, so by jeho k starschimaj domoj donjeßk. A jako s nim se jstwy stupasche, wón rjeknu: „Daj Bóh sboże na pucź!“ a Starkowa pschistaji: „Daj to Bóh!“ A njebjeski wótz też sboże da.

Pola Witez drje Bożedźěsczowy schtom na najrjeńscho wupyscheny na blidże stejesche a pódla njeho bě zyłe blidowe wěko s bohatymi hodownymi darami pokryte. Ale na schtomje njebě żana jeniczka ßwěczka saßwěczena, a Witez mandźelskej sa blidom s płaczitymaj woczomaj ßedźeschtaj; pschetoż w město radosce běsche jimaj Boži wjeczor wulku srudobu pschinjeßk. Njejabzy ßo pak jeju srudoba do najwjetscheje radosce pschemèni, pschetoż na dobo Stark s Jurkom k nimaj dó jstwy stupi. A wonaj Jurka hrabnuschtaj a koscheschtaj a wospjet koscheschtaj a mjes tym ßo Starka prascheschtaj a ßo jemu dźakowaschtaj, so ßo tomu ßyły s woczow ronjachu, — tak jara běsche wón wote wscheho hnuty.

A jako bě ßo Witez starscheju radoscź trochu směrowała, wonaj Starkej tejko wschelakich darow daschtaj, so mějesche jich wulke brěmjo domoj njescź. A hewak jemu knjes Wit prajesche: „Budźcże tak dobry a pschińdźcże jutsje s Waschej mandźelskej k nam na wobjed; ja Wam pschi tej składnosczi wscho sarunam a wurunam.“

A tak ßo też sta; pschetoż jako bě wobjed skónczeny, Jurk s pakczikom, do papjery sawitym, pschicźeże. A pakczik wotewriwschi, s njeho pjecź stów toleŕ wucźahnu a Starkej pschepoda, hewak pak też někajku knižku do ruki jeho żony położi. A jako wona tu knižku wotewri, dha bě to nalutowarniska knižka, do kotrejež bě na jeje mjeno też pjecź stów toleŕ sapißanych. Nad tym ßo Starkez mandźelskaj jara sradowaschtaj, tola jeju radoscź mějesche ßo hischcże pschisporicź. Mjenujzy pólizajski direktaŕ běsche też na wobjed pscheprosceny a tón Starkej papjeru pschepoda, na kotrejž bě napißane, so je Stark sa serżanta powyscheny a so pěknu pensiju dóstanje, hdyž wjazy ßłużicź njemóże abo nochże. — A Stark też sa někotry czaß wo to prosche, so bychu jeho se ßłużby puschczili. Tak ßo sta a jako běchu jemu jeho pensiju wustajili, ßo wón se żonu a wnuczkomaj s Barlina do Khoczebusa pscheßydli, hdźež je hischcże żiwy, je-li so mjes tym njeje wumrjeł.

Zyle ßamotna a wopuschczena pak stara ska żona, kotruż jako Bobolu snajemy, w cźěmnej, stuchłej stwě na hromadże starych klunkrow ßedźesche. Wona ßebi na żane hody a na jich wjeßele njemyßlesche, Boże dźěczo k njej njepschińdże. — Ach, skóstni ludźo ßo ßami cźeżko khostaja, pschetoż woni hižo żaneho wjeßela tu na semi nimaja.

Ze Serbow.

S Budyschina. (B. N.) Ssobotu 12. haprleje k kantorej a zyrkwinskemu wucżerjej pschi tudomnej Michałskej woßadże, knjesej K. E. Pjekarjej, kiž je Sserbam psches ßwoje dołhe wużitne a żohnowane skutkowanje w zyrkwi a schuli, każ też w ßerbskim pißmowstwje derje snaty, woßebne poßelstwo pschińdże. Wone wobstejesche s knjesa kommißionskeho radźicźela Kupfera, s knjesa wokrjeßneho schulskeho inspektarja dr. Wilda a s knjesa fararja dr. Kalicha, kotsiž, dokelž k. Pjekaŕ staroby dla ßwoje sastojnstwo złoži, jemu sa ßłużbny, kschiž, wot Jeho Majestosce krala Alberta jemu spożczeny, na ßwjedźeńske waschnje pschepodachu.

S Budyschina. Bal budyschskeje Bjeßady, kotryż ßo 16. haprleje w Lawez hotelu mějesche, bě jara bohacże wopytany.

S Budyschina. W tudomnej akzijskej piwarni chzyschе ßobotu dźěłaczeŕ Eichler prósnu wulku cźweju na cźahadło walicź, so by ju po nim do pinzy dele puschczik. Ale cźahadło bě ßo runje se wschelakim piwom dele puschczіło; Eichler pak to njewjedźischе, tak so jeho cźweja s wotewrjenej dźeru dele slecża a jeho ßobu hrabnu. Wón bu pschi tym ranjeny a wyschе njeho też piwowobstaraŕ Heńka, kiž mějesche delka cźinicź. Lěkaŕ, kotrehoż běchu bórzy pschiwołali, prajesche, so rany ßmjertne njejßu, a po nowschich powjescźach je pjecża wěste, so budźetaj wobaj wobschkodźenaj po cźaßu wuhojenaj.

S Budyschina. Někotre żónske maja to njelubosne waschnje, so jehłu do huby wosmu, hdyž chzedźa ßnadź s njej bórzy něschto pschipnucź. Ale někotraźkuliž je ßo pschi tym tak njekedźbnje sadźerżała, so je jehłu prjedy pózrjeła a toho dla potom wumrjecź dyrbjała. A schtoż holczki macź abo wjetschе ßotry cźinicź widźa, to wschak też rad sa nimi cźinja. Tak bě tudy wóndano 9létna holza też jehłu do huby wsała a ju s njekedźbnosce pózrjeła. Wona to starschimaj sataji, tola pak ßo macżerje wopraschа, hacź dyrbi cźłowjek wumrjecź, hdyž je jehłu pózrjeł. „To ßo wě“, macź wotmołwi, ßo pódla praschejo: „Ty tola żanu pózrjeła njejßy?“ na cźoż holczka rjeknu: „Ně wschak, ja chzych to jenoż wjedźecź.“ Jehła ßo potom něhdże dwě njedźeli w żiwocże holczki wokoło ßuwasche a ju pak tu pak tam kakasche. Posdźischo dyrbjesche holczka husto doscź bluwacź, pschi cźimż wona stónczнje też krej wróczesche. Starschej ßebi někto myßleschtaj, so je holczka na difteritiß abo na něschto tajke skhorika a toho dla po lekarja póßłkaschtaj. Tomu ßo hakle holczka wusna, so je jehłu pózrjeła. Strach starscheju běsche nětko wulki, cźim wjetscha pak też jeju radoscź, jako macź jehłu w schiji dźeścża wußlědźi. Lěkarjej ßo też radźi, ju se schije wotstronicź, a hacź runje bě to jara straschne, dha ßo tola derje doscź radźi, tak so je nadźija, so ta holczka ßo saßo zyle wustrowi.

S Budyschina. Němske nowiny „Politik“, w Prasy wukhadżaze, pißaja: „Dźeń 6. haprleje t. l. běsche 50 lět, so ßo wyßokosaßłużbny cźeski spißowaczeł a pěßnjeŕ knjes duchowny Franz Doucha sa duchowneho wußwjeczicź da. Njedźelu wón tutón wopomnjeński dźeń pod dźělbraczom mnohich cźeścźowarjow w zyrkwi ßwj. Jakuba

wobeńdźe. Pschi ßwojej cźělnej ßłaboscźi wón jenoż cźichu Bożu mschu wotdźerża a to w pschitomnoscźi duchownskich pschecźelow, woßebje ſ klóschtra minoritow, hdźež wón hižo dlějschi cźaß bydli. Minorit knjes Wodicźka je tež knižku wo jubilarowym žiwjenju a wužitnym skutkowanju w nastupanju pißmowstwa wudał. Dobropschecźa dóstachu ßo k. jubilarej ſ jara — jara wjele stron, a my móżemy tudy toho dla jenoż něktore naspomnicź, kaž na ſbożopschecźe arzybiskopskeho konsistorstwa, prażskeje měschcźanskeje rady, kralowskeho towarstwa wědomnoscźow, prjedawscheho ministra Jirecźka, hrabje Thun-Hohensteina, wubjerka cźěskeho narodneho dźiwadła atd. atd. Woßebnu kedźbnoscź dwě jara pěknje wuhotowanej adreßy ſe ßerbskeje Łužizy na ßo scźahnuschtej: jena bě ſe strony ßerbskeho spißowacźelstwa, wot J. E. Smolerja pósłana, druha pak, a to ſe spěwom wyschscheho wopschijecźa wote wschelakich ßerbskich duchownych, kiž ßu w ßwojim cźaßu na ßerbskim seminaru w Prasy studowali. Wobej adreßy ßo wot präseßa prażskeho ßerbskeho seminara knjesa Luscźanskeho w pschitomnoscźi něktorych wucźomnzow pschepodaschtej." — K tomu dowolamy ßebi pschispomnicź, so bě mjes zusymi Sskowjanami k. Doucha jedyn ſ najprěnischich, kiž wo ßerbsku rěcź a literaturu rodźesche, toho dla na płody ßerbskeho pißmowstwa woßebje Cźechow kedźbnych cźinjesche a tež ſ cźaßami tón a druhi ßerbski literaturny wupłód do cźěskeje rěcźe pschekoži a wotcźischcźecź da. — My ßo nadźijamy, so drje nasch hódny ßerbski měßacźnik „Łužiza" wo wschěm tym wobschěrnischi nastawk a pschi tym tež wobej ßerbskej adreßy w bliżschim cźaßu pschinjeße.

S Budyschina. Swucźowanki (übonki) reserwy a krajneje wobory (landwehry). Reserwistojo infanterije smeja je wot 6. meje 12 dnjow, reserwistojo grenaděrow a tšélzow wot 17. junija tež 12 dnjow, reserwistojo a landwehristojo jegerjow wot 17. junija, pólneje artillerije a pionněrow wot 6. meje, reserwistojo traina wot 5. meje a res. khoronoscherjow wot 13. meje; kawalleristojo 16 dnjow pola trainbataillona, landwehrska infanterija wot 1. julija 18 dnjow w Budyschinje. Wjetsche übonki smeja ßo posdźischo.

Se Zidowa. Sańdźenu njedźelu jako jutrowniczku běsche ßo bórsy pschipołdnju tójschto tudomneje njedoroscźeneje młodoscźe po starodawnym waschnju na naschim hrodźischku shromadźiło. Jena dźělba khwilku jeja ſ hrodźischka dele kulesche, druha je kojesche, bórsy pak pschihladowarjo, kiž běchu ßo se wschěch stron, woßebje pak ſ Budyschina, ßem seschli, tajke kulenje na ßo wsachu. Woni ßebi k tomu pola wikowarjow, kiž tu běchu, jeja kupowachu, kotrež dele kulachu, potom pak tež jabłuka a skónczńje zakty a druhe pjekarske twory, kotrež zyke abo po kulkach do sběrazych dźěcźi dele funkachu. Dokelž běsche wjedro pěkne, bě ßo wjele ludźi — mjetarjow a pschihladowarjow — seschło. A powětr běsche tež cźopły doscź, tak so něktore dźěcźi do wody salěsechu, kotraž hrodźischko delka ſ jeneje strony wobrubja, a tam kojachu, schtož bě ßo jeji, jabłukow a zaktowych kulkow do rěki nakulało. Radoscź po wschej shromadźisnje knjeżesche a napohlad na mjerwjeńzu běsche se židowcźanskeho mosta a ſ nawjecźorneje strony pschedbroda jara pěkny, ſ Mikławschka pak najrjeńschi. — Sběraze dźěcźi běchu tón krócź tejko nasběrali, so běchu ſ pokojom a se ßwojim dobytkom wjeßele domoj dźěchu.

S Kamjeńza. Dźeń 15. haprleje je naß Jeho Kralowska Wyßokoscź prynz Bjedrich (Friedrich) August wopytał, ſ Kinsbórka na konju ßem pschijěchawschi. Wón ßebi pod pschewodom k. hamtskeho hetmana ſ Zezschwitz naschu horu, wulku zyrkej a jeje pohrjebnischcźo wobhlada a w hoscźeńzu k skotemu jelenjej pschenozowasche. Nasajtra wón pod pschewodom k. měschcźanosty Oertela prjedawschu Bleylez ßukelnu fabriku, kaž tež knjejski mkyn wopyta a poda ßo dopołdnja do klóschtra Marineje Hwězdy a do Sswinarnje.

S Njeßwacźidła, 16. haprleje. Dźeń wurjadneho wjeßela a żadneje cźesćze bě dźenża sa naß. Jeho Kralowska Wyßokoscź **prynz Friedrich August** pschebywasche něktore hodźiny mjes nami. Hakle druhi dźeń jutrow pschińdźe wěsta powjesćź, so wón pschi ßwojim tukhwilnym pucźowanju ſ Drażdźan pscheß Kamjeńz do Budyschina w Njeßwacźidle ßwojeho prjedawscheho wucźerja knjesa dwórskeho radźicźela Jakuba wopyta. A nětk ßo jenomyßlnje wschitko hibasche ſ pschihotami w naschej wßy, so bychmy tutoho wyßokeho, wulzy jara lubowaneho hoscźa prawje witali a woßebje ßwoje wjeßele nad tym pokasali, so prěnje pucźowanje Jeho Kral. Wyßokoscźe prynza Friedricha Augusta runje k nam Sserbam ßo mějesche. Kak sahorjena kóżda ßerbska wutroba ſ njekhabłatej ßwěrnoscźu sa krala a kralowski dom klapa, to ßo pschi tym tak žiwje pokasowasche, so wo prawdźe wot wutroby k wutrobje dźěsche. Gmejnska rada běsche wyßoke cźeßne wrota stajiła a toho runja tež wojerske towarstwo, w kotrejuż jenych bě króna wot pletwow a powitanske napißmo. Wonka psched farskimi twarjenjemi stejachu tsecźe cźestne wrota ſ napißmom: Witajće! Psched khěžnymi durjemi sary pak bě bjes jara wjele pletwami a wěnzami F. A. ſ krónu rjenje wuhotowane. Wschudźe wo wßy smahowachu ßo khorhoje w sakskich barbach, a w něktrym domje běchu zyliczku nóz wili, so bychu tež hischcźe wěnzy k wupyschenju domow pschihotowali. Žiwjenje wjeßeleho ducha knjeżesche wschudźom. — Popołdnju ſ dypkom 3/4 2 pschijěcha Jeho Kralowska Wyßokoscź, pschewodźany wot k. majora ſ Planitz, a bu wot farskeje ßwójby pschi khěžnych durjach ſ pocześcźowanjom powitany. Pschi wobjedźe, kiž Jeho Kralowska Wyßokoscź na farje pschiwsa, ßławjesche farar Jakub němszy na njeho a dwórski radźicźel Jakub kacźanszy, na cźoż Jeho Kralowska Wyßokoscź ſ jara rjanej kacźanskej ßławu wotmolwi. Po wobjedźe pak sastupischtej dwě holcźzy, Hanka Winklerjez a Marka Patokez ſ Njeßwacźidła, w ßerbskej drascźe ſ khapicźku a rukawami, a prěnscha prajesche Jeho Kralowskej Wyßokoscźi prynzej Friedrichej Augustej ßłědujże ßłowa:

Budź powitany do Sserbow!
Cźe strowi ßerbska ßwěra.
Ta ßlubi schkit pschi bědźenju,
A lubi róże měra.

A něschto kraßne ßobu wsmi —
Je nascha móz też khuda —:
Na wschitke pucźe modlitwy
Sswerneho ßerbskoh' luda!

Bjes tym podawasche ta druha teju holcźkow rjane wonjeschko prynzej, kotremuż farar Jakub prajene ßłowa na němske pschekożowasche. — Pschi tym pak pschibliżesche ßo hižo pyschny cźah schulskich dźěcźi njeßwacźilskich schulow, kotremuż běchu ßo něktore dźěcźi ſ druhich schulow nascheje wossady pschidake, tak daloko, kaž bě ßo to w khwatku w krótkim cźaßu stacź móhło. Holcźki, ſ wumsacźom makeje liczby němskich dźěcźi, běchu wschě w běłych ßerbskich khapicźkach, nad cźimż Jeho Kralowska Wyßokoscź některe rasy ßwoje wulke spodobanje wupraji. Hólzy mějachu ßwoje wulke schulske khorhowje. Cźah sasta na wulkim ßwobodnym městnje psched faru, pschi cźimż mużstwa wojerskeje hudźby piskachu. — Nětk stupi prynz pod cźeßne wrota a k. farar Jakub wunjeße ßławu, kotrejż niż jenoż dźěcźi, ale tež wulki lud, kotryż bě ßo seschoł, hacź nanajmóznischo pschihłoßowachu, a dźěcźi spěwachu pod pschewodom hudźby ßerbsky: Toh' krala žohnuj Bóh! Potom spěwachu te ßame, a to pod wodźenjom k. wucźerja Hilbriga, němski spěw. Knjeża wucźerjo, njeßwacźilska gmejnska rada a pschitomni zyrkwinszy prjódkstejerjo buchu potom prjódkstajeni, pschi cźimż k. zyrkwinski wucźeŕ Frenzel, k. gmejnski prjódkstejeŕ Schokta a smerz Krausa něktore powitanske ßłowa rjeknuchu. Hižo prjedy bě prynz wot prěnich holcźkow njeßwacźilskeje schule wonjeschka pschepodate dóstał, mjes kotrymiż Liska Kürschnarjez prynzej dźak wupraji. A nětk khodźesche prynz Friedrich August po rynkach dźěcźi horje a dele, tak mikoscźiwje a luboscźiwje ſ někotrymi rěcźo a ßo nad jich pěknej ßerbskej drastu swjeßelujo, so jemu wschěch wutroby ßo horjachu. S hudźbu cźehnichu nětk dźěcźi do hoscźeńza, hdźež ßo jim po naprawje k. fararja khosej a zakta skicźi a ßo psches wojerskich herzow hodźinku swjeßelichu. Prynz poda ßo na to ſ k. majorom, ſ k. fararjom a ſ k. dwórskim radźicźelom do parka a na hród knjesa hrabje Renaud-Riescha, kiž se ßwojimi sastojnikami a służobnikami prynza pod durjemi nascheho kraßneho hroda ſ pocześcźowanjom witasche. Psched hrodom stejesche nasche njeßwacźilske wojerske towarstwo; front prěnjeho wotdźělenja, kiž bě pod brónju, bu wot prynza pokhodźena, a mużstwa druheho wotdźělenja mějachu tu cześcź, so ßo Jeho Kralowska Wyßokoscź kóżdeho muża woßebje sa jeho powołanjom atd. wopraschа. Potom sastupichu knjeża do hrodu, kiž se ßwojej oranżeriju ßwojeho runjecźa w Sakskej nima, a prynz pschiwsa w hornjej sali khosej, wot knjesa hrabje a knjenje hrabinki skicźeny. Po krótkim pokhodźenju w parku sastupi prynz do nascheho Bożeho doma, kiž je po wschelkim ponowjenju, w poßlednim cźaßu dokonjanym, tak ßwětły a rjany nastał a kraßnu ßwjecźenu nadobu a żadnu zyrkwinu pychu pokasa. A hižo tu bě postajeny cźaß wotpucźowanja. Khwilu pschebywasche prynz hischcźe w farskim domje, potom w Bożim mjenje wotjěcha na konju, ſ dóstatymi wonjeschkami wupyschenym. Dźěcźi běchu ßo na wobaj bokaj pucźa po wßy sestupałe a kiwachu a strowjachu; ſ mersarjom w knjeżej sahrodźe ßo ßylnje tšélesche; wojerske towarstwo wopokasowasche wojerśku cześcź a wokasche ßylne ßławy, a pschewodźany wot najßwěrnischich pschecźow luda wopuschcźi naß nasch wyßoki hósćź. — Bóh pschewodź jeho na wschitkich pucźach, žohnuj a krónuj jeho ſ hnadu!

S Budyschina. Sańdźenu ßrjedu Jeho Kralowska Wyßokosćź prynz Bjedrich August, pschewodźany wot majora ſ Planitz, ſ Njeßwaczidła pschijěchawschi dlěschi czaß w naschim měsćze pschebywasche. Wón ßebi wschě widźenja hódne twarjenja a městna, kaž hród, mnischu zyrkej, pětrowsku zyrkej, nowu kupnizu a Weigangez fabriku wobhladowasche. Jako nimo maczičzneho doma jěchasche, wón kedźbnje na jeho ßerbske napißy pohladowasche.

S Budyschina. Wot ßwěrneho pschecźela nascheho ßerbskeho luda, knjesa dr. Sauerweina, je ßo po telegrafu na maczičznu generalnu shromadźisnu **Sława** pósłała, a to ſ Algiera w Afrizy. Telegramm pak hakle rano 17. haprleje k k. Smolerjej dóńdźe.

S Delnjeje Kiny. Tudy sta ßo jutrowniczku w nozy to žałostne njeßoże, so tudomnych Thomaßez Hańža něłak ſ koża padnu a ßo pschi tym tak wobschkodźi, so dyrbjesche wumrjecź.

Se Sderja. „Cześćeny knjes redaktoro! Hižo nětotry krócź ßym ßłyschał, so naschu wjeß „Sdźeŕ" mjenuja. To pak je wopaki, pschetoż nascha wjeß rěka „Sdeŕ", je ſ wjetscha katholska, ma też katholsku schulu, kaž też tajku zyrkwiczku a mjenuje ßo němski „Sdier". — „Sdźeŕ" rěka pak němski „Särchen", je lutherska wjeß a sdźerjanske dźěcźi do klukschanskeje schule khodźa. Budźće tak dobry a stajće to pschi składnosći do Serbskich Nowin atd."

S Njeßwaczidła. Jena kschesćijanska wudowa ſ nascheje woßady, macź dweju dźěsćow, kotrejuž jene bjes winy wulki kschiž noßy, je naschemu Bożemu domej, kaž bě hižo ßlubjene, rjanu drohu Božu martru darika, so by ſ tym ßwědcźenje daka, so je pschi wschitkich jeje cźežkich a srudnych shonjenjach ßam tón kschižowany jeje wutroby troscht a posběhowanje byk. Boża martra bu jutrowniczku rano pschi sapoczatku sjawneje Božeje ßłužby psched shromadźenej woßadu na ßwoje město na Božim woktarju postajena a tam potom, hdyž bě ßo ſ chora wot dźěcźi „Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty je Bóh tón Knjes" wuspěwało, wot knjesa fararja zyrkwinszy poßwjecźena. Wona je ſ najwjetschej wustojnosću dźěkana. Na wyßokim, ſ kruteho drjewa kumschtnje wurěsanym podnožku posběhuje ßo kschiž, kotrehož kónzy ßu se ßłěborom wukładźene. Kschižowany je ſ poskoćaneje mjedźe woßebje dźěkany. Ta kraßna nowa pycha nascheho Božeho doma je ſ wustojneju rukow derje snateho knjesa Ludwiga Schecle w Lipsku, kotryž je njedawno jenu runje tajku sa Haninu zyrkej w Draždźanach podał: wobej po snamjenju ſ zyrkwinskeje wumjołskeje wustajeńzy w Mnichowje. Tón Knjes wschitkich knjesow pak chzył tu kschesćijansku duschu, kotraž je naschu ßwjatnizu ſ tajkim woßebnym darom wudebika, a jeje luby dom bohacźe žohnowacź ſ cźělnymi a duchownymi kubłami!

S Wósporka. Tudy směje ßo w dnjach wot 1. hacź do 15. junija t. l. wustajeńza rjemjeßkniskich a wikowanskich wupkodow a to w sali a wjazorych pódlanskich pschebytkach knjesa hoscźeńzarja E. Rencźa. S wustajeńzu budźe też wuloßowanje wschelakich wustajenych wězow sjednocźene a budźa k tomu loßy po 1 mk. dóstacź. Hacź dotal je ßo hižom něhdźe 70 wustajerjow pschipowjedźiło.

S Hrodźischcźa. Tudy w nozy k 10. haprleje w brózni hoscźeńzarja K. A. Juraka woheń wudyri, kiž niz jenož tutu, ale też jeho hródźe a kólnju, kaž też domske, Janej Biskopej tam ßłuschaze, do prócha a popjeła pschewobrocźi. Kak je woheń wuschoł, njeje hischcźe snate.

S Worzyna. W poßedźenju, kotrež tudomne ratarske towarstwo 31. měrza měješe, dóstachu schescźo tajzy, kiž hižo wjele lět w tej abo druhej ßłužbje steja, cźestne snamjo. Ssu to: Handrij Bergmann, wowcźi mischtr w Noßacźizach, kiž hižo 22½ lěta na tamnischim rycźerkuble w ßłužbje steji; Jan Hußka, kiž najprjódźy w palenzpalerni a potom jako hetman na tym ßamym rycźerkuble 21 lět ßłuži; wowcźi mischtr J. K. G. Fischer, kotrehož ßłužbny cźaß na knježim dworje w Łusku hižo 28 lět traje; wowcźi mischtr Handrij Haschka, kiž na rycźerkuble w Kotezach 38 lět jako tajki w ßłužbje steji a konjazy wotroczk Jan Běrka, kotryž tam psches 19 lět ßłuži. — Tutym kmanym a ßwěrnym mužam, kotrychž ßłužbny cźaß do hromady 150 lět wopschija, buchu wot pschedßydy budyskeho wokrjeßneho ratarskeho towarstwa knjesa Pfannenstiela, kaž też wot pißmawjedźerja tutoho towarstwa knjesa direktarja Bruggera pod pschisprawnymi rěcźemi ßłěborne a skote medaille ſ rjanymi, k nim ßłuschazymi wopißmami abo diplomami pschepodate. Porschiski knjes farař Trautmann ßo potom na wusnamjenjanych w dlěišej rěcźi wobrocźi a jich ßwěrnosćź a wutrajnosćź w ßłužbje ſ pěknymi ßłowami khwalesche, a na to jim też pschitomni ßobustawy towarstwa, kaž też ßłužbni knježa prämijirowanych wutrobnje sboże pschejachu. — W naschim cźaßu, hdźež ßwět najbóle spěschne pscheměnjenje lubuje, je wschak to rědkosćź, hdyž ludźo na jenym a tym ßamym měsćze dołho wutraja. Tajka wutrajnosćź pak niz jenož jich ßłužbnym knjesam, njech ßu knjejstwa abo ratarszy hospodarjo, dobry wužitk njeße, ale je ßłužobnym ßamym hischcźe wjele wužitnischa, cźehož dla dyrbjeli ßebi mkodźi cźeladnizy ſ tajkich pschikkadow dobru wucźbu wsacź a po nich cźinicź.

S Rakez. Tsecźi dźeń jutrow ßo tu pod nawjedowanjom lipscźanskich studentow prěni krócź ßerbske dźiwadło hrajesche. Pschedstajeschtej ßo dwě wjeßelohrě: „Prazski wuj" a „Nózny straźnik". Nam Rakecźanjam je ßo dźiwadelne pschedstajenje wubjernje rjenje spodobało a powschitkownje je požadanje ßłyschecź, so by ßo nam bórsy saßo tajka sabawa posticźika. W pschestawzy bjes prěnjej a druhej hru ßo pod nawjedowanjom k. wucźerja Rjelki wjazore spěwy ſ pschewodom pianina jara rjenje spěwachu, a ßo jim toho dla mózne pschiplazanje dósta. Po dźiwadelnym pschedstajenju ßo wjetschi dźěl pschipoßłucharjow sa blida seßyda a ßebi se spěwanjom ßerbskich spěwow wjeßeku sabawu shotowa.

Se Sarěcźa. Pschi hłownej shromadźisnje 23. dźeń měrza, jako na sałożeńskim dnju nascheho ßerbskeho towarstwa, mějachu ßo mjes druhim też wólby nowych sastojnikow. Wuswoleni buchu knježa: Jan Młynk se Sarěcźa pschedßyda, E. Krawz ſ Łuha městopschedßyda, Jan Piwarz ſ Wětrowa prěni a wucźer Grülling se Sarěcźa druhi pißmawjedźeŕ, E. Engeman ſ Łahowa pokładnik a Jan Bohuwěr Młynk se Sarěcźa knihownik.

S Lubija. Tudy směje ßo w hoscźeńzu k „jehnjecźu" rekrutirowanje a to ßrjedu 7. meje sa město Lubij, schtwórtk 8. meje mjes druhim sa Wulku a Maku Sswónzu, pjatk 9. meje sa Stary Lubij, Běłozy, Dołhacźizy, Khorezy, Hłóschin, Ketlizy, Make Radměrizy, Korbjelzy, Łuwocźizy, Wopaleń, Rózan, Sohland, Wujeŕ, Sserbske Kundracźizy, Sserbske Pawłozy a Ssobołsk, ßobotu 10. meje sa Wósport, Wujesd, Karlsbrun, Wulki a Mały Dažin, Njesnarowy se Stwjeschinom, Bukezy, Kołwasu, Kotezy, Khrapow, Koprzy, Luchow, Lejno ſ Jawornikom, Małecźizy, Njechań, Něcźin, Noßacźizy ſ Jamu a Trußezami, Błózany, Rodezy, Zarki, Schpikały, Walowy a Cźornjow. — Loßowanje směje ßo tam póndźelu 12. meje.

S Hliny. W nozy wot seleneho schtwórtka k cźichemu pjatkej dachu ßo paduschi do Kótwizez dómskeho na Kapuli po tym, so běchu wókno satkócźili. Poßwěcźichu ßebi ſ łucźłom do pinzy a kradnuchu tſi pleza, półcź, mjaßo, někotre hornzy se schmałzom, pschenicźnu muku k pjecźenju, por nowych schkórnjow atd.

S Delnjeho Wujesda. Nasch nowy zyrkwinski patron, knjes baron ſ Rabenau, běsche, kaž je ßo w nowinach hižo naspomniko, ſ woßadu wobsanknuł, k dopomnjenju na 25lětny sastojński jubilej nascheho wyßokodostojneho knjesa fararja Rycźerja tudomnej zyrkwi dwě molowanej wóknje daricź. Kralowskemu sakskemu schkleńzomolerjej Türkej w Zitawje bu jeju shotowjenje porucźene — a kajku kraßnu ßwjatu pychu je wón naschej zyrkwi wobradźił! Někotrezkuliž wócźko bu pschi pohladanju na njej k ßylsam hnute; kóždy je połny dźiwanja nad jeju rjanosćźu. Psches wutorhnjenje murje je nětko kóžde wókno na 6 metrow wulke; jene ma monogramm „IHS" a wobras „Khrystußowy narod", druhe pak monogramm ☧ a wobras „Khrystuß pschi wolijowej horje". Sa napiß matej ßłowa „K dopomnjenju na 25lětny sastojański jubilej duchowneho J. Rycźerja 1. dezembra 1883 wot patrona F. ſ Rabenau a woßady". Knjes Türk je sa wscho 1000 mk. dóstał. — Psches tajku darniwosćź je ßebi knjes ſ Rabenau w sjenocźeństwje ſ woßadu rjany wopomnik ßwojeho lubosćźe pokneho smyßlenja a pocźeścźowanja k naschemu knjesej fararjej, kaž też ßwojeje lubosćźe k naschemu Bożemu domej stajił. A wěsćźe ßo hewak žana ßerbska woßada we wschej wokolnosći tajkeje zyrkwinskeje pychi, kotraž na kóždeho wobhladowarja mózny, ßwjaty sacźischcź sćźini, khwalicź njemóże, kaž nascha wujesdźanska. *N.*

S Lipin. Wjecźor 15. haprleje wokoło 10 hodźin pola tudomneho sahrodnika Hanski woheń wudyri a wschitke twarjenja zyle do prócha a popjeła pschewobrocźi, mjenujźy 1) sahrodnika Hanski, 2) sahrodnika Hajescha (pomjenowaneho Pjecha), 3) półbura Pawlika, 4) wudowy Schołcźineje a 5) brózniu wudowy Krawcźikoweje. Sahrodnik Hanska ßo na zyku nowotwarbu hotowasche. Spalike ßu ßo sahrodnikej Hajeschej 5 howjadow a 4 ßwinje. Kak je woheń nastał, je njesnate, tola tukaja na sałożenje. — Pschi wschěm njeßožu běsche to sboże, so bě cźicho, tak so bu dalsche schkodowanje wotwobrocźene; pschetoż w Lipinach mamy jara mało wody. *S.*

S Łaſa. Wóndano je Ohornſki ryczerkubleŕ knjes ſ Käferſtein, kiž ma howjaſy ſkót najwoßebniſchich druzinow w ßwojich hródzach, wot tudomneho ryczerkublerja, knjeſa ſ Löbenſtein, też na dobry ſkót dzerzazeho, zyle beße czelo wuwołaneje jendzelſkeje druzinu kupił a ſa nje pjecza 78 mk. (26 tl.) ſapłaczik. Je pak też to wubjernje rjane ſkoczatko. *M.*

S Khołma. Tudomny ſahrodnik Groß je paczerſkich dzeczi naſcheje ſchule konſche a letuſche leto pilnje w tym roswucżował, kak maja ßo ßadowe ſchtomy plahowacź, ßadzecź a ſchczepicź. Wyſche toho je wón kózdemu konfirmandej ſchtomik k ßadzenju darił.

S Rychwałda. W nozy k 7. haprleje ßo tudy dómſke kheżnika Scholty wotpalichu.

S Hamora. Tudomny kheżkaŕ Nowak beſche loni ſ prósneje, mużakowſkemu knjejſtwu ßłuſchazeje kheże ſtwine durje a kruch khachlow ſwotnoßył. Shorjelſka khoſtanſka komora jeho toho dla k 4 mežazam jaſtwa ſaßudzi.

S Trjebina. Dokelż beſche tudomny kheżnik Matej Jandp ßwoju ßußodzinku Pjetrikowu pjecza ſe ſamyßkom na czele ranił, jeho mużakowſki kawniſki ßud k tydzenju jaſtwa ſaßudzi. Wón drje ßo na wyſchſchi ßud powoła, ale to jemu niczo pomhało njeje.

S Łutow pola Skeho Komorowa (w Hornjej Łużiży) piſchu „Bramborſke Nowiny“: Tudy wotpali ßo letßa w februaru korczma. Jako rospadanki wotſtronjachu, pod zyhlemi a w kuchni człowjeczje koſcze namakachu, kotrež ßu tam po wuprajenju lekarja, kiž be je wobhladował, neħdże 15 let leżałe. Tehdy je pak ßo, każ ßo powjeda, tudy ßwinjowikowaŕ ſhubił, a netko na to tukaja, ſo drje je ßo jeho czeło pſchekhowanja dla tam ſahrjebało.

S Delnich Łużiż piſaja „Bramborſke Nowiny“ a to

Se Żylowa. Dżeń 2. haprleje wieczor w 10 hodzinach wotpali ßo Deſchańſki wetrnik. Wón ſtejeſche tſi hodziny w wóhnju, pſchi czimż ßo wokſchidła tójhdy wjerczachu, ſchtoż jara rjany napohlad dawaſche. Schéſcź ßykawow be pſchijeło, tola pak wjele pomhacź njemózachu.

S Bórkow. Tudy je ßo 1. haprleje w nozy wetrnik wotpalił.

S Pſchikuki. Tudy 1. haprleje wieczor w 10 hodzinach woheń wuńdże a ßo jedyn dom ſ hródzemi a 5 bróżnjow wotpali. Skót pſched płómjenjemi wukhowachu.

S Łubnjowa. Tudy je ßo wóndano hiżo druhe dżeczo w tutym lecze ſ pſchehladanjom tepiło.

S Khoczebuſa. Tudomny pſchißażny ßud 20. merza człowjeka ßudżeſche, kiž beſche holzu ſatſelicź pytał. Wón reka Rautenberger, je ſe Zandowa a mejeſche tam ſ Marju M. lubkowanje. Wona pak jeho wopuſchczi, czehoż dla jej wón ſe ſatſelenjom hrożeſche. W tajkim wotpohladże wón 8. novembra na nju kakaſche a ju do nadrow tſeli, wona pak ßo kſchiczo wobroczi a czekaſche. Duż wón hiſchcze dwójzy ſa njej tſeli a ju do ledżbow trjechi. Potom czißnu revolver do reki a ſkhowa ßo. Ale na druhi dżeń jeho ſajachu. Tſelene holczo ßo ſaßo wuſtrowi, hacż runje dwe kuli w czele wobkhowa, dokelż jej lekaŕ namakacź njemózeſche. Rautenbergera k 6 letam khoſtarnje ſaßudzichu. — Terpſki wucżeŕ U. 23. junija 1883 w nozy ſ Goſdy domoj dżeſche a tſjóch rybakow w zuſej wodże wuhlada. Wón jich ſpósna, pſchetoż beſchtaj to dwaj Rakez bratraj a połbur K. ſ Terpy. Rybazy jeho pak też ſpósnachu a w ſtraſche, ſo móhł jich pſcheradzicź, wulku ſłóſcź pſchecżiwo njemu apſchedżechu. Mjenujzy nekotry czaß posdżiſcho wobaj Rakaj powjedaſchtaj, ſo je wucżeŕ U. tamnu nóz ſ ſlintu domoj ſchoł, dokelż je dżiwiny dla na ſtojankach (auf dem Anſtande) byk. Tón pak, kotremuż tamna hońtwa ßłuſcheſche, wucżerja, jako be tajke rècże ſhonił, pſched ßudom wobſkorżi. Wucżeŕ U. mózeſche pak doſpołnje dopokaſacź, ſo je to tołſta łża, ſchtoż ſtaj Rakaj na njeho rècżakoj, a jimaj ßo po tajkim tſi mežazy jaſtwa a to łóhkoſmyßleneje pſchißahi dla pſchißudzichu.

S Khoczebuſa. Jako ßobuſtawy delnjołużiſkeje Macicy ßu dale ßwój letny pſchinoſchk ſapłaczili knjeża: faraŕ Kruſchwiza, kożacź Gorjeńz a wulki bur Chyla ſ Wjerbna a wulki bur Budyſchyn ſ Muſchyny.

S Czikez. Tudy tſeczi dżeń jutrow rano* w 3 hodzinach w ßydliſchczu hoſcżeńzarja Koppelta woheń wudyri, kiž wſchitke jeho twarjenja, każ też twarjenja ßußodow połbura Holinka, kublerja Czižaka, kheżnika Schotki a kublerja E. Betnarja do próchа a popjeła pſchewobroczi. Woheń be w hoſcżeńzarjowej bróżni wuſchoł a pſchi wſchem, ſo beſche zyle czicho, jara ſpeſchnje wokoło ßo hrabaſche, dokelż bechu twarjenja ſ wjetſcha ſe płómu kryte. Hacż runje bechu po jutrownych rejach hiſchcze nekotſi hoſczo w hoſcżeńzu, dha ßo hoſcżeńzarjej tola 14 howjadow, 2 konjej, 4 ranzy, 8 proßatow ſpalichu a toho runja też wſcha domjaza a hoſpodarſka nadoba; ßußodej Holinkej ßo też jene ßwinjo ſpali a ſ wjetſcha wſcha nadoba. Pola druhich ßo płómjenjam to a druhe wutorhnu. Wotpaleni njebechu ſawesczeni, jich ſchkodowanje je po tajkim jara wulke.

Přilopk.

* Saſka kralowa Karola je na grippu (khripawu) ſkhorjeła a dyrbi toho dla wó jſtwe pſchebywacź. — Prynz Jurij je wóndano preni krócź wuſchoł, tak ſo ſ jeho ſtrowoſczu ſaßo derje doſcź ſteji.

* W Seifersdorfje wóndano tſilętna dżówczicżka khżnika Arlta do reki, tak mjenowaneho Cżorneho Schepza, padnu a ßo tepi.

* W Wudrjeńzy (Oedernitz) hólzy ſnatu dżeczazu hru hrajachu, mjenujzy woni ßo khowachu. Jedyn hólczez beſche do ßykanjoweho kaſchcża ſaleſt a druſy hólzy jeho toho dla, dokelż beſche kaſchcź saczinjeny, namakacź njemózachu, tak ſo wſchitzy menjachu, ſo drje je nehdże na polo wuſchoł. Po khwili pak mejeſche ßłużobna dżówka ſ kaſchcża pizu bracź, ale wona ßo njemało ſtróji, jako w nim hólza leżazeho wuhlada, kiž beſche ſkoro każ morwy. Lekaŕ, kotrehoż bechu khetſje pſchiwjedli, jeho pak ſaßo woziwi, be pak k tomu też najwjetſchi czaß. Mjenujzy kaſchczowe weko beſche tak twjerdże ſapanuło, ſo je hólz wotewricź njemózeſche a wón budzíſche ßo ſadußycź dyrbjaŕ, njebudzíſche ta dżówka prjedy pſchiſchła, hacż be wón wſchón zywjazy powetr wußrebaŕ.

* W nemſkich Delnich Łużizach je ßo wóndano ßlędujza wez ſtaka. Herzy bechu w jenej wßy pilnje piſkali a ßo ſprózni a mucżni poſdże w nozy na wosu domoj wjeſechu. Na pucżu dundry (wulke baßohußle) ſhubichu a to njepytnuchu. Dżekaczeŕ, kiž mejeſche w nozy do fabriki na dżeko hicź, dżeſche tón ßamy pucź a jemu ßo ſeſda, ſo ßu dundry nekajke ſke dżiwje ſwerjo, kotrež na neſchto kaka. Wón toho dla ſ kijom, kiž mejeſche w ruzy, do ſwerjecża kłó, kotrež pak jenoż trochu ſabórcża ale njecżekaſche. Dżekaczeŕ ßo tak poſtróżi, ſo do fabriki bežeſche a wot tam pjeczoch mużow pſchiwjedże, kiž bechu ſ tym a druhim wobronjeni, fabrikant ßam pak be natykanu tſelbu ßobu wſak. Tak ßo woni mjedwjedżej (barej) kedżbnje bliżachu, pſchetoż ſa tajke ſwerjo woni dundry dżerżachu. Fabrikant do njeho wutſeli a to ſwerjo ſaßo dżiwnje ſamórcża. Netko pak ßo druſy ſ hnójnymi widkami a ſe ßekerami do njeho dachu. Wone wjazy ani njebórczi ani njemórczi, mjes tym je ßo pak herz, kiž ßwoje dundry pyta, k nim pſchibliżił a żakoßnje ßwari, pſchetoż dundry ßu na make kuſki roszychnowane. Wón na tych dżiwnych hońtwarjow hawtuje, ale woni jeho ſmeruja, prajizy, ſo jemu dundry jutſje ſapłacża. To ßu też ſczinili a pſchi tym ßebi pola njeho też wumenili, ſo wo tej wezy nikomu niczo prajicź njeßmę. Wón je też mjelczak, ale jedyn ſ tych dundrſkich hońtwjerjow je bledżił, a hdżeż jenoż woni netko pſchińdu, tam ludżo wo mjedwjedżu a jeho hońtwjerjach powjedacź ſapoczņu.

* W Würzburgu beſche jena żónſka ßwoje ſamóżenje tamniſchemu biſkopej Steinej wotkaſaka. Jako pak tutón ſhoni, ſo je wona khudych, potrjebnych wujow ſawoſtajiła, wón to wotkaſane ſamóżenje hnydom tutym khudym ludżom pſchepoda.

* Do Weißkirchlitza pola Cżopliz w Cżechach pſched krótkim do tamniſcheho mkyna, weſtemu Müllerej ßłuſchazeho, dwaj mużej pſchińdżeſchtaj a to żandarma a też jedyn pólizajſki kommißaŕ. Dokelż mkynk doma njebeſche, wonaj prajeſchtaj, ſo na njeho poczaknjetaj, mjes tym pak wſchej czeledzi krucże pſchikaſaſchtaj, ſo by ßo do koża lehnuła. Czeledź też to czinjeſche, dokelż ßo jeju bojeſche. Hdyż mkynk khetro poſdże domoj pſchińdże, ßo njemało dżiwaſche, jako tajkeju hoſczow doma namaka. Wonaj pak jemu wjele khwile k witanju a praſchenju njewoſtajiſchtaj, ale jemu hnydom woſjewiſchtaj, ſo je wón nekajkeje krajneje pſcherady wobſkorżeny a wyſche toho też, ſo je wopaczne pjenjesy dżekał. A kommißaŕ papjeru wucżahnu, na kotrejż be to wſcho napißane a podſchtemplowane. Żandarma a kommißaŕ potom żadaſchtaj, ſo by mkynk ßwój pjenjeżny kaſchczik wotewrił, dokelż mataj poruczņoſcź, wſchę jeho pjenjesy ſaſyglowacź a ßobu wſacź, ſo by ßo na ßudniſtwje pſchepytało, hacż ßu mjes nimi żane wopaczne. A dokelż beſche mkynk ſamóżity człowjek, dha wonaj na 50,000 ſchéßnakow, ſ wjetſcha wſcho pjenjeżnych papjerow, ſapißaſchtaj a ßobu wſaſchtaj; jemu pak prajeſchtaj, ſo dyrbi pekńje doma woſtacź, pſchetoż wonaj najſkerje jutſje ßaßo pſchińdżetaj, ſo byſchtaj jeho do mesta wotwjedłoj. Mkynk be wſchón ſaſtróżeny a toho dla nekotre hodziny zyle ſ merom woſta, potom pak ßo jemu ſdacź poczinaſche, ſo je ßo wot teju człowjekow wobſchudżicź dał. Wón ßo toho dla hnydom do Cżopliz poda a tam na ßudniſtwo khwataſche, hdżeż ßudniſkemu pſchedßydże wſcho wupowjeda a jemu też ſ dobom podróbny ſapiß tych pjenjeżnych papjerow pſchedpokoži,

kotrež běschtaj taj cžłowjekaj žobu wsałoj. W jeho sapißach běsche pak też cžißko a hódnoscź kóždeje papjery napißana. Pschedßyda po tajkim na wschě boki telegrafirowacź da, so ma žo kóždy, kiž pjenjeżne papjery ſ tutymi cžißłami pschinjeße, hnydom arretirowacź. Hacź je žo to radźiko, hischcże snate njeje.

* Awstriski krónprynz Rudolf je žo se žwojej knjenju mandźelskej na pucźowanje podał a na parokódźi „Miramare" do Konstantinopla pschijeł. Wulkowezir a ministrjo ſultana jeho najpokornischo witachu a žo potom ſ nim do ſultanoweho hrodu wjesechu. Krónprynz žo ſ Turkowskeje do Rumunskeje a Sserbiskeje poda.

* W Romje staj wóndano dwaj židowskaj mandźelskaj k kschesczijanstwu pschestupiłoj a žo kschcźicź dałoj, mjenujzy winski pjenjeżnik M. Adler a jeho mandźelska. Po kschcźenizy wonaj też bórzy žwjate wotkasanje wuźiwaschtaj a Adler je potom wschelakim rómskim zyrkwjam tójschto pjenjes a wschelake drohe dary darił.

* Na ryczerkuble Kołpinje pola Gdanska (Danziga) je žo wóndano jehnjo ſ dwěmaj hłowomaj narodźiko. Hacź dotal je strowe a czerstwe.

* W amerikanskej krajinje Maryland žu nowy sakoń dali, po kotrymž mužojo, kiž žwoje žony bija, też puki dóstanu a to sjawnje, je-li žo bite žony na nich psched žudom wobcźežuja. To pak žo někotremužkuliž mandźelskemu njelubi, a je tam toho dla tójschto mužow wobsankło, Maryland wopuschcźicź a žo do druheje tajkeje krajiny pscheżydlicź, hdźež woni ſa puki też saßo puki-bracź njetrjebaja.

Se wschěch stron.

Prjedawschi budyski rěcžnik B. Thiermann, kotryž bě žo psched dwěmaj lětomaj do Schwajzarskeje pscheżydlił, je tam wóndano w měsczе Zürichu wumrjeł. — Njebocźiczki budyski privatier Marcźink, kiž je w prjedawschim cžaßu też pschedawanje leżomnoscžow wobstarał, je budyskej khudźinje 1500 hriwnow wotkasał. — Universitetskemu žudnikej a dwórskemu radźicźelej Heßlerej w Lipsku (rodźenemu w Budyschinje) je württembergski kral ryczerski schiż prenjeje rjadownje Bjedrichowskeho rjadu spożcżił. — W Budyschinje 9. haprleje huscźanski emeritirowany wucźeŕ Nowak wumrje. — Seminarski wucźeŕ Schimjeńz w Starej Darbnej je pschi žwojim emeritirowanju pschi spocżatku tutoho měßaza pruski krónski rjad 3. rjadownje dóstał. — W Cżeskej Skalizy bu wóndano knjes dr. August Kordina ſ nowa jenohłóßnje ſa měschcźanostu wuswoleny. Wón je tam tuto sastojnstwo hižo 25 lět sastał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Hermann Schneider, formaŕ w Radbeulu, ſ Khrystianu Marju Brodźiž w Serkowizach. — Jan Nowak, žłužobnik tu, ſ Hanu Marju Wicźasej se Sréschina.

Křćeni:

Katholska zyrkej: Hilžbjeta Marja, Bernharda Gustava Domschki, rěsnischeho mischtra tu, dź.

Michalska zyrkej: Ota Arthur, Jurja Marcźina Hartmanna, kublerja w Hněwžezach, ž. — Emil Richard, Khorle Augusta Krala, fabrikskeho dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, ž. — Marja Selma, njemandź. dź. w Wurizach. — Hana Martha, Michała Ernsta Frenzela, dźěłacźerja pod hrodom, dź. — Jaromér Ernst, Khorle Augusta Schwuraka, dźěłacźerja w Hněwžezach, ž. — Ernst August, njemandź. ž. pod hrodom.

Zemrjeći:

Dźeń 3. haprleje: Marja Micžez, Handrija Kulki, dźěłacźerja a wobydlerja, mandźelska, 44 l. 2 m. — Jan Ernst, Jana Khorle Gudy, cźeßle a wobydlerja, ž., 4 l. 2 m. — 5. Marja Madlena, njemandź. dź. w Hrubjelcźizach, 1 l. 5 m. — 7. Michał Max, Ernsta Michała Bartha, drózkarja tu, ž., 1 l. — 10. Khorla August, njemandź. ž. w Libuchowje, 1 l. 9 m. 7 d. — 12. Emilija Mina, Khorle Augusta Bartuscha, murjerja pod hrodom, dź., 1 l. 1 m. 4 d. — 13. Khorla August Hempel, wobžedźeŕ leżomnoscże a fabrikski dźěłacźeŕ na Židowje, 62 l. 5 m. 4 d. — Ernst Hermann, Jana Augusta Nowaka, khěžerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ž., 4 l. 16 d.

Na pschedań: Khěža njedaloko Hajniz psches C. A. Manitza w Budyschinje. — Žiwnoscź cžißko 15 w Raschowje ſ 31 kórzami. — Młyn ſ pjekarnju psches Thomaža w Hajnizach. — Khěža cžißko 17 w Trußezach pola Noßacźiz se schtyri kórzami.

Jěsdny plan żelesnizow wot 15. oktobra 1883.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	7,10	11,0
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,15	—	2,56	4,50	7,35	11,48
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,41	2,24	3,22	5,12	7,58	12,21
Budyschina	2,54	4,0	6,6	9,23	12,21	2,51	4,1	5,49	8,36	—
Bischopiz	—	4,27	6,44	9,59	12,59	—	4,37	6,27	9,17	—
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	5,3	6,50	9,40	—
Radeberga	—	5,2	7,20	10,35	1,35	—	5,13	6,59	9,50	—
Do Draždźan	3,59	5,30	7,50	11,6	2,6	3,55	5,41	7,30	10,18	—

Se Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,15	12,40
Radeberga	—	6,37	9,24	—	12,47	3,37	5,34	9,12	11,50	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,36	—	1,0	3,48	5,45	9,24	12,2	—
Bischopiz	—	7,21	10,6	—	1,26	4,15	6,14	9,54	12,32	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,48	10,33	1,4	1,54
Lubija	6,37	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,27	11,18	—	2,23
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,47	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,9	11,57	—	2,53

Se Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-4.	2-3.	1-3.	1-4.
Se Budyschina	7,10	10,45	12,40	—	4,52	9,50
Do Wjeleczina	7,54	11,18	1,11	—	5,33	10,23

Se Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Wjeleczina	6,19	9,50	11,45	3,4	8,34
Do Budyschina	6,50	10,21	12,16	3,45	9,12

Se Kamjeńza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
Se Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,55	8,0
Połcźnizy	6,23	9,8	12,27	4,27	8,23
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,41	4,41	8,35
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,3	9,0
Radeberga	7,20	10,35	1,35	5,13	9,10
Do Draždźan	7,50	11,6	2,6	5,41	9,41

Se Draždźan do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Draždźan	6,0	8,50	12,10	5,55	8,35
Radeberga	6,37	9,24	12,47	6,33	9,12
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	6,55	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	7,10	10,3
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	7,19	10,14
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	7,39	10,39

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

12. haprleje 1884.

Żitowy dowos: 2199 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	9	52	10	42	9	52	10	71
Rožka	7	59	7	85	7	59	7	85
Jeczmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	7	10	7	50	7	10	7	30
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	2	20	2	70	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	22	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 530 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. družiny 56—61 mk., 2. družiny 46—50, 3. družiny 41—44, 4. družiny 36—40 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 49—50 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 53—58 np., 2. družiny 45—50 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. haprleje: Syma.

* W nakładże kk. **Haasenstein & Vogler** w Draždźanach, Wilsdruffer Str. 24, je němska knižka wuschła, kotraž rěka: **„Dresdener Rathgeber."** Tuta knižka płacźi pola nakładnikow w Draždźanach 10 np., schtóž pak chce žebi ju wot tam domoj póßłacź dacź, póscźel se žwojej adreßu 13 np. na kk. Haasenstein & Vogler a wonaj jimaj potom tu knižku franko do domu pschipóscźeletaj. — Wopschijecże knižki: Protyka na 1884. Sapiß najwoßebnischich nowin wschěch krajow a schto žo jim ſa nawěschtki płacźi. Póstski a telegrafski tarif. Pschirunanje pjenjes. Wechselowy schtempel. Banknotowa tabella. Schto je w Draždźanach widźecź, schto tam żelesniczne billety płacźa a schto ma žo omnibußam, drózkam a žłužbakam płacźicź. — Ta knižka je po prawym spodźiwnje tunja.

Jězdźenje Hamburgskich parolódźow. — **„Frisia"** 26. měrca z **Hamburga,** 7. haprleje do **Newyorka** přijěła. **„Hammonia"** 23. měrca z **Hamburga** a 25. měrca z **Havre,** 5. haprleje do **Newyorka** přijěła. **„Rhaetia"** 24. měrca z **Newyorka,** 7. haprleje do **Hamburga** přijěła. **„Silesia"** 6. haprleje z **Colona** do **Hamburga** wotjěła. **„Santos"** z južneje **Ameriki,** 6. haprleje z **Lissabona** do **Hamburga** dale jěł. **„Ceara"** 2. haprleje do **Bahije** přijěła. **„Bahia"** z južneje **Ameriki,** 5. haprleje do **Hamburga** přijěła. **„Valparaiso"** 31. měrca z **Bahije** wotjěł.

W Hamburgu, 8. haprleje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Pschedawanje žiwnoscze w Skaskowje.

Na namjet herbow wobšedźerja žiwnoscze **Mateja Mickela** w **Skaskowje** směja šo wot njeho sawostajene, w Skaskowje resp. Wóšlinku ležaze, pschestrěń 4 hektarow 52,0 arow abo 8 akrow 50 kwadratnych prutow s 53,95 dawkskimi jenoscźemi wopschijaze ležomnoscze

póndźelu 28. haprleje toho lěta, dopoldnja w 10 hodźinach,

w sawostajenym domje kataster-cźišćo 13 w Skaskowje dobrowólnje sjawnje na pschešadźowanje pschedawacź, tež budźa šo

na tym šamym dnju popoldnju wot 1 hodźiny

pschitomne sawostate wěży, mjes nimi 2 **krowje, 1 scźělna jałojza, 1 ranza se 7 proštatami** na pschešadźowanje pschedawacź, schtož šo s dźiwanjom na wosjewjenja, w tudomnym šudniskim měscze, kaž tež w hoscźeńzu w Skaskowje wupowješnjene, k sjawnemu nawjedźenju dawa.

W Kamjeńzu, 8. haprleje 1884.

Kralowske hamtske šudnistwo.

Philipp, wyschschi hamtski šudnik. Wagner.

Pschedawanje brózšnjow.

Njepołnolětnej **Almje Marcze Lückez** šluschaze židowczańske brózšnje a to zyła brózeń se sahrodnischcźom, folium 26 gruntskich knihi, No. 4 wopalneho katastra, No. 159 a 160 ležomnostnych knihi, taxirowane na 4800 mk. — np., dale tsiběrtlska brózeń, folium 225 gruntskich knihi, No. 1 wopalneho katastra, No. 151 ležomnostnych knihi, taxirowana na 2230 mk. — np., budźa šo w hoscźeńzu k schwonej (kołpej) na Židowje, hdźež šu też pschedawanske wuměnjenja nawjedźicź,

wutoru 29. haprleje 1884
dopołdnja w 10 hodźinach

na pschešadźowanje a po pschiswolenju, k wobsanknjenju kupje wot wyschscheho fórmindźistwa dóstatym, pschedawacź.

W Budyschinje, 15. haprleje 1884.

Lückez fórminda.

W Budyschinku je **khěža** cźišćo 18 s kórzom łuki a połdra kórzom pola — bjes wumjeńka a hospody — na pschedań. Wscho dalsche je pola **Mikanje** tam shonicź.

W Mitkezach je **žiwnoscź** cźišćo 10b s maśiwnymi twarjenjemi, se schifrom krytymi, kaž tež s 12 kórzami pola a łuki, bjes wumjeńka a hospody se šwobodneje ruki na pschedań. Mjeńscha połojza kupnych pjenjes móže na njej stejo wostacź.

W Pšowjach je Miklez **žiwnoscź** se 6 kórzami pola a s 2 kórzomaj dobreje łuki, s makej rentu a bjes wumjeńka, se žiwym a morwym inventarom abo bjes njeho pscheměnjenja dla na pschedań.

Šahrodniska žiwnoscź cźo. 16 w Horschowje pola Niskeje se 26 jutrami (morgenami) hole, dobrych polow a łuki je dla khorowatoscze wobšedźerja se šwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je tam abo pola gmejnskeho prjódkstejerja w Budyschinku shonicź.

Dwaj **plumpowaj njebošaj** staj na pschedań w Holeschowskej Dubrawje cźišćo 1.

Młoda šuproschna **ranza** je na pschedań w Scheschowje cźo. 28.

W wustawje sa šlepych w Rakezach je rjana šuproschna **ranza** na pschedań.

Cźišćo 5 w Lomsku pola Minakała je šuprószchna **ranza** na pschedań.

Wolijowe barby

šuche a w woliju rybowane, kaž tež k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniš,

jara rucze skhnyjazy,

terpentinowy wolij, němski a franzowski,

bernsteinowy łak,
damarłak,
želesołak,
kozołak,

ficcatif, běžazy a jako pólver,

pěskopapjeru,

pinsle wschěch wulkoscźow,

gyps paleny,

cement,

schlamowanu krydu

porucza

Hermann Lemka

8 na mjašowym torhoschcźu 8.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,

kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, šwěcźenje** pschedawa po spodźiwnje tunich placźišnach

mydłofabrika

H. Puy w Budyschinje.

Khamory, kommody, blida, łoža

a druhe **möble** tunjo porucza W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscheńska mischtr.

Runje je wušła a w wudawarni „Serb. Nowin“ za 1 hr. dóstać: **Kniha sonettow.** Spisał Jakub Čišinski. — Tutón najnowši, knjezej fararjej Hórnikej poswjećeny serbski belletristiski wupłód możemy nic jeno kóždemu Serbej, ale też kóždemu druhemu Słowjanej poručeć. Tale kniha njewobsahuje nic jenož pěsnje najcunišeje nježnosće, ale też najswěrnišeho wótčinstwa, tak zo čitarjow nic jenož ze swojej pěknosću wutrobnje wokřewja, ale też ze swojej zahorjenosću w napohladze na narodnosć posylnja. My chcemy tudy jenož někotre napisma naspomnić, jako: Słowjanam. — Serbskej zemi. — Serbam. — Budyšin. — Hrodźiško. — Lubin. — Na Prašicy. — Krwawna hosćina. — Różant. — Baćońska cyrkej. — Sprewja w Błótach. — Wjesna lipa. — Dopomnjeńki na Prahu. — Mišno. — Pólskej. — Jan Sobieski. — Wichor. — Čerpjacy młodźenc. — Hrabi Southamptonej atd.

S nakładom A. J. Parčewskeho je wušła a je w wudawarni Serb. Nowin sa 20 np. dóstać: **Zytańka,** to jo pomoz sa takich, kenž kschě bžes schulskeje huzby šerbske zytańe nahuknusch. — Schtóž chze delnjoserbsku rěcź bliže sesnacź, tón šebi kup tutu, wot k. Jórdana wustojnje spišanu a po prawym jara tunju knihu; pschetož wona wopschija 82 stron a je w Smolerjej cźischcźerni s wobrasami, k jenotliwym šłowam pschiwdatymi, pěknje wotcźischcźana. — Wopschijecze knihi: I. Sserbske pišmo. II. Krotke hulizowańa (krótke powjedanczka). III. Něsto s historije šerbskego luda a kraja. IV. Latyńske pišmiki. V. Zytańe (cźitanje) s latyńskimi pišmikami.

Bajerske tóczne kamjenje

kóždeje wulkoscze k toczenju maschinowych nožow, pikow, kaž tež worzeloweho maschinoweho gratu pschi potrjebje porucza

J. G. Müller, sejlerski mischtr
na kamjentej haśy.

Njekaschluj!

Jenož prawe s tej šnamku:

Sšłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne dźakne pišma **dopósnate, dopokasane a najlěpsche** diätetske šrědki pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscźi, sazwanju, schiju- a bróstholenju,** wot **najjednorscheho katarrha hacź k šuchocźinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy też **dźakne pišmo Jeho Jaśnoscze němskeho khěžorstwoweho kanzlerja, wjercha Bismarka.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Cźescźenych Sserbow šebi dowolam na šwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž šo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwošebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych cźinicź. Wschě möble šu w mojej tyscheńni dźěkane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscheńska mischtr
na nowych hrjebjach cźišćo 3 (dale wjedźena šukelnska haśa).

Podpjeraze towarstwo na Židowje

směje šwój lětuschi **šałożeńśki šwjedźeń njedźelu 27. haprleje** w hoscźeńzu knjesa **Kobanje** w **Małym Wjelkowje.** Wo bohate wobdźělenje prošy

Korla Rada, pschedšyda.

Na ßerbſkich hrjebjach cžißło 4, ſ napſchecža bohatych wrotow!

K dobrocžiwemu wobkedžbowanju!

Mojim cžeſcženym wotebjerarjam k nawjedženju dawam, ſo ßym dženßniſchi džeń ßwoju **pſchedawarnju delikateßow** a **mórſkich rybow** na **ßerbſke hrjebje cžißło 4** pſchepokožik. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal ſpožcžene, ßo džakujo, proſchu, mi to ßame tež w mojej nowej pſchedawarni wopokaſacž.

S poczeſcžowanjom najpodwólniſcho

W Budyſchinje, 3. haprleje 1884. **Gustav Küttner.**

Na ßerbſkich hrjebjach cžißło 4, ſ napſchecža bohatych wrotow!

We wſchěch kulturnych krajach

ſemje dobywa ßebi ſchicžomaſchinowa induſtrija ſ kóždym dnjom wjazy pſchipósnacža; wona to dozpiwa najprjódzy pſches ßwoje wſchelake porjedženja najbóle trjebanych ſyſtemow, pſches pſchiſporjenje pomoznych apparatow, ßwérne juſtirowanje, elegantne wuhotowanje a woßebitu džěłazu kmanoſcž w pſchirunanju k płacžiſnje. Wuwós němſkich ſchijazych maſchinow ſpodžiwnje pſchibjera.

Jenož w ßwojej ßamßnej wótcžinje ma tuto ważne rjemjeßło ſ wurjadnymi wobcžeżnoſcžemi wojowacž. Njewuſtawajza reklama wukrajneje konkurrenzy, njerunje złonſke poměry, po kotrychž ma amerikanſka maſchina w Němzach jenož 1½ mk., němſka pak w uniji 36 mk. zła ſapłacžicž, a potom luboſcž k zuſemu, hiſchcže wſchelko knježaza, ſtej drje na tajkich wobcžeżnoſcžach jenak wina.

My powołujemy ßo ſ tutym woſpjet na praktiſke wótcžinſtwo luda, pokaſujemy na kraßne wuſpěchi, **kotrež je němſka ſchicžomaſchinowa induſtrija na mjesnarodnej wuſtajeńzy w Amſterdamje a pſchi ſnatym na pſchemoſchicžu w Drazdžanach a w Hannoveru dóſtała,** a proßymy pſchi potrjebje jenož na němſke ſchicžomaſchinowe pſchedawarnje džiwacž. Woßebje firmy poruczamy, **kiž ßo jako ßobuſtawy „Concordije“ wupokaſaja,** wone maja w ßwojich khlamach diplomy towarſtwa a maja poruczność, jenož najkhwalobniſche němſke fabrikaty pſchedawacž. Tež ſ druhich pſchicžinow poſkicžuja wone w kóždym naſtupanju najwěſcžiſche rukowanje pſchi kupjenju kmaneje modernſzy ſhotowaneje ſchijazeje maſchiny.

„Concordia.“

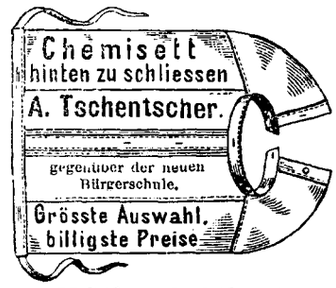

Pſchedkoſchliki

ſady ſapnycž

porucža **A. Tschentscher**

w Budyſchinje.

Towarſtwo „Lipa“ w Rakecach

změje přichodnu njedźelu, dźeń 20. haprleje, popołdnju w 4 hodźinach swoju měsačnu zhromadźiznu a prosy wo bohaty wopyt.

Předsydstwo „Lipy“.

Maly ßrěnk móže hiſchcže ßłužbu dóſtacž w Lutyjezach cžißko 18.

Pytataj ßo

jedyn kmany ſtróſby **wotroczk,** kaž tež jedyn tajki **poßoncž** ſa wyßoku mſdu pſches pſchiſtajazu žonu **Heynoldowu** w Budyſchinje.

Jeneho **draſchleŕſkeho wucžobnika** pyta

Otto Brandt, draſchleŕſki miſchtr

na žitnych wikach 20.

Młody cžłowjek, kiž chze **wojnarſtwo** nawuknucž, móže pola podpißaneho do wucžby ſtupicž.

Jan Schneider,

wojnar w Khwacžizach.

Jeneho **tyſcheŕſkeho** pyta, a ma tón hnydom ſaſtupicž,

tyſcheŕſki miſchtr **A. Henſel**

w Luwocžizach pola Wósporka.

Tam ßo tež **wucžobnik** pyta.

5 hriwnow

myta tomu, kiž mi mojeho wot póndźele popołdnja ſhubjeneho, na mjeno **„Möppe“** ßłyſchażeho, žołteho **mopsa** ſ brunymi ßmuhami, kiž měješe wokoło ſchije wobwjas ſ mojej adreßu, ſaßo pſchiwjedže abo mi wo jeho pſchebywanju wěſtu powjeſcž poda.

Rěcžnik **Martini**

w Budyſchinje.

Towarſtwo „Lipa“ w Rakecach

Towarſtwo „Lipa“ w Rakecach dźakuje so z tutym zjawnje dotalnemu tudomnemu zastupnemu k. wučerjej **Keŕkej,** kotryž je so, hač runjež tu dołhi čas přebywać njemóžeše, swěru za zabawu a powučenje w towarſtwje starał a sebi wosebje přez to wulku khwalbu zasłużił, zo je sobustawy towarſtwa pilnje serbscy spěwać wučił. Towarſtwo dźěli so njerad wot tajkeho swěrneho přećela a praji jemu hišće raz „Božemje!“

W Rakecach, dźeń 16. haprleje 1884.

Předsydstwo „Lipy“.

Wotewrjenje cžaßnikarńje.

Cžeſcženym wobydlerjam **Bukez a wokolnoſcže** dawam ſ tutym k dobrocžiwemu nawjedženju, ſo ßym dženßa tudy

cžaßnikarńju

ſakožił a ja ßwój **derje ſrjadowany ſklad cžaßnikow** (ſegerjow), woßebje **dybſacžne** a **ſcženowe cžaßniki,** pod rukowanjom a ſa najtuniſche płacžiſny ſ tutym najnaležniſcho poruczam.

Porjedženja ßo wote mnje toho runja niz jenož tunjo, ale tež derje wobſtaraja.

Ja proſchu toho dla, mje dobrocžiwje ſ poruczenjemi ſwólniwje poczeſcžicž, a budže moje ſtajne prózowanje, tute rucže, prawocžaßnje a k ſpokojnoſcži wobſtaracž.

W Bukezach, 16. haprleje 1884.

S poczeſcžowanjom

H. Mróß, cžaßnikař.

Cžeßny wěnz

na rów njebo

Hany Marije, Jurja Herza

w Spytezach

jeniczkeje mandželſkeje džówki.

Tak naſcha luba Marka ty
Naß pſches ßmjercž wopuſchcžiła ßy,
Ssy, hdyž bě dżeń tu khorojta,
Na diſteritiß wumrjela.
Bóh ſ tobu precž tak khwataſche,
Haj, prjed' hacž lěkař pſchiſchoł je,
Dha cže twój Sbóžnik ſe ßwěta
Tam horje k ßebi domoj wſa.
Haj ßydomnatoh' měrza ty,
Hdyž bě ſchěſcž lět tſi měßazy
Tu žiwa była na ßwěcži,
Tych twojich pſches ßmjercž wopuſchcži.
Hdyž bě dwě lěcže ſtara tu,
Se ſtarſchimaj a ßotſicžku
Do Margarethenhěty ty
Tam cžahnuła też ßobu ßy.
Tam twoja luba ßotſicžka,
Ta Marija Auguſtelka,
Pſches wulke ſtraſchne njeſboże
Je pſchiſchła też wo žiwjenje.
A bórſy po tym njeſbożu
Dha nan a macž ßo džělachu,
Tak měješe ta luba macž
Cže, dżěcžo, ßama ſaſtaracž.
Też luba wowka, luby dżěd
Ssu na pólſchtwórta lěta nět'
Tak ſwólniwje we luboſcži
Tu Marku horjecžahnuli.
Ta ßama bě wot naroda
Tu pſchezo ſtrowa, wjeßoła,
Wſcho jara derje wukniſche,
Hicž chżyſche lětża do ſchule.
Nětk ſawoſtaji ſa ßobu
Toh' dżěda, wowku, macžerku,
A nana, kiž pak wo nju tej'
Sſo dawno wjazy ſtarał nej'.
Nětk horzy dżak a wutrobny
Budž wſchitkim rjenje prajeny,
Kiž naſchu lubu Marcžicžku
We kaſchcžu rjenje pyſchachu.
A dale horzy dżak budž tej'
Tej ßußodžinej Kernowej
Sa radu, troſcht a pomoz tu
Pſchi tutym ſrudnym podawku.
A też Jan Wicžas ſ Mjedžojſa
Tu horzy dżak nětk dóſtawa
Sa rjane thěrluſch-ſpěwanje
Prjed' hacž ßo k rowu wjeſeſche.
Cži pak, naſch Wótcže njebjeſki,
Budž tón naſch dżak najhorzyſchi
Sa wſchitku wulku dobrotu
Pſchi žiwjenju a wumrjeczu.
Ta luba Marka ſawěſcže
Nětk w njebju Božej jandżel je
A Wam nětk, luba macžerka,
Też dżědej, wowzy pſchiwoła:
Ach njeplacžcže, ach njeplacžcže!
„Schtoż cžini Bóh, wſcho dobre je!“
Ja ſa wſchu luboſcž, dobrotu
Wam horzy dżak nětk wupraju.
Kak derje ji nětk tola jo
Pſchi tebi, luby Sbóžniko,
Ta wěſcže wjazy njeżada
Ssej k wam tu dele do ßwěta.
To twoje měſto pſchi blidže
Nětk, luba Marka! prózne je,
Duž twoji lubi — ſrudźby dla —
Du ſ wjetſcha hłódni wot blida.
Też mamy nowu ſrudobu,
Hdyž widžimy tu draſcžicžku,
We kotrejž ty tak wjeſele
Pſchi ſtrowych dnjach tu khodżeſche.
Twój luby rów na kerchowi,
Hdżeż twoje cžełko cžiſche ſpi,
Tón chżemy huſto wopytacž,
Tam „wótcženaſch“ też wuſpěwacž.
Dha ſpi nětk derje, dżówcžicžka,
Hacž junu tón dżeń ſaßwita,
So Bóh cže ſ njeho wubudži
A naß wſchěch ſaßo ſjednoczi.

Ssrudni ſawoſtajeni

pſches **Pětra Młónka.**

(K tomu cžißlu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. haprleje 1884.

Dospołna wupschedań.

Czo. 12 na ßerbskej haßy czo. 12.

Mužaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po ßměschnje=tunich płaczißnach, so bych ßwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Spěschnu abo **fixblejchu** po waženju płatu, pschedźena atd. wobliczenu, **barby k ßamobarbjenju** wołmy, płatu, pschedźena atd. (prawdźiwe) pschedawa drogowe wotdźělenje

měschczańskeje haptyki w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Joh. Mießner w Budyschinje

porucza ßo k wobstaranju

żelesnych krnwjazych kortow, konjazych kortow, rěblow, ßwinjazych kortow, kótlow, wanjow, khachletwarjeńskich artiklow, rjeczasow, lopaczow, schpodow, ßynowych a hnójnych widlow, juchowych plumpow, juchorosdźělerjow atd. atd.

po najtunischich płaczißnach.

Joh. Mießner w Budyschinje

porucza k twarbam:

T=noscherje we wschěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,
żelesniczne schěny,
jamske schěny,
Hartwichske schěny,
prima portlandski cement,
twarske hosdźe,
hródźne wókna,
tšěschne wókna atd. atd.

a hewak wschitke druhe ßem ßłuschaze artikle po najtunischich płaczißnach.

Měschczańska haptyka w Budyschinje
Max Schünemann. Hłowne torhoschczo.

Dr. Ballhauserowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleschа ſ wukasanjom ſa 40 np.
Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.
Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

K **twarbam** poručamy

żelesniczne schěny, kaž tež
T=noscherje

po wurjadnje tunich płaczißnach.

Gebr. Jakobsthal.

Mužaze wobleczenja wot 9 hacž do 25 mk.,
hólczaze wobleczenja = 5 = = 9 =
poručam k dobroczinemu wobkedźbowanju.

G. M. Kubasch na garbarskej haßy 4.

Filzowe, ſtoffowe, židźane a ßłómjane

klobuki

ſa mužow a hólzow w jara wulkim wubjerku po wumyßlnje najtuniſchich płaczißnach porucza

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawſkej haßy 1.

Sslónczniki

ſa mužſkich, żónſke a dźěczi w wulkim wubjerku po ſpodźiwnje tunich płaczißnach porucza

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawſkej haßy 1.

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nakožicz, porucza

hrodowska haptyka.

Wóſkowy twar a **krajny wóſk** kupi kóždu dźělbu
mydlarnja Roberta Adama
na ſwonknej lawſkej haßy.

Dźěło k pólſtrowanju

kupuje
rjemjenjerſki mischtr **T. Albert**
na hornczerſkej haßy 13.

Kóſlaze—kóſlaze kóżki

kupuje a płaczi'ſtajnje najwyſchſche poczaßne płaczißny
H. Lange
na żitnych wikach, pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Strowe knſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczißnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóżki,

toho runja tež wſchě druhe drużiny **ßyrych kóżkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczißnach
Gustav Naucke
na garbarſkej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poručataj
bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Derje dźěłany **kuczowy grat**, czorny por wot 95 mk., ſ nowoßłěbornymi kluczikami wot 100 mk. pſchedawa
rjemjenjerſki mischtr **Albert**
na hornczerſkej haßy.

Jerje,

ſchtuku wot 4 np., porucza
Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Richard Neumann
w Budyſchinje
na ſnutskownej lawſkej haßy cz. 6
porucza ßwój wulki
khofejowy ſkład
ßyry, punt po 70—160 np., paleny, punt po 90—200 np. (tydźeńſzy 2—3 raz nowy paleny).

Wſchě drużiny ßu ßylne a cziſcze ßłodża.

Saßopſchedawarjo ſa woßebje tunje płaczißny dóſtanu.

Dobry ſyrop,

punt po 16—40 np., porucza
Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Ryßowadła,
ryßowanske deſki,
ryßowanske ſchěny,
kutniki,
kurvowne lineale

porucza
Gustav Kloeppel
prjedy Adolph Wagner
na hauenſteinſkej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dóſtacz:

Jutrowne jejka. 30 np.
Ptaczi kwaß ſa 3 np.
Kſchczißna ſa 3 np.
Wandrowski khěrluſch, 3 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. (Sserbſki a němſki w hromadże.) Wot K. E. Pjekarja. 1. ſeſch. 25 np., druhi ſeſch. 25 np.
Dobroty, dźiwy a ßudy Boże. 50 np.

Th. Grumbt,

w kupnizy, na swonknej lawskej haßy,

zigarrowe woßebite pschedawańuje.

Wulki wubjerk. Wubjerne dobroscże. Najtunische płaczisny.

Wulka

khosejowa składownja

swonkna lawska haßa **Th. Grumbt** w Budyschinje swonkna lawska haßa

porucza

jenoż **najßwěrnischo** pruhowane, **rukowane cžisto**ßłodźaze kajkoscże, **ßyre** a **palene,** po **najtunischich starych** płaczisnach.

Khosej pali ßo: **pónđželu, schtwórtk, pjatk, ßobotu.**

Emma swud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow

se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach a proßy wo dobrocziwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschczu 5 s napschecza hlowneje straże (hawptwachi).

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe / Cordschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen a Dutzend 11 Mark.

Bei grosserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Tuni syrop.

Dobry cžisczeny syrop punt po 16 np.,

najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sasadzenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodźin. Khudym darmo.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacz pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Turkowske a czěske ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Wosjewjenje.

So bych wopaczne měnjenje wotstronił, s tutym k nawjedźenju dawam, so ja ßwoju, hižo 35 lět wobstejazu **destillaziju** dale wjedu a poruczam ja toho dla

dwójne a jednore palenzy,
liqueury, wschelake rumy,
ordinarny a prawdźiwy žitny palenz
atd. atd.

po najtunischich płaczisnach.

Joh. Mießner w Budyschinje

na kotołskej haßy czo. 34.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscži

porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Ssyry khosej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np.,

pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka**

pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Prawdźiwe dr. Uetschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski ßrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, sakach a subybolenju a je jenoż tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Uetschowa pschetlarska a ziwjeńska wódka

je wubjerny ßrědk psche wschě žołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosce. S powuczazym pißmom k nałoženju dóstacz we wschěch haptykach.

Dr. Pattisona

wiczna wota,

najlěpschi hojazy ßrědk psche

wicz a rheumatismuß

wschěch druzinow, jako: wobliczo-, bróst-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, ruczinu a nohazu wicz, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosc. (H. 6300)

W pakczikach po 1 mk. a w połojczných po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Lincke pschi wulkej zyrkwi 5.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy běđnych s tutym wospjet na horejschi kosmetik kedźbnych czinimy, jako wo prawdże na najlěpschi, **je-li niz jenicžki w skutku sprawny ßrědk** psche wupadowanje włoßow, kaž tež so by człowjek shubjene włoßy saßo dóstał, a je wón **woßebje tež sa žónske,** kotrymž włoßy husto wot pscheměrneho nałożowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdźiwu jenoż knjes **Ernst Mittasch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pschedań.

Wot najwjetscheje ważnoscze sa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama** wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Dóstacz w flakonach po 1 mk. w měschczańskej haptyzy knjesa **Max Schünemanna** w Budyschinje. — Njech ßebi pak kóždy wěscze **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Wucžahi s listow: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Proschu wo najrucžische pschipóßłanje Waschcheje **prawdźiweje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki,** dokelž ßo mi ta jako **woßebje dobra** wot snateho, kiž je ju s wuspěchom nałožal, pscheporuczi. Hohenlimburg, febr. 82. Julija Haschkowa, wwa. Dale: Waschа **wubjerna woczowa wodźiczka** mi jara derje tyje, czehož dla chzedża někotři snaczi tež tajke hojenje do skutka stajicz. Hohenlimburg, měrza 82. Julija Haschkowa, wwa.

Direktne

póstske parokłódźistwo

Hamburg-Amerika

Do New-Yorka kóždu ßrjedu a njedźelu

s němskimi parokłódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert Meisel w **Budyschinje.**

Kajuta **M. 300.** Strjedźanokrtyw **M. 80.** Dźěći mjenjsche 12 l. za połojnu, mjenjsche 1 lěta **9 M.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 26. haprleje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Draždžan pišaja, so chze ßo Jeho Majestosć kral Albert něhdże 19. meje do Emsa podacź, so by tamnische kupjele někotry cźaß wužił. — Kralowa Karola je hižo psches tydźeń tak khorowata, so je wschón tutón cźaß w ložu wostacź dyrbjała. Khorowatosć je pjecźa psches sasymnjenje nastała, tola je ßo symiza w poßlenich dnjach pomjeńschika, ale kaschel ßo hischcźe shubicź nochze. — W Großenhajnje 18. haprleje kralowski sakski prěni regiment husarow No. 18 stoapjecźdźeßatletny jubilej swojeho wobstacźa ßwjecźesche. Wón je w lěcźe 1734 pod khurwjerchom Augustom III. sałoženy, je potom w běhu cźaßa wschelake pomjenowanja a uniformy měł a je ßo hacź dotal we wschelakich wójnach na 80 bitwach a bitwicźkach wobdźělił. K jubileju běsche ßo město s khorhowjemi wupyschiło a běchu tam tež wschelazy wyßozy offizěrojo pschischli, kral Albert běsche pak regimentej ßwój wobraß pósłał. Pschi dźiwadelnym pschedstawjenju wschelazy husarojo w starodawnych a nowschich uniformach wustupichu, s cźehoż bě widźecź, kajke uniformy je regiment sa 150 lět měł. Město regimentej rjany ßleborny picźny róh jako cźestny dar pschepoda. — K cźesćźi narodneho dnja krala Alberta, a to sańdźenu ßrjedu, ßo w Draždźanach mjes druhim tež pyschna wojerska parada wotdźerża. Wysche wójska, w Draždźanach stejazeho, ßo tež prěni jegerski bataillon, kiž w jenym druhim měsćze steji, wobdźěli. S zyła běsche na tutej paradze 236 wyschkow, 582 podwyschkow, 347 hudźbnikow, 4146 muži, 860 koni, 32 kanonow a 16 wosow. Po paradze ßo wyschzy wokoło krala sestupachu, kiž jim rjeknu, so je jemu stajnje na narodnym dnju najwjetscha radosć, hdyž móże wójsko, w Draždźanach a wokolnosćźi stejaze, widźecź, woßebje hdyž ßo tak wubjernje dźerži, kaž je to runje pokasało. A so je 1. jegerski bataillon pschi jara hubjenym wjedrje do Draždźan k paradze marschirowacź dyrbjał, to jemu, kaž ßu wschitzy widźeli, niczo wadźiło njeje, pschetoż na paradze je ßo bataillon zyle cźiły a czerstwy pokasał. — Po paradze kralej zusy pósłanzy, sakszy ministrjo, generalojo, duchowni a drusy woßebni knježa sboże pschejachu. Kralowa Karola bě tež pschischła, hacź runje bě hischcźe jara ßłaba.

— S Barlina pišaja, so je khěžor nětko zyle strowy a toho dla bjes sadźěwka s hrodu wukhadźa a wujěsdźa. Wóndano je tež saßo dźiwadło wopytacź móhł. — Khěžorka pak je hischcźe khorowata, tak so dyrbi w ložu ležecź, tola jeje khorosć na žane waschnje straschna njeje. — Saksko-altenburgski prynz Moritz bě 19. haprleje do Barlina pschijěł, so by ßwoju prynzeßynu-dźówku, njewjestu ruskeho prynza Konstantina, khěžorej pschedstajił. Nasajtra ßo wón s njej dale na pucź do Petersburga poda, hdźež ßo jeje wěrowanje a kwaß bórsy smě je. — Wjerch Bismark sastojnstwa, kotrež w pruskim ministerstwje ma, pschezo hischcźe wotbył njeje, so by jako kanzleŕ němskeho khěžora cźim bóle dźěłacź móhł. — Chełmski biskop mějesche 20. haprleje ßwój 90. narodny dźeń. Wón bu 1830 sa měschnika wußwjecźeny a 1857 jako biskop postajeny. — Pósnański arzybiskop, kotryž je wot pruskeho knježerstwa, tak rjez, se ßwojeho sastojnstwa wupokasany, je pjecźa bamžej wosjewił, so je swólniwy ßo ßwojeho dostojnstwa wotrjez. Bamž pak, kaž někotre nowiny wudawaja, tajke wotrjeknjenje prjedy pschiswolicź nochze, doniž budźe wěste, schtó budźe sa noweho pósnańskeho arzybiskopa postajeny. — Kralowska kommißija, kiž běsche najprjedy toho měnjenja, so ma ßo realny gymnasij w Shorjelzu zyle wot tamnischeho kacźanskeho gymnasija dźělicź, je nětk wobsankła, so ma ßo wón s poßleńschim cźim twjerdscho sjenocźicź, dokelž njeby hewak ßam sa ßo wobstacź móhł. — Se wschelkich stron pische ßo, so ßo sa pschekupstwo a wikowanje mjes němskim a ruskim khěžorstwom ważne połoženja stanu a so je k tomu woßebje ruske knježerstwo jara swólniwe.

Awstrija. Awstriski krónprynz Rudolf je se ßwojej knjenju mandźelskej sańdźeny tydźeń wotmyßlene pucźowanje nastupił a tež s njej bórsy do Konstantinopla, hlowneho města turkowskeho sultana, dojěł. Tam je jeju sultan jara pschecźelniwje witał a jimaj jedyn na najrjeńscho wupyscheny hród sa wobydlenje pschipokasał. Tež turkowszy a zusy woßebni knježa krónprynza a krónprynzeßynu postrowichu, schtož ßo tež wot Awstrijakow, w Konstantinoplu bydlazych, na woßebne waschnje sta. Bliżsche dny staj wyßokaj hosćźej skoro wschědnje pola sultana k wobjedej bykoj a ßebi hewak w měsćze, kaž tež w sultanowych pschebytkach wscho wobhładałoj. Krónprynzeßyna je tež w sultanowym haremje pobyła a tam jeho žony, kotrychž ma wón nimale dwě scźi, wopytała a s nimi porěcźała. Hewak staj ßo wobaj psches tamnischu mórsku wuscźinu, Europu wot Asije dźělazu, pschewjesćź dakoj a tam město Skutari wobhładowałoj. Pschi rosžohnowanju je jimaj sultan jara rjane a drohe dary darił. S Konstantinopla chzyschtaj wonaj 23. haprleje dale do města Brußy wotjěcź, a běsche sultan toho dla tamnischu dróhu prjedy wuporjedźicź dał.

— W Krakowje chzyschze 22. haprleje 17lětny dźěłacźeŕ Melankiewicź petardu do polizajskeho doma s haßy s wóknom nuts cźißnucź. Petarda pak do murje praßnu a na haßu roslecźa, tak so cźißnjerja jara wobschkodźi. Wón bu sajaty a s nim tójschto anarchistow-sběžkarjow. W polizajskim domje ßo psches rosbuchnjenje petardy na 80 wóknow rosrasy.

Franzowska. Sedan, w kotrehoż wokolnosćźi buchu Franzowsojo w poßlenjej wójnje sbicźi, běsche hewak twjerdźisna; posdźischo je pak ßo wobsankło, so wona wjazy bycź njeßmě, a w sańdźenych dnjach ßu jeje poßleńsche wobtwjerdźenja spowaleli a roswosyli. — S Tokina tamnischi franzowszy generalojo pišaja, so je tam, kaž hewak kóžde lěto, nětko horzy a pschi tym wulzy deschcźowy cźaß sastupił, kiž kóžde wójnske skutkowanje sadźěwa. Pucźe ßu, je-li niz wschudźe powodźene, dha tola tak rosžidnjene, so wójsko po nich marschirowacź njemóże a kanonam je s zyła njemóżne, po nich jěsdźicź.

Jendźelska. Wulka rědkosć je ßo stała, mjenujzy w Jendźelskej ßu hakle po dołhich lětach saßo semjerźenje měli. Wutupjenje drje ßo psches to žane stako njeje, tola ßu někotre města na twarjenjach wjele schkodowałe a dweju cźłowjekow ßu scźěny domow pschi saßypnjenju sarasyłe. — Powjesćźe, s Afriki pschischedsche, njejßu ßo hischcźe polěpschiłe. Jendźelski general Gordon, w Khartumje pschebywazy, je hischcźe we wulkim strasche, dokelž je se wschěch stron wot njepschecźelw wobdaty a pomoz ßo jemu se žaneho boka bliżicź njemóże; pschetoż jendźelske wójsko je tam wschudźe pschemałe. — W Egiptowskej je tež wscho w najwjetschim njeporjadku. Jendźelske ministerstwo je toho dla na europiske wulkomóznarstwa namjet stajiło, so bychu mužow pósłałe, kotsiž bychu wuradźowacź pomhali, kak maja ßo egiptowske należnosćźe porjedźicź. Ale wulkomóznarstwa k tomu wjele dobreje wole nimaja, prajizy, so ma jendźelske ministerstwo tajki njeporjadk ßamo wotstronicź, dokelž dźě je jón ßamo sałoziło.

Rußowska. Saksko-altenburgski prynz Moritz je 22. haprleje se ßwojej prynzeßynu-dźówku Hilźbjetu do Petersburga pschijěł, hdźež jeju khěžor a khěžorka, prynzozo a prynzeßyny hižo na dwórnischcźu najwutrobnischo witachu. Najlubosnischo sta ßo pak to wot prynza Konstantina, jako nawoženje prynzeßyny Hilźbjety. Potom ßo wschitzy do wosow seßydachu a do khěžorskeho hrodu dowjesechu. — Kwaß ßlubjeneju ßo 27. haprleje smě je.

Južne Sskowjanstwo. Se Sserbije pišaja, so budźe krajny ßejm (skupschcźina) tón krócź najskerje w měsćze Nischu wotdźerżany. Hacź dotal mějesche ßo skupschcźina w Běłohrodźe, schtož je ßerbske hlowne město, ma ßo pak pjecźa wot tam pschepołożicź, dokelž tam njeby doscź měrne a cźicho było.

Sserbſka rěcž.

Maczerna rěcž narodna,
Kak mi klinczisch radoſtna,
Njech twój wotſynk, kiž mi poda
Sſtódke ſłowo najprěnſche
A mi rěczecz mozy doda,
We mni klinczi na wěczne.

Schpatne myſłe dóſtawam,
Hdyž ja w zuſbje pſchebywam:
Zuſa rěcž na zuſe wodźi,
So ſo molicz poczinam,
Jaſnoſczi wſchak wona ſchkodźi —,
Sserbſkoh' ſtrowja njenamkam.

Sserbſka rěcž, o ſpodźiwna,
S wopſchijeczom jaſnniſcha,
S luboſczu ſej waźu tebje;
Ty ſy pokna bohaſtwa,
Kotrež czerpam ja ſa ſebje
S naſchich wótzow pokłada.

Klinczž, klinczž dale luboſna
Wótzow rěcž do pſchichoda!
Poſběhuj ſo ſ puſczinow
W kraſnym, jaſnym kherluſchu,
Wožiw ſ nowa ſ hrodźiſchczow,
Sahor naſchu wutrobu!

Bóh je pſchi naſ wſchudźomny,
Hdyž też njeje widomny.
Schtóž ſo k njemu modli, wola,
Wuſłyſchenje dóspi ſej,
Nutrne hdyž ſwoje ſłowa
Sjewi w rěczi maczerney.

Guſta Hataſ.

Rosprawa
wo generalnej ſhromadźiſnje Maćicy Serbskeje 16. hapr. 1884.

(Skónczenje.)

Po hłownej rosprawje woſjewi k. pſchekupz Mjerwa, ſo je Maćica w minjenym lěcze 2791 hr. 10 np. dokhodow a 2724 hr. 87 np. wudawkow měła. S woſtawazym ſbytkom je w pokładnizy 2173 hr. 23 np. ſamóżenja. Darow ſa twarjenje maczicznehо domu je ſo w běhu lěta 760 hr. 57 np. nawdało. — Na to ſłědowaſche rosprawa k. wyſchſcheho ſeminarſkeho wuczerja Fiedlerja wo knihowni, kotraž bě ſo wo 96 czißkow rosmnożiła, a to 45 wot jenotliwych daricerjow a 51 wot wſchelakich wuczenych towarſtwow, kotrež ſwoje wudate ſpißy ſa naſche ſerbſke wumenjeja. Dale podawaſche k. zyrkwinſki wuczer Kapler rosprawu wo maczicznym knihiſkładze. Protyka bě ſo w 5000 exemplarach dorospſchedała; ſ druhich knihow wěſo najwjazy ſchulſkich knihow ſo pſcheda, tola też wjele ſeſchiwkow Časopisa, 10 Słownikow atd., ſ zyła 1584 exemplarow. Dokelž runje czeſtny ſobuſtaw a ſobuſakožer Maćicy Serbskeje, k. Smoler senior, do ſhromadźiſny ſaſtupi, kotryž na tſi ſańdźene hłowne ſhromadźiſny njebě pſchińcz móhł, wunjeße ſo jemu po namjecze pſchedßydy jako dotholetnemu pſchedßydźe a Neſtorej ſerbſkich ſpißowarjow mózna powitaza ſława, na kotruž k. Smoler dźakownje wotmolwi a potom pſchi dalſchim wuradźowanju ſo wobdźeli. Na to czitaſche k. referendar Mütterlein jako ſarjadowař maczicznehо doma wobſchěrnu pſchehladnu rosprawu. W tym naſtupanju bě 2169 hr. 5 np. dokhodow a 2006 hr. 15 np. wudawkow. Sbytk budźiſche wjetſchi był, hdy by ſo loni wſchelake twaricz a porjedźicz njetrjebało. Nětko dóſta k. farař Jmiſch ſłowo a roskładze, ſ kajkich pſchiczinow je trěbne, ſo ſo po wotmyßlenju pſchedßydſtwa a wubjerka twarjenje noweho maczicznehо domu pſchihotuje. Też rospraji, ſchto ſtaj pſchedßydſtwo a wubjerk ſa to czinikoj, a pſchedpokoži ſapiß dobrowólnych darow, ſ kotrymž ßu ſo ſobuſtawy pſchedßydſtwa a wubjerka ſe ßlubjenjom ſwjaſake na ſapłaczenje wěſteje ſummy w ratach na pſchichodne pjecz lět. Pſchi tym proſchęſche pſchitomnych, ſo bychu też woni k tajkemu dobrowólnemu ßlubjenju darow ſo pißnje ſwjaſali, jako budźa też njepſchitomne ſobuſtawy k podobnemu ſ liſtom pſcheproſcheni. Kaž ſo poſdźiſcho wupokaſa a woſjewi, wunjeße to, ſchtož běchu ſobuſtawy pſchedßydſtwa, wubjerka a druſy ſ podpißmom ßlubili, hižo 1838 hriwnow. To je dobry ſapoczatk a dawa nadźiju, ſo niz jenož ſobuſtawy Maćicy, ale ſo kóždy Sserb, njech je ſamóżity abo khudy, kóždy po ſwojej możnoſczi ſa tutón widomny zentrum naſchich ſerbſkich prózowanjow wo ſboże a czeſcz ſerbſkeho luda najprjedy pjenjeżny wopor wopruje! Wo tej naležnoſczi budźa Serbske Nowiny hiſchcze wjele pißacz a też wſchitke pjenjeżne dary ſa Maćicu a jejny dom kwitowacz. Po ſkónczenju debattow wo domje běſche hiſchcze jena rosprawa, mjenujzy wo delnjołużiſkim wotrjedże. Pißmawjedżer k. kantor Jórdan ſ Popojz rospraji, ſo ma wotrjad 361 hriwnow w pokładnizy, ſo pak dyrbi hiſchcze wjele nahromadźicz na wudacze nowych ſpěwarſkich ſa ſerbſke woßady, a ſo je 1655 exemplarow wſchelakich knihow mjes ludom rosſchěrik. Nětko ſta ßo pſchiwſacze nowych ſobuſtawow. Běchu czi: k. kubler Mikkawſch Jeſchka ſ Kopſchina, k. wuczer Rěſak ſe Sderja, k. kandidat wuczerſtwa Schewczik ſ Baczonja, k. kand. wuczerſtwa Knjes ſ Budyſchina, k. ſtudent theol. Waklař ſ Lipſka, k. ſtud. theol. Gólcz ſ Rakez, k. pſchekupz Jurij Valtin ſ Wojerez. Po dnjowſkim porjedże ſłědowachu nětko hiſchcze namjety. Mjes tymi ſo pſchiwſa, ſo ma ſo 50 hr. na wjaſanje darjenych a druhich knihow nałożicz, ſo dyrbi woßebity poßelnik maczicżne knihi na pſchedań rosnoſchowacz, ſo dyrbja ßo naſchi burja a druſy ſamóżniſchi Sserbja k ſaſtupej do Maćicy a k dawanju darow ſa maczicżny dom napominacz, niz jenož ſtudowani abo ſtudowazy Sserbja, ſo maja ßo nětkotre knižki Maćicy ſa lud ſ nowa czíſchczecz atd. atd. Też poruczuje ßo pſchi pſchileżnoſczi Časopis a nowy, wot k. Pjecha do němſkeho pſchełożeny a rosmnożeny ſpiß: „Das ſerbiſch-wendiſche Schriftthum in der Ober- und Niederlauſitz.“ Dale poruczuje ßo „Sſadowa ſahroda“ wot A. Krala a Glogerowy ſpiß wo „pſchecżelach ratarſtwa“ ßerbſkim ßobuſtawam ratarſkich towarſtwow. Shromadźiſna wobſanknu ßo po tſihoh ſinſkim wuradźowanju kaž hižo wot lěta 1847 ſ hymnu: Hišće Serbstwo njezhubjene. *M. H.*

Wo ßerbſkim maczicznym domje.

Najważniſche ſa ſdżerżenje Sserbowſtwa je widomna ßerbſka ßrjedźiſna. Kaž ßkónzo ßwoje pruhi rospſcheſczera a ſ nimi wſchitko ſpowohrjewa a k płódnoſczi ſbudźuje, tak dyrbi tuta ßrjedźiſna naß Sserbow ſahorjecz a k dźeławoſczi w narodnej myßli ſbudźowacz. Tutu ßrjedźiſnu mamy: to je Maćica Serbska. Wona je hižo wſchelake kraßne płody napłodźiła; pſchetož njeſtara ßo Maćica jako tajka ſa ſdźełanych Sserbow pſches czaßopiß, ſa lud pſches ludowe ſpißy, ſa duchownu nuſu pſches Towarſtwo Pomozy, ſa ſabawu pſches Bjeßadu? Mjenujzy hdy by Maćica njebyła, njebyſchtej też tutej dwě towarſtwje byłej. Jene jej hiſchcze pobrachuje: to je měſtno, w kotrymž móhli ßo Sserbja ſhromadżecz. Haj, tajke měſto hiſchcze pobrachuje, hdżej móhke ßo hłowne ſhromadźiſny Maćicy a druhich ßerbſkich ſjenoczeńſtwow wotdżerżecz, hdżej móhłej ßerbſka knihownja a ßerbſki muſej ßwój pſchebytk měcz, hdżej móhli ßo Sserbja w narodnej myßli poßylnjecz, w narodnym ſpěwje a dźiwadle doſpołnje ſabawjecz. Prěnja krocżel k tutomu wotpohładanju je ßo hižo ſtała. Maćica je ßebi w lěcze 1873 leżomnoſcz kupiła, kotraż je w ßrjedźiſnje měſta ßameho a toho dla jara kmana a pſchihódna. To pak jej wadźi, ſo twarjenja, kiž na njej ſteja, naſche wotpohłady dopjelnicz njemóża, dokelž ßu pſchemałe. Maćica dyrbi po tajkim na to dźełacz, ſo by móhła — czim prjedy, czim lěpje — nowe pſchiſprawne a naſcheho luda hódniſche twarjenja natwaricz. Ale k tutomu ſkutkej ßu pjenjeſy, haj mnohe pjenjeſy nuſne, hdyž dyrbja nowe twarjenja naſchim wotpohładam doſcz czinicz. Tola ſ pomozu pożczenych pjenjes ſeſtajane twarjenja jenož wěricżelam wużitk pſchinjeßu. Toho dla dyrbimy tajke twarjenja tak tunjo kaž mózno a bjes wjele noweho dołha natwaricz móz. Nětko je Maćica w poßleńſchich lětach nješchto pjenjes nahromadźiła, ale jich ſ dobom doſcz njeje, dokelž je k tajkej twarbje najprjódzy 50,000 hriwnow trjeba. To drje je khětro wulka ſumma a tola niz tak wulka, ſo ßo njeby nahromadźicz hodźiła, hdyž ßo mjes Sserbami ßamymi doßahaza woporniwoſcz namaka. A ſo ßo ta namaka, wo tym ßmy pſcheßwědczeni.

Toho dla wobroczamy ßo ſ poknej dowěru na naſch ßerbſki lud ſ tej wutrobnej próſtwu, ſo by wón tutón ſkutk, kiž ma zyłemu Sserbſtwu wużitny bycz, dobroczińwje podpjerał. My njeżadamy wot naſchich Sserbow jenak wulke woporу — kóżdy njech da po ßwojim ſamóżenju abo po ßwojej khudobje. My ßmy ſa nowopjenjeżki khudeho runje tak dźakowni, jako ſa ſłoty ſamóżiteho. Duż wopruj kóżdy Sserb po ßwojich wobſtejnoſczach ſcherpatku na woktař ßerbſkeje narodnoſcze. Wona je nam wot Boha data a po tajkim też wěſcze hódna, ſo ſa tajki Boži dar też nješchto darimy.

So pak by kóżdy hjes ſkomby ßwój wopor pſchinjeſcz móhł, dha ßo wěſcze ſtanje, ſo na wßach a po měſtach tón abo druhi tu wěz do ruki woſmje a mjes ßwojimi ßużodami pjenjeſy hromadźi a je potom ſ czaßami pola maczicżneho pokładnika woteda. A wo kóżdym daru budże ßo w wjazorych ßerbſkich czaßopißach, pſchede wſchěm pak w Serbskich Nowinach kwitowacz, tak ſo budże kóżdy, kiž je żadyn dar dał, też ſjawnje ſ dżakom pomjenowany. Duż Sserbja! podpjerajcze wotpohładanje Maćicy Serbskeje a pokażcze, ſo hiſchcze ßerbſka narodna myßl mjes Wami knježi. A ſo to njeby nikomu cżeżko panuło, dha móże kóżdy ßwój dar na jedyn krócz abo w běhu pjeczich lět daricz.

Schtož pak tych naſtupa, kiž bychu mjes ßwojimi ſnatymi dary ſa maczicżny dom hromadźicz chzyli, dha proßymy jich, ſo bychu nam tule ßwoju dobru wolu ertnje abo liſtnje k wjedżenju dali. My bychmy jim potom wſchě, k tomu nuſne papjery ſkerje a lěpje pſchepodali a jich mjena w nowinach woſjewili.

Sarjadniſtwo maczicżneho domu.

Sapiß dobrowólnych pschinoschkow,

darjenych k natwarjenju

ßerbskeho macźičneho doma w Budyschinje.

A. Sslubjenych.

I. Pschedßydstwo M. S.

	1884.	1885.	1886.	1887.	1888.	Summa:
Hórnik, farař	50	50	50	50	50	250 M
Dr. Kalich, farař	10	10	10	10	10	50 =
Nowak, kaplan	9	9	9	9	9	45 =
Fiedler, seminarski wyschschi wučeŕ	6	6	6	6	6	30 =
Kapler, kantor	6	6	6	6	6	30 =
Mjerwa, pschekupz	20	20	20	20	20	100 =
wschě w Budyschinje						505 M

II. Wubjerk M. S.

Jmisch, farař w Hodźiju	12	12	12	12	12	60 M
Jencž, farař w Palowje	20	20	20	20	20	100 =
Skala, kaplan w Budyschinje	10	10	10	10	10	50 =
Mütterlein, referendar w Budyschinje	3	6	6	10	10	35 =
						245 M

III. Ssobustawy.

Smoleŕ, redaktor	10	10	10	10	10	50 M
Dr. Krügar, aßeßor	10	10	10	10	10	50 =
Hanowski, rentier	10	10	10	10	10	50 =
Mrósak, farař w Hrodźischću	20	20	20	20	20	100 =
Běrnik, farař w Klukschu	15	15	15	15	15	75 =
Dr. Muka, gymn. w. wučeŕ w Kamjenizy	30	30	30	30	30	150 =
Duczman, farař w Radworju	18	18	18	18	18	90 =
Luschczanski, praeses w Prasy	10	10	10	10	10	50 =
Kubiza, farař w Bukezach	10	10	10	10	10	50 =
Handrik, farař w Maleschezach	10	10	10	10	10	50 =
Garbař, farař w Kotezach	6	6	6	6	6	30 =
Bartko, wučeŕ w Noßaczizach	1	1	1	1	1	5 =
Libsch, kaplan w Ralbizach	3	4	4	4	4	19 =
Domaschka, wučeŕ w Bolborzach	1	1	1	1	1	5 =
Rěsak, wučeŕ w Sderju	1	2	2	2	2	9 =
Jencž, wučeŕ w Draždźanach	1	1	1	1	1	5 =
Bórsch, wučeŕ w Koblizach	1	1	1	1	1	5 =
Rjelka, wučeŕ w Rakezach	2	2	2	2	2	10 =
Schołta, wučeŕ w Radworju	1	1	1	1	1	5 =
Kral, wučeŕ w Radworju	1	1	1	1	1	5 =
Kerk, wučeŕ w Bukezach	2	2	2	2	2	10 =
Ssmoła, wučeŕ w Maleschezach	2	2	2	2	2	10 =
Kral, referendar w Dippoldiswaldže	3	3	3	3	3	15 =
Kozor, kantor w Ketlizach	3	3	3	3	3	15 =
Jórdan, kantor w Popojzach	5	5	5	5	5	25 =
Wjazka, farař w Hornim Wujeschże	6	9	9	9	9	42 =
Baltin, pschekupz w Wojerezach	2	2	2	2	2	10 =
Waltař, stud. duch. w Lipsku	2	2	3	3	3	13 =
Handrik, stud. duch. w Lipsku	—	—	—	3	4	7 =
E. Glien, pschekupz w Budyschinje	2	2	2	2	2	10 =
Jeschka, kubleŕ w Kopschinje	3	3	3	3	3	15 =
Domaschka, farař w Noßaczizach	10	10	10	10	10	50 =

IV. Druhy a druhe.

Knjeni E. Smolerjowa w Budyschinje	10	10	10	10	10	50 M
						Wscho do hromady: 1838 M

B. Saplaczichu:

Hórnik, farař	na lěto 1884 — 50 M
Jmisch, farař	= = = 12 =
Mjerwa, pschekupz	= = = 20 =
Knjeni Smolerjowa	= = = 10 =
Mrósak, farař w Hrodźischću	= = = 20 =
Bartko, wučeŕ w Noßaczizach	= = = 1 =
Baltin, pschekupz w Wojerezach	wot 1884 do 1888 — 10 =
	Wscho do hromady: 123 M

Tobiaß abo Boża pomoz w wulkej nuzy.

Powjedanczko, napißane wot E. Helaßa.

W měsczе Rabowje bydlesche psched dwěmaj stomaj lět muž, ſ mjenom Tobiaß. Wón bě stary, ßydomdźeßaczlětny schědźiwz a mějesche schěsćz dźěczi, mjenujzy schtyrjoch ßynow a dwě dźowzy. Zona běsche jemu psched někotrymi lětami wumrjeła, tak ſr jemu nětko jeho dźowzy hospodarstwo wjedźeschtej, ßynojo pak běchu woženjeni. Tobiaßowe hospodarstwo njebě wschak wulke, dokelž běsche wón ßmjercz khudy. Duž dyrbjesche ßo ſ nuzu a horjom bědźicz a njemějesche nad niczim druhim žaneho wjeßela, khiba nad tym, so ßo jeho dźěczi ßwěru po Božich kasnjach sadźerżachu. Jeho najwoßebnische wokschewjenje běsche to, hdyž mózesche do pěkneho hajka, něhdze schtwórcz hodźiny wot města sdaleneho, hicz a tam w dobrym měrje ßwoju wutrobu ſ dobrymi myßlemi poßylnicz, ßebje ßameho pak w dalschej dowěrje do Bożeje mikosczе wobtwjerdźicz. Tón hajk hordźesche ßo ſ rjanymi a ſ dźěla też wulkimi schtomami; po nim wjedźechu pěkne khody a schczežki, tu a tam pak stejachu starodawne pomniki. Duž tam ludźo ſ města radlubje khodźachu a hdyž zusnizy do města pschińdźechu, czi jón też ſ wjetscha wschitzy wopytachu.

Junu Tobiaß też do toho hajka dóńdźe, jako bě jemu wutroba se srudobu wobczežena; pschetoż saßkužba běsche hischczе mjeńscha, dyžli prjedy, a njechasche jemu nihdze doßahacz. Po tajkim wón tam k stolětnemu, k njebju ßo posběhujzemu dubej stupi, so by Bohu lubemu Knjesej ßwoje horjo wuskorżił. Běsche to jedyn dźeń rano do skhadżenja ßklonza. Wón poklaknu ßo pschi tym dubje a ßo tam něhdze tak modlesche: „Mój Bożo, Ty ßy mój wótz, budź też mój radźiczel! Hlaj, ja ßym Twoje stworjenje, Twoje dźěczo! czeho dla dyrbjak w khudobje kónz wsacź? Wußkyſch mje, mój Wótcze a mój Bożo! pschetoż Ty ßy prajił: Wokaj ßo ke mni w czaßu teje nuzy, dha chzu ja cze wumóz a ty dyrbisch mje khwalicz. Ach, dha wumóż mje, miły Knjeże, prjedy dyžli moja semska hěta panje, kotruż ja tudy hižo psches ßydomdźeßat lět noschu, so bych ja hischczе tu na semi Tebi ßo dźakowacz a junu tam horka ſ jandźelemi khwalbu spěwacz móhł. Tola pak Wótcze, jenoż Twoja wola ßo stań. Hamjeń."

Běsche runje ßklónzo sesskhadźało, jako bě ßo Tobiaß pschestak modlicz. Wón ßynu ßo pschi tym dubje a spěwasche hischczе tón khěrlusch: Ssmilna wótzna wutroba, hladaj na te tyschnoscza, kiž ja khude dźěczo tu, wulzy we mni saczuju. (Czitaj khěrlusch 587.)

Lědom bě tón khěrlusch dospěwał, dha zusy woßebny knjes k njemu pschistupi. Wón k Tobiaßej rjeknu: „Wbohi khudy, ale sprawny czlowjecze, pomyßl ßebi, so ßym Twój kschescźijanski bratr. O njedwěluj, ale měj dowěrjenje k Bohu! Nětko, haj nětko hnydom masch Bożu pomoz wohladacz a to pschese mnje zusbnika. Bóh je mje w prawym czaßu póßłał, so bych Czi w Twojej nuzy pomhał. Ja ßym Twoju modlitwu po Bożej woli ßkyschał, a dokelž wysche toho widźu, so ßy sprawny a wěrny kschescźijan, dha budź też wěsty, so Tebi na měsczе popomham." A wón wucżeże wulku móscheń, poda ju staremu Tobiaßej a dźesche: „Jowle wsmi tule móscheń ſ pjenjesami w njej, a pomyßl ßebi, so je Bóh tak chzył!"

Tomu staremu nanej rynki ßylsow dźaka a radosczе po sakdatymaj lizomaj dele běžachu. Wón tomu mikemu daricżelej, kiž bě ßwěrny khodźeŕ sa Khrystußom, jeho ruzy koschesche a ſ płaczitym khloßom prajesche: „Moje ßylsy ßu něme póßli, kiž Wasche dla wo njebjeske wrota kłapaja. A ja wěrju, so ßu jandźeljo hotowi, je Wam wotewricz. O, Wy mój mikosczіwy dobrocżerjo, ja widźu też w Waschimaj wocżomaj ßylsy błyskotacz. Ach, to ßu kczenja ſ Edena, haj paradisyske róże, kiž mi płaczitemu sbóżne saczucza jandźelow podawaja a ßo sa mnje jako njebjeske wěnzy wija."

Tón dobrocżiwy knjes běsche ßo pschi dźakownej rěczi Tobiaßa k njemu pod tón stolětny dub ßynuł a wucżeże se sawalki guitarru, saspěwa khěrlusch a jón ſ guitarru pschewodźesche, schtoż wo prawdze klinczesche, jako bychu njebjeske hłoßy byke. A jako wón tak spěwasche, hlaj, dha bliżesche ßo ßkużobnik, woßebnje swoblekany, a wjedźische dweju konjow. Tón zusbnik staże a temu schědźiwzej na hnujaze waschnje Bożemje praji. „Nětko, mój luby nano, dha pschewodź Tebje Bóh wjeßołeho a spokojneho k tym lubym Twojim; nałoż to mało samóżenje derje a daj ßebi w ßwojich poßlenich lětach żiwjenja wot dźěczi derje hołdowacz. Daj ßwojim dźěczom nětko jenoż tejko, so bychu w ßwojim hospodarstwje ſ czesczu żiwe bycz móhłe; dżerż na to, so bychu Cze ßwěru wothladali, pschetoż luboscz je sakonja dopjelnjenje. Tak wucżi naß ßwjaty japoschtoł Pawoł w liscze k Rómskim w 13. stawje a 10. schtuczży." — Hischczе junu Tobiaßej ruku tłóczesche, potom ßo wón a ßkużobnik kóżdy na ßwojeho konja ßynuschtaj a wujěchaschtaj. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na tudomnym gymnasiju je po jutrach 55 nowych schulerjow sastupiło, tak so je jich nětko 280. Jako nowy wyschschi wučeŕ bu k. P. Hercher sapokasany. — Tudomny schewski mischtr Engelmann wóndano ßwój 50lětny měschczanski jubilej ßwjeczesche, czehoż dla jeho pschedßydźi rady a měschczanskeho sastupjerstwa postrowichu a jemu czestny diplom a dar pschepodachu. — Kralowy narodny dźeń ßo 23. haprleje w Budyschinje ſ tym ßwjeczesche, so běchu domy ſ khorhowjemi pěknje wudebjene a so ßo we wschěch schulach ßwjedźeń psches aktußy se spěwami, rěczemi, ſ hudźbu atd. wotdźerża. Wjeczor prjedy piskasche wojerska hudźba na khownym torhoschczu a nasajtra rano wona po měsczе reveillu wotdźerża. — Kath. Posoł pische, so je knjes Jurij Luschczanski, präses ßerbskeho seminara w Prasy, wot kardinala-wjercha Schwarzenberga w Prasy sa arzybiskopskeho notara pomjenowany. — Ssyn knjesa Dörny, prokurista w Monsez czischczerni, je ßwoju wucżbu na

tudomnym gymnasiju tak khwalobnje dokonjak, so je dwě cžestnej mycże dóstał a hewak wot kralowskeho ministerstwa to žlubjenje, so sa žwój studentski cžaž létnje 600 mk. stipendije dóstanje. Wón chze w Lipsku na duchownstwo studowacź. — Tudomna tšeleŕnja žo nětko ponowja. Wona žo pěknischo wutwari a też wjetschu salu dóstanje.

S Budyschina. S Altenburga dóstachmy srudźazu powjescź, so je tam 20. t. m. wjeczor 1/2 12 hodź. nahle a njenadźizy na pschisajecże semrjek knjes pensionirowany póstki direktaŕ Jurij Mikławsch Wawrik-Jěsorka, najprjedy sekretaŕ w Kamjenizy a potom wjele lět direktaŕ w Krimiczawje a Altenburgu. Wón bě rodźeny s Jawory a je bratr k. tachantskeho wyschscheho hajnika w Scherachowje. Jeho mjeno wostanje w Sserbach w dobrym cžestnym wopomnjeczu, dokelž bě njebohi knjes dobry a žwěrny žerbski wótczinz. Wschitko, schtož žo w Sserbach sa Sserbstwo noweho sta, wón se skutkom rad podpjerasche. Tak běsche wot 1848 hižo porjadny žobustaw Macicy Serbskeje a abonnent nimale wschěch žerbskich cžažopišow, podpjerasche wudacże Sejlerjowych shromadźenych spišow a twarjenje baczońskeje zyrkwje, bě žobustaw Towaŕstwa Pomozy sa studowazych Sserbow se sakładnym darom sto hriwnow atd. Bóh daj jemu wěcžny wotpocžink a płacź jemu nadobnje sa jeho wótczinske skutki! *M. H.*

S Hodźija. Schtwórtk tydźenja bě sa nasch Hodźij dźeń wurjadneho wjeżela. Pschipokdnju toho dnja dóstachmy tu wjeżeku powjescź, so Jeho Kralowska Wyžokosćz prynz Friedrich (Bjedrich) August, kiž běsche žrjedu w Njeżwacžidle pobył a na to w Budyschinje pschenozował, popokdnju k nam pschijěcha. Tuta powjescź wulke wjeżele sbudźi. Mějachmy tola Jeho Kralowsku Wyžokosćz na jeho prěnim pucźowanju runje pola naž w Sserbach powitacź a jemu njekhabłazu luboscź a žwěrnosćz Sserbow k kralowskemu domej wobžwědczicź. Dokelž pak hakle tak posdże wo wopytu shonichmy, njehodźachu žo wjazy wjetsche pschihoty, kiž budźichmy tak radźi cźinili, do skutka stajicź. Tola běchu wschelake domy s khorhowjemi wupyschene, zyrkej bě se selenymi hałožkami požypana, a na woktarju, kiž mějesche hischcże žwjedźeńske krycże, błyschcźachu žo wschitke nasche rjane žwjate žudobja. Wóhnjowa wobora w nowej rjanej drascże bě žo shromadźiła a pschi sastupje dó wžy sestupała. Tam stupi žo też w postajenym cžažu powitanska deputazija, wobstejaza s kk. fararja Imischa, kapłana Kschižana, kantora Lischki a zyrkwineho a gmejnskeho prjódkstejerja Wobedy, ke kotrejž žo k. hamtski hetman s Boržberg, kiž bě k tomu s města pschijěł, pschisamknu. Też bě žo wjele druhich ludźi sešchło, kiž chzychu, wo jeho pschińdźenju hischcże shonimschi, prynza wot woblicža widźecź. Hdyž jeho s wěże hischcże 1/2 hodźiny sdaleneho wuhladachu, sawonichu se wschěmi swonami. 1/2 6 wón pschijěcha, pschewodźany wot kk. wokrjeżneho hetmana se Salza a Lichtenau, majora s Planitz, oberstlieutenanta s Friesen a adjutanta Götza, a bu wot k. fararja Imischa s hnujazymi žerbskimi a němskimi žłowami postrowjeny, k cžemuž k. Wobeda postrowjenje hodźijskeje gmejny pschisamknu. Na to stupi prynz k naschej, do rjada sestupanej wóhnjowej woborje, pokhodźi ju po zykej froncże a porěcża se wschelakimi na lubosne waschnje. Pschewodźeny wot powitanskeje deputazije žo Jeho Kralowska Wyžokosćz se wschěm pschewodźerstwow pod swonjenjom wschitkich swonow psches pohrjebnischcźo do zyrkwje poda, pschi cžimž žebi s wulkej sajimawosczu žerbske napišma na rowowych kamjenjach a kschižach wobhladowasche, kaž też pomnik padnjenych wojakow, a posasta dlejschi cžaž pschi rowje njebo generala hrabje s Lippe nad Debrikezami. Zyrkej bě kaž pschihotowana sa tajki wyžoki wopyt. Rjane napišma se schmrěkowych hakosow: Bože słowo je prawa wučba atd., loni na wschě łubje shotowane, kiž běchu hischcże kaž nowe, nasch nowy woktaŕ s rjanym snamjenjom a do drjewa wurěsowanymi wobrasami, a prjedy hižom naspomnjene wupyschenje mějesche žwjedźeński napohlad. Na wscho Jeho Kralowska Wyžokosćz s pschecźelnym spodobanjom hladasche. Wožebje žo jemu jara lubjesche nasch kražny woktarjowy wobras a jeho „predella", do dubowcho drjewa wulzy wustojnje wurěsowana se žerbskim napišmom: Stóž moje cźełło jě atd. Po wopuschczenju zyrkwje žo prynz po wžy dele do nascheho spomożeŕskeho doma poda, sastupi dó jstwy, hdźež runje wschitke dźěczi sa blidom žedźo pjerje drějachu, wupraji žwoju spokojnosćz a sańdże na to se wschěm pschewodom na faru, hdźež skicźeny khofej pschecźelniwje pschija. Dlejschi cžaž wón tu pschebywasche. W pschecźelnej rosmołwje a rosrěczowanju se wschěmi napraschawasche žo s wulkej luboscźu sa wschěmi ważnischimi wobstejnosćzemi wožady, duchowneju a pschede wschěm też žerbskeho prědarskeho seminara, kiž žo kóžde lěto tu na farje k tomu wotbywa, so bychu žo žerbšzy studentojo a kandidacźi sa žwoje pschichodne žerbske sastojnstwo w žerbskej rěczi pschihotowali. W 7 hodźinach, hdyž bě wschěm wożebje Boże mje prajił, prynz wotjěcha, pschewodźeny wot k. majora s Planitza, do Palowa, so by tam pola ryczeŕkublerja k. s Ponikau pschenozował, bjes tym so to druhe pschewodźerstwo žo do města wróczi. Tak je Jeho Kralowska Wyžokosćz, prynz Friedrich August, po žwojim wutrobnym žadanju też nasch žwěrny, pobożny žerbski lud a kraj sesnał. My pak pschiwołamy jemu to rjane žłowo, s kotrymž běsche jeho nasch k. farar tu žerbski powital: Bóh dźerž žwoju schkitowazu ruku stajnje wupschěstrjenu nad Wami a nad zykym kralowskim domom!

S Hodźija. Se wschěch stronow nascheje wożady, kaž też s nascheho blišscheho a dalscheho žužodstwa žłyschimy, s kajkej radoscźu žo rjanemu, kražnemu duchownemu spěwanju napschecźiwo hlada, kotrež žo jutschu njedźelu, 27. haprleje, wot popołdnja na pół schtyrjoch žem w naschim hodźijskim Božim domje směje. Wulzyschnje wustojni spěwarjo a spěwarki s Draždźan a hewak też s naschich lubych Sserbow budża tu wożebne hłožy a teksty kaž w němskej tak w žerbskej rěczi spěwacź pod wustojnym nawjedowanjom knjesa Armina s Böhmy s Draždźan a nascheho žławneho spěwneho mischtra knjesa kantora Kozora s Ketliz. Sastupny pjenjes sa žydko w blískosczi woktarja je hriwna, na druhich městnach pak jenož pół hriwny abo pjecźdźežacź pjenjezkow. Wunoschk tutych sastupnych pjenjes je po połojzy sa hodźijski spomożeŕski dom a po druhej połojzy sa towaŕstwo pomozy studowazych Sserbow postajeny. Duž lubi žerbšzy bratsja a lube žerbske žotry s blíska a s dala, pschińdźcże s bohatymi žłykami, so byschcże žebi s nami na tutym žadnym a wożebnym spěwanju wutrobu wokschewili a pschi tym žobu dwoju ważnu należnosćz kschescźijanskeje a narodneje žmilnosćze a luboscże podjerali.

S Hucźiny. W nozy wot žoboty k njedźeli je někajki słóstnik do jeneje s naschich knježich bróżnjow woheń sałożił, tola žu žo ludźo sahe doscź dohladali a woheń hižo w nastaczu poddużyli. Jeneho cźłowjeka, na kotrehož jako wohenísałożerja tukaja, žu wyschnoscźi pschepodali. Běchu jeho na žlědujze waschnje wužlědźili. W žněsy, kotrehož bě žo wjele naschło, běsche cźěř widźecź, kotruž bě cźłowjek boży teptał. Po njej dźěchu a skóncźnje k jenej tudomnej žiwnoscźi pschińdźechu. Tam žiwnoscźerjoweho žyna na pjezy žedźazeho nadeńdźechu a jeho, dokelž žu hižom wjazy krócź pschi sałożenych wóhnjach na njeho tukali, hnydom sajachu a na druhi dźeń na budyschske žudnistwo dowjedźechu.

Se Sderje (niz pak „Se Sderja", kaž tydźenja w Serb. Nowinach stejesche, ani „Se Sdźerje", jako w Kath. Posle cźitachmy), Wam s tutym, cżescźeny knjes redaktoro, někotre rynczki scźeku. Nascha wjeż rěka „Sderja" abo moje dla też „Sdeŕ", tola my prajimy: do Sderje, w Sderi, se Sderju. Pola naž njeje też żana katholska zyrkwicźka, kaž běsche tydźenja w Serb. Nowinach prajene, ale je tu na hrodże w sali khapałka. Też njeje nascha wjeż zyle katholska, hacź runje do radworskeje wožady žłuscha, ale je měschana; pschetož wona ma 114 lutherskich a 86 katholskich wobydlerjow. — A wjeż, kotraž blisko naž leži, a žo němski „Särchen" mjenuje, njerěka žerbski „Sdźeŕ", kaž w cźišle 16 Serb. Nowin stejesche, ale ma mjeno „Sdźar". A tuta wjeż žłuscha do klukschanskeje wožady. (Pschispomnjenje redakzije. Sso sa tajke wukładowanje rjenje dźakujo, prožymy należnje, so by žo nam s tamnischich stron hischcże wjazy tajkich wukoženjow pózłako abo pschinjeżło, so by to wjeżne mjeno, wo kotrež žo jedna, skóncźnje we wschej prawosczi psched žwět wustupiło.

S Wulkeho Radschowa. Tudomny August Bar je žłaby na myžlach. Hacź runje je 25 lět stary a ma w starschischim domje žwoje sastaranje, dha tola, hdyž žo jenož někak hodźi, dom wopuschczi, so by po kraju wokoło dundał. Tak je wón wóndano saže s domu wuschoł a wysche toho wěstych Hohlfeldez hólza žobu wsał. Hacź do póndźele jeju hischcże njeběchu wužlědźili.

S Kulowa. Stara piwarnja, kotraž na tudomnym torhoschczu stejesche, je wottorhana, to žame je žo se starej tšeleŕnju stało a žu na jeje město nowu natwarili. Kónz junija žo tudy łužiski tšeleŕski žwjedźeń wotdźerži.

S wojerowskeho wokrjeża. (H. W.) Schežnacże lět stara pěkna holza, kotraž pola pschecźelstwa w Sabrodże służesche, bě na žwjate dny k žwojimaj starschimaj do Cźiska na wopytanje pschischła. Tam pak bě žo někak se žwojej mazochu (matku) swadźiła, tak so dyrbjesche žo nan do teje swady měschecź, pschi cźimž pak žo sta, so wón žwojej dźowzy prawo da. Macź, rodźena Bartuschez se Sabroda, toho dla dom a dwór wopuschczi. Dźowka žo potom też na domojpucź do Cźiska poda a nan ju hischcże kruch pschewodźesche. Dokelž

pak ßo wona tam njewróćźi, dha ju pytacź dźěchu a też skónczńje w wódnym kótliku morwu, wschu rosdrapanu atd. namakachu. Lěkarjo prajachu, so je sadajena. Na macź ßo tuka, so je woua jeje mordarka, dokelž ßu ju ludźo pjecźa njedaloko kótlika widźeli, a je wona do jastwa wotwjedźena.

Swojerowskeho wokrjeßa. Wobtwjerdźeni buchu: sahrodnik August Krawczik w Bjedrichezach jako běrka, sahrodnik Jakub Nowotnik w Dubrjeńku jako starski muž, póstski agent Graßmann w Lasu jako směrz a pschekupz Ed. Säuberlich starschi jako směrz-sastupnik sa Styczin a wokolnosćz, kubleŕ Kito w Parzowje jako směrz a kubleŕ Jordan tam jako směrz-sastupnik, dotalny směrz Zink w Cźornym Khólmzu jako nowy směrz a sahrodnik Hanß Höhna tam jako směrz-sastupnik, kubleŕ Nowak w Wulkich Sdźarach jako směrz a kubleŕ Macź tam jako směrz-sastupnik.

SBórduza. Cźesćźeny knjes redaktor! Wy ßnadź njebudźecźe wjedźecź, hdźe „Bórduz" leži, dokelž ßo na jeho mjeno nihdźe sjawnje njespomina. Ale hdyž ßo, kaž cźißko 16 Serb. Nowin pokasuje, Sderjenjo ßwojeho mjena dla napjeraja, dha my Borduczenjo też s měrom wostacź njemóżemy. Wyschnosćź, duchowny a wucźeŕ mjenuje naschu wjeß Nowe Drěwzy, němski Neudriewitz. Ale to je tajke dołhe mjeno a potom tola też nasche twarjenja wjazy nowe njejßu. Duž bych rjekł, so by ßo nascha wjeß nětko wschudźe Bórduz mjenowała. Schto Europa a wschón wokolny ßwět k tomu měni?

Wußudźenja.

Wot kawniskeho ßuda je ßo Marja Lorenzowa se Ssmjeczkez k dwěnjedźelskemu jastwu wotßudźika, dokelž je na wikach w Kamjeńzu wjazy króćź butrowe kuski pschedawała, kotrež s wonka s cźisteje krumjazeje butry, snutska pak s mjenje płacźazeho tuka wobstejachu. Wot Kamjeńskeho ßudnistwa je ßo tutón wußud w tamnischich nowinach woßebje wotcźischcźał.

Kawniski ßud w Niskej. Wumjeńkaŕ Mathej Marsula s Jamnoho dósta paduchstwa dla 3 njedźele jastwa; hewjeŕ Michał Junsak s Hósnizy też toho dla 5 dnjow a wotroczk E. Wagner s Duboho dyrbjesche 2 marzy sapłacźicź. Hewak dóstaschtaj też paduchstwa dla cźeladnik Jan Kuba s Woleschnizy 1 měßaz a khěžkaŕ Jan Kilka s Borschcźe 3 dny jastwa.

Přilopk.

* Jedyn pschekupz w Barlinje sańdźenu póndźelu w nozy ßwoje schěścźnjedźelske dźěcźo, kotrež w kolebzy spochi płakasche, k ßebi do koża wsa, so by je směrował. Dźěcźo pschi nim bórsy wocźichnu, tola kak wulke běchu jeho stróżele, jako rano wotzucźiwschi dźěcźo pódla ßebje abo wjele bóle pod ßobu morwe leżaze namaka. Najskerje bě ßo dźěcźo pod njeho kuliko a ßo satłócźiło.

* W hamburgskim pschistawje w tu khwilu psches 30 parnych łódźow steji, s kotrymiž je ßo s Norwegskeje lód pschiwjesł. S łódźow ßo pospochi lód do cźołmow mjeta, na kotrychž ßo k brjohej a posdźischo na żelesnizu wosy. Lód ßo do wschěch Němzow scźele, najwjazy pak do Thüringskeje, Badenskeje, Bajerskeje a Sakskeje pschińdźe. Hacź runje je woženje loda s dalokeje półnózneje Norwegskeje do Němzow jara drohe, dha ßo tola sa nim wjele prascheja.

* W Winje staj ßo 22. haprleje rano w 7 hodźinach żadławaj holcźej mordarjej Schloßarek a Hugo Schenk wot kata wobwěßnukoj. Schloßareka prěnjeho wobwěßnuchu. Wot wojakow a duchowneho Kobliczka pschewodźeny Schloßarek w 7 hodźinach do jastwoweho dwora sastupi, hdźež běschtej ßo dwě schibjeńzy postajikej. Schloßarekowe wobliczo bě ßmjercźblěde a bě żałostnje na nje hladacź. Wón ßo jenoż pomałku do prědka cźumpasche. Jako bě k schibjeńzy dóschoł a jeho kat pschimnu, wón pak k shromadźenemu ludej ßo wobroćźiwschi, s wotrym hłoßom sawoła: „Knjeże, wodaj mi moje hrěchi! Lubi kschesćźijenjo, wodajcźe mi moje njeskutki. Njech je poklaty Hugo Schenk!" Duchowny Schloßarekej wotmolwi: „Budź troschtowany, mój ßyno", a jeho koschesche. Kat na to ßwojim wotroczkam pokiwnu, kotsiž słóstnika hrabnuwschi jemu ruzy swjasachu a jeho wobwěßnuchu. Hakle sa 8 minutow ßmjercź sastupi. Schloßarekowe wobliczo mějesche żabławy napohlad. Někotrym ludźom ßo sezny. Duchowny ßo na khwilu wotßali a ßo dwě minucze posdźischo se Schenkom wróćźi. Schenk twjerdźe stupasche a ßo poßmějwkowasche, wón drje bě blědy, tola niz ßmjercźblědy. Jako jemu kat schtryk wokoło schije pokoži, ßo wón hischcźe pschezo poßmějwkowasche. Jeho poßlednje ßkowa, katej prajene, běchu: „Strowcźe mi moju żonu!" Katowi wotroczży ßo do ßwojeho dźěła dachn. Kat a jastwowy lěkaŕ poßłuchaschtaj pschi wutrobje wobwěscheńza; hižom sa tśi minuty wona wjazy njekkapasche. Też w ßmjercźi ßo Hugo Schenkowe wobliczo pschemjeniło njebě. Hodźinu posdźischo ßo wobej cźěle se schibjeńzy wsaschtej a do cźěłoweje komory donjeßeschtej. Pschi rosrěsanju cźełow ßo pokasa, so bě Schloßarek wschón strowy był; pola Schenka bě wulka wutrobina żiła saczekka, wona by, hdy by Hugo Schenk dlěhe żiwy był, ßo po dlějschim cźaßu pukka a bě Schenk na to wumrjecź dyrbjał.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska żyrkej: Lejna Wylemina, Jana Augusta Ryczerja, żiwnoscźerja w Libochowje, dź. — Marja Selma, Jana Augusta Nowaka, straźnika w Tšelanach, dź.

Pětrowska żyrkej: Hedwiga, Handrija Mikanje, piwarńskeho dźełaczerja a wobydlerja, dź. — Jan Pawoł, Pětra Polana, dźełaczerja a wobydlerja, ß.

Katholska żyrkej: Emma Bertha, Adalberta Berghofera, schewza na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. haprleje: Pětr Nowak, wucźeŕ em., 81 l. — 14. Hana Kóczkez, njebo Jana Khrystofa Rjencźa, bywscheho dźełaczerja, sawostajena wudowa, 59 l. 1 m. 8 d. — 21. Hana swudowjena Donathowa rodź. Hauptmannez, wobydlerka wokrjeßneje dźełaczerńje na Židowje, 78 l. — Marja Martha, Khorle Augusta Ungera, fabrikskeho dźełaczerja na Židowje, dź., 4 m. 26 d. — 22. Jaroměr Max, Jaroměra Oskara Hancźa, fabrikskeho samkarja pod hrodom, ß., 7 l. 3 m. 7 d. — 23. Hańża Lejna, Jana Augusta Rjelki, kublerja w Sstonej Borschcźi, dź., 2 m. 5 d.

Katholski Posoł. 1884. Cźo. 8. — Wopschijecźe: Z wótcnoho kraja. — Sydom swjatoscźow abo sakramentow w khłódku wschědnoho żiwjenja. — Z Łużicy a Sakskeje. — Z cyłoho swěta. — Należnosće towarstwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baońju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěštki.

Serbski Hospodaŕ. 1884. Cźißło 8. — Wopschijecźe: Naschе twjerdźišny. — Howjada, womjeschk, młóko, butra. — Roswucźowaze drobnoscźe. — Stare burske prawidła. — Překlepany Bosćij. — Prašeńcka.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschedawacź: 2. meje khěžkarska żiwnosćź cźißło 21 w Lichanju. — 3. meje żiwnosćź cźißło 21 w Hrodźischcźu, na 19,100 mk. taksirowana.

Na pschedań: Zyhelnicźa w Nowych Porschizach. — Żiwnosćź se 24 kórzami sa 5000 mk. psches Bittku w Budyschinje.

Awkcija walcźkow 1. meje na knježim dworje w Pěskezach. — Awkcija wězow, pola budyschskeje sastajeńje sastajanych, smeje ßo 12., 13. a 14. meje w 1 poskhodźe kupnizy (gewandhaus).

Płacźišna żitow a produktow w Budyschinje

19. haprleje 1884.

Żitowy dowos: 2604 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńcźa	50 kilogr.	9	70	10	42	9	70	10	71
Rožka	50 kilogr.	7	78	7	97	7	78	7	91
Jecźmjeń	50 kilogr.	7	25	7	61	7	25	7	61
Wowß	50 kilogr.	7	20	7	50	7	20	7	30
Hroch	50 kilogr.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	80	—	—	—	—
Pšeńcźna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	22	—	24	—	—	—	—	—
Prošata	1032 schtuk, schtuka	8	50	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Dražbźanske mjaßowe płacźišny. Howjada 1. družiny 55—59 mk., 2. družiny 46—50, 3. družiny 41—44, 4. družiny 36—40 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 45—46 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 54—59 np., 2. družiny 46—50 np. po puncźe rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo rosumicź waha schtyrjoch bertlow bjes koże, hłowy, nohow, krwe, cźrjewow s płuzami, jatrow, wutroby, ßłosyny atd. Płacźišna tutych dźełow ma ßo po tajkim naspomnjenej płacźišnje pschiliczicź.

Wjedro w Londonje 25. haprleje: Deschcź.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Bohemia" 2. haprleje z Hamburga, 18. haprleje do Newyorka přijěła. „Lessing" 30. měrca z Hamburga, 2. haprleje z Havre, 12. haprleje do Newyorka přijěł. „Rugia" z Newyorka, „Albingia" z nawječorneje Indije, wobej 18. haprleje, „Bavaria" z Mexika a naw. Indije, 14. haprleje do Hamburga přijěła. „Borussia" 27. měrca z Hamburga, 17. haprleje do St. Thomasa přijěła. „Silesia" 15. hapr. ze St. Thomasa wotjěła. „Hamburg" 15. haprleje z Buenos Aires wotjěł. „Pernambuco" 12. haprleje do Montevideo přijěł. „Valparaiso" z Brazilije, 15. haprleje z Lissabona do Hamburga wotjěł. „Paranagua" 9. haprleje z Bahije wotjěła. „Rio" z Brazilije, 15. hapr. do Hamburga přijěł.

W Hamburgu, 18. haprleje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Sahrodniſka **žiwnoſćž** bliſko Budyſchina ſ 10 kórzami dobreho pola a łuki, kaž tež ſe ſahrodu je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Spytezach je dwajſchoßowa, ſe ſchifrom kryta **khěža** cźißko 16 ſe ßadowej ſahrodu a ſ $^3/_4$ kórzami pola bjes wumjeńka a renty na pſchedań.

Sahrodniſka žiwnoſćž kat.=no. 13 w Bohowje pola Njeßwacźidła ſe 17 kórzami 83 □prutami pola a łuki, bjes hoſpody a wumjeńka, je na pſchedań. Jenoź ßamokupowarjo njech ßo pola wobßedźerja naprascheja.

W Mikkezach je **žiwnoſćž** cźißko 10b ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſe ſchifrom krytymi, kaž tež ſ 12 kórzami pola a łuki, bjes wumjeńka a hoſpody ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Mjeńſcha pokoja kupnych pjenjes móże na njej ſtejo woſtacź.

W wuſtawje ſa ßlepych w Rakezach je rjana ßuproſchna **ranza** na pſchedań.

Proßata

ßu na pſchedań na knježim dworje w **Hownjowje.**

Roßberg.

Žołty wóſk

kupujetaj w kóždej wulkoſcźi

bratraj Měrſchej

w Budyſchinje na žitnych wikach.

Kóſlaze — kóſlaze kóžki

kupuje a płacźi ſtajnje najwyſchſche poczaßne płacźiſny

H. Lange

na žitnych wikach, pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóžki,

toho runja tež wſchě druhe druźiny **ßyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetſchich dźełbach po najwyſchſchich płacźiſnach

Gustav Naucke

na garbarſkej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Drjewowa awkzija.

Na

Njeßwacźilſkim majoratſkim reviru

budźa ßo

póndźelu 28. haprleje t. l.

ßkłedujze **wužitkowe** a **palne drjewa,** jako:

50	khójnowych ſchtomow wot 14 do 26 cm ßrjedźneje dołhoſcźe, 10 hacź 18 m dołhich	w wotdźełenjach 21 hacź 26,
90	khójnowych klozow wot 18 do 40 cm hornjeje tołſtoſcźe, 2,5 hacź 5 m dołhich	
50	Rm. khójnowych palnych ſchcźěpow	
30	= = kuleczkow	
90	= = pjeńkow	
5	ſtotnjow ſbytkowych walcźkow	
40	rumnych metrow toho runja	
28	liſcźodrjewowych dołhich hromadow	
25	khójnowych dołhich hromadow	

wutoru 29. haprleje:

10	rumnych metrow khójnowych ſchcźěpow	w wotdźełenjach 28 hacź 34
15	= = = kuleczkow	
20	= = = pjeńkow	
100	liſcźodrjewowych dołhich hromadow	
30	khójnowych dołhich hromadow	
40	Rm. khójnowych ſbytkowych walcźkow	

ſ wuměnjenjom naßadźenja a pod wuměnjenjemi, prjedy woſſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna 28. haprleje na drjewniſchcźu w wotdźełenju 22, a 29. haprleje na liſcźodrjewniſchcźu w wotdźełenju 33 pola Liſcheje Hory rano w 9 hodźinach.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.

H. Nieprajchk.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim reviru.

Wutoru 29. haprleje t. l. budźa ßo:

37 Rm. khójnowych ſchcźěpow,
16 Rm. = kuleczkow,
53 $^1/_2$ Rm. = pjeńkow,
35 haſowych a žerdźowych hromadow a wſchelake twarſke drjewa a klozy

ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja $^1/_2$10 hodźin na ſchcźeńczańſkej dróſy na khaßowſkich mjeſach.

W Minakale, 22. haprleje 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Tuni ſyrop.

Dobry cźiſcźeny ſyrop punt po 16 np., najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Njekaſchluj! **Jenoź prawe** ſ tej ſnamku:

Sſłodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma **dopóſnate, dopokaſane** a **najlěpſche** diätetſke ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſcźi, ſazwanju, ſchiju=** a **bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ſuchocźinje.** — Wyſche wjeleliczných pſchipóſnaczow mamy tež **ſaſtojnſke dźakne pißmo** hłowneho ſarjadowanja **cźerwjeneho kſchiża** w St. Petersburgu.

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow** Měrſchow na žitnych wikach.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźełbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dóſtacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkłodźazy, porucza jako płacźiſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi

porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Turkowſke a cźeſke ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpſche** 55 np., porucza jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchcźu.

Sſyry khofej,

punt wot 70, 80 hacź 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacź 180 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow tuńſcho, porucza

Ernſt Mittaſch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pſchi Pětrowſkej zyrkwi 5.

Prawdźiwe

ſelene maſanſke mydło

k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedźe dźěła

mydkowa fabrika

H. Puy w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Pruske krupobicze-sawěsczaze akzijske towarstwo.

Sakładny kapital: ℳ. 3,000,000, swobdate: ℳ. 2,225,000, reserwy: ℳ. 155,000.

Skutkowanske resultaty w poßlenich 5 lětach: (I. D. 7210)

Skutkowanske lěto.	Sawěsczeńska summa.	Prämijowe dokhody.	S toho rabatt sapłaczeny.	Sapłaczene schkodowanja.
1879 (15te)	ℳ. 182,525,445.	ℳ. 1,638,417.	ℳ. 110,640.	ℳ. 794,748.
1880 (16te)	= 193,271,100.	= 1,715,340.	= 125,941.	= 2,761,349.
1881 (17te)	= 202,918,860.	= 1,852,000.	= 128,462.	= 1,212,774.
1882 (18te)	= 227,370,000.	= 2,104,053.	= 151,300.	= 1,748,892.
1883 (19te)	= 207,968,820.	= 1,923,663.	= 128,116.	= 973,588.

Shromadny rabatt, kotryż je ßo sawěsczenym s l. 1866 dóstał: 1,621,921 ℳ.

Pscherešna prämija sa 1883: 86 np. — Pomërne, twjerde prämije. Zane dopłaczowanje. — Prämijowy rabatt je po dołhosczi sawěsczenja 3 hacz do 10 % a druhe ważne wužitki. Sapłaczenje schkodowanja najdlěhe po minjenju schtyrich njedźel. K wobstaranju sawěsczenjow ßo najpodwólnischo poruczeja: w **Budyschinje:** C. A. Siems. — Herm. Lemka. — W **Rakezach:** Jan Mietschka.

Richard Neumann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy cz. 6

poruca ßwój wulki

khofejowy skład

ßyry, punt po 70—160 np.,

paleny, punt po 90—200 np. (tydźenßy 2—3 ras nowy paleny).

Wschě druźiny ßu ßylne a czischcze błodźa.

Saßopschedawarjo sa woßebje tunje płaczisny dóstanu.

Dobry syrop,

punt po 16—40 np., poruca

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Pschedawanje brózjnjow.

Njepołnolětnej **Almje Marcze Lückez** ßłuschaze židowczańske brózjnje a to zyła brózeń se sahrodnischczom, folium 26 gruntskich knihi, No. 4 wopalneho katastra, No. 159 a 160 leżomnostnych knihi, taxirowane na 4800 mk. — np., dale tsibërtlska brózeń, folium 225 gruntskich knihi, No. 1 wopalneho katastra, No. 151 leżomnostnych knihi, taxirowana na 2230 mk. — np., budźa ßo w hoschczeńzu k schwonej (kołpej) na Židowje, hdźež ßu też pschedawanske wumënjenja nawjedźicz,

wutoru 29. haprleje 1884

dopołdnja w 10 hodźinach

na pscheßadźowanje a po pschiswolenju, k wobsanknjenju kupje wot wyschscheho fórmindźistwa dóstatym, pschedawacz.

W Budyschinje, 15. haprleje 1884.

Lückez fórminda.

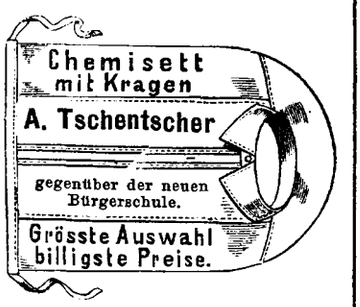

Jerje,

schtuku wot 4 np., poruca

Richard Neumann

6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Direktne

póstske parokódźistwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

s němskimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert **Meisel** w **Budyschinje.**

Kajüta ℳ. 300. Serjednokrtny ℳ. 80. Dźećej młódše 12 l. za połojcu, młódše 1 lěto 9 ℳ.

Dospołne wupschedawanje.

Dla sastacza wikowanja wupschedawam **drastne stoffy, jaki, spódnje ßuknje atd.** po jara tunich płaczisnach, kaž też 5/4 schëroki **czischczany barchent,** łóhcź wot 20 np.

Adolf Schlegel

w Budyschinje na seminarskej haßy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

My s tutym k sjawnemu nawjedźenju dawamy, so ßmy knjesej schewskemu mischtrej **Heinrichej Juliusej Nätherej** w **Kukowje** pola Pančiz agenturu naschcho towarstwa pschepodali.

W Lipsku, 16. haprleje 1884.

Generalna agentura.
H. Hiersche.

Na prjódkstejaze dźiwajo poruczam ßo k horjebranju a wobstaranju sawěsczenjow a ßym k wudźělenju wukasowanjow rad hotowy. Potrjebne fórmulary ßu darmo pola mje dóstacz.

W Kukowje, 16. haprleje 1884.

Heinrich Julius Näther,
agent.

Fabrika a skład

sa

mužazu, žonjazu a dźěczazu drastu

H. Horn w Budyschinje

25 na bohatej haßy 25

s napschecza hoschczeńza k „winowej kiczi".

Skasanja po měrje

ßo w najkrótschim czaßu wobstaraja.

Proschu, na **firmu** a czißko **25** kedźbowacz.

K **twarbam** poruczamy

żelesniczne schěny, kaž też

T-noscherje

po wurjadnje tunich płaczisnach.

Gebr. Joachimsthal.

Wotewrjenje czaßnikarnje.

Czescenym wobydlerjam **Bukez a wokolnosce** dawam s tutym k dobroczinjwemu nawjedźenju, so ßym dźenßa tudy

czaßnikarnju

sałożił a ja ßwój **derje srjadowany skład czaßnikow** (segerjow), woßebje **dybsaczne** a **scżenowe czaßniki,** pod rukowanjom a sa najtunische płaczisny s tutym najnaležnischo poruczam.

Porjedźenja ßo wote mnje toho runja niz jenoż tunjo, ale też derje wobstaraja.

Sa proschu toho dla, mje dobroczinjwje s poruczenjemi swólniwje poczescicz, a budźe moje stajne prózowanje, tute rucze, prawoczaßnje a k spokojnosczi wobstaracz.

W Bukezach, 16. haprleje 1884.

S poczescowanjom

H. Mróz, czaßnikar.

Wuwjedźenje duchowneje hudźby

w Hodźijſkim Božim domje

k lěpſchemu tamniſcheho ſpomožeŕſkeho doma, kaž też „Towaŕſtwa Pomozy“ ſtudujzych Sserbow

jutſje, njedźelu, 27. haprleje, popołdnju na pol ſchtyrjoch,

ſrjadowane pſches mužſke ſpěwanſke towaŕſtwo „Harmonija“ ſ Draždźan.

(Nawjedowaŕ: knjes **Armin ſ Böhme.**)

Pod pſcheczelniwym ßobuſkutkowanjom knjeznow **Grünzig, Milki** a **Hilže Kordinez, Lotzmanez, Nowakez, Vallyakez** a **Winkelmanez** a knjeſow **Reinh. Baade** (na hußlach), **Cl. Braun** (na piſchczelach) a **Stöckel** (na poſawnje) a Harmoninych hudźbnikow, kotrychž k. Reinh. Baade nawjeduje.

☛ Sserbſke ſpěwanja budźe jich ſeſtajeŕ k. kantor **Kozor** ſ Ketliz nawjedowacź. ☚

Saſtupny pjenjes: 1 hriwna wokoło woktarja, dupy a na woktaŕnej łubi, 50 pjenjezkow delkach w zyrkwi a na Njeſdaſchowſkej łubi, 30 pjenjezkow na wſchěch druhich łubjach. — Na ſchulſku łubju maju jenož ſpěwarjo a ſpěwaŕki pſchiſtup. — Teksty darmo.

Požadany druhi wudawk jubjelſkich knihow: „**Dr. Marczin Luther.** Jeho žiwjenje a jeho ſkutki“, podaty wot k. fararja Jakuba w Njeßwaczidle, je wuſchoł. Te knihi ßu nětko też w wudawaŕni Serbskich Nowin po 1 hriwnje 50 np. dostacź.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawam:

tuczne ßwinjaze mjaßo pt. 55 np.,
derje ßuſcheny półcź = 80 =
derje ßuſchene mjaßo = 70 =
nowy, czerſtwy kój . = 55 =
wuſchkrjeny kój . . = 60 =
ßadło . . . . . = 70 =
prawje tuczku běłu kołbaßu pt. 70 np.

Otto Pötſchka
na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe).

Tuczne howjaſe mjaßo pt. 50 np.,
= **ßwinjaze mjaßo** 50 =
= **peklowane mjaßo** 55 =
czekaze mjaßo . . pt. 40 =
poruczą
August Socka
na mniſchej haßy 7,
ßobotu na ſadnjej bohatej haßy czo. 1 pola k. pſchekupza Nowaka.

Jerje,

ſchtuku ſa 5 a 6 np., poruczą
Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu
pódla haptyki.

Khoſej!

w wulkim wubjerku poruczą po ſprawnych płaczíſnach
Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu
pódla haptyki.

Rajß,

punt ſa 13, 14, 15 a 16 np., niz łamany rajß pſchedawa
Richard Pötſchka
na hłownym torhoſchczu
pódla haptyki.

---

ff. ſchwajzaŕſki twarožk,
„ **kimburgſki twarožk,**
„ **almſki wowczi twarožk**
poruczą **Gustav Küttner.**

Wſchitke druziny

dobrych a cziſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcze po najtuniſchich tu ſnatych płaczíſnach poruczą

palenzowa fabrika
Augusta Bartka w Budyſchinje
na ſwonknej ławſkej haßy czißło 10.

Hłowna ſhromadźíſna

pożczeŕnje a lutowaŕnje ſa Bart a wokolnoſcź

(ſapißane towaŕſtwo)

njedźelu 4. meje t. l. popołdnju w 5 hodźinach
w ſali Dietrichez hoſczeńza tudy.

Dźeńſki porjad:

1. Pſchedpołożenje ſliczbowanja kaž też bilanzy na lěto 1883 a dobroſpósnacze teju ßameju.
2. Wobſanknjenje wo nałożenju czíſteho dobytka a wo wulkoſczi rosdźělomneho wunoſchka.
3. Wuſwolenje direktorija a dweju wubjerkownikow.

Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym na tutu hłownu ſhromadźíſnu pſcheproſchuja.

W Barcze, 21. haprleje 1884.

Direktorij:
Wiedemann.

Pſcheměnjenje pſchedawaŕnje.

Pſchedawanje **dutych** a **dołhotnych měrow ajchowanſkeho ſaſtojnſtwa** w **Budyſchinje,** kaž też mój **ßelowy ſkład** njeje wjazy na **półnóznej,** ale je nětko na **połodniſchej ſtronje** pod radnej khěžu na koßu ſ napſchecza měſchczańſkeje haptyki w druhich khłamach.

Bohate dowěrjenje, kotrež je ßo pomjenowanej pſchedawaŕni hižo pſches 50 lět ſpożczíło, proſchu też nowemu pſchebytkej wobkhowacź ſechzycź. S poczeſczowanjom a najpodwólniſcho

Robert Pfeiffer.

Napominanje.

W mjenje a po poruczności ſawoſtajenych njebo knjeſa rěczníka **Juliuſa Oskara Tietze** tudy napominam ja, k ſrjadowanju wězow ſawoſtajeńſtwa poſtajeny, tak derje wſchitkich tych, kotſiž maja kajkežkuliž žadanki na ſawoſtajeńſtwo njeboczíczkeho, kaž też tych, kiž maja płaczenja, woßebje ſa rěczníſke ſaſtupjenje, hiſchcze płaczicź, ſ tutym, ſo bychu najdlěhe w **běhu 14 dnjow** ßwoje naſtupaze žadanki pola mje pſchipowjedźili, abo też toho runja ßwoje pſchißłuſchnoſcze dopjelnili. Też ſechzyli czi ßami klijentojo njeboczíczkeho, kotſiž w wujednanych prawiſniſkich naležnoſczach privatne akty, wot njeboczíczkeho wjedźene, ßebi pſcheja, ßwoje požadanje w tajkim napohładze w czaßu 8 njedźel k wjedźenju dacź, dokelž ßo hewak k jich kaßaziji pſchekroczi.

W Budyſchinje, 23. haprleje 1884.

Rěczník **Martini.**

Najlěpſchi ßuſcheny **koßoß,**
= = **wuhoŕ,**
najlěpſche ßuſchene **koßojerje,**
kielſke ſpróty,
= **tuczno pjeſklinki,**
marinirowane delikateßy:
elbingſke wokaczizy,
wuhorjowu rouladu,
wubjerne nowe
ſtralſundſke pjeczne jerje,
ff. ruſke ſardiny
poruczą w zykym a po jenotliwym
Gustav Küttner
czo. 4 na ßerbſkich hrjebjach czo. 4 ſ napſchecza realneje ſchule.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
☛ pod rukowanjom ☚
A. Mager
na ßerbſkich hrjebjach
ſ napſchecza kaſerny.

W Wulkim Wjelkowje czo. 35 ſtej 2 rjanej **wobydleni** hnydom abo k 1. julija na pſchenajecze.

Dwě pſchiſtojnej **hołzy** mózetej wobydlenje a jědź dóſtacź. Wſcho dalſche je ſhonicź pod hrodom czißko 35.

Młody człowjek, kiž chze **wojnaŕſtwo** nawuknucź, móže pola podpißaneho do wuczby ſtupicź.

Jan Schneider,
wojnaŕ w Khwaczizach.

Lětny ßmjertny dźeń

njebo **Lejny,**

Handrija Krała w Njeſdaſchezach mandźelſkeje jeniczkeje dźówki, wumrje 26. haprleje 1883.

Ta ßmjercź ta khodźi tajke pucze,
Kaž ßej je człowjek njemyßli,
So młody huſto wumrje rucze
A ſtary pak tu žałoſczi:
Ach, Božo, pſchindź, ach ſkoro nět,
So wopuſchczicź bych móhł tón ßwět.
Tak je dźeńß runje lěto jene,
So Bóh tón Knjes tu wotwoła,
Schtož ßebi nichtón myßlik njeje,
Tu Kraliz Lejnu do njebja,
Hdyž lětow jed'n a dwaczezi
Bě była na tym podrožſtwi.
Ach kajku wulku ſrudobu
Ta ßmjercź je naczinika,
Hdyž ſtarſchim dźówku jeniczku
Je ſwona wurubika;
Haj hacź bě runje jeniczka,
Ta ßmjercź ßo njebě molika.
Tak je wona ßwětej wuſchła
Jako czeßna njewjeſta,
K ßwojom' nawoženi dóſchła,
Kotroh'ž horka w njebju ma;
Haj wona czeßna pózczíwa
Bě jemu ßo wſcha ßlubika.
Tón Sbóžnik je ju ßam dom wołał,
A dokelž je ju lubował;
To herbſtwo, kiž běſche jej ſkhował,
To je wón jej też pſchepodał.
Ach kak je wona ſbožowna
Tam pola ßwojoh' Jeſuſa!
Starſchi, bratſje, pſchecźeljo,
Schto dha chzecze wo nju płakacź?
Wumóżena wot wſcheho
Budźe wona na Waß czakacź;
Hdyž b'dźe tamne ranje ßwitacź,
S ruku b'dźe Waß wſchitkich witacź.

Sch.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 3. meje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždžan pišaja, so staj tam póndźelu wječor hohenzollernski prynz Bjedrich a jeho knjeni mandźelska pschijěłoj a so potom k wopytanju wyšokeju kralowskeju mandźelskeju do lětnjeho hrodźika w Strehlenje podałoj. — W tutym tydźenju měješe krajne sakske towarstwo sa snutskowne mišionstwo póndźelu, wutoru a srjedu w Draždźanach swoje wuradźowanja. — Prynz Jurij je so póndźelu do Lipska podał a wójsko, tam stejaze, wutoru wobhladował. To samo je też srjedu a schtwórtk w nastupanju tych wójskowych dźělbow sćinił, kiž w městach njedaloko Lipska steja. — Po wschelakich powjesćach drje kralowa Karola w prěnich dnjach tutoho tydźenja žaneje symizy wjazy njeměješe, tola bě pak kaschel hischće doscź swylny a appetit k jědźi jara złaby. — Kral Albert bě wóndano meklenburgsko-schwerinskeho prynza Wylema a saksko-altenburgskeho prynza Ernsta, kiž staj do draždźanskeho witztumskeho gymnasija jako schulerjej sastupiłoj, k swěbi jako hosćow do Strehlena na wobjed pscheprošył.

— S Barlina pišaja, so drje je kněžor Wylem strowy, so pak je kněžorka pschezo hischće khorowata a toho dla na wójstwě pschebywacź dyrbi. — W kněžorskim sejmě sakoń pschecźiwo sozialistam tón tydźeń s nowa wuradźowachu. Pschi tym sapósłanz Richter powjedasche, so su sběžkarjo-anarchistojo pschi składnosći swjedźenja, pschi wotkrycźu „Germanije“ pola Niederwalda wotdźerżaneho, tam dynamit sahrjebali, tak so by so ton pschi swjedźenju samym rosbuchnncź a psches to kněžora Wylema a jeho wosebnych hosći do smjertneho stracha stajicź měł. Richter też prajesche, so su to někotsi pschestupnizy, kotrychž su wóndano druhich skutkow dla sadźili, powjedali a k tomu pschispomnili, so so rosbuchnjenje toho dla njeje stacź móhło, dokelž je deschćowy sliwk dynamit pschemacźak a jemu psches to wschu móz rosbuchnjenja skasył. — Pruski krónprynz a pruska krónprynzeźyna staj so do Darmstadta podałoj, so byschtaj pschi wěrowanju jeneje tamnischeje prynzeźyny s battenbergskim prynzom pschitomnaj byłoj. Bółharski wjerch Alexander je tam toho dla też pschijěł; pschetoż nawoženja je jeho bratr. A dokelž też jendźelska kralowa Viktorija w Darmstadtu pschebywa, dha drje je też to na tym sobu wina było, so je so tam pruska krónprynzeźyna podała, pschetoż ta je, kaž dźe wěmy, dźowka jendźelskeje kraloweje a rěka też Viktorija.

Awstrija. Awstriski krónprynz Rudolf a krónprynzeźyna Stefanija staj so w tychle dnjach se swojeho pucźowanja sazo do Wina wrócźiłoj. S Konstantinopla wonaj na parołodźi „Miramare“ wotjědźeschtaj a na swojim mórskim pucźu pola bółharskeho města „Varna“ sastaschtaj. Tam jeju bółharski wjerch Alexander, ministrjo Zankow, Balabanow a wjerch Kantakuzenos postrowichu, toho runja też sastupjerjo města, schulske dźěćźi pak jimaj rjane wonjeschka pschepodachu. Hewak so jimaj też deputazija Awstrijakow, tam bydlazych, pschedstaji a wječor w 7 hodźinach wonaj do Ruschćźuka dale pucźowaschtaj. — Wjerch Alexander a wschelazy wosebni knježa sobu pucźowachu, a pschi hosćinje, kotruž běsche tam bółharski wjerch wuhotowacź dał, wón na wyšokeju hosćow sławjesche, na czož krónprynz Rudolf sławu na wjercha Alexandra a na bółharski lud wunješe. W Džurdźewje so wschitzy roszohnowachu. — Do Bukareschta, hdźež rumunski kral Khorla bydli, krónprynz a jeho knjeni mandźelska 25. haprleje wječor w 9 hodźinach pschijědźeschtaj. Kral a kralowa běschtaj jimaj napschecźiwo pschischkoj. Dwórnischćźo bě s khorhowjemi wupyschene a běsche tam tójschto knježich a wjele luda shromadźenych a s kanonami so tšelesche. Wot tam so wyšokaj hosćej do kralowskeho hrodu po poswětlenych a wudebjenych haśach pod ludowym sławuwokanjom wjeseschtaj. Nasajtra tamnische wójsko psched krónprynzom Rudolfom w paradźe nimo cźehnjesche; popołdnju bě pyschna hosćina, hdźež kral na awstriski kněžorski a krónprynz na rumunski kralowski dom sławjesche, a wječor wschitzy w hromadźe dźiwadło wopytachu. — Dźeń 27. haprleje w 12 hodźinach krónprynz a krónprynzeźyna Bukarescht wopuschćźischtaj. — Do Běłohroda (Belgrada), serbskeho hłowneho města, pschijěwschi, buschtaj wot serbskeho krala Milana a wot shromadźeneho luda najpschecźelnischo witanaj. Wječor so jimaj k cźesći jara pyschny saklowy cźah wotdźerża, na kotrymž so tamnische spěwanske towarstwa, wóhnjowa wobora, rjemjeślnische jednoty, drusy měschćenjo, kaž też profesorjo, wucźerjo atd. wobdźělichu. Psched kralowskim hrodom wschitzy sastachu a tam awstrisku a potom serbsku hymnu wuspěwachu. Shromadźeni wyšokimaj hosćomaj hrimotazu sławu wunjeżechu a taj so sa to lubosnje dźakowaschtaj. — Te haśy, po kotrychž běschtaj krónprynz a jeho knjeni do města pschischkoj, běchu s cźeźnymi wrotami, khorhowjemi a pletwami najrjeńscho wupyschene. Jako wonaj Běłohród wopuschćźischtaj, schtož so wječor sta, běsche zyłe město nanajrjeńscho poswětlene a s kanonami so 70 krócź wutsěli.

Franzowska. General Millot, kiž w Tokingu franzowske wójsko kommanděruje, je do Parisa pišał, so so tam w poslenich dnjach niczo wažne stało njeje a so je na tym s wjetscha deschćowe a horze wjedro wina, hewak pak też nashonjenje njepschecźelow, so pschecźiwo franzowskim wojakam niczo hódneho wuskutkowacź njesamóża. — Hdyž lěpsche wjedro sastupi, chze Millot hischće wobtwjerdźenej njepschecźelskej měsće Thaj-Ngnujen a Filantnan wot swojeho wójska dobycź a wobsadźicź dacź. Potom budźe, kaž wón měni, so zyły Toking s měrom sadźerżecź dyrbjecź.

Jendźelska. S Afriki s kóždym dnjom hubjeńsche powjesće pschikhadźeja. Falschnemu profetej so s kóždym dnjom wjazy wójnskeho luda pschiwdawa a nawjedowar druheho njepschecźelskeho wójska, Osman Digma, je też dale a móznischi. Jendźelski general Gordon je se wschěch stron wot njepschecźelow wobdaty a jim wěsće do ruki panje, je-li jendźelske ministerstwo bórsy pomozne wójsko njepschipósćele. K tomu pak w tu khwilu žana nadźija njeje. — A schtož Egiptowsku nastupa, dha su Jendźelcźenjo też tam karu tak hłuboko do błóta storcźili, so sebi sami wjazy pomhacź njemóża. Jendźelske ministerstwo je so toho dla tak ponižicź dyrbjało, so je na wschitke europiske wulkomóznarstwa tu próstwu pósłało, so bychu pósłanzow do Londona pósłałe, kotsiž bychu tam wuradźili, schtož je egiptowskich należnosćow dla trjeba.

Schpaniska. W tutym kraju su ludźo, kiž bychu s cźažami rad revoluziju sapschadli. Tak so też wóndano sta. W Navarrje bě so sběžkarska banda, něhdźe 70 muži swylna, seschła, na kotruž pak bórsy wotdźělenje żandarmow pschicźeże. Wjetschu dźělbu sběžkarjow woni morichu, dokelž so cźi wobarachu, sbytkni su pak psches mjesy do Franzowskeje cźekli. Wyschk Mangado, jich nawjedowar, je też morwy. — W měsće Santa Coloma bě tójschto wojakow postanuło, kiž chzychu republiku sakoźicź. Ale bórsy druhi wojazy pschicźeżechu a jich sajachu. Wojerski sud budźe jich sudźicź. Druhi sběžkarjo su wot tam toho runja psches krajne mjesy cźekli. — Kral ma s někotreho cźasa symizu; wona pak straschna njeje. — Sa schpaniski sejm su so wóndano wólby stałe. Wuswolichu so 329 pschiwižarjo (kralowskeho) knježerstwa a 98 pschecźiwnikow.

Ruskowska. Wěrowanje prynza Konstantina Konstantinowicza se saksko-altenburgskej prynzeźynu Hilźbjetu je so 27. haprleje stało. Wěrowanje bě najprjódy po grichisko-katholskim (prawosławnym) waschnju a to w zyrkwi khežorskeho hrodu, potom sta so pak też po evangelsko-lutherskim waschnju w jenej hrodowskej sali, hdźež běsche wscho k tomu najpyschnischo pschihotowane. Młoda mandźelska njetrjeba k prawosławnemu wěrumusnacźu pschestupicź, ale wostanje też dale evangelsko-luthersa kschesćijanka, kaž je prjedy doma wotcźehnjena.

Rów.

Wopomnjenje pschi strowych dujach.

Dźicźe, ryjcźe mi mój rów!
Ja chzu nětk na stare lěta,
Hdyž žym brascheny, khory jow,
Cžahnucź domoj s toho žwěta;
Domoj k mojom' Jesušej
Ja nětk horzy žadam žej.
Dźicźe, ryjcźe mi mój rów!
Pšched rowom žo njestrachuju,
Na pucźu do njebješow
W rowje cžišche wotpočźuju,
Pšches rów — sprawna wutroba! —
Dže nasch pucź tam do njebja.
Dźicźe, ryjcźe mi mój rów!
Rów mi njeje straschna jama,
Mje — kaž khróblych slóstnikow —
Swědomnje nětk njesatama;
Wschak pšches wěrnu pokutu
S hnady sbóžnosć dóstanu.
Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
So jón s cžažom wobhladaju,
S cžažom, haj, pschi strowosćži,
A žo k žmjerćži pschihotuju;
So žym stajnje hotowy,
Hdyž b'du nahle wolany.
Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
Rów te wrota k Božom' raju;
Pšches rów — moji najlubschi —,
Pšches rów tajzy hicź też maju,
Kiž žu schli pucź scheroki
A žu w hrěchach wumrjeli.
Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
Hdyžeź to cźělo do njoh' staja;
Pšches rów du ja we wěri
Dom do njebjeskeho raja;
Ach, kak horzo žadam žej
Domoj k lubom' Sbóžnikej.

Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
Rów naš — bratrja — nježmě srudźicź,
Wschak to steji w bibliji,
So naš Bóh chze s njeho sbudźicź,
Hdyž ta truba poslenja
Klinczecź budźe do žwěta.
Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
Ssmjercź precź bjerje w kóždym lěcźi,
Kaž to Bóh knjes kasa ji —
Starych, młodych a też dźěcźi
A jich kładźe do rowa.
Wopomń to, o wutroba!
Dźicźe, ryjcźe mój rów mi!
We nim chzu ja wotpočźowacź,
Hacź mje tón dźeń poslení
Boži hłós b'dže s njeho wołacź,
So to cźělo nježmjertne
Pschekražnjene k njebju dže.
To pak nětk, o srudoba, —
S wjetscha tón lud nochze wěricź,
S tym, schtož praji biblija,
Najradscho chze žorty cźěricź,
Schtož dže wysche rosuma,
Tomu woni njewěrja.
Praja: to je njemóžne,
Cźělo dyrbi w rowje wostacź,
Cźělo, kotrež k próchej je,
Živjenje wjaz' njem'že dóstacź:
To drje pische biblija, —
To pak je wěz njemóžna.
Ja pak wěrju sawěsćze:
Bóh tón s rowa sbudźi cźělo.
To njej' Bohu njemóžne —
Hdy by runje k próchej bylo,
Wschak móz Boža s hruslika
Stwari prenjoh' cźlowjeka.

Duž dha ryjcźe mój rów mi
Nětk na moje stare lěta,
Mi žo wjaz' tu njelubi,
Chzu rad' cźahnucź s toho žwěta
Domoj, horje do njebja,
Bycź po' mojoh' Jesuša.

Pětr Mjónk.

Tobiaš abo Boža pomoz w wulkej nuzy.

Powjedancźko, napisane wot E. Helaša.

(Pokracźowanje.)

Stary Tobiaš sa žwojim dobrocźelom dołho hladasche, a potom, jako běsche jeho s woczow shubił, sažo na žwoje kolena padże a Boha wótsje khwalesche a dźesche: „Hłóš sańdźeneho hubjenstwa, Wótcže w njebjeżach, njeje mje podarmo žem sawołał, Ty jo da niz k cźwilowanju, ale k dobrocźe; kóždy njesboże, kiž mje potrjechi, bě mózny póžoł, kiž mje k dobremu napominasche; semske schkodowanje bě nucźenje k dobywanju lěpschich, wěcźnych kubkow. O Wótcže prawdoscże, Ty derje wjedźesche, so cźežke pruhowanje žwěrnje wobstach, ach, dha měj dha nětko też spodobanje nad mojej dźaknej modlitwu, dokelž žy mje tak hnadnje wuzkyschał. O Wótcže žwětka a luboscże, Ty žy mje s mojimi dźěcźimi po Twojej žmilnej a wschehomudrej woli pšches wucźobnika Twojeho lubeho žyna s hubjenstwa a staroscże wumóhł; swarnuj mojeho dobrocźela, tutoho mojeho žmilneho, njesnateho pschecźela na wschitkich jeho pucźach. O daj jemu cźikoscź a cźerstwoscź a wotdźerž wot njeho wschitke žwětne cźerpjenja. Hamjeń!"

Hdyž bě žwoju modlitwu skóncził, spěwasche hischcże khěrlusch:

Tych, kotsiž s kóždym derje měnja
Po Jesušowej pschikasni,
A khudym radźi dobre cźinja
Na cźěle a też na duschi,
Tych žohnuj, Wótcže, pšches žyna
Dla Twojej' hnady bohatstwa, atd.

(Cźitaj khěrlusch 746.)

Stary Tobiaš nětko s wutrobnej wjeżokoscźu pomału k žwojim domoj krocźesche, a jako bě domoj dóschoł, žwoje dźěcźi sawoła, žo sa blido žynu, móscheń s tymi pjenjesami wucźeże a jim wo žwojim wulkim, njenadźitym sbožu powjedasche. Wón móscheń wotewri a pjenjesy na blido wužypa. Woni je liczachu, a běsche jich runje 1275 toleŕ hollandskich skotych. — Potom wóu kóždemu žwojich schtyrjoch žynow k jich hospodarstwu 150 toleŕ da. Wobej jeho dźówzy, kiž žo khudoby dla njeběschtej woženikej, tola pak pola nana wostałej, so byschtej jeho hladałej a pytałej, też kóžda tejko dóstaschtej. Wonej žo też po cźažu woženischtej, tola uiz žamych pjenjes dla, ale dokelž běschtej cźesne a kscheścźijanske wotcźehnjenje dóstałej. A jeju mužej běschtaj też cźestnaj a kscheścźijanszy smyślenaj mandźelskaj.

Pomoz, kotruž běchu dźěcźi s tutymi pjenjesami, 900 toleŕ wopschijazymi, dóstali, pod Božim hnadnym žohnowanjom bohate płody njeżesche. K dopomnjenju na žwojeho dobrocźela, žebi hischcże njesnateho, dachu woni wschitzy w hromadże koprowu taflu wudźełacź a dźakne pišmo do njeje wucźischcźecź. A tutu taflu s pschiswolenjom hajkoweho wobžedźerja na tón stary dub pschibichu.

Tobiažowe dźěcźi žwojemu nanej, dokelž běchu wot njeho kscheścźijanszy a Bohu spodobnje wotcźehnjene, też w jeho dalschich lětach wscho pocześcźowanje a wyšokowaženje wopokasowachu a jeho se wschej cźistej dźěcźazej luboscźu wothladowachu. A tak bě wón hischcże jednacże lět w měrje a pokoju živy. Juuu pak, jako běsche hižo jara woslabnuk, wón k rowej žwojeje dawno njebocźicźkeje mandźelskeje stupi, tam žwojej ruzy se žwjatym dowěrjenjom k njebježam wupschěstrje a po pschikładze stareho Simeona praji: „Nětk, Knjeże, daj Twojemu wotrocźkej s měrom cźahnucź; mojej wocźi žadatej žebi Twoje njebjeske kražnosće wohladacź!" A potom wón bórsy wumrje, sawostajiwschi schtyrjoch žynow, dwě dźówzy, žydomnacże wnukow a pjecź prawnucźkow.

Kak dźiwne žu Boże pucźe, to žo nam dale pšches to pokaže, so runje na Tobiažowym žmjertnym dnju jeho, nam hischcże po mjenje njesnaty dobrocźel žwój pucź saso do teje wokoknosće nastaji, hdyž běsche stareho, žo modlazeho Tobiaža nadeschoł. Wón k tomu stoletnemu dubej pschińdźe a na nim k žwojemu spodźiwanju koprowu taflu pschibitu namaka, na kotrejž běchu sa njeho dźakne žłowa wucźischcźane, kiž na lětnik 1654 a na 18. dźeń meje pokasowachu. — Haj, to běsche tóu dopomnjeńsku dźeń, na kotrymž běsche wón zykej žwójbje pšches žwój bohaty dar hórki khelich nuzy a khudoby wotewsak a potom pšches Boże mikoscźiwe žohnowanje do lěpschich wobstejenjow pscheżadźił. Wón žłowa teje tafle hischcże junkrócź pscheczita, pschi cźimž běsche jeho wutroba tak jara hnuta, so žo žylsow wjeżela sdźerżecź njemóżesche. „Jano!" wón k žwojemu žłužobnikej rjeknu, „nětk chzemoj khwatacź, so do města pschińdźemoj; pschetoż ja chzu tola wohladacź, hacź je tam hischcże tóu stary nan živy a kak s jeho žwójbu steji."

(Skónczenje pschichodnje.)

Wo žerbskim macźicznym domje.

Tutón dom budźe, kaž hižo wěmy, mjes druhim też k tomu žłužicź, so budźa w nim žerbszy młodźenzy, kiž budyške schule wopytuja, pak darmo pak tola sa tuni pjenjes hospodu s cźělnej potrjebu, kaž też wědomostne roswucźenje namakacź móz. Delnjołužiske „Bramborske Nowiny" pschi rosprawje wo wóndanschej generalnej shromadźišnje Macicy Serbskeje też na tajki dom spominaja, prajizy: „Bu też wobsamknjene, so ma žo w Budyschinje wulki žerbski dom natwaricź. Dokelž pak budźe k natwarjenju tajkeho domu wjele pjenjes trjeba, dha napisowachu shromadźeni, kak wjele chze kóždy dacź, a to wucźinjesche psches 1800 mk. To je rjany sapocźatk. My pak widźimy, so žu hischcże ludźo živi, kotsiž maja žwoju žerbsku rěcź lubo a sa nju, kaž też sa žwój žerbski lud rad nješchto wot žwojeho samóżenja wopruja. A žu-li też jow w naschej (delnjołužiskej) wokoknosći žani tajzy dobri Sserbja, kiž bychu chzyli nješchto sa tajku wužitnu wěz woprowacź, dha móża žwoj dar póžłacź: knjesej pschekupzej Mjerwje w Budyschinje (Herrn Kaufmann Mörbe in Bautzen) abo móża też tajke dary redakziji „Bramborskich Nowiu" pschepodacź a k tomu pschispomnicź: to je sa žerbski dom.

— **Pschispomnjenje dopisowarja:** Njebychu žo dha tajke dary też w wudawarni Serb. Nowin wotedacź žměli a žo wot tuteje potom bórsy na kujesa pschekupza Mjerwu pschepodali? *N.*

NB. To žo rosumi, so wudawarnja Serb. Nowin pjenjesy, sa žerbski dom pola njeje wotedate, hnydom k. Mjerwi pschepoda a je sjawnje kwituje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětuscha hłowna macźicźna shromadźišna njebě, kaž tydźenja w Serb. Now. cźitachmy, wot 59 ale wot 60 žobustawow wopytana. Pschi tejle składnosći na to spominamy, so wot lěta 1849 ženje telko žobustawow na hłownej shromadźišnje pschitomnych njeje byko, kaž lětża. Na wjazorych hłownych shromadźišnach bě žo lědma 25 woždobow sesko.

S Budyschina. (B. N.) Sańdźenu njedźelu žo w tudomnej Michalskej zyrkwi nowa, k dopomnjenju na Lutherowy žwjedźeń s dobrowólnych darow kupjena dupa (abo kschcźelniza) žwjedźeńszy poždwjecźi. Wona je w syenitowej tocźerni kk. Schönlanka a Nevira w Wopakej kražnje wudźełana a městno pšched woltarjom, hdyž je

ßo poſtajiła, je ßo wot ſkakarſkeho miſchtra knjeſa Měrſcha w Cźemjerizach ſ jara rjenje pſchihotowanymi platami pokładło, tak ſo ma wſcho pyſchny napohlad. Kſchcźelniza ma napiß: Kaž wjele was na Khrysta křćenych je, ći sće so Khrysta woblekli. Gal. 3, 27.

S Budyſchina. Wałporu wjeczor wſchak, kaž prjedawſche lěta, bliže a dale měſta po ſtarym waſchnju kuſkarnicze palachu; hdyž pak ßebi tajke kuſkarnicze wobhladachmy, dha běchu to ſ wjetſcha khoſchcźiſchcźa, prjedy do kołmaſa tyknjene, tak ſo ßo potom derje palachu. Wokanja a ſchkrěczenja běſche drje doſcź ßkyſchecź, tola palene kuſkarnicze-khoſchcźa njekſchiczachu, ale hólzy, kiž ſ nimi wokoło ſkakachu. — Meja naſajtra — ſchtwórtk — jara mika ſaſtupi, pſchetoż mějachmy tu pſchipołdnju 16 gradow cźopłoty. Tola bórſy njewjedro ſ błyſkanjom a hrimanjom pſchicźeże, kiž je tu někotre hodźiny ſa ßobu howriło. Po deſchcźu, kotryż nam wobradźi, bu mjenje cźopło; pſchetoż cźopłota na 10 gradow ſpadnu.

S Budyſchina. W nozy k ſańdźenemu pjatkej ßu paduſchi pola ökonoma N. na kamjeńtej haßy něhdże 30 mk. pjenjes a ßlěborny cźaßnik kranuli.

S Nowych Bobolz. Sańdźenu ßobotu wjeczor na pół 11 hodźin tudy w brózni korczmarja Maxa Kempy woheń wudyri, kotryż tu ßamu kaž tež jeho domſke do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Jenoż něſchto domjazeje nadoby a ſkót mózeſche ßo płómjenjam wutorhnucź.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu mějachmy to wulke a žadne wjeßele, kotremuż běchmy dołho ſe žedźenjom napſchecźiwo hladali, mjenujzy ſo mózachmy w naſchim Bożim domje rjane duchowne ßerbſke a němſke ſpěwy, kaž tež rjanu hudźbu ßkyſchecź. Draždźanſke ßławne a ſpěwa wuſtojne towarſtwo „Harmonija" běſche ßo hižom dlěiſchi cźaß hotowało, w naſchej rjanej a akuſtiſkej zyrkwi duchowne khěrluſche ſpěwacź, a bu na poßledku k tomu ſańdźena njedźela poſtajena. Dokelž pak je tuto towarſtwo jenoż němſke, naſcha hodźiiſka woßada pak nimale zyle ßerbſka, dha dyrbjeſche ßo tola pſchi tym, kaž ßo ßamo roſumi, tež ßerbſki ſpěwacź. A to je ßo ſtało. Naſch wulzy ſaßłużbny knjes wyſchſchi ſeminarſki wucźeŕ Fiedleŕ běſche w Budyſchinje jara wuſtojny mużſki a žónſki chor ſhromadźił a jara derje wuwucźił. W nim běchu tež 3 knjeżny, M. a E. Kordinez ſ Minakała a M. Nowakez ſe Zidowa, a 2 knjeſaj, k. wucźeŕ Kozor ſ Hodźija a k. Bórſch ſ Kobliz, kotříž ſolo ſpěwachu. Spěwanje ßamo wodźeſche naſch ßerbſki ßławny komponiſt k. kantor Kozor ſ Ketliz ſe ſnatej wuſtojnoſcźu. Sſerbſke ſpěwy běchu ſ dźěła oratorije, ſ dźěła pak khěrluſche a ſpěwy, wſchě wot k. Kozora komponowane, a to wot naſcheho pěßnjerja njebo fararja Sejlerja ſeſtajane, kiž ßo wſchitke w rjanym nowym wudawku Sejlerjowych ſpěwow wot dr. Muki namakaju. Schtoż ßerbſke ſpěwanje ßamo naſtupa, dha móżemy ſ wjeßełoſcźu prajicź, ſo je ßo wubjernje radźiło. Kóždeho wutroba bu hnuta pſchi zunich ſynkach naſchich rjanych ßerbſkich ſpěwow, kiž ßo, kaž ßmy ſ nowa błyſcheli, tak wulzy derje ſa ſpěw hodźa. My prajimy tu wſchěm ſpěwarkam a ſpěwarjam, ſoliſtkam a ſoliſtam, kaž khorej a knjeſej Kozorej a knjeſej wyſchſchemu wucźerjej Fiedlerjej ßwój najwutrobniſchi dźak ſa tuto wutrobne wokſchewjenje a pſchejemy toho runja druhim woßadam, ſo bychu tež tajke ßerbſke duchowne ſpěwy w ßwojich zyrkwjach błyſchecź móhłe. — Tež němſke ſpěwy, pod nawjedowanjom knjeſa Armina ſ Böhmy wot ßławnych ſpěwarjow a ſpěwarkow pſchednoſchowane a pſchewodźane wot dobrych hudźbnikow, ßo wſchitkim jara lubjachu, a my prajimy tež němſkim ſpěwarkam a ſpěwarjam atd. ſa jich prózu a luboſcź ßwój najwutrobniſchi dźak. — Zyrkej bě derje wopytana, a wunoſchk, kiž ßo po połojzy k lěpſchemu hodźiiſkeho ſpomózeŕſkeho domu, po połojzy pak k lěpſchemu Towarſtwa Pomozy ſa khudych ßerbſkich ſtudujuzych, po tajkim ſa dwě należnoſcźi kraleſtwa Bożeho nałoži, po wotcźehnjenju wułożkow 200 hriwnow 30 np. wopſchija. Po tajkim ſpomózeŕſki dom 100 hr. 15 np. a Towarſtwo Pomozy tež 100 hr. 15 np. dóſtanje.

S Hodźija. Naſch k. kantor Liſchka je cźeżkeho cźerpjenja dla po lekarjowym żadanju ßo do Karlowarſkich kupjel podacź dyrbjał, ſ wotkelž nadźijomnje ßo ſa ſchtyri njedźele wuſtrowjeny domoj wrócźi. Sa krótki cźaß jeho njepſchitomnoſcźe bu wěſty Böhma ſ Radeburka ßem póßłany, dokelž běchu wſchitzy ßerbſzy kandidacźi, kiž budźichu tu ſaſtupicź móhli, hižom ſa zyle wuprózdnjene ßerbſke měſtna rosdacźi. Dokelž Böhma ßerbſki njemóże, je naſch ſchulſki inſpektaŕ poſtajił a ßebi wucźinił, ſo we wſchěch tych hodźinach, w kotrychž ma ßo po ſakóńſkim poſtajenju ßerbſka rěcź nałożowacź, naſch druhi wucźeŕ k. Kozor wucźi. Jenoż pódlanſke hodźiny, w kotrychž dyrbi ßo hewak tež němſki rěcźecź, nakhwilny ſaſtupnik dawa. Na tuto waſchnje naſche ßerbſke dźěcźi niczo njeſchkoduja. Bóh pak daj, ſo naſch luby k. kantor Liſchka bórſy ſtrowy a cźerſtwy ſaßo k nam domoj pſchińdże k dalſchemu pożohnowanemu ſkutkowanju w ßwojim ſaſtojnſtwje.

S Hodźija. Po woſjewjenju khěżorſkeje wyſchſcheje póſtſkeje direkzije w Draždźanach ßo 3. meje ſ naſchim póſtſkim ſaſtojnſtwom telegrafſki dalokorecźeŕ ſjenocźi.

S Palowa. K pucźowanju Jeho Kralowſkeje Wyßokoſcźe prynza Bjedricha Auguſta mamy pſchiſpomnicź, ſo ßebi prynz, po tym ſo bě ſchtwórtk wjeczor 17. haprleje do Palowa pſchijěchał a w domje k. ryczeŕkublerja ſ Ponikau pſchenozował, naſajtra rano, pſchewodźeny wot k. ſ Ponikau a k. fararja Jencźa naſchu zyrkej a hrodźiſcheźo w farſkej ſahrodźe wobhladowaſche. Jeho Kralowſka Wyßokoſcź ßo na to, farſki dom ſ krótkim wopytom poczeſcźiwſchi, na dalſchi pucź do Półcźniziy poda.

S Hucźiny. W naſchej wßy ßu w nozy 25. haprleje hižo ßaßo paduſchi pobyli. Woni pola korczmarja Ducźmana „na moſtach" żeleſne żerdki wókna, do pinzy wjedźazeho, roskłamawſchi, do tuteje ſaléſychu a ſ njeje ſchéſcź piczołkow dobreho palenza kranuchu. Njedaloko Ducźmanez korczmy ßu keŕcźki. Do nich je pakoſtniży donjeßechu a ſ nich palenz ſ likom, kotryż běchu toho runja ſ pinzy ßobu wſali, do druheho ßudobja pſchepjelnichu a ßo potom ſ tym wotßalichu. Próſdne piczołki a lik ludźo naſajtra rano namakachu. — Někotre dny prjedy jedyn hóſcź do tudomneho hoſcźeńza pſchińdże, kotrehoż myßle niz ſa palenzom, ale wjele bóle ſa jědźu ſtejachu. Horze pożadanje jeho korcźateho żołdka ßo tež bórſy ſpokoji, pſchetoż hoſcźej ßo ſchlachcźi, ſo njewidźany do kuchiny dóńdże. Tam jemu luboſna wóń pſcheradźi, ſo ßo něſchto mjaßowe pjecźe a wón tež bórſy w khachlowej róli ſchéſcźpuntowſku ßwinjazu pjecźeń wucźuſchli. Dokelž ßo njeproſcheny hóſcź bojeſche, ſo by jeho něchtó molicź móhł, hdy by ßo w kuchini do jědźe dał, dha radſcho pjecźeń ſa falu tyknuwſchi ſ njej ſ hoſcźeńza twóchnu. Na bóle ßamotnym měſcźe je ßebi ju wěſcźe derje ßkodźicź dał.

S Rakez. Kaž w druhich ſtronach naſchich lubych ſakſkich Sſerbow, tak je ßo tež pola naß narodny dźeń Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta ßwjedźeńſzy wobeſchoł. Derje ſrjadowany hudźbny khor rano wjeß pſchekrocźi, na torhoſchcźu poſaſta a tam ludowu hymnu „Krala Bóh pożohnuj" wupiſka, mjes tym pak ßo mózne tſélenje ßkyſchecź dawaſche. Mnohe khorhowje ßwjedźeńſki napohlad powjetſchachu. Wjeczor běſche tudomne wojeŕſke towarſtwo wulki wóhnjoſtrój (Feuerwerk) wuhotowało. Mjes tym ſo běſche torhoſchcźo poßwětlene, naſche ſpěwanſke towarſtwo pod wjedźenjom knjeſa kantora Rady ſpěw „Krala Bóh pożohnuj" wuſpěwa. Łużičan.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. Wutoru wjeczor na pół 10 hodźin w brózni, k. J. Krahej ßłuſchazej, woheń wudyri a ju do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Běłeho Khółmza. W naſtupanju toho, ſchtoż Serbske Nowiny cźißło 17 wo wotemrjecźu knjeſa póſtſkeho direktarja Wawrika-Jěſorki powjedaja, dowolamy ßebi pſchiſpomnicź, ſo wón njeje jenoż jeneho, ale ſo je dweju bratrow ſawoſtajił, mjenujzy pódla knjeſa wyſchſcheho hajnika Wawrika-Jěſorki w Schěrachowje tež hiſchcźe naſcheho młynka-najeńka, knjeſa Wawrika-Jěſorku tudy w Běłym Khółmzu. Tutón niz jenoż pola naß, ale tež po wſchej wokolnoſcźi najlěpſcheje khwalby wużiwa a je wſchudźe poczeſcźowany, hdźež jeho ſnaja. *H.*

Se Spal. (H. W.) Jako ſańdźenu njedźelu popołdnju mandźelſka tudomneho ſahrodnika Jurja Kulmana wote mſche domoj pſchińdże, wona ßwojeho mandźelſkeho do hłowy ranjeneho a na dworje leżazeho namaka. Wón bě morwy. Potom je pjecźa jedyn ſ jeho pſcheczelſtwa powjedał, ſo je Kulman wſchón wopiły domoj pſchiſchoł, ſ nim ſwadu ſapocźał a ßo ſkónczńje ſ pukami do njeho dał, ſo pak je wón Kulmana toho dla někotry krócź wot ßo ſtorcźił, pſchi cźimż je tón napoßledku padnuł a ſ hłowu do drjewjaneje ławki praßnuwſchi ßo do njeje ßmjertnje ranił.

S Běłeje Wody. Tudy ſta ßo 17. haprleje to njeſbożе, ſo ſchtyrilětny hólcźeż dźěłacźerja Cźernika někak na żeleſnu koliju, k tudomnym podkopkam wjedźazu, trjechi, hdźež jeho lowryja pſcheježe a na měſcźe mori.

S Wuſkidże. Knjes hrabja Arnim, wobßedźeŕ mużakowſkeho knjejſtwa, bě naſchemu wojeŕſkemu towarſtwu młody dub darił, ſo by jón jako „dub měra" ßadźił. Tajke ßadźenje je ßo potom tež 20. haprleje wot naſpomnjeneho towarſtwa na ßwjedźeńſke waſchnje ſtało.

S Delnich Łużiz piſaja „Bramborſke Nowiny" a to:

S Hródka. Tón dźěłacźeŕ, kiž je ßo 2. haprleje pſchi palenju tudomneje Maladoweje fabriki cźeżko wobſchkodźił, je wumrjeł.

Se Sprojž (pola Hródka). Bur N. wóndano se žwojim sapschahom domoj jědžesche. Móznje natuknany wón na wosu leżesche, pschi tym pak jenu nohu do koka tyknu, najskerje w myžlach, so žo w kožu pschecžahuje; ale miły Bože, noha sarjepota a slamana běsche. (Pschispomnjenje redakzije: Sprojzy, po hornjoserbskim Sprejzy abo poknje Sprewizy po prawym do Hornjeje Łužizy žłuscheja. To pak je nam wscho jene, wschako žu serbske, a my to jenož naspomnichmy, so by nam nichtó wumjetowacź njemóhł, jako bychmy to njewjedźeli).

S kalawskeho wokrježa. W Makym Jaworje wotpalischtaj žo 3. haprleje dwaj dworaj a tu žamu nóž w Łukajzu woheń někotre hródže sahubi, pschi czimž žo 16 žwini spali.

S Khoczebuza. Tudomny krajny žud wóndano jeneho rěsnika a jeho konjazeho — wobeju s Pschibrjoga (Fürstenberg) — žudżesche. Mjenujzy deschanski bur W. běsche wot njeho konja kupił, kotrehož wonaj sa zyle stroweho a czerstweho wudawaschtaj. Ale pschi jeśdżenju žo pokasa, so mějesche kóń měžaczny žleposcź, a toho dla tejko hódny njeběsche, jako běschtaj žebi pschedawarjej sapkaczicź dakoj. Kóždy wot njeju dósta po tajkim měžaz jastwa pschižudżeny.

S Khoczebuza. Jako žobustawy delnjoserbskeho knižneho towarstwa žu s Hornjeje Łužizy žwój pschinoschk sapkaczili knjeża: farar Kubiza w Bukezach, farar Imisch w Hodžiju, farar Mrósak w Budestezach, farar Jencź w Palowje, farar Hórnik w Budyschinje, iakon Kschižank w Hodžiju, kantor Kozor w Ketlizach, wucžer Wojnar w Bukezach, bur Hanusch w Nowej Wžy, referendar Hanowski w Draždżanach, rentier Hanowski w Budyschinje, J. E. Smoleŕ w Budyschinje, Marko Smoleŕ w Budyschinje, kupz Mjerwa w Budyschinje. Dale knježna Melanija Parczewska w Kalischu, knježa: farar Gólcź w Rakezach, profesor dr. Pful w Njeżwaczidle, kaplan Bart w Radworju, farar Kóslik w Słym Komorowje, dr. Sauerwein s Bantelna, nětko pola afrikanskich Kabylow w Algierskej, praeses Luscźanski w Prasy, gymn. wyschschi wucžer dr. Muka w Kamjenizy, wucžer Nyczka w Eżenje, profesor Kopytczak w Tarnopolu, k. Holik w Němskim Brodže.

S Tureja pola Piznja. Tudy wotpali žo 17. haprleje w nozy wokoło jeneje hodžiny prósna khěża, burej Steklinje žłuschaza. W njej mjenujzy runje nichtó njebydlesche.

S Raduscha. Tudy wobwěžnu žo 16. haprleje półbur Juro Jarik.

S Bukowa pola Hródka. Tudy wotpali žo 17. haprleje w nozy wobžedźeŕ Klim a jeho podružnik. W tych žłómjanych a drjewjanych twarjenjach płómjenja tak spěschnje wokoło žo hrabachu, so dyrbjachu wbosy ludźo, wscho wostajiwschi, won wucźeknucź. Stary Klim chzyschе hischcże žwoje pjenjesy, něhdże 180 mk., s wóhnja wutorhnucź a žo toho dla do toho palazeho twarjenja wrócźi, ale wón žo wjazy won njenamaka. Khróbli mužojo drje jeho hischcże žiweho wucźahnuchu, ale wón bórsy wumrje, dokelž bě straschnje wopaleny.

Přilopk.

* Wulki hońtwiny revir je rjana wěž, hdyž žo wužiwa. Tak bě žebi něchtó w wokolnosczi Zitawy revir sa 1000 hriwnow wotnajał a na nim wscho w hromadže dweju sajazow satželik. Hońtwinemu najeńkej po tajkim kóždy sajaz 500 hriwnow płaczi, khětro droha sajecza pjeczeń.

* Na fórbarku w Korbizach pola Mischna sańdżenu žobotu woheń wudyri. Na pjatnaczelětnu holzu, hakle wot poślednich jutrow tam žłużazu, tukachu, so je woheń sałożika. Wona też k tomu stejesche, prajizy, so žo jej na žłużbje spodobako njeje a so je woheń toho dla samischkrika. Njeknicžomnu holzu po tajkim do jastwa žadżichu, tola na druhi dźeń, jako chzychu ju s nowa pscheżkyschecź, bě žo wona w jastwje wobwěžnuka.

* W Kamjenizy wó jstwě dwě dźěsczi hrajkaschtej, bjes tym so jeju macź schaty blotowasche. Młódsche półdralětne dźěczo někotre krocžele do sad dźěsche a pschi tym do hornza połneho horzeje wody padże, kotryž na schpundowanju stejesche. Njesbožowne dźěczo bě žo tak straschnje woparilo, so hižom, hacž runje žo jemu hnydom lěkarska pomoz poskicźi, sa někotre dny wumrje. Tutón srudny podawk, kotryž žo Bohužel jara cżasto wospjetuje, njech je s nowa wschěm, kotrymž žu dźěczi dowěrjene, k powucźenju, so žo w rumach, hdźež dźěczi pschebywaju, na schpundowanje žane žudobja s horzej wodu stajecź njeżmědža. S najmjeńscha dyrbja tajke žudobja tak wobarnowane bycź, so dźěczi do nich panucź njemóža.

* W Kamjenizy je žo 27. haprleje mordaŕ Schubert wot kata Brandta s Pfaffrody na guillotinje wot žiwjenja k žmjerczi wotprawik. Schubert žo s měrom žmjertnemu žudej podczińnu, tola žwojeho hrósbneho njeskutka žo wusnak njeje. Schubert bě, kaž je znate, loni w symje žłużobnu holzu Linu Weberez w Kamjenizy na žadławe waschnje skónzowak. Po tsidnjownym žudżenju žo wón 5. měrza wot pschižażneho žuda w Kamjenizy k žmjerczi wotžudźi.

* Psches kralowski wukas je žo postajiło, so maja pruszy offizěrojo infanterije w wójnje revolver a dwójny dalokowid žobu nošycź. Tež je jim dowolene, w wójnje kschiwy teżak měcź. Toho runja budża pschichodnje feldweblojo, bubnarszy majorojo atd. w wójnje s revolvrom wobrónjeni.

* Po powjesczach, kotrež je liegnitzske kralowske knježeŕstwo s tych krajin dóstako, kiž pod nje žłuscheja, žita, nasymu žyte, doscź rjane steja a dotalne nalětne žywy też hižo spokojaze žně wěschcża, dźecźel žo s wjetscha też derje radźi, dotalny srósť je nimale wschudże spokojazy.

* Kak njehańbicźiwje žo druhdy dundazy sadźerża, wo tym žłeduja podawk žwědczi: Tsecźi dźeń jutrow tajki dundak wjecźor w 9 hodžinach k jenemu ratarjej w Buchholzu dó jstwy pschińdże a žebi nózne lěhwo žadasche. Jako jemu to sapowjedźichu, žebi wón schkórnje wusu a žo s najwjetschej njehańbicźiwosczu na kanapej, wó jstwě stejazy, lehnu a pocża wótsje žmorczecź. Hakle pschiwołany poliziśt jeho s kanapeja dele wuhna a hnydom do arresta wsa.

* Ssobotu tydżenja do Mokrowa njedaloko Hródka banda zyganow pschicźeże. Psched korczmu, wote wžy něschto sdalenej, zyganjo sastachu a žebi wot korczmarja nózne lěhwo žadachu. Tutón pak jim to sapowjedźi, wudawajo, so žaneho prósdneho ruma nima. S tym pak zyganjo s pokojom njeběchu a žo s korczmarjom tak dołho wadżachu, doniž žebi tón pola gmejnskeho prjódkstejerja pomoz njepytasche. Bjes wobydlerjemi wžy a zyganami žo na to wulke bicże sapocża, kotrež hakle žo pschesta, jako žandarmojo pschińdźechu. Korczmaŕ a někotsi Mokrowczenjo buchu cźeżko sranjeni.

* Psches sky žón je w Barlinje w tychle dnjach jedyn 12lětny hólz žiwjenje shubił. Hólczez, kotryž se žwojimaj starschimaj w tej žamej komorje spasche, rano w 4 hodžinach na dobo s koża wuskoczi, wołajo: „Na pomoz, na pomoz, mje sakolu!“ Macź, kotraž psches to wotzucźi, hnydom k žynowemu kožu, pódla wókna stejazemu, khwatasche. Hólz pak bě hižo wókno wotczinił a prjedy hacž mózesche macź jeho pschimnucź, wón hischcże półspizy s tsecźeho poskhoda dele na hažu skoczi. Hkowu a žiwot žebi cźeżko sraniwschi, wón bjes myžlow leżo wosta a hnydom sawołany lěkaŕ mózesche jenož srudnu powjesź dacź, so žu rany žmjercź straschne. Njesbožowne dźěczo hodžinu posdźischo w rukomaj žwojeje hłuboko srudżeneje macźerje wumrje.

* Ssudnistwu w Neurodże 22. haprleje jenu žonu, wěstu Kühnowu, pschepodachu, kotraž bě psched dwěmaj lětomaj žwoje nowonarodżene dźěczo w khachlach spaliła a potom do Ameriki cźekła. Mordarku pak tuteje hrósbneje slósce dla žwědomje tak jara hrjebasche, so žo wona s Ameriki sažo wrócźi a žo žamowólnje wyschnoscźi staji.

* W Deutschwette pola Nižy žo psched někotrymi dnjemi tamnischi korczmaŕ a jedyn wumjeńkaŕ wjetowaschtaj, schtó by s njeju tsi khany palenza na dobo wupicź móhł. Korczmaŕ pak bě pschekłepany a wumjeńkarja s tym sjeba, so město palenza wodu pijesche, bjes tym so tutón, psches korczmarjowu wutrajnosź pohonjeny, połne tsi khany palenza wupi a — morwy na semju padże.

* Dr. Oberzier w Kölnje chzyschе loni wjedro na schěscź njedźel do prědka wjedźecź, tola jeho wěschczenje k niczomu njebě, dokelž žo wjedro pschezo hinak czinjesche, hacž w jeho wěschczenjach stejesche. Wjele wjazy dyžli Oberzier ryczeŕkubleŕ dr. Wünscha w Delnim Erdmannsdorfu samóže, kotryž w schlesynskich rataŕskich nowinach hnydom wjedro zyłeho pschichodneho lěcża wosjewi. Jeho wěschczenje ma žo tak: Njedźelu do jutrow žo prěnja maka deschczowa perioda tutoho lěcża sapocznje a hacž do kónza haprleje traje. W prěnich dnjach meje žo njebjo wujażni a s czeżka smějemy w tutym měžazu wjele deschcża, khiba někotre njewjedra. Junij hacž do poślednich dnjow, w kotrychž někotre deschcże panu, žuchi wostanje. W prěnjej tsecźinje julija žo wjazy krócź deschczik póndże, potom smějemy rjane wjedro hacž do 23., na czož někotre deschczowe dny žłeduja. Kónz měžaza žo wjedro sažo staji. W prěnjej tsecźinje augusta někotre deschcże panu, na to budże rjany czaž hacž do 23. augusta. W tutym czažu žo druha wjetscha deschczowa perioda sapocznje, kotraž hacž do kónza septembra traje. Ratarjo móža s tutym wěschczenjom powschitkownje s pokojom bycź, tola my žo bojimy, so žo s nim runje tak směje, kaž s wěschczenjom dr. Oberziera.

* W füsilěrskim bataillonje w Tübingenach w tu khwilu 131 jenolětnych dobrowólnikow žłuži. Woni žu s wjetscha studentojo tamnischeje universitty.

* Kaßelske nowiny wo ſcźěhujźym žortnym kusku pišaju: W tamniſchich ſtronach derje ſnaty žandarm, na patrouilli pobywſchi, w romantiſzy leżanym Höllenthalu njedawno wós ſetka, kotryž ßußodnemu wyſchſchemu hajnikej ßkuſcha a próſdny do bliſcheho měſta jědźeſche. Žandarm ßo pohoncźa wopraſcha, hacž njeby ßobu jěcź móhł, ſchtož tutón po ſdaczu ſprózznemu rad dowoli. Žandarm do woſa ſtupi, wupjera ßo w nim duſchnje, a khwilu ſpoječſchi, ßwój zigarrowy etwij wucźeże a ßo pohoncźa tak pódlanſzy na pſchecźelniwe waſchnje wopraſcha, hacž jemu njeby móhł ſe ſchwabliczku wupomhacź, dokelž žanych pſchi ßebi nima. Pohoncź ſwólniwje do lazoweho ſaka pſchimnuwſchi nękotre ſchwabliczki, w nim njeſawalene leżaze, wucźeże a jemu ſ nich žandarmej poda. — Tydźeń poſdźiſcho ßudniſki póßelnik do hajniſkeho domu pſchińdźe, praſcheſche ßo ſa pohoncźom a jemu pißmo pſchepoda, w kotrymž ßo wot pohoncźa 6 hriwnow khoſtanja žada, dokelž bě w lazowym ſaku ſchwabliczki njewobarnowane noßył. Wyſchſchi hajnik, w bliſkoſczi pſchebywajzy, wot ßwojeho pohoncźa ſhoni, kak je ßo wěz zoſaka a bě na žandarmowe ſadžerženje jara njembry. Wěz ßebi ſ krótka pſchemyßliwſchi, hiſchcźe tón ßamy dźeń žandarmej ßlědujze ſliczbowanje pſchipóßka: „Sa wuživanje mojeho woſa ſ Höllenthala do měſta wſcho w hromadźe 10 hriwnow atd.“ Pſched tym „atd.“ je žandarm, kaž ßo ſda, wulki reſpekt měł, pſchetož hižo po nękotrych dnjach póſtſki póßelnik žadane 10 hriwnow do hajniſkeho doma pſchinjeßy. Wyſchſchi hajnik pak ßwojeho ßkužobnika ſawoła a jemu praji: „Tu maſch 6 hriwnow a ſapłacź ſ nimi ßudniſke khoſtanje, tele dalſche 4 hriwny pak wſmi na piwo, a hdyž ſaßo do měſta pojědźeſch, dha žandarmu wopytaſch a ßo pola njeho rjenje podźakujeſch, ale, ſapišaj ßebi ſa wuſchi, ſchwabliczki mi w ſaku njewobarnowane wjazy njenoſch.“

* W Hagenje w Weſtfalſkej wobydlerjo Frankfurtſkeje haßy 23. haprleje ſtraſchne ſabuchnjenje a ßylne ſatſchaßnjenje ſacźuchu. Do khěže jeneho pjekarſkeho miſchtra běchu dynamitowu patronu cźißli, kotraž bě žabławe ſapuſcźenje naczinika. Khěža je ſ nutſka a ſ wonka jara wobſchkodźena; murje ßu ſatkóczene, wókna a durje wuražene a ſ dźěla do małych kuſkow roſpraſkane, rózk khlamow je zyle wottorhnjeny, ßamo wókna ßußodnych khěžow běchu rosbite, tak ſo kruchi ſchkleńzy daloko haßu pokrywachu. Njeſkutk, kotryž ßebi na wulke ſboże žane cźłowiſke žiwjenje žadał njeje, je ßo najſkerje wot nękajkeho wjecźiweho cźłowjeka ſcźinił, tola ßo hacž dotal hiſchcźe radźiło njeje, ſłóſtnika wußlědźicź.

* W Schöppenſtedtu pola Braunſchweiga bě wóndano w gmejnſkej khěži zuſy handwjerſki wumrjeł a dyrbjeſche ßo na měſchcźanſke khóſty pohrjebacź. Nękotſi dźěłacźerjo, kotſiž mějachu pohrjeb wobſtaracź, kaſchcź na wós ſtajiwſchi, jón na pohrjebniſchczo wjeſechu. Wjazori rjemjeßlniſzy pomozniczy, ſemrjeteho towarſchojo, cźěło pſchewodźachu. Po dlějſchim cźaßu, jako bě ßo cźěłowy cźah wotßalił, zyle pſchipadnje jedyn wobydleŕ gmejnſkeje khěže dó jſtwy ſtupi, w kotrejž bě zuſy wumrjeł, a widźi, ſo hiſchcźe cźěło w njej leži. Sa cźahom rucźe póßelnika póßłachu, kotryž jón na wulke ſboże hiſchcźe ſahe doſcź dóſcźeże, tak ſo próſdny kaſchcź njepohrjebachu. Duž cźěłowy cźah nimale pſched pohrjebniſchczom ſaſta a po cźěło wróczo cźehnjeſche.

* Pjatnacźelětny hólz w Bauerbachu pola Meiningena ßebi w tamniſchej korczmje žort ſcźini, piczołku palenza natoczicź a wſchelakim ſchulſkim hólzam palenz picź dacź. Najſtarſchemu ſ nich, jědnacźelětnemu hólzej, też zigarru k tomu kuricź da. Wſchitzy hólzy běchu pſches to pjeni. Woni buchu wot ßwojich ſtarſchich abo ſnatych domoj dowjedźeni, jenož najſtarſchi ßo njenamaka. Po dołhim pytanju jeho w jenej ſahrodźe nadeńdźechu, tola kajkeho? Wón bě rěcź ſhubił a nękotre dny po tym wón wumrje.

* Na jenym kuble w Elſaßu njedawno pytnuchu, ſo jena wjeledejaza kruwa niz kaž hewak połny liter mlóka ſa dźeń njedejeſche. Dokelž kruwa pſchezo tak wjele kaž prjedy žerjeſche, tukachu, ſo nęchtó mlóko kranje. Najprjedy ßo tukanje na małeho kruwarja wobrocźi, kotryž bě hakle pſched nękotrymi dnjemi do ßkužby ſtupił. Hólza ſtajnje wobkedźbowachu. Wón ſa ſchtyriadwazeczi hodźin do kruwarnje njepſchińdźe a tola bě nęchtó kruwu dejił. Na to ßo kubleŕ hólza ſjawnje wopraſcha, hacž mlóko kranje, tola hólz prějeſche, łakaſche w kruwarni na paducha a ßo bórſy wrócźi, prajizy, ſo je pakoſtnika wußlědźił. Jako ſ hólzom do kruwarnje ſtupichu, ſo bychu njeſnateho dejerja ſeſnali, kruwu na ßkanju wupſcheſtrjenu wuhladachu a ſa jejnym wumjom mały poß ſ zyłej mozu a ſ wulkim ſpodobanjom zyzaſche. Pßa běchu mjenujzy, dokelž bě ſtwu ſanjerjedźił, pſched krótkim do kruwarnje ſamkli, a tón ßebi tuto khoſtanje na to waſchnje k wužitku ſcźini, ſo ßo kóždy dźeń doſcź a na doſcź dobreho mlóka napi. Widźeli drje běchu, ſo pizu, jemu do hródźe pſchinjeßenu, njeżerjeſche, tola běchu ßebi myßlili, ſo ßo ſ myſchemi žiwi.

* Jecźi w Garſtenje pola Linza wóndano w jaſtwowej zyrkwi pſchi popołdniſchej Bożej ßkužbje ſběžk cźinicź ſpytachu. Na wotrěcźane ſnamjo ßo woni na wołtaŕ walichu, tak ſo dyrbjeſche duchowny do pſchitwarka cźeknucź. Dokelž buchu jaſtwowi dohladowarjo bórzy poraženi, ßo wojazy ſ nahim mjeczom do ſběžkarjow dachu, pſchi cźimž ßo 8 jecźi cźežko, 20 pak lóhko ſranichu. Jaſtwowa zyrkej ßo bitwiſchcźu runaſche, wſcho bě w njej ſ krwju polate. Popołdnju w 3 hodźinach bě ßo njemĕr ſkóncził. Jecźi chzychu ßo najprjedy dopołdnja ſběhnucź, tola dokelž tehdom na žadanje direkzije wojazy hotowi ſtejachu, woni hakle popołdnju ſapoczachu, ßebi myßlo, ſo ßu wojazy wucźahnuli.

* Žadława ßmjercź. S Pole w Italſkej pišaja: Na żeleſnizy bjes Poli a Diwaccu je ßo 17. haprleje žałoſtne njeſboże ſtako. Jako cźah do Diwacca jědźeſche, burſka żona krótku cźaru pſched nim na żeleſnizu ſtupi, ſo by ju pſchekrocźiła. Hacž runje wjedźeŕ lokomotiwy hnydom maſchinu do ſad ſtaji, dha tola wjazy mózno njebě, cźah ſaſtajicź. Duž lokomotiwa żonu ſhrabnu, wleczeſche ju něhdźe 10 minutow ßobu, jeje cźěło na cźiſte roſmjeczo. Roſtorhane cźěło, kotreż bě ſ nohomaj na poßlednjej wóſzy wißajo woſtało, pod lokomotiwu wucźeżechu, jako cźah ſaſta, a je bliżſchemu żeleſniſkemu nahladowarjej pſchewoſtajichu. Cźah na to bjes ſadźěwka dale jědźeſche.

* Hróſbne ßamomordarſtwo. Mandźelſka bohateho rěſnika Buſkea w Pariſu je ßebi 15. haprleje na hróſbne waſchnje žiwjenje wſaka. Wona ſe ßwojeho ſchwadliſkeho blidka pók ſta ſchitych jehłow wſa a je ſpóżrje. Jehły ſe żołdka do wſchěch ſtron jejneho cźěła jěſdźachu a njeſbożownej żonje żałoßne cźerpjenje cźinjachu; hakle ſa ſchtyriadwazecźi hodźin wona wumrje. Wot żałoßnych boloſczow cźiłowana, wona ſpóchi na ßwojeho muża a na rěſniſkich pomozníkow wołaſche: „Wy macże tejko nożow, kolcże mi tola jedyn k wutrobje.“ Cźeho dla je njeſbożowna ßwojemu žiwjenju kónz ſcźiniła, njeje ſnate.

* W Pariſu ßo w tychle dnjach jedyn kekleŕ ſ hadami pokaſowaſche. Pſchi tym wón jeneho mjeńſcheho hada do ruki wſa a ßebi jeho hłowu do huby tyknu. Na dobo keklerjej krej ſ huby wuſkocźi, pſchetož had běſche wbohemu jaſyk pſchekuſnuł. Njeſbożowny cźłowjek dyrbjeſche hiſchcźe tón ßamy dźeń wumrjecź.

* Sapłacźena ſdwórliwoſcź. S Pariſa pišaja: Jedyn żeleſniſki ſaſtojnik, kotryž na dwórniſchczu w Meaux ßwoju ßkužbu ſaſtara, 12. haprleje popołdnju powjeſcź dóſta, ſo je 400,000 frankow herbował. Wuſtajerjowe mjeno bě jemu zyle njeſnate a hakle ſ wotpišaneho teſtamenta wón ſhoni, ſo je wuſtajeŕ wóßomdźeßacźletny ſtarz, ſ mjenom Bauduin. Loni mjenujzy tutón Bauduin po żeleſniznu pſches Meaux jědźeſche a ßo tam, jako chzyſche ßo na khwilu ſ woſa puſchcźicź, pſcheſtupi. Mjenowany żeleſniſki ſaſtojnik tehdom ſtarza ſdźerża, tak ſo njepanu, a jeho na ſtół dowjedźe. Tutu mału ßkužbu je ſemrjety na tak kralowſke waſchnje ſapłacźił.

* Kak ßo dobremu rěcźnikej płacźi. W Dewsbury ßo wóndano ſcźěhujzy podawk ſta: Jenemu knjeſej ßo w theatrje cźaßnik kranu. Wón tukaſche, ſo je jeho ßußod paduch a jeho wobſkorži. Pſchi ßudźenju rěcźnik wobſkorżeneho tak kraßnje ſakitowaſche, ſo jeho ſa njewinowateho wuſnachu. Kak pak ßo rěcźnik dźiwaſche, jako na druhi dźeń pſches póſt poßyłku dóſta, kotreż bě ſcźěhujze pißmo pſchipokożene. „Cźeſcźeny knjeże! Jako ßkabe ſnamjo ßwojeho dźaka ſa Waſchu wubjernu ſakitowanſku rěcź Wam ſ tutym kranjeny cźaßnik ſcźeku. Njech Wam wón hiſchcźe wjele hodźinow pokaſuje, a kóždu hodźinu njech Waß nęchtó wopyta, kotryž ſa Waſchej radu żada.“

* W Londonje ßo 1. meje na wopalniſchczu wulkeho twarjenja, 26. haprleje wotpaleneho, wyßoka murja powali a 60 dźěłacźerjow ſaßypnu. Liczba morwych a ranjenych hiſchcźe ſnata njeje.

* W Galveſtonje w Texaßu je njedawno ßylny wichor tamniſchu zyrkej a ſchulu murow powalił. S 32 dźěczi, w ſchuli pſchebywazych, bu wjele cźěżko ſranjenych.

* Khětſje ßo woženił. Njedawno jedyn bohaty Schweda, kaž New-Yorkſke nowiny pišaja, do Redwinga w Minneſocźe w Ameriży pſchińdźe, ſo by ßebi mandźelſku pytał. Prěnjemu mużej, kotrehoż ſetka, wón hnydom 200 dollarow ßlubi, hdy by jemu rjanu żonu wobſtarał. Tutón na żenjenje ſmyßleneho ßobu domoj woſa a jemu tam ßwoju dźówku pſchedſtaji. Ta ßo naſchemu Schwedźe tak ſpodobaſche, ſo ßo na měſcze ſ njej ßlubi a jej pokojzu ßwojeho zyłeho ſamóżenja, 40,000 dollarow, ßudniſzy ſapišacź da. Tſi dny po tym mějeſche ßo kwaß. Pſchichodnemu nanej je ßo

jara derje schlachczíko, pschetož wón je na lóhke waschnje 200 dollarow saßkužił a pódla toho swojej dźowzy schwarneho bohateho muža wobstarał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Handrij Julius Kral, dźěłaczeŕ tu, s Hanu Karolinu Halmez.

Křćeni:

Pětrowska zyrkej: Emma Margaretha, Khorle Augusta Urbana, dróžkarja a wobydlerja, dź. — Hana Martha, Jana Ernsta Kolpy, dźěłaczerja a wobydlerja, dź. — Kurt Jan, Jana Bohuwěra Klina, měschczana a pschekupza, ß.

Katholska zyrkej: Rudolf, Wenzela Schobera, fabrikskeho nahladowarja w Hajnizach, ß. — Rudolf Wylem, njemandź. ß. w Raschowje.

Zemrjeći:

Dźeń 21. haprleje: Jan Herman Kulka, kontorist, 23 l. 1 m. — 23. Marja Kschižanowa rodź. Hróschkez na Židowje, 59 l. 1 m. — 25. Ernst August, njemandź. ß. na Židowje, 15 d. — 26. Jan Herman, njebo Michala Schmidta, bywscheho khěžerja a murjerja na Židowje, ß., 11 l. 2 m. 18 d. — 28. August, njemandź. ß. na Židowje, 7 l. 8 m. 9 d.

Serbski Hospodař. Cžišło 9. — Wopschijecże: Nasche twjerdźisny. II. — Roswuczowaze dróbnoscże. — Mózne wjedro. — Překlepany Boscij. — Prašeńčka.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 9. meje ležomnoscź cžišło 68 w Huszy, na 8000 mk. taksirowana. — 10. meje kubło cžišło 10 w Wjeßelu, na 6300 mk. taksirowane. — 3. julija ležomnoscź cžišło 27 w Brěmjenju, na 1800 mk. taksirowana.

Na pschedań: Korczma s 3 kórzami, shonicź na nowosalzskej drósy 8. — Žiwnoscź ½ hodźiny wot Budyschina s 11 kórzami psches Hilberta na swonknej lawskej haßy 5. — Žiwnoscź 2 hodźinje wot Budyschina s 22 kórzami sa 6000 mk. psches A. Keilicha na rěsniskej haßy. — Žiwnoscź Eduarda Posselta w Błóžanach s 11 kórzami. — Swobodne kubło cžišło 59 w Rakojdach pola Barta se skotom a hospodarskim gratom. — Ssylna ßuproschna ranza pola domownika wustawa sa ßlepych w Rakezach.

Pschenajeczź ma ßo wot 1. oktobra knježi hoscźeńz w Rakezach, na žadanje ßo k tomu też pola pschenaja.

Dražďanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. druzźiny 55—59 mk., 2. druzźiny 46—50, 3. druzźiny 41—43, 4. druzźiny 35—39 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 39—42 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. druzźiny 47—54 np., 2. druzźiny 38—46 np. po puncże rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cželatow ma ßo srosumicź waha schtyrjoch bertlow bjes koże, hlowy, nohow, krwě, cžrjewow s pluzami, jatrow, wutroby, ßkosyny atd. Placźisna tutych dźělow ma ßo po tajkim naspomnjenej placźisnje pschiliczicź.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

26. haprleje 1884.

Žitowy dowos: 2513 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pscheńza	9	23	10	48	9	70	10	71
Rožka	7	78	8	4	7	78	8	4
Jeczmjeń	7	25	7	61	7	25	7	61
Wowß	7	20	7	40	7	20	7	30
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	60	2	—	—	—	—	—
Butra	2	30	2	70	—	—	—	—
Pschenična muka	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	22	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 1316 schtuk, schtuka . .	9	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

50 kilogr. (Hroch, Woka, Raps)

1 kilogr. (Butra)

50 = (Pschenična muka, Ržana muka, Ssyno)

600 = (Sslóma)

Wjedro w Londonje 2. meje: Rjane

W nalěczu,

hdyž pschiroda se symskeho spanja wotucźi a ßo wschudże nowe žiwjenje rosswiwa, dyrbjał kóždy na to myßlicź, so by njepotrěbne a njewužitne wutki, w symje w cźěle nahromadźene, psches kmany cžischazy žrědk wotstronił a ßo psches to cźežkich cźerpjenjow sminuł. K tomu móża ßo wschudże ßławnje snate haptykarja R. Brandta schwajzarske pille, kotrychž je tysta sa 1 mk. w haptykach dóstacź, najlepje porucźicź.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Westphalia“ 9. haprleje z Hamburga, 21. haprleje do Newyorka přijěła. „Gellert“ 6. haprleje z Hamburga, 8. haprleje z Havre, 19. haprleje do Newyorka přijěł. „Hammonia“ z Newyorka, 22. haprleje ze Cherbourga do Hamburga dale jěła. „Buenos Aires“ 18. haprleje z Bahije wotjěł. „Valparaiso“ z Brazilije, 21. haprleje do Hamburga přijěł. „Ceara“ 20. haprleje z Pary wotjěła. „Corrientes“ 20. haprleje do Pary přijěł.

W Hamburgu, 22. haprleje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Sahrodniska **žiwnoscź** blisko Budyschina s 10 kórzami dobreho pola a łuki, kaž też se sahrodu je na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Spytezach je dwajschoßowa, se schifrom kryta **khěža** cžišło 16 se ßadowej sahrodu a s ¾ kórzami pola bjes wumjeńka a renty na pschedań.

Młoda **ßuproschna ranza** je na pschedań cžišło 4 w Nowej Schcźeńzy. — Też je tam jedyn nimale nowy **krymař** tunjo na pschedań.

Jedyn **srěbz** je na pschedań pola Jana Cžecha w Lomsku pola Njeßwacźidła.

1 dobry roschtowany wós, kaž też 1 ßylny kaschcźaty wós ma tunjo na pschedań

A. Ullrich

na kschidarskej haßy (Siebergasse).

Loßy po 3 mk.

k 9. **Dražďanskej konjazej lotteriji** (cźehnjenje 26. meje) porucźa

M. Weiser

w Budyschinje na žitnej haßy.

Ržana cžorna muka,

wubjerna piza (futr), ztr. 7 mk. 50 np.,

w **Scheschowje** w **khumschtnym mlynje,**

w **Budyschinje** pola **Wollmann & Co.**

Derje džěłany

kucžowy grat,

cžorny por wot **95 mk.,** s nowoßlěbornymi klucžikami wot **100 mk.** pschedawa

rjemjenjerski mischtr **Albert**

na hornczeŕskej haßy.

Lowryja **cžerstweho twarskeho kalka** a **hnójneje ßele** je saßo dóschła a pschedawam ja po móžnoscźi tunjo.

F. Fischer

na dwórnischczu w Lasu.

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 3½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen

Cordschuhe für Frauen a Dutzend 6 Mark.

Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Sslómjane kłobuki

sa mužow a hólzow w jara wulkim wubjerku po snatych najtunischich placźisnach porucźa

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1.

Sslónczniki

w wulkim wubjerku po woßebje tunich placźisnach porucźa

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1.

Njekaschluj!

Jenoż prawe s tej snamku:

Sslodo-extrakt a karamelle* wot

L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Psches wjeleliczne džakne pißma **dopósnate, dopokasane a najlepsche** diätetske **žrědki** pschi **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawoscźi, sazwanju,** schiju- a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha** hacź k **tuchoczinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaczow mamy też **džakne pißmo wot Jeho Excellenzy połneho marschala hrabje Moltke.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měscht 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Draſtne tkaniny.

Wulzyſchne **nowoſcże wulzy-** a **dróbnje-ſmuhatych ſtoffow, jednorje** a **dwójnje ſchěrokich,** kaž tež pſchekraſne **barbite ſortimenty jenobarbnych ſtoffow** ſzu dóſchłe a na pſchedań wuſtajene.

Cźiſtowołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 125 a 150 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 60 np.

Półwołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 60 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Cźiſtowołmjany jenobarbny ſoleil
dwójnje ſchěroki łóhcź 170 np.,
jednorje ſchěroki łóhcź 70 a 90 np.

Cźiſtowołmjane jenobarbne ſerże
jednorje ſchěroke łóhcź 50, 60, 70, 80 np.

Cźiſtowołmjane piſſane kaſchemiry
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 120 np.

Jara kraſſne, ſſo derje noſchaze półwołmjane ſtoffy
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Na wupſchedawanje ſzu poſtajene:

cźiſtowołmjane beige
łóhcź 50 np., prjedawſcha płaćiſna 75 np.;

cźiſtowołmjane ripſy
łóhcź 40 np., prjedawſcha płaćiſna 70 np.

Cźorne cźeſſanopſchedźenowe ſtoffy
k žaketam.

Półžidźane ſtoffy wſchěch barbow.

Módrocźiſchcź w wulzyſchnych ſortimentach
5/4 ſchěroki, łóhcź 25 np.; najlěpſcha twora łóhcź 30 np.

Katuny, kroaſej w najwjetſchim wubjerku
k **klejdam, jakam, gardinam** a **łožozajkam.**

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty, kiž ſſo po nanajtuniſchich płaćiſnach pſchedawaja.

M. G. Freyberg

na bohatej haſſy, na koſſu ſ napſchecźa póſta.

NB. W khlamach ſſo ſſerbſki rěcźi.

Jara rjane tučne **howjaše mjaßo,** punt 50 np.,
jara rjane tučne **ßwinjaze mjaßo,** punt 55 np., porucza

H. Kühne
na bohatej haßy 28.

Tam móże też hólczeż sprawnych starschich do wuczby stupicź.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje,
njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże schnyjazy;

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž też
murjerski klij

a hischcże wschelake druhe druzhiny;

myjerśku krydy,
gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail

Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

K saniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, molowy pólver, molowu tinkturu, molowu papjeru atd.

Otto Engert,
en gros. drogowe khlamy. en détail.

Sczónwjazu tinkturu
w bleschach po 50 np.,

sczónwjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.,

schwobjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.
poruczeja

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail

Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Česthe myto

po wustajenju knjeza fararja **Wjelana** (32 hriwnow) za najlěpše **powjedańčko** za lud z historije hornjo- abo delnjołużiskich Serbow so z tutym wupisuje.

Rukopisy njech so do 1. novembra pola mje wotedaju. Mytowane powjedańčko přeńdże do swójstwa Maćicy Serbskeje.

Też je M. S. zwólniwa, na požadanje druhe powjedańčka po jich hódnosći podobnje mytować. Toho dla prosymy, wosebje młodych spisowarjow, zo bychu so časćišo wo wustajene česthe myta prócowali.

M. Hórnik, předsyda M. S.

Hłowna shromadźizna

pożczeńnje a lutowańnje sa Bart a wokolnosczź

(sapißane towarstwo)

njedźelu 4. meje t. l. popołdnju w 5 hodźinach
w sali Dietrichez hosczeńza tudy.

Dźeński porjad:

1. Pschedpołożenje sliczbowanja kaž też bilanzy na lěto 1883 a dobrospósnacże teju ßameju.
2. Wobsanknjenje wo nałożenju czisteho dobytka a wo wulkosczi rosdźělomneho wunoschka.
3. Wuswolenje direktorija a dweju wubjerkownikow.

Wschitke ßobustawy ßo s tym na tutu hłownu shromadźizsnu pscheproschuja.

W Barcze, 21. haprleje 1884.

Direktorij:
Wiedemann.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Założena w lěcze 1831.

Rukowanski fonds towarstwa 28¾ millijonow awstriskich schěßnakow.

K wobstaranjam

krupobicze-sawěsczenjow

w **němskokhěžorskich pjenjesach**
pschi **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja**
porucza ßo jako agent:

schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther**
w **Kukowje** pola Banczis.

Czorne židźane stoffy

k njewjesczinskim drastam,

czežku ripsowu židu,

łohcź wot 2 mk. 50 np.,

porucza

M. G. Freyberg

na bohatej haßy na koßu s napschecza pósta.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju platu

s wułożenjom, kak ma ßo nałożicź, porucza

hrodowska haptyka.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosczź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Bukičanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 11. meje t. l. popołdnju z dypkom 5 hodź. swoje posedźenje. — Přednošk k. wučerja Šütcy. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

W Wulkim Wjelkowje czo. 35 stej 2 rjanej **wobydleni** hnydom abo k 1. julija na pschenajecze.

Murjerjo

ßo pytaju na knjeżim dworje w **Lipiczu** pola Minakała wot poliera **Tassela.**

Hellmuth Droscha.

Jedyn **krawski** móże hnydom dźěło dóstacź pola **J. A. Gödana** w Budestezach.

Ssrěnk,

kiž ma dobre wopißma, dóstanje ßłużbu czißko 1 w Kschiwej Borschczi.

Młody człowjek, kiž chze **wojnarstwo** nawuknucź, móże pola podpißaneho do wuczby stupicź.

Jan Schneider,
wojnar w Khwaczizach.

Ja s tutym kóždeho warnuju, mojemu mużej **Mathejej Wiegonej** w Kringelezach nješchto pożczicź, dokelž ja sa njeho niczo njesapłaczu.

Zenjena **Hańża Wiegonowa**
rodźena **Barthez**
w Kringelezach.

Dźensa w nocy w 1 hodźinje moja luba mandźelska **Hańża** rodźena Měrćinec z Božej pomocu lubeho synka drje ćežko, tola pak zbožownje porodźi.

W Radworju, 1. meje 1884.

B. Pětr Šołta,
cyrkwinski wučeŕ.

Wyßokocześcźenemu knjesej fararjej dr. **Kalichej** pschi Michałskej zyrkwi w Budyschinje sa jeho kraßne prědowanje, sandźenu njedźelu 27. haprleje dźerżane, wulki dźak praji

wjele kemscherjow.

(K tomu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. meje 1884.

Wolijowe barby

šuche a w woliju rybowane, kaž tež k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniß,

jara rucže skhnyjazy,

terpentinowy wolij, němski a franzowski,

bernsteinowy lak,
damarlak,
želesolak,
kozolak,
siccatif, běžazy a jako pólver,
pěskopapjeru,
pinsle wschěch wulkosczow,
gyps paleny,
cement,
schlamowanu krydu

poručza

Hermann Lemka

8 na mjaßowym torhoschczu 8.

Ryßowadła,
ryßowanske deski,
ryßowanske schěny,
kutniki,
kurvowne lineale

poručza

Gustav Kloeppel

prjedy Adolph Wagner
na hauensteinskej haßy.

Khamory, kommody,
blida, loža

a druhe **möble** tunjo poručza
W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,

kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, šwěczenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaczišnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje šłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym šłodze poručzataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Kóslaze kóžki,

toho runja tež wschě druhe druziny **šyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płaczišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy.

Dospołna wupschedań.

Czo. 12 na šerbskej haßy czo. 12.

Mužaze a hólczaze wobleczenja pschedawam po šměschnje-tunich płaczišnach, so bych šwój skład hotoweje drasty zyle wurumował.

C. Langermann,
krawski mischtr.

Emma šwud. Porwerkowa

poručza šwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow

se šomota, kaschemira a šukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoschczu 5 s napschecza hłowneje straže (hawptwachi).

Th. Grumbt,

w kupnizy, na šwonknej lawskej haßy,

zigarrowe woßebite pschedawarnje.

Wulki wubjerk. Wubjerne dobroscze. Najtunische płaczišny.

Wulka

khofejowa składownja

šwonkna lawska haßa **Th. Grumbt** w Budyschinje šwonkna lawska haßa

poručza

jenož **najßwěrnischo** pruhowane, **rukowane czistoš**łodźaze kajkoscze, **šyre** a **palene,** po **najtunischich starych** płaczišnach.

Khofej pali šo: **póndźelu, schtwórtk, pjatk, šobotu.**

Fabrika a skład

sa

mužazu, žonjazu a dźěczazu drastu

H. Horn w Budyschinje

25 na bohatej haßy 25

s napschecza hoscženza k „winowej kiczi".

Skasanja po měrje

šo w najkrótschim czaßu wobstaraja.

Proschu, na **firmu** a czišło **25** kedźbowacź.

Wósk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyschinje na šerbskej haßy.

Žołty wósk

kupujetaj w kóždej wulkosczi

bratraj Měrschej
w Budyschinje na žitnych wikach.

Kóslaze — kóslaze kóžki

kupuje a płaczi stajnje najwyschsche poczaßne płaczišny

H. Lange
na žitnych wikach, pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja w Kajnizach.

Richard Neumann

w Budyschinje

na šnutskownej lawskej haßy cž. 6

poručza šwój wulki

khofejowy skład

šyry, punt po 70—160 np., paleny, punt po 90—200 np. (tydźenšzy 2—3 ras nowy paleny).

Wschě druziny šu šylne a czisče šłodża.

Saßopschedawarjo sa woßebje tunje płaczišny dóstanu.

Jerje,

schtuku wot 4 np., poručza

Richard Neumann

6 na šnutskownej lawskej haßy 6.

Dobry syrop,

punt po 16—40 np., poručza

Richard Neumann

6 na šnutskownej lawskej haßy 6.

Najlěpschi šuscheny **koßoš,**
= = **wuhor,**
najlěpsche šuschene **koßojerje,**
kielske spróty,
= **tucznopjeklinki,**
marinirowane delikateßy:
elbingske wokaczizy,
wuhorjowu ronkadu,
wubjerne nowe
stralsundske pjeczne jerje,
ff. ruske sardiny

poručza w zyłym a po jenotliwym

Gustav Küttner

czo. 4 na šerbskich hrjebjach czo. 4 s napschecza realneje schule.

---

ff. schwajzarski twarožk,
„ limburgski twarožk,
„ almski wowczi twarožk

poručza **Gustav Küttner.**

Jerje,

schtuku sa 5 a 6 np., porucza
Richard Pötschka
na hłownym torhoschczu
pódla haptyki.

Khofej!

w wulkim wubjerku porucza po sprawnych płaczisnach
Richard Pötschka
na hłownym torhoschczu
pódla haptyki.

Rajß,

punt sa 13, 14, 15 a 16 np.,
niz łamany rajß
pschedawa
Richard Pötschka
na hłownym torhoschczu
pódla haptyki.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Méschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlépschich druzinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske a czéske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlépsche** 55 np., porucza jako jara tunje
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Dospołne wupschedawanje.

Dla sastacza wikowanja wupschedawam **drastne stoffy, jaki, spódnje ßuknje atd.** po jara tunich płaczisnach, kaz tez 5/4 schéroki **czischczany barchent,** łóhcź wot 20 np.
Adolf Schlegel
w Budyschinje na seminarskej haßy.

Méschczańska haptyka w Budyschinje

Max Schünemann. Hłowne torhoschczo.

Dr. Ballhauserowe zołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 blescha s wukasanjom sa 40 np.
Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.
Dr. Schramowy bróst- a laxirthej, prawdźiwy.

Wschitke druzziny

dobrych a czistych palenzow

najlépscheje dobrosczje po najtunischich tu snatych płaczisnach porucza
palenzowa fabrika
Augusta Bartka w Budyschinje
na swonknej lawskej haßy czißko 10.

Tuni syrop.

Dobry czisczeny syrop punt po 16 np.,
najlépschi zokorosyrop punt po 22 np.
porucza jako jara tuni
J. T. Glien na drjewowych wikach.

K twarbam poruczamy
zelesniczne schény, kaz tez
T-noscherje
po wurjadnje tunich płaczisnach.
Gebr. Joachimsthal.

Mużaze wobleczenja wot 9 hacz do 25 mk.,
hólczaze wobleczenja = 5 = = 9 =
poruczam k dobroczinemu wobkedźbowanju.
G. M. Kubasch na garbarskej haßy 4.

Czesczenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymz ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow ßhotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschě möble ßu w mojej tyschernì dźełane, a ja toho dla sa dobre, pékne dźéło rukuju.
Moritz Brühl, tyscherski mischtr
na nowych hrjebjach czißko 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Wosjewjenje.

So bych wopaczne mènjenje wotstronił, s tutym k nawjedźenju dawam, so ja ßwoju, hizo 35 lét wobstejazu **destillaziju** dale wjedu a poruczam ja toho dla

dwójne a jednore palenzy,
liqueury, wschelake rumy,
ordinarny a prawdźiwy zitny palenz
atd. atd.

po najtunischich płaczisnach.
Joh. Mießner w Budyschinje
na kotołskej haßy czo. 34.

Cigarry!

Wjetschu dźělbu wotleżanych dobrych 4nowopjenjeżkatych zigarrow, sto mk. 2,80, schtuku 3 np., porucza
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Tobakowe rjebleschka,

punt po 30 a 35 np.,
pschedawaja
Paul Rehork & Co.,
zigarrowa fabrika w Budyschinje,
na ßukelnskej haßy czißko 11.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacz 180 np.,
pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo,
porucza
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pétrowskej zyrkwi 5.

Wo **F. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Niz jenoz włoßoczérpjazy méli tutón wubjerny, pod woßebnym lékarskim ßobuskutkowanjom nastaty kosmetik trjebacź, ale s zyka kózdy cźlowjek, kotrymz na tym leži, so by ßwoje włoßy wobkhowak. Prósdny wschéch metalliskich, wótrje hnujazych, jenoz s najnadobnischich wutkow wobstejazy, skutkuje tutón kosmetik w najwyschschej stopni poßylnjazy a czisczazy wote wschitkich schupisnow, koruschkow atd. sa hłowinu kożu, sdźerżazy a jara woßebje pschisporjazy sa włoßy, a ßo hewak tam, hdźez by tuta tinktura bjes skutka wostała, psches żadynżkuli druhi ßrédk niczo wuskutkowacź njebudże. Tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoz prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **H. Jul. Lincke** dóstacź.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
s napschecza kaserny.

Direktne
pósłske parołódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kózdu
ßrjedu a njedźelu
s némskimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjéźdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajuta M. 300. Sćrjedźnokrym M. 90. Dźéći mjadšeje 12 l. za połojcu, mjadšeje 1 léta 9 M.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 10. meje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S Draždžan pišaja, so žo se strowoscžu Jeje Majestoscże kraloweje Karole dale bóle polěpschuje. Duž je nadžija, so budże wona s kralom Albertom do Emsa pucžowacź móz, so by tamniſche kupjele wužiła. Wobaj chzetaj žo pjecża 19. meje s Draždžan na pucź do zusby podacź. — Prynz Jurij je žo se žwojej žwójbu na lětni hrodźik w Hosterwizach pscheżydlił. — Prynz Bjedrich August budże jenoż lětusche lětnje pólěto w Straßburgu studowacź, na symski cžaß žo wón do Lipska pscheżydli, so by tamniſchi universitet wopytował. — Sa njebocźiczku awstrisku kněžorku Marju Hanu žo na sakſkim kralowskim dworje tři njedźele a to wot 6. hacź do 26. dnja meje žaruje. — W Lipsku je tamniſchi knihikupz Tauchnitz, kiž je wóndano wumrjeł, městu Lipskej žwoje sawostajeństwo wotkasał, kotrež žo s hotowymi pjenjesami na 4 millijony a 52,000 mk. woblicža. Wot tutych pjenjes trjeba Lipsk jenoż 38,450 mk. na druhich ludźi wotedacź, kotrymž je Tauchnitz tejko wustajił. — Sa wólbu noweho sapóstkanza do němskokněžorskeho žejma hižo też sakszy sozialdemokratojo pschihoty cžinja. Sa Budyschin a Kamjeńz, kotrajž w hromadże wuswolitja, chzedża woni wěsteho A. Kadena s Draždžan k wuswolenju pschedstajicź.

— S Barlina pišaja, so drje budże němſki žejm (rajchstag) w bliżſchim cžaßu wobsanknjeny, dokelž hižo dołho doscź traje a je žo sapóstkanzam w Barlinje wostudźiło, wožebje dokelž ma někotrych kuliž doma tajke dźěła, kotrež jara na njeho cžakaja. — Po wobsanknjenju němſkeho žejma budża bórsy saßo nowowólby wupißane. K tomu žo hižo politikarjo wschelakich stron hotowacź pocžinaja a budże, kaž žo sda, doscź wótre wojowanje mjes tymi wschelakimi stronami. — Kněžor a kněžorka, kotraž pak je pschezo hischcże doscź běbna, chzetaj žo pjecża na nowy tydźeń do emſkich kupjel podacź. — Po tej powjescźi, so žu sběžkarjo-anarchistojo pschi składnoscźi niederwaldskeho žwjedźenja, k cześcźi wotkrycża „Germanije“ wotdźerżaneho, rosbuchnjenje dynamita pschihotowali, pśches cžoż bychu, hdy by žo rosbuchnjenje radźiło, žnadź němſki kněžor a druſy němszy wjerchojo žiwjenje shubili, je žo dale žlěbźiło. A po tym, schtoż je žłyschecź, je też wo prawdże tajka skóscź pschihotowana była, a ludźo, kotsiž žu s njej cžinicź měli, nětko najskerje pśched žud pschińdu. — Kněžor chzyſche jendźelsku kralowu Viktoriju w Darmstadtu wopytacź; dokelž pak žo to kněžorzyneje khorowatoscże dla njehodźesche, je jenoż list na nju póžłacź móhł. — Wo tym, so by tón abo tamón pruſki minister se žłužby stupicź měł, je saßo wscho cžicho. — Jendźelska kralowa Viktorija je žo s prynzeßynu Beatrizu 6. meje s Darmstadta na domojpucź podała, jendźelski krónprynz je pak 7. meje se žwojej knjenju mandźelskej wot tam do Potsdama pschijeł, hdyż jeju pruska krónprynzeßyna (jeho žotra) s druhimi woßebnymi knježimi pschecźelniwje witasche. Bórsy potom tam też kněžor Wylem pschijědże, so by wyßokeju hoscźow postrowił. — Naležnoscź, s kim by žo posnańske arzybiskopstwo wobßadźicź měło, je-li bamž do wotstupjenja dotalneho arzybiskopa swoli, pschezo hischcże wucźinjena njeje.

Awstrija. Tak mjenowana kněžoro-Ferdinandska žewjerna żeleſniza, kotraž je wot wschelakich pjenježnikow pśched nimale 50 lětami natwarjena, je wjele rěcźow po kraju wubudźiła. Mjenujzy naspomnjeni pjenježnizy chzedża tule żeleſnizu, kotraž by po 50 lětach po prawom na kraj pscheńcź měła, hischcże dlěje w žwojej ruzy wobkhowacź abo woni bychu ju sa drohi pjenjes krajej wotstupicź chzyli. Woni žu toho dla ministerstwo narěcźeli, so by wone w tajkim smyßle namjet na žejm stajiło a so by jón tutón sa dobry spósnał. Ale poßleńſche žo najskerje njestanje, pschetoż tak derje cźěszy, kaž też němszy sapóstkanzy budża pschecźiwo prěnjemu a druhemu kłoßowacź, dokelž wschitzy wjedża, so bychu pjenježnizy na tajke waschnje krajej wjele pjenjes wuklukali. — Na cźěſkim universitecże je w tu khwilu 1309 studentow. Hdy by tutón universitet też hižo duchownski fakultet měł, by drje na nim něhdże 700 studentow wjazy było. Studencźi duchownstwa pak žwoje studije w tak mjenowanych duchownskich seminarach skóncża.

— Awstriska kněžorka Marja Hana, wudowa njebocźiczkeho awstriskeho kněžora Ferdinanda, je sańdźenu njedźelu, 81 lět stara, w Prasy, hdźež bydlesche, wumrjeła. Wona bě prynzeßyna-dźówka sardinskeho krala Viktora Emanuela I. a bě s lěta 1875 s wudowu, pschetoż w tutym lěcże jeje mandźelski, kněžor Ferdinand, wumrje. Wona njeje s nim žanych dźěcźi měła, a je nětcźiſchi kněžor Franz Josef Ferdinandowy młódſchi wuj, jeho bratra žyn, kotremuż Ferdinand awstrisku kněžorsku krónu w lěcże 1848 wotstupi. Cźěło njebocźiczkeje kněžorki žo sańdźeny schtwórtk s Prahi do Wina pschewjese a žo tam se wschej cześcźu do kněžorskeho pohrjebnischcża khowasche.

Franzowska. Wóndano je nowy póßłanz chinesyskeho kněžora do Parisa pschijeł, so by s franzowskim ministerstwom Tokinga dla jednał. Powjeda žo mjenujzy, so chze franzowske ministerstwo Toking Chinesam saßo wotstupicź, jeli jim woni sa to někotre sta millijonow frankow sarunanja dadża. Dale žo powjeda, so drje by chinesyski kněžor Toking rad wsał, ale so njeby sa njón Franzowsam niczo sapłacźił. Wón chze toho dla wulke wójſko w hromadu scźahnucź a na Franzowsow do Tokinga póßłacź. Dokelž pak je k tomu wjele cźaża trjeba, dha je wón, kaž jendźelske nowiny wudawaja, noweho póßłanza do Parisa póßłał, so by tam tón tak dołho w dobrym měrje s franzowskim knjeżerſtwom jednał, doniž smeje wón žwoje wójſko sa Toking hotowe.

Schpaniska. W kraju je saßo měr, dokelž sběžkarjo widźa, so kral hnydom, hdyż něhdże postanu, wojakow na nich póscźele, kiž potom s nimi žaneje žmilnoscże nimaja.

Jendźelska. W Afriziy sa Jendźelcźanow hischcże pschezo hubjenje steji a też na poßledu hubjeny kónz sa nich wosmje, dokelž žo jendźelske ministerstwo k tomu shrabacź njemóże, so by generalej Gordonej doscź wulke wójſko do Afriki na pomoz póßłało. Jendźelcźenjo toho dla pocźinaja dale a bóle na ministerstwo žwaricź; pschetoż woni žu skóncźnje spósnali, so je to tola wulka hańba sa Jendźelsku, hdyż Gordon, kotrehoż žu tola do Afriki póßłali, tam nětko hubjeny kónz wosmje, dokelž jemu žaneje pomozy njescźeku.

Rußowska. Dokelž je nowy ruſki kraj w žrjedźnej Asiji, kotryż žo Turkestan mjenuje, sa sarjadowanje pschewulki, dha budże wón nětko do dweju provinzow rosdźěleny. Jena budża Taschkent, druha pak Margelan rěkacź. — Chineſyſki kněžor je póßłow do Rußowskeje póßłał, so bychu tam w jeho mjenje nowe chineſysko-ruſke mjesy, kaž buchu pśched někotrymi lětami wujednane, sa dobre spósnali. Pśches to ruſki kněžor saßo wulki kruch kraja na zyle měrnym pucźu dóstanje.

Turkowska. Wschelake nowiny pišaja, so drje je w nastupanju natwarjenja turkowskich żeleſnizow wopytanje awstriskeho krónprynza Rudolfa w Konstantinoplu wužitne było. Sultan je pjecża žwojim ministram porucził, so bychu žo hnydom te żeleſnizy wutwarjecź pocźale, kiž Turkowsku s Awstriju sjenocża.

Južne Sskowjanstwo. Tón kruch Bółharskeje, kotryż hischcże w wěstym nastupanju pod turkowskim sultanom steji, bórsy noweho general-gouverněra (sarjadowarja) dóstanje. Hacź dotal tuto sastojnstwo Gricha Wogorides (Aleko-pascha) sastejesche, nětko ma pak wěsty Krestowicź, kiž je Sskowjan, doscź twjerdu nadźiju, so to město dóstanje. Sultan, Rußowska a Jendźelska žu pjecża hižo sa njeho.

— Po najnowschim telegrammje, 7. meje s Konstantinopla wupóßłanym, je Gawril Krestowicź hižo sa ostrumelskeho (bółharskeho) general-gouverněra pomjenowany. Hacź je telegramm wěrny, njewěmy.

Tobiaß abo Boża pomoz w wulkej nuſy.

(Skónczenje.)

Jako Jendżelczan do měſchczańskeho hoſczeńza pſchijědże, běſche jeho prěnje praſchenje na hoſczeńzarja, hacz je ſtary Tobiaß hiſchcze żiwy a kak ſ jeho ßwójbu ſteji. Hoſczeńzar jemu wotmoldi: „Stary Tobiaß je dżenßa wumrjek a jeho ßwójba je ßo ſ jědnaczich lět ßem do kczějazeho a żohnowaneho derjemęcża poſběhnuła po tym, ſo bě Tobiaß tam wonka pſchi ſtolětnym dubje wot jara woßebneho zuſeho knjeſa tójſchto ſkotych darjenych dóſtał.“ „To je jara pěknje“, tón knjes dżeſche, „dha ßu te pjenjeſy tola derje nakożene. Ja bych chżył, ſo by tón ſtary nan hiſchcze żiwy był.“

Wſchitzy w hoſczeńzu nětko toho zuſeho knjeſa jako dobrocżerja Tobiaßez ßwójby ſ wulkim ſpodźiwanjom ſpóſnachu. — Po wobjedże ßo tón knjes k Tobiaßezom dowjeſcź da. Jako bě dó jſtwy ſtupił, jich jako Knjeſowy ßwěrny wuczobnik ſ tymi ßłowami poſtrowi: „Měr budź ſ Wami!“ Wón hiſchcze pſchiſtaji: „Ja běch ßebi požadał, Waſcheho cżeſcże doſtojneho njeboheho nana hiſchcze po ßmjercżi wohladacź.“ Woni drje ßo pſchi tajkich ßłowach trochu poſtróżichu, pſchi ßwojej wulkej ſrudobje pak ßo dale njenapraſchowachu. Tón knjes ßebi wſchitkich — dżěcżi a dżěcżidżěcżi — ßwěru wobhladowaſche, potom pak k cżěłu njeboczińczkeho ſ tymi ßłowami pſchiſtupi: „Jeſuß naſch knjes praji wſchitkim: Schtóż do mnje wěri, budże też te ſkutki cżinicź, kiż ja cżinju. Pſched jědnaczimi lětami namakach ja tam wonka pod dubom tutoho, nětko njeboczińczkeho kſcheſcżijanſkeho ßobubratra, Waſcheho cżeſcże doſtojneho nana, kiż tam w twjerdej wěrje ſ Bohom rěcżeſche. Ja ſ jeho ßłowow jeho wjelelětne hubjenſtwo ſpóſnach a toho dla jako kſcheſcżijan tu pſchißłuſchnoſcź ſaczuch, jemu a jeho ßwójbje ſ jich nuſy wupomhacź, woßebje, dokelż je mje Bóh ſe ſemſkimi kubłami wobdarił.“

Nětko woni wſchitzy w nim ßwojeho dobrocżela ſpóſnachu, běchu pak pſchi tym tak hnucżi, ſo jemu ßwój winojty dżak poknje doſcź wuprajicź njemóżachu. Wón pak praji: „Cżińcże też Wy dobrotu khudym a pomoz potrjebnym, każ ßym ja Wam cżinił, a dopomńcże ßo druhdy na Waſcheho pſchecżela, jendżelſkeho lorda Luciana. — Dokelż ja pak na tutym ßwěcże woſtacź njemóżu a żanych herbow nimam, dha Wam hiſchcze 15,000 toleř darju; to pak ßebi wumėnjam, ſo ßo Wy też nad khudymi ßmilicże, każ ßym ßo ja nad Wami ßmilił. A Waſchemu nanej chżu ja w Waſchej ßrjedźiſnje ßobu k rowu hicź a jemu potom cżeſtny wopomnik ſtajicź dacź; wſchak je wón też k mojemu wopomnjenju koprowu taflu na dub pſchibicź dał.

Hewak pak wón rjeknu, ſo měſchczańſkej khudobje, a to najprjódzy njeſbożomnym ßwójbam, potom pak dale ſtarym a braſchniwym, a ſkónczńje tajkim khorym, kiż na twjerdym lěhwje leża a żaneho pſchecżela k wothladanju nimaja, kotrymż żane lěkarſtwo jich cżerpjenje njepolóżi a żadyn balſam boloſcź jich ranow njehaſcha, ſo wón tym tejſo pjenjes ſawoſtaji, kotrychż dań kóżde lěto pjecź tyßaz toleř wucżini. A Tobiaßowych ſchtyrjoch ßynow wón jako ſaſtupnikow ßwojeje woßoby pomjenowa; prěnjeho ſa dohladowarja njeſbożownych ßwójbow, druheho ſa wudowy a ßyroty, tſecżeho ſa ſtarych a braſchniwych, a ſchtwórteho ſa khorych, kiż na ßwojim kożu twjerdże leża.

Jako běchu na dnju khowanja njeboczińczkeho Tobiaßa na kerchowje pſched rów ſtajili, lord Lucian ſe ßylſojtymaj wocżomaj k jeho kaſchcżu ſtupi a rěcżeſche: „Sboże Wam, Wy dżěcżi Tobiaßowe; ſboże Wam wſchitkim, kiż ſcże mojeho kſcheſcżijanſkeho pſchecżela k rowu pſchewodźili, hdyż Wy, każ wón, wolu ßwojeho njebjeſkeho Wótza dopjelnicź pytacże a te pſchißłuſchnoſcże, kotrej je Wam Jeſuß naſch Knjes napokożił, jako ßwoje najwoßebniſche powołanje wobhladacże; potom budże też Waß, każ tutoho njeboczińczkeho, dobre a cżeßne mjeno wuſnamjenjecź.

Cżi nětk wſchitko wużiwaju,
Kiż ßu wußli we měrje,
A to ßame wohladaju,
Schtoż ßu prjedy wěrili.
Cżi nětk widża Bożu jaßnoſcź
A tam maju wulku kraßnoſcź.
Dha wěř, moja wutroba,
Do poßlenjoh' ſdychnjenja!“

Woßebni knjeża toho měſta běchu ßo ſrěcżeli, ſo chzedża lordej Lucianej wjecżor wulku cżeſcź wopokaſacź; wón pak bě to prjedy ſhonił a lubońnje wotpokaſał. Po tſjoch dnjach wón měſto wopuſchcżi a dale pucżowaſche.

Porucź temu Knjeſej Twoje pucże a měj nadźiju k njemu; wón budże wſchitko derje cżinicź. Próſtwa praweho wjele ſamóże, hdyż ſprawna je.

E. Helaß.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dotalny kantor Michałſkeje woßady tudy, knjes K. E. Pjekař, pſches wudacże ßerbſkich ſpěwnych knižkow a bibliſkich ſtawiſnow ſaßłużbny a ßerbſkemu ludej derje ſnaty, da ßo po 34lětnym ſaſtacżu kantoratſtwa 30. haprleje t. l. emeritirowacź a bu jemu ſa ßwěrne, ſprózniwe a wuſpěſchne ſkutkowanje w zyrkwinym a ſchulſkim ſaſtojnſtwje ſaßłużbny rjad wot naſcheho krala pſchipóßłany. Spożcź jemu Bóh luby Knjes dołhe a ſbożowne wużiwanje jeho wotpocżinka! Na jeho měſto bu, każ ßmy hižo ſpomnili, k. Jan Kapleř, dotal ſ wucżerjom pſchi budyſchſkej ßyrotowni, wuſwoleny a 1. meje jako wucżeř pſchi Michałſkej ſchuli a bliżſchu njedźelu jako kantor pſchi zyrkwi ßwjedźeńſzy ſapokaſany. Prěńſche ſapokaſanje ſta ßo wot wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektarja k. dr. Wilda w pſchitomnoſczi ſchulſkich a někotrych zyrkwinſkich prjódkſtejerjow. Knjes inſpektař pſchi tym na to pokaſowaſche, ſo je bohabojoſcź ſpocżatk wſcheje mudroſcże a wſchitka ſchulſka wucżba mudra, hdyż k bohabojoſczi wodźi. Po tym, ſo bě ſapokaſany ßłowa dżakownoſcże ſa dowěru, jemu wot woßady wopokaſanu, wuprajił, k. farař dr. Kalich rjanu modlitwu dżerżeſche, w kotrejż ßo Bohu ſa jeho pomoz pſchi wobßadźenju naſcheho wucżerſkeho ſaſtojnſtwa dżakowaſche a jeho wo ſtrowoſcź a żohnowanje proſcheſche, kiż chżył tak derje k. Pjekarjej, każ też jeho naßlědnikej hnadnje ſpożcżicź. Druhe ſapokaſanje ſta ßo njedźelu wot k. fararja dr. Kalicha pſched ſhromadżenej woßadu w Bożim domje a bu pſchi tym k. Kapleř na ßwoje pſchißłuſchnoſcże pſchecżiwo zyrkwi pokaſany a potom ſa kantora pomjenowany.

S Budyſchina. Dżeń 8. meje k. E. M. Monſe, wobßedżeř knihicżiſchcżerńje a wudawař nowin „Bautzener Nachrichten“, jako tajki ßwój 50lětny jubilej ßwjecżeſche. A na tym ßamym dnju mějeſche jeho ßyn k. Pawoł Monſe ßwój ßlěborny jubilej, pſchetož wón bě pſched 25lětami runje na tutym dnju do cżiſchcżerńje a wudawarńje ſaſtupił. — Dalſche ſa tydżeń.

S Budyſchina. Każ hewak kóżde lěto, tak ßo też ſańdżeneho 2. meje ſakſkokużiſki ßejm na tudomnej ßejmowni wotdźerża, w kotrymż ßo woßebje wo provinzijalnych pjenjeżnych naležnoſcżach jednaſche. — Danje wot kapitala, ßamym wßam ßłuſchazeho, běſche wot 1,258,329 mk. do hromady 44,043 mk. 72 np., wot ryczerſkeho ſamóżenja, 481,608 mk. wobßahazeho, pak 16,856 mk. — Dale bě ßo ſ wunoſchka nalutowarńje krajnoſtawſkeho banka 100,000 mk. k ſarunanju wſchelakich gmejnſkich wudawkow wot direktorija k pſchiſwolenju poruczіło, tak ſo mějeſche ßo 144,266 mk. na wſchelake podpjeraze a ſarunaze, tola pak po móżnoſczi jenoż nuſne naležnoſcże rosdźělicź. — Każ je ſnate, ſarunaja ßo gmejnam jich wudawki ſa khorych w hojeńnjach a ſa duchakhorych w wuſtawach, ſchtož lětnje w hromadże 71,000 mk. wucżini. Tele pjenjeſy, każ też wſchelake druhe twjerdże poſtajene wudawki ßo hnydom pſchiſwolichu. Też pſchecżiwo pſchiſwolenju 20,000 mk., kiż maja ßo gmejnam ſa wjetſche ſchulſke wudawki ſarunacź, ßo njerěcżeſche. Ale dla pſchiſwolenja 15,000 mk., kotrež bychu ßo gmejnam ſa wotcżehnjenje ſanjerodżenych a woßyrocżenych dżěcżi ſarunake, dlějſcha debatta naſta. Knjes ſapóßłanz Kumer tón namjet ſtaji, ſo by ßo tale ſumma po runej měrje gmejnam ſarunała a niż każ dotal, hdżeż ßo ſa dżěcżi, do krajnych wuſtawow pſcheßadżene, polne pjenjeſy, ſa dżěcżi, druhdże wothladane, pak jenoż jara małe pjenjeſy dawaja. Knjes ſapóßłanz Kerk hnydom ſa tajki namjet rěcżeſche, na to pokaſujo, ſo wobydlerjam tajkich gmejnow, ſ kotrychż ßo ſanjerodżene dżěcżi w druhich familijach abo pola privatnych ludźi wotcżahnu, jich pſchinoſchki runje tak cżeżko panu, każ tamnym, kiż maja dżěcżi w wuſtawach, a ſo je toho dla zyle njeprawje, ſo ßo ſtajnje na to hlada, hdże ßo pjenjeſy ſa tajke dżěcżi płacża, niż pak na to, ſwotkal pſchińdu. Kóżda gmejna, kiż dopokaże, ſo tajke dżěcżi w druhich familijach abo pola privatnych ludźi wotcżahnucź dawa, by měła to ßamo ſarunanje dóſtacź, każ ßo tym gmejnam płacżi, kiż dżěcżi w wuſtawach wotcżahnucź dadża. A to by ßo byrbjako cżim bóle ſtacź, dokelż je dopokaſana wěż, ſo ßo wotcżehnjenje w wuſtawach każ też w familijach kóżdy krócź njeradźi. Też kk. ſapóßłanzy Hainza, Seeliger a Wäntig tuteje naležnoſcże dla kóżdy po ßwojim nahladże rěcżachu, tak ſo ßo ta zyła wěż khětro ſaſchmata a ſapóßłanzy tak wſchelako hkoßowachu, ſo drje pſchi dotalnym njerunym ſarunanju woſtanje. To pak budże wſchelakim gmejnam k ſchkodże, pſched kotrejż bychu ßo ſwobarnowake, hdy budźichu jich ſapóßłanzy po dobrej radże k. Kerka ſa k. Kumerowy namjet hkoßowali. A to budźichu cżim lóżo ſcżinicź móhli, dokelż je krajnoſtawſki bank ſańdżene lěto 233,493 mk. 55 np. cżiſteho dobytka wuſtutkował. Pſchi pſchiſwolenju 6000 mk., ſ kotrymiż maja ßo gmejnam wudawki ſa ſtarych běbnych ludźi ſarunacź, ſdaſche ßo

k. krajnemu starschemu, so ßnadź tute pjenjesy zyle njedoßahaja. Wón chźyscheto toho dla k tomu rad 7000 mk. měcź a je teź dósta. — Jako pak ßo wo podpjeru sa pucźetwarjenje jednasche, sa kotruż bě hižo do prědka 7000 mk. wustajenych, k. sapóßkanz Kerk sa to rěcźesche, so by ßo tajka podpjera na 9000 mk. powyschika, prajizy, so je pucźetwarjenje tola jara droha wěz sa gmejny, a so by ßo toho dla tola sa powyschenje tuteje podpjery hłoßowako. Ale sa to njebě wot horka žana swólniwosćź a wjeßni sapóßkanzy sa tu wěz teź twjerdźe dosćź njesastupichu. To pak njeležesche na jich skej woli, ale na tym, so njeběchu na tajke jednanje derje dosćź pschihotowani, a je po tajkim nětkotremuzkuli trochu cźeźke, w tym wokomiknjenju, hdźeż ßo jedna, to prawe wutrjechicź. Duż by derje było, hdyż bychu ßo wjeßni sapóßkanzy psched kóždym ßejmom ßobotu prjedy w Budyschinje seschli a ßo srěcźeli, kak bychu ßo potom na ßejmje w tym abo druhim sadźerźecź chzyli. Tajka skhadźowanka by posdźischo sa gmejny dobry wužitk pschinjeßła. (Skónczenje pschichodnje.)

S Budyschina. Sańdźenu póndźelu w billardowej jstwě Libschiz korczmy na žitnych wikach nětkotsi hoscźo hischcźe posdźe w nozy kharty hrajachu. So ßo njeby žanych dalschich nóznych hawronow naschko, restawratěr w pódlanskej jstwě lampu haßnu a kheźne durje samknu. Jedyn hóscź, kotryż bě prjedy billard hrał, bórsy po tym do dwora won stupi a ßo hakle po khwili saßo wrócźi. Jako běchu hoscźo skónczńje dohrali, jich restawratěr won puschcźi a ßo spokojny do koża poda. Kak jara pak ßo wón nastróża, jako nasajtra rano stanuwschi, w korczmarskej jstwě ßwój pjenjeżny kaschcźik wotewrjeny a wuprósdnjeny namaka. Najskerje bě hóscź, kotryż bě najprjedy w korczmarskej jstwě pschebywał, ßebi wothladał, hdźe restawratěr ßwoje pjenjesy khowa. Na to bě do pódlanskeje jstwy billard hracź schoł a tam hacź do nozy sawostał. Jako bě ßo w korczmarskej jstwě ßwěza wuhaßła, wón do njeje skradźu saléšy, s wopaczńym kluczom pjenjeżny kaschcź wotewri a s njeho něhdźe 70 hriwnow a zylindrowy cźaßnik kranu. Kaž by wo niczim słym njewjedźał, bě ßo se ßwojim pakostnistwom do billardoweje jstwy wrócźił a ßo s druhimi hoscźimi s restawrazije won puschcźicź dał. Tukanje ßo hnydom na cźłowjeka, kotryż bě dlěischi cźaß wonka pobył, wobrocźi. Tutón, rodźeny Budyschan, bě hakle psched něktorymi dnjemi do Budyschina pschischoł, so by ßo tu 12 dnjow jako reserwist pschi wojerskich swuczowanjach wobdźělił. Jako policistojo rano w bydlenju jeho starscheju, hdźež mějesche hospodu, sa nim pytachu, wón hischcźe w kożu leżesche. Pschi pschepytanju jeho drasty jenoż něschto mało pjenjes namakachu, sa to pak ßo sajimawa wěz, wopaczny klucz, sa bantom jeho kłobuka pokasa. A najspodźiwnische bě, so bě wot tutoho klucza kruch wotkamany, kotryż běchu w samku Libschiz pjenjeżneho kaschcźa namakali. Duż młodeho cźłowjeka hnydom do pschepytanja wsachu, hacź dotal pak, kaž ßo powjeda, k niczomu stał njeje, teź kranjene pjenjesy ßo hischcźe wuźlědźiłe njejßu. — Někotre dny prjedy ßu paduschi na kamjentej haßy pola ratarja Niertha pobyli. W prěnim poskhodźe Nierthez domu běchu wókno jeneje jstwy psches nóz wotewrjene wostajili. Paduschi běchu nimo duzy tutu składnosćź k kranjenju pytnuli a běchu spytali po žłobowej róli horje k wóknu saléšcź. Žłobowa rola pak tajku cźeźkosćź snjesćź njemóżesche a ßo wotkamawschi dele na plestr padźe. Paduschi pak ßo psches to wot ßwojeho wotpohlada wottraschicź njedachu a jedyn s nich ßo po spaliru, na murju pschibitym, horje cźowpasche a s wóknom dó jstwy saléšy. Hacź runje Nierthezy w pódlanskej jstwě spachu, dha tola paduchow njepytnuchu. Tucźi njemyleni wschě khamory a kaschcźe pschepytachu a se sekretara, kotrehoż klucź na nim leżo namakachu, wjetschu summu pjenjes a słoty cźaßnik spakosćźichu. Polizija hacź dotal wo paduchach niczo wuźlědźiła njeje.

S Budyschina. Teź lětßa směja ßo po poruczńosćźi ministerstwa wójny konje w zyłym kraju mustrowacź abo pschehladacź a stanje ßo to sa wßy, kiž do budyskeho hamtskeho hetmanstwa ßłuscheja, na ßłědujuzych dnjach a městnosćźach.

1) Ssobotu 17. meje na torhoschcźu w Biskopizach rano wot 7 hodźin sa: Biskopizy, Belmanezy, Porchowy, Koßarnju, Semizy, Frankenthal, Hißmanezy, Pikawy, Goldbach; dopołdnja wot 11 hodźin sa Drebnizy, Hartawu, Kinicź, Ssmilnu, Pózkowy, Palow, Ramnjowy Schumborn M., Stachow, Ledźworzy, Weikersdorf, Wjelkowy;

2) póndźelu 19. meje na městnje pscheđ hojerńju w Budyschinje rano wot 7 hodźin sa: Budyschin, Wurizy, Boschezy, Zyżezy, Bónjezy, Brěšow a Bobolzy; dopołdnja wot 11 hodźin sa: Bórk, Konjezy, Torońzy, Dźenikezy, Delany, Bělcźezy, Hruboczizy, Ssokolzu, Jaßońzu, Jeńkezy, Kubschizy, Małßezy, Lubjeńz, Mjeschizy, Nadźanezy, Hornju Hórku, Hornju Kinu, Howmjow, Splósk, Khójnizu, Pomorezy, Pschischezy, Rabozy, Rachlow, Raschow, Srěschin, Schekezy, Dźěžnikezy, Ssowrjezy, Zornoßyki, Trjebjeńzy, Tšelany, Wadezy, Wajizy, Wyßoku, Wujeźk pola Bukez;

3) wutoru 20. meje na gmejnskim hußazym paſtwischcźu (pschi mużakowskim schußeju) w Delnjej Hórzy rano wot 7 hodźin sa: Bart, Bosankezy, Běłu Horu, Brěmjo, Brěsynku pola Delnjeje Hórki, Brěsynu, Bukojnu, Skanezy, Komorow p. Klukscha, Kortnizy, Dobraschezy, Drożdźij, Dubrawku, Hlinu, Kobjelń, Hrodźischcźo, Wulku Dubrawu, Hucźinu s Nowej Wjesku a Fleißigom, Połpizu s Kißlizu, Kupoj, Jatsjob, Budyschink, Dubrawku, Subrniczku s Nowej Wjesku bartskeje dźělby, Klukſch, Krakezy, Kumschizy; dopołdnja wot 11 hodźin sa Lichań, Boroschcźa, Lětoń, Lemischow, Maleschezy, Njechorń, Nowu Wjeß nad Sprewju, Ruhethal, Delnju Hórku s Lubosom, Delnju Kinu, Plußnikezy, Pschiwcźizy, Porschizy s Nowymi Porschizami, Sakhow, Rakojdy, Sdźeř, Sdeř, Strózu, Wichowy, Wujeźk p. Wósporka, Worzyn a Cźelchow;

4) ßrjedu 21. meje na skótnych wikach w Njeßwaczidle rano wot 7 hodźin sa Boranezy, Nowe Boranezy, Bronjo, Kamjenej s Hajom, Kamjenej p. Rakez, Koßlow, Khelno se Schibjeńcźnej Korczmu, Komorow p. Rakez, Dalizy, Dobroschizy, Haßlow, Drohy, Jitk, Horu s Nowej Horu, Holeschow s Holeschowskej Dubrawku, Jeschizy, Jaßeńzu s Nowej Jaßeńzu, Jenschezy, Rakezy s Kaczej Korczmu, Kschiwu Borschcź, Luscź s Nowym Luscźom, Liboń, Lipicź, Lahow, Lomsk s Khróstom, Lomsk p. Rakez s Lischej Horu, Libochow, Luh s Póstskim Rózkom; dopołdnja wot 11 hodźin sa: Lupoj s Lupjanskej Dubrawku a Bukowku, Lutobicź, Měrkow, Minakał s Hatkom, Mikkezy, Myschezy, Njeßwaczidło, Nowu Wjeß p. Rakez, Nowu Wjeß p. Njeßwaczidła, Hněwßezy, Niżu Wjeß, Pßowje s Nowymi Pßowjemi, Posdezy s Cźornezami, Bóschizy s Nowymi Bóschizami, Khwacźizy, Khaßow, Radwor s Hajom a Cźornym Hodlerjom, Sarěcź, Ssmochcźizy, Ssólschezy, Bacźoń, Strózischcźo, Trupin, Wbohow, Wutołczizy s Banezami, Wjeßel, Wětrow a Scheschow;

5) pjatk 23. meje na starej dróšy, wot horncźerńje w Hodźiju do Praskowa wjedźazej, sa: Brěsu, Bolborzy s Błohaschezami, Debrikezy a Janezy, Khanezy se Semizami, Koblizy, Darin, Dobruschu, Dobranezy, Debischkow, Druźkezy, Brěsynku a Kaschezy, Husku s Makej Husku, Hnaschezy, Hodźij s Bóscherizami, Holzu, Wulki Wóßnk, Wulki Wjelkow, Hrubjelcźizy, Zicźeń, Maku Borschcź s Dźiwocźizami a Praskowom, Sajdow, Zicźeńk s Póżerskim Młynom; Mały Wjelkow, Lutyjezy, Mjedźojs s Birkerodu, Njesdaschezy s Makej Prahu, Delni Hunjow; dopołdnja wot 11 hodźin sa: Hornju Borschcź, Horni Hunjow s Leschawu, Panezy, Běcźizy, Poczaplizy, Prěcźezy, Ratarjezy, Cźerwjene Noßlizy s Karlsdorfom, Vogelgesang a Wjelkowy R. dźělby, Sskonu Borschcź, Sskónkezy, Cźorne Noßlizy, Zidow, Ssemichow, Scźijezy, Spytezy, Skaku s Cźornej Wodu, Cźichońzy, Tumizy se Sakskim Jěšdnym, Dźěchorezy, Cźemjerizy, Horni Wujesd, Běłe Noßlizy, Cźeschkezy a Zokow;

6) ßobotu 24. meje w knježim dworje a sady njeho w Wjelecźinje sa: Warnołcźizy, Bjedrusk, Sahor, Khemberk, Karlsberg, Kósky, Khróstawu, Demjany, Drjecźin, Jikozy, Debßezy s Lejnom, Budestezy, Hunczerizy, Hajnizy, Bohow, Wostaschezy, Korsym, Khójniczku, Bójßwezy, Mnischońz s Makymi Bobolzami, Nowu Wjeß, Nowy Schěrachow, Jasońzu; dopołdnja wot 11 hodźin sa Schěrachow, Rynarnju, Roswodezy se Sombarkom, Sohland n. S., Sdźar, Wołbramezy, Ssupow, Tucźizy, Trjechowy, Wjernarjezy, Motydło, Wjelecźin a Worbs.

Kóždy wobßedźeř konjow ma wschě ßwoje konje pschiwjesćź, s wuwsacźom srěbzow niże 3 lět, hengstow a ßubożnych kobłow a tajkich kobłow, kiž ßu hakle pscheđ 8 dnjemi porodźiłe.

S Kamjeńza. W tudomnym hamtskim hetmanstwje směje ßo mustrowanje koni:

1) póndźelu 12. meje rano wot 8 hodźin sa: Kinsbórk a wokolnosćź;

2) wutoru 13. meje rano wot 1/2 8 hodźin w Kamjeńzu a to mjes bróżnjemi pschi wojerowskej dróšy a na pucźu do Schpitala sa: Kamjeńz, Bambruch, Běku, Debrzy, Wukezy, Hlinku, Lěschej, Jitro, Wóßlink, Pschidół, Skaskow, Schpital, Nadróżnu Hrabowku, Tradow, Wyßoku a Cźornow; wot 1/2 9 hodźin psches schěroku dróhu a Schpital konje s Biskopiz (Bischheim), Brunn, Němske Paßlizy, Jelenjow, Häslich, Hennersdorf, Jěžow, Lubnjow, Lěpkarjezy, Njebjelcźizy, Petershain, Schönbach, Skawschow;

3) ßrjedu 14. meje na wßy w Khróscźizach rano wot 1/2 8 hodź. sa: Khróscźizy, Wujcźkezy, Kosarzy, Wětenzu, Mały Woßnk s Njerabezami a Nowym Dworom, Kukow se Starej Zyhelńczu, Lejno, Mikoczizy, Nuknizu s Kobschinom a Prawocźizami, Syjizy, Sswinarnju

ſ Cžaßezami; wot 1/2 9 hodźin ſa: Konjezy, Hrańzu, Wudwóŕ, Hórki, Laſk, Nowoßlizy, Pěſkezy, Worklezy ſ Nowej Wjeſku, Tſi a Hatne Khěže, Ralbizy, Rózant, Ssmjeczkezy ſ Luhom, Ssmjerdźazu, Schunow ſ Nowej Ssmjerdźazej, Sſerbſke Paſlizy a Ssernjany;

4) ſchtwórtk 15. meje w Halſchtrowje rano wot 1/2 8 hodźin ſa: Halſchtrow, Bukowku, Khanezy, Hłupońzu, Jawor, Kocźizu, Krjepjezy, klóſchtr Marijnu Hwěſdu, Nowe Měſto, Wotrow, Pancźizy a Prytez; wot 1/2 9 hodźin ſa Zurizy, Jědlow atd.;

5) pjatk 16. meje rano wot 8 hodźin w Pólczńizy ſa Pólczńizu a wokolnoſcź.

S Wjeleczina. Budyſke hórſke towaŕſtwo je wóndano wobſankko, ſo ma ßo na naſchej wjeleczańſkej horje tórm natwaricź, ſ kotrehoż ſměja cźi, kiž jón wopytaja, jara pěkny wuhlad a roshlad; pſchetoż hora je 456 metrow wyßoka. Tudomny kubleŕ Hantuſch ßlubi, ſo chże ſe ßwojeje leżomnoſcże tejko daricź, hacź je na pucże a twaŕſke měſto trjeba. Sa twaŕbu budże něhdże 10,000 mk. nuſne, kotrež naſpomnjene towaŕſtwo wobſtara. Tórm budże 30 metrow wyßoki.

S Huſki. (Saposdźene.) Schtóž je ßebi, naſchu wjeß wopytajo, tudomny rjany knježi park hdy wobhladaŕ, ßo wěſcże na kolpje (ſchwäne) parkoweho hata dopomni. Schtwórtk tydźenja ſtaj dwaj tutych wódnych ptakow nahłu ßmjercź poczerpikoj. Pſchi ßylnym njewjedrje błyſk do hata dyri a dweju kolpjow ſaraſy. — Tón ßamy dźeń njewjedro w Holzy do jeneho ſchtoma dyri. — W Koprzach błyſk na knježim dworje do kólnje ſjědże a ſapali. Woheń, kotryž ßo ſpěſchnje rosſcheri, drjewjany kryw ſaniczi. Kólnine murje ſtejo woſtachu. — W Dźěżnikezach je błyſk njedaloko żeleſniſkeje khěżki do teleſonoweho grota praßnuł a jón rosraſył. — W Wjaſońzy njewjedro do błyſkowoda tamniſcheje zyrkwje dyri, a je ßo pſchi tym wjele zyhelow na zyrkwinej tſeſche rosraſyło.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 7. meje běſche na tudomnych ſkótnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 430 howjadow, 110 ßwini, 362 proßatow. *J. S.*

S Laſa. Jako nowy prjódkſtejeŕ tudomneho żeleſniczneho ſaſtaniſchcża je knjes Rother poſtajeny. Wón běſche hacź dotal ſa tajkeho na ſaſtaniſchczu w Hórzy.

S Wojerez. Tudomny kralowſki wokrjeßny ranlekaŕ k. dr. Meyer je jako jětraſchczěpjeŕ poſtajeny ſa hamtſke dźělby Kulow, Czorny Khółmz, Lejno, Zidźino, Wojerezy, Wulke Sdźary, Bórkhamor, Laſ, Schczeńzu a Delni Wujeſd. Sa měſto Kulow je pak kralowſki krajſki fyſikuß dr. Straßner w Ruhlandże poſtajeny.

S Klětnoho. Wot 1. meje je ßo pſchi tudomnej khěżorſkej póſtſkej agenturje telegrafiſka ßłużba ſakożiła, kotraż wo dnjo ſkutkuje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczeŕ K. A. Bercht ſ Darina dóſta 6 měßazow jaſtwa, dokelż běſche njebocźiczkemu wotroczkej Jurſchej ſ Hodźija, jako tón w hojerni leżeſche, por ſchtórni kranuł. — Dźěłaczerjej Iſrael ſ Rodez a J. T. Běbrach ſ Koprz ßo na domojpucźu ſ Bukez, pjanaj każ běſchtaj, ſwadźiſchtaj a do pukow daſchtaj, pſchi czimż ßo Iſrael powali a ßebi też ruku wuwinu. Běbrach pak jeho brěmjeſchko wſa a ſ nim dale duzy jo pod běrnowym ſelom ſkhowa. Wón dóſta ſa bicże a kranjenje 5 měßazow 2 njedźeli jaſtwa.

Kawniſki ßud. Pohoncź J. Matijenz ſ Budyſchina 3 njedźele jaſtwa dóſta, dokelż běſche w měrzu t. l. w Dietrichez hoſcźeńzarni w Nowych Porſchizach inżeněrej Maurerej dźeßacźmarkowku kradnuł.

Přilopk.

* W Radebergu ßo 5. meje w tamniſchim hórſkim młynje jena ßłużobna holza ſe ßwojej draſtu do młynſkeho koła ſaſchmjata, tak ſo budźiſche ßo ſ wěſtoſczu wot tutoho do młynſkeje zywy ſczahnuła, njebudźiſche-li w prěnim wokomiku myßle wobkhowała a ßo ſ zyłej mozu něczeho twjerdże ſtejazeho pſchimnuła. W tutej ſtraſchnoſczi wona wótſje wo pomoz wołaſche, kotraż ßo jej też hnydom dóſta, tola bě hižom wſcha draſta ſ jejneho cźěła ſtorhana, a to bě ſa nju najwjetſche ſboże, pſchetoż hewak budźiſche żałoſtnu ßmjercź wumrjecź dyrbjała.

* Sańdźenu ßobotu w Hermsdorfje pola Frauenſteina młody, wſchudźom rad widźany rěſnik Röniſch na ſajědojczenje krwě wumrje. Jeho běchu pſched něktorymi dnjemi na jene tamniſche kubło ſawołali, ſo by krowu, na ſahorjenje ßłoſyny (Milzbrand) ſkhorjenu, kłół. Pſchi tutym dźěle wón na mału ranu ßwojeje ruki kedźbował njebě a ju ßebi njewobalił. S krowinej krwju ßebi wón ßwoju ſajědojczi a dyrbjeſche tak ſahu ßmjercź wumrjecź.

* Na ſpodźiwne waſchnje je jedyn pſchekupz w Barlinje ßwojemu żiwjenju kónz ſczinił. Wón bě ßo po ßmjerczi ßwojeho tſeczeho bratra do cźežkich myßlow ſamyßlił a hižo dlějſchi cżaß jemu myßle na ßamomordaŕſtwo dźěchu. Duż ßebi piſtoliju kupi a ju w ßwojej ſtwě na blido pokoži. Tola k ſatſělenju wón poſdźiſcho doſcź dowěrjenja njemějeſche, duż ßebi wulku papjerjanu titu pſches hłowu ſcżeże, tyknu do njeje gumijowu roku ſ gaſowoda a puſchczi na to gas nuts. Gas ßrěbajo ßamomordaŕ myßle ſhubiwſchi bórſy wumrje.

* Wěrowanie w jaſtwje. Sańdźenu ßobotu ßo w Moabitſkim ßudniſtwje pola Barlina pſched pſchepytowańſkim ßudnikom jaty muż a jeho żona wěrowacź daſchtaj. S jaſtwa pſchiwjedźenaj ßlubjenaj běſchtaj měſto ßwjedźeńſkeje draſty jaſtwińſku draſtu wobleczenaj, a měſto ßłónkow a ßwatow pſchewodźachu jeju jaſtwińſzy nadkedźbowarjo. Wonaj běſchtaj ßo ſ wonka jaſtwa pſchipowjedacź dałoj, bjes tym pak buſchtaj cźežkeho paduchſtwa dla wobſkorżenaj a ſajataj. So ßo njeby cżaß ßluba minuł, ßebi wonaj żadaſchtaj, ſo by ßo wěrowanje w jaſtwje měło, ſchtoż ßo jimaj też dowoli. Sswój prěni mandźelſki cżaß budźetaj młodaj mandźelſkaj dźělenaj kóżdy w ßwojej klětzy pſcheczinicź dyrbjecź. Sa njedołhi cżaß budźetaj ßo w jaſtwińſkej zyrkwi też zyrkwińſzy wěrowacź dacź.

* W konjemzu wěſteho Webera w Sſlankowje ſańdźenu póndźelu rano pohoncża a konja morweju namakachu. Każ ßo wupokaſa, běſche jeju wuhlowy dym, ſ khachlow pódlańſkeje komory pſches cźeńku ſcźěnu ſtupajzy, morił. Druhi kóń, kotryž pſchi wóknje ſtejeſche a pſches to pſchezo něſchto cżerſtweho powětra dóſta, bě żiwy woſtał.

* 30. haprleje mějachu w Libjerzu (Reichenberg w Czechach) a wokolnoſczi ßylne deſchcże a njewjedra. W Bergdorfje w Friedlandſkim wokrjeßu błyſk żonu, runje na polu dźěłajzu, ſaraſy a młodu holzu, w bliſkoſczi pſchebywajzu, pohłuſchi. W Tyniſchczu błyſk do jeneje khěże ſjědże a żonu, na łubi dźěłajzu, ſaraſy.

* 23lětna ßłużobna dźówka měſchczańoſty w Hajdże w Czechach na pohoncża, w tym ßamym domje ßłużazeho, 1. meje tſi kulki ſ revolwra wutſěli, kotrež pak wſchě nimo ſlecźichu. Na to ßebi holza kulku k wutrobje a druhu k lěwemu ramjenju tſěli. Cżežko ſranjenu do měſchczańſkeho lazaretha donjeßychu. Pſchiczina krwawneho ſkutka ma ßo w tym pytacź, ſo běſchtaj wobaj lubkowanje mełoj, wo kotrymż, jako to ßamo bjes njelubośnych ſcźěhwkow njewoſta, pohoncź niczo wjazy wjedźecź nochzyſche.

* Njeſboże na ekſerzěrniſchczu. Roshorjazy podawk ßo pſched něktorymi dnjemi na ekſerzěrniſchczu w Sahrjebje (Agramje) mějeſche. Kóń hußarſkeho wyſchſcheho lieutenanta Kocha ßo wußunuwſchi padże, pſchi czimż ßo jěſdny pod konja wali. Pſches ßylne ſraženje na ſemju wyſchſchi lieutenant Koch na khwilu myßle ſhubi, pſchi czimż ßo jemu cżahadło ſ ruki ßunu. Kóń ßo bórſy ſaßo ſběhnu a ſpłóſchiwy dale cżerjeſche, ßwojeho knjeſa, kotryž bě w prawym tſchmjenju (Steigbügel), pſches ßedło czišnjenym, wißajo woſtał, na lěwym boku po ßobu wleczo. Tak dźěſche dźiwje honjenje pſches pola, pucże, pſchěrowy k rězy Sawje, pſchi czimż kóń pſchezo do delewißazeho jěſdneho ſe ſadnimaj nohomaj pjerjeſche. Jeho hłowa pak ßo pódla lěweje pódkowy wleczeſche. Wojazy, ſa konjom cźěrizy, jeho ſkóncźnje popanuchu a ßo pſchi tym bojachu, ſo cźěło wyſchka rostołczene nadeńdu. Woni ßo toho dla mało njedźiwachu, jako panjeny drje ſ prózu ſtanu, tola pak, na popanjeneho konja ſběhnjeny, pomałku domoj jěchaſche. Hacź runje bě ßo wyſchſchi lieutenant dołhu cżaru wlakł, dha tola pſchi tym móz nad ßobu wobkhowa, ſo ßwoje cźěło tak dźerżeſche, ſo kóń do njeho ſ mozu praßnucź njemóżeſche. A ſo ßo jeho hłowa pſchi wleczenju po ſemi pſched rosraženjom wobarnowa, to wyſchk ſ tym dozpi, ſo ſtajnje jenu ruku pod hłowu dźerżeſche. Tuta jeho ruka drje ßo pſchi tym, hdyż kóń ſkoku běżeſche, ſtraſchnje doſcź wobodrje, ale wona, każ je widźecź, bórſy ſbożownje ſażije.

* Spodźiwne wotkaſanje. Njedawno je w Saint-Mandi w Franzowſkej ſtary lěkaŕ doktor Bincenz Bumbye, wunamakaŕ „elektriſkich rjeczaſow" pſche wicź a hłowubolenje, wumrjeł. Wón běſche ßo wot lěta 1870 wot ßwěta wſchón wuſankнuł a bě ſ wjetſcha w ßwojim bydlenju ßamotny żiwy. Po jeho ßmjerczi pſcheczelſtwo do jeho domu pſchińdże, ſo by hladało, komu je ßo něſchto wotkaſało. Stary lěkaŕ bě ſcźěhujzy teſtament naſtajił: 8. januara 1882. To je mój teſtament. W wokomiku, hdźež jón pißam, ßebi myßlu, ſo ßym ſtroweho cźěła — hacź też ſtroweho ducha, na to njemóżu pſchißahacź; ja druhim tutón rosßud pſchewoſtaju. Ja mam 70,000 frankow ſamóżenja. Kelko ßylſow, łżow a jebanſtwa bych ßebi ſ tymile pjenjeſami kupicź mohł? Ja běch ßebi najprjedy wotmyßlił, tele 70,000 frankow dobroczelſkim towaŕſtwam wotkaſacź. Ale ßebi pſchi tym prajach: „K czemu dobremu dyrbi to wjeſcź?"

Woprawdźitaj dobrocźelej cźlowjeſtwa ſtoj wójna a kholera. A potom mam też ßwojej mandźelſkej Cöleſtinje Melaniji dźakowny bycź, kotraž, ja njewém hdże pſchebywa. Wona je mi wjetſche wjeßele pſchihotowała, hacź ßym ßo hdy wot njeje nadźak; wona je mi cźekka a wot toho cźaßa niczo wo ßebi ßkyſchecź njedała. K dopomnjenju na tutón dobry ſkutk wotkaſam jej ßwoje zyke ſamóżenje. Tola pſchi tym to wuměnjenje ſtajam, ſo dyrbi ßo wona hnydom ſaßo wożenicź, hdyż je ßo ſakońſki żarowanſki cźaß minuł. Na tajke waſchnje ßym wěſty, ſo budże ſ najmjeńſcha jedyn cźlowjek, mjenujcy jejny pſchichodny mandźelſki, moju ßmjercź wobżarowacź. Doktor Vinzenz Lumbye, ßebi porokowacź njetrjeba, ſo je hdy jenemu ßwojich khorych żiwjenje ſdźerżał.

* Jědźazu żeleſniſki cźah nuſowacź, ſo ſaſtanje, drje kóżdy njeſamóże, abo ßebi ſ najmjeńſcha, dokelż je to ſtraſchne, tak lóhko nichtó njeſwaži, a tola ſtaj to wóndano dwaj dźěłacźerjej w Ruſkej pſchi ſaſtaniſchcźu Worjechowje njedaloko Niżnjeho Nowgoroda dożpiłoj. Běſche pjatk a ßwjaty dźeń. Dwaj dźěłacźerjej tamniſcheje Moroſowez fabriki próſdny cźaß hinak pſchecźinicź njewjedźiſchtaj, hacź ſo ßo na żeleſnizu podaſchtaj a ßo tam pjerjeſchtaj. Jimaj to, każ ßo ſda, wjele wjeßela cźinjeſche, pſchetoż wonaj ßo też potom hiſchcźe njepuſchcźiſchtaj, jako ßo żeleſniſki cźah bliżeſche. Lokomotiviny wjedźer drje wjazy krócź ſ parnej piſchcźelu ſahwiſda, ſo by biczkow roſſcherił, tola taj ßo wo to njeſtaraſchtaj a něhdże pók ſta kroczel pſched nimaj dyrbjeſche cźah ſaſtacź. Potom hakle ßo radźi, jeju ſe żeleſnizy wuhnacź.

* W Sſerbiji ßu poßledni cźaß wulke deſchcźe panyli a je ßo pſches to dolina rěki Timoka daloko a ſchěroko powodźiła. Wokrjeßne měſto Negotin mějeſche napohlad kupy w morju; wſchě pola, winowe ſahrody, łuki a lěßy wot hory Bukowzy hacź do Granowa běchu wot wody pócźrjete. Krajnſki wokrjeß je pſches powodźenje jara cźeżko cźerpił. Sſywy ßu ſaniczene, łuki ſ błótom a pěſkom pokryte, winowe ſahrody ſapuſcźene a wſchě dróhi a pucźe roſtorhane.

* Poßlednje dny ſtej ßo dwě łódźi na morju ponurikej. Parna łódź „Nevada" 5. meje wjeczor ßylnje wobſchkodźena do St. Johnſa pſchijěcźe; wona bě 3. meje na morju ſ łódźu „Romano" w hromadu praßka. „Romano" ßo ponuri, jeho mużſtwa a paßażirojo pak wſchitzy ſbożownje na „Nevadu" cźeknuchu. — Parna łódź „Titania" ſ Glasgowa 7. meje nimo Father Point jědźeſche. Na njej 24 woßobow ſ łódźe „State of Florida" pſchebywaſche. Tale łódź ßo njebě, każ ßebi ſ wopréddka myßlachu, pſches dynamitowe cźaßniki iriſkich ſpſchißahanzow ponurika, ale bě na morju do druheje łódźe ſtorczika. Wobej łódźi ßo pſchi tym tak ßylnje wobſchkodźiſchtej, ſo ßo ſ wodu napjelniſchtej a ponuriſchtej. Kapitan „Titanije" praji, ſo je ßo ſe 167 woßobow, kotrež běchu na łódźi „State of Florida", jenoż 44 wukhowało. Mużſtwa druheje łódźe liczachu jenoż 15 muży, ſ kotrychż ßu jenoż kapitan a dwaj matroſaj ßmjercźi wucźekłoj.

* Pſches dołhotrajazu ßuchotu ßu w lěßach połnózno-amerikanſkich ſtatow New-York, New-Jerſey, Pennſylvania a Virginia wulke, ſtraſchne wóhnje naſtałe. Dokelż wětſik ſ wjeczora duje, ßu New-York a druhe na mórſkim brjohu leżaze měſta połne tołſteho kura. Wjele wßow a drjewowych ſkładow je ßo pſches woheń ſanicziło.

Wotmolwjenje na jedyn liſt ſ Hamburga.

Na knjeſa O. Gröpplera w Hamburgu. (Bratrowſka dróha 8.)

— Najcźeſcźeniſchi knjeże! Kak ja k tej cźeſcźi pſchińdu, ſo bych Wam ſapiß 48 ſamóżitych ludźi naſcheje wßy, jako ryczerkublerjow, burow, hoſcźeńzarjow a rjemjeßłnikow (ſ wuwſacźom ſtatnych ſaſtojnikow) ſa 14 dnjów pſchipóßłał a ſa to 60 np. dóſtał, to ja njewém.

Tajku Judaſchowu ßłużbu ja żenje cźinicź njebudu a nochżu też nihdy pſchi wężach pomozny bycź, kotrež żaneje khwalby njeſaßłuża, a do toho ja też nihdy njeſwolu, cźehoż dla bych móhł pſched ßud żadany bycź.

Hacź runje mi njejſcźe pißali, k cźemu chzecźe mój ſapiß nałożicź, hdy bych jón Wam dał, dha ßym tola pſcheßwědcźeny, ſo byſchcźe wſchěm wote mnje mjenowanym w bohatej měrje łoßy Waſcheje lótterije pſchipóßłali. — Hracźe w zuſnych lótterijach je pak w naſchim kraju ſakaſane a ßo jenoż tajka abo hinaſcha zuſa lótterija tudy dowoli, je-li ßo ſa dobrocźiwy wotpohlad ſtanje. — Moje prózowanje budże toho dla to, ſo budu Waſchu lótteriju ſe wſchěmi, mi k ßłużbje ſtejazymi ßrědkami kóżdemu wotradźowacź a papjery, w tajkim naſtupanju wot Waß pſchipóßłane, k ſapalenju zigarrow pſchetrjebacź. — My mamy pola naß teje ſkładnoſcźe doſcź, ßwoje pjenjeſy dróbne ſcźinicź: njetrjebamy toho dla ßebi hakle ßwětlerjow w Hamburgu pytacź, kotſiż naſche dybſaki wußwětluja.

Skóncźnje proſchu Waß, ſo mje njebyſchcźe ſ tajkimi poruczno-ſcźemi ſ nowa nadběhowali; pſchi cźimż ſawoſtanu

Waſch

njepoßłuſchny ßłużobnik,

jedyn gmejnſki prjódkſtejer
ßerbſkeje narodnoſcźe w Sakſkej.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Jeremias, murjeŕ na Żidowje, ſ Marju Běbrachez tam. — Jan Jaromér Khorla Dunſch, murjeŕ na Żidowje, ſ Lejnu ſwudowjenej Hokerowej rodź. Funkez ſ Krjebje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Max Bożidar, Handrija Hermana Rjencźa, fórbarkarja na Żidowje, ß. — Hana Ella Gertruda, Jana Ernſta Krebja, gratmiſchtra w Dobruſchi, dź. — Amalija Hulda, Jaroméra Ernſta Zettwitza, ſchewza w Khelnje, dź. — Hana Margaretha, Jana Pětra Schramy, dźěłacźerja pod hrodom, dź. — Emma Marja, Ernſta Bohuwěra Kozora, fabrikſkeho dźěłacźerja na Żidowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 6. meje: Hana, njebo Handrija Kalicha, khěżkarja a pohonczja w Dźiwocźizach, wudowa na Żidowje, 85 l. 9 m. 11 d.

Łużica. 1884. Čisło 5. — Wopřijeće: Rozamunda. (Dar k narodninam redaktora.) Wot Radyserba-Wjele. — Knjez wučeř. Přełožk J. Krala. — Přibóh Vlinc pola Budyšina. II. Wot dr. Pfula. — Kak so Serbja po rozdźěle drasty a bydła poznamjenjeju. Spisał dr. M. R. — Knjezej Kósykej na puć do Ameriki. Wot Šymana. — Postrow lubym ptačkam. Šyman. — Wo serbskim maćičnym domje. — Nalětnje wonowjenje stareho swěta. Šyman. — Naléće. H. Holak. — Należnosće towarſtwow. I. Zapis. II. Rozprawy. — Serbski rozhlad. — Serbske knihownistwo. — Zapis přinoškow a darow. I. Maćica Serbska. II. Towarſtwo Pomocy. III. Za dom Maćicy. — Za ćišć spisow H. Zejlerja.

Katholſki Poſoł. 1884. Cźo. 9. — Wopſchijecźe: Nowa ßerbſka kniha. — Z Łużicy a Sakſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Należnosće towarſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baćonju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěſtki.

Mißionſki póſoł. 1884. Cźißło 5. — Wopſchijecźe: Wot jutrow hacź do ßwjateje Trojizy w lěcźe 1521. — Powſchitkomne mißionſke powjeſcźe: S Awſtralije. — Powjeſcźe ſ naſcheho evangelſko-lutherſkeho mißionſtwa: Keſab. — Kwětki ſ mißionſkeho pola. — Powjeſcźe ſ zyrkwineho a ſchulſkeho żiwjenja woßebje ßerbſkich evangelſko-lutherſkich woßadow. — Skutki zyrkwineje luboſcźe. — Spěw na ßerbſku młodoſcź. — Wſchelake ſ pißmow a podawkow. — Sliczbowanje.

Drażdżańſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. drużiny 57—60 mk., 2. drużiny 51—54, 3. drużiny 41—43, 4. drużiny 35—39 mk. po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 39—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 47—55 np., 2. drużiny 38—48 np. po puncźe rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo roſumicź waha ſchtyrjoch bértlow bjeſ kože, hłowy, nohow, krwe, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłoſyny atd. Płacźiſna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płacźiſnje pſchiliczicź.

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

3. meje 1884.

Żitowy dowoz: 2454 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na burſy wot		Na burſy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſcheniza	50 kilogr.	9	82	10	60	9	82	10	71
Rożka		7	78	7	97	7	78	8	10
Jeczmjeń		7	39	7	75	7	39	7	75
Wowß		7	30	7	50	7	20	7	30
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny		1	60	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Sſyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sſłóma	600 =	22	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 1182 ſchtuk, ſchtuka		9	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Wjedro w **Londonje** 9. meje: Rjane.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Rhaetia" 16. haprleje z Hamburga, 30. haprleje do Newyorka přijěła. „Lessing" 17. haprleje z Newyorka, 29. haprleje do Hamburga přijěł. „Allemannia" 26. haprleje ze St. Thomasa do Hamburga wotjěła. „Thuringia", „Silesia", wobej z nawječorneje Indije do Hamburga, 28. resp. 29. haprleje do Havre přijěłej. „Saxonia" 26. haprleje do St. Thomasa, „Borussia" 29. haprleje do Vera Cruz přijěła. „Teutonia" 28. haprleje ze St. Thomasa wotjěła. „Argentina" 28. hapr. do Bahije, „Lissabon" 29. haprleje do Montevideo přijěł. „Paranagua" z Brazilije wotjěwši, 29. haprleje nimo Dovera jěła.

W Hamburgu, 30. haprleje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Sahrodniſka žiwnoſcź kat. no. 153 pſchi Kaczej Korczmje pola Rakez ſ 18 kórzami pola, łuki a łéßa, bjes wumjeńka a hoſpody, je ſe ſtejazymi žnjemi ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. — Wſcho dalſche je ſhonicź pola

wobßedzerja.

Dobry **dźěczazy wós** je na pſchedań na nowych hrjebjach pódla ſchpitalſkeje haßy pola murjerja **Benady** po 2 ſkhodomaj.

---

1 dobry roſchtowany wós, kaž tež 1 ßylny kaſchczaty wós ma tunjo na pſchedań

A. Ullrich

na kſchidarſkej haßy (Siebergaſſe).

Wjeßny wóſk

a wóſkowu twar

kupuje a płaczi najwyſchſche płaczíſny

Robert Adam

na ſwonknej lawſkej haßy.

Wóſk

kupuje a płaczi najwyſchſche płaczíſny

Hermann Lehmann,

mydłař,

na hornczeŕſkej a žitnej haßy.

Žołty wóſk

kupujetaj w kóždej wulkoſczi

bratraj Měrſchej

w Budyſchinje na žitnych wikach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupnje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze—kóſlaze kóžki

kupuje a płaczi ſtajnje najwyſchſche poczaßne płaczíſny

H. Lange

na žitnych wikach, pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kóſlaze kóžki,

toho runja tež wſchě druhe druźiny **ßyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetſchich dźělbach po najwyſchſchich płaczíſnach

Gustav Naucke

na garbarſkej haßy.

Portlandſki cement I. broſcze,

prawdźiwy Dubzowſki czorny kalk,

Shorjelſki twarſki kalk,

Gogolinſki kruchaty kalk

pſchedawataj w ſtajnje czerſtwej tworje po najtuniſchich płaczíſnach

Na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Wagner & Zumpe.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim reviru.

Wutoru 13. meje t. l. budźa ßo

142 Rm. mjehkeho pjeńkoweho drjewa,
13 Rm. twjerdeho pjeńkoweho drjewa,
17 wětroſleńkowych hromadow,
22 Rm. mjehkeho ſchczěpoweho drjewa,
29 ſchtomow,
16 klozow a
3 ryhele

ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja $^1/_2$10 hodźin w Slinje pſchi Lupjanſkim puczu.

W Minakale, 7. meje 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Derje dźěłany

kuczowy grat,

czorny por wot **95 mk.,** ſ nowoßlěbornymi kluczikami wot **100 mk.** pſchedawa

rjemjenjerſki miſchtr **Albert**

na hornczeŕſkej haßy.

K **twarbam** poruczamy

żeleſniczne ſchěny, kaž tež

T-noſcherje

po wurjadnje tunich płaczíſnach.

Gebr. Joachimsthal.

Tuni ſyrop.

Dobry cziſczeny ſyrop punt po 16 np., najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Emma ſwud. Dorwerkowa

porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

żaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchczu 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraże (Hauptwache).

Ssrědk k ſpěſchnemu bleſchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nakožicź, porucza

hrodowſka haptyka.

Njekaſchluj!

Huste-Nicht

Gerichtl. geschützt.

Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Sskodo-extrakt a karamelle* wot L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.

Pſches wjeleliczne dźakne pißma dopóſnate, **dopokaſane a najlěpſche** diätetſte ßrědki pſchi **kaſchelu, torhazym kaſchelu, katarrhu, dybawoſczi, ſazwanju, ſchiju- a bróſtbolenju,** wot **najjednorſcheho katarrha hacź k ſuchorźinje.** — Wſyſche wjeleliczných pſchipóſnaczow mamy tež **dźakne pißmo Jeho Swjatoſcze bamża Leo XIII.**

* **Extrakt** bleſcha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měſchk 30 a 50 np. — Dóſtacź w **Budyſchinje** pola **J. G. Klingſt Nachfolger** a pola **bratrow Měrſchow** na žitnych wikach.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

moleŕſke a murjeŕſke barby

w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki);

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy;

bernſteinſke laki,
kopallaki,
damarlaki,
żeleſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž tež **murjeŕſki klij**

a hiſchcźe wſchelake druhe druźiny;

myjeŕſku krydu, gyps, cement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

K ſaniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, molowy pólver, molowu tinkturu, molowu papjeru atd.

Otto Engert,

en gros. drogowe khlamy. en détail.

Sczónwjazu tinkturu

w bleſchach po 50 np.,

ſczónwjazy pólver

w tyſkach po 40 a 60 np.,

ſchwobjazy pólver

w tyſkach po 40 a 60 np.

poruczeja

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej broſcźi

porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Wósk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyschinje na ßerbskej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ ßu dostacź pola **Gustava Posera** na jerjowej haßy.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „ pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płaczišny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje,

schtuku ša 5 a 6 np., porucža **Richard Pötschka** na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Khosej!

w wulkim wubjerku porucža po sprawnych płaczišnach **Richard Pötschka** na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Rajß,

punt ša 13, 14, 15 a 16 np., niz łamany rajß pschedawa **Richard Pötschka** na hłownym torhoschczu pódla haptyki.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlĕpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm.** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tučne ryby, najtuńscho porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Najlĕpschi ßuscheny **loßoß,**
= = . **wuhoř,**
najlĕpsche ßuschene **loßojerje,**
kielske spróty,
= **tučnopjekłuki,**
marinirowane delikateßy:
elbingske wokaczizy,
wuhorjowu rouładu,
wubjerne nowe
stralsundske pjeczne jerje,
ff. ruske sardiny
porucža w zyłym a po jenotliwym
Gustav Küttner
czo. 4 na ßerbskich hrjebjach czo. 4 ſ napschecża realneje schule.

Preczčehnjenja dla!

dospołne wupschedawanje mojeho składa

hotoweje mužazeje drasty,

wobstejazeje ße **ßuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucže wurumował, pschedawam tuńscho, hacž mje ßameho khoschtuje.

P. Baruch
w bohatych wrotach.

Wschitke družiny

dobrych a czistych palenzow

najlĕpscheje dobroscże po najtuńschich tu snatych płaczišnach porucža

palenzowa fabrika
Augusta Bartka w Budyschinje
na swonknej ławskej haßy czišło 10.

Fabrika a skład
ša
mužazu, žonjazu a dźĕczazu drasty

H. Horn w Budyschinje
25 na bohatej haßy 25
ſ napschecża hoscżeńza k „winowej kicži".
Skasanja po mĕrje
ßo w najkrótschim czaßu wobstaraja.
Proschu, na **firmu** a czišło **25** kedźbowacź.

Spĕschnu abo **stxblejchu** po waženju płatu, pschedźena atd. wobliczenu, **barby k ßamobarbjenju** wołmy, płatu, pschedźena atd. (prawdźiwe) pschedawa drogowe wotdźělenje
mĕschczańskeje haptyki w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Czesczenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, ſe wschelakich drjewow schotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschĕ möble ßu w mojej tyschernı dźĕłane, a ja toho dla ša dobre, pĕkne dźĕło rukuju.

Moritz Brühl, tyschernski mischtr
na nowych hrjebjach czišło 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Khosejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucżataj
bratraj Mĕrschej
na žitnych wikach.

Turkowske a czĕske ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlĕpsche** 55 np., porucža jako jara tunje
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

ff. schwajzarski twarožk,
„ limburgski twarožk,
„ alemski wowczi twarožk
porucża **Gustav Küttner.**

Khosej.

Jako woßebje tunju porucżam dźělbu khosseja punt po 85 np.
S dobom ja ßwój khosej **njepaleny** po kóždej płaczišnje wot 75—160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 200 np.,
jenož hódne dobroscże, k wobkedźbowanju porucżam.
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Sswry khosej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tuńscho, porucża
Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Tučne howjase mjaßo pt. 50 np.,
„ **ßwinjaze mjaßo** 50 „
„ **peklowane mjaßo** 55 „
porucża
August Socka
na mnischej haßy 7,
ßobotu na sadnjej bohatej haßy czo. 1 pola k. pschekupza Nowaka.
Tež ßo tam jedyn **wuczobnik** pyta.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
ſ napschecża kaserny.

Direktne
póstske parokłódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němskimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
pakeljězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajita **M. 300.** Sprjejmatym **M. 80.** Dźĕći mjasche 12 l. a potajm. mjasche 1 lěta **M. 9.**

Tudy je wušła a w **knihikupstwach** za **tři** hriwny na předań:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

NB. W redakciji „Kath. Pósła“ płaći 2 hriwnje.

Dźělbu wubrakowanych zigarrow

mjeńšcheho formata, po dobroščži 4pjenježkowych zigarrow, schtuku po 2 np., 100 schtuk po 1 mk. 80 np.,

kaž tež **rjeblaty tobak,** rěsany a derje ßuscheny, porucza w pěknej dobroščži punt 50 np.

Pschedawańnja khěžorskeje tobakoweje manufaktury se Straßburga w Budyschinje.

Někotre sbytki zigarrow ßu pschi wotkupjenju 100 schtuk po en gros-płaćišnach dóstaćź.

Bukiczanske ratarske towarstwo

smeje **póndźelu 12. meje t. l.** popołdnju 1/2 6 hodźin shromadźišnu a wotdźerži knjes ratarski wucžeŕ **Manskopf** pschednoschk wo **„ratarskim knihiwjedjenju“.** **Pschedßydstwo.**

Budyšska Bjesada

změje **wutoru 13. meje** wječor w 8 hodźinach **hłownu zhromadźiznu** w **Gudźic restawraciji.**

Dźeński porjad: I. rozprawa předsydstwa; II. pomjenowanje čestnych sobustawow; III. nowowólby předsydstwa; IV. jednanje wo přeměnjenju wustawkow. **Předsydstwo.**

Pschewsacze skutkowańnje.

S tutym cžesczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosczе najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym tudy na rózku Hoschiz (Goschwitz) a seminarskeje haßy

konditańnju a khofejownju

wot knjesa **Rob. Mücki** s kupjenjom na ßo wsak. Ja s dobom proschu, dowěrjenje, mojemu prjedownikej spožczene, tež na mnje pschenjesczź sechzycź. Moje stajne prózowanje budźe to, so směju jenoż twory wubjerneje dobroscze. Tež proschu, so bychu ßo mi poručenja dobroczinwje pschiwobroczikle.

W Budyschinje, 4. meje 1884.

S poczesczowanjom

Fritz Staeckel.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sańadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjeuje subyboleuja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Čestne myto

po wustajenju knjeza fararja **Wjelana** (32 hriwnow) za najlěpše **powjedańčko** za lud z historije hornjo- abo delnjołužiskich Serbow so z tutym wupisuje.

Rukopisy njech so do 1. novembra pola mje wotedaju. Mytowane powjedańčko přeńdźe do swójstwa Maćicy Serbskeje.

Też je M. S. zwólniwa, na požadanje druhe powjedańčka po jich hódnosći podobnje mytować. Toho dla prosymy, wosebje młodych spisowarjow, zo bychu so časišo wo wustajene čestne myta prócowali. **M. Hórnik,** předsyda M. S.

W wudawańni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbaßywukuenje** w korczmje w **Nadźanezach.**

E. Müller.

Hodlerske tšělenje

njedźelu 11. meje t. l.

w **Lehmansdorfje** pola Klukscha, na czoż najpodwólnischo pschepro-schuje **Kschižan.**

Wobydlenje se jstwu a łubju je na Jana na pschenajecze. Hdźe? to je shonicź pola schewskeho mischtra **Brody** na Židowje.

Dwě **wobydleni,** kóžde wobstejaze se jstwy, komory a městnosczе na kubi, stej w Hněwßezach, na Jana k wobczehnjenju, na pschenajecze a wscho dalsche gmejnski prjódkstejeŕ tam wukasa.

Jena **khěžna dźówka** ßo na Jana pyta. Hdźe? to je shonicź w wudawańni Serb. Nowin.

Pytaja ßo

hnydom abo posdźischo: hetmanjo, wajchtarjo, 8 hródźnych dźówkow, wulke, dómske dźówki, ßrěnzy a małe dźówki, kaž też rólni pohonczojo, wulzy wotroczžy, konjazy a wolazy wotroczžy, ßrěnkojo a małi wotroczžy. Njech ßo pschipowjedźa pola pschistajazeje žony

Kleinstückoweje w Budyschinje na swonknej lawskej haßy 12, I.

Ssrěnk,

kiž ma dobre wopißma, dóstanje ßkužbu czišło 1 w Kschiwej Borschczi.

Tyscheŕskeho, kiž je dobry twarski dźěłaczeŕ, pyta **Jan Czěßla,** tyscheŕski mischtr w Nowych Koprzach pola Bukez.

Lětnaj ßmjertnaj dnjej

njebo **Marthy Lenki a Hanki Amalije,**

mandźelskeju dźówczičzkow

Khorle Augusta Spotki, kublerja w Porschizach, a jeho mandźelskeje **Marije** rodź. **Schołczij.**

Tak stej, wój dźěsczi lubowanej,
Ty Martha a Amalija,
Nětk hužom lěto pohrjebanej
Na kerchowje tam do rowa;
To ßrjedu runje lěto běsche,
So ßy ty, Martha, wumrjeła,
A dźenß je lěto, hlaj, so dźěsche
Ty sa njej też, Amalija.
Na jenu khorosczź wobej dźěsczi,
Kiž prjedy snata była njej',
Na kotruž ßmjercź wschak pschińdźe wěsczi,
Na distheritis wumrjeschtej.
Ta Martha bě dwě lecze stara,
Pjecź lět pak bě Amalija,
Wot starschich wopłakanej jara,
Też wot wowki a wot dźěda.
Tak po tajkim tón tydźeń běchu
Te dny tak srudne, stysknjwe,
Kiž Waß tak mózne dopomnichu
Na dny jej' czejkej' khorosczе.
Wam stajnje psched wocžomaj steji
To jeju snamjo lubosne,
Kiž loni tute dny we meji
Ta ßmjercź tu wot Waß dźělesche.
Haj, Wam ßo wěsczе w kóždej nozy
Tu něschto wo nich wudźije —
Hdyž wußnjecze po czejkej prózy —
So s nimi sczе saß' w hromadźe.
Te ßony traja krótke czaßy,
Hdyž też Waß runje wokschewja,
Dha po nich pschińdźe pschezo saßy
Ta wascha czejka srudoba.
A hlajcze, tute lube dźěczi,
Te dadźa s njebeß prajicź Wam:
Tu lěpje je, hacž na tym ßwěczi;
Ach popschejcze tu sbóžnosczź nam!
Haj, luby nano, luba macže,
My ßmy nětk Boże jandźelki,
Duž wo naß płakacź njetrjebacze,
My ßmy we wulkej kraßnosczi.
Haj, luby nano, luba macže,
Nětk wjazy wo naj' njepłaczcze,
Wy ßebi myßlicź njetrjebacze,
So ßmy my sa Waß shubjene;
Ně, junu tam we Božim raju,
Hdyž też Waj' czaß tu wuschoł je,
Wój dostanjetaj saßo naju
Tam, hdźež njej' žane dźělenje.

Wy, luby dźědo, luba wowka,
Hdyž se ßweta też pódźecze,
Dha jena kaž ta druha wnuczka
Tam napschecžo Wam pschiběhnje,
Sso Wamaj chzetej podźakowacź
Sa Waju wulku dobrotu
A Wamaj ruczku poskiczowacź,
Kaž prjedy pschi jej' žiwjenju.
Też kóžda dźak tam prajicź budźe
Tej lubej czecze Marji,
Kiž swjeßelesche jeju wschudźe
Też s bohatymi darami.
Haj, Bóh tón Knjes tón saplacź s hnadu,
Schtož nad namaj sczе czinili,
Sa wschitku pomoz, troscht a radu,
Też na poßledk we khorosczi.
Ta ßmjercź pak pschińdźe w lońschim lěcźi
Tśi krócź k Wam nahle do domu,
A wsa Wam precź tśi lube dźěczi,
So dwě 'schcze žiwej wostaschtej.
Ach, haj, to bě we lońschim lěcźi
Dźeń poßleni dezembera,
So najmłódsche wot waschich dźěczi
Ssmjercź też tu lubu Leńku wsa.
Duž, Bože, troschtuj s njebeß dele
Toh' wbohoh' nana, wbohu macź,
Kiž staj tych hórkich ßylsy wjele
Wo dźěczi měłoj wupłakacź,
Daj jimaj krute pscheßwědczenje,
So „schtož Bóh czini, dobre je“,
So Bóh Waj' psches kschiž k ßebi czehnje,
Kiž ßam ta wěczna lubosczź je.
Ja wěm, so husto wopytacze
Jich rówczki tam na kerchowje
A hórke ßylsy wopłakacze
Na létnym dnju pak woßebje,
A sczе jich rówczki wopytali
Tam kóždu njedźelu — ßwjate duy,
A „wótczenasch“ tam wuspěwali,
Kak macze troschtne wutroby.
Dha spicze nětk we Božim mjenje,
Wy tśi tak lube dźówczičzki,
Kak chzyli my Waß wschitke rjenje
Rad dleje měcź tu pschi ßebi!
Haj, spicze derje w khłódnym rowje,
Hacž Bóh Waß s njeho wubudźi
A, kaž je ßlubił w ßwojim ßłowje,
Naß na wěczne saß' sjednoczi.

Srudni sawostajeni (psches Pětra Młónka).

Kschiwdu czinjaze ßkowa, pschecziwo gmejnskemu prjódkstejerjej tu s pschekhwatanja prajene, ja s tutym nasad bjeru.

W Khaßowje, 30. haprleje 1884.

Jan Schiedt.

Dźensa popołdnju w 4 hodź. wobradźi namaj Bóh tón Knjez stroweho synka.

W Budestecach, 6. meje 1884.

Farař **H. Mrózak**
a **mandźelska.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 17. meje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju Majestoscži kral Albert a kralowa Karola so, kaž drazdźanske nowiny pišaja, jutsje (njedźelu) na pucź do kupjel podataj. Najprjódy pojědźetaj s Pilniz do Lipska, hdźež psches nóz wostanjetaj, a póndźelu dale do Emsa wotjědźetaj. Tam — po tajkim pschi rězy Rheinje — wonaj najskerje schtyri njedźele pschebudźetaj. Dokelž smeje kral tež tam wschelake knjezerske dźěła wukonjecź, dha so s nim tež někotsi wyschschi krajni sastojnizy do Emsa podadźa. Hewak budźe tam tež kralowski lěkař dr. Fiedler. — Prynz Bjedrich August je so 12. meje psched wjeczorom s Drazdźan do Straßburga podał, so by na tamnischej universiće pół léta studował. S nim je major s Planitz sobu jěł. Prynz Bjedrich je wyschk grenadierskeho regimenta czišlo 100, a běchu so toho dla wschitzy offizěrojo tutoho regimenta w Drazdźanach na dwórnischczu shromadźili, hdźež jemu pschi jeho wotjěsdźe shromadnu sławu wunjeßechu. — Dźěłaczer Grumbt, kiž hižo wjele lět w lěsu ryczerkubła w Lungwizach swéru dźěła, kaž tež pschedźer F. Jencź, kiž hižo wjele lět w fabrizy sukelńskeje jednoty (Innung) w Roßweinje w dźěle steji, staj wot ministerstwa wulku sležornu medaillu „sa swérnosć w dźěle“ dóstałoj. — Pólny marschal hrabja Moltka hižo někotry czaß w Blasewizach pola Drazdźan pschebywa a so jemu tam jara derje spodoba. — Někotsi wobydlerjo města Noßena su wóndano dźělby wulkeho loßa (czo. 37,922) sakskeje krajneje lotterije (500,000 mk.) dobyli, druhe dźělby su do druhich městow padnuke.

— S Barlina pišaja, so Jeho Majestoscź kněžor Wylem do wiesbadenskich kupjel njepojědźe. To pak réka tak wjele, so so wón w tu khwilu tak stroweho czuje, so žanych kupjel njetrjeba. — Sa to pak je kněžorka do baden-badenskich kupjelow wotjéła, pschetož jeje khorowatosć sebi to žada. — Někotre nowiny wóndano powjedachu, so je kněžor skónczenje po dołhim jednanju wjercha Bismarka s pruskeho ministerstwa puschcził, so by so tón czim bóle sa powschitkowne němske należnosce staracź móhł. Ale po nowschich powjescźach sdadźa so tute powjesce hischce zyle njewěste bycź. — Na němskem sejmje w Barlinje je so wjetschina wuradźujuzych sapóßlanzow skónczenje sa podlěschenje sakonja, pschecźiwo sozialistam wudateho, wuprajiło. Sapóßlanz Eugen Richter, nawjedowar tak mjenowaneje doprědkarskeje strony, bě wěschcził, so ministerstwo s tutym sakonjom pschepadnje. Czim wjetsche bě dźiwanje, jako so pokasa, so je so 189 sapóßlanzow sa sakoń a jenoz 157 pschecźiwo njemu wuprajiło, tak so měješche wjetschina 32 hłosow wjazy. — Pschi jednanjach wo tutón sakoń wjerch Bismark mjes druhim rjeknu, so ma kóždy cłowjek prawo na dźěło, to réka, so ma so jemu, je-li chze wón dźěłacź, tež stajnje tejko dźěła dóstacź, so móże so a swoju swójbu psches swoje skutkowanje cześnje sežiwicź. A Bismark prajesche, so w swěcze tež prjedy lěpje njebudźe, doniž budźa wschitke kraje tak srjadowane, so budźe sa kóždeho kóždy czaß dosć dźěła. Jeho měnjenje so derje lubjesche, a jedyn sapóßlanz toho dla tón namjet staji, so by so Bismark sa tajke srjadowanje němskich krajow skerje a lěpje starał. — Němska kněžorka w Baden-Badenje pschebywa a tamnische kupjele wužiwa, tola je jeje strowosć hischcze jara kipra. — Bótharski wjerch Alexander sandźenu póndźelu s pruskim krónprynzom Bismarka wopyta. Woni so něhdźe hodźinu wo tym a druhim rosrěcźowachu. — Prynz Wylem, syn pruskeho krónprynza, so po poruczności němskeho kněžora w bliščischich dnjach do Petersburga poda, so by tam pschi swjedźenju połnoletnosce ruskeho kněžorskeho wulkowjercha-naßlědnika sbožopschecza němskeje kněžorskeje swójby pschepodał.

Awstrija. Na awstriskim sejmje w Winje němska strona stajnje sa tym koji, kak by pak pschi tej pak pschi tamnej składnosći někajku haru sehnacź móhła. Mjenujzy wona so do toho namakacź njemóże, so tam wjazy tak njeńdźe, kaž sebi Němzy žadaja, ale so so wjele wjazy stanje, schtoż so Sskowjanam (Czechom, Polakam atd.) spodoba. Wóndano so w sejmje jeneje należnosce dla wothłosowa a wothłosowanje pokasa, so je němska strona (abo léwiza) pschepadnuła. Ssobustawy léwizy toho dla wołachu, so to njeje wérno, so je léwiza pschepadnuła, ale so sejmowy pschedsyda, Polak Ssmolka, w nastupanju wothłosowanja njeje wérnosć réczał. Tutón sebi tajke pschisłodźenje lubicź njedasche a jim toho dla wótrje wotmolwi. To pak sebi sašo léwizarjo nochzychu lubicź dacź a wobsanknuchu, so sejm wopuschcza. Tajka jich wola pak njeje dołho twjerda wostała a woni su sebi tu wěz hinak pschemyßlili. — Njebocźiczka awstriska kněžorka Marja Hana je pjecza swojeho wuja, wotsadźeneho neapelskeho krala Franza, sa hłowneho herbu postajiła. Wón něhdźe 12 millijonow schěßnakow dóstanje, awstriski arzywójwoda Albrecht pak tež wulku summu pjenjes a jene knjejstwo w Italiji, hewak herbuja wschelake klóschtry wjazy abo mjenje pjenjes, a wysche toho je wona bamžej Leonej kněžo wulku summu wotkasała a skónczenje tež kněžorej Franzej Josefej 600,000 schěßnakow wustajiła, kaž tež swoje drohe kamjenje.

Franzowska. Kaž so sda, je měr mjes Franzowskej a Chinesyskej hotowy, a to na to waschnje, so je Franzowska wot ważneho žadanja puschczíła. Franzowske ministerstwo žadasche mjenujzy wot Chinesyskeje 150 millijonow frankow (fr. = 80 np.) sarunanja wójnskich khóstow. Na to wotmolwi chinesyske knjezerstwo, so žanych pjenjes dacź njemóże, so pak chze měr mjes woběmaj krajomaj na to waschnje wobtwjerdźicź, so Franzowskej wyschsche knjejstwo nad Tokingom wotstupi a Franzowsam wikowanje w Chinesyskej dowoli. Franzowske knjezerstwo bórsy wužitk tuteje dweju wězow spósna a toho dla s chinesyskim kněžorom měr wobsanknu. — Nowy franzowski pósłanz, knjes Patenótre, najskerje w sapoczatku junija do khowneho chinesyskeho města Pekinga pschijědźe, so by tam poßlenje měrske wuměnjenja wot chinesyskeho kněžora podpisacź dał abo je, je-li trjeba, w mjenje pschedsydy franzowskeje republiki sam podpisał. Franzowsojo su pak jara spokojeni, so je so ta tokingska należnosć k tajkemu dobremu kónzej wobroczíła.

Jendźelska. Jendźelczenjo su w tu khwilu se swojim ministerstwom jara njespokojni; pschetož woni wosebje tutomu winu dawaja, so jich należnosce w Afriзy tak hubjenje steja. S jeneje strony so wójsko falschneho profety (Mahdija) pschezo bóle Egiptowskej pschibliżuje, s druheje strony pak k Suakimej. Mahdijowy nawjedowar Osman Digma je w tamnischej wokolnosći poßlenje splahi, s Jendźelczanami dźerżaze, sbił a jim wysche toho nimale wschón stót wurubił. General Gordon hischcze žadyn pucź wußlědźił njeje, po kotrymž by czeknucź móhł.

Rußowska. Ruski kněžor je awstriskemu kněžorej pschecźelniwe pismo pósłał, w kotrymž wón swoje sobuželenje nad wotemrjeczom swudowjeneje kněžorki Marje Hany k wjedźenju da. Kněžor Franz Josef, kotremuž so tajke pschecźelniwe dźělbranje ruskeho kněžora wosebje spodobasche, je jemu sa to swój wutrobny dźak wuprajił. — W Petersburgu so wulke pschihoty k swjedźenjej czinja, kiž budźe pschi składnosći połnoletnosce ruskeho naßlědnika (krónprynza) wotdźerżany. K tomu tež wschelake wojerske deputazije se wschelakich krajow ruskeho kněžorstwa do Petersburga pschińdu.

Južne Sskowjanstwo. S Běłohroda (Belgrada) pišaja, so je so serbske ministerstwo hižo do města Nischa podało, dokelž budźe tam bliščischi serbski krajny sejm wotdźerżany. — Bółharski wjerch je so pjecza toho dla do zusby podał, so by sebi tam njewjestu wubrał. S Barlina pišaja, so je sebi na jenu prusku prynzesynu wotmyßlił. — Czaß drje bórsy wérnosć na swětko pschinjeße.

Wo ßerbſkim macźičnym domje.

(Pokračowanje ſ čź. 17 Serb. Nowin.)

Pſched tſjómi njedźelemi bě ßo w Serbskich Nowinach na to ſpomniko, čeho dla je najwyſchſchi čaß, ſo ßo ßerbſki macźičny dom w Budyſchinje natwari, a pſchiſpomnjene běſche k tomu, ſo ßu pſchedßydſtwo a ßobuſtawy Maćicy Serbskeje pſchi ſkładnoſćźi macźičneje generalneje ſhromadźiſny na tajku twarbu ſa jedyn dźeń hižo 1838 mk. nawdali. Schtó je ßobu ſkładował, to je tež pſched tſjómi njedźelemi w Serb. Nowinach wopomnjene.

Dźenßa pak je k čźißku 20 Serbskich Nowin pſchipokoženy: **„Leća̱zy liſt na zyły ßerbſki lud“**, kotryž naſpomnjenu twarſku należnoſćź wſchitkim Sſerbam a Sſerbowkam na pſchihódne waſchnje k wutrobje wjedźe. — Dokelž ßo nadźijamy, ſo budźe tutón lećźazy liſt ßwěru čźitany a po tajkim tež wſchudźe derje ſapſchijaty, dha tudy žaneho dalſcheho wukładowanja k njemu njedawamy, ale jenož ſ krótka na jenu jeniczku wěz kedźbne čźinimy. Mjenujzy na kónzu „lećźazeho liſta“ je prajene, ſo bychu ßo čźi, kiž chzedźa mjes ßwojimi ſnatymi dary ſa „ßerbſki dom“ hromadźicź, na k. referendara Mütterleina w Budyſchinje wobroćźili, kiž jim k tajkemu hromadźenju tak mjenowane „ſběraze liſty“ wobſtara.

(Pſchiſpomnjenje. Schtóž ßnadź ſkładnoſćź nima, k. referendara Mütterleina trjechicź, móže ßwoje žadanje w wudawarni Serb. Nowin woſjewicź, kotraž je hnydom k. referendarej k wjedźenju da.)

So pak bychu čźeſćźeni čźitarjo a woßebje tajzy Sſerbja a tajke Sſerbowki, kiž chzedźa dary hromadźicź, bórſy nawjedźili, kak ßo ſ tajkimi „ſběrazymi liſtami“ ma, dha ßmy tudy jenu tajku liſtu wotćźiſchćźeli, kajkuž je knjeni Ernestina Smolerjowa dóſtała, dokelž je ta ſwólniwa, dary hromadźicź. Wona je drje hakle jenož jara krótki čaß hromadźiła a ſběrała, ale dokelž ma ßo wunoſchk tajkich ſběrkow tak rucźe hacž móžno w Serbskich Nowinach, w Katholſkim a Mißionſkim Poßle, kaž tež w Łužicy kwitowacź, dha je dotalna ſběrka knjenje Smolerjoweje w tutym čźißle wotćźiſchćźana, a my nadźijamy ßo, ſo budźe ßo w tym bohacźe pokračźowacź móz. Wyſche toho pak ßo toho runja nadźijamy, ſo budźa ßebi tež nětko druſy Sſerbja a druhe Sſerbowki „ſběraze liſty“ žadacź a pjenjeſy ſa pomjenowanu twarbu pěknje ſběracź, tak ſo by ßo tež wunoſchk **jich** ſběrkow w Serb. Nowinach atd. ſkerje a lěpje wotćźiſchćźecź móhł.

Nětko ßlěduje prěni ſapiß darow, kotrež je kn. Smolerjowa ſa někotre dny naſběraka. — Do tuteje ſběrki

a) ſapißachu:

Mjeno, ſtaw, ſtatok	Létne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenokrócźny dar	Summa	Pſchiſpomnjenja. b) ſapłacźichu:
Knjeni ſwudowjena ſararka Rěßbarkowa rodź. Měrſchez w Budyſchinje	M 10	M 10	M 10	M 10	M 10	M —	M 50	M 10
Knjeni ſwudow. Bieſoldowa rodź. Lehmannez w Budyſchinje	—	—	—	—	—	2	2	2
Knjeni Lubjenſka, mandźelſka k. wyſchſcheho kontrolleura Lubjenſtehо	—	—	—	—	—	2	2	2
Knjeni Kellingowa, mandźelſka k. Kellinga, wobſtedźerja barbarnje w Budyſchinje	—	—	—	—	—	1	1	1
Njemjenowany ſ Hodźija	15	15	15	15	15	—	75	15
Knjes kaplan Bart pſchinjeße ſběrku, ſkładowanu 8. meje na kſchćźiſnach w Radworju	—	—	—	—	—	12	12	12
Knjeni ſwudow. Förſtarjowa rodź. Büttnarjez w Budyſchinje	—	—	—	—	—	5	5	5
Knjes twarſki miſchtr E. Schneider w Budyſchinje	—	—	—	—	—	5	5	5
Knjes rěčźnik Stephan w Budyſchinje	—	—	—	—	—	3	3	3
Knjes kantor Rothenburg w Porſchizach	—	—	—	—	—	1	1	1
Knjes dr. phil. Grólmus w Budyſchinje	6	6	6	6	6	—	30	6
							186	62

Horejſchich ſapłacźenych 62 mk. ßym wot knjenje E. Smolerjoweje wupłacźene dóſtał, na čźož ſ tutym kwituju.

W Budyſchinje, 16. meje 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Maćicy S.

NB. Knjeni Smolerjowa je mjes knjenimi a knjeſami, mjes Němzami a Sſerbami hromadźika, dokelž wě, ſo prawi Němzy tež k prawym ßerbſkim wotpohladam ſwólniwje wopruja. — A hdyž je w „lećźazym liſcźe“ prajene: „Pſchi wſchelakich wjeßołych pſchileżnoſcźach, jako pſchi kwaßach, kſchćźiſnach, ſpěwanſkich ßwjedźenjach a bjeßadach pſchihodźi ßo dar jako wopor ſa tule narodnu wěz!“ — dha je radworſki k. kapłan Bart to hižo prjedy wobmyßlił, hacž je tutón „lećźazy liſt“ wuhladał, tak ſo ßu w Radworju na kſchćźiſnach, hižo 8. meje wotdźerżanych, kmótſja mjes ßobu ſa twarjenje ßerbſkeho domu w Budyſchinje 12 mk. nahromadźili. — Hdy by ßo na wſchitkich kſchćźiſnach po wſchěch Sſerbach ſa ßerbſki dom ſkładowało, by ßo ſa jene léto wjele tyßaz mk. naſběrało. Prěni pſchikład ßu w Radworju dali. *Vivant sequentes!* to je: Sſkawa tym, kiž tež bórſy tak ſcźinja!

Stara Boża matra.

Pjateho oktobra 1789 wulka cźrjóda luda ſ Pariſa do Verſaillesa cźehnjeſche. To bě na 40,000 ludźi wſcho do hromady. W Pariſu bě wulka nuſa a hłód. Duž ßo zyła hromada ludźi ſebra, ſo bychu k kralej, kiž w Verſaillesu bydleſche, dóſchli, jemu ßwoju nuſu wuſkorźili a pomoz wot njeho dóſtali.

Revoluzija bě hižom nimale wudyrika. Cźile ludźo, kotrychž bě na 40,000, ſkoro wſchitzy wobrónjeni wjecźor do Verſaillesa pſchińdźechu a potom nětkotſi na haßach woſtachu, hdźež ßo na pleſtr lehnuchu, druſy běchu ßo do kraloweho dwora ſacźiſchcźeli a tam pſches nóz woſtali. Rano wokoło pjecźich ßo počźachu do kraloweho hroda dobywacź. Wojazy, kiž tam na ſtraži ſtejachu, buchu wot dźiwjeho luda pobicźi. Kralowa Marja Antoinetta, na kotruž bě lud woßebje ſaſkobjeny, k ßwojemu mandźelſkemu do jeho ſtwów cźeknu a tak ßebi žiwjenje ſdźerża.

Dźeń 6. oktobra rano pak ßo holk hiſchcźe wjele bóle ſapocźa. Ja tute krwawne njeſkutki wupowjedacź nochzu, kiž ßo tam ſtachu; to bě hórje hacž pola mordarjow. Lud ßebi žadaſche, ſo by ßo kral ſe ßwojej ßwójbu do Pariſa wrócźił. Nichtó pak ßebi njeſměri, ludej napſchecźiwo ſtupicź. A ßkaby kral Ludwik XVI. nětk ludej k woli do Pariſa cźehnjeſche.

To bě wam ſrudny kuß cźaha, ſ Verſaillesa do Pariſa. Kral ſe ßwojej mandźelſkej, ßwojimaj dwěmaj dźěſcźomaj a ſe ßwojej ßotru Hilžu w wozu ßedźeſche. Wjele tyßaz ludźi bě wokoło jeho woſa. Někotſi mějachu na dołhich žerdźach hłowy ſkónzowanych kralowych ßłužobnikow: žałoßny napohlad ſa kralowſku ßwójbu! Druſy, kiž w cźahu ßobu dale kročźachu, bychu druhdy ßwoje flinty wutſělili, a pſchi tym tak njehornje ſelachu a klijachu, krala a kralowu wußměſchowachu abo jim ſpjaſcźemi hrožachu, ſo bě to ſ hanibu. Druhdy tež kulka do wozoweho krywa ſlecźa, ſo bě kryw wſchón dźěrawy a wbohi kral ſe ßwojej ßwójbu wſchón ſaſtróżany a dyrkotazy w wozu ßedźeſche.

To bě žałoßny cźah do Pariſa. Tam ßo kral do ßwojeho hroda poda, bórſy potom jeho do jaſtwa ßadźichu a ſkónczńje jeho na wotprawniſchcźo dowjedźechu, hdźež bu jemu hłowa ſcźata.

Jako bě kralowa ßwójba hród w Verſaillesu wopuſchcźiła, běchu hiſchcźe ſta ludźi ſ Pariſa tam woſtałe, kiž ßobu do Pariſa njecźehnjechu, ale kiž mějachu nětko hinaſche myßle. Pſchetož lědom bě kral hród wopuſchcźił, ßo zyłe hromady do hroda walichu. Cźi pak tam wſcho w hromadu mjetachu, bijachu a lemjachu; ſchtož jim do rukow padźe, bu ſkažene, je-li jo ßami trjebacź njemóžachu. Te kraßne blida, ſtólzy, khamory buchu roſkłamane, ſchpihele a ßwěcźniki rosbiwane, tepichi, poßleſchcźa, ſawěſchki buchu rostorhane a rosrěſane. Jeno pjenjeſy, ßlěborne a ſkote pyſchne wězy buchu do ſakow ſetykane a kóždy bjerjeſche a kranjeſche, ſchtož mózeſche wotnjeſcź. Tehdom je ſa wjele ſtow tyßaz toleri ßlěbra a ſkota ſ hrodu kranjeneho.

Někajki khlamař, kiž tež k temule ludźiſku ßkuſcheſche, bě ßebi Bożu matru, kotraž na haßy pſched hrodom leżeſche, ſběhnuł a ßobu wſał. Wón měnjeſche, ſo je drohu wěz namakał a na ßo wſał. Jako bě do Pariſa domoj pſchiſchoł, ßebi tu Bożu matru bliže wobhlada a pſchi tym ßo jemu ſeſda, ſo dale žaneje wulkeje płacźiſny nima. Duž ßo mjerſacź počźa, ſo je ßebi ju hakle ßobu domoj wſał a cźißnu ju horka na kubju, hdźež hewak wſchón ſtary cźapr leżeſche. Tam je potom ta Boża matra 40 lět dołho leżała. W lěcźe 1834 tón ſtary khlamař wumrje. Žonu a dźěcźi wón njemějeſche, duž ßo jeho pſchecźeljo do jeho ſawoſtajeńſtwa dźělicź počźachu. Pjenjeſy, kiž ßo tam namakachu, buchu bórſy rosdźělene. Nětk chzychu ßo do wſcheho druheho dźělicź, do poßleſchcźow, draſty, ſchatow, knihow, wobraſow, a ſchtož tam hewak bě, tola wobſank-

nuchu, so chzedźa awkziju sčinicź a wscho na pscheßadźowanje pschedacź. To ßo też nětk sta.

Dźeń awkzije tu bě a luda bě ßo khětro wjele seschło. W bliskosči khudy, mkody moleŕ, s mjenom Brisson, bydlesche. Tón bě psched někotrymi lětami do Parisa pschischoł, so by ßo tam w molerstwje wudokonjał a tak dale do prědka pschischoł, ale jemu ßo hacź dotal tak prawje schlachcźiło njebě. Zanych woßebnych pschecźelow wón njeměješche, kiž bychu jeho dale poručeli, duž khudy wosta. Wón drje bě husto do nowinow stajicź dał, so chze ludźi wotmolowacź, ale lědy hdy schtó k njemu pschińdźe. Něschto mało pjenjes hischcźe měješche, kotrež bě ßebi prjedy nahromadźił, ale s tymi też nětko khětsje k kónzej dźěsche.

Tónle moleŕ pak bě poboženu macźeŕ měł, kotraž bě jeho ßwěru k Bohu wotcźahnuła a luboscź k naschemu Sbóžnikej do jeho wutroby płodźiła. To pak je schwarna wěz, hdyž macź tak cźini; pschetoż to je najlěpschi dar, kiž móže ßo mkodemu cźłowjekej ßobu na pucź dacź, hdyž s wótzneho doma do zusby cźehnje. Wón bě ßebi też bibliju a modleŕske knihi ßobu wsał, jako do zusby dźěsche, a hdyž by jemu cźežko było, by ßebi tam troscht a pomoz pytał. Njedźelu bě stajnje w Božim domje a natwarjesche ßo s Božim ßłowom; też doma žadyn dźeń bjes modlitwy njewosta. Tak w wulkim Parisu, hdźež wschak bě wjele spytowanja sa mkodeho cźłowjeka, Bohu ßwěrny wosta, a Bóh luby Knjes jeho wopuschcźił njeje.

Junu rano nasch khudy moleŕ prawje srudny w ßwojej stwiczźy stejesche. Móschniczka bě prósna, też poßledni pjenjeź bě wudaty. Schto dyrbjesche nětk cźinicź? schto jěsćź? A tola Bóh na njeho sabył njebě. Tón ßamy dźeń hoscźeńzaŕ k njemu pschińdźe, pola kotrehoż bě hewak pschezo k wobjedu khodźił, a nascheho Brissona proschesche, hacź jemu njeby jeho salu wumolował. Brisson pak njebě tajki moleŕ, kiž stwy moluje, ale wobrasy, tola wón ßebi pomyßli: Njech je, „nusa ßo wschelko husa", a hdyž nochzu sawutlicź, dyrbju dźěłacź, kajkeż jenoż ßo mi dźěło da. Duž ßo do toho dźěła da a ta wěz dźěsche. Tón hoscźeńzaŕ ßo njemało dźiwasche, kak rjenje bě jeho sala wumolowana a da jemu rjany pjenjes sa to a jěsćź a picź móżesche moleŕ też pola njeho, tak wjele hacź chzyłsche. Potom dósta na wschě 80 toleŕ sa ßwoje dźěło. Nětk bě saßo móscheń pokna a moleŕ bě dobreje myßle. Brisson měješche nad tym ßwoje wulke wjeßele. W poßleńschim cźaßu pak běchu jeho drasta, koschle, cźrije a druhe drascźenje trochu jara dodźerżane, tu a tam běchu dźěry. Wón ßebi da wuporjedźecź, schtoż dźěsche, ale něschto dyrbjesche tola nowe bycź. Wón ßebi toho dla drasty nakupi a wosta jemu hischcźe 30 toleŕ wysche. Hacź dotal bě kožo, w kotrymż bě lěhał, pożcźene było a poßleschcźa też. Jako ßkyschesche, so budźe w ßußodstwje pscheßadźowanje, hdźež móhł ßebi kožo a poßleschcźa kupicź, ßo tam na awkziju poda.

Na tajkich pscheßadźowanjach ßo druhdy jara dźiwnje stanje. Dobre, duschne wězy husto sa mały pjenjes woteńdu a sa stary cźapr pak ßo druhdy saßo žałoßnje wulki pjenjes sapłacźi. Nasch moleŕ měješche ßboże. Kožo s póßłanjom bu pscheßadźowane, ale tam nichtó njebě, kiž chzyłsche jo kupicź, duž je moleŕ tunjo bósta. Wón hnydom tu wěz sapłacźi a da ßebi wscho domoj snoßycź. Žadyn kral njemóże bohatschi a wjeßelschi bycź, hacź nasch moleŕ bě, jako měješche nětk ßam ßwoje póßłanje. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Naschich cźeścźenych cźitarjow na nowy jěsdny plan żelesnizow, wot 20. meje t. l. płacźazy, kotryż je w dźenßnischim cźißle wotcźischcźany, kedźbliwych cźinimy.

S Budyschina. (Sakskołużiski ßejm. — Skónczenje s cź. 19.) Potom jednasche ßo hischcźe wo wschelake pomozne dary, wo kotrež wjazori starschi sa ßwojich ßynow, na wyschschich schulach pschebywazych, proschachu. Ssami wyschschi krajni sastojniży, kiž maja dobru mšdu, běchu tajkeje pomozy potrěbni, tak so ßo jich prósstwow dla mjes sapóßłanzami wěsty njepokoj saczucź da. Knjes sapóßłanz Spotka měnjesche, so drje ßo tola kraj ßam derje doscź stara, so njetrjebaja tajzy knjeża łużiski ßejm wo pomoz proßycź. Tola pak, dokelž měješche kóżdy proschazy ßwojeho sastupjerja, buchu te prósstwy s wjetscha — hacź runje tu a tam s njespodobanjom — dopjelnjene. — Sapóßłanz knjes Keŕk k tomu pschispomni, so drje je ßam runje rjany skutk luboscże dokonjał a to cźim rjeńschi, dokelž je tajkim, kiž po jeho měnjenju k najpotrjebnischim w kraju njeßłuscheja, dary luboscże ßobu pschiswolił. Wón pak dale pschistaji, so dyrbi nětko tych starschich cźim bóle wobżarowacź, kiž maja też ßynow na wyschschich schulach a sa nich, hacź runje jim jich sdźerżenje wjele cźežo pada, tola wo pjenjeżnu podpjeru njeprosscha, dokelž jich wěsta hańbicźiwoscź wot toho wotdźerżuje a ßo toho dla njeskhróbła, ßo na ßejm wo pomoz wobrocźicź a po tajkim też niczo njedóstanu. Duž k. Keŕk też na poßledku s tym żadanjom wustupi, so by ßejmske pschedßydstwo shromadźenym sapóßłanzam pschichodnje jenoż tajke prósstwy k dopjelnjenju pschedpokłożiło, hdźež je potrjebnoscź doscź dopokasana. A so bě to po myßli shromadźisny prajene, běsche s toho sjawnje spósnacź, dokelž ßo jemu sa tajke wustupjenje powschitkowne pschipósnacże pschihłoßowasche. — Skónczńje ßo ßejmej wosjewi, so je tak mjenowana němskoswjaskowa rada w Barlinje prawisnu na wudawanje pjenjeżnych papjerow (banknotow) tudomnemu krajnostawskemu bankej na dalsche podlějschika. Tajke pjenjeżne papjery maja pak ßo jenoż w Saksej wudawacź a bracź.

S Budyschina. Pschi wóndanschim rekrutirowanju w budyskim hamtskim hetmanstwje běsche ßo 1320 mkodych ludźi k wubranju do wójska pschedstajiło, s kotrychż buchu 475 muži sa kmanych spósnacźi. To je pak 37 prozentow, schtoż je jara spodobny wunoschk. „Ale — pißaja němske nowiny „Oberlausitzer Volks-Zeitung" — najwjetschu dźělbu s nich je pak też ßylny ßerbski splah poskicźił!"

S Budyschina. Towarstwa, do łużiskeho spěwanskeho swjaska ßłuschaze, budźa tudy 20. a 21. julija wulki spěwanski ßwjedźeń wotdźerżecź.

Se Scźijež. W tudomnej restawraziji k „němskemu domej" sta ßo wóndano ßlědujuze njeßboże. Wschelake dźěcźi, kiž běchu tam se ßwojimi starschimi pschischłe, ßo na tamnischej wulkej czumpeli czumpachu. Ale pschi tym ßebi jedyn hólczež se Zidowa tak pschehlada, so dele padźe a ßebi pschi tym ßwoju jenu nohu w scźehnje słama. Wboheho hólza něka sawjasachu a potom domoj wjesechu.

S Khelna. Njedaloko nascheje wßy pschi Kubjelez skale je ßo pjatk wjeczor sahrodnik Pětschka s Radworja sa jenu khójnu wobwěßnuł. Każ ßo praji, ßu jeho pjenjeżne wuskoscże k ßamomordarstwu pohnuke.

S Khwacźiz. W brunizowych podkopkach, Margarethska Hěta pomjenowanych, ßo wóndano jena podsemska scźěna saßypnu, w kotrejež bliskoscźi runje hewjeŕ Kuschka dźěłasche. Pśches to, so ßo hromada pjerschcźe na njeho wali, ßo jemu prawa delnja ledźba slemi.

S Bukez. Sańdźenu ßrjedu popołdnju je błysk do topołow pschi dróży, s Bukez do Trjebjenz wjedźazej, dyrił.

S Nowych Kotez. Sańdźenu wutoru wjeczor w 10 hodźinach njewjedro psches naschu wokolnoscź cźehnjesche. Deschcźa běsche mało, tola ßo khětro jara hrimasche, pschi cźimż błysk dómske Lehmannez (Wicźasez) sahrodnikeje żiwnoscże sapali a je s druhimi twarjenjemi saniczi. — Wobydlerjo doma hakle khětro posdźe pytnuchu, so je błysk do njeho dyrił. Woni běchu toho dla składny cźaß pschepaßli a mózachu po tajkim potom płómjenjam jenoż mało wutorhnucź.

S Wujeźka pola Wósporka. Popołdnju 9. meje w 4 hodź. tudy w bróżni kublerja Pětra Töpfera woheń wuńdźe a tutu, a też Töpferez hródźe a kólnje, każ też wschitke twarjenja sahrodnikow Handrija Schneidera (Krawza) a Jana Schustera (Schewza) a skóncźnje hischcźe dómske a bróżnje Khorle Bohuwěra Khěžora do prócha a popjeła pschewobrocźi.

S Rakez. Wutoru 13. meje wospjet cźežke njewjedra psches naschu krajinu pschecźežechu. Prěnje s nich khětro wulke krupy pschiwjedźe, kiž mnohich hospodarjow pólnych płodow dla do njemałeho stracha stajichu; — tola wone — Bohu budź dźak! — naschim kraßnje stejazym żitam niczo seschkodźiłe njeßu. Łużičan.

S Lubija. W lubijskim hamtskim hetmanstwje směje ßo mustrowanje koni na ßlědujuzych dnjach a městnoscźach:

1) póndźelu 26. meje rano wot 1/2 9 hodźin na torhoschcźu w Bjernacźizach sa: Bjernacźizy a bliżschu wokolnoscź;

2) wutoru 27. meje rano wot 1/2 8 hodźin na skótnych wikach w Lubiju sa: Sohland a. R., Małe Radměrizy, Wólschu, Rózany, Ssobołk, Dołhacźizy, Biskopizy, Běłezy, Sserbske Kundracźizy, Sserbske Pawłozy, Khorjezy, Korbjelzy, Ketlizy, Wotlěhań, Wulku a Mału Sswónżu, Habrachcźizy a sa město Lubij;

3) ßrjedu 28. meje rano wot 1/2 8 hodźin na skótnych wikach w Lubiju sa: Wósport, Kotezy, Łusk, Zarki, Malecźizy, Luwocźizy, Nożacźizy s Jamu a Trußezami, Schpikały, Krapow, Hłóschinu, Wopaleń, Wujeŕ, Rodezy, Něcźin, Bukezy, Kołwasu, Błózany, Cźornjow, Wujesd, Lejno s Jawornikom, Walowy, Karlsbrunn, Njesnarowy se Stwjeschinom, Luchow, Njechań, Wulki a Mały Dażin, Woleschnizu a Stary Lubij;

4) schtwórtk 29. meje rano 1/2 9 hodźin psched korczmu w Schönbachu sa: Nowosalz, Hołbin, Spremberg, Wopaku, Bejerezy, Schumbark, Wuhancźizy, Kumwałd, Lěwałd atd.;

5) pjatk 30. meje rano wot 9 hodźin pšched korcźmu w Habracźizach ša tamnišchu wokolnosćź;

6) ßobotu 31. meje rano wot 9 hodźin pšched hosćźeńźom w Herrnhucźe ša tamnišchu wokolnosćź.

S Delnich Kužiz pišaja „Bramborske Nowiny“ a to:

S Khocźebuša. S jaštwa w Brodach 30. haprleje jedyn rěsniški cźeknu. Dokelž bě wón po prawom ſ Khocźebuša, dha jeho też tam pytachu a ša něktore dny nadeńdźechu, pšchetož běchu wußlědźili, so ma tam lubku. Jedyn poliziſt jeho pšchimnu, jako běšche rěsniški na pucźu k njej, ale pola radneje khěže ßo wón wudrě a ſ nowa cźeknu. Blisko kaserny jeho wuhladachu, tola njedoßahnuchu. Duž ßo też dwaj füšelěraj ša nim puschcźišchtaj, ale podarmo. Na polu blisko Zandowa bur ſ konjom worasche, kotrehož pak khětšje rucźe wupschahnu, na njeho skoczi a ša cźěkanzom cźěrješe. Dołho njetraješe, dha jich tajka hońtwa pšches rěku k Žylowkej wjedźeše a hišchcźe dale hacź do deschankojſkich hor, hdźež ßo rěsnik shubi. Mucźni a mokri, kaž myše, ßo cźi, kiž běchu ša nim hnali, ſ prósnej ruku domoj wrócźichu. Ale kaž je ßo husto stako, tak ßo też tón krócź sta. Mjenujzy poliziſtojo ßebi pomyßlichu, so drje ßo rěsniški w nozy do wobydlenja ßwojeje lubki poda. Woni toho dla dom, hdźež wona bydleše, skradźu se wschěch bokow wobßadźichu. A hlaj, wjecźor posdźe rěsnik pšchicźeže a ßo na wše strony jara kedźbnje wohladowaše, ale prjedy hacź ßo dohlada, jeho schtyri pjaśće dźerźachu a do jaštwa dowjedźechu.

Přilopk.

* (Dźěcźo w njeſawodźetej hnójnizowej jamje ßo tepiło.) Ssrjedź ſańdźeneho tydźenja ßo w Krimitſchawje półschtwórtalětny ßynk dźěkacźerja Rahnefelda shubi. Ssobotu na to jeho dźewjecźlětny bratr ßwojej ſtarſchej ßotſje powjedaše, ſo wě, hdźe bratr je, ſo w hnójnizowej jamje leži. Tam też wo prawdźe dźěcźo namakachu. Hacź je ßo tu njeſkutk ſtał, abo hacź je dźěcźo pšches njeſbožowny pšchipad do jamy panuło, ßo w tu khwilu wot ßudniſtwa pšchepytuje. Lěkař je prajił, ſo na dźěſcźu ſwonkowne rany njeje widźecź móhł, ſo je ßo wone po tajkim ſadußko.

* Se wschěch ſtron rudnych horow (Erzgebirge) ſke powjeſcźe wo krupobicźu a njewjedrach pšchikhadźeja, kotrež ßu ßo tam wutoru pšchipołdnju a wjecźor měte. Woßebje ßurowje je njewjedro na ſtronje ſ Naßawa pšches Hermsdorf do Schönfelda ſakhadźało. W Hermsdorfje ßu krupy ſ tajkimi hromadami padałe, ſo bě ſamja hodźiny dołho poł kóhcźa wyßoko ſ nimi pokryta. Wſchě ſymſke a toho runja ſahe wobſtarane lětne ßywy ßu do zyła ſahubjene, tak ſo dyrbi ßo ſ nowa woracź a poßycź. Se ßadowych ſchtomow, kotrež runje najkraßniſcho kcźějachu, ßu wſchě kcźenja ſwottorhane a hałoſy a kopjena dele ſedrjene. Skoro do kóždeje wßy tamnych ſtron je błyſk dyrił a mjenje a wjazy ſchkody naczinił. W Naßawje ßo domſke a hródźe kublerja Wolfa pšches błyſk ſapalichu.

* Njerośumne wotczinjenje kupejowych durjow na jěſdźazym żeleſniſkim cźahu je ſaßo żiwjenje jeneho cźłowjeka żadało. S cźahom, kotryž wjecźor w 7 hodźinach ſ Barlina do Lehrta jěſdźi, ßo ſańdźenu ßrjedu też młody cźłowjek ßobu wjeſeše, kotryž ßo po pucźu wośpjet ſ wóknom won lěhaše. Blisko Charlottenburga wón ßamo durje wotewri, pšchi tym wahu ſhubi a do wośowych koleßow padźe, kotrež jeho ša někotre wokomiki rośmjecźachu.

* W Swantowje pola Schcźecźina ßu njedawno petrolejowe żórko wußlědźili. Hižo dwě njedźeli dołho ßo na leżomnosćźi, ßwantowſkej zyrkwi błuſchazej, petrolej ſtajnje żórli. Petrolej ßo wot żórka do małeho hatka pšchede wßu wuliwa. Hatk je ſ wjerćha hižo tak wyßoko ſ petrolejom pokryty, ſo móża ludźo petrolej nětko cźerpacź a k palenju wużiwacź. S toho je ſpósnacź, ſo je petrolej khětro cźiſty. Sswantowjenjo maja nadźiju, ſo petrolejowe żórko jich wſchitkich bohatych ſcźini.

* W Wernigerodźe pšchi Harzu pšched někotrymi dnjemi měſchcźańſka baba Trenkowa ßwój 50lětny ßłużbny jubilej ßwjecźeſche. Wona běſche ſa tutón cźaß 4653 cźłowjekam k dlějſchemu abo krótſchemu żiwjenju dopomhała.

* W Nordhauſenje je ßebi w tamniſchim jaſtwje jedyn żidowſki ruſki jebak a pjecźa nihiliſt Aron Arkin Jaßinowicź ſ tym żiwjenje wſał, ſo gas ſ róły puſchcźi a jón ſaßrěba. Jaßinowicźa ßu w Jaßy (w Rumunſkej) ſajeli, ſ wotkal jeho němſkemu knjeżerſtwu pšchepodachu.

* W Göttingenu je ßo póndźelu pšches njekedźbliwy wobkhad ſ revolvrom njeſboże ſtako. Jedyn jenolětny dobrowólnik tamniſcheho regimenta ßwojemu ßłużobnikej revolver da, ſo by jón wurjedźił. Po jeho měnjenju bě hiſchcźe jenoż jena patrona w nim a, tu won wſawſchi, wón ßłużobnikej revolvrowy ſamk pokaſowaſche. Jako wón honacźej dele praßnucź da, ßo na dobo wutſěli a kulka ßłużobnikej do wutroby ſlecźa. Po ſchtyriadwazecźihodźinſkim cźerpjenju tutón duſchu wudychnu.

* 130. regiment, kotryž hacź dotal w Trierje ſtejeſche, ßo pšched krótkim do Metza pšchepołoži. Wjele ßłużobnych holzow, kotrež mějachu pola tutoho regimenta ßwojeho lubeho a wot njeho puſchcźicź nochzychu, ßwoju ßłużbu wopuſchcźi a ša lubym do Metza cźehnjeſche. Runje tak mějeſche ßo też ſe ßłużobnymi holzami w Metzu. Tele ſ wjetſcha ßwojich lubych, kotſiž buchu do Triera pokaſani, do tutoho měſta pſchewodźichu a ßebi tam nowu ßłużbu pytachu. Na tajke waſchnje bě hoſpoſam a dźowkam pomhane.

* Wo ſrudnym wóhnjowym njeſbożu ßo ſe Schopflocha w Württembergſkej piſche. Sańdźenu njedźelu w nozy w hoſcźeńźu k ßłónźu woheń wudyri a ßo tak ſpěſchnje roſſchěrjeſche, ſo někotrym wobydlerjam njebě móżno ßo wukhowacź. Handwjerſzy, kotſiž pódła hoſcźeńźarjowoje ßwójby w prěnim poſkhodźe ſpachu, ßu ſ tutej płómjenjam hižom ſ cźaßom wucźekli; woßmjo dźěkacźerjo pak, kotſiž w hornim ſchoßu ſpachu, běchu hižo ſe wſchěch bokow wot wóhnja wobdacźi, jako ßo jeho dohladachu, a dyrbjachu toho dla ſ wóknom won ſkocźicź. Wſchitzy ßo pſchi tym cźeżko ſranichu. Pšched dwěmaj dnjomaj hakle bě jena ßwójba do khěže na podružniſtwo ſacźahnuła. Tuźi ludźo ßu najſkerje pšchepoſdźe wotzucźili abo njeißu, dokelž jim wo khěži doſcź wědomne njebě, hnydom durje namakacź móhli. Macź ſ dwěmaj dźěſcźomaj ßo w płómjenjach ſpali. Tſecźe dźěcźo ßo ſ wóhnja wucźeże, tola je bórſy na ßwoje rany wumrjeło. Nan ſ dwěmaj druhimaj dźěſcźomaj bě hiſchcźe wukhód namakał, tola jich rany ßu tak cźeżke, ſo ßo jim żiwjenje cźeżko ſdźerži.

* Awſtriſka khěżorka je hižo wjazy krócź wowka była, tola wona je tajka wowka, kajkuž jenoż ſ rědka namakamy. Wona jěcha a jěſdźi, turnuje, ßo ſ brónju wuwucźuje a nětko ßo też mjaſcź dawa, ſchtož je najnowſchi ſchwediſki lěkarſki ßrědk. Jara wuwołany lěkař pšches ßwoje mjecźaze hojenje je wěſty dr. Metzger w Amſterdamje a wón je też w tu khwilu khěżorzyny lěkař.

* W Peterwardeinje ßo njedawno tajki podawk ſta, kotryž ßebi Bohu żel żiwjenje małeho dźěſcźa jako wopor żadaſche. Tſilětny ßyn jeneho tyſcherja w dworje ßedźo hrajkaſche, jako ſtadko huß pſchilecźa a ßo do njeho da. Też ganſor ſa dźěcźom kojeſche a je wjazy krócź ſ pyſkom do ſkronje dyri. Jako kſchidkateho dźiwucha wuhnachu, bě dźěcźo hižo morwe.

* Kaž wuherſke nowiny pišaju, chże w tychle dnjach rabbinar w Nowym Peſchcźe, Albert Szterenyj, ſe ßwojej ßwójbu kſcheſcźijanſku wěru pſchijecź. Wón 3600 ſchěßnakow lětneje mſdy wot żidowſkeje gmejny w Nowym Peſchcźe hacź dotal dóſtawaſche.

* W żeleſniſkim cźahu, kotryž ſańdźenu njedźelu wjecźor ſ Verony do Majlanda (Milana) jědźeſche, ßo też mandźelſka jeneho italſkeho żeleſniſkeho ſaſtojnika ßobu wjeſeſche. Wona zyle ßama w kupeju druheje klaßy ßedźeſche. Na ſaſtaniſchcźu Peſchiera żeleſniſki dźěkacźeŕ do kupeja ſtupi a ßo, tak bórſy hacź cźah dale jědźeſche, na żonu wali, ſo by ju wurubił. W wojowanju ßo rubježnikej poradźi, żonje ſkote powſchadko ſ wucha wottorhnucź, a wón pſchi tym tak ßylnje ſa wucho torhaſche, ſo kruch wot njeho wottorże. Na żonine wołanje běchu bjes tym někotſi żeleſniſzy ſaſtojnizy do kupeja ſaſtupili, kotſiž bandita ſajachu.

* (Rosbuchnjenje dynamita.) S Londona pišaju: Żałoſtne njeſboże je ßo 8. meje w dynamitowej fabrizy w Arderru w Schottlandſkej podało. W khěżzy, w kotrejž ſchtyri mkode holzy dynamitowe patrony pjelnjachu, ßo rosbuchnjenje ſta, pšches kotrež buchu tele holzy na měſcźe morjene. Tſi pódlanſke twarjenja ßo ſa wokomik ſapalichu, a khwilu bě ſtrach, ſo ßo woheń pšches zyku fabriku wupſchěſtrje. Tola na wulke ſboże ßo radźi, woheń poddußycź. Schtož ßo w palazych khěżkach ſta, pſchihladowarjow wutrobu łamaſche. Schěſcź holzow ßo pšched jich wocźomaj ſpali, 15 holzow bu pſchi rosbuchnjenju dynamita rostorhanych, dwě ßo tak cźeżko ſraniſchtej, ſo żaneje nadźije na ſdźerżenje jich żiwjenja njeje. Pšches kajku winu je ßo rosbuchnjenje ſtako, hiſchcźe wußlědźene njeje. Satſchaßnjenje ßo ſemjerżenju runaſche a ßo daloko w wokolnosćźi ſacźu.

* (Dobrowólny němy.) Londonſke nowiny wo ßmjercźi jeneho wokolonoſcherja pišaju, kotryž bliſko London-mosta wſchelake maliczkoſcźe pšchedawaſche a kotryž bě po ſdacźu němy. Hacź runje lapy wobleczeny, běſche wón tola, kaž ßo powjeda, ſamóżity cźłowjek, kotryž bě, roſkaty dla někajkeho njeſkutka, ßlub ſcźinił, ſo ſa dźeßacź lět ani ßłowcźka rěcźecź njebudźe, ſo chże tutón cźaß boßy a ſ nahej hłowu khodźicź a 20 lět dołho ßo wużiwanja ßwojeho ſamóżenja wotrjeż. Wón ßwojemu ßlubej ßwěrny woſta a bě hižo ſchtyrnate

lěto ßwojeje dobrowólneje pokuty dokonjak, jako 6. meje w gmejnskej khěži wumrje.

* (Wulki diamant.) W Kaplandže ßu w Kimberleyskich minach (podkopkach) 27. měrza diamant namakali, kotryž je $1^3/_4$ zola dołhi, $1^1/_4$ zola schěroki a 302 karatow waži. Wón je najwjetschi diamant, kotryž je ßo hacž dotal w južnej Afriziy abo s zyka něhdže druhdže namakak. Psched někotrymi létami budźiske płaćizna tutoho kamjenja psche wschu měru wyßoka była, tola dokelž ßu poßledni cżaß diamanty w płaćizne wjele spanuli, ßamo żadanych 60,000 mk. sa njón dacź nochzychu, dokelž hischcże toczeny njeje.

* Njesbožowniwucźahowarjo. Pólske nowiny wo słym nasłonjenju dżeßaczoch galizistich wucźaharjow pißaju, kotrež je hódne, so by ßo wote wschěch, kotsiž maju myßle do Ameriki wucźahnucź, wobkedźbowało. Dżeßaczo galiziszy dźěłaczerjo ßo s wjeßelej myßlu psches morjo pschewjescź dachu, so bychu w „skotej" Amerizy ßwoje sboże spytali. Do New-Yorka pschijěwschi jenemu krajanej, wucźahowarskemu agentej Hunizkemu, do rukow panuchu, kotryž jim praji, so chze jim dobru ßłużbu wobstaracź. Njenasłonjeni ludźo ßo ßwojemu krajanej dowěrichu a jemu ßłużbu sa nich pytacź dachu. Duž w jich mjenje agent s wěstym Goytisolom, wobßedźerjom plantażow na kupje Kubje, kontrakt sczini, kotryž ßo wot pólskich dźěłaczerjow bjes dalscheho pruhowanja podpißa a s czimž ßo woni swjasachu, so chzedźa na Goytisolowych plantażach sa 10 dollarow měßaczneje msdy dźěłacź. Do noweje „domisny" na Kubje pschischedschi, bórzy spósnachu, so ßu ßo w słych paßlach popanuli, kotrež běchu ßo jim wot ludźi bjes ßwědomja powlakle. Jich nowy knjes s nimi kaž se schklovami sakhadźesche, pschi najhubjeńschej zyrobje jich nusowasche, najczežschе dźěła czinicź, a jako prajachu, so chzedźa dźěło wopuschczicź, ßo woni wot njeczłowskeho Goytisola s mozu nasad sdźerżachu. Hdyž nochzychu dźěłacź, ßo jim ßama hubjena jědź njeda, tak so dyrbjachu ßurowy hłód czerpicź. Psches sbožowny pschipad „Pólske towarstwo" w New-Yorku wo srudnych wobstejnoscźach njesbožownych Polakow shoni a ßo w tejle naležnoscźi na amerikanskeho konsula na Kubje wobrocźi. Njesbožowni wucźahowarjo ßo psches njeho se schklovinstwa wumózichu a ßo khori a běbni do New-Yorka wrócźichu, hdyž ßo „Pólske towarstwo" sa nich dale starasche. Kelko tajkich dźěłaczerjow — pißaja pólske nowiny — ßnadź na podobne waschnje do dalokich njesnatych stron „skoteje" Ameriki pschinđże a tam hubjeny kónz wosmje, hdyž nichtó wo jich srudnym dóńczе niczo njeshoni.

* Ssydom dnjow żiwy pohrjebany. W Davydkowje pola Jaroßławja w Ruskej burja njedawno gmejnsku studźeń rjedżachu. Studźiny kaschcź wotsběhnuwschi widżachu, so pjerschcź studninych scžénow do hłubokoscże pada. So by ßo tomu wotpomhało, hrjady do studninych scžénow saprěchu. Pschi tym jedyn s burow wahu shubi a do hłubokoscże dele padże, a sa nim ßo pjerschcź a hrjady walichu. Wschitzy wjeßnjenjo na to w hromadu sběżachu a wulzy żałoscżachu, tola nichtó ßebi na to njepomyßli, so by ßo dele panjenemu burej pomoz dała. Sa někotre dny w bliżschim měscże powjescź wo njesbožownym podawku wosjewichu a měschcżanski sastojnik, kotryž pjaty dźeń po njesbožu do wßy pschijěżże, duchownemu pschikasa, so by sa njedawno semrjeteho Božu mschu czitał. Bjes tym bě knjes tamneje wßy wo podawku shonił a tón skónczńje ßedmy dźeń po njesbožu poruczi, so bychu sa saßypnjenym pytali. A tole dźěło podarmo njebě, pschetož jako běchu někotre łóhcże semje se studnje wunoßyli, dźěłaczerjo na dobo wołanje żiwopohrjebaneho saßłyschachu: „Bratsja, pomhajcże mi!" Burja ßo nad tym nastróżichu a ßebi s wopředka myßlachu, so hłóß někajkeho scherjenja ßłyscha. Tola woni dale ryjachu a njesbožowneho skónczńje doßahnuchu. Runje nad nim běschtej ßo pschi saßypnjenju dwě deßzy do studninych scžénow saprěłej a tutomu sbožownemu pschipadej ma ßo bur dźakowacź, so ßo psched ßmjerczu wukhowa.

* (Spěschny ßud w pólnóznych amerikanskich statach.) Dżeń 30. haprleje ßo do Valley-banka w Kansasu schtyrjo rubjeżnizy dachu a ßebi pjenjesy żadachu. Direktor a pokładnik, kotrajž ßo pscheczżiwo tutomu żadanju sapowjedźischtaj, buschtaj satsělenaj. Jako ßußodża pschiběżachu, rubjeżnizy na konjach czeknuchu. Něhdże tsiczżo mużojo ßo sebrachu a ßo sa nimi puschczżichu. Na czełanju rubjeżnizy do měschczanow, sa nimi jěchajzym, tsělachu, tola skónczńje jim munizija wuńdże. Po dołhim honjenje měschczenjo rubjeżnikow dóscżeżechu a jich jatych do města pschiwjedżechu. Wo pólnozy ßo hromada ludźi do jastwa, w kotrymž rubjeżnizy ßedżachu, nuts słama; jeneho rubjeżnika satsělichu, tsjóch druhich k bliżschemu schtomej wleczechu a jich tam wobwěßnuchu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Khorla Jencź, khěžeŕ a czěßla tu, s Marju Lejnu Mużikez w Czichońzach.

Pětrowska zyrkej: Bohumił Herman Kschižan, czěßla na Židowje, s Lejnu Wenkez, bywschej swudowjenej Hübnerowej.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jaroměr Herman Max, Jana Khorle Langi, wulkeho sahrodnika w Hrubocźizach, ß. — Jurij Ernst, Michała Augusta Nowaka, małeho sahrodnika w Jeńkezach, ß. — Marja Theresija, Handrija Augusta Ackermanna, żiwnoscźerja w Khelnje, dź. — Marja Lejna, Ernsta Jaroměra Rychtarja, tkalza w Dźěżnikezach, dź. — Hana Pawlina, njemandź. dź. na Židowje.

Katholska zyrkej: Jan August Manfred, Jana Augusta Pětschki, rěsbarja tu, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 27. haprleje: Pětr Wendleŕ, saßydleny měschczan a twarz, 70 l. — 2. meje: Hana Lipiczez, bywscha swudowjena Schczěpanowa, njebo Khorle Augusta Schradera, bywscheho saßydleneho měschczana a ratarja, sawostajena wudowa, 80 l. 6 m. — Karola, Khorle Augusta Khěžora, měschczana a restawratěra, dź., 2 l. 3 m. 21 d. — 6. Pawoł Max, Khorle Augusta Delanka, portiera na dwórnischczu, ß., 2 m. 3 d. — 8. Hana Khrystiana, njebo Mattheja Ssymanka, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, wudowa, 52 l. 9 m. 24 d. — Emma Marja, Ernsta Bohuwěra Kozora, dźěłaczerja na Židowje, dź., 5 d. — 12. Jan Ernst, Jana Ernsta Wróbla, khěžkarja a dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, ß., 2 m. 10 d.

Serbski Hospodaŕ. Czißło 10. — Wopschijecże: Wjeßne nalutowańnje a pożczowańnje. I. — Hnojenje s kalnitom. — Roswucźowaze dróbnoscże. — Stare burske prawidła. — Překlepany Bosćij. — Prašeńčka.

Na pschedań: Khěża czißło 27 na Holzy s polom a sahrodu. — Żiwnoscź s 8 kórzami psches Rjencźa w Libochowje. — Nowa khěża w Budeschezach, sa kowarja ßo hodżaza, psches A. Michałka tam. — W Błożanach khěża czißło 21 s kórzom pola.

Telegrafiski bureau w předkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym skhodże, je kóżdy dżeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wjeczor 9 hodżin.

Jěsdny plan żelesnizow wot 20. meje 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždżan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcznizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Drażdżańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 41—43, 4. druźiny 35—39 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 47—55 np., 2. druźiny 45—55 np. po puncźe rěsneje wahi.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

10. meje 1884.

Žitowy dowos: 2603 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	9	52	10	71	9	52	10	71
Rožka	7	78	7	97	7	78	7	97
Jeczmjeń	7	46	7	97	7	39	7	97
Wowß	7	—	7	60	7	30	7	40
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	—	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	22	—	24	—	—	—	—	—
Proßata 1422 schtuk, schtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

Wjedro w **Londonje** 16. meje: Njewobstajne.

Skórźby ſ luda

ßu husto ßłyschecź, so njeje doscź roswucźeny, kak maja prawdźiwe haptykarja R. Brandta schwajzarske pille, w nowischim cźaßu wschudże ſ dobrym wuspěchom psche twjerdy žiwot, psche jatrowu a žołcźowu bolosćź, psche sadźewki w žołdku wužite, sapakowane bycź. So by někto kóždy móžnosć měł, prawdźiwy präparat ſ wěstosću rosßudźicź, naspominamy, so ßo pille jeno w blachowych tyskach, se schlebjerdku wobalenych, rospóscźelu, kiž etiket, mjenujzy bělу kschiž w cźerwjenym polu a mjenocźah haptykarja R. Brandta na ßebi maja. Wschitke druhe fabrikaty ſ hinaschim napohladom ßu njeprawdźiwe a njeßmědźa ßo płacź. Dóstacź po tyskach ſa 1 mk. w haptykach.

Jězdźenje Hamburgskich parolódźow. „Moravia“ 23. haprleje z Hamburga, 5. meje do Newyorka přijěła. „Wieland“ 20. haprleje z Hamburga, 22. haprleje z Havra, 2. meje do Newyorka přijěł. „Bohemia“ 22. haprleje z Newyorka, 6. meje do Hamburga přijěła. „Gellert“ z Newyorka do Hamburga, 5. meje ze Cherbourga dale jěł. „Buenos-Aires“ z Brazilije, 3. meje z Lissabona do Hamburga wotjěł. „Montevideo“ 2. meje z Bahije do Hamburga wotjěł.

W Hamburgu, 6. meje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

W Hucźinje je **sahrodniska žiwnosć** cźišło 30 ſ 8½ kórzami pola a łuki bjes wumjeńka hnydom na pschedań.

W Hrodźischcźu je **khěžka** cźišło 45 ſ polom a sahrodu na pschedań a wscho dalsche je shonicź pola knjeżeho sahrodnika w Lusku.

W Rodezach pola Pomorez je **žiwnosć** cźišło 28 ſ 12½ kórzami leżomnosćze pscheměnjenja dla na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

W Hrubjelcźizach cźišło 5 je kopa **hkómy** na pschedań.

1 burske kubło, 55½ kórza leżomnosćow, maßiwne twarjenja, žiwy a morwy inwentar, płacźišna 7000 tolěr, mam poruczność, wobstejnosćow dla **hnydom pschedacź.**

O. John w **Rakezach.**

Na pschedań!

Precźcźehnjenja dla je 1 nowy, kaž tež 1 hižo trjebany **hospodarski wós, pluhi, żelesne radła, żelesne konjaze ßynowe rěble** a wschelaki druhi grat pola mje tunjo na pschedań.

W. Helbig,
kowarski mischtr w Delnjej Kinje.

Njekaschluj!

Jenoż prawe ſ tej ſnamku:

Ssłodo-extrakt a karamelle* wot **L. H. Pietsch & Co. w Wrótsławju.**

Pisches wjeleliczne dźakne pißma **dopósnate, dopokasane a najlěpsche** diätetske ßrědki psch **kaschelu, torhazym kaschelu, katarrhu, dybawosczi, sajwanju, schiju-** a **bróstbolenju,** wot **najjednorscheho katarrha hacź k zuchocźinje.** — Wysche wjeleliczných pschipósnaćow mamy tež **dźakne pißmo Jeho Jaßnosćze němskeho khěžorstwoweho kanzlerja, wjerha Bismarka.**

* **Extrakt** blescha po 1 mk., 1,75 a 2,50. **Karamelle** měschk 30 a 50 np. — Dostacź w **Budyschinje** pola **J. G. Klingst Nachfolger** a pola **bratrow Měrschow** na žitnych wikach.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, poruczа jako płacźišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Turkowske a cžěske ßłówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., poruczа jako jara tunje

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Cigarry!

Wjetschu dźělbu wotležanych dobrych 4nowopjenjeżkatych zigarrow, sto mk. 2,80, schtuku 3 np., poruczа

Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Wulka

khofejowa składownja

ſwonkna lawska haßa **Th. Grumbt** w Budyschinje ſwonkna lawska haßa

poruczа
jenož **najßwěrnischo** pruhowane, **rukowane cžistoßkodźaze** kajkosćze, **ßyre** a **palene,** po **najtunischich staryh** płacźišnach.
Khofej pali ßo: **póndźelu, schtwórtk, pjatk, ßobotu.**

Th. Grumbt,

w kupnizy, na ſwonknej lawskej haßy,
zigarrowe woßebite pschedawarnje.
Wulki wubjerk. Wubjerne dobrosćze. Najtunische płacźišny.

K ßwjatkam

poruczam w najwjetschim wubjerku
elegantne
nalětnje wobleczenja, paletoty,
kaž tež
hólczaze wobleczenja,
ſ najwubjernischich modernskich stoffow seschite, po najtunischich płacźišnach.
Sklad tukrajnych a wukrajnych stoffow.
Skasanja po měrje
ßo pod rukowanjom najtunischo wobstaraja.

H. G. Kubasch jun.
w Budyschinje pschi mjaßowych jětkach.

Filzowe, tkaninowe, zylindrowe a ßłómjane

klobuki

ſa **muzſkich** a **hólzow** w jara wulkim wubjerku po ſnatych tunich płacźišnach poruczа

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawskej haßy 1.

Sslónczniki

(ſonnenschirme) ſa **muzſkich, žónske** a **dźěcźi** w bohatym wubjerku a po wurjadnje tunich płacźišnach poruczа

Hugo Lehmann
1 na ſwonknej lawskej haßy 1.

Runje ßu dóſchłe:
jenobarbne dźěćźaze ſchtrympy wſchěch barbow,
mohärowe rubiſchcźa = =
korſety = =
kaž tež w najnowſchich muſtrach **ßekle, zanki, rüſche, ſchlipſy, ſchtrympy, ſoki** atd. atd. po dopokaſanych **tunich płaćiſnach.**

W **Budyſchinje.** **E. Scheer**
3 na ſchuleiſkej haßy 3.

Portlandſki cement I. dobroſcźe,
prawdźiwy Dubzowſki cžorny kalk,
Shorjelſki twarſki kalk,
Gogolinſki kruchaty kalk
pſchedawataj w ſtajnje cžerſtwej tworje po najtuniſchich płaćiſnach
Na dwórniſchcźu w Budeſtezach.
Wagner & Zumpe.

Awkzija
wužitkoweho a kormjeneho ſkotu.

Pónđelu 19. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin budźa ßo na kuble cžißko 13 w **Bronju:**
2 đźěłarſkaj konjej,
8 đójnych kruwow, mjes nimi
4 zyle nowodójne,
2 wyßokoſcźělnej jałojzy,
1 ſkakaty byk (jendźelſk. raßy),
8 młodych ſkoćzatow,
5 ßuproſchnych ranzow (jendźelſk. raßy) a
2 tučnej ßwinjeczi;
hewak tež 1 ßylny hoſpodarſki wós,
1 hońtſki wós a
1 jendźelſki kučzowy grat
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
W Bronju, 12. meje 1884.
Miklawſch Mieth.

Drjewowa awkzija
na Lipičzanſkim reviru.

Wutoru 20. meje t. l. budźa ßo:
12 klozow,
32 twarſkich ſchtomow,
22 płotowych ryhelow,
15 łatowych żerdźow,
45 ſchtomowych kolikow,
59 Rm. khójnowych ſchcźěpow,
6 Rm. khójnowych kuleczkow,
57 Rm. khójnowych pjeńkow a
1210 walczkow
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Sapoczatk dopołdnja w 1/2 10 hodźinach w drjewniſchcźu pſchi tórfniſchcźu.
W Minakale, 15. meje 1884.
Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 21. meje t. l. budźa ßo na **tachantſkim Sđerjanſkim reviru**
2400 khójnowych naſbitych walczkow,
30 khójnowych wužitkowych żerdźow
pſchi 1/3 napłacźenja a pod wuměnjenjemi, prjedy wojſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Shromadźiſna rano w 9 hodźinach w drjewniſchcźu pola Cźelchowa.
W Sđerju, 13. meje 1884.
Tachantſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Petrenz.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach **Rakecźanſkeho knjejſtwa** w tutym lěcźe ſpuſchcźane drjewa budźa ßo na ßlědujuzych dnjach a lěßowych měſtnoſcźach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Pónđelu 26. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßłowſkim reviru pſchi Dobroſchicźanſkich mjeſach:
150 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołſtych, 3,5—6,5 mtr. dołhich,
72 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
204 = khójnowych pjeńkow,
26,00 ſtotnjow khójnowych walczkow,
3,50 = twjerdych walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
w Koßy Hrjebi:
150 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołſtych, 3,5—4,5 mtr. dołhich,
48 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
220 = khójnowych pjeńkow,
16,25 ſtotnjow khójnowych walczkow;

popołdnju wot 2 hodźin
na Jitkowſkim reviru pſchi ſchěrokich dołach a wumjeńzach:
165 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
276 = khójnowych pjeńkow,
42,00 ſtotnjow khójnowych walczkow.

Wutoru 27. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakecźanſkim reviru pſchi griežowym hacźe pola Kačzeje Korczmy:
93,35 ſtotnjow brěſowych a wólſchowych walczkow.

Sſrjedu 28. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Jeńſcheczanſkim reviru pſchi běłych ładach:
180 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołſtych, 3,5—4,5 mtr. dołhich,
232 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
231 = khójnowych pjeńkow,
38,25 ſtotnjow khójnowych walczkow.

Schtwórtk 29. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Schcźeńczanſkim reviru pſchi ruczizowym puczu atd.:
126 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
21 = khójnowych kuleczkow,
187 = = pjeńkow,
225 hromadow khójnowych hakoſow;

popołdnju wot 2 hodźin
na Kołbiczanſkim reviru pſchi Hermanczanſkich mjeſach:
117 Rm. khójnoweho ſchcźěpoweho drjewa,
24 = brěſoweho = =
6 = brěſowych kuleczkow,
117 = khójnowych pjeńkow,
12 ſtohow brěſowych pjeńkow,
118 hromadow khójnowych hakoſow,
29 = brěſowych =
Wuměnjenja ßo pſched awkzijemi wojſjewja.
W Rakezach, 11. meje 1884.
R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Saložena w lěcźe 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:
28 millijonow 799 tyßaz 108 ſchěßnakow 6 krajz.

Woheń-, krupobicźe-, transport- a žiwjenje-ſawěſcźenje.

Poliży ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.
K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſcźenjow poručzataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotołěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Pancźiz.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobrosczi porucza po zykym a jenotkiwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtuńischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

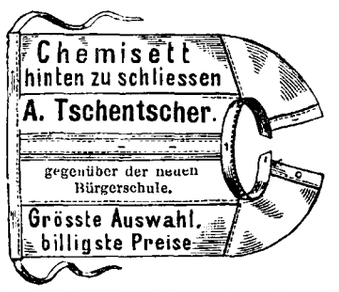

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ßerbskich hrjebjach

s napschecza stareje kaserny.

Direktne
pósłske parokódźiństwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajita **№. 300.** Srjedźnokrtyw **№. 80.** Dźěćo mjadsche 12 l. za połojcu, mjadsche 1 lěta **9 №.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmeje, da-li Bóh, jutře njedźelu 18. meje popołdnju z dypkom 4 hodźin w Eberweinec hosćeńcu swoje měsačne posedźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutrje njedźelu **kołbaßywukulenje** w **Kubschizach.**

Tudy je wusła a w **knihikupstwach** za **tři** hriwny na předań:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

NB. W redakciji „Kath. Pósła“ płaći 2 hriwnje.

Pczołarske towarstwo

w Delnim Dole Sprewje

smeje **shromadźisnu** na Boże stpicze (**schtwórtk 22. meje**) popołdnju w 3 hodźinach w **Thiermannez reschtawraziji** w **Budyschinje.**

Pschedßydstwo.

Mißionska hodźina w Hnaschezach.

Dźiwoczenske ßerbske evang.-luth. mißionske towarstwo smeje, da-li Bóh, pschichodny **schtwórtk 22. meje,** jako na ßwjedźeń Khrystußoweho k njebju stpicza, w domje knjesa kublerja **Rädy** w Hnaschezach mißionsku hodźinu.

Toho dla ßo s tutym wschitzy pschecźeljo a pschecźelnizy mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy nascheho towarstwa lubje prosca, ßo na pomjenowanym dnju, po nyschporje, popołdnju w tsjoch hodźinach tam bohacze nutsnamakacź.

Pětr Mjónk.

Wotewrjenje skutkowanja.

S tutym czesczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosce najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo tudy w Budyschinje na **ßerbskich hrjebjach czißko 28** jako **samkař** sadzydlik. — Prósstwu pschiwdawajo, so bychu moje zyle nowe pschedewsacze dobrocźiwje podpjeracź chzyli, lubju ja pschi sprawnym dźěle wschomózno najtuńische płaczisny a podpißuju ßo s poczeszczowanjom

August Hettmann, samkař

s napschecza stareje kaserny.

Pschewsacze skutkowarnje.

S tutym czesczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosce najpodwólnischo k nawjedźenju dawam, so ßym tudy na rózku Hoschiz (Goschwitz) a seminarskeje haßy

konditarnju a khofejownju

wot knjesa **Rob. Mücki** s kupjenjom na ßo wsak. Ja s dobom proschu, dowěrjenje, mojemu prjedownikej spožczene, tež na mnje pschenjesczsechzyczź. Moje stajne prózowanje budze to, so směju jenoz twory wubjerneje dobrosczе. Tež proschu, so bychu ßo mi poruczenja dobrocźiwje pschiwobrocźike.

W Budyschinje, 4. meje 1884.

S poczeszczowanjom

Fritz Staeckel.

Mam czesczź s tutym wosjewicź, so ßym ßwoju haptyku knjesej **Erichej Benkendorffej** pschedał a na dźeńßnischim dnju pschepodał.

W **Wojerezach,** 8. meje 1884.

R. A. Hellwig, haptykař.

Dźiwajo na horejsche wosjewjenje, proschu czesczenych wobydlerjow Wojerez a wokolnosce, so bychu dowěrjenje a dobrosmyßlenje, mojemu prjedownikej spožczene, tež na mnje dobrocźiwje pschenjesczsechzyli.

W **Wojerezach,** 8. meje 1884.

E. Benkendorff, haptykař.

Pytaju ßo hródźna hosposa, khěžne a kuchinske holzy, khěžne a hródźne dźówki, wotroczźy, ßrěnki a wolazy psches pschistajazu žonu **Heynoldowu** w Budyschinje.

Sskužobna holza, 16—18 lět stara, kotraž ma luboscź k dźěczom, móže 1. julija do ßkužby stupicź. Hdże? je shonicź w wudawarni Serbskich Nowin.

Ssrěnk,

kiž ma dobre wopißma, dóstanje ßkužbu czißko 1 w Kschiwej Borschczi.

Pjekarskeho wuczobnika, kiž móže hnydom sastupicź, pyta

J. E. Oswald,

pjekarski mischtr w Budyschinje

na hrodowskej haßy.

Kschiwdu czinjaze ßkowa, pschecźiwo żelesniczнemu dohladowarjej **Ernstej Hintzy** wuprajene, ja po sjednanju nasad bjeru a warnuju psched dalschim rospschěsczeranjom.

Briddowa.

Wutrobny dźak

knjesej knihikupzej **J. Piechej**

w Lipsku.

Ja wutrobny dźak wuprajam
Knjes Janej Pjechej w Lipsku tam,
Kiž je we ßwojej luboszczi
Tak rjanu knihu pósłał mi.
Ta kniha rjenje wopißa
Tych starych wótzow Sserbowstwa,
Kak ßu czi ßami njesprózni
Sa ßerbski narod dźěkali.
Tež wo tych, kotsiž posdźisscho,
Hdyž Sserbowstwo bě woliwko,
Psches rěcze, pißma, khěrlusche
Ssu saßo wobnowili je;
Tež, kak nětk w czaßu nowischim
We zylym kraju ßerbowstim
Wschak wschudźom sprawni mužojo
Sso prózuja sa Sserbowstwo.
Niż jeno w Hornjej Łužizy,
Tež s Delnjeje my ßłyschimy —
Kaž tuta kniha powjeda —
Tam ßerbski narod woživja.
A bjes nimi tež dale Wy,
Wy, Knježe czesczе dostojny,
Sa ßerbski narod dźěłacze —
Bóh saplacź Wam wscho bohacze.
A czischcza ßo tež wot bokow
Tu wschudźom Němzy do Sserbow,
Dha tola Sserbja wostanmy,
Njech nam je czesczź, so Sserbja ßmy.
Ja pschezo pschi tym wostanu
A tež to sjawnje wupraju,
So tón Sserb, kiž ßo woněmcza,
Njej' hódny prisy tobaka.
A na posledk, mój knježe, Wam
H'schcze junkrócź ßwój dźak wuprajam
Sa rjanu knihu, kiž scze mi,
Tom' Mjónkez nanej, pósłali.

Pětr Mjónk.

Sjawny dźak.

Sswój dom, kiž je ßo loni ßwjatki wotpalił, s nowa natwariwschi, czuju ßo nuczeny, wschěm ßwojim dobrocźelam s Njeßwaczilskeje, Khrósczańskeje, Wotrowskeje, Porchowskeje, Hornjowujesdźanskeje, Hodźijskeje, Malescheczańskeje, Radworskeje, Lupjanskeje, Minakalskeje a Rakeczańskeje wosady, kotsiž ßu mje pschi nowotwarbje wulzy podpjerali, ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź. Bóh luby Knjes chzył jim jich ßmilnosczź s czaßnymi a wěczнymi kubłami bohacze sarunacź a wot nich wschitko ske wotwobrocźicź.

Jan Bohuwěr Schołta

w Holeschowskej Dubrawzy.

(K tomu czißłu pschiłoha.)

NB. Pódla „Leczazy list na zyły ßerbski lud“.

Pschiłoha k czišłu 20 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. meje 1884.

Ssyry khosej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucža

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Khosejowy sklad.

Ssylnje a derje žłodžazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tunischo, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we woženbje dobrym žłodže porucžataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Wósk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyschinje na žerbskej haži.

Wjeżny wósk

a wóskowu twar

kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Robert Adam

na swonknej lawskej haži.

Wósk

kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Hermann Lehmann,

mydlař,

na hornczerskej a žitnej haži.

Žołty wósk

kupujetaj w kóždej wulkosczi

bratraj Měrschej

w Budyschinje na žitnych wikach.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze — kóslaze kóžki

kupuje a płaczi stajnje najwyschsche poczažne płaczišny

H. Lange

na žitnych wikach, pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

Kóslaze kóžki,

toho runja tež wschě druhe druziny **žyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dželbach po najwyschschich płaczišnach

Gustav Naucke

na garbarskej haži.

Preczczehnjenja dla!

dospolne wupschedawanje mojeho składa

hotoweje mužazeje drasty,

wobstejazeje se **žuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **letnich nadwoblekarjow.** So bych rucže wurumował, pschedawam tunischo, hacž mje žameho khoschtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

Fabrika a skład

sa

mužazu, žonjazu a dźeczazu drastu

H. Horn w Budyschinje

25 na bohatej haži 25

s napschecza hosczeńza k „winowej kicži".

Skasanja po měrje

žo w najkrótschim czažu wobstaraja.

Proschu, na **firmu** a czišło **25** kedźbowacz.

K **twarbam** poruczamy

želesniczne schěny, kaž tež

T-noscherje

po wurjadnje tunich płaczišnach.

Gebr. Joachimsthal.

Derje dźełany

kuczowy grat,

czorny por wot **95 mk.,** s nowožlěbornymi kluczikami wot **100 mk.** pschedawa

rjemjenjerski mischtr **Albert**

na hornczerskej haži.

Tuni syrop.

Dobry czisczeny syrop punt po 16 np., najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucža jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma žo nakožicz, porucža

hrodowska haptyka.

Wolijowe barby

we wschěch nuanžach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdže schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski žwěczazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniž,

jara derje a twjerdže schnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcže wschelake druhe druziny;

myjersku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haži 10.

K **saniczenju**

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjer, naftalin, molowy pólver, molowu tinkturu, molowu papjeru atd.

Otto Engert,

en gros. drogowe khlamy. en détail.

Sczónwjazu tinkturu

w bleschach po 50 np.,

sczónwjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.,

schwobjazy pólver

w tyskach po 40 a 60 np.

poruczeja

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haži 10.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosez;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Draſtne tkaniny.

Wulzyſchne **nowoſeże wulzy-** a **dróbnje-ſmuhatych ſtoffow, jednorje** a **dwójnje ſchěrokich,** kaž tež pſchekraſne **barbite ſortimenty jenobarbnych ſtoffow** ſzu dóſchle a na pſchedań wuſtajene.

Čiſtowołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhćź 125 a 150 np.,
jednorje ſchěroke łóhćź 60 np.

Pólwołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhćź 100 a 60 np.,
jednorje ſchěroke łóhćź 30, 35, 40, 50 np.

Čiſtowołmjany jenobarbny ſoleil
dwójnje ſchěroki łóhćź 170 np.,
jednorje ſchěroki łóhćź 70 a 90 np.

Čiſtowołmjane jenobarbne ſerže
jednorje ſchěroke łóhćź 50, 60, 70, 80 np.

Čiſtowołmjane piſſane kaſchemiry
dwójnje ſchěroke łóhćź 100 a 120 np.

Jara kraſſne, ſzo derje noſchaze pólwołmjane ſtoffy
jednorje ſchěroke łóhćź 30, 35, 40, 50 np.

Na wupſchedawanje ſzu poſtajene:

čiſtowołmjane beige
łóhćź 50 np., prjedawſcha płaćiſna 75 np.;

čiſtowołmjane ripſy
łóhćź 40 np., prjedawſcha płaćiſna 70 np.

Čorne čeſſanopſchedźenowe ſtoffy
k žaketam.

Pólžidźane ſtoffy wſchěch barbow.

Módrocźiſchcź w wulzyſchnych ſortimentach
5/4 ſchěroki, łóhćź 25 np.; najlěpſcha twora łóhćź 30 np.

Katuny, kroaſej w najwjetſchim wubjerku
k **klejdam, jakam, gardinam** a **ložozajkam.**

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty, kiž ſzo po nanajtuniſchich płaćiſnach pſchedawaja.

M. G. Freyberg

na bohatej haſſy, na koſſu ſ napſchecźa póſta.

NB. W khlamach ſzo ſerbſki rěcźi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 24. meje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kral Albert na swojim puću do Emsa sańdźenu njedźelu s extraćahom po želesnizy do Lipska pschijěde, hdźež Jeho wschelazy wosebni měschćanszy a wojerszy sastojnizy witachu. Popołdnju wón w Domaschowskej zyrkwi oratoriju „Khrystuß“ pschipośłuchasche a potom wustajeńzu sjenoćeństwa němskich knihikupzow wobhladowasche. Wjeczor w dźewjatej hodźinje kralowa Karola sa nim do Lipska pschijěde, hdźež ju na tamnischim dwórnischću ludźo, kiž běchu so tam shromadźili, wótsje strowjachu. Kral, kotryž bě kralowej napschećiwo pschischoł, so s njej potom s dwórnischća do tamnscheho kralowskeho hroda wjesesche. S Lipska Jeju Majestoscźi wutoru dopołdnja w 11 hodźinach wotjědźeschtej a wjeczor do Emsa pschijěde schtej, hdźež budźetej tamnische strowotne kupjele wužiwacź. Wonaj w Emsu w hoscźeńzu „k schtyrjom wěžam (tórmam)“ bydlitej. — Po wukasni sakskeho ministerstwa šmě gmejnska rada wobsanknucź, so korczmarjo a hoscźeńzarjo tajkich ludźi, kiž krajne a gmejnske dawki njerodnje płacźa, pola šebje cźerpicź a jim niczo porjedźecź njeßmědźa. Schtóž tajke wobsanknjenje gmejnskeje rady, kotrež ma šo pak prjedy wot wyschnoscźe wobtwjerdźicź, pschestupi, tomu móže šo stacź, so dyrbi hač do 100 mk. schtrafy dacź abo tajku schtrafu w jastwje wotšedźecź.

— S Barlina pišaja, so je khěžor Wylem pschi spokojazej strowoscźi a so je šo khorowatoscź němskeje khěžorki, kiž w tu khwilu w baden-badenskich kupjelach pschebywa, khětro pomjeńschiła. — W tychle dnjach šo anhaltski herbski prynz s heßenskej prynzeßynu Hilźbjetu woženi. Kwaß šo na hrodźe Rumpenhajnje pola Offenbacha wotdźerźi. Jako kwaßni hoscźo šu mjes druhimi pomjenowani: danski kral s kralowej, jeju šyn, grichiski kral Jurij se šwojej kralowskej mandźelskej, meklenburgsko-strelitzski wjelwójwoda s mandźelskej, jendźelski krónprynz s mandźelskej, bółharski wjerch Alexander atd. Najwosebnischi hóscź je pak ruska khěžorka Marja Feodorowna. Wona je danska prynzeßyna a w šwojim starschiskim domje Dagmar, to je šerbski Serja a kacźanski Aurora, rěkasche. Tuta wosebna kwaßarka na šwojim kwaßnym puću s 9lětnej prynzeßynu Kseniju a s 2lětnej prynzeßynu Olgu na šwojim khěžorskim extracźahu šrjedu wjeczor do Barlina pschijěde. Na dwórnischću pschi Bjedrichowej drósy jara wjele najwosebnischich khěžorskich sastojnikow a druhich knježi, kaž też wjele luda cźakasche, so bychu ju postrowili. Też khěžor Wylem bě jej napschećiwo pschijěł. Wona w wóšomnatym wosu šwojeho extracźaha šedźesche a jako tón pod šlawuwołanjom shromadźenych sasta, khěžor bliže pschistupi. Ruska khěžorka jemu hač k wosowym durjam napschećiwo pschińdźe a jemu, jako wón do wosa stupasche, s pschekraßnjenym wobliczom wobej ruzy poskicźi. Khěžor pak šwojej cźetzy ruzy a potom też wobej lizy swokoscha. Ale to njeběsche doscź, wobej makej prynzeßynje k njemu pschiběżeschtej a chzyschtej też wokoschenej bycź a wón jimaj też někotry krócź sa šobu cźerwjenej hubzy swokoscha. Potom šo khěžor k khěžorzy šynu a s njej a jejnymi dźówczicźkomaj najpschecźelnischo rěcźesche. Pšched wotjěsdom khěžor šwojim cźetkam wutrobne Božemje praji a s wosa wustupi. Extracźah šo dale hibasche, ruska khěžorka a jeje prynzeßynje pak khěžorej najpschecźelnischo kiwachu a khěžor jim też tak cźinjesche, schtož šo shromadźenemu ludej tak lubjesche, so wón hrimotajzy šlawu wołasche. Khěžorka šo se šwojimi ludźimi dale wjesesche, khěžor pak šo do šwojeho hrodu wróćźi. — Na šwojim domojpucźu ruska khěžorka pjecźa někotre dny w Barlinje wostanje. — Pruski krajny šejm je šo 19. meje w khěžorowym mjenje wobsanknuł. Pschi tutej składnoscźi šejmowy pschedšyda Köller na khěžora tsikróćnu šlawu wunjeße, kotrejž sapółłanzy horliwje pschihłošowachu. — Sapółłanzy němskeho šejma (rajchstaga) šu też domoj puschcźeni, dyrbja šo pak po šwjatkach sašo w Barlinje shromadźicź a tam potom dale wuradźowacź. — Wjerch Bismark je šo s Barlina na šwoje kubło Friedrichsruhe podał, ale wón šo po šwjatkach sašo do Barlina wróćźi. — W nastupanju nowowobšadźenja pósnańskeho arzybiskopstwa šo mjes bamžom a pruskim ministerstwom hischcźe pschezo žane sjednanje stało njeje.

Awstrija. Bamž je pschiswolił, so awstriski khěžor dotalneho krakowskeho biskopa Dunajewskeho, bratra awstriskeho ministra pjenježnych należnoscźow, sa arzybiskopa we Lwowje (Lemberg) pomjenuje. — Po dotalnym pscheßkyschowanju sda šo wěste bycź, so šo woheń, s kotrymž je šo winske měschćańske dźiwadło (theater) wotpaliło, wot słóstniskeje ruki sakožił njeje, ale so je šo pšches njekedźbnoscź dźěłacźerjow sawinował. — Wuherske ministerstwo je po zyłkym kraju napominanje wosjewicź dało, so bychu ludźo tola wjazy do Ameriki njewucźahowali, dokelž je tam s kóždym dnjom sa wucźahowarjow hubjeńscho, tak so dyrbja wulku nusu a wot tamnischich dźěłacźerjow satraschnu kschiwdu cźerpicź.

Italska. Dokelž je italski kral kubła, wustawej de propaganda fide t. j. institutej k rospschescźěranja katholskeje wěry šłuschaze a pod bamžowym wobkedźbowanjom stejaze, wšak, dha je bamž pola katholskich wjerchow protest pschecźiwo tomu sapokožił, ale hač dotal šo hischcźe žadyn wot nich k jeho pomozy hibnuł njeje. S pschedacźa tutych a druhich zyrkwinskich kubłow je italske knježerstwo hižo na 580 millijonow frankow nabrało.

Franzowska. Minister je franzowskemu póšłanzej w Pekingu porucził, so by tam měr khětsje rucźe podpisacź dał, dokelž móhli jón hewak Jendźelcźenjo skasycź.

Jendźelska. W Afriźy je hischcźe wscho w dotalnym njeporjadku.

Rußowska. Njedźelu 18. meje mějesche šo w Petersburgu šwjedźeń polnolětnoscźe ruskeho krónprynza (wulkoknjasa-naßlědnika) Mikławscha Alexandrowicźa na jara pyschne waschnje a to w zyrkwi khěžorskeho symskeho hrodu. Naßlědnik pschißahasche, so chze khěžorej a krajej šwěrny wostacź a wschě prawisny khěžorskeje šwójby wobkedźbowacź. Mjes pschißahanjom šo wonka 301 krócź s kanonami wutsěli. S zyrkwje šo krónprynz se wschěmi pschitomnymi do Jurjoweje sale poda, hdźež wojerśku pschißahu wotpokoži. Pschitomni běchu wscha khěžorska šwójba, ministrjo, duchowni, generalojo, drusy wosebni knježa a wschelazy zusy wjerchojo, mjes kotrymiž šo pruski prynz Wylem najbóle wusnamjenjesche. Wón bě 17. meje popołdnju do Petersburga pschijěł, hdźež jeho khěžorszy prynzojo a drusy wyšozy knježa na dwórnischću najpschecźelnischo witachu. Też bě tam jemu k cześći jena kompagnija khěžoroweje gardy s khorhowjemi a hudźbu postajena. Wón šo s dwórnischća do khěžorskeho symskeho hrodu wjesesche, hdźež běsche jemu kraßne wobydlenje s wuhladom na rěku Njewu a tamnischu twjerdźišnu pschihotowane. Haßy, po kotrychž šo prynz Wylem wjesesche, běchu s khorhowjemi rjenje wupyschene a lud jeho se šlawuwołanjom strowjesche. Pschi sastupje do hrodu jeho rusti khěžor najlubosnischo witasche a potom wschitke šobustawy khěžorskeje familije pschińdźechu, so bychu jeho postrowili. Potom wón se wschěmi w hromadźe w khěžorskim Aniczkinskim hrodźe wobjedowasche; hdźež jeho khěžor sa cześneho połkownika 75. Wyborgskeho infanterieregimenta pomjenowa. — Nasajtra běsche w symskim hrodźe pyschna hoscźina, hdźež prynz Wylem blisko khěžora šedźesche, a wjeczor bě bal w semjanskim towarstwje, hdźež wón też mjes druhim s khěžorku rejwasche. Hoscźi bě tam na 2000. — Nasajtra poda šo prynz do Kronstadta, so by tamnische wójnske łódźe a twjerdźišny wobhladował. Schtwórtk chzyschе šo do Móskwy podacź a tam tsi dny wostacź.

Južne Sskowjanstwo. Sserbski kral je s kralowej a krónprynzom do města Nischa pschijěł, hdźež je šo šerbski šejm sapoczał.

Stara Boža matra.

(Pokračowanje.)

A dokelž pscheßadźowanje hischće dlěje trajesche, dha tam moleŕ Brisson saßo dóńdże, pschetož wón myßlesche, so ßnadź hischće něschto druhe tunjo dóstanje.

Tak tam Božu matru na blido stajichu, kotruž bě ßebi tón khlamaŕ ſ kraloweho hroda domoj donjeßł a potom na kubju do stareho cžapra cžißnuł. Tam bě 45 lět leżaka a bě zyła ſanjerodźena a maſana. Pscheßadźowaŕ pak ßebi njebě prózu wſaŕ, ju prjedy ſmycź a wucžiſcźicź. Cźi, kiž tam ſtejachu, ßebi ju wobhladowachu, a jedyn ju druhemu do ruki da, ſo by ßebi ju wobhladaŕ.

„Ta je wołojana", jedyn praji; „to móże ßebi cźłowjek ſ njeje kulki lecź, hewak k niczemu njeje. Schtyri ßlěborny ſa nju ßadźu!"

„Wóßom ßlěbornych", druhi ſawoła a pschi tym tu Božu matru w rukomaj ważesche.

Molerja to bolesche, ſo na Božu matru takle pscheßadźowachu a ju jedyn druhemu podawasche. Hdyż też bě ſaprószchena a maſana, bě a wosta tola ſnamjo naſcheho Sbóżnika. Tam wón na kſchiżu wißasche, ſo by jako Boże jehnjo zyłeho ßwěta hrěch njeßł. Cźernjowa króna jemu na hłowje leżesche, jeho wocźi ßo w ßmjercźi łamaſchtej. To bě, kaž by cźłowjek ßłyſchecź móhł: Mój Božo, mój Božo, cźeho dla ßy mje wopuſchcźił? A jeho ruzy běſchtej wupſchestrjenej, kaž chcył wón wſchěch khudych hrěſchnikow na ßwoju wutrobu ſcźahnucź. Molerjej to żel cźinjesche, ſo tu Božu matru takle mako cźeſcźachu, duż wón na jene dobo toleŕ ßadźi. Wſchitcy pschitomni womjelknuchu, jako Brisſon tak wjele ßadźi a dokelž nichtó jeho njepscheßadźi, ju wón ſa toleŕ dósta. Někotſi ßo jemu ßmějachu, ſo je ßebi Božu matru kupiŕ, awkzionator pak jemu ju ſ poßměwknjenjom da. Moleŕ ßwój toleŕ ſapkacźi a dźěſche ſ njej ſ měrom ſe jſtwy do ßwojeje ſtwicźki domoj.

Jako domoj pschińdże, bě jeho hoſpoſa jeho nowe poßleſchcźo poczahnuła, ſchtoż ßo jemu jara ſpodobasche. Potom ſtaji ßwoju Božu matru na blido a wobhladowasche ßebi ju ſe wſchěch bokow ſe ſtyknjenymaj rukomaj, a hladasche dołho lubemu Sbóżnikej do wocżow. Potom ſ cźicha praji: Tebi, luby Sbóżniko, chżu ßwěrny ſawoſtacź hacź do ßmjercźe.

Dokelž bě wjecżor, do łoża lehnucź dźěſche a ſpasche, kaž kral. Jako pak rano ſtanu, wſa cźopku wodu, ſchcźětku a mydło a pocża rjedźicź a cźiſcźicź, pschetoż próch bě ßo na Božu matru twjerdźe naßydaŕ. To kětro dołhu khwilu trajesche, hacź bě někaŕ wurjedźena. Jako bě ßo to ſtało, wuhlada, ſo delka pißmo ſteji; duż wón kałasche a drapasche, hacź bě namakaŕ, ſchto je tam napißane. Tam paŕ ſtejesche: Benvenuto Cellini, to bě mjeno teho, kiž bě tu Božu matru wudźěłaŕ.

Tónle Benvenuto Cellini bě paŕ ßławny rěſbaŕ a ſkótniſki miſchtr, kiž bě ßo 25. februara 1570 w rjanym měſcźe Florenzu w Italſkej narodźił. Tutón muż w ßwojim cżaßu ſa wjele kralow a wjerchow dźěłasche a jeho dźěła běchu tak wuſtojne, rjane a kraßnje dźěłane, ſo buchu ſa nje najwyſchſche płacźiſny płacźene. Tale Boża matra paŕ bě ras wot jeneje franzowſkeje kraloweje kupjena a bě tak do kralowſkeho hroda pschiſchła. Jow bě ju někajki paduch 6. oktobra 1789 kranuł a potom ju najſkerje ſhubił abo precź cźißnuł. Khlamaŕ bě ju namakaŕ a ßobu wſaŕ, potom na kubju cźißnuł a tam leżo wostajił.

Budźesche tale Boża matra jeno wot khopora była, budźesche jako ßławneho Cellinijowe dźěło hiżom wulku ważnoſcź a płacźiſnu měła. Naſch moleŕ to derje wjedźesche, wón paŕ też wjedźesche, ſo je Cellini ſ wjetſcha tajke wumělſke wězy ſe ßlěbra abo ſkota dźěłaŕ, duż ßebi myßlesche, ſo drje ſměje tale Boża matra, hacź runje ſwonknje nahładna njebě, wulku ważnoſcź. A nětk wón pschezo khróbliſcho rjedźesche a ſchurowasche, hacź njebě wſcho ßwětke a cźiſte a rjane. A hlaj, na jene dobo, jako bě wſchón próch zyle dele, pytnu, ſo je Boża matra ſe ßameho ſkota dźěłana.

(Skónczenje pschichodnje.)

Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

Wěrni lubowarjo ßwojeho ßerbſkeho naroda ßu ßo ſtajnje ſa to ſtarali, ſo bychu ßwój lud ſnadobnjowali, duchownje poſběhnuli a tak druhim narodam pornjo ſtajili. S cżaßom ßu tucźi wótcźinzy ſpóſnali, ſo je k tajkemu nadawkej pſchede wſchěm doßahaza liczba mużow trěbna, kotſiž bychu we wſchelakich **wyſchſich powołanjach** ſa ßwój lud ſkutkowacź móhli. Hacź dotal ßu ſ wjetſcha jeno duchownſke, wucżeŕſke a ſ dźěła też lěkaŕſke abo rěcźniſke powołanja ſe Sserbami ſaſtupjene. We wſchěch druhich naležnoſcźach běchu Sserbja na **Njeßerbow** pokaſani, a też w naſpomnjenych powołanjach je ßo ſkoro ſtajnje njedoſtatk na Sserbach wobżarowacź měł.

Kaŕ ſpomóżne po tajkim ſa Sserbow bě, hdyż w lěcźe 1880 někotſi wótcźinzy wuſtupichu a towaŕſtwo ſałożichu, kotrež ſe wſchěmi mozami na to dźěła, ſo by ßo nětcźiſchej nuſy na ßerbſkich duchownych, wucżerjach a ſ zyła ſdźěłanych Sserbach wotpomhało! Mjenowachu jo **Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.**

Njemóże ßo prajicź, ſo bychu Sserbja doſcź wobdarjenych młodźenzow njeměli, kotſiž bychu ßo ſe ſtudijemi ſa wyſchſche powołanje pſchihotowacź njemóhli. To pak je ſnate a njeda ßo prěcź, ſo je najwjetſchi dźěł Sserbow njeſamóżity a khudy, po tajkim najwjazy ßerbſkich młodźeńzow trěbnych ßrědkow ſa tajke ſtudije nima.

Toho dla ſtaji ßebi naſtawaze towaŕſtwo tón nadawk, ſo chże ſ pjenjeżnej podpjeru też khudſchim ßerbſkim młodźeńzam, ßu-li wobdarjeni, ſtudije pſchiſtupne ſcźinicź. Kóżdy widźi, ſo ßu towaŕſtwu, ma-li jeno trochu ßwój wulki nadawk dopjelnicź, bohate ßrědki trěbne. A dokelž ßerbſki lud ſ zyła bohaty njeje, dyrbi mnohoſcź ßobuſtawow nuſne ßrědki ſwjeſcź, hdyż je jenotliwych bohatych, wjelewoprowazych ßobuſtawow dobycź njemóżne. Toho dla ßo kóżdoletny pſchinoſchk ßobuſtawow po móżnoſcźi niſki, mjenujży **1 hriwna,** poſtaji, ſo by kóżdy — a to też khudy Sserb — towaŕſtwu pſchiſtupicź ßebi ſwěricź móhł.

Towaŕſtwo je nětko hiżo ſchtwórte lěto ßwojeho ſkutkowanja doßahnuło a może ſ wjeßołoſcźu na to pohladowacź, ſchtoż je ßo hiżo dokonjało. Ssobuſtawow ma pſches 300; pjenjes je paŕ pſches wotkaſanja, dary na cżaß żiwjenja (jenokrócźnje 100 hr.), druhe dary a porjadne pſchinoſchki na 14,000 hriwnow nahromadźiło, kotrež, hacź na 15,000 hr. pſchiſporjene, jako ſakładny kapital połne wostanu. Pódła pak je ßo w běhu tutych ſchtyrjoch lět hiżo wokoło 1000 hr. ſtudentam, gymnaſiaſtam a ſeminariſtam hacź dotal wudawało. Dokelž ßo po wuſtawkach dźěł danje kapitaliſuje, ma też kapital ſtajnje roſcź.

Dźiwajo paŕ na wulke potrěbnoſcźe Towaŕſtwa, ma-li wone jeno trochu ßwój nadawk dopjelnicź, dyrbimy pſchi wſchěm tym, ſchtoż je ßo dóżpěło, tola wuſnacź, ſo ßu hiſchcźe pſchezo ßnadne te ßrědki, ſ kotrymiż towaŕſtwo dźěła.

S nowa po tajkim ſaßo wſchitkim Sserbam wuprajamy naležnu próſtwu, ſo bychu mały wopor ſa ſhromadnu naležnoſcź pſchinjeſcź chżyli, po tajkim bórſy, ßnadź bliżſchu njedźelu k ßwojemu knjeſej duchownemu, wucżerjej abo druhemu pſcheczełej naſcheje naležnoſcźe ſchli a tam ßwoje mjeno k ſaſtupej do naſcheho Towaŕſtwa woſjewili.

Druhu próſtwu mamy ſa naſche cżeſcźene ßobuſtawy. Dokelž ßo 31. meje bilanza Towaŕſtwa wobſamknje, chżyli hacź do toho cżaßa ßwój lětny pſchinoſchk, njeje-li ßo hiſchcźe ſtało, doſapkacźicź.

Pſchi tym ßo hiſchcźe woſjewjuje, ſo mamy też w tymle lěcźe někotre ſta hriwnow mjes potrěbnych ſtudowazych młodźeńzow rozdźělicź a cźinimy toho dla na to kedźbne, ſo bychu młodźeńzy, kotſiž ßlubja, ſo chcźeja po dokonjenju ßwojich ſtudijow mjes Sserbami ſkutkowacź, ßo wo tajke dary pola pſchedßydy Towaŕſtwa, k. referendara Mütterleina w Budyſchinje, piſmje ſamołwjeli. Tajke próſtwy maja jemu hacź do 15. junija pſchipóßłane bycź.

Pſchedßydſtwo a wubjerk
Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

Bohu k cżeſcźi a Sserbam k wużitku

do pokładnizy Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow dale ſapkacźichu a to w lěcźe 1884 knjeża: kantor Bayer w Hucźinje 1 hr., ratař (ökonom) Wanak w Banezach 1 hr., gmejnſki prjódkſtejeŕ Valten na Židowje 5 hr., ratař E. Ryczeŕ w Ssólſchezach 1 hr., ratař Melda w Budyſchinje 4 hr. 50 np., kubleŕ Kſchiżank w Pěcźezach 2 hr., młynk-wobßedźeŕ Kubiza w Rakezach 1 hr., knjeni wudowa Kumſchowa w Ratarjezach 9 hr., knjes kapłan Bart w Ralbizach (nětko w Radworju) 2 hr., knjeża Vonásek w Plouči 50 np., J. Chranicki w Krakowje 2 hr., reſtaurateur Michał Wobſa w Draždźanach 3 hr., regiſtrator Saring w Draždźanach 2 hr., pohrjebniſchcźowy inſpektaŕ G. Wagner w Draždźanach 2 hr., produktowy wikowaŕ N. Mikławſchk w Draždźanach 2 hr., zyrkwinſki ſaſtojnik Matijeſchk w Draždźanach 2 hr., dohladowaŕ Schołta w Draždźanach 2 hr., wojeŕſki ſakriſtan Khorla Domanja w Draždźanach 2 hr., wrótnik Jakub Zyż w Draždźanach 1 hr. 50 np., drjewopſchekupz Jurij Kowaŕk w Draždźanach 1 hr., cźełopóſcźelnik Jan Buſch w Draždźanach 1 hr., nóżnjeŕ Franz Werthmüller

w Draždźanach 1 hr., jako dar wot horejschich 50 np., knježa: kubleŕ Rjeczka w Koblizach 1 hr., wuczeŕ Khěžor w Worzynje 2 hr., rataŕ Lukasch w Bónjezach 1 hr., kantor Lischka w Hodźiju 1 hr., dr. phil. Jan Karkowicz w Heidelbergu 12 hr. 80 np., rěčnik Böhm w Budyschinje 10 hr., faraŕ Gólcz w Rakezach 1 hr., zyrkwinski prjódkstejer Handrij Kliemand w Rakezach 2 hr., pschekupz M. Mjerwa (Mörbe) w Budyschinje 5 hr., farar Wjazka w Hornim Wujesdźe 1 hr., archidiakon Dobrucký w Wojerezach 1 hr., ſ pomocu k. fararja Imischa w Hodźiju 300 hr.

Wo serbskim macźicznym domje.

(Pokračowanje ſ cź. 20 Serb. Nowin.)

III.

Druhi sapiš darow, kotrež je knjeni Smolerjowa k nowotwarbje serbskeho macźicznego doma w tychle dnjach nasběraka. Do tuteje sběrki

a) sapiłachu: Mjeno, staw, statok	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenokrócźny dar	Summa	b) sapłaczichu:
	M	M	M	M	M	M	M	M
Knjeni Schneiderowa, mandźelska knjesa cźaßnikarja Schneidera w Budyschinje	3	3	3	3	3	—	15	3
Knjes teschnaŕ a tapezéraŕ K. A. Benedict w Budyschinje	3	3	3	3	3	—	15	3
Knjes pschekupz H. Kunak w Budyschinje	—	—	—	—	—	2	2	2
Knjes pschekupz J. G. Lehmann w Budyschinje	—	—	—	—	—	3	3	3
Knjeni H. Steinbachowa, mandźelska knjesa aktuara Steinbacha w Budyschinje	1	1	1	1	1	—	5	1
Knjeni Marja Biesoldowa, mandźelska k. pjekarskeho mischtra Biesolda w Budyschinje	2	2	2	2	2	—	10	2
Knjes rěčnik Böhm w Budyschinje	—	—	—	—	—	10	10	10
Knjeni Nowakowa, wobßedźerka hosćeńza k slotemu lawej w Budyschinje	—	—	—	—	—	2	2	2
Knjes N. N. w Budyschinje	—	—	—	—	—	2	2	2
Knjes privatier M. Kschižan w Budyschinje	—	—	—	—	—	6	6	6
							70	34
K tomu prěni sapiš							186	62
Do hromady:							256	96

Horejschich sapłaczenych 34 mk. ßym wot knjenje E. Smolerjoweje wupłaczene dóstał, na cźož ſ tutym kwituju.

W Budyschinje, 23. meje 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Macicy S.

Sapiš darow, kotrež je k. referendar Mütterlein k nowotwarbje serbskeho macźicznego domu w sandźenych dnjach nasběrak.

Knjes pschekupz Rämsch w Budyschinje	4	4	4	4	4	—	20	4
Knjes wuczeŕ Strehla w Minakale	1	1	1	1	1	—	5	—
Knjes faraŕ Wjelan w Sslepom	30	30	30	30	30	—	150	30
							175	34

Horejschich 30 mk. ßym hižo prjedy wot k. fararja Wjelana a horejsche 4 mk. nětko wot k. referendara Mütterleina wupłaczene dóstał, na cźož ſ tutym kwituju.

W Budyschinje, 23. meje 1884.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tak mjenowane dźeńske billety, kiž ßo na sakskich krajnych żelesnizach ßobotu psched ßwjatkami 31. meje, kaž tež ßamy prěni abo druhi dźeń ßwjatkow kupja, budźa hacž ßobu do pjatka 6. junija płaczicź.

S Budyschina. Ministerstwo snutskownych należnosćow je wosjewiło, so smeja ßo lětusche wokmjaze wiki w Sakskej a to w Kamjeńzu 12., w Budyschinje 13., w Draždźanach 14., w Lipsku pak 16. a 17. junija. — Póndźelu 26. meje budźa w Biskopizach skótne wiki. — Sa cźaß sapuczowanja tudomneho kralowskeho hamtskeho hetmana, knjesa se Salza a Lichtenau, ma tajny knjeżerski radźicźel knjes ſ Criegern poruczność, jeho sastupicź.

S Budyschina. Bětnarski Liebethal chzyschе w nozy k 19. meje wokoło 1 hodźiny pucź do ßwojeho wobydlenja na to waschnje pschikrótschicź, so psches murju sahrody, k tudomnej akzijskej piwarni ßłuschazeje, pschelešcź spyta. Pschi tym pak wón do pódlanskeho dwora tak njesbožownje padże, so ßebi pschi tym jenu nohu skama. Hakle rano w 5 hodźinach jeho nadeńdźechu a jeho też hnydom do měschczańskeje hojernje dowjesechu.

S Budyschina. (Kath. P.) Dotalny druhi kapłan w Khróscźizach, k. J. Kumer, budże w bliżschim cźaßu do Budyschina pschesadźeny a na jeho město do Khróscźiz pschińdże k. F. Cžornak, kiž w tu khwilu w Budyschinje pschebywa.

S Roswodez. Sandźenu njedźelu mějachmy ſ naschеje wßy srudny a shromadne dźelbracze wubudźazy pohrjeb. Dźeń 15. meje wumrje po dlějschej khorowatosczi tudomny wumjeńkaŕ Jan Kruschwiza, prjedy žiwnosćeŕ w Boschezach, kiž běsche ßo tudy pola ßwojeho ßwaka Handrija Michalka na wumjeńk k měrej ßynuł, jako běsche 60 lět stary. Hdyž bě na druhi dźeń jeho sawostajena, hłuboko srudźena wudowa wobydlenje rjedźiła a potom k rěžy dźěsche, kotraž tam nimo sahrody běži, so by tam něschto wutunkała, padże wona, najskerje wot Bożeje ruczki sajata, do tuteje rěki. To pak, Bohu žel, nichtón pytnuł njeje, a woda je ju na to hnydom nětkotre sta kroczel dale dele wotnjeßła, hdźež ju na bjeswoczu leżazu namakachu a to tajku, so běsche drasta na khribjecze hischcze ßucha. Kóždy móże ßebi dóhdy myßlicź, kajke běchu to stróżele, jako ju pytacź poczachu, a wschitko na to pokasowasche, so je najskerje do rěki padnuła. Duž tež hnydom w rěžy pytachu a ju tež daloko delka pschi ßenym kerku wißazu namakachu. Po wuprajenju lěkarja je wona hižo jako morwa do rěki padnuła, a tež niczo njeje pytnucź było, so budźische pschecźiwo satepjenju wojowała a ßo wumóz pytała. — Tak běschtaj w běhu dweju dnjów dwě cźěli w jenym domje, muž a žona, kotrejž buschtej na to w hromadże njedźelu popołdnju na pohrjebnischczo w Budestezach do jeneho rowa khowanej. Wulka ßyła pschewodźerjow jeju k poßlenjemu wotpoczinkej pschewodźesche. Wona běsche ßwoju starobu na 67 lět pschinjeßła. Tola žane srudne sawostajene dźěczi wokoło jeju kaschczow njestejachu, dokelž ßu wschitke tři hižo mólczke prjedy njeju ſ tutoho cźaßa do tamneje wěcznosće wotwołane. Tutón podawk pak naß ſ noweho na to pokasuje, schtož tamny khěrlusch praji: „Schtó wě mój kónz? Wón je ßnadź blisko atd."

S Hodźija. Sandźenu njedźelu mějachmy po dokhim cźaßu w naschej Hodźijskej woßadże saßo zyrkwinu visitaziju. Ta ßama wotdźerża ßo ſ dopołdnischej a popołdnischej Bożej ßłužbu. Na serbskim, to je na prěnim kemschenju, na kotrymž nasch knjes kapłan Kschižan prědowasche, sastupowasche zyrkwinu wyschnosćź nasch knjes faraŕ Imisch a dźerżesche toho dla visitazijsku rěcź ſ woktarja. Na druhim, to je na němskim kemschenju, na kotrymž k. faraŕ Imisch prědowasche, dźerżesche visitazijsku rěcź ſ woktarja knjes superintendent Lic. Schweinitz ſ Radeberka, kotryž bě ßo k tomu hižom ßobotu k nam podał. Po kemschach běchu ßo wschitzy knjeża zyrkwini a gmejnszy prjódkstejerjo, kaž tež knjeża wuczerjo a druzy hospodarjo na pscheproschenje na farje seschli. Pod jara wustojnym nawjedowanjom knjesa superintendenta rěcżesche ßo tu w ßwobodnej rosmołwje wo naschim rjanym Božim domje, wo Bożej ßłužbje a wo wschelakich należnosćach Bożeho kraleſtwa w naschej woßadże. Se shromadnje wuspěwanym khěrluschom: „Ach wostań pschi naß ſ hnadu" skóncźi ßo tuta shromadźisna. Pschipołdnju w 2 hodźinomaj sapocza ßo pschipółdnischa Boża ßłužba: katechismußowa wuczba ſ dorosćenej młodźinu. K tomu běsche ßo ta ßama, ßerbska kaž němska, mużska kaž žónska nimale dospołnje tu seschła. Tež druzy woßadni ßo na tutej Bożej ßłużbje bohacze wobdźělichu. Po wuspěwanju ßerbskich khěrluschow a ßerbskeje intonazije a kollekty prascheschе ßo nasch k. kapłan ßerbske dźěczi wěso w ßerbskej rěczi, w pschitomnosći knjesa fararja a knjesa superintendenta. Na to rosrěczowasche ßo k. superintendent ſ němskimi dźěczimi, wobroczi pak ßo napoßledku też na ßerbske dźěczi, so bychu jemu jedyn psalm w ßerbskej rěczi wuspěwale, schtož ßo też ſ radosczu sta. Wukónczny khěrlusch bu němski spěwany. Pschi tutej składnosczi ßmy ſ nowa pósnali, kak nascha sakska zyrkwina wyschnosćź krucze na to dźerži, so ßo Boże słowo kaž Němzam w němskej, tak Sserbam w ßerbskej rěczi pschipowjeda, a kak wona pósnawa, so móża jenož a jenicźzy Sserbam ßerbske Boże ßłużby k woprawdźitemu duchownemu natwarjenju ßłużicź. Też

widźimy pschi ßamßnej składnoscźi, kak lóhko ßo, hdźež je dobra wola, Boże ßłużby tak wotdźerżecź hodźa. Bóh żohnuj tutón dźeń, so by naschej zykej woßadźe k sbożu ßłużił.

S Ketliz. Póndźelu popołdnju ßu krupy na naschich polach, kaž też na polach wokolnych wßow wulku schkodu naczinike. Wone mějachu wulkoscź kurjazych jeji a ßu rożki po wschelakich sahonach zyle rosbike. W tudomnej zyrkwi je pśches półdra sta wóknowych schkleńzow wot krupow rosraźenych. Toho runja buchu tśěchi jara wobschkodźene. Bóh luby Knjes swarnuj nasche pola, łuki a sahrody pśched dalischim njewjedrom a njesbożom!

S Lubija. (B. N.) Sańdźenu póndźelu popołdnju w pjatej hodźinje mějachmy w tudomnej wokolnoscźi cźeźke njewjedro s krupobiczom. Poßleńsche je w Lubiju a w stronje k półnoźy wot njeho wulku schkodu naczinikło. Padachu krupy, kiž běchu 5 ztm. dołhe a hacź do 25 grammow ważachu. Najbóle ßu schkodowali Njesnarowy, Wujesd, Walowy, Karlsbrunn, Krapow, Ketlizy, Noßaczizy, Luwoczizy, Hłóschina, Wopaleń, Radměrizy a Bělezy. Kak wjele bě krupow napadało, móżesche ßo też s toho spósnacź, so krupy hischcźe posźe wjeczor w nadróżnych hrjebjach pjascź wyßoko leżachu. Wóknowych schkleńzow běsche wjele rosbitych a to woßebje na stronje s krótkeho wjeczora, swotkal bě njewjedro pschicźahnuło. W Njesnarowach krupy tak ślě sakhadźachu, so też hołbje, wot nich saraźene, s tśěchow padachu. Zitne sahony, kotreż běchu tak kraßne na napohlad, ßu wulzy jara skaźene a je rożka najbóle schkodowała. Ratarjo měnja, so budźa ßo tute sahony horjeworacź a s nowa wobßyczź dyrbjecź.

S Łahowa. Njedźelu tydźenja, 11. meje t. l., Sarěczańske ßerbske towarstwo w tudomnym Nowakeż hoscźeńzu ßwój pjaty sakoženiski ßwjedźeń s balom a s hoscźinu ßwjeczesche. Sswjedźeńska sala běsche s wěnzami a pletwami, wot pěknych ßerbskich holiczow rjenje nawitych, hacź nanajrjeńscho wupyschena. Wysche nutskhoda błyschczachu ßo w ßerbskich barbach ßłowa: „Pójcźe bratśja, sakhowajmy ßerbsku ßławu!" witajo pschikhadźazych k wjeßołemu ßerbskemu ßwjedźenjej. Tutym powitanskim ßłowam napschecźiwo stejesche: „Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź a ßerbska khorhoj smahowacź", wusnam, so pak je to ßwjedźeń towarstwa, kotreż ßo prózuje byczź njesaprahnjaze żórko ßerbskeho narodneho żiwjenja. Wokoło 8 hodź. wołachu hudźbne synki shromadźenych k sawodnej reji, k ßerbskej polonaisy. Naschła běsche ßo nahladna cźrjódka, woßebje bě nam wopyt ßobustawow Rakeczańskeho ßerbskeho towarstwa „Lipy" a jich cźeścźenych knjeznow, kotryż naß wo rjanu liczbu pschispori, witany a luby. My wuprajamy jim sa jich pschiwißnoscź a luboscź k naschemu towarstwu też tudy ßwój najwutrobnischi dźak. Jako běchu ßo pschitomni někotre hodźinki s rejemi swjeßelili, sapocza ßo wokoło 11 hodźin ßwjedźeńska hoscźina. Běsche-li sabawa a sahorjenoscź hižo prjedy pschi rejach żiwa była, dha bě wona nětko hischcźe żiwischa. Sserbska towarschnoscź a pschecźelnoscź, kiž tu knjeżesche, wohrě wschitke wutroby, so ßo horjachu w horzej luboscźi k narodnoscźi. — Też mnohe ßławy ßo pschi hoscźinje wunjeßechu. Najprjódzy wustupi k. pschedßyda Młynk se ßławu na nascheho lubeho krala Alberta, k cźemuż ßo wuspěwanje spěwa: „Krala Bóh pożohnuj" pschisanknu. Na to ßławjesche k. wucźeŕ Grülling pschitomnych hoscźow, na czoż k. Micźka, ßobustaw Rakeczańskeho towarstwa, wotmolwi, ßławjo bratrowsku luboscź a pschesjenoscź ßwojeho a nascheho towarstwa. Knjes městopschedßyda Krawz postanu se ßławu na ßerbski lud, po cźimż ßo spěw: „Nasche Sserbstwo s prócha stawa" wuspěwa. Pjata ßława, wot k. Grüllinga w wjasanej rěcźi wunjeßena, płacźesche pschitomnym knjeznam. Knjes Piwarz ßławjesche pschedßydu a tutón wotmolwi se ßławu na ßwoje towarstwo. Dalsche ßławy wunjeßechu ßo hischcźe na swjeßeleńskeho sarjadowarja k. Ryczerja, na ßwjedźeński wubjerk atd. Napoßledk pak wustupi hischcźe w towarstwje nowy srjadowany spěwanski wotrjad, kiž pśches wustojne wuwjedźenje a pschedstajenje ßwojeho nawuknjeneho krucha sabawu a wjeßele wo wjele powyschi. Po tym ßo hoscźina wobsanknu; herzy s nowa sapiskachu a saßo khwatachu mike, swjertliwe knjeżniczki na stronje ßerbskich pachołow s łóhkej nóźku k wjeßołej rejy. Reje trajachu hischcźe hacź do 3 hodźin, potom ßo ßwjedźeń skónczi. Wschěm bě ßo spodobało a podachmy ßo na dompucź s pscheßwědczenjom, so ma nasche towarstwo strowe a cźerstwe jadro, a pschejemy ßebi, so by tuto też dale strowe a njenakaźene wostało.

S Hósniźy. Khěžkaŕ a schewz Jan Kaschpr je sa starskeho muża tudy postajeny.

S Mużakowa. Żeleśowe hamorschcźo „Friedenshütte = měrska hěta", sady dwórnischcźa leżaze, je ßo 16. meje w 4 hodźinach wotpaliło. Pódla stejaze dómske, kotreż ßo też palicź poczachu, buchu hischcźe sdźerżane.

S Hórki rósbórskeho wokrjeßa. Pschi njewjedrje, kotreż tu 19. meje popołdnju mějachmy, też krupy padachu, kotreż ßu tójschto żita slemike, kaž też ßad a liscźe se schtomow swotbike.

S Delnjeho Hbjelska. Postajeni ßu tudy sahrodnik K. Gruhl jako gmejnski prjódkstejeŕ, khěžnik A. Dyba a kowaŕ A. Kubsch jako starskaj mużej, połbur K. Kschižank sa wjeßneho běrku.

S Kamjeńza. W Kinsbórku śměja ßo póndźelu 26. meje skótne wiki a wutoru 27. meje budźe tam hermank.

S Hory. Sańdźenu póndźelu popołdnju wokoło 4 hodźin mějachmy tudy njewjedro s krupami, kotreż drje żitam wjele schkody njenaczinichu, sa to pak tu wjazy dyżli 200 wóknowych schkleńzow wubichu.

S Delnich Łużiz pißaja „Bramborske Nowiny" a to:

S Bórkow. Dźeń 13. meje popołdnju dźěchu tśi njewjedra pśches naschu stronu. Błysk dyri pola khěžnika Huchaza, rosrasy wuheń, khachle, durje, wókna a swottorha s městami kalk se scźénow, a saraśy pßa, wó jśtwě leżazeho. Też bu jena holza pohłuschena, kotraż pak saßo k ßebi pschińdźe. — Pola tyscherja Schołty błysk dwě wukormjenej ßwinjeczi pohłuschi. Wonej po dlějschim cźaßu s nowa k ßebi pschińdźeschtej, tola pak stej połnej brunych bleczkow a jene njemóże khodźicź. — Hewak ßo też kopjen ßyna, wumjeńkarjej Graßej ßłuschazy, s błyskom spali. — W Piznju je błysk pschi tym ßamym njewjedrje dwójzy do khěżow dyrił, njeje pak tam sapalił. — W Drejzach wotpali ßo pśches błysk bróżeń a w Drěnowje ßo to ßame sta. — Dźeń posdźischo, 14. meje, w Piznju saßo błysk dyri a to do Sachsez bróżnje, hdźež też sapali a ßwinjo saraśy. Woheń bu pak cźaßa doscź hascheny. — W Brjasynje błysk do kopizy hakosow dyri a je sapali. Hosposa dźěsche runje s hornzom mlóka s hródźe a woheń pytnu. Duż pschiskoczi a mlóko rucźe na płómjo linu a je tak sadußy. So wona tak cźinjesche, je jara khwalobne, pschetoż hewak budźische ßo wulke njesboże stako, dokelż pódla teje hromady twarjenja steja, kiž ßu se ßłómu kryte. — W Njepischcźu pola Sleho Komorowa ßo 15. meje wjeczor tśi dwory wotpalichu.

S Glinzka. Dźeń 13. meje dźěsche żona tudomneho khěżnika Winzarja pschi khětro ßylnym njewjedrje s pola domoj, ale wona njemějesche ßwojich ludźi — muża a pjecź dźěcźi — wjazy wohladacź, pschetoż błysk ju saraśy. Njesboże je cźim wjetsche, dokelż je sawostajeny wudowz khromy a wjetscha holza ma jenoż jenu nohu. — Też w Dubrawje pola Barschcźa błysk jenu żonu sabi, kiž na polu dźěłasche.

Se Sabłata. Żona tudomneho bura B. běsche wóndano na poli, hdźež dźěłasche. Jeje 6létny hólz bě s njej a widźiwschi, so drusy dźěłacźerjo k jenej bleschi khodźachu a s njeje pijachu, wón też k njej dóńdźe a ßo ßylnje napi. Ale wón hnydom skhorje a potom sa półdra dnja wumrje; pschetoż wón bě ßo palenza napił.

Přilopk.

* W Sakskej je błysk tutón, kaž też sańdźeny tydźeń wjele schkody naczinił. W Lichtenbergu sapali wón wumjeńk hoscźeńzarja Ziegenbalga a jón s póblanskej bróżnju, hdźež bě tójschto hospodarskeho gratu, do prócha a popjeła pschewobrocźi. W konjemzu, hacź runje wjelbowanym, je błysk dwaj konjej saraśył. — W Niederneuschönbergu błysk do dómskich żiwnoscźerja Härtwiga dyri a jón spali, pódla pak w hródźi dwě krowje saraśy. — Też w Lauensteinje błysk w kruwarni kowarskeho mischtra Eichlera tśi kruwy saraśy. — W Małych Kadizach je błysk kosu morił, a mjes Riesu a Łomaczom ßu krupy żita woßmich wßów zyle sbike. Srudoba je tam cźim wjetscha, dokelż żita jara rjane stejachu. Ssad je też wschón swotbity.

* Pschi cźeźkich njewjedrach poßleńschich dnjów je błysk jenoż w ßamej Schlesynskej 5 cźłowjekow saraśył.

* W Oberbreidenbachu w Heßenskej ßo w nozy paduch pśches bróżnju do domu bohateho bura nuts dobu a 16,000 hriwnow statnych papjerow kranu. Wó jśtwě, w kotrejż ßo papjery khowachu, też piczołka dobreho palenza leżesche. Pschi żórle ßedźecź a ßo njenapicź ßo pakostnikej njekhwalobne byczź sdasche. Palenz jemu wubjernje ßłodźesche a wón ßo s nim tak ßylnje wopi, so njedaloko burskeho dwora leżo wosta. Tam jeho nasajtra rano spizeho a pschi nim kranjene pjenjesy namakachu.

* W pólskim měscźe Witkowje je 10. meje něhduschi pólkownik (oberst) Malczewski wumrjeł. Wón bě pśches 100 lět stary a najprjódzy w Barlinje wotczehnjeny, hdźež do wójska sastupi. Pschi

bitwje pola Jeny, kotraž ßo 1806 mějesche, bu wot Franzowsow jaty, kiž jeho do Franzowskeje ßobu wsachu, hdyž wón do franzowskeho wójska sastupi, w kotrymž pod Napoleonom wschudźom ßobu wojowasche a ſ nim tež 1814 na kupje Elbje pschebywasche. Posdźišcho ßo do Pólskeje wrócźi, hdyž ßo 1831 na postanjenju pschecźiwo ruskemu knježerstwu wobdźěli, kotrež jeho toho dla do Sibirskeje pósła. Pšched dwěmaj lětomaj je ßo wot tam wróćił a w pruskej Pólskej hacź do ßwojeje ßmjercźe bydlił. Wón je pjecza poßleni pólski stary wojak był, kiž je pod Napoleonom I. wojował.

* S Wina pißaja, so je ßo tam 16.—17. meje tamnische měschcźanske dźiwadło (theater) wotpaliło. K wulkemu sbožu sapocza ßo wo dnjo a to popołdnju w 3 hodźinach palicź, tak so w nim žane pschedstajenje a po tajkim tež žani ludźo njeběchu. Drasćenja, hudźbne instrumenty a knihi ßo sbožownje wunoßychu, ale twarjenje ßame ßo pšched płómjenjemi wobrucź njehodźesche. Duž ßo wone zyle spali a běchu měschcźenjo hižo ſ tym wulzy spokojni, so ßo domy, w bliskosći dźiwadła stejaze, pšched saniczenjom wobarnowachu. Schkodowanje woblicza ßo na 700,000 schěßnakow, tak wulka je pak tež summa, kotruž sjenocźeństwo, kotremuž dźiwadło ßłuscha, jako sarunanje wot woheń-sawěsćazeho towarstwa dóstanje. Duž maja ßo jenož dźiwadelnizy, kiž ßu w wotpalenym dźiwadle hrali a pschedstajenja dawali, někak sastaracź, so njebychu nusu cźerpili. Někotsi ßu hižo druhe města dóstali, ſa druhich je pak awstriski khežor najprjódy 1500 schěßnakow darił a je jim tež druha pomoz wěsta. Woheń je najskerje ſ tym wuschoł, so staj dwaj dźěłacźerjej, kiž na łubi dźiwadła pod ßamej tšechu někajke drjewjane scźeny porjedźeschtaj, ßnadź pschi kurjenju tobaka woheń někak samischkrikoj. — Woheń ßo po zykym twarjenju toho dla tak khětsje rosscheri, dokelž běchu straźnizy (wajchtarjo), kiž maja tam po prawom wo dnjo a w nozy bycź, wschitzy wuschli. A hacź runje běsche ſ wulkimi khóstami wodowod pšches zyke dźiwadło wjedźeny, tak so mózesche tam kóždy cźaß w kóždym kucźe wody doscź bycź, dha tola nihdże žana woda njebě, jako wóhnjowa wobora se ßykawami pschihna. Mužojo-wobornizy dźěłachu se wschej horliwosću a wutrajnosću, njemózachu pak se ßwojim prózowanjom niczo dokonjecź, dokelž dyrbjesche ßo woda ſ daloka pschiwozecź a do toho płómjenjoweho morja nihdże njedoßahasche. Pšches to, so tu a tam kruchi murje dele sleczachu, buchu někotsi haschersjo wobschkodźeni, ßu pak tola wschitzy živi wostali.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Dónka, rólny pohoncź na knježim dworje w Delnjej Kinje, ſ Hanu Pawlinu Urbanez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Martha, Jaroměra Augusta Philippa, fabrikskeho dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Marja Martha, Jana Michalka, živnoscźerja a gmejnskeho prjódkstejerja w Delnjej Kinje, dź. — Jan, njemandź. ß. w Dobruschi. — Hana Lisbetha, Gustava Adolfa Roberta Arlta, tyscherja na Zidowje, dź. — Martha Theresija, Jana Bohuwěra Krawza, zyhelnika na Zidowje, dź. — Lejna Hana, Ernsta Augusta Jurscha, khežerja a cźeßle na Zidowje, dź. — Martha, Augusta Rjencza, khežkarja a dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. meje: Jaroměr Wylem Lachman, ßedlarski, 37 l. 7 m. — 8. Khorla August, Ernsta Augusta Libsche, fabrikskeho dźěłacźerja a wobydlerja, ß., 6 m. — Hana Khrystiana Schwibßowa, jatmožniza, 87 l. 6 m. — Hanja Bartkez ſ Maleje Subnicźki, 45 l. 5 m. — 12. Augusta Lejna, njebo Augusta Libsche, bywscheho cźeßle, sawostajena dź., 25 l. 11 m. — Jan Wróbel, sahrodnik a wobydler, 69 l. 2 m. — 16. Jan, njemandź. ß. na Zidowje, 5 m. 28 d. — 17. Marja, Handrija Dejki, wumjeńkarja w Jeńkezach, mandźelska, 63 l. 8 m. 23 d. — 18. Pawol Max, Handrija Urbana, khežerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Zidowje, ß., 10 m. 10 d. — 19. Herman Pawol, Jana Horschki, khežerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Zidowje, ß., 5 m. 8 d.

Katholski Posoł. 1884. Cžo. 10. — Wopschijecźe: Něschto wo starych wsach. J. L. — Sydom swjatoscźow abo sakramentow w khłódku wschědnoho živjenja. III. Najswjecźischi sakrament woltarja. — Hischcźe wo wukńenju rjemjesła. — Z Łužicy a Sakskeje. — Z cyłoho swěta. — Wschelcźizny. — Należnosće towarstwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baconju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěstki.

Drażdźanske mjaßowe płacźišny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 41—43, 4. druźiny 35—39 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 47—52 np., 2. druźiny 43—44 np. po puncźe rěsneje wahi.

Płacźišna žitow a produktow w Budyschinje

17. meje 1884.

Žitowy dowos: 3226 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenza	9	82	10	71	9	82	10	71
Rožka	7	78	7	97	7	78	7	97
Jeczmjeń	7	46	7	75	7	46	7	75
Wowß	7	50	7	70	7	40	7	50
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	1	60	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka (50 =)	7	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka (50 =)	7	—	11	50	—	—	—	—
Sšyno (50 =)	3	—	3	50	—	—	—	—
Sšlóma (600 =)	20	—	22	—	—	—	—	—
Prožata 1422 schtuk, schtuka	7	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr.)

Wjedro w **Londonje** 23. meje: Rjane.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Rugia", 23. haprleje z Hamburga, 14. meje do Newyorka přijěła. „Teutonia", z Mexika do Hamburga, 15. meje nimo Lizarda. „Allemania", z nawječorneje Indije 15. meje do Hamburga přijěła. „Holsatia" 10. meje ze St. Thomasa do Hamburga přijěła. „Rhenania" 10. meje do St. Thomasa přijěła. „Petropolis" 10. meje z Bahije do Hamburga wotjěła. „Hamburg" 15. meje, „Ceara" 14. meje do Hamburga přijěła. „Uruguay" z Brazilije, 14. meje nimo Lizarda.

W Hamburgu, 15. meje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Wosjewjenje.

Lětuschi **trawny wužitk** na powodźomnych łukach pschi hospitalskim hacźe a pola Wuriz budźe ßo

pónjelu 26. meje t. l. popołdnju wot 2 hodźinow

a **trawny wužitk** w naßypach a na łukach psched bohatymi wrotami

ßrjedu 28. meje t. l. popołdnju wot 2 hodźinow

na ßamych městnosćach pod wuměnjenjom wubranja mjes ßadźajzymi, kaž tež pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni ßo pscheproschuja, 26. meje t. l. pschi tak mjenowanym hospitalskim hacźe a 28. meje t. l. pschi kralowskich wrotach ßo shromadźicź.

W Budyschinje, 12. meje 1884.

Měschcźanska rada.
Löhr, měschcźanosta.

W Hucźinje je **sahrodniska živnosć** cźišło 30 ſ 8½ kórzami pola a łuki bjes wumjeńka hnydom na pschedań.

Khachle ſ khachlizow, hischcźe w dobrym rjedźe, ßu **tunjo** na pschedań

w Budyschinje na hornczerskej haßy cźišło 2.

W Hrodźischcźu je **khežka** cźišło 45 ſ polom a sahrodu na pschedań a wscho dalsche je shonicź pola knježeho sahrodnika w Łusku.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Dr. Pattisona

wicźna wota,

najlěpschi hojazy ßrědk pschc

wicź a rheumatismuß

wschěch druźinow, jako: woblicźo-, bróst-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, rucźnu a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosć. (H. 6300)

W pakcźikach po 1 mk. a w polojcźnych po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Linke pschi wulkej zyrkwi 5.

Starschi **kóń,** kiž je wysche, je płacźišny hódnje na pschedań w Scheschowje pola Rakez cźo. 44.

Khamory, kommody, blida, łoża

a druhe **möbse** tunjo porucza

W Budyschinje pod bórklinom 4.

Wilh. Hübner,
tyscherski mischtr.

Zyhele!

W **Konjecźanskej zyhlowanczi** budźe ßo

pjatk 30. meje t. l.

dopołdnja wot 10 hodźin

něhdże 40,000 schtuk **murjerskich zyhlow** najlěpscheje dobrosće ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

H. Dietrich.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revirach **Rakeczanskeho knjejstwa** w tutym lěcźe spuschczane drjewa budźa ßo na ßlědujuzych dnjach a lěßowych městnosczach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 26. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Koßlowskim reviru pschi Dobroschiczanskich mjesach:

150 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołstych, 3,5—6,5 mtr. dołhich,
72 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
204 = khójnowych pjeńkow,
26,00 stotnjow khójnowych walczkow,
3,50 = twjerdych walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
w Koßy Hrjebi:

150 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołstych, 3,5—4,5 mtr. dołhich,
48 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
220 = khójnowych pjeńkow,
16,25 stotnjow khójnowych walczkow;

popołdnju wot 2 hodźin
na Jitkowskim reviru pschi schěrokich dołach a wumjeńzach:

165 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
276 = khójnowych pjeńkow,
42,00 stotnjow khójnowych walczkow.

Wutoru 27. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakeczanskim reviru pschi grießowym hacźe pola Kaczeje Korczmy:

93,35 stotnjow brěsowych a wólschowych walczkow.

Ssrjedu 28. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Jeńscheczanskim reviru pschi běłych ładach:

180 khójnowych klozow, 25—50 cmtr. tołstych, 3,5—4,5 mtr. dołhich,
232 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
231 = khójnowych pjeńkow,
38,25 stotnjow khójnowych walczkow.

Schtwórtk 29. meje t. l. rano wot 8 hodźin
na Schczeńczanskim reviru pschi ruczizowym puczu atd.:

126 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
21 = khójnowych kuleczkow,
187 = = pjeńkow,
225 hromadow khójnowych hałosow;

popołdnju wot 2 hodźin
na Kołbiczanskim reviru pschi Hermanczanskich mjesach:

117 Rm. khójnoweho schczěpoweho drjewa,
24 = brěsoweho = =
6 = brěsowych kuleczkow,
117 = khójnowych pjeńkow,
12 stohow brěsowych pjeńkow,
118 hromadow khójnowych hałosow,
29 = brěsowych =

Wuměnjenja ßo psched awkzijemi wosjewja.

W Rakezach, 11. meje 1884.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Maleschczanskim reviru.

Wutoru 27. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin budźa ßo w **Strózanskim lěßu** pola Lemischowa:

130 Rm. khójnowych ßylnych schczěpow,
3 = dubowych = =
27 = brěsowych kliplow,
8,5 stotnjow brěsowych sbytkowych walczkow,
17,75 = khójnowych = =
94 Rm. khójnoweho pjeńkoweho drjewa a
45 dołhich hromadow s wětrosleńkow

pod dotalnymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź. — Awkzija sapocznje ßo w dołhich hromadach njedaloko Lemischowskeje korczmy.

Hrabinske Schall-Riancourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach, 19. meje 1884. Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Awkzija palneho drjewa.

Druhi dźeń ßwjatkow popołdnju wot 3 hodźin budźe ßo w **Hornjohórczanskim** knježim lěßu blisko tak mjenowanych Nowych Khěžow palne drjewo a to

50 twjerdych dołhich hromadow a
něschto hromadow wulěßowaneho drjewa

na pscheßadźowanje pschedawacź.

Portlandski cement I. dobroscźe,
prawdźiwy Dubzowski czorny kalk,
Shorjelski twarski kalk,
Gogolinski kruchaty kalk

pschedawataj w stajnje czerstwej tworje po najtunischich płacźisnach
Na dwórnischczu w Budestezach.

Wagner & Zumpe.

Emma swud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow
se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoschczu 5 s napschecza hłowneje straže (hawptwachi).

Precžcźehnjenja dla!

dospołne wupschedawanje mojeho składa
hotoweje mužazeje drasty,
wobstejazeje se **ßuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucže wurumował, pschedawam tunischo, hacž mje ßameho khoschtuje.

P. Baruch
w bohatych wrotach.

Fabrika a skład

sa

mužazu, žonjazu a dźěcźazu drastu

H. Horn w Budyschinje
25 na bohatej haßy 25

s napschecza hoscźeńza k „winowej kicźi".

Skasanja po měrje

ßo w najkrótschim czaßu wobstaraja.

Proschu, na **firmu** a cźißło **25** kedźbowacź.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wułoženjom, kak ma ßo nałožicź, porucza

hrodowska haptyka.

Wschitke družiny

dobrych a cžistych palenzow

najlěpscheje dobroscže po najtunischich tu snatych płacžisnach porucža

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyschinje

na swonknej lawskej haßy cžißło 10.

Cžorne židźane stoffy

k njewjescžinskim drastam,

cžežku ripsowu židu,

łóhcž wot 2 mk. 50 np.,

porucža

M. G. Freyberg

na bohatej haßy na koßu s napschecža pósta.

Runje ßu dóschłe:

jenobarbne dźěcžaze schtrympy wschěch barbow,
mohärowe rubischcža " "
korsety " "

kaž tež w najnowschich mustrach **ßekle, zanki, rüsche, schlipsy, schtrympy, soki** atd. atd. po dopokasanych **tunich płacžisnach.**

W **Budyschinje.** **E. Scheer**

3 na schuleŕskej haßy 3.

K ßwjatkam

poruczam w najwjetschim wubjerku

elegantne

nalětnje wobleczenja, paletoty,

kaž tež

hólcžaze wobleczenja,

s najwubjernischich modernskich stoffow seschite, po najtunischich płacžisnach.

Skład tukrajnych a wukrajnych stoffow.

Skasanja po měrje

ßo pod rukowanjom najtunischo wobstaraja.

H. G. Kubasch jun.

w Budyschinje pschi mjaßowych jětkach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Cžescženych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych cžinicž. Wschě möble ßu w mojej tyscheŕni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscheŕski mischtr

na nowych hrjebjach cžißło 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Tuni syrop.

Dobry cžiscženy syrop punt po 16 np.,
najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucža jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscži

porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "

ßu dostacž pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "

pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płacžisny hódny **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Turkowske a cžěske ßlówki,

punt po 20, 30 a 40 np., litr 30, 45, **najlěpsche** 55 np., porucža jako jara tunje

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Wósk

kupuje a płacži najwyschsche płacžisny

Hermann Lehmann,

mydłaŕ,

na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacžisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Žołty wósk

kupujetaj w kóždej wulkoscži

bratraj Měrschej

w Budyschinje na žitnych wikach.

Kóslaze—kóslaze kóžki

kupuje a płacži stajnje najwyschsche poczaßne płacžisny

H. Lange

na žitnych wikach, pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Kóslaze kóžki,

toho runja tež wschě druhe družiny **ßyrych kóžkow** kupuje po jenotliwym, kaž po wjetschich dźělbach po najwyschschich płacžisnach

Gustav Naucke

na garbaŕskej haßy.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucža

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka**

pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Khofej.

Jako woßebje tunju poruczam dźělbu khofeja punt po 85 np.

S dobom ja ßwój khofej **njepaleny** po kóždej płacžisnje wot 75—160 np.,

paleny punt po 80, 100, 120, 140, 200 np.,

jenož hódne dobroscže, k wobkedźbowanju poruczam.

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Ja poručam ſ tutym pod rukowanjom ßwoje cžiſte wudžełki jako:

anisbonbony I., II. a III.,
mjedobonbony,
ßłódobonbony,
jatroſelowe bonbony,
akthejowe bonbony,
ßłómozokor,
jeczmjenjozokor,
quodlibet,
pißane khichełki,
póprikowe khichełki,
małe, ßrěnje a wulke,
bajerſke ßłódobonbony,
jendželſke ßadobonbony,
malenowe bonbony,
póprjanzowe kulki,
rózowe kulki,
błokozokor,
kalmuß,
pjeczene mandle,
kokoßworjechowy wokij,
lodobonbony,
ſafranowy zokor,
bruny rybjazy tykanz

a hewak hiſchcže wſchelake do konditarſtwa ßłuſchaze wudžełki po najtuniſchich płacžiſnach.

F. A. Trumpler
20 na kotołſkej haßy 20.

NB. W khlamach ßo ßerbſki rěcži.

Woßebje tucžne **howjaſe mjaßo,** prima-tworu, punt 45 np., a zyle tucžne **wjeßnoßwinjaze mjaßo,** punt 50 np., ſmeje wot ßrjedy 28. meje na pſchedań

rěſnik **Beyer** w **Měrkowje.**

P. Kneifelowa
wloßowa tinktura,

kotraž je ßebi pſches ßwoje wurjadne ſkutkowanje: k **wukhowanju a pſchiſporjenju** wloßow wulku ßławu dobyła (ßu tola najwjazy ſ nowa nastawazych wloßowych ßrědkow jenož hubjene podražowanja tuteje originalneje tinktury), ale tež (hdžež ßu hiſchcže najmjeńſche khochołki) pſches wotſtronjenje **woprawdžiteje hołoſcže,** kaž najwoßebniſche, na krutej wěrnoſczi wotpočžowaze wopißma dopokaſaja, je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdžiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **Lincke** dóſtacž.

Prawdžiwe dr. Netſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojeriſki ßrědk pſchi difteritis, brunej, kaſchelu, ſakſach a ſubybolenju a je jenož tehdy prawdžiwe, hdyž je powucžaze pißmo ſ firmu „Hanina haptyka w Draždžanach" wuhotowane.

Prawdžiwa dr. Netſchowa pſchetłarſka a žiwjeńſka wódka je wubjerny ßrědk pſche wſche žołdkowe cžerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcže. S powucžazym pißmom k nałoženju dóſtacž we wſchěch haptykach.

Towarſtwo Pomocy za studowacych Serbow

změje **ſrjedu** po ſwjatkach, **4. junija,** popołdnju w **dwěmaj** z dypkom w **Thiermannec** kolonnadach **generalnu zhromadźiznu,** na kotruž ſu sobuſtawy najpodwolniſo přeproſene.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydſtwo T. P.

Tudy je wuſła a w **knihikupſtwach** za **tři** hriwny na předań:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

NB. W redakciji „Kath. Pósła" płaći 2 hriwnje.

---

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucža najtuniſcho

Paul Walther
w Budyſchinje.

Wóſk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Nowy wóſk,

punt wot 1 mk. 10 np. hacž do 1 mk. 30 np., kupuje

Otto Säuberlich w Laſu.

Haptyka w Rakezach

porucža **najlěpſchi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** ſa howjaſy ſkót, **wobžerny pólver** ſa **ßwinje, reſtituzionſki ſlnid** po dr. Kochu pſche wſche klazanje koni, **ſakſowy pólver** pſche jich ſaßaklu a hroſnu ſakſowu khoroſcž, **piłle pſche běženje** cželatow a proßatow, prawdžiwy **konzentrirowany nerwowy balſam,** a je tón jenož tudy dóſtacž. Hewak poručam też Mohrenthalſku, woczowu a wſchelaku druhu žałbu. Dale poručam też tuto lěto ſaßo **ſpěſchnu błejchu** wubjerneje dobroſcže po jara tunich płacžiſnach.

R. Bredemann.

Pſchedawanje a porjedženje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager
na ßerbſkich hrjebjach
ſ napſchecža kaſerny.

Direktne
póſtſke parokłódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedželu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.
Pječži mlóchče 12 l. ha potłuſtu, mlóchaſt 1 l. 20 np.
Kajita **A. 300.** Strjebnotrym **A. 80.**

Stepdeki

wſchěch wulkoſczow, ßamßny fabrikat,

wołmjane, ſpanſke, woſowe a puczowanſke deki

porucža

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Młode piwo.

Póndželu 26. meje **jaßne** a ßrjedu 28. meje **cžemne młode piwo** wot 5 hodžin popołdnju.

Piwarnja w Njeßwaczidle.

Pſchichodnu póndželu 26. meje popołdnju wot 4 hodžin budže w piwarni w **Rakezach**

młode piwo

pjelnjene.

Heinrich Keller.

Zaręčanske serbske towarſtwo

změje njedželu 25. meje swoju 63. zhromadźiznu. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny.

Předsyda.

Kedžbu!

Jutſje njedželu **kołbaßywukukenje** w korczmje w **Błožanach.**

Kedžbu!

Jutſje njedželu **kołbaßywukukenje** w korczmje w **Drožđžin.**

50—60 kmanych murjerjow dóſtanje dźełko

a ßo pſchi dobrym ſadžerženju też ſa naſymſke dźełko rukuje. Sda ſa hodžinu 24 np.

Pirna, Bahnhofſtraße 10.

Otto Kaukfuß,
twarſki miſchtr.

Sſłužobna holza, 16—18 lět ſtara, kotraž ma luboſcž k dźěczom, może 1. julija do ßłužby ſtupicž. Hdže? je ſhonicž w wudawarni Serbskich Nowin.

Tſi ſrudne ßmjertne podawki

w **Leſchawiz** ßwójbje
w Nowych Bóſchizach
pola Njeßwaczidła.

Tak mam ja dženża ſ nowa tu
Pſches lubu Serbsku Nowinu
Wam powjedacž, kak měła je
Tſitrócžne cželže njeſbože
Tam ßwójba Leſchawiz we Bóſchizach,
Kiž dopuſchczi tón Bóh we njebježach.
Ssyn Jan, kiž běſche wojak tej
W franzowſkej wójnje poßlenjej,
We bitwje pola Sedana
Tam ryczeriſku ßmjercž namaka;
Wón tam, hdyž „ſchtórm-marſch" ßobu běžeſche,
Bu tſělený a wumrje na měſcže.
Tón luby nan Jan Leſchawa
Na dźěło dźěſche do dwora,
Tam padże ſ pſchatra na huno
A wobſchkodži tak ſtraſchnje ßo,
So hižom na druhi dźeń dopołdnja
Wón ßwoje žiwjenje tu dokonja.
Ta ſtarſcha dźowka Marija,
Kiž Biſkopez bě ženjena
A w Dobroſchezach bydleſche, —
Hdyž dźěſche njedźˈlu wote mſche,
Ju jeje noha ſpody kolena
Tak khětro jara bolicž ſapocža.
A bu też pomoz lěkarſka
Ji jara borſy pytana,
Hdyž lěto a tſi měßazy
Sſo ſ bolosczu nětk pominy,
Dha dyrbjachu — kaž praji luba macž —
Cží lěkarjo ji nohu wotrěſacž.
Sa ſtyknjwych dnjow jědnacže,
Hdyž cžerpiła bě žałoßnje,
Dha zyle Bohu poddata
Tak ßwojohˈ ducha horje da,
Hdyž běſche lět wſchak pjecž a tſizyczi
Tu hakle žiwa była na ßwěczi.
A hlaj, tón tydžeń ſańdżeny
Bě loni tydžeń ßwjatkowny,
Je wona ßrjedu wumrjeła
Wot mandželſkohˈ a wot ßyna;
Duž tutón tydžeń ßrjedu w ſrudobi
Jejˈ lětny ßmjertny dźeń ſcže ßwjecžili.
Tak ßyn, to dźěczo najlubſche,
W franzowſkej wójnje wumrjeł je,
Pon wumrje nan tón mandželſki,
Hdyž ſ pſchatra padże na dźeli,
A na poßledk po ßmjercži nanowej
Ta jeho luba dźowka wumrje tej.
Tón ßyn, hdyž wumrje we bitwi,
Bě pſches lět tſi a dwazyczi,
A hlaj, to lěto ſańdżene
Tſi njedźˈle do hód było je
Schěſcz lět, ſo wumrje nan tón mandželſki,
Hdyž tſi a pólſta lět bě na ßwěczi.
O Bożo! kajka ſrudoba
Je tutu ßwójbu nadeſchła,
Hdyž ſańdże jene njeſbožo,
Dha druhe njebě daloko.
Ach Bóh, kiž ßam ta wěczna luboſcž je,
Tón wſchak waß pſches kſchiž k ßebi cžahnucz chze.
Haj, kohož Bóh Knjes lubo ma,
Wón toho huſto pokhoſta,
A tola jeho khoſtanje
Ta wěczna luboſcž woſtanje.
To budž waſch troſcht, hdyž macže ſrudobu:
Tam junu budże lěpje we njebju.
Bóh troſchtuj waß, wy macžerka,
Wy wurudžena wudowa,
Też Marijneho mandželſkohˈ
A jeju ßyna jeniczkohˈ,
Też dweju bratrow a dwě ßotſje jow
A wſchitkich bliſchich — dalſchich pſche-cželow.
Dha ſpicže derje wſchitzy tſjo:
Tón ßyn w Franzowſkej daloko,
Tón nan a dźowka Marja tej
Pak w Njeßwaczidle hrjebanej,
Hacž Bóh waß junu wſchitkich wubudži
A na wěczne waß ſaßo ſjednocži.

Srudni ſawoſtajeni
pſches Pětra Młónka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 31. meje 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Emsa do Draždžan pišaja: Jeho Majestoscz kral Albert tudomnu strowotnu wodu tak pije, kaž so zkuscha, a kóžde ranje 1/2 8 hodźin k studni pschińdźe. Tez knjeni kralowa je 21. meje zwoje lěkowanje sapoczała a chze dwě njedźeli w nim pokraczowacz. Wjedro je jara rjane, tak so wobej Majestoscźi po połdnju něhdźe wujědźetej abo zo w tudomnej krazsnej krajinje pěschi pschekhadźujetej. Strowoscz kraloweje je zo hižo tak poszylniła, so móže wona někotre hodźiny sa zobu bjes wobcźeznoscze khodźicz. Němska khěžorka Augusta je kralowej wóndano rjane wonjeschko s Koblenza póslała a kommanděr 8. (rheinskeho) armeekorpsa, generallieutnant s Loë, bě do Emsa pschijěł, so by kralej Albertej zwoje pocześcźowanje wopokasał. — Sjenoczeństwo sakskich schulskich direktarjow smeje lětza w juniju zwoju shromadźisnu w Kamjenizy (Chemnitz) a sakszy gymnasialni wucźerjo zo 22. junija w Draždźanach shromadźa. — Sakski prynz Bjedrich August, kiž w tu khwilu w Straßburgu studuje, 25. meje zwój 19. narodny dźeń zwjeczeschе. Hudźba kralowskeho sakskeho, w Straßburgu stejazeho, infanterie-regimenta No. 105 prynzej pschi tutej składnoscźi pěkne sastaniczko (Ständchen) piskasche. Tez běchu tam tajkeje pschiczíny dla wschelake domy s khorhowjemi sakskeju barbow pyschene.

— S Barlina pišaja, so je Jeho Majestoscz khěžor Wylem pschi spokojazej strowoscźi. Wón je postajił, so ma zo zwjedźeńske położenje sakładneho kamjenja sa nowotwarbu němskeje zejmownje (Reichstagsgebäude) 9. junija pschipołdnju w 12 hodźinach stacz. Pódla budźa khěžor, Jeho wyzozy dwórszy sastojnizy, najwyschschi sastojnizy němskeho khěžorstwa, němskoswjaskowa rada. Sa nich zo rjany stan (zelt) postaji, sa zobustawow němskeho zejma pak wozebna tribuna. — Prynz Wylem, starschi zyn pruskeho krónprynza, je zo wot zwojeho pucźowanja s Petersburga do Barlina wrócźił. Wón bě zo do Rußowskeje, kaz je snate, toho dla podał, so by k zwjedźenju połnoletnoscze ruskeho krónprynza jemu dobropschecźa němskeje khěžorskeje zwójby pschinjezł. Prynz Wylem je zo w Petersburgu niz jeno ruskej khěžorskej zwójbje a wyzokim sastojnikam a generalam, ale tez ruskemu ludej a ruskim nizschim wojakam wubjernje lubił. Ludej a tajkim wojakam zo wón wozebje toho dla tak jara spodobasche, dokelz se wschitkimi, wo kotrychz mózesche zebi myzlicz, so němski njerozumja, někotre złowa ruski rěcźecz wjedźesche. Wón ma hewak tez pěkny napohlad, je wulki a strowy, tak so tez jeho swonkownoscz wschudźe spodobanje namaka. — Wěsty Lüderitz w Bremenje je psched někotrym czaszom w Afriki wulki kruch kraja, něhdźe 900 kwadratnych mil wulki, wot tamnischich czornych wobydlerjow kupił. Jendźelczenjo, kiž zami wschudźe bjeru, schtoz zo jim jenoz někak spodoba, druhim ludam niczo njepopscheja a Jendźelczan Derby bě toho dla w jendźelskim zejmje wóndano prajił, so wschak tajki człowjek, kaz bremenski kupz Lüderitz, tak wulki kruch kraja wobzedźecz njemóże a so maja tez druzy ludźo to prawo, zo tam bjes dalscheho praschenja sazydlicz. Tutomu jendźelskemu sawistnemu khrobolenju je pak wjerch Bismark bórzy kónz sczinił, dokelz je wóndano wosjewił, so kraj, wot Lüderitza kupjeny, pod wobarnowanjom němskeho khěžorstwa steji. — Prynz Wylem, s Rußowskeje zo wrócźiwschi, khěžorej Wylemej 28. meje rosprawu wo zwojim pucźowanju dawasche. Khěžor je wczera (pjatk) wulku paradu na tempelhofskim polu wotdźerzał. Wón chzysche tez dzenza (zobotu) nalětnju paradu w Potsdamje wotdźerzecz. — Němskoswjaskowa rada je wobsankka, so ma zo zło sa wschelaku pychu, kiž zo do Němzow pósczele, powyschicz, toho runja zo zło na wukrajny palenz, kaz tez sa czazniki, je-li njejzu se słota a zlébora dźěłane, khětro powyschi. — Na kwazu, kotryz anhaltski herbski prynz Leopold s hezenskej prynzezynu Hilzbjetu 26. meje na hrodze Filippsruhe zwjeczeschе, běsche wscho do hromady 54 hoscźi s khěžorskich, kralowskich a wjerchowskich zwójbow. — Ruska khěžorka najskerje na domojpucźu s tutoho kwaza 4. junija do Barlina pschijědze a tam dwaj dnjej wostanje.

Awstrija. W Winje mataj zud a polizija w tu khwilu khětro wjele s anarchistami-sbězkarjemi czinicz. W tu khwilu je wulke zudniske jednanje nad wěstym Schaffhauserom a Ondru, kotrymajz winu dawaja, so staj pschi skónzowanju polizista Hlubeka pódla bykoj. Hacz runje je tójschto dopokasmow, dha tola wobaj twjerdze přejetaj. — Tez zu tam chemikarja Januschczinskeho do jastwa zadźili, dokelz jemu winu dawaja, so zwoju wědomoscz wo dynamitu a druhich tajkich rosbuchnjazych wězach k lěpschemu sbězkarjom nakłoźuje. — W wuherskim khownym měsczе Peschczе zu sbězkarja Ruza k 6 mězazam jastwa a 200 schězznakam schtrafy sazudźili, dokelz je wón pjecza pjenjezne papjery, wěstemu Eyfertej psched někotrym czaszom rubjene, pschedawacz a wumènjecz pomhał. — Psched někotrymi dnjemi pschińdźe mkody człowjek k bankierej Brandlej w Peschczе, kiž wschelake pjenjezy wumènja, a pschinjeze dwě pjenjeznej papjerje, kózdu na 1000 schězznakow, se zadanjom, so by jemu wón te na hotowe pjenjezy wumènił. Brandl bě k tomu swólniwy. Mjes tym bě pak jeho pomoznik czisko wobeju papjerow wobhladnuł a s dobom pytnuł, so tej papjerje do tych zkuschatej, kotrez běschtej, kaz zmy w zwojim czaszu tez w Serb. Nowinach powjedali, dwaj jako zandarmaj pschewoblekanaj człowjekaj wobzedźerjej schwajzarskeho mkyna pola Czopliz wuwjedłoj. Pomoznik na to spomni a zusnik toho dla na měsczе czekasche, bu pak na hazy dozahnjeny a do jastwa wotwjedźeny. Tam jeho pschepytachu a pschi nim hischcze sa 30,000 schězznakow tajkich papjerow namakachu. Psched zudom zo wón wusna, so Khorla Rösler reka a so je se zwojim wujom Franzom Röslerom toho mkynka wujebał, a so ma Franz Rösler hischcze sa 12,000 schězznakow tajkich kranjenych pjenjes pschi zebi. Tutoho njejzu pak hischcze dozahnuli.

Franzowska. Admiral Miot je poruczjnoscz dóstał, se zwojimi łódźemi kupu Madagaskar woblehnucz a někotre městnoscze tam s wojakami wobzadźicz dacz.

Jendźelska. S Afriki hischcze zane lěpsche powjescze pschischkle njejzu a general Gordon je hischcze w Suakimje woblehnjeny.

Rußowska. Pruski prynz Wylem je zo s Petersburga do Moskwy podał a tuto město a jeho wokoknoscz nimale tsi dny wobhladował. Tamnischi lud jeho wschudźom najpschecźelnischo strowjesche. — Ruski khěžor je pruskemu generallieutnantej hrabi Waldersee a wschelakim druhim pruskim wyschkam, kiž běchu s prynzom Wylemom do Petersburga zobu pschijěli, wyzoke rjady (ordeny) spozczik. — Lědy je ruski khěžor pschiswolił, so změdźa ludy, krajinu Mjerw wobydlazy, pod jeho poddanstwo stupicz, dha zu tak mjenowani Sarykojo, pschi afghanskich mjesach bydlazy, wobsankli, zo tez ruskemu khěžorej podczińnucz a zu toho dla deputaziju wotpózłali, kotraz ma ruskemu khěžorej w jich mjenje hołdowacz. Woni w jara płódnym kraju bydla. — Na to pak budźa zo Jendźelczenjo s nowa mjersacz, pschetoz psches to zo ruske knjejstwo sazo wulki kruch k jendźelskej Indiji pschibliži. Mjenujzy Jendźelczenjo zo boja, so móhło indiske wikowanje, kotrez woni nětko w zwojich rukach dzerza a psches zwoje łódze wjedu, potom zyle po kraju psches Rußowsku hicz, hdyz ta zwoje knjejstwo do indiskich mjesow rosscheri. Psches to bychu pak Jendźelczenjo jara schkodowali.

Južne Sskowjanstwo. Ssejm serbskeho kralestwa w tu khwilu w měsczе Nischu jedna. Po pschecźelniwym wotmolwjenju, na kralowu wotewrjazu rěcz datym, zu sapózłanzy sakoń, czischczenje knihi a nowinow nastupazy, kaz tez towarstwowy sakoń, wot ministerstwa pschedpołożeny, sa dobry spósnali.

Zswjatkowny khěrluſch.

Zyrkej ſteji žohnowana
Jako Boža ſahroda;
Lubosna je wohladana,
Dokelž ßwoje ßwjatki ma.
Kak ju pyſcha kraßne dary!
Dźěl ma na nich mkody, ſtary.
O kak ſ wyßokoſcże cże
Kraßnje Bóh Knjes žohnuje!

Ducho ßwjaty, zyrkwje pycha
Cžiſta, nowa, njebjeſka!
Ziwa pſches tebje nětk dycha,
Dokelž ſ tebje wodych ma.
Wodych jejny ty tež woſtań!
Leži ßłaba, dha ty poſtań!
Duj, o duj ßam ſe ßebje
Dych a ducha do njeje!

Sbóžnik wulki je ßo ſwjaſak
Zyrkwi ßwojej ſe ßłubom;
Połny hnady ji je kaſak
A ju wabik ſ wołanjom:
Hnady ſtudźeń, ta je we mni,
Komuž picź ßo chze, pój ke mni,
Se mnje pij a napij ßo!
Hnada nima žane dno!

Kotſiž wěrja do Jeſuſa,
Tym ßo dyrbi derje hicź;
Sakoženi na Khryſtuſa,
Dyrbja ſ njeho hnadu picź.
Pißmo ßwjate njepotaji,
Ale ſjawnje wo nich praji:
„Rěka wody žiweje
Wot nich na ßwět poběhnje."

Sslub je nětko dopjelnjeny
Jeſuſowej zyrkwiczžy;
Cžłowſki duch je wobnowjeny,
S Duchom Božim ſwjaſany.
Duž ßo wſchitzy ſawjeßelmy,
Bohu džak a khwalbu ſcźelmy,
So je zyrkej žohnowak
A ji Ducha ſ njebjeß dak!

Sbóžny, ſchtóž do Khryſta wěri,
Sakoženy na njeho!
Toho rěka hnady cźěri,
Wón ma Ducha bohatſtwo.
Njebjerjemy dha po kruchu,
Dha też ſpěwajmy we duchu
Khěrluſche nětk ßwjatkowne,
Džakowne a wjeßołe! D.

Stara Boža matra.

(Skónczenje.)

Molerjej napſchecźiwo ſłótnikarſki miſchtr bydleſche, ſ kotrym ž bě moleŕ někak ſnaty. K tomu ßo wón nětk ſe ßwojej Božej matru poda, ſo by ju jemu pokaſał. Wón bě ßebi ju do wulkeho rubiſchcża ſawalił a dźěſche ſ njej, kaž ſ wulkim bohatſtwom, ſo by ßłyſchał, ſchto je hódna. Słótnikaŕ ßebi ju ſe wſchěch bokow wobhlada a potom praji: „To ßebi lubicź dam, luby knjeże, wy macże tu žadne bohatſtwo. Tale Boža matra je wubjerne wumělſke dźěło a je ſe ßameho ſłota wudźěłana. Chzemoj ważicź, kak cźežka je", a nětk ju na wahu połoži a moleŕ widźeſche, ſo na 20 puntow waži.

„Wy ſcże ſe wſcheje nuſy won, knjeże", ſłótnikaŕ praji. „Wěſcże, to ſłoto ßame je 14,000 toleŕ hódne. Tak wjele wam na měſcże ſapkaczu, je=li chzecże mi ju pſchedacź. Hdyž pak wam ju něchtó wotkupi, kiž ßo na tajke wězy wuſteji a tajke dźěło lubuje, a ma hewak ſamóženje ſa to, tón wam radlubje 16,000 toleŕ ſa nju da."

Moleŕ ſ wjeßołymi ſtróželemi njewjedźeſche, ſchto ma do toho prajicź. Budźeſche wón bohaty muž byk abo hewak doſcź dokhodow měk, tu Božu matru, kotraž bě na tajke ſpodźiwne waſchnje do jeho rukow pſchiſchła, njeby na žane waſchnje pſchedał To jemu ſ wopŕědka prawje cźežko na wutrobje leżeſche, ſo dyrbjak ßo wot tuteho ſnamjenja ßwojeho Sbóžnika dźělicź, ale naſch moleŕ njemějeſche wjazy, hacž 9 toleŕ w ſaku a njewjedźiſche, hdźe móhł ſchto ſaßkužicź, duž ſłótnikarjej praji, ſo chze jemu tu Božu matru ſa 14,000 toleŕ woſtajicź.

Słótnikaŕ pak ſ hłowu ſatſchaßy a praji: „Ja derje wěm, ſo móhł ßebi pſchi tym ſchwarny pjenjes ſaßkužicź, ale ja njechcham ſa ßebje žaneho wužitka pſchi tym měcź. Wěſcże wy ſchto? woſtajcże mi tu Božu matru na khwilu. Ja mam ſnatych pola kralowych ſaſtojnikow. Ssnadź ßebi kral tu Božu matru kupi. Tón wěſcże rady něſchto wjazy ſa nju ſapkaczi. Je=li pak niz, ßym ja kóždy cžaß hotowy, wam 14,000 toleŕ ſa nju dacź."

To bě ßłowo, kotreż ßo naſchemu molerjej ſpodobaſche; duž tam tu Božu matru woſtaji a ßo domoj do ßwojeje ſtwiczki wróczi.

Sa někotre dny wěſty kralowy ſaſtojnik k molerjej pſchińdźe a jemu praji, ſo by do kralowſkeho hroda pſchiſchoł. Briſſon tam w poſtajenym cžaßu bě. Jako bě prajił, ſchtó je, bu k kralej Louis Filipej dowjedźeny, kiž molerja hnadnje a pſcheczelnje pſchija. Wón powjedaſche, ſo je ßo jemu ta rjana Boža matra jara ſpodobała a nětk dyrbjeſche jemu moleŕ powjedacź, kak bě ßo jemu w jeho žiwjenju ſchło a kak bě tole rjane dźěło dóſtał. Kral chzyſche tu wěz wobſchěrnje ßłyſchecź. Moleŕ pak jemu to wſcho wupowjeda, kaž ßym to hacž dotal tu wopißał. Jako bě moleŕ ſ powjedanjom hotowy, jemu kral ruku da a praji, ſo ßo ſwjeßeli, ſo je moleŕ tajkeje bohabojaſneje a kſcheſcźijanſkeje myßle. Potom kral pſchiſtaji: „Tuta Boža matra je kralowſke wobßedźeńſtwo a do Verſailleſkeho hroda ßłuſcha, ſ kotrehož ßu ju něhdy paduſchi kranuli. Dokelž pak ſcże na cžeſtne a ſpodźiwne waſchnje ju kupili, chzu wam ſa to, ſo ju ſaßo dóſtanu, 16,000 toleŕ daricź. Sſłyſchicże? Te pjenjeſy wam darju a te ßu nětko waſche cžeſtne a woprawdźite wobßedźeſtwo."

Briſſon chzyſche ßo nětk wot krala dźělicź a jemu božemje prajicź, ale kral ſaßo ſapocża: „Wěſcże wy ſchto, luby pſcheczelo? Pſchińdźcże jutſje ſaßo, ja chzu ßo tu ßynucź a wy mózecże mój wobras molowacź. Je=li tu wěz tak wuwjedźecże, ſo ßym ſ tym ſ pokojom, chzu waß potom druhim dale poruczicź."

To bě ſa naſcheho molerja ſkoro hiſchcże wjetſche ſboże, hacž te pjenjeſy, kotreż bě ſa tu Božu matru dóſtał, pſchetož nětk mózeſche ßo wot ßwojeho wumělſtwa žiwicź. Je=li ßo jemu radźi, krala prawje rjenje trjechicź, dha bě jeho ſboże pola kralowych wyßokich a hewak pola wołebnych knježich w Pariſu hotowe.

Moleŕ ſe ßwojimi pjenjeſami wſchón wjeßoły domoj běžeſche. Naſajtra w prawym cžaßu bě ſaßo w kralowym hrodże a krala molowaſche. Wobras bě ſa něſchto njedźelow hotowy a kral bě trjecheny. Wobras ßo wſchudźom ſpodobaſche a Briſſon wote wſchěch khwalbu dóſta. Nětk chzyſche jich wjele wot njeho ßo molowacź dacź, a Briſſon mějeſche doſcź dźěła a ſaßkužby. Ale też w ßwojim ſbožu wón bohabojaſny a ßwěrny kſcheſcźijan woſta hacž do ßwojeje ßmjercże.

Tole bě, ſchtož chzych cźi, luby pſcheczelo, wo tejle Božej matrje powjedacź. Njeje wěrno? To je duſchne powjedanczko. Haj, to też je, a wěrno je wſcho, wot ſpoczatka hacž do kónza, to mózu cźi prajicź.

Nětk pak hiſchcże ßłowczko na pucź.

To drje ßo lóhzy ſaßo njepoda, ſo tajka ſtara Boža matra ſaßo něhdże na pſcheßadźowanje pſchińdże. Temu też trjeba njeje. Schtož ßo mi na powjedanczku lubi, njeje 16,000 toleŕ, kotreż tón moleŕ dóſta, ale něſchto druhe. Budźiſche tón muž Boha a naſcheho Sbóžnika tak lubeho njemět, wón ßebi wěſcże njebudźiſche tu Božu matru kupił a ßwój toleŕ ſa nju ßadźił a dał. Naſch Bóh w njebjeßach pak ma wjele pucźow a ſchcźežkow, na kotrychž wón ßwojim dźěcźom ßwoje ßlubjenje dopjelnja, pſchetož cźi, kiž jeho lubuja a ßo k njemu ſ zykej wutrobu dźerža a ßwěta ßměchi lubjerad ſnjeßu, mózeja ſhonicź, ſo je bohabojoſcź ke wſchitkim wězam wužitna a ma ßlubjenje tutoho a pſchichodneho žiwjenja. — To je wěſcże wěrno!

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pjatk 23. meje tajny radźicźel ſ Einſiedel, direktaŕ jeneho wotdźělenja w miniſterſtwje ſnutskownych naležnoſcźow, do naſcheho měſta pſchijědźe, ſo by tudomnu rataŕſku wucźernju wobhladował. Wón běſche najprjódy wucźenju někotrych wucźerjow pſchitomny, potom wobhladowaſche wſchě ſchulſke pſchebytki, nowokupjenu leżomnoſcź, wucźbne ſrědki, kaž też te naporjady, kiž ßu k ſwužitkowanju ßada trěbne. Wón běſche ſe wſchitkim jara ſ pokojom. S nim běſchtaj też k. tajny radźicźel ſ Criegern a k. rycźeŕkubleŕ Pfannenſtiel ßobu pſchiſchkoj. — Tudomny draſchleŕſki miſchtr F. A. Günther 20. meje ßwój 60lětny měſchczańſki jubilej ßwjecźeſche a pſchi tutej ſkładnoſcźi ſe ſtrony měſta cžeſtne myto dóſta. — Pſched durjemi a domom tudomneho ſłótnika Boëtiusa ſtarſcheho, na bohatej haßy pódla tamniſchich wrotow bydlazeho, běchu 24. meje rano někotre krwawne blaki widźecź, a jako ludźo ßo ſa jich pſchicźinu praſchachu, dha ßlědujze ſhonichu: Knjes Boëtius, jako w nozy domoj pſchińdże, bórſy pytnu, hdyž durje wotankaſche, ſo ßu te w měſto dweju jenož jedyn krócź ſanknjene. To ßo jemu hižo dźiwno ſdaſche. Wón pak do khěže ſaſtupi, ale tam jeho hnydom někajki njebolak ſ revolwrom (piſtoliju) w ruzy nadpanu a jeho ſ nim někotre raſy ſa ßobu tak ſtraſchnje do hłowy dyri, ſo wón k ſemi padże. Bórſy hiſchcże ſchtyrjo druſy ſłóſtnizy ſ nutskomnoſcże domu pſchiběžachu a poraženeho na haßu won cźißnuchu. Knjes Boëtius mějeſche hiſchcże tejko mozy, ſo mózeſche wo pomoz wołacź, ſchtož běſche wina, ſo rubjeżnizy khětſje rucże roſcźěkachu. Słótnikarja, kiž ſtanucź njemóżeſche, poſdźiſcho ludźo namakachu a do jeho wobydlenja donjeßechu. Wón drje bě jara roſbity, tola je nadźija, ſo ßo ſaßo zyle wuſtrowi. — Tu ßamu nóz, a to, kaž ßo ſda, něſchto ſažo, je ßo najſkerje ta ßama banda pola kóžkarja a mězydźěłacźerja Kranchera na ſwonknej lawſkej haßy nutskamała. Paduſchi ßu, kaž je ßo poſdźiſcho pokaſało, ſank khěžnych duri drje wotankli, njeßu pak tola do khěže nuts móhli, dokelž běchu durje ſ nutſka ſe želeſnymi saßuwami saßuwnjene. Duž też tam njeßu niczo kradnucź móhli a ßu ßo lóhko doſcź potom k brodutruharjej Thomaßej — też na ſwonknej lawſkej haßy — podali. Tam khěžne durje wotewriwſchi ßu do truhaŕnje ſaſtupili, hdźež pak njeßu dale niczo wſali, khiba blidko ſ marmorowym wěkom, do kotrehož kaſchcźika truhaŕ ßwoje pjenjeſy khowa. Tuto blidko ßu woni hacž do ſadnjeje haſki pſchi ſwonknej lawſkej haßy wunjeßli, jemu wěko ſwotpaczili a ſ kaſchcźika něhdże

4 hriwny pjenjes, tam leżazych, kaž też něschto zigarrow wsali. Britwje a druhe wězy ßu pak tam wostajili. Knjes Thomas wo tym rubjeństwje hakle rano shoni, jako poliziſtojo to blidko w 4. hodźinje k njemu pschinjeßechu a jeho se spanja wubudźichu.

S Budyschina. S dowólnoſcźu ſakſkeho knjeżerſtwa ßu pſches direktorij ratarſkeho wokrjeßneho hornjołużiſkeho towarſtwa ßlědujźy cżeledźinoju a ßłużazy ſa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu cżeßne ſnamjo dóſtali a to A. poſłocżanu ßlěbornu medaillu: Jakub Paſcha (Boſcha) ſa 32 lět ßłużby pola najeńka Lütticha w Huſzy, Khorla Fiſcher (Rybak) ſa 21, Handrij Bergmann ſa 21, Hendrich Lowka ſa 22 lět pola najeńka Rychtarja w Noßacźizach, Jan Hußak ſa 20 lět pola najeńka Wilhelmi=ja w Kotezach, Handrij Haſchka ſa 37 lět pola ryczerkublerja dr. Pfeiffera w Burkersdorfje, Jurij Schiman ſa 29 lět pola kublerki Mrózoweje w Sserbſkich Paſlizach; B. poſłocżany ßlěborny kſchiž: Helena Jurkez ſa 21 lět pola ryczerkublerja Klahry w Panezach, Hana Kochcźiž ſa 30 lět pola kublerja Kozora w Spytezach, Hańża Bjarſchez ſa 34 lět pola kublerja Schmißa w Bojßwezach, Hana Karolina Eiſeltez ſa 32 lět pola kublerja Hotaßa w Dołhacźizach; C. ßlěbornu medaillu: Jan Běrka ſa 18 lět pola najeńka Wilhelmi=ja w Kotezach a D. cżeſtne wopißmo (diplom) Jakub Faltink ſa 13 lět pola ryczerkublerja dr. Herrmanna w Wutołcźizach a Hana Auguſta Hanſkez ſa 13 lět pola kublerja Großa w Herwigsdorfje njedaloko Lubija.

S Hodźija. Naſche pohrjebniſchcźo, kotrež je hižo ſe wſchelakimi pomnikami wudebjene, je ſ poſtajenjom pomnika, kiž je wo prawdźe wumělſzy w dźěłarni rěſbarja **Ludwiga Fiedlerja** prjedy Santo Paſſo w Budyſchinje ſhotowany, kraßnu pychu dóſtał. Naſpomnjeny pomnik dopokaſuje kmanoſcź a wuſtojnoſcź pomjenowaneje rěſbarnje.

K.....

S Radworja. Woheń, kiž běſche ßo w tudomnej Pjetaſchez žiwnoſcźi 23. meje ſamiſchkrił, ßo bórſy ſala, tak ſo dalſcheje ſchkody njeje naczinił.

S Bacźonja. W zyhelnczi, tudomnemu knjejſtwu ßłuſchazej, poczachu ßo w nozy k 24. meje kóſły wyſche pjezy někak palicź a ßo dźělba tych ßamych prjedy ſpali, hacž bu woheń podduſcheny.

Se Subnicźki. W tudomnej korczmje, na k. Roberta Künzela pſchenajatej, pocża ßo 24. meje rano w 4 hodźinach a to w jenej komorje pod tſěchu palicź. Woheń bu pak prjedy haſcheny, hacž móżeſche wjetſchu ſchkodu nahotowacź.

S Ketliz. Cźitarjam Serbskich Nowin je wěſcźe hižo ſnate, ſo ma knjes Jubiſch tudy kraßnu a wobſchěrnu ßadowu ſchtomownju, kotrejež dla je hižo wſchelake ſnamjenja pſchipóſnacźa dóſtał. Tež w wukraju a to w ſchtyrſko=awſtriſkim měſcźe Hradzu (Graz), hdźež bě wóndano wulka ſahrodniſka wuſtajeńza, na kotruž běſche k. Jubiſch wſchelake ßadowe ſchtomiki a wupkody pókłał, je ßebi wón dobru khwalbu ſaßłużił, a ſa ßwoje naſpomnjene ſchtomiki wulku ßlěbornu medaillu jako cżeſtne myto dóſtał.

S Wósporka. Po ſtaranju tudomneho rjemjeßkniſkeho towarſtwa ſmějemy tudy wot 1. hacž do 15. junija t. l. wuſtajeńzu rjemjeßkniſkich wudźěłkow a to w hoſcźeńzu knjeſa E. Rencźa. Na wuſtajeńzy budźe też ſkónczńje wuloßowanje wſchelakich, w njej nakupjenych wězow a to ſa tajkich, kiž ßu ßebi k tomu prjedy lóß kupili.

S Delnjeje Wólſchiny. Wjeczor 24. meje w jědnatej hodźinje pola tudomneho ſahrodnika Krawza (Schneidera) woheń wudyri, kotryž jeho dómſke a brózeń do prócha a popjeła pſchewobrocźi.

S Wojerez. Wołmjaze wiki, kiž ßo ſańdźenu ßobotu tudy mějachu, běchu derje wopytane; punt wołmy płaczeſche 1 mk. 40 np. hacž do 1 mk. 60 np.; tola ſkorżachu kupowarjo, ſo bě wołma hiſchcźe jara maſana. — Wóſkowe wiki njeběchu jara woßebne a płaczeſche punt wóſka hacž do 1 mk. 25 np.

Dopiß.

M. S Biſkopiz, 28. meje. Wokolne pczołarſke towarſtwa, kotrychž je 9, dżerżachu, wot 60 woßobow ſaſtupjene, na Boże ſtpicźe ſhromadźiſnu w Bretnigu a to pod pſchedßydſtwom wokrjeßneho prjódkſtejerja Mucźinka ſe Semiz=Tumiz. Wobhladachu ßo najprjódży 4 pczołarnje, też tajke, hdźež běchu paduſchi ßwój njeſkutk wuwjedli (w cżaßu 6 měßazow ßu w 3 wßach 7 kołczow kranuli). Pſchi poßedżenju mějeſche też naſch ßławny ßerbſki pczołar k. Róbel (Wróbl) ſ Njebjelczicź, pſchedßyda Marijnoſtudnjanſkeho towarſtwa, dlějſchi pſchednoſchk wo tym, kak a hdy ma ßo w prawym cżaßu pczołkam to podawacź, ſchtož k zyrobje trjebaja, je=li njejßu doſcź nahromadźiłe. Też tutón pſchednoſchk, kaž ßmy to hewak hižo pſchi wokrjeßnych ſhromadźiſnach ſhonili, ßo wubjernje ſpodobaſche a bě wopokaſmo wulkeje wědomnoſcźe a dołholětneho naſhonjenja. Wot präſidenta hkowneho towarſtwa pſchińdże telegramm, ſo je to ßame tumiczańſkemu towarſtwu ſa wjazy hacž 25 lětne ſkutkowanje ßlěbornu medaillu pſchiſwoliło. Pſchedßyda tutoho towarſtwa bu też ſ nowa ſa pſchedßydu ſa ſhromadźiſnje w Kinsbórku (1885) a w Wołbramezach (1886) wuſwoleny. — Hacž runje je naſcha ſchula němſka, mamy tu nětko tola 5 Sserbow ſa wucżerjow, mjenujźy kk. kantora Fritzſchu (Fryczu), wyſchſcheho wucżerja Reichela, a wucżerjow Dudaka, Ryczerja a Mitaſcha. — Njedźelu Rogate běſche w Palowje zyrkwinſka viſitazija, kotruž k. zyrkwinſki radźiczeł dr. Schmidt ſ Budyſchina wotdźerża a pſchi kotrejž wón na němſkim kemſchenju rjanu rěcź dżerżeſche. Pſchi ßerbſkej Bożej ßłużbje mějeſche tajku rěcź k. duchowny Ssykora ſe Ssmilneje, kotraž ßo Sserbam jara derje ſpodobaſche. — Palowſki ryczerkublerſki najeńk je w draždżańſkej koniwuſtajeńzy konja dobył. — Wokolne ſkalniſchcźa ßo pſchezo bóle wobdźěkuja. — W Semizach bydli w tu khwilu jedyn knjes ſ Barlina, kiž kamjenje do wſchitkich kónzow ſcźele. Wón a jedyn druhi knjes ma tam prokuriſta a ſchtyrjoch knjeſow, kotſiž pißanje pſchi tutej induſtriji wobſtaraja. — Ssmilna je pſches tutu induſtriju też wjele dobyła a ma nětk 12 żeleſnicźnych cżahow, kotrež tam ſaſtawaja, a dóſtawa ſa dźeń dwójzy liſty. Tola bychu tam radźi widźeli, hdy bychu ßami póſtſku agenturu dóſtali a niz wot ſemiczańſkeje wotwißowali.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Skakař Michał Lowka w Kóſłach běſche tamniſchemu khěżerjej Gruhlej piłku, 1 hriwnu hódnu, kranuł, ſa cżož tſi dny jaſtwa dóſta. — W Ledźborez korczmje w Hajnizach běſchtaj ſkakař M. Alwin Pampel ſ Mniſchonza a dźěłacźeř Jan Dejka ſ Hajniz w měßazu februaru t. l. ſe ßamopaſchnoſcźe jeneho druheho hoſcźa na ſcźěnu a ſchpundowanje cźißkoj a ßo potom wobaj bicź poczałoj. Korczmař běſche jimaj ſ korczmy kaſak, ale wonaj na to njepoßłuchaſchtaj. Prěniſchemu 20 a poßleńſchemu 15 hriwnow ſchtrafy pſchißudźichu. — Dźěłacźerja Handrija Scholtu ſ Budyſchinka toho dla k ſchtyrim lětam khoſtarnje (zuchthauſa) ſaßudźichu, dokelž běſche ſakoń, żonjazu a mużazu pózcźiwoſcź naſtupajzy, pſchestupił. — Dźěłacźeř Jan Kraſka ſe Subrnizy ßo k lětu khoſtarnje wotßudźi, dokelž běſche, w Wulkej Dubrawje w tamniſchim Huſtez hoſcźeńzu pſchenozujo, ſ njeſanknjeneho kaſchcźika něhdże 30 np. wſak. Jeho ſchtrafa ſa to bě toho dla tak wyßoka pſchimerjena, dokelž ßu jeho hižo 13 krócź khoſtacź dyrbjeli. — Wotroczk J. A. Krjeńz w Hodźiju, hakle 16 lět ſtary, běſche 16. měrza t. l. młynſkemu A. Zimmermannej dybſacźny cżaßnik kranuł a hewak ßłużobnej dźowzy Karolinje Pjetſchkez 90 np., wotroczkej E. Kruſchwizy 55 np., woběmaj w Hodźiju, a hetmanej Mótzy w Ssemichowje 1 mk. 60 np. pod ſekżanym wudawanjom wurěczał. Sa to wſcho dóſta wón 5 dnjów jaſtwa. — Dwě holzy běſchtej w februaru t. l. pola kublerja E. Ricźela w Saborju bleſchu mlóka, něſchto kißałeho kału, něhdże měrzu běrnow a něſchto hußazeho ſchmalza a półdra punta kołbaßoweho ſchmalza wſakoj. Sa to ßo jenej ſ njeju 6 dnjów, druhej pak 4 dny jaſtwa pſchißudźi.

Khoſtanſka komora. Krumař J. A. Pjetrik ſ Poſdez běſche ßebi w haju tamniſcheho kublerja Wowczerja w februaru t. l. zigarru ſapalił a potom ſchwabliczku do ßucheje trawy cźißnuł. Ta bě ßo ſ njej palicź poczała, tak ſo běchu ßo też někotre ſchtomy ſażehlili a ſkaſyli. Dokelž běchu ßo Wowczerjowi cżeladniźy na woheń bórſy dohladali, dha pſchiběżachu a jón bórſy poddußychu. Ale naſpomnjeny krumař wot ßuda ſa ßwoju njekedźbliwoſcź dźeń jaſtwa pſchißudźeny dóſta.

Lawniſki ßud w Niſkej. Saßudźichu ßo: dźěłacźeř G. L. Hänel ſ Wudrjeńzy dla kranjenja rożki k tydźenju jaſtwa; — wotroczk Mathej Jurk a jeho nan ſahrodnik Jurk ſ Klětnoho dla kranjenja drjewa, prěniſchi k 3 dnjam, poßleńſchi pak k tydźenju jaſtwa; — dźěłacźeř Mathej Petrik ſ Mikowa ſakaſaneje hontwy dla k tydźenju jaſtwa; — dźěłacźeř F. A. Wehlta ſ Delnjeho Hbjelſka pſchestupjenja dla k 1 mk. pjenjes abo k 1 dnju jaſtwa; — hoſcźeńzař G. H. Nowka w Wukrancźizach k 15 mk. pjenjes abo k 5 dnjam jaſtwa, dokelž njebě hoſcźeńz wjeczor tak ſahe ſamknuł, kaž bě to polizija pſchikaſała.

Khoſtanſka komora w Shorjelzu. Kowař Auguſt Lieska ſ Lubuſcha běſche wobſkorżeny, ſo je w tajkim naſtupanju lóhkomyßlnje pſchißahał, jako by ſe żaneje ſtrony żanych pjenjes dóſtacź njemeł, a tola běſche kowař Pink 9 mk. na njeho płaczicź měł. Dale bě wón kupzej Salzenbrodtej 6 mk. wurěczał a pluh, Geblerowej w Lubuſchu ßłuſchazy, kradnuł. Jeho prěcźe jemu niczo njepom=

hasche, dokelž běchu ludźo widźeli, kak je tón pluh na ramjenju nješł, a to wobšwědčichu. Wón dósta sa to wscho 8 měšazow jastwa. — Knjes Fischer, restawratěr na kasowskim dwórnischczu, běsche dla wobhladowanja mjaša, hacž je bjes trichinow, k khěžnikej Khrystijanej Hajnkej w Nydej pschischoł a pola toho piwnu piczel, šebi šłuschazu, wuhlada. Sso Hajnka wopraschawschi, kak je ta piczel k njemu pschischła, tón wotmolwi, so šu ju dźěczi šobu pschinješe. Duž pola Hajnka wupytowachu a tam hischcze nękajku zyhelowu platu a nowu desku namakachu, kotrejž běschtej kranjenej, kaž šo dopokasa. Hajnk dósta 7 měšazow jastwa.

Wo šerbskim maczicznym domje.

(Pokračowanje s cž. 21 Serb. Nowin.)

IV.

Tsecži sapiš darow, kotrež je knjeni Smolerjowa k nowotwarbje šerbskeho maczicznego domu w tychle dnjach nasběraka. Do tuteje sběrki

a) sapisachu: Mjeno, staw, statok	Letne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenokroczny dar	Summa	b) sapłaczichu:
	M	M	M	M	M	M	M	M
Knjeni Marja Rämschowa, mandźelska k. knihiwjasarja Rämscha w Budyschinje . .	—	—	—	—	—	2.—	2.—	2.—
Knjes wyschschi žandarm Buk w Budyschinje	—	—	—	—	—	3.—	3.—	3.—
Knjes pschekupz Hermann Klemm w Budyschinje . .	—	—	—	—	—	2.—	2.—	2.—
Knjes redaktor Smoler w Budyschinje se šwojich, na letuschej maczicznej khownej shromadźisnje sapisanych 50 mk. na letusche leto 10 mk.	10	—	—	—	—	—	10.—	10.—
Dale šo w wudawarni Serb. Nowin do 3. sběrki knjenje Smolerjoweje woteda: Dar na khcžisnach, w Radworju 25. meje šwjeczenych, nahromadźeny	—	—	—	—	—	10.15	10.15	10.15
Toho runja w Radworju jako **pinka** pschi skatowanju nahromadźena	—	—	—	—	—	3.60	3.60	3.60
Sserbski wuczobnik w Budyschinje	—	—	—	—	—	—.05	—.05	—.05*
							30.80	30.80
K tomu 1. a 2. sapiš							256.—	96.—
Do hromady:							286.80	126.80

* Tutym 5 pjenježkam běchu šlědujże šłowa pschipisane:
Sserb, kiž wjele ma, njech bórsy wjazy da,
Sserb, kiž wjele nima, tón po pjenježkach pschiwda.

Horejsche sapłaczene 30 mk. 80 np. šym wot knjenje E. Smolerjoweje wupłaczene dóstał, na czož s tutym kwituju.

W Budyschinje, 30. meje 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Maćicy S.

Pschispomnjenje. W Radworju šu, kaž widźimy, ludźo jara praktiskeho ducha; pschetož **pinku** se skatowanja k nowotwarbje šerbskeho maczicznego domu daricz, je wo prawdźe wubjerna myšliczka! A dokelž tola tež w druhich stronach khartuja, dha šmémy šo khróble nadźijecz, so tež druhdźe wunoschk pinkow na nowotwarbu maczicznego domu darja. My toho dla naschim šerbskim atd. hraczkam najnaležnischo poruczamy, so bychu husto a czasto po dobrym pschikładze czesczenych Radworczan sczinili a **pinku,** hdyž tež pschezo tak wulka njeje, kaž pomjenowana radworska, tola šwěru na snate město do Budyschina póšłali.

Pola podpisaneho šu k nowotwarbje maczicznego domu wotedali:

Knjes knježi hetman Schelzig (Schewczik) w Czerwjenych Nošlizach	5 mk. 5 np.
Knjes kaplan Libsch w Ralbizach	1 = — =
Knjes wucžer Kerk w Bukezach jako sběrku pschi składnosczi letnjeho wuleta bukczanskeho šerbskeho towarstwa	16 = — =
Knjes präses Lusczanski w Prasy jako letuschu dźělbu 5letneje summy, wot njeho sapisaneje	10 = — =
	32 mk. 5 np.

To kwituje **M. Mjerwa,** pokładnik M. S.

NB. Derje šnadź by było, so by šo pschi sběrkach dawaczer mjenował, hdy by to tež s jenym pismikom było, hdyž njecha s zylym mjenom mjenowany byc.

Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku

do pokładnizy Towarstwa Pomozy sa studowažych Sserbow dale sapłaczichu a to w lecze 1884 knježa: notar Čerwinka 2 fl., inžener Hašik 1 fl., wucžer Stojanek 1 fl., dr. med. Česla 2 fl., wschitzy w Newekłowje w Czechach, knježa: Seidl, Kotrba, Luk, Bayer, Pražský po 50 krajzarjach, a knjesaj Gut a Vilimek po 57 krajzarjach — wschě w Newekłowje — do hromady 18 hr. 45 np.; knježa: kantor Hatnik w Bukezach 2 hr., wumjeńkař Hataš w Njeswaczidle 1 hr., wucžer Hizka w Ralbizach 5 hr., kantor Schołta w Radworju 1 hr., wucžer Kerk w Bukezach 1 hr., wucžer Suschko w Budyschinku 1 hr., farař Wjelan s knjenju mandźelskej w Sslepom 6 hr., gmejnski prjódkstejeř Wobeda w Hodźiju 1 hr., farař Nowak w Schpitalu 1 hr., dźělba wunoschkow hodźijskeho zyrkwinskeho konzerta psches k. fararja Imischa 100 hr. 15 np.

W Budyschinje, 24. meje 1884.

E. Měrsch, pokładnik Towarstwa Pomozy.

Khrystušowe k njebju stpicze.

Khěrlusch, czitany w mišionskej hodźinje w Hnaschezach 22. meje 1884.

(Saposdźene.)

Hdyž běsche twój skutk dokonjany,
Mój Sbóžniko, tu na semi,
Ty s twojoh' rowa horjestany
A do njebja k tom' Wótzej stpi,
Hdźež šy nětk šašo pschekrašnjeny,
Kaž běsche tam wot wěczności,
A wyšche wscheho posběhnjeny:
Wscho czesczi tebje ponižnje.
Nětk šedźisch tam na twojim thróni,
Ta semja nětk twój podnožk je,
Sły lud, kiž na tebje šo bróni,
Tam tebi schkodźicz njemóže;
Haj, Sbóžniko, ty s njebješ dele
Na stósczi tych ludźi shladujesch,
Kiž hórschi šu, hacž czerczi s hele,
Ty pak šo jim tam wušmějesch.
Sły lud, hdyž bě ty kschižowany,
Ssej myšlesche, so dobył je,
A hlaj, ty šašo s rowa stany,
Schtož wobaracz czi njem'zesche.
Hdyž bě twój skutk tak dopjelnjeny,
To wumóženje człowjestwa,
Ty dźésche šašo pschekrašnjeny
K tom' Wótzej horje do njebja.
Kak tebje w njebju powitachu
Czi stari šwjeczi wótzojo,
Czi dźakny khěrlusch saspěwachu,
Ty pschekrašnjeny Sbóžniko!
Haj, s nimi šobu hłošowachu
Te wulke šyły jandźelske
A millijony posběhachu
Tam twoju czesez tak wješele.
A tak šy ty po Wótza radźe,
Ty jehnjo Boże, Sbóžniko,
Nětk šašo pschinješł k Božej hnadźe
To zyłe hrěschne człowjestwo;
Nětk kóždy khudy hrěschnik móže,
Hdyž czini wěrnu pokutu,
Tu nam'kacz šwoje wěczne šboże
Psches twoju krwawnu sašłužbu.
Ty pschińdźesch junu sašo k šudu,
Hdyž pošleni dźeń sašwita,
A tehdy ja tež widźicz budu
Cże, šwojoh' luboh' Sbóžnika.
Ach, daj mi twoje šamjo widźicz,
Kaž ty šo na kschiž pschibicz da,
Ty, wěczna luboscz, njem'zesch hidźicz
Toh' pokutneho hrěschnika.

Hdyž ty pak s rowa wuschoł běsche,
Dha twojej lubej maczeri,
Kiž wopytacz twój rów tam chzyšche,
Tak luboscziwje pschirucži:
So bychu tola pokhwatali,
Hicz tam do Galilejskeje
A tam tym bratram powjedali,
So jich knjes Jesuš stanył je.
Kaž junu ty po twojoh' rowa
Tej maczeri tam kašasche,
Tak kašasch ty nam dźenša s nowa
Hicz tam do Galilejskeje,
Tam Pětrej wschak a bratram prajicz,
So Khrystuš s rowa stanył je,
A jim jich wulku srudźbu stajicz,
Hdyž jim to bě h'schcze njesnate.
Nětk prascha šo: By trěbne było,
So budźe to tam prajene,
Hdyž nětk šo hižom pominuło
Psches wóšomnacze stów lět je?
Ssu nětk h'schcze bratsja žiwi s nami,
Kiž wo tym niczo njewjedźa?
Ach haj, dźenš' h'schcze bjes póhanami
Sso tajzy bratsja nam'kaja.
Ach haj, ach haj, dźenš' namakaju
Sso millijony bratrow h'schcze,
Kiž morwych pschibohow tu maju,
Kaž nědhy bě tež w Sserbowstwje.
A tuczi bratsja wschitzy rjenje
Sso s prósstwu na naš wobrocza,
So by tež byli wobhnadźeni,
Kaž my, psches luboh' Sbóžnika.
A duž šmy dźenša wschitzy rjenje
My bratsja, šotry w hromadźe
We tutym domje shromadźeni,
Kaž kóžde leto sandźene,
So bychmy sa nich hromadźili
Te dary teje luboscze
A je do schkliczkow położili
Po tym, kaž kóždom' mózno je.
A schtóž pak tuto njesamóže,
Hdyž wón šnadź jara khudy je,
To jene to pak tola móže,
Sso sa nich modlicz nutrnje.
S tym podpjera wón šobu s nami
To mišionske towarstwo,
So roscze tam bjes póhanami
Tak rjenje Boże kralestwo.

Ty pak, o luby hnadny Božo,
Ty pschekrašnjeny Sbóžniko,
Kiž chzesch ty wschitkich ludźi šbožo,
Ty wumrje tež sa póhanstwo;
Ach žohnuj nasche skutkowanje,
Kiž tola jara šlabe je,
Daj k njemu šwoje žohnowanje,
So wjele ptodow pschinješe.

Na žadanje **Pětr Mtónk.**

Přilopk.

* W lěšu pola Ebersbacha dźěczi wóndano patronu namakachu. So bychu ju wotewrike, wumyšlichu šebi šlědujze waschnje. Jedyn hólz wša patronu do ruki a dźerżesche ju na kamjeń, pódla leżazy; druhi hólz pak sastaji na patronu hósdź, na kotryž s hamorom dyri. Patrona se satraschnym wrjeskom rosbuchnu, dźěczi saschkrěczachu, a hólz, kiž bě tu patronu dźerżał, žałošnje skiwlesche. Mjenujzy pa-

trona běšche jemu pschi rosbuchnjenju wulki kruch praweje ruki wottorhnuła.

* Lětuscha cźichopjatkowa kollekta sa snutskowne mißionſtwo je w Sakſkej wokoł 14,000 mk. wunjeßła. Sserbja ßu, kaž ßo ßkuſcha, też ßwěru k njej dawali, ale dóſtanje dha žana ßerbſka ſnutskownißionſka naležnoſcź ſ tutych pjenjes też něſtajku dźělbu? abo nimaja Sserbja tajkeje dźělby trjeba? To by rad wjedźił *anonymus*.

* W Lipſku tójſchto Jendźelcźanow a Amerikanſkich bydli, kiž ßu tak mjenowaneho anglikanſkeho wěruwuſnacźa. A ſo bychu tam pſchichodnje Bożu ßkužbu po anglikanſkim wobrjadźe měcź móhli, ßu pjenjeſy k nowotwarbje anglikanſkeje zyrkwje w Lipſku nawdali, a je ßo tam 22. meje ſakkadny kamjeń tuteje zyrkwje na ßwjedźeńſke waſchnje położił.

* (Dźěcźo ma ßwojeho jandźela.) Jako wóndano pſched wjecźorom něktoſi Barlinjenjo, kiž běchu w Wilmersdorfje byli, pſches ſchönebergſke kuki dźěchu, ſdaſche ßo, jako by něhdźe něchtó ſkiwlił. Woni ßo koło wokoło roshladowachu, ale niczo a nikoho wuhladacź njemóžachu, tola tejko ſpósnachu, ſo ſkiwlenje ſ teje ſtrony ßem klincźi, hdźež na brjohu pſchěrowa wſchelake ſchtomy ſteja. Duž tam dźěchu, ale też tam niczo njewidźachu, tola ſkiwlenje bě něſchto ßylniſcho ßłyſchecź. Duž počzachu te ſchtomy pſchepytowacź, a jako tam ſtaru wjerbu, ßo hiſchcźe pěknje ſelenjazu, wobhladowachu, jedyn wot nich ſawoła: „Jowle w tej wjerbje dźěcźo tcźi!“ A hnydom dwaj knjeſaj na nju horje ſaléſeſchtaj a hnydom też ſ wjerby, kiž bě wupróchnawiła, hólza wucźahnuſchtaj. Wſchitzy hura wokachu, jako jeho wuhladachu. Tón hólz, kiž móžeſche ſe ßłaboſcźe lědy na ßwojimaj nohomaj ſtejecź, powjedaſche: „Ja ßym wokoło pſchipołdnja ſa brukami na tu wjerbu ſaléſł a ßo, ßebi niczo ſkeho njemyßlo, do teje wjerby dele puſchcził. Tam bě pak tak wuſko, ſo ßo wjazy hibacź njemóžach, a mrowje, kiž tam ſ cźrjódami běhachu, ßu mje žałoßnje cźwilowałe.“ Tón hólcźeż pak, kiž bě 6 lět ſtary, běſche něhdźe wóßom hodźin w tej wjerbje tcźał a by, hdy budźichu jeho ſkiwlenje njewußłyſcheli a jeho potom njenamakali, w ßwojim wjerbowym jaſtwje žałoßny kónz wſak. Cźi, kiž běchu jeho ſe ßmjercźe wumóhli, jeho najprjódy ſ jědźu a picźom wokſchewichu, a potom do Barlina ßobu wſachu a tam jeho ſtarſchimaj pſchepodachu.

* W Krajnſkej ßu wóndano ſtraſchne krupobicźe mjes Lublanjom a Laſom měli. Krupy, kiž běchu kaž hołbjaze jeja wulke, hiſchcźe na tſecźi dźeń roſtałe njeběchu.

* W lěßu, knjejſtwu w Dźěžach ßłuſchazym, ßo 23. meje pſchipołdnju palicź počza a je tam woheń něhdźe 30 jutrow (morgenow) tſilětnych kłójcźkow wutupił.

* W Wudrjeńzy ma ßo po ßwjatkach tamniſcha nowa ſchula, wot twarſkeho miſchtra Pötſchki ſ Rósborka natwarjena, ßwjedźeńſzy poßwjecźicź a wotewricź.

* W Nadróżnej Hrabowzy (Straßgräbchen) w nozy 20. meje w Hobrakez dómſkich woheń wuńdźe a je ſ pódlanſkej kólnju do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Domjaza nadoba běſche ſawěſcźena, tola je ßo pjecźa něhdźe 180 hriwnow wuſbytkowanych pjenjes ßobu ſpaliło.

* W Neuhofu pola Trjebjeńzy w Schleſynſkej dawaſche tamniſchi inſpektaŕ liſchki ſ jich podſemſkeho borka wurywacź. Te běchu pak ßwoje borka do pěſkoweje jamy ſatwariłe. Duž ßo ſta, jako dźěłacźerjo ryjachu a pſchi tym jenu pěſkowu ſcźěnu podrychu, ſo ßo ta ſaßypnu a pſchihladujzeho inſpektarja, kaž też něktorych ryjerjow do pěſka pohrjeba. Druſy dźěłacźerjo drje ßebi hnydom wſchu prózu dawachu, ſo bychu ſaßypnjenych wumóhli, woni też wſchitkich wurychu, ale inſpektaŕ bě ßo hižo prjedy ſadużył.

* W hornjoſchleſyſkej pólſkej wßy Dombje (Dubje) 19. meje woheń wuńdźe a dołho njetrajeſche, dha nimale zyła wjeß w płómjenjach ſtejeſche, dokelž běchu tam nimale wſchitke domy ſe ßłomu kryte. Něhdźe 60 domow je ßo wotpaliło a powjeda ßo, ſo drje je ßo też něſchto dźěcźi ſpaliło, dokelž jich ſtarſchi doma njeběchu.

* W Neuhofje pola Wittſtocka wóndano w nozy błyſk do jeneho kubła dyri. Ssyn a dźowka hoſpodarja běžeſchtaj do hródźe, ſo byſchtaj ſkót won wuwjedłoj, ale tſěcha ßo mjes tym ſaßypnu a wobaj w palazych roſpadankach ßwoju ßmjercź namakaſchtaj. Hoſpodaŕ, kiž horka w najſtwě ſpaſche, bě drje ſtanuł, ale jako po ſkhodźe dele dźěſche, ßo tak wopali, ſo dyrbjeſche ſa něktore dny na ßwoje rany wumrjecź.

* Kóždy ſnaje ſchtwórtu kaſnju, kiž rěka: Ty dyrbiſch twojeho nana a twoju macź cźeſcźicź, ſo ßo cźi derje póńdźe a ty dołho żiwy (żiwa) budźeſch na ſemi! — ale něktoryžkuliž ßo hakle potom na nju dopomni, hdyž je poſdźe. Tak ſta ßo w Grabitzu pola Weißenfelſa (njedaloko Naumburga), ſo ßo ßyn ſ nanom ſwadźi a ßo ſkónczńje ſ nim do pukow da. Pſchi tym pak wón nana ſaraſy. Nětko drje ßo na ſchtwórtu kaſń dopomni, ale nětko nana ſe žanej cźeſcźu a poßłuſchnoſcźu, kotruž běſche jemu prjedy ſapowjedźił, ſaßo woźiwicź njemóžeſche. Pokorjecź pak ßo ani pſched ludźimi ani pſched Bohom nochzyſche, duž woteńdźe a k prěnjemu mordaŕſtwu hiſchcźe druhe pſchiwda — wón dźěſche do bliſkich kłójnow a ßo wobwěßnu.

* W Harzungenach pola Nordhauſena wóndano ſtary dom wotnoſchowachu. Pſchi roskopowanju murje wulku móſcheń namakachu, kotraž bě ſe ſtarymi louisdorami a tolerjemi napjelnjena. Płacźiſna tutych pjenjes wobliczi ßo něhdźe na 9000 mk.

* W žorcźe ßo wobwěßnuł. S Cźelakowiz w Cźechach pißaju: 9. meje rano něktore dźěcźi w jenej bróżni hrajkachu a pſchi tym chzyſche jědnacźeletny hólcźeż druhim dźěcźom pokaſacź „kak ßu Hugo Schenka wobwěſcheli“. Wón, ſchtryk ſa hrjadu ſwjaſawſchi, ßo na pjeńk ſtupi a ßebi wkoko wokoło ſchije położi. Na wulke njeſboże ßo pjeńk powali a wbohi hólcźeż w woku bjes pomozy tcźazy woſta. Jako jeho ſtarſchej, wot dźěcźi ſawołanaj, na měſto njeſboża pſchińdźeſchtaj, bě wobžarowany hólcźeż hižo morwy.

* Na moſkowſko-petersburgſkej żeleſnizy ſta ßo w nozy 24. meje to njeſboże, ſo lokomotiva ſ tſjomi woſami bliſko Bołogoja ſ kolije wuſkocźi a ßo ſ hacźenjow dele wali. Pſchi tym ßo jedyn pucźowaŕ ſaraſy, dwaj ßo cźeżko a pjecźo ßo lóhko ranichu.

* Shubjeny jěſor. Red Fiſh Lake, hórſki jěſor w Idaho w połnóznej Amerizy, kotryž bě něktore mile dołhi a jara hłuboki, je ßo na dobo do hłubokoſcźe ſhubił. Jěſor bě něhdźe 600 łóhcźi wyſche morja a wot huſteho lěßa wobdaty. Skały ßu ſ wjetſcha granit a kalkowy kamjeń. Pſches wulku dźěru, ßrjedź jěſora naſtatu, je wſcha woda wotběhnuła. W jěſorje běchu millijony cźeŕwjenych rybow, kotrež ßu ßo wſchě ſ wodu ſhubiłe.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jaromĕr Ernſt Schcźěpan, dźěłacźeŕ pod hrodom, ſ Marju Runarjez tam. — Ferdinand Moritz Graff, kowarſki miſchtr w Hnaſchezach, ſ Marju Selmu Heinrichez ſ Libochowa.

Pětrowſka zyrkej: Auguſt Kſchiżan, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Hanu Schierzez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Khorla Auguſt, Jana Schołty, dźěłacźerja na żeleſnizy w Tſělanach, ß. — Bertha Lejna, Jana Bohuwěra Albinuża, wulkeho ſahrodnika w Jeńkezach, dź. — Thereſa Emma, njemandź. dź. w Nadźanezach. — Max Jaromĕr Theodor, Khryſtiana Jaromĕra Hermſa, liſtynoſcherja w Małym Wjelkowje, ß. — Hana Bertha, Pětra Bohuwěra Hänſela, pohonca na Židowje, dź. — Hana Martha, Khorle Auguſta Zuſchki, murjerja w Nowych Małżezach, dź. — Marja Ida, Oskara Klemenſa Klauſa, fabrikſkeho dźěłacźerja n Židowje, dź. — Jan Auguſt, Jana Auguſta Schołty, hoſpodaŕſkeho pomoznika w Delnjej Kinje, ß.

Pětrowſka zyrkej: Minna Alma, Jana Auguſta Tranje, dźěłacźerja a wobydlerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 20. meje: Morwonarodźeny njemandź. ß. w wokrjeżnej dźěłacźerni na Židowje. — 23. Hańża Panachez, njebo Jurja Kaſchpra, bywſcheho hoſcźeńzarja-wobżedźerja w Małym Wjelkowje, wudowa tam, 79 l. 5 m. 18 d.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjecźor 9 hodźin.

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

24. meje 1884.

Żitowy dowos: 2866 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na burſy wot		Na burſy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	9	67	10	71	9	67	10	71
Rożka		7	75	7	91	7	75	7	97
Jeczmjeń		7	46	7	97	7	46	7	97
Wowß		7	50	8	—	7	50	7	60
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka		17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny		1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma	600 =	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata	1218 ſchtuk, ſchtuka	8	50	20	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	75	6	—

Wjedro w **Londonje** 30. meje: Rjane.

Dražďźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 41—43, 4. družiny 35—36 mk. po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 47—52 np., 2. družiny 42—44 np. po puncze rěsneje wahi.

Pšchiſpomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo ſrosumicź waha ſchtyrjoch bërtlow bjes koże, hlowy, nohow, krwe, cźrjewow ſ pluzami, jatrow, wutroby, ßkoſhny atd. Płacźišna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płacźišnje pſchiliczicź.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 20. meje 1884.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďźan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biſkopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Dražďźan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Dražďźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Jězdźenje Hamburgskich parolódźow. „Frisia“, 7. meje z Hamburga, 19. meje do Newyorka přijěła. „Hammonia“, 4. meje z Hamburga a 6. meje z Havra, 17. meje do Newyorka přijěła. „Rhaetia“, „Wieland“, wobej z Newyorka, 16. resp. 20. meje do Hamburga přijěłej. „Teutonia“ 20. meje z Mexika do Hamburga přijěła. „Montevideo“ z Brazilije, 18. meje z Lissabona do Hamburga dale jěł. „Argentina“ 17. meje z Bahije wotjěła. „Santos“ 15. meje do Bahije přijěł.

W Hamburgu, 20. meje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Khěža,

leżaza pſchi drósy, ſ wulkej ßadowej ſahrodu, a ſa rjemjeßlnika ßo hodźaza, je na pſchedań w Mniſchonzu cźišło 8.

Khěžniſka žiwnoſcź cźišło 6 w Hrubjelcźizach ſ 5 kórzami pola a ſe ßadowej ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Cźišło 9 w Brěſynzy pola Delnjeje Hórki je półletny **kundroß** na pſchedań.

Burſke kubło, 55½ kórza leżomnoſcźow, maßiwne twarjenja, żiwy a morwy inventar, 7000 toleř, mam poručnoſcź pſchi napłaćenju połojzy wobſtejnoſcźow dla hnydom pſchedacź.

O. John w Rakezach.

Woſſjewjenje.

Khěža kat. no. 102, njebocźiczkej **Amaliji** ſwud. **Mucźerjowej** na Židowje ßłuſchaza, kaž 1 akr 24 □prutow pola budźetej ßo **wutoru 10. junija t. l.** dopołdnja wot 10 do 12 hodźin w domje podpißaneho na pſchedawanje pſchedawacź. — Wſcho dalſche je pola toho ßameho ſhonicź.

Na Židowje.

Valten, tamniſchi rychtař.

W Trjebjeńzach je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźišło 27 ſ 13½ kórza pola a łuki, ſe ſahrodu a ſ maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjeńka hnydom na pſchedań.

Ja ßym wotmyßleny, ßwoju tudomnu **žiwnoſcź** ſ 12 akrami pola a łuki a bjes renty pſchedacź. Wſcho dalſche je ſhonicź na žiwnoſcźi cźo. 29b w Lipicźu.

Awkzija palneho drjewa.

Druhi dźeń ßwjatkow popołdnju wot 3 hodźin budźe ßo w **Hornjohórcźanſkim** knjeźim lěßu bliſko tak mjenowanych Nowych Khěžow palne drjewo a to

50 twjerdych dołhich hromadow a
něſchto hromadow wuléßowaneho drjewa

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Trawna awkzija.

Ssrjedu 4. junija dopołdnja wot 9 hodźin budźe ßo ſtejaza trawa na tak mjenowanej cźawnſkej łuzy, k **Klukſchanſkemu knjejſtwu** ßłuſchazej, po parzellach (dźělbach) na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna w horka naſpomnjenym cźaßu na ßamej měſtnoſcźi.

Knjejſtwo w Klukſchu, 23. meje 1884. **H. Petzoldt.**

Drjewowa awkzija.

W hoſcźeńzu w Huſzy

budźa ßo

ſchtwórtk 5. junija t. l.

dopołdnja wot 9 hodźin

ſ lěßow ryczerkubłow: **Huſki, Družkez** a **Demjan,** a to:

ſ drjewniſchcźa w lěßowej dźělbje Žicźeńſki haj:

3 Rmetrow twjerdych ſchcźěpow,
96 = mjehkich =
12 = twjerdych kliplow,
78 = mjehkich =
0,5 ſtotnjow twjerdych walcźkow,
14,0 = mjehkich =

ſ drjewniſchcźa w lěßowej dźělbje liſchcźa hora pola Demjan:

93 Rmetrow mjehkich ſchcźěpow,
15 = twjerdych kliplow,
108 = mjehkich =
0,6 ſtotnjow twjerdych walcźkow,
11,6 = mjehkich =
27 hromadow ſchmrěkoweje walcźiny po 10 Rm.,
13 ſchmrěkowych dołhich hromadow,

ſ wětroſlemkow:

27 Rmetrow mjehkich ſchcźěpow,
79 = = kliplow,
9,6 ſtotnjow mjehkich walcźkow,
2 hromadźe ſchmrěkow. walcźiny po 10 Rm.,
1 khójnowa dołha hromada,

w dźělbach: Žicźeńſki haj, Družkecźanſke drjewo, wowcźerńſke kerki, Kocźiczan haj, pſchi ſkale, dźecźelowe kerki,

pod wuměnjenjom naßadźenja a pod wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, jenotliwje a po partijach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Schtóž chze ßebi tute drjewa prjedy wobhladacź, ma ßo na lěßoweho dohladowarja w hajniſkim domje w **Mjedźoſu** a w lěßowym domje pola **Huſki** wobroćicź abo ßo w runej měrje do pomjenowanych lěßowych dźělbow podacź.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Huſzy.
Hugo Opelt.

Ssrědk
k ſpěſchnemu blejchowanju platu

ma na pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutſkownej lawſkej haßy.

W Khelnje a to bliſko budyſko-wojerowſkeho ſchußeja je **khěžniſka žiwnoſcź** cźo. 4 ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ 4½ kórza pola a łuki, bjes wumjeńka a bjes hoſpody ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. — Położa kupnych pjenjes móże na žiwnoſcźi ſtejo woſtacź.

Starſchi **kóń,** kiž je wyſche, je płacźišny hódnje na pſchedań w Scheſchowje pola Rakez cźo. 44.

Woſſjewjenje.

Wutoru jako **3. junija** dopołdnja wot 10 hodźin budźa ßo na **Lichańſkim reviru** dubowe ſchcźěpy, kuleczki a pjeńki na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Nowak.

Wóſk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Draſtne tkaniny.

Wulzyſchne **nowoſcze wulzy-** a **dróbnje-ſmuhatych ſtoffow, jednorje** a **dwójnje ſchěrokich,** kaž tež pſchekraſne **barbite ſortimenty jenobarbnych ſtoffow** ſzu dóſchle a na pſchedań wuſtajene.

Cžiſtowołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 125 a 150 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 60 np.

Półwołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 60 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Cžiſtowołmjany jenobarbny ſoleil
dwójnje ſchěroki łóhcź 170 np.,
jednorje ſchěroki łóhcź 70 a 90 np.

Cžiſtowołmjane jenobarbne ſerže
jednorje ſchěroke łóhcź 50, 60, 70, 80 np.

Cžiſtowołmjane piſzane kaſchemiry
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 120 np.

Jara kraſzne, ſzo derje noſchaze półwołmjane ſtoffy
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Na wupſchedawanje ſzu poſtajene:

cžiſtowołmjane beige
łóhcź 50 np., prjedawſcha płacźiſna 75 np.;

cžiſtowołmjane ripſy
łóhcź 40 np., prjedawſcha płacźiſna 70 np.

Cžorne cžeſzanopſchedźenowe ſtoffy
k žaketam.

Półžidźane ſtoffy wſchěch barbow.

Módrocźiſchcź w wulzyſchnych ſortimentach
5/4 ſchěroki, łóhcź 25 np.; najlěpſcha twora łóhcź 30 np.

Katuny, kroaſej w najwjetſchim wubjerku
k **klejdam, jakam, gardinam** a **ložozajkam.**

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty, kiž ſzo po nanajtuniſchich płacźiſnach pſchedawaja.

M. G. Freyberg

na bohatej haſzy, na koſzu ſ napſchecźa póſta.

NB. W khlamach ſzo ſzerbſki rěcźi.

Přeprošenje.

Na **hłownu zhromadźiznu** serbskeho duchownstwa

srjedu po swjatkach dopołdnja ½10 hodźin

w **złotym słóncu** w **Budyšinje** należnje přeprošuje

Předsydstwo.

Fotografiјowe a pišne albumy,
portemoneje,
zigarrowe etwije,
pišadła,
kurjerske šervisy,
kmótšjaze listy
porucza w wulkim wubjerku tunjo
Ernst Richter, knihiwjasar
na šnutskownej lawskej haźy.

Prawdźiwe
selene masanske mydło
k namasowanju skotu pschi wumpjerje abo njerjedźe dźěła
mydłowa fabrika
H. Puy w Budyschinje
na šerbskej haźy.

Khosej
w wulkim wubjerku
po tunich płaćišnach porucza
Richard Nenmann
na šnutsknej lawskej haźy čo. 6.

Cswojim čełsćenym wotběrarjam bowołam šěbi pschi pschedawanju jara tunjo kupu ja 2 mk. 60 np., mandel 65 np.
Mr. Mänich pschi hutrowych witach.

250 kóh wulkich jerjow
Robert Jacob, gratowar
i napschećiwa realnjeje schule.

kotrychž dobrotu je šo pschi prawej naprawje dospołnje dopokazała, kaž też wschelake pschihódne **hruby** po najtunšich płaćišnach porucźeć.

Cswoju čełsćenu wotběrarjam bowołam šěbi pschi pschedawanju mojeho skład
Kožow a šerpow,

Rjane **Würzburgske runkli-zowe šadźenki** šu na pschedań w Budyschinje
na hornčerskej haźy čišło 24.

Druhi dźeń šwjatkow
kolbaźywukulenje
w **Lubjeńzu.**

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow

zmeje **srjedu** po swjatkach, **4. junija,** popołdnju w **dwěmaj** z dypkom w **Thiermannec** kolonnadach **generalnu zhromadźiznu,** na kotruž su sobustawy najpodwolnišo přeprošene.

Porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydstwo T. P.

Něhdźe sa tydźeń wuńdu a šo potom w wudawarni Serbskich Nowin sa 30 np. dóstanu:

Łužisko-serbske

rěčespytne zapiski.

Serbski a němski napisa

J. E. Smoleŕ.

W Budyšinê 1884.

(Zešiwk 1.)

Lausitzisch-wendische

sprachwissenschaftliche Aufzeichnungen.

In wendischer und deutscher Sprache

herausgegeben

von

J. E. Schmaler.

Bautzen 1884.

(Heft 1.)

In Commission

bei Schmaler & Pech in Leipzig.

Dospołne wupschedawanje.

Dokelž swoju dźěłačerńju žónskeje drasty dale wjesć nochzu, wschě na składze ležaze **dolmany, žakety, deschćne, holcže** a **kołomantle,** toho runja wulki wubjerk **symskich mantlow,** so bych s zyłym składom skerje a lěpje rumował, po spodźiwnje tunich płaćišnach wupschedawam.

Adolf Weiß
w Budyschinje na bohatej haźy 14.

Wosjewjenje.

Džiwoczanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo směje — dali Bóh — jutsje sa tydźeń, **8. junija,** jako na šwjedźeń šwjateje Trojizy, w Lehnertez domje w Zokowje swoju hłownu shromadźišnu, w kotrejž budźe **35 létny** dźeń swojeho wobstacza šwjećićz.

A dokelž ma šo w tutej shromadźišnje, kaž kóžde léto, nowe wuswolenje sastojnstwa, kaž też sličbowanje dokhodow a wudawkow stacź, dha šo s tutym wschě šobustawy towarstwa lubje prosicha, so bychu na postajenym dnju šo popołdnju w tsjoch hodźinach w pomjenowanym Lehnertez domje w Zokowje bohacze nutsnamakali a hnydom pschi sastupjenju swoje wuswoleńske lisćiki wotedali.

Pětr Mlónk.

Pyta šo k 1. julija šylna, ródna šłužobna **holza** na swonkownej lawskej haźy čišło 23.

Ródna **holza** šo k 1. julija do šłužby pyta na schulskich hrjebjach čišło 10 po 3 skhodach.

Mkoda holza šo do małeho hospodarstwa do šłužby pyta. Dalsche je shonicź pola **Ernsta Richtera,** knihiwjasarja na šnutskownej lawskej haźy 10.

50—60
kmanych murjerjow
dóstanje dźěło
a šo pschi dobrym sadźerjenju też sa nasymske dźěło rukuje. Sda sa hodźinu 24 np.
Pirna, Bahnhofstraße 10.
Otto Kaulfuß,
twarski mischtr.

Wulki wotroczk,
kiž ma dobre wopišma, šo sa wyšoku msdu pyta. Hdźe? to je shonicź čišło 12 po 1 poskhodźe na swonkownej lawskej haźy w Budyschinje.

Pjekarskeho wuczobnika,
kiž móže hnydom sastupicź, pyta
Richard Droschütz
na hornčerskej haźy.

Wot redakcije.

Knjezej **Helasej:** Připósłane budźe wotćišćane.

(K tomu čišłu pschiłoha.)

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucza najtunischo

Paul Walther

w Budyschinje.

Žołty wósk

kupujetaj w kóždej wulkosczi

bratraj Měrschej

w Budyschinje na žitnych wikach.

Wósk

kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Hermann Lehmann,

mydłař,

na horncžeŕskej a žitnej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze — kóslaze kóžki

kupuje a płaczi stajnje najwyschsche poczaßne płaczišny

H. Lange

na žitnych wikach, pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Ssyry khofej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo,

porucza

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka**

pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tunischo, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucžataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Cžeske ßłówki,

litr 28 np.,

turkowske ßłówki,

litr 40 np.,

turkowske sultanske ßłówki,

litr 55 np.,

porucza

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wułożenjom, kak ma ßo nałožicz, porucza

hrodowska haptyka.

Wschitke druzhiny

dobrych a cžistych palenzow

najlěpscheje dobroscze po najtunischich tu snatych płaczišnach porucza

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyschinje

na swonknej sawskej haßy cžišło 10.

K ßwjatkam

poruczam w najwjetschim wubjerku

elegantne

nalětnje wobleczenja, paletoty,

kaž tež

hólczaze wobleczenja,

s najwubjernischich modernskich stoffow seschite, po najtunischich płaczišnach.

Sklad tukrajnych a wukrajnych stoffow.

Skasanja po měrje

ßo pod rukowanjom najtunischo wobstaraja.

H. G. Kubasch jun.

w Budyschinje pschi mjaßowych jětkach.

Fabrika a sklad

sa

mužazu, žonjazu a dźěczazu drastu

H. Horn w Budyschinje

25 na bohatej haßy 25

s napschecza hosczeńza k „winowej kicži".

Skasanja po měrje

ßo w najkrótschim czaßu wobstaraja.

Proschu, na **firmu** a cžišło **25** kedźbowacz.

Portlandski cement I. dobroscze,

prawdźiwy Dubzowski cžorny kalk,

Shorjelski twarski kalk,

Gogolinski kruchaty kalk

pschedawataj w stajnje cžerstwej tworje po najtunischich płaczišnach

Na dwórischczu w Budestezach.

Wagner & Zumpe.

Wolijowe barby

ßuche a w woliju rybowane, kaž tež k barbjenju pschihotowane,

dwójzy wotwarjeny

lanowolijowy firniß,

jara rucze schnyjazy,

terpentinowy wolij, němski a franzowski,

berusteinowy lak,

damarlak,

żelesołak,

kozołak,

ficcatif, běžazy a jako pólver,

pěskopapjeru,

pinsle wschěch wulkosczow,

gyps paleny,

cement,

schlamowanu krydu

porucza

Hermann Lemka

8 na mjaßowym torhoschczu 8.

Stepdeki

wschěch wulkosczow, ßamßny fabrikat,

wołmjane, spanske, wosowe a puczowanske deki

porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunischo, porucza **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscži

porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,

„ „ 6 np., „ 75 „

ßu dostacz pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,

„ paleny „ „ 100 „

pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tunischo, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Tudy je wušła a w **knihikupstwach** za **tři** hriwny na předań:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

NB. W redakciji „Kath. Pósła“ płaći 2 hriwnje.

Preczčzehnjenja dla!

dospołne wupschedawanje mojeho składa

hotoweje mužazeje drasty,

wobstejazeje se **žuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucže wurumował, pschedawam tunischo, hacž mje žameho khoschtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

Emma swud. Dorwerkowa

porucža žwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow

se žomota, kaschemira a žukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach a proßy wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoschczu 5 s napschecza hłowneje straže (hawptwachi).

Wulka

khosejowa składownja

swonkna lawska haßa **Th. Grumbt** w Budyschinje swonkna lawska haßa

porucža

jenož **najßwěrnischo** pruhowane, **rukowane čzisto**žkodźaze kajkosče, **žyre** a **palene,** po **najtunischich starych** płaczišnach.

Khosej pali žo: **póndźelu, schtwórtk, pjatk, žobotu.**

Th. Grumbt,

w kupnizy, na swonknej lawskej haßy,

zigarrowe woßebite pschedawarnje.

Wulki wubjerk. Wubjerne dobrosče. Najtunische płaczišny.

Tuni syrop.

Dobry čzisčzeny syrop punt po 16 np., najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucža jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Runje žu dóschłe:

jenobarbne dźěčzaze schtrympy wschěch barbow,
mohärowe rubischcža = =
korsety = =

kaž tež w najnowschich mustrach **žekle, zanki, rüsche, schlipsy, schtrympy, soki** atd. atd. po dopokasanych **tunich płaczišnach.**

W **Budyschinje.** **E. Scheer**

3 na schulerskej haßy 3.

Čzesčzenych Sserbow žebi dowolam na žwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž žo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych čzinicz. Wschě möble žu w mojej tyscherni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr

na nowych hrjebjach čzišło 3 (dale wjedźena žukelnska haßa).

Filzowe, tkaninowe, zylindrowe a słómjane

klobuki

sa **mužskich** a **hólzow** w jara wulkim wubjerku po snatych tunich płaczišnach porucža

Hugo Lehmann

1 na swonknej lawskej haßy 1.

Sslónczniki

(sonnenschirme) sa **mužskich, žónske** a **dźěczi** w bohatym wubjerku a po wurjadnje tunich płaczišnach porucža

Hugo Lehmann

1 na swonknej lawskej haßy 1.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlěpschich druzinow, jara derje žkodźazy, porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Cigarry!

Wjetschu dźělbu wotležanych dobrych 4nowopjenježkatych zigarrow, sto mk. 2,80, schtuku 3 np., porucža

Arno Möckel

na žerbskej haßy 13.

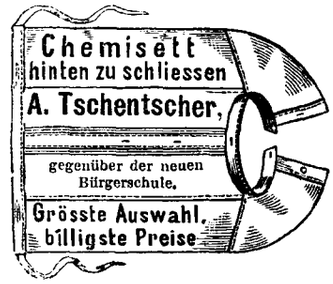

Haptyka w Rakezach

porucža **najlěpschi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** sa howjasy skót, **wobžerny pólver** sa **žwinje, restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wsche klazanje koni, **salsowy pólver** psche jich saßaku a hrosnu salsowu khorosez, **pille psche běženje** czelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nerwowy balsam,** a je tón jenož tudy dóstacz. Hewak poruczam tež Mohrenthalsku, wocžowu a wschelaku druhu žałbu. Dale poruczam tež tuto lěto saßo **spěschnu blejchu** wubjerneje dobrosče po jara tunich płaczišnach.

R. Bredemann.

Wot najwjetscheje wažnosče sa

wocži kózdeho.

Tuta **jenož žama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringiskej je wot léta 1822 žwětoßławna. Dóstacz w slakonach po 1 mk. w měschczanskej haptyzy knjesa **Max Schünemanna** w Budyschinje. — Njech žebi pak kózdy wěsče **jenož** wěrnje prawdźiwu dr. **Whitowu wocžowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Žann druhu.**

Wucžahi s listow: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Proschu wo spěschne pschipoßłanje Wascheje **prawdźiweje dr. Whitoweje wocžoweje wodźiczki,** kotraž mi jara dobru ßłužbu czinjesche, czehož dla žym ju tež dobrym pschecželam porucžił a jim žlubił, so žebi ju póßłacz dam. (Skasanje.) Barlin, měrza 82. Louis Schmidt, restaurater. Dale: Dokelž žym hižo prjedy Waschu dr. **Whitowu wocžowu wodźiczku** trjebał a je mi ta pomhała. (Skasanje.) Pinneberg w Holsteinje, měrza 82. H. Rohwer, pschekupz.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na žerbskich hrjebjach

s napschecza kaserny.

Direktne

póstske parokódźistwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kózdu

štrjedu a njedźelu

s němskimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho

paketjězdno-akcijskeho towarstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert Meisel w **Budyschinje.**

Kajita **A. 300.** Sbrjeznotkyp **A. 80.** Dźěcži mlódsche 12 l. za połojcu, mlódsche 1 léta **9 M.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 7. junija 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dźiwajo na sawěšćenje khorych dźěłaćerjow, je budyski kralowski hamtski hetman, kaž sakoń to žada, wschěnu msdu dźěłaćerjow w swojim hamtskim hetmanstwje takle postajił: 1 mk. 20 np. sa dźěłaćerja, psches 16 lět stareho, 80 np. sa doroscźene dźěłaćerki, 60 np. sa dźěłaćerja niže 16 lět a 50 np. sa dźěłaćerku niže 16 lět. — W Drazdźanach je so 27. februara t. l. „sakske rybarske towarstwo“ sałożiło. Sakitarstwo towarstwa je Jeho Kralowska Wyšokosć prynz Jurij na so wsak a do towarstwa je tójschto ministrow, swejmskich sapółłanzow, wyšokich sastojnikow, wyschkow, rycźerkublerjow a hajnikow, wysche toho pak też wjele rybakow, kublerjow atd. sastupiło. Wotpohladanje towarstwa je podpjeranje a pschisporjenje rybarstwa. — S Emsa pische so, so je tam 29. meje belgiska krónprynzeżyna pschijěła a sakkeju kralowskeju mandźelskeju wopytała. — Pjatk 30. meje staj swebi kral Albert a kralowa Karola tak mjenowany niederwaldski pomnik wobhladowałoj. Wonaj s Emsa do Asmannshausena pschijědźeschtaj a so potom na wyschschinu podaschtaj, hdźež postawa Germanija steji. Woběmaj so wona jara spodobasche a to kral Albert knjesej Schillingej, kotrehoż skutk je tuta postawa, psches telegramm wosjewi. — Kralowa je so do Brennerbad podała.

— S Barlina pišaja, so je tam ruska kněžorka 4. junija na swojim domojpucźu pschijěła. Kněžor a prynzojo, kaž też tójschto wosebnych knježich a offizěrow, wysche toho pak też jara wjele luda bě so psched dwórnischcźom, hdźež měješe wona se želesnicźneho cźaha wustupicź, shromadźiło. Kněžor a prynzojo ju nanajpschecźelnischo witachu, lud pak horliwje skawu (hura) wołasche. Po powitanju so ruska kněžorka s němskim kněžorom do wosa swynu a so s nim k hrodu ruskeho pósłanza w Barlinje dowjese, hdźež wona wotstupi, kněžor pak so do swojeho hrodu poda. Nasajtra bě k cźesći ruskeje kněžorki pyschna hoscźina na kněžorskim hrodźe. Wjecźor w 12. hodźinje so ruska kněžorka sasso na želesnizu poda a na njej do Rußowskeje wotjědźe. — Ruski kněžor kaž też ruski krónprynz staj kněžorej Wylemej se samoruczнymaj listomaj swój dźak sa to wuprajiłoj, so je wón prynza Wylema k swjedźenju polnoletnosćе ruskeho krónprynza póslał. Pschispomnjene bě, so je jeju dźak cźim wutrobnischi, dokelž mózetaj wobswědczicź, so je so prynz Wylem ruskemu ludej wosebje derje lubił. — Porjad, kak ma so 9. junija swjedźeńske położenje sakładneho kamjenja noweje němskeje swejmownje stacź, je postajeny. So budźa kněžor a prynzojo, ministrjo a swejmszy sapółłanzy, generalojo a druzy wyšozy knjeża pschitomni, swmy hižo tydźenja s krótka naspomnili. Tola budźe też tribuna natwarjena, s kotrejež móže nějhdźe 800 pschihladowarjow sa swój pjenjes wscho widźecź. — Sa němskeho generalneho konsula w Chinje ma so w měscźe Shangaju nowy dom natwaricź dacź, dokelž dotalny dom sa sastupjerja tak wulkeho kraja, kaž je němske kněžorstwo, doscź pschistojny njeje. Sa natwarjenje tutoho domu a sa kupjenje ležomnosćе, na kotruž ma so natwaricź, němski kanzleŕ wjerch Bismark wot němskeho swejma 260,000 mk. žada. — Do Friedrichsruhe, hdźež wjerch Bismark w lětnim cźasu najwjazy bydli, pschicźeże wóndano cźrjóda fabrikskich dźěłaćerjow, kiž tam tak halekowachu a tajku haru cźerjachu, so dyrbjachu so półizajo do nich dacź. Dokelž pak tam tutych doscź njeběsche, dha dyrbjachu jim Bismarkowi służobnizy pomhacź, so bychu halekowarjow pschemóhli. — Generalsuperintendent dr. Büchsel w Barlinje je so emeritirowacź dał a je jemu kněžor pschi tutej składnosći hwězdu k komthurskemu kschižu kralowskeho domjazeho hohenzollernskeho rjadu (ordena) spožcźił. — Se wschelakich stron pische so, so je kněžor Wylem němsku statnu radu sa dobru spósnał a krónprynza sa pschedswydu, wjerscha Bismarka sa městopschedswydu postajił.

Awstrija. W Wuherskej so w tu khwilu swejmszy sapółłanzy wuswoleja. Pschi tutej składnosći je tam kóždy ras wjele hary. Kaž w druhich krajach, tak też w Wuherskej wschelake strony kandidatow k wuswolenju do swejma prjódkstajeja. W druhich krajach pak so wólba sapółłanza w měrje a pokoju stawa, tola w Wuherskej pyta kóžda strona swojeho kandidata s mozu pschecźischcźecź, a hdy by so to też s brónju stacź měło. Něschto podobne sta so w Klausenburgu. Tam pschijědźe wólbny kandidat Hegedues se swojimi pschiwišarjemi. Ale dołho njetrajesche, dha počachu pschiwišarjo druheho kandidata na nich s kamjenjemi mjetacź, tak so bu jich psches 60 mjenje a bóle ranjenych. — W Gyergyvalfulu so pschiwišarjo dweju wschelakeju stronow bijachu. A jako półizajo pschińdźechu, so bychu biczkow rosehnali, dha jich cźi s kamjenjemi witachu a jeneho nimale sarasychu. Duž cźi druzy półizajo sa pistolijemi hrabnuchu a tšelecź počachu. Biczźy drje cźěkachu, tola woswjo satšeleni ležo wostachu.

— W blizschim cźasu so khrowatski swejm s nowa wotewri. Někotre nowiny měnja, so drje so na nim wjele kmaneho wuskutkowacź njebudźe, dokelž swu sapółłanzy do pschewjele stron dźěleni, s kotrychž kóžda druhej pschecźiwnje skutkuje. Psches to móže so pak tamnischim Madźaram a Němzam radźicź, so woni swoje, khrowatskej narodnosći schkódne namjety pschecźischcźa. — Němz Weitlof je w swojim cźasu w Awstriji tak mjenowane němske schulske towarstwa sałożił. Wotpohladanje tutych towarstwow je: němske schule w cźěskich městach a wsach sałożecź a je psches pjenjezny podpjeru sdźerżecź. Cźechojo wužitnosć tuteje należnosće hnydom spósnachu a toho dla cźěske schulske towarstwa sałożichu, kiž maja cźěske schule w němskich stronach sałożecź a sdźerżecź. A woni su s tym němske schulske towarstwa wo wjele pschescźahnuli, schtož też knjes Weitlof pschi powschitkownej shromadźijnje němskich schulskich towarstwow, w měscźe Hradzu wotdźerżanej, w wěstym nastupanju jako wěrne pschipósna. Weitlof mjenujzy mjes druhim prajesche, so drje su němske schulske towarstwa s pomozu Němzow němskeho kněžorstwa loni 225,000 schěžnakow nawdake, so pak budźe na lěto 1884 na 300,000 schěžnakow trjeba. K tomu wón pschispomni, so maja němske schulske towarstwa 85,000 sobustawow, cźěske pak jenož 15,000 a so je tutych 15,000 Cźechow loni runje tejko pjenjes nawdało, kaž 85,000 Němzow. To pak je nowe wopokasmo swójanskeje narodnostneje dźěławosćе, s kotrejež pomozu su swebi awstriszy Sskowjenjo — a to bje-wscheho pschiměschenja politiki — w nowschim cźasu tajku wyšoku wažnosć dobyli. Awstriszy Němzy dyrbjeli tola też po pschikładze Cźechow skutkowacź atd.

Franzowska. W franzowskim swejmje je sakoń k wuradźowanju pschedpołożeny, po kotrymž by so w Franzowskej roswěrowanje mandźelskeju też w tym padze stacź směło, hdyž staj wonaj katholskaj.

Jendźelska. Po nowschich powjescźach je jendźelski general Gordon w Afriziy hacź do tutych dnjów wschě nadpady falschneho profety wotrasył a ma nadźiju, so so jich też dale dowobara. — W Londonje mějachu sańdźeny tydźeń tši rosbuchnjenja, psches dynamit pschihotowane. Stóstnizy chzychu s nimi tši wulke domy, w kotrychž kralowszy sastojnizy skutkuja, wutupicź. Tute domy buchu drje straschnje wobschkodźene, ale wone stejo wostachu, tola bu w nich 15 wosobow mjenje bóle ranjenych.

Rußowska. Kommißija, k tomu postajena, so by pjenjezne należnosće wschelakich ruskich želesnizow pschehladała, kiž su ruskemu knježerstwu jara wjele pjenjes winojte, je k tomu wobsankњenju pschischła, so ma knježerstwo tute želesnizy na so wsacź, dokelž bychu hewak wschelazy ludźo wjele pjenjes na nich shubili. — Minister wójny Wanowski je na 6 njedźel se służby puschcźeny, so by k porjedźenju swojeje kipreje strowosće jene wukrajne strowotne kupjele wužicź móhł.

Wotprawjenje franzowskeho krala Ludwika XVI.

Pschedspomnjenje. Dokelž je w powjedanczku „Stara Boža matra", w Serbskich Nowinach wotczischczanym, na revoluziju spomnjene, kotraž Ludwika XVI. (schěžnateho) sahubi, dha chzemy w slědujzym hubjeny kónz tutoho knježerja wopisacź; pschetož wjele czitarjow Serb. Nowin by tule należnoscź rad bliže sesnało. E. Helaß.

* * *

Na žwěcze by jara derje było, hdy by žana sarunajza wěcznoscź njebyła, hdźež žwoju msdu sa tym dóstanjesch, kaž žy tu na žwěcze žiwy był; pschetož husto stanje žo, so dyrbi tutón wujeścź, schtož žu tamni nadrjebili. Tak seńdze žo tež wbohemu franzowskemu kralej Ludwikej XVI. Schtož běchu jeho prjedomniży, jich ministrjo a kurwy sawinowali, to dyrbjesche wón wotpokucźicź. Jeho hrěch pak jenož woženbje w tym wobstejesche, so žo na franzowske knježerstwo njewustejesche; pschetož Franzowsojo chzedźa — kaž tehdomnischi marschal Soult prajesche — se želesnej pjasczu w žomocźanej rukajzy wobknježeni bycź. Ludwik pak na nikoho s pjasczu pohrosycź njemóżesche a to najmjenje se želesnej, hacž runje jemu na žomocze njepobrachowasche. A pschi cźerpjenjach žnadź wón wjetschu wulkoscź ducha wopokasa, dyžli wulki Napoleon, kotryž mějesche na žwojim žmjertnym kožu wjetschi strach, hacž Ludwik na krwawnych roschtach.

Po tym, jako bě franzowska revoluzija wot kralowskeho thróna jedyn kruch po druhim wotrasyła a rostorhała, žebi wona žama krónu staji a to s tym, so jejni sastupjerjo Ludwika k žmjercźi sažudźichu. Jako jemu žmjertny wužud prjódkcźitachu, žo wón psches žwoju njekhablatu směrniwoscź wyžokeho kralowskeho dostojnstwa hódny wopokasa. Wón drje wo to proschesche, so bychu jeho krwawne wotprawjenje wo tsi dny wotstorcźili, ale, jako jemu tajku prózstwu sapowjedźichu, wón na to se wschej směrniwoscźu wotmolwi: „Nó, dyrbju žo tomu poddacź!"

Potom žo Ludwik s pomozu irischeho (irlandskeho) duchowneho Edwortha pschihotowacź pocza — tola niz k žmjercźi, ale k rožohnowanju se žwojej žwójbu. To běsche sa njeho najcźežscha wěz. Naschi cźitarjo to wěscze sa prawo spósnaja, hdyž wopomnja, kajka žwójba (familija) to běsche. Stawy tuteje žwójby na najwyschschim schodźeńku cźlowjestwa stejachu a běchu wjerch semskeho sboža dozpěli. Wón bě kralowski žyn a s dobom wnuk a prawnuk zykeho rynka kralow, kotrychž sapocźeł bě franzowske kraleswo sałożił a běsche jako žwjaty Ludwik znaty. A mandźelska Ludwika XVI. bě dźówka awstriskeho khěžora, wobaj pak běschtaj wotkublanaj w połnoscźi wscheje kražnoscźe a postajenaj k njewobmjesowanemu knježenju nad 30 millijonami poddanow. Dźiwajo na tych běschtaj swucźenaj, jich jako tajkich wobhladowacź, kiž wjele niže njeju steja. A nětko! Tucźi poddani běchu tajku móz dobyli, so žwojeho krala psches žmjercź wot kraloweje a kralowskeje žwójby dźělachu. — Ludwikowi žwójbni žo, jako žu wot sastupjerjow revoluzije k tomu dowolnoscź dóstali, k žamotnemu jastwu krala Ludwika se žałoscźenjom pschibliżuja. Tón wbohi kral to sažkyschiwschi na žwojeho spowjedneho wótza srudnje pohladnu, jako by jeho wo pomoz proržycź chzył w tutej cźežkej hodźinje. Wón tłocźi prawu ruku na žwoju wutrobu, s hórkim bědźenjom tschepjetajzu, a wobrocźiwschi žwoje sblědnjene wobliczo k durjam, widźi, kak jeho mandźelska, dźěscźi a žotra dó jstwy stupaja. Jow steji wón, tón lubowany mandźelski, nan a bratr, so by poslenje koschenja luboscze brał a sažo dawał. Schto žu cźělne cźwile pornjo tajkim duchownym?! — Wopyt tsi hodźiny trajesche, kralowa běsche kaž bjes myslow, torhasche žebi włoży s hłowy, bijesche žo na wutrobu, walesche žo na semi se žałoženym wołanjom, tak so žo žami krejlacźni Jakobinarjo, kaž žo najžurowschi republikanarjo mjenowachu, hnucźi cźujachu. Woni psched jastwom stejachu a kralowsku žwójbu wobkedźbowachu.

Hacž je Marja Antoinetta (cźitaj: Antoanetta) — kaž kralowa rěkasche — tehdy spósnała, so je po prawom wona wjazy wina na njesbožu kralowskeje žwójby, dyžli jeje njesbožowny mandźelski, to Bóh wě. Kralowej dźěscźi majkaschtej a koscheschtej po rjadu wobliczo a ruzy žwojeho kralowskeho nana. Powjeda žo wo Ludwikowej dźówzy, wójwodźinje Angouleme, kiž bě po nim hischcze dołho żiwa, so běsche wot toho cźasa wschemu wjeselu kaž wotemrjeła. Wona žo njepscheměnjazej marmorowej postawje runasche a sa wschitkón swonkowny sacźischcź njecźucźiwa wosta. To pak tež žadyn dźiw njeje, pschetož tajke shonjenja, kajkež je wona pschecźerpiła, je lědom žadyn druhi cźlowjek scźinił.

Tak dha bě žo dźělenje stało a tež ta poslenja nóz žo minu, kiž Ludwika wot wěcznoscze dźělesche. Dźeń 21. januara lěta 1793 běsche tón dźeń, hdyž mějesche žo jemu jeho cźělne żiwjenje wsacź, po tym so běsche prjedy pschi dźělenju wot mandźelskeje, dźěscźow a žotry jeho duchowne żiwjenje jemu hižo nimale wotemrjeło.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mějesche žrjedu po žwjatkach, 4. junija, žwoju lětuschu hłownu shromadźisnu w Thiermannez restawraziji tudy, na kotruž bě žo tójschto žobustawow seschło. Hdyž bě pschedžyda Towarstwa, knjes referendar Mütterlein, shromadźisnu wotewrił, cźitasche pižmawjedźeŕ, k. kapłan Skala, lětnu rosprawu wo roswiwanju a skutkowanju Towarstwa w minjenym schtwórtym lěcze žwojeho wobstacza. S njeje tudy ważnische wězy sdźělimy. Ssobustawow je w minjenym lěcze 71 rjadnych a 3 wurjadnych pschibyło, mjesnimi je pódła k. dr. Sauerweina 6 duchownych, 21 wucźerjow, 23 ratarjow atd. Semrěkoj staj kk. Wawrik-Jěsorka, emer. póstski direktaŕ w Altenburgu, žobustaw na cźaž żiwjenja, a wucźeŕ Wojnaŕ w Bukezach. Jeju wopomnjecźe na pscheproschenje knjesa pschedžydy shromadźisna s postanjenjom pocześcźi. Pódła porjadnych pschinoschkow je Towarstwo w minjenym lěcze dóstało: psches k. fararja Imischa wot njemjenowaneho dobroczerja 300 hr. a pokojzu wunoschka zyrkwineho konzerta w Hodźiju 100 hr. Tež w sańdźenym lěcze je Towarstwo Pomozy studowazych a to schtyrjoch podpjerało; je k tomu 200 hr. rosdźěliło. Tajka rosdźělomna summa budze w bliżschim cźažu žo powjetschicź móz, dokelž je nadźija, so žo sakładny kapital do 15,000 hr. skoro pschisspori, po cźimž tež tsi schtwórcźiny danje kóždolětnje do rosdźělenja pschińdu, hdyž žo w tu khwilu hischcze po sarjadowanskim regulatiwje zyła dań k kapitalej pschirażuje. Pschedžydstwo a wubjerk Towarstwa staj w minjenym lěcze 8 požendźenjow měło. Pižmawjedźeŕ skónczi s prózstwu, so bychu wschitzy pschitomni žo žwěru prózowali wsajomnoscź a shromadnu myžl ludej saschcźěpicź, s cźehož žamo wot žo dźeń a bóle horliwe wobdźělenje na spomóżnym prózowanju Towarstwa Pomozy se strony naschich Sserbow sastupi. — S rosprawy pokładnika Towarstwa, k. pschekupza Měrscha, shonichmy, so je Towarstwo w minjenym lěcze mělo dokhodow 6295 hr. 71 np. a wudawkow 6295 hr. 71 np.; w kažy wostanje 1700 hr. 15 np. Samóženje, kotrež je wo 995 hr. pschirostło, wucźinja w tu khwilu 12,778 hr. 15 np. — Knjes farar Imisch jako pschedžyda wubjerka praji w žwojej rosprawje, so je s kk. revisorami pschi pschehladanju pokładnizy wscho w dobrym rjedze namakał. — Jako druhi hłowny dźěl programma běchu wustajene namjety. Dokelž tajkich žanych doschło njebě, bu shromadźisna po dlějschim rosmołwjenju, kak měła abo móhła žo tež delnjołużiskim studowazym s naschej strony pomoz poskicźicź, schtož skónczenje pschedžydstwo a wubjerk wopomnicź a trěbne postajicź žlubischtaj, wot k. pschedžydy skónczena. W dalschim pschecźelnym rosmołwjenju pschitomnych žo potom hischcze wschelake wužitne namjety sa spomóženje Towarstwa Pomozy wopowjedowachu a wuradźowachu. — Njech Towarstwo, sa spomóženje Sserbow tak wužitne, haj nusne, tež w pschichodnym lěcze rjenje kcźeje a mnohich pschecźelow dobudże!

S Budyschina. Wutoru 1. julija směje žo tudy konferenza wschěch evangelskich duchownych sakskeje Hornjeje Łužizy.

S Budyschina. Sańdźenu žobotu běsche runje 25 lět, so běsche do tudomneje bratrow Weigangez fabriki starschi bratr Ota Weigang sastupił. S tutoho cźaža je žo fabrika jara powjetschiła a wudokonjała, tak so sastojnizy a dźěłacźerjo fabriki składnoscź wužichu a sańdźenu žobotu woběmaj bratromaj, wožebje pak starschemu jako jubilarej wschelake pocześcźowanja wopokasachu.

S Budyschina. Tudomna khostanska komora žudźesche 28. meje t. l. dweju burow K. s Lahowa a dweju rěsnikow M. a G. w Budyschinje, prěnscheju toho dla, dokelž běschtaj žwinjo, na cźerwjenu žlaknjene, pschedałoj, a poslenscheju toho dla, dokelž běschtaj je kupikoj a na žwojich wotebjerarjow rospschedałoj. Jedyn s teju burow dósta 8 njedźel jastwa, druhi pak dwě njedźeli, a rěsnikaj buschtaj sa njewinowateju wuprajenaj.

S města. Kaž widżu, je žo Wam myslicźka Radworcźanow, pschi hraczu sa maczicźny dom składowacź, salubika, a ja žo s Wami nadźijam, so tajke składowanje, hdyž žo po wschěch Sserbach stawa, shromadnemu narodnemu skutku mózu podpjeru poda. Ssu-li tež wunoschki žnadne, dha tola, hdyž wschudże a cźasto składujemy, na žwoje pschińdźemy. Myslu žebi tež, so žaneho dara sazpiwacź nimamy, njech je wjetschi abo žnadnischi, jeno so je pjenjes sprawnje sažkużeny. Njejžu dha Cżeschi tež tak cźinili? Cźi žu na tajke waschnje sa cźěske narodne dźiwadło wjazy hacž 2 millijonaj schěž-

nakow nahromadźili. Dwaj millijonaj! Woni pak też ßu ſkładowali, hdźež jeno ßo někajka ſkładnosć k tomu poſkiczowaſche. Mějeſche-li žane towarſtwo wulět, dha ſa narodne dźiwadło ſkładowachu; pſchi kwaßach, pſchi kſchczišnach a pſchi wſchelakich druhich ßwjatoczných a wješołych ſkładnosćach — ſkładowachu; pſchi hraczu — ſkładowachu; pſchi rejach — ſkładowachu; pſchi piwje — ſkładowachu: ſ jenym ßlowom — wſchudźe a ſtajnje ſkładowachu. A hdyž běchu n. pſch. pſchi piwje hoſczo poſtajili a ßlubili, ſo ſa kóždy karanczk piwa krajzar pſchipołoża ſa narodne dźiwadło, dha też korczmar narodnemu ſkutku ſ tym ßwój dawk pſchinjeße, ſo wěſty dźeń tydźenja ſa kóždy karanczk piwa, kotryž pſcheda, krajzar ſa narodne dźiwadło na ſtronu połoži. My bychmy pſchi tym wjele tuńſcho woteſchli, hdyž bychmy ſa karanczk piwa jeno nowy pjenježk ſa maczicžny dom w ſtronu połožili. A hdy jeno by kóždy ßerbſki korczmar jenu njedźelu w kóždym měßazu ſa kóždy wupity karanczk piwa po pjenježku ſložił, to hižo by wſcheje czeſcze hódne było. S pjenježkow też tolerje naſtawaju. Wjele abo mało, ale — viribus unitis! ſe ſjednoczenymi mozami! wſchitzy! Tak je czěſke narodne dźiwadło wo prawdże zyły czěſki lud twarił, pſchetož też wſchědny muž, też dźěłaczer je ßwoju ſcherjepatku k ſhromadnemu ſkutku pſchinoſchował. — Němzy dźe ßame zigarrowe wotrěſki, wotſchtemplowane liſtowe marki a to a druhe hromadźa, ſchtož ßo k lěpſchemu někajkeho narodneho wuſtawa pſchedacź hodźi. — Tak by ßo hiſchcze to a druhe žórło nadeſchło, ſ kotrehož bychu ßo ßerbſkemu maczicžnemu domej dokhody žórliše. Kak dha by było, hdy by tón a druhi Sserb ſe ßwojich dokhodow 1 %, khudſchi ßnadź ½ %, t. j. wot kóždeho marka 1 np. abo ½ np. maczicžnemu domej woprował? Tak by dźěłaczer, kiž ma na tydźeń 10 markow dokhodow, po 1 proz. 10 np., po ½ proz. jeno 5 np. woprował; a ſchtóž ma na měßaz 100 markow dokhodow, by 100 abo 50 np. ſa maczicžny dom na ſtronu połožił. — To ßu wſcho myßliczki, kiž ženje powſchitkownje do ſkutka njeſtupja; wužitk pak hižo budże wulki, jeno ſo ßo tu a tam po nich czini. *I. J.*

S Howniowa. Stary a khamorny zigarrydźěłař F. G. Behrens ſ Budyſchina bu 29. meje w rězy Sprewi njedaloko naſcheje wßy morwy namakany. — Na ſkalniſchczo, nad rěku Sprewju ßo poſběhuje, hdźež něhdy Sserbja tak mjenowanemu „pſchibohej“ pólne a ſahrodne płody woprowachu, ßu nětko rjane ſchczežki pſchihotowane, tak ſo je w tu khwilu lózo horje dóńcź, dyžli prjedy. Wuhlad je na tej, kaž na druhej ſtronje kraßny, a hdyž dele ſhladujeſch do rěczných žołmow, dyrbiſch ßo też wuſnacź, ſo ßu tajke měſtnoſcze, kajkuž běchu ſa „pſchiboha“ wuſwolili, po ßwojej naturſkej rjanoſczi jara rědke. — K wjeczoru wot „pſchiboha“ je na wyßokim a doſcź ſchěrokim pobrjohu rěki Sprewje wjele ſtow wiſchnjowych ſchtomow naßadźanych.

S Plußnikez. Prěni dźeń ßwjatkow ßwjeczeſchtaj tudy towař Domaſchka a jeho mandźelſka ßwój ſkoty kwaß. Knjes farař Handrik pſchi tejle ſkładnosczi jimaj w jeju domje jara rjanu rěcz dźerżeſche. Domaſchka je 78 lět ſtary, jeho mandźelſka pak 73 lět. Wobaj ßo hiſchcze dobreje ſtrowoſcze ſwjeßelitaj. — W naſchej wßy a w Maleſchezach je ßo njedawno telefonſka ſtazija ſakožiła.

S Hucžiny. Tudomny žiwnoſczer Wutroba bě ßebi do ßwjatkow wukormjene ßwinjo ſareſał. To bě někajki paduch, kotryž ßwjate dny bjes pjeczenje bycź nochzyſche, pytnuł. Na Boże ſtpicze w nozy ßo pakoſtnik do Wutrobiz doma dobu a wſcho ßwinjaze mjaßo a kołbaßy kranu, jenicžzy pleza, kotrychž ßo ſ khwatkom dohladał njebě, Wutrobje ſawoſtajiwſchi.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 4. junija běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 320 howjadow, 97 ßwini a 260 proßatow. *J. S.*

S Minakała. Tudomny lěkař a ryczer albrechtſkeho rjadu knjes Nowak ſe ßwojej knjenju mandźelſkej 27. meje t. l. ßwój 50lětny mandźelſki jubilej ßwjeczeſche, pſchi czimž ßo jimaj ſ jara wjele ſtron wſchelake wopokaſma luboſcze a pſchecźelnoſcze dóſtachu. Bóh luby Knjes ſpožcz jimaj dalſche derjemęcze!

S Lubija. Tudy ſměja ſjenoczene hornjołużiſke wóhnjowe wobory 15. junija ßwój ſhromadny ßwjedźeń.

S Bambrucha. Tudy je ßo 2. junija wjeczor w 12 hodźinach Nowakez brózeń wotpaliła. Ludźo měnja, ſo je woheń ſakoženy.

S Bruneje. Wutoru 3. junija w ſtarej bróżni korczmarja H. Kaupa woheń wudyri a tu ßamu kaž też Kaupez domſke do próchа a popjeła pſchewobroczi.

S Wunſchowa pola Rychwałda. Tudomna tak mjenowana dźěłaczerſka kolonija, do kotrejež ludźo pſchińdu, kiž nihdże dźěło njedóſtanu a toho dla ßebi a druhim ludźom k wobczežnoſczi po kraju dundaja, budże 1. julija ſa mjeńſchu dźělbu koloniſtow wotewrjena. K 1. oktobra maja wſchě twarby a ſrjadowanja kolonije hotowe bycź, tak ſo budże tam potom ſa 80 koloniſtow měſta doſcź.

S pruſkich Sserbow. Ssejm (landtag) pruſkeje Hornjeje Łużizy je krajſkemu hetmanej hrabi Fürſtenſtein někajku ſummu pjenjes pſchipokaſał, ſo by ſ nich tajkim hornjołużiſkim małym hoſpodarjam czeſtne myta ſpożcził, kotſiž ßu w lěcze 1883 na ßwojich ležomnoſczach khójny ßyli abo ßadźeli, ſ zyła lěß pſchiſporjeli. Schtóž wo tajke myto rodźi, ma ßwoje požadanje hacž do kónza junija t. l. wojſewicź a wopißmo hamtſkeho prjódkſtejerja abo wuſtojneho hajnika pſchipołożicź, hdźež je wulkoſcź wobßadźaneje ležomnoſcze atd. wopißana.

Se Sabroda. Dźeń 28. meje rano w 3 hodźinach ßo tudy dómſke kowařſkeho miſchtra Jana Pinka wotpalichu. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Delnjeje Łużizy pißaja „Bramborſke Nowiny“ a to:

S Khoczebuſa. Dźeń 23. meje běſche w Rogoſnje wulki kwaß a wěrowanje ßo w Khoczebuſu ſta. Jako ßo ſ wěrowanja domoj wróczachu, buſchtaj nawożenja a njewjeſta po tamniſchim waſchnju ſaſchnórowanaj a ßo ſa doſcź wulki pjenjes wukupiſchtaj. Tute pjenjeſy potom czi, kiž běchu je dóſtali, ſ dobrymi bratrami pſchepichu. Pſchi tajkim piczu ſwadźichu ßo pak Kochman pomjenowany Möbius ſ Rogoſneje, koßazny ßyn Nowak pomjenowany Kulowaz ſe Saſpow a koßaz Bertram ſ Łakomeje. Wjeczor w 10 hodźinach Kochman ſ korczmy domoj dźěſche a taj druhaj dwaj ßo ſa nim puſchczišchtaj. Bertram jeho pſchimnu a dżerżeſche, Nowak pak jeho bijeſche a kałaſche, doniž Kochman k ſemi padże a bě hnydom morwy. — Wobaj mordarjej ſtaj do jaſtwa ßadźenaj. — Na poßlenich wokmjazych wikach płaczeſche zentnař myteje wokmy hacž do 52 toleri, ſchtož by ſa punt 1 mk. 56 np. było. Sa zentnař njemyteje lědy 20 toleř ßadźachu. — Punt wóſka płaczeſche něhdże 1 mk. 25 np.

S Hródka. Wóndano tudy jedyn měſchczan ſ druhimi wjetowaſche, ſo ſe ßwojim ſapſchahom ſa dwě hodźinje do měſta Barſchcza dojědże. Wón jědżeſche pſches Łojow, Sakrejz, Leſchcza, Boſchowſki fórbark, Mały Kolſk atd. a běſche ſa hodźinu a 56 min. w Barſchczu.

Wšelčizny.

— Knjes ſłótnik Boëtius w Budyſchinje, kotrehož běchu rubježnizy w jeho domje nadpanuli a ranili, je ßo ſaßo tak ſhrabał, ſo móże wukhadźecź. — Budyſki rěſnik Protza je wumrjeł, toho runja pſchekupz Schmidt sen. a pſchekupz Alfred Töpler. W Drażdżanach wumrje 2. junija knjeżna hrabinka Franziſka Romana, dźowczičzka knjeſa Oty hrabje Schall-Riaucour, k. k. komornika atd. atd. a knjenje Romany hrabiny Schall-Riaucour, rodżeneje hrabinki Leutrum-Ertingen. W Lipſku wumrje 3. junija knjeni Emma Pohončowa rodżena Fahnauerez, mandźelſka k. direktarja Pohonča w Lipſku. — Sſlubikoj ſtaj ßo Helena Müllerez a pjekařſki miſchtr Alwin Kliemand, wobaj w Rakezach; dale Marja Förſtarjez w Budyſchinje a wobßedźeř knihiczišchczerńje Max Förſter w Sayda; Martha Schmiedelez w Budyſchinje a pſchekupz Eduard Sammann w Barlinje. — Wěrowanaj ſtaj wucžeř Jan Bórſch w Koblizach a Hilżbjeta Bórſchowa, rodżena Döckertez ſ Tſjoch Hwěſdow; referendar Pawoł Wildenhahn a Alma Wildenhahnowa, rodżena Schaliz, wobaj w Lipſku.

Přilopk.

* Na ſakſkim kralowſkim kuble Großſchirma wóndano czelo na ßwět pſchińdże, kiž mějeſche 8 nohow, 2 w prědku, 2 na khribjecze a 4 ſady. Hłowa a prědk ſtej jenož jednorej, ale ſadk je dwójzy.

* W Drażdżanach ßu w tamniſchej kutlerni ſańdżeny tydźeń ſaßo po dlěſchim czaßu w jenym ßwinjecu trichiny namakali. Wyſchnoſcź je hnydom poruczika, ſtraſchne mjaßo ſaniczicź.

* W Niederlößnitzu pola Drażdżan ßu w tych nozach, hdźež běſche wóndano też druhdże khłódno, běrny na wſchelakich ſahonach ſmjerſke. Thermometr (czopkoměr) dwaj gradaj ſymy pokaſowaſche.

* S jeneje wßy pola Kamjenizy piſche ßo: Żona jeneho kublerja, kotryž wjetſche kubło bjes dołha a pódła toho hiſchcze wjele pjenjes wobßedźi, je ßmjercź ſkupa. Pſched nětkotrymi njedźelemi, jako bě burowka k pſchecźelſtwu na wopyt jěła, do dwora kupowař łapow pſchińdże a ßo ſa ſtarymi wężami praſcha. Kublerjej ßo ſ wopředka nochzyſche na łubju hicź, hdźež, kaž bě jemu wědomne, jeho żona wſchelaki czapor khowaſche. Tola ſkónczńje ßo da narěczecź a łapař jemu ſa 6¼ punta łapow 25 nowych pjenježkow ſapłaczi. Kubler ſe ſpodobanjom 25 np. do kapſy tyknu a łapař dale czehnjeſche.

Někotre dny posdźišcho burowka wscha blěda a nastróžana dó jstwy pschiczěriwschi žo žwojeho muža, w dobrym měrje žnědajzeho, prascha, hdže je lapy, kotrež žu na kubi leżake, wostajił. Njewobhladniwa žona bě mjenujzy do rukawa stareje jaki hromadku dwazeczinowarjow, do papjery sawalenych, skhowała, toho runja bě do rostorhaneje žuknje sa 85 hriwnow 5hriwnowske papjery stykała. Wona bě žebi myßliła, so ma tam pjenjesy zyle wěste, pschetož to, so by žo jejny muž lapow pschimacź móhł, jej do myßlow pschischło njebě.

* Wjele njesboża je w Voigtlandze jena kruwa, kotruž dwaj rěsnikaj czěrjeschtaj, naczinika. Wona žo duzy po pucźu spłóschi a dźiwje wokoło hanjejo 20lětnu holzu k semi sbodże. Holza sa morwu leżo wosta, tak so dyrbjachu ju domoj donjesć; jej je žo wobrucźka skamała a pódla toho je žo też s nutska straschnje sraniła. Jena druha holza bě žo psched kruwu psches to wukhowała, so psches żelesny płót jeneho mosćika slěsy. Bórsy na to kruwa k tutomu městu pschihna, a psches to žo holza tak nastróża, so na druhim boku mosćika psches płót do hłubokosćze padże a žebi czežku schkodu sczini. Kruwa dale na neundorfske sastawnischczo czěrjesche a žo tam do jeneho żelesniskeho sastojnika měrjesche, tak so dyrbjesche žo tón do czěkanja dacź. Po polach a łukach wokoło běhajo kruwa skónczńze do Seehausa pschińdże, hdźež žo dobrowólnje popanucź da.

* W Neundorfje pola Staffelsteina wóndano jedyn kubleŕ na to wumrje, so bě jeho jena mucha do hornjeje huby kałnuła.

* Jako žo wóndano hospodaŕ Rausch na žwojim žamžnym wosu wjesesche, žo jeho konjej blisko Schönwalda spłóschischtej, wós powróczischtej a Rausch pschi tym tak straschnje wobschkodźischtej, so wón sa někotre minuty wumrje.

* Jako prěni dźeń žwjatkow w Hartenstejnje dopołdnja ke mschi swonjachu, pocża žo s dobom też pschebiwacź, dokelž bě w žužodnej wšy woheń wudyrił. Tamnische Fritzschez kubło žo wotpali, a dwě holzy wot 12 a 17 lět stej žo pschi tym tak straschnje wopaliłej, so je njewěste, hacź žo sažo wustrowitej.

* Psches wurjadnje wulke dźeło, kotrež žo wot konduktěrow barlinsko-potsdamskeje żelesnizy żadasche, žu sańdźenu wutoru tsjo konduktěrojo k njesbožu pschischli. Woni, psches pscheżylne napinanje mucźni, se stupneje deski panuchu a buchu wot czaha pschejědźeni.

* Wóžomlětna dźowczičźka hewjerja Kjazmarka w Skym Komorowje běsche žama doma wostajena a trjechi na bleschu palenza, kotraž wó jstwě w kucźe stejesche. S teje wona tejko palenza pijesche, hacź móżesche, to pak k žwojemu sahubjenju, pschetož hižo nasajtra dyrbjesche wot palenzoweho alkohola wumrjecź.

* Ssobotu 17. meje žwjeczesche knjes duchowny Hircha w Dubzu se žwojej knjenju mandźelskej žwój 25lětny mandźelski jubilej, a žo jimaj pschi tutej składnosći se wschěch stron dobropschecża a wschelake dary dóstachu.

* S Němskich Jeńkez. Tudy mějesche žo 26. meje wěrowanje prynzeżyny Hilžbjety Reuß s herbskim prynzom Hendrichom XXIV. Reuß-Kötteriz, kiž je w tu khwilu wyschk w jenym regimencze awstriskich husarow. Na kważu běsche 12 wschelakich reuskich prynzow a prynzeżynow, wysche toho pak też wjele wyżokich knježi, jako hrabja Stollberg-Wernigerode s mandźelskej a dźowkomaj, prynz F. Karolath, hrabja Hochberg, hrabja Erbach. — Wjeczor běsche sa wjeżnych hospodarjow, sa hosposy a wjeżnu młodosć piwo darmo s rejemi a illuminaziju.

* Wschelake nowiny pišaja, so je tukhwilny najstarschi cłowjek na žwěcze, Polak Jan Sawiscźuk, w žwojim domje w Kownje 130 lět stary wumrjeł. Wón běsche czaż żiwjenja bjes khorosćze a strowy hacź do poślenjeho dnja. Jeho dźećzi a wnuki nětko 50 žwójbow wuczinja.

* Wóndano žu wulkeho słóstnika, kublerja Gillnera w Gleiwizach (w Schlesynskej), do jastwa wotwjedli. Gillner, kiž je jara nahły cłowjek, psched 13 lětami žwojeho wotroczka na skradźnej honitwje satšěli, dokelž bě žo s nim swadźił. Wón jeho czěło sahrjeba a wudawasche, so je tón wotroczk do Pólskeje wucźahnuł. Ale jedyn druhi wotroczk bě wscho widźał a jako Gillner na njeho žwarjesche, dha tutón s pscheradźenjom hrożesche. Gillner pak toho wotroczka tón žamy dźeń satšěli a też hnydom sahrjeba. Tola to běsche jeho wóžomlětny žyn widźał a to nasajtra žwojej macźeri powjedasche, schtož pak Gillner a jeho jena žłużobna dźowka žłyscheschtaj, kiž běschtaj runje w pódlanskej komorje. Gillner žwojemu žynej tajkeho powjedanja dla s jědom sawda, so tón wumrje. S tej žłużobnej holzu wón pak lubkowasche, tak so mějesche ta psched někotrymi lětami dźećzo wot njeho, kotrež pak Gillner też bórsy s jědom mori. Tuta žłużobna holza nochżyschе pak skónczńze dlěhe pola Gillnera bycź, ale chżyschе žo woženicź a żadasche žebi wot njeho, so by jej 9000 mk. dał. Ale skuposće dla jej to sapowjedźi. Duž wona na pólizajstwo dźěsche a tam wscho pscheradźi. Gillnera bórsy do jastwa žadźichu, toho runja pak też tu žłużobnu holzu, dokelž ta njebě hižo dawno wosjewiła, so je Gillner jeje dźećzo skónzował.

* S měžaza meje jena 70lětna žona w měsćze Kölnje nad Rheinom wokoło khodźi a wscho žwěru wobhladuje a žo nad tym dźiwa, schto je žo tam w pożleńschich lětach noweho natwariło. Wona je žo w Kölnje narodźiła a njeje też Köln wjele lět wopuschczika, dokelž běsche 23 lět zyle woželepika a toho dla niczo njewidźesche. Wona pak žo w žwojim hubjeństwje skónczńze kónz sandźeneho lěta na profeżora dr. Bardenheuera, kiž je wyschschi lěkaŕ w tamnischej měschczańskej hojeŕni, wobroczi. A jako jej tón prajesche, so móże jej widźenje saže dacź, hdyž žebi wona wocźi wot njeho operirowacź da, dha wona wo to proschesche. Do hojeŕnje ju tam 17. dezembra pschijachu a 5. meje tutoho lěta wona dospołnje widźaza s njeje wustupi.

* Na żelesnizy mjes Siegburgom a Troisdorfom sta žo wóndano s tym njesboże, so jedyn pucźowaŕ se žwojeho wosa prósnu winowu bleschu s wóknom won czišnu. Wón pak s njej tamnischeho żelesniczneho dohladowarja tak straschnje do hłowy trjechi, so žo tón na semju žypnu. Wjedźeŕ czaha, kiž bě to widźał, toho dla czah na khwilu sastaji a durje wosow sanknucź da, so bychu pschestupnika doßahnuli. Ale tón bě na druhej stronje s wosa czeknuł, a njemóżachu jeho wušlědźicź; dokelž pak běsche žwój kófr w kupeju wostajił, dha drje s jeho smachow nawjedża, schtó a swotkal wón je.

* W Förthenje pola Auma žo psched někotrymi dnjemi žydom dworow wotpali. Woheń bě žo, kaž žo wušlědźi, wot 13lětneho hólza, kotryž žo wot jeneho tamnischeho kublerja wotczehnje, sakožił. Hólz je žo wusnał, so je toho dla woheń samischkrił, so by žo dla pukow wjecźił.

* (Psches wopaczne suby žo saduška.) Wóndano wjeczor žo w Winje jena wožebna knjeni wukhadźowasche. Na pleśtrje wona na zitronowu bělisnu stupi a psches to padże. Dwaj mužej, w bliskosći stejazaj, žonje, kotraž na dobo woblědnu, na pomoz pschiběžeschtaj a ju sběhnuschtaj. Někotre minuty posdźischo wona stonacź pocża a w rukomaj lěkarja, hnydom sawołaneho, bórsy po tym wumrje. Lěkaŕ morweje hubu wotewriwschi wuhlada, so někotre kruchi khumschtneho kušadła s pożeradła won kukaja. Lěkaŕ drje někotre kruchi wucźeże, tola najwjazy bě žo do dychawisny dele žunuło, psches czož bě njesbożowna žona žmjercź sadušnjenja wumrjecź dyrbjała.

* Hollandski póžłanz pschi jendźelskim dworje njedawno londonsku poliziju proschesche, so by žo sa młodej hollandskej holzu wobhonjała, kotraž bě hižom psched wjazy lětami žwoju domisnu-wopuschczika a kotraž, kaž žebi myßlachu, najskerje w Londonje abo wokolnosći pschebywa. Młoda holza bě na dobo dwaj millijonaj hollandskich schěžnakow wot jeneho wuja herbowała, kotryž bě bjes testamenta wumrjeł. Wjele powjedanja žo wo tutej wězy czinicź njeżmědźesche, duž wušlědźenje jenemu s najpscheklepanischich polizistow poruczichu. Schěsć njedźel posdźischo žo wón psched žwojim pschedstajenym sažo pokasa. — Nó, žo tutón prascheschе, scże holzu namakali? — Haj, hižom psched někotrymi njedźelemi, wona žo hubjenje se schiczom żiwjesche. — Ale, hdże dha wona je? — Pola mje doma, ja žym žo s njej mjenujzy rucże woženił. — Hdyž budźische holza wjedźała, so je tak bohata, dha drje žebi njebudźische toho polizista brała. Wón bě jej toho dla jeje bohatstwo samjelczał.

* Jara ważne wušlědźenje je žławny franzowski chemik Pasteur sczinił. Jemu je žo, kaž praji, radźiło, žrědk psche pžowju skażenosć wušlědźicź. Hdyž žo tutón žrědk cłowjekam abo skotej saschczěpi, žo żadkawa khorosć s wěstosczu wotstronicź hodźi. Schczěpjenym jěd pžowjeje skażenosćze pjecza s zyła niczo njewadźi.

* Wulke powodźenja žu s nowa w Schpanskej narańsche krajiny sapuscźiłe a schkoda, psches nje nastata, je wjele hórscha hacź w lěcze 1879. Najbóle žu cźerpike provinzy Murcia, Alicante a Valencia. Dróhi a żelesnizy žu na wjele městnach wobschkodźene, psches czož žo powodźenym jara cźežko pomoz s druhich stron poskicźecź hodźi. Wjele wžow je zyle wot wody póczrjetych a żaneho wobkhada s druhim krajom wjazy nima, jich wobydlerjo na tšěchach žedźa a wulku nusu cźerpja. Ludźo knježerstwu jara porókuja, so žo w tamnych krajinach pschecźiwo powodźenjam, czasto žo wospjetujzym, żanych naprawjenjow stako njeje, so žo nihdże haczenja, hrjebje, kanale atd. twariłe njeżu. Powodźene provinzy žu najpłódnische zyłeje Schpanskeje a bychu, hdy by žo sapuscźenjam wulkeje wody bóle wobarako, zykemu krajej wjele wužitka pschinjeżłe.

* (Južne Sslowjanstwo). Sserbski žejm, kiž lětża w měsćze Nischu wuradźuje, je porjad, po kotrymž maja žo pschichodnje w Sser-

dawki dawacž, ſa dobry pſchipóſnał. — Dweju ſapóßłanzow ßu druſy ſapóßłanzy ſe ßejma wuſankli, dokelž běſchtaj wonaj w jenym ßejmſkim poßedženju njehorne, ſa ßejm hanibne ßłowa rěczałoj. — Czornohórſki wjerch Nikita chze w bližſchim czaßu Paris wopytacž.

* Najwjetſchi džěl wuczahowarjow, w Amerizy ßwoje ſbože pytajzych, ßu mali ratarjo, kotſiž ßwoju ſtaru domiſnu w nadžiji wopuſchcža, ſo móža ßebi w Amerizy ſa tuni pjenjes wulki kruch kraja kupicž a ſo budža potom hnydom wulzy kublerjo. Tuto měnjenje pak je jenož do połojzy wěrne, pſchetož po ſakonju ſjenoczenych amerikanſkich ſtatow drje ßo kóždemu, kotryž chze amerikanſki poddan bycž, kruch kraja pſchewoſtaji, tola hakle potom, hdyž je ſ pſchißahu wobkrucził, ſo ma ßwójbu a ſo chze pſchewoſtajeny kraj ßam ſa ßo a niz ſa druhich ludži wobdžěłacž. Wobßedžeŕ je hakle wón potom, hdyž je ſa pjecž lět dopokaſał, ſo je tutón kraj pjecž lět poſpochi wobdžěłał a žadyn džěl ſ njeho někajkej druhej woßobje njewotſtupił. Je-li ſo ßo to ſtało njeje, kraj po pjecžich lětach ſaßo knježeŕſtwu pſchipanje.

* S Ameriki pißaja, ſo ßu tam ßylne deſchcže měli, tak ſo ßu wulke wody w krajinach Arkanſas, Louiſiana a Texas wjele ſchkody naczinile. Po želeſnizach ßo tam w tu khwilu jěſdžicž njehodži, dokelž wjele ſtów mil želeſniczneje kolije pod wodu ſteji. Schkodowanje ßo pjecža na dwaj millijonaj dollarow wobliczą.

* W Filadelfiji (w Amerizy) je tójſchto tajkich pſchiprawow pódla ßebje, w kotrychž ßo petrolej cžiſcži abo raffiněruje. Pſchi njewjedrje, kotrež tam 24. meje mějachu, błyſk do tajkeje raffinerije dyri a bórſy dwanacže cžiſczazych pſchiprawow, w kotrychž bě wokoło 40,000 tunow petroleja, w płómjenjach ſtejeſche. A dokelž palazy petrolej hacž na někotry bliſke haßy wuſtupi, dha mějachu tam njemało džěła a prózy, ſo bychu twarjenja pſched ſapalenjom wobarnowali. Spaleny petrolej běſche něhdže 500,000 dollarow hódny.

* W Newyorku (w Amerizy) je wjele pjenježnych bankow bankrót ſczinilo, tak ſo ßu ludžo w nich pſches tſi millijony dollarow ſhubili.

* Jena žona w Albany w Amerizy bě ßwoje nalutowaŕſke knižki ſhubiła. Pſches to wona wowrótni, ſkónzowa ßwoje pjecž džěcži a ßo, ſcheſte džěczo w rukomaj džeržo, pſched nimo jědžazy želeſniſki czah cžißnu. Macž a džěczo buſchtej rosmjeczenej.

* S Taſchkenta w ruſkej Aſiji pißaja, ſo je ßo tam pſched tydženjom na wokrjeß Kuramin czrjóda ſkopczkow puſchczila, kotraž ſemju 15 wjerſtow (pſches 2 mile) do dołhoſcže a 7 wjerſtow (1 milu) do ſchěrokoſcže pokrywaſche. Knježeŕſtwo hnydom wſcho wobydleŕſtwo k ſaniczenju ſkopczkow napominaſche a ſa někotre dny běchu ſ pomozu 20,000 człowjekow wſchě ſkopczki ſmorjene.

* Jedyn farmer w Texaſu mějeſche tſi jara rjane holzy. Bórſy ßo jemu nawoženjo pſchedſtajichu, tola ſtary farmer jim rosnjemdrjeny roſeſtaji, ſo ßwoje holzy w hoſpodaŕſtwje trjeba a ſo dyrbja jemu nawoženjo ſ woczow woſtacž. Njedołho po tym běchu jeho tſi holzy precž, wſchitke běchu ßo wot jich lubych wotwjedłe. Stary nan pſched ludžimi toho dla ſlě ſakhadžeſche, ſkradžu pak bě wón ſ tym ſpokojom a ßo ßmějeſche, ßebi prajo: „To ßy derje cžinił, ßy ßebi tſi drohe kwaßy a njewjeſcžinſke wuhotowanja ſalutował.“

* Pſched někotrym czaßom bě knjes wyſchſchi hajnik X. ſe ßwojim pſcheczelom na hońtwje był a na ßwojim domojpuczu wonaj do jeneje pěkneje korczmy ſaſtupiſchtaj, hdžež wyſchſchi hajnik kołbaßu kupi a ju ßrjedža na dwaj kruchaj rosrěſnu. Potom wobaj kruchaj ſ talerjom pod blido džeržeſche, k pſcheczelej prajizy: „Chzeſch prawy abo lěwy kruch?“ Tón wotmołwi: „Lěwy!“ Ale jako hajnik toleŕ ſaßo horje wſa, tam ani prawy ani lěwy kruch kołbaßy wjozy njeležeſche. — Karo, hajnikowy ßwěrny poß, bě mjes tym wobaj pod blidom ſkradžu ſežrał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałſka zyrkej: Emil Louis Hauſer, pokładnik krajnoſtawſkeho banka, ſ Wyleminu Marju Hanu Wilhelmez. — Ernſt Herman Balak, džěłaczeŕ na Židowje, ſ Marju Khryſtianu Hanſkez tam. — Jaroměr Wylem Auguſt Lochner, wyſchſchi pjekaŕ w tudomnym khumſchtnym młynje, ſ Marju Madlenu Njenczež pod hrodom. — Khorla Ernſt Brühl, fabrikſki džěłaczeŕ w Dobruſchi, ſ Marju Wyleminu Lahdez tam. — Jan Auguſt Kreczmaŕ, wulki ſahrodnik w Bobolzach, ſ Marju Lejnu Barczež ſ Wuriz.

Katholſka zyrkej: Jan Auguſt Scholta, fabrikſki džěłaczeŕ pod hrodom, ſ Hanu Marju Schwanez tam. — Michał Schmiedel, zyhelnik w Baczonju, ſ Hanu Madlenu Młynkez ſe Ssłoneje Borſchcže.

Kŕćeni:

Michałſka zyrkej: Frieda Hilžbjeta, Eduarda Auguſta Möncha, zigarnika na Židowje, dž. — Pawoł Richard, Jaroměra Auguſta Wobſta, ßukelniſkeho džěłaczerja pod hrodom, ß. — Auguſt Max, Jana Auguſta Henniga, džěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Guſtav Max, Jana Ernſta Zuſchki, garbaŕſkeho w Małym Wjelkowje, ß. — Ernſt Max, njemandž. ß. w Jeńkezach. — Wylem Max, Jaroměra Wylema Kóczki, džěłaczerja w Dobruſchi, ß. — Ida Fanny, njemandž. dž. na Židowje.

Pětrowſka zyrkej: Jaroměr Richard, Jana Auguſta Hobraka, džěłaczerja a wobydlerja, ß. — Herman, Jana Wjazki, pohonczа a wobydlerja, ß. — Hana Marja, Khorle Jaroměra Pawlika, džěłaczerja a wobydlerja, dž. — Khorla Ota, Jana Bohuwěra Kobanje, měſchczana a rěſniſkeho miſchtra, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 24. meje: Khorla Ota, Jana Bohuwěra Kobanje, měſchczana a rěſniſkeho miſchtra na Židowje, ß., 4 l. 2 m. — 27. Martha Emilija, njemandž. dž. w Ssłonej Borſchczi, 3 m. 12 d. — 28. Marja, njebo Handrija Kalicha, khěžkarja w Sajdowje, po nim narodž. džowka, 78 l. 3 m. 19 d. — Hana Zurkez, Jana Bohuwěra Garbarja, małeho ſahrodnika w Nadžanezach, mandželſka, 43 l. 9 m. 4 d. — 29. Herman Pawoł, Jaroměra Hermana Wilda, murjerja pod hrodom, ß., 11 m. — 30. Jan Wiczas, wumjeńkaŕ w Brěſowje, 71 l. 1 m. 15 d. — 1. junija: Bruno Max, Jana Ernſta Kſchižana, fabrikſkeho džěłaczerja na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 24 d. — 3. Khorla Ota, Khorle Bohumiła Weickerta, ſchewza pod hrodom, ß., 5 m. 18 d.

Łužica. 1884. Čisło 6. — Wopřijeće: Boži sud. Wot J. Ćišinskeho. — Delnjołužiskim bratram Serbam. Wot Šymana. — Historija serbskeho naroda. — Hancyna swěrnosć. Delnjoserbski wot H. Jórdana. — Knjez wučeř. Z čěskeho wot J. Krala. — K narodninam kejžorowym. Wot dr. Sauerweina. — Dopis našeho delnjołužiskeho basnika, Mata Kósyka. — Sława žónskemu rodu. Wot P. — Naležnosće towařstwow. — Serbski rozhlad. — Słowjanske nowinki. — Serbske knihownistwo. — Rozsudy. — Wawrik-Jězorka †. — Zapis dobrowólnych přinoškow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. I. Towařstwo Pomocy. II. Za dom Maćicy. III. Za ćišć spisow H. Zejlerja.

Serbski Hospodař. Cžißło 11. — Wopſchijecže: Wjeßne nalutowaŕnje a wupožczowaŕnje. II. — Něhdy a něťko. — Roswuczowaze dróbnoſcže. — Možne wjedro. — Překlepany Bosćij. — Prašeńčka.

Mißionſki póßoł. 1884. Cžißło 6. — Wopſchijecže: Wot jutrow hacž do ßwjateje Trojizy w lěcže 1521. — Powſchitkomne mißionſke powjeſcže: S Awſtralije. — Powjeſcže ſ naſcheho evangelſko-lutherſkeho mißionſtwa. — Powjeſcže ſ zyrkwineho a ſchulſkeho žiwjenja wokebje ßerbſkich evangelſko-lutherſkich wošadow. — Skutki zyrkwineje luboſcže. — Sliczbowanje.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadžowanje pſchedawacž: 9. junija kubło czo. 16 w Wujerje, na 48,000 mk. takſirowane. — 10. junija kubło czo. 23 a 24 w Bernbruchu pola Kamjeńza, na 38,130 mk. takſirowane. — 18. junija khěžkaŕſka žiwnoſcž czo. 2 w Nowych Demjanach, na 4600 mk. takſirowana. — Pſches wjeßne grychty 23. junija žiwnoſcž czo. 13 w Rachlowje, na 19,280 mk. takſirowana.

Płaczíſna žitow a produktow w Budyſchinje

31. meje 1884.

Žitowy dowos: 2395 měchow.		Na wikach wot M	Pf	hacž M	Pf	Na burſy wot M	Pf	hacž M	Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	9	70	10	71	9	70	10	71
Rožka	50 kilogr.	7	78	7	91	7	78	7	91
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	75	7	97	7	75	7	97
Wowß	50 kilogr.	7	70	8	—	7	70	7	80
Hroch	50 kilogr.	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahty	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pſcheńczna muka	50 „	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 „	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 „	3	—	3	50	—	—	—	—
Ssłóma	600 „	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 938 ſchtuk, ſchtuka		8	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	75	6	—

Draždžanſke mjaßowe płaczíſny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 44—47 np., 2. družiny 40—43 np. po punczе rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a czelatow ma ßo ſroſumicž waha ſchtyrjoch běrtlow bjes kože, hłowy, nohow, krwě, czrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłoſyny atd. Płaczíſna tutych džěłow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płaczíſnje pſchiliczicž.

Wjedro w **Londonje** 6. junija: Rjane.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Bohemia“ 14. meje z Hamburga, 28. meje do Newyorka přijěła. „Lessing“ 11. meje z Hamburga, 13. meje z Havra, 24. meje do Newyorka přijěł. „Rugia“ z Newyorka, 29. meje do Hamburga přijěła. „Holsatia“ z nawječorneje Indije, 29. meje do Hamburga přijěła. „Borussia“ 26. meje, „Saxonia“ 24. meje ze St. Thomasa do Hamburga wujěłej. „Albingia“ 7. meje z Hamburga, 27. meje do St. Thomasa přijěła. „Bavaria“ 27. haprleje z Hamburga, 27. meje do Vera-Cruza přijěła. „Valparaiso“ 26. meje do Bahije přijěł. „Petropolis“ z južneje Ameriki, 26. meje z Lissabona do Hamburga wotjěła. „Pernambuco“ 25. meje z Bahije wotjěł.

W Hamburgu, 29. meje 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

Pschenajecźe trawy.

Lětuschi **trawny wužitk** na pastwischćowych łukach, na łukach pschi prjedawschej zyhelniczi a pschi angru, ma žo w jenotliwych parzellach (dźělbach)

žrjedu 11. junija t. l. popołdnju wot 2 hodźinow

na žamych łukach pod wumĕnjenjom wubranja mjes žadźajzymi pschenajecź.

Na wotnajecźe smyšleni žo pscheproschuja, žo w naspomnjenym cžažu pschi pastwischćowych łukach shromadźicź.

W Budyschinje, 31. meje 1884. Mĕschćanska rada.
Löhr, mĕschćanosta.

Wosjewjenje.

Khĕža kat. no. 102, njebocźiczkej **Amaliji** swud. **Mucźerjowej** na Židowje žkuschaza, kaž 1 akr 24 □prutow pola budźetej žo **wutoru 10. junija t. l.** dopołdnja wot 10 do 12 hodźin w domje podpisaneho na pschežadźowanje pschedawacź. — Wschodalsche je pola toho žameho shonicź.

Na Židowje.

Valten, tamnischi rychtař.

Wósk

kupuje mydlarnja **Hermann Puy** w Budyschinje na žerbskej haźy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechanischka pschadownja w Hajnizach.

---

ff. koźy,

kiž kaž jĕd žyku, porucza najtunischo

Paul Walther
w Budyschinje.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,

kaž tež **sodu, schterku, bĕrnowu muku, petrolej, žwĕczenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaczisnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Khosej.

Jako woźebje tunju poruczam dźělbu khoseja punt po 85 np.

S dobom ja žwój khosej

njepaleny po kóždej płaczisnje wot 75—160 np.,

paleny punt po 80, 100, 120, 140, 200 np.,

jenož hódne dobrosćze, k wobkedźbowanju poruczam.

Arno Möckel
na žerbskej haźy 13.

Khosejowy skład.

Ssylnje a derje žkodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tunischo, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we woźebje dobrym žkodźe poruczataj

bratraj Mĕrschej
na žitnych wikach.

Dospołne wupschedawanje.

Dokelž žwoju dźĕłacźĕrnju žónskeje drasty dale wjescź nochzu, wschĕ na składźe ležaze **dolmany, žakety, deschćne, holcźe** a **kolomantle,** toho runja wulki wubjerk **symskich mantlow,** so bych s žyłym składom skerje a lĕpje rumował, po spodźiwnje tunich płaczisnach wupschedawam.

Adolf Weiß
w Budyschinje na bohatej haźy 14.

Preczćehnjenja dla!

dospołne wupschedawanje mojeho składa **hotoweje mužazeje drasty,** wobstejazeje se **žuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucźe wurumował, pschedawam tunischo, hacž mje žameho khoschtuje.

P. Baruch
w bohatych wrotach.

---

250 kóp wulkich jerjow

pschedawam jara tunjo, kopu sa 2 mk. 60 np., mandel 65 np.

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Emma swud. Vorwerkowa

porucza žwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow
se žomota, kaschemira a žukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach a proźby wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Na khownym torhoschczu 5 s napschecza khowneje straže (hawptwachi).

Tuni syrop.

Dobry czisczeny syrop punt po 16 np., najlĕpschi zokorosyrop punt po 22 np.

porucza jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Ssrědk
k spĕschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań a kak ma žo nałožecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haźy.

Czĕske žłówki,

litr 28 np.,

turkowske žłówki,

litr 40 np.,

turkowske sultanske žłówki,

litr 55 np.,

porucza

Moritz Mörba
na mjažowym torhoschczu.

Ssyry khosej,

punt wot 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacž 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch
hewak **Heinr. Jul. Lincka**
pschi Pĕtrowskej zyrkwi 5.

Rajž!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunischo, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haźy.

Butru!

Mĕschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscźi

porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haźy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
žu dostacź pola

Gustava Posera
na jerjowej haźy.

Khosej!

Kampinas, žyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tunischo, wubjernje derje žkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haźy.

Khosej

w wulkim wubjerku

po tunich płaczisnach porucza

Richard Neumann
na snutsknej lawskej haźy czo. 6.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haźy.

Khosej

wot najtunischich hacž do najlĕpschich družinow, jara derje žkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haźy.

Sswojim cześćenym wotebjerarjam dowolam ßebi pschi potrjebje mój skład

koßow a ßerpow,

kotrychž dobroscź je ßo pschi prawej naprawje dospołnje dopokasała, kaž też wschelake pschihódne **brußy** po najtunischich płaczišnach poruczicź.

Robert Jacob, gratokowar
ſ napschecza realneje schule.

Wschitke druzhiny

dobrych a czistych palenzow

najlěpscheje dobroscze po najtunischich tu snatych płaczišnach poruczа

palenzowa fabrika
Augusta Bartka w Budyschinje
na swonknej lawskej haßy czißko 10.

Měschczanska haptyka w Budyschinje
Max Schünemann. Hłowne torhoschczo.

Dr. Ballhauserowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleſcha ſ wukasanjom sa 40 np.
Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.
Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

Spěschnu abo **fixblejchu** po waženju płatu, pschedźena atd. wobliczenu, **barby k ßamobarbjenju** wołmy, płatu, pschedźena atd. (prawdźiwe) pschedawa drogowe wotdźělenje

měschczanskeje haptyki w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Czorne zidzane stoffy

k njewjescźinskim drastam,

czežku ripsowu zidu,

łóhcź wot 2 mk. 50 np.,

porucza

M. G. Freyberg

na bohatej haßy na koßu ſ napschecza póſta.

Cześćenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, ſe wschelakich drjewow ſhotowane, namakaju, kedźbnych cźinicź. Wschě möble ßu w mojej tyscherni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherſki mischtr
na nowych hrjebjach czißko 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Stepdeki

wschěch wulkoscźow, ßamßny fabrikat,
wołmjane, spanske, wosowe a pucźowanske deki

porucza

H. Kayser

10 na zitnej haßy 10.

Wulkeje sarady dla wot dźenßnischeho dnja pschedawam:

derje ßuscheny półcź punt 80 np.,
pschi 5 pt. wotkupjenja 75 np.,
schmalz punt 65 np.,
wubjerny kołbaßny schmalz punt 60 np.,
tucźnu běłokołbaßu punt 70 np.,
tucźne ßwinjaze mjaßo pt. 55 np.,
pschi 10 puntach 50 np.

Otto Pötschka,
rěsniſki mischtr
na kotołskej haßy (Kesſelgaſſe).

Krajnoſtawſki bank.

Dańske koupony naschich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. tutoho měßaza

w ßlědujzych płaczazych měſtnach **bje-wſcheho wotczehnjenja** ſ hotowymi pjenjesami wukupja:

w **Budyſchinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhucze** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Zitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Lipſku** pola knjesow **Becker & Co.,**
" " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzſkim měschczanſkim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuſer.**

W Budyschinje, 3. junija 1884.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa.

Ja poruczam ſ tutym pod rukowanjom ßwoje cziſte wudźělki jako:

anisbonbony I., II. a III.,
mjedobonbony,
ßkódobonbony,
jatroſelowe bonbony,
althejowe bonbony,
ßkómozokor,
jeczmjenjozokor,
quodlibet,
pißane khichelki,
póprikowe khichelki,
male, ßrěnje a wulke,
bajerſke ßkódobonbony,
jendźelſke ßadobonbony,
malenowe bonbony,
póprjanzowe kulki,
rózowe kulki,
błokozokor,
kalmuß,
pjeczene mandle,
kokoßworjechowy wolij,
łodobonbony,
ſafranowy zokor,
bruny rybjazy tykanz

a hewak hischcze wschelake do konditarſtwa ßluſchaze wudźělki po najtunischich płaczišnach.

F. A. Trumpler
20 na kotołskej haßy 20.
NB. W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Najlěpſche

franzowſke koßy

po 2 mk. hacź 2 mk. 70 np.,

wschelake wubrakowane **koßy** po 70—95 np., **ßerpy, brußy** atd. porucza

J. G. Poetzſchka w Wósporku.

Se ſcheſczimi n. pjenjeźkami

wschědnje mózesch dospołne cziſcźenje ßwojeho cźěła dokonjecź a pſches to wójſko khoroſcźow wotwobroczicź, kotrež ßo pschi zyrobje a pschetkaczu ſakoża. My měnimy nałożenje haptykarja Brandta ſchwajzarſkich pillow jako cziſcźazy ßrědk. Dóſtacź w haptykach.

K wußywej

porucza **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe
w póſtſkej kowarni.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radoscź;** sběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa 50 **np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana 70 **np.**

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbſkich hrjebjach
ſ napschecza kaſerny.

Direktne
póſtſke parokłódźiſtwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyschinje.

Kajita **№. 300.** Sčriedźnotrym **№. 80.** Dźěłaſi mjłoſtne 12 l. la połoju, mjłoſtne 1 lěta **9 №.**

Budyska Bjesada.

Lětuši **wulět** změje so **njedźelu 15. junija** na Čornobóh. Wotjězd z Budyšina po železnicy popołdnju w 2 hodź. 3 min. do Budestec. Wot tam khód po njenahłym pěknym puću z přewodom hudźby na Čornobóh. Wječor w 9 hodźinach zaso z Budestec po železnicy wróćo do Budyšina.

Předsydstwo.

Bukičzanske ratarske towarstwo

smeje **štrjedu 11. junija t. l.** wulět do wuczbneho hospodarstwa **Heinrichsthala** pola Radeberga, k czomuž so woßebje knjenje towarstwowych sobustawow pscheproschuja. Hosczo su witani.

Shromadźizna: dwórnischczo w Pomorezach rano s dypkom 1/2 9 hodźin.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

změje **njedźelu 15. junija** swój lětuši **wulět** a to do **Kamjeneje.** Z nim budże wěnčk zjenoćeny. Wše sobustawy a jich swójbni — stari a młodźi — so z tutym na wulět najpřećelniwišo přeprošuja. Na tym dźělbjerjacy chcyli so hač do 4 hodźin popołdnju pola Eberweinec nutrnamakać. — Zarěčanske serbske towarstwo tudy powitawši, so z dypkom 4 hodźin pod zynkami hudźby do Kamjeneje puščimy.

Njedźelu 22. junija so naša **měsačna skhadźowanka** pola Eberweinec wotdźerži. Započatk z dypkom 5 hodźin popołdnju.

Předsydstwo.

Warnowanje.

Ja, podpisany, sym wjazy krócz nasshonił, so jedyn wokolonoscheŕ w Łužizy mydła pod mojej firmu pschedawa. Dokelž ja ženje moje mydła wokolonoscherjam pschedawacz njedawam, swojich czesczenych wotebjerarjow s tutym warnuju a s dobom spominam, so sym so sa to staral, so so moje mjeno dale wopak njewužiwa.

W Budyschinje.

H. Lehmann, mydlaŕ.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sadźowanje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodźin. Khudym darmo.

Haptyka w Rakezach

porucza **najlepschi mlókowy, wobženy** a **wužitkowy pólver** sa howjasy skót, **wobženy pólver** sa **swinje, restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wsche klazanje koni, **salsowy pólver** psche jich sadźakku a hrosnu salsowu khorosću, **pille psche běženje** czelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nerwowy balsam,** a je tón jenož tudy dóstacz. Hewak poruczam też Mohrenthalsku, woczowu a wschelaku druhu žałbu. Dale poruczam też tuto lěto sadźo **spěschnu blejchu** wubjerneje dobrosće po jara tunich płaczišnach.

R. Bredemann.

W wudawarni S. N. su dóstacz:
H. Zejlerja zhromadźene spisy.
2 seschiwkaj po 3 mk.

Runklizowe rostliny

su dóstacz na kamjentej haßy czišło 9 w „garküche".

Podpisany poruczam so sa wschě pschiprawjenja na stwach a domach, sa khachlestajenje a wschitke porjedźenja, se žlubjenjom najtunischich płaczišnow.

Hermann Nitscha jun.,
murjeŕ,
na wulkej bratrowskej haßy 26.

S hnutrej wutrobu praju ja s tutym mojim wulzy lubowanym pschecželam, też **Halmiz** swójbje w Tšelanach, mojim sotram a mojemu bratrej, wožebje też naschemu wyšozy dostojnemu knjesej duchownemu **Handrikej** w Maleschezach sa wschu luboscz a czescz, kiž su mojimaj lubymaj starschimaj pschi **Jezu** swjedženju wopokasali, swój najlubosnischi džak. Bóh luby Knjes njech wschitkich sa to bohacze žohnuje!

W Plußnikezach, dźeń 1. junija 1884.

C. Domaschka, kowaŕ.

Schtóž chce sebi dobre koßy a herpy kupicz, tón njech do Budyschskeje póstskeje kowarnje dże; tam też je wschón druhi ratarski grat dóstacz.

Pytaja so wustojna hródźna hetmanka, džowki, wotroczaty a sylne khěžne holzy wot pschistajeje žony **Heynoldoweje.**

Młoda holza, kotraž chce schwadlistwo dospolnje nawuknycz, może hnydom spodobne město dostacz na bohatej haßy czišło 16 w sadnym twarjenju.

Džełaczerjej pytanaj.

Dwaj sylnaj džełaczerjej (woženjenaj) so pschi dobrej mzdźe a trajazym džele pytataj a mózetaj hnydom sastupicz. Wobydlenje atd. so da.

Knjejstwo w Klukschu, 25. meje 1884. **H. Petzoldt.**

Pjekarskeho wuczobnika,

kiž może hnydom sastupicz, pyta **Aug. Säuberlich,** pjekarski mischtr na horncžerskej haßy czišło 5.

Pjekarskeho wuczobnika,

kiž może hnydom sastupicz, pyta **Richard Droschütz** na horncžerskej haßy.

Sbožopschecže

k półstalětnemu mandźelskemu jubilejej

Domaschkez wujej a czecže

w Plußnikezach.

Pół sta lět nětk saschle su,
So staj **Wój** tu swěrowanaj
A k tom' swjatom' mandźelstwu
W Božim domje žohnowanaj,
Duž b'dże nětko pola **Waß**
Półstalětny skoty kwaß.

Haj, nětk s hnutrej wutrobu
Do sańdženoh' pohladataj,
Sa wschu wulku dobrotu
Bohu khwalbu saspěwataj,
So je wón tak hnadnje Waj'
Nošył kaž na rukomaj.

Napoßledk h'schcže s luboscžu
Proßymy cže, luby Božo:
Njekładź jeho ani ju
Wschak na czežke khore kožo;
Spožcz też junu woběmaj
S hnady w njebju Boži raj!

Krujazez swójba w Porschizach, **Lindnarjez swójba** w Porschizach a **Lindnarjez swójba** w Jeńkezach.

Czeßny wopomnik

na rów
njebo **Jana Kruschwizy**
a jeho mandźelskeje **Marije**
s Roswodez.

Ach komu, lubi pschecželjo,
Tón srudny podawk snaty njeje,
Kiž w Roswodezach stak je so
Tam lětša schěßnateho meje!
Schtwórtk wumrje tam Jan Kruschwiza,
A pjatk tam jeho mandźelska
Sso w rězy Sprewi tepi.

Ta macz ta bě wot Michałkez
Pobožnych starschich narodźena,
Bě po tajkim też s Roswodez
A na to mjeno „Marja" khcžena,
Hlaj, hdyž bě wona wotrostła,
Dha s Debßez ju Jan Kruschwiza
Sa mandźelsku wsa sebi.

Taj samaj staj do Boschez so,
Hdyž běschtaj so tu woženiłoj
W tym samym lěcze naléto,
Na jenu živnosez pscheßydliłoj,
Hdźež wobaj jara sbožownje,
Kaž spósnaschtaj to džakownje,
Lět wjele skutkowaschtaj.

A hdyž te lube džěczatka.
Wschě tsi jim běchu wotemrěle,
Dha myßlejschtaj sej — kaž so sda —,
So by to tola lěpje było,
Hdyž byschtaj živnosez pschedałoj
A do Roswodez cžahnułoj
Na wumjeńk k Michałkezom.

Schtó wě swój kónz, mój Sbóžniko,
Wón je wschak druhdy blisko jara,
Duž daj, so kóždy tola so
Wo swojej' dusche sbóžnosez stara;
Hlaj, pschezo saso s nowa my
Wo nałej smjerczi słyschimy,
Kiž wopißacz mam tudy.

Na prajenym duju dopołdnja,
Hdyž dlěschi cžaß tu khpry běsche,
Tón wumjeńkar Jan Kruschwiza
Pisches smjercz s toh' swěta domoj dźěsche,
Hdyž něschto pisches schěscźdźeßacz lět
Bě teptał tutón hrěschny swět,
Haj k lubym džěczom dźěsche.

Na druhi dźeń, pjatk dopołdnja,
Hdyž schaty wupłókała běsche,
Dha jeho luba mandźelska
Do Sprewje schaty tunkacz dźěsche,
A pschi tym je — o srudoba —
Ju Boža ruczka sajała,
So do wody nuts padze.

To bórzy bě pak snajomne,
Duž hnydom ju tam wjele ludźi
Tak pilnje swěru pytasche
We hłubinje a pódła wschudźi,
Hacz na poßledku potom ju
Tam bóle delka nam'kachu
We kerku tam pschi brjosy.

Kaž lěkarjo tu wupraja,
Dha je žno wona morwa była,
Hdyž do wody je panuła,
Na khribjecže bě sucha zyła;
A hlaj, we jeje žołdku tej
Wschak žana woda była njej',
Kaž hewak tajzy maju.

Nasajtra njedźelu wobeju
Do Budestez tam pohrjebachu
A wjele luda s luboscžu
Jej' k jeju rowej pschewodźachu,
Tam w jenym rowje wobaj dwaj,
Kaž staj to pschez' žej žadałaj,
Nětk czišche w mérje spitaj.

Duž roskaž domej, człowjecže,
Dźenž', hdyž sy hischcže strowy, czily,
To nichtón wjedźicz njemóže,
Hacz jutrje hischcže budże žiwy.
Sšnadź tuta luba macžerka
Ssej to też njeje myßlika,
So je jej smjercz tak blisko.

A tak dha spitaj wobaj dwaj,
We khłódnym rowje pohrjebanaj,
Hacz junu saso budźetaj
Psches Boži hłoß tam sawołanaj
A Bóh njech tehdy po hnadži
Wam wěczny sbóžnosez wobradži
We swojim bósskim raju.

Na žadanje srudnych sawostajenych
Pětr Mrónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 14. junija 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi ßami cześczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedża ſa nje na **3. štwórtlěto 1884** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadża. Czi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches póst pśchinjeścz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tez w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Jeho Majeſtoſcz kral Albert je Ems 10. junija wopuſchcził. Emſke ſtrowotne wody ßu jeho ſtrowoſczi po ſdaczu jara ſpomožne byłe. — 24. junija ßo Jeho Majeſtoſcz domoj wróczi.

— Sakładny kamjeń noweje němſkeje ßejmownje w Barlinje je ßo 9. junija w pſchitomnoſczi khěžora, němſkeho krónprynza, wjerćha Bismarka, ſaſtupjerjow němſkeho ßejma, ſwjaſkoweje rady a wukrajnych póßłanzow ſ wulkej pychu a ßwjatocznoſczu położił. Sakładne pißmo ßo wot wjerćha Bismarka czitaſche. W nim ßo ſpomina na ßławne wójnſke dobycza ſjenoczenych němſkich narodow, pſches czoż je khěžorſtwo ſ njewotczakanej kraßnoſczu poſtanuło a němſkemu krajej ßo móz daka, ſo móże ßwoju konſtituziju a narodne wuwiwanje ſe ßamßnej ruku ſchkitowacz. Tutomu ſchkitej a tomule dźěłu dyrbi tez dźěło w tutym domje ßłużicz, kotrehoż twar njech měr ſ wonka a měr ſ nutſka kraja ſchkituje. Bajerſki połnomóznik ſwjaſkoweje rady khěžorej na to łopatku a pěſkowany kalk pſchepoda, pſchejo, ſo by ſkónczenje twara ſ njewoßłabnjenymi mozami widżał. Präſident němſkeho ßejma, khěžorej hamor pſchepodajo, ſboże k nowemu dźěłu pſchejeſche. Khěžor ſe ßwjatocznej doſtojnoſczu tſi krócz ſ hamorom na kamjeń dyri, pſchi tym ßłědujze ßłowa prajo: „W mjenje Boha, k tyczu a czeſczi němſkeje wótczizny, hamjeń!“ Na to po rjadu wſchě ßobuſtawy khěžorſkeje ßwójby, wjerch Bismark a Moltka na kamjeń dyrichu. Khěžor pſchi tym, njedźiwajo na deſchcz, pod hołym njebjom woſta, da Bismarkej a Moltzy ruku a ßo ſ nimaj roſrěczowaſche. Hakle jako bě dwórſki prědar Kögel ßwjedźeńſku rěcz ſapoczał, wón pod ſtanowu tſěchu ſtupi. Jako ßo žohnowanje praji, ßebi wſchitzy kłobuki ſejmowachu. Powſchitkowne ſpěwanje pruſkeje narodneje hymny ßwjedźeń ſkónczi.

— Khěžorſki ßejm je ßwoje dźěło najprjedy ſ wuradźenjom namjeta, wot konſerwatiwneho wotpóßłanza Ackermanna w naſtupanju pſcheměnjenja rjemjeßlniſkeho porjada ſtajeneho, ſapoczał. W namjecze ßo żada, ſo bychu rjemjeßlniſke ſjednoczenja (innungen), kotrez ßu w lěpſchim wuwuczenju wuczobnikow hižom praktiſke wuſpěchi dozpili, prawo dóſtali, ſo ßmědża tajkim miſchtram, kotśiž rjemjeßlniſkim ſjenoczenjam njepſchißłuſcheja, ſakaſacz, wuczobnikow wot wěſteho czaſa ßem wuwuczowacz. Podobny namjet bě ßo hižom ras khěžorſtwowemu ßejmej pſchedpokłożił, tola tehdom ßo wotpokaſa. Ackermann pak ßo wottraſchicz njeda a ſe ßwojim namjetom hiſchcze ras wuſtupjo, jeho nuſnoſcz dopokaſacz wjedźeſche, tak ſo jón ſe 157 pſchecziwo 144 kłoßam pſchijachu.

Awſtrija. W Winje je ßo anarchiſt Stellmacher, kotryż je polizaja Blöcha ſkónzował, k ßmjerczi wotßudźił. Stellmacher ßo tutoho mordarſtwa wuſna a jón politiſki nadpad mjenowaſche, ſ kotrymż je ßo ſa podtłóczenje anarchiſtow a ſozialdemokratow wjeczicz chzył. — Pſchi nowowólbach na wuheŕſkim ßejmje ßo wulke njeměry ſtawaju. Prěnich morwych a czeżkoſranjenych ßebi wólbne agitazije w Ssedmohródſkej Gyergyó-Szent Mikloſkim wólbnym wokrjeßu żadachu. Horza bitwa bě tez w Mindszentu, hdźež pſchiwißowarjo radikalneje ſtrony ſ mozu ſadźěwachu, ſo liberalny kandidat markhrabja Pallavicini ßwoju wólbnu rěcz dźerżecz njemóżeſche. Lud chzyſche ßo do pſchiwißowarjow liberalneje ſtrony, kotśiž běchu do doma ßudnika czeknuli, kamacz, bu pak wot żandarmow, wokoło doma ſtejazych, wotdźerżany. Lud na to poczа wrota nadběhowacz a do żandarmow tſělecz. Tuczi ſ tſělenjom wotmolwichu. Tſi woßoby buchu morjene a nekotre ſranjene. W Dupawarje wólbneho kandidatu ſ kulkami powitachu. Bóle njeſtraſchne ale tola njelubośne njeſboże mějeſche radikalny kandidat w Szeliſtiju. Jako chzyſche runje rěczecz ſapoczecz, ſpłóſcheny czełz na rěcznińſku tribunu, ſ pißanymi khorhojemi wupowěſchanu, pſchiczěri a pſchipoßłucharjow roſſcheri. Jeneho muża wón na rohi wſa a jeho k ßmjerczi ſbodźe. Jako czełza honjachu, ßo jenemu mużej wóczko wupraßnu a ſkónczńje mějachu wjeßne żony ſa to, ſo je wólbny kandidat na zyłym njeſbożu wina, ſhrabnuchu khoſchczo a jeho ſe wßy wuhnachu. — W Malacze, bliſko ruſko-pólſkeje mjeſy, ßu tſjoch mużow, do Warſchawy puczowajzych, ſajeli, kotśiž mějachu kofer pſchi ßebi, w kotrehoż dwójnym dnje běchu dynamit a anarchiſtiſke pißma ſkhowane. Jedyn ſ nich wuczeże revolver, kotryż jemu żandarm ſ ruki wudyri.

Belgiſka. Ssejmſke wólby w Belgiſkej ßu na zyle njewotczakane waſchnje wupanuke. Liberalni, hacz dotal knjeżaza ſtrona, ßu doſpołne porażenje poczerpili a zyrkwinſzy ſmyßleni ßu we wſchěch ſtronach dobyli. Na měſto liberalneho miniſterſtwa, kotrez je hnydom po wólbach ſaſtojnſtwo ſkłożiło, je zyrkwinſzy ſmyßlene miniſterſtwo ſtupiło.

Sserbija. Bjes Sserbiju a Bółharſkej hižo dlějſchi czaß dobra pſchesjenoſcz wjazy njeknjeżeſche, woßebje je ſ czaßa poßlednjeje revoluzije njejednota bjes nimaj dźeń a bóle pſchiběraka. S prawom abo njeprawom ßerbſke knjeżerſtwo na to ſkorži, ſo je łońſchi sběžk ſ Bółharſkeje prěni naſtork dóſtał a ſo ßo bółharſke knjeżerſtwo ſa to ſtarało njeje, ſo by ßo ſpoczinjenjam ßerbſkich ſběžkarjow, kotśiž ßu w Bółharſkej wucżek namakali, kónz ſczinilo. Kaž wjele wěrneho abo njewěrneho tez na tutych wobſkórżbach je, dha je tola to jene wěſte, ſo ßo na ſprawnoſczi bółharſkeho wjerćha Alexandra ſ napſchecza ßwojemu ßerbſkemu ßudobej dwělowacz njeßmě. Hdyż mějeſche tez ßerbſki miniſter pſchiczinу k wobczeżowanju, dha dyrbjeſche tola na woßobu bółharſkeho wjerćha dźiwacz, kotryż je ßo pſches wobſkórżby, politizy jeho knjeżerſtwa njeßwěrne wotpohlady porokowajze, czeżko ſranił. Bółharſke knjeżerſtwo je, kaž ßo to hinak wotczakacz njemóżeſche, żadanje Sserbije w naſtupanju ßerbſkich czeknjeńzow wotpokaſało a w ßwojim wotmolwjenju na to pokaſała, ſo ſamolwjenje ſa ſczěhwki, kotrez bychu ſ teje naležnoſcze naſtacz móhłe, na ßo njewoſmje. Sserbſke knjeżerſtwo je na to ßwojeho ſapóßłanza ſ bółharſkeho hłowneho měſta wotwołało, a Bółharſkej nětko niczo druhe njewoſtanje, hacz toho runja tak czinicz. S tym by ßerbſko-bółharſka ſwada ſapoczatk wójny bjes woběmaj bycz móhła. Tola wulke mózarſtwa, Němſka, Rußowſka a Awſtrija, na ſboże na měr dźerża a wone do toho njeſwola, ſo by ßo měr dla něſajkich maliczkoſczow kaſył. Skórżbam ßerbſkeho knjeżerſtwa ßo, jeli ſo ßo bjes pſchiczinу ſtake njeißu, wěſcze prawo dóſtanje, tola budża drje Sserbiji tez radu dacz, ſo by pſchichodnje w wobkhadże ſe ßwojimi ßußodami bóle wobhladniwa była a maliczkoſcze njetrjebawſchi do wulkeho njenaduwała.

Wotprawjenje franzowskeho krala Ludwika XVI.

(Skónczenje.)

Na dnju, hdźež mějesche Ludwik XVI. wotprawjeny bycź, wón rano w 5 hodźinach se žwojeho lěhwa stanu a žadasche žebi Božu mschu žłyschecź, schtož žo jemu po někotrych sadźěwkach pschiswoli. Ale žwoju žwójbu hischcże jun krócź wohladacź, wón wotpokasa, dokelž žo sa žłabeho czujesche, hischcże jedyn ras tajke snutskowne bolosczе snjesczź. A wón wschak tež žwojej žwójbje s nowa wulku žakosczź naczinicź nochzysche.

Jako běsche Ludwik Božu mschu žłyschał, wón se žwojim spowjednym wótzom a s někotrymi pólizajskimi wyschkami psches tak mjenowany templowy dwór dźěsche a žo do měschczanostoweho wosa žynu. Spowjedny wótz jemu k bokej, pólizajszy wyschzy pak jemu s napschecza žedźachu — a tak woni wotjědźechu. Sa nimi hischcże druhi wós jědźesche, w kotrymž někotsi sastojnizy a offizěrojo žedźachu. Ludwik žo na zykym pucu nutrnje modlesche.

Wotprawnischczo pak bě na Ludwikowskim torhoschczu natwarjene, kotrež běsche tak pomjenowane, dokelž póstawa žwjateho Ludwika na nim stejesche. Tutu běchu pak tehdy rosbili. Jako běchu tam dojěli a wós sasta, kral prajesche: „Nětko dha tu žmy!", potom krucze a mužniwje na wotprawnischczo horje stupasche. Horka žebi někotre wokomiknjenja lud, tam stejazy, wobhlada, žwój lud, haj žwój žamžny lud! Ach! žana želniwosczź, žana srudoba žo na tych tyžazach a saže tyžazach wobliczow njepokasowasche, ale luta žadława wješokosczź a błudna wczipnosczź. Ludwik žo wot nich s hłubokim sdychnjenjom k hrodej Tuillerijow wobrocźi a s czicha na tuto žwoje kralowske bydlenje hladasche. A k tomu s napschecza běchu — žadławje doscź — jeho wotprawnischczo natwarili. Wysche toho mnoheho luda běsche na 20,000 wobrónjenych měschczańskich wojakow torhoschczo wobžadźiko, bliže k wotprawnischczu stejesche žylna dźělba jěsdnych pod nawjedowanjom piwarza Santerre. W pschiměrnej dalokosczi też někotre kanony stejachu, s karteczemi nabite a na wotprawnischczo složene. — Kral Ludwik běsche brunu žuknju wobleczeny a tsjo katowi wotroczźy chzychu jeho tule žuknju wužlez, wón pak jich wot žo storczi a žo ju žam wužlecze. Na to jeho běku koschlu wobleczechu, kiž bě tajka, so schija naha wosta, a wottsihachu jemu też wkožny. Na to jedyn katowy wotroczk pschistupi a chzysche jemu ruzy swjasacź, ale wón to pschiwdacź nochzysche a praji: to wschak trjeba njeje. Tola potom wón do toho swoli, jako jeho spowjedny wótz na to dopomni, so je žo nasch Sbóžnik też swólniwje swjasacź dał.

Ludwik žebi guillotinu kedźbnje wobhlada, stupi potom hacź k kromje wotprawnischcza a kiwasche k snamjenju, so by rěczał. Na měsce sasta wojerska hudźba piskacź a wschón lud womjelknu. Ludwik pocza wótsje rěczecź: „Franzowsojo! Ja wumru bjes winy. Ja wodawam wschitkim mojim njepschecželam a pscheju, so by Franzowska —" Ale wón dorěczecź njemóžesche, pschetož Santerre jeho samyli, wołajo: „Na toho nježměcze požłuchacź! Na toho nježměcze požłuchacź! Nětko žadyn czaž k rěczam njeje!" A wón pokiwnu bubnarjam, so bychu bubnowali, a katowym wotroczkam, so bychu žwoje krwawne dźěło wobstarali. Bubnarjo nětko móznje bubnowachu a katowi wotroczźy žwojej ruzy na krala pokožichu.

Posdźischo je Santerre žam k tomu stał, so je žo bojał, so móhł psches kralowu rěcź womjaknucź; toho dla je bubnowacź dał, so by žwojeho žwědomja hłóž pohłuschił. Ludwik pschi tej harje zyle s měrom stejesche; bolosczź nad tajkej twjerdosczu žwojich njepschecželow jeho pschewsa, ale swólniwje žo katowym wotroczkam podda. Wón na žwoje žmjertne kožo — na drjewjane korto guillotiny — pohlada, žo do njeho lehnu a tyknu hkowu psches dźěru, ktomu pschiprawjenu. Jemu k bokej žo jeho spowjedny wótz Edgeworth klaknu, žwoju hkowu k kralowej sthili a wótsje sawoła: „Ssyno žwjateho Ludwika, posběhń žo k njebjeżam!" W tym wokomiknjenju s wyžoka žekera padże a kralowu hkowu wot cźeła wotrěsnu, Edgeworthowe wobliczo žo s kralowej krwju pola. Dokelž žo hkowa hischcże trochu kózki dźerżesche, dha dyrbjachu ju wottorhnucź, kat Samson ju shromadźenemu ludu s tymi žkowami pokasa: Hlajcze, hkowa tyrana! Na to lud s wyskanjom wotmolwi, kłobuki a mězy pak do powětra lětachu. Druhy maczachu žwoje dybsacźne rubischka k wopomnjeczu do kraloweje krwě a je jako žwjate wězy showachu. Katowi wotroczźy pak žwoje porsty do krwě tunkachu a bliskostejazym pod žměchami brody na wobliczo molowachu.

Kralowe cźeło žo na karu pokoži a žo na pohrjebnischczu zyrkwje žwjateje Madleny do rowa, schěsczź kóhczi hłubokeho a s kalkom wužypaneho, cźižnu. Po wotprawjenju lud kaž wrótny wokoło wotprawnischcza rejwasche, pschi czimž žo kralowszy žkužobnizy s bojosce jako najhórschi wopokasachu, tola po tsjoch dnjach nichtó wjazy wo wotprawjenju njerěczesche. — Dźiwnje doscź je žo stako, so je Ludwikowy rów runje bjes tymi stami rowow tych cźłowjekow, kiž buchu pschi jeho kwažu s Marju Antoinettu w wulkej cźischczeńzy na hažach města Parisa satkóczeni. Skónczńje pak Ludwikowy dónt s nowa wobžwědczi krala Salomonowe hrónczko, so žo nichtó nježmě prjedy žwojeho kónza sbožowneho khwalicź. A hacź budże na franzowskim thrónje hdy schtó sbožowny, na tym žmě jedyn nimale s prawom dwělowacź.

Ze Serbow.

S Budyschina. Njedźelu 15. junija směje žo w Draždźanach w tamnischej kschižnej zyrkwi žerbska Boża žkužba. Spowjedź budże k. duchowny Jmisch s Hodźija, prědowanje k. duchowny Jakub s Njeżwacźidła dźerżecź.

S Budyschina. Njedźelu 15. junija tudomny regiment Nr. 103 175lětny jubilej žwojeho wobstacza žwjeczi.

S Budyschina. Wot budyskeho pschižažneho žuda, kotryž je žo 10. junija sapocźał a tsi njedźele dołho traje, ma žo tón krócź wurjadnje wjele dźěła dokonjecź. Wschо w hromadże směje žo 19 wězow wužudźicź a to bjes druhim 4 dla woheń sakoženja, 4 dla jebanskeho bankerotta, 8 dla wopacźneje pschižahi. Pschižažny žud žo tón krócź pod pschedžydstwom wyschscheho appellazijonskeho žudniskeho radźicźela Lamma s Draždźan wotdźerži. Dotalny präsident pschižažneho žuda, knjes direktar krajneho žudnistwa dr. Wiesand, je wotpusk žkužby, hacź do kónza julija trajazy, dóstał a jón hižo nětko wjazy dnjow wužiwa. — Schulskemu inspektarjej budyskeho wokrjeża, k. dr. Wildej, je žo wot ministerstwa titel „schulski radźicźel" spožcźił. — W prjedawschej Mörbitzej žukelnskej fabrizy je sandźeny schtwórtk popołdnju hnydom po žwacźinje jena dźěłacźerka, pod hrodom bydlaza, do maschiny pschischła a pschi tym prawu ruku shubiła.

S Hownjowa. Wopytarjam „Cźělza" žo sandźenu njedźelu popołdnju njewschědny napohlad poskicźi. W lěžu bě žebi cźrjóda zyganow lěhwo sczinika a žebi w wulkich koprowych kótłach jědź a piczwo warjesche. S boka stejesche mjenschi wós, do kotrehož bě žylny dołhokožmaty pož sapschehnjeny. Wobstajnje padajzy deschcź žo tutym cźornobrunym cźłowjekam, kaž bě s jich pokmurjenych wobliczow widźecź, po sdacźu spodobacź nochzysche.

S Dobrusche. W tudomnym papjerniku mějesche 5. junija dźěłacźer Rodig, papjeru na roły wijo, njesboże, so s lěwej ruku bjes papjerowu rólu a walzu, na njej leżazu, pschińdże a žebi pschi tym ruku tójschto spali a smjecze. Hakle sa dwě njedźeli budże jemu mózno, žwoje dźěło saže sastaracź.

S Huski. Nasch knjes farar Jäckel žo w bližschim cźažu pensionirowacź da.

S Maleje Huski. Pjatk wjeczor krótko po 9 hodźinach w Steglichez khěžkarskej žiwnosczi woheń wudyri, kotryž wsche jejne twarjenja, domske, brózeń a kólnju do prócha a popjeła pschewobrocźi.

S Delnjeje Hórki. Tu je žo srudny podawk stał. Młoda holza, Marja S., je žo sandźenu njedźelu dopołdnja $^1/_2$10 hodźin, runje jako žo w Maleschezach w zyrkwi pschipowjedasche, shubiła. Ludźo žu ju w tymle cźažu widźeli prěki psches luki k Sprewi hicź, duž žebi myžła, so je žebi we wodże žiwjenje wsaka. Wo pschicźinach, kotrež žu ju k žamomordarstwu pohnuke, ludźo wschelako powjedaju. Wěste je, so je holza pożledni cźaž wot cźežkich myžlow wobjata była a te žu najskerje pschicźina jejneho njesbožowneho skutka. Hacź dotal hischcże ju namakali njejžu, hacź runje žu zyku wokolnosczź sa njej pschepytali.

S Porschiz. Kaž s wježelom žkyschimy, budże lětuschi mižionski žwjedźeń na Marje domapytanju, 2. dźeń julija, w naschim lubym Božim domje popołdnju w 2 hodźinomaj se žerbskim kemschenjom a w 4 hodźinach s němskim žo dźerżecź. Sa prědarjow staj knjesaj kapłanaj Kschižan s Hodźija a Matek s Kamjenża wot hkownеje konferenzy žerbskich duchownych wuswolenaj. Bóh daj žwoje mikosczіwe žohnowanje!

S Njeżwacźidła. Sandźenu njedźelu žo tu w Wróblez žwójbje kschczisna žwjeczachu. Wótczinszy smyžleni kmótsja pschi tym na myžliczku pschińdźechu, sa macźiczny dom w Budyschinje pjenjesy składowacź. A hlej, tale myžl na płódnu rolu padże, pschetož žydom hriwnow bu sa žerbski macźiczny dom nawdatych. Kak bórsy by žo tutón dom twaricź móhł, hdy by žo na wschěch žerbskich kwažach, kschczisnach a druhich składnosczach s podobnej woporniwosczu sa njón hromadźako.

S Huczіny. W jenym hacze, tudomnemu ryczerkubku žkuschazym, je wóndano někajki njedoczink spuschczadko rostorhał. Psches

to je ßo wulka schkoda naczinika, pschetoż wjele kharpow je ſ hata do rěki wupkuwako. So by ßo w pschichodźe saßo tajke njedocźinſtwo ſtacź njemóhko, ßo haty nětko kóždu nóz wjazy krócź wot ſtrażnika wobkhodźa.

S Rychbacha. Pjatk tydźenja tu ßławny dwórski prědar Stöcker ſ Barlina wo měſchczańſkim mißionſtwje w Barlinje prědowaſche. Bjes druhim wón w ßwojim kraßnym, duchapoknym prědowanju praji, ſo je Barlin najbóle ſanjerodźene hkowne město na ſemi. Se wſchěch ſtron do tutoho wulkeho města lud pſchiczahuje, kotryż ſ wulkeho dźěla do nuſy a hubjenſtwa, cźělneho a duchowneho, pſchińdźe a ßo na poßled w nim ſhubi, każ ßo żołmy w morju ſhubja. Najwjazy jich ſe Schleſynſkeje pſchikhadźa. W Barlinje w tón czaß pſches 200,000 Schleſynſkich bydli. Tak pſchedměſta hobrży roſtu, jena woßada tam hacź 120,000 duſchow liczi! W njej jenoż 5 fararjo ſa Boże kraleſtwo ſkutkuja. So jich mozy ſa tajku hobrſku liczbu duſchow njedoßahaju, a ſo tam duchowna nuſa pſchezo bóle a bóle pſchiběra, kóždy ſpósnaje. W jenej druhej woßadźe ma jedyn jeniczki farař 75,000 duſchow pod ßobu. To ßu żałoſtne wobſtejnoſcźe! Sa 600,000 wobydlerjow 27 zyrkwjow (khapałkow, kiż ßo kólnjam runaja). Tola najhórſche je, ſo ßu te hiſchcźe cźaſto doſcź pſchi Bożej ßłużbje próſdne. — Barlin mějeſche pſched 200 lětami 10,000 wobydlerjow, pſched 100 lětami 100,000 a dźenßa 1 millijon a 200,000. Tak roſcźe a pſchiběra wón ſwonkownje, tola ſnutſkownje cźim ſkerje hinje a wotběra. Tutomu njedoſtatkej chze ſnutſkowne mißionſtwo wotpomhacź. Pjeczo duchowni a něhdźe 20 kſcheſcźijanſzy mużojo ſa ſnutſkowne mißionſtwo w Barlinje dźěłaju, woni do puſtych domow khodźa a do nich Boże ßłowo noſcha. Wjele je ßo hižo ſtako, tola wjele wjazy dyrbi ßo hiſchcźe ſtacź. Też ſ naſcheje Sakſkeje mkodźi ludźo do Barlina cźahaju, padnu bjesbóżeńcam a ſozialdemokratam do rukow a ßo tak na pucź njeſkutkow a ſkóſcźow ſabkudźa. Toho dla, tak proſchęſche k. duchowny Stöcker, njech ßo tola kóżdy, kiż chze ßo do Barlina pſcheßydlicź a żaneho dobreho ſnateho tam nima, na njeho wobrocźi; wón chze kóżdemu k pomozy bycź, tak daloko hacź je jemu to móżno. Kak dźěławe a ſpróżniwe ſnutſkowne mißionſtwo je, to dopokaſa bjes druhim na ßynje jeneho ſakſkeho wucźerja. Tutón mkodźenz bě do Barlina pſchiſchoł. Nan a nichtó pak njewjedźeſche, hdźe je. Duż pißa nan na Stöckera. Pſchipołdnju bě liſt do Barlina pſchiſchoł a wjeczor ßo hižo nanej telegrafiſzy woſjewi, ſo je ßo jeho ſhubjeny ßyn namakał. W duchownym naſtupanju w ßławnym Barlinje najſrudniſche wobſtejnoſcźe knjeża. Tu ſnate pſchißkowo płacźi: Wulka kraßnoſcź a kłuboka cźma.

S Wulkich Sdźar. Tu je wóndano nękajki hruby njekraßnik, kotryż w ßwojej wutrobje żaneho cźłowſkeho a wjele mjenje kſchеſcźijanſkeho cźucźa měcź njemóże, drohemu konjej jeneho tudomneho bura jaſyk ſe ſchije wureſnuł. Wbohe ſkoczo dyrbjachu toho dla kłócź. Bur by konja nękotre dny do toho ſa 180 toleř pſchedacź móhł. — Podobny hroſny njeſkutk je ßo w Łaſu ſtał. Tam je nękajki ſky cźłowjek wbohej kóżży wopuſch wotrubnuł. Tajke njeſkutki ßu cźim ſrudniſche, dokelż ſ nich widźimy, kak hruboſcź a twjerdoſcź wutroby w naſchich ſtronach dale a bóle pſchiběra.

Se Schcźeńzy. Jedyn tudomny bur bě wóndano cźelo rěſnikej pſchedał. Jako je ważachu, druhi rěſnik k tomu pſchińdźe. Tutón burej praji, ſo je tamny wopak ważił. Pſches to ßo prěni rěſnik tak roſnjemdri, ſo punt ſhrabnu a ßwojeho pſcheczíwnika do ſpanja dyri. Wbohi cźłowjek ßo, myßle ſhubiwſchi, hnydom na ſemju wali, a dyrbjachu jeho precź njeſcź. Naſajtra rano je wón na ßwoju ranu wumrjeł.

Se Sſkomjenja pola Hródka. Ssrjedu tydźenja ßo w Schěrez zyhelniczi, kotraż ßo pſchetwarjuje, jena murja powali a pod ßwojimi roſpadankami Schěroweho ßyna pohrjeba. Wboheho hólza ſtraſchnje ranjeneho ſ roſpadankow wucźeżechu. Bórſy na to je wón na ßwoje cźeżke rany wumrjeł.

Se Sabroda. 7. junija je tu wumjeńkarka Nowakowa w cźeżkich myßlach ſ wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz ſcźiniła.

S Wojerez. Młynk Wjazko, kotryż je ßebi hońtwu Noweje Wßy wotnajał, je, po tym ſo je ßo pola wyſchnoſcźe dla ſchkody, wot ſwěriny ratarſtwu ßo cźinjazeje, wobcźeżowako, dowolnoſcź dóſtał, ſo ßmě hižo w nětcźiſchim njehońtwinſkim cźaßu jelenje tſělecź, hdyż ßo na tamniſchich honach pokaſuja.

— Tudomny póſtſki miſchtr Schokta ßo 1. julija penſioniruje, na jeho město je ßo póſtſki ſekretař Jeſcheck, w tu khwilu w Shorjelzu, pomjenował. — Hamtſki ßudnik Senſt je ßo wot naß na hamtſke ßudniſtwo w Burgu pola Magdeburga pſcheßadźił.

Wo ßerbſkim macźicznym domje.

(Pokracźowanje ſ cź. 22 Serb. Nowin.)

V.

Schtwórty ſapiß darow, kotreż je knjeni Smolerjowa k nowotwarbje ßerbſkeho macźicznego domu w tychle dnjach naſběraka. Do tuteje ſběrki

a) ſapißachu: Mjeno, ſtaw, ſtatok	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenokrócźny dar	Summa	b) ſapłacźichu:
	M	M	M	M	M	M	M	M
Knjes korczmař Blažij w Tranjach	—	—	—	—	—	1.—	1.—	1.—
Knjes kubleř J. Broda w Dźenikezach	—	—	—	—	—	100.—	100.—	100.—
Dale ßo w wudawařni Serb. Now. woteda wot kmótrow na Wróblez kſchcźiſnach w Njeßwacźidle	—	—	—	—	—	7.—	7.—	7.—
Knjes kolportěr G. Hataß .	—	—	—	—	—	1.—	1.—	1.—
							109.—	109.—
						K tomu 1., 2. a 3. ſapiß	286.80	126.80
						Do hromady:	395.80	235.80

Horejſche ſapkacźene 109 mk. ßym wot knjenje E. Smolerjoweje wupkacźene dóſtał, na cźoż ſ tutym kwituju.

W Budyſchinje, 13. junija 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Macicy S.

Pola podpißaneho ßu k nowotwarbje macźicznego domu wotedali:

Knjes Khorla Micźka, murjeř w Rakezach	na	1884	— mk.	50 np.
= Handrij Pawlik, hoſpodařſki pomoznik w Rakezach	=	=	1 =	— =
= Jan Lukaſch, hoſpodařſki pomoznik w Rakezach	=	=	1 =	— =
= Michał Pohla, bur w Rakezach	=	=	1 =	— =
= Handrij Měſcheř, bur w Rakezach	=	=	1 =	— =
= Guſta Urban w Rakezach	=	=	— =	50 =
= Guſta Bek w Rakezach	=	=	— =	50 =
= Guſta Wirt w Rakezach	=	=	— =	50 =
= Handrij Ssuchi w Rakezach	=	=	— =	50 =
= Jan Bohuwěr Rjelka, wucźeř w Rakezach . .	=	=	3 =	— =
= Michał Schokta, bur w Trupinje	=	=	1 =	— =
Knjeni Hana Rjelzyna, wumjeńkarka w Sſkonej Borſchcźi	=	=	1 =	— =
= L. K., rentierka w Njeßwacźidle	=	=	5 =	— =
			16 mk.	50 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hižo ſchtyri krócź khoſtany korbař F. A. Staruß, prjedy w Cźelchowje, nětko w Lichanju, bě wobſkorżeny, ſo je lětßa w februarje dwoje wudraze paßle ſ jeneho hata, delnjohórcźanſkemu knjejſtwu ßłuſchazeho, kranuł. Żandarm, kotryż jeho wobydlenje pſchepyta, paßle tam nadeńdźe. Starußowa wurěcź, ſo je paßle w hacźe namakał a ſo je te ßame gmejnſkemu prjódſtejerjej pſchepodacź chzył, bě jara mako na wěrnoſcź podobna, a ßo wón toho dla winowaty ſpósna a ßo dla woſpjetneho paduchſtwa k tſimeßacźnemu jaſtwu ſaßudźi. — Schtyrzecźilětneho mkynſkeho J. A. Herrmanna ſ Kotez běchu w haprleji ſ khoſtańnje w Waldheimje, hdźež bě wjazy lět paduchſtwa dla wotßedźał, puſchcźili. Sswój ſtary njepocźink, kranjenje, pak tam ſabył njebě, pſchetoż 4. meje rano wón do Starkez wětrnika, wokno mkynſkeje ſtwy wutorhnuwſchi, ſaléſy a tam mech żita kranu. Schtyri lěta khoſtańnje, wóßomlětne ſhubjenje cźeßnych prawow a dowolene podſtajenje pod pólizajſku nadkedźbu je khoſtanje ſa jeho woſpjetne paduchſtwo. — Wo murjerju K. T. Neumüllerje ſe Żidowa, kotryż bě hižo dla woſpjetneho paduchſtwa k pjatnaczim měßazam jaſtwa ſaßudźeny, poſdźiſcho hiſchcźe naſhonichu, ſo je jenu jaku, wěſtej ſwudowjenej Fiedlerjowej wot njeho kranjenu, ſaſtajił. Jeho khoſtanje ßo toho dla měßaz powyſchſchi a ßo wón pódla toho k tſimeßacźnemu ſhubjenju cźeßnych prawow ſaßudźi.

Lawniſki ßud. Jako mějeſche ßo 8. haprleje ßłużobna dźówka Hana Pětſchkez ſ jaſtwa, w kotrymż bě paduchſtwa dla tſi dny wotßedźecź dyrbjała, puſchcźicź, ßo ju inſpektař areſtowanje woprašcha, hacź ma hiſchcźe nękajku wěż, areſtowni ßłuſchazu, pſchi ßebi. Hana Pětſchkez na tole praſchenje ně wotmolwi, tola jako ju pſchepytachu, wołmjany kryw, wokoło jejneho żiwota ſwjaſany, namakachu, kotryż bě ßo jej k ſawodźenju w nozy pſchewoſtajił a areſtowni ßłuſchеſche. Hana Pětſchkez ßo tutoho noweho pakoſcźenja dla k dwěnjedźelſkemu jaſtwu ſaßudźi.

Přilopk.

* Ulanojo budźa bórsy ßwoju hlebiju shubicź. Město njeje karabinaŕ dóstanu, pódla kotrehoż ßo jim hischcźe na pruhu też revolver wostaji.

* W Schandawje ma ßo kónz tutoho měßaza dom kupjelnskeho wuhojenja sa ruskich invalidnych offizěrow, wot ruskeje khěžorki natwarjeny, ßwjedźeńszy wotewricź. Pschi tejle składnoscźi deputazija wyßokich ruskich knjesow do Schandawy pschijědźe. Wjetscha liczba ruskich offizěrow je ßo hižo na schtyrinjedźelski pschebytk w domje kupjelnskeho wuhojenja samokwika.

* Dokelž je ßo w draždźanskej holi swěrina poßlednje lěta pschе wschu měru pschisporika, ßu ßo ratarjo tamnischich stron pola kralowskeho dwora dla schkody, wot swěriny jich leżomnoscźam ßo cźinjazeje, wobcźežowali. Kral je pjecźa, dźiwajo na tele skórżby, poruczik, so ma ßo w pschichodnym hońtwinskim cźaßu wjazy dyżli hewak jelenjow potscźelecź.

* Winowzowa wosch, najstraschnischi njepscheczel winizow, ßo pjecźa też w mischnjanskich winizach pokasuje. Někotre khorowate winowzy buchu psched krótkim pschepytane a pschi tym ßo wosch, kotraż je w druhich krajach winizy do cźista sapuscźika, wußlědźi. Njech ßo bórsy radźi, s krutymi naprawami rosschěrjenju straschneho njerjada wobaracź.

* Srudne njesboże je ßo w Winkelnje pola Rochlitza stako. Jako jedyn dźěłacźeŕ studżeń ryjesche, ßo scźěny saßypnuchu a jeho hłuboko sahrjebachu. Bohużel budże najskerje njemóżno, jeho żiweho wuhrjebacź, dokelž budźa někotre dny dołho hrjebacź dyrbjecź, prjedy hacź budźa jeho doscźahnucź móz.

* Pschi tscělenju w Plawjenje w Voigtlandźe ßo holzy jeneje tscělanskeje budy wócźko wutscěli. Cźłowjek, psches kotrehoż ßo njesboże sta, je jara njekedźbliwje s tscělbu wobkhadźał.

* Na dwórnischcźu w Plawjenje w Voigtlandźe sańdźeny schtwórtk wjeczor dwaj něhdźe 15lětnaj pachołaj złędujzy skutk sejhraschtaj. Wonaj ßo, jako cźah wotjědźe, na samkajzaj rjecźasaj bjes dwěmaj wosomaj ßydźeschtaj a chżyschtaj na tajke waschnje darmo do Halschtrowa jěcź. Khróbkeju pucźowarjow pak po khwili pytnuchu a cźah toho dla hižo psched Naundorfom na dobo sasta. Jenoż jeneho hólza popanuchu, druhi cźeknu. Sajaty żanych wopißmow nima, mjenuje ßo August Leine a wudawa, so je ßo w Schladebachu pola Halle narodźił; jeho nan, s kotrymż wón, jeho njebo macź a ßotra 5 lět dołho po ßwěcźe cźahasche, je jeho, każ praji, wopuschcźił. Pschi ßwojim tam a jow cźahanju ßu ßo pjecźa psches to żiwili, so ßu kharty kładli a ludźom se wschelakim druhim zyganskim jebanstwom pjenjesy wuklukali.

* W jenej makej wjesży pola Gubina je jedyn njecźłowski ßyn ßwoju 70lětnu macź schěscź lět dołho w wuskej komorzy sawrjenu měł. Wón bě wudawał, so je ßo wotßaliła, a ßußodźa ßebi myßlachu, so je w zusbje wumrjeła. Jedyn Gubinjan skóncźnje poliziju na to kedźbliwu scźini, kak je ßo żona na njewujaßnjene waschnje shubiła a psches to hrosna ßynowa słóscź na ßwětko pschińdźe. Stara żona bě rosum shubiła a měješche grawocźiwje masany napohlad. Jako běchu ju wucźiscźili, ju do gubinjanskeje hoiernje dowjesechu.

* Mordarstwo psches cźertowy palenz. W Liegnitzu ßo 3. junija murjeŕ Wiedemann s 42lětnej swudowjenej Neumannowej, s kotrejž w łubjowej stwě w hromadźe bydlesche, swadźi, dokelž bě jemu Neumannowa bleschu palenza precź wsała a jón s woknom won linuła. Wón nóż shrabnu a jón żonje do tyła storcźi, tak so ßo ta powali. Ludźo, w tej ßamej khěži bydlazy, ju w krwi płuwajzu namakachu. Pschiwołany lěkaŕ móżesche jenoż jejnu ßmjercź wobkrucźicź.

* Tscělenje w Dobroługu je ßo hnydom pschi ßwojim sapoczatku psches srudne njesboże pschetorhnuło. Tscělzy běchu loni artillerijowe wotdźělenje sałożili a k tomu kanonu ßłabeho kalibra kupili. Jako mjenowany dźeń ßedłarski mischtr Schmidt, kotryż je pola artillerije jako wojak ßłużił, s tejele kanony wjazy krócź tscěli, ßo pschi pjatym wutscělenju roła puknu a ßo pschi tym wot wokoło lětajzych kruchow Schmidtej jena noha do zyła rosrasy. Dokelž tamnischi lěkaŕ nusnu operaziju ßam dokonjecź njemóżesche, dyrbjesche ßo wobżaromny cźłowjek s wjeczornym żelesnischim cźahom do Barlina do jeneje hojernje dowjescź.

* W Gliwizach w Hornjej Schlesynskej ßu ßwjatki jeneho wojaka skónzowali. Prěni ßwjaty dźeń wjeczor jedyn zivilist füsiliera Fechnera, ßo domoj wrócźazeho, wot sady k semi dele storhnu a jemu s dołhim rěsnischim nożom schiju nimale zyle pschерěsnu, tak so na měscźe morwy leżo wosta. Mordaŕ je w Gliwizach rodźeny a w jenej tamnischej fabrizy jako samkaŕ dźěłasche. Zarliwoscź dla jeneje holzy je pjecźa pschicźina k njeskutkej była.

* W khostańi w Grawdenzu bě 3. junija mały sběžk. Tsjo jecźi, k dlějschemu khostanju saßudźeni, běchu ßo srěcźeli, so chżedźa cźeknucź. Duż pschi skkadnoscźi jeneho nahladowarja nadpanuchu, pohkuschichu jeho, se żelesnym instrumentom do njeho bijo, wotewsachu jemu klucźe a teßak a spytachu nimo druheho nahladowarja cźerjo, psches durje dwór dóscźahnucź. Tola nahladowaŕ ßo jim khróble napscheczíwo staji, woni pak jeho s teßakom psches hłowu praßnuchu, tak so bě jim móżno s durjemi do sadneho dwora twóchnucź. Tola tu jich drusy nahladowarjo pschemóchu. Na wulke sboże rany wobeju nahladowarjow straschne njejßu.

* (Jebanstwo.) S wulkej pscheklepanoscźu ßu njedawno jeneho barlinskeho słótnikarja sjebali. Dwaj woßobnje sdrascźenaj knjesaj, s rjanej ekwipażu pschijěwschi, do jeho khlamow sastupischtaj a chżyschtaj brillantowe pjerschcźenje kupowacź. Po dlějschim cźaßu ßebi knjesaj brillantowy pjerschcźeń, 110 hriwnow płacźazy, wubraschtaj, kotryż pak jimaj słótnikaŕ skónczńje sa 100 hriwnow wostaji, dokelž lubjeschtaj, so chzetaj też ßwoje dalsche wězy pola njeho kupowacź. Pjerschcźeń ßo wot njeju se stohriwnowskej papjeru sapłacźi. Krótko po tym, so běschtaj ßo kupzaj wotßalikoj, zusy knjes k słótnikej pschińdźe a ßo jeho praschesche, hacź njejstaj psched krótkim pola njeho dwaj knjesaj bykoj a ßebi někajku wěz kupikoj, kotruż staj se stohriwnowskej papjeru sapłacźikoj. Jako słótnik na tole jeho praschenje haj praji, jemu zusy wosjewi, so je kriminalny komißaŕ a so ma poruczńoscź, wobeju knjesow sajecź; wonaj staj pjecźa pjenjesyfalschowarjej, kotrajž wopaczne stohriwnowske papjery wudawataj. Na jeho żadanje ßo jemu stohriwnowska papjera, wot zuseju knjesow wudata, pschedpokoži a wón ju, każ by ßo na to derje wustejał, pruhowawschi, sa wopaczńu spósna. Wón słótnikej rosestaja, so dyrbi wopaczńu papjeru ßobu wsacź a jemu s kwitowanjom, w kotrymż ßo kriminalny komißaŕ podpißa, wobßwěděcźi, so je ju ßebi pschepodacź dał. Prjedy hacź ßo wotßali, hischcźe słótnika s tym troschtowasche, so budźe ßo jemu wěscźe schlachcźicź, jebakow popadnucź a so potom jeho pjerschcźeń saßo dóstanje. Dokelž pak ßo w běhu někotrych dnjów ani kriminalny komißaŕ, ani hewak nichtó s pólizajstwa pola słótnika njepokasa, ßo tón ßam na pólizajstwo poda. Tam wón se spodźiwanjom shoni, so na pólizajstwje pólizajskeho komißara, wot njeho mjenowaneho, s zyła njesnaja a so je ßo po tajkim wot pscheklepanych jebakow wobschudźicź dał.

* Tsecźi Pósnanski infanterie-regiment No. 58 w Glogawje je na pruhu nowe teßaki dóstał, kotreż ßu nimale wo tsecźinu krótsche a poměrnje lóżsche hacź teßaki w tu khwilu ßo noschaze. Khwótka njeje s moßasa, ale s drjewa a je se żelesom wobbita.

* Najskerje psches ßwoju ßamßnu njekedźbliwoscź je pola Theißena w Thüringskej jedyn pólny straźnik ßebi a ßwojim tsjom dźěcźom żałoßnu ßmjercź pschihotował. Wón bě do ßkómjaneje hěty, w kotrejž se ßwojimi dźěcźimi bydlesche, khachle stajił a w nich satepił. W nozy je najskerje wuhło s nich panuko, pschetoż rano běchu hěta a jejni wobydlerjo spaleni.

* W wukenseeskim lěßu w Frankfurtskim wokrjeßu ßo lětßa mejske bruki s tajkimi hromadami mjerwja, so dyrbja tam wschě ßrědki nałożowacź, s kotrymiż bychu sażranych hoscźi wotbycź móhli. Hacź dotal je ßo wot lěßnych dźěłacźerjow nimale 10,000 litrow (něhdźe 200 kórzow) mejskich brukow nasběrało a w horzej wodźe skónzowało. Dokelž ßo sa liter nasběranych brukow 15 nowych pjenjezkow płacźi, ßu wudawki khětro wulke, kotreż dyrbja ßo wot hajniskeje kaßy sa saniczenje brukow cźinicź.

* Frankfurtske nowiny wo złędujzym ßměschnym kusku pißaju: Jedyn Bornheimski ratař dweju dźěłacźerjow na ßwoje polo póßła, so byschtaj s bunowych żerdkow bunowinu swottorhakoj. Dokelž ßo na tole dźěło njewustejeschtaj, jara mało nadźěłaschtaj. Pschińdźe pak schibak nimo pola a widźo, kak pomału ßo tam dźěła, jimaj rjeknu: „Aj, sapalcźe tola bunowinu, dha ju njetrjebacźe wottorhacź.“ Tajka rada ßo dźěłacźerjomaj mudra a rosumna bycź sdasche. Jedyn s njeju schwablicźku sapali a ju k bunowinje pschityknu. Ta ßo bórsy sapali, tola niż jenoż bunowina, ale też zyłe żerdże ßo ßobu spalichu.

* Jedyn żelesniski nahladowaŕ s Annena w Westfalskej, kotryż ßwjatki poßledni krócź do ßwojeho pensionirowanja jako spinaŕ wupomhasche, pschi tym se spinadła padże a ßo wot koleßow rosmjecźe.

* W Starnbergskim jězorje w Bajerskej ßu cźěle dweju młodeju lubeju s Mnichowa namakali, kotrajž staj po sdacźu ßamaj ßmjercź pytałoj. Běschtaj 21lětny młodżenz, ßyn jeneho bankiera a młoda holza, pola jeho nana pißarka. Młodżenzowaj starschej nochzyschtaj,

dokelž je holza khuda, jeju luboscz cźerpicź a holzu se ßłużby puschćźischtaj. Młodźenz se ßwojej lubej na to do Tutzinga jědźesche a tam ſ njej do Starnbergſkeho jězora skoczi. Nětko, hdyž je ßo njesboże stało, je starscheju żałoscz jara wulka.

* S Karlsruhe pißaju: Tu běsche ßo w tychle dnjach banda zyganow saßydlika. Żandarmojo, kotsiž jich wosy ſ kedźbliwoscźu pschepytachu, pschi nich tsi pjecża kranjene dźěczi wußlědźichu, jene ßydomlětne se Straßburga, schtyrilětne ſ Freiburga a něhdże pokralětne dźěczo, wo kotrymž hischcźe njewjedźa, swotkel je.

* Wulke krejpschelecźe ßo w tychle dnjach wot někotrych hajnikow ſ Dortmunda bjes hawronami naczini. W lěsach wokoło města maju hawrony, kotrež ßu ſa tamnische ratarſtwo woprawdźita czwila, wjele stow hnězdow. Wot hajnikow ßo ſa jedyn dźeń pisches schtyri sta tutych ptakow satsěli. Żołdki morjenych hawronow běchu wschě se ßymjeńtnymi ſornami napjelnjene, ſ czehoż móże ßo schkoda trochu wobliczicź, kotraż ßo wot tutych ptakow polam czini.

* Jeneho kamjenjocźischcźerja w Hamburgu jeho towarſchojo ſ tym wyßoko ſwjeßelichu, ſo jemu lotterijowu listu pokasachu, hdźež bě wotczischcźane, ſo je jeho lóß wulke dobycźe ſczinił. Posdźischo pak ßo jemu jeho wjeßele hórko skasy, pschetoż bórsy ßo pokasa, ſo ßu jemu jeho pschecźeljo żort sehrali a czißko jeho loßa na lischcźe falschowali. Tuto pscheměnjenje nadżateho bohatſtwa do stareje khudoby wbohi snjescź njemóżesche. Jeho rosum ßo saczěmni, tak ſo dyrbjachu jeho do hojeŕnje ſa duchakhorych donjescź.

* Němske towarſtwo k wukhowanju snjesboženych na morju je ſańdźene lěto 277 człowjekow ßmjerczi w żołmach wutorhnuło. S tutych wukhowanych běchu 47 ſ němskich, 5 ſ jendźelskich, 4 ſ hollandskich, 4 ſe schwedskich, 3 ſ danskich a 2 ſ ruskeju kódźow. W tón czaß je 87 wukhowanskich stazijow.

* (Ssamomordarſtwo pisches ſpalenje.) Póndźelu wjeczor je w winskim měschczańskim parku jedyn młody człowjek na żadławe waschnje ßwojemu żiwjenju kónz ſczinił. Wón ßwoju drastu ſ petrolejom pola a ju sapali. Njesbożowny ßo hrósbnje wopali. Wón bě hižo na pókmorwy, jako jeho namakachu a do měschczańskeje hojeŕnje donjeßychu.

* (Pschiwěra.) Wutoru wjeczor ßo na krajinu Eisenburgſkeho komitata w Wuheŕskej ßurowe njewjedro puschczi, kotrež na pólne płody, lětßa wurjadnje bohaty wużitk lubjaze, wulke ſapuſczenje pschinjeßy. Pschi tejle skladnoscźi ßo saßo pokasa, wot kajkeje czmoweje pschiwěry ßo tamnischi wobydlerjo hischcźe dźenßnischi dźeń wobknježicź dawaja. Wucźeŕ w Oberndorfje bě pschi bliżenju njewjedra na ſwuczene „njewjedrowe ſwonjenje“ sabył, wot kotrehoż ludźo wotczakuja, ſo njewjedro ſaczěri. Jako burja po njewjedrje ſhonichu, kelko schkody je pisches nje nastało, ßo woni psched wucźeŕnju sběżachu a hrożachu, wucźerja ſarasycź, tak ſo dyrbjesche tutón do lěßa czeknucź a pod hołym njebjom tam pschenozowacź. Hakle na druhi dźeń, jako běchu ßo ludźo saßo někak směrowali, ßmědźesche ßo saßo domoj ſwažicź.

* W Schpaniskej ßo 8. junija 300 metrow dołhi tunel asturiskeje żelesnizy saßypnu. Dwanacźe dźěłaczerjow pschi tym żiwjenje ſhubi.

* Rano 7. junija w Sevenoaku w Jendźelskej dwaj żelesniskaj czahaj w hromadu praßnuschtaj. Bjes tym ſo jedyn tworowy czah w Sevenoaku wodu do maſchiny bjerjesche, druhi czeźki tworowy czah ſ dwěmaj lokomotiwomaj do njeho storczi. Maſchinist a tepjeŕ prěnjeje lokomotiwy buschtaj hnydom morjenaj a wjazore woßoby ſranjene. Tsizecźi wosow ßo rosraſy.

* (200 koni ßo ſpaliło.) Ssobotu wjeczor ßu ßo w Glasgowje w Jendźelskej konjemzy a wosowe remisy tamnischeho omnibusskeho towarſtwa ſpaliłe. 200 koni pschi tym w płómjenjach kónz wsa, pódla toho je ßo wot wóhnja wulka liczba wosow ſaniczińła. Boja ßo też, ſo je człowjek, kotryż je konje ſ konjemzow honicź ſpytał, pschi tym żiwjenje wostajicź dyrbjał.

* S Jendźelskeje do Ameriki je hacź dotal w najkrótschim czaßu, ſa 6 dnjow 15 hodźin a 6 minutow, łódź „Oregon“ jěła. „Alaska“, kotruż hacź do toho czaßa ſa najſpěschnischu łódź mějachu, ſ New-Yorka do Queenstowna ſa 7 dnjow 3½ hodźiny jěsdźesche.

* W ruskej Asiji budża bjes Taschkendom a Chiwu żelesnizu twaricź, kotrejež wosowe czahi budża ßo wot wjelbłudow czahacź. Tutu myßl je ßebi general Czernjajew, něhduschi hłowny guberner Turkeſtana, wumyßlił, a ruske knježerſtwo je wobſankło, ju bórsy do skutka ſtajicź. Dokelž ßo pisches ßrjedźno-asiſku puſczinu żelesniza, każ ju pola naß ſnajemy, njehodźi twaricź, chzedża ju na tajke waschnje naprawicź, ſo schěny na rjadach woßebiteje konſtrukzije leża. K czahanju chzedża ſ wopŕedka na pruhu wjelbłudy trjebacź, posdźischo ſ maſchinami spytaju.

* (Jědź ſa khorych.) Lěkaŕ: „Nó, Wasch muż je saßo khoriſchi, dyżli prjedy. Schto dha je jědł?“ — Żona: „Jenoż kurjazu sopu, każ je to knjes lěkaŕ pschikasał.“ — Lěkaŕ: „Schto dha běschcźe wscho do kurjazeje sopy ſczinili?“ — Burowka: „Niczo, hacź schtoż hewak k tomu bjeru. Wowßa a wotrubow najwjazy, każ to kury pschezo dóſtawaju.“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Bohuměr Wicźas, kubleŕ a korczmaŕ w Dźěżnikezach, ſ Hanu Amaliju Rychtarjez ſe Scźijez. — Matyj Rjek, pohonczˇ w Ratarjezach, ſ Hanu Kubizez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Khorla Herman, Handrija Bohuměra Mużika, żiwnoſczerja w Czichońzach, ß. — Hańża Frieda, Guſtava Hermana Dähnera, tyſcherja pod hrodom, dź. — Hana Liddy, Khorle Juliußa Hermana Kary, murjerja na Żidowje, dź. — Guſtav Adolf, njemandź. ß. w wokrjeßnej dźěłaczeŕni na Żidowje. — Auguſta Emma, njemandź. dź. w wokrjeßnej dźěłaczeŕni na Żidowje.

Katholſka zyrkej: Cäcilija Minna, Franza Xavera Winkelmanna, maſchinuwjedźerja na Żidowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 6. junija: Hańża Frieda, Guſtava Hermana Dähnera, tyſcherja pod hrodom, dź., 7 d. — 7. Jurij Domaſchka, prjedy kowaŕ, na poßledk wobydleŕ na Żidowje, 71 l. 5 m. 7 d. — 9. Hana Khryſtiana, Jana Bohuměra Zuſchki, młynka-wobßedźerja w Hrubjelczizach, mandźelſka, 70 l. 6 m. 13 d. — 10. Emma, Jana Kaſchpra, dźěłaczerja w Małym Wjelkowje, dź., 5 m. 21 d. — 11. Jan Bohuměr Zuſchka, młynk-wobßedźeŕ w Hrubjelczizach, 72 l. 9 m.

Katholſki Posoł. 1884. Czo. 11. — Wopschijecźe: Njezapomniczka. — Mejſka pobożnoſcź w Serbach. — Czeladnik a — poſłuſchnoſcź. — Z Kužicy a Sakſkeje. — Z cyłoho ſwěta. — Wschelczizny. — Należnosće towarſtwa. — Za cyrkej Wutroby Jězusoweje w Baconju. — Za cyrkwičku s. Józefa w Hajnicach. — Nawěſtki.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſhodźe, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjeczor 9 hodźin.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

7. junija 1884.

Żitowy dowos: 2419 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	9	76	10	27	9	76	10	71
Rożka	7	59	7	85	7	59	7	85
Jeczmjeń	7	61	7	75	7	61	7	75
Wowß	7	80	8	—	7	75	7	80
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	1	70	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Sshno 50 =	3	—	3	50	—	—	—	—
Sslóma 600 =	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 1074 schtuk, schtuka	7	50	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Dražďżanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. drużiny 57—60 mk., 2. drużiny 51—54, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 44—47 np., 2. drużiny 40—43 np. po puncze rěsneje wahi.

Pschiſpomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a czelatow ma ßo ſrosumicź waha schtyrjoch bertlow bjes koże, hłowy, nohow, krwe, czrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłosyny atd. Płaczisna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płaczisnje pschiliczicź.

Wjedro w **Londonje** 13. junija: Rjane.

Jězdźenje Hamburgskich parołódźow. „Westphalia“ 21. meje z Hamburga, 2. junija do Newyorka přijěła. „Gellert“ 18. meje z Hamburga, 20. meje z Havra, 31. meje do Newyorka přijěł. „Hammonia“ 22. meje z Newyorka, 3. junija do Hamburga přijěła. „Argentina“ z Brazilije, 2. junija z Lissabona do Hamburga wotjěła. „Petropolis“ 1. junija z Brazilije do Hamburga přijěł. „Rio“ 1. junija do Montevideo přijěł. „Corrientes“ 31. meje z Madeiry do Lissabona a Hamburga dale jěł.

W Hamburgu, 3. junija 1884.

August Bolten, Wm. Miller's Nachfolger.

W Sahorju je **khěža** ſ kórzom a 18 prutami pola a łuki na pſchedań. Wſcho dalſche je cźiško 2 tam ſhonicź.

Nowu maßivnu **khěžnu leżomnoſcź** cźißko 33 w Rakezach ſ 3 wobydlenjemi, hródźu a bróżnju, k cźomuż $1\frac{1}{2}$ kórza jara dobreho pola ßkuſcha, mam poruczność, bjes wumjeńka a hoſpody hnydom pſchedacź. Wona ßo ſa kóždeho rjemjeßlnika hodźi.

O. Johń w Rakezach.

Wurſke kubło, $55\frac{1}{2}$ kórza leżomnoſcźow, maßivne twarjenja, żiwy a morwy inventar, 7000 toler, mam poruczność pſchi napłaczenju pokojzy wobſtejnoſcźow dla hnydom pſchedacź.

O. Johń w Rakezach.

Khěža cźißko 20 w Bukojnje pola Hucźiny je ſ polom a łuku hnydom na pſchedań. 1800 mk. móże jako hypotheka ſtejo wostacź.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 23. junija ma ßo 90 loßow trawy na Kißelczańſkich łukach w Turjom na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźißna rano w 9 hodźinach na łukach.

Hendrich ſ Polenz.

500 kóp

runklizowych, kulrěpowych a **kalowych roſtlinow** ma na pſchedań

ſahrodnik **Paul**

na knježim dworje w Lichanju.

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucża najtuniſcho

Paul Walther

w Budyſchinje.

Muſkaſol,

ſ cźimž ßo ſkotej koża ſarybuje, ſo by ßo ſcherſchenjow, kuntworow a muchow wobrół, ßo měſto dotal trjebanych hroſnje wonjazych wódkow porucża bleſcha po 75 np. a 1 mk. 50 np. wot

měſchcźańſkeje haptyki w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu.

Wóſk

kupuje mydłarnja **Hermann Puy** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźißnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 17. junija t. l.

ma ßo

na Drobjanſkim revirje

7,5 Rm. dubowych ſchcźěpow,
16,5 = = kuleczkow,
49 = = repuchow,
22 ſchtuk dubowych klozow 14—33 cm. hornjeje tołſtoſcźe,
12 dubowych rubanſkich pjeńkow,

ſapoczatk dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin w Dubkach pſchi Budyſchſkej dróſy, a

ßrjedu 18. junija t. l.

na Łupjanſkim revirje

5 Rm. dubowych kuleczkow,
28 = = repuchow,

ſapoczatk dopołdnja $\frac{1}{2}$10 hodźin pſchi dróhowym hacźe pſchi Drobjanſko-Łupjanſkim pucźu,

ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Minakale, 12. junija 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Trawowe awkzije.

Lětuſchi ßynowy wužitk na ſprejſkich łukach ryczerkubłow w **Kolbizu, Wyßokej** a **Schcźeńzy, Rakeczańſkemu** knjejſtwu ßkuſchazych, ma ßo złědujze dny na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Schtwórtk 19. junija rano wot 8 hodźin w Kolbizu,

ſapoczatk na **hrodowej kuzy.**

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,

ſapoczatk pſchi **ſprejnym moſcze.**

Pjatk 20. junija rano wot 8 hodźin w Schcźeńzy,

ſapoczatk na **mkynſkej kuzy** w **Kolbizu.**

W Rakezach, 10. junija 1884.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija na Maleſchcźańſkim revirje.

W **Hucźinjańſkej ßoli** pola Lěſkeje w drjewniſchcźu pſchi Budyſchſko-Mużakowſkej dróſy ma ßo

pjatk 20. junija dopołdnja wot 9 hodźin

66 Rm. ßylnych khójnowych ſchcźěpow,
13,80 ſtotnjow khójnoweje ſbytkneje walcźiny

pod ſnatymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Maleſchezach, 12. junija 1884.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke revirſke ſarjadniſtwo.

Wyſchſchi hajnik **Sachßa.**

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe für Frauen à Dutzend 11 Mark.

Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Precźcźehnjenja dla!

dospołne wupſchedawanje mojeho ſkłada

hotoweje mużazeje draſty,

wobſtejazeje ſe **ßuknjow, khołowow, łazow, żaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucźe wurumował, pſchedawam tuniſcho, hacź mje ßameho khoſchtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucża **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi porucża po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ ßu dostacź pola

Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „ ſchi wotewſacźu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucża jako płacźißny hódny **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku

po tunich płacźißnach porucża

Richard Neumann

na ſnutsknej lawſkej haßy cźo. 6.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Cźeſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

porucża

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchcźu.

Sſyry khoſej,

punt wot 70, 80 hacź 160 np.,

paleny khoſej,

punt wot 100, 120 hacź 180 np., pſchi wotkupjenju 5 puntow tuniſcho, porucża

Ernſt Mittaſch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pſchi Pětrowſkej zyrkwi 5.

Wulka

khofejowa składownja

ſwonkna lawſka haßa **Th. Grumbt** ſwonkna lawſka haßa

w Budyſchinje

porucza

jenoż **najßwěrniſcho** pruhowane, **rukowane cžiſtoßkodźaze** kajkoſcže, **ßyre** a **palene,** po **najtuniſchich ſtarych** płacžiſnach.

Khofej pali ßo: **póndźelu, ſchtwórtk, pjatk, ßobotu.**

Th. Grumbt,

w kupnizy, na ſwonknej lawſkej haßy,

zigarrowe woßebite pſchedawarnje.

Wulki wubjerk. Wubjerne dobroſcže. Najtuniſche płacžiſny.

Runje ßu dóſchłe:

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Załožena w lěcže 1831.

Wobſanknjenje ſliczbowanja na lěto 1883 dopokaſuje, ſo towarſtwo ßłědujze rukowaze fondsy wobßedźi:

Pſchitomne wobſtatki:

Towarſtwowy kapital:	ſchěßnakow	5,250,000. —.
Reſervy ſa běžaze riſki a ſchkodowanja:	„	20,132,479. 85.
Dobytkne reſervy:	„	3,700,363. 07.
Reſervy ſa dobytkne dźěle, žiwjenjeſawěſčženym wudźělomne:	„	615,981. 37.
	ſchěßnakow	29,698,824. 29.

Dale:

W póſdniſchich lětach doſtajomne prämije:	ſchěßnakow	19,992,193. 02.

W lěcže 1883 bu 27,780 ſchkodowanjow ſe ſnamjenitej ſummu wot **9 millijonow 611 tyßaz 024 ſchěßnakow a 38 krajzarjow** ſapłaczenych. Wot kóždeho agenta towarſtwa móže ßo cžiſchczany ſapiß wſchěch ſchkodowanjow dóſtacź.

Wot wobſtacža towarſtwa bu ſ zyła ta wulzyſchna ſumma wot **169 millijonow 785 tyßaz 742 ſchěßnakow a 38 krajzarjow** ſa ſapłaczenje ſchkodowanjow wudata.

Powſchitkowna aſſekuranza ſawěſczuje:

a) **twory, mobilije, žnjeńſke ſarady** atd., kaž tež, je-li to krajne ſakonje dowoleja, **twarjenja wſchěch druzinow** pſche **wohenjowu** a **błyſkowu ſchkodu, parokótkowe** a **gaſowe rosbuchnjenje;**
b) pſche **krupobicže;**
c) **ſchkodowanja pſchi dowoženju** po wodźe a po kraju;
d) **rosraženje ſchpihelowych ſchkleńzow** a
e) **žiwjenje cžłowjekow** na jara wſchelake waſchnje

ſa **najtuniſche twjerde prämije** a poliży w **němſkich pjenjeſach** wuſtaja.

K kóždemu wukaſanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczataj ßo agentaj:

hamtſki ſkotołěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancžiz.

Dźělbu wubrakowanych zigarrow

w wulkim formacže, ſchtuku po **3 np.,** 100 ſchtuk po **2 mk. 80 np.,**

porucza

pſchedawarnja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje na bohatej haßy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodže poruczataj

bratraj Mërſchej

na žitnych wikach.

Haptyka w Rakezach

porucza **najlěpſchi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** ſa howjaſy ſkót, **wobžerny pólver** ſa **ßwinje, reſtituzionſki fluid** po dr. Kochu pſche wſche klazanje koni, **ſakſowy pólver** pſche jich ſaßaku a hroſnu ſakſowu khoroſcź, **pille pſche běženje** cželatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balſam,** a je tón jenoż tudy dóſtacź. Hewak poruczam tež Mohrenthalſku, wocžowu a wſchelaku druhu žałbu. Dale poruczam tež tuto lěto ſaßo **ſpěſchnu błejchu** wubjerneje dobroſcže po jara tunich płacžiſnach.

R. Bredemann.

K wußywej

porucza **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe

w póſtſkej kowarni.

Stepdeki

wſchěch wulkoſcžow, ßamtny fabrikat,

wolmjane, ſpanſke, woſowe a pucžowanſke deki

porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Na pluza a ſchiju khori

(na ßuchocžinu cžerpjazy)

ßo na knižku **„Wo hojerſkim ſkutkowanju a nakožowanju roſtliny »Herba Homeriana«“** kedźbliwi cžinja, kotraž wo wulkotnym hojerſkim wuſpěchu, 16 měßazow dołho, lěkarſzy a hamtſzy wobkrucženym, wobſchěrne roſetajenje dawa. — Darmo dóſtacź pſches wußlědźerja roſtliny — **Paula Homero** w Trieſcže (w Awſtriji).

Schtóž chze ßebi dobre koßy a ßerpy kupicź, tón njech do Budyſchſkeje póſtſkeje kowarnje dźe; tam tež je wſchón drnhi ratarſki grat dóſtacź.

My ßmy knjeſej **Janej Auguſtej Urbanej** w **Porſchizach** agenturu naſcheho towarſtwa pſchepodali.

W Aachenje, w juniju 1884.

Aachenſko-Lipſczanſke ſawěſczaze akzijſke towarſtwo.

Direktar **Th. Groſſe.**

Na horjeſſche dźiwajo poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſczenjow pſche **wohnjowe ſchkodowanje, błyſk** a **wubuchnjenje** po **twjerdych pſchimerjenych** prämijach a ßym k wudźělenju kóždeho móżneho wukaſanja rad hotowy.

S poczeſczowanjom

Jan Auguſt Urban,

agent w Porſchizach.

Warnowanje.

Ja, podpiſany, ßym wjazy krócź naſhonił, ſo jedyn wokolonoſcheŕ w Łužizy mydła pod mojej firmu pſchedawa. Dokelž ja ženje moje mydła wokolonoſcherjam pſchedawacź njedawam, ßwojich cžeſczenych wotebjerarjow ſ tutym warnuju a ſ dobom ſpominam, ſo ßym ßo ſa to ſtaral, ſo ßo moje mjeno dale wopak njewužiwa.

W Budyſchinje.

H. Lehmann, mydlaŕ.

Budyska Bjesada.

Wulět je so na přichodnu njedźelu **22. junija** wotstorčił. **Předsydstwo.**

Pscheproschenje

k XII. puczowanskej shromadźišnje

II. ratarskeho towarstwa w Budyschinje

(towarstwa młódschich ratarjow)

njedźelu 22. junija 1884 popołdnju w 2 hodź. w sali restawrazije „zur Burg“ w Žitawje.

Dźeński porjad:

1. Protokoll.
2. Pschednoschk ratarskeho wucžerja knjesa dr. Knappa: Wo plahowanju ratarskich kulturnych rostlinow.
3. Pschednoschk towarstwoweho zobustawa schulerja Michaela: Wo rażach howjadow a jich ważnoscźi za jenotliwe wužiwanske samery.
4. Wotmolwjenje na praschenja a praschenski kaschczik.

Pschedbydstwo II. ratarskeho towarstwa w Budyschinje.
Mauskopf.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na zherbskich hrjebjach

z napschecza kaserny.

Direktne
póstske parokódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
zrjedu a njedźelu
z němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pismo wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajuta **M. 300.** Schjednotriwy **M. 80.** Dźěćo mjenjsche hač 1 l. stare płaći **M. 9.**

Podpisany porucza zo za wschě pschiprawjenja na stwach a domach, za khachlestajenje a wschitke porjedźenja, se zlubjenjom najtunischich płaczisnow.

Hermann Nitscha jun.,
murjeŕ,
na wulkej bratrowskej haży 26.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, **njedźelu 22. junija** popołdnju w 6 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu.

Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbazywukulenje** w **Radźanezach**, k czemuż pschecźelnje pscheproschuje

Ernst Müller.

W Ssmochczizach

njedźelu 15. junija **reje,** sapoczatk w 4 hodźinach, k czemuż pschecźelnje pscheproschuje **Winkler.**

Jutsje njedźelu **reje** a **kołbazywukulenje** w **Starych Porschizach.**
K tomu najpodwólnischo pscheproschuje **Taffelt.**

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbazywukulenje** w **Konjezach** pola Porschiz.
Wagner.

Jutře njedźelu 15. junija změje so šulski swjedźeń w Rakecach.

Sastupjeŕ.

Sa jedyn lukratiwny konsumski artikel zo za **Kamjeńz, Kinsbórk** a wokolnoscź zamostatny, dźěławy a se znajomoscźu městnoscźow wuhotowany sastupjeŕ pyta. Dobroczźiwe pschipowjedźenja njech zo pod adrezu **„Vertreter** an **Haasenstein & Vogler** in **Bautzen“** wotedadźa.

K 1. julijej zo zylna, ródna **holza** pyta, kotraž wschitko domske dźěło rad wobstara, pod bórklinom czižko 9 po 1 skhodźe.

Dobra **hródźna dźówka** zo k 1. julijej do Budyschina pyta psches pschistajazu žonu **Heynoldown.**

Pjekarskeho wucžobnika,
kiž może hnydom sastupicź, pyta
Richard Droschütz
na horncžeŕskej haży.

Sprawny młody

pohonc̆

może w Czornym Hodlerju czižko 96 hnydom złużbu dóstacź.

Dźěłacźerjej pytanaj.

Dwaj zylnaj dźěłacźerjej (wożenjenaj) zo pschi dobrej mšdźe a trajazym dźěle pytataj a mózetaj hnydom sastupicź. Wobydlenje atd. zo da.

Knjejstwo w Klukschu, 25. meje 1884. **H. Petzoldt.**

Murjerjo a cźěžlojo.

Strajk w Lipsku dale traje. Psched pschicźahom zo warnuje.

Strajkska komisija murjerjow a cźěžlow.

Rybnokjenje w **Ssmowje** na Rakojdźanskich honach je sakasane. Kóždy, kiž to czini, zo czasa.

Wobzedźerjo.

Skórżba

jeneje swudowjeneje macźerje na zwojeho wuja.

Ach, Bożo, hladaj z njebješ dele
Na wbohu wudowu, tu staru macź,
Kiž wuja ma, kaž czerta z hele,
Ja pak joh' dźenz' h'schcźe nochzu mjenowacź,
Tón lubjesche ji wschitko rjenje,
So chże ju dożiwicź a sastaracź,
Hdyż chzyła zwoje samożenje
A wschitko jemu wotkasacź.
Ta czeta wěrjesche też jemu
A pjenjesy jom' pschezo dawasche,
Haj czehuische też domoj k njemu,
Kaž wuj ju tola pschezo proschesche;
Nětk pak, hdyż je wscho wudawała,
So niczo wjazy dawacź njemóże,
Nětk je zo posdże dohladała,
Hdyż je, móhł rjez, wscho shubjene.
Haj, wboha czeta je wscho zwoje
Tom' zwojom' lubom' wujkej swosyła,
Nětk rjeknje wujk: „To je wscho moje,
Precz wosycź njedam niczo wjazy ja!“
Nětk bychu woni rady chzyli,
So by nětk zyle prózna wot nich schła;
Czim wjeselschi pak bychu byli,
Hdy by nětk wona bórzy wumrjeła.
Hdyż z njeprawdu je na zo sczahnuł
Tón wuj to samożenje czeczine,
Je runje tak, kaž by je kranuł,
To Bóh też w zedmej kasni sakaże,
A hdy by tuta stara žona
Nětk psches zmjercź dyrbjała z toh' zwěta hicź,
Kak by pschi Božim thrónje wona
Cźe dyrbjała, moj wujko, wobskorżicź!

Duż, luby wujko, wopomń zebi
Tak dołho hacź h'schcźe strowy, żiwy zy,
Schto budźe Bóh tam prajicź tebi,
Hdyż wumrjesch bje wschej' wěrnej' pokuty?
Ja myzlu zej, czi derje njeje,
Hdyż masch tak cźežke nětk na zwědomnju,
Czin zwobodny zo czwile wscheje,
Kiž hischcźe hórscha budźe psched zmjercźu.
Ach sarunaj ji wschitko sazo,
Dha smějesch sazo lóhke zwědomnje,
Schtoż z njeprawdu zy sczahnuł na zo,
To wschak też žohnowanje njenjeże.
Hlaj, Boża zmilnoscź zwój kónz smeje
A też te Boże dołhoczakanje,
A czaka Bóh też pschezo dleje,
Czim cźežsche budźe jeho khostanje.
Kak budźesch rad' to wobeńdźene,
Do kotroh'ž je czert leznje pomhał czi,
Měcź tola rady njeczinjene,
To pak zo ženje wjazy njewróczi.
Ach pomyzl zej, ta macź znadź budźe,
Hdyż bndże zo chzycź z cźesczu seźiwicź,
Swój khleb po' zusych ludźi druhdźe
Ssej wuproszycź, haj, po proschenju hicź.
Czi, kiž mi tuto powjedachu
(Ta wboha macź to ženje była njej'),
Czi wupowjedacź njemózachu,
Kak hubjenje zo tola dże nětk jej,
A praja, so ta jeho žona
Tu wo prawdźe też niczo lepscha njej',
So wobaj dwaj, wón a też wona,
Ju pschezo jenak jara rudźitej.
Ach lubowana czeta wboha,
Ja wěm, kak cźežko czi nětk tola je,
Nětk, nětk je dobra rada droha,
Hdyż sda zo bycź każ wschitko shubjene.
Ach, luba czeta, wopomń zebi,
Tón stary Bóh h'schcźe w njebju żiwy je,
Tón žohnowacź b'dże wěscźe tebi
To mate, schtoż nětk masch h'schcźe na zwěcźe.
Ty pak, o luby Knjeże Khryschcźe,
Ach njewopuschcź tu staru wbohu macź,
Hdyż zo ji druhdy jara stychcźe
A njemóże sa zyte nozy spacź,
Daj ji te krute pschezwědczenje,
So na zwěcźe wscha unsa zwój kónz ma,
A kak tam w njebju budźe rjenje
W tej sbózuoscźi, kiž Bóh nam z hnady da.

Na žadanje **Pětr Mjónk.**

Dokelž namaj mózno njeběše, so kóždemu wosebje podźakować, wuprajamoj z tutym wšitkim, kiž su přez tak mnohe wopokazma lubosće a dźělbraća naju kwas a přikhad do Koblic porjeńšili, naju najwutrobniši dźak!

W Koblicach, w juniju 1884.

J. Bórš, wučeŕ,
a **mandźelska.**

Bohu Wjeršnemu je so po jeho njewuslědźomnej radźe spodobało, dźensa rano 3/4 9 hodźin našeho lubeho nana, bratra, dźěda a přichodneho nana, redaktora „Serbskich Nowin“, wobsedźerja knihićišćeŕnje a komthura

Jana Ernsta Smolerja

po ćežkej khorosći z tuteje časnosće wotwołać. To k nawjedźenju dawaju

W Budyšinje, 13. junija 1884.

hłubokozrudźeni zawostajeni.

Pohrjeb budźe póndźelu popołdnju w 4 hodźinach na Hrodźišku.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 21. junija 1884.** **Lětnik 43.**

† Jan Ernst Smoleŕ.

Ludo šerbśki, płakaj a žaruj, Twój narodny wubudźowar a wodźeŕ, knjes Jan Ernšt Smoleŕ, wjazy njeje! Tón muž, kiž wšemu šerbśkemu narodej šłuśchešche a jemu šwoje žyłe žiwjenje pošwjećił, je šo minuł! Nasch wulki wótcźinz, hacź do šwojeho poślenjeho wudychanja njeśpróźniwje dźěławy sa duchowne pośběhnjenje šwojeho šerbśkeho luda, žohnowasche śeńsku cźaśnosćź! Ta nadobna wutroba, w kotrejź šo njepschestajnje mózne płomjo narodneje luboscźe najjaśnischo horjesche, je kłapacź saśtała! Dźeń 13. junija, rano 3/49 hodźin, šo po Božej njewuślědnej radźe jandźeł šmjercźe nascheho njesapomniteho narodowza dótknu a jeho duch sejhrawasche horje k wěcźnoscźe rjenischim honam! Bolośna, njesahojna rana bu ś tutej šmjercźu wschěm šerbśkim a šłowjanśkim wutrobam nadyrjena a hłuboke žełenje je nasche dusche sapschijako. My połnje sacźuwamy, kak wjele šmy śhubili ś naschim šławnym, saśłužbnym Smolerjom, kiž bě tak=rjeź zentrum a duscha nascheho Sserbowstwa. Wscho Sserbowstwo toho dla nad jeho rowom žaruje a pschěśćera palmy dźakownoscźe na tu hórku, kotraź jeho proch kryje. Póndźelu, dźeń 16. junija, bu tale hórka kopjena, pschetoź tehdy pschinjeśechmy njebocźiczkeho woblědnjene cźěło popołdnju w 4 hodźinach na tudomnym Hrodźišchku w jeho herbśkim pohrjebnischcźu k poślenjemu wotpocźinkej. Khowanje sta šo na wulzy šwjatocźne waschnje a běsche jaśne dopokaśmo sa to, so wjedźa Sserbja a Sšłowjenjo šwojich wótcźinzow teź sdobnje cześcźicź a so pschipósnawaza dźakownoscź sa wótcźinske dźěło žane próśne šłowo njeje. Jara wjele pschewodźerjow běsche na khowanje pschischło, mjes nimi wulka mnohoscź duchownych wobeju wěruwušnacźow, wjele wucźerjow a druhich nahladnych knjesow. Wěscźe žana šerbśka woźada njeběsche tu njeśastupjena. Najdalschi pschewodźeŕ bě horliwy Sšłowjan a šwěrny pschecźel šerbśkeho luda, k. rěcźnik Parcźewski ś Kalischa w Pólskej. Teź jara wjele Němzow města Budyschina, wot kotrychž běsche nasch njesapomnity Smoleŕ toho runja wutrobnje lubowany a cześcźeny, šo na pschewodźenju wobdźělichu.

Poślenje kožo nascheho šławneho Smolerja, w kotrymž wón ś cźahami njebjeskeho pokoja we wobliczu leżesche, jako budźische jeno sdrěmnuł, běsche pocźeścźowanje, luboscź a dźakownoscź ś bohatymi palmowymi hałosami, ławrjenzowymi wěnzami a druhimi pletwami kraśnje wudebiła. Se šylśojtymaj wocźomaj prajachu jemu tudy želazy Sserbja poślenju dobru nóz, po cźimž bu kaschcź sanknjeny a rjenje wupyscheny na cźělny wós stajeny. Bórzy saklincźachu šwonow žełne synki, chor posawnistow sapiśka khěrlusch „Jesuš moja nadźija“ a dołhi, wulzy nahladny cźělny cźah hibasche šo po lawskich hrjebjach psches město. Psched wupyschenym kaschcźom njeśeśche šo najprjedy wulka wjechlowa palma, wot pschedšydstwa a wubjerka Macźizy Sserbskeje pošwjećena, se schěrokim a dołhim běłoatlašowym šwjaskom, na kotrymž běchu tele šłowa, wot k. wyschscheho seminarskeho wucźerja Fiedlerja sestajane, takle wotcźischcźane:

Dopomnjenju
na zbóžnje wusnjeneho
sławneho Słowjana, swěrneho Serba
wysokocześćeneho knjeza
Jana Ernsta Smolerja
redaktora Serbskich Nowin w Budyšinje
komthura khěžorskeho ruskeho rjadu Swj. Hany
znamjenitemu serbskemu spisaćelej
sobustawej wšelakich wučenych towarstwow
sobuzałožerjej a čestnemu předsydźe Maćicy Serbskeje
wubudźerjej a wodźerjej serbskeho luda
na dnju Jeho khowanja 16. junija 1884
předsydstwo a wubjerk Maćicy Serbskeje.

Što serbski narod želne sylzy roni
A kajka zrudna powjesć přez kraj dźe?
Što jima duše tyšnosć, želenje
A khorhoj wótčinstwa so k zemi kłoni?

Ach, dźensa **Smolerjej** so k rowu zwoni!
Wón skonja Swoje dźěło wótčinske,
Swój serbski lud Wón wodźić přestał je,
Kiž Jeho swěrnu lubosć połnje zhoni.

Spi derje! Serbow dźakne sylzy praju;
Je z trawnikom teź proch Twój přikryty,
Hlej, Serbjo Twój skutk w česći wobkhowaju.

Duž njech dha stawy w rowje prochnu, tłaju,
Ty njezachodny pomnik stajeny
Maš we wutrobach po wšěm serbskim kraju!

Wysche tuteje wjechloweje palmy njeśechu šo psched kaschcźom a ś kóždeho boka cźělneho wosa wokoło 40 palmow. Mjes nimi běchu 3 ś bouquetom sjenocźene palmy wot Budyskeje Bjesady, na kotrychž běłoźidźanym bancźe tele šłowa stejachu:

Poslenja „dobra nóc“
njebo knjezej komthurej
Janej Ernstej Smolerjej
swojemu čestnemu sobustawej
na dnju Jeho khowanja 16. junija 1884
Budyska Bjesada.

Kak dźělenje nas mohło stužić
We zachodnym tym přebytku?
Smjerć k žiwjenju nam dyrbi służić
A krónu podać njebjesku;
Haj, z kóždej' sylzy dźělenja
Kće w njebju róża wjesela.

Mjelč tyšna skórźba, žałosćenje,
Row swojich morwych njeskhowa:
Jim skhadźa rjeńše wocućenje,
Smjerć wjacy njeje přez Khrysta;
My njesmjertnosće dźěći smy —
Tam horkach so zas widźimy!

Dale 3 sjenocźene palmy wot łužiskeho prědarskeho towarstwa w Lipsku; toho runja 3 palmy wot serbskeje studowazeje młodosćze; 3 palmy wot Swobody, towarstwa serbskich evang. seminaristow w Budyschinje; 3 palmy wot serbskich gymnasiastow w Budyschinje; 3 palmy wot pomoznikow Smolerjez knihiczischczernje a 3 palmy wot wozobinstwa Monsez offiziny. Wschě tele palmy mějachu běłoźidźane swjaski s napißmami. Tez widźachmy palmu s napißmom: „Sławnemu wótčincej Serbowka Pražska“ a wysche toho mnohe palmy wot jenotliwych swójbow. Dale njeßechu so psched kaschczom 4 wulke kawrjenzowe wenzy s dołhimi židźanymi seklemi w słowjanskich barbach s tymile napißmami: a) „Mužej nadobneho charaktera a horliweho začuća, wulkemu njezapomnitemu J. E. Smolerjej česć a khwalbu w swojim a w mnohich přećelow z Pólskeje mjenje A. J. Parčewski.“ b) „Wielkiemu, zasłużonemu Patryocie J. E. Smolerjowi od Polek Aleksandry z Bajerów i Melanji Parczewskich“, to je: Wulkemu, saßłużenemu wótčinzej J. E. Smolerjej wot Pólkow Alexandry s Bajerow a Melanije Parczewskez. c) „Wielkiemu patryocie młodzież polska wszechnicy wrocławskiéj“, to rěka: Wulkemu wótčinzej pólska młodosćz Wrótßławskeje universitу. d) „Věnovano od zdejšnich Čechu odpočivej sladce“, to rěka: Poßwjeczene wot tudomnych Czechow k dobremu wotpoczinkej. Skónczinje njeßesche so psched kaschczom na běło-atlaßowym puzawku, wot k. gymn. wyschscheho wuczerja dr. Muki w Kamjenizy póßłanym, njebocziczkeho khěž. ruski rjad Sswj. Hany; wysche toho widźachmy tez někotre druhe puzawki njesez, mjes nimi n. psch. jedyn wot Rakeczanskeje Lipy. Sa kaschczom pak słědowasche jara dołhi rjad pschewodźerjow a něschto wosow. Bě to woprawdźe wulkotny cźěłny cźah, kajkiž je w Budyschinje s rědka wohladacź. Pod swonjenjom, spěwanjom a pod synkami posawnow dóńdźe pschewodźerski cźah po jěrcharskej haßy a psches Židow skónczinje horje na Hrodźischko, hdźež bě tez jara wjele luda shromadźeneho. Pod spěwanjom khěrluscha: „To czěło chzemy pohrjebacź“ bu tudy nasch luby njebohi khłódnemu klinej ßwjeczeneje role Bożeje pschepodaty, na czoż k. farar dr. Kalich na podkožku Bożeho ßkowa, w 14. stawje lista ßwj. Pawoła na Romskich w 7. a 8. schtuczźy napißaneho, wubjernu serbsku pohrjebnu rěcź dźerżesche. Po nim rěczesche k. farar Domaschka s Noßacźiz toho runja serbski a to we wjasanej rěczi, po czimž k. farar Jencz s Palowa dla pschitomnych němskich pschewodźerjow njebocziczkeho wulke saßłużby w němskej rěczi ßkawjesche. Skónczinje hischcze kk. studentaj Waklař a Handrik s Lipska, prěnischi w mjenje serbskeje studowazeje młodosćze, druhi w mjenje łužiskeho prědarskeho towarstwa w Lipsku, naschemu drohemu semrjetemu dźakne serbske ßkowa do jeho rowa wuprajowaschtaj. Sa tydźeń wunidźe knižka, w kotrejž njebudźe jeno žiwjenjoběh nascheho wulkeho wótczinza wotczischczany, ale kotraz tez wschě te kraßne, kschesczijanskeho a narodneho ducha polne rěcze poda, kiž so pschi jeho rowje dźerżachu. Duž nochzemy tudy wo jich wopschijecźu bliže rěczecź, ale czinimy serbski lud kedźbliwy na spomnjenu knižku. — S modlitwu a požohnowanjom se strony k. fararja dr. Kalicha, s wupiskanjom pohrjebneje arije: „Kak w czichim měrje wschitzy czi sbóżni spja“ a s wuspěwanjom khěrluschoweje schtuczki: „Njech wono nětk tu leżo spi“ bu pohrjebna ßwjatoczłnosćz s czichim wótczenaschom wobsanknjena, na czoż serbszy wótczinzojo s czißnjenjom tsjoch horstkow pjerschcze do rowa ßwojemu lubodrohemu Smolerjej se ßylsojtymaj wocźomaj a se želazej wutrobu ßwoje poßlenje bożemje prajachu.

Tak dha wotpoczuj nětko czische w ßwojim rowje, nad kotrymž serbski narod a wschón ßkowjanski lud hłuboko žaruje, Ty njesapomnity! Wjeßele płody czerstweho wótczinstwa budźa hacź do najdalscheho pschichoda wobkhłódkowacź tu drohu hórku, pod kotrejž Ty spanje naschich wótzow spisch hacź do kraßneho ranja wulkeho dnja horjestacza. Njesachodna czesćz a ßkawa Twojemu wopomnjecźu! *F.*

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert je sańdźenu njedźelu popołdnju se ßwojej wyßokej mandźelskej, kotraz bě jemu hacź do Steinbacha na pschecźo jěła, do Brennerbada pschijěł. Wjedro je so tam na njelubosne waschnje pscheměniko. Njedźelu w nozy je hacź dele do doka wjele ßněha naschko a wutoru rano mějachu ßamo w dole delka ßyłne ßněhowe mjecźele. Toho dla Majestosczi hižom 17. junija wobsanknuschtaj, Brennerbad wopuschczicź a so na někotre dny do Bozena podacź, doniž wjedro pschebywanje w wyßokoležanym Brennerbadźe saßo njedowoli. Strowje wobeju Majestosczow je spokojaze.

— Němski khěžor je 14. junija do Emsa pschijěł, so by tam někotre njedźele dołho tamnische ßkawne strowotne wody wužiwał. Pschi składnosczi khěžoroweho pucźowanja do Emsa běchu so wot Barlinskeho polizajstwa wurjadne wobhladniwostne naprawy stake. Sarjadnistwam tych żelesnizow, po kotrychž mějesche so khěžor wjesćz, bě so krucźe pschikasało, so dyrbjachu s podhladnymi paketami s najwjetschej kedźbliwosczu wobkhadźecź. Woßebje so żadasche, so so w tym czaßu, hdźež khěžorowy czah nimo jědźesche, żanych paketow w dwórnischczowym twarjenju khowacź njeßmědźische, ale so dyrbjachu so te sa tón czaß do sdalenych tworowych twarjenjow dowjesćz. S tutymi wobhladniwostnymi naprawami drje swißuje, so je khěžor lětuschemu wopytej w Wiesbadenje spanucź dał. Kaž so powjeda, su sozialdemokratojo wotpohlad měli, na khěžora tam mordarski nadpad czinicź. W Elberfeldźe su mjenujzy tele dny żónsku w tym wokomiku sajeli, jako chzysche runje żelesniski czah wopuschczicź. To so pjecza ßlědujzych pschiczinow dla sta: Hižo psched dleschim czaßom so polizajstwa europiskich krajow s warnowanjom na to kedźbliwe czinjachu, so s Ameriki w blizschim czaßu s paßażirskej kóbźu wozoba pschijědźe, kotraż chze nadpady czinicź. Tale wozoba bě so k tomu wot sozialdemokratow a anarchistow wuswolika a schtyri waczoki so wjese, kotrež su s dynamitom pjelnjene. We wschěch mórskich pschistawach so sa tejle wozobu ßlědźesche, wo kotrejž so bi myßlachu, so je muž. Wscho strażowanje a kedźbowanje bě pak dołho podarmo, doniž skónczinje sańdźeny tydźeń żónska do Bremena njepschijědźe, kotraż schtyri waczoki, poliziji wosnamjenjene, so bu mějo, se żelesnizu do Elberfelda dale jědźesche. Tam ju sajachu a kaž so praji je tale żónska poruczłnosćz měła, w Wiesbadenje nadpad na khěžora czinicź. To je pjecza wina było, so je so khěžor, kotremuž bě tutón wotpohladany nadpad do prědka snaty, lětsa wužiwanje Wiesbadenskich strowotnych wodow wostajił.

— Generalny pólny marschal Moltka je do ßwojeho wotjěsda s Barlina na hród Kreisau plany a dźěła k lětuschim khěžorskim manöwram pschi Rheinje dokonjał a je khěžorej k pschehladanju a dowolenju pschedpokožił. Hrabja Moltka budźe manöwry jako pschedstejiczer generalneho staba, runje kaž psched dwěmaj lětomaj pola Wrótßławja, ßam wodźicź a so pschi tym wot generalneho kwartirskeho mischtra generalneho lieutenanta Walderseea podpjeracź dacź. Wjazori němszy a wukrajni wjerchojo budźa pschi manöwrje khěžorowi hoscźo; s wukrajnych offizierow so tón krócź mjeńscha liczba s pschepro-schenjemi poczeschi.

— Sa pschedßydu s nowa sakoženeje statneje rady je so wot khěžora němski krónprynz, a sa městopschedßydu wjerch Bismark pomjenował. Hacź dotal statna rada 71 ßobustawow liczi.

— Wot khěžorstwoweho ßejma je so w druhim czitanju sakoń k pomozy sa dźěłacźerjow pschi njesbožu pschijał. Sakoń so w tu khwilu jenož na fabrikskich dźěłacźerjow poczahuje. Spósnaje-li so sakoń w běhu czaßa sa dobry a wužitny, chze posdźischo knježerstwo wschěch dźěłacźerjow, kotsiž móża pschi ßwojim dźěle lohko k njesbožu pschińcź, tutomu sakonjej podstajicź.

— Doprjedne pschepytanje pschecźiwo anarchistam Reinsdorfej, Bochmannej a jich schescźom towarschaм dla wotpohladnych nadpadow na khěžora pola Willemsema, na Niederwaldźe a w Frankfurcze je so tele dny skóncziło. Najskerjc budźe so we wschěch tsjoch nadpadach wot khěžoroweho ßuda w Lipsku ßudźicź. W nastupanju nadpada na Niederwaldźe je so wußlědźiło so dyrbjesche pod wodowy pschetok pod dróhn, k Niederwaldskemu pomnikej wjedźazu, dynamitowa mina pokožicź. Dokelž pak so w poßlednim wokomiku sa khěžora druhi pucź k pomnikej postaji, so njeskutk dokonjecź njemóżesche.

Awstrija. Pschi wólbach na wuherski ßejm je ßebi dotal knježaza liberalna strona saßo wjetschinu dobyła. Powschitkownje su

wschitzy pschekhwatani psches dobycza antisemitow, židam njepschecźelneje strony. Tuczi na poßledním wuherſkim ßejmje 5 sapóßłanzow liczachu, na nowym budźa jich 25 abo hischcże wjazy sapóßłanzow ßedźecź. Sjawne dopokasmo, so strona, kotraž chze Wußerſku, židam sadokżenu se židowskich rukow wutorhnucź, stajnje pschiběra.

Rußowska. W Petersburgu měješche ßo 15. junija wěrowanje wulkowjerdha Sergeja s heßenskej prynzeßynu Elisabethu. Evangelsko-lutherski dźěl wěrowanja ßo wot duchowneho Daltona wobstara.

Egiptowska. W Egiptowskej a w ßußodnym Sudanje najsrudnische wobstejnosczże knjeża. Egipczenjo maju hižom dawno zuse jendźelske knjejstwo ßyte a ßo Jendźelczanam, hdźež ßo hodźi, spjeczuja. Rataŕstwo nusu czerpi a wikowanje klaza. Nichtó ßo wjazy wo prawo a sakoń njestara, nichtó dawki njepłaczi, a pschi kóždej składnosczi ßu swady a puki bjes Jendźelczanami a Egipczanami, bjes muhamedanami a kscheschijanami. Jendźelczanam njebudże mózno prjedy porjad do kraja pschinjesczi, prjedy hacź ßo falschny profeta w Sudanskej podczißnuł njeje. Tutoho móz pak hladajzy rosczże. W tychle dnjach je pón twjerdźisnu Berber dobył. Egiptowszy wojazy w Berberje tak dołho falschnemu profetej napscheczo stejachu, hacź jim munizija njewuńdże. Profetowe wójsko ßo na to do twjerdźisny dobu a tam żakostne krejpschelecże naczini. Wschitzy wojazy, něhdże 1500, a něhdże 2000 mużskich wobydlerjow buchu skónzowani. Zonam a dźeczom ßo żiwjenje wostaji. Falschny profeta je ßo nětko s 35,000 mużemi na pucź k twjerdźisnje Dongole nastajił.

— Po dołhim wuradźowanju ßu ßo Jendźelczenjo a Franzowsojo dla sarjadnistwa Egiptowskeje wujednali. Jendźelske wójsko po tym hacź do lěta 1888 w Egiptowskej wostanje, tola móże je jendźelske knjeżerstwo, hdyż to sa dobre spósnaje, do tutoho czaßa s kraja wsacź, ale tež wobßadźenje, hdyż je nusne, podlěschicź. Pschedßyda egiptowskeje dołhypomjenschazeje kaßy ma pschezo Jendźelczan bycź, hewak pak maju Franzowsojo wo sarjadnistwu finanzow nimale rune prawo s Jendźelczanami. Franzowska a Jendźelska stej na tajke waschnje ßamej bjes ßobu egiptowsku należnosczź wuradźikoj, wo sjenoczenym jednanju europiskich wulkomóznarstwow żana s njeju njerodźi.

Ze Serbow.

S Budyschina. Krótko do jeho ßmjercze je ßo njebocźiczkemu knjesej J. Smolerjej hischcże wulke wjeßele pschihotowało. Wón wot ßwojeho ßyna Jana, kotryż w Nižnim Nowgorodźe w Ruskej tamnischi semjanski gymnasij wopytowasche, swjeßelazu powjesczź dosta, so je gymnasijalne abiturientne pruhowanje na jara khwalobne waschnje wobstał. Jeho ßyn je we wschěch rjadach ertnje a pißownje prěnju zensuru dostał a s tym wschě wuměnjenja dopjelnił, s kotrymiż ßo słota medailla spożczi. Jemu je ßo też 7. junija sa pěkne sadźerżenje, wutrajnu pilnosczź, khwalobne prózowanje a wurjadne dobre pokraczowanje w wědomosczi wot wucźerskeje konferenzy słota medailla pschipósnała a pschepodała. Mjeno „Jan Smoleŕ" ßo do marmora wubije a marmorowa tafla ßo k sczénje aktoweho sala pschimurjuje. Mějiczelej słoteje medaille ßo sa wschón czaß jeho universitnych studijow lětnje 300 rublow wot semjanstwa Nižninowgorodskeje gubernije wupłaczi. Młody Jan Smoleŕ budże w Moskwje filologiju studowacź.

S Budyschina. Kónz tohole tydźenja ma ßo w Budyschinje skhadźowanka sakskich gmejnskich sastupjerjow, a wubjerk w Budyschinje je pod pschedßydstwom k. měschczanosty Löhra ßłědujzy program postajił: wjeczor do skhadźowanki, schtwórtk 19. junija, shromadźisna na měschczańskej pinzy; hłownej shromadźisnje stej pjatk 20. a ßobotu 21. junija rano w 10 hodź. w Lauez hotelu. Prěni dźeń wuradźuje ßo wo sakonju wo sawěsczenju khorych, druhi dźeń tak wo średkach pschecźiwo dundakam. Pjatk popołdnju w 3 hodź. měješche shromadny wobjed bycź, ßobotu popołdnju pak wulět na Czornobóh.

S Budyschina. Lětusche wulke tsělenje ßo wot 6. do 13. julija smějo. Njedźelu 6. julija popołdnju w 3 hodźinach ßwjedźeński czah na tělnischczo poczehnje. Ssrjedu wjeczor wot 6 hacź do 8 hodźin budże darmotny konzert, a ½10 hodźin ßo wulki brillantny wóhnjostroj sapocźnje. Pschi hubjenym wjedrje smějo ßo wóhnjostroj hakle pjatk wjeczor. Tutón dźeń je s nowa wjeczor wot 7 do 9 hodźin darmotny konzert.

S Budyschina. Sańdźenu njedźelu ßwjeczeschе nasch 103. regiment 17lětny ßwjedźeń ßwojeho wobstacza. Sswjedźeń ßo s tym sapocza, ſ ßo regiment w ßwojej exerzirowanskej hali shromadźi, kotraž běschе pschihódnje wupyschena. Tudy połkownik se Süßmilch-Hörnig swojemu regimentej w sahorjenej rěczi ważnosczź ßwjedźenja rosestaja, woßebje na smużitosczź pokasujo, kotruż je regiment też w najsrudnischich cżaßach a wokomikach wopokasał, a na ßwěru, s kotrejż je stajnje k ßwojemu knjeżerjej stał, a skónczi se ßławu na krala a na khěżora, kotraż hrimotazy wothłóß namaka. Pschi hosczinje, kotraż ßo na to w offizierskim kasinje měješche, ßo wschelake pschipitki wunjeßechu a ßo telegrammy a sbożopschecźa czitachu, kotrež běchu ßo se wschelakich stron pschipóßłake. Dokelż wjedro hojesche, mějachu na wjeczor a wjeczor mużstwa ßwój ßwjedźeń w wupyschenym kasernowym dworje. Tu ßo hrajesche, spěwasche, rejwasche a pijesche hacź do nozy. Woßebnu radosczź wubudźi postrowjenje, kotrež hischcże wjeczor posłże kral Albert s dalokosczże póßła. Piwo, kotrež je ßo pschi tutym ßwjedźenju wupiło, je direktar Budyschskeje akzijskeje piwarnje, k. H. Preu, wojakam darił.

S Budyschina. Pschi wólbach sa krajnu kulturnu radu je ßo w druhim wokrjeßu dotalny sapóßłanz, k. rycźerkubleŕ Lindner nad Horu, s 273 hłoßami s nowa wuswolił. W Lubijskim wokrjeßu ßu k. rycźerkublerja Hähnela s 571 hłoßami wuswolili.

S Budyschina. Na wołmowe wiki, kotrež ßo tu 13. junija mějachu, bě ßo tón ras wjazy dyżli hewak wołmy, na 500 zentnarjow, nawosyło. Pschedało je ßo jara mało a płaczisny běchu nižsche dyżli w druhich lětach.

S Budyschina. Sańdźeny pjatk dopołdnja ßu w lěßu wysche Mnischonza pjatnaczelětneho hólza wobwěßnjeneho namakali. Wón je s Bukez rodźeny a w Budyschinje pschekupstwo wuknjesche a tudomnu pschekupsku schuln wopytowasche. Dokelż schulske nadawki pjecza k spokojnosczi ßwojich wucźerjow dokonjecź njemóżesche, je ßwojemu żiwjenju kónz sczinił.

S Maleschez. Sańdźenu njedźelu ßo tu, każ kóżde lěto, wopomnjenje něhduscheho Maleschczańskeho rycźerkublerja-najeńka Wagnera ßwjeczesche. Popołdnju ½3 hodźin schulska młodosczź, wjedźena wot knjesa fararja a kantora, na pohrjebnischczo czehnjesche a Wagnerowy pomnik s wěnzami wupyschi. Jako běchu dźěczi ariju wuspěwałe, měschany khor, se schulskich dźěczi a tudomneho mużskeho spěwanskeho towarstwa wobstejazy, pod nawjedowanjom knjesa kantora Schmole krażny khoral: „Jerusalemje, město wyßokotwarjene" spěwasche. Hudźba prěnju schtuczku pschewodźesche. S czichim wótczenaschom ßo ßwjedźeń skónczi. Na to měješche ßo blisko wßy s bohatym wobdźělenjom w najrjeńschim wjedrje schulski ßwjedźeń, pschi czimż ßo dźěczi s jědźu a piczom wokschewichu a ßo se sajimawymi hrami na najlěpje sabawjachu. Něktosi młodzi wucźerjo a wjazori ßeminaristojo s Budyschina knjesa kantora dobrocźiwje podpjerachu. Wjeczor wschě dźěczi wschelake dary dostachu.

S Hodźija. Sańdźenu póndźelu, 16. junija, měješche nascha Hodźijska woßada wulzy ważny a ßwjedźeński dźeń. Bě ßo na tutym dnju runje 25 lět minuło, so běsche nasch wyßokocżesczeny knjes farař rycźeŕ Imisch, s Wóßlinka k nam powołany, ßwoje tudomne farske sastojnstwo nastupił. Woßadźina dźakowna lubosczź, kotraż běsche hižo 9. měrza 1876 jeho sastojnski jubilej na jara rjane a ßwjedźeńske waschnje ßwjeczika, chzyschе nětko też jeho tudomny farski jubilej s wopokasanjom lubosczźiweho wyßokocżesczenja wobeńcź. Rano sahe bě ßo psches lubosczźiwe ruzy woßadnych farski dom s pletwami a wěnzami rjenje wupyschił, na czoż rano po schesczich tudomne spěwarske towarstwo, wodźene wot knjesa kantora Lischki, ßerbski kherluscha a potom němski a ßerbski hymnuß spěwasche. Bórzy po tym poczachu jenotliwi woßadni, każ też deputazyje wschelakich towarstwow a wustawow knjesej jubilarej sbożo pschejo pschikhadźecź, jako se strony ßerbskeho homiletiskeho seminara Lipsczańskich studentow, schulskich prjódkstejerjow, ratarskeju towarstwow, spomożerskeho doma, wóhnjoweje wobory a wojerskeho towarstwa. Po dźeßaczich pschińdże zyke zyrkwine prjódkstejerstwo, wot ßwojeho městopschedßydy, k. kapłana Kschižana, wjedźene, kotryż ßo na knjesa jubilara s wulzy rjanej wutrobnej sbożopschejazej rěczu wobroczi a jemu krażny słoty czaßnik a jara woßobny słoty czaßnikowy rjeczas jako dar Hodźijskeje dźakowneje woßady pschepoda. Zyrkwinym prjódkstejerjam běchu ßo też wschitzy woßadźini wucźerjo pschisankli. Na to sastupichu tsi małe holczki w běłej drascze, s wěnzami w rukomaj. Zadyn s pschitomnych njewosta njehnuty, jako te holczki ßwoje sbożopschecźa, w němskej a w ßerbskej rěczi njebojasliwje a jaßnje wuprajachu. Sserbska schtuczka měješche ßo tak:

Też my tu s radosczu dźenż pschikhadźamy
Tak mólczke, tola k wulkom' ßwjedźenjej.
Na Boha s prósstwu my ßo wobroczamy:
Wón żohnuj Waß, Waß stajnje wobsbożej!

Na wschitke krótsche abo dlěsche sbożopschejaze ßłowa k. farař s pschihódnymi hnutymi ßłowami wotmolwi. Też bu k. jubilar se wschela-

kimi jednotliwymi darami swjeßeleny n. pſch. ſ wulkotnym kraßnym tepichom a t. d. Dźiwoczańſke evangelſko-lutherſke mißionſke towarſtwo, pſches ßwoje pſchedßydſtwo ſaſtupjene, pſchepoda rjany cźiſchcźany ſpěw pod ſchkleńzu ſ drohim wobłukom, pſchi cźimž źiwnoſcźer Micź ſ Huncźeriz ſ dleſchej rjanej rěcźu ſroſeſtaja to wulke duchowne źohnowanje, kotrež je ſa te 25 lět ſe ſkutkowanja k. jubilara wukhadźało. Dokelž je pſchepodaty ſpěw naſcheho Pětra Młónka tak rjany, bychmy ſ wutrobu żadali, ſo by ßo w Serbskich Nowinach wotcźiſchcźał. S Biſkopiz pſchińdźe k. farař dr. Wezel, wotpóßłany wot Biſkopſkeje konferenzy a ſ Radeberga naſch wyßokodoſtojny k. ſuperintendenta Schweinitz, kotrajž wobaj ſ rjanymi wutrobnymi ßkowami ſboże pſchejeſchtaj. Wulku liczbu ſbożopſchejazych liſtow a wjazy telegramow, kaž tež do módreho ßomota ſwjaſany rjenje cźiſchcźany ßwjedźeńſki ßerbſki ſpěw ſ Njeßwaczidła, a „njezapomnički“ a wutrobne ſbożopſchecźa ſ k. jubilarowje prjedawſcheje Wóßlinczańſkeje woßady na ßwjedźeńſkim blidźe wohladachmy. Naſajtra je k. jubilar tež hiſchcźe ſwjeßeleny był pſches deputaziju Macicy Serbskeje, pſchi cźimž je knjes farař dr. Kalich wſchu jeho požohnowanu dźěławoſcź ſ wulzy rjanej ßwjedźeńſkej rěcźu rospominał a k. referendar Mütterlein kraßnu votivnu taflu pſchepodał. Bóh luby Knjes ſdźerž nam hiſchcźe dołhe lěta naſcheho lubowaneho knjeſa fararja k dalſchemu żohnowanju!

S Porſchiz. Sańdźenu wutoru rano w tudomnym hoſcźeńzu woheń wudyri, kotryž ßo na wulke ſboże ſ cźaßom pytnu, tak ſo mójachu jón bórſy, hdyž tež ſ wulkej prózu, podtłóczicź. Kak je naſtał, njeje hiſchcźe ſnate.

S Njechornja. Sańdźenu ßobotu je ßo wotroczk Hórenz, pola tudomneho młynka-wobßedźerja Garbarja ßłużazy, jako ßo ſ Garbarjowym ßynom w Lubacźe kupaſche, tepik. Hórenz do hłubokeje wody pſchińdźe a ßo pſched woczomaj ßwojeho towarſcha ponuri. Hakle na druhi dźeń ßo radźi, cźěło njeſbożowneho namakacź.

S Wukrancźiz. 14. junija tudomny hajniſki nahladowar Nowak wulku liſchku ſatſěli. Dokelž ßo praji, ſo maja tež liſchki w ßwojim mjaßu trichiny, dha ßo wot mjaßowobhladowarja Kirſchnera někotre cźaſtki pſchepytachu a w nich ßo tež woprawdźe 8 trichinow namaka.

S Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa. 31. meje ßo w Hornich Oderwitzach poß ſaraſy, kiž běſche ſ Hornjeho Kunnersdorfa pſchiběžał, a 6. junija ßo w Kołaſy poß ſaraſy, a wo woběmaj wokrjeßny ſkótny lěkar, hdyž běſche jeju rosrěſał, wupraji, ſo ſtaj ſkaženaj. Wot Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa bu toho dla poſtajene, ſo maja ßo wſchě pßy hacź do 31. auguſta na rjecźaſach dźerżecź a to w ßłědujźych wßach: Oberoderwitz, Alteibau, Neueibau, Walddorf mit Kottmarhäuſern, Ober- a Niederruppersdorf, Ottenhain, Ober- a Niederkunnersdorf, Groß- a Kleinſchweidnitz, Kottmarsdorf, Ober- a Niederſtrahwalde a Dürhennersdorf; hacź do 3. ſeptembra pak w ßłědujźych wßach: Kołaſa, Koprzy, Błózany, Bukezy, Lejno, Peſchen, Eiſerode, Jaworník, Wujeſd, Karlsbrunn, Walowy, Spital, Cźornjow, Zarki, Kotezy, Luſk, Rodezy a Něcźin. Dźerżenju na rjecźaſu ßo tež runa wodźenje na ſchtryku, hdyž ma poß kruty pranz.

S Cźicheho Doka. Běbny ßyn tudomneje wudowy M. dyrbjeſche ßo pſched krótkim do hojerńje dowjeſcź. Pſched tym ßo wbohi cźłowjek tak ſtrachowaſche, ſo ßebi w cźeźkich myßlach ſ wobwěßnjenjom źiwjenje wſa. Wón bě 29 lět ſtary a wot naroda khromy, tak ſo móżeſche ßo jenož ſ kaženjom dale hibacź. Tež ßwojeju rukow mózny njebě a toho dla żaneje ſchule wopytacź njemóżeſche.

S klóſchtrſkich ſtron. Ssobotu wjeczor ßo rěſnik Bieſold a wěſty Horn, wobaj ſ Porchowa, ſe Schibjeńzy ſ woſom, wot jeneho konja cźehnjenym, dele wjeſyſchtej. Pſches to, ſo wós konja do ſadneju nohow ſtorkaſche, ßo tón ſpłóſchi. Wós ßo ſwróczi a Horn, ſ njeho panuwſchi, ßebi nohu ſłama. Kóń ßo wot woſa wottorhnu a k ßebi bežo, ſkónczńje na kerchowſki brjóh do Khróſcźiz pſchihna. Wot tam do wuſkeje haſki pſchińdźe, hdyž ſ hłowu ſ tajkim wotmachom do ſchtoma praßnu, ſo ßo na ſemju wali a ſa někotre hodźiny kónz wſa.

S Kamjeńza. Rekrutirowanje w Kamjeńſkim wokrjeßu ſměje ßo 10. a 11. julija t. l. na tſeleŕni w Kamjeńzu.

S Wojerez. Knjes emeritirowany wucźeŕ Jan Mróſak tudy, kiž běſche prjedy ſ zyrkwinym wucźerjom w Wulkich Sdźarach, je jako ſaſtupjeŕ ſtawniſkeho wokrjeßa Lejna, Zidźina a Wojerowſkeho wjeßneho wokrjeßa wobkrucźeny a poſtajeny.

S Trjebina. Tudomny khěžkarſki ßyn Jurij Schołta a ſahrodniſki ßyn Matej Buſcha buſchtaj dla hońtwjeŕſkeho pſcheſtupjenja wot Mużakowſkeho ławniſkeho ßuda k 100 mk. pjenjeżneho khoſtanaj abo k 3 njedźelam jaſtwa wotßudźenaj; tež matej ßo jimaj tſělbje wotewſacź. Pſchecźiwo tomule wußudej běſchtaj ßo wobſkorżenaj powołałoj, Shorjelſka khoſtanſka komora pak w poßedźenju 7. t. m. jeju powołanje wotpokaſa a wupraji, ſo mataj khóſty ſapłacźicź. Wobaj wobſkorżenaj běſchtaj w ßwojim cźaßu, ſo byſchtaj ßo khoſtanja ſminułoj, ßwědkow k wopacźnej pſchißaſy ſawjeſcź ſpytowałoj; tole wjele cźeźſche pſcheſtupjenje mataj nětko po wußudźe pſchißażneho ßuda w khoſtarni wotpokucźicź.

Wo ßerbſkim macźicźnym domje.

(Pokracźowanje ſ cź. 24 Serb. Nowin.)

VI.

Druhi ſapiß darow, kotrež je k. referendar Mütterlein k nowotwarbje ßerbſkeho macźicźneho domu naſběrał. Do tuteje ſběrki

a) ſapißachu: Mjeno, ſtaw, ſtatok	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenokrócźny dar	Summa	b) ſapłacźichu:
	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Knjes dr. Ducźman w Budyſchinje	10	10	10	10	10	—	50.—	—
Knjes farař Matek w Huczinje	5	5	5	5	5	—	25.—	5.—
Knjes wyſchſchi farař Kröhna w Ohrdruffje	—	—	—	—	—	3.—	3.—	3.—
							78.—	8.—
						K tomu 1. ſapiß	175.—	34.—
						Do hromady:	253.—	42.—

Sapiß darow wot ßobuſtawow Rakecźanſkeho ßerbſkeho towarſtwa naſběranych.

W Rakezach:	np.	np.	np.	np.	np.		ℳ	ℳ
Knjes Khorla Miczka, murjeŕ	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
= Handrij Pawlik, hoſpodarſki pomoznik . .	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
= Jan Lukaſch, hoſpodarſki pomoznik	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
= Michał Pohla, bur . .	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
= Handrij Měſcheŕ, bur	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
= Guſta Urban	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
= Guſta Bek	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
= Guſta Wirt	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
= Handrij Sſuchi	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
= Jan Krawz, paleŕ . .	100	100	100	100	100	—	5.—	—
= H. Hantuſch, wyſchſchi rybak	100	100	100	100	100	—	5.—	—
= Jan Domaſchka, kubleŕ	100	100	100	100	100	—	5.—	—
= Jan Krawz, khěžkař .	50	50	50	50	50	—	2.50	—
= M. Tomaſch, tſechikrjeŕ	50	50	50	50	50	—	2.50	—
= Jan Rjelka, wucźeŕ . .	100	100	100	200	200	—	7.—	3.—
Dale:								
Knjes Michał Schołta, bur w Trupinje	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
Knjes Handrij Schcźépank, rybak w Kamjenej . . .	50	50	50	50	50	—	2.50	—
Knjes Auguſt Kreczl, hoſcźeńzař w Kamjenej . . .	100	100	100	100	100	—	5.—	—
Knjes Michał Krawz, źiwnoſcźeŕ w Kożlowje . . .	50	50	50	50	50	—	2.50	—
Hana Rjelzyna, wumjeńkarka w Sſkonej Borſchczi . . .	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
							79.50	11.50*

* Tute 11 mk. 50 np. ßu hižo w 24. cźiſle Serb. Nowin ßobu kwitowane.

Pola podpißaneho ßu k nowotwarbje macźicźneho domu wotedali:

Knjes kantor Saring w Hrodźiſchcźu na lěta 1884—1888 po 1 mk. . . 5 mk.
Knjes wucźeŕ Domaſchka w Bolborzach 30. haprleje na 1884 hiſchcźe . 2 =
Bukicźanſke ßerbſke towarſtwo 16. junija . . . . . 6 =
Hromadźe: 13 m.

W Budyſchinje, 18. junija 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Macicy S

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. Schewz Auguſt Schleza w Budyſchinje, rodźeny ſ Rakojdow, ßo pſched pſchißażnym ßudom jako jedyn ſ najhórſchich lichowarjow a jebakow naſcheho měſta wupokaſa. Do rukow tutoho nahrabneho cźłowjeka Schneiderez mandźelſkaj, nězduſchej wobßedźerjej reſtawrazionſkeje leżomnoſcźe „weite Bleiche“, kotrajž hłuboko w dołhu tcźeſchtaj, panuſchtaj. Po tym ſo běſchtaj ßebi Schneiderez mandźelſkaj hižo wjazy krócź wot nězduſcheho gmejnſkeho prjódkſtejerja Sahrodnika w Hnaſchezach ſ pjenjeſami wupomhacź

dakoj, a tutón niczo wjazy dawacź njemóżesche, buschtaj w lěcze 1879 na Schletzu pokasanaj. Schneider ßebi wot Schletzy 300 mk. pożczi a tutón luby pschecźel ßebi tehdom jako hischcże sakoń pschе lichowniſtwo njepkaczesche, 30 mk. danje měßacznje sapkaczicź da a tež hnydom na prěni měßaz 30 mk. wotczahnu. Schneider, kotryż bě w stajnych wuskoscźach, dań sa ßlědujze měßazy sapkaczicź njemóżesche, a po tym so bě kapital ſ danju na 440 mk. narostk, ßo wot Schneidera Schletzy wechsel na tutu sumu wustaji. Tón dyrbjesche ßo skónczńje wuskorżicź a Schletza ßebi wěstoscże dla dwě kruwje wot Schneidera pschedacź da. Posdźischo Schletza hischcże dwójzy po 70 mk. wupożczi, to rěka Schneider jemu kóżdy ras na tutu sumu wechsel wustaji, tola jenoż po 50 mk. na to dosta. S danju bě bjes tym Schneiderowy dołh wot 370 mk. k 660 mk. narostk. W tutym czaßu bě Schneiderowa mjenowaneho Sahrodnika tak do ßwojich koßydłow popanucź wjedźała, so jej tón ßwoje zyke samożenje pschewostaji a ßo ßamo jej k woli na zusych pjenjesach pschepschima, tak so jeho w ßwojim czaßu k lětu jastwa saßudźichu. Schneiderka Sahrodnika wobrěcza, so Schletzy sa hornje 660 mk. rukowasche. Po tym so bě ßo to stako, móżesche Schneider ſ nowa pożczowacź. Bjes tym bě sakoń pschе lichowniſtwo płaczіwoscź dostak, tola Schletza jón wobeńcź wjedźesche. Jako mějesche kónz dezembra 1880 Schneiderej ſ nowa 600 mk. pożczicź, drje ßebi jenoż 6 prozentow żadasche, tola ßebi hnydom do prědka k sarunanju sa nałożenu prózu a czaß 60 mk. wotczahnu. Runje tak mějesche ßo schtyri njedźele posdźischo, hdźeż dyrbjesche Schletza Schneiderezom ſ nowa wupomhacź. Skónczńje ßrjedź lěta 1881 dołh ſ danju na 2000 mk. wuczini. Schletza ßebi nětko żadasche, so bychu ßo tele pjenjesy hypothekariszy na Sahrodnikowe kubło sapißake. Sahrodnik bě k tomu swólniwy. Loni nasymu Schletza Sahrodnikej ßwoju hypotheku wupowjedźi a Sahrodnikowe kubło dyrbjesche ßo psches to na pscheßadźowanje pschedawacź. W tym ßamym czaßu Schletza Sahrodnika hischcże dla 10 mk. sbytkneje danje wobskorżi. Sahrodnik wudawasche, so je tele 10 mk. hižo sapkaczіk. Schletza pak pschißahasche, so ßo ſ tym tak nima. Wschelake dopokasma sa to rěczachu, so je Schletza wopak pschißahał, duż ßo wón dla wopaczneje pschißahi a rjemjeßlniſkeho lichowniſtwa wobskorżi. Schletza drje wscho prějesche, tola jeho wina bě ßo psches ßwědkow tak jaßnje na ßwětko pschinjeßka, so jeho pschißażny ßud, jeho wopaczneje pschißahi a dwajkrócźneho lichowniſtwa winowateho spósnawschi, k tsjom lětam a jenemu měßazej khostarnje a pjeczlětnemu shubjenju czeßnych prawow saßudźi. Schletzy ßo pódla toho hódnoscź wotpraji, so by ßo hdy jako ßwědk abo wězywustojny ſ pschißahu pscheßłyschecź móhł.

Khostanska komora. Dla dwajkrócźneje njepózcźiwoscźe ßo piwař a hoscźeńzař Schuster w Tucźizach k lětu jastwa saßudźi.

Přilopk.

* W Altbernsdorſje pola Bernstadta je ßo 15. junija wjeczor Eiſlerez kubło spaliło. Dokelž ßo woheń psches stare, hižo spadane a se ßłomu kryte twarjenja ſ wulkej spěſchnoscźu rosschěri, njebě możno, ſ kruwarnje, do kotrejež jenoż jenicźke durje wjedźechu, wjazy dyżli jenu kruwu won pschinjescź. Wschón druhi skót w njej, 15 howjadow, bjes nimi 9 dejnych kruwow, 3 ßwinje, 1 kosa a jedyn poß je w płómjenjach kónz wsak. Eifler ßo, ßwoje tsi konje ſ konjemza wuhnawschi, hischcże jónkrócź do palazeho doma poda, so by to a tamo hischcże wóhnjej wutorhnuk. Na dobo bě wón do koła wokoło wot płómjenjow wobdaty a ßo wóhnjowej ßmjerczi jeno psches to wukhowa, so ſ wóknom won skoczi. Woheń potom też hischcże na ßußodnu khěżu herza Richtera pscheskoczi a ju do czista saniczi. Podružnikam Richterez khěże, khudym fabrikſkim dźełaczerjam, je ßo skoro wscha nadoba spaliła.

* W Dittersbachu pscheđ dwěmaj njedźelomaj khorhoj wojeńſkeho towarſtwa poßwjeczіchu. Khěżeŕ Altmann pschi tejle składnoscźi njedźiwajo warnowanja ſ zigarru pólver w tołkaczu sapali. Pschi tym ßo tak straschnje wobschkodźi, so sańdźeny pjatk, po tym so bě ßo jeho rosum saczémnił, na ßwoje rany wumrje.

* Sańdźenu ßobotu wjeczor ßo jena wudowa w Zwikawje, ßwoje $1\frac{1}{2}$lětne dźěczo ßame doma wostajiwschi, na tamnische tšelenje poda. Domoj ßo wróczіwschi dźěczo morwe ſ pschekußnjenym jasykom namaka. Dźěczo je najskerje wozucźiło, je ßo pó czmě w poßleschczach saschmjatako a ßo psches to sadußyło.

* Jedyn pschekupz w Lipsku njedźelu rano ſ mjersanjom pytnu, so je ßo něchtó do jeho khlamow łamak a ſ nich 340 hriwnow kranuł. Waschnje, na kotrež bě ßo paduchstwo stało, pokasowasche, so je něchtó ſ pschekupzowych ludźi paduch. Bórsy ßo też wußlědźi, so je jedyn wucźobnik paduch, a kranjene pjenjesy ßo w pinzy jeho starscheju sahrjebane namakachu. Pakostnik je ßo statnemu rěczniſtwu pschepodał.

* Powjescźe wo ßywach w němſkim khěżorſtwje ßu powschitkownje dobre. Pschenża a rożka rjana steji. Jeczmjeń je ſ městami ßkaby, młode hróchowe a bunowe rostliny maju wjele wot czerwjow a druheho njerjada czerpicź. Dźeczel je ßo wschelako poradźił, ſ dźěła ßylne rostliny, ſ dźěła czeńke stwjelza. Wuhlady na ßynowe žně dobre wostawaju.

* 9. junija popołdnju ßo czežke njewjedro nad Rychbachſkej wokolnoscźu w hromadu scźeże. Błysk do wěſteje Sachoweje se Schebergrunda, na polu dźěłazeje, dyri. Wón drastu rostorhnuwschi a czěło wopaliwschi ju na měscźe saraſy. Na druhim měscźe Boże njewjedro do żelesniſkich scheńnow sjědże, dźěłaczerjow, pschi nich dźěłajzych, na bok storczi, tola jich njewobschkodźiwschi, a na to do tworoweho czaha sajědże, hdźeż toho runja żaneje schkody njenaczini.

* Na żabkawe waschnje je jedyn puczowař w tak mjenowanym Wölfelsgrundże pola Glatza w Schleſynſkej żiwjenje wostajicź dyrbjał. Wón je ſ moscźika pschi wodopadże do hłubiny dele panuł, hdźeż ßu nětko jeho czěło namakali. Pschepytanje jeho czěła dopokasa, so je hłodu wumrjecź dyrbjał, dokelž ſ hłubiny wuleſcź njemóżesche a jeho wołanje ßo wot ludźi dla schumjenja wodopada njeßłyschesche.

* W Mitwitzach pola Koburga bu pscheđ nětkotrymi dnjemi jenemu 4lětnemu dźeſcźu wot jeneho pßa, kotrehoż běsche dźeczo sa wuschi czahało, prawa ruczka tak roskußana, so ßu ruzyne ßłabe kóstki rosmjecźene a so śmeje ßo ranjeny staw wotrěsacź. Dźeſcźowy nan je pßa w prěnim roshorjenju saraſył. To běsche drohotne swěrjo, pschetoż hakle dwaj dnjej do toho běsche sa njeho 200 mk. dostacź móhł.

* S Rostoka pißaju: S Weidauerez menażerije, wot Rostoka do Stralſunda jědźazeje, po puczu wulka ßylna lawiza, kotraż śmeje bórsy młode, ſ klětki czeknu. Zyła wokolnoscź je w wulkim straſche, ratarjo ßebi njeſważa, ßwój skót ſ hródźow puschczicź. Wotdźělenju wojakow ßo pschikasa, so by lěß, w kotrymż lawiza pschebywa, wobstupako. Wojakam ßo wulka liczka hajnikow a ratarjow, poßlednischi ſ widłami a wschelakej druhej brónju wobrónjeni, pschi lěßu pschiſamknu. Hußty lěß ßo na to pschepyta, tola lawizu nihdże njenamakachu. Na to wulke żitne polo wobeńdźechu a tam w pschěrowje lawizu leżazu wuhladachu. Khětro daloko njeje stejo, tsjo podwyschzy na nju tšelichu. Lawiza bě ßo trjechika, tola wona saſkoczi a ſ wulkimi skakami w runej měrje do Kußewiz cźerjeſche. Wojazy ßo sa njej puschczichu a ju ſ kulku, kotraż jej psches żiwot a schiju dźěſche, satšelichu. Lawizy bě psches to móżno byko czeknucź, so njelěpy pohoncź ſ wojom ßwojeho wosa durje jejneje klětki rosstorczi.

* W jenym dźeczelowym polu njedaloko Außiga njedźelu rano dwazecźilětneho rěſniſkeho Zosela a jeho lubu Karolinu Eichlerez morwu namakachu. Wobaj běschtaj pola jeneho tamnischeho korczmarja ßłużiłoj a wschelake njeſprawnoscźe wobeschkoj, kotrež nětko na ßwětko pschińdźechu, a kotrychž dla ßo jimaj ſ wobskórżbu hrożeſche. Zosel bě na to pjecża prajił, so nochze hańbu doczakacź, so by wobskorżeny pscheđ ßudom stał, a toho dla je ßwoju lubu pohnuł, so ßebi ſ nim hromadże żiwjenje wsa. Cźěle w ßynje, hacź do pół ſ nim sawodźetej, ßedźeschtej. Zosel bě ßebi ßrjedź wutroby tšelił, jeho luba bě kulku do schije dostała. Po wuprajenju lěkarjow je ßmjercź sa nětotre mjeńſchiny sastupiła, dokelž wobej ranje ßmjercź pschinjeßetej.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ßo ßerbſka Boża ßłużba w 7 hodźinach sapocznje.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Ernſt Schneider, dźěłaczeŕ na Zidowje, ſ Lejnu Jeńkez tam.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Lejna Frieda, Jana Barcza, młynſkeho dźěłaczerja pod hrodom, dź. — Richard Pawoł, Khorle Augusta Haſchki, fabrikſkeho dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Jan Hermann, Jana Bohuwěra Schołty, sahrodniſkeho żiwnoscźerja w Czichońzach, ß. — Ernſt Hermann, Jana Augusta Budera, fabrikſkeho dźěłaczerja w Dźěžnikezach, ß. — Max, Jana Ernſta Pjetraſcha, fabrikſkeho dźěłaczerja w Dobruſchi, ß. — Jaroměr Wylem, Jana Augusta Nowaka, dźěłaczerja na żelesniży se Sskoneje Borſchcże, ß. — Jan Richard, njemandź. ß. na Zidowje.

Zemrjeći:

Dźeń 11. junija: Marja, njebo Bohuwěra Leberechta Swory, dźěłaczerja w Ratarjezach, wudowa w Dobruſchi, 69 l. 1 m. — 12. Hana, Jurja Scholty, sahrodniſkeho żiwnoscźerja w Małßezach, mandźelſka, 67 l. 4 m. 12 d. — 13. Jan Ernſt Smoleŕ, redaktor a wobßedźeŕ knihiczіſchczeŕnje tu, 68 l. 3 m. 10 d. — 15. Karolina Minna, Jaroměra Augusta Teicha, zigarnika na Zidowje, dź., 1 l. 2 m. 15 d. — 16. Emma Lejna, Ernſta Moritza Seiferta, khěżerja a cźěßle na Zidowje, dź., 2 l. 2 m. 6 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym sſkodże, je kóżdy dżeń wotewrjeny wot rano 7 hacż wjeczor 9 hodźin.

Płaczišna żitow a produktow w Budyschinje
14. junija 1884.

Żitowy dowos: 2645 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacż M	Na wikach hacż Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacż M	Na bursy hacż Pf
Pschenża	9	70	10	54	9	70	10	71
Rožka	7	72	7	85	7	72	7	85
Jeczmjeń	7	61	7	83	7	61	7	83
Wowß	7	80	8	—	7	70	7	90
Hroch (50 kilogr.)	8	33	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	60	2	10	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma 600 =	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 1134 schtuk, schtuka	8	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

Dražbżanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 40—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 44—47 np., 2. družiny 40—43 np. po puncże rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a czelatow ma ßo ſrosumicż waha schtyrjoch bertlow bjes koże, hłowy, nohow, krwe, czrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłosyny atd. Płaczišna tutych dźělow ma ßo po tajkim naspomnjenej płaczišnje pschiliczicż.

Wjedro w **Londonje** 20. junija: Rjane.

W Radworju je nowa **khěża** se sahrodu czišło 88b na pschedań. Pokoiza kupnych pjenjes móże na njej stejo wostacż.

W Sakhowje je **khěża** ſ kórzom a 18 prutami pola a łuki na pschedań. Wscho dalsche je czišło 2 tam shonicż.

Khěžkarska żiwnosćz czo. 22 w Brěſowje se 7 kórzami pola je na pschedań.

Awkzija.

Wutoru 24. t. m. popołdnju w 2 hodźinomaj maju ßo wězy, k sawostajeństwu **P. Hanczki** w **Warcze** czišło 43 ßłuschaze, jako 1 krowa, 1 jałowica, 1 koſa, wschelake möble atd. na pschedawanje pschedawacż.

Wjeßne grychty tam.

Żitoczišczaza maschina
je na pschedań w Gobelni czo. 15.

Sa restawratěrow.
Dwaj stawkaj derje sdżerżanych billardowych kulow ma na pschedań **Ferdinand Hanffe** na mjaßowym torhoschczu.

K wußywej

porucża **hróch, woku, lupin, hejduschku** a **kolij**
C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Knihiwjasarski grat, wschelake khamory a druhe wězy ßu na pschedań
na mjaßowym torhoschczu 12.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaczišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Haptyka w Rakezach
porucża **najlěpschi mlókowy, wobżerny** a **wużitkowy pólver** sa howjasy skót, **wobżerny pólver** sa **ßwinje, restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wschе klazanje koni, **salsowy pólver** psche jich saßaku a hrosnu salsowu khorosćz, **pille psche běżenje** czelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balsam,** a je tón jenoż tudy dóstacż. Hewak porucżam tež Mohrenthalsku, woczowu a wschelaku druhu żałbu. Dale porucżam tež tuto lěto saßo **spěschnu blejchu** wubjerneje dobrosćze po jara tunich płaczišnach.

R. Bredemann.

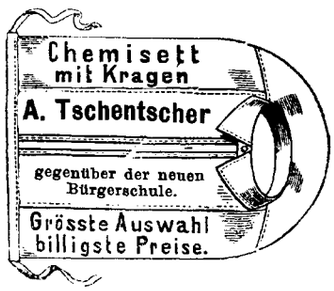

Trawowa awkzija.

Pónđelu 23. junija t. l. ma ßo prěnja trawa na sprejskich łukach, **Hermanczanskemu** a **Pßowjanskemu** ryczerkublu ßłuschaza, sjawnje na pscheßadżowanje pschedawacż.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pschi Hermanczanskim młynje.

W Hermanezach, 15. junija 1884.

Schimmrigk, hajnik.

Wschitke družiny
dobrych a czistych palenzow
najlěpscheje dobrosćze po najtunischich tu snatych płaczišnach porucża
palenzowa fabrika
Augusta Bartka w Budyschinje
na swonknej lawskej haßy czišło 10.

Tuni syrop.

Dobry czišczeny syrop punt po 16 np.,
najlěpschi zokorosyrop punt po 22 np.
porucża jako jara tuni
J. T. Glien na drjewowych wikach.

Emma swud. Vorwerkowa

porucża swój wulki derje srjadowany skład
żaketow, manteletow a jakow
se ßomota, kaschemira a ßukna
w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach a proßy wo dobrocżiwe wobkedżbowanje.

Na hłownym torhoschczu 5 ſ napschecża hłowneje straże (hawptwachi).

Czesczenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymż ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedżbnych czinicż. Wschě möble ßu w mojej tyscherni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr
na nowych hrjebjach czišło 3 (dale wjedżena ßukelnska haßa).

Dźělbu wubrakowanych zigarrow

w wulkim formacże, schtuku po **3 np.,** 100 schtuk po **2 mk. 80 np.,** porucża
pschedawarnja Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje na bohatej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodżazy hiżo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodże porucżataj
bratraj Měrschej
na żitnych wikach.

500 kóp

runklizowych, kulrěpowych a **kalowych rostlinow** ma na pschedań
sahrodnik **Paul**
na knježim dworje w Lichanju.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroschći porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ ßu dostacź pola **Gustava Posera** na jerjowej haßy.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „ pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku

po tunich płaczisnach porucza **Richard Neumann** na snutsknej lawskej haßy czo. 6.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlĕpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Czěske ßlówki,

litr 28 np.,

turkowske ßlówki,

litr 40 np.,

turkowske sultanske ßlówki,

litr 55 np.,

porucza **Moritz Mörba** na mjaßowym torhoschczu.

Sshyry khosej,

punt wot 70, 80 hacź 160 np.,

paleny khosej,

punt wot 100, 120 hacź 180 np., pschi wotkupjenju 5 puntow tunischo, porucza

Ernst Mittasch

hewak **Heinr. Jul. Lincka** pschi Pětrowskej zyrkwi 5.

Twarski kruchaty kalk a **portlandski zement** je dźenßa doschoł a ßo po najtunischich płaczisnach pschedawa.

F. Fischer
na dwórnischczu w Lasu.

Czorne źidźane stoffy

k njewjesczinskim drastam,

cźeźku ripsowu źidu,

łóhcź wot 2 mk. 50 np.,

porucza

M. G. Freyberg

na bohatej haßy na koßu s napschecźa pósta.

Jenoź hacź do 15. julija.

Preczczehnjenja dla!

dospolne wupschedawanje mojeho składa **hotoweje mužazeje drasty,** wobstejazeje se **ßuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucze wurumował, pschedawam tunischo, hacź mje ßameho khoschtuje.

P. Baruch
w bohatych wrotach.

Czornu źidu

k wobleczenjam porucza w wubjernej dobroschći po najtunischich płaczisnach

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Lětnje rubischcza

na hłowu po 1 mk., 1 mk. 25 np. a 1 mk. 50 np. porucza płaczisny hódne

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

My ßmy knjesej **Janej Augustej Urbanej** w **Porschizach** agenturu naschcho towarstwa pschepodali.

W Aachenje, w juniju 1884.

Aachensko-Lipscźanske sawĕscźaze akzijske towarstwo.
Direktaŕ **Th. Grosse.**

Na horjejsche dźiwajo poruczam ßo k wobstaranju sawĕscźenjow psche **wóhnjowe schkodowanje, błysk** a **wubuchnjenje** po **twjerdych pschimĕrjenych** prämijach a ßym k wudźělenju kóždeho mózneho wukasanja rad hotowy.

S poczesczowanjom

Jan August Urban,
agent w Porschizach.

ff. koßy,

kiž kaž jĕd ßyku, porucza najtunischo

Paul Walther
w Budyschinje.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlĕpschi wobarazy a hojerski ßrĕdk pschi disteritis, brunej, kaschelu, sakach a subybolenju a je jenoź tehdy prawdźiwe, hdyž je powucźaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetŕarska a žiwjeńska wódka je wubjerny ßrĕdk psche wsche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosczе. S powucźazym pißmom k nakoženju dóstacź we wschĕch haptykach.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
s napschecźa kaserny.

Direktne
póstske parokłódźstwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

s němskimi parokłódźemi Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert Meisel w Budyschinje.

Kajüta M. 300. Strjehznotrym M. 90. Dźećy mjezy 1 a 12 l. za połojcu mjezy 1 a 9 M.

Schtóž chce ßebi dobre koßy a ßerpy kupicź, tón njech do Budyschskeje póstskeje kowarnje; tam tez je wschón druhi ratarski grat dóstacź.

Plotowanje

ßo wot nĕtka hacź do kónza augusta po pomjeńschenych płaczisnach w khumschtnej plotowarni **Augusta Mickela** na wulkej bratrowskej haßy 24 w Budyschinje wucźi. — Holzy se wßow móża tam wobydlenje darmo dostacź. Tez ßo jim plotowanje na žadanje se ßerbskej rĕczu wucźi.

Murjerjo

ßo pytaju na knjeźim dworje w **Lipiczu** pola Minakaka wot poliera **Taffeka.**

Hellmuth Droscha.

W Małßezach czißko 5 ßo **hosposa** pyta, kotraž móże hnydom sastupicź.

Mißionſki ſwjedźeń.

Wubjerk mißionſkeho towarſtwa ma wotpohladanje, ſwój lětuſchi mißionſki ſwjedźeń **ſrjedu 2. julija t. l.** w **Porſchiſkej zyrkwi** wotdźerżeć, a je knjes diakonuß **Kſchiżan** w Hodźiju ſerbſke, knjes diakonuß **Matek** w Kamjeńzu pak němſke prědowanje k tomu pſchilubił. Sſerbſke prědowanje ſo, da-li Bóh, w 2 hodźinomaj, němſke pak wokolo 4 hodźin ſapoczńje.

Podpißany ſebi czeſcź dawa, wſchěch pſchecźelow mißionſtwa, woſebje pak lubych ſaſtojnſkich bratrow ſ bliſka a ſ daloka k tutomu zyrkwinſkemu ſwjedźenjej ſ tutym najpſchecźelniſcho pſcheproßycź.

Farſtwo w Porſchizach, 21. junija 1884.

Hermann Julius Trautmann,
farař.

Hródźna dźówka, kotraż móże derje dejicź, móże hnydom na knježim dworje w **Poczaplizach** pola Biſkopiz do ſłużby ſaſtupicź. Lětna mſda je 40 toleř. Wyſche toho hermanki a pſchi ſpokojnoſczi dobre Boże dźěczo.

Knježi dwór w Poczaplizach.

Na puczu ſ Hodźija do Radworja je ſo **kaſchczik** ſe wſchelakimi pißmami a ſłużbnej knihu ſhubił. Sprawny namakař njech jón w wudawarni Serb. Nowin, hdźež myto doſtanje, woteda.

Naſch czaß

abo czołm naſcheho żiwjenja na rězy powſchitkowneje czaßnoſcze.

My wjeſemy w żiwjenja czołmi
Sſo po rězy czaßnoſcze,
Kiž tudy ſo wobſtajnje żołmi
Pſches krajinu ſmjertnoſcze.
Hdźež wuběhnje ſ Edenſkich honow,
Se ſtwórbneho naranja
A ſo do pſchedwjeczornych ſtronow
Tej' wěczноſcze wuliwa.
Haj dele wot Sinai hory
Je Mójſaß ju wobhrodźił,
Kak naſch czołm prawje wjeſcź mamy,
Pſches ſakoń nam pſchiruczźił.
Hdźež njeßeja wabjaze żołmy
Do potajnoh' pſchichoda
Powſchitkownych żiwych jich czołmy
Pſches ſrudźbu a wjeßela:
Dha njedaj nam, Bożo, pſchińcź k padu
Na rězy tej' czaßnoſcze
A pomhaj nam ſ troſchtom a ſ radu
Pſches żiwjenja tyſchnoſcze.
Hdźež lubja też kčějate brjohi
Nam ſbożowne ſtojniſchcza,
My pytnjemy w potajnym ſkhowi
Jich ſachod pominjenja.
Tu ſtojniſchczo měra njej' żane
We żiwjenja czołmiſtwje:
Jo bozpěcź a wużiwacź mamy
We njebjeſkim Zionje.
Dha wobkedźbuj, njeßmjertna duſcha,
Czaß hnady — czołm żiwjenja,
Czi wo to ſo prózowacź ſłuſcha,
Schtoż pſchebytk wěczноſczi da.
Pſches wopor toh' jehnjecza Bożoh'
Na krwawniſchczu Golgatha
Sſo tebi njeſachodne ſbożo
We wěczноſczi ſhotowa.
Njech ſmy też te ſazpjene dźěczi
A jenoż tu nakhwilni,
To nochzemy twaricź we ſwěczi,
Schtoż ſachodu podleži.
Hdyż nimamy wobcźežnoſcź żanu
We hinitym mamonſtwje,
Dha hajimy nadźiju rjanu
Sa pſchichod we wutrobje.
Knjeż luboſcź na żiwjenja czołmi,
Budź wěra ſpomóżerka,
So ſ nadźiju pſchińdźemy k kromi
Tej' wěczноſcze pſchiſtawa.
Ta żadoſcź ſo njech we naß haji,
W njej duſcha ſo ſraduje
Na ſbóżnoſcź, kiž hiſchcze ſo taji
Pod ſawěſchkom wěczноſcze.

Guſta Hataß.

Palma měra na row

wyßokocżeſcźeneho knjeſa
knjeſa

Jana Ernsta Smolerja,

redaktora Serbskich Nowin,
komthura, wobßedźerja knihicźiſchcźerńje
atd. atd.

Dha ſpicze nětk, knjes Smolerjo,
Mój ſtary ſwěrny pſcheczelo,
We Waſchim khłódnym rowje tu
Pſchi Židowje na Hrodźiſchku.
Haj, luby wěrybratſje mój,
Tak dołho hacź ſo ſnajemoj,
Nětk pſches lět ſchěſcź a tſizeczi,
Ssmoj byłoj w wěrnej luboſczi.
Wot Waß je dopjelnjenych nět'
Pſches wóßom a ſchěſcźdźeßacź lět,
Wot mje pak naſtupjene je
To lěto wóßomdźeßate.
Kak rady bych wſchak tola ja
Sſo ſa Waß lehnuł do rowa,
Kiž ßym nětk ſtary, braſchniwy
A pomozy też potrjebny.
Kak, knjeże cżeſcźedoſtojny,
Wam ſwědźeża Serbſke Nowiny,
Schtoż kóżdy cżitař ſpóſnawa
Wot pobożneho ſmyßlenja.
Ta luba Serbska Nowina
Njej' żenje niczo pißała,
Schtoż, Bożom' ſłowu napſcheczo,
By nehdże pohórſchk dawało.
Duż wo Waß zyłe Sſerbowſtwo,
Ach haj, to zyłe Sſłowjanſtwo,
Hdźež wſchudźom jara ſnacźi ſcże,
We luboſczi nětk żaruje.
Lětſtotetki njech ſaſchłe ßu,
Dha hiſchcze Sſerbja ſ luboſczu
B'dża Waſche mjeno mjenowacź
A ſ cżeſczu wot Waß powjedacź.
A ſdźerżi Bóh mi żiwjenje,
Waſch luby row na kerchowje
Ja ſ luboſczu chżu wopytacź
A dźaka ßyſły poplakacź.
Bóh daj, ſo junu we njebju,
Każ tu pſchi cżełnym żiwjenju,
Tam, hdźež naſch luby ſbóżnik je,
Ssmoj ſaßo wobaj w hromadże.
A junu na tym ßudnym dnju
Sbudź Bóh Waß k wěcżnom' żiwjenju
A Wam a mi, haj woběmaj
We njebju ſ hnady ſbóżnoſcź daj.
A Jeho lubych, kotſiž tu
Nětk ſrudnje wo njoh' płakaju,
Tych troſchtuj ſ tym, ſo Wón je ſchoł
Dom prjedy nich do njebjeßnow.

Jeho hłubokoſrudźeny
ſwěrny pſcheczel **Pětr Młonk.**

Podpißany je ßo dźenża jako **lěkař** a **laſenk** w **Panczizach** ſaßydlił.

Rěczne hodźiny wot 7—8 hodźin dopołdnja.

W Panczizach, 22. junija 1884.

Dr. med. Mikławſch Rachel.

Bohate wopokazma dobroćiwoſce, luboſce a přećelniwoſce, kiž su ſo mi při mojim Hodźijſkim farſkim jubileju dostałe, su moju wutrobu wulcy zwjeſeliłe a mje woprawdźe wobzbożiłe. Njech je mi dowolene, **tudy** mój hnuty, najhłubši, nanajwutrobniši dźak wuprajić.

W Hodźiju, 18. junija 1884.

H. Imiš, f.

Sſłowo dopomnjecza

na row njebo

Jana Ernſta Smolerja

redaktora a wobßedźerja knihicźiſchcźerńje, komthura, ſałożerja a cżeßneho pſchedßydy Maczizy Sſerbſkeje a ßobuſtawa wjele wuczenych towarſtwow.

Bóh Knjes na żiwjenju a wumrjeczu je **Tebje** po krótkej khoroſczi w 69. lěcze **Twojeho** prózy a bědźenja połneho żiwjenja ſ naſcheje ſrjedźiſny k ßebi domoj ſawołał. **Twoje** żiwjenje ſtejeſche w ſłużbje **Twojeho** horzo lubowaneho ſerbſkeho luda: ſa njón ßy dźěkał, tradał a cźerpił. Jeho rycź ßy cźiſcźił a k cżeſczi pſchinjeßł; jeho pißmowſtwo wobdźěkał a wobohacził; ſa jeho duchowne ſbudźenje a poſběhowanje rtnje a pißnje ßo ſtaral; narodnu myßl a żiwjenje płodźił a hajił. S **Tobu** je Sſerbowſtwo ſwojeho najwjetſcheho ßyna, wědomnoſcź wuſtojneho rycżeſpytnika, wótzny kraj ſwěrneho poddana ſhubił. **Twoje** mjeno woſtanje ſ cżeſczu ſapißane do knihow ſtawiſnow a budże ßo ſtajnje bjes Sſerbami ſ dźakom mjenowacź. **Twój** duch je do Knjeſoweje kraßnoſcze ſaſchoł. Polo **Twojeho** ſkutkowanja njewoſtanje puſte leżo: druſy budża na **Twoje** měſto ſtupacź a w **Twojim** měrnym a pobożnym a kralej ſwěrnym wótcżinſkim duchu **Twój** ſkutk ſ Bożej miłej pomozu dale powjedu. Knjeſowa miłoſcź ſpożcź **Tebi** cżiche ſpanje w khłódnej ſemi a junu ſbóżne wozucźenje.

Twoje wopomnjecże woſtanje bjes nami w żohnowanju.

W Budyſchinje, 16. junija 1884.

Pſchedßydſtwo a wubjerk Maczizy Sſerbſkeje.

Za wopokazma luboſce a počeſćowanja, kotrež su ſo našemu horcolubowanemu mandźelskemu a nanej při jeho zemrjeću a pohrjebje wot jenotliwcow a towarſtwow z daloka a z blizka w bohatej měrje dostałe, toho runja za pohrjebne rěče, kotrež hłubokozrudźenych w jich tyšnoſći troſtowachu, swój najwutrobniši dźak praji

W Budyšinje, 17. junija 1884.

Smolerjec swójba.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawaŕni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni „Serb. Now.“ (na róžku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćeŕnje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 28. junija 1884.** **Lětnik 43.**

Wěnc

dźakowneho dopomnjeća

na row

wulkeho wótčinca, komthura

Jana Ernsta Smolerja,

redaktora „Serbskich Nowin“ a płódneho spisaćela,

załožerja Maćicy Serbskeje a sobustawa mnohich wučenych towaŕstwow,

wubudźowarja a wodźerja Serbow,

zemrjeteho dźeń 13. junija 1884.

Po sprócnym dźěle, tyšnym bědowanju,
Kiž wupjelnješe běh Twój wótčinski,
Sy Ty nětk dóšoł k Swojich wótcow spanju,
Će horjo časne wjacy njećišći;
Nětk swjatok maš, měr Boži kryje Će,
Twój wulki nadawk dokonjany je.

Ty zachodnosće drastu wotpołoži,
So zeḿski proch a popjeł wusleče;
Twój duch pak k wyššim zahonam so złoži,
Ma statok swój nětk w rjeńšej wótčinje,
Hdźež zbóžnych syła hymny zanoša
A njesmjertnosće palmy kiwaja.

Tam Ty so nětko z jandźelemi wodźiš,
Tam křewja Tebje dychi zalemske;
Ty z lubymi tam w jasnych honach khodźiš
We běłej drasće Khrysta prawdosće;
Tam Twój rót přeco z nowa wuwoła:
O kajka je to zbóžna wótčina!

Wšón serbski lud pak želne sylzy płaka,
Zo jeho swěrny wodźeŕ wjacy njej;
Wón wije wěncy lubosće a dźaka
A wě, što dołži swojom Smolerjej,
Kiž narod Serbow z procha zběhaše,
Jich rěč, česć, mjeno smjerći wutorže.

Duž na row palmy dźakownosće sćele
Ći serbski narod, drohi wótčinco!
Čas žadyn wopomnik Twój njerozmjele,
Kiž staja Tebi naše Serbowstwo;
Haj, Twoje mjeno, dźěło wótčinske,
To w Serbach w žohnowanju wostanje!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestoscź kral Albert je ßo 24. junija rano do Draždźan wróćźił. Kral mějesche strowy a cžerstwy napohlad. S dwórnischcźa, hdźež běchu ßo k jeho powitanju ministrojo a wyßozy sastojnizy shromadźili, ßo kral, pschitomny lud s pschecźelniwoscźu strowjo, do Pilniz dale poda.

— Wjeŕch Bismark bě pjatk tydźenja sapóßłanzow khěžorstwoweho ßejma k ßebi na rańsche piwo pscheproßył. Něhdźe 250 sapóßłanzow bě pola wjeŕcha s hoscźom. So Polazy, demokratojo, ßwobodnjesmyßleni a sozialdemokratojo pscheproschenja kedźbu měli njejßu, ßo dźiwacź njetrjebamy, wschak ßu s wjeŕchom Bismarkom w stajnej wójnje žiwi. Wjeŕch bě toho dla dopołdnische hodźiny k rosrěcženju se sapóßłanzami, jeho sozialne politiske a hospodaŕske wotpohlady podpjerajzymi, postajił, dokelž ßebi jeho strowoscź žada, so by wjecžor sahe do łoža khodźił. Kaž pschezo pschi tajkich składnoscźach, bě ßo wokoło kanzlerja a wokoło hłownych parlamentariskich nawjedowarjow, s nim ßo rosrěcžujzych, husta cžrjóda pschipoßłucharjow shromadźiła. Wjeŕch bě jara swjeßeleny, so wuradźenje „sakonja k pomozy dźěłacźerjow pschi njesbožu“ spěschnje a derje dale krocži a so ma ßo to jenož twjerdemu sjenocźeństwu zentrumskeje a konservativneje strony pschecźiwo schkerjedźazemu spjecžowanju liberalnych dźakowacź. Dokelž wjeŕch Bismark dla pschichodnych wólbow na khěžorstwowy ßejm ßam kónz nětcžischeho ßejma žada, je wón wobsanknjenje shromadźisny starschich sapóßłanzow sa dobre spósnał, po kotrymž ma ßo pódla sakonja k pomozy dźěłacźerjow pschi njesbožu jenož hischcźe akzijowy sakoń dowuradźicź. S nowym bursynym dawkowym sakonjom, wot swjaskoweje rady pscheměnjenym, chze wón, kaž bě s jeho rěcžow s pschedßydu starschiskeho kolegija ßłyschecź, tutón ßejm pschelutowacź. Na dowolenje žadanych 4 millijonow k podpjeranju dweju němskeju póstskeju parołódźneju linijow hižom

toho dla wjele nadźije njebě, dokelž bě pokładniski sekretar ſ Burchard k nawjedźenju dał, ſo je zokrowy dawk w poſlednim lěcźe něhdźe 7 millijonow a tobakowy dawk 6 millijonow mjenje pschinjeßł, hacž ßu ßo nadźeli. Pßches to je 1,800,000 njedoſtatka naſtało, kotryž ma ßo wot jenotliwych ſtatow narunacź.

Hollandſka. Prynz ſ Oranien, hollandſki krónprynz, je 21. junija w Hagu w 33. lěcźe wumrjeł. Wón bě druhi ßyn nětcźiſcheho knjeżazeho krala Wylema III. Starſchi ßyn, prynz Wylem, pſched někotrymi lětami po lohkim żiwjenju w Franzowſkej wumrje. Wot njeho titel „prynz ſ Oranien" na nětko ſemrjeteho pſcheńdźe. Tutón njebě żenjeny a jeho ſtrowoſcź hižom dołho khipra. Tak je nětcźiſchi 67lětny kral poßledni ſ oraniſkeho roda, a hollandſki trón na 4lětnu dźowcźiczku Wyleminu ſ kraloweho druheho mandźelſtwa pſcheńdźe. W naſtupanju Hollandſkeje ßameje ßo dla prynzoweje ßmjercźe żaneho roswalenja nětcźiſcheho porjada njeboja, hinak pak ma ßo ſ Luxemburgom, ſ Hollandſkej ſjenocźenym, kotrehoż trón żana żona naſtupicź njeßmě. Hollandſka króna by ßo toho dla, hdy by kralowa Wylemina knjeiſtwo doſtała, Luxemburga wſdacź dyrbjała. Najwjazy prawa na Luxemburgſki trón maju naßawſzy a hannoverſzy wjerchojo. Tucźi pak ßu ßo w wójnje wot Pruſkeje pſchewinuli a jich kraj je jim pruſki kral wſak. Po dobycźerſkim prawje by ßo Pruſka lohko móhła Luxemburgſkeho króna mozowacź.

Franzowſka. Do Franzowſkeje je po morju hróſbny hóſcź, kholera, pſchiſchła. Khoroſcź je ßo ſ transportſkej łódźu „Sarthe" ſ Kochinchiny do pſchiſtawſkeho měſta Toulona pſchinjeßła. Toulonſke ſchule ßu ßo wſchě ſankle, dokelž bě prěni wopor kholery jedyn gymnaſiaſt. Khoroſcź najbóle bjes mórſkej infanteriju a pſchiſtawſkimi dźěłacźerjemi ſakhadźa. Wojazy ßu ßo toho dla ſ wonka měſta do biwouaka pokožili. Prěni na kholeru ſchtwórtk wjecźor wumrje, pjatk dwaj, ßobotu tſjo, njedźelu hižo tſinacźo wumrjechu. Franzowſke knjeżerſtwo drje lud ſměrowacź ſpyta, wudawajo, ſo kholera njeje aſiatiſka, ale ſo je w Toulonje ßamym naſtała, ſo po tajkim ſtraſchna njeje. Tola ludźo k tajkim ſměrowanjam żaneho dowěrjenja nimaju a ſ hromadami ſ měſta cźěkaju. W naſchim cźaßu ßo jara ſpěſchnje pucźuje, duż je mózno, ſo ßo kholera ſa nětkotre dny wot cźeknjeńzow ſ Toulona do najdalſchich ſtron pſchenjeße. Franzowſki miniſter wikowanja by ſe ßwojim ſaprěwanjom ſtraſchneho waſchnja kholery potom wulke ſamolwjenje na ßo wſak, kotrež móże pod wobſtejnoſcźemi żałoßne ſcźěhwki ſa ßobu měcź. Pſchetoż pſches wopacźne ſroſumjenje wopacźnych powjeſcźow, jenoż k ſměrowanju wobhdlerjow Toulona cźinjenych, bychu ßo knjeżerſtwa ßußodnych ſtatow molicź móhłe, ſo bychu ſ cźaßom wobhladniwoſtne naprawy pſche pſchiwjedźenje kholery njeporucźiłe. Němſke knjeżerſtwo je ßo, njedźiwajo na franzowſke wudawanje, hnydom w Toulonje ßwěru wobhonjecź dało, a je-li ſo ßo khoroſcź jako aſiatiſka kholera wupokaſa, ßo hnydom naprawy ſtanu, ſ kotrymiž ßo khoroſcź wot němſkich mjeſow wotdźerži.

— Franzowſke knjeżerſtwo je kralowſtwo Kombadja na narańſchej indiſkej pokkupje po wujednanju ſ tamniſchim kralom pod ßwoje knjeiſtwo wſako. S tym je ßebi Franzowſka wulke ſadnoindiſke knjeżerſtwo, Tonkin, Anam, Kochinchinu a Kombadju wobßahaje, ſakožiła. Prěni ſkutk franzowſkeho miniſterſtwa bě wukaß, po kotrymž ma ßo tam ſchklovinſtwo wotſtronicź.

— Franzowſki ſenat je ſakoń dźělenja mandźelſtwa w druhim cźitanju ſ wulkej wjetſchinu pſchijał. Dźělenje mandźelſtwa bě hižo ras w Franzowſkej dowolene, mjenujzy po wulkej revoluziji wot lěta 1802 hacž do 1816. W tutym lěcźe ßo dźělenje mandźelſtwa wot Burbonow, kotſiž běchu ßo franzowſkeho króna po pobiczu Napoleona I. ſ nowa mozowali, ſaßo ſběhnu.

Jendźelſka. W jendźelſkim parlamencźe je ßo jendźelſko-franzowſke wujednanje w naſtupanju Egiptowſkeje pſchedpokožiło. Pſchedßyda miniſterſtwa, Gladſtone, wuſběhnu, ſo wujednanja ſ Franzowſkej měr a derjemécźe Jendźelſkeje, haj zykeje Europy ſdźerża. Wón pak pſchiſpomni, ſo tele wucźinjenja zyle wot konferenzy europiſkich móznarſtwow wotwißuja. Jeli ſo konferenza niczo njewobſanknje, wujednanja ßame wot ßo ſpanu. Skónczńje Gladſtone woſjewi, ſo wón hnydom miniſterſtwo ſłoži, jeli ſo ßo wot parlamenta franzowſko-jendźelſkim wucźinjenjam njepſchihkožuje. Dokelž ßo w tu khwilu liberalna ſtrona ſ wjetſchim dowěrjenjom dyžli hdy prjedy k Gladſtonje dźerži, ßo ſkoro na tym dwělowacź njemóże, ſo parlament ßwoju ſpokojnoſcź wo wujednanjach dla Egiptowſkeje miniſterſtwu wupraji.

Schwedſka. W Schwedſkej je po dołhim wojowanju konſervatiwne miniſterſtwo wotſtupicź dyrbjało. Nowe radikalne miniſterſtwo ßo hiſchcźe ſeſtajało njeje.

Rußowſka. W Niżnym Nawgorodźe bě ßo 24. junija w pſchedměſcźe Kunawinje, hdźež je ſynagoga, a hdźež 15 żidowſkich ßwójbow bydli, powjeſcź rosnjeßła, ſo ßu żidźa jene kſcheſcźijanſke dźěcźo kranuli a je do ſynagogi donjeßli. Ruſzy ßo na to do żidow dachu a něktorych ſ nich ſkónzowachu a ſranichu. Schěſcź khěżow ßo wobſchkodźi a wjele nadoby w nich ßo rosraſy. Polizija a wojazy bórſy njemér porasychu. Knjeżerſtwo je naprawy porucźiło, kotrež maja woſpjetowanje njemérow ſadźěwacź.

Ssam lutki na ßwěcźe.

Srudne powjedancźko ſ hole.

Daloko w holi deleka leži wſcha ſabyta woßrjedź cźěmnych khójnow maka wjeſka Shubjena. Mjeno ma po prawdźe — je woprawdźe każ „ſhubjena"; ſchtóż njewě, ſo tale wjeſka je, a hdźe na Bożim ßwěcźe leži, tón ju ani pſchi běłym dnju nihdy njewußłědźi. Shubjena leži woßrjedź husteho lěßa a ſtraſchnych tonidłow. Schtóż chze tam dóńcź abo dojěcź, je na jeniczki pucź pokaſany, kiž tam wjedźe, a kiž ßo bjeskónczny ſda, każ hola ßama. Sſo do wſchěch bokow wijo, wjedźe pucź ſ dźěła pſches bahnojte tonidła po cźeńkich, huſto nakładźenych żerdkach, kiž ßo tſchaßeja a nurjeja, każ cźołmik w wodźe, ſ dźěła pſches puſte pěſki a pſches cźěmny lěß, hdźež tak ſtraſchna cźiſchina knježi, ſo je ßłyſchecź, hdyž mucha pſchelecźi, a ßo ſtróżiſch, hdyž ſchwjercź ſazyrcźi.

Nichtó njewě, ſchtó je ßebi prěni pucź dźěłak pſches tele njepłódne pěſki, pſches tele hłuche lěßy a ſchibałe tonidła, a ſchtó je ßebi w tymle ſhubjenym kucźe prěni ſtatok twarił. Pſched dołhim cźaßom je ſchědźiwz, nětko dawno na prawdźe Bożej, powjedał, kak je wot ßwojeho dźěda ßłyſchał, ſo je tón jako mały hólcźez ſ nanom a macźerju pſched ßurowymi wójnſkimi ſtrachami cźěkajo do Shubjeneje pſchiſchoł, a ſo ßu tu pſched dźiwimi njepſchecźelſkimi wojakami wucźeł namakali, ſo pak je Shubjena jich ſtajne ßydliſchcźo woſtała, dokelž je wſchón kraj daloko a ſchěroko ſapuſcźeny był.

W lěcźe 1865 wobſtejeſche wjeſka ſ 5 khěżkow, a w nich bydleſche 11 mużſkich a 14 żónſkich, wſcho ßobu licźene, wotroſcźeni a dźěcźi.

Bożeho żita jim na tych pěſkach mało naroſcźe, a běrnow niż wjele. Lědy ßebi nětkotre kroſchki ſ tym ſaßkużichu, ſo khoſchcźa, kotrež běchu w ſymje nadźěkali, a ſchiſchki (hable), w lěcźe tež dyß a dyß jahodki, hriby a wowcźe bahno do dalokeho měſta na wiki wożachu, hdźež ſa dźeń lědy dojědźechu. S khudobu a hubjenje ßo cźile ludźo żiwjachu, wopuſchcźeni wote wſcheho ßwěta. Żito na khléb jim na zyke lěto tak lědma nětak doßahaſche, a to jeno, je-li ſo běchu żně dobre byłe. Ale, Bożo pomhaj, je-li ſo to njeběſche . . . potom běſche khód jich ſtajny hóſcź. W khódnych lětach ßo nimale wſchitzy wjeßni mużſzy do druhich wßow abo hdźeżkuli do zuſby na dźěło najimacź dachu. Wo tym tež dale w kraju wjedźachu; a hdyž něchtó nuſnje dźěłacźeri trjebaſche, woprascha ßo tež w Shubjenej. Radźi drje wjeßni mużojo ßwoju wjeſku, każ khuda tež běſche, njewopuſchcźichu; ale ſchto cźinicź, hdyž ßo Boži dar radźik njeje? Radſchi tola w ſymje a w horzocźe a w hroſnym wjedrje w zuſbje dźěłacź, hacž doma ſe ßwojimi khodu wumrjecź.

Tajke ſrudne lěto ſa Shubjenu běſche tež lěto 1865. Wboſy holenjo běchu lědy něłak ſ pola dom wſali, ſchtoż běchu wußyli, a ßebi hižo hórku ſtaroſcź cźinjachu, kak tola ßo a ßwojich do nalécźa dożiwja. Naſyma pó żnjach běſche deſchcźojta; nichtó ßebi rady ſ domu njeſwaži. Wſchě tonidła we wokolnoſcźi běchu bórſy połne wody, tak ſo ſ nich wuſtupowaſche; haj w ßamym lěßu naſtachu jěſory. S jenym ßłowom, pſches dwaj měßazaj běſche wjedro tajke, ſo hroſniſche bycź njemóżeſche. Hnydom po deſchcźach pak padźe ßnéżk, pokaſa ßo mróś, mjerſnjeſche dale a bóle, tak ſo woda w tonidłach a lěßach ſamjerſnu, a ſa krótki cźaß móżachu ßanki jěſdźicź.

* * *

Něhdy wjecźor, hdyž běchu wo wßy hižo po wjecźeri, a nan pſchi blidźe runje modlitwu abo pobożny khěrluſch cźitaſche, na cźož chżychu, ßo a ßwój dom Bożim jandźelam porucźiwſchi, k méru hicź, wjeßne pßy wſchě dźiwje ſchcźowkacź pocźachu. Schto móżeſche to bycź? Żadyn zuſy ßo tu lědy ras ſa lěto ſabłudźi. Duż dźiw njeje, ſo ßo w tſjóch khěżkach na dobo ßuwacźk we woknjeſchku wotewri, a ßo ſ kójdym wókном hłowa wußuny.

„Schtó tu je?" ſawoła hłowa, kiž běſche ßo ſ prěnjeje khěżki wußunuła, na cźornu hromadku, kiž ßo pomału bliżeſche.

„Paduch niż, ale dobry pſcheceźel! Pola waß wſchak też niczo kranucź njeje. Ja ßo boju, waſchu zyku wjeß něchtó ſa 25 toleri pokupi, a to hiſchcźe waß na pſchidawk doſtanje", wotwoła ßo hłóß ſe ßankow.

„K komu dha chzesch?"

„Wotewr jeno dutczka a puschcz mje najprjedy nuts a potom ßo praschej: pschede wschém pak te pßy wuczér; léßu dßé jenemu na schiju kaž wjelki!"

Jenko, tak wobßedzer khéßki rékasche, stupi do dwórczka, wotewri wrótka a sczanu ßanki a konja do dwórczka. Se ßani wuskoczi muzski; s pomozu Jenka wón konja wupschahnu a shrabnuwschi ßwój waczok sastupi dó jstwy. Postrowiwschi pschitomnych ßlecze ßo czezki kožuch a pocza ßo praschecz, hacz dha jeho njesnaja?

„Snaty wschak ßo mi sdacze", rjekny Jenko. „Po khoßu bych skoro rjekł, so scze tón ßamy, kiž je psched 3 létami tez pola naß hospodował?"

„Tón ßamy", wotmolwi zusy.

„Tak budzcze nam jako stary hóscz rjenje witany! To scze wéscze saßo pschischoł, dzékaczeri najimacz?"

„Dha drje pola waß dzékaczerjo ßu, kiž ßo najimacz dadza?"

„To ßo prascha. Dzékaczeri drje tu pschezo je; ale wy trasch tajku msdu pkaczicze, so njeje hódno s domu hicz."

„So njeje hódno s domu hicz!" snapschecziwi hóscz. „Msda je dobra, rjana. K tomu dßé scze wy, kaž ßkyschach, létßa žné méli, so je to srudoba."

„Kajke žné ßmy méli, ßami najlépje wémy", wotmolwi hospodar. Wón, ßo ßamo rosumi, ßo rady wusnał njebudzischce, so wschak Boži khléb létßa daloko doßahacz njebudze, dokelž ßo s dobrym prawom bojesche, so móhł zusy hewak nizschu msdu poskiczecz ßo nadzéjo, so dzékaczerjo tez sa maku msdu pónđza, hdyž doma khléba nimaja.

Tutón zusy, po mjenje Wiczas, bésche agent wésteho Strußberga, kiž tehdom wschelake wulke zelesniny twarjesche. Wiczas w jeho mjenje dzékaczeri najimowasche; duž ßo wón pschede wschém starasche shonicz, hdze prawje tunich dzékaczeri nadeńdze: pschetoz czim tuńscho jich wón najima, czim wjetscha bésche jeho saßkluzba pschi tym.

Wiczas hischcze wo tym a druhim s Jenkom popowjeda, swjeßeli wschu ßwójbu s zaltami a jeje mkódsche stawy s titkami a ßo na to k méru poda. (Pokracžowanje.)

Wo ßerbskim maczicznym domje.

(Pokracžowanje s cz. 25 Serb. Nowin.)

VII.

Sapiß darow, wot k. kublerja Mikla w Kumschizach a Konjezach nasběranych. Do tuteje sběrki

a) sapißachu: Mjeno, staw, statok	Létne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Jenotkróczny dar	Summa	b) sapkaczichu:
W Kumschizach:	np.	np.	np.	np.	np.	M	M	M
Michał Janasch, kubleŕ . . .	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
H. Wehla, kubleŕ	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
J. Guda, kubleŕ	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
J. Mikel, kubleŕ	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
J. Polan, žiwnoscżeŕ	20	20	20	20	20	—	1.—	—.20
P. Krawz, žiwnoscżeŕ . . .	—	—	—	—	—	2	2.—	2.—
J. Schier, murjeŕ	10	10	10	10	10	—	—.50	—.10
E. Mielsch, najeńk	10	10	10	10	10	—	—.50	—.10
H. Bart, wojnaŕ	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
J. Schwarza, hoscżeńzar . .	—	—	—	—	—	1	1.—	1.—
J. Schrama, kubleŕ	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
H. Vogel, kubleŕ	—	—	—	—	—	3	3.—	3.—
Marja Garbatka	—	—	—	—	—	1	1.—	1.—
M. Wujanzowa	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
H. Janasch, cžaßnikaŕ . . .	—	—	—	—	—	1	1.—	1.—
W Konjezach:								
Pětr Krawz, kubleŕ	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
Jan Langa, kubleŕ	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
Jan Mitasch, kubleŕ	100	100	100	100	100	—	5.—	1.—
Gusta Mitasch, kubleŕ . . .	200	200	200	200	200	—	10.—	2.—
Handrij Mitasch, wumjeńkaŕ	50	50	50	50	50	—	2.50	—.50
							95.—	25.40

W Budyschinje, 26. junija 1884.

M. Mjerwa, pokładnik Macicy S.

Ze Serbow.

S Budyschina. So bu nasch njesapomnity wótczinz k. Jan Ernst Ssmoleŕ po Božej njewußlédnej radze tak njenadzuizy s tuteje czaßnoscze wotwokany, to niz jeno Sserbja, ale tez druhe Sskowjenjo khluboko wobžaruja. Wo tym ßwédcza mjes druhim tez wschelake telegrammy, kotrez do Budyschina pschińdzechu. Někotre s nich béchu tele: 1. Bjeßada w Laßku psches k. Kumera: „Njeskónczna ßlawa Jeho wopomnjeczu!" — 2. Prazszy Sserbja: „Najwutrobnischo ßobu žela." — 3. Knjes dr. Czéßla w Neweklowje w Czechach: „Zaruju pschi rowje prénjeho wótczinza Ssmolerja. Njech pomjatk Jeho mkodym Sserbam nowe mozy sbudzi!" — 4. Akademiske czitanske towarstwo w Prasy: „Wulkemu Sskowjanej Ssmolerjej, ßwojemu czestnemu ßobustawej, wéczne dopomnjecze!" — 5. Ssobustawy czésko-ßkowjanskeho towarstwa w Warschawje: „Pschijachmy s bolosczu powjesc wo ßmjerczi wótczinza waschego naroda a sczelemy jeho ßwójbje a ßwojim kužiskim ßobubratram najwutrobnische ßobuželenje." *F.*

S Budyschina. Sańdzenu ßobotu jeho exzelenza minister justizy s Abeken tudomne ßudnistwo wopyta. Wyßoki knjes někotre hodziny dołho wußudzenjam pschißaznego ßuda pschipoßkuchasche.

S Budyschina. Diözesanska shromadzisna budyskeho diözesanskeho wokrjeßa smeje ßo wutoru 16. julija w sali Budyskeje méschczanskeje schule. W shromadzisnje budze ßo wot pschedßydy „wo wobstejnosczach a pschichodze evangelskeje krajneje zyrkwje" pschednoschecz. Knjes farar Birnich s Kluksicha a k. farar Gólcz s Rakez rosprawu wo wobsanknjenjach a naprawjenjach ßwojich zyrkwinskich prjódkstejerjow podataj. Knjes past. prim. Kuhn budze wo skutkowanju diözesanskeho wubjerka w nastupanju sastaranja tajkich woßobow, kotrez ßu ßo s khostarnjow puschczike, réczecz.

S Budyschina. W sjawnym poßedzenju kral. krajneho ßuda ßo wot jeho präsidenta 23. junija pschißazni tsecżeje létuscheje periody pschißazneho ßuda psches czahanje loßow pomjenowachu. Bjes pomjenowanymi pschißazjnymi staj tez dwaj Sserbaj a to kubleŕ Matyj Lorenz s Jéżowa a gmejnski prjódkstejeŕ K. T. Thonig s Brésynki.

S Budyschina. Pokkadnika jeneje tudomneje bohateje pohrjebneje kaßy ßu sańdzenu ßobotu sajeli. Jako k njemu njenadzujizy revisija pschińdze, wupokasa ßo, so bé wón 4000 hriwnow pschekschiwik.

Se Zidowa. Pónđzelu 23. junija je nowa kapakka na Hrodzischku swón dostała. K poßwjeczenju swona bé ßo popołdnju w pjeczich hodzinach wjele woßadnych pschi kapakzy shromadzisko. Po wuspéwanju khérluscha „Budź khwalba Bohu ßamemu" méjesche knjes farar dr. Kalich poßwjeczazu récz. Swón na to, jón sa wjasy wobtwjerdziwschi, pod spéwanjom Zidowskeho mużskeho towarstwa na wéżu czehnjechu a, po tym so bé ßo k hrjadam pschitwjerdzik, hnydom swonjachu. Zidowske towarstwo s nowa spéw sanoscha a wschitzy shromadni 1. a 3. schtuczku khérluscha „Njech Bohu dzakuje" wuspéwachu. Se ßwjatym wótczenaschom knjes farar poßwjeczenje stónczi.

— Sańdzenu ßrjedu je murjeŕ Miczka se Zidowa s wyßokich skałow na Hrodzischku blisko pohrjebnischcza do „Starych rékow" dele panyk, tola tak sbożownje, so ßebi žaneje schkody njeszini a so bé jemu mózno, ßam na Hrodzischko saßo horje dóńcz.

S Huski. Nasch farar, knjes Jäckel, ßo létßa Michała pensionirowacz da, a ßo psches to tudomne farske mésto wuprósdni. Nasch patron, Khorla hrabja Schall-Riaucour, je mésto wupißał a maju ßo tajzy, kotsiž wo nje rodza, na hrabjoweho sastupjerja knjesa ßudnischkeho direktarja Rietschiera w Drażdżanach (Johannisplatz 14, I) skerje a lépje wobroczicz.

S Kumschiz. Na jara khwalobne waschnje ßu wobydlerjo nascheje wßy sa ßerbski maczicżny dom pjenjesy składowali. Nascha wjeß móże s hordoscżu na to pokasacz, so ßo żadyn wobßedzer wot sběrki wusanknuł njeje, wschitzy, bohaczi a khudzi, ßu ßwoju scherjepatku k nadobnemu wótczinskemu skutkej woprowali. Tez w ßußodnych Konjezach bé wobdzélenje w napohladze na to, so je tam khétro wjele Němzow, dobre doscz. Sběranje pjenjes je knjes kubleŕ Mikel w Kumschizach wobstarał. W dżeńßnischim czißle Serb. Nowin je ßo kwitowanje nawdatych pjenjes wosjewiło.

S Hucżiny. Nasch résnik a hoscżeńzaŕ Wolf bé na hermank, kotryž ßo tu 23. junija mésjesche, někotre ßwinje sarésał a hromadu kołbaßow nadzékał. Někotsi pakostnizy béchu to se ßwojimi czuchawami wuczuschlili. So bychu hermanszy hoscżo wschu ßłódnu kołbaßu njesjédli, ßo paduschi hižo njedzelu w nozy skradżu k Wolfej na wulku kołbaßu podachu. Zołdk a saki njeproschenych hoscżi ßu jara wulke dyrbjałe bycz, pschetoz dwé pokrucże khléba a wokoło zentnarja kołbaßy je ßo wot nich sjédło a ßobu wsało.

S Berwałda. Wulke spuschczadło tudomneho hamora ßo 23. junija popołdnju powali. Spuschczadłowe rospadanki ßu tez móst psches Sprewju ßobu storhnuke. Schkoda, kotraž je ßo psches to hamorowemu wobßedzerjej Rjeczzy nad Berwałdom nastała, ßo na 35,000 hriwnow woblicża.

S Dobroschez pola Njeßwaczidła. Sańdzenu ßrjedu je ßo Wróblez khéża wotpalika. Woheń je pjecża pschi schkrécżu saczinka nastał.

S Rakez. W ſahrodźe jeneho tudomneho kublerja kruſcheń, pſched ſchtyrjomi létami ſchćěpjena, ſteji, na kotrejž telko kruſchwow wißy, ſo ßo hakoſy hłuboko k ſemi ſhibuja. Najſpodźiwniſche pak na njej je, ſo je ſańdźeny tydźeń ſ nowa ſakćźěła. Kruſchwy, wot kćenja wobdate, njewſchědny, dźiwny napohlad dawaju.

S Lubija. Tudomne nowiny pißaju: 10. januara 1882 ßo tu Hiekez a Stephanez bróžnja wotpali, a wſcho ßlědźenje ſa ſakožerjom wóhnja tehdom žaneho wuſpěcha njemějeſche. Dźenßa po dołhim cźaßu ſ Póſnanja powjeſćź pſchińdźe, ſo je ßo tam jaty wojak ſ mjenom Finſter wuſnał, ſo je tamny cźaß jako garbarſki pomoznik na ßwojim dróhowanju pſches Lubij pſchiſchoł a, dokelž žanych pjenjes k pſchenozowanju měł njeje, ßebi wotmyßlił, w jenej bróžni pſchenozowacź. Wón je ßwój wotpohlad też hnydom do ſkutka ſtajił a ßo ſ wrotami do jeneje bróžnje nutskłamał. Někotre hodźiny tam poſpawſchi, je wozucźił a je chzył wjedźecź, ſchto je wokoło njeho, a toho dla je ſchwabliczku ſažehlił. Zehlazy kuſk je do ßtómy panuł a ju ſapalił. Dokelž jemu móžno njebě, woheń, ſpěſchnje ßo rosſchěrjazy, poddußycź, je ſ bróžnje cźeknuł, ßo pak poſdźiſcho do pſchihladowarjow měſchał a woheń haſchecź pomhał. Bojoſcź, ſo ßnadź ßu njewinowateho dla woheńſakoženja ſaßudźili, jemu žaneho měra woſtajiła njeje, a je wón toho dla ßwoje ßwědomje ſ tutym wuſnacźom połóžicź chzył.

Se Sabroda. Sańdźenu njedźelu je tudomne wojerſke towarſtwo ßwoju nowu khorhoj-poßwjecźiło. Na tutón ßwjedźeń bě do naſcheje wßy 6 zuſych towarſtwow pſchiſchło, hubjene wjedro je ßwjedźeńſke wjeßele wjele kaſyło.

S Mužakowa. W nozy k 17. t. m. 1/2 1 hodź. wotpalichu ßo tudy tſi bróžnje. Wóhnjowej woborje ßo radźi, te dalſche bróžnje ſdźeržecź; w jenej wjele petroleja leżeſche. Na ſboże też ßo radźi, ſ Fechnarjez bróžnje, kotraž ßo ßobu wotpali, tſizecźi wowzow płómjenjam wutorhnucź.

S Nadróžneje Hrabowki. W naležnoſcźi želeſnizy Nadróžna Hrabowka-Wojerezy-Hródk je hižo poßedźenje było, w kotrymž měſchcźanoſcźi Hródkowſki, Wojerowſki a Kulowſki poručnoſcź doſtachu, ſa tule wěz ßo dale ſtaracź, lokalne komiteje ſakožowacź a ßo prózowacź, ſo bychu provinzialnu wyſchnoſcź Bramborſkeje a Schleſynſkeje ſa wěz dobyli. Też je ßo hižo něchtó namakał, kiž chze pſchihotowanſke dźěła ſa ßwoje pjenjeſy wuwjeſcź a k twarej zyłeje želeſnizy ſ najmjeńſcha pokoju twarſkeho kapitala pſchidacź, ale pod tym wuměnjenjom, ſo ßo jemu želeſniza pſchenaje, hdyž budźe hotowa.

Se Sslepeho. Sańdźeny tydźeń do naſcheje wßy k Macharjez ßwójbje zuſy, cźiſcźe ſwoblekany cźłowjek ſe ſrudźazej powjeſcźu pſchińdźe, ſo ßu jich ßyna a bratra, w Blunjn bydlazeho, na rejach tak ſtraſchnje ſkakali, ſo je na druhi dźeń wumrjeł. Zuſy wudawaſche, ſo je jemn Blunjanſki gmejnſki prjódkſtejeř poručił, ſo by jeho ßmjercź ſawoſtajenym w Sslepom woſjewił a ſo dyrbi ßebi wot nich jeho kſchcźeńſke wopißmo žadacź. Macharjezy ßkowam zuſeho cźłowjeka wěrjachu a k knjeſej duchownemu po kſchcźeńſke wopißmo póßłachu. Po tym ſo bě ßo zuſy ſ jědźu a picźom wokſchewił, ßo wón ſ wopißmom, kaž praji, do Blunja wotßali. Na druhi dźeń ßo Macharjez ßwójba w žarowanſkej draſcźe toho runja do Blunja poda, ſo by nahle ſemrjeteho ßyna a bratra k rowej pſchewodźała. Kak wulke pak bě jich ſpodźiwanje, jako do Blunja pſchiſchedſchi, morweho prajeneho ſtroweho a cźiłeho pſched ßobu wuhladachu. Zuſy běſche ßebi njekniczomnu kžu wumyßlił a jich jenož toho dla ſe ßmjertnej powjeſcźu ſrudźił, ſo by ßo pola nich darmo najeſcź a napicź móhł. So by pſcheklepany jebak na druhich měſtach ludźi ſe ßwojim ſełžanym wudawanjom dale njewuklukał a do ſtracha njeſtajał, ßo wěz wyſchuoſcźi woſjewi. A to bě jara wužitne, pſchetož ſa někotre dny ßo hižom žandarmam ſchlachcźi, dundaka ſajecź. — 24. junija chzychu naſchi wjeßni hólzy meju, ßwjatki wot nich ſtajenu, dele puſchcźicź. K ſtajenju meje, wulkeho, rjaneho, cźiſcźe woběleneho ſchtoma, ſ bantami a wěnzami wobwiteho, je na 30 muži trěbnych, tola dele puſchcźicź móže jón, hdyž ßu jón podryli, lohko jedyn jeniczki. Lětßa ßo delepuſchcźenje meje ſ wulkej njewobhladniwoſcźu ſta, pſchetož tam, hdźež mějeſche ſchtom panncź, runje ßyła dźěcźi ſtejeſche. Pſches Boże ſwarnowanje pak ßo ſchtom na bok kiwnu, tak ſo nimo dźěcźi preki na tſěchi tſjoch twarjenjow dele praßnu. Dele padaze zyhele a wokołolětaze kruchi ſchtomoweho wjerſchka drje někotrych ſranichu, tak ſo ſ krwawymi hłowami domoj běžachu, tola, ſchtož móžeſche ßo lohko ſtacź, žiwjenje pſchi tym nichtó, Bohu dźakowano, woſtajił njeje. Kajka žałoſcź a ſrudoba by w naſchej wßy była, hdy by ßo wot ſchtoma 20 dźěcźi na dobo ſaraſyło. Njech tutón podawk naſchim młodym hólzam k powuczenju ßłuži, ſo w pſchichodźe meju ſ wjetſchej kedźbliwoſcźu dele puſchcźeja.

S Borſchcźe. Muža, kiž 11. t. m. wjecźor ſ Domsdorfa do Borſchcźe dźěſche, rubjeżniſzy nadpadnuchu. Tſjo mužojo ßo do njeho dachu, ale nadpadnjeny ßo tak krucźe wobaraſche, ſo ßo jemu radźi, pſches pola cźeknucź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeř Michał Schołta w Wadezach bě pſhecźiwo wotrocźkej E. W. Hohlfeldej, pola kublerja Vogela w Kumſchizach ßłużazeho, njepſhecźelnje ſmyßleny. W oktobrje 1883 Schołta Hohlfelda, jako jemu tón k woli bycź nochzyſche, dwójzy ſ motykowym toporom pſches khribjet dyri. Něſchto cźaßa poſdźiſcho Schołta ſ palazej zigarru po dworje Voglez kubła khodźeſche. Jako jemn to Hohlfeld, jemn ſ wobſtóržbu hrožo, ſakaſa, Schołta wotmolwi: „Scźerbje, hdyž to twojemu knjeſej prajiſch, tebje ſadaju.“ Na to ßo ſ koßu do cźěkajzeho Hohlfelda da a, ſa nim běžo, wołaſche: „Ja tebje ſ koßu pſches hłowu dyrju!“ Schołta ßo k 3 njedźelam jaſtwa ſaßudźi. — Skakarjej F. W. Marſchnerej ſ Demjan dla njehorneho ſadźerženja 6 njedźel arreſta pſchißudźichu. — Liſtynoſcheř J. O. Hüttig bě dwojakeho pſhekſchiwjenja wobſtorženy. Loni w novembrje wón wot liſtynoſcherja Gärtnera w Pomorezach 5 mk. 70 np. ſ poručenjom doſta, ſo by je ſchewzej A. J. Richterej w Budyſchinje pſchepodał. Hüttig pak tele pjenjeſy, je pſhecźiniwſchi, njewoteda. Druhi raz mějeſche Hüttig dźěłacźerjej J. Wawerej w Błożanach 41 mk. 23 np. ſ póſta wupłacźicź. Tola wón jenož 38 mk. 23 np. woteda, wudawajo, ſo je tuta ſuma na póſtſkej kharcźe napißana, njeda też, njedźiwajo wjazykrócźneho napominanja, Wawerej wotrěſk póſtſkeje khartý. Dla pſhekſchiwjenja a pſhekſchiwjenja w ſaſtojnſtwje ma Hüttig 5 měßazow 3 dny jaſtwa wotßedźecź.

Lawniſki ßud. Tudomne hamtſke hetmanſtwo bě na ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja a murjerja Handrija Richtera w Wulkim Wjelkowje 5 mk. khoſtanja połoźiło, dokelž bě pſches płót tamniſcheho knjeżeho parka khodźił. Wulkowjelkowſke knjejſtwo bě mjenujzy kruch Wobſtez leżomnoſcźe kupiło a wokoło tutoho měſta, je ſ parkom ſjenocźiwſchi, płót naßadźało. Njedźiwajo na to pak ludźo, płót rosſhibowawſchi, pſches tamne měſtno khodźachu a mjes nimi też Richter. Napołożene khoſtanje ſapłacźicź, ßo Richter ſapowjedźi a ßebi ßudniſke wußudźenje žadaſche. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo ßu hižom ſa ſtare cźaßy ludźo po pucźiku pſches něhduſchu Wobſtez leżomnoſcź khodźili, też ßo wobſtorženemu dopokaſacź njemóżeſche, ſo je njeprawo ßwojeho cźinjenja ſnał. Richter ßo toho dla njewinowaty ſpóſna. — Zíwnoſcźeř Jan Voigt w Hownjowje bě pſched dwěmaj létomaj na honach Hownjowſkeje gmejny bliſko pucźa, wot tam do Cźichońz wjedujzeho, něhdże 10 woſow kamjenjow ſmjetał a ſ tym wobkhad na pucźu wobcźeżił. Dokelž Voigt njedźiwajo wjazykrócźneho namołwjenja kamjenje njewotwoſy, ßo jemu 5 mk. khoſtanja abo 2 dnjej arreſta pſchißudźi. — Hacź dotal njekhoſtany cźeladnik J. Bricźa w Jaßońzy pola Ssokołzy bě 26. haprleje tamniſchemu knjeżemu ſtražnikej ſ kſchinje 27 mk. kranuł. Schtyri njedźele jaſtwa je jeho khoſtanje. — Cźeladnikaj, 18létny Jan Bartko a 16létny J. A. Mróś, na knjeżim dworje w Luſy ßłużazaj, ßo kónz januara tutoho léta w tamniſchej krumarni ſwadźiſchtaj. Pſchi tym Bartko ßłabſcheho Mróſa na ſemju, ſ zyhelemi pleſtrowanu, cźißnu, jeho tam a ßem mjetaſche a jeho ſa nohami horje ſběże, tak ſo Mróſowa hłowa na pleſtrje ſtejeſche. Mróſej bě ßo pſches to ſchkoda ſcźiniła, tak ſo mějeſche dléſchi cźaß na khorokožu leżecź. Ssud da, dźiwajo na wobſkorženeho mkodoſcź a njenaßwarjenoſcź, połóżazym wobſtejnoſcźam płacźicź a wobſkorženeho k 50 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo 10dnjownemu jaſtwu ſaßudźi. Pódła toho ma Bartko Mróſej hiſchcźe 50 mk. pokutnych pjenjes płacźicź. — Inżeněr Louis Rettig w Scźijezach bě 10. měrza t. l. ßwojemu pßej wokoło běhacź dał a bě ßo na njeho toho dla wot hamtſkeho hetmanſtwa, po tym ſo běchu jeho hižom ras ßamßneje winy dla khoſtali, 1 mk. khoſtanja połoźiło. Rettig ßebi ßudniſki roſßud žadaſche, kotryž pak ſa njeho žaneho wuſpěcha njemějeſche. Lawniſki ßud jeho khoſtanje prawe ſpóſna a jemu pódła toho też ſapłacźenje khóſtow wußudźenja pſchißudźi. — Hacź dotal njekhoſtany dźěłacźeř J. A. Wicźas w Budyſchinje, kotryž bě na tudomnym dwórniſchcźu ſ jeneho woſa ſa něhdże 50 np. jecźmjenja ſpakoſcźił, ßo ſ jenodnjownym jaſtwom pokhoſta. — Wjazykrócź khoſtany pohoncź J. A. Mathienz w Budyſchinje bě ßebi 23. haprleje ſ tym něhdże 3 mk. na njeſprawne waſchuje ſaßłużił, ſo bě ſ woſom dróžkarja Urbana bjes jeho dowolenja a wjedźenja ludźi wokoło woſył a doſtate pjenjeſy jemu njewotedał. Dale bě Mathienz, kotryž ma hiſchcźe 3 njedźele jaſtwa paduchſtwa dla wotßedźecź, wobſtorženy, ſo je ſ dwora hoſcźenza „k ſłotej krónje“ dwaj walcźkaj ßłómy, ratarjej

Baldewegej ßłuschazaj, kradnuk. Mathienz ßo paduchstwa a pschekschiwjenja winowaty spósna a ßo jeho khostanje, jemu prjedy hižo pschipósnate, wo 3 njedźele 4 dny jastwa powyschi.

Pschißažny ßud. Pjekarjej Handrij Delank pod hrodom a J. G. Priebs w Budyschinje, kotrajž běschtaj pola wschelakich mlynkow w wokolnosczi Budyschina muku napožczowakoj a ju potom ruczje do Draždžan po tunischej płaczisnje pschedawakoj, mlynkam pak niczo njesapłaczikoj, ßo prěnschi jebanstwa a jebanskeho bankerota, druhi pak jebanstwa, winowataj spósnaschtaj. Delank ßo k dwělětnej khostarni a schtyrilětnemu shubjenju czestnych prawow, Priebs pak k jenemu lětu jastwa a tsilětnemu shubjenju czeßnych prawow wotßudźi.

Wot Shorjelskeho pschißažneho ßuda je ßo tschichkryjeŕ J. H. Hübner s Kamjenteje Woleschniczki dla wopaczneje pschißahi k 5 létam 4 měßazam khostarnje, 6lětnemu shubjenju czeßnych prawow a trajnej njehódnosczi ßwědczenja wotßudźik. — Wot toho ßameho ßuda je ßo Wylem Schröter s Nieder-Sohra, kotryž je 3. februara schewskeho wuczobnika Posselta skónzowak, k ßmjerczi wotßudźik.

Přilopk.

* Se ßynowymi žnjemi, kotrež běchu ßo hižo tydźenja wschudźom w Draždźanskej wokolnosczi sapoczake, maja tam, kaž pißaja, létßa wschu winu s pokojom bycz, radźi-li ßo ßyna pschi rjanym wjedrje domoj sebracz; ßyno je jara dobre a jara wjele jeho tež je. Tež w horach, hdźež hakle sa někotre njedźele ßyž póczinu, ßu dobreje nadźije, dokelž ßu deschcze w prěnjej połojzy junija ßynam wjele dopomhake.

* Réki rudnych horow, kaž Kamjeniza, Czopawa, Mulda atd. ßu w poßlednich dnjach psches ßwoje brjohi stupike a wschelaku schkodu psches to naczinike.

* Jena dźewjatnaczelětna holza, kotraž w Lipsku jako pschedawarka ßłużesche, ßebi sańdźeny pjatk s jědom sawda, so by ßo skónzowała. Jěd pak ßylny doscz njebě, a tak ßo jejny wotpohlad njeradźi. Njesbožowna ßo na to do kupjelow poda, pscherěsnu ßebi wulku žiku a ßo psches to wukrwawi. Někotre hodźiny posdźischo ju morwu w kupjelnskej komorzy namakachu.

* 9. t. m. stejesche wobskorżena psched Shorjelskim kawniskim ßudom „mudra žona" se Shorjelza. Tale žónska porucza ßo s czaßami w Shorjelskich nowinach k hojenju czeżkich khoroscżow, woßebje padaweje khoroscże. „Mudra žona" dawa ßwojim khorym jako spomóżny ßrědk s wjetscha mały puzak, kiž je se wschelakimi potajnymi wězkami napjelnjeny a ma ßo na wutrobje noßyczi, a jim „njebjeske listy" czita; wona pschi tym wostawa, so je wschelakich khorych se spodźiwnym wuspěchom wuhojika. Duž tež bu ßudniske jednanje wotstorczene, so móhli ßo ßwědzy pscheßkyschowacz, schto je w jeje rěczach wěrneho. Sapłaczicz ßebi ta „mudra žona" wot ßwojich khorych dawasche po 2 abo 2,50 mk.

* W wojerskim lazarecże w Nißy wojak leži, kotryž je na njewschědne waschnje skhorik. Jemu je mały bruczk s wuchom nuts salěsk a ßo psches wuchowy khód hacz do najbliżscheje bliskosczę moshow pschedżełak. Psches to je wojak na widlischcza skhorik, tak so ßu jeho dyrbjeli do lazaretha dowjescz, hdźež dołhi czaß bjes myßlow leżesche. Psches pschipad pschiczinu khoroscże wußlědźichu a lěkarjej ßo radźi, bruka s wucha wuczahnucz. Wojakowa khoroscz je pak ßo bjes tym tak straschna sczinika, so maju mało nadźije, so ßo jemu žiwjenje sdźerži.

* Wjele dźěła je tamón tydźeń pschiprawa k spalenju czękow w Gotha měka. Wot 5. t. m. ßu tam dweju muzskeju a dwě žónskej we wóhnju khowali. Sa czaß wobstacża tohole wustawa je ßo tam hižo 177 czękow spaliko, w tutym lěcze hižo 11 žónskich.

* Na trichinjazu khoroscz leži w wßomaj Bellebenje a Naundorfje wjazy hacz 60 ludźi. Dwaj staj hižo dotal wumrjekoj. Někotsi drusy hischcze wěscze wumru. Duž tam wyschnosczi ludźi jara warnuje, so tola njebychu, schtož ßo hischcze tak czasto stawa, ßyre ßwinjaze mjaßo jědli.

* W běhu sańdźeneje meje bu w Barlinskej mjaßowej wobhladowarni na zentralnym skótnym dworje a w Friedrichsbergskej wobhladowarni 11 trichinosnych a 108 wuhrowych ßwini namakanych a, dokelž ßo jako zyroba sa ludźi njehodża, konfiszirowanych. Na wikach a na dwórnischczach ßo wot polizije prjecz sebra 302 puntaj mjaßa, 114 puntow płuzow, 121 puntow jatrow, někotre zentnarje jerjow, něschto kop „bücklingow", 4 ßorny, 5 huß, 50 sajédźenych skopow a jedyn ßlaknjeny a ßylnje rostkaty delfin (wulka ryba) 150 puntow czeżki.

* 18lětny wuczobny Schmerl bu wóndano czeżkeho rubjeżnistwa dla k 5lětnemu jastwu saßudźeny, schtož mějesche hischcze druhi jara srudny scżěhwk. Nan młodeho pschestupnika, kiž je hižo 21 lět dołho w jenej Barlinskej fabrizy s prěnim mužom, jara ßwěrny a czesczehódne człowjek, běsche ßebi njeskutk ßyna tak wutrobje wsak, so wospjet rjeknu, so hańbu, kotraž je ßo jeho mjenu staka, dołho njepscheżiwi. Ssrjedu tydźenja ßo pola Sch. sa dźěłom na jene dobo snamjenja duchowneje khoroscże pokasowacz poczachu, czehož dla smeje ßo njesbožowny najskerje hojerni pschepodacz. Wbohi, kiž je slemjeny na czěle a na duschi, wubudźuje pola ßwojich dołholětnych ßobudźěłaczerjow najwjetsche dźělbracże.

* (Tež khumschtna butra.) Butru, na wikach w Nowej Wßy pola Barlina kupjenu, wóndano pschepytachu a pschi tym wußlědźichu, so wobsteji — s laneho wolija, konjazeho tuka, krydy a schmalza.

* W Pólskej je wulka woda réki Wißły ßurowe, žałoßne njesboże naczinika. 23. junija popołdnju Wißłyna woda w Warschawje najwjetschu wyßokosczi tutoho stolecża nabu, kajkuž je jenož junu a to w lěcże 1839 měła. Poł Warschawy bě wot žołmow powodżene, wjele stow wobydlenjow dyrbjesche ßo wopuschczicz a wurumowacz. Tsecżi dźěl pschedměsta Prahi, 50,000 wobydlerjow liczazeho, bě toho runja wot wody poczrjeny. Pjecz kwadratnych wjerstow wulka sakka kupa se ßwojimi restawrazijami ßo žołmjazemu jěsorej runasche. Parne łódże tam jěsdźachu, hdźež něhdy Warschawjenjo w selenej trawje lěhajo se sabawu a hrami czaß pscheczinjachu. Kelko człowskich żiwjenjow je wulka woda pózrjeła, ßo hischcze prajicz njeda. We wßach, pschi rěczným brjosy leżazych, buchu wobydlerjo wot wody w spanju pschekhwatani a mózachu ßebi lědma żiwjenje wukhowacz, jich samóżenje ßo wot žołmow skasy abo ßobu wsa. Pomozne dary, khléb, drasta a pjenjesy ßo powodżenym dla rostorhanych dróhow a wulkeje wody pschiwjescz njemózachu. Schkoda, psches wotpkławjenje ßyna nastata, ßo w wokolnosczi Warschawy na 100,000 rublow wobliczа. Pola Iwangoroda je ßo żelesniski móst, psches réku Wjeprz ßo twarjazy, psches wulku wodu saßypnuk. Hižom dwě lěcże dołho wjele stow ludźi pschi mostowym twarje dźěłasche. Schěscz stołpow bě hižom dokonjanych a psches schtyri bě hižom żelesny móst położeny. Nastata schkoda na 300,000 rublow wuczini. Žně w Wißłynych nižinach ßu do zyła skażene.

* W Londonje, w najbohatschim a najwjetschim měscże ßwěta, je w sańdźenym lěcże, po hamtskim wobhonjenju 44 człowjekow na haßy wonka hłodu wumrjeło.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Augusta, Khrystiana Kołodźija, fabrikskeho dźěłaczerja s Hrubjelczicz, dź. — Emil Oskar, Jana Augusta Hołbjana, kněżerja a cżěßle na Židowje, ß. — Martha Ernestina, Pětra Bohuměra Pětschki, dźěłaczerja w Jenkezach, dź. — Pawlina, Handrija Běbracha, dźěłaczerja na Ssokołzy, dź.

Pětrowska zyrkej: Pawoł Richard, Michała Wuhlerja, domownika a wobydlerja, ß. — Margaretha Hana, Ernsta Bohuměra Frenzla, cżěßle a wobydlerja, dź. — Hermann Pawoł, Khorle Augusta Ssymanka, dźěłaczerja a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 14. junija: Max Albert, Khorla Augusta Kurjecża, dźěłaczerja a wobydlerja, ß., 5 m. — 18. Emma Augusta, njemandź. dź. w wokrjeßnej dźěłaczerni na Židowje, 18 d. — Khorla Hermann, Handrija Bohuměra Mužika, żiwnosczerja w Czichońzach, ß., 28 d. — 20. Emil Oskar, Jana Augusta Hołbjana, kněżerja a cżěßle na Židowje, ß., 7 d.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

21. junija 1884.

Žitowy dowos: 2614 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacz M	Na bursy hacz Pf
Pschenża	50 kilogr.	9	70	10	54	9	70	10	54
Rožka		7	59	7	97	7	59	7	97
Jeczmjeń		7	61	7	83	7	61	7	83
Wowß		8	—	8	20	7	90	8	—
Hroch		8	33	11	11	—	—	—	—
Woka		8	6	8	33	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny		1	60	1	90	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	70	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sstóma	600 =	20	—	23	—	—	—	—	—
Proßata	1164 schtuk, schtuka	7	50	19	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	75	6	—

Wjedro w Londonje 27. junija: Rjane.

Cźi ſami cześcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **3. štwórtlěto 1884** do prědka płaćicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadźa. Cźi, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaćźi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeſenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płacźa na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeſenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Khěža w Budyſchinje, w dobrym rjedźe, ſ mjeńſchimi wobydlenjemi, kotraž ſo hacź do 6 prozentow dani, je pod ſpodobnymi wuměnjenjemi na pſchedań. Dalſche je pola bórnizaŕſkeho miſchtra **Müllera** na kamjeńtej haſy ſhonicź.

Kedźbu!

Sawoſtajene wěźy, jako möble a dobra ſźónſka draſta budźa ſo pſchichodnu njedźelu popołdnju w 4 hodźinach w Kſchiwej Borſchćźi cźo. 12 na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Wjeſne grychty.

Trawowa awkzija.

Stejaza trawa na Hněwſeczańſkej gmejnſkej łuzy ma ſo **29. junija t. ł.** popołdnju w 4 hodźinach na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Byle nowe poſleſchcźa

toho runja rjane cźiſte trjebane poſleſchcźa ſu pſchezo na pſchedań w draſtnych khlamach **Hanje Bergeroweje** na garbaŕſkej haſy 1.

Knihiwjaſaŕſki grat, wſchelake khamory a druhe wěźy ſu na pſchedań

na mjaſowym torhoſchcźu 12.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćźiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

K wuſsywej

porucza **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe w póſtſkej kowarni.

Khofejowy ſklad.

Sſylnje a derje ſkłodźazy hiźo po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woſebje dobrym ſkłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na ſitnych wikach.

ff. koſsy,

kiž kaž jěd ſyku, porucza najtuniſcho

Paul Walther

w Budyſchinje.

Awkzija dubowcho drjewa.

Pónjelu 30. junija t. ł. ma ſo na **Hrodźiſchcźańſkim reviru** njedaloko Borſchcźańſkich mjeſow

3 rmtr. wužitkoweho drjewa (wojnaŕſke drjewo),
2 = brěſowych ſchcźěpow,
30 = dubowych kuleczkow,
12 = walcźkowych hromadow

a dźělba ſchmrěkowych ſerdźow ſjawnje na pſcheſadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w Arnoldez korczmje w Hrodźiſchcźu.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim reviru.

Wutoru 1. julija t. ł. ma ſo

16 rmtr. khójnowych ſchcźěpow,
68 = = pjenkow,
11,80 ſtotnjow khójnoweje walcźiny

ſjawnje ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w drjewniſchcźu w Horbez jěſorje.

W Minakale, 26. junija 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Woſjewjenje.

Wotwoženje drjewa ſ kralowſkeho Połpiczańſkeho revira je jenož potom pſches **Lichańſki knježi dwór** dowolene, hdyž ſo dopokaſacź hodźi, ſo drjewo ſ něhduſcheho Lichańſkeho lěſa pſchińdźe. Bjes legitimazije, kotraž ma wot hajnika wuſtajena bycź, ſo pſchewjeſenje njedowoli a kóždy, kotryž pſchecźiwo tutej ſakaſni cźini, ſo wobſkorźi.

W Lichanju, w juniju 1884.

Kublowy pſchedſtejicźeŕ.

Jenož hacź do 15. julija.

Preczcźehnjenja dla!

doſpołne wupſchedawanje mojeho ſkłada

hotoweje mužazeje draſty,

wobſtejazeje ſe **ſukњow, kholowow, lazow, žaketow** a **létnich nadwoblekarjow.** So bych rucźe wurumował, pſchedawam tuńſcho, hacź mje ſameho khoſchtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

Wſchitke druźiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcźe po najtuniſchich tu ſnatych płaćźiſnach porucza

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwonknej lawſkej haſy cźiſło 10.

Prawdźiwe

ſelene maſanſke mydło

k namaſowanju ſkotu pſchi wumjerje abo njerjedźe dźěła

mydłowa fabrika

H. Puy w Budyſchinje

na ſerbſkej haſy.

Muſkaſol,

ſ cźimž ſo ſkotej koža ſarybuje, ſo by ſo ſcherſchenjow, kuntworow a muchow wobrół, ſo měſto dotal trjebanych hroſnje wonjazych wódkow porucza bleſcha po 75 np. a 1 mk. 50 np. wot

měſchcźańſkeje haptyki w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haſy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ſkłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haſy.

Cźeſke ſłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ſłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ſłówki,

litr 55 np.,

porucza

Moritz Mörba

na mjaſowym torhoſchcźu.

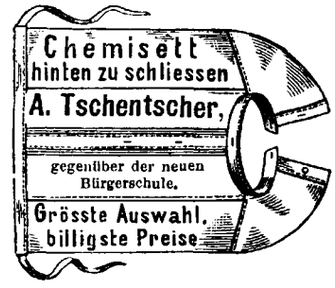

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ſerbſkich hrjebjach ſ napſchecźa kaſerny.

Draſtne tkaniny.

Wulzyſchne **nowoſcze wulzy-** a **dróbnje-ſmuhatych ſtoffow, jednorje** a **dwójnje ſchěrokich,** kaž tež pſchekraſzne **barbite ſortimenty jenobarbnych ſtoffow** ſzu dóſchle a na pſchedań wuſtajene.

Cžiſtowołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 125 a 150 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 60 np.

Półwołmjane ſmuhate ſtoffy
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 60 np.,
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Cžiſtowołmjany jenobarbny ſoleil
dwójnje ſchěroki łóhcź 170 np.,
jednorje ſchěroki łóhcź 70 a 90 np.

Cžiſtowołmjane jenobarbne ſerže
jednorje ſchěroke łóhcź 50, 60, 70, 80 np.

Cžiſtowołmjane piſzane kaſchemiry
dwójnje ſchěroke łóhcź 100 a 120 np.

Jara kraſzne, ſzo derje noſchaze półwołmjane ſtoffy
jednorje ſchěroke łóhcź 30, 35, 40, 50 np.

Na wupſchedawanje ſzu poſtajene:

cžiſtowołmjane beige
łóhcź 50 np., prjedawſcha płacźiſna 75 np.;

cžiſtowołmjane ripſy
łóhcź 40 np., prjedawſcha płacźiſna 70 np.

Cžorne cžeſzanopſchedźenowe ſtoffy
k žaketam.

Półžidźane ſtoffy wſchěch barbow.

Módrocźiſchcź w wulzyſchnych ſortimentach
5/4 ſchěroki, łóhcź 25 np.; najlěpſcha twora łóhcź 30 np.

Katuny, kroaſej w najwjetſchim wubjerku
k **klejdam, jakam, gardinam** a **łožozajkam.**

Ja mam jenož najlěpſche fabrikaty, kiž ſzo po nanajtuniſchich płacźiſnach pſchedawaja.

M. G. Freyberg

na bohatej haſzy, na koſzu ſ napſchecźa póſta.

NB. W khlamach ſzo ſzerbſki rěcźi.

Wulke wupschedawanje wina

ſ 20 % extra-rabatta originalnych placźiſnow.

Po poruczenju maju ßo ßlědujze dny wulke ſkłady **rheinſkeho, pfalzſkeho, moſelſkeho, bordowſkeho** a **burgundſkeho wina** ſ **E. Bennigſenſkeho kommißionſkeho ſkłada** knjeſow **Coqui a Webera w Draždźanach** w reſtawraziji na ſchulſkich hrjebjach cźißło 11 wupſchedawacź.

Mißionſki ßwjedźeń.

Wubjerk mißionſkeho towaŕſtwa ma wotpohladanje, ßwój lětuſchi mißionſki ßwjedźeń **ßrjedu 2. junija t. l.** w **Porſchiſkej zyrkwi** wotdźerźecź, a je knjes diakonuß **Kſchiźan** w Hodźiju ßerbſke, knjes diakonuß **Matek** w Kamjeńzu pak němſke prědowanje k tomu pſchilubik. Sſerbſke prědowanje ßo, da-li Bóh, w 2 hodźinomaj, němſke pak wokoło 4 hodźin ſapocźnje.

Podpißany ßebi cźeſcź dawa, wſchěch pſcheczelow mißionſtwa, woßebje pak lubych ſaſtojnſkich bratrow ſ bliſka a ſ daloka k tutomu zyrkwinſkemu ßwjedźenjej ſ tutym najpſcheczelniſcho pſcheproßycź.

Farſtwo w Porſchizach, 21. junija 1884.

Hermann Julius Trautmann,
farař.

K měſchczanſkemu tſělenju

poruczam

běłe a **pißane dźěźaze** a **žónſke ſchtrympy** po **jara poniženych placźiſnach.**

Dale jara tunjo:

žónſke ßekle	po	**30 np.,**
= **khornarje**	=	**15** =
= **rukajzy**	=	**20** =
rüſchu meter	=	**10** =
manſchety	=	**18** =
ßłě	=	**25** =
krawaty	=	**25** =
rubiſcheźa na hłowu	=	**35** =

Schtałty w wulkim wubjerku a **we wſchěch barbach, pſchedkoſchliki, taillowe rubiſcheźa, dźěźaze** a **mužaze rukajzy, ſpódnje ßuknje, ſchtrympizy** atd. atd.

E. Scheer
w Budyſchinje 3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Cźornu židu

k wobleczenjam poručza w wubjernej dobroſcźi po najtuniſchich placźiſnach

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Lětnje rubiſchcźa

na hłowu po 1 mk., 1 mk. 25 np. a 1 mk. 50 np. poručza placźiſny hódne

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

poručza jara placźiſny hódno w wulkim wubjerku **módrocźiſchcź, kóhcź** po 20, 25, 30, 35 a 40 np., **kattun, kóhcź** wot 16 np., **kholowowe tkaniny, drell, jendźelſku kožu, luſtre** wot 20 np., $^6/_4$ **cźiſtoplatowe ſchórzuchi** po 85 np., **tibetowe rubiſchcźa** po 1 mk., **tykane tibetowe rubiſchcźa** po 2 mk. atd.

Na pluza a ſchiju khori
(na ßuchocźinu cźerpjazy)
ßo na knižku „**Wo hojeŕſkim ſkutkowanju a nałožowanju roſtliny »Herba Homeriana«**“ kedźbliwi cźinja, kotraž wo wulkotnym hojeŕſkim wuſpěchu, 16 měßazow dołho, lěkaŕſzy a hamtſzy wobkrucźenym, wobſchěrne roſeſtajenje dawa. — Darmo dóſtacź pſches wußlědźerja roſtliny — **Paula Homero** w Trieſcźe (w Awſtriji).

Direktne
póſtſke parokłódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towaŕſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**
Kajüta **№. 300.** Strjedźnotrym **№. 80.** Dźěćo młóſtše 12 l. ſa połojcu, młóſtše 1 léta **9 M.**

Schtóž chze ßebi dobre koßy a ßerpy kupicź, tón njech do Budyſchſkeje póſtſkeje kowaŕnje dźe; tam tež je wſchón druhi ratařſki grat dóſtacź.

Budyska Bjesada

změje swój **wulět** jutře **njedźelu 29. junija** na Čornobóh. Při hubjenym wjedrje budźa reje w Budestecach. Wotjězd z Budyšina popołdnju w 2 hodź. 3 min.

Młoda holza, kotraž chze ſchicź nawuknucź a holza, kotraž hižom ſchicźe roſumi, mózetej město doſtacź na ſprejſkej haßy (ſpreegaſſe) cźißło 3 w Budyſchinje.

Hródźna dźówka, kotraž móže derje dejicź, móže hnydom na knježim dworje w **Poczaplizach** pola Biſkopiz do ßłužby ſaſtupicź. Lětna mſda je 40 toleŕ. Wyſche toho hermanki a pſchi ſpokojnoſcźi dobre Boże dźěcźo.

Knježi dwór
w Poczaplizach.

Wuczobnik

ßo pyta wot wojnaŕſkeho miſchtra **Arbana** w Pſchiwcźizach.

Lubemu ßwakej
Janej Lukaſchej w Bónjezach
a jeho lubej mandźelſkej
Hanje rodźenej **Kruſchwizej**
ſ Wulkich Debßez
k jeju 25létnemu mandźelſkemu jubilejej.

Kak kraßny dźeń wam ſaßwita,
Tón dźeń toh' woßmoh' junija,
Na kotrymž ſtrowi, wjeßele
Tón ßléborny kwaß ßwjecźeſchcźe,
Schtož běſche jenu njedźelu,
Haj, létßa ßwjatu Trojizu.
Wy wěſcźe tón dźeń na ranje,
Hdyž ſtrowi ſ koža ſtawaſchcźe,
Scźe ßo we dźaknej modlitwi
K tom' Božom' trónej bliźili,
Tež hdyž waj' Bóh tu na ßwěcźe
Pſches cźerńje druhdy wodźeſche.
Kak luboſnje tu njedźelu
Tych ſwonow ſynki wołachu
Waß rjenjſcho a kraßnjſcho
Do waſchoh' domu Božeho,
Dokelž ßo běſche minuła
Wot ſto lět jena ſchtwórcźina.
Wój ſtaj tež wěſcźe wobaj dwaj
Toh' luboh' Boha proßyłaj,
So chzył po ßwojej ßmilnoſcźi
Waj' dale wodźicź po hnadźi,
Wam połóžicź te cźerpjenje,
Kiž ßnadź tež waju podeńdźe.
Kak nětk waj' próſtwy podpjera
Sswak, Jakub Holan ſ Zokowa,
Kiž je žno prjedy waju ſchoł
K tom' Sbóžnikej do njebjeßow;
Haj pola tróna jehnjecźa
Wón waju próſtwy podpjera.
Bóh daj, ſo byſchcźe ßwjecźili
Nětk ſa lět pjecź a dwaceźi
Tu ſeſtarjenaj mandźelſkej
Sswój półſtalětny jubilej,
Tež waſche dźěcźi pola waß
Waj' półſtalětny ſtoty kwaß.
Nětk, luby ßwako — ßwakowa,
Te ſbožopſchecźe ſ Zokowa,
Kiž je Lehnertez tam mandźelſkaj
Wam pſches mje tudy prajitaj,
Te wſmitaj horje ſ luboſcźu,
Hdyž tež je trochu poſdźe tu.
„Bóh žohnuj waj' a waju dom,
Waj' wobarnuj pſched njeſbožom,
Njech nuſa, ſchkiž, ſte khoroſcźe
Ssu pſchezo wot waß ſdalene.
Bóh daj, ſo na waj' puczu kźe
Měr, ſboże, troſcht a wjeßele.
A hdyž waj' cźaß tu na ßwěcźe
Tež junu zyle wuſchoł je,
Njech ſbóžna ßmjercź waj' pſchewodźa
K tom' Sbóžnikej tam do njebja,
A tam ſpožcź Bóh wſchak woběmaj
Pſches hnadu wěcźny, ſbóžny raj.“

Waju lubowany ßwak a ßwakowa
Pětr Lehnert ſ Zokowa
a jeho luba mandźelſka **Lejna**
rodź. **Kruſchwizez.**

Knižka „**Žiwjenjoběh njeboh komthura Jana Ernſta Smolerja, redaktora Serb. Now.** atd.“ je dźenßniſchemu cźißku pſchipołożena.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 5. julija 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeje Majestosćz kralowa Karola je so 2. julija s Brennerbada w dobrym strowju do Draždžan wróćiła a so tón samy dźeń hischće do Pilniz podała.

— Ssotra sakskeho krala, swudowjena wójwodka Elisabetha s Genua, je 3. julija na wjazynjedźelski wopyt k kralowskej swójbje do Pilniz pschijěła.

— Sakski minister wójny s Fabrice 1. julija swój pókstalětny słužbny jubilej swjećesche. Pod schtyrjomi kralemi je wón s cześću a swěrnosću swojemu wótznemu krajej słužił. 21. oktobra 1866 so wón sa ministra stata a wójny pomjenowa. S wurjadnej rasnosću, wobhladniwosću a mudrosću wón w tamnym cźežkim cźasu wujednanja měra s pruskim knježerstwom pschewjedźe. Na to so wón k nowemu srjadowanju sakskeho wójska wobroći. Pod podpjeranjom tehdomnischeho krónprynza Alberta wón sa někotre lěta sakskemu wójsku s wutrajnej pilnosću podłožk k jeho nětćischemu stejnischću da. Jeho sasłużby wo sakske wójsko hižo po sranzowsko-němskej wójnje kedźbliwosć němskeho kněžora na njeho wobrocźichu a jemu cześtne wusnamjenjenja dobuchu. Pschi składnosći stoteho kwasa krala Jana so wón sa generala kavallerije pomjenowa, 1876 po sakskich kněžorskich manövrach so jemu rjad rucźaneje krony a wulki kschiž pruskeho cześerwjeneho worwokeho rjada w brillantach spožći, a schešć lět posdźischo jemu němski kněžor swoju büstu dari. Dźeń jeho stoteho jubileja so jemu s nowa wopokasma cześće a pschipósnacza s wyšokeje strony dostachu. Sakski kral jeho do herbskeho hrabinstwa posběhnu .Pruski pósłanz, hrabja Dönhoff, samorucźne pišmo němskeho kněžora, s Emsa pišane, a najwyschsche wusnamjenjenje, kotrež so wot hohenzollernskeho doma spožcźuje, rjad cźorneho worka, pschepoda. Hrabja Dönhoff toho runja sbožopschejazy list wot wjerćha Bismarka pschinjesły. Runje tak bě sakska kralowa jemu sbožo pschecź daka, wot kněžorki Augusty bě sbožopschejazy list doschoł, a pruszy prynzojo a prynzesyny jemu swoje sbožopschecźa s telegramom pschipósłachu. W mjenje sakskich offizierow Jeho Kralowska Wyšokosć prynz Jurij hrabji s Fabrice, na jeho njesapomnite sasłużby pokasawschi, cześny schkit a cześny mjecź pschepoda. Wot awstriskeho kněžora je so jemu najwyschschi awstriski rjad, rjad św. Schcźěpana, spožcźił.

— Make woblehnjenstwo sa Lipsk a wokolnosć je so sasso a to nětko hižo schtwórty ras podlěschiło. S tym so wupokasanym sozialdemokratam s nowa na jene lěto pschebytk w Lipsku a wokolnosći sakasa. Bjes 90 muzemi, kotsiž so w lěcźe 1881 pschi prěnim pschipowjedźenju woblehnjenstwa s Lipska wupokasachu, su tež schtyrjo sapósłanzy kněžorstwoweho sejma a to Liebknecht, Bebel, Hasenklever a Geiser. Schtóž s wupokasanych sebi swaži, nohu do mesta Lipska a wokolnosćze stajicź, móže so po sakonju po pjenjesach hacź do 1000 hriwnow abo se schešcź měsazami jastwa khostacź. W pišmje, kotrež so kněžorstwowemu sejmej krótko do jeho roseńdźenja dla podlěschenja makeho woblehnjenstwa sa Lipsk pschedpokoži, so praji, so drje su dotalne naprawy k sdźerzenju porjada dosahajze byke, a so je so bojosć psched sozialdemokratiskimi njeměrami pomjenschika, so pak s tym hischće dopokasane njeje, so by móz sozialdemokratiskeje strony skamana była. W sandźenym lěcźe je psches wjazore sudniske pschepytanja na jasne pschischło, so so s Lipska najwjetschi dźěl sozialdemokratiskich pišmow, s wukraja pschipósłanych, po Němzach dale rospósćeła. Tež wulka liczba dopisow w sozialdemokratiskich nowinach, Lipscźanske wobstejnosćze wopisajze, sa to swědcza, so sozialdemokratojo s nadpadnej kedźbliwosću na Lipsk hladaju.

— Němski kněžorstwowy sejm je so sobotu skóncził. Wón wjazy w hromadu njestupi, khiba so by so něschto stało, cźohož dla by jeho rada a dźěło nusne było. Psches to, so je posledni sejm do podlěschenja sakonja pschi rosschěrjenju sozialdemokratstwa swolił, je so wón pschecźasneho roswjasanja sminuł, a jemu bě psches to mózno, wo wschelakich mjenje a bóle wažnych sakonjach radu składowacź a je wudźěłacź. Najwažnischi sakoń, kotryž je so wuradźił a wobsanknuł, je sakoń k pomozy dźěłacźerjow pschi njesbožu. Dale so akzijowy sakoń pschemeni, toho runja rjemjeślniski sakoń w nastupanju lěpscheho wuwucźowanja wucźobnikow. Jara khwalobny skutk je, so je sejm tobakowy monopol na pschezo wotstronił. Sakoń, s kotrymž mějesche so pensija kněžorskich sastojnikow a wojerskich pensijonarow powyschicź, so psches pschewulke zadanje wojerskeje strony njedokoni. So so reforma zokroweho dawka, dale nusny a prawy bursowy dawk a powyschenje zła na wschelake luxusowe wězy kaž wino, schampagner atd. wot sejma ani do wuradźenja wsako njeje, je wulka schkoda. Dokhody tutych nowych dawkow bychu cźim nusnische byke, dokelž je němske kněžorstwo w sandźenym lěcźe 1,800,000 hriwnow wjazy wudawkow hacź dokhodow mělo. Schtyri millijony k podpjeranju dweju póstskeju parokódźneju linijow so wosebje psches schkerjedźenje liberalnych stronow njedowolichu, hacź runje bě wjerch Bismark se swojej wosobu sa to wustupił a rosestajał, so bychu samostatne němske parokódźne linije sa němske kolonije w zusych krajach swěta jara spomožne byke. Wólby sa nowy kněžorstwowy sejm smeja so nasymu.

— W Pósnanju su pólske towarstwo k schkitowanju prawa sałożili. Tuto towarstwo je bürow wotewriło, wot kotrehoż so w wěstych hodźinach Polakam rada a wukasanja sa wschě należnosćze darmo dawaju, hdźež so politiske, narodne a nabožne prawa Polakow podtkóczuja.

Italska. Kaž italske nowiny pišaju, je bamž cźežko skhorił; w nozy 3. julija bě so sylne asthmatiske cźerpjenje na njeho dało.

Franzowska. Bjes Franzowskej a Chinu so 11. meje w Tientsienje měr sczini, w kotrymž so franzowske knježerstwo nad Tonkinom wot Chiny pschipósna. Njedźiwajo na wobsanknjenje měra pak chineske wójsko w Tonkinje wójnu dale pschecźiwo Franzowsam wjedźe. Tak je 4000 Chinesow nadpad na 1000 muži franzowskeho wójska sczinilo, jako chzychu tucźi město Langson wobsadźicź. Franzowsojo so na swojim stejnischću sdźerzachu a njepschecźela k zosanju nusowachu. Wjedźenje wójny w poknóznym Tonkinje je psches wulku horzotu a powodźenje rěkow w tu khwilu njemózne. S franzowskich wojakow, kotsiž běchu so pschecźiwo Langsonej pósłali, je jich wjele na słónczu khorosću wumrjelo. Dalsche wójnske operazije w Tonkinje su toho dla hacź do oktobra wotstorcźili. Franzowske knježerstwo je so hnydom po nadpadze pola Langsona w Pekingu pola Chineskeho knježerstwa dla skamanja měra wobcźežowało a sebi pok millijardy sarunanja schkody žadało. Hacź dotal s Chiny hischće žaneho wotmolwjenja pschischło njeje. Hdy by wójna bjes Chinu a Franzowskej s nowa wudyrika, by China, dokelž je wjele sklabscha hacź Franzowska, runje kaž prěni ras podležecź dyrbjała.

— Psches nowy wojerski sakoń, w prěnim cźitanju wot deputirtskeje komory pschijaty, po kotrymž ma kóždy Franzowsa bjes wscheho wuwsacźa jenak dołho w wójsku słužicź, so liczba franzowskeho wójska wo 110,000 muži powyschi. Minister wójny, Campenon, chze, so by tutu wójskowu móz sdźerzecź mohł, wulki dźěl wojakow hižo po dwělětnej słužbje psches wulosowanje s wójska puschczicź.

— W Toulonje žadława asiatiska kholera sakhadźa. Franzowszy lěkarjo, wot knježerstwa k pschepytanju khorosćze do Toulona pósłani, wjazy dleje njepreja, so je kholera woprawdźita asiatiska. Psches to, so je wjele tyšaz Toulonskich wobydlerjow s města cźekło, je so khorosćz do bližscheho wulkeho města Marseilla pschenjesła. Tež w dalschej wokolnosći Toulona su hižo ludźo na kholeru

ſkhorili a wumrjeli. Roſſchĕrjenju khołery je njerodnoſcź w naſtupanju rjedźenja mĕſtow w połodniſchej Franzowſkej jara ſpomożna. Toulon móże ßo, kaž franzowſke nowiny pißaju, hroſnje wonjaze bahniſchcźo mjenowacź. Dźĕl mĕſta je na kołach twarjeny, druhi dźĕl je ſ nowſcheho cźaßa, tola ani w tym, ani w tamnym ßebi na to pomyßlili njeißu, ſo ßu podſemſke hrjebje k wotwjedźenju njerjada nuſne. W Toulonje runje kaž w Marſeillu je wjetſcha liczba khĕżow bjes jamow. W prĕńſchim mĕſcźe ßo wſchón njerjad w rĕczźy hromadźi, kotraž ßo do mórſkeho pſchiſtawa wuliwa. Tu je woßebje w lĕczu najhórſche hnĕſdo khoroſcźow, grawocźiwe dymy w horzym cźaßu wot tam wukhadźeja. Komuž je nĕkak móżno, ſ njeſtroweho mĕſta cźĕka. Wſchĕ europiſke kraje ßu wobhladniwoſtne naprawy pſche pſchenjeßenje khołery poruczźike.

Rußowſka. Pſchi njemĕrach, kotrež ßo 19. junija w Nižnim Nowgorodźe pſchecźiwo żidam mĕjachu, je ßo 112 woßobow wot poliziſtow ſajako, kotrež ßo wſchĕ ßudniſkemu pſchepytanju a wußudźenju pſchepodadźa. Guvernĕr je dźĕłacźerjam ſ woßebitym wosjewjenjom k nawjedźenju dał, ſo budźe ßo wſchón njeporjad na najkrucźiſcho khoſtacź. Dokelž je żidam po prawym pſchebywanje w Nižnim Nowgorodźe, kaž ſ zyła we wſchej Ruſkej ſ wuwſaczom nĕhduſcheje Pólſkeje, ſakaſane, je ßo poliziji poruczźiko, ſo ma w bĕhu tſjoch dnjow ſapiß tych żidowſkich wobydlerjow naſtajicź, kotſiž bjes ſakońſkeje dowolnoſcźe w Nižnim Nowgorodźe pſchebywaju. — Ruſki general hrabja ſ Totleben je w kupjelach Soden, hdźež ſe ßwojej ßwójbu hižo dlĕſchi cźaß pſchebywaſche, ſo by ßo pſches tamniſche ſtrowotne wody wuhojił, 1. julija wumrjeł. — Zaŕ je k podpjeranju powodźenych w Pólſkej 200,000 ßlĕbornych rublow darił a generala Ssurowa do Warſchawy póßłał, ſo by pjenjeſy hnydom wudźĕlał. Sapuſcźenja powodźenja ßu jara wulke, ſchkoda ßo na wjele millijonow rublow wobliczźuje.

Ssam lutki na ßwĕcźe.

Srudne powjedancźko ſ hole.

(Pokracźowanje.)

Na druhi dźeń Wicźas ſe Shubjeneje ſaßo wotjĕdźe, najimawſchi nimale wſchĕch mużſkich na twar żeleſneje dróhi Bóh wĕ hdźe daloko w Nĕmzach; kóżdemu bĕſche hódny ſawdak dał, ſo by jeho wĕſteho mĕł. Najimani mĕjachu w ßrjedź mĕrza do wßy Cźorneho Lĕſka pſchińcź, hdźež ßo w ßamym cźaßu tež dźĕłacźerjo ſ druhich wßow ſeńdźechu. Mjes najimanymi bĕſche tež Matej Jenko.

Tſi mĕßazy, kiž hiſchcźe hacź do woteńdźenja do Cźorneho Lĕſka woſtachu, wobydlerjo na to wużichu, ſo drjewo puſchcźachu a ßwoju khĕżku ſwuporjedźachu; pſchetoż wopuſchcźichu dźĕ ßwój ſtatok na zyłe nalĕcźe, lĕcźe a naſymu, — tak bĕchu najecźi.

Hody ßo minuchu, wulki a mały rózk toho runja, a bóle a bóle bliżeſche ßo dźeń, hdźež mĕjachu ßo dźĕłacźerjo w Cźornym Lĕſku ſeńcź, ſ wotkel dyrbjeſche potom won hicź do dalokeje zuſby.

Nĕkotry hižo bĕſche tam pobył; tón a druhi ſ nich tež ßo nihdy wjazy wrócźił njebĕſche. To wſchitzy wjedźachu; na to tež pomyßlichu; a tola jich nuſa pſchezo ſaßo won honjeſche.

Tež tón ras bĕſche tak. Wobydlerjo dojĕdowachu poßlednje ſbytki lońſcheho żita, mĕſchejo je ſe wſchelkimi mjenje ßytnymi a mjenje ſtrowymi wĕzami. Duż dźiw njeje, ſo ßłabnucź a blĕdnucź poczźachu; woßebje dźĕcźi khorjachu. Tež w Jenkez ßwójbje bĕchu khori — dwĕ holczźy a ßam hoſpodar. Jenko ſkorżeſche pak na hkowu, pak na nohi, pak na khribjet. Wbohi muż na żort ſkhorjeł njebĕſche.

Hacź do wotkhada do Cźorneho Lĕſka woſta jeno hiſchcźe pjecź dnjow, a Matej ani hkowy ſbĕhnucź njemóżeſche, wjele mjenje budźeſche na żane dźĕło myßlicź ßmĕł. Ale tón ſawdak jeho żakoſtnje cźwilowaſche; hdyż na dźĕło njeńdźeſche, dyrbjeſche ſawdak wrócźicź, ale ſ wotkel pjenjeſy wſacź? Agent żaneje ßmilnoſcźe njeſnaje, tón jeho wobſkorżi, — a potom ßnadź jemu poßlednje ſkocźatko ſ hródże pſchedadźa . . . .

„Poßłuchaj, Jakubje", rjekny Matej ßwojemu ſtarſchemu, nimale 14lĕtnemu ßynej, powoławſchi jeho k ßebi, „dźi ty ſa mnje na dźĕło! Hdyż tež hiſchcźe ßy mały, pjerſchcź tola karowacź móżeſch. Pſchetoż njepſchińdźe-li żadyn wot naju, budźe ſlĕ . . . ."

Matej tole tak mjelcźo prajeſche, kaž budźeſche ßo bojał, te ßkowa ſe rta puſchcźicź. A w jſtwicźży bu hiſchcźe bóle cźicho . . . . Jakub ſtejeſche pſchi kożu khoreho nana, kaž by ſ blaka njemóhł. Macź ßedźeſche k hkowam nana a trĕjeſche ßebi ßylſy. Jakub ßam pſcheſta do zyła myßlicź po nanowych ßkowach. Wón ßo dźĕła njeſtróżi, kotrež pſchi twarbje żeleſnizy na njeho cźaka, pſchetoż runjeż hiſchcźe mały, wón tola hižo dawno nanej pomhaſche. Ale ßo dźĕlicź wot domu, wot nana a macźerje, wot ßotrow a bratrow, wot towarſchow — tole bĕſche, pſched cźimż ßo wón poſtróżi, haj wón ßo bojeſche dychacź, a jeho maka wutrobicźka lĕdy pukotaſche pod ßurowej hrubjanej koſchlu. Jakub ßo njewotwlakowaſche a ßo njewotrjekowaſche, wón ßo nana niczo njepraſcheſche, wón ani njepłakaſche, dokelž njemóżeſche ani rĕczecź, ani płakacź.

Jenkez lehnucź dźĕchu. Jakub leżeſche zyku nóz ſ wotewrjenymaj wocźomaj, hladajo horje na wjerch, runjeż pó cźmě niczo njewidźeſche a niczo njemyßleſche. S cźaßami ßo jeho roſum tak rjez wrócźeſche, a potom Jakubej hórke ßylſy do wocźow ſtupachu; wón je rosmjecźe a ſpyta roſumnje pomyßlicź, hacź dha ßo na żane waſchnje njehodźi, ſo by wón cźahnucź njetrjebał; ale tu jeho roſum ſ nowa wopuſchcźi, a Jakub tu ſaßo leżeſche, kaž bjes żiwjenja.

Naſajtra poczźachu ßo w Jenkez domje pſchihoty k Jakubowemu wotkhadej, na kotrychż pak ßo wón ßam njewobdźĕli. Wo wßy bĕſche ßo bórſy nowoſcź rosbĕżała, ſo Jakub ſa nana póńdźe. Jakub ßam njepytnu, kak pjecź dnjow ſ pſchihotami ſańdźe; wón mało kedźbowaſche, ſchto ßo wokoło njeho ſtawa; powßnuwſchi hkowu ßedźeſche w myßlach ſabyty w jſtwicźży abo khodźeſche po wßy. Towarſchojo ſpytowachu ßo ſ nim do rĕczow dacź, ale bórſy ſpóſnachu, ſo je to podarmo próza.

Na dnju wotkhada dźĕłacźerjow ſeńdźechu ßo wjeßnjenjo pſched Jenkez domom, jako poßlednim na pucźu ſe wßy. Żony a dźĕcźi płakachu, ßo roszżohnujo ſe ßwojimi ßwójbnymi. Tež Jakub popłaka. Se wßy bĕſche 6 dźĕłacźeri. Seßydachu ßo na dwoje ßanje a puſchcźichu ßo na pucź. Dobre pół hodźiny jich żony a dźĕcźi ſe wßy pſchewodźachu, potom ſ nowa popłakachu, prajachu jim poßlednje wbożemje a wrócźichu ßo do wßy. Ssanje jĕdźechu ſpĕſchniſcho.

W nozy dźĕłacźerjo do Cźorneho Lĕſka pſchijĕdźechu. Tu hižo jich Wicźas ſ druhimi dźĕłacźerjemi wotcźakowaſche. „Scźe wſchitzy?" wopraſcha ßo rano agent, dźĕłacźeri ſe Shubjeneje k ßebi powoławſchi. „Haj", wotmolwichu. — „A tónle hólcźeż?" — „Wón je mĕſto nana pſchiſchoł. Jenko je khory a tak ßłaby, ſo ſ łoża njemóże." — „Schto dha budźe tajki pucher dźĕłacź móz?" agent njemdry ſawoła. „Nank je jara khory", Jakub bojaſny wotmolwi. — „Khory! Nó ſa to tebje zyke lĕto ſdżerżu. Ja hižo chżu waß wucźicź, mi na mój rjany ſawdak dźĕcźi ßłacź!" Agent hiſchcźe khwilu njemdrjeſche a ßwarjeſche a ſkónczźnje pſchikaſa, ſo bychu ßo na pucź podali. Ssam ßo do poßlednich ßani ßynu, ſo by na porjad kedźbu mĕł. Dźĕłacźeri bĕſche wjele; hólzow, kaž Jakub, bĕſche tam wjazy; tež woni bĕchu mĕſto khoreho nana abo bratra pſchiſchli, tež mĕſto ſemrjetych. Wjetſchi dźĕl dźĕłacźeri dźĕſche pĕſchi; na ßanjach wjeſechu khlĕb a ſchtoż bĕchu tam dźĕłacźerjo horje cźißnuli. Dołhi rynk ßani ßo po dróſy cźehnjeſche; dźĕłacźerjo bĕchu ßo do wſchelakich hromadkow dźĕlili. S woprĕdka wſcho mjelcźeſche; bórſy pak ſaklincźa pĕßniczźka, nĕchtó ſapiſka na harmoniku, a ſa krótke bĕſche wſcho wjeßokeho ducha. W towarſtwje ßo ſrudoba, kaž praja, lohko ſabudźe; a woprawdźe, tež naſch Jakub bĕſche bórſy, ſabywajo ßwoje horjo, w żiwej bjeßadźe ſ towarſchemi, kiž bĕchu ſ nim jeneje ſtaroby, abo mało ſtarſchi, hacź wón.

Pucźowanje trajeſche zyły tydźeń. Poßlednje dny bĕchu wſchitzy ßmjercź mucźni a dźakowachu ßo Bohu, hdyż ſkónczźnje na mĕſto pſchińdźechu, hdźež mĕjeſche ßo żeleſniza twaricź.

Po ßmuſy, hdźež mĕjeſche ßo żeleſniza twaricź, buchu dźĕłacźerjo, kotrychż bĕſche wjele tyßaz a to ſe wſchĕch ſtron ßwĕta, w wotrjadach rosdźĕleni. Jeni tĕlachu ſkały a roswożowachu kamjenje, druſy kopachu pjerſchcź abo pĕſk, tſeczi wożachu pjerſchcź a druſy cźinjachu ſaßo nĕſchto druhe. Jakub pſchińdźe k tym, kiž pjerſchcź wożachu. Dźĕło trajeſche zyły tydźeń wot ranja do nozy. Na kóżdy dźeń bĕſche poſtajene, kak wjele mĕjachu dźĕłacźerjo nakopacź abo roswoſycź; to ßo „penſum" mjenowaſche, ſchtoż tak wjele rĕkaſche, kaž nadawk. Schtóż ßwój nadawk njenadźĕła, dźĕłaſche ſa to ßwjaty dźeń; a dokelž bĕchu nadawki ſtajnje wulke, dźĕłacźerjo nimale wſchĕ ßwjate dny dźĕłachu bjes wotdychnjenja.

To bĕſche cźeżke dźĕło a wobcźeżne, woßebje pſchi wulkej horzocźe a deſchcźu. W cźaßu deſchcźow ßo hrjebje a jamy ſ wodu pjelnjachu, w kotrejż dźĕłacźerjo do kolen a wyſche ſtejachu. Jĕdź bĕſche ſa nich pſchihotowana, ale jara hubjena. Wot hubjeneje jĕdże a wot pſchesmĕrneho napinanja poßlednich mozow mjes dźĕłacźerjemi khoroſcźe naſtachu, wot kotrychż mnoſy ſemrjechu. Jenicźży hłód móżeſche ludźi na tajkele dźĕło wucźĕricź.

Jakub karowaſche, kaž ßo ßłuſcha, a pſchi ßebi pſchezo dny a tydźenje liczeſche, kotrež hiſchcźe mĕjeſche tu woſtacź. Jemu dźĕło lóhke njebĕſche. Ruzy jeho tak boleſchtej, a khribjet chżyſche ßo ſłamacź, ale tu żane wotdychnjenje njeje — na mĕſcźe khoſtanje ſa-

płaczišch. Jakub ßo prózowaſche ſe wſchěmi ßwojimi małkymi mozami, ſ bojoſcże, ſo móhł ßnadź dwaj abo tſi tolerje mjenje domoj pſchinjeſcź, hacź je mſdy wucźinjene. Na ßwoju ßwójbu Jakub bjes pſchestacża myßleſche, — wón ju ſabycź njemóżeſche. A tu hiſchcże ßo ſuka ſelenicź pocża, a ſchtomy ſafcźewachu.

„Hacź też to je nankej ſaßo lěpje?“ Jakub pſchi ßebi myßleſche. „Je-li ſo niz, ſchtó budże jim to ſchto na polach ſcźinicź? A kelko je nětko dźěła! Hdy bych tam tola bycź móhł, a wſcho wobſtaracź, rady chzył hłódny bycź!“

Cźaſto Jakubej tajkele myßle pſchińdźechu, ale hacź do toho cźaßa, hdźeż ßmě ßo domoj wrócźicź, bě hiſchcże dołha ßmuha. Pſchińdże lěcże ſe ßwojej horzotu, wot kotrejeż ßo dźěło dźeßacź krócź cźeźſche ſdaſche. Něchtó běſche powjeſcź pſchinjeßł, ſo w nękajkim niz runje jara dalokim měſcże lud na kholeru mrěje. Dźěłacźerjo ßo ſtraſchneho hoſcża bojecź poczachu, kiž ſe ßobu žortowacź njeda a njemało ludźi ßobu woſmje, hdźeż ßo ſaßydli. Ale lěcże ßo bjeſe wſcheho njeſboża minu, a poczachu ßo naſymſke deſchcże lecź. Zyły dźeń dźěłacźerjo w deſchcźu moknichu a dyrkotachu; ßuſchachu a wohrjewachu ßo jeno wjecźor w ſakurjenych hětach, hdźeż lehnucź khodźachu. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. S telegrammow, pſchi pohrjebje njebocźiczkeho Jana Ernſta Ssmolerja do Budyſchina pſchipóßłanych, ßo ßłědujzaj hiſchcże k nawjedźenju dałoj njejſtaj: Cźěſka Macźiza ſ Prahi telegrafowaſche: Wubjerk Macźizy Cźěſkeje wupraja ßwoju ßobuźelniwoſcź nad ſemrjeczu waſcheho ßławneho krajana, knjeſa J. E. Ssmolerja, ſałożerja Macźizy Sserbſkeje a horliwza ſa cźeſcź ßłowjanſkeho mjena. Tomek. — Dale woſjewichu Polazy ßwoje ßobuźelenje ſe telegramom: Sserbſkemu narodej ßo ßobuźelenje wupraja.

S Budyſchina. Japoſchtołſki vikar ſakſkeho kraleſtwa, knjes biſkop Bernert, w měßazu auguſcże ßwój połſtalětny měſchniſki jubilej ßwjecźi. K dopomnjenju na tutón podawk chzedźa w Budyſchinje katholſku ßyrotownju ſałożicź, kotraż ma ßo po mjenje biſkopa Bernerta mjenowacź. Liſty k ſběranju pjenjes ßu ßo hižo pſched dlěſchim cźaßom roſpóßłałe a je ßo pjecża hižo nahladna ſumma ſa twar ßyrotownje nawdała.

S Budyſchina. Hižo wjazy krócź bě ßo Bjeßadźiny wulět pak hubjeneho wjedra dla, pak druhich ſadźěwkow dla, wotſtorcźił. Też ſańdźenu njedźelu popołdnju, hdyż bě ßo poßlednja termija ſa wulět poſtajiła, bě ßo njebjo ſ mrócźelemi pokhmuriło, deſchcź poſpochi ſ njebjeß dele padaſche. Tola ßobuſtawy Bjeßady ßo pſches wulki deſchcź wot wulěta wotdźerżecź njedachu. Na budyſkim dwórniſchcźu bě ßo w poſtajenej hodźinje nahladna liczba Bjeßadnych ſeſchła, ſo by ßo do Budeſtez po żeleſnizy dowjeſła. Dla wobſtajneho hubjeneho wjedra ßo pucź na Cźornobóh naſtajicź njemóżeſche, duž ßo Bjeßadni do Freudez reſtawrazije podachu, hdźeż ßebi ſ rejemi a druhej ſabawu na jara ſpodobne waſchnje cźaß pſheczinichu.

S Budyſchina. Wot wokrjeßneho poßedźenja, kotreż ßo tu 26. junija mějeſche, je ßo bjes druhim 100 hriwnow k ſchkitowanju ſchtomow, na gmejnſkich pucźach naßadźanych, dowoliło. Tele pjenjeſy maju ßo mjenujzy tajkim jako myto wupłacźicź, kotſiž njekmanikow, ſchtomy na gmejnſkich pucźach wobſchkodźazych, wußlědźa a wyſchnoſcźi pſcheradźa. Sliczbowanſka roſprawa ſ lěta 1883 Zidowſkeje wokrjeßneje dźěłacźerńje ßo wobkrucźi. S njeje ßo ſhoni, ſo je dźěłacźerńja loni 39,403 mk. dokhodow a 26,228 mk. wudawkow měła. Gmejny ßu 14,792 mk. pſchinoſchka dale, 5947 mk. wokrjeßne dawki wucźinichu. Samóżenje dźěłacźerńje ßo na 57,646 mk. wobliczi. 31. dezembra 1883 w dźěłacźerni 98 woßobow — 52 mużſkich, 29 żónſkich, 17 dźěcźi — pſchebywaſche, ſ nich bě 24 woßobow k dźěłu kmanych, 13 jenoż ſ dźěła kmanych a 44 běbnych. Pſchirunanje ſ druhimi lětami pokaſuje, ſo je liczba hacź dotal ſkoro jenak wyßoka była, běbni ßu ſtajnje pſchiběrali, ſa to pak je ßo liczba k dźěłu kmanych na ſwjeßelaze waſchnje pſchezo bóle pomjeńſchała. Wokrjeßne poßedźenje dale wobſanknu, k pomjeńſchenju wokołodundanſtwa wothladowanſke ſtazije ſałożicź. Khóſty ſa to ſměja ßo ſ nowym wokrjeßnym dawkom, a to ſ 2 np. kóżdeje hriwny direktnych ſtatnych dawkow, nawdacź.

S Budyſchina. Po ſakſkim honćwinſkim ſakonju je ßo 1. julija honćwa na jelenje, ßorniki a kaczki ſapocżała. W Pruſkej, hdźeż ßmědźachu ßo ßorniki hižo w poßlednimaj měßazomaj tſelecź, je ßo 1. julija toho runja honćwa na jelenje, kaczki a pódła toho na trapy, bakuty a dźiwje kołpje ſapocżała.

S Budyſchina. S roſprawy wo ſkutkowanju Budyſchſkeje ßukelnſkeje fabriki a khumſchtnych młynow je widźecź, ſo je ßo w ſańdźenym lěcże runje telko nadźěłało każ lěto prjedy, tola ſ wjetſchim wužitkom, tak ſo 51,842 mk. dobytka woſta. Dividendy je ßo jedyn prozent abo 3 mk. na jenu akziju poſtajiło.

S Budyſchina. W nowſchim cźaßu je ßo ſaßo kedźbliwoſcź żeleſniſkej liniji, kotraż by ßo ſ Budyſchina do Zarowa (Sorau) twaricź měła, pſchiwobrocźiła. Komitej ſa tule żeleſnizu, ſa kotruż ßo hižom pſched pjatnacże lětami prózowachu, je w naſchim měſcże hižom hromadu ſtupił.

S Porſchiz. Sańdźenu ßrjedu mějeſche naſcha Porſchiſka woßada jara rjany ßwjedźeń, ßwjedźeń ſwonkowneho miſſionſtwa. Hdyż běſche naſcha woßada ſhoniła, ſo ſměje lětßa tajki ßwjedźeń, dha też ßo hnydom hotowaſche, ſo by jón ßwjedźeńſzy wobeſchła. Naſcha młodźina pjenjeſy ſkładowaſche a kupi dwaj rjanaj, wubjernje rjenje wuhotowanaj ßwěcźnikaj. Wſchitzy podachu ßo na dźěło, wěnzy a pletwa wicź, ſ kotrymiž wſchě zyrkwine łubje kraßnje wupyſchichu. Sswjedźeń ßamón ſapocża ßo popołdnju w 2 hodźinomaj ſe ßerbſkej Bożej ßłużbu. Po wuſwonjenju cźehnjechu knjeża duchowni, kotrychž bě ßo jara wjele ſeſchło, do zyrkwje, kotraż bě ßo wot woßadnych każ też wot lubowarjow miſſionſtwa ſ druhich dalſchich a bližſchich woßadow hacź na poßlednje měſto wobßadźiła. Tu poſkicźowaſche ßo wſchitkim rjany napohlad. Sswjedźeńſka woßada, wubjernje rjane pletwa, nowaj ßwěcźnikaj, kotrajž ßo ßwěcźeſchtaj, a naſch zyły rjany Boži dom, wſcho wutrobu hnujeſche. Sswjedźeńſke prědowanje na ßerbſkim kemſchenju dźerżeſche k. kapłan Kſchižan ſ Hodźija po pſ. 118, 22—25 wo ßłowje: Wjeßelmy ßo na ſwonkownym miſſionſkim ßwjedźenju ßwojeho miſſionſtwa. 1) To je wobſbožaze dźěło; pſchetoż najkraßniſchi rózkny kamjeń ßo kładźe — Khryſtuß Jeſuß. 2) To je wěſte dźěło; pſchetož najmózniſchi pomha — tón Knjes, kiž dźiwy cźini. Wokołarnu Bożu ßłużbu do prědowanja dźerżeſche k. farař Mrózak ſ Hrodźiſchcźa a po prědowanju k. farař Jakub ſ Njeßwacźidła. — Němſke kemſchenje ſapocża ßo w 4 hodźinach a mějeſche ßo nimale na to ßame waſchnje. Sswjedźeńſke prědowanje dźerżeſche k. kapłan a ßerbſki prědar Matek ſ Kamjeńza po Mat. 10, 28 wo: Sbóżna je ßłużba miſſionſka ſa ſpróznych póhanow. 1) Pſches cźo ßo wona żada. 2) Kak ßo wobſtara. 3) Kak mamy ju hajicź. Wokołarnu Bożu ßłużbu do prědowanja wobſtara k. farař Kubiza ſ Bukez, po prědowanju k. farař dr. Kalich ſ Budyſchina. Wobej prědowani ſtej ßo wſchitkim jara ſpodobałej. Kollekta bě jara bohata a wucźinjeſche 235 hriwnow. Bóh pak żohnuj tutón ßwjedźeń każ k wužitku duſchow póhanow tak też duſchow naſcheje woßady.

S Dobroſchez pola Njeßwacźidła. Ssrjedu tydźenja njeje ßo tu, każ ßo wóndano piſaſche, khěża dźěłacźerja Rjeka wotpaliła. Woheń, kotryż bě w hromadźe ſcźiny bliſko khěże naſtał, ßo ſ cźaßom poddußy, tak ſo twarjenju żaneje ſchkody ſcźinicź njemóżeſche.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 2. julija běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 402 howjadow, 110 ßwini a 312 proßatow.

S Łubija. Sańdźenu wutoru dopołdnja w jenym tudomnym hoſcźeńzu něhdźe 30lětneho cźłowjeka, kotryż bě ſ woſom ſ Wulkeho Radſchowa pſchijěł, ſajachu a wotwjedźechu. Sajaty je pjecża wěſty młynſki Proſt ſ Khołma pola Niſkeje. Tutón je pſched dlěſchim cźaßom ſ jaſtwa w Nowym Měſcże pola Stołpnja cźeknuł, a tukaja na njeho, ſo je ßo na wſchelakich měſtnach nutſkamał a kranuł a w Langenwołmsdorfje jenu żonu, ju wonjeczeſcźiwſchi, ſtónzował.

S Wułkich Sdźar. Pſched nětkotrymi njedźelemi pißachmy, ſo je tu nękajki njekraßnik drohemu konjej jeneho tudomneho kublerja jaſyk pſcheréſnuł. Tehdom ßo ſdaſche, ſo budża konja kłócź dyrbjecź. Jeho wobßedźeŕ, kotryż ßam na njeho żaneje nadźije wjazy njeſtajeſche, jeho ſa tuni pjenjes, 123 hriwnow, hoſcźeńzarjej Schcźépankej pſcheda, ſo by ßo jemu na tajke waſchnje ſ najmjeńſcha dźěł ſchkodowanja wurunał. Sprózniwemu lěkarjenju hoſcźeńzarja Schcźépanka je ßo, ſchtož nichtó wotcźakał njebě, radźiło, konjowy jaſyk ſahojicź, tak ſo móże kóń nětko ſaßo zyle derje żracź a picź. Nětcźiſchi wobßedźeŕ ſa 300 hriwnow konja pſchedacź nochze. Pſchiſpomnicź hiſchcże chzemy, ſo je też móżno, ſo ßo konjej jaſyk pſcheréſnuł njeje, ale ſo je ßebi jón kóń ßam pſchekußnuł. Tola, kak je ßo wěz wo prawdźe měła, hacź dotal hiſchcże nichtó wußlědźił njeje.

S Jitra. Sańdźenu póndźelu je ßo tu 11 měßazow ſtary ßynk kublerja Jurja Polinka tepił. Wjecźor wokoło 8 hodźin je wón, jako běchu jeho na wokomik ßameho woſtajili, do pſchěrowa, plumpowu wodu wotwjedźażeho, panuł a ßo ſaßrěbnuł.

S Njebjelcźiz ßłyſchimy wot ludźi, kotſiž pola naß w měſcże pobychu, ſo je ßo tam w wyßokej ſtarobje po zyłych Sserbach pod mjenom „Němy Jan“ ſnaty cźeladnik minuł. Rodźeny ſ Noweje

Wjeſki, ſkhori jako dźěčźo na jětra a pſchińdźe wo rěčź a ſłyſchenje — bě hłuchoněmy. Hólczej pſchiczahnu do Njebjelčźiz k Wroblezom a ſłužeſche tam (něſchto lět pobu pola druhich hoſpodarjow, kaž pola Hoſtakez, Marez a Knjeſez) nimale 60 lět ſa cželadnika. Tejko lět w jenej wſy — tam dyrbi dobre tracźe bycź a dawa woſebje hoſpodarjej dobre ſwědčenje, k kotremuž je ſo nimale 50 lět dołho dźeržał. Tón pak je jeho teź na ſtary dźeń lěpje hladał, hacź ma ſo něktoryžkuli burſki wumjeńkał pola ſwojich dźěčźi. To, ſchtož je w žiwjenju tutoho wboheho dźiwne, je, ſo cžaſ zyłeho žiwjenja žane Boże ſłużby ſakomdźił njeje a hacź runje bě jemu ſłyſchenje kaž ſ hoſdźikami ſabite, woſta ſwjatk a pjatk po Bożej mſchi teź ſwěrnje na prědowanju. „Nimaja wuſchow a tola — ſłyſcha“, móhł tu prajicź. Bóh luby Knjes wotewri je jemu w njebjeſach a ſapłacź hoſpodarjej, kiž je jeho ſańcź měł na dźeń, hdyž mozy wotebjerachu, kaž tehdom, hdyž w połnej młódnoſcźi do rožki ſ kołu „ſu—ſu—ſu* — ſukaſche“. *z P—c.*

S Kamjeńza. Wuſběhanje w Kamjeńſkim wuſběhanſkim wokrjeſu ſměje ſo 10. a 11. julija na tudomnej tſeleŕni.

S Lipin. Pſchi wóhnju, kotryž 15. haprleje w naſchej wſy mějachmy, bě ſo Marja ſwudowjena Schołcźina pſches to na khwalobne waſchnje wuſnamjenika, ſo bě, ſwoje ſamſne njeſawěſcźene wězy płómjenjam pſchewoſtajiwſchi, ſe ſtrachom ſa ſwoje žiwjenje tſi kruwy, ſahrodnikej Janej Hajeſchej ſłuſchaze a pola provinzialneho wóhnjoweho towaŕſtwa ſawěſcźene, wóhnjej wutorhnuła. Pſchipóſnajo tajku woporniwoſcź a wuſpěſchnu pomoz je provinzialne wóhnjowe towaŕſtwo ſwudowjenej Schołcźinej 30 hriwnow prämije wupłaczźiło.

S Wojerez. Sa noweho hamtſkeho ſudnika naſcheho ſudniſtwa je ſo hamtſki ſudnik dr. Laſchinſky ſ Peiskretſchama w Hornjej Schleſynſkej, a ſa pomoznego ſudnika ſudniſki aſeſor Holitzſchki ſ Laubana pomjenował.

S Kołpina. Hajnik Fricźa 24. junija do jeneho mórſkeho worka (hodlerja) tſěli. Hacź runje bě ſo ptak trjechił, dha tola dale lecźeſche. Dwaj dnjej poſdźiſcho hajnik Schreckenberger ſe Słyczźina na Kołpinjanſkim revirje worka ſaſo wuhlada a do njeho druhu kulku tſěli, kotraž jeho žiwjenju kónz ſcźini. Worjoł ſ wupſcheſtrjenymaj kſchidłomaj něhdźe 5 łóhczźi měri.

* To běſche jeniczźki ſynk, kiž njeboczźiczźki wot ſo dawaſche.

Wußudźenja.

Lawniſki ſud. Khěžeŕ Hawſch ſ Khwaczźiz 23. měrza t. l. wjeczor w Domaſchkez korczmje na Margareczźinej hěcźe fabrikſkeho dźěłaczerja T. Bräuera ſ Wulkeje Dubrawy, kotryž tam pjany na ławje ſpaſche, ſa nohomaj ſcźeže, ſo by jeho wubudźił. Bräuer ſo pſches to rosnjemdri a, na ſemju ſkoczźiwſchi, piwowy karanczź ſhrabnu a ſ nim Hawſcha na hłowu dyri, tak ſo tón ſylnje krwawjeſche. Bräuerej ſo ſa jeho nahły ſkutk 30 mk. khoſtanja abo 10 dnjow arreſta doſta. — Dźěłaczeŕ Michał Helaß ſe Zicźenja, kotryž bě 2. meje ryczeŕkublerjej-najeńkej Schołcźe dźělbu žita kranuł, ſo k jenodnjownemu jaſtwu wotſudźi. — Na žiwnoſcźerja Jana Hanczźka w Płušnikezach běchu po jeho měnjenju pſchewyſoki dokhodny dawk położili. Roſhněwany pſches to wón do bydła tamniſcheho gmejnſkeho prjódſtejerja Miczźki pſchińdźe a jemu najhórſche wudma nawdawa. Dla cžeſcźeranjenja a dla kaženja domjazeho měra Hanczźku k 30 mk. pjenježneho khoſtanja abo 6dnjownemu jaſtwu ſaſudźichu. — Žiwnoſcźeŕ Jan Schwurak ſ Klukſcha bě 17. meje ſ knježeho dwora w Kupoj juchowy cžeŕpak a jenu deſku ſpakoſcźił. Wobſkorženy, paduchſtwa dla hižo ras khoſtany, 2 dnjej jaſtwa doſta. — Schewz H. Hanczźka w Porſchizach bě w februarje t. l. tamniſchemu kublerjej Ackermannej dweju hołbjow ſpakoſcźił a žiwnoſcźerjej Brjóſkaj ſ Barta běſchtaj jeju, hacź runje pjecźa wjedźeſchtaj, ſo ſtaj ſo hołbjej kranukoj, dale pſchedakoj. Hanczźy ſo paduchſtwa dla tſi dny jaſtwa pſchiſudźichu. Bratraj Brjóſkaj pak ſo khoſtanja dla pſchekhowanja ſminuſchtaj, dokelž ſo jimaj dopokaſacź njemóžeſche, ſo ſtaj wo kranjenju hołbjow něſchto wjedźakoj. — Hańża Klawſchowa na Židowje, kotraž bě 7. haprleje na tudomnym hermanku ſa 10 np. banta kranuła, dźeń jaſtwa doſta. — Dźěłaczeŕ K. A. H. Janaſch ſ Khwaczźiz bě 8. haprleje w maſchinowni tamniſchich bruniczowych podkopkow nahladowarja Bruſku ſ tajkej mozu ſ hlinjanej bleſchu na hłowu dyrił, ſo krej ſ njeje běžeſche. Dla ſtraſchneho ſranjenja cźěła ma Janaſch ſchtyri njedźele jaſtwa wotſudźecź. — Tudomne hamtſke hetmanſtwo bě na dźěłaczerja Jana Ssucheho a Auguſta Linaka ſ Wulkich Sdźar po 5 mk. khoſtanja położiło, dokelž běſchtaj pjecźa na Komorowſkim revirje kibitowe jeja wuběrakoj. Ssuchi a Linak pak ſebi ſudniſke wußudźenje žadaſchtaj a bě to ſa njeju ſ dobrym wuſpěchom. Dokelž ſo jimaj žaneje winy dopokaſacź njemóžeſche, ſo wonaj khoſtanja ſminuſchtaj.

Pſchißažny ſud. 8. měrza t. l. w nozy w bróžni kublerja Wawricha w Jaworje woheń wudyri, kotryž wſchě Wawrichez hoſpodarſke twarjenja a twarjenja ſłużoda žiwnoſcźerja Pětſchki do prócha a popjeła pſchewobroczźi. S wopŕědka bě wſcho ſłědźenje ſa woheńſakožerjom podarmo, doniž ſo ſkónczźnje korczmaŕ Henczźel w Krěpjezach na klempnaŕſkeho wuczźobnika Freudenberga ſ Pancźiz njedopomni, kotryž bě ſpomnjenu nóz wokoło 11 hodźin pola njeho ſ hoſcźom byk a kotryž bě domoj duzy nimo tamneje bróžnje pſchińcź dyrbjał. Zandarm, kotryž Freudenberga na to pola jeho miſchtra pytaſche, ſhoni tam, ſo je njerodny hólczej cźeknuł. Jako běchu Freudenberga ſkónczźnje pſchimnuli, ſo na njeho tukanje wobroczźi, ſo je teź pjenjeſy ſ klóſchtrſkeje rentſkeje pißaŕnje w Pancźizach kranuł. S wopŕědka wón wſcho prějeſche, poſdźiſcho pak ſo wuſna, ſo je woheń ſakožił, ſo by wot miſchtra, hdźež ſo jemu njelubjeſche, prjecź pſchiſchoł. Woheń je na tajke waſchnje ſamiſchkrił, ſo je pſches myſchazu dźěru bróžnineje hlinjaneje ſcźeny ſłómu, w bróžni leżazu, ſapalił. Tuto wuſnacźe Freudenberg pſchi pſchepytanju tſi raſy wobkrucźi. Na dobo ſebi wón wěz hinak pſchemyſłi, da ſo ſ nowa pſcheſłyſchecź a ſwoje prěnje wuſnacźe wróczźo wſa, wudawajo, ſo je wuczźobnik Holka ſ klóſchtrſkeje bětnaŕnje woheń ſakožił, klóſchtrſki ſtražnik Wróbel pak pjenjeſy kranuł. Poſłednje wuprajenje ſo pſchi pſchepytanju zyle ſeźane a wumyſłene wupokaſa a, runje na wopak, wina wobſkorženeho pſchezo bóle na jaßne pſchińdźe. Pſchißažni, Freudenberga winowateho wuſnawſchi, jeho k ſchtyrjom lětam khoſtaŕnje a ſchěſcźělětnemu ſhubjenju cžeſnych prawow ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Cźěßla Winzaŕ ſo wjeczor 4. haprleje t. l. ſ Kamjeńza na dompucź do Worklez naſtaji. Njedaloko měſta ſo jemu zuſy cźłowjek pſchiwda, kotryž ſo ſkakaŕ Dießner ſ Kamjeńza mjenowaſche a wudawaſche, ſo chze ſebi w Njebjelczźizach dźěło pytacź. Po khwilzy Dießner praji, ſo je hłódny a ſo Winzarja praſchesche, hacź khlěba nima, na cžoż tutón ně wotmołwi. Dießner ſo dale praſchesche, hacź Winzaŕ jemu ſwój nóż nochze pſchedacź, a jako tón k tomu ſwólniwy njebě, ſłědźeſche ſa tym, hacź ma Winzaŕ pjenjeſy pſchi ſebi a jeho najprjedy wo 20 np., poſdźiſcho wo 5 np. proſcheſche. Winzaŕ, ſo bojo, ſo ma rubježnika pſched ſobu, zuſemu prjecź kaſaſche. Tutón na to wotmołwi: „Derje, dha ſo ſaßo wróczźu“, a jemu lěwu ruku poda, ſo by ſo roſžohnował. W tym ſamym wokomiku Winzaŕ ſylny ſtork wot ſady ſacźu. Hnydom na nadpad ſebi pomyſłliwſchi, won pſcheczźiwo zuſemu ſwój kij ſběhnu, na cžoż ſo tón w ſtóku do cźěkanja da. Do Njebjelczźiz pſchiſchedſchi ſo Winzaŕ dohlada, ſo je jeho nadpadnik ſ nožom do tyła kłół, ſo pak jemu nóż žaneje ſchkody ſcźinił njebě, dokelž bě ſo móz ſtorka wot ſuknineho khornarja a ſchijineho rubiſchka wotſłabiła. Poſdźiſcho wußłědźichu, ſo je nadpadnik prjedawſchi ſukelniſki dźěłaczeŕ Pflaumann ſ Kamjeńza byk. Pſched ſudom Pflaumann nadpad njeprějeſche a wudawaſche, ſo Winzarja njeje wurubicź, ale jenož jemu něſchto ſejhracź chzył, dokelž wot njeho niczo doſtał njebě. Jeho ſłowa ſo ſudej na wěrnoſcź podobne ſdachu a ſo wón dla ſłóſcźiweho ranjenja cźěła k tſjom měßazam jaſtwa ſaßudźi.

Powołanſka komora. Skakarja H. Janaſcha a jeho mandźelſku Hanu Janaſchowu ſ Delan běchu k dwanaczźednjownemu jaſtwu ſaßudźili, dokelž běſchtaj loni 16. dezembra ſ lěßa kublerja Bjenady pod Cžornobohom ſ piku wjeŕſchk jeneje jědle wotrěſakoj, ſo byſchtaj jón pſchedakoj. Wobſkorženaj ſo wußudej podcźißnucź nochzyſchtaj. Druha inſtanza pak jeju winu pſchi nowym pſchepytanju dopokaſanu ſpóſna a wußud hamtſkeho ſuda wobkrucźi.

Přilopk.

* W Schandawje je ſo ſańdźenu ſrjedu tamniſchi dom kupjelnſkeho wuhojenja ſa ruſkich offizierow pſches ruſkeho prědarja Ssmirnowa w pſchitomnoſcźi barona ſ Mengdena a wjele ruſkich ſemjanow poßwjeczźik. Hotelier Helbig dom kupjelnſkeho wuhojenja ruſkemu Cžeŕwjenemu kſchižej pſchepoda. Baron ſ Mengden pſchi ſwjedźeńſkej hoſcźinje ſakſkeho krala a kralowu ſławjeſche, wotpółkanz Cžeŕwjeneho kſchiža, Criegern, ruſkemu khěžorej a khěžorzy ſławu wunjeßy.

* W Plawjenje w Voigtlandze je ſańdźenu wutoru tamniſchi trichinypytaŕ Fricź w mjaßu jeneho ſwinjecza (ſa nękotre dny hižom druhi ras) trichiny namakał.

* Shorjelſki ławniſki ſud je ſnateho ſozialdemokratiſkeho nawjedowarja Hugo Kellera, kotrehož běchu hižo wjazy krócź pſchi khěžorſtwoßejmſkich wólbach w Budyſchſkim wokrjeßu ſa kandidata poſtajili, a pißmikiſtajerja Leina w Shorjelzu k 700 hriwnam kho-

ſtanja wotßudźił. Wobaj běſchtaj Zürichſke nowiny „Sozialdemokrat“, kotrež ßu w němſkim khěžorſtwje ſakaſane, cžitakoj a je dale dawakoj. Je-li ſo khoſtanje ſapkacźicź njeſamóžetaj, ſmějetaj 70 dnjow w jaſtwje wotßedźecź.

* W Hórzy pola Niſkeje w nozy 26. junija paduſchi do domu ſuperintendenta Holſchera ſ woknom nuts ſaléſychu, pſchekhramoſcźichu wſchě kſchinje a kaſchcźe a wſcho prěki a pódlu rosmjetachu. Dokelž pak pjenjeſy, ſa kotrymiž po ſdacźu ßlědźachu, njenamakachu, ßo paduſchi, niczo ßobu njewſawſchi, ſaßo wotßalichu. Rěbl, po kotrymž ßu k woknu ſaléſli, běchu ſ kantoroweho dwora wſali.

* Podkopki w Swjetochlowizach w Schleſynſkej ßo 20. junija ſ wodu poczrjechu, kotraž bě ßo ſ hata wyſche podkopkow pſches ſemju pſcheczíſchcźała. 43 hewjerjo ßo pſches to wot ſwonkowneho ßwěta wotamknuchu. Njeſboże ßo ſ njewopißomnym pohłuſchazym ſchucźenjom a praſkotom ſta, ſchtož ßo hiſchcźe hróſbniſcho poſkhaſche pſches hwiſdanje, bubotanje a ſchumjenje wody, do podkopkowych khodow ßo walazeje. Hewjerjo hnydom ſpósnachu, ſo mózachu ßo jenož pſches Božu pomoz ſe ßmjercźe wumóz. Duž ßwoju nadźiju jeniczży na Boha ſtajiwſchi, ßo wſchitzy wótſje modlachu a Boha wo wumoženje proſchachu. Tola ſdaſche ßo, kaž by Bóh jich próſtwy wußłyſchecź nochzył, woni toho dla, do Božeje wole ßo poddawſchi, wo pſchikrótſchenje ßwojeje cźwile a ſtrachowanja proſchachu. Bjes tym bě jim wolij w lampach wuſchoł, hłód a lacźnoſcź jich cźwilowaſche a ſyma jich cźěła tſchaßeſche. Woni ßo tak wuſko kaž móżno w hromadu ſlehnuchu; powětr bě dźeń a hubjeńſchi; ßmjercź pſches ſadußnjenje bě jich poßledni troſcht. Bjes tym ſo ßo ſaßypnjeni delka w hłubinje na ßmjercź hotowachu, ludźo horka w nozy a wo dnjo dźěłachu, ſo bychu jich wuhrjebali, woni wſchě ßwoje mozy napinachu, woßebje po tym, ſo bě ßo jim wjazy krócź ſdało, kaž ſo by ßo pod ſemju tſělało. A wo prawdźe běchu ſaßypnjeni ßwoje dynamitowe patrony ſapalili, ſo bychu ſ tym ſnamjenja dali, ſo ßu hiſchcźe żiwi. S zyłeje wokolnoſcźe a ſe ßußodnych podkopkow běchu ßo na měſtnje njeſboża dźěłacźerjo ſběželi a ßo wumóžeŕſkemu dźěłu poſkicźili. Pſched podkopkami bě ßo lokomobila ſtajiła, kotraž ſpěſchniſcho, hacž by to cźłowſkim rukam móżno było, hromady błóta a pěſka ſ pócźrjenych podkopkow rumowaſche. Sańdźeny ſchtwórtk rano, po tajkim tydźeń po njeſbožu, ßo praji: „Sa hodźinu prěnjeho horje pſchinjeßemy.“ Tola hodźina po hodźinje ßo minu a hiſchcźe pſchezo błócźiſchcźo, ſ kotrymž bě khód ſaßypnjenym ſatykany, pſcheryli njeběchu. A tola by ſa ſawoſtajenych hižo wulki troſcht był, hdy bychu ſ najmjeńſcha cźěła jich lubych hiſchcźe ras wohladacź móhli. Skóncźnje, jako běchu wſchu nadźiju nimale ſhubili, ßo prěni ſnjeſboženy w bowje na běły dźeń wucźeże. Wón bě żiwy a praji, ſo ßu tež hiſchcźe cźi druſy żiwi. Njewopißomnu radoſcź jeho ßłowa wubudźichu, ludźo ßo wobjimachu, modlachu ßo, płakachu a ßmějachu ßo, woni njemóżachu cźucźa ßwojeje wutroby wjazy podtłócźicź. S delnjeho khoda ßo druſy woßmjo hewjerjo khětro ſpěſchnje wucźeżechu. Pomakſcho dźěſche wukhowanje dalſchich 35, dokelž hubjeny powětr dźěło ſkoro njemóżne ſcźini. Stuparjomaj Rathej a Ranikej, kotrajž běſchtaj wumóžeŕſke dźěło ſ rjekowſkej wutrajnoſcźu wjedłoj, ßo wot wobßedźerja podkopkow, hrabje Henckela ſ Donnersmarcka, kóždemu 900 hriwnow dari. Ssmjercźi wutorhnjeni hewjerjo bychu, je-li by pomoz jenož mały cźaß poſdźiſcho pſchiſchła, żiwjenje w hłubokoſcźi woſtajicź dyrbjeli. Jich wutroba ſa minutu jenož hiſchcźe 40 ras kłapaſche (měſto 80 ras ſ najmjeńſcha). Khorym ßo pod lékarſkim wothladanjom w małych dźělbach, ale ſa to cźaſcźiſcho, wino, ſchkrabane mjaßo, mloko, mjaßowa juſchka a druha ßylna jědź podawa. Dokelž ßu ßo tež pſches ſpanje poßylnili, maju nadźiju, ſo wſchitzy wotkhorja. Sa dwě njedźeli ßo ßylniſchi wuſtrowja, ſa ſchtyri abo ſcheſcź njedźel cźi ßłabſchi.

* Paduſchne ptaki. S Augsburga pißaju: W Georgweiſu w Delnjej Bajerſkej tſěchu ſtareje wěże wottorhachu, pſchi cźimž dźěłacźerjo kawcże hnězda, tam nanoſchene, roſtorhachu a dele ſmjetachu. Mało ßo njedźiwachu, jako w hnězdach hromadu kranjenych wěžow, kotrež běchu paduſchne ptaki léta dołho hromadźowałe, namakachu. Hłowna namakanka bě ßléborny cźaßnik ſ rjecźaſom. Hacž něhduſchi wobßedźeŕ cźaßnika tehdy, jako ßo na njewußlědźomne waſchnje ſhubi, na njewinowateho tukał a jeho ßnadź pola ludźi paducha mjenował njeje? W naſchim cźaßu ßo ſ rědka dźiwy ſtawaju. Tola ſ tutoho podeńdźenja je jara derje ſpósnacź, kak ßo wſchelake dźiwne a potajne druhdy na proſte waſchnje wujaßni.

* Ssamo kehelekulenje je druhdy ſtraſchne. W Hildesheimje tele dny jedyn murjeŕ ſ kulu pſchehłuboko na deſku ſajě a ßebi pſchi tym drjewowy ſchpak ſ tajkej mozu pod nóhcź ſahna, ſo hnydom do womory padźe a ſa krótki cźaß ßwoju duſchu wudychnu.

* S Hamburga pißaja, ſo je pſchi artilleriſkim tſělenju w Bockſtedtſkim léhwje jena granata rosbuchła. Jedyn artilleriſt ßo mori, jenemu druhemu ßo ruka wottorhnu.

* W Zarpenje pola Oldesloe w Holſchtinſkej ßebi bur njedawno wotroczka pſchiſtaji, kiž ßo jemu tajki prawy do dźěła bycź ſdaſche. Něſchto dnjow poſdźiſcho wón w nowinach woſjewjenje cźita, ſo ßo rubjeżnik-mordaŕ pyta, kiž je w nozy 20. meje konditarja Tixa w Liegnizach ſaraſył. A hlaj, wopißanje ßo tak we wſchěm na noweho wotroczka hodźeſche, ſo bur hnydom na polizajſtwo póßła. Sajaty wotroczk ßo tež bjeſe wſcheho ſapjeranja a wſchón roskaty ßwojeje winy wuſna.

* Kaž hriby po zyłym němſkim khěžorſtwje zokorowe fabriki ſe ſemje lěſu, a ßo wjele wjele wjazy zokora nadźěła, hacž je trěbne. Wyßoke zło, kotrež zokor wuźiwa, bu ſ pſchicźinu, ſo ßo wſchudźom nowe fabriki ſakożowachu, a ſo burja zokornizu plahowacź poczachu, ßo nadźijo, ſo ſměja ſ toho ſchwarny dobytk. Kajke ſrudne ſcźěhwki tole pſchekhwatanje ma, to najlěpje dopokaſuja roſpominanja, kotrež němſke knjeżeŕſtwo pſchiwda namjetej ſakonja wo zokorowym dawku. Dźiwajo na to, ſo měłe tajke ſakońſke poſtajenja hakle ſ 1. auguſta 1885 płacźiłe bycź, ßo tam praji: Bjes wulkeho ſchkodowanja zokoroweje induſtrije a ratarſtwa móżno njeje, ſo ßměło powyſchenje dawka hižo ſa 1884/85 ſaſtupicź. Zokorowe płacźiſny ßu w tu khwilu pſches měru niſko ſpadnuke. 200 puntow ßyreho zokora płacźeſche w Magdeburgu měrza 1883 wot 60 mk. do 63 mk., měrza 1884 pak 50 mk. do 53 mk. Po najnowſchich wicźnych powjeſcźach płacźi tón ßamßny zokor 47 a 48 mk. W Němzach leża wulke hromady zokora njeroſpſchedate na ſkładach. Kaž je ßo wobliczíło, leżeſche w Němzach zokora na ſkładach: ſ kónz měrza t. l. 2,750,000 zentnarjow, mjes tym ſo běſche w tym ßamym cźaßu 1883 w ſkładach 1,746,500 zentn., 1882 jeno 906,200 zentn., 1881 pak 832,400 zentnarjow. Horejſche płacźiſny njedoßahaja w někotrych fabrikach na ſapkatu ſa dźěło. A ſo móhło bórſy ſchto hódno lěpje bycź, na to żaneje nadźije njeje. Pſchiſpomnicź hiſchcźe ma ßo, ſchtož ßo nětkole na 1884/85 zokornizy pſchedawa a kupuje, to ſtawa ßo dźiwajo na dotalne dawkowe poſtajenja. Duž bjes najwjetſcheje ſchkody móżno njeje, ſo by ßo powyſchenje dawka do 1. auguſta 1885 ſtało.

* Nowe waſchnje, kupzow k ßebi wabicź. Młody pſchekupz w Winje bě do wukładneho wokna ßwojich khlamow wulke liſtno papjery ſe ßlědujżymi ßłowami napißane położił: „Mějecźel tutych khlamow, 28 lět ſtary, na cźěle cźiły a cźerſtwy, chze ßo ſ róđnej holzu abo młodej wudowu ſkerje a lěpje woženicź. Żada ßo 5 hacž 6000 ſcheßnakow, wſcho druhe je póđlanſke. S toho dnja, hdźež pſchekupz na tajke hacž dotal njeſnate waſchnje żonu pyta, jeho khlamy dźeń wotednja wot ranja hacž wjeczora na żenjenje ſmyßlene kupowarki wobhlěhuja. Pſcheklepany pſchekupz ma tajku nuſnotu ſ pſchedawanjom, ſo, kaž kóždej kupowarzy roſeſtaja, w tu khwilu żaneho cźaßa k żenjenju nima.

* Jedyn ſchwajzarſki lékaŕ, kotryž bě ßwoje zyke ſamóżenje w Monako, hdźež je hiſchcźe hracźe wo wulke ſummy dowolene, ſhubił, je ßo tam ſatjélił. W tutym lécźe je tam hižo 32 cźłowjekow na podobne waſchnje ßwojemu żiwjenju kónz ſcźiniło.

* (Stwjerdnjeny palenz.) W Franzowſkej je ßo nowe wunamakanje ſcźiniło, ſa kotrež budźa ßo woßebje picźzy jara ſajimacź. Jedyn chemik je mjenujzy ßrědk wunamakał, ſ kotrymž ßo likéry a palenz ſtwjerdnucź a ßo ßuche do taſliczkow kaž ſchokolada pſchetworicź dadźa. Duž móże ßo palenz pſchichodnje jěſcź abo, hdyž ßo żada, w wodźe roſpuſchcźicź. Tuto wußlědźenje budźe woßebje w wójnje jara ważne. Hdyž njepſcheczelſka kulka do palenzoweho ßuda ſleczi, palenz hewak wuběża, w pſchichodźe budźa roſtſělane palenzowe taſliczki hromadźicź móz.

* Jene židowſke ruſke nowiny ßlědujże powjedaja: W Odeßy ſemrje pſchekupz David Waltuch a wotkaſa ßwojim pſchiwuſnym 1,200,000 rublow, ale ſe ßlědujżym poſtajenjom: „Proſchu“, ſteji po ßłowach w wotkaſanju, „ſo by ßo po mojej ßmjercźi moje cźěło żałbowało a w pohrjebniſchcźu na rjecźaſy powßnuło.“ Sawoſtajeni ßu poßlednje żadanje njebocźiczkeho dopjelnili; kak pak ßu to cźinili, t. r. kak ßu jeho cźěło na rjecźaſy powſcheli, to dale wopißane njeje.

* Kaž ßu pola naß puſte wjecźory, tak w Ruſkej pſalomſchcźika do domu powołaju, ſo by zyku nóz pſchi morwym pſalmy a modlitwy cźitał. Pſalomſchcźik ma ßwoje mjeno wot ßłowa „pſalm“ a je tak rjez pſchi Bożej ßłużbje pomozny duchowny; ſtudowany pak njeje a ma jeno niżſche ßwjecźiſny. Duž też wóndano w jenej ruſkej wjeſzy tajki pſalomſchcźik w nozy ßwój pſaltyr pſchi morwym cźita. Na jene dobo ßo jemu ſeſdanje, ſo ßo morwy hibacź poczina.

Wschón bjes myßlow se ſtróżelemi pſalomſchcźik poczina ſ zyłej ſchiju wołacź a ſemrjeteho do hłowy pracź. Domjazy wſchitzy ſ kożow ſeſtawaja a pokni ſtracha ſ khěžnymi durjemi won khwataja. Prěni pak ßo wo próh ſakopnje a padnje, druhi padnje pſches a na njeho a tak ſpada dźeßacź cźłowjekow do kule. Mjes tym pak, ſo pſalomſchcźik ſemrjeteho pjerje, ſ kaſchcźa młoda kóczka wuſkoczi, kiž je ßo tam ſkhowała. Nětko wſchak pſalomſchcźik wě, na cźim je, a ſchto je ßo tam hibało, a pyta wuſtróżanych směrowacź, kiž ßo w ſtraſchnej měſcheńzy w khěži waleja. Dźewjeczźo drje ſeſtawaja, jena żónſka pak běſche morwa; a jena druha běſche tak ſtraſchnje ſmjeczena, ſo drje ſ cźeżka żiwa woſtanje.

* Někotry měni, ſo móże po tym, hacź ßo ßylnje ſahrimota abo niz, ßudźicź, hacź je njewjedro bliſko abo daloko. To pak je wopaki, pſchetoż ßylnoſcź hrimota żaneje měry ſa daloſkoſcź njepoſkicźa. To ßo najlěpje takle wuliczi. Wothłóß, hrimot, trjeba na daloſkoſcź 1000 ſtopow jenu ſekundu. Duż hladaj, hdy ßo ſabłyſka, a licź, kak wjele ſekundow je ßo minuło hacź do toho wokomika, hdyż hrimotanje wußłyſchiſch. Każ wjele ſekundow maſch, tak wjele krócź 1000 ſtopow pucźa je njewjedro hiſchcźe ſdalene. Ratarjej móże tajke wobliczenje druhdy ſ wużitkom bycź, woßebje w lěcźe na żnjach.

* K żonje jeneho pſchekupza, kotraż dwójnikow żónſkeho ſplaha a ſtarſchu dźówku wobßedźi, pſchińdźe wóndy młody nawożenja a proſcheſche wo ruku jeneje teju dwójnikow. Wona pak wotpokaſa lubowarja ſe ßłowami: „Ně, prjedy hacź najſtarſcha precź njeje, dwójnikow njenaczinam.“

* Pſchi wſchelakim wobſchudźenju, kotreż ßo ſe ßrědkami k pſchiſporjenju roſcźenja włoßow ſtawa, je duſchnje, tudy na khwalobne wuwſacźe ſpomnicź móż. **P. Kneifelowa włoßowa tinktura** móże ßo wo prawdźe wſchěm włoßocźerpjazym jako wubjerny ßrědk najlěpje poruczicź; wona ßłuži, każ wſchoſtronſzy ſhonichmy, niz jenoż k ſdźerżenju a konſerwirowanju włoßow, ale też, hdźež je jenoż něſkajka móż woſtała, jara ßylnje k pſchiſporjenju włoßow. Tinktura, kiž je w Budyſchinje pola **Ernſta Mittaſcha** prjedy **H. J. Linke** dóſtacź, budźe ſ tutym najlěpje poruczena. We wſchěm druhim pokaſujemy na nawěſchtk.

Cyrkwinske powjeśće.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Khorla Auguſt Lawſchka, żeleſniſki dźěłaczeŕ w Draždźanach, ſ Khryſtianu Eleonoru Königez na Židowje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jaroměr Pawol, Jaroměra Wylema Alberta, fabriſkeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Emma Bertha, Emila Bruna Schweitznera, garbarſkeho na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22. junija: Jan Matyj Jurk, ſkałař a wobydleŕ, 38 l. 4 m. — 24. Emma, Handrija Kaplerja, dźěłaczerja a wobydlerja, dź., 1 l. 6 m. — 26. Maŕ Jaroměr Božidar, Khryſtiana Jaroměra Hermſa, khěžerja a liſtynoſcherja w Małym Wjelkowje, ß., 1 m. 12 d. — 28. Jan Bohumił Henka, tkalz ſ Kallenberga, khudźink w wokrjeßnej dźěłaczeŕni na Židowje, 79 l. 4 m. 26 d. — 30. Marja Dittrichowa, khudźina w wokrjeßnej dźěłaczeŕni na Židowje, 42 l. 9 m. 22 d. — 1. julija: Michał Auguſt Nikołd, krawz a khudźink w wokrjeßnej dźěłaczeŕni na Židowje, 61 l. 10 m. 1 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 9. julija rěſniſki wós pola korczmarja Ehriga w Praſkowje. — 14. julija dopołdnja w 8 hodź. pola kublerja Schäfera w Hornjej Kinje żito, ßyno, ßłóma, běrny, 3 konje, ßwinje, 3 hoſpodarſke wozy, młócźaza maſchina ſ göpelom, 1 ſofa, wſchelaki hoſpodarſki grat atd. — 14. julija dopołdnja w 8 hodź. pola kublerja R. Liebſcha w Rakojdach jena krowa.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjecźor 9 hodźin.

Wjedro w **Londonje** 4. julija: Horze.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 20. meje 1884.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biſkopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždźan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

28. junija 1884.

Żitowy dowos: 1692 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	9	70	10	60	9	70	10	71
Rożka	7	91	7	97	7	91	8	4
Jeczmjeń	7	25	7	83	7	25	7	83
Wowß	8	20	8	60	8	10	8	30
Hroch	8	33	11	11	—	—	—	—
Woſa	8	6	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	60	1	90	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	70	2	—	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka 50 ″	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 ″	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 ″	3	—	3	30	—	—	—	—
Sſłóma 600 ″	20	—	23	—	—	—	—	—
Proßata 735 ſchtuk, ſchtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	—	—	—	—	5	—	5	10
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 57—62 mk., 2. druźiny 48—53, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 43—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—48 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo ſroſumicź waha ſchtyrjoch běrtlow bjes koże, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłoſpny atd. Płacźiſna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płacźiſnje pſchiliczicź.

Cźi ßami cześcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **3. ſtwórtlěto 1884** do prědka płacźicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadźa. Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płacźa na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Maßiwna **kněža** ſ 80 prutami ſahrody a poł kórzom pola je na pſchedań. Hdże? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Bróžnineho pſchetwarjenja dla je jeno= abo też dwajpſcheżna derje ſdźeržana **mlóczaza maſchina** ſ doſpołnym tſchaßadłom a ßaczom hnydom na pſchedań pola **J. A. Łocki** w Lejnje pola Pomorez.

Jedyn ßylny, pěkny a ſpěſchny **kóń** je hnydom w Rakezach na pſchedań. Wſcho dalſche je w hoſczeńzu „k ſłotej hwězdźe“ tam ſhonicź.

Butrowa maſchina,

dobytk Wósporkſkeje rjemjeßlniſkeje wuſtajeńzy, je na pſchedań. Wſcho dalſche na žitnej haßy czißko 2.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Zyle nowe poßleſchcźa

toho runja rjane cziſte trjebane poßleſchcźa ßu pſchezo na pſchedań w draſtnych khlamach **Hauže Bergeroweje** na garbarſkej haßy 1.

Muſkaſol,

ſ czimž ßo ſkotej koża ſarybuje, ſo by ßo ſcherſchenjow, kuntworow a muchow wobrół, ßo měſto dotal trjebanych hroſnje wonjazych wódkow porucża bleſcha po 75 np. a 1 mk. 50 np. wot

měſchczańſkeje haptyki w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu.

Na pluza a ſchiju khori

(na ßuchoczinu czerpjazy)

ßo na knižku „**Wo hojerſkim ſkutkowanju a nałożowanju roſtliny »Herba Homeriana«**“ kedźbliwi czinja, kotraż wo wulkotnym hojerſkim wuſpěchu, 16 měßazow dołho, lěkarſzy a hamtſzy wobkruczenym, wobſchěrne roſeſtajenje dawa. — Darmo dóſtacź pſches wußlědźerja roſtliny — **Paula Homero** w Trieſcze (w Awſtriji).

Ssylny dźěłanſki kóń,

bruna kobła, ſe ſchtyrinjedźelſkim **ſrěžom** teje ßameje barby je, dokelž konje doſcź wothladacź njemóžu, po pſchihódnej płaczišnje na pſchedań.

G. Leder, produktypſchedawar w Wojerezach.

Haptyka w Rakezach

porucża **najlěpſchi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** ſa howjaſy ſkót, **wobžerny pólver** ſa **ßwinje, reſtituzionſki ſluid** po dr. Kochu pſche wſche klazanje koni, **ſakſowy pólver** pſche jich ſaßaklu a hroſnu ſakſowu khoroſcź, **piſſe pſche běženje** czelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nerwowy balſam,** a je tón jenož tudy dóſtacź. Hewak poruczam też Mohrenthalſku, woczowu a wſchelaku druhu žałbu. Dale poruczam też tuto lěto ſaßo **ſpěſchnu blejchu** wubjerneje dobroſcże po jara tunich płaczišnach.

R. Bredemann.

Czěſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

porucża

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

K wußywej

porucża **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe

w póſtſkej kowarni.

Wot najwjetſcheje ważnoſcże ſa

woczi kóždeho.

Tuta jenož ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Dóſtacź w ſlakonach po 1 mk. w měſchczańſkej haptyzy knjeſa **Max Schünemanna** w Budyſchinje. — Njech ßebi pak kóždy wěſcże jenož wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. Žanu druhu.

Wucźahi ſ liſtow: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Waſcha **prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka** je mi wjele pomhała, tak ſo móžu ju kóždemu najnaležniſcho poruczicź (ſłěd. ſkaſanje). Sternberg (na Morawje), 26./3. 82. Ferdinand Brenner. Dale: Hižom lěto dołho na ſahorjenje powłokow czerpjach a žane ſrědki pomhacź nochzychu. Dwě njedźeli dołho nětko Waſchu **prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźiczku** nałožuju a ßym ſkoro zyle ſahojeny (ſłěd. ſkaſanje). Cainsdorf pola Zwickawy, w měrzu 82. Otto Neubert jun.

Wojſjewjenje.

Wotwoženje drjewa ſ kralowſkeho Połpiczańſkeho revira je jenož potom pſches **Lichańſki knjezi dwór** dowolene, hdyž ßo dopokaſacź hodźi, ſo drjewo ſ něhduſcheho Lichańſkeho lěßa pſchińdże. Bjes legitimazije, kotraż ma wot hajnika wuſtajena bycź, ßo pſchewjeſenje njedowoli a kóždy, kotryž pſchecziwo tutej ſakaſni czini, ßo wobſkorži.

W Lichanju, w juniju 1884.

Kublowy pſchedſtejicźeŕ.

Wubjerny **hróch** ſa ſkót, **kolij, hejduſchku** a **woku** poruczam k wußywej płaczišnje hódno.

Wowß po najwyſchſchej płaczišnje kupuju.

Ernſt Schmiß w **Budeſtezach.**

Czornu židu

k wobleczenjam porucża w wubjernej dobroſczi po najtuniſchich płaczišnach

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Lětnje rubiſchcża

na hłowu po 1 mk., 1 mk. 25 np. a 1 mk. 50 np. porucża płaczišny hódne

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Wſchitke družiny

dobrych a cziſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcże po najtuniſchich tu ſnatych płaczišnach porucża

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwonknej ławſkej haßy czißko 10.

Tuni ſyrop.

Dobry cziſczeny ſyrop punt po 16 np., najlěpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucża jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Jenož hacź do 15. julija.

Preczczehnjenja dla!

doſpołne wupſchedawanje mojeho ſkłada

hotoweje mužaceje draſty,

wobſtejazeje ſe **ßuknjow, kholowow, lazow, žaketow** a **lětnich nadwoblekarjow.** So bych rucže wurumował, pſchedawam tuniſcho, hacź mje ßameho khoſchtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

Měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

Max Schünemann. Hłowne torhoſchczo.

Dr. Ballhauſerowe žołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleſcha ſ wukaſanjom ſa 40 np.

Stary ſchweda a franzopalenz, prawdźiwy.

Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſczi porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ ßu dostacź pola **Gustava Posera** na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „ pschi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płaczińny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuńscho porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuńschich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

po tunich płaczińnach porucža **Richard Neumann** na ſnutsknej lawſkej haßy czo. 6.

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucža najtuńscho **Paul Walther** w Budyschinje.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Wyßokoczeſczeny knježe! Wospjet wo bleschu po 3 mk. Wascheje wubjerneje tinktury proscho, ja rad a ſjawnje praju, ſo je wona pola mje woßebje ſkutkowała a widźu ja nětko po wjazorych měßazach ſ najwjetſchej radoſczu dopokaſanu trajazu móz Wascheje tinktury na pschiſporjenje a ſróſt włoßow. — S poczeſczowanjom **F. Lewerenz**, wobßedźer hotela k pruſkemu krónprynzej w Stralſundźe, 12. dez. 83.

Tinkturu ma na pschedań w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. jenož prawdźiwu w Budyschinje **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincka.**

K měschczańskemu tšělenju

poručam

běłe a **pißanc dźěczaze** a **žónſke ſchtrympy** po **jara poniženych płaczińnach.**

Dale jara tunjo:

žónſke ßekle	po	**30 np.,**
= **khornarje**	=	**15** =
= **rukajzy**	=	**20** =
rüſchu meter	=	**10** =
manſchety	=	**18** =
ßłe	=	**25** =
krawaty	=	**25** =
rubiſchcza na hłowu	=	**35** =

Schtalty w wulkim wubjerku a **we wſchěch barbach, pſchedkoſchliki, taillowe rubiſchcza, dźěczaze** a **mužaze rukajzy, ſpódnje ßuknje, ſchtrympizy** atd. atd.

E. Scheer

w Budyſchinje 3 na ſchulerſkej haßy 3.

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucža ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

žaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuńſchich płaczińnach a proßy wo dobroczińwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchczu 5 ſ napſchecza hłowneje ſtraže (hawptwachi).

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucža jara płaczińny hódno w wulkim wubjerku **módroczińſchcź**, kóhcź po 20, 25, 30, 35 a 40 np., **kattun**, kóhcź wot 16 np., **khołowowe tkaniny, dreſl, jendźelſku kožu, luſtre** wot 20 np., $^6/_4$ **czińſtoplatowe ſchórzuchi** po 85 np., **tibetowe rubiſchcza** po 1 mk., **tykane tibetowe rubiſchcza** po 2 mk. atd.

Czeſczenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo doſpołne ſtwinſke wuhotowanja, jednore a najwoßebniſche, ſe wſchelakich drjewow ſhotowane, namakaju, kedźbnych czińiczź. Wſchě möble ßu w mojej tyſcherni dźěłane, a ja toho dla ſa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyſcherſki miſchtr na nowych hrjebjach czißło 3 (dale wjedźena ßukelnſka haßa).

Agentſtwo A. Dietricha,

wobydlenje a ekſpedizija na hrodowſkej haßy 11 II,

porucža ßo k wobſtaranju wſchěch agentſkich dźěłow. Tam ßo wobſtara: ſapkaczenje dołžnych žadankow, toho runja kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſrjadowanje awkzijow, naſtajenje pißmow atd.

Sprawne poßkuženje, krute mjelczenje.

P. Strobelowy atelier

ſa njebołsne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin. Khudym darmo.

Knihiwjazarſki grat, wſchelake khamory a druhe wězy ßu na pſchedań

na mjaßowym torhoſchczu 12.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Mydło, prima tworu,

zyle wuſchnjene,

kaž tež **ſodu, ſchterku, běrnowu muku, petrolej, ßwěczenje** pſchedawa po ſpodźiwnje tunich płaczińnach

mydłofabrika

H. Puy w Budyſchinje.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ßerbſkich hrjebjach

ſ napſchecza kaſerny.

Direktne

póſtſke parokódźiſtwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

ſ němſkimi parokłódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho

paketjězdno-akcijskeho towarſtwa

August Bolten, Hamburg.

Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara

Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Stśehowanje 80. Kajüta 300. Dźěcźi mjeńſche 12 l. ſa połojcu, mjeńſche 1 lěta 9 ℳ.

Wowczeŕ pytany.

Ssamoſtatny woženjeny wowczeŕ ßo hnydom abo poſdźiſcho do ßłužby pyta na **knježi dwór** w **Lichanju.**

Wojnarſki pomoznik

namaka hnydom dźěło na **knježim dworje** w **Lichanju.**

Hródźne dźowki, wotroczkow a pohonczow pyta pſchi wyßokej mſdźě pſchiſtajaza žona **Dobrizowa** w Rakezach.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ſa ßwojeho muža žadyn dołh wjazy njepłaczu.

K. Ssuſchzyna w Nowym Luſczu.

Czeſczranjaze ßłowa, pſchecźiwo **Lejnje Kubſchowej** a jejnemu mužej wote mnje na kemſchazym puczu rěczane, ßu njewěrne a warnuju ja kóždeho, ſo je njeby dale rosſchěrił. **Hana Pinkowa.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 12. julija 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosćź sakski kral 19. julija do Lipska pschijědże a tam wjazy dnjow wostanje. 20. julija kral woßme němske swjaskowe tšělenje wopyta.

— Loni w dezembrje Draždźanska měschćanska rada wobsanknu, pschi składnosći błěborneho jubileja jeju kralowskeju wyßokosćow prynza Jurja a prynzeßyny Marje jako wopokasmo dźělbraća pschi tymle ßwjedźenju wumětšiy sdźěłany błěborny dar pschepodacź. Pšches prynzeßyneje semrjecże pak ßo tutón wotpohlad do skutka stajicź njehodźesche. Měschćanska rada na to 12,000 hriwnow, sa spomnjeny dar postajene, s dźakownym wopomnjenjom na dobroty, kotrež je wyßoka semrjeta Draždźanskim khudym wopokasała, jeho kralowskej wyßokosći prynzej Jurjej s próstwu pschewostaji, so by mjenowany kapital k cźeßnemu dopomnjenju prynzeßyny k jenemu miłosćiwemu samérej nałožił. Prynz Jurij je tón kapital pschijał a s listom Draždźanskej radźe, jeje pschiwißnosću a ßwěrnosću k kralowskej ßwójbje wusběhujo, ßwój dźak wuprajił.

— Rjemjeßlniske sjenocźeństwa (innungen) w Draždźanach póndźelu wjecźor 1600 muži ßylne s faklemi psched wobydlenje dwórskeho radźicźela a khěžorstwoweho sapółkanza Ackermanna pschicźeżechu, so bychu jemu s tym ßwój dźak wopokasali sa jeho skutkowanje k lěpschemu rjemjeßlnistwa na němskim khěžorstwowym ßejmje.

— Němski khěžor 9. a 10. julija w Konstanzu pschebywasche, 15. julija wón do Gasteinskich kupjelow pschijědże. S Gasteina ßo domoj wrócźiwschi smeje khěžor, kaž w prjedawschich lětach, ßwój pschebytk w Babelsbergskim hrodże hač do manövrow w krajinje nad Rheinom, na kotrež najskerje khěžorka khěžora pschewodźi.

Awstrija. Pschi wólbach na krajny ßejm, kotrež ßo sańdźeny tydźeń na Morawje mějachu, ßu Němzy cźeżke poraženje poczerpili. Tele wólby ßu s nowym dopokasmom sa to, so drje ßo narodne hibanje na khwilu s gwałtom podcźischcźecź da, so pak posdźischo tuto hibanje s cźim wjetschej mozu puta, na nje położene, rostorhnje. Cźechojo ßu Němzow w 13 městach, kotrež běchu hač dotal pschezo jenoż němskich sapółkanzow wolike, pobili a s tym němskemu knjejstwu na Morawje s dobom kónz sčinili. Runje kaž w Cźechach, tak też na Morawje Němzam njebě dlěje mózno, ßwoje knjejstwo, pšches khumschtne ßrědki postajene, sdźerżecź. Jenoż s pomozu knjeżerstwa móżesche pridy mała němska tsecźina dwě cźěskej tsecźinje wobknjeżicź, nětko, hdźež ßo knjeżerstwo k żanej stronje njedźerži, ßłabschi Němzy psched ßylnischimi Cźechami podležachu. Cźeżkemu pobicźu němzowstwa na Morawje je ßo druhe w Prasy pschisamkło. W prjedawschich cźaßach běchu w Prażskej wicźnej komorje stajnje Němzy s wjetschinu. Pschi poßlednich wólbach, hdźež ßo po nowym wólbnym sakonju wolesche, ßo Němzow jenoż 16, Cźechow pak 32 wuswoli.

— Wojerska wyschnosćź w Winje je pschе strach, wot kholery ßo hrożazy, wobhladniwostne naprawy poručiła. Rjedźenje a cźischcźenje kasermow a hródźow je ßo krucże pschikasało. Wojazy lěpschu jědź dostanu, a cźaß wobjeda ßo jim podleschi. Popołdnische wuwucźowanje ßmě ßo hakle psched wjecźorom, hdyż je ßo horzota wokhłódźiła, sapocźecź. Kak nusne tele naprawy běchu, ßo hižo někotre dny posdźischo pokasa. S Magyarludasa w Ssedmohródskej powjesći pschińdże, so staj tam dwaj cźłowjekaj na kholeru skhorioj, a so je jedyn s njeju wumrjeł. Po ßwědcźenju lěkarjow njeje khorosćź s druhich stron pschenjeßena asiatiska kholera, ale mjenje straschna sporadiska kholera.

Belgiska. Zyrkwinszy smyßlena strona w Belgiskej, kotraż bě liberalnych, hacź dotal knjeżazych, hižo pschi wólbach sa ßejm pschewinuła, je też nětko pschi wólbach sa senat wjetschinu dostała. Liberalni ßu ßami na tym wina, so je ßo lud wot nich wotwobrocźił. Jich minister mjenje na ludowe hacź na ßwoje derjemécże kedźbowasche. Statne pjenjesy ßo njetrjebawschi rosbrojichu, a pschi wobßadźenju sastojnstwow ßo jenoż na politiske smyßlenje a niż na kmanosćź woßoby hladasche. Najwjazy pohórschenja pak liberalne ministerstwo pšches nowy schulski sakoń w ludu sbudźi. W gmejnach, hdźež ßebi lědma 15 ßwójbow ßwětnu schulsku wucźbu żadasche, ßo ludźo nusowachu, drohe wulkotne schulke palasty twaricź. Pjenjesy, k tomu trěbne, dyrbjachu ßami nawdacź a ßebi pšches to wulki dołh napraskachu. Najwjazy njespokojnosćże pschecźiwo liberalnemu knjejstwu bě też toho dla na wßach. Tu ßo wschudże wólby sa liberalnych s poraženjom skónczichu. Hłowne belgiske město Brüßel liberalnje hłoßowasche. Jako ßo tam dobycże zyrkwinsko-smyßleneje strony shoni, njeměry wudyrchu. Lud rejo a halekajo po haßach cźahasche, tak so dyrbjachu měschćanska garda a żandarmojo krucże na porjad dźerżecź.

Franzowska. Kholera w Toulonje na pschezo straschnische waschnje wustupuje. Schtóž na nju skhori, s wjetscha sa krótki cźaß wumrje. Liczba měschćanskich kwartirow, do kotrychž je ßo khorosćź dobyła, wschědnje roscże, też dźěłacźerski kwartir ßo nětko wot njeje pschima. Profesßor Koch, kotrehož je němske knjeżerstwo do Toulona póßłało, so by tam kholeru studował, w ßwojim prěnim liscże praji, so je w Toulonje woprawdźita asiatiska kholera. Hdyż ßu franzowszy lěkarjo wo ßłabschim waschnju kholery rěcźeli, dha ßnadź je najskerje tajke měnjenje s toho nastało, so ßu wschelake ßylne běhawy sa kholeru měli. Khorosćź je jara ska a ßo bóle a bóle rosschěrjuje. Cźěła na kholeru semrjetych pschepytajo, je Koch tón ßamy kholeriny hrib namakał, kotryż je loni w Egiptowskej a w Indiji wußlědźił. So ßo kholera hischcże na dalsche strony wupschestrěła njeje, ma ßo jeniczży hórskej krajinje wokoło Toulona pschipisacź. Skónczńje je Koch pscheßwědcźeny, so ßo kholera po dotalnych nashonjenjach s wěstosću pšches zyku Europu wupscheſtrje. Dotalne wobhladniwostne napšawy pschе kholeru k niczomu njeßu. Nusne je, so ßo drasta a schaty khorych spala a so ßo jstwy, hdźež ßu na kholeru skhorjeni wumrjeli, s najmjeńscha na tydźeń samknu. Dale maja ßo wschě listy a druhe poßyłki khadźicź, studnje sawrjecź a pschinoschenje mloka, w kotrymż kholeriny hrib najlěpje roscże, sakasacź. Hrib w ßylnej wuhliczńatej kißalinje kónz bjerje. Wußuschenje a ßylne pschehrěwanje natykanych wězow khorosćzine rosschěrjenje najlěpje sadźěwa, pschewjele krjepjenja haßow je schkódnische hacź próch. Najskerje je ßo, kaž profesßor Koch měni, kholera wot někajkeje

jendźelskeje pschekupskeje kódże do Toulona pschinjeßka. Jendźelszy kapitanojo ßu ludźo bjes ßwědomnja, kotsiž samjelcza, hdyž je na jich kódźi něchtó na kholeru wumrjek. Toulon hewak 70,000 wobydlerjow liczesche. Pśches pokojzu s nich je njestrowe město wopuschczíko, tak so je lědma hischcze 30,000 wobydlerjow tam sawostako. Dokelž ßo pkókarnicze sapowjedźichu, schaty spitalnych khorych pkókacz, ßu khostanzam, jim wobhnadźenje lubjo, tuto dźěko nawdali.

— Franzowske knjeżerstwo je Chinje tsi dny czaßa dako, so by ßebi rosmyßlika, na kajke waschnje by nadpad na franzowske wójsko pola Langsona sarunaka. Jeli so ßo sa tutón czaß Chinesiske knjeżerstwo njerosßudźi, Franzowska hnydom někotre chinesiske kupy wobßadźi a pschimórske města bombardiruje. S rosestajenja, kotrež je franzowski minister Ferry wo roskorje s Chinu podak, je spósnacz, so ßo Franzowska na to hotuje, so by Chinje ßwoju móz czucz daka. Podobne podeńdźenja kaž nadpad na franzowskich wojakow pola Langsona ßu ßo hižom ras pschi wujednanju s Chinu stake. Bě to w lěcze 1859, jako Chinesojo franzowskich a jendźelskich sapósßkanzow, kotsiž k wuliwej rěki Hei-Po pschijědźechu, so bychu po prjedawschim jednanju měr wobsamkli, s tšelenjom kanonow powitachu. Chinesojo wjazy wotpósßkanzow, na pscheradne waschnje jich nadpadnuwschi, do jastwa czißnuchu, hdźež wjele s nich pod wulkimi czwilemi kónz wsa. Franzowsojo a Jendźelczenjo na to w lěcze 1860 na wjeczersku wójnu czehnjechu, na kotrejż kraßny palast chinesiskeho khěžora rostšělachu a wurubichu, a skónczńje na Chinu pschi wobsanknjenju měra czeżke hanibne poniżenja pokožichu. Na podobne waschnje chzedźa ßo też tón ras Franzowsojo nad Chinesami wjeczicz, jeli so czi wschě wujednanja měra ßwěru njedopjelnja.

Ssam lutki na ßwěcze.

Srudne powjedanczko s hole.

(Skónczenje.)

Ras po ßwjatoku běchu ßo dźěkaczerjo mokru drastu wußlěkali a ßedźachu pschi wjeczeri sa dołhimi masanymi blidami. „Pschecžo t blidu njeńdźesch, Lukascho?" rjeknu někajki pachoł k dźěkaczerjej, kiž ßo w kucze hěty na ßkómje walesche. „Ach, ja njemóżu; mje kak w żiwocze pschima!" sastona dźěkacźeŕ. — „Jeno so kholeru njekrydnje", něchtó sa żort pschispomni. — „Baj wschak, baj!" snapschecźiwi druhi; „pśches tajke rěcze móże woprawdźe pschińcz, wo czimż ßo żortuje; pschetož to niczo sa żort njeje!"

Nikomu wjeczeŕ tak prawje wjazy njeßkodźesche, runjeż běchu doscz hłódni. Sskowo kholera, runjeż sa żort wuprajene, běsche wschěm s jenym dobom lóscht k dalschemu jědźenju rubiło. Na jene dobo khory wótsje sawoła: „Ach, bratsje, ja mrěju!" Někotsi k njemu pschiskoczichu. Lukasch ßo s bolosczu kaž jěż na ßkómje wiesche. „Tu je lěkarja trjeba", prajachu dźěkaczerjo, a jedyn do bliżscheho města po njeho běżesche. Lěkaŕ też woprawdźe na nóz pschińdźe a wobhladawschi khoreho pschikasa, so bychu jeho do hojerńje donjeßli. Tu ßamu nóz skhori na tajke waschnje hischcze schěsczi muži. Nasajtra kóżdy wjedźische, so je mjes dźěkaczerjemi kholera wudyrika. Khorych po dźeßatkach do hojerńje wożachu, bórsy pak běsche hojerńja pschepjelnjena, tak so khori w jenej hěcze wostachu se strowymi.

Tu pokasachu ßo prěni ras mary s prostym běłym kaschczom, w kotrymż Lukascha njeßychu. Wbohi je wumrjek daloko wot ßwojeje ßwójby, kotraż ßnadź żenje njeshoni, schto je ßo s nim stako. Dołho njetrajesche, a pokasa ßo sa prěnim kaschczom druhi, tsecźi .... skónczńje běsche jich kóżdy dźeń zyły rynk.

Hrosne wjedro mjes tym kónza njemějesche, bu hischcze hórje: s deschczikom ßo ßněh měschecz pocza, a wulke błóto napjelni hrjebje a jamy. Schtóż běsche s dźěkaczeri hischcze strowy, spěschnje domoj khwatasche. Dźěko tu a tam pschesta. Nasch Jakub hischcze skhorjeł njeběsche, ale styск po jeho ßwójbje jeho bóle czwilowasche hacz żana khoroscz. Trójzy hižo, hdyż běchu żani s jeho wjeßnych towaŕschow domoj woteschli, běsche wón wo tu ßamu dowolnoscz proßył, ale kóżdy ras bu wotpokasany, dokelž, kaž jemu prajachu, tak wjele nadźěkał njeje każ druhy, a tak mějesche hischcze dołhi czaß wostacz. Ale Jakub tak njewustawajzy proschesche, so też jeho puschczichu; sa tón czaß pak, kotryż hischcze budźische wostacz měł, jemu pjenjesy sdźerżachu, tak so hólczez jeno 17 toleŕ dosta. Sebrawschi to make, schtož běsche jeho, do měschka, ßo Jakub w Bożim mjenje na pucz nastaji, żedźo jeno, so by skerje a lěpje do ßwojeje domjazeje wjeski dóschoł, do ßwojeje Shubjeneje.

* * *

Nimale tydźeń hižo běsche Jakub duzy po puczu; wo puczu napraschowasche ßo we wßach a ludźi, kotrychż setkowasche. S kóżdym dnjom bu jemu stysknischo, a jeho wutroba jemu něschto njedobre wěschczesche.

Hrosne powjescze wón wo ßwojim ródnym kraju ßkyschesche; powjedachu, so ludźo tam mrěja, każ muchi nasymu. Praja, so ßu zyke wßy, hdźež ani jedyn człowjek wostał njeje; jeni ßu wotemrěli, druhi ßu se strachom roscźekali. Tajke powjescze Jakuba ßurowje nastróżachu, a wón budźische wschě ßwoje czeżko saßkużene pjenjesy dał, hdy budźische pśches to spěschnischo w starschischim domje był. Rozowasche Jakub wschudże darmo; burja jeho rady hospodowachu a też naßyczichu, se żelnoscźu k tajkemu małemu pachołej. A żony haj druhdy popkakachu, hladajo na njeho a poßłuchajo, kak je ßo jemu schło.

„A takle ty to ßam lutki dźesch?" ßo wone dźiwachu, „a ßo njebojisch?" — „Czeho ßo bojecz, czetka! Mi na puczu hischcze nichtó żaneje kschiwdy sczinił njeje. A schto też by schtó so mnu chzył? Tak pschezo du, a druhdy też mje żelniwy człowjek kruch na wosu ßobu wosmje."

Burja pak Jakuba wschudże khwalachu sa jeho smużitoscz a njebojasnoscz. „Ty ßy zyły hólz!" woni dźachu, „prawy dźěkaczeŕ! To drje ßy wjele pjenjes saßłużił?"

„Niczo mi dali njejßu, tak ßu mje wucźerili", rjeknu mudry Jakub, staroscziwy, so móhł jemu nichtó pjenjesy wsacz. „Ssym wo ßwoju msdu proßył, ale wotpokasachu mje prajizy, so dyrbju jim po prawym zyke lěto dźěkacz, a chzu-li domoj, mózu wjeßoły bycz, so mje tak puschcza." Jakub běsche mjenujzy něhdy ßkyschał, schtóż ßam dźe a ma pjenjesy pschi ßebi, toho móża lohko wurubicz, a toho dla wón prawdu njeprajesche.

„Hlaj wschak, tajzy jebazy!" ßwarjachu burja na twarskich knjesow, kiž běchu dźěkaczerjow najimali. „Potom dźi a jim dźěkaj! My jich pschederje snajemy. Naß nawabicz njemóża, duż dale lěsu. Jeno ludźi jebaja!"

Pocza ßo druhi tydźeń, a Jakub běsche pschezo hischcze na puczu. Wón běsche zyle womuczńił, teptajo dźeń wote dnja w błócze a łużach, w deschczu, wětrje a symje.

Czim bliże Jakub ßwojej domowinje pschińdźe, czim bóle wschudże widźesche, schto je kholera nadźěkała. Někotre ßwójby běchu zyle wotemrěłe, a jich domy stejachu puste. Tu a tam ßo bojachu Jakuba na nóz do domu puschczicz, hdyż ßkyschachu, so s krajiny dźe, hdźež kholera se wschej mozu sakhadźa; toho dla wón wot nětka prajesche, so pola bura ßłuži a nětko domoj dźe ßwojich wopytacz.

* * *

Skónczńje běsche Jakub saßo w ßerbskim kraju a w ßwojej lubej starej snatej holi; ale schtož wo ßwojej wjeßzy ßkyschesche, běsche mało stroschtne. Jedyn holan jemu wobkruczesche, so je tam jeho wuj pobył a potom powjedał, so hižo ßu tsi khěżki puste, t. r. schtóż skhorił njeje a wumrjek, je dom se strachom wopuschcził.

„Skónczńje tola też nank a maczerka wumrjekoj njejstaj?" Jakub ßameho ßo praschesche. Ale wotmolwjenja ßebi na to żaneho njeda, dokelž směrowazemu wotmolwjenju njewěrjesche, wo napschecźiwnym pak ßo bojesche haj myßlicz.

W nozy dóńdże Jakub tu wjeß, s kotrejež běsche pśched dlěje hacz pok létom s towaŕschemi wustupił, Czorny Lěsk. Mucźny běsche do ßmjercze. Dołho proschesche khodźo wo nóznu hospodu, prjedy hacz jeho nuts puschczichu; napraschowachu ßo prjedy, s wotkel a schtó je, hdże chze a t. d.

„To hladaj, hólczko, hacz hischcze koho żiweho nadeńdźesch," dźachu Jakubej. „Koho tam masch?" — „Maczerku s nankom, zyku ßwójbu. Ssu dha tam mrěli?" praschesche ßo Jakub, se strachom lědy scheptajo. — „Mrěli ßu wschudże, duż też tam bjes toho njebudże."

Jakub sa zyku nóz wußnuł njebě a ßo rano s czaßom na dalschi pucz poda. Wón pak dźesche, pak běżesche, njepytnuwschi żaneje mucznoscze a jenicźki ras ßo ßynu pschi małej rěczży, so by wotpoczował k ßo napił. Jakub tak khwatasche so jeho kóń najskerje pschescżahnuł njebudźische. Pocza ßmerkacz. Jakub wuhlada pśches lěß hubjene khěżki Shubjeneje. Běżesche pśches snate pola, pśches kuczku, — skónczńje běsche doma. Tu posasta. Pschecžo też nichtó wo wßy widźecz njeje? Pschecžo tu żani ludźo njekhodźa? . . . ßo żane kaboby pśches wokna njeßwěcża? . . . pßy

njeschczowkaja? . . . ani kruwy ani kosy widzecz njeje? . . . Jakub wobledny a kaz w dziwich skobach wocži wuwalejo pohladowasche na zwoju khežku se sawrjenymi wokeńzami. Wrótka do dwora běchu wotewrjene; wón khroble sastupi . . . wscho cžicho. Wón storczi do khežnych duri, — zu sawrjene; wón klepa, — nichtó zo njewotwoła. Ssmjertny stysk Jakuba wobja, a zylsy zo jemu ronicz poczachu. Wón dže do druheho domu k zužodej Jurenzej, — tam je to zame, do tsecžeho, — tež tu zu wrota samknjene, nihdže živa duscha! . . . Jakub zo podklakowacz pocža, wón na symnu mokru semju padnu a hórko sapłaka . . . Sa cžo běsche zo wón w zusbje dreł? psche cžo zo psche mozy napinał? komu dha zu te pjenjesy, 17 toler? . . Jakub tak dołho płakasche, doniž zanych zylsow wjazy njemějesche; nóz běsche zo mjes tym nakhiliła. Hłuboko w holi něhdže zowa sazuta. Jakub salěsy na zwoju zynowu kólnju a sary zo s hkowu do zyna.

W nozy saja Jakuba horzota; na ranje hižo hkowu sběhnucz njemózesche. Shrabawschi poslednje mozy, puschczi zo wón na dwór, napi zo s dónzy a salěsy sazo na zwoju zynowu kubju. Wón hižo prawje wjazy njewjedzesche, schto cžini. Zyły dzeń wón leżesche, na niczo zebi njemyślo; ale sa to wucżeże zwoje 17 tolerjow, kotrez běsche w zwojej rostorhanej cžapzy saschite měł a zebi bóle hladał, hacz zwoje woko, a pocža je s nutrnej kedzbnosczu wobhladowacz, kaz hakle budzische je runje prěni ras wohladał był. Na jedz běsche Jakub sabył. Wjeczor hischcże wón ras dzěsche zo napicz. W nozy Jakub poł w zonje saczu, so jeho něchtó wobnuchacz póczinje a mjeswoczi jeho lisa. Wón spyta wocži roskrycz, ale njemózesche. Njesnaty wopytował jeho njewopuschczi a, hdyz běsche zo do zyta nanuchał a nalisał, zo směrom pódla Jakuba pschěstrě. To běsche poz „Bobak", kiz bě na dziw wo wzy wostał. Bobak běsche stareho snateho wucżuł a jeho w khorosczi wopytacz pschischoł. Jakub běsche wo prawdze cżežko skhorjeł. Wón hižo wjazy njestawasche a wokoło njekhodzěsche, a jenoz psches suby njesrosumliwe złowa bórbotasche. Poz jeho sto ras wobnucha a lisasche jemu huby, nóz, ruzy, storkasche jeho s klamu, schczowkasche a winczesche — Jakub pak tu wschón sprostnjeny leżesche.

Na schtwórty dzeń Jakub wumrje, w rukomaj dzerzo cžapku s drohimi papjerkami, kotrychz dla běsche wón w běhu 7 mězazow wschelake horjo pschětrał. Wón zo do druheho zwěta pscheszydli, hdzež běschtaj prjedy njeho dóschkoj nan a macz. Wón dołho njewosta zam lutki na zwěcże . . . .

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi tudomnym měschczanskim tšelenju bu na prěnjej tarczi k. schkleńczer Ullrich s kralom a k. swěrinar Kubiza s marschalom; na druhej tarczi je k. mydłar Puy s kralom a k. knihiwjednik krajnostawskeho banka Klepl s marschalom. — Prěni dzeń, njedzelu 6. julija, zo wopytowarjam tšelenja wjeselе psches zylny deschcz, kotryz bjes pschestacza wot popołdnja hacz do nozy padasche, do zyła skasy. Hippodrom na tšelnischczu zo w nozy, psches deschcz pschemokany a wot wětra rostschazeny, powali. Póndzelu popołdnju zo w mjenowanym hippodromje njesboże sta, so jena pinczniza, s konja zo dele zunuwschi, w tschemjenju wizajo wosta a zo snutska života cżežko wobschkodzi.

— Sastojnstwo diakona a katecheta pschi Pětrowskej zyrkwi a prědarja pschi Marjinej a Marczinej zyrkwi ma zo dla powyschenja dotalneho diakona, knjesa Wjazki, 1. oktobra s nowa wobzadzicz.

— Wot Towarstwa Pomozy sa studujzych Sserbow je zo létza 5 studujzym a to studentam, gymnasiastam a seminaristam wscho w hromadze 325 hriwnow wudzěliło. Jenemu gymnasiastej nizscheje rjadownje je zo 30 hriwnow gratifikazije pschipósnało.

— Budyschska Bjesada smeje w 35. lécże swojeho wobstacza šlědujze sabawy a swjeselenja: 15. julija zwójbny wjeczor, w augusce tšelenje ptaka s konzertom a balom, w septembrje zwójbny wjeczor, w oktobrje konzert a mały bal, w novembrje wěnczk, w dezembrje zwinjorěsanje, w januarje 1885 wobradzeński wjeczor, w sebruarje sakoženski zwjedzeń a bal.

— Na tudomnych zitnych wikach zo hacz do póndzele Schołczíz menazerija pokasuje (pschirunaj nawěschtk na stronje 244 w tutym czišle). Bjes 52 swerjatami menazerije zu wozebje schtyri lawy, tigry, kuguary, wjelki a mjedwjedze, kotrez zu wozebje kedzbliwosce hódne. Krazne swerjo je wulki abyzinisti elefant, kotryz zo na kekleŕstwo wusteji, kaz s rěbka druhi jeho runjecza. Hobrske swěrischczo na zudze rejwa, na harmonizy piska, byrgle hraje, zwojeho wucżerja s wulkej luboscziwosczu na zwój khribjet puschcza atd. Wopyt menazerije móże zo toho dla kózdemu poruczicz.

— Měschczanski musej starožitnosczow, kotryz zu s realneje schule do noweje kupnizy (gewandhaus) pschenjeßli, je zo njedzelu tydzenja wotewrił. W běhu létow je zo telko starožitnosczow sa njón nahromadziło, so běchu sa jeho pschehladne srjadowanje dwě sali a tri wulke jstwy trěbne. W lécże 1877 je naměstny präsident dr. Stieber musejej 62,100 hriwnow wotkasał s wuměnjenjom, so ma zo pschichodnje „Stieberowy musej" mjenowacz. Kózdu zrjedu popołdnju je musej wotewrjeny; schtóz chze zebi jón w druhim cżazu wobhladacz, njech zo na knihikupza Rösgera wobroczi, kotryz je kózdy cżaz hotowy, musejowe durje wotewricz.

— K naschemu tšelenju chzysche zo někajki pakostnik bjes pjenjes se schatami wuhotowacz. Toho dla zobotu w nozy do jeneje sahrody pod hrodzischkom salěsy a zebi se schatow, tam wizajzych, pschedkoschliku, khornać a por manschetow zobu wsa. Na to je zebi, prjedy w druhej sahrodze w rózach pobywschi, saki hischcże s kolrabiom a zyblami natykał.

— Tudomne hamtske zudnistwo cżeladnika J. A. Krenitza s Debischkowa pyta. Jeho běchu 24. meje 1884 paduchstwa dla k jastwu na pjecz dnjow wotsudzili, tola jako dyrbjesche do jastwa, bě czeknuł, tak so w tu khwilu wyschnoscz jeho pschebytk njesnaje.

— Njedzelske njewjedra zu w stronach s Lubija do Wjeleczina wschelaku schkodu naczinike. Na polach Hornjeho Kumwalda a Neudorfa zu krupy wschě płody sbike. Woda rěczkow, psches stajny zylny deschcz na dobo psches brjohi stupiwschi, łuki pokodzi a wjele hospodarskeho gratu zobu wotwjedze.

— W Lubijskim wokrjeżu zo podpißma sa pschihłożowansku adreżu hromadza, kotraz ma zo wjerchej Bismarkej pschepodacz. Fabrikantojo a pschekupzy wažnoscz sa němsku industriju a wikowanje póstskich parokódznych linijow do krajow sa morjom bóle a bóle spósnawaju. Toho dla chzedza wjerchej Bismarkej, kotryz je tele póstske linije w khežorstwowym zejmje namjetował a sa nje se zwojej zamżnej wozobu wjazy krócz wustupił, zwoju dzakownosc a pschipósnacze s adreżu wuprajicz. Kaz je snate, zu zo pjenjesy sa póstske parokódzne linije psches spjeczowanje liberalnych stron sapowjedzike. Fabrikantojo a pschekupzy Lubijskeho wokrjeża psched tsjomi létami pschi wólbach na khežorstwowy zejm sa liberalneho kandidata hłożowachu a jemu k dobyczu dopomhachu, bjes tym so Sserbja, kotsiz zu w tamnym wokrjeżu w mjeńschinje, bjes wuwsacza zwój hłós konservativnemu kandidatej dachu. Tamni fabrikantojo a pschekupzy nětko, měnjenje zwojeho sastupjerja saprějo, zwědczenje zwojeje pschesjenosce s knjezerstwowej politiku dawaju. Njech zu tež pschi pschichodnych wólbach na khežorstwowy zejm pschesjeni s tym kandidatom, kotryz sa hospodarske wotpohlady wjercha Bismarka wustupi.

Se Židowa. Sandzenu zobotu popołdnju kubler Jakub Pawlik psched hoscenzom „k kołpjej" zwojeho konja pschahasche. Pschi tym kóń jeho s mozu s podkowom do delnjeho zivota prazznu a jeho s nutska na zmjercz srani, tak so Pawlik hižo sa hodzinu ducha spuschczi.

S Hornjeho Wjeleczina. Sandzeny schtwórtk 10. julija pschipołdnju w 1 hodzinje je naschu wjeż cżežke wóhnjowe njesboże potrjechiło. Woheń w khěži njewozenjeneje Hany Libuschez psches to nasta, so do polcża, kotryz zo schkrějesche, wodu linuchu. Płómjenja zo se spěschnosczu na zuzodne schtyri khěże wupschestrěchu a je wschě do prócha a popjeła pschewobroczichu.

S Tumiz. Sslědujzy srudny podawk sazo wucži, kak straschny je sa make dzěczi palenz. Sandzeny tydzeń bě tu schtyrilétna holza jeneho khežerja, jako běchu ju zamu wostajili, palenz do rukow dostała a jón pika. Holza na to straschnje skhoriwschi myßle shubi a na druhi dzeń wumrje.

Se Skanez. Dla pschetwarjenja mosta, psches Lubatu wjedujzeho, je hamtske hetmanstwo poruczilo, so ma zo hacz do 18. julija na Budyschsko-Wósporskim schuzeju psches Njechorn a na Huczinjanskim polschuzeju psches Malesczezy s wosami jezdzicz.

S Brěsyny pola Huczíny. Dołhe, wyzoke rozki létza zana zadnosczu njejzu. Njedzíwajo na to pak kózdy se spodziwanjom stejo wostanje, schtóz nimo naschich knjezich rozkowych polow pschinđze. Rozzyne stwjelza tam bjes kłóski s wjetscha hacz do pjecz łóhczi wyzoke steja; najwjetschi muz je lědma pschewidzi.

S Jamneho. Njedawno je tu wumjeńkał Roj, kotryz je zo tón zamy dzeń a w tym zamym lécże kaz němski khežor narodził, 87 lét stary wumrjeł. Wot zwojich mlodych lét hacz do poslednjeho dnja zwojeho zivjenja bě pschezo czily a czerstwy był. Hakle někotre hodziny do zmjercze skhori a bórsy po tym na złabosc wumrje.

S Niskeje. Pjatk tydženja pschi žylnym njewjedrje błysk do wosa, na drósy ſ Jěsora do Niskeje jěduježeho, dyri a jeneho konja sarasy. Dwě žonje a pohoncź, na wosu žedžazy, žo jenož pohłuschichu.

S Makeje Radschowki. Pjatk tydženja je błysk njedaloko naſcheje wžy do tſjoch telegrafowych žerdžow dyrił a je rosrasył.

S Drětwje. Schtwórtk tydženja je žo schěšćlětny žyn poklenka Matyja Winizarja, jako žo w Sprewi kupasche, tepił. Hólz by žo žmjercźi tepjenja wukhowacź móhł, hdy budžichu dźěcźi, ſ nim žo kupajze, ſ cžažom jeho starscheju na pomoz sawołake.

S Brětnje pola Wojerez. Njedźelu 6. julija je žo tu 16lětny Voigt ſ Terpa tepił. Wón bě njedźelu dopołdnja žamlutki na zyhelniczu žwojeho hospodarja, Jurja Schymanka schoł, so by žo w hłubokej hlinjanej jamje kupał. Dokelž žo k wobjedu domoj njewróćźi, žo sa nim na pytanje podachu a pschi tym jeho drastu na brjosy tamneje jamy namakachu. Hakle póndźelu jeho cźěło ſ wody wucźeżechu. Voigtej běchu, jako bě powjedał, so chze žo w zyhelnczinej jamje kupacź, to wotradźeli a jemu lěpsche město k kupanju pokasali, njedźiwajo na to pak wón po žwojej myžli cźinjesche a pšches to sažnu žmjercź w wodźe namaka.

S Hródkowskich stron. Pjatk tydženja popołdnju žu w Hródkowskej wokolnosćźi straschne njewjedra sakhadźake a wjele schkody naczinike. W Kochanojzach błysk do jeneje hródže dyri a krumu a kosu sarasy. W Terpje Boże njewjedro jenemu burej konja, 450 hriwnow płacźazeho, smori. W Lutoborju błysk do brózjnje saje, kotruž drje njesapali, tola ſ tajkej mozu do njeje praßnu, so žo saßypnu. Na druhi dźeń njewjedro w tych žamych stronach ſ nowa njemdrjesche. Błysk w Jaßnej brózeń sapali, kotraž žo do prócha a popjeła pschewobrocźi.

S Mužakowa. Njekniczomna ruka, naſche brózjnje saniczujza, hischcźe pschezo wußlědźena njeje. 17. junija wotpalichu žo tſi brózjnje; w nozy na 28. junija žo saßo dwě maßiwnej brózjni wotpalischtej; 1. julija pak buchu schtyri brózjnje wopor płómjenjow, wotpalichu žo mjenujzy do cźista Nußez, Nowakez, Wojcźachez a Wiesnarjez brózjnja pschi Shorjelskej drósy. Płomjenjam žo niczo wutorhnucź njemóžesche; pódla wjele žyna a žłómy spalichu žo někotre wosy, wschelaki ratarski grat a wulke hromady wjerbowych witkow.

Wo žerbskim macźicznym domje.

(Pokracźowanje ſ cź. 26 Serb. Nowin.)

VIII.

Sapiß darow, w Haßlowskej gmejnje wot k. gmejnskeho prjódkstejerja Lenscha nasběranych a pola podpißaneho wotedatych:

Pětr Rebisch 1 mk., Jurij Rebisch 23 np., Jakub Bermich 20 np., Khorla Mitasch 10 np., Jan Hurbank 30 np., Jan Harnap 20 np., Jan Wjazka 20 np., Jan Hendrich 1 mk. 25 np., Jurij Hendrich 10 np., Jakub Měrcźink 20 np., Marja Scholcźiž 50 np., Scholcźiž tſi džowki 50 np., Handrij Koban 1 mk., Jan Knebel 30 np., Ernst Lensch 30 np., Hana Smiječ 5 np., Marja Handrikez 7 np. — Hromadže: 5 mk. 50 np.

Sapiß darow, w Ssulschowskej gmejnje pšches k. Jana Lehnerta nahromadźenych a pola podpißaneho wotedatych:

Khorla Lehmann 1 mk., Jan Senda 30 np., Mikławsch Haschka 50 np., Jan Lehnert 1 mk., Khorla Wjazka 20 np., Marja Domaschkez 30 np., Ernst Rycźer 1 mk., Ernst Kwajcź 50 np., Wylemina Kwajcźez 50 np., Marja Hurbankez 30 np. — Hromadže: 5 mk. 50 np.

Dalsche dary, pola podpißaneho wotedate:

Knjes Konstantin Grot w Warschawje	10 mk.	70 np.
Knjeni Rogowska w Dombrowje	4 "	— "
Skałarski mischtr Remsch w Kukowje	1 "	— "
Scheseźo skałarjo w Kukowje	1 "	80 "
Knjesaj Alfons a Hugo Porak w Hajnizach	100 "	— "
Handrij Garbaŕ, ratař w Nadźanezach, na 1884	1 "	— "
Sbytk cźisteho wunoschka macźicznego domu na 1883	140 "	— "
Knjes sem. wyschschi wucźeŕ Fiedler w Budyschinje na 1884	6 "	— "
Wot knjesa kantora Jórdana na kschcźisnach pola knjesa sararja Hadanka w Popojzach hromadźene	12 "	— "
Marja Dudowa w Dobruschi na 1884	1 "	— "
Pschi cźesinym kwaßu pola Wanakez w Banezach 22. junija nawdate	10 "	35 "
	287 mk.	85 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Bohu k cźesći a Sserbam k wužitku

pschinoschk Towaŕstwu Pomozy ſa studujzych Sserbow dachu: kk. kubleŕ Rjecźka w Koblizach 1 mk., wucźeŕ Khěžor w Worzynje 2 mk., ratař Lukasch w Bónjezach 1 mk., kantor Lischka w Hodźiju 1 mk., wudowa Kumschowa w Ratarjezach 9 mk., Wochoženjo pšches Jana Petrika 9 mk., Mrosk w Biskopizach 50 np., Lehnert w Zokowje 1 mk., knježna Ruženka Nowotnez 3 mk., kapłan Libsch w Ralbizach 1 mk., kapłan Schołta w Khróscźizach 1 mk. a kantor Wjeńka w Róžencźe 1 mk.

Sswjedźeńſki spěw,

knjesej fararjej ryczerjej **Imischej** w Hodźiju

k 25lětnemu jubileju Jeho sastojnskeho skutkowanja w Hodźijskej wołsadze

poßwjecźeny wot

žerbskeho ev.-luth. mißionskeho towaŕstwa w Dźiwocźizach.

Tak je žo dźenž po Božej hnadze,
Nasch lubowany duschowpastyrjo,
Po jeho bójskej wótznej radze
Lět pjecźadwažyczi nětk minuło,
So pschińdźeschcze na nasche žadanja
Wy ſ Wóßlinka tu k nam do Hodźija.
Duž ſ luboscźu dźenž postrowjamy
Waß, naschoh' luboh' knjesa fararja,
A w jenym duchu posběhamy
Wschak nasche próstwy k trónej jehnjecźa,
Bóh chzył — kaž dotal — hischcze dale Waß
Se žwojej hnadu wodźicź kóždy cźaß.
Njech Khrysta žmjercź a krwawne rany
Ssu dale tón swjask, kiž naß sjednocźi,
Kiž nihdy njeb'dze roswjasany,
Hdyž wschak też žmjercź naž nětdy rosdźěli;
Ně! swjask tajkeje sprawnej' luboscze
We Khrystußu — tón wěcźnje wostanje.
A je też Bóh Waß druhdy wodźił
Po schcźežkach, kotrež běchu cźernjowe,
Je wón też w cźernjach žobu khodźił,
Kiž wón wschak wěcźna wótzna luboscź je,
So dźenža Wasch duch ſ džakom spósnawa:
Hlaj, wěcźnje traje Boža dobrota!
Haj, woßebje my Sserbja mamy
Sso Wam sa jara wjele džakowacź,
Sa knihi, kotrež dostawamy,
A schtož njej' móžno wschitko powjedacź.
Wam k pomozy — hdyž nětdze sprózni scze —
Knjes kapłan Kschižan nětko wěscze je.
Wy ſ luboscźu scze podpjerali
Pschez' žerbske mißionske towaŕstwo
A na wschěm žobu žwój dźěl brali,
Schtož je to žame dotal podeschło,
Duž — pódla Boha — Wam, knjes duchowny,
My horzy wutrobny džak prajimy.
My stadleschko žmy khětro małe,
Pak ſ luboscźu Wam zyle poddate,
Kiž pschezo je rad poßłuchake
Na Boże žłowo, kiž Wy wucźeschcze,
Haj, Boże žłowo w žwojej cźistoscźi,
Kaž steji wone w žwjatej bibliji.
Ty pak, o luby hnadny Božo,
To proßymy dźenž ſ horzej modlitwu,
Spožcź Jemu wschak to wulke sbožo,
So Wón sa žydomnacze lět by tu
Móhł žwjecźicź ſ žwojej lubej mandźelskej
Sswój **pólstaletny hamtski jubilej.**
Haj, spožcź Jom', Wótcže dobroczíwy,
Wschak dobru strowoscź, rosom, widźenje,
So by, tak dołho hacź je žiwy,
Sso k tebi modlicź móhł hacź do žmjercze
A tuto wschitko spožcź Bóh ſ hnadny tej'
Wschak Jeho lubej knjeni mandźelskej.
Hdyž junu też na stare lěta
Tu Jeju cźaß tak zyle wuschoł je,
Dha wsmi Jej' hnadnje ſ toho žwěta
Bjes wscheje dołhej' cźežkej' khorosce
A spožcź wschak tola ſ hnady woběmaj
We njebju tam twój wěcźny sbóžny raj!

Na wjelestronske žadanje wotcźiſchcźane.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Džełacźeŕ G. A. Köhler w Nowych Demjanach, kotryž bě tamnischemu korcźmarjej Libschej koßu spakoscźił, žo k jastwu na tſi dny saßudźi. — W nozy 28. haprleje cźeßla Jan Zakta w Koßlowje, se žwojej žonu a pschichodnej macźerju žo wadźiwschi, po wžy wokoło běhajo wołasche: „Schtórmujcze! schtórmujcze! žo pali!" a ſ tym Koßlowcźanow do wulkeho stracha a njeměra staji. Hamtske hetmanstwo bě na Zaltu, njeměrneho a sadźěrateho cźłowjeka, kotrehož žu hižom wjazy krócź dla kaženja měra khostali, dźeßacźdnjowny arrest pokoźiło. Zakta žo ſ tym wußudom spokojicź nochzyſche a žebi žudniſki wußud žadasche. Lawniski žud Zaktowe pschestupjenje dopokasane spósna a jeho k tomu žamemu khostanju a sapłacźenju žudniſkich khóstow saßudźi. — Knježi nahladowaŕ

łukow Protza bě 8. meje 12lětneho Augusta Wernera ſ Komorowa pola Rakez pſchi tym nadeſchoł, jako wón ſ jeneje knježeje łuki ſa něhdže 20 np. trawy wotnjeßy. Wernerowej ſtarſchej njedaloko na polu dźěłaſchtaj a hacź runje ßwojeho ßyna kranucź widźeſchtaj, dha jemu to tola njewobaraſchtaj. Wernerez hólz, kotryż bě pſchi kranjenju njeprawo ßwojeho cźinjenja ſnał, ßo ſ poßwarjenjom pokhoſta, Hanje Wernerowej pſcheſtupjenja dla dwě hriwnje khoſtanja pſchißudźichu, bjes tym ſo ßo jejny muż khoſtanja ſminu, dokelž jemu żaneje winy dopokaſacź njemóżachu. — Dźěłacźeŕ a khěżeŕ Jakub Mihan w Jatſjobju bě ſbróżnje Kupjanſkeho knježeho dwora ſa něhdže 30 np. ßyna ſpakoſcźił. Jeho khoſtanje wucźini tſi dny jaſtwa.

Khoſtanſka komory. Dla pſchestupjenja pózcźiwoſcźe dźěłacźerjej Michałej Schmidtej ſe Starej Zyhelncźiny jaſtwo na lěto a ſchěſcź měßazow pſchißudźichu.

Lubijſki ławniſki ßud mějeſche wutoru kuſłaŕncźi prozeß wußudźicź. Wěz mějeſche ßo tak. Ziwnoſcźerjej J. A. Kriegelej w Zarkach krowy doſcź dejicź nochzychu, cźehoż dla ßo Kriegel ſkotołekaŕſkeho pomoznika Brabanta wo radu praſcheſche, měnjo, ſo je jeho ſkót cźinki pſcheſchoł. Brabant na krowach żaneje khoroſcźe wußlědźicź njemóżeſche a praji, ſo ßu żony, krowy wothladajcy, wina, ſo krowy mało wużitka dawaju. Prjedy hacź ßo wotßali, ſpomni Kriegelej, ſo bórſy ßam wußlědźi, hdźe ſchpak tcźi, a ſo hižom bórſy ſ kuſłaŕncźu ſetka. Kriegel tele ßłowa wopak ſrozumi je ßebi po ßwojej myßli wukoži. Khwilu po tym jemu na pucźu do korcźmy wěſta Boßakowa napſcheczo pſchińdże. Kriegel bě pſcheßwědcźene, ſo je Boßakowa, dokelž bě prěnja żona, kotruż bě ſetkał, jeho krowom nacźiniła. Na druhi dźeń wón po zyłej wßy wokoło powjedaſche, ſo je Boßakowa kuſłaŕncźa. Pſchiwěrny lud jeho rěcźam wěrjeſche a Boßakowu toho dla tak pſcheſcźěhaſche, ſo dyrbjeſche ta ſkóncźnje na ßudniſtwje pomoz pytacź. Ławniſki ßud wußudźi, ſo ma Kriegel dla pſchißłodźenj dla 30 mk. khoſtanja płacźicź.

Přilopk.

* Ssrjedu je w Ebersbachu żónſka, něſkotre dwaczycźi lět ſtara, kotraż běſche najſkerje dopołdnja po żeleſnizy ſ Lubija pſchijěła, małe dźěcźo żónſkeho ſplaha, wóßom njedźel ſtare, każ je wona prajiła, wot jeneje pěſtoncźe k bohatej ßwójbje, kiż żanych dźěcźi nima, dowjeſcź daka, rjeknuwſchi tej holcźy, ſo chze tamnu ßwójbu wopytacź. Ssama pak je ßo ſhubiła, wudawajo, ſo ma na dwórniſchcźu něſchto wobſtaracź. W ſahłcźku dźěſcźa ßo liſt namaka, ßo roſumi bjes podpißma, w kotrymż ßo proßy, ſo bychu dźěcźo pſchijeli.

* Sańdźenu ßobotu ßo w Draždźanach dwě żónſkej, macź a dźowka, niże Albertſkeho moſta morwej ſ Lóbja wucźeżeſchtej. Na cźěle běſchtej ſ wuwjaſowakom w hromadu ſwjaſanej.

* Schtwórtk tydźenja tſjo rybazy napſcheczíwo wßy Uebigau 15lětneho ſchewſkeho wucźobnika ſ Draždźan ſ wody wucźeżechu. Tón hólz běſche tón ßamßny dźeń pſchipołdnju ſa miſchtra to a druhe wobſtaracź měł, njeběſche pak ßo domoj wrócźił. Hacź je ßebi ßam żiwjenje wſak abo ſnjeſbożił, nichtó njewjedźeſche.

* Wot krupow, kotrež mějachu 2. julija popołdnju wokoło wßow Kemnitz, Stetzſch, Mobſchatz, Coſſebaude ßo najbóle fiskaliſke winizy wokoło Coſſebaude, wobſchkodźichu. Tu padachu krupy w wulkich wótrych kruchach a wotbichu kcźenje winowzow; ßylny deſchcź, kiż ßo lijeſche, pak wjele dobreje pjerſchcźe do doła wotpławi. Wjele winowych pjeńkow je, hdźež ßu koruſchki, wotwodźete a winizarjam niczo wyſche njewoſtanje, hacź ſo wotpławjenu pjerſchcź w korbikach ſaßo na winizy noſcha. W wſchelakich ſahrodach ßu kórki, truki atd. do zyła rosbite, a na něſkotrych běrniſchcźach, hdźež bychu najrjeńſche běrny byłe, wjazy njeſpóſnajeſch, ſchto je tam ſtało. Też Boże żita ßu tu a tam do zyła rosbite, a mnohoſcź ßadowych ſchtomikow je wichor ſłamał. W Weißtroppje a Mobſchatzu je Boże njewjedro wjazy krócź dyriło.

* Sańdźenu njedźelu wieczor ſatraſchne njewjedra wokoło Wulkeho Hajna ſakhadźachu. Ssylny ſliw wßy powodźi, wjele moſtow ſwottorha a na ſahrodach a polach płody ſkaſy. W niſko leżazych wobydlenjach a hródźach woda łóhcź wyßoko ſtejeſche. Jenemu kublerjej w Lampertswaldze ßo ſchěſcź kołczow pczołow na ſahrodze tepi. Cźahi na Khocźebuſko-Wulkohojnſkej żeleſnizy jěſdźicź njemóżachu, dokelž bě woda hacźenja wobſchkodźiła. Zyłu nóż dyrbjachu tam poſpochi dźěłacź, ſo by jěſdźenje na druhi dźeń ſaßo móżne było. — W Sſerbſkej Łupoj pola Oſchatza je ßobotu błyſk na łuzy do woſa kublerja Wetziga dyrił a jeho 16lětnu dźowku a jeneho konja ſaraſył. Tſi woßoby, pódla holzy ßedźaze, ßo ſ woſa cźißnuchu, tola ßo niz najmjenje njewobſchkodźichu.

* Wuhlady na żně w Němzach ßu w tu khwilu jara dobre. Dźeczel a ßyna ßu powſchitkownje wjele wużitka daże. Żita drje ßu tu a tam pſches mjerſnjenje a krupy ſchkodowałe, tola ſ wjetſcha rjane ſteja. Sſtóma je njewſchědnje dołha. Sa roſcźenje rěpy a běrnow je włóżne wjedro w ſańdźenym měßazu jara ſpomożne było. Se ſtron, hdźež ßo wino plahuje, pißaja, ſo ſmeja lětßa wjele wina. W Ruſkej a Awſtriji, toho runja w Amerizy ßo wjele lěpſchich żnjow nadźija, hacź ßu je loni měli.

* W nozy wot 27. na 28. junija blisko Siegersdorfa w Liegnitzſkim wokrjeßu kublerja Göldnera ſkónzowachu. Jeho towarſcha, kublerja Lachmanna, cźeżko ſranichu. Wobaj běſchtaj wieczor 27. junija w hoſcźeńzu k żeleſnizy pſchi dwórniſchcźu Siegersdorf pſchebywałoj. Wó jſtwje běſche tam też wjele fabrikſkich dźěłacźerjow. Wokoło $^1/_2$12 podaſchtaj ßo mjenowanaj domoj. Hiſchcźe dwaj druhaj dźěſchtaj ſ nimaj, ale puſchcźiſchtaj ßo bórſy po mjeſach do druheje ſtrony. Tutaj dwaj nětko widźeſchtaj, kak tſjo ſa prěnimaj dźeja. Hdyż běchu jeju cźile jſjo nimale doſcźahnuli, kubleŕ Lachmann wußkyſcha, kak ßo praji: „Tole je Göldner!“ a: „Tón druhi cźaſto do fabriki jěſdźi!“ Na jene dobo wobeju do ſchije a do hłowy ſkałachu. Kublerjej ßo wobaraſchtaj, pſchi cźimż ßo dwaj rubjeżnikaj na dróhu cźißnuſchtaj. Mjes tym pak, ſo kubleŕ Lachmann jeneho muża dźerżeſche, jeho tón tſecźi ſa ſchiju kłó, a też tón, kotrehoż wón dźerżeſche, jeho kałaſche. Woßkabjenaj a ſhubiwſchi wjele krewje, ßo kublerjej dalſcheho wobaranja wſdaſchtaj. Göldner ßo hiſchcźe hacź k pſchidróżnej hrjebi wleczeſche, hdźež bórſy ducha ſpuſchcźi. Lachmanna ludźo, kiż běchu na pomoz pſchiběżeli, do jeho domu dowjedźechu. Na druhe ranje hižo ßo radźi, mordarjow ſajecź. Pódla Göldneroweho cźěła ßo nóż namaka, kiż, każ wußlědźichu, dźěłacźerjej Rotterej ßłuſcheſche. Rottera hnydom ſ jeho towarſchom Schoktu w fabrizy ſajachu. Tſecźi, wěſty Bauſch, cźeknu pſches płót, bórſy pak jeho doſcźahnuchu. Wſchitkich tſjoch mordarjow ßudniſtwu w Bunzlawje pſchepodachu. Wſchudźe wboheho Göldnera woożaruja, kiż je wot lěta 1864 na tſjoch wójnach ßobu pobył a dyrbjeſche nětko w ßwojich najrjeńſchich lětach pſches tajkich njekniczomnikow ſażnu ßmjercź namakacź.

* Se Zahana ßo piſche: Na tſelniſchcźu pola Friedlanda ßo w tu khwilu 5. artilleriſka brigada wuwucźuje. Bohużel je ßo tam ſchtwórtk tydźenja dopołdnja żałoſtne njeſboże ſtało. Batterije runje tſelachu. Hdyż tfecźa batterija ßwoje kanony runje natykowaſche, rosbuchnu pola 4. kanony granata; kruchi lětachu do prědka a jedyn wutorże natykujzemu kanonérej natykować ſ ruki, pſchi cźimż bu jemu prawa ruka dwójzy ſkamana a porſty ſ dźěła ſwottorhnjene. Na to natykować kanonérej Weißej do wutrobna ſleczi, je pſchekłó a hiſchcźe néhdže 150 krocźel dale batterije ſleczi. Njeſbożowny Weiß běſche na měſcźe morwy. Kanonér, kiż běſche granatu ſaſtajił, mějeſche hiſchcźe torniſtr ſ kartuſchemi na ßebi; pſches woheń, kiż ſ roły wußapnu, rosbuchnu pólvr w kartuſchach a kanonér ßo tak wopali, ſo na wieczor też wumrje. Schtwórty pſchi lavecźe ſtejazy kanonér ßo toho runja wopali, tola niz tak ſtraſchnje. Pjaty ſe ſtróżelemi woteńdźe. Podwyſchk, zyle blisko pſchi kanonje ſtejazy, ßo néhdže 10 krocźel daloko cźißnu, tola ßo njewobſchkodźi. — Njedźelu na to popołdnju běſche w pſchitomnoſcźi offizierow a mużſtwow ßwjatocźny pohrjeb ſnjeſbożenych. — Na tſelniſchcźu pola Friedlanda tamón tydźeń na jenym żitniſchcźu też dwě dźěſcźi morwej namakachu, kotrejż běſchtej najſkerje granatowe kuſki ſběrałej a nahku ßmjercź namakałej.

* 20lětna holza w Barlinje běſche njepoßłuſchna pſchi wobjedźe, duż ju macź naßwari a jej ſkóncźnje pliſtu wotkoži. Lědma bě ßo to ſtało, dha holza ſe jſtwy běżeſche a pſches ſkhodowe wobhrodźenje ſchtyri poſtkody dele ſkocźi. Hdyż ju ſběhnuchu, běſche morwa; nop a ſtawy běchu rosbite.

* S Kölna nad Rheinom wo ſtraſchnym podawku piſaju, kiż je ßo wóndano blisko Siegburga ſtał. Pjecźo mużſzy, mjes nimi dwaj měſchcźanaj ſ Kölna, ſ woſom pſches żeleſnizu jědźechu, a to na tajkim měſcźe, hdźež żane barriery (ſahrodźenja) njejßu a cźahi ſwonja, hdyż ßo pſchibliżuja. Hdyż běſche wós hižo hacź do ſchěnow dojěł, cźah pſchijědże, kotryż cźi na woſu hakle nětko pytnuchu. Schtyrjo ſ nich ſeſkakachu rucźe ſ woſa na ſemju, mjes nimi taj dwaj Kölncźanaj; pjaty ſleczi na lokomotivu a ſkama ßebi pſchi tym rjebko. Jedyn teju Kölncźanow ſrani ßebi hłowu, mjes tym ſo druheho lokomotiva ſhrabnu a jeho ſ blachom, kotryż ju ſchkituje a tak rjez pucź pſched njej mjecźe, kruch pucźa ßobu wleczeſche; tutomu bě ßo noha wjazy krócź wobſchkodźiła. Poßlednjej dwaj ßobupucźowarjej woſtaſchtaj njeſranjenaj. Lokomotiva wós rosbi, konjomaj pak ßo niczo njeſwadźi.

* Wużiwajo k nowym němſkim papjerjanym pjenjeſam Wilcoxowu roſtlinſku papjeru, knježerſtwo měnjeſche, ſo ßo nětko wjazy bojecź njetrjeba, ſo budża ßo wopacźne papjerjane pjenjeſy dźěłacź.

A tola je ßo moliko, pschetož w pokkadnizy dźiwadła w Frankfurcźe nad Majnom ßo wóndy wopaczna pólsta-hriwnowska papjera, wudacźa 10. wulkeho rózka 1882, namaka, kotraž běsche kmanje doscź wudźełana.

* Kaž ßo ſ Madrida pische, njeje w Schpaniſkej ſa dołhe lěta žane wotprawjenje cźłowjeka tajki hłuboki sacźiſchcź w politiſkich kaž w wojeŕſkich kruhach wubudźało, kaž to dweju rebelliſkeju offizierow, kotrejuž 28. junija w Geronje ſatſelichu. Wſcho proſchenje, ſo by ßo ſaßudźenymaj žiwjenje ſdźerżało, běſche podarmo; kral Alfons wosta kruty, dokelž běſche ßo ſ miniſterſtwom rosßudźił, ſo ma ßo k wobkrucźenju wojeŕſkeje poßłuſchnosćze pokasacź, kak ßo njepoßłuſchnosćź khosta. Duž niczo njeje ſamóhło, kruty wußud pſcheměnicź, tež niz próſtwy njeſbožownеju žonow teju offizierow. W Geronje běchu wſchě khlamy 24 hodźin dołho ſawrjene, kotryž czaß ſaßudźenaj, po ſtarym waſchnju tamniſcheho kraja, ſe ßwojimaj ſpowjednikomaj w kapale pſchebywaſchtaj.

* W nozy k 1. julija ſta ßo na kupje Kiſchm w perſiſkim morju ſemjerżenje, pſches kotrež ßo 12 wßow ſapuſcźi, 200 ludźi ſabi a wjele ßo jich ſrani.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Lejna Martha, Jana Pětra Palmana, zyhelnika na Židowje, dź. — Emma Selma, Jaroměra Wylema Gnawka, na Ssokołzy, dź. — Wylemina, Ernſta Hermana Wernera, ziwnoſcźerja w Khelnje, dź. — Leonhard Pawoł, Leonharda Ullricha, reſtawratéra a pſchedawarja produktow pod hrodom, ß. — Khorla Alfried, Jana Ernſta Ewalda Kutnera, papjerniſkeho dźełacźerja w Dobruſchi, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 30. junija: Hana Marja, Khorle Bohuwěra Klimanta, fabrikſkeho dźełacźerja tu, dź., 2 l. 1 m. — 2. julija: Ernſt Hendrich Kurt, Hendricha Guſtava Eduarda Pawoła Maruſchki, fabrikſkeho dźełacźerja a wobhdlerja, ß., 3 l. 6 m. 12 d. — 3. Erneſtina Wylemina, njebo Hendricha Seidy, piwarza w Draždźanach, wudowa na Židowje, 38 l. 5 m. 7 d. — 5. Hana Khryſtiana, njebo Khorle Bohuwěra Käßnera, młynka-wumjeńkarja w Huſzy, wudowa w Torońzach, 72 l. 1 m. 10 d. — 5. Martha Erneſtina, Pětra Bohuwěra Pětſchki, khěżerja a ſkalarja w Jeńkezach, dź., 20 d. — 7. Handrij Rjencź, pohoncź w Wurizach, 55 l. 1 m. 10 d. — Lejna, njebo Jana Jurja Förſtera, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, wudowa, 62 l. 5 m. 12 d. — 8. Marja Alma, njemandź. dź. na Židowje, 5 m. 8 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 21. julija popołdnju w 1 hodźinje pola kowarja Paula w Barcźe 1 kóń, 1 hoſpodarſki wós atd. — 16. ſeptembra 1884 młynſka leżomnosćź cźißko 8 w Darinje, na 42,120 mk. taksirowana.

Płaczińa žitow a produktow w Budyſchinje

5. julija 1884.

Žitowy dowos: 2462 měchow.	Na wikach wot Mk.	Na wikach wot Pf.	Na wikach hacź Mk.	Na wikach hacź Pf.	Na burſy wot Mk.	Na burſy wot Pf.	Na burſy hacź Mk.	Na burſy hacź Pf.
Pſcheńza	9	82	10	60	9	82	10	71
Rožka	7	91	8	10	7	91	8	10
Jeczmjeń	7	25	7	80	7	28	7	80
Wowß	8	50	8	90	8	70	8	80
Hroch	8	89	11	11	—	—	—	—
Woka	8	61	8	89	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	60	2	10	—	—	—	—
Wutra	1	70	2	—	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	60	3	20	—	—	—	—
Sslóma 600 =	20	—	23	—	—	—	—	—
Proßata 1062 ſchtuk, ſchtuka	6	—	16	50	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	—	—	—	—	5	—	5	10
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Draždźanſke mjaßowe płaczińy. Howjada 1. drużiny 60—63 mk., 2. drużiny 54—57, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—45 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 40—50 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo ſroſumicź waha ſchtyrjoch bértlow bjes koże, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßkoſyny atd. Płaczińa tutych dźełow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płaczińje pſchiliczicź.

Wjedro w **Londonje** 11. julija: Tużne.

K nawjedźenju.

Khěża ſe ſahrodu je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja w Nowej Jaßońzy cźißko 33 pola Pancźiz ſhonicź.

Pſchedacźe leżomnosćze.

Leżomnosćź cźißko 43 w Barcźe, ſtejaze žně a pjecź kórzow pola, k ſawoſtajeńſtwu Pětra Hanczki w Barcźe ßkuſchaze, ßu ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Na kupjenje ſmyßleni njech ßo pola ſaręczńika młynka-wobßedźerja **Lukaſcha** w Pſchiwcźizach ſamołwja.

Derje ſdźerżany, ſkoro zyle nowy **real** ſ kaſchcźemi, khlamowe blido a druha khlamarſka nadoba je na pſchedań. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Bróżnineho pſchetwarjenja dla je jeno- abo tež dwajpſcheżna derje ſdźerżana **mkóczaza maſchina** ſ doſpołnym tſchaßadłom a ßacźom hnydom na pſchedań pola **J. A. Locki** w Lejnje pola Pomorez.

Lipowe kżenje, ſporuſchk, leßne truſkalzy, maleny atd.

kupuje kaž kóżde lěto kóżdu dźělbu

měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu cźißko 6.

Dobrowólne pſcheßadźowanje.

Reſtawrazionſka leżomnosćź **„zur güldnen Aue“**, w tudomnym měſcźe na bleichenſtraße 5 leżaza, ſ rjanej ſahrodu, tepnym kehelniſchcźom, 6 kórzami pſchileżazeje łuki, kotraž ßo dobreho położenja dla k twarej nětkajkeje fabriki derje hodźi, ma ßo

ßrjedu 23. julija 1884
dopołdnja w 10 hodźinach

w hoſcźeńzu „k 3 lipam“ tu ſjawnje ſ wuměnjenjom wubracźa bjes ßadźerjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Dalſche wuměnjenja ßu w wſchědnych expediziſkich hodźinach pola mje ſhonicź.

W Budyſchinje, 3. julija 1884.

A. Dittrich, wobkhodny agent na hrodowſkej haßy 11, II.

Žito na pſchedań.

Wutoru 15. julija dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na kuble cźißko 18 w **Brěſynje** pola Hucźiny wſcho ſtejaze žito na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Dalſche wuměnjenja w termiji. Shromadźiſna w hoſcźeńzu w Brěſynje.

Awkzija žita.

Pſchichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na polu hoſcźeńza w Subrnicźzy ſtejaze žito po parzelach ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Awkzija palneho a wužitkoweho drjewa.

Ssrjedu 16. julija 1884 ma ßo na **Kuhowſkim reviru** ßłędujze drjewo, jako

25 dubowych klozow, 16—44 cm. hornjeje tołſtoſcźe, 2,5—7 m. dołhoſcźe,
9 dubowych rubanſkich klozow,
26 rm. dubowych repuchow,
57 rm. dubowych pjeńkow,
63 rm. dubowych, brěſowych a wólſchowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach ſa palne drjewo; w 11 hodźinach ſa wužitkowe drjewo w Hromadnej kerkach.

W Khaßowje, 9. julija 1884.

Behrens.

Wſchelake druźiny murjeŕſkich, moleŕſkich a pjerſchcźowych barbow,
cźiſcźenu krydu, gyps,
cźerſtwy portlandſki zement,
dwójzy warjeny lanowokijowy ſtrniß,
wſchelake laki,
brunoline,
terpentinowy wolij, klij atd.

poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

K wotſtronjenju njeſtrowych dymow

karbolokißały kalk,
karbolowu kißalinu,
żeleſowy vitriol,
khlorowy kalk

poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Na pluza a ſchiju khori
(na ßuchocźinu cźerpjazy)

ßo na knižku **„Wo hojeŕſkim ſkutkowanju a nałożowanju roſtliny »Herba Homeriana«“** kedźbliwi cźinja, kotraž wo wulkotnym hojeŕſkim wuſpěchu, 16 měßazow dołho, lěkarſzy a hamtſzy wobkrucźenym, wobſchěrne roſeſtajenje dawa. — Darmo dóſtacź pſches wußlědźerja roſtliny — **Paula Homero** w Trieſcźe (w Awſtriji).

Wosjewjenje.

Wotwoženje drjewa ſ kralowſkeho Polpiczańſkeho revira je jenoż potom pſches **Lichańſki knježi dwór** dowolene, hdyž ßo dopokaſacź hodži, ſo drjewo ſ nëhduſcheho Lichańſkeho lëßa pſchińdże. Bjes legitimazije, kotraż ma wot hajnika wuſtajena bycź, ßo pſchewjeſenje njedowoli a kóżdy, kotryż pſchecźiwo tutej ſakaſni cźini, ßo wobſkorži.

W Lichanju, w juniju 1884.

Kublowy pſchedſtejicźeŕ.

Wubjerny **hróch** ſa ſkót, **kolij, hejduſchku** a **woku** poruczam k wußywej płacźiſnу hódno.

Wowß po najwyſchſchej płacźiſnje kupuju.

Ernſt Schmiß w **Budeſtezach.**

Tuni ſyrop.

Dobry cźiſtcźeny ſyrop punt po 16 np., najlëpſchi zokoroſyrop punt po 22 np.

porucża jako jara tuni

J. T. Glien na drjewowych wikach.

Wſchitke drużiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlëpſcheje dobroſcże po najtuniſchich tu ſnatych płacźiſnach porucża

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwonknej lawſkej haßy cźißko 10.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Mërſchej

na żitnych wikach.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlëpſchich drużinow, jara derje ßłodżazy, porucża **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucża **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Cżëſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

porucża

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchcżu.

---

ff. koßy,

kiż każ jëd ßyku, porucża najtuniſcho

Paul Walther

w Budyſchinje.

K wußywej

porucża **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe

w póſtſkej kowarni.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dżëlbach tójſchto tuńſcho, porucża **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Butru!

Mëſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcżi

porucża po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „

ßu doſtacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., „ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſaczu 10 puntow pomërnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodżazy, porucża jako płacźiſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Pólſki hróch, woku, kolij a hejduſchku

porucża k wußywej

Wollmann & Co.

w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Jenoż hacź do 15. julija.

Precźcźehnjenja dla!

dospołne wupſchedawanje mojeho ſkłada

hotoweje mużazeje draſty,

wobſtejazeje ſe **ßuknjow, kholowow, lazow, żaketow** a **lëtnich nadwoblekarjow.** So bych rucże wurumował, pſchedawam tuniſcho, hacź mje ßameho khoſchtuje.

P. Baruch

w bohatych wrotach.

K mëſchcźanſkemu tſëlenju

poruczam

bële a **pißane dżëcźaze** a **żónſke ſchtrympy** po **jara poniżenych płacźiſnach.**

Dale jara tunjo:

żónſke ßekle	po	**30 np.,**
= **khornarje**	=	**15** =
= **rukajzy**	=	**20** =
rüſchu meter	=	**10** =
manſchety	=	**18** =
ßlë	=	**25** =
krawaty	=	**25** =
rubiſchcża na hłowu	=	**35** =

Schtalty w wulkim wubjerku a **we wſchëch barbach, pſchedkoſchliki, taillowe rubiſchcża, dżëcźaze** a **mużaze rukajzy, ſpódnje ßuknje, ſchtrympizy** atd. atd.

E. Scheer

w Budyſchinje 3 na ſchulerſkej haßy 3.

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucża ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

żaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach a proßy wo dobroćźiwe wobkedżbowanje.

Na hłownym torhoſchcżu 5 ſ napſchecża hłowneje ſtraże (hawptwachi).

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

porucża jara płacźiſny hódno w wulkim wubjerku **módroćźiſchcź,** łóhcź po 20, 25, 30, 35 a 40 np., **kattun,** łóhcź wot 16 np., **khołowowe tkaniny, drell, jeudżelſku kożu, ſuſtre** wot 20 np., $^6/_4$ **cźiſtoplatowe ſchórznchi** po 85 np., **tibetowe rubiſchcża** po 1 mk., **tyſkane tibetowe rubiſchcża** po 2 mk. atd.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Włoßanki

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje **G. A. Streckfus,**

ſchcżëtkarſki miſchtr

na bohatej haßy w Budyſchinje.

Cześcźenym Sserbam w **Budyschinje** a wokolnoscźi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so, na Lipscźanske swjatkowe tšelenje pucźujo, swoju

wulku menažeriju

jenož schtyri dny a to hacź do pschichodneje póndźele na tudomnych žitnych wikach wustajam.

W menažeriji namakaju so: hobrski derje wuwucźeny abyssiniski elefant, 6 lawow wschelakeje druźiny, kralowske tigry, pantry, jaguary, leopardy, mjedwjedźe, zebry, antilopy, strusy, hady, krokodile a sbĕrka mjeńschich swĕrjatow atd. Wossebje cźinju na 5 hyänow, kotrež su so 5. julija w mojej menažeriji narodźiłe, kedźbliwe.

Wscho dalsche je s plakatow shonicź.

H. Scholz.

Agentstwo A. Dittricha,

wobydlenje a ekspedizija na hrodowskej hasy 11 II,

porucza so k wobstaranju wschĕch agentskich dźĕłow. Tam so wobstara: sapłacźenje dołžnych žadankow, toho runja kupowanje a pschedawanje leżomnoscźow, srjadowanje awkzijow, nastajenje pismow atd.

Sprawne poskuženje, krute mjelcźenje.

Cześcźenych Sserbow sebi dowolam na swój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž so dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwossebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych cźinicź. Wschĕ möble su w mojej tyscherni dźĕłane, a ja toho dla sa dobre, pĕkne dźĕło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr
na nowych hrjebjach cźisło 3 (dale wjedźena sukelnska hasa).

Nowe połnojerje

porucza

Jan Pohlenk
na garbarskej hasy.

Nowa, rjana, sylna krawska **schijaza maschina** je tunjo na pschedań. Hdźe? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na serbskich hrjebjach
s napschecźa kaserny.

Direktne
póstske parokódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
srjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pismo wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajuta M 300. Strjebanokrym M 80. Dźĕći mjadsche 12 l. za polowzu, mjadsche 1 lĕto M 9.

Wosjewjenje.

Dźiwoczańske serbske ev.-luth. mišionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje njedźelu 13. julija w Lehnertez domje w Zokowje swoju shromadźisnu.

Pětr Mlónk.

Njedźelu 13. julija smeje so w sahrodźe knježeho dwora w **Budyschinku**

wischnjowy swjedźeń.

K tomu najpschecźelnischo pschesproschuje **August Libscher.**

Budyšska Bjesada

zmeje **wutoru 15. julija** wječor w 8 hodźinach **swójbny wječor** w Gudźic restawraciji. Přednošk je so přilubił.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmeje, da-li Bóh, **njedźelu 20. julija** popołdnju z dypkom 5 hodź. w Eberweinec hosćeńcu měsačne posedźenje. Dokelž zmeja so nowowólby, wšitke sobustawy należnje prosymy, zo chcyli so z wěsta zeńć.

Předsydstwo.

Dźĕłacźerske wobydlenja

su dostacź na
knježim dworje w Porschizach.

Dźowki a wotroczkow pyta pschi wyssokej msdźe pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Dokelž so moja holza po schĕsćźlĕtnej skužbje woženi, pytam sprawnu, pilnu a swólniwu holzu. Wscho dalsche je na hornczerskej hasy cźisło 18 po 1 skhodźe shonicź.

Farařka **Sommerowa**
w Burkersdorfje pola Freiberga.

Wojnarski pomoznik

namaka hnydom dźĕło na **knježim dworje w Lichanju.**

Wowczeŕ pytany.

Ssamostatny woženjeny wowczeŕ so hnydom abo posdźischo do skužby pyta na **knježi dwór w Lichanju.**

Hólcźez, kotryž chce **pjekarstwo** wuknucź, móže do wucźby stupicź pola **F. E. Oswalda,** pjekarskeho mischtra na hrodowskej hasy 3 w Budyschinje.

Lětny smjertny dźeń

lubeho nana a swaka
Jana Gotthelfa Bundemana
s Wulkeho Zicźenja,
wumrje w Rachlowje pode Cźornobohom.

Hlaj, na swĕcźe wscho swój kónz ma;
Tak kaž te wjesźe dny kónz maja,
Tak też najwjetsche hubjenstwa,
Hdyž też tu runje dołho traja,
Psches smjercź pak tola skónca so,
To budź twój trosht, khižnoscherjo!
Też twój khiž swój kónz smeje.
Haj, tak też twój khiž swój kónz ma,
Mój luby swako Bundemanno,
Wón też so psches smjercź dokonja —
Bě loni srjedu, luby nano,
Toh' wósomnatoh' julija,
Schtož schtwórtk toh' nowoh' tydźenja
Nětk runje lěto budźe.
Tón swak so s cźasom woženi,
Joh' nan jom' sahe wumrjeł bĕsche,
A macź we jeje starobi
Jom' wjele pomhacź njemóžesche,
Duž dyrbjesche hicź na žeńtwu
A wsa sej cźesnu njewjestu,
Tu Krausez Hertu s Husti.
Wón žiwnoscź w Wulkim Zicźenju
We mlodych lětach wobsedźesche
A khorosce dla pak wón ju
Wschak wobdźĕlacź wjaz' njemóžesche;
Duž wón ju pschedacź dyrbjesche
A wumjeńk sebi twarjesche,
Hdźež dlĕschi cźasz je bydlił.
Wot mlodych lět wón na swĕcźi
Pischez' hubjeny a khory bĕsche,
Haj, psches lět piecź a tsizyecźi
Wón s loža stanucź njemóžesche,
So samo na swój potrjeb tu
Jom' s loža pomhacź dyrbjachu;
Tu scźerpliwoscź bě trĕbna.
Kak luby swak tu wobstajnje,
Hdyž so te wjedro pschemĕnjesche,
Pischez' wjele czerpicź dyrbjesche;
Najhórscho pak to pschezo bĕsche,
Hdyž na njebju tu stejesche
Wschak sylne, cźežke hrimanje,
A horzota bě wulka.
Kak bě to sa njoh' jara slĕ,
Hdyž mandźelska, kiž prózowasche
Sso sa njoh', hdyž tu strowa bě,
Też cźežzy khoricź poczinasche,
A kiž po dlĕschej khorosczi
We smjerczi jeho wopuschczi,
O, to bě srudnje sa njoh'.
A do tej' cźežkej' srudoby
H'schcźe druha srudźba trjechi jeho:
Tón luby Zyž, syn pschirodny,
Hdyž bydlesche tón nan po' njeho —
Na żelesnizy w sastojnstwje,
Hdyž runje skužbu mĕjesche,
Cźah rostorha joh' zyle.
Hdyž dlĕschi cźasz we Rachlowi
Po starschej' dźowki žiwy bĕsche,
Dha smjercź so k njemu pschibliži,
Bóh jeho se wschoh' wumóz chzysche,
Hdyž bě psches wósomdźesacź lĕt
Tu na semi był žiwy nĕt
A dźesacź lětow wudowz.
Wón jenoh' žyna po smjercźi
A pjecź tych dźowkow sawostaji,
A s njebješ w horzej luboscźi
Sswój horzy dźak nětk wschitkim praji,
Kiž joh' w tym dothim hubjenstwi
Ssu tak kaž dźĕcźo hladali
A jeho troschtowali.
Bóh sapłacź nětk wscho bohacźe
Cźi, luba starscha dźowka Hana,
Kiž na posledk hacź do smjercźe
Ssy wothladała luboh' nana,
Też tebi, dźowka najmlódscha,
Kiž też, hdyž macź bě wumrjela,
Ssy pschi sebi joh' měła.
O, kak cźi nětko derje je
Tam we njebju we Bożim raju,
Prjecź su wschĕ cźežke bolosce,
Tam wocźi žyły njepłakaju.
Nětk je cźi Bóh tu sbóžnoscź dał,
Wo kotruž jow sy sdychował
We wulkej scźerpliwoscźi.
A tak nětk, luby nano, spi,
Spi derje, swako lubowany,
We Bukezach na kerchowi,
Tam se wschej cźesczu pohrjebany,
Hacź Boži hłós dźeń posledni
Naš wschitkich s rowa wubudźi
K tej sbóžnoscźi psches hnadu.

Hana, žonjena **Kailez,**
wudowa **Karolina Zyžowa,** } dźowzy,
Pětr Mlónk, swak.

Njesapomniczka

na row
tajneje luboscze,
wotemrjeteje 5. julija 1876.

Na zyrkwinskim pohrjebnischczu
Połnógneje Łužizy
Row pod žarowazej wjerbu
Je mi njesapomnity.
W nim spi róża njewinosce,
Kotruž wuswolił sej bĕch,
Hdyž ja mlodźenz samotnosce
Psches sahrodu rózow dźĕch.
Ssmjertny jandźel bjes naj' stupi,
Saniczi swjask luboscze,
Njesmilnje wot mojej' ruki
Wotsal wón s njej khwatasche.
So su smjertne wschitke strony,
Dopósnaju we duchu,
Semske nadźije kaž sony
Swjesela naš na khwilu.
S kóždej meju nowe róże
Pyscha Božu sahrodu,
Ale žana njesamóże
Dymacź prěnischej k runjecźu.
Duž we pomjatku cźe noschu
Wot smjertnoh' dnja wósom lĕt
A we samotnosczi khodźu
W tajnej srudźbje psches tón swĕt —
Se žadoscźu, so ty chzyła
Mje sej psches smjercź wotwolacź.
Dotal moje dla po' rowa
Nichtó njeb'dże sapłakacź.
Dokelž pak we Bożej mozy
Steji mój cźasz žiwenja,
Cźinju jenož tutu prósstwu,
Kiž tu duschu nastupa:
Do wutroby sapisana,
Pschinješ mi to pósselstwo
S tamnych sbóžnych duchow raja,
Hacź tam sa mnje město jo.
Wěsty na dospołnu prawdoscź,
Njesechzył so ja slĕhowacź,
Dale wschak psches Božu pomoz
Chzył wo njebjo wojowacź.
Njech też mjenje wopisane
Ssu nam strony zionske,
Sa tu wěcźnoscź wuswolene,
Hdźež nasch Sbóžnik trónuje.
Tam, hdyž też ja budu pschĕtracź,
Schtož da smjertna hodźina,
Junu sej cźe žadam witacź
W kraju sasowidźenja. —?

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 19. julija 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho kralowska wyšokosć prynz Jurij je 16. julija se swojimi dźěćimi prynzešynomaj Mathildu a Marju Josefu a prynzomaj Janom Jurjom a Maxom psches Frankfurt a Heidelberg do Straßburga wotjěł. W Straßburgu so prynz Bjedrich August, kotryž na tamnischej universicźe studuje, k nim pschisamknje, so by so s nimi na dlěsche pucźowanje do Schwajzarskeje podał.

— Němski kněžor je 15. julija do Gasteina pschijěł, so by tam dwě njedźeli dołho wostał a tamnische strowotne wody wužiwał. S Gasteina so wón do Ischla poda, hdźež so s awstriskim kněžorom Franzom Josefom setka. Dźeń setkanja je so na 9. augusta postajił.

— Jako so na kněžorstwowym šejmje wot sapósłanza Richtera prěni krócź na powjesć spomni, so su sozialdemokratojo pschi posłwjećenju pomnika na Niederwaldźe mordarski nadpad na kněžora cźinicź chcyli, nichtó do tejele wězy wěricź nochcysche. Psches wusnacźe wěsteho Rupscha, kotrehož běchu w Elberfeldźe sajeli, je nětko na swětło pschischło, so su sozialdemokratojo tehdom woprawdźe dynamitowy nadpad na kněžora pschihotowali. Rupsch bě minu hižo położił, tola psches sbožowny pschipad, hacž dotal hischcźe njesnaty, so mordarski nadpad sadźěwa.

— Němske knježerstwo je, dokelž kholera w Franzowskej pschiběra, naprawy poručiło, s kotrymiž ma so pschenjesenje kholery, hdy by so němskim mjesam pschibližała, wotdźerżecź. Po tutych poručenych naprawach smeja lěkarjo pucźowarjow w želesniskich kupejach na jich strowosć pschepytacź a na kholeru skhorjenym a tajkim, kotsiž so khori bycź sdadźa, dalepucźowanje sakasacź. Wschudźe ma so na rjedźenje kupejow, dróhow, wobydlenjow a cźisćenje wody hladacź.

Awstrija. Na awstriskeho krónprynza su, jako 9. julija po želesniźy k manövram mariny jědźesche, pjecza nadpad wotmyšlili. W hłubokim pucźu bjes Podgorju a Rakitowizami běchu, prjedy hacž krónprynzowy ekstracźah pschijědźe, scheny swottorhali abo rosbuchli. Na wulke sboże so slóstniskeho wotpohlada s cźaßom dohladachu a wobschkodźene městno k jěsdźenju sašo naprawichu. Krónprynzowy cźah so psches to wo 42 minutow sakomdźi, a wotjěsd awstriskeho kněžora s Poly so na poł hodźiny wotstorcźi. Něschto dalsche wo tym, kak je so nadpad pschihotował, psches cźo je so sadźěwał a hacž su slósnikow pschimnuli, njebě mózno shonicź, dokelž wyschnoscź krucźe mjelcźi.

Franzowska. Ludowy swjedźeń je so njedźiwajo na strach kholery sańdźenu njedźelu w Parisu měł. Kaž hižo sańdźene lěto bě sašo revüa 24 schulskich bataillonow. Dale też tón ras wótcźinska liga, tórnarjo a tšelske towarstwa psched postawu, město Straßburg pschedstajazu, pschicźežechu. Wótcźinske demonstrazije psched postawu psches zyłe dopołdnjo trajachu. Wot dźešacźich hacž do jeneje hodźiny pschezo nowe towarstwa a deputazije pschikhadźachu. Pschezo nowe wěnzy so psched nju kładźechu, tak so bě so jich skónčnje tak wjele nakopiło, so bě jenož hischcźe kónz postawineho noša widźecź. S rěcźemi, kotrež so tam mějachu, so na Němzowu schcźuwasche a so k wjecźerskej wójnje pschecźiwo nim namołwjesche. Hromada ludźi, kotraž bě psched postawu demonstrirowała, pschipołdnju nimo hotela „Continental“ pschicźeže. S tutoho hotela so khorhoje wschěch krajow, bjes nimi też dwě němskej, smahowachu. Lud, psched hotelom stejazy, sebi njemdrje halekujo žadasche, so byschtej so němskej khorhoji dele wsakoj. Hoscźeńzar po khwili s khěže wustupiwschi ludej pschiwoła: „Němskej khorhoji stej prjecź wsatej.“ „Tam hischcźe su druhe!“ jemu lud wotmolwi, na awstriske khorhoje s workom a belgiske cźorno-žołto-cźerwjene khorhoje pokasujo. Hoscźeńzar někotrych s ludu pscheproßy, so bychu sastupili a sebi khorhoje bliže wobhladali. Někotsi halekowarjo sastupiwschi na pschedsali jenu wotewsatu němsku khorhoj namakachu a ju dele k ludej cźišnuchu, kotryž na njej s nohomaj teptasche a ju do kruchow rostorha. S dobom so hromada kamjenjow do hotelowych woknow cźišnu, s kotrychžź so jenoż mało njerosrasy. Bjes tym polizajski komišar tamneho měschcźanskeho kwartira pschińdźe, shrabnu druhu němsku khorhoj a ju toho runja k ludej dele cźišnu. Hoscźeńzarjej, jemu to wobarazemu, wón wotmolwi: „Ja dyrbju tola ludowy hněw směrowacź.“ Ludowa hromada na to k postawje Straßburg cźehnjesche, hdźež sbytki němskeje khorhoje spali a so do jeneho muža, kotrehož mějachu sa Němza, da, a chzysche jeho sarasycź. Tutomu so radźi, do ministerstwa mariny cźeknucź a so tam rosnjemdrjenemu ludej wukhowacź. Lud powjeda, so je tón cźłowjek „Sskawa Pruskej! Hańba Franzowskej!“ wołał a na franzowsku khorhoj pluwał. Schtó je tutón muž był, so hacž dotal njeje móhło wuslědźicź. Franzowsojo praja, so je Němz był, němszy nowinarsky dopisowarjo pak wudawaju, so je tamne słowa někajki franzowski njemčernik wołał, so by s tym rossłobjeny lud k dalschim njepschecźelskim skutkam pschecźiwo Němzam naschcźuwał. — Wohanjenje němskeje khorhoje je franzowske knježerstwo pohnuło, hnydom swojemu póslanzej w Barlinje poručicź, so by němskemu knježerstwu swoje wobžarowanje nad tutym njelubosnym podawkom wuprajił. Franzowske knježerstwo je też s tym franjenu cźesćź němskeho luda spokojiło, so je polizajskeho komišara, kotryž je khorhoj s hoscźeńza dele cźišnuł, wotsadźiło.

— Kholera drje so jenoż pomału psches swoje mjesy rosscherjuje, tola sa to w Toulonje a Marseillu cźim surowischo sakhadźa. W Marseillu sańdźenu srjedu 35, w Toulonje 13 cźłowjekow na kholeru wumrje. S Marseilla je psches 65,000 wobydlerjow s bojosću psched kholeru cźekło. Wicźny wobkhad je zyle pschestał, dźěłacźerjo žaneho dźěła dostacź njemóža. Doktor Koch, kotryž je so s Toulona sašo do Barlina wrócił, je pscheswědcźeny, so by so kholera na jejne dotalne městna wobmjesowacź hodźiła, hdy by franzowske knježerstwo doscź lěkarjow do městow, wot kholery natykanych, póslało. Potom by so kóždy skhorjeny s najwjetschej swěrnoscźu wothladacź a wobkedźbowacź móhł, tak so bychu so stajnje wschě jeho wucźiski a drasta spaliłe. Doktor Koch měni, so so bjes tutych naprawow kholera „pomału so dale žerjo“ psches zyku Franzowsku rosscheri a też Němsku doscźehnje.

Jendźelska. Jendźelcźenjo su sašo kruch zuseho kraja wobsadźili, mórski pschistaw pschi Adenskim saliwje w bliskoscźi połod-

niſcheho kónza cžerwjeneho morja. Je to pſchiſtaw Berbera, nowa ſtazija na pucžu do Indije.

— Konferenza europiſkich wulkomóznarſtwow, kotraž w tu khwilu w Londonje dla Egiptowſkeje radu ſkładuje, hacž dotal niczo wujednała njeje, a je mało nadžije, ſo ßo wot njeje egiptowſkeje należnoſcže do porjada ſtaja. Woßebje franzowſzy wotpóßłanzy k tomu njepſchihłoßuja, ſo by ßo dań egiptowſkeho dołha ponižiła. Franzowſojo na to pokaſuja, ſo bychu pſches to franzowſzy akzijonarojo cžežko ſchkodowali, a ſo Jendželcženjo jenož toho dla poniženje danje žadaju, ſo bychu ſ tym Egiptowſku pod jendželſku wotwißnoſcž doſtali.

Rußowſka. Njedawno ßu w Warſchawje někotrych politiſkich pſcheſtupjerjow ſajeli. Kaž Warſchawſke nowiny pißaja, ßu tucži wotpohlad měli, na ruſkeho khežora, kotryž w bliſchim cžaßu do Warſchawy pſchijědže, nadpad ſcžinicž. Schtwórtk tydženja pſchi wußudženju ſměrſkeho ßuda, kotrež ßo pod pſchedßydſtwom ſměrza Bardowſkeho mějeſche, do ßudniſkeho ſala dwaj offizieraj żandarmerije ſaſtupiſchtaj. Jako ßo ſměrž po ſtónczenym wußudženju domoj wróczi, jemu jedyn ſ offizierow ſ revolvrom napſcheczo ſtupi a praji, ſo je ſajaty. Bardowſki ßo ſtónzowacž ſpyta, tola mjenowany offizier jemu to wobaraſche. W wobydlenju Bardowſkeho młodu ruſku knježnu nadeńdžechu, kotruž dla wobdžélenja pſchi pſchiſßahanſtwje toho runja ſajachu. Wona bě dżeń prjedy ſ Petersburga pſchijěła a dyrbjeſche liſtowanje ſ revoluziornam komitejom wobſtaracž. Dom pſchepytajo namakachu waczok ſ revolvrami, druhi ſ dynamitom a ſchéſcž hotowych bombow. Dale maku rucžnu cžiſchczérnju ſ pißmikami a hromadu revoluzionarnych proklamazijow a pißmow.

Zuſy wuj.

Żort ſe ſtudentſkeho żiwjenja.

Młodoſcž — tornoſcž! to běchu mojeho pſchecželowe ſtajne ßłowa, hdyž chżyſche nam żort ſe ßwojeho ſtudentſkeho żiwjenja powjedacž. Běchmy hižo wjele tajkich żortow ßłyſcheli, tola ſ jenym ßo nam towarſch ſtajnje khowaſche; ſkónczże pak, hdyž jemu pſchezo w wuſchomaj leżachmy, dżeſche: „Nó, moje dla! ale njedżiwajcže a njeßmějcže ßo mi pſchejara — młodoſcž — tornoſcž! to wěſcže a nětko poßłuchajcže!“

„Ja běch ſtudenta poßlednjeho lěta, ſ najmjeńſcha běch poßledni ras jako ſtudenta domoj na próſdniny pſchijěł. Doma pak dołho njewutrach; pucžowach nimale zyłe próſdniny po zuſych krajach, na poßlednjej dwě njedżeli hakle ßo domoj wrócžich. Tola też tutón cžaß mějach hižo ſawdany. Dyrbjach hiſchcže dobreho wuja wopytacž, kiž mějeſche w Delanach na wßy faru. Srěcžach ßo ßobotu popołdnju ſ burikom a jědżech ſ nim na rjeblowanym woſu do Delan. Ssrjedż pucža wopłoka naju deſchcžik hacž do ſpódka, tola mój ßo njebojachmoj, jědżechmoj njedżiwajo dżeſchcžika dale nimo korczmy. Sa khwilu pſchiběża ſa namaj ßłużobnik a praſcheſche ßo mje, hacž traſch do Wojerez njejědu. „Sso wě!“ praju; „tónle bur wjeſe mje do Wojerez a ja póńdu potom do Wyßokeje.“

„Ach tak dowolcže, ſo bych Waß wo něſchto proßył! Njechacže-li tak dobry bycž a tónle liſt w Wojerezach na pinzy wotedacž? W tak hroſnym wjedrje by tola ſa mnje jara wobcżežne było, hdy bych tam hicž dyrbjał.“

„To chżu rady wobſtaracž“, wotmolwich a wſach liſt k ßebi.

„Dżakuju ßo jara. Na pinzy cžaka na mojeho knjeſa wós, ſ kotrymž dyrbi na kubło ‚Statokezy‘ jěcž“, wukładowaſche ßłużobnik; „tola mój knjes je nahle ſkhorił a njecha tola, ſo by pohoncž dołho na njeho cžakał.“

„Derje, ja to wobſtaram. Kak waſch knjes rěka?“

„Khorla Wóndras.“

Tute mjeno bě mi njeſnate. Mój pohoncž ſchlipnu do konja a ſpěſchnje jědżechmoj dale do deſchcžika. Ssedżach na walcžku ßłómy, tola ta bě zyle pſchemacżana a ſ njeje mokaſche do mojeho ſwjerſchnika; bjes dżiwa, ſo ſa hodżinu, do kapsy ſa trubku maßajo, liſt ſkoro zyle pſchemokany wucżežech; ledma mójach hiſchcže napißmo ſpóſnacž. Mjerſazy myßlach hižo, kak bych ßo pſche to ſamołwjał; napoßledku pak ßebi wotmyßlich, ſo liſt pſchecżitam a potom pohonczej wſcho ertnje ſjewju. S wulkej prózu wucżitach tole:

Luby wujo!

Doſtawſchi Waſch liſt, ſhonich, ſo je Wam naſch nan pſchipowjedżił, ſo hacž do Wojerez ſ póſtom pojědu. Wy mi na to pißacže, ſo budże w Wojerezach Waſch pohoncž na pinzy na mnje cżakacž, ſo by mje k Wam do Statokez dowjeſł. Tola wobżaruju, ſo ßym nahle ßo ſaſymnił, dyrbju toho dla ßwój wopyt tydżeń wotſtorczicž.

Mějcže mje dobrocżiwje ſamołwjeneho a poruczcže mje lubej cżecže a mojimaj cżetkomaj.

S cżeſcżownej podwólnoſczu

Waſch wuj Khorla Wóndraß.

Po tajkim jeno woſjewjenje, ſo je ſaſymnjenje wina, hdyž Khorla Wóndras hakle ſa tydżeń k ßwojemu wujej pſchijědże. Tu doßahachu jeno někotre ßłowa, ſo bych pohonczej doręczał. Woprawdże wjeßoły běch, ſo w liſcže niczo ważniſche njeſtejeſche.

Bě hižo cżma, hdyž ſ burom w Wojerezach ſ woſa ſtupich-moj. Podżakowawſchi ßo burej, dżěch hnydom na pinzu: pod wrotami ſtejeſche rjana ßwěcżata kaleſcha. „Schkoda, ſo tónle rjany wós na mnje njecżaka!“ poſkorżich. Na to wopraſchach ßo pohoncża: „Cżeji je tónle wós?“

„Knjeſa Wóndraßowy ſe Statokez.“

„Wy cżakacže na młodeho knjeſa?“ praſchach ßo dale.

„Ah, wſchak tu ſcže, knjeże! Proſchu, ſaſtupcže do woſa, cżakam hižo zyłu hodżinu na Waß.“ Prajiwſchi ßunu mje do woſa a ſapraßnu ſa mnu durje.

Mi pſchińdże ſ dobom dobra myßliczka: pojědżeſch ßobu do Statokez, wupowjedaſch knjeſej Wóndraßej njeſboże ſ liſtom; woni tebje k wjecżeri pſcheproſcha a woſtanjeſch tam pſches nóz; je-li pak niz, wulutujeſch hodżinu pucża a pódla mózeſch ßo ras w knjejſkim woſu wjeſcž. Měrnje lehnuch ßo do mjehkich wobłożeni a bórſy na to — wußnuch. —

„Wón tu je! Wuj tu je! Wuj Khorla je pſchijěł!“ tajke a hinaſche wołanje wubudżi mje ſe ſpanja, a widżach wokoło woſa ßwěży a ludżi.

„Witaj, wujo Khorla!“ wołaſche dołhi młoduſch a wucżeże mje ſ woſa.

Chżych ßo runje prawje ßwjatocžnje ſamołwjecž, tu wuſtupi ßrjedż muži lubośna młoda holcżka, kiž wcżipnje ßmějo ſa mnu hladaſche. Mi ſdaſche ßo, kaž bych rěcž ſhubił. Prjedy hacž ßo dopomnich, ſchto bě ßo wſcho ſtało, dowjedże mje knjes Wóndras do domu a tu ßydachmy ßo hnydom ſa blido, dokelž běchu ſ wjecżerju jeno na „wuja Khorlu“ cżakali. Ja běch zyle pſcheßłapnjeny. Moja hewak mudra njebojaſliwa hłowa bě mje wopuſchcżiła, ſaſtróżeny hladach ſ jeneho na druheho. Tu ßedżeſche wuj Wóndras pódla ßwojeje dobrocżiweje żony, pſchi mni ßedżeſche ſtarſcha dżowka Marijanka ſ rjanym, ale blědym a ſrudnym wobliczom; mi napſcheczo běſchtej wjeßoła ßmějata „cżetka“ Hanka a „wuj“ Domaſch, ſchtyrnacżelětny wulki pachoł.

„A nětko, Khorla, powjedaj nam prawje wjele, ſchto hiſchcže doma dobreho dżěłacże!“ ſarěcża „wuj“ Wóndras. „Kak wjedże ßo mojemu lubemu bratrej?“

Tu njewjedżach, ſchto wotmolwicž; prajich, ſchtož mi runje do myßlow pſchińdże. „Dżakuju ßo, wón je ſtrowy a cżerſtwy.“

„Ale njedawno jeho tola wicž tak jara cżwilowaſche?“

„Ach ty ßłódka dobrota! wón je ßo pomału na nju ſwucżił“, wotmolwich, ale mi bě ſtajnje cżopliſcho.

„A ſchto macž?“

„Też ji ßo derje wjedże, ale wona dżeń wote dnja ſeſtaruje.“

„To ßo pjecża kóżdemu cżłowjekej tak dże“, pſchiſtaji mudry „wuj“ Domaſch.

„Sdżerż ßebi ßwoje mudre ßłowa ßam ſa ßo!“ ſaßwari nan.

„A kak dha ßo cżecže Dori wjedże?“ praſcheſche ßo knjeni.

„Dżakuju ßo, jara derje!“

„Schto? Jara derje? Wona dże je ßebi njedawno nohu ſłamała!“

„Tu ßy ßebi rjenje ſajěł!“ pomyßlich, tola hnydom ßo ſaßo ſhrabach. „Nó, ja měnju, tak derje, kaž dże ßo cżłowjek ma, hdyž je ßebi nohu ſłamał.“ —

Jědże běchu jara dobre a ja běch khětro hłódny; ſo bych ßwoju ſtrachocżiwoſcž ſawodżeł a wjele powjedacž njetrjebał, pſchimach ßo gratu, kaž ſa dwě njedżeli niczo jědł njebych, pódla pak ſtajnje rosmyßlach, kak bych ßebi ſ tutych paßli wupomhał.

„Wjeßeli mje, ſo tebi ßłodżi“, dżeſche „wuj“ Wóndras, mi tſecži ras pjecżeń podawajo, „a ſo tak ſatrach njejßy, kaž by ßo

pſched nami a pſched jĕdźu bojak. Pijmy na twój ſbožowny pſchikhad do naſcheho domu! — Tak! ſchtó by ßebi myßlik, ſo ſ tebje maleho bojaſneho pachoka tak njebojaſny a wießoky mkodźenz naroſcźe. A nětko napjelń ßwoju ſchkleńzu na Marijanzyne ſboże!"

Ja wunjeßych wulki pſchipitk zykej ßwójbje a woßebje knjeźnje Marijanzy. Marijanka pak dótknu ßo lĕdma ſchkleńzy a njepohladnu ani na mnje. Hanka pak bĕ nimo měry pſcheczelna a pjelnjeſche moju ſchkleńzu ſtajnje ſ nowa.

Bórſy pak pytnuch, ſo mi wino do hkowy ſtupa a knjes Wóndras drje bĕ teź ſa tym pſchiſchok, ſtanu toho dla wot blida prajizy: „Dźenßa dyrbimy ſahe do koźa, Khorla trjeba po dalokim puczu měra; jutſje budźe nam wo ßwojich puczowanjach powjedacź."

Chzych knjeſa Wóndraßa na nĕkotre ßkowa poproßycź, tola njenadeńdźech pſchileźnoſcźe. Pſchejachmy ßebi dobru nóz a ßkužownik dowjedźe mje do mojeje komory.

Dokelź bĕch ßo wjele wina naßrĕbak, lehnuch ßo hnydom do koźa; tola mój ſpar bĕ njemĕrny a bórſy ſaßo wozuczich: ſke ßwĕdomje mje hrjebaſche. Skoczich ſ koźa a poczach na cźĕkanje myßlicź; ſdaſche ßo mi tola radniſcho, ſ wóknom won ſkoczicź a k ßwojemu wujej ßrjedź nozy hicź, hacź na ranje ßwoju hańbu widźecź, hdyž ßo wſcho wukopa. Deſchczik bĕ wopſchestak, tola bĕ hiſchcźe tokſta cźma. Dyrbjach hacź do ranja cźakacź, a potom ſ wóknom pſches ſahrodu! wotczinich pók wókna a ßydźech ßo zyle ſhotowany k wóknu, ſo bych rańſche ſerja wotczakak. Bĕ nimale na pók jenej.

Na dobo ſaßkyſchach, ſo pod mojimi wóknami nĕſchto ſtupa. Po khwilzy ßo delka ſakleſka. „Ah, to ſda ßo nózny wopyt bycź", pomyßlich a poſkhach.

„Njeczin tola tajkeje hary!" ſaſchepta khóß wot horka. „Wón tu je a jeho jſtwa je runje pod mojej; na poßledku ani njeſpi."

„Wokoło dźeßaczich je ßo tu hižo ßwĕtko haßko", wotmolwi zuſy khóß wot delka. „Czeho dla dha njedyrbjak tajki khupy khadla ſpacź."

„To ßym ja mĕnjeny!" ßebi pomyßlich; „ale kak móże ßo tón czlowjek ſwažicź, mi tajkele mjeno dacź!" (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſchſka Bießada mĕjeſche ſańdźenu wutoru w Gudźiz reſtawraziji ßwój prĕni ßwójbny wjeczor tutoho lĕta. Knjes kandidat theologije M. Bjedrich wo ſbĕžkach lĕtow 1848 a 1849 pſchednoſchowaſche. W tamnej revoluziji ßo, kaž pſchednoſcher roſeſtaji, demokratoju prózowachu, ſo bychu teź Sserbow ſa revoluziju dobyli. Tola ßerbſki lud ßo k tomu nawabicź njeda a ßwojemu kralej ßwĕrny woſta. Knjeźerſtwo, a to woßebje ſakſke, je ßebi tajku njekhabkajzu ßwĕrnoſcź wyßoko waźiko a ßo napſchecźo ßerbſkemu ludej dźakowne wopokaſako. Sserbſka rĕcź, tehdom pola Němzow ſazpita, ßo wot knjeźerſtwa ſ jejneje niſkoſcźe poſbĕhnu. Jeho kralowſka wyßokoſcź tehdomny prynz a nětko na ſboże ßwojeho luda knjeźazy kral Albert ſa cźaß, kotryž w Budyſchinje pſchebywaſche, pola njeboh redaktora Ssmolerja ßerbſki wuknjeſche. To bĕ mnohim dobry pſchikkad; tajzy, kotſiž ßo ßerbſkeje rĕcźe wotwlakowachu, ßo ſ nowa ſa nju dobuchu, dokelź widźachu, ſo ju niz jenož niſki njeſdźĕkany lud rĕczi, ale ſo je teź najwoßobniſchim w kraju a wucźenym hódź. Po poraźenju revoluzije knjeźerſtwo ßerbſkej rĕczi, hdyž teź jej poknu runoprawoſcź ſ němſkej njeda, wjele konzeßijow ſczini. Sserbam ßo prawo da, ſo ßmĕdźa ßebi na ßudniſtwje, hdźež bĕchu prjedy jenož němſki ßmĕli rĕczecź, ßerbſkeho tołmaczerja, kotrehož ſtatna kaßa płaczi, žadacź. (Bohužel ßebi wjele Sserbow, wo tymle ßwojim prawje niczo njewjedźiwſchi, pſched ßudom tołmaczerja njeżada, ßebi myßliwſchi, ſo dyrbja tołmaczerja ßami płaczicź.) Na gymnaſiju, na krajnoſtawſkim a katholſkim ſeminarje ßo woßebite ßerbſke hodźiny ſakožichu, ſo bychu ßerbſcy ſtudujzy ſkładnoſcź mĕli, niz jenož němſku ale teź ßerbſku rĕcź nawuknucź a ßo w njej wudoſpołnjecź. W Draždźanach ßo ſa tamniſchich Sserbow ßerbſke Boże ßkužby ſrjadowachu, kotreż ßo hacź dotal kóžde lĕto ſchtyri raſy w tamniſchej kſchižnej zyrkwi mĕjachu. Tajke a druhe prawa bĕchu ſa ſdźerżenje, ſbudźenje a wuwicźe Sserbſtwa jara ſpomożne. Sserbja, wjedźo, ſo knjeźerſtwo jich ſchkituje a ſo jich podtkóczowacź nochze, ßu teź dale ſ tej ßamej ßwĕrnoſczu k knjeźerſtwu ſtali a pſchi wſchĕch ſkładnoſczach wopokaſma ßwojeje njepowalneje pſchiwißnoſcźe k kralowſkemu domej dawali.

— Jutſje njedźelu a póndźelu ſmĕje ßo w Budyſchinje 7. hornjołużiſki ſwjaſkowny ſpĕwanſki ßwjedźeń, na kotrymž ßo 70 towarſtwow ſ 1500 ſpĕwarjemi wobdźĕli.

— Njeſboże pſchi wſchĕm ſbožu je pſchedawaŕ porzelanowych tworow k. Ullrich pſchi Budyſchſkim tſĕlenju mĕł. Kaž tydźenja pißachmy, bu wón na prĕnjej tarczi ſ kralom. Pjenjeſy, ſa krala poſtajene, jemu wupkaczichu, a wón ſ nimi, kaž je to waſchnje, tſĕlzam hoſczinu wuhotowa. Po tym, ſo bĕchu pjenjeſy pſchejĕdli a pſchepili, ßu ßo dohladali, ſo ßo Ullrichej kralowſka prämija po prawym njeje doſtacź ßměka, dokelź wón, kaž ßebi wuſtawki žadaju, ſaßydleny měſchczan njeje. Smylka je ßo pſches to ſtaka, ſo ßebi myßlachu, ſo je wón wobßedźeŕ khĕže, w kotrejž byli. Po tſĕlenju pak ſhonichu, ſo je tale khĕža na mjeno Ullrichoweje žony ſapißana. Hacź budźe Ullrich doſtate pjenjeſy wupkaczicź dyrbjecź, hiſchcźe wujednane njeje.

— Mandźelſka jeneho tudomneho cźĕßle tutoho ſańdźeny tydźeń ſ trójnikami ſwjeßeli. Spodźiwne pſchi tym je, ſo maju trójniki wſchelake narodne dny. Jedyn hólz a jena holza ßo 10. julija narodźiſchtaj, druhi hólz pak hakle 11. julija rano na ßwĕt pſchińdźe.

— W 18 ſakſkich ſchußejſkich inſpekziiſkich wokrjeßach ßu ßadowe ſchtomy, na ſchußejach naßadźene, w lĕcźe 1883 wſcho w hromadźe 112,438 mk. 85 np. wunjeßke. Budyſchſki wokrjeß pſchinjeßy 11,984 mk., Lubijſki 11,560 mk. 50 np., najwjazy bje wſchĕmi Lipſczanſki, mjenujzy 16,301 mk., najmjenje Annaberg, mjenujzy 95 mk.

— Teź lĕtßa ſmĕje ßo pruhowanje tajkich kowarjow, kotſiž wo prämije, wot ſtawow wjeßneho wokrjeßa ſa dobre jendźelſke kowanje konjow wuſtajene, rodźa, a kotſiž chzedźa dowolnoſcź k kowanju konjow doſtacź. Dźeń pruhowanja je ßo na póndźelu 27. oktobra poſtajik. Samokwjenja maja ßo hacź do 1. oktobra t. l. w krajnoſtawſkej pißarni pißomnje abo ertnje ſtacź. Wuſtajenej prämiji po 60 mk. ßo jenoż tymaj ſpožczitej, kotrajž pruhowanje praktiſzy a theoretiſzy najlĕpje wobſtejitaj a kotrajž pak kowarńju w hornjołużiſkim wjeßnym wokrjeßu wobßedźitaj, pak ſtaj ßynaj tajkich kowarjow abo najeńkaj. Tſeczu prämiju, 120 mk., ßu ſa kowarſkeho miſchtra, kotryž je pruhowanje hižo wobſtak, poſtajili. Tutón ma ſe ßwojim dźĕłom dopokaſacź, ſo je ßo wot cźaßa ßwojeho pruhowanja w jendźelſkim kowanju konjow hódnje wudoſpołnik.

S Korſymja. 16. julija ßo 31 lĕt ſtary cźĕßla Jan Kólpa ſ Korſymja ſ jenym pſcheczelom w Woſtaſchowſkim wowczim hacźe kupaſche. Jako Kólpa pſches hłubinu płuwaſche, jeho Boża ruczka ſaja, tak ſo ßo ponuri. S wulkej prózu ßu hakle pſchichodne ranje jeho cźĕło ſ wody wucźahnuli. Kólpa bĕ woženjeny a ſtróſby wote wſchĕch rad widźany cźlowjek.

S Hornjeho Wjeleczina. Woheń, pſches kotryž ßo tu ſchtwórtk tydźenja pjecź khĕžow wotpali, njeje w domje Lejny Libuſchez, kaž tydźenja pißachu, ale w khĕži Lejny Heroldez wudyrik.

S Czerwjenych Noßliz. Sańdźenu njedźelu mĕjachmy tu rjany a hódny ßwjedźeń. Naſche tudomne wojerſke towarſtwo bĕſche nowu khorhoj doſtało, kotraž mĕjeſche ßo tutón dźeń po waſchnju, kiž ßo pſchi wſchĕch tajkich khorhojach wobkedźbuje, ßwjecźicź. Naſcha wjeß bĕſche ßo na to zyły tydźeń hotowała a ßwoje domy ſe ſelenymi hakoſami a pletwami wudebika. Teź bĕ wjele cźeſtnych wrotow naſtajanych. Hdyž ßo popołdnjo ſpomnjeneje njedźele pſchibližowaſche, dha cźehnjechu ſe wſchĕch ſtron pſcheproſchene wojerſke towarſtwa ßußodnych woßadow pak pĕſchi pak na wulkich, ſe ſelenymi hakoſami wupyſchenych woſach, pſchewodźane a wjedźene wot hudźby, do naſcheje wßy nuts, a ſhromadźowachu ßo pſchi hoſczeńzu. Tu ſeńdźe ßo tak runje 25 wojerſkich towarſtwow. Mjes nimi widźachmy teź Njeßwaczilſke, Rakeczanſke, Hornjo-Wujejdźanſke a Hodźijſke. Wyſche toho ßo tu wjele pſchihladowarjow ſhromadźi. W $^1/_2$3 hodźin ſeſtupa ßo cźah. Pod nawjedowanjom hudźby njeßychu bĕku draſtu wobleczene knjeźny nowu khorhoj. Sa nimi ßlĕdowachu towarſtwa, nimale kóžde ſe ßwojej hudźbu a khorhoju. Tutón nahladny a jara dołhi cźah dźeſche pſches wupyſchenu wjeß do naſcheho jara rumneho knjeżeho dwora, kotryž bĕ knjes najeńk Stein k měſtej, na kotrymž móhła ßo khorhoj ßwjecźicź, dobrocźiwje pſchewoſtajik. Tu bĕſche napſchecźiwo hrodej wulka a rjana tribüna natwarjena a ſ wĕnzami a napißmami wudebjena. Hdyž bĕ cźah do dwora pſchiſchok, ſeſtupachu ßo na njej pſcheproſcheni hoſczo, knjeźny ſ nowej khorhowju, kaž teź pſchedßydźi jenotliwych towarſtwow, bjes tym ſo wſchitzy druſy tribünu wobdawachu. Po poſtrowjenju pſchitomnych pſches pſchedßydu tudomneho towarſtwa k. Nowaka ſ Khanez, kiž tu teź ßkawu na krala wunjeßy, po pſchepodaczu khorhowje pſches knjeźnu Wicźaſez ſe Spytez a po wuſpĕwanju ſpĕwa pſches Palowſke ſpĕwarſke towarſtwo wſa k. kapłan Kſchižan ſ Hodźija ßkowo, ſo by ſ němſkimi a ſe ßerbſkimi ßkowami khorhoj poßwjecźik. Wón ſakožowaſche ßwoju rĕcź na napißmo noweje khorhowje, kiž rĕka:

„Bójcże ßo Boha, cześććże krala, lubujcże hacź do rowa ßwój wótźny kraj!“ a wukładowaſche, ſo ma też tuta khorhoj towarſtwo ſtajnje napominacź, ſo by wſchudźom bohabojaſnoſcź hajiło, krala cześćiło a wótźny kraj lubowało. Na to a k tomu bu też wona na kónzu rěcże ßwjeczena. Potom pſchiſtupowachu pſchedßydźi wſchěch 25 towarſtwow, ſo bychu, kaž je to wſchudże waſchnje, ßwój dar, hoſdźik ſe ßeklu, ſ pſchihódnym ßłowom pſchepodali. Prěni hoſdźik ſe ßeklu bě wot kralowſkeje Majeſtoſcże krala Alberta darjeny a bu wot pſchedßydy Budyſchſkeho towarſtwa pſchepodaty. Hdyž bě to dokonjane, podźakowa ßo pſchedßyda tudomneho towarſtwa k. Nowak ſ Khanez wſchěm pſchitomnym ſa dźělbracże pſchi ßwjedźenju, ſpěwarſke towarſtwo wuſpěwa wukónczny ſpěw a wſchitzy ßo do cźaha ſeſtupowawſchi cźehnjechu ſ dwora wón po wudebjenej wßy horje. — Naſche towarſtwo pak chźyko ſtajnje ßwěrne woſtacź ßwojej khorhoji.

S Kamjeńza. Kamjeńſke tſělenje ſa ptakom je ßo, dokelž bě tſělniſchczo jara hubjenje wobarnowane, wot wokrjeßneho hetmanſtwa w Budyſchinje ſakaſało. Sakaſnja runje dóńdże, jako chźychu ptaka dotſělecź. Měſchczańſka rada a tſělerſke towarſtwo ma nětko wotpohladanje, ßo na wyſchnoſcź ſ próſtwu wobrocźicź, ſo by ßo dotſělenje, hdyž ßo ſ wobhladniwoſtnymi naprawami ſtanje, dowoliło.

S Jěſora. 15. julija rano je ßo tu khěża ſahrodnika a rěſnika Käßlera ſpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Wochos. Schtwórtk tydźenja popołdnju je ßo nimale naſcha zyła wieß pſches woheń ſaniczika. Wokoło ſchtyrjoch hodźin w twarjenjach pak kublerja Knjeſa, pak kublerja Mikſcha, pola kotreho ſ njeju, ßo dźenßa hiſchcże ſ weſtoſczu prajicź njehodźi, woheń wudyri. Dokelž ßu khěże naſcheje wßy ſ wjetſcha wſchě ſe ßłómu kryte, ßo woheń ſ njewopißomnej ſpěſchnoſczu na twarjenja kublerjow Stuki, Maczka, Kerla, Janaſcha, Jerabka, Jurja Pětrka, Domaſchki, Jana Pětrka, Mróſka a połburow Bjeſda, Jordana, Kambora a Kaſchpra roſſchěri. Sa krótki cźaß jeneje hodźiny 15 dworow w płómjenjach ſtejeſche. Někotrym, kaž Janej Pětrkej, Kamborej a Mróſkej, je ßo nimale wſcho ſpaliło. Knjeſej w hródźi 13 howjadow, Mikſchej dwě a Stukej tſi howjada w płómjenjach kónz wſachu. Wſcho w hromadże je ßo 30 ſchtuk ſkotu ſhubiło. Ssykawje ſ Rychwałda a Mohołza, kotrejž běſchtej ſ cźaßom pſchijěłej, njemóżeſchtej wóhnjej mjeſy ſtajicź, dokelž w Wochoſach żaneje běżażeje wody njeje, a dokelž bě w wjeßnych ſtudnjach pſches wulku horzotu woda wjele wotběraka. Domjażeje nadoby a hoſpodarſkeho gratu zyle niczo ſawěcźżene nimaju, jenož twarjenja ßu ſawěſcźene a to po jara niſkich pjenjeſach. Woheń ßu najſkerje dźěcźi, kotrež ſe ſchwabliczkami hrajkachu, ſaparake.

— Jedyn knjes duchowny redakziji Serb. Now. piſche: W wjele ßerbſkich domach ßu ſtare na bok położene ſpěwarſke knihi a biblije. S tymile knihami by ßo Bohu k cześći ßmilny ſkutk móhł cźinicź, hdy bychu ßo wbohim Wochożenjam, kotſiž ßu wſcho pſches wóhnjowe njeſboże ſhubili, darike. Schtóž tajkich knihi ma, njech je w wudawarni Serb. Now. abo pola ßwojeho knjeſa duchowneho dobrocźiwje woteda, ſo bychu ßo wbohim Wochożenjam pſchipóßłake. Cźi budźa cźim dźakowniſchi ſa to, dokelž hižom lěta dołho żaneho duchowneho nimaju a ßo jim toho dla jenož ſ rědka Boże ßłowo ſ klětki preduje.

S Wulkeho Dźewina pola Sslepoho. Sańdźenu ßobotu w nozy 1/2 12 hodźin ßo tſjo hólzy do naſcheho jěſora kupacź dźěchu. Jedyn ſ nich, ſchtyriadwaczecźilětny Krawz, kotryž je ßwoje wojerſke lěta wußłużił a pſchi tym derje płuwacź nawukł, chźyſche ßwojimaj towarſchomaj pokaſacź, ſ kajkej wutrajnoſczu móże płuwacź. Wón ſchěroki a hłuboki jěſor prěki pſchepłuwa a chźyſche ßo k ßwojimaj towarſchomaj po tym ßamym pucźu wrócźicź. Taj jemu tajku khróbłoſcź wotradźowaſchtaj, prajiży, ſo móże ßo w hłubokej wodże, hdy bychu mozy jeho wopuſchcźiłe, tepicź. Krawz pak na jeju radu njepoßłuchawſchi wróczo płuwaſche. Cźehoż běſchtaj ßo jeho pſchecźelej bojałoj, ßo ſta, Krawz ßo wo ßrjedź jěſora na dobo podnuri a wjazy na wjerch wody njepſchińdże. Jeho towarſchej jemu na pomoz pſchińcź njemóżeſchtaj, dokelž ßo na płuwanje njewuſtejiſchtaj. Duż ludźi na pomoz ſawołaſchtaj a jim ßo radźi, Krawza drje ſ wody wucźahnucź, tola bě hižom morwy. Najſkerje je jeho Boża rucźka ſajała.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Krawz F. A. Rudolf ſ Demjan bě, hacź runje żanych pjenjes njeměješe, 4. junija do Makcharjez korczmy w Budyſchinje pſchiſchoł, a ßebi jědź a picź ſa 34 np. ſkaſał a bě, jako korczmař na khwilu ſe jſtwy ſtupi, bjes ſapkacźenja cźeknuł. Rudolfej ßo jebanſtwa dla dźeń jaſtwa pſchißudźi. — Cźeladnikaj E. G. Jakub ſ Hnewßez a Juliuß Ullbrich ſ Pſchiſchez běſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj w kerkach ßwojeho hoſpodarja, kublerja Miczerlinga w Pſchiſchezach, njedaloko twarjenjow na měſtnje, hdźež żanych ſchtomow njeſtejeſche, 9. meje t. l. woheń ſakożikoj. Wobſkorżenaj ßo ßwojeje winy wuſnaſchtaj, a ßo Jakub k 10 mk., Ullbrich pak k 5 mk. khoſtanja ſaßudźi. — Rěſniſki Jurij Theo ſe Schkodowa, kotryž bě ſ wopaczнej legitimaziju na tudomnej radnej khěži wo měſchczańſki dar proßył, ma tajkeho jebanſtwa dla tydźeń arreſta wotßedźecź. — 14lětny, dotal njekhoſtany kruwař A. Wróbel w Nowych Boranezach ßo k jaſtwu na tſi dny wotßudźi, dokelž bě 16. meje ßwojemu tehdomniſchemu hoſpodarjej ſa něhdże 3 mk. żita ſpakoſcźił.

Powołanſka komora. Żonu korczmarja-najeńka Pórſche w Stróži bě tudomny ßud k jaſtwu na pjecź njedźel wotßudźił, dokelž bě ßebi, jako běchu ju ßwědczenja dla na tudomnym ßudniſtwje tſi raſy pſcheßłyſcheli, kóżdy krócź wjazy pjenjes ſa wjeſenje na ßudniſtwo żadała, hacź bě ßama płacźicź trjebała. Saßudźena ßo pſcheczіwo wußudej powoła ſ tym wuſpěchom, ſo po nowym pſchepytanju jeje khoſtanje na tſi njedźele jaſtwa ponižichu.

Wo ßerbſkim macźicźnym domje.

(Pokracźowanje ſ cź. 28 Serb. Nowin.)

IX.

Sapiß darow, wot k. kublerja Kokle-Lißaka w Khróſcźizach ſa ßerbſki macźicźny dom naſběranych. Do tuteje ſběrki

a) ſapißachu: Mjeno, ſtaw, ſtatok	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) ſapłacźichu:
W Khróſcźizach:	M	M	M	M	M	M	M
Michał Kokla-Lißak, kubler	5.—	5.—	5.—	5.—	5.—	25.—	5.—
Jakub Pjetaſch, wucźer em.	2.—	2.—	2.—	2.—	2.—	10.—	10.—
Jurij Hila, zyrkwiniſki wucźer	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
Jan Ssymank, wucźer	2.—	2.—	2.—	2.—	2.—	10.—	—
Herrmann, kubler	4.—	4.—	4.—	4.—	4.—	20.—	—
Michał Wawrik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
Pětr Dórnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
Jakub Kokla	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
Mikławſch Wawrik, ſtražnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
Jurij Rychtař	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Jakub Schołta, kubler	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	5.—
M. Juſt, pjekař	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
J. Domanja, pſchekupz	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
P. Zimmermann, kubler	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
J. Zimmermann, kubler	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
J. Jurk, kubler	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
J. Sarink, kubler	3.—	1.—	1.—	1.—	1.—	7.—	—
M. Nowotny, kubler	3.—	1.—	1.—	1.—	1.—	7.—	—
Jakub Pjech, kubler	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Jurij Dórnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Joſef Próza	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Michał Wawrik-Kißlink	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	2.50
Michał Hojer, cźeßła	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Michał Frenzel, bětnař	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
Ducźman, kubler	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
J. Cźeßła-Ruſa	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Wjenka, kubler a hoſcźeńzař	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
M. Wawrikowa-Kowarjowa	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Marja Syndźiż	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Pjech, kubler	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
J. Kral, pjekarſki miſchtr	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
W Wudworju:							
J. Żurich, kubler	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
J. Kokla-Pjeczka, rentier	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	—
W Kaſchezach:							
Ssmoła, wumjenkař	3.—	3.—	3.—	3.—	3.—	15.—	3.—
W Kukowje:							
M. Kokla	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—
W Kopſchinje:							
J. Beer	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
						304.—	28.—

Sapiß darow, w Njeßwacźidle wot k. gmejnſkeho rychtarja Měſcherja naſběranych a pola podpißaneho wotedatych:

Handrij Měſcher 3 mk., Jan Freudenberg 5 mk., wudowa Borſchowa 30 np., pjekař Jurij Wicźas 50 np., gmejnſki prjódkſtejeŕ Jan Schołta 3 mk., Khorla Winkler 50 np., kubler Jan Schołta 3 mk., Jurij Schuża 1 mk., Jurij Skop 1 mk. 50 np., Pětr Pollenk 3 mk., Jan Bahla 50 np., Jakub Hobrak 2 mk., Jurij Hataß 1 mk., wudowa Leſchawina 1 mk., Jurij Němz 1 mk., khěżnik Handrij Faltink 50 np., Handrij Patok 50 np., Jurij Patok 1 mk. 10 np., Hana Domſchez 1 mk., Jan Pollenk 1 mk., Jan Mitaſch 50 np., Khorla Pětſchka 50 np., murjerſki miſchtr Handrij Winkler 1 mk., Jan Wollmann 50 np., Handrij Wollmann 25 np., Jurij Leſchawa 50 np., Lejna D. 50 np., M. Krawſch 1 mk., Juliuß Bjar 50 np., cźeßła Jan Schołta 25 np., wudowa Hurbanka 25 np., kantor Frenzel 50 np., wucźer Hilbrig 2 mk., tyſcherſki Auguſt Wicźas 50 np., W. H. 1 mk., farař J. Jakub 20 mk., knjeni prof. Pfulowa 2 mk. — Hromadże: 62 mk. 15 np.

Sapiß darow, w tudomnym „schleifmłynje" wot młynskeho Handrija Kerka nahromadźenych a pola podpißaneho wotedatych:

Gratowjedźer Ernst Bartko 1 mk., gratowjedźer August Keiling 50 np., młynski Jan Scholta 50 np., młynski Pawoł Leścha 50 np., młynski Handrij Kerk 1 mk., młynski Bjarnat Nyßel 10 np., pohonc Handrij Würgacz 1 mk., pohonc Jurij Nowotny 1 mk., hospoza Marja Hennerstorfez 50 np., tepjer Jakub Kudźela 50 np. — Hromadźe: 6 mk. 60 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Schußejowy a mostowy dawk, kiž mějesche ßo dotal wotedawacz sa wuźiwanje fiskalnych dróhow a mostow, kónz léta 1885 spadnje. S pschihłoßowanjom krajnych stawow ßo sańdźeny tydźeń kralowska wukasń, na to ßo počzahujza a 24. junija wudata, wosjewi. Ministerstwu finanzow je ßo pschikasako, so by wscho dalsche, schtoż je k wuwjedźenju tohole sakonja trěbne, wobstarako.

* Schtwórtk tydźenja wjeczor je ßo bětnarski mischtr Naumann w Pirnje s mosta do Lóbja skocziwschi tepik. Po ßnadnej domjazej pschekorje mjenowany ßwój dom wopuschczi a cźerjesche se ßkowami „Ja do Lóbja du a ßebi źiwjenje wosmu" wschón roshorjeny na mósť, s wotkelž tež na měscźe do rěki skoczi a ßo w żołmach podnuri. Njesbożowna żona sa ßwojim mużom běżesche, ale jeho doscźahnucz a njesboże wotwobroczicz njemóżesche. Cźěło Naumanna namakacz njemóżachu.

* Jenu dźěławu żonu, kotraž sańdźenu ßobotu na jenej łuzy Purschenstejnskeho knjeżeho dwora pola Seydy ßyno wobroczesche, je jena smijiza do nohi srubaka. Wboha żona je cźężko khora, lěkař pak ßo nadźija, so ßo radźi, ji źiwjenje sdźerżecz. S zyła ßu ßo w tamnischich stronach pschi tejle horzocźe tele straschne swěriska tak rosmnożiłe, so je to hrósbne.

* Holza, kiž w Auerbachu ßłuži, běsche ßebi pschi njeßenju něczeho cźeżkeho worzłowu jehłu do wutrobna sakóła. Na njesboże běsche ßo jehła wotłamała a kónz, něhdże 2 zentimetraj dołhi, wosta w mjaßu tczazy a njemóżesche jón lěkař pschi wschej prózy namakacz. Holzy radźachu, so by ßebi ßylny magnet na to město swjasała, hdźez měni, so jehła tczi. Holza tak cźinjesche; bórsy saczu ßylnu ból a sa dwě hodźinje běsche ßebi jehła woprawdźe pucz psches mjaßo wudźěłała a wißasche krucźe na magnecźe, pobywschi 2 njedźeli dołho w mjaßu skhowana.

* Spěschnje ßo sańdźeny tydźeń po měscźe Jauerje powjescź rosschěri, so ßu mordarja Littmanna, kotrehoż běchu $2^1/_2$ tydźenja dołho podarmo pytali, skóncznje sajeli. Jedyn skakař poliziji powjescź pschinjeßy, so ßu skakarjo w Klosebruchu pola Kalthausa Littmanna w khowanzy, s liscźa natwarjenej, nadeschli. Skakarjam běsche liscźowa hěta nadpadnuła, a hdyž ju nasajtra pscheměnjenu namakachu, wjedźachu, so tu něschto prawo njeje. Dwanacźo dźěłacźerjo ßo do njeje dachu, muża, w njej skhowaneho, sepschimachu a jeho swjasachu, hdyž běsche ßo wusnał, so je Littmann. Na tule powjescź hnydom schtyrjo poliziśtojo w dróżzy do Kalthausa jědźechu. Hdyž Littmanna sputaneho do města pschiwjesychu, jim wulka cźrjóda ludu, hurra wołajo, napschecźo pschińdźe. Stary khostanz běsche żakostnje khróbły. Duzy po pucźu běsche sastojnikam, jeho strażujizym, ßwój njeskutk s měrnej wutrobu wupowjedał. W nozy k 22. junija wokoło 12 hodźin běsche na kruschwinu psched khěżu, hdźez jeho żona bydlesche, saléśł a s wuhladkom na tśésche do domu, na cźoż běsche ßo dó jśtwy dobywał, hdźez żona w kożu leżesche. Wopraschawschi ßo żonu, hacz chze saßo s nim w hromadźe bycź, a dostawschi wotmołwu, so niz, ju se ßekerzom do hłowy praßnu, ji na to brjuch rospró a potom woheń sakoži. Dale powjedasche, so je sańdźeny tydźeń w nozy trójzy w měscźe pobył, so je tež spytał dom jeneje wudowy sapalicź, schtoż pak ßo jemu radźiło njeje. Tež je wón wotpohlad měł, jeneho dźěłacźerja se żelesnizy a pschichodneho ßyna teje wudowy skónzowacź, kotrejž dom ßłuschesche, w kotrymž běsche jeho żona bydlika a kotryž běsche sapalił.

* We wßy Dobienje pola Wittenberga sta ßo küraßěrej, s dwěmaj druhimaj po patrouilli jěchajzemu, to njesboże, so hólczezej woko wutśéli. Patrouilla nadeńdźe wo wßy cźrjódku dźěcźi a póßka je po wodu a po něschto k jědźi. Dźěcźi też khětśje běżachu, jeno dźeßaczłětny ßyn baby Knopsoweje stejo wosta; duż jemu jedyn küraßěr se żortom hrożesche, so jeho satśéli. W tym ßamym wokomiku pak hižo tśélba wrjeßnu. Dokelž běsche wojak zyle blisko pschi dźěśćowej hłowje wutśélił, ßo dźěcźo tak cźeżko srani, so dyrbjesche ßo do Halle do kliniki dowjescź. Njesbożowny tśélz hnydom k gmejnskemu pschedstojicźerjej dźěsche, ßo wupokasa, schtó je, a ßlubi, so chze sa wschu naczinjenu schkodu dobry bycź.

* Nowy dopokas sa to, kak ßmjercź hłupi hischcźe ludźo tu a tam ßu, je s Nunreita w Bajerskej ßłyschecź. Tam ßo někajkej jebarzy radźi, sprawnymaj burskimaj mandźelskimaj 500 hriwnow wurěczecź; wona mjenujzy wudawasche, so w domje teju mandźelskeju pokład skhowany leži, kotryž by jedyn Salzburgski duchowny sběhnuł. Na pucź pak a na wschelake pschihotowanja je tomu duchownemu 500 hriwnow trěbnych, kotrež chze wona prawje rady tomu duchownemu pschipóßłacź.

* Pschi Maximilianowych kasernach w Mnichowje (München) je ßo sańdźene dny podwyschk (unteroffizier) Jakob wot 1. regimenta pólneje artillerije s kanonu satśélił. Wón běsche ju skradźu s dwěmaj patronomaj, s kulemi jeneje karteczoweje granaty, s kruchami żelesa a druhim natykał, ßo s wutrobnom na rokinu dźeru słehnuł a na to wutśélił; wutrobno bu rostśélene a rósdrjene a jeno krwawa a ßo palaza hromadka wysche wosta. Praji ßo, so je ßmjercź pytał s bojoscźu psched khostanjom, kotrež jemu hrożesche, dokelž běsche ßo jemu jena kanona pukła.

* Tak rjez bursku wójnu mějachu wóndano w Italskej. Pólni dźěłacźerjo a żnjeńzy zykeje krajiny Rovigo ßo sapowjechu dale dźěłacź; naschi Němzy mjenuja to — streiken. Italske knjeżerstwo dyrbjesche pjecź regimentow wójska do Roviga póßłacź. Krej bu pschelata a wjele ludźi sajatych. Zónske běchu pschi zykej wójnje najhórsche. Tu a tam ßu kublerjo něschto mśdy pschidali, wjetschina pak pschi starej mśdźe wosta a ßo na to spuschcźa, so knjeżerstwo na żně wojakow póscźele.

* S franzowskeho města Marseille, hdźez kholera sakhadźa, ßo wo spodźiwnym podawku pische. Schtyrjo noscherjo na noßydłach khoreho, kiž běsche na kholeru skhorjeł, do hojernje njeßychu. Pschi tej wulkej horzocźe chzysche ßo noscherjam jara picź, duż sastupichu do khosejownje, so bychu ßo trochu wokhłódźili. To pak khoreho wulzy samjersa: wón s korba wuskoczi, smjeta wodźewadła wot ßo a běżesche schtoż móżesche. Wustróżeni noscherjo ßo sa nim puschczichu, ale jeho doscźahnucz njemóżachu, dokelž wón cźerjesche każ dźiwi. Wjeczor cźeknjeńza k lěkarjej pschiwjedźechu, a hlaj, lěkař jeho pschepytawschi wupraji, so je tón muż saßo zyle strowy: ßylny pót, do kotrehoż běsche tak spěschnje běżo pschischoł, běsche jemu spomożny był a jeho wot kholery wumóhł.

* S města Morschanska pißaja wo spodźiwnym ßrědku, s kajkimż ßu w bliskej wßy khostanza Firsowa, kiž běsche se Sibirje cźeknuł, popadnuli. Firsow, do prósdneje khěżki saléśywschi, kóżdemu se ßmjercźu hrożesche, kiž by ßo jemu bliźił; wutśéli też wospjet s revolvera. Ale burja běchu mudrischi hacz wón. Pschiwjesychu wjeßnu ßykawu a puschcźichu wodu do njeho. Firsow skhowa ßo do pjezy; też tu jeho woda doscźahnu. Duż saléśy s cźękom do wuhnja; ale bórsy běsche jedyn burik na tśésche a woda ßo s wuhnjom nutskidasche. Nětko Firsow widźesche, so je tu kónz wscheho wobaranja, a hacz do koscźi pschemacźany ßo buram podda.

* W jenej ruskej zyrkwi dźěłacźerjo łubje trějachu. Mjes tym pschińdźe swónk a dźěsche na swónzu, dokelž běsche tu cźaß, hdźez klakanje cźepje. Něktośi s tych dźěłacźeri dźěchu sa nim na swónzu. Jedyn pak ßo prjedy wrócźi hacz swónk, a dokelž běsche tu preni krócź, ßo sabłudźi. Khodźesche a khodźesche, doniż skóncznje małe durcźka njenadeńdźe; dokelž měnjesche, so ßu to durcźka se swónzy, je wotewri. Ale to běchu durcźka do jeneje schěrokeje dźěry na zyrkwinym wjerchu. Dźěłacźeŕ stupi a — padźe 42 kóhczi hłuboko

* S pólskeho města Lodz wo spodźiwnym prozeßu powjedaja. W jenym pschedměscźe tam khudy rjemjeßlnik bydli, kiž běsche někotre měßazy bjes dźěka; duż bu ßwojemu hospodarjej 40 rubli sa wobydlenje dołżny. Hospodař pak żada, so by rjemßlnik dołh hnydom sarunał a potom s domu cźahnuł. „S wotkel dha pjenjes wosmu?" tutón skorźi, „kradnucź tola hicź njemóżu a saßłużby żaneje nimam." „Schto to mje stara, s wotkel pjenjes wosmjesch", wobßedźeŕ doma wotmolwi; „moje dla móżesch też kradnucź, jeno so dołh sapłacźisch." Rjemjeßlnik duż w nozy ßamemu hospodarjej dwě krumje kradnje a jej sa 40 rubli pscheda, wucźiniwschi pak ßebi, so ßmě jej w běhu 24 hodźin saßo wukupicź. Nasajtra wón ßwojemu hospodarjej te 40 rubli donjeßy, swjeżeleny jemu tutón dowoli, so ßmě saßo w jeho domje wostacź. Bórsy na to pak wón shoni, so stej ßo tej krumje shubiłej, a hnydom na rjemjeßlnika tuka, kotryž też ßo paduchstwa wusna, samolwjejo ßo s tym, so dźe je jemu hospodař ßam dowolił kradnucź. Wikowař, kiž bě krumje kupił, drje bě swólniwy, jej wróczo dacź, ale niz hinak khiba sa 40 rubli. Ssudnik, kotremuż ßo tale należnoscź pschedpokoži, je wobßedźerja doma se skórzbu wotpokasał, a ma tutón hischcźe khósty skórzby sapłacźicź.

do zyrkwje dele. Běšche, wě žo, na měsće morwy, a zyke cźěko bě tak rosbite a rosmjeczene, so jeho nichtó wjazy spósnał njeby.

* Žid s ruskeho města Žitomira běšche sapucźował. Cźah pak, w kotrymž po želesnizy jedźešche, žo swróćźi a wjele ludźi snjeseboži. Bórsy dosta toho židowa žona w Žitomirje telegram s powjesću, so je jeje muž pschi želesničnim njesbožu wo žiwjenje pschischoł. Wboha žónska žo žmjercź rudźešche, wostawschi tu žama se schtyrjomi dźěćimi. Ale telegram běšche smylny był. Pschetoż wječor posdźe na jene dobo morwy wopłakowany dó jstwy stupi. To pak zyku žwójbu straschnje nastróža. Židowka hinak njeměnješche, khiba so duch njebocźiczkeho psched njej steji, padnu kschiczo do žrjedź jstwy a wosta w womorje leżo. Mjes tym so žo muž wokoło njeje prózowasche, běžachu dźěćźi po snateho lěkarja, kiž też hnydom pschińdźe, a žónsku hakle s wulkej prózu do žiwjenja wrócźi.

* W jenej wěsy njedaloko ruskeho města Odeży sapali žo sańdźeny měžaz s Božim njewjedrom dom, w kotrymž wokrjeżny pschedstejicźeŕ a pišaŕ bydleschtaj. Płómjenja spěschnje też na žužodny dom wucźerja Schnajdera pschesłoczichu. W powschitkownej měschańzy něchtó sawoła, so stej dźěsćźi wokrjeżneho pišarja w płómjenjach wostałej. Kóždy wokomik měješe žo wotczakowacź, so žo tšécha w hromadu žypnje; też Schnajderowa khěžka hižo běšche wscha w płómjenjach. Nichtó s cźrjódy žebi njeswaži, do wěsteje žmjercźe hicź, so by dźěsćźi wumóhł. Pišaŕ žam se žonu doma njeběšche. Duž hrósba wschěch pschitomnych wobběža, hdyž widźachu, kak cźlowjek s durjemi žo palazeho domu nuts skoczi. Lědma běšche žo podoba mužskeho w mróczelach kura shubiła, — dha žo tšécha s praskotom w hromadu žypnu. Kaž žo pokasa, běšche to wucźeŕ Schnajder był, kiž běšche pišarjowej dźěsćźi žmjercźi wutorhnucź chcył. Wucźežechu jeho spoun palazych hrjadow hischcźe žiweho a dowjesechu jeho do měschcźańskeje hojernje, hdźež w žałostnych bolosćach nasajtra wumrje. Dźěsćźi pišarjowej pak w płómjenjach wostałej njeběschtej; pytnuwschi Boži woheń běschtej s domu wuběžałej a žo w cźrjódźe shubikej. Njebo Schnajder běšche 28 lět s wjeżnym wucźerjom był a sawostaji wudowu a pjecź žyrotkow bjese wschěch žrědkow k žiwjenju.

* S jeneje jendźelskeje khostaŕnje žo pische: Wóndano něhdźe 25 khostanzow (jatych) njedaloko jastwa dźěłasche. Jedyn s nich na dobo nješchto wulkich kamjeni sesběra a je wothladowarjej, kiž měješe sa khostanzami hladacź, do hłowy smjeta. Pohłuscheny žo wothladowaŕ na semju wali; natykana tšélba, kotruž měješe pschi žebi, jemu s rukow padźe a khostanzy chzychu žo na pohłuscheneho wothladowarja walicź. Jedyn khostanz, s mjenom Steffens, kiž hischcźe tu dołho w khostaŕni njeběšche, pytnu strach, kotryž wothladowajej hrožešche. Wón s druhimi na pschemo běžešche, so běšche prěni pola pohłuscheneho wothladowarja a tšélbu a patronowu toschku shrabnu. Nětko pocźa do žwojich rossłobjenych towaŕschow tšélecź a porasy pjecźoch abo schesćźoch, kotrychž do nohow stšéła. Hdyž běchu patrony wschě, wobrocźi tšélbu a s njej do dźiwjeje cźrjódy pjerjesche a tak s najmjeńscha schesćźoch porasy. Do kohož Steffens prażnu, tón žo wali, pschetoż wón je muž wyschschi 6 stopow a žałostnje ramjenjaty. Mjes tym se wschěch kónzow sastojnizy s khostaŕnje pschiběžachu a nětko Steffens tšélbu cźižnu a powjedasche, schto je žo stako. Ranjenych a pobitych na karach do khostaŕnskeje hojernje dowjesychu, tych druhich pak sputanych do jastwa wotwjedźechu. Kónz tamneho tydźenja žo wschitzy jecźi na dworje khostaŕnje shromadźichu. Wyschschi sastojnik da Steffensej do prědka stupicź a jemu wosjewi, so je jeho ministeŕ snutskownych należnosćow sa jeho sprawnu smužitosćź wobhnadźił a jemu hischcźe myto wustajił. Steffens bu s tym tak hnuty, so kaž dźěcźo płakasche a dyrbjachu jeho do jastwa wotwjesć, kotrež bórsy jako žwobodny cźłowjek wopuschcźi. Dla cźežkeho pschestupjenja běšche wón na cźaž žiwjenja na jastwo wotsudźeny a běšche hakle 12 měžazow žwojeho khostanja wotbył.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan August, Khorle Bohuměra Beisninga, dźěłacźerja w Hrubjelczizach, ž. — Emil Hermann, Michała Khěžnika, khěžerja a skałarja pod hrodom, ž. — Hugo Kurt, njemandź. ž. pod hrodom.

Zemrjeći:

Dźeń 10. julija: Max Božidar, Handrija Hermanna Rjenecza, ratarja na Židowje, ž., 3 m. — 11. Jan August Klingst, khěžeŕ a rěsnik na Židowje, 33 l. 7 m. 9 d. — Lejna, Handrija Faltena, khěžkarja a dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 52 l. 5 m. 20 d. — Ida Marja, Khorle Bohuměra Krebsa, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, dź., 10 m. 13 d. — 12. Hugo Kurt, njemandź. ž. pod hrodom.

Wjedro w **Londonje** 18. julija: Deschcźikojte.

Pisches žudnistwo ma žo na pschežadźowanje pschedawacź: 25. julija sahrodniska žiwnosćź cźišło 6/7 w Libuchowje, na 10,500 mk. taksirowana. — 26. septemara sahrodniska žiwnosćź cźišło 181 a 173 w Wjelecźinje, na 16,150 mk. taksirowana.

Płacźišna žitow a produktow w Budyschinje

12. julija 1884.

Žitowy dowos: 3272 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	9	76	10	71	9	82	10	71
Rožka	7	85	8	4	7	85	8	4
Jeczmjeń	7	25	7	80	7	25	7	80
Wowš	8	—	8	70	8	50	8	70
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	89	9	17	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra	1	70	1	90	—	—	—	—
Pschenczna muka	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno	2	60	3	20	—	—	—	—
Sslóma	20	—	23	—	—	—	—	—
Prożata 1152 schtuk, schtuka	6	—	17	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	10
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 = / 600 =)

Dražďžanske mjažowe płacźišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 42—45 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma žo srosumicź waha schtyrjoch bèrtlow bjes koże, hłowy, nohow, krwe, cźrjewow s płuzami, jatrow, wutroby, žłosyny atd. Płacźišna tutych dźělow ma žo po tajkim naspomnjenej płacźišnje pschiliczicź.

Jěsdny plan želesnizow wot 20. meje 1884.

4. wosowa klaža njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Wosowa klaža	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Dražďan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaža	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjelecźina.

Wosowa klaža	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjelecźina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjelecźina do Budyschina.

Wosowa klaža	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjelecźina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaža	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaža	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Wosjewjenje.

Pónjeln 21. julija 1884 dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w Minakale **kněžna leżomnosćz** cźišćko 42b ſ rjanej ßadowej ſahrodu a kórzom pola pſches wjeßne grychty dobrowólnje pſchedacź.

Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo mjenowany dźeń a hodźinu w pſchedajomnej kněži seńcź.

Wumènjenja ßo do pſchedacźa wosjewja.

W Minakale, 15. julija 1884.

Wjeßne grychty.

Awkzija žnjow.

Pſchichodnu **póndźelu 21. julija** dopołdnja wot 1/2 8 hodźin maja ßo na Hodźijſkich honach bjes Hodźijom a Darinom, pſchi Darinſkim pucźu, ſtejaze žně a to rožka, pſcheńza, wowß, dźecźel a běrny, něhdźe 24 kórzow leżomnoſcźe, na měſtnje ßamym pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna w korczmje w Darinje.

Majeńk.

Wosjewjenje.

Wotwoženje drjewa ſ kralowſkeho Połpicźanſkeho revira je jenož potom pſches **Lichańſki knježi dwór** dowolene, hdyž ßo dopokaſacź hodźi, ſo drjewo ſ něhduſcheho Lichańſkeho lěßa pſchińdźe. Bjes legitimazije, kotraž ma wot hajnika wuſtajena bycź, ßo pſchewjeſenje njedowoli a kóždy, kotryž pſcheczíwo tutej ſakaſni cźini, ßo wobſkorźi.

W Lichanju, w juniju 1884.

Kublowy pſchedſtejicźeŕ.

Pólſki hróch, woku, kolij a hejduſchku

porucźa k wußywej

Wollmann & Co.

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Wſchitke družiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcze po najtuniſchich tu ſnatych płaczíſnach porucźa

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwouknej lawſkej haßy cźißko 10.

Wubjerny **hróch** ſa ſkót, **kolij, hejduſchku** a **woku** porucźam k wußywej płaczíſny hódno.

Wowß po najwyſchſchej płaczíſnje kupuju.

Ernſt Schmiß w Budeſtezach.

Emma ſwud. Jorwerkowa

porucźa ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

žaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach a proßy wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Na hłowuym torhoſchczu 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraże (hawptwachi).

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederaufsatze für Frauen Dutzend 5 1/2 Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6 3/4 Mark.

Tuchschuhe / Cordschuhe } m. holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen 2 Dutzend 11 Mark.

Bei grosserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Cześcźenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo doſpołne ſtwinſke wuhotowanja, jednore a najwoßebniſche, ſe wſchelakich drjewow ſhotowane, namakaju, kedźbnych cźinicź. Wſchě möble ßu w mojej tyſcheŕni dźěłane, a ja toho dla ſa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyſcheŕſki miſchtr

na nowych hrjebjach cźißko 3 (dale wjedźena ßukelnſka haßa).

W Kumſchizach je ſahrodniſka žiwnoſcź cźißko 14 ſe 16 kórzami pola a łuki bjes wumjeńka na pſchedań.

Jurij Auguſt Janaſch.

K wußywej

porucźa **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe

w póſtſkej kowaŕni.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchann butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi

porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „

ßu dostacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np., paleny „ „ 100 „

pſchi wotewjaczu 10 puntow pomèrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucźa jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodźazy, porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Cźeſke ßlówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßlówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßlówki,

litr 55 np.,

porucźa

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

W wudawaŕni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucźa najtuniſcho

Paul Walther

w Budyſchinje.

Nowe połnojerje

porucźa

Jan Pohlenk

na garbaŕſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Włoßanki

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

G. A. Streckfus,

ſchczětkaŕſki miſchtr

na bohatej haßy w Budyſchinje.

Na pluza a ſchiju khori

(na ßuchocźinu czérpjazy)

ßo na knižku **„Wo hojeŕſkim ſkutkowanju a nałożowanju roſtliny »Herba Homeriana«“** kedźbliwi cźinja, kotraž wo wulkotnym hojeŕſkim wuſpěchu, 16 měßazow dołho, lěkaŕſzy a hamtſzy wobkrucźenym, wobſchěrne roſeſtajenje dawa. — Darmo dóſtacź pſches wußlědźerja roſtliny — **Paula Homero** w Trieſcze (w Awſtriji).

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Niz jenož włoßocźerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkaŕſkim ßobuſkutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacź, ale ſ zyka kóždy cźlowjek, kotrymž na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhował. Próſdny wſchěch metalliſkich, wótrje hnujazych, jenož ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a cźiſcźazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu kožu, ſdźerźazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches žadnyžkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudźe. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **H. Jul. Lincke** dóſtacź.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ſerbſkich hrjebjach

ſ napſchecźa kaſerny.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje skłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewjaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym skłodże poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Jerje,

rjane wulke ryby,
kopu po 180 np.,
schtuku po 4 np.,
poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Wschelake druźiny murjerskich, molerskich a pjerschczowych barbow,
czisczenu krydu, gyps,
czerstwy portlandski zement,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
wschelake laki,
brunoline,
terpentinowy wolij, klij atd.
poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

K wotstronjenju njestrowych dymow

karbolokißaly kalk,
karbolowu kißalinu,
želesowy vitriol,
khlorowy kalk

poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Lipowe kčenje, sporuschk, lčßne truskalzy, maleny atd.

kupuje kaž kóžde lěto kóždu dźělbu

měschczańska haptyka w Budyschinje

na hłownym torhoschczu czišćo 6.

Prawdźiwe dr. Retschowe sarybowanje pschе brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski žrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, sakach a subybolenju a je jenož tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“ wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Retschowa pschetłarska a žiwjeńska wódka je wubjerny žrědk pschе wschе žołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosće. S powuczazym pißmom k nałoženju dóstacz we wschěch haptykach.

Nowe jerje,

schtuku wot 6 np.,
poručza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Palenz

poručza tunjo
czisty liter po 17—19 np.,
dobre žłódke palenzy liter po 40—50 np.,
dwójne likěry po 70—80 np.

Julius Neumann
w Jamnom.

Khofej

wulki wubjerk a wjele nowych druźinow poručza, sa dobry žłód rukujo, po najnišschej płaczišnje

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Direktne
póstske parokódźstwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Dźěrjej mužskje 1. 1. potołpje, mužskich 1 lěto 6. Kajüta № 300. Sćrjedźnokrupy № 80.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, **njedźelu 20. julija** popołdnju z dypkom 5 hodź. w Eberweinec hosćeńcu swoje měsačne posedźenje. — Dokelž změja so nowowólby předsydstwa, chcyli so wšitke sobustawy k tomu zeńć.

Předsydstwo.

Džělaczerske wobydlenja

ßu dostacz na
knježim dworje w Porschizach.

Pyta ßo **džělaczerska ßwójba** sa lečze a symu. Wschо dalsche po wobojstronskim wujednanju.

Wittig w Scžijezach.

Wowczeŕ pytany.

Ssamostatny woženjeny wowczeŕ ßo hnydom abo posdźischo do ßłužby pyta na **knježi dwór w Lichanju.**

Na knježi dwór do Jaßeńzy pod Horu ßo sprawna ßerbska ßamastejaza młódscha wudowa abo starscha holza, kotraž ßo na burske džěło derje wusteji, hnydom pyta.

Wojnarski pomoznik

namaka hnydom džěło na **knježim dworje w Lichanju.**

Wustojneho **tyscherskeho** pyta
E. Lehmann, tyscheŕ
w Bukezach.

Pola starych kasermow je ßo sańdźenu ßobotu jene **proßo** popanuko. Wone je saßo dostacz pola **Khorle Kalacha** w Delnim Wujesdże.

Czesczranjaze ßkowa pschecźiwo **Kanferez** mandźelskimaj po wurunanju pola směrza nasad bjeru.

W Delnjej Wjasońzy, 2. julija 1884. **Khorla Anders.**

Sswoje twarjenja, pschеs wóhnjowe njesboże loni 30. novembra saniczene, saßo natwariwschi, naß huczi, wschém naschim dobroczelam w Budyschinku, Plußnikezach, Hlinje, Hucźinje, Maleschezach, Porschizach, Nowych Porschizach, Pschiwczizach, Krakezach, Kubschizach, Kumschizach, Boschezach, Jeńkezach, Zyßezach, Konjezach, Bukojnje, Skanezach, Rakojdach, Dobroschezach, Lětonju a Hněwßezach, kotsiž ßu nam pschi nowotwarbje wjele pomozni byli, ßwój wutrobny džak wuprajicz. Woßebje pak ßo k. fararjej **Krügerej,** k. ryczeŕkublerjej **Steigerej** a k. ryczeŕkublerjej-najeńkej **Kreczmarjej** w Budyschinku sa wschu dobrotu a ßmilnosć, nam w wulkej nusy wopokasanu, džakujemy.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim naschim dobroczelam jich skutki ßmilnosće w czaßnosczi a wěcznosczi na bohate waschnje sarunacz.

W Budyschinku, 18. julija 1884.

Ernst Wěrka, Pětr Eichler
a **Jan Gruhl.**

Lětny ßmjertny dźeń

njebo

Jana Augusta Pawlika

s Holeschowa.

„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je“,
To wěrny khcheschcź'jan twjerdże wěri,
Hdyž tež joh' khchiž a njesboże
Tu pschepotrjechi w polnej měri,
Wón wě a wěri sawěsće,
So Bóh wschak wěczna luboscź je.

Tak s nowa jena wudowa
Je mi tu s płaczom powjedała,
So je ta ßmjercź — o srudoba —
Jej' mandźelskoh' wot dźěczi wsała,
To póndźelu žno lěto je,
So wón ßo pschеs ßmjercź dźělesche.

Tón luby nan a mandźelski
Jan August Pawlik s Holeschowa
Sso w Holeschowje narodźi,
Hdźež je ta macź h'schcże žiwa, strowa,
A luby nan tam žiwnosć ma —
Bě jen'czki ßyn, kiž Bóh jim da.

Hdyž bě wón schulu wukhodźił,
Tež něschto lětow ßłużił běsche,
Dha je ßo potom woženił,
Hdyž ßej po czeßnu knježnu dźěsche —
Po Pjeczkez Marju w Sahorju —
A wsa ju ßej sa mandźelsku.

A hdyž nětk běschtaj ženjenaj,
Dha, kaž ßej běschtaj wotrěczałoj,
Do Budyschina czehnjeschtaj,
Hdźež běschtaj bydło wotnajałoj,
A hdyž wón skhori, czehnjeschtaj
Tam k jeho lubym' starschimaj.

Ach, kak bě tuto mandźelstwo
Tak sbožowne, pak krótke jara;
Dwě lěcze bě ßo minuło,
Dha dwazyteho februara
Na ßuchoczinu skhorjet je,
Tež na nju wumrjecź dyrbjesche.

Hdyž tež bu jemu pytana
Wot starschich, lubej' mandźelskeje
Wscha można pomoz lěkarska,
Dha wotkhorjet wón tola njeje —
Tón julij jeb'nadwazyty
Bu loni pschеs ßmjercź wołany.

Tak sa jutschischim — póndźelu —
Je jene lěto dokonjane,
So wotendże wón se ßmjercźu,
Hdyž pryedy Boże wotkasanje
Bě pokutnje tu wužiwał
A tak ßo k ßmjercźi hotował.

Hdyž bě tu na tym ßwěcze žiwy,
Tych lětow schěsćzadwazyczi
A wot młodosće strowy, czily,
Kaž tež dwě lěcze w mandźelstwi,
Dha macź, tež ßynka, dźowczičžku
A starschich sawostaji tu.

Kak srudne lěto — macźerka —
Wy sady ßo nětk tola macze;
Hdyž widźicze te dźěczatka,
Dha ßo wam ßamo wot ßo płacze,
Haj, tuto lěto sańdźene
Wy ženje sabycź njeb'dźecze.

Haj, tak to tola srudnje bě,
Hdyž loni pschi joh' ßmjertnym ložu
Ta mandźelska a dźěsczi dwě
Tak proschachu wo hnadu Božu,
Tež starschi srudnje płakachu,
Sso k Bohu sa njoh' modlachu.

Tón luby ßynk a dźowczičžka
Te ßu nětk hischcże jara małe,
Te wbohe wschak h'schcże njewjedźa'
To, schto je ßo jim tola stałe,
Ta dźowczičžka — te najmłódsche —
Pjecź njedźel tehdy njeběsche.

A tak dha nětko derje spi,
Nasch luby Gusta, w khlóbnym rowje,
Hdźež ßmy cże s czesczu hrjebali
Tam w Njeßwačidle na kerchowje,
Hacž Bóh cże s njeho sawola,
Czi s hnady wěcznu sbóžnosć da.

W mjenje srudneje sawostajeneje
wudowy **Marje Augusty** rodź. **Pjeczkez.**
nětko w Sahorju,
pschеs Pětra Młónka.

Prósstwa.

Wulke wóhnjowe njesboże je 10. julija wjeß **Wochosy** potrjechiło. 15 kubkow ßo nimale s zyłej domjacej nadobu a hospodarskim gratom wot płómjenjow do prócha a popjeła pschewobroczi. Wjele pjeriny, hromada ßwini a wulka liczba howjadow je w wóhnju kónz wsało. Jenemu burej je ßo wschón howjasy skót, 13 schtuk, spalił. Dokelž niczo pódla twarjenjow sawěsczene nimaju a tute po jara niskich pjenjesach, ßo podpißanaj, w napohladże na wulku nusu, na ßmilnosć ßwojich ßobukscheschczijanow wobroczataj s prósstwu, so chzyli jimaj dary sa tych, kotsiž ßu pschеs wohen schkodowali, pschipósłacz. Dary ßo kóždemu pomérnje jeho schkody wudźěla.

W Wochosach pola Hamora w pruskej Hornjej Łužizy, 16. julija 1884.

Jan Ladusch, gmejnski prjódkstejeŕ.
H. Wieder, kantor.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 26. julija 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Póndźelu 4. auguśta so k cześći połstalětneho měschniskeho jubileja knjesa biskopa Bernerta w katholskej dwórskej zyrkwi w Drazdźanach wurjadna Boża słužba směje, pschi kotrejž so Jejnej Kralowskej Majestoscźi, wschón kralowski dwór a katholske duchownstwo zyłeje Sakskeje wobdźěla.

— Kněžor Wylem budźe w Gasteinje 3 njedźele pschebywacź. 6. auguśta wón s Gasteina wotpucźuje, směje na druhi dźeń setkanje s kněžorom Franzom Josefom w Ebensee a s nim w hromadźe dale do Ischla pojěźe. Tam wón pjecźa hacź do 10. auguśta wostanje. Prynz Wylem, kotryž awstriskeho krónprynza a jeho mandźelsku w Luxemburgu wopyta, budźe s tutymaj w hromadźe te šame dny w Ischlu pschebywacź a so wot tam se swojim dźědom do Barlina wrócźi.

— W Barlinje su nowe towarstwo k hajenju hospodarskich intereßow wikowanja a rjemjeślnistwa sałožili. Hacź runje su w tymle towarstwje mužojo wschěch politiskich stron a wschelakich narodo-hospodarskich nahladow, dha so tola na nje se žaneje strony, khiba wot liberalneje, wjele dowěrjenja njestaja. Towarstwo je so pjecźa na namołwjenje wjercha Bismarka sałožiło, kotryž chze pjecźa na tajke waschnje bohatych pschekupzow a bankierow wot doprědkarskeje strony dźělicź. Hižo pschi pschichodnych kněžorstwo-šejmskich wólbach towarstwo do sjawnoscźe wustupi a budźe so sa swojich kandidatow prózowacź.

— Mobilisazija na pruhu w Kielu a dotalne manövry flotty su měnjenje admiralstwa, so ma so liczba mužstwow marinY powjetschicź, wobtwjerdźiłe. S 10,063 mužemi, kotrež marina tón czaß liczi, njebychu so pschi wójnje wschě łódźe na doßahajze waschnje wobßadźicź hodźiłe. Admiralstwo toho dla namjetuje, so by so na czaß pschichodnych tsjoch lět liczba mužstwow s 10,063 na 11,663 muži powyschiła.

Awstrija. Awstriskej poliziji su s Londona powjescź póßłali, so budźa anarchistojo pschi swojich pschichodnych nadpadach nowe hacź dotal njesnate bomby trjebacź, kotrež kaž helske maschiny hakle sa wěsty czaß rosbuchnu. Londonska polizija hischcźe nashoniła njeje, hacź so tele bomby w Jendźelskej abo w Amerizy dźěłaju. Winska polizija s wjetschej kedźbliwoscźu dyźli hdy prjedy anarchistow wobkedźbuje. Hižo psched dlěschim czaßom je wona pschi polizajskim twarjenju wschě mózne wobhladniwostne naprawy sczinika, tak su na pschikład wschě pinczne wokna s tak hustymi lěßyzami wobarnowali, so so wot wonka niczo do pinzow czißnucź njemóże. Pódla toho je polizija poßlednje dny ßußodne khěże polizajskeho doma swěru pschepytacź dała a poruczika, so maju so nowi podružnizy hnydom samołwicź. Polizija toho dla s tajkej wobhladniwoscźu na wscho kedźbuje, dokelž w tamnej powjescźi rěka, so budźa anarchistojo swoje nowe bomby najprjedy w Winskim polizajskim domje pruhowacź. Wo druhim nadpadźe, kotryž chzychu anarchistojo hižo loni czinicź, je polizija hakle pschi pschepytanju pschecźiwo sajatym anarchistam Kammererej, Stellmacherej a jich towarscham shonika. Tucźi mějachu wotpohlad w Winje khěžorski hród, hdy by khěžor w nim pschebywał, s dynamitom rosbuchnucź. Tsjoch anarchistow, kotsiž běchu s Kammererom a Stellmacherom sjenocźeni, polizija hischcźe w rukomaj nima. Dwaj staj pjecźa do Němskeje czekłoj, tsecźi pak, kaž šebi myßla, so w Winje khowa.

— W Drohobyczu w Galizyskej 19. julija njeměry pschecźiwo židam wudyrichu. Tamnischi hewjerjo běchu so s židami, wobšedźerjemi podkopkow, swadźili a so do nich s pukami dali. Wóßom khěžow so sapuscźi a na woběmaj stronomaj běchu morwi a sranjeni. Sawołani žandarmojo dyrbjachu njeměrnikow s brónju rosehnacź, pschi czimž dweju s nich na šmjercź sranichu. Njeporjad je po sdacźu poraženy, roshorjenje pak je hischcźe wschudźe jara wulke.

Franzowska. W Toulonje a Marseillu kholera hischcźe pschezo wjele woporow žada a žaneje nadźije njeje, so by w blizschim czaßu woteběraka a so shubiła. W Marseillu běchu bjes dźěłacźerjemi, kotsiž kholery dla žaneho dźěła njenamakaju, njeměry wudyriłe. Polizija a wojazy běchu pak hižo na to pschihotowani a njeměrnikow rosehnachu. Wucźahanje s Marseilla so hischcźe stajiło njeje, w pscherěsku je wschědnje na 2000 wobydlerjow město wopuschcźiło. Tucźi cźeknjeńzy so nihdźe rad njewidźa, hdyž je něłak mózno, jim pschebywanje njedowola. Tak na pschikład měschcźanosta w la Crau wudowje a dźěcźom Toulonskeho měschcźanskeho radźicźela Alezarda, na kholeru semrjeteho, bydlenje w jenej tamnischej leżomnoscźi sakasa. Bjes tym so kholera pschezo dala rosschěrja a je so šamo hacź do Parisa wupschestrěła. Wyschnoscź drje wudawa, so je kholera w Parisu mjenje straschna, tak mjenowana sporadiska kholera, tola k tajkim směrowanskim powěscźam ludźo žaneje dowěry nimaju, dokelž je wyschnoscź tehdy, jako w Toulonje kholera wudyri, runje tajke powěscźe rosschěrjała.

— Wo jednanju bjes Franzowskej a Chinu hischcźe pschezo žanych wěstych powěscźow doschło njeje. Snate jenož je, so je chinesiski kněžor měr, w Tientsinje wobsamknjeny, sa prawy spósnał a wukas wudał, po kotrymž ma chinesiske wójsko hnydom Tonkin wopuschcźicź. Franzowske knježerstwo pak so s tym njespokoja, ale na tym wobstawa, so jej China 250 millijonow frankow sarunanja dla słamanja měra wupłacźi. Admiral Courbet je pschikhódy k chinesiskemu wulkemu mórsko-arsenalnemu městu Fu-Tcheu s 15 wójnskimi łódźemi a s dwěmaj torpedo-czołkomaj wobßadźił a je hotowy, mjenowany arsenal bombardirowacź a so na njón s 3000 mužemi dacź. Sarunanski pjenjes chzedźa Franzowsojo na dwojake waschnje trjebacź, s prěnja ma so šwójbam wojakow, pola Langsona panjenych, pjenježne podpjeranje poskicźicź, s druha dyrbja so s nim wurjadne wudawki wurunacź, kotrež běchu po nadpadźe pola Langsona dla wobßadźenja Tonkina a wuhotowanja flotty nusne. Minister marinY je knježerstwu namjetował, so bychu so sa tonkinsku wójnu, 18 měßazow hižo trajazu, wopomnjeńske medaille biłe.

Schpaniska. W Schpaniskej, a to wošebje w hłownym měscźe Madridźe, wulki njeporjad knježi. Saraženje cźłowjekow je zyle wschědna wěz, kotraž so kóždy dźeń czasczisicho stawa. Psched něktorymi dnjemi su pschi wschelakich wadźenjach w Madridźe s nožom a s revolvrom w běhu 24 hodźin schtyrjoch cźłowjekow skónzowali a wulku liczbu mjenje a bóle sranili. Tamniśche nowiny kaž wo

nječim spodźiwnym pišaju, hdyž so ras dźeń bjes morjenja a sarańenja minje. Pschi tym ma so hischće na to spomnicź, so so kónzowanje se spodźiwnej wustojnosću stawa; žiwjenju njesbožownych woporow so s wjetscha s prěnjej kulku kónz sćini.

Rußowska. Pólske semjanstwo chze, so by so schpatny sačišchcź pomjeńschił, kotryž je wußlědźene nihilistiske pschißahanstwo w Warschawje a Petersburgu činiło, do Petersburga deputaziju póßłacź a to najprjódźy k ministrej snutskownych należnosćow, k hrabji Tołstemu, kotryž ju k zarjej do Peterhofa powjedźe. Deputazija ma zarjej swěrnosćź a poddanosćź pólskeho luda wuprajicź a jeho proßyćź, so by Warschawu wopytał. A dokelž maju wěstu nadźiju, so zaŕ pscheproschenje pschijmje, pschihotuja pólšzy semjenjo a fararjo zarjowemu pobočnikej, generalmajorej Ssurowej, kotryž ma runje inspekziju w Pólskej, wschudźe wulkotne počesćowanje. W kóždej wßy wita Ssurowa čŕjóda wobydleŕstwa s fararjom na čole, ratarjo dawaja jemu khlěb a sól a prosćha jeho, so by khěžorej jich dźak wuprajił, sa podpjeru, wot njeho powodźenym postičenu, kaž też, so by jemu jich njepowróćnu swěrnosćź wobßwědčił. Ssnadź so Polakam radźi, zarja k wopytej Warschawy pohnucź dokelž maju wokoło zarja wjele móznych sarěčnikow a dokelž je so też pschi wußlědźenju pschißahanstwa pokasało, so Polazy pschi tym nimale žaneho wobdźělenja nimaju.

Zuſy wuj.

Žort se studentſkeho žiwjenja.

(Pokračowanje.)

„Luby Oto, pomyßli sebi jeno moje bolosće", pokračowasche hłóß s wókna. „Mój nan namokwjesche jeho, so by mi pschipitk wunjeßł, a ja dyrbjach s tymle hrósbnym człowjekom picź. Jutsje drje budźe so počećź sa mojeho ßlubjeneho wudawacź, mój nan budźe jeho wěsće k tomu namokwjecź."

„Hlej, luba Marijanka, to čini, so mjelčimoj", wotwoła so wot delka; „hdy bychmoj rěčałoj, prjedy hač tónle sanjeßeny wuj pschińdźe, twój nan by so naproßyćź dał."

„To so njeby ženje stało. Wón lubuje swojeho bratra a chze swěru ßlubjenje dopjelnicź, kotrež staj sebi psched dwanaće lětami dałoj."

„Nó, to hischće wscho nimo njeje; ja pójdu s nim na měru a jedyn s naju dyrbi wostacź!"

„Ach, Ota, kak móżesch mje takle rudźicź! Njećárpju dha hižo doscź? Widźu, so dyrbimoj so dźělicź a njenamakam nihdźe troschta." Wboha Marijanka płakasche, ßłyschach to. Nětko dorosumich jeje blěde srudne wobliczo — běch jeje pschinusowany nawožeń!

„Wodaj mi, luba!" proschesche muž delka. „Rosumny muž njebudźe sebi tola chcyćź žonu pschećiwo jeje woli bracź. Ma-li twój wuj jeno schkriczku rosuma, wotstupi sam dobrowólnje."

„Ach, dha tola njeby hakle sem khodźił! Jeho nan je pißał, so toho dla k nam pschińdźe, so by mje sesnał a potom — hižo dwanaće lět naju starschi sa tym žadachu, so bychmoj so brałoj."

„Kajki dha je do wocži? Je rjany pachoł?"

„Wón je so wot dźěćźazych lět dźiwnje pscheměnił — my so wschitzy dźiwachmy: jeho wobliczo je wjeßołe a pschećelne, po prawym je rjany."

„Wón je rjany? Wjele sboża, knježna Marijanka!" wotmolwi hłóß wot delka. „Rjeni ludźo maja sboże: człowjek so na nich swucźi, a poda so skónčnje do njewotwinjomneho."

„Ota, rěčiśch ty s wutrobu tak?" praschesche so Marijanka s hłoßom, kiž móhł kamjenje hnucź.

„Ty njetrjebasch žarliwy bycź", rěčeśesche holczka dale; „psched jeho njetschesßanym waschnjom sabudźe so jeho wobliczo rady: wón njeje, kaž so sda, w pschistojnym towarstwje wobkhadźował. Wón pózera kaž mlózk a pije kaž pohonca. Hanzy bě to wjeßele, jemu stajnje schkleńzu naliwacź. Pódla njepowjedasche skoro niczo. Tajkile pschećiwny człowjek! Ja ani njerosumju, so móżesche jeho nasch nan khwalicź. Ach, Ota, mój ßmój jara njesbožownaj!"

„Dyrbju tajkule hańbu snjesćź?" pomyßlich. „Hłupy, sjědźeny, sapity! A Hanka je jeno so mnu žortowała! Sawěrno, w tutym domje ßym derje pobył!"

„Ja budu jutsje s waschim nanom rěčeć", dźesche mjes tym Ota, „wón ma tebje rady, wón da so naproßyćź a njebudźe niczo njemóżne wot tebje žadacź. Schto móże pschećiwo mi měcź? Nascha ßwójba je widźana, nasch nan bohaty. Luba Marijanka, mój njeßměmoj so wjazy tajicź: wustupmoj sjawnje, njebojasnje!"

„Ty nascheho nana njesnajesch, Ota. Sslub je jemu ßwjaty. Ja ßym do toho ßluba swolika, hdyž běch hischće dźěćźo, a wón žada nětko, so ßwoje ßkowo dopjelnju; dyrbju też stajnje ßwój pjerschćeń noßycź. Božo, ßmil so!"

„Kak dołho tu twój wuj wostanje?"

„Najskerje jeno nětotre dny. Ja so zyle na njeho spuschćam. Jutsje budu jeho proßyćź, so bychmoj so ßamej sa so w sahrodźe rosrěčałoj; ale ßluß mi, so žarliwy njebudźesch: chcu jemu wschitko sjawnje wupowjedacź."

„Mój pschećiwnik dyrbi moja nadźija bycź? Derje, čiń, schtoż sebi myßlisch. Ale jeli twój samyßł njepomha, potom ßměm ja rěčeć?"

„Haj. Tola nětko dźi! mi so sda, so ßym ropot ßłyschała — khwataj!"

„Jutsje w nozy w jenej budu saso tule pod wóknom. Dobru nóź, moja luba Marijanka!"

„Budź kedźbliwy! Dobru nóź!"

Swěrny luby so wotßali a so do cźmy shubi.

Spěschnje hromadźach nětko ßwoje smachi, so bych so na pucź dał; schěre ßmerki bělachu so hižo na wjerschkach schtomow. Wboha Marijanka! Ty ßy po ßwojej wutrobje wolika a dyrbisch sebi wuja bracź, kiž lóhkeho sasymnjenja dla ßwój wopyt na tydźeń wotstorcźi.

Pomału bywasche na semi ßwětlischo; ja pak hischće stejach, njewjedźo, schto prawje sapočećź! Ssnadź móhł Marijanzy, hdyž s njej porěču, pomhacź? Nichtó mje njesnaje a woprawdźity wuj pschińdźe hakle sa tydźeń. „Wostanu tu hischće dźeń", wotmyßlich sebi; „spytam Marijanku wußwobodźicź; a potom chcu so na Hanzy wjećźicź, dokelž chcyśche mje s winom powalicź, a skónčnje dyrbju zyłej ßwójbje dopokasacź, so njejßym ani hłupy, ani sjědźeny, ani sapity; moja čeścź žada, so tu wostanu!" Na to lehnuch so saso do koża a spach hacź do ranja. Hdyž mje rano k ßnědanju wołachu, hrjebasche mje saso ßwědomje, a rady bych hischće cźeknuł, tola ßłužobnik mje ani wokomik ßameho njewostaji; duž dyrbjach rady njerady so bu k ßnědanju. —

„A nětko powjedaj nam tola něschto se ßwojich pucźowanjow", měnjesche knjes Wóndras sa blidom. „Ssy w Winje, w Parisu a schtó wě hdźe był, to dyrbisch tola zyły měßaz powjedacź móz."

Win — Paris — tam dźě ani cźaß žiwjenja pobył njeběch — tola na sboże snajach tu a tam něschto s knihi; myßlach, kak bych sebi tu wěz najlěpje sawjedł.

„Ja ßam ßym psched wjele lětami w Hambórku pobył, a hdyž so wrócźich, njewjedźach, hdźe sapočećź, hdyž chcych snatym něschto powjedacź", mi dobry „wuj" s jamy wupomha.

Hambórk! tam hdźe běch runje dleschi cźaß pschebywał a to bě mi runje prawje; powjedach a powjedach, so mi ani huba sastacź njechasche. Wuj so dźiwasche, so je so telko pscheměniło, cźeta poßłuchasche so ani njehibajo, Hanka praschesche so sa tyßazorymi wězami a ßama Marijanka počza wjeßelscha bycź.

„Ja dźě to wjedźach, mój hólcźe, so budźesch nam wjele powjedacź móz, hdyž ras do rěčži pschińdźesch", měnjesche wuj; „ale nětko powjedaj nam też něschto wo Parisu!"

„Hnydom, luby wujo! ale ja dźě ßym hischće w Hambórku, jutsje pschińdźe Paris na rjad!"

„Nó, kaž so tebi spodoba", dźesche wuj; „ja mam rady, hdyž ma kóžda wěz ßwój cźaß. W mojim domje dźe wschitko po hodźinje. Sacźerjej sebi cźaß po spodobanju — w dwanaćich je ßwacźina!"

„Ja sebi dopołdnja trochu sahrodu wobhladam", rjeknuch na Marijanku shladujo. Wona pak na mnje njekedźbowasche a ja dyrbjach trochu wótsje so wusnacź, so ßym zusy, so schcźeźki njesnaju.

„Zuſy?" dźiwasche so wuj. „Prawje masch, sa dwanaće lět móże człowjek wjele sabycź. Tehdom bě ty lědma jědnaće lět stary. Schtó by sebi myßlił, so s tebje hischće tajki wjeßoły pachoł narosće! Marijanka tebi sahrodu pokasa!"

„Ja ßym khora, nano! mam žałostne hłowubolenje."

„Blady!" wotmolwi Wóndras. „Ty skoro niczo njejěsch a so njehibasch — to je to! Masch ty też hłowubolenje, Hanka?"

Ja pohladach prosćho na Hanku, ta pak ßmějo wotmolwi: „Mi njebudźe cźerstwy powětr schkodźecź."

„Tak wjedź ty wuja a pokasaj jemu wscho, schtoż je widźenja hódne!" —

Hdyž takle s Hanku so pschekhadźowachmoj, hrjebasche mje saso ßwědomje: Běch list wotewrił a cźitał, běch pod wopacźnym mjenom

do cžeſcžowneje ßwójby kaž paduch pſchiſchoł, a běch ßebi ſkerje ſaßłużił, ſo mje ſ hańbu ſ domu wucžerja, hacž ſo mi ßo ſ džowku pſchekhadžowacž dowola. Mój ſchcžipachmoj róže, honjachmoj mjetele a běchmoj wießołaj. Hanka powjedaſche jara luboſnje a ja ßebi ſkoro myßlach, ſo ßym jeje woprawdźity wuj.

„Schkoda, ſo je moja ßotra khora“, dżeſche Hanka; „nadźijejmy ßo, ſo budże jutſje ſtrowſcha!“

„Namaj je ßo ranje jara rjenje minuło“, wotmolwich trochu ſpěſchnje; „a ja ani twojeje ßotry parował njejßym.“

„To je mi rjana rěcž wot nawoženje, kiž dwanacže lět na ßo cžakacž da.“

„Ale Marijanka ßo mi ani wießoła njeſdaſche, hdyž pſchińdżech.“

„To njeßměſch ji ſa ſło wſacž, Khorla. Někotre njedżele dołho je hižo tak ſrudna, ale to ßo ſaßo pominje. Wona je khutneje myßle. Hdy by ty jeno wjedżał, kak je pěkna, wjele pěknišcha dyžli ja!“

„Ale ja lubuju wießołoſcž a pſcheju jeno wießołu żonu!“

Hanka poſtróżena na mnje pohlada. „To je dźiwno! My myßlachmy, ty ßy khutny, ſymny muż; ludźo běchu nam tebje wopißali, ſo ſkoro niczo njerěcžiſch a ßo njeßměješch. Toho dla ßusto Marijanku wobżarowach; pſchetož tajki muż by mi najnjelubośniſchi na ßwěcže był; nětko widźu, ſo ju wjazy wobżarowacž njetrjebam.“

„Po tajkim ſcže jeno ſe ſtrachom na mnje myßlili? Schtó dha je mje tak derje wopißał?“

„Twój nan ßam. A twoje liſty, tak ßuche a ſymne, ßu mje ſtajnje mjerſake; naſch nan mózeſche jeno cžežko Marijanku k tomu narěcžecž, ſo tebi wotmolwi. Naſch nan wſchak ſa niczim druhim bóle njeżada, khiba ſa żeńtwu mjes wamaj. Marijanka njemějeſche żenje lóſcht do toho — njemjerſaj ßo, hdyž tebi wěrnoſcž praju — a ja ji pomhach; pſchetož mje mjerſaſche, ſo ßy tajki khutny, ſymny pachoł. A wój dźě běſchtaj tehdom hiſchcže dźěſcži, hdyž ßo ßlubiſchtaj; hewak je ſtajne prajenje, ſo dyrbja ſtarſchi ſbliżenje krejnych pſchecželow po mózноſcži ſadźěwacž; ale naſch nan cžinjeſche, kaž by ſ wonka naſcheho pſcheczelſtwa duſchneho pěkneho muża njebyło. Tajki ſażny ßlub je njeroſum: ſchto wjedża dźěcži wo żeńtwje!?“

„Ty maſch prawje, Hanka! to je po prawym njeprawda, kiž ſ nježnymi cžuczemi njeßmilnje hraje!“

„Ale ty dyrbiſch ßo ſa tajku njeprawdu Bohu dźakowacž“, wotmolwi Hanka ßmějizy; „hewak njeby Marijanki ani doſtał! w naſchej wokolnoſcži hlada wjele młodych ludźi ſa njej.“

„Schtó to ßu, cži ludźo?“

„Nó, to je prěni Ota Hola, wón je ratarſtwo ſtudował a je nětko dohladował na bliſkim knjeżim dworje. Sa tej dwě lěcže je naß ßusto wopytał a jeho wopyty płacżachu Marijanzy.“

„Abo ßnadź tebi, Hanka?“

„Ach, ty ßłódka dobrota! móhł dha něchtó mje dla k nam pſchińcž? To by ßměſchnje było! Ale Marijanka je woprawdże luboſcže hódna!“ (Pokračžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssedmy hornjołużiſki ſwjaſkowny ſpěwanſki ßwjedżeń, kotryž ßo tu ſańdżenu njedżelu a póndżelu mějeſche, je ßo jara derje radźił. Budyſchin bě ßo ßwjedżeńſki ſchat wobłekł. Khěže běchu ſ pletwami a wěnzami wupyſchene, ſ tſěchow ßo khorhoje ſmahowachu a pſchi měſchcžanſkich wrotach běchu cžeßne wrota natwarjene. Najkraßniſchi dźěł ßwjedżenja bě zyrkwinſki konzert w Pětrowſkej zyrkwi, kotryž chorſki rektaŕ Engler ſ wulkej wuſtojnoſcžu nawjedowaſche. Wokoło 1/2 6 hodźin wjecžor ſpěwarjo na tſělniſchcžo cžehnjechu, hdyž jich měſchcžanoſta Löhr a fabrikant Schołta powitaſchtaj. Póndżelu popołdnju ßo ßwjedżeńſki cžah ſpěwarjow, pod nawjedowanjom wotdźělenja jěſdnych, pſches hłowne měſchcžanſke haßy na torhoſchcžo hibaſche. Tu měſchcžanoſta Löhr ſpěwarjow ſ wulkeho balkona noweje kupnizy ſ narěcžu, na ważnoſcž a ſamyßł ſpěwanſkeho ßwjedżenja pokaſujo, powita. Cžah ßo na to, ſpěw „Powitanje Łużizy“ wuſpěwawſchi, dale poda a wokoło ſchtyrjoch hodźin na tſělniſchcžo pſchicžeże. Spěwarjo, pſches horzotu lacžni, ßo tam najprjódży ſ piwom wokſchewichu, ſo bychu ßo ſ poßylnjenymi mozami pſchi ßłědujzym konzercže wobdźělili. Po konzercže měſchcžanoſta Löhr, na rěcžniſku tribúnu ſtupiwſchi, ſpěwarjam dźak ſa to wupraji, ſo běchu w tak wulkej liczbje do Budyſchina pſchiſchli, ſpomni ſ khwalbu na jich ſkutkowanje a proſcheſche jich, ſo bychu Budyſchinej dobre wopomnjenje ſakhowali. Wießołe żiwjenje ßo nětko na tſělniſchcžu roſſcheri, ſpěwarjo ßo ſ pſchednoſchkami a wſchelakim żortom ſa wießołu ſabawu ſtarachu a ßwjedżeń ßo na tajke waſchnje k ſpokojnoſcži wſchěch, kotſiž běchu ßo pſchi nim wobdźělili, ßwojemu kónzej bliżeſche.

— Żně ßu ßo w wokolnoſcži Budyſchina ſ dobrym wjedrom ſapocžake. Rożka je hižo wſcha poßyczena a hdyž wjedro hoji, budża ju ſ dźěła kónz tutoho tydźenja, ſ dźěła na nowy tydźeń wſchu dom khowacž. Powſchitkownje ßo na to ſkorži, ſo je jara ſ ſogelnizu pſcheroſcžena a ſo drje je wjele kóp, ſa to pak cžim mjenje ſornow. Runje tak ma ßo ſ pſcheńzu, kotraž je lětża jara lóhka. Běrnow budże, hdyž żaneje khoroſcže na nich njepſchińdże, wjele, tola pſchi nětcžiſchich niſkich płacžiſnach běrny ratarjej prózu a dźěło doſcž njepłacża. Najrjeńſchi ſe wſchěch pólnych wupkodow wowß ſteji, wón, hdyž pſches pſchewulku horżotu pſchesahe njedoſrawi, lětża najwjazy wużitka pſchinjeße.

— Bjes ſtudentami ſ katholſkeho ßerbſkeho ßeminara w Praſy, kotſiž ßu lětża ßwoje theologiſke ſtudije dokoniwſchi pruhowanje wobſtali, je tón ras jenož jenicžki Sserb, knjes Filip Rěſak ſ Bělcžez. Bóh daj, ſo by ßerbſki lud w nim nowu móz ſa duchownu a duchownſku dźěłakroſcž dobył.

— Sakſka kralowſka woheńſawěſcžaza komißija woſjewja, ſo ßo ſ dowolnoſcžu kralowſkeho miniſtra ſnutſkownych należnoſcžow też ſa druhu termiju tutoho lěta pſchi ſawěſcženju twarjenjow pok pjenjezka ſ kóżdeje jenoſcže ſpuſchcži, tak ſo ma ßo 1. oktobra 1884 wot kóżdeje jenoſcže jenož jedyn pjenjezk wotedacž. Pſchi wotdźělenju ſa dobrowólne ſawěſcženje pak ßo ſawěſcženſki pſchinoſchk njeponiżi.

— Klamaŕ ſe Żarkow bě wóndano na butrowych wikach w Budyſchinje pola jeneho pſchekupza wjele twory, mjes njej też ſchwabliczki, nakupił a ju na wós ſnoßył. S tym hotowy, ßo hiſchcže ras do klamow poda. Na dobo na haßy wokachu, ſo ßo wós pali a wo prawdże płómjenja ſ woſa ßapachu. Najſkerje je ßo do ſchwabliczkow ſ njekedźbliwoſcžu dyriło a pſches to woheń naſtał. Nimale wſcha twora je ßo ſpaliła, a też wós je ßo wot wóhnja jara wobſchkodźił.

S Počžapliz. Na Marje domapytanje pſched wjecžorom ßu wſchelazy w naſchej wokolnoſcži ſpodźiwne ſjewjenje na mróczelach widżeli. Małe mróczałki na wjecžornym njebju ſtejachu. Hdyž ßłónzo ſady nich ſtupi, ßo runje pſched ßłónzom w wſchelakich barbach, pſchede wſchěm w módrej a cžerwjenej, błyſchcžecž počžachu. To bě rjany napohlad, kajkiž jón hiſchcže měli njejßmy. Hacž ßu něhdże druhdże nješto podobne na njebju wohladali, hacž dotal ſhonili njejßmy.

S Bukež. Sańdżenu wutoru handwjerſki w rostorhanej draſcže do naſcheje wßy pſchińdże. W wobydlenju rowarja Pawła, hdżež nikoho doma nadeſchoł njebě, ßo jemu rowarjowe kholowy, ſa kotrymiž też hnydom ßłě wißachu, tak wulzy ſpodobachu, ſo je ßobu wſa a ſ nimi cžeknu. Pawłowa mandżelſka bě pſchipadnje hnydom pytka, ſo je handwjerſki kholowy kranuł a ßo ſa nim na dróſy, do Lubija wjedujeje, puſchcži. Paduch nimale hacž k hoſcženzej „k kołpjej“ pſchezo w ſkóku cžerjeſche a tam do kerkow knjeżeje Kopricžanſkeje łuki, pſchi dróſy leżazeje, twóchnu. Pawłowa, ſa handwjerſkim cžerjaza, Bukecžanſkemu ſtražnikej Krawſy, kotryž pſchipadnje njedaloko kerkow na polu dźěłaſche, woſjewi, ſchto je ßo ſtało. Tutón ßo ſ njej hnydom do kerkow poda a tam handwjerſkeho w tym wokomiku pſcheßłapnu, hdżež ßo tón runje nowe kholowy wobuwacž počżeſche. Paduch pſchi tajkich wobſtejnoſcžach na cžekanje myßlicž njemózeſche a ßo ſ měrom ſajecž da. Wón dyrbjeſche ßo ßwoje ſtare kholowy, ſ njerjadom ßo mjerwjaże, ſaßo wobucž a tón ßamy dżeń jeho hiſchcže do Lubijſkeho jaſtwa dowjedżechu, hdżež pſchi pſcheßłyſchenju wudawaſche, ſo je ſe Schleſynſkeje rodżeny.

S Njeßwacžidła. Pſchi honitwje ſa ßornikami ßu ſańdżenu wutoru pſchi Jenſchecžanſkich mjeſach dweju jelenjow — jeneho wóßomrohacża a jeneho ſchěſcžrohacża — tſělili; jara żadny podawk w naſchej wokolnoſcži. Jelenje hižo dleſchi cžaß w lěßach Njeßwacžilſkeho knjejſtwa pſchebywachu.

S Hrodźiſchcža. Sańdżenu njedżelu 20. julija běſche pola naß zyrkwinſka viſitazija. K tomu běſchtaj k. zyrkwiny radźicžel dr. Schmidt a k. ſarař dr. Kalich ſ Budyſchina k nam pſchiſchłoj. Poßleńſchi naß na ßerbſkej Bożej ßłużbje ſ wutrobnymi ßłowami poſtrowi, prěńſchi pak na němſkej. Popołdnju mějeſche ßo katechismußowe roſrěcžowanje ſ doroſcženej młodżinu, ßerbſke pſches naſcheho k. duchowneho, němſke pſches k. zyrkwineho radźicžela. Po nyſchporje dżerżeſche k. zyrkwiny radźicžel ſ zyrkwinymi prjódkſtejerjemi roſrěcžowanje, też wot kk. wucžerjow a druhich woßadnych wopytane, w kotrymż ßo wo zyrkwinych należnoſcžach naſcheje woßady jednaſche. Bóh daj, ſo by bohaty wußyw tutoho dnja też bohate płody njeßł! — So by naſch Boži dom dopomnjecže na Lutherowy ßwjedżeń doſtał, běchu loni naſchi woßadni pſches 1100 hriwnow nahromadźili. Sa tute pjenjeſy je ßo dwoje draſcženje ſa wołtaŕ a kłětku, jene

cźerwjene a druhe selene, wot ßławneho Becka w Herrnhuce ſhotowane, wobſtarało.

S Kamjeńza. Knjes diakonuß Matek je njedawno w Draždźanach pruhowanje wólbokmanoſcze (examen pro munere) na jara ßwalobne waſchnje wobſtał.

— Sa cźaß wotpuſka knjeſa hamtſkeho hetmana ſ Zezſchwitza w Kamjeńzu, wot 23. julija hacź do 2. ſeptembra t. l., je ßo jeho naměſtniſtwo knjeſej komißionſkemu radźicźelej Bachmannej pſchepodało.

Wo ßerbſkim macźicźnym domje.

(Pokracźowanje ſ cź. 29 Serb. Nowin.)

X.

Sapiß darow, w Jitkowſkej gmejnje naſběranych. Do tuteje ſběrki

a) ſapißachu: Mjeno, ſtaw, ſtatok	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) ſapłacźichu:
W Jitku:	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Jurij Pawlik	1.—	—	—	—	—	1.—	1.—
Jan Pawlik, bur	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Měſcher, ſahrodnik	—.75	—.75	—.75	—.75	—.75	3.75	—.75
Handrij Pawlik, ſahrodnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jurij Kozor, ſiwnoſcźeŕ	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
Michał Bartuſchk, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jurij Nowotny, ſahrodnik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Guſta Hofmann, ſiwnoſcźeŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jurij Nowak, ſahrodnik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Handrij Sturm, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Pjecźka, murjeŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Cźecź, ſiwnoſcźeŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Handrij Schibak, kubleŕ	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	7.50	1.50
						50.25	10.85

Dale ßu pola podpißaneho wotedali:

Rychtaŕ, faraŕ emer. w Budyſchinje, na 1884 . . . . . 3 mk.
Wjazka, faraŕ w Hornim Wujeſdźe, na 1884 . . . . . 6 „
Jencź, faraŕ w Palowje, na 1884 . . . . . 20 „

Hromadźe: 29 mk.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wužitku

pſchinoſchk Towaŕſtwu Pomozy ſa ſtudujzych Sserbow dachu: Mócźeŕ w Błohaſchezach (dar) 20 mk., Hofmanowa, wudowa w Dźěchorjezach, (dar) 2 mk., Wenzel, knihicźiſchcźeŕ w Wojerezach, (pſchinoſchk na 1884) 2 mk., faraŕ Jencź w Palowje (na 82—84) 3 mk., Jan Poſkleńk w Njeßwacźidle 1 mk., faraŕ Kordina w Minakale 1 mk., faraŕ Räda w Barcźe (na 83/84) 2 mk., kantor Sarink w Hrodźiſchcźu 1 mk., faraŕ Ryczeŕ w Wujeſdźe 2 mk., dr. phil. Karlowicz w Heidelbergu 12 mk. 80 np., rěcźnik Böhm w Budyſchinje 10 mk., zyrkwinſki prjódkſtejeŕ Klimant w Rakezach (na 84/85) 2 mk., pſchekupz Mjerwa w Budyſchinje (na 80—84) 5 mk., faraŕ Wjazka w Wujeſdźe (na 84) 1 mk.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Rěſniſki pomoznik J. E. Krüger ſe Ssmjeczkez bě, jako 1. junija k ßwojemu nanej do Mniſchońza na wopyt pſchińdźe, duzy po pucźu pſchewjele palenza pik. Wón ßo ſe ßwojim nanom w pjanoſcźi bórſy ſwadźi a dokelž kaž dźiwi wokoło ßebje pjerjeſche a wſcho rosraſy, ſchtož jemu bliſko pſchińdźe, jeho ſ kněže won dowjedźechu. Pſches to hiſchcźe bóle roshorjeny, wón, wódnu khanu ſhrabnuwſchi, ſ njej ßwojemu nanej dwójne wókno rosraſy a tak wótſje halekowaſche, ſo ßo ſe wſchěch ſtron ludźo ſběžachu. Wjeßnemu rychtarjej Weichertej, na pomoz ſawołanemu, najnjepěkniſche wudma nadawſchi, ßo wón do Pöhlez korcźmy poda, hdźež toho runja njewuſchnu haru cźinjeſche. Jako jemu toho dla korcźmaŕ a gmejnſki prjódkſtejeŕ arreturu pſchipowjedźi, Krüger do njeho ſe ßwojim kijom pjerjeſche a ßo pſcheczźiwo njemu ſpjeczźowaſche. Krügerej jaſtwo na pjecź njedźel a arreſt na tydźeń pſchißudźichu. — Cźeladnik A. Mießner ſe Sſkoneje Borſchcźe a pjekaŕſki pomoznik J. H. Löhnert ſ Lupoje ßo ſa njekniczźomnikow ſpósnaſchtaj, kotrajž běſchtaj 4. junija w nozy na pucźu ſ Radworja do Lupoje někotrym ſchtomikam krónu wotłamałoj, je wobrěſałoj a je na druhe njekniczźomne waſchnje wobſchkodźałoj. Kóždy ſ njeju ßo k jaſtwu na dwaj měßazaj wotßudźi. — Hacź dotal njenaßwarjena ßłużobna dźowka H. E. Keuſchez ſe Zicźenja ma 20 mk. khoſtanja abo 5 dnjow jaſtwa wotßedźecź, dokelž bě ßłużobnu dźowku J. K. Libez ſe żeleſnymi hnójnymi widłami na hłowu dyrika. — Dźěłacźeŕ K. G. F. Rudolf, hižo wjazy krócź paduchſtwa a jebanſtwa dla khoſtany, bě 21. meje w Ssmjeczkezach pohonczej Ssuchemu kožanu falu kranuł a pjekaŕſkemu miſchtrej Heßy w Worklezach 2 pokrucze khlěba ſ leſcźu wurěcźał, wudawajo, ſo jeho kupjelnſki inſpektaŕ Bönisch po khlěb ſcźele. Wobſkorżeneho woſpjetneho paduchſtwa a wobſchudźenſtwa dla k jaſtwu na ßydom měßazow a k dwělětnemu ſhubjenju cźeßnych prawow wotßudźichu. — Dokelž bě pjekaŕ A. Riedel, paduchſtwa dla hižo khoſtany, loni w ſeptembrje próſdnu piwowu tunu, korcźmarjej Pöhli w Mniſchońzu ßłuſchazu, kotruž bě na pucźu bliſko Dźěžnikez namakał, wobkhował, jeho pſchekſchiwjenja dla k dwěnjedźelſkemu jaſtwu wotßudźichu. — 13lětny J. A. Ssykora ſ Khwacźiz bě 1. meje tamniſchemu dźěłacźerjej Schuſterej pokrutu khlěba ſpakoſcźił. Dźiwajo na młodoſcź wobſkorżeneho, jeho jenož ſ poßwarjenjom pokhoſtachu. — Cźeladnikaj 22lětny F. E. Steglich a 15lětny M. Hizka, wobaj ſ Hornjeho Hunjowa, běſchtaj 5. meje wjecźor w Ssmochcźanſkej korcźmje pſchewótrje do palenzoweje bleſche hladałoj a w pjanoſcźi duzy domoj na hłupu myßl pſchiſchkoj, ſ płota kublerja Paczki w Hornim Hunjowje na 17 łatow ſwottorhacź a je ſ dźěła roskłamacź. Dla wězywobſchkodźenja ma Steglich 15 mk., Hizka pak 10 mk. płacźicź.

Přilopk.

* W Draždźanach ſańdźenu ßobotu dwaj patrouilleuraj ſchtyrjoch wojeŕſkich jatych ſ tamniſcheho wojeŕſkeho jaſtwa do lazareta wjedźeſchtaj, ſo bychu ßo tam wot lěkarja pſchepytali. Pſched lazaretowymi wrotami ßo na dobo jedyn ſ jatych do cźěkanja da a njedźiwajo na to, ſo patrouilleur tſi krócź na njeho ſawoła, ſo dyrbi ßo wrócźicź, dale běżeſche. Patrouilleur bě pſches to nuſowany, kaž ßebi to inſtrukzija żada, do cźěkanza tſelicź. Cźěkanz kulku do delnjeho żiwota doſta a je tón ßamy dźeń popołdnju w lazarecze na ßwoju ranu wumrjeł.

* Sańdźenu ßobotu ßo w Draždźanach pſchi ſběhanju jeneje kněże dwaj murjerjej ſwadźiſchtaj, pſchi cźimż tón jedyn druhemu ſ nożom wócźko wukłó a jemu hłowu ſtraſchnje roskała.

* Jenemu wojakej w Draždźanach je jeho lubka w Chemnitzy hroſnje ſehrała. Wona mějeſche wulke żeldźenje po lubym a budźeſche jeho rada w Chemnitzy wohladała; a ſchto ßebi wumyßli? Ssynje ßo a napiſche lubemu do Draždźan ſrudny liſt ſ powjeſcźu, ſo je jeho ßotra w Chemnitzy nahle ſemrěła a ſo ma ßebi wón toho dla hnydom wotpuſk wuproßycź, ſo móhł na pohrjeb pſchińcź. Do tohole liſta pak wona druhu papjerku ſapokoži, hdźež je napißane, ſo je powjeſcź wo ßotſinej ßmjerczi jeno wumyßlena, ſo by wón wotpuſk doſtał. Wojak dźe k ßwojemu wyſchſchemu a proßy wo wotpuſk, dokelž je jemu ßotſiczka wumrjeła. Wyſchſchi chże prjedy liſt widźecź. Wojak dźe po liſt, woſtaji pak też papjerku w nim leżo, kiž zyku łżu pſcheradźi. S tym wyſchſchi, wě ßo, doſcź wě. Wěz ßo pſchepytuje a naſch wojak njejědźe k lubzy, ale doſtanje 6 dnjow kruteho arreſta.

* Sswójba piwarża Hähnela w Großſedlitzu pola Pirny, kotraž bě trichinojte mjaßo jědła, je runje kaž rěſnik, kotryž je ßwinjo ſarěſał, na trichinoſu ſkhorika. Prózowanjam lěkarjow ßo radźiło njeje, piwarżej żiwjenje ſdźerżecź, 15. julija je wón w wulkich boloſcźach wumrjeł. Hähnel je dwě njedźeli dołho cźerpik, jeho żona, dźowka a dwaj ßynaj toho runja cźeżko leża, a je mało nadźije, ſo wotkhorja. — Sswinjo, kotrehoż mjaßo ßu ſkhorjeni jědli, njeběchu na trichiny pſchepytali, nowe dopokaſmo ſa to, ſo je wobhladanje ßwinjazeho mjaßa jara nuſne.

* Pſchi ſkładnoſcźi ßwjedźenja VIII. němſkeho ſwjaſkowneho tſělenja w Lipſku bě ßo na roſchty jeneho nowotwara hromada ludźi ſeſtupała, ſo bychu ßebi wot tam cźah tſělzow wobhladali. Roſchty pak twjerdźe njeſtejachu a ßo powalichu, a něhdźe 20 cźłowjekow pſchi tym dele padźe. Jedyn dźěłacźeŕ ßebi nohu a jedyn ſamkaŕ ßebi wobrucźku ſłama; wobeju hnydom do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſychu, druſy buchu bóle a mjenje ſranjeni, a dyrbjachu ßo někotſi ſ nich toho runja hojeŕni pſchepodacź.

* General W. H., kotryž je ßo w lěcze 1870 w wójnje wuſnamjenik, běſche wóndano do Königshütte na muſtrowanje pſchijeł a chżyſche ſtuparja Reiflandta ſeſnacź, kotryž je pſches ßwoju wutrajnoſcź wjele ſaßypnjenym hewjerjam żiwjenje ſdźerżał. Pſchi pſchedſtajenju ßo Reiflandt komdźeſche generalej ruku ſawdacź, dokelž mějeſche cźornej ruzy a ſ nimaj generalowe rukajzy womaſacź nochżyſche. Knjes general pak jeho ruku ßam pſchimnu a ju, jeho pěkny ſkutk wukhwalujo, ßylnje tłóczeſche. Potom ßo wón rukajzy wußlecze, prajo: „Tele rukajzy k wopomnjenju mi a mojej żonje

ßobu wosmu, ja ßym ſ nimi ruku najlěpſcheho mjes dobrymi tłócził." Wokołostejazy ludźo běchu wot generalowych ßłowow hłuboko hnuczi.

* S Düßeldorfa ßo wo straſchnym podawku piſche, kiž je ßo ſańdżeny tydżeń w jenej hajnkowni njedaloko Hamma ſtał. Hajnik běſche rano ſahe do lěßa ſchoł a jeho żona khofej warjeſche. Na dobo zuſy cźlowjek, jeno koſchlu ſwoblekany, do kuchnje ſaſtupi, żónſku powali a ju dajicź pocża. Na jeje wołanje 17lětny ßyn pſchiſkoczi a ſhrabnuwſchi tſělbu zuſeho ſe ſchrótom dwójzy do ſtrony tſěli. Potom po pólzaja běżeſche. Hdyż ßo ſ nim wróczi, dha zuſy wſchón w krwi w prěnim poſkhodże na ſkhodże ſtejeſche, ßo na wobkłoženje ſeperajo. Hajnikowa pak w womorje wó ſtwje leżeſche. Zuſy na wſchě praſchenja błudnje wotmolwjeſche, duż pólzaj ſpósna, ſo ma wrótneho pſched ßobu. Wón toho dla do Neuſtadtſkeho wuſtawa dżěſche, hdżeż ſhoni, ſo je w nozy błudny cźeknuł. Cźeżko ranjeny bu ſ hajnkownje do wuſtawa dowjeſeny. Hajnikowu pak zyły dżeń widliſchcża pſchimachu.

* W Raffelsdorfje ßyn jeneho ratarja na hołbja, na ßłómjanej tſěſche ßedżazeho, tſěli. Wot pólvra ſapaleny papjerjany cźop na tſěchu ßobu ſlecźi, ßuchu ßłómu ſapali a zyły dwór a dwaj ßußodnaj dworaj ßo wotpaliſchtaj.

* W Salzburgſkej ßu ßurowe ſliwy kraj ſapuſcźike. Hallſtadt je pſches kamjeńtnu drobinu, wot wody ſ horow dele ſpławjenu, wſchón ſaßypnjeny, tak ſo dyrbjeſche ßo tam 100 pionirow na pomoz pózßłacź.

* Rědki podawk je ßo wóndano w Leneſchizach pola Launa w Cźechach ſtał. Pſched něſchto cźaßom běſche tam khěżkarka w wyßokej ſtarobje wumrjeła a ßo na wjeßnym pohrjebniſchcźu pohrjeba. Bórſy po tym ßo po wßy powjedacź pocża, ſo je njebocźiczka w ßwojim pjeſlu ſtajnje 150 ſchěßnakow měła. Dokelž pak ßo te 150 ſchěßnakow w ſawoſtajeńſtwje njenamakachu, a dokelž běchu khěżkarku w tym pjeſlu pohrjebali, wſchitzy rěcźachu, ſo ßu ßo też pjenjeſy ſ cźěłom ßobu ſahrjebake. Wutoru tydżenja w nozy běſche něchtó row rosrył a kaſchcź wotewrił; hdyż tótka rano na pohrjebniſchcźo pſchińdże, leżeſche wotewrjeny kaſchcź ſ cźěłom, hižo tłajazym, na hórzy pſchi rowje. Pjeſlowy ſak běſche rosrěſnjeny. Hacź je njeknicźomny cźlowjek żanych pjenjes w nim namakał, ſnate njeje. Cźěło bu ſaßo ſahrjebane, a ßudniſtwo wěz dale pſchepytuje.

* 18. julija bě w Winje najhorzyſchi dżeń tutoho lěcża. Termometer w khłódku 42 gradow po Celſiju (33,6 gradow po Reaumurje) pokaſowaſche. Pſches tajku żadławu horzotu 4 cźlowjekojo wumrjechu.

* Awſtriſki wojak Pilat doſta 1866 w bitwje pſchi Kralowym Hradzu (Königgrätz) kulku do khribjeta; dokelž kulku namakacź njemózachu, bu wbohi wojak hubjeny a njeběſche k żanemu dżěłu wjazy kmany. Tamón tydżeń je jedyn lěkař w Brnje (Brünn) kulku woko rjapa wußlědżił a ju wucźahnuł. Wbohi wojak mózeſche ßo hnydom ſaßo ſrunacź a runje khodźicź.

* Spodźiwne njeſboże je ßo wóndy wjecźor njedaloko młyna w Stahlecu ſtało. 28lětny njeżenjeny kubleŕſki ßyn Wenzl Boháč ſ Dobřejic paßeſche nanowy ſkót na łuzy w rězy Łużnizy. Dwaj wołaj ßo ſ rjecźaſomaj ſaſchmjataſchtaj, a hdyż Boháč mjes tej ſkocźecźi ſtupi, ſkocźiſchtej k brjohej Łużnizy, waliſchtej ßo do wody a ſtorhnuſchtej też toho młodeho cźlowjeka ßobu do rěki. Boháč ßo tepi a wołaj też.

* Njewſchědny kwaß běſche wóndy w Debrecźinje. 2. julija dżěſche dżěkawy muż Michał Széles k ßwojemu ßynej na kwaß. Lědma běſche ßo cźah kwaßarjow ſeſtupał, dha ſtareho Szélesa Boża ruczka ſaja, ſo běſche na měſcźe morwy. To pak kwaßnym hoſcźom na żane waſchnje wjeßele njeſkaſy; morweho donjeßychu do pinzy, druſy pak cźehnjechu do zyrkwje a młodaj buſchtaj ſwěrowanaj. Potom pak ßo w njewjeſcźinſkim domje kwaßne wjeßele ſaßo ſapocża ſ piſkanjom a rejwanjom.

* 20lětna Emilija Blumez, pokładniza w reſtawraziji „Kronprinz Rudolf" w Temeswáru, doſta wóndy wot ßwojeho rěcźnika ſ Wina liſt ſ powjeſcźu, ſo ſe ſnateho millijonoweho herbſtwa po wěſtym Otu 120,000 ſchěßnakow doſtanje. Jeje wowka běſche jena rodżena Otez ſ Zimmerna bura. Sbożowna holcźka je hnydom do Wina jěła, ſo by to herbſtwo do rukow doſtała.

* Na kupje Iſchiji, loni wot ſemjerżenja ſapuſcźenej, bě 23. julija hróſbny podſeńſki bubot ßłyſchecź a na to ßylne ſemjerżenje. Schkody ßo żaneje ſtało njeje, tola bjes wobydleŕſtwom wulki ſtrach knježi.

* S Italſkeje pißaja: W Milanje (Majland) khodźeſche młody Němz po haßach. Pſchiſchedſchi k jenemu, kiž limonadu pſchedawa, Němz ſaſta, ſo by ßo wokſchewił. Schikowana młoda żónſka hnydom ſa nim k blidu pſchiſtupi a też ſchkleńzu żadaſche. Hdyż pak chżyſche ſapłacźicź, ßo poſtróži, dokelž pjenjes pſchi ßebi njemějeſche Młody cźlowjek běſche rady ſwólniwy, tu maliczkoſcź ſapłacźicź a wona to rada pſchija. Wużiwajo witanu ſkładnoſcź, ji wón ßwoju ruku poſkicźi, ſo by ju domoj dowjedł. Duzy po pucźu wona ßwojemu pſchewodźerjej powjedaſche, kak je ji lěkař pſchecźiwo hłowubolenju wukaſał, ſo by tobak nuchała. Woprawdże wona ßlěbornu tyſcźiczku wucźeże a zuſemu ßmějo priſu poſkicźi. Wón priſu wſa, ale bórſy bu jemu něſkat ſpodźiwno a po něſchto krocźelach padże bjes myßlow na ſemju. „Ach, mój muż! ach, mój muż!" żónſka żałoſcźicź pocża. „Wón je morwy! Njeje dha żaneje pomozy?" W womorje leżazeho donjeßychu do bliſkeje brodutruharnje a żónſka proſcheſche, ſo bychu jeje muża hladali, doniż ßo wona ſ lěkarjom njewróczi. „Ale tak jeho leżo woſtajicź njemóżu", wona k truharjej rjeknu, „ja mjes tym jeho pjenjeſy a cźaßnik k ßebi wosmu, hewak móhł ßnadź wo nje pſchińcź." Truhař ßo tomu njedźiwaſche, a żónſka ſ pjenjeſami a cźaßnikom woteńdże. Hdyż zuſy ſaßo k ßebi pſchińdże, bu jebanſtwo ſjawne. Polizija ſa pſcheklepanej jebanſkej żónſkej ßlědźi.

* Na ßrědk pſchecźiwo kamjenjej pokaſuje Dümon, lěkař w jenej franzowſkej hojeŕni. Dümon wobkrucża, ſo je po jeho dołholětnych wobkedźbowanjach a naſhojenjach ßidr, to je napitk ſ jabłukow, najlěpſchi wobarnowazy ßrědk pſchecźiwo khoroſcźi, kiž ßo kamjeń mjenuje. Też pſchecźiwo tokſcźenju a tucźnoſcźi ßo tónle napitk ſ wużitkom wużiwa.

* S Londona pißaju: Pola Koruny ſtej ßo 22. julija ſchpaniſka póſtſka parna łódź „Gijon" a jendźelſka parna łódź „Laxham" ſraſyłej. Wobej łódźi ßo potepiſchtej. S prěnjeje łódże je ßo 45 pucźowarjow wukhowało, ſ druheje 11 matroſow.

* W jendźelſkim měſcźe Northwichu ßu wobydlerjo, kotrychž ßo tam na 13,000 liczi, w wulkim ſtraſche. Měſto je na ßólnych ſkałach natwarjene, kotrež ßu ßo w běhu cźaßa wot wody wupławiłe, tak ſo ßo ſaßypuja. Wutoru ſapocżachu hrjady khěżow hróſbnje pikotacź, murje ßo rostorhnuchu a ſaſtróżeni wobydlerjo, ßo ſaßypnjenja bojo, na bliſku hórku cźeknuchu. Pſched jich woczemi ſapocża ßo wo ßrjedź měſta hromada twarjenjow woſotwarſkeje fabriki firmy Jones ſapadowacź a wjecźor ſ hłubokeho roſſchcźěpa jenož hiſchcźe kónz wulkeho wuhnja won kukaſche. Wobydlerjo ßu ſe wſchej ßwojej nadobu měſto wopuſchcźili.

* Kat na pucźowanju. Kaž Athenſke nowiny pißaju, je grichiſka wójnſka parna łódź do Nawplije wotjěła, ſo by wot tam kata ſ jeho guillotinu a wotdźělenje wojakow ßobu wſaka a jich do grichiſkich pſchiſtawſkich měſtow woſyła. W Grichiſkej mjenujzy ſłóſtnikam hłowu jenoż w juliju rubaju, ſo by ßo ſ tym jeniczkemu katej njetrjebawſche tam a ßem pucźowanje a njenuſne pjenjeżne wudawki ſalutowake. Ssmjertni kandidatojo ßo potom do něſkotrych pſchimórſkich měſtow pſchiwjeſu, w kotrychž ßo wotprawjenje ſtanje. Pſched něſkotrymi lětami grichiſke knjeżeŕſtwo noweho kata pytaſche, tola nichtó ßo njenamaka, kotryż by po tutym ſrudnym ſaſtojnſtwje żadał. Duż knjeżeŕſtwo jeneho ſłóſtnika, k ßmjercźi wotßudżeneho, wobhnadźi a jemu katowe ſaſtojnſtwo pſchepoda. So pak by tutón njecźeknuł, jeho zyłe lěto w Nawpliji w jaſtwje dżerża. Jeli ſo ßo potom w juliju na ßwoje dżěło podawa, jeho wotdźělenje wojakow pſchewodźuje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Ernſt Bohuwěr Kowař, murjeŕ na Židowje, ſ Jdu Marthu Winklerjez tu. — Adolf Cźeſcźemeŕ Scholka, kubleŕ w Wadezach, ſ Marju Auguſtu Židez w Bórku.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Marja Martha, Jana Bohuwěra Oswalda, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Martha Marja, Khorle Auguſta Dubſkeho, tyſcheŕſkeho w Sajdowje, dź. — Pawoł, Jana Budarja, fabrikſkeho dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 17. julija: Marja Auguſta, Jana Auguſta Rycźerja, żiwnoſcźerja w Libuchowje, dź., 3 l. 17 d. — 19. Marja Meta, Jana Auguſta Hejdy, młynkawobßedźerja w Brěſowje, dź., 5 m. — 20. Jaroměr Ernſt, Khorle Auguſta Schwuraka, dźěłacźerja w Hněwßezach, ß., 3 m. 19 d. — Moritz Richard, Handrija Felſy, pſchekupſkeho pucźowarja na Židowje, ß., 5 m. 26 d. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 l. 7 m. 14 d. — 22. Hana Marja, Jana Auguſta Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, dź., 3 l. 5 m. 14 d. — Jaroměr Auguſt, Jana Schneidera, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß., 1 l. 11 m.

Wjedro w **Londonje** 25. julija: Deſchcźikojte.

Pſches ſtudnistwo ma ſo na pſchepatrowanje pſchedawacz: 2. auguſta polo Handrija Barcza w Sdżarje pola Kluſcha, na 560 mk. takſirowane. — 6. auguſta khěžna leżomnoſcz cžišło 57 w Kotezach, na 780 mk. takſirowana. — 4. oktobra khěžna leżomnoſcz cžišło 39 g w Khwacžizach, na 1650 mk. takſirowana.

Płacžisna žitow a produktow w Budyſchinje

19. julija 1884.

Žitowy dowos: 2443 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſcheniza	9	70	10	48	9	70	10	71
Rožka	7	78	7	91	7	78	7	91
Jeczmjeń	7	25	7	80	7	25	7	80
Wowß	8	20	8	60	8	20	8	50
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	89	9	17	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	90	2	50	—	—	—	—
Pſcheniczna muka (50 =)	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka (50 =)	7	—	11	50	—	—	—	—
Sžyno (50 =)	2	60	3	—	—	—	—	—
Sžóma (600 =)	20	—	23	—	—	—	—	—
Proßata 595 ſchtuk, ſchtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pſcheniczne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	10
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	75	6	—

Draždżanſke mjaßowe płacžisny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—45 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cželatow ma ßo ſrosumicz waha ſchtyrjoch běrtlow bjes koże, hlowy, nohow, krwě, cžrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłozyny atd. Płacžisna tutych džělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płacžisnje pſchiliczicz.

W Wulkim Wjelkowje je **khěža** ſe ſahrodu hnydom na pſchenaježe. Dalſche je ſhonicz pola wjeßneho rychtarja **H. Pětſchki** tam.

W Hodžiju je **khěža** cžišło 67 ſe 169 □prutami pola abo bjes njeho ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedžerja tam ſhonicz.

W Kumſchizach je **ſahrodniſka žiwnoſcz** cžišło 14 ſe 16 kórzami pola a łuki bjes wumjeńka na pſchedań.

Jurij Auguſt Janaſch.

W Njechornju je **khěžna leżomnoſcz** cžišło 21 ſ něſchto polom hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedžerja ſhonicz.

Nowa, rjana, ßylna krawſka **ſchijaza maſchina** je tunjo na pſchedań. Hdže? je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Lipowe kčenje, ſporuſchk, lěßne truſkalzy, maleny atd.

kupuje kaž kóžde lěto kóždu džělbu

měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu cžišło 6.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacžisnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

ff. koßy,

kiž kaž jěd ßyku, porucža najtuniſcho

Paul Walther

w Budyſchinje.

Prawdźiwe

ſelene maſanſke mydło

k namaſowanju ſkotu pſchi wumjerje abo njerjedże džěła

mydłowa fabrika

H. Puy w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy.

Jerje,

rjane wulke ryby,

kopu po 180 np.,

ſchtuku po 4 np.,

poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Nowe jerje,

ſchtuku wot 6 np.,

porucža

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Butru!

Měſchann butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſczi

porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,

„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodżazy, porucža jako płacžisny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Nowe połnojerje

porucža

Jan Pohlenk

na garbarſkej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcz**; ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Palenz

porucža tunjo

cžiſty liter po 17—19 np.,

dobre ßłódke palenzy liter po 40—50 np.,

dwójne likěry po 70—80 np.

Julius Neumann

w Jamnom.

Cžeſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

porucža

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

Włoßanki

kupuje po najwyſchſchej płacžisnje

G. A. Streckfus,

ſchcžětkarſki miſchtr

na bohatej haßy w Budyſchinje.

Woſjewjenje.

Wotwoženje drjewa ſ kralowſkeho Połpiczańſkeho revira je jenož potom pſches **Lichańſki knježi dwór** dowolene, hdyž ßo dopokaſacz hodži, ſo drjewo ſ něhduſcheho Lichańſkeho lěßa pſchińdże. Bjes legitimazije, kotraž ma wot hajnika wuſtajena bycz, ßo pſchewjeſenje njedowoli a kóždy, kotryž pſchecžiwo tutej ſakaſni cžini, ßo wobſkorži.

W Lichanju, w juniju 1884.

Kublowy pſchedſtejicžer.

Kucžowy grat,

jara płacžisny hódny a ſnateje wubjerneje kmanoſcže, porucža

E. G. Leuner

w Budyſchinje ſady noweje měſchczańſkeje ſchule.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucža k twarbam:

T-noſcherje we wſchěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,

želeſnicžne ſchěny,

jamſke ſchěny,

Hartwichſke ſchěny,

prima portlandſki cement,

twarſke hoſdże,

hródżne wókna,

tſěſchne wókna atd. atd.

a hewak wſchitke druhe ßem ßłuſchaze artikle po najtuniſchich płacžisnach.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucža ßwój bohaty ſkład **jednorych** a **dwójnych palenzow, cžiſteho palenza** a **wſchědneho cžiſteho palenza** cžiſteje najlěpſcheje dobroſcže a ßłoda po tunich płacžisnach.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a poruczа k wobstaranju symskeho potrěba po **najtunischich letnich placźisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s **Doblhoffskich podkopkow,** snatych najlěpschich czěskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje žo pschedawajza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske a kuchinske tepjenje** a žo woženbje tež sa **pjekarstwo** doscź poruczecź njemóže. Wona dawa **žylnu tepjazu móz,** njewudyma **žane schkódne gasy, njeżasuje** a sawostaja jenož 1½ % **popjeka bjes truskow.**

Dale poruczam sa tepjenje kotołow, zyhelniczow a horncźernjow **brunizu** s **Herbert-podkopkow** pola **Czopliz** po najtunischich placźisnach.

Hornjoschlesynske kamjentne wuhlo,
delnjoschlesynske kowarske wuhlo,
prawdźiwe Burgske (Draždźanske) } cziste myte,
kowarske wuhlo,
Shorjelski twarski kruchaty kalk a **rólny kalk**

je stajnje w najlěpschej dobroscźi a czerstwej tworje na składze.

Pschi wotewsacźu zykych lowrijow žo **podkopkowe placźisny,** pschi mjenschich dźělbach najtunsche dźenske placźisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja polne rukowanje dawam.

Wotwoženje psches moje žamžne wosy sa tunje placźisny.

Komptoir: na žitnych wikach czisło 5.
Sklad: na privatnym tworowym dwórnischczu.

Emma swud. Vorwerkowa

poruczа swój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow

se žomota, kaschemira a žukna

w wulkim wubjerku po najtunischich placźisnach a proży wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschczu 5 s napschecza hlowneje straže (hawptwachi).

Wschitke druźiny

dobrych a czistych palenzow

najlěpscheje dobroscze po najtunischich tu snatych placźisnach poruczа

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyschinje

na swonknej lawskej haży czisło 10.

Wubjerny **hróch** sa skót, **kolij, hejduschku** a **woku** poruczam k wužywej placźisny hódno.

Wowž po najwyschschej placźisnje kupuju.

Ernst Schmiž w Budestezach.

Czesczenych Sserbow žebi dowolam na žwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž žo dospolne stwinske wuhotowanja, jednore a najwožebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschě möble žu w mojej tyscherni dźěkane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr

na nowych hrjebjach czisło 3 (dale wjedźena žukelnska haža).

Rajž!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, poruczа **Gustav Poser**

na jerjowej haży.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „

žu dostacź pola

Gustava Posera

na jerjowej haży.

Wschelake druźiny murjerskich, molerskich a pjerschczowych barbow,
czisczenn krydu, gyps,
czerstwy portlandski zement,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniž,
wschelake laki,
brunoline,
terpentinowy wolij, klij atd.

poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

K wotstronjenju njestrowych dymow

karbolokižaly kalk,
karbolowu kižalinu,
želesowy vitriol,
khlorowy kalk

poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Khojej

wulki wubjerk a wjele nowych druźinow poruczа, sa dobry žkód rukujo, po najnižschej placźisnje

Richard Neumann

na smutskownej lawskej haży.

K wužywej

poruczа **hróch, woku, lupin, hejduschku** a **kolij**

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Khojej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje žkłodźazy, poruczа **Hermann Klemm**

na bohatej haży.

Jerje,

wulke, tuežne ryby, najtunischo poruczа **Hermann Klemm**

na bohatej haży.

Wo **P. Kneifelowej**

włožowej tinkturje.

Na włoży bědnych s tutym wospjet na horejschi kosmetik kedźbnych czinimy, jako wo prawdże na najlěpschi, **je-li niz jeniczki w skutku sprawny žrědk** psche wupadowanje włožow, kaž tež so by czlowjek shubjene włoży saso dóstał, a je wón **woženbje tež sa žónske,** kotrymž włoży husto wot pschemérneho nakožowanja wolija a pomady wupaduja, woženbje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdźiwu jenož knjes **Ernst Mittasch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pschedań.

Wot najwjetscheje waznoscze sa

woczi kóždeho.

Tuta **jenož žama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot léta 1822 žwětožkawna. Wona je w flakonach po 1 mk. wot nětka **jeniczky w měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** dostacź. — Njech žebi pak kóždy wěscze **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźicźku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. Zanu druhu.

Listne wucźahi: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Moja žona zyle léto na straschne sahorjenje woczow cźerpjesche, tak so skoro niczo wjazy njewidźesche. Nałożiwschi tsi dny Waschu **prawdźiwu dr. Whitowu woczowu wodźicźku,** žo jejnej woczi hladajzy polěpschischtej a po wutrjebanju zyłeje blesche běschtej jejnej woczi tak wuhojenej, so je žo khoroscź zyle shubiła. Brenkenhof, w meji 82. Gladrow, wobžwědczene wot gmejnskeho prjódstejerja. (L. S.) Dale: Wascha **prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźicźka** žo žama pola skotu nałožuje. Jedyn ratař s wokolnoscze, kiž mějesche drohoho konja, kotrehož lěkař wulěkowacź njemóžesche, je s njej konjej widźenje sdźerżał. Bremerhaven, w haprleji 82. E. Rübke.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaćiſnach ßu doſtacź w pſchedawarni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyſchinje

na hlownym torhoſchću čo. 9.

Ssuſcheny połcź,

punt po 80 np., pſchi wotewſaću 5 puntow po 75 np., tućne ßuſchene ßwinjaje mjaßo, punt po 70 np., tućnu **běłu kołbaßu,** pt. po 70 np., druhu druźinu **běleje kołbaßy,** punt po 60 np., pſchedawa **Otto Pötſchka** na kotołſkej haßy.

Gardinowe dźerźaki.

Skład ſchwilow.

Maleny

a **wotſchiſchkowane** kißake **wiſchnje** kupujetaj po najwyſchſchich płaćiſnach

Augusta Königa naßlěd.

Schiller & Neuling.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ßerbſkich Hrjebjach

ſ napſchećża kaſerny.

Kajuta № 300. Sterjednotrowy № 80.

Direktne

póſtſke parokłódźiſtwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

ſ němſkimi parokłódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho

paketjězdno-akcijskeho towarſtwa

August Bolten, Hamburg.

Wukazanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara

Albert Meiſel w Budyſchinje.

Dźěćo młóbſche 12 l. ſa połojcu, młóbſche 1 leta 9 ſ.

Podpißany k nawjedźenju dawa, ſo móže ßo na jeho wrjóßowej paſtwje 50 hacź 100 **kołczow pczołow** ſtajicź. Sa kóždy kołcź ßo 40 np. bjerje.

Jan Balak w Jamnom.

Piwowe piczołki, wotebjerarjam piwa wupoczene, njech ßo bórſy wotedadźa.

Piwarnja w Njeßwaczidle.

W naležnoſćach **maćičneho domu** maja ſo podružnicy a druzy wotnajimarjo **jeničcy** na k. referendara **Mütterleina** jako zarjadowarja wobroćić.

Předsydſtwo a wubjerk Maćicy Serbskeje.

Budyšska Bjesada

změje **njedźelu 27. julija** wulět do **Słanknowa.** Wotjězd z Budyšina do Taubenheima dopołdnja w 10 hodź. 45 min. Při hubjenym wjedrje ſo wulět wotſtorči.

S tutym najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym w kněži knjeſa ſłótnika **Boëtiusa**

na bohatej haßy 28

tobakowu a zigarrowu filialu

dźenßa wotewrił.

Wulki wubjerk jenoż dobrych a płaćiſnych hódnych druźinow, bjes kotrymiž je jich wjele nowych, mi móžnoſcź dawaju, wſchitkich, mje poczeſćowajźych, ſpokojicź a proſchu toho dla, ſo by ßo moje nowe pſchedewſaće pſchećelnje podpjerało.

S poczeſćowanjom

Richard Neumann.

W Budyſchinje, 20. julija 1884.

Waźne ſa hoſpoſy, krawzow, ſchwalcze a klamarjow.

Pſchi tutym hermanku dawam wjele dobytka, hdyž ßo na pſchikład dwě pſchećelniźy abo ßußodźinje ſjenoćitej a pola mje po wjetſchich dźělbach kupujetej. Tak pſchedawam duzent **koſchłowych knefłow** po 10 np., 6 duzentow pak po 40 np., runje ſa tajke poniżene płaćiſny pſchedawam, hdyž ßo w wjetſchich dźělbach kupuje, **wołmu** a **ſchtrympy** we wſchěch druźinach. Dale poruczam rjane **zanki** a to čorne, běłe, pißane, źidźane, zwjernowe a wołmjane, **barchent,** rjany čiſtowołmjany **ſtanell** połny meter po 1 mk. 50 np., gaſu, podſchiwſke pſchedźeno, mohairowe rubiſchcźa, rukajźy, ſchtrympy, ſoki, kholowy, ßuknje, gamaſche por po 30 np., hejkojte, ſchtrykowanſke, heklowanſke a ſchite jehły, drjewjane heklowanſke a ſchtrykowanſke jara dołhe jehły por po 15 np., banty, liźy, ſchtuku po 10 np., 3 ſchtuki po 25 np., 6 ſchtuk po 45 np., 12 ſchtuk po 85 np., źidu 12 rołkow po 75 np., zwjern ſa ruku a maſchinu 2 duz. po 90 np., po tajkim rołku ſa $3^3/_4$ np., 200 yardow dwójnych rołkow dobre čiſta duz. po 1 mk., heklowanſke bordy, **najwoßebniſchu nowoſcź: patentowane čaßnikopjerowe korſety,** žanych wuporjedźenjow wjazy, wot 1 mk. hacź 15 mk. **Maſchinſki zwjern** we wſchěch druźinach; tón ras dźělbu wołmjanych ſchtrympow a ſokow, wote mnje pſchi ſkładnoſcźi tunjo kupjenych, ßobu pſchinjeßu, kotrež po wurjadnje tunich płaćiſnach pſchedawam. Toho runja poruczam **wulki wubjerk wołmjaneho pſchedźena,** konopjowy zwjern 28 paßmow po 18 np., 112 paßmow po 60 np., twjerdy, rjany, hładki; **tykanja,** kraßne wězy, mjes nimi też reſty, dale khornarje, manſchety a wjele druhich wězow. Proſchu mje wěſće wopytacź, kóždy pola mje po najtuniſchich płaćiſnach kupuje.

H. E. Kuhn ſ Draźdźan.

Steji w Budyſchinje ſ napſchećża hlowneje ſtraże.

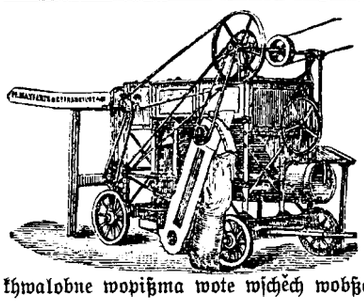

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maſchina

je waźne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona pſchi dwěpſchećnym dźěle žito doſpołnje wucźiſći, podawa runu, hładku ßłómu a khoſchtuje lědma wjazy hacź jena hewajſcha młócźaza maſchina. Sa wodowu a parnu móz woßebje ßylne dźěło ſ dwójnym wětſkom. S wjazy dyžli 100 maſchinami ßo hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wſchěch wobßedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,

maſchinowa fabrika a żeleſolijerńja w Frankfurcźe a. M.

Zaměčanske serbske towarſtwo

změje jutře, njedźelu 27. julija, swoju **měsačnu zhromadźiznu.** Zajimawy přednošk: „Spočatki Serbowstwa w Łužicach“ je k. gmejnski prjódkstejeŕ **Lešawa** dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsyda.

W Wutołczizach czišło 8 je wobydlenje, ſa krawza ßo derje hodźaze, na pſchenajecźe.

Na knježi dwór do Jaßeńzy pod Horu ßo ſprawna ßerbſka ßamaſtejaza młódſcha wudowa abo ſtarſcha holza, kotraž ßo na burſke dźěło derje wuſteji, hnydom pyta.

Tyſcheŕſki pomoznik

móže pola mje hnydom dźěło doſtacź.

August Khěžor, tyſcheŕ w Droždźiju pola Pomorez.

Do **Haßlowſkeho młyna** ßo

wucźobnik

pyta.

Wutrobny dźak

cześćedoſtojnemu knjeſej

njebo

Janej Ernſtej Ssmolerjej,

redaktorej Serbskich Nowin.

Tak w ſprawnej wěrnej luboſći
Sswój horzy dźak nětk wupraji
Wam, luby knježe Ssmolerjo,
Te mißionſke towarſtwo,
Kiž w Dźiwocźizach wobſteji
Nětk pſches lět pjecź a tſižnocźi.

Wy běſchcże też wot ſpočatka
Naſch ßobuſtaw toh' towarſtwa,
A duž ſcże w „Sserbſkej Nowini“
Wſchě towarſtwowe naweſchtki
Tak zyle darmo ſ luboſcźu
Nam wotcźiſchcźeli pſchezo tu.

Duž, knježe cześćedoſtojny,
Wam dźaknu ruku ſkicźamy,
Tom' ſpróznom' cźěku do rowa,
Tej duſchi horje do njebja,
Sa wſcho, ſchtož na tym towarſtwi
Scże zyle darmo cźinili.

A tak, wy luby ßyno, tej',
Hdyž bě Waſch nan we Rußowſkej,
Wſchě mißionſke naweſchtki
Scże zyle darmo cźiſchcźeli,
Duž horzy dźak a wutrobny
Też Wam nětk ſa to prajimy.

Bóh ſapłacź nětk wſcho bohacże
Tom' nanej, kotryž w njebju je,
Też knjeſej ßynej, kiž nětk tu
Nam wudawa tu „Nowinu“ —
Haj, Bóh daj ſa to woběmaj
We njebju tam tón Božj raj.

Dźiwocźanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo

pſches Pětra Młónka.

Boža hnada je namaj dźensa připołdnju w 12 hodź. ſtroweho a kruteho ſynka wobradźiła.

W Wojerecach, 21. julija 1884.

Archid. **Dobrucky** a mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 2. augusta 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju Majestoscźi kral a kralowa sańdźenu póndźelu Draždźanske tšelenje, kotrež je so njedźelu sapočało, wopytaschtaj. Pschi swojim pschikhadźe so wonaj s tšelenjom a narěču pschedsydy tšelskeho towarstwa powitaschtaj. Jeho Majestoscź kral 12 krócź do wulkeho ptaka tšeli a hromadu tschěskow s njeho dele sprasku. Na to kralowskaj mandźelskaj pěschi po budowych rynkach khodźeschtaj, pschewodźenaj wot sympathiskeho pschiwokanja luda, kotryž bě po wjele tyšazach pschitomny. Na wutrobne waschnje pschedsydstwu tšelskeho towarstwa boženje prajiwschi, so Majestoscźi pod radostnym juskanjom luda wječor s wosom do kralowskeje vile w Strehlenje wrócźischtej. Njedźelu bě wobkhad na tšelenju jara žiwy, wot pschipołdnja hacź do nozy je tam na 80,000 ludźi pobyło.

— Jejnej Majestoscźi sakskej kralowej sańdźenu sobotu njesboże hrožesche. Wyšoka knjeni bě se swojeje vile w Strehlenje k ludowej kuchni na lößnitzskej drósy pschijeła. Tam su hładke kamjenje psched durjemi, a na tutych so podšobnik wušuže a druheho konja šobu dele storhnu. Na wulke sboże pak so wós, schtož mózesche so lohko stacź, njeswrócźi a kralowa tak pódla stracha žaneje schkody njepocźerpi.

— Jeho Kralowska Wyšokosć prynz Jurij je 12,000 hriwnow, jemu wot Draždźanskeje měschczańskeje rady sa někajki mikoscźiwy saměr pschewostajene, dźěcźazej hojerni sa Nowe a Antonowe Město pschepodał. Mjenowany kapital mo so jako sakkadny pjenjes sa natwarjenje domu wužiwacź, kotryž budźe so „Mariny-Haniny wustaw“ mjenowacź.

— Barlinske nowiny sańdźeny tydźeń powjescź rosschěrjachu, so su anarchistojo na němskeju krónprynzowskeju mandźelskeju w Potsdamje do jeju wotjěsda do Jendźelskeje nadpad s dynamitom cźinicź chzyli. K wobróczu nadpada bě nowy hród, w kotrymž krónprynz bydlesche, wurjadnje sylnje wot wojakow a polizistow wobstupany, tež bě so w bliskosczi želesniskeho cźaha, s kotrymž krónprynz wotjědźe, wulka cźrjóda polizistow sestupała. Tale powjescź so s dobom s wupokasanjom sjenocźi, kotrež bě polizija mnohim sozialdemokratam a ruskim poddanam w Barlinje pschipósłała. Schtož wupokasanje wulkeje cźrjódy ruskich poddanow nastupa, drje so na tym dwělowacź njeßmě, so je pschisahanstwo, w Warschawje njedawno wušlědźene, k tomu nastork dało. Wupokasałe su so jenož tajke woßoby, kotrež poliziji dopokasacź njemózachu, s cźim so žiwja a kajkeho samyßka dla w Barlinje pschebywaju. Wjetschi dźěl s nich su židźa, kotsiž su hižo psched dlěschim cźaßom pschipucźowali. Tele polizajske naprawy su so najskerje na žadanje Ruskeje abo po wobostronskim jednanju bjes Ruskej a Němskej stałe. Nastawk ruskich knjeżerskich nowin „Nord“ sjawnje praji, so su so bjes Ruskej a Němskej šrědki a naprawy wujednałe, s kotrymiž maju so anarchistojo a revoluzionarojo podtłócźicź.

— Parižske demonstrazije elsaskich towarstwow pschi składnosczi franzowskeho narodneho swjedźenja w Parisu su tež tón ras w Elsaßu a Lothringskej wothłóß namakałe. Němzam njepschecźelne smyßlenje Elsaskich w poßlednim cźaßu s zyła bóle na sjawnosć stupa. Tak so na pschikład w Weißenburgu psched někotrymi njedźelemi bataillon krajneje wobory napschecźo pschikasnjam offizierow njepoßkuschny pokasa. Duch spjecźowanja so cźasto poručźenjam wyschnosczе napschecźo staja, kotryž móże pschi druhich wobstejnosczach straschny bycź. Dźeń franzowskeho narodneho swjedźenja su so w wschelakich wßach a městach demonstrazije měłe, kotrež so sjawnje na nowu wójnu a na saßosjenocźenje s Franzowskej měrjachu. Na wjazorych městach franzowsku khorhoj wutyknuchu a w Thannje, w měsczе s wobydlerstwom, Němzam woßebje njepschecźelnym, šebi swažichu, šamo swjedźeń tamnischeho wojerskeho towarstwa wohanicź a wußměschecź.

Awstrija. Němzy w Czechach maju, dokelž su w krajnym sastupjerstwje wschudźe prjedawschu wjetschinu shubili, wotpohlad, so wscheho politiskeho šobuskutkowanja s Czechami sdźerżecź. Prěni pospyt swojeje noweje politiki su hižo scźinili. 26 němskich šobustawow pschi wotewrjenju poßedźenjow czěskeje kulturneje rady präsidentej wjerchej Khorli Schwarzenbergej swój wustup wosjewi.

Franzowska. Sastupjerjej chinesyskeho knjeżerstwa w Parisu, Li-Fang-Pao, je pschedsyda ministerstwa Ferry žadane podlěschenje cźaßa k wujednanju měra sapowjedł. Franzowsojo so boja, so chzedźa Chinesojo toho dla cźaß podlěscheny měcź, so bychu w nim se strony Jendźelskeje pomoz a podpjeru pschecźiwo Franzowskej dobyli. Njedźiwajo na to pak budźe so pschi wujednanju wjazy cźaßa minucź, hacź su s wopředka wotcźakali. Franzowske knjeżerstwo so měnjenja dźerži, so njeby politisły mudre było, naležnosć pschekhwatacź a chze so wustupanja s brónju wostajicź, tak dołho hacź móże so se šrědkami měra wujednanje stacź. W pschichodnych dnjach ma so s zyła pokasacź, hacź ma China woprawdźite sprawne wotpohlady abo hacź jenož luda.

— Kholera so sańdźeny tydźeń dale rosschěrika njeje, jeje móz widomnje wotebjera. 30. julija je na kholeru w Toulonje 10 a w Marseillu 13 woßobow semrjeło. S městow, w kotrychž kholera sakhadźa, hrósbne powjescźe pschikhadźeja. Někotsi franzowszy sapósłanzy, kotsiž Marseille wopytachu, w wěstych haßach, kotrež so wot lěkarjow njewopytaju, njewopißomnu masanosć a njerodu namakachu, tam su woprawdźite kholerine hněsda. W jenej khěži, s kotrejež žadkawa hrosna wóń stupasche, 19 woßobow wumrje. S napschecźa tsi dźěcźi šame lutke nadeńdźechu, dokelž bě wschěch sroscźenych wobydlerjow kholera shrabała. Wjele khorych swoju khorosczi saprěwa, so bojo, so do spitala pschińdu, abo na lěkarjowe wukasy njeposłuchaja. Jedyn khory, kotremuž chzyšche lěkar lěkarstwo podacź, so do tutoho s nožom da. Marseille ma srudny napohlad. Na 80,000 wobydlerjow je s njeho cźekło.

Rußowska. Ruski khěžor a khěžorka tež lětša a to po skónczenych manövrach w Ruskej-Pólskej pucźowanje s Warschawy do Kopenhagena nastupitaj. Tón šamy cźaß do dänemarskeho khowneho města prynz a prynzeßyna s Wales, kaž tež wójwoda a wójwodka s Kumberlanda na tak rjez swójbny kongreß pschijědu. Petersburgska polizija je, dostawschi powjescź s Londona, s cźaßom nihilistisko-anarchistisku konferenzu sadźewała, kotraž chzyšche

ßo ſapoczątk auguſta w Kopenhagenje ſeńcź, wo powſchitkownych revoluzionarnych naprawach jednacź, woßebje pak wo nadpadźe wuradźowacź, kotryż mějeſche ßo pſchi ſkładnoſczi wopyta ruſkeho kněźora w Kopenhagenje ſtacź.

Serbija. Kral Milan je 28. julija patriarcha Angyelicźa w awdijenzy na woßebje cześcźaze waſchnje pſchijak. Angyelicź, narodny patriarch ßerbſkeje prawoßławneje zyrkwje w Wuherſkej, je na próſtwu ßerbſkeho knježerſtwa do Belgrada pſchijěł, ſo by nowehо ßerbſkeho metropolita Mojſaßa do jeho ſaſtojnſtwa ſapokaſał. Tajke ſapokaſanje móże ßo jenoż pſches wyſchſcheho duchowneho ſtacź a bě ßo hacź dotal pſchezo pod ökumeniſkim patriarchom ſ Konſtantinopla měło. Tola tón krócź patriarch w Konſtantinoplu a wſchitzy druſy wyſchſchi prawoßławni duchowni ßwoje ßobuſkutkowanje ſapowjedźichu, dokelž Mojſaßa ſa metropolita pſchipóſnacź nochzedźa a ßebi żadaju, ſo by ßo prjedawſchemu metropolitej Michałej, wot krala njepoßłuſchnoſcźe dla wotßadźenemu, ſaſtojnſtwo saßo dało.

Turkowſka. Turkowſke knježerſtwo je poruczіło, w ßwojim kraju wſchě zuſe póſtſke hamty ſběhnucź. Europiſzy, w Turkowſkej pſchebywajzy, ßu pſches tutón wukaz jara naſtróżeni. Każ we wſchěch turkowſkich naležnoſczach, tak też pſchi turkowſkim póſcźe najwjetſcha njeroda a njeſprawnoſcź knježi. W mjeńſchich měſtach ßo cźaſto liſty pak dołho leżo woſtaju pak ßo ſacźiſkaju a ßo ſhubja. Turkowſki póſt ßebi dowola, liſty wotewrjecź a kontrolirowacź. Pjenjeżne poßyłki ßo jemu tajkeho ſrudneho ſarjadniſtwa dla żenje dowěricź njemóża. Europiſke knježerſtwa běchu toho dla nuſowane, ßebi w wjetſchich turkowſkich měſtach ßamßne póſty dźerżecź. Hdyż by turkowſke knježerſtwo tele póſty do ßwojeje ruki wſako, by liſtowny wobkhad ſ Europu najhłubſcho ſchkodował a wſcho wikowanje by cźeżko pod tym cźerpiło. Europiſke wulkomóznarſtwa ßu, doſtawſchi powjeſcź wo ſběhnjenju jich póſtow, ßwojim ſaſtupjerjam w Turkowſkej poruczіke, ſo maju pſchecźiwo tomu pola turkowſkeho knježerſtwa proteſtowacź. Każ pak ßo ſda, njeje Turkowſka ſwólniwa, ßwój wotpohlad puſchcźicź. Njedźiwajo na proteſty wulkomóznarſtwow je wona komiſarije do albanſkeje, mazedonſkeje, thraziſkeje a małoaſiatiſkeje provinzy wotpóßłała, kotreż maju ſamknjenje zuſych póſtow do ſkutka ſtajicź.

Zuſy wuj.

Żort ſe ſtudentſkeho żiwjenja.

(Pokracźowanje.)

Każ ßo ſdaſche, Hanka niczo njewjedźeſche wo Marijanzynej potajnoſczi, tola chzych ju hiſchcźe dale ſpytowacź. „Sſnadź lubuje Marijanka Otа Holu a niz mje? To ßo jara derje hodźi, dokelž mje njeſnaje."

„Ně, Bohu dźak! To by jara ſlě było: wój dźě dyrbitaj ßo żenicź!"

„Schto by ty, Hanka, na Marijanzynym měſcźe cźiniła?"

„Ja bych — ach, ja njeißym tak ſkrudna a duſchna, każ Marijanka. Nan mje njeby żenje nuſowacź móhł, ſo bych ßlubjeńſki pjerſchcźeń brała, woßebje hdyż bych tajki liſt doſtała, każ twój; ja ßo njebych żenje ſwjaſacź daka! Prajwſchi ſběhnu ßebi ſtwjelczko ßłómy a ſwjaſa do njeho khumſchtnje ſawjercźany ßuk. „Mózeſch ty tole też?" woprascha ßo mje.

Ja ſpytowach, tola podarmo. Hanka pſchimnu mje ſa prawu ruku, ſo by mi pokaſała; tu ſawoła pſchekwapjena: „Hdźe dha je twój ßlubjeńſki pjerſchcźeń, Khorla?"

„Tón je — ja ßym — nětko je też móda, ſo ßo pjerſchcźeń na rjecźaſku wokoło ſchije noßy; a to je lěpje, hewak ludźo hnydom widźa a ßo ſa wſchěm praſcheja."

„Marijanka je ßwój pjerſchcźeń ſtajnje na ruzy noßyła a ty — to je rjenje! Wy mużojo ani żónſkeje ßwěry njeſaßłużicźe! — Nětko pój dale, pokaſam tebi naſch rjany wuhlad."

Dźěchmoj pod ſchtomami na mału hórku. Tu łukaſche pod ſchtomami ſ hałſow cźumpjel, kotraż ßo wot naſdała runja małej ſchibjeńzy ſdaſche. Tu poſkicźeſche ßo kraßny wuhlad, wßy, zyrkwje, ryczerſke łubła widźach do koła ßrjedź ſchtomow a lěßa.

„Ale cźeho dla ſteji dha na tutej rjanej pohórzy ſchibjeńza?"

„Schibjeńza?" roshori ßo Hanka. „Tak njeje hiſchcźe nichtó moju cźumpjel pomjenował. Hdy bych ßo njebojała, njepſchiſtojna bycź, bych rjekła, ſo móże jeno ſłóſtnik moju cźumpjel ſa ſchibjeńzu wudawacź." A ſa khwilu rěcźeſche dale: „Radźu tebi, ſo pſched nanom ſahrodu a tule pohórku żenje njewußměſchеſch, wón je na to hordy. S zyła dyrbiſch ſa kſchiwdu, kotruż ßy mojej cźumpjeli naczinił, khoſtany bycź a ja tebju ſaßudźu, ſo mje cźumpaſch."

Mi ßo ſdaſche, ſo bych ju zyły dźeń cźumpacź móhł, ani ſo bych mucźny był. Hanka pak bě bórſy ſaßo wujednana. „Nětko dam tebi ßwobodu ſaßo, ty njedocźinko!" rjeknu; „ſtup ke mni na cźumpjel, ſo tu rjanu wokolnoſcź widźiſch, ßo roſumi, je-li ßo ſchibjeńzy njebojiſch."

Hnydom ſkoczich do cźumpjele. „Ach, kak rjenje tu je!"

„Njeje wěrno? — Proſchu, Khorla, dźerż ßo powjaſa a niz mojeje ruki."

„Mam próſtwu na tebje, Hanka", rjeknuch; „nadźijam ßo, ſo ſ tutej cźumpjelu tebi mjeno w pomjatku woſtanje, kotreż ßym ji dał. Sſlub mi, ßłyſchiſch-li ſło wo mni a poczinaſch-li na mni dwělowacź, ßlub mi, ſo tule k cźumpjeli póńdźeſch, a tu, proſchu tebje, njeßudź mje njemilokoſcźiwje. Woßud je dźiwny a druhdy ßu ſpytowanja cźeżke. Żenje pak njeßmě cźłowjek po ſdaczu ßudźicź."

Hanka hladaſche khutnje a ßo praſchejo na mnje, na to wuraſy wjeßele ßo ßmějo: „Lubju tebi, ſo chzu tule wo tebi tak mile myßlicź, każ ßebi ſaßłużiſch — ßo roſumi, je-li niczo lěpſche cźinicź nimam. — Nětko pak póńdźemoj domoj, dyrbimy cźaßopißy cźitacź a potom budźe cźaß k ßwaczinje." — —

Po ßwaczinje pſchewodźach Domaſcha po lěßu; běch njekniczomny doſcź, ſo chzych jeho wużicź a ßo to a tamo wuwopraſchecź. Tola Domaſchej dźěchu jeno myßle na hońtwu, wotmolwjeſche mi jeno ſ krótka a ſaßo dźěſche dale pſches pjeńki a korjenje. Duzy wuhladachmoj naſdala muża. „Tamle dźe knjes Hola; tón wě, hdźe je najwjazy ſwěriny."

„Sawołajmoj jeho!" rjeknuch a hižo wołach: „Knjes Hola, knjes Hola!"

Knjes Hola pſchińdźe k namaj a ja pſchedſtajich ßo jemu jako wcźerawſchi wuj. Hola bě pſchiſtojny, ale rěcźeſche mało. Domaſch wuwopraſchowaſche ßo jeho wo hońtwje. Ja wotmyßlich ßebi, ßo Marijanzy podwólny wopokaſacź a pſcheproßych Holu, ſo by ſ namaj k Wóndraßezom ſchoł. „Ja wěm, ſo tam huſto pſchińdźecźe", pſchiſtajich, „moja cźetka je mi wo waß powjedała."

Wbohi ßo po zyłym wobliczu ſacźerwjeni. Tola hdyż mi Domaſch proßycź pomhaſche, dźěſche Hola ßobu; duzy po pucźu pak rěcźeſche: „Smějecźe na mni hubjeneho towarſchnika, mi dźenßa wo prawdźe derje njeje."

„Hdyż ſchkleńzu wina wupijecźe, budźe wam lěpje", potroſchtowach jeho. „Chzecźe-li pak lěkarſtwo, moja njewjeſta móże je wam dacź, wona je też khora."

Sſkyſcho ßłowo njewjeſta, Hola na ßmjercź woblědnu: a moja rěcź bě woprawdźe trochu wótra, tola mějach dobre wotpohlady ſ nim.

Wóndras a jeho żona ßo najbóle nad jeho wopytom njewjeßeleſchtaj, tola witaſchtaj jeho pſchecźelnje a pſcheproßyſchtaj jeho k wobjedu.

Sa wobjedom njebě wjele rěcźi. Hola a Marijanka ßo jedyn pſchemoh druheho hladaſchtaj, ſo ßo njebyſchtaj pſcheradźikoj; knjes a knjeni mějeſchtaj hoſpodarſke wězy na wutrobje; jeno mój ſ Hanku ßo wurěcźowachmoj.

Po wobjedźe namołwjeſche mje „wuj" Wóndras, ſo bych ſ nim do ſahrody trubku wukuricź ſchoł. S nim ßamym bycź a rěcźecź, toho ßo najbóle bojach, ale njewjedźach, kak ßo tomu wuwinucź.

„Luby Khorla", dźeſche „wuj", hdyż běchmoj ßamoj, „mi njeje lubo, ſo ßy knjeſa Holu ßobu pſchiwjedł, wón drje je cźeſcźe hódny muż, ale ja ßebi to njebych pſchał."

„To je mi dźiwno, luby wujo", wotmolwich ſadźiwany. „Ja ważu ßebi knjeſa Holu, Hanka je mi wjele dobreho wo nim powjedała."

„Hanka! to dźěcźo ßo wo njeho mało ſtara."

„Dźěcźo? Wona je hižo wóßomnacźe lět, tehdom tola holzy żane dźěcźi wjazy njeißu."

„Hiſchcźe junu tebi praja: Hanka a wón — taj ßo jedyn wo druheho mało ſtarataj."

Ja pak njechach tomu roſumjecź, runjeż wjedźach, ſchto chze „wuj" prajicź. „Cźim lěpje", měnjach, „po tajkim njeje jeho pſchitomnoſcź ſtraſchna!"

„Ja njepraju, ſo je ſtraſchna; tola ja toho ſrudnoſamyßleneho muża rady njerodźu."

„Ja budu jeho hladacź sawješelicź“, wotmolwich spěschnje. „Dowolcźe jemu, so kóždy dźeń ßem pschikhadźa a wón budźe bórsy tak wješoły, kaž ja.“

„Khort najnaj! tebje dyrbi cźlowjek ſ kóhcźom storkacź! Sskyſch! wón je ßo do Marijanki ſahladał — rosumiſch nětko?“

„S cźoho to ßudźicźe?“

„S cźoho? Ja to wěm a ſ tym je kónz! Wěm pak też, so Marijanka jeho rady njewidźi, duż wostanje lěpje doma!“

„Po tajkim Marijanka jeho rady njewidźi!“ pomyßlich ßam ſa ßo. „Cźakaj, ty mudracźko, tebi chzu žort sejhracź.“ — „To wěrju“, prajach wótſje, „ſo ßo jemu Marijanka lubi; tola jeli chzecźe wy wſchěch ludźi ſ dala dźerżecź, potom dyrbjeli kaž putnizy žiwi bycź.“

„Ssy dha roſom ſhubił, hólcźe? Ty jeje pſchichodny mandźelſki rěcźiſch wo tym tak ſ lohka, kaž by niczo njebyło?“

„Cźlowjek dyrbi mudry bycź a druhdy ßo ſdacź, kaž by niczo njewidźał; njedowěra móhła wſcho pohorſchicź. Marijanka budźe ßo ſtajnje prawje ſadźerżecź; nimo toho dźe ßam prajicźe, ſo jeho rady njewidźu.“

„Haj, haj! tola wona jeho też njehidźi, wona njemóże jemu niczo porokowacź — ty roſumiſch, jeho pſchitomnoſcź je cźežka a toho dla — a —“ Wbohi muż njewjedźeſche, ſchto prajicź, bě jemu cźežko, wěrnoſcź potajicź.

„Po cźaßu ßo to wſcho ſhubi“, troſchtowach ja. „To je ſke pſchirucźenje, ßebi pſched druhim cźežko bycź dacź, ſkóncźnje nastanje ſ toho bojaſliwoſcź pſched ludźimi.“

„Wuj“ hladaſche ſpodźiwajo na mnje. „Ja ßo boju, na ßwojich pucźowanjach ßy wjele dobrych a krutych ſaßadow naſcheje ßwójby ſhubił; ty njejßy woprawdźe wjazy prjedawſchi.“

„Wješoły a wólny ßym, to rad wuſnaju, tola wěrcźe mi, ſo ženje niczo ſke cźinił njejßym.“

„Młodoſcź — tórnoſcź! a ja njecham twoje ſchibałſtwa ßudźicź. Nadźijam ßo, ſo ßy ßo bórsy wujeſdźił, a ſo ßo nětk ſkoro do khutneho žiwjenja nawucźiſch.“

„Wujo, ja ßo boju, wy ßo mylicźe. Do khutneho žiwjenja ßo mi hiſchcźe njecha. Budźcźe ßmilny a ſkožujcźe ßo po ßwojej wutrobje, chzył-li mje waſch roſum ſaßudźicź.“

„Wujko, ty ßy wješoły pachoł; cźlowjekej njeje móżno, ſo by na tebje ſky był.“

Ja pſchimnuch jeho wješele ſa ruku; wjedźach dźe jara derje, kak ſpěſchnje budźe mi jeho mikoſcź nuſna. Dźěchmoj dale po ſahrodźe, doniż ſkóncźnje druhich na wonej pohórzy njetrjechichmoj. Hanka pſchilěpjowaſche runje kuſk papjery na cźumpjel.

„Schto dha tu cźiniſch, dźěcźo?“ praſcheſche ßo nan.

„Pſchilěpjuju mjeno »Khorla« na ſchibjeńzu ſa khoſtanje ſa wſchě hłupoſcźe, kotrež je dźenßa rěcźał a ſtucźił. Myßl ßebi, nano, Khorla mjenowaſche moju cźumpjel ſchibjeńzu! Sa khoſtanje dyrbi jeho mjeno na njej ſtacź!“

To bě ſ nowa napominanje, ſchtó wě ſchto ßo pſchichodnje ſo mnu ſtanje. — Bórsy na to wrócźichmy ßo ßaßo do jſtwy. Dołho pak njetrajeſche a pſchińdźe ßkužobnik pſchipowjedajo wopyt. Ja ßo ſaſtrózich, kaž by mi wſcha krej w žiłach ſaſtała: kak, ſo tebje cźi ludźo ſpósnaja? tebje pſcheradźa? běda! Tola na dobre ſbože běchu ludźo ſ wokolnoſcźe, kotrymż běch zyle zuſy; niz mjenje ßo na tutón wopyt mjerſach: bě tola pſchejara woſtudły. Nimale ſto raſow hladach na cźaßnik, wěſchcźach cźežke njewjedro, roskładowach wſchě móżne njeſboże po cźmje duzy po pucźu — ale wſcho podarmo, hoſcźo wostachu. A hdyż ßo ſkóncźnje domoj hotowacź počźachu, proſcheſche jich Hanka, ſo bychu hiſchcźe k wjeczeri woſtali — a wostachu.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wěſcźe kóżdy naſchich cźitarjow je dotalne wojſjewjenja ſběrkow ßerbſkich wßow ſa nowy **ßerbſki dom**, kiż ma ßo w Budyſchinje na macźicźnej leżomnoſcźi natwaricź, ſ wješeżej radoſcźu cźitał; tute ſběrki darow ßwědcźa ſjawnje, ſo ßo wobydlerjo tamnych wßow hiſchcźe jako Sserbja cźuja a ſo ßebi ßwój ßerbſki narod, ßwojich ßerbſkich wótzow a ßebje ßamych cźeſcźa a waża. A ſawěſcźe, my ßmy pſcheßwědcźeni: też wſchitke druhe ßerbſke wßy budźa cźinicź po pſchikładźe tutych prěnich wßow, ſo budźemy bórsy ſaßo nowe ſběrki tu wojſjewjecź móz. Kak budźe ßo kóżdy Sserb wješelicź, hdyż ſmějemy ſ Bożej pomozu pſches woporniwoſcź ßwěrnych Sserbow **ßerbſki dom** w Budyſchinje natwarjeny — **Bohu k cźeſcźi a Sserbam k wużitku.** Kak budźe tutón **ßerbſki dom** ßwědcźicź, ſo luboſcź k ßerbſkej rěcźi, k ßerbſkemu waſchnju, k ßerbſkej narodnoſcźi hiſchcźe w ßerbſkich woßadach, w ßerbſkich wutrobach haßka njeje, ale ßo hori a roſcźe! Jeno něſchto naß ſ wulkim dźiwom a ſ wulkej ſrudobu napjelnja, a njemóżemy a njeßměmy to ſamjelcźecź. Kelko bohatych ludźi mamy mjes nami, mjes ßerbſkimi burami a ßerbſkimi měſchcźanami, mjes ſdźěłanymi a njeſdźěłanymi, kotrychż je Bóh ſ bohatſtwom bohacźe žohnował. A huſto nimaju pſchi zyłym ßwojim bohatſtwje žanych **dźěcźi a potomnikow.** Tucźi njewidźa abo njechadźa widźecź, k cźomu je jim Bóh tajke bohatſtwo ſpożcźił; woni njewidźa a njechadźa widźecź, ſchto je jich **najwjetſcha pſchißłuſchnoſcź.** Sa dźěcźi ßo njemóża staracź a hromadźicź. Duż maju wotpohlad, ſe ßwojim bohatſtwom druhim **dobrotu** wopokaſacź, njewjedźa a njewidźa pak, komu. Pſched ßmjercźu potom ßwoje ſamoženje wotkaſuja ſa wězy, ſo dyrbiſch ßo dźiwacź, kak na te runje pſchińdźa, huſto je wotkaſuja ſa wězy, kotrymż ſ zyła **trjeba** njeje a hdyż ßo jim **nichtó** njedźakuje. Jich dar ßo **kwituje a — ſabyty je daricźel!** Druſy pak ßo boja pſchi žiwjenju ßwoje kubła wotkaſacź abo cźakaju dźeń wote dnja ſ wotkaſanjom; duż wumrjeja a po ßmjercźi maju — ßo ßmějazych herbow! Dźak pak žadyn! Žanu khwalbu a cźeſcź! Jich mjeno je ſabyte! Haj, huſto naſtanje ßama ſwada hižo nad jich kaſchcźu wo jich — **pjenjeſy.** Tajzy dyrbjeli tola widźecź, ſchto jim, hdyż dźěcźi nimaju, najbliżſcho leži: to je bjes dwěła jich ßerbſka **narodnoſcź**, ſ kotrejež ßu wuſchli a ſ kotrejež ſtaj jich nan a macź. Bóh żada, ſo pódla ſtarſcheju ßwoju narodnoſcź najbóle cźeſcźiſch a ſa nju woprujeſch, ſchtoż móżeſch. Hdy bychu to tola wſchitzy wot naſchich bohatych Sserbow wobkedźbowali a ßerbſkemu **domej** hižo pſchi žiwjenju dźěł jeno wot toho jich bohatſtwa, kotrež morwe leži a kotrež wużiwacź a dowużiwacź njemóża, **wotkaſali abo darili.** Tu by to **bohate žiwe płody** njeßło a jim by to hižo ſa cźaß jich žiwjenja **wěcźnu** ßławu a **wěcźnu cźeſcź** niz jeno mjes ßwojimi ßerbſkimi ſnatymi ßamymi, ale też mjes njeſnatymi Sserbami, po zyłych Sserbach, w zyłej ßerbſkej Łużizy pſchinjeßło. A hdy by pſches jich woporniwoſcź ßerbſki dom ſkerje lěpje hotowy był, móhli woni ſ **hordoſcźu** na njón **hladacź**, ſ **hordoſcźu** w nim **khodźicź**, ſ **hordoſcźu** ßo w nim ſabawjecź ßebi prajizy: Też ja ßym jón ßobu twarił. Jich mjena pak budźa ßo błyſchcźicź w ßerbſkim domje a jich cźucźe a khwalbu by kóżdy ſaßłyſchał, kóżdy roſſchěrjał, kiż do ßerbſkeho domu ſtupi. Sserbja, roſpominajcźe ßebi tola, ſchto je waſcha prěnja pſchißłuſchnoſcź! Sserbja, wopominajcźe, ſchto je Boża wola, hdyż je wam bohatſtwo darił a dźěcźi ſapowjedźił! Hladajcźe na druhe ludy, ſchto tam bohacźi ludźo ſa ßwoju narodnoſcź wopruja; haj ßamo tajzy, kiż maju hromadu dźěcźi! Cźim bóle ßebi my ßami ßwoju ßerbſku narodnoſcź cźeſcźimy, cźim bóle budźa też naß a naſchu narodnoſcź druſy cźeſcźicź!

— Schulſkim prjódkſtejerjam Budyſchſkeho wokrjeża je ßo wot ſchulſkeho inſpektorſtwa pſchikaſało, dla hrożazeho pſchikhada kholery ſ Franzowſkeje krucźe na to kedźbowacź, ſo bychu ßo ſchulſke hnojowe jamy cźaſto wuprózdniłe a ßo jich njeſtrowe wudymanje wotſtronjałe.

— Fabrikam a wſchěm dźěłarnjam, njeſbożeſawěſcźazemu ſakonjej podſtejazym, ßu ßo wot wyſchnoſcźe formulary pſchipóßłałe, do kotrychż maja ßo mjena jich dźěłacźerjow napißacź. Pod ſakonjom ſteja podkopki, ßelownje, ſkały, garbarnje, twary a wſchě fabriki. Sa fabriku maju kóżdu dźěłarnju, w kotrejž ſ najmjeńſcha 10 dźěłacźerjo wobſtajnje dźěłaju. Tak dyrbi na pſchikład tyſcheŕ, kotryż pſchi ßwojim tyſcherjenju ſtajnje ſ najmjeńſcha 10 dźěłacźerjow dźerżi, tutych wyſchnoſcźi mjenowacź. Toho runja pod njeſbożeſawěſcźazy ſakoń ßłuſcheja wſchě dźěłarnje, w kotrychż ßo parne kótły abo maſchiny trjebaju, kotrež ßo wot wětra, wody, pary, płuna atd. cźerja. Pod tym ma na pſchikład kłobukaŕ, kotryż ſ gaſowym motorom a ſ jenym wucźobnikom dźěła, to wyſchnoſcźi pſchipowjeſcź. Dale ßo pod tutón ſakoń dźěłacźernje licźa, w kotrychż ßo rosbuchanſke wězy dźěłaju, a wſchě rjemjeßlniſtwa, kotrež ßo na murjerſke, cźeßliſke, ſtudnjerſke a wuhnjerſke dźěła počźahuja.

— Sańdźenu wutoru popołdnju bě ßo w dworje pjekarja Lehmanna na žitnej haßy tſěcha popjekoweje jamy ſapaliła. Woheń, kotryż by lohko zyły dom do płómjenjow ſtajicź móhł, na ſboże hnydom pytnuchu a jón podußychu.

— Theologiſka fakulta w Praſy je biſkopa ſ Azota a japoſchtołſkeho vikara ſakſkich krajow, knjeſa Franza Bernerta, ſ pſchicźinu jeho 50lětneho měſchniſkeho jubileja ſa ßwojeho cźeſtneho doktora pomjenowała. Biſkop Bernert je ßo 4. haprleje 1811 w Graſenſteinje w Cźechach narodźił, ſtudowaſche na Praźſkej univerſicźe a doſta 4. auguſta 1834 w Litomirſchizach měſchniſku ßwjeczińſu; 13. oktobra 1869 bu wón kanonikus tachantſtwa Ssw. Pětra w Budyſchinje, w lěcźe 1870 jeho ſa dwórſkeho kapłana a konſiſtorialneho

präsesa w Draždźanach wuswolichu a w lěcze 1874 sta žo jeho pomjenowanje sa japoschtolskeho vikara, tachanta w Budyschinje a biskopa s Azota, in partibus infidelium (w stronach njeżwěrnych). Dla jeho znamjenitych sażkužbow je jemu sakski kral ryczerski kschiž a posdźischo komthurski kschiž kral. sakst. ziwilno-sażkužbneho rjadu spožcził.

S Budestez. Schtwórtk 24. julija żu 49lětnu mandżelsku tudomneho kněżerja Bartka morwu se Sprewje wuczahnuli. Hacz je żmjercz w rězy żama pytała, abo hacz je psches nekajke njesboże do reki panuła, żo wużlědźicz njeda, powjeda pak żo, so żu ju hižo ras psched dwěmaj njedżelomaj s reki wuczahnuli.

S Radworja. Njedżelu 17. augusta budża tu studujzy Sserbja żerbske dźiwadło hracz. Dwě wjeżelohrě, „Inkognito" a „Njewjesczina nadoba", żo pschedstajitej. Pożlendischa hra, s czěskeho pschełożena, je pokna żorta a stroweho humora a budże żo pschipożkucharjam wěsczе spodobacz. Sserbska studujza młodosczu czaż, prózu a pjenjesy s wótczinskej sahorjenosczu bje wscheje żebiczіwosczе pschi dźiwadłowym hraczu wopruje, duż je winowatosczu żerbskeho luda, so żebi tajku woporniwosczu a sahorjenosczu wyżoko waži a to s tym dopokasa, so dźiwadłowe pschedstajenje bohacze wopyta. Pjenjeżny wunoschk dźiwadła je sa dalsche wudacze krażnych spiżow naschеho nieżmjertneho żławneho pěżnjerja Handrija Sejlerja postajeny.

S Klukscha. Sańdżenu njedżelu żu tu nowu schulu na żwjedżeńske waschnje pożwjeczili.

S Hatka. Sańdżenu njedżelu wjeczor wokoło 7 hodźin je żo żiwnosczu Kschesczijana Nowaka do czista spaliła. Nowakez mandżelskaj běschtaj w czażu wóhnja runje na polu, jeju małe dźěczi żame doma wo jstwě spachu. Dźěczi bychu srudnu żmjercz w płómjenjach namakałe, hdy budźichu ludźo w skoku na pomoz njepschichwatali a pschede wschěm murjeř Schuster stwinske wokno khětsje njerosrasył a dźěczi s palazeho doma njewunjeżł. Domjaza nadoba a domkhowane żně buchu do prócha a popjeła pschewobroczene. Woheń je w kólni wuschoł, tola na kajke waschnje je nastał, njeje znate.

S Mikoraša. 21. julija rano wokoło 3 hodźin żu żo tu twarjenja khěżnika Hanuscha do czista spaliłe. Wóhnju niczo, khiba nahe żiwjenje, wutorhnucz njemóżachu. Woheń je w kólni wuschoł, tola na kajke waschnje je nastał, njeje znate.

S Bambrucha pola Kamjeńza. W nozy 26. julija na kuble Jurja Lorenza woheń wudyri, kotryż żo, s wumsaczom bróżnje, na wschě druhe twarjenja a na żużodne kubło Khorle Rychtarja wupscheżrje. Se skotu żu w płómjenjach dwě żuproschnej ranzy, jena kosa a wjele pjerinу kónz wsałe. Ludźo też tón krócz na to tukaju, so je żo woheń sakożił. Bohu żel pak żo hischcze radźiło njeje, słóżnika, kotryż je w poślednim czażu wjazy krócz w naschej wży woheń sakożił, wużlědźicz.

Dary sa natwarjenje żerbskeho domu.

Dale żu w wudawarni Serb. Nowin wotedali:

Schuzyna w Błohaschezach	1 mk. — np.
Dźěłaczeř na Židowje	— „ 10 „

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Czesczeni sběrarjo pjenjes sa twarjenje żerbskeho doma, kotrziż żu sběranje skónczili, żo należnje prosscha, so bychu nasběrane pjenjesy dobroczіwje wotedali, so by żo wo nich po rjedże sjawnje kwitowacz móhło.

Wużudźenja.

Lawniski żud. Tudomne hamtske hetmanstwo bě na czeladnika H. Rachlowza, pola kublerja Rachlowza w Boschezach żkużazeho, 7 dnjow arresta położiło, dokelż bě żo Rachlowz w żwojej sparnej komorje se sażehlenej zigarru do loża lehnuł a napischeczo żwojemu hospodarjej hubaty a njepożkuschny był. Rachlowz żo pak tutomu khostanju njepodczińnu, ale żebi żudniske wużudźenje żadasche. Lawniski żud jemu 15 mk. pjenjeżneho khostanja pschiżudźi, tola ma, hdyż płaczicz njemóże, żydom dnjow arresta wotbędżecz. — Tyscher a gmejnski prjódkstejeř Junga s Tranjow njebě 5. haprleje t. l. na drósy bjes Czichońzami a Lutobczom jenemu knjeżemu wosej, sa nim jědujzemu, każ je poruczene, s boka jěł a żo toho dla wot hamtskeho hetmanstwa s 3 mk. pjenjes khostał. Junga żo na żudnistwo wobroczi a tu żo pschi pschepytanju wupokasa, so na żane waschnje wukasy, sa wobkhad na dróhach płaczaze, pschestupił njebě. Duż żo Junga khostanja sminu. — Skałař P. Pjeschka, paduchstwa dla hižo khostany, bě 29. měrza t. l. w jenej korczmje w Radworju kublerjej Lipiczej s Worklez tobakowu trubku a 2 mk. pjenjes spakoscził a żo toho dla k jastwu na tsi njedżele sażudźi. Mjenowanu tobakowu trubku bě hospodarski pomoznik Rostok s Kamjeneje Pjeschzy wotkupił a dokelż żo sdasche, so je wón wjedżał, na kajke njesprawne waschnje je żo Pjeschka jeje mozował, jeho pschekhowanja dla wobskorżichu. Tola pschi pschepytanju jemu żaneje winy dopokasacz njemóżachu a żo wón toho dla khostanja sminu. — Tón żamy E. Rostok bě dale wobskorżeny, so je 4 mk. spakoscził, kotrez bě jemu Kilianowa w Kamjenej s poruczenjom pschepodała, so by je schewzej Fuhrmannej w Lutobczu wotedał. Njedożahazych dopokasmow dla żo Rostok też tejele wobskórżby winowaty njespósna. — Kokosch żiwnosczerja Kobanje w Huczinje bě loni nasymu do Hilbenzez dwora saběżała a pjekař E. A. Hilbenz bě ju pschi tejle składnosczi pjeczа kranuł. Psched żudom Hilbenz wudawasche, so je tamna kokosch jeho nanej żłuschała. Dokelż jeho wuprajenje nichtó sa wopaczne dopokasacz njemóżesche, jemu żaneho khostanja njepschiżudźichu.

Přilopk.

* Někotry ratař hižo je żo czasto nad tym dźiwał a żebi podarmo hkowu łamał, hdże też to żu na jene dobo wschě te mysche wostałe, kiż hischcze psched krótkim jemu rolu rosrywachu a policzbje, każ żo sdasche, jeno mało wotebjerachu, runjez běchu je s hromadami kónzowali. S wjetscha tole hudanczko njesżudane wosta; wěste jenoż bě, so żu żo mysche shubiłe. Każ belgiske nowiny wosjewjuja, drje je wez nětko rosjażnjena: mysche żame jena druhu żeru. „Genthinske nowiny" mjenujze żlědujze pisaja. W polnych dźěrach żo wjele myschi namaka, kotrez běchu pschi nóznych puczowanjach do dźěrow spadałe a wjazy s nich won njemóżachu. Druhdy běsche jich jena abo dwanacze w jenej dźěrje, ale kajke wschě běchu? Jena bjes wuschi, druhe bjes wopusche, wot někotrych bě tu jeno pok czeka, někotre żkabe a mucżne, ale pschezo też někotre żyle czerstwe a spěschne. Někotre żo do żwojich towarschow dachu a je żiwe sežrachu. S wjetscha żo so wuschi żracz poczachu. Womucżnjene mysche żebi wscho lubicz dachu a běchu żwojim bratram s żyrobu. So by żebi żyle wěsty był, jedyn ratař 12 myschi nakowi, seżadża je do klětki, s wotkelż czeknucz njemóżachu, a jim niczo żracz njeda. Lědma żo někotre hodźiny minuchu, tu żo mysche mjeżobu kużacz poczachu. Na druhi dżeń hižo běchu schtyri morwe, někotre żkabe a roskużane; na tseczi dżeń běschtej hischcze dwě myschi żiwej a żwojich towarschow runje tak żerischtej, każ tamne w polnych dźěrach. Sa někotre dny sażo jena kónz wsa, a poślednja, najżylnischa, wożmy dżeń żlaknu, dokelż běsche żo mjaża wobżraka. Mysche żu żałostnje sażrane. Ssylna mysch sežra wob dżeń dwě połozy mysche; wona sežra mjenujzy jeno prénjej połozy. Bjes żyroby mysche dołho żiwe bycz njemóża. — Słożujo żo na tele wobkedźbowanja, dopiżowař mjenowanych nowin praji: Nusa s myschemi żenje dołho njetraje, pschetoż wone żo jena druhu żeru; hłód je w symje k tomu nusuje.

* Czeżko bu sańdżeny tydżeń w Barlinje młody człowjek sa żwoju wczipnosczu khostany. Psched kawniskim żudom stejesche dotal njenażwarjeny tyscherski wotroczk H., wobskorżeny, so je pjerschczeń kradnuł. Wot żudnika praschany, kak dha je żo stało, so je takle s praweho pucza smolił, hdyż je tola po jeho swonkownym widżecz, so jeho nusa na tajki njeskutk wabiła njeje, wobskorżeny płakajzy tole powjedasche: „Knjes pschedżyda, wobkruczam wam, so żo sawěsczе k paduchstwu poniżił njeżym a so żenje paduch njebudu: jeno wczipny żym był a mam nětko czeżko sa to czerpjecz. Ras popołdnju mje mischtr k posamentérej M. pósła, so bych żo s tutym sreczał, dokelż chzysche w żwojich khlamach někotre tyscherske dźěła sczinjene měcz. Hdyż tam pschińdżech, M. domach njeběsche; duż mje do stwizy pschi khlamach dowjedżechu, so bych tudy knjesa doczakał. Běch dleschi czaż żamlutki; duż żo mi wostudźicz pocza, a dokelż pschede mnu na blidku kniha leżesche, ju pschehladowacz poczach. W knisy pjerschczeń namakach. Na niczo sе njemyżło pjerschczeń wsach a żebi jón wobhladowach. Tu sażkyschach krocżele a hańbujo żo żwojeje wczipnosczе knihu spěschnje saczinich; njemějach pak czaża, so móhł pjerschczeń sażo na jeho prjedawsche město położicz, pschetoż knjes M. sastupi. Wschón pscheżkapnjeny pjerschczeń w ruzy sthowach. Moja nadżija pak, so żnadz wokomik żam wostanu, so móhł pjerschczeń sażo położicz, s wotkelż běch jón wsał, żo Bohu żel njedopjelni; wopaczna hańba mje wotdżerżowasche, so bych żo żwojeho pschehladanja sprawnje wusnał, duż mějach, hdyż khlamy wopuschczich, njesbożowny pjerschczeń hischcze pschi żebi. Hodźinu posdźischo hižo mje sajachu; komiżar, kotremuż wscho powjedach, każ běsche było, mi njewěrjesche; ja pak běch tak samoleny a połny stracha, so móhłoj żnadz mojej wbohej starschej wo wschěm shonicz, so żym żo paduchstwa woprawdże wusnał. Wobkruczam pak wam na

wěste, so ßebi ani na to pomyßlik njejßym pjerschćeń kradnucź." Pschedßyda pak, kaž też ławnizy a statny rěčnik běchu wobskorženeho pschi tychle ßłowach krućze wobkedźbowali a drje běchu ßo pscheßwědčili, so wón woprawdźe wěrnosćź rěčźi; pschetoż statny rěčnik ßam namjetowasche, so by ßo wobskorženy njewinowaty spósnał, a pohladnuwschi na ławnikow, pschedßyda k młodźenzej rjeknu: „Ssudnistwo wam wěri; wy scźe njewinowaty spósnaty."

* W městaczku Heiligenstadt ßo wóndano sdasche, jako bychmy hischcźe w tych cźaßach żiwi byli, hdźeż dyrbjachu měschcźenjo ſ brónju w rukomaj ßwój dom a ßwoje wobßedźeństwo sakitowacź. Kompagnija tamnischich uniformirowanych tšělzow ſ natyknjenymi tšělbami pschicźeże, město wot wostudłeho njepschecźela wumóz. Cźrjoda zyganow ſ něhdźe 20 wosami běsche na wokolnych honach wschelakeje schkody naczińiła, a hdyż dyrbjachu sa to samolwjenje dawacź, ßo zyganjo stajecź poczachu. Wscha měschcźanska polizija a też ta ſ bliżischich wßow dyrbjesche ßo seńcź, prjedy hacź běsche możno, 20 zyganow do jastwa wotwjescź. Schkodu wobliczichu a na jeje sarunanje 5 najlěpschich zyganskich koni sdźerżachu. Pod pschewodom kompagnije tšělzow a wscheje horka mjenowaneje polizije na to zyganow psches mjesy dowjedźechu.

* Njedaloko Radomyßla pschi ßylnym njewjedrje błysk do stadła howjadow dyri a 39 ſ nich sarasy.

* Żadławe wotprawjenje ßo tele dny w khostarni w Steinje (w Awstriskej) měješe. Mordar Baumgartner ßo kaž dźiwje swěrjo psched katom, jeho wotroczkami a pschewodźazymi wojakami wobarasche. Wojazy dyrbjachu skónczńje ßwoje tšělby na bok pokoźicź, so bychu katowym wotroczkam pomhali. Pod schibjeńzu ßo mordar wojakam a wotroczkam wutorże, tola tucźi jeho, hacź runje ßo se wschěmi mozami wobarasche, saßo pschemóchu. Jako běchu jeho hižo k schibjeńzy sběhnuli, ßo mordar dwójzy se subami do schtryka sakußnu a ßo tak ſ hrósbnym sakliwanjom wobwěschenja wobrócź pytasche, kotreż ßo katej hakle po wulkej prózy radźi.

* S Cźaslawa w Cźechach pißaja: Murjeŕ Wenzel Styblo ſ Tocźiż je ßebi 16. t. m. popołdnju, po tym so běsche ßo se żonu pscherěcźał, na wohidne waschnje żiwjenje wsał. Najprjódzy ßebi ſ dołhim nożom żiwot rospró, tak so ßo cźrjewa wuwalichu, na to kruch cźrjewa, 16 zentimetrow abo něhdźe 7 zolow dołhi, wotrěsnu a jón daloko wot ßo cźißnu. Potom hischcźe po rěblu na łubju saléšy, hdźeż ßo powali. S łubje jeho ſ wuhladom dele puschcźichu, nasajtra rano w 7 hodź. w żałostnych bolosćach wumrje.

* Žně w Wuherskej ßu létßa jara dobre. S rožu a pscheńzu ßu powschitkownje ſ pokojom. Jeczmjeń je ſ městnami psches deschcź cźerpił a wożołtnuł, sa to je ßo wowß wjele polěpschił, tak so ßo wot njeho dobreho wužitka nadźija.

* Po ruskim měscźe Kijowje a dalokej wokolnosćźi běsche ßo psched něschto cźaßami powjescź rosnjeßła, so je do Kijowa pschiječła żónska se ßwinjazym pyskom, kotraž pak někotre millijony samóżenja wobßedźi a by ßo rada woženika. Bórsy do redakzijow Kijowskich nowin listy pschikhadźowachu, w kotrychž nawożenjo „żónskej se ßwinjazym pyskom" ruku a wutrobu poskicźowachu. Powjeda ßo, so je jedyn młodźenz, kiž běsche k tej spodźiwnej żónskej na żeństwu pschischoł, wuhladawschi ju, ßo tak wustrózał, so je ßo jemu seznuło, a so je njedźiwajo na te millijony rady na żeństwu sabył. W Kijowje ßamym wschak ßu kłupe blady trochu popschestałe, sa to ßo we wschej wokolnosćźi, haj po zykym kraju wo niczim njerěcźi, khiba wo żónskej se ßwinjazym pyskom a wo jeje millijonach. Wschěhdnje pschikhadźeja se wschelakich stron telegramy, w kotrychž ßo nawożenjo poskicźuja; a podarmo běha noscheŕ telegramow po měscźe a njemóże adreßatku namakacź, hdyż je na telegramje adreßa: „Do Kijowa. Knjeni se ßwinjazym pyskom."

* Straschna kusłarncza w wokolnosćźi Samtredi w Kawkasu hižo někotre léta dołho ludźi se ßwojim cźinkarstwom błudni. Pschiwěrny wjeßny lud ßebi ju wyßoko waži a se wschěch stron k njej khori pschikhadźeja, so bychu pola njeje pomoz a wustrowjenje pytali. Kaž straschne pak je druhdy jeje cźinjenje, je se ßłědujzeho widźecź. Żona jeneho ratarja na ßmjercź skhori. Młody mandźelski ßo k kusłarnczi po pomoz poda. Ta praji, so je jeho macź khorej wutrobu kranuła, a doniż wón ßwoju macź njewotschtempluje, njeje żaneje nadźije, so ßo żona wustrowi. Hłupy ratař sekharnej żónskej wěrjesche, a ßwoju macź, ju do komory sawrjewschi, se żahłym żelesom wotschtemplowa. Psches tajke błudne a żadławe hojenje macź a też żona młodeho pschiwěriweho bura wumrjeschtej.

* W Kischpagurje w Bengalskej na ßłědujze waschnje ludźiźracźzy njejßu, sakonja nimaju, kiž by tajki njeskutk khostał, dosta tamny lubowar cźłowjeczeho mjaßa jeno sa paduchstwo měßaz cźezkeje khostarnje.

* Skótny kral mjenuje ßo amerikanski bohacźk Swan w Jomingu, kiž ma 200,000 howjadow. Jeho pastwischcźa ßu tak wulke, kaž zyłe sakske kralestwo. Swan je 51 lět stary. Mějo 1000 dollarow, to je něhdźe 4000 markow, w saku, poczа wón w lěcźe 1853 skót plahowacź; a dźenßa wjele millijonow samóżenja w jeho stadłach tcźi.

* Spominanje na kholeru, kotraž w tu khwilu w někotrych franzowskich městach sakhadźa, bołharske nowiny ßłědujzu bajku ſ rańscheho kraja podawaju: Bohaty Turka ſ města Smyrny ßo ſ dalokeho pucźowanja domoj wrócźi a měješe hischcźe někotre dny jěchacź hacź do ßwojeho ródneho města. Tu saßłyschi sa ßobu krocźele. Wohlada ßo a widźi, so schěroko wustupujo hrósbna woßoba sa nim krocźi, — kholera. Pokny stracha ßo Turka na wobliczo cźißnu a kholeru proßyczź póczina, so chzyła tola jeho pschelutowacź. „Moje dła", kholera wotmolwi. „A też mój dom!" Turka pschistaji. „Moje dła." — „A też Smyrnu, moje ródne město!" — „To je pschewjele żadane", kholera dźesche, „ja żaneho města njepschelutuju." — „Dha jim ſ najmjeńscha wjele wumrjecź njedaj!" Turka dale proßy. „Dwaj tyßazaj jich ßobu wosmu!" kholera krucźe wotmolwi, „żaneho wjazy, ani żaneho mjenje!" Turka ßo podźakowa a cźehnjesche dale. Pschischedschi sa někotre dny do Smyrny, shoni, kak straschna khorosćź hižo po měscźe sakhadźa. Bórsy wunjeßychu morweho ſ města, potom druheho, tsecźeho . . . dźeßateho, dwazyteho atd. atd. Semrje jich sto, semrje jich tyßaz, semrje jich dwaj tyßazaj, tsi tyßazy a hischcźe njeběsche kónz mrěcźa. Epidemija hakle ßo staji, hdyż běsche jich wjazy hacź pjecź tyßaz wumrjeło. Něschto lět posdźischo tón ßamßny Turka po Arabiskej pucźowasche. Tu ßo saßo ſ kholeru setka. Tón krócź ßo wón jeje njebojesche, ale běsche khróbły, dokelż běsche jeho wona, kaž měješe sa to, sjebała. „Njehańbujesch ßo ty!" wón na nju pocźa; wěsch hischcźe, schto ßy mi tehdy ßlubiła?" — „Schto dha ßym cźi ßlubiła?" — „Nó, so w Smyrnje jeno dwaj tyßazaj ludu skónzujesch: woprawdźe pak ßy jich wjazy hacź pjecź tyßazow ßobu wsała!" — „To njeje wěrno", kholera wotmolwi; „ja ßym jeno dwaj tyßazaj ßobu wsała: żaneho wjazy ani żaneho mjenje! A wěsch, schtó je tych druhich skónzował? — — Strach!!"

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Jaroměr Bernhard Heinrich, hospodarski pomoznik w Libuchowje, ſ Emiliju Augustu Ziegenbalgez ſ Wulkeho Wjelkowa.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Hermann, Gustava Alberta Büttnera, fabrikskeho dźełacźerja na Židowje, ß. — Hana Martha, Jana Franza Emila Mrósa, kamjenjocźischcźerskeho dźełacźerja pod hrodom, dź. — Liddy Bertha, Khorle Ernsta Schewza, cźěßle na Židowje, dź. — Pawoł Reinhold Richard, Ehrharda Reinholda Festa, maschinskeho samkarja pod hrodom, ß. — Jan Pawoł, Augusta Krawza, dźełacźerja na Židowje, ß. — August, Jana Pětra Kobanje, żiwnoscźerja w Sstonej Borschcźi, ß. — August Bruno, njemandź. ß. na Židowje. — August, Handrija Paniga, dźełacźerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 19. julija: Jaroměr Wylem Arthur Fünfstück, polizajski expedient, 33 l. 1 m. 21 d. — 20. Hana Henochez, Handrija Lawki, dźełacźerja a wobydlerja, mandźelska, 41 l. 9 m. — 22. Jan Ernst Schlaga, měschcźan a tšěchikryjeŕ, 38 l. 4 m. — Morwonarodźeny njemandź. ß. na Židowje. — 24. Jaroměr Pawoł, Jaroměra Wylema Alberta, fabrikskeho dźełacźerja na Židowje, ß., 1 m. 8 d. — 27. Ernst Hermann Jan, Jana Ernsta Pehły, dohladowarja wokrjeßneje dźełacźerńje na Židowje, ß., 9 m. 28 d. — Ernst Max Mawksch, njemandź. ß. w Jeńkezach, 2 m. 5 d. — Martha Marja Lejna, Kschescźana Jaroměra Herma, listynoscherja w Małym Wjelkowje, dź., 2 l. 5 m. 2 d. — 29. Khorla August Broda, khěżeŕ a dźełacźeŕ na Židowje, 58 l. 15 d.

Wjedro w **Londonje** 1. augusta: Mhłowe.

Pśches ꝛudnistwo ma ꝛo na pścheꝛadźowanje pśchedawacź: 9. augusta t. l. źivnosćz cźišło 16 w Bŕešowje, na 5070 mk. taksirowana.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

26. julija 1884.

Žitowy dowos: 2236 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burśy wot M	Na burśy wot Pf	Na burśy hacź M	Na burśy hacź Pf
Pśchenźa	9	52	10	48	9	52	10	48
Rožka stara	7	78	7	97	7	78	7	97
= nowa	7	59	8	10	7	59	8	10
Jeczmjeń	7	25	7	80	7	25	7	80
Wowš	8	20	8	50	8	20	8	40
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	61	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	2	—	2	20	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pścheńcźna muka 50 = . . .	7	—	16	50	—	—	—	—
Rźana muka . 50 = . . .	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	60	3	—	—	—	—	—
Sslóma . . 600 = . . .	20	—	23	—	—	—	—	—
Proßata 618 schtuk, schtuka . .	7	50	21	—	—	—	—	—
Pścheńcźne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Rźane wotruby	—	—	—	—	5	60	5	80

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 63—66 mk., 2. družiny 57—60, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ꝛwinje 44—47 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Pśchiſpomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ꝛo ſrosumicź waha schtyrjoch bértlow bjes kože, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutrobu, ꝛłosyny atd. Płaćišna tutych dźělow ma ꝛo po tajkim naſpomnjenej płaćišnje pśchiliczicź.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjeczor 9 hodźin.

Jěſdny plan želeſnizow wot 20. meje 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ꝛwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina . . .	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biſkopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa . . .	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga . . .	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždźan . . .	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga . . .	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina . . .	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha . . .	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Kubło na pśchedań.

Dźělenja herbſtwa dla ma ꝛo **kubło** cźišło 27 w **Jatſjobju** pola Minakała, **Domascheꝛ** herbam ꝛłuſchaze, 37 akrow 143 □prutow areala ſ 273,43 dawkſkimi jenoscźemi wopſchijaze, ſ morwym a ꝛywym inventarom a ꝛnjemi, na ꝛadanje pak tež jenoꝛ kubło,

póndźelu 11. augusta t. l. dopołdnja w 10 hodźinach

na měſtnje ꝛamym pod wumėnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, pśchedawacź. Na kupjenje ſmyßleni chźyli ꝛo w poſtajenym cźaßu w kuble ꝛamym cźišło 27 w Jatſjobju ſeńcź.

W Budyschinje, 30. julija 1884. **A. Franz.**

Pśchenajecźe ꝛadu.

Póndźelu 4. augusta dopołdnja w 10 hodźinach ma ꝛo w tudomnym knjeźim dworje lětuſchi ꝛadowy wužitk, ſ wjetſcha dobre trajne družiny, ſ halejow, **Njeßwacźiſkemu knjejſtwu** ꝛłuſchaꝛych, pod wumėnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pścheßadźowanje pśchedawacź.

W Njeßwacźidle, 29. julija 1884.

Hrabinſki hajniſki a rentſki haut.

Pśchenajecźe hońtwy.

Hońtwinſke prawo **Jitkowſkeje** gmejny ma ꝛo

pjatk 15. augusta t. l. popołdnju w 4 hodźinach

w **Pawlikez hoſcźenźu tam** ſa pśchichodne ſchěſćz lět wot 1. ſeptembra t. l. pod wumėnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pścheßadźowanje pśchenajecź.

W Jitku pola Rakez, 27. julija 1884.

Michał Bartuſchk, hońtwinſki pśchedſtejicźeŕ.

W Kumſchizach je **ſahrodniſka ꝛiwnosćz** cźišło 14 ſe 16 kórzami pola a kuki bjes wumjeńka na pśchedań.

Jurij August Janaſch.

Wosjewjenje.

Wutoru 5. augusta ma ꝛo wowš a jeczmjeń **Pohlandez kubła w Minakale** po parzelach na pścheßadźowanje pśchedawacź. Wumėnjenja ꝛo prjedy wosjewja. Shromadźišna dopołdnja w 9 hodźinach w Kanigez reſtawraziji w Minakale.

Wjeßne grychty.

K wußywej

porucźa **hróch, woku, lupin, hejduſchku** a **kolij**

C. Kahrowe

w póſtſkej kowarni.

Lipowe kćenje, ſporuſchk, lěßne truſkalzy, maleny atd.

kupuje kaž kóžde lěto kóždu dźělbu

měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu cźišło 6.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ꝛłodźazy hiźo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ꝛłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na ꝛitnych wikach.

Kajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „

ßu dostacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi

porucźa po ꝛykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ꝛyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſaczu 10 puntow pomėrnje tuńſcho, wubjernje derje ꝛłodźazy, porucźa jako płaćišny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Wschědnje nowopaleny

twarski a rólny kalk

se ßwojich kalkownjow w **Niskej** a **Kundraczizach** knjesam ratarjam k prjódkstejazej nasymje w najlěpschej dobrosczi poručzam.

R. Plümecke.

Měschczańska haptyka w Budyschinje

Max Schünemann. Hlowne torhoschczo.

Dr. Ballhauserowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 blescha s wukasanjom sa 40 np.

Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.

Dr. Schramowy bróst- a laxirthej, prawdźiwy.

Wupschedawanje restow

w czażu hermanka

w hosczeńzu k slotemu ßłónzu po jenym skhodźe.

Bukskinowe resty

sa **zyke mużske wobleczenja** maju ßo dla małych njewažnych njedostatkow po 8 a 9 mk. rospschedacź. Dale

polßuknjane resty,

k jakam, k poczehnjenju kožuchow a k dźěczazym wobleczenjam ßo hodźaze.

Sarjadnik.

Joh. Mießner w Budyschinje

porucza k twarbam:

T-noscherje we wschěch poměrach hacź 14 metrow dołhe,
żelesniczne schěny,
jamske schěny,
Hartwichske schěny,
prima portlandski cement,
twarske hosdże,
hródźne wókna,
tšěschne wókna atd. atd.

a hewak wschitke druhe ßem ßłuschaze artikle po najtunischich płaczišnach.

Joh. Mießner w Budyschinje

porucza ßwój bohaty skład **jednorych** a **dwójnych palenzow, czisteho palenza** a **wschědneho czisteho palenza** czišteje najlěpscheje dobrosczże a ßłoda po tunich płaczišnach.

Wschitke druziny

dobrych a czistych palenzow

najlěpscheje dobrosczże po najtunischich tu snatych płaczišnach porucza

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyschinje

na swonknej sawskej haßy czißko 10.

Wubjerny **hróch** sa skót, **kolij, hejduschku** a **woku** poručzam k wußywej płaczišny hódno.

Wowß po najwyschschej płaczišnje kupuju.

Ernst Schmiß w Budestezach.

Kuczowy grat,

jara płaczišny hódny a snateje wubjerneje kmanosczże, porucza

E. G. Leuner

w Budyschinje sady noweje měschczańskeje schule.

Emma swud. Norwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład

żaketow, manteletow a jakow

se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach a proßy wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschczu 5 s napschecza hlowneje straże (hawptwachi).

Czesczenych Serbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschě möble ßu w mojej tyscherni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr

na nowych hrjebjach cziško 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Jerje,

rjane wulke ryby,
kopu po 180 np.,
schtuku po 4 np.,
poručataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Palenz

porucza tunjo

czisty liter po 17—19 np.,
dobre ßłódke palenzy liter po 40—50 np.,
dwójne likěry po 70—80 np.

Julius Neumann

w Jamnom.

Czěske ßłówki,
litr 28 np.,
turkowske ßłówki,
litr 40 np.,
turkowske sultanske ßłówki,
litr 55 np.,
porucza

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschczu.

Khojej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druzinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Mayfarthowa nowa patentna młócżaza maschina je wajne wunamakanje sa rataristwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle žito dospołnje wuczischći, podawa cuun, hladku ßłomu, a hyschtuje ležma wjazy hacź jena hewajscha młócżaza maschina. Sa wodowu a parnu moz wobsebje hyßne dźěło s dwójnym wětšitom. S wjazy dyžli 100 maschinami ßo hižo dźěła; tżwalobne wopißma wote wschich wobsedżerjow.

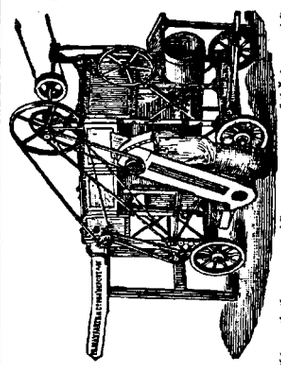

Ph. Mayfarth & Comp.,
maschinowa fabrika a żelesolijerinja w Frankfurcże a. M.

Pjecź porstow tucżne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., jara tucżnu běłu kołbaßu punt po 70 np., druhu druzinu běleje kołbaßy punt po 60 np., czerstwe ßadło punt po 50 np. pschedawa **Ota Pětschka** na kotolskej haßy.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Njedźela. 25 np.
Kschiž a pokměžaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 seschiwki po 50 np.
Na Hrodźišću. 50 np.

Mydło, prima tworu,

zyle wusthnjene,
kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, žwěčenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaćišnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Khosej

wulki wubjerk a wjele nowych druźinow porucža, sa dobry žłód rukujo, po najnišschej płaćišnje

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haži.

Nowe jerje,

schtuku wot 6 np.,
porucža

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haži.

ff. koži,

kiž kaž jěd žyku, porucža najtunischo

Paul Walther
w Budyschinje.

Žujowe spěwy do wěnzow, žerbske a němske spěwarske knihi, kartki sa narodny dźeń
w wulkim wubjerku a w najnowschich druźinach porucža

Gustav Rämsch
na bohatej haži.

Wschelake druźiny murjerskich, molerskich a pjerschćowych barbow, čžiščenu krydu, gyps, čžerstwy portlandski zement, dwójzy warjeny lanowolijowy firniž, wschelake laki, brunoline, terpentinowy wolij, klij atd.
poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

K wotstronjenju njeſtrowych dymow
karbolokiżaky kalk, karbolowu kiżalinu, želesowy vitriol, khlorowy kalk
poručataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtunischich płaćišnach žu dostacz w pschedawarni koże a koleżowych rjemjenjow

Oty Büttnera
w Budyschinje
na hłownym torhoschću čo. 9.

Sserbske khěrluſche

do žnjowych wěnzow

žu dostacz w wudawarni **Serbskich Nowin.**

Čěſke poßleſchćowe pjerje!

je k tutomu **hermankej** saßo pſchiſchko a žo po najtuńſchej płaćišnje pſchedawa. Poßleſchćowe pjerje wot 1 mk., $1^1/_2$, 2, $2^1/_2$, 3 mk.; połmoſchk $3^1/_2$, 4 mk.; čiſty moſchk 5 mk. Schite wupjerki žu hnydom k pjelnjenju hotowe. **Pſchedawaja žo kaž hewak ſtajnje w hoſćenżu „Münchner Hof“ na hornčerſkej haži.**

J. Kirſchberg ſ Frankfurta a Shorjelza.

Serbska studujuca młodosć

změje **njedźelu 17. augusta** w **Radworju** swoju

X. hłownu skhadźowanku.

Programm:

Sobotu 16. augusta popołdnju: **Wubjerkowe posedźenje.**
Njedźelu 17. augusta popołdnju w 3 hodź.: **Skhadźowanka.**
" " " w 7 hodź.: **Serbske dźiwadło** w Čechec hoscenću „k třom lilijam“.

K tomu sebi dowola wšěch přećelow serbskeho studentstwa, wosebje lubych Serbow w Radworju a wokolnosći, hač nanajwutrobnišo preprosyć

Jan Waltař, stud. theol. et phil.,
hłowny starši.

Prófstwa.

Wulke wóhnjowe njeſbože je 10. julija wjeß **Wochoſy** potrjechiło. 15 kubkow žo nimale ſ zykej domjazej nadobu a hoſpodarſkim gratom wot płómjenjow do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Wjele pjeriny, hromada žwini a wulka liczba howjadow je w wóhnju kónz wsało. Jenemu burej je žo wſchón howjaſy ſkót, 13 ſchtuk, ſpalik. Dokelž niczo pódla twarjenjow ſawěſćene nimaju a tute po jara niſkich pjenjesach, žo podpißanaj, w napohładže na wulku nuſu, na žmilnoſcź žwojich žobuſcheſćijanow wobroczataj ſ próſtwu, ſo chžyli jimaj dary ſa tych, kotſiž žu pſches woheń ſchkodowali, pſchipóžłacź. Dary žo kóždemu poměrnje jeho ſchkody wudźěla.

W Wochoſach pola Hamora w pruſkej Hornjej Łužizy, 16. julija 1884.

Jan Ładuſch, gmejnſki prjódkſtejeŕ.
H. Wieder, kantor.

S tutym najpodwólniſcho k nawjedźenju dawam, ſo žym w khěži knjeſa ſłótnika **Boëtiusa**

na bohatej haži 28

tobakowu a zigarrowu filialu

dźenża wotewrił.

Wulki wubjerk jenož dobrych a płaćišny hódnych druźinow, bjes kotrymiž je jich wjele nowych, mi móžnoſcź dawaju, wſchitkich, mje poczeſćowajzych, ſpokojicź a proſchu toho dla, ſo by žo moje nowe pſchedewſacże pſcheczelnje podpjerało.

S poczeſćowanjom

Richard Neumann.

W Budyſchinje, 20. julija 1884.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne saßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Nowa, rjana, žylna krawſka **ſchijaza maſchina** je tunjo na pſchedań. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Gardinowe dźerjaki.

Skład ſchpilſelow.

Lenczk, ſtrózawe ſelo, babyduſchku, ſporuſchk
kupuje
Hrodowſka Haptyka.

Dźěja mjeńſche 12 l. ta potom. mjeńſche 1 lěta 9 M.

Direktne
póſtſke parokłódźiſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
žrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Kajita M 300. Sćrjebznotryw M. 80.

Jutſje njedźelu
reje w Lahowje.
Na to pſcheczelnje pſcheproſchuje
Guſta Nowak.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kolbažywukulenje** w Ssowrjezach.

Podpißany k nawjedźenju dawa, ſo móže žo na jeho wrjóžowu paſtwu 50 hacž **100 kołczow pczołow** ſtajicź. Sa kóždy kołcz žo 40 np. bjerje.

Jan Balak w Jamnom.

Dwě ſtwě blisko Budyſchina ſtej hnydom na pſchenajecże. Wſcho dalſche je ſhonicź na Hoſchiz haži čiſło 16.

Dwě porjadnej **dźěłacźerſkej žwójbje** ſ dobrymi wopißmami žo na knježi dwór do **Delnjeje Kiny** pytatej.

Sa tudomne a dalſche ſtrony žo wotroczźy a dźowki pſchi wyſokej mſdźe pytaju wot pſchiſtajazeje žony **Heynoldoweje** w Budyſchinje.

Pjekarſkeho wucžobnika pyta pjekarſki miſchtr **Auguſt Schleža** na garbarſkej haži.

Na pucžu k dwórniſchcźej je žo **mužſka jaka** namakała. Saßo dostacź w wudawarni Serbskich Nowin.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 9. augusta 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžor je 6. augusta s awstriskim kněžorom, kotryž bě jeho w Ebensee wotczakał, do Ischla pschijeł. Lud, kotryž bě so se wschěch stron sběžał a njedźiwajo wulkeje horzoty hodźiny dołho dróhu s dwórnischcza hacź do hotela „k kněžorzy Hilźbjecze“ husto wobstupowasche, kněžorow se sahorjenym pschijuskanjom powita. Na dwórnischczu, s pruskimi a awstriskimi khorhojemi wupyschenym, bě so spalir wóhnjoweje wobory sestupał. Krótko do pschijědźenja dwórskeho cźaha awstriska kněžorka na dwórnischczo pschińdźe, so by němskeho kněžora powitała. S dypkom 12 hodźin cźah na dwórnischczo pschijědźe. Lědma bě wón sastał, kněžor Wylem kněžorzy napschecźo khwatasche a jej ruku koschesche. Na kněžorzyne praschenje, hacź su Gasteinske kupjele jeho strowoscźi tón ras spomožne byłe, kněžor wotmolwi, so je wjele poźylnjeny Gastein wopuschcził. Awstriskaj kněžorskaj mandźelskaj pschewodźeschtaj kněžora Wylema k jeho bydłu w hoscźeńzu „k kněžorzy Hilźbjecze“, hdźež němskeho kněžora awstriszy ministrojo a wyšozy sastojnizy postrowichu. — Awstriske nowiny na skhadźowanku němskeho a awstriskeho kněžora na sympathiske waschnje spominaju a widźa w njej nowe rukowanje sa sdźerźenje europiskeho měra.

— Naschim cźitarjam drje je wědome, so snaty pólski spisacźel Kraschewski w Magdeburgskej twjerdźišnje jaty žedźi. Kaž „Dziennik Posnański“ pische, je jedyn pólski sapóšłanz wóndano jateho wopytał. W jeho jstwě, kotraž je pschi semi a ma dwě woknje, namaka so jeno to najnusnische. Kraschewski je so poźledni cźaš jara sestarił; wón poczina jara šuchi a blědy bycź, je so stulił a na jeho wobliczu je wurażene, kak wjele cźerpi. Wón skorži, so so jemu niczeho njecha. Mějo dowolnoscź, so šmě so wschědnje dwě hodźinje po dworje twjerdźišny pschekhodźowacź, wón tole prawo pschezo wužiwacź njemóże, dokelž stej jemu nosy, wosebje lěwa, saczěkłej a wjele khodźenja njesnjeźetej. Na wojerśku wyschnoscź Kraschewski njeskorži; komandant twjerdźišny je jara duschny cźłowjek. Jědź Kraschewski s města dostawa, cźaj žebi šam pschihotuje. Wón mało pische, ale wjele cźita a najbóle w łožu leži, wokoło šedmich abo wošmich wjecźor lehnucź khodźi. Tón sapóšłanz měni, je-li so Kraschewski hischcze něschto cźaša w jastwje wostanje, dha jeho strowoscź zyle spadnje.

Awstrija. Sserbski kral Milan je so wot awstriskeho kněžora na nasymske manövry pscheprošył. Sa cźaš swojeho pschebywanja w Winje budźe wón w kněžorskim hrodźe bydlicź. Po skónczenych manövrach so šerbski kral na někotre dny do Styrskeje poda, hdźež je šebi hońtwinski revir wotnajał.

— Wobtwjerdźenje Kraloweho Hradza ma so po kněžorowym wukasu wotnoźycź. Kralowy Hradez po tajkim dale wobtwjerdźene město njebudźe.

— Sa cźaš, so je so cźeske narodne dźiwadło w Prasy natwariło, niz jenož s Czech ale też s druhich Sskowjanow s cźašami hoscźo do Prahi pschikhadźeja, so bychu so radowali nad krašnym twarom, nad šwědkom cźeskeje wótcźinskeje woporniwoscźe a wutrajneje dźeławoscźe. Pschi wotewrjenju cźeskeho narodneho dźiwadła wschě słowjanske narody s Awstrije Prahu se swojim wopytom poczesczichu a posdźischo wosebite żelesniske cźahi, tak mjenowane dźiwadłowe cźahi, cźrjódy słowjanskich hoscźi s Morawy, se Sskowakskeje, Sskowjenskeje a Pólskeje pschiwožachu. Poslednje dny tajzy dźiwadłowi hoscźo s Khorwatskeje w Prasy pschebywachu. We wschěch cźeskich městach, psches kotrež jich cźah pschejědźe, běchu so wobydlerjo po tyšazach na dwórnischczach k jich powitanju shromadźili. Wulkotne powitanje so jim w Prasy dosta. Dołho do pschijědźenja cźaha běchu wschě haźy, k dwórnischczu wjedźaze, wot ludowych cźrjódow tak pschepjelnjene, so tam luda dla s wosami wjazy jěsdźicź njemózachu.

Italska. Hacź runje je italske knježerstwo bje wschěmi druhimi europiskimi knježerstwami s najkrucźischimi šrědkami kholeru wot swojich mjesow wotdźerźecź pytało, je šebi tola kholera pucź do Italskeje namakała. Njedźiwajo na to, so dyrbjachu pucźowarjo šydomdnjownu karantänu pschětracź, prjedy hacź jich do Italskeje puschczichu, njedźiwajo wojerskeho paša, s kotrymž su italske mjesy wobdate, a njedźiwajo na to, so so wschitzy, kotsiž s wukraja pschipucźowachu, kadźachu, je khoroscź italske mjesy pschekrocźiła. Kaž italske nowiny pišaju, je w połnócznej Italskej jara wjele ludźi na kholeru skhoriło a někotsi su na nju hižo wumrjeli. W połodnischej Franzowskej, wosebje w Marseillu a Toulonje, je pschezo wjele tyšaz italskich dźěłacźerjow; cźi so, dokelž kholery dla wschón wicźny wobkhad a dźěło pschesta, do swojeje domisny wrócźichu a kholeru sobu pschinjeśychu. Hacź dotal je so khoroscź na šłabsche waschnje hacź w Franzowskej pokasała, duž je nadźija, so so jejneho dalscheho rosschěrjenja w Italskej wobrója.

Franzowska. W měsce Verseillu je so 5. augusta kongreš, wobstejazy s wobeju komorow parlamenta, seschoł. Senat a šejmšzy sapóšłanzy maja tam wo revisiji konstituzije wuradźowacź. Radikalni a bonapartistiszy sapóšłanzy wjazy krócź w poźedźenjach herjekacź sapoczachu, so bychu s tym wuradźenje sadźěwali. S dotalneho jednanja je widźecź, so budźe wjetschina sa namjety ministerstwa hłosowacź. Stejnischczo ministra Ferry so psches to s nowa poźylni a wón budźe potom swoju zyłu kedźbliwoscź na swonkownu politiku wobrocźicź móz. Wujednanje chinesiskeje swady šebi šylnu ruku żada. Chinesojo so żadanju franzowskeho knježerstwa w nastupanju wójnskeho pjenježneho sarunanja podwolicź nochzedźa. Admiralej franzowskeje flotty, Courbetej, je so toho dla poručiło, so dyrbi so kupow Formosy a Futscheu s brónju mozowacź.

Jendźelska. Konferenza wulkomóznarstwow, kotraž bě so do Londona powołała, so by wo finanznych wobstejnoscźach Egiptowskeje wuradźowała, je, niczo njewujednawschi, roseschła. Jendźelske nowiny njeradźenje konferenzy s wulkim spokojenjom witaju a su swjeźelene nad tym, so je so Jendźelska schkódneho kontrakta s Franzowskej sminuła. Hacź runje su so psches to wobcźežnoscźe Jendźelcźanow w Egiptowskej powjetschiše, dokelž budźe franzowske knježerstwo Jendźelskej napschecźo stupacź, so tola tajke schkodowanje na druhej stronje bohacźe s tym wuruna, so ma nětko Jendźelska šamostatnoscź skutkowanja w Egiptowskej. Nětko ma Jendźelska wólbu, pak Egiptowsku europiskim móznarstwam wudacź, pak dale swoje knjejstwo nad njej sdźerźecź. Prěnische so njeśmě stacź, nochze-li

Jendźelska swoju cześcź a derjeměcźe woprowacź, duž niczo druhe wyšche njewostanje, hacź so šo Jendźelska w Egiptowskej na to šamo stejniščczo staji, kaž Franzowska w Tunisu. Wot Gladstona šo wotczakuje, so w bliščim czašu sjawnje pokasa, kajki pucź w Egiptowskej nastupi. Po wschěm sdaczu chze jendźelske knježerstwo se wschěmi mozami sanjerodźene egiptowske wobstejnoscźe do porjada stajicź. Na to pokasuje wobsanknjenje, so ma šo prěni admiral, lord Northbrook, do Egiptowskeje podacź, a dale knježerstwowe žadanje, so by parlament pjenjesy k nowym wójnskim pschihotam sa Egiptowsku dowolił.

Bołharska. Bołharski wjerch Alexander je šebi skónczńje mandźelsku shladał, wón je šebi druhu dźowku czornohórskeho wjercha Nikity, prynzešynu Milizu, sa njewjestu wubrał. Wjerch Nikita 15. augusta se šwojej dźowku do Sofije pschijědźe, hdźež šo šlubjenje směje. Ruski khěžor, kotryž je pjecza sa tuto sjenocźenje skutkował, budźe njewjescźe jako kwašny dar 1 millijonu frankow daricź.

Asiska. W Anamje s khěžorom bycź, je straschna wěz. Hischcźe lěto šo minuło njeje, so je šo žiwjenje khžora Tu-Duka na njewušlědźene waschnje skónczńiło a hižo sašo je powjesć pschischła, so je šo anamski trón psches nahłu šmjercź młodostneho khěžora wuprósdnił. Kaž šo praji, šu jemu jeho ministrjo s jědom sawdali, dokelž šo žadanjam franzowskeho knježerstwa podwólny pokasowasche.

Zuły wuj.

Žort se studentskeho žiwjenja.

(Pokraczowanje.)

Sa wjeczerju šedźach pschi Marijanzy, tola njemóžach s njej niczo rěczecź, runjež rady chzych; pschetož s druheje strony šedźesche jedyn s hoscźi. Duž šedźach bóle šam sa šo do šwojich myšli sanurjeny. Na dobo šłyschach, so jedyn s hoscźi moje prawe mjeno wupraji, sastróžich šo, satschepotach, bě mi, kaž by mi něchtó nahle »jebak« do wuschi sawołał.

„To je schwarny muž", dźesche mjes tym hóscź dale; „tón wam wschě žito wotkupi; wón je czestny, kruty a pschecźelny, ja jeho hižo wjele lět snaju."

Ja sašo s lóhka wodychnych: to bě mój nan měnjeny. „Ja šo wam dźakuju", wotmolwi knjes Wóndras. „Tak je jeho šyn šobu pschekupz, hdyž prajicźe, so firma „Rodak a šyn —"

„Ta firma je hižo stara, dźěd je ju hižo sakožił; a wy měnicźe, jeho šyn? To by był schtórz! tón je studenta, a to tajki prawy njedoczink; we wschěch rózkach šo wokoło honi — tak šym s najmjeńscha šłyschał."

„Dobre mjeno je tola skota hódne", pomyšlich šebi; dźenša wišach hižo druhi ras na schibjeńzy; napoślédku trasch šo hischcźe wukopa, so šym ja tón njedoczink.

Na dobre sboże hotowachu šo hoscźo bórsy na to domoj. Mjes tym so šebi drusy dobru nóz dawachu, stupi Marijanka ke mni a rjekny se šylsojtymaj wocźomaj mjelczo: „Khorla, chzesch tak dobry bycź a jutsje po šnědanju do sahrody k studni pschińcź? Bych chzyła s tobu šama rěczecź!"

Ja dach ji pschiswolejo ruku; wboha njewjedźesche, so hižo wschitko do dróbna snaju. S tym pak buch w tutym domje wo dźeń dléje sadźerżany. Pschischowschi do šwojeje komory, poczach šebi zyku wěz sašo roskładowacź. Dyrbjach dha šo hischcźe bóle do šycźe sawicź? Skónczńje šo pawczinu, do kotrychž šym šo sawodźěł, tola ras rostorhnu a moje zyke jebanstwo šo sjewi. Czujach pak, so mi hischcźe něschto druhe na wutrobje leži: sawěrno, bě mi, kaž by šo mi po Hanzy stykacź chzyło. Ale hdyž šo napoślédkn tola pscheradźu, bych dha šo s tym samołwjecź móhł? Rjane to samołwjenje! Knjes Wóndras by šo rjenje dźiwał, hdy by tajki njedoczink wo jeho dźowku žadał. Po tajkim dyrbju hnydom wostajschi wscheho czeknucź? Ně, je lěpje, so šo spacź lehnn, šnadź pschińdźe wo šnje dobra rada.

Spach hacź do běłeho dnja, dóńž mje Domasch njewołasche. Khwatajzy šo shotowach a dźěch k šnědanju; tu běchu hižo wschitzy shromadźeni; Marijanka drje bě hischcźe błéda, tola prajesche, so je ji dźenša lepje. Hanka mje wušmějesche, so šym wczera hoscźi s wjedrom wotehnacź chzył. „Ty šo hubjenje do wjedra rosumisch, wujo", rjeknu. „K twojemu narodnemu dnjej budu tebi dyrbjecź barometer daricź. Hdy dha je twój narodny dźeń?"

„Saprlot!" pomyšlich. Schto dha bych khětsje prajił? Njewjedźach, hdy ma Khorla šwój narodny dźeń.

„Nó?" praschesche šo Hanka hischcźe junu, „hdy dha twój narodny dźeń šwjecźisch?"

„Ja narodny dźeń wjazy nješwjecźu", wotmolwich skónczńje; „to sda šo mi pschestara móda."

„My pak mamy hischcźe tu staru módu", wotmolwi Hanka, „a nadźijamy šo, so naš wopytasch, hdyž směje schtó s naš narodny dźeń. Ponow ras šwój pomjatk! Hdy je mój narodny dźeń? hdy Marijanzyny? hdy nanowy a maczerny? Chzemy widźecź, hacź šwoju protyku snajesch."

„To je hubjeny žort", wuwinuch šo s lescźu; „ja njejšym žadyn schuler a snaju šwoju protyku."

„Jeno niz tak wótrje, knježe wujo! Wěrisch nano? wón nošy šwój pjerschczeń wokoło schije na powjasu, so by šo njelubosnym praschenjam dla jeho šluba wuwinuł. Napoślédku šo jeho sa niczim praschecź šměcź njebudźemy." Prajiwschi wobroczi šo s khribjetom ke mni.

„Njewurěczujicźe šo, dźěczi", směrowasche knjes Wóndras. „Wěrtaj mi, wój staj po waschnju zyle jenajkaj a smějetaj toho dla stajnje winu k wurěczowanju a njepschesjenoscźi. — Pój so mnu, Khorla, pokasam tebi šwojeho noweho konja, kotrehož šym njedawno kupił; pohladajmy, hacź dha schto do toho rosumisch."

Dźěch; njetrajesche dołho a šebi konja se wschěch bokow wobhladach; na to dźěch šam do sahrody. Bórsy pschińdźe tež, kaž bě srěczane, Marijanka. Wuhladawschi mje, woblědnu, tola ja pschimnuch ju pschecźelnje sa ruku a dowjedźech ju na bližschu ławku.

„Wujo Khorla", sarěcza Marijanka s mozu šo směrujo, „ty šo sawěscźe dźiwasch, so tebje wo tajnu rosmołwu proschach, by pak šobuželnoscź so mnu měł, by-li wjedźał, kak cźežko mi to je. Ach, kak njesbožowna šym ja!"

„Cźłowjek namaka wěcźnje w njesboži tež troscht", wotmolwich. „Bóh hoji nasche rany. Dowěr šo mi; njedyrbjako-li šo mi radźicź, so tebi sboże sašo wrócźu, dha njedwěluj s najmjeńscha na mojej dobrej woli."

„O Khorla!" dźesche Marijanka roshorjena, „njerěcź tak ke mni! Ja to njesašłužu. Praj, so mje hidźisch!"

„Ně, to njemóžu, to by njewěrnoscź była!"

„Hidź mje!" wotmolwi Marijanka płaczo. „Hdy by ty wjedźał, schto dyrbju tebi prajicź! Ach, kak dyrbju to wusnacź — ně, njemóžu."

„Luba Marijanka", troschtowach ju, „chzu tebi wusnacźe wolóžicź. Ty šy šem pschischła, so by naju šlub rosdźělika: ja to wěm!"

„Ty wěsch!" sawoła wona sastróżena. „Měj šmilnoscź so mnu. Wostaj mje wokomik šamu: njewěrju šebi, tebi do woczi pohladacź."

Płaczo skhowa wobliczo do rubischka; ja šo sarudźeny wotšalich. „Wboha holczka se srudobu wumrěje", pomyšlich, „jeli šwojeho Otu njedostanje. Ota je duschny muž, wschako dźě to knjes Wóndras šam praji. Ssnadź móhł Otu a Marijanku wobrěczecź, so so mnu czeknjetaj? Ně, to nješměm. Ale tu šedźi wboha holczka płaczo, so móhłe šo kamjenje hnucź! Kak so šwoju hru dohraju a Marijanzy šłowo sjawnje sašo dam? Ssym wjedrowu hłuposcź sehrał, nětko chzu tola sa druhich sboże skutkowacź; chzu, hdyž woteńdu, dobre wopomnjecźe šobu wsacź. Spěschnje do dźěła! Sboże khróbkeho podpjera."

Marijanka šedźesche hischcźe na šamym měscźe. Ja šydźech šo k njej a rjeknuch: „Dowol mi něktore šłowa. Ty mje njelubujesch, ale lubujesch knjesa Holn. Jeho šy psches dołhi czaš czeščicź a lubowacź nawukła, mje pak njejšy snała. Toho dla chzesch rady naju šlub rosdźělicź, tola niz, so bychu drusy wjele wo tym shonili. To je ta zyła wěrnoscź, luba Marijanka, masch mi hewak hischcźe něschto prajicź?"

Marijanka šo wotmjelcza.

„Sańdźenu nóz", pokraczowach dale, „stejesche moje wókno powotczinjene. Ssym twoju rosmołwu s Otu šłyschał a potom hnydom wjedźał, na czim šym. Njejšym tajki, so bych šebi žonu pschecźiwo jeje woli bracź chzył. Toho dla tež njechcham wjazy twój nawoženja rěkacź; proschu jeno, wsmi mje sa šwojeho pschecźela."

„O dobroczinwy pschecźelo! Ty dasch mi sašo moju šwobodu a moje sboże!"

„Nětko pak, luba czetka, kak wuprošymy wot wascheho nana dowolnoscź?"

„Wón budźe dopjelnjenje mojeho šlubjenja žadacź. Dołhe lěta hižo je šo jemu tuto salubiło. Ach, je mi cźežko, so dyrbju jemu staroscź a srudobu pschihotowacź."

„Nó, tak wostaj Otu a wsmi ßebi mje!"

„Ach, Khorla, njeżortuj! Ty jeno móżeſch mje wumóżicź."

„Schkoda, ſo tu Ota njeje! Jeho pſchitomnoſcź by tebi wjazy khróbłoſcże daka. Huſto myßlimy ßebi wězy hórſche, hacź woprawdże ßu."

„Ota bórſy pſchińdże", wotmolwi Marijanka ſpěſchnje. „Wón wě, ſo ßym tebje wo rosmołwu proßyła, a wón chzyſche —" Marijanka ßo ſaczerwjenjejo wotmjelkny.

„A wón chzyſche wuſpěch doczakacź", dokónczich ßmějo. „Wón je po tajkim bliſko. Sawołam jeho, wón ſnaje hižo mój hłóß." A ſawołach wjazy raſow ſa ßobu: „Knjes Hola!"

„Niz tak wótſje!" porokowaſche Marijanka. „Hdyż něchtó pſchińdże —"

Hola pſchińdże woprawdże.

„Ota, wuj Khorla je —" ſ wjeßołym ſaczuczom njemóżeſche Marijanka dorěczecź.

Pſchimnuch Holu ſa ruku a dowjedżech jeho k Marijanzy. Hola poklaknu ßo pſchi njej a wona khileſche ßo k njemu.

Na dobo pak ſaßłyſchach ſchudrowanje w kerkach. Knjes Wóndras a Hanka ſtejeſchtaj pſched nami.

„Schto ßo tu ſtawa? Khort najnaj! budźecże wotmolwjecź!" wołaſche Wóndras wſchón ſ hněwom ßo pyrjo.

„Ja dawam tymaj dwěmaj ßwoje żohnowanje", wotmolwich ſymnje. „Wonaj ßo ſ wutrobu lubujetaj a ſtaj hižo wodacże wote mnje doſtałoj. Cźińcże, każ ja, luby wujo! to budże rjany dobry ſkutk!"

Marijanka winu ßo Hanzy do rukow, Hola dźeſche tſchepotajo: „Knjes Wóndras!" (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Saſtupjerſtwo hamtſkeho hetmana knjeſa ſ Boxberga je ßo ſa cźaß jeho wotpuſka knjeſej komißionſkemu radźicźelej Kupferej pſchepodało.

— Budyſchſke hamtſke hetmanſtwo je wosjewiło, ſo ßo pſchichodnje na polach běrnjaze ſelo, pyr a druhe pólne wotpadanki palicź njeßmědźa. Schtóż tutu ſakaſnju pſchеſtupi, ßo ſe 60 hriwnami pokhoſta.

— Każ miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſcźow k nawjedźenju dawa, ßo ſa hońtwinſke lěto 1884/85 jaßnomódre hońtwinſke khartу wudaju.

— Skoty jubilej knjeſa biſkopa dr. Franza Bernerta je ßo 4. auguſta w Draždźanach na jara woßebne waſchnje ßwjecźił. Hkowny dźěl ßwjedźeńſkeho dnja bě pyſchny pontifikalny hamt w Draždźanſkej katholſkej zyrkwi, pſchi kotrymż ßo Jeju Majeſtoſcźi kral a kralowa, najwyſchſchi duchowni a ßwětni ſaſtojniży a katholſzy duchowni ſ zyłeje Sakſkeje wobdźělichu. Po Bożej ßłużbje ßo biſkop k Jejnymaj Majeſtoſcźomaj poruczi, kotrajż jeho ſ najwjetſchim poczeſcźowanjom powitaſchtej a jemu ſboże pſchejeſchtej. Kral pſchepoda jemu ßamoručnje komthurſki kſchiż I. rjadownje ſaßłużbneho rjada, kralowa pak ſkoty, brillantny kſchiż. Jedyn druhi, toho runja jara drohi kſchiż ßo biſkopej wot prynza Jurja doſta. Awſtriſki khěżor Franz Joſef jemu wulki kſchiż Franz-Joſefſkeho rjada ſpożczi. Diözeſa ſakſkich herbſkich krajow jubilarej 15,000 hriwnow jako jubilejſki dar k dobrocźelſkim ſaměram poßwjecźi. Pódla toho ßo wulka licźba druhich darow pſchipóßła, bjes nimi wot vikariatſkeho radźicźela Machaczka ſtawiſna Miſchnjanſkich a Luźiſkich biſkopow, kotrejż je ſa biſkopowy ßwjedźeń ſajimawy moment wuſběhnjeny, ſo ſ cźaßa ßwjateho Benna żadyn ſakſki biſkop hacź do k. Bernerta ſkoty měſchniſki jubilej ßwjecźił njeje. — 10. a 11. auguſta ßo biſkopowy jubilej w Budyſchinje na wulzy ßwjedźeńſke waſchnje wobeńdże.

— W naſtupanju naſtawka, pſched dwěmaj njedźelomaj wotcźiſchcźaneho, w kotrymż ßo powjedaſche, ſo je ßo na butrowych wikach twora na woſu khlamarja ſ Wulkich Sdźarow ſapaliła, ßu redakziji k nawjedźenju dali, ſo woheń pſches to naſtał njeje, ſo je něchtó do ſchwabliczkow, w tworje leżazych, ſ njekedźbliwoſcźu dyrił. Schwabliczkow ſ zyła na woſu żanych njebě, a najſterje je nichtó nimo woſa duzy tworu pak ſe ſamyßłom ſapalił, pak ſ njekedźbliwoſcźu palazu zigarru abo ſchwabliczku na wós cźißnuł a ſ tym woheń ſamiſchkrił. Bjes tworu bě ßo ßłóma ſaßłała, a je toho dla woheń na tajke waſchnje jara lohko naſtacź móhł.

Se Zidowa. Pſchi tſělenju żandarmow Budyſchſkeho a Kamjenczańſkeho hamtſkeho hetmanſtwa, kotrejż ßo ſandźenu ßobotu w Biſkopizach měješe, ßo żandarm Nowak ſe Zidowa jako najlěpſchi tſělz pokaſa. Prämije doſtachu dale żandarmojo Kalawch ſ Hodźija, Gebler ſ Huſki, Hahn ſ Kinsbórka, Horak ſ Panczig a Walther ſ Großröhrsdorfa.

S Něczina. Nahłu ßmjercź je ſandźenu póndźelu wjeczor tudomny 60lětny khěżer a lapyſběrar Handrij Wagner wumrjeł. Na pucźu bjes Nadźanezami a Jeńkezami jeho Boża ruczka ſaja a je wón hnydom pſches to ßmjercź namakał.

S Małeho Dażina. Pſchi njewjedrje, kotrejż ßo póndźelu wjeczor na Lubijſku krajinu puſchczi, błyſk do twarjenjow tudomneho żiwnoſcźerja Werdera dyri a ſapali. Wone ßu ßo do cźiſta ſpaliłe. W njedałokim Streitfeldże Boże njewjedro do wětrnikoweho twarjenja ſajě a jenu ßłużobnu dźowku pohłuſchi. S deſchcźom też khětro wulke krupy padachu, kotrejż pak, dokelž żaneho wětra njeběſche, na polach a ſahrodach ſchkody njenaczinichu.

S Myſchez. Dokelž běchu ſa naſche, każ też Prěczowſke a Ssólſchowſke dźěcźi ſchulſke pucźe do Bolborz daloke, loni tute 3 gmejny w hromadu ſtupichu a wobſamknuchu, ßo ſ Bolborczańſkeho ſchulſkeho wokrjeża wuſchulowacź a ßebi nowu ſchulu natwaricź. To je ßo nětko też ſtało, a ßu naſchu nowu ſchulu ſańdźeny pjatk 1. auguſta pſched wjeczorom sběhali. K tomu běchu ßo wſchitzy hoſpodarjo każ też druſy ſ noweho ſchulſkeho wokrjeża ſeſchli. Tež naſchej knjeſaj duchownaj běſchtaj pſchitomnaj. Hdyż běchu wſchitke kóſty ſeſtajeli, ſchtomik ſ rjanymi rubiſchkami wudebjeny wyßoko pſchiczinili a wſchelake wěnzy ſpowjeſchili, ſpěwaſchtej ßo prěnjej 2 ſchtucźży khěrluſcha: Njech Bohu dźakuje atd. Na to wſa k. farař Imiſch ßłowo a rěczeſche nam rjenje w ßerbſkej a němſkej rěczi wo tym, kak je pſchiſchło, ſo je ßo tuta ſchula natwariła a kak je ßo hacź dotal wſcho derje a ſbożownje dokonjało. Po tym wuſpěwa ßo poßlednja ſchtucźka toho ßameho khěrluſcha a ßławu na krala a na twarſkeho miſchtra wunjeßywſchi wſchitzy do Prěczez cźehnjechu, hdźež bě ßo ſa dźěłacźerjow a hoſpodarjow zyłeho wokrjeża wjeczeř pſchihotowała. Schtož někto ſchulu ßamu naſtupa, dha ſteji wona nimale ßrjedź tych tſjóch wßów, kotrychż dźěcźi budźa do njeje khodźicź, na polu, kotrejż je k. kubleř Hoſař ſ Myſchez darił. Twar ßam je ßo k. twarſkemu miſchtrej Eißnerjej ſe Zidowa pſchepodał. Wón je derje a wuſchiknje wuwjedźeny a też jara rumny. Hdyż budże dokonjany, dha budże wěſcże pycha ſa naſchu wokolnoſcź. Wożenje twarſkeje potrjeby każ też wulki dźěl ručznych dźěłow ßu wjeßni dobrowólnje ßami wobſtarali, tak ſo drje żadyn hoſpodař njeje, kiż budźiſche po ßwojich mozach pſchi twarje noweje ſchule ßobu njepomhał a to wſcho kóżdy rad cźinjeſche, każ by ßwój ßamßny dom twaril. Bóh pak chzył ſpożczicź, ſo by też ſ tuteje noweje ßerbſkeje ſchule bohate duchowne żohnowanje ßo wuliwało na naſch drohi ßerbſki lud.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 6. auguſta běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań naſtajany: 280 howjadow, 60 ßwini a 270 proßatow.

S Hornjeho Wujeſda. S pjenjeżneje ſběrki, pſchi ſkładnoſcźi poßlednjeho Lutheroweho ßwjedźenja nahromadźeneje a na kupjenje noweho woltarneho krywa nałożeneje, bě hiſchcże něſchto pjenjes wyſche woſtało. Sa to je nětko naſche zyrkwine prjódkſtejerſtwo nowe woltarne ßwěcźniki kupiło. Wone ßu ſ agentury k. Brantnera w Schcźecźinje a płacźa 107 hriwnow.

S Minakała. Ssrjedu 7. auguſta rano 3/4 2 hodźin w bróżni tudomneho kublerja Bartka woheń wudyri. Płomjenja ßo na domſke, do kotrehoż je konjemz ſatwarjeny, wupſcheſtrjechu a mjenowane twarjenja do prócha a popjeła pſchewobrocźichu. Cźichemu wjedru ma ßo dźakowacź, ſo woheń dalſcheje ſchkody naczinił njeje. Skót je ßo wſchón płomjenjam ſ cźaßom wukhował. Wo naſtacźu wóhnja niczo ſnate njeje.

S Kißelka. Njedźelu tydźenja w tudomnej kralowſkej holi woheń naſta, kotryż ßo pſches někotre jutry roſſchěri a tam ſtejaze ſchtomy ſpali. Hajnikej Leuchtenbergej, kotryż hnydom wóhnju wobaraſche, ßo bórſy radźi, jón poddußycź.

S Mużakowa. Pſchi pſchetwarjenju Nißyneho młyna tu dźěłacźer Lux ſ Wuſkidża 30. julija pſches to k njeſbożu pſchińdże, ſo jemu cźeżki młynſki kamjeń na żiwot padże.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dokelž bě murjeř Matyj Domaſchka ſ Krjebje ſapocźatk julija ſ Hetmanez hoſcźeńza w Budyſchinje 1 mk. 80 np. pjenjes, jedyn nóż a jedyn kſchud ſpakoſcźił, jemu jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Cźeladnik Jan Rola ſ Ratarjez bě 23. meje bjes dowolnoſcże w bydle tamniſcheho inſpektora na knjeżim dworje, Jeremiaßa, pſchebywał a ßo wot tam, hacź runje jemu won kaſachu, njewotßalił. Dla kaźenja domjazeho měra ma wón 10 mk. płacźicź abo tſi dny jaſtwa wotßedźecź. — Dźěłacźerjo N. Schneider, J. Rjecźka a J. Ließner w Boranezach běchu wobſkorżeni, ſo ßu něſchto dźecźela

ſ jeneho pola tamniſcheho knjeżeho dwora wotewſali. Kóżdy ſ wobſkorżenych ßo ſ jenodnjownym jaſtwom pokhoſta. — Tkalz G. Domaſchka w Makym Wjelkowje bě 20. meje bjes dowolnoſcże do bydła tamniſcheho ſchewza Schäfera ſaſtupił a njedżiwajo, ſo jemu won kaſachu, w nim ſawoſtał. Skónczńje ßo wotßaliwſchi, bě ßo ſe ßekeru w ruży do Schäferez bydła ſ nowa dobywał a Schäferej ſe ſarażenjom hroſył. Dla każenja domjazeho měra a dla hrożenja Domaſchży jaſtwo na dwě njedżeli pſchißudżichu. — Ryczerkubler H. Reinhold w Njeſdaſchezach bě wobſkorżeny, ſo je ßwoju ßłużobnu dżowku Hurbankez jejneje njepoßłuſchnoſcże dla ſe ßylnym kijom bił a ju pſchi tym na cżěle ſranił. Reinholda dla wotpohladneho cżělneho ranjenja ſe ſtraſchnym inſtrumentom k 20 mk. khoſtanja abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudżichu. — Paleŕſki wotroczk K. T. Purſcha w Njeſdaſchezach bě 8. měrza tamniſcheho pohoncża Frenzela, ſ kotrymż bě ßo w pjanoſcżi do ſwady dał, ſ nożom do ruki kłół. Purſchu tajkeho ſtraſchneho ſranjenja dla, dżiwajo na połóżaże wobſtejnoſcże, ſ dwěnjedżelſkim jaſtwom pokhoſtachu.

Powołanſka komora. Lawniſki ßud w Biſkopizach bě kowaŕſkeho miſchtra K. G. Döringa w Hornim Wujeſdże, dokelż bě tón loni w dezembrje wo kowarju Ebertu powjedał, ſo je pola njeho po proſcheń był, dla ranjenja cżeſcże k 30 mk. khoſtanja wotßudżił a na cżeſcżi pſchimanemu Ebertej dowolnoſcż dał, ſo ßmě tutón wußud tſi njedżele dołho w hoſcżeńzu „k łódżi" w Wujeſdże wupowěßnucź. Döring, kotryż ßo pſchißudżenemu khoſtanju njepodcżißnu, ßo na powołanſku komoru wobrocżi. Ta Döringowe khoſtanje na 10 mk. poniżi, tola je w naſtupanju woſjewjenja wobkrucżi.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

a) Sapißachu: Mjeno, ſtaw, ſtatok	Létne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Saptacżichu:
W Rakezach:	M	M	M	M	M	M	M
H. Kliemand, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
J. Kruża, tſechikryjeŕ . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	1.—
Jurij Leinert, khěżnik . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	1.—
Jan Pjeczka	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jan Bětnaŕ, piwaŕſki ſchrětaŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	1.—
W Jędlzy:							
K. H., kubleŕ	5.—	—	—	—	—	5.—	5.—
W Sſtonej Borſchczi:							
M. H., wudowa	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
						25.—	10.50

Dale ßwój ſapißany dar na 1884 ſapkacżichu:

Jan Krawz, paleŕ w Rakezach	1 mk. — np.
Handrij Hantuſch, wyſchſchi rybak w Rakezach	1 „ — „
Jan Krawz, ſahrodnik w Rakezach	— „ 50 „

Hromadże: 2 mk. 50 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokkadnik M. S.

Přilopk.

* Kóżdemu ßyzkej je ſnate, ſo je polizajiſzy ſakaſane, ſ koßu bjes rěſadka khodżicź. S njewobkedżbowanjom tejele ſakaſnje je ßo hiżo wjele njeſboża ſtako. Wóndano dżěſche dżěkacżeŕ Macżka ſ Köbelna ſ Braunsdorfa domoj; duzy po pucżu ßo ſakopnu a padże ſe ſchiju tak njeſbożownje na koßu, kotraż rěſadka njemějeſche, ſo ßebi ſady na ſchiji muſkule hacż na ſchijine wrjecżeńka (Wirbel) pſcherěſnu.

* Jedyn bohacżk w Dippoldiswaldże chżyſche w bliżſchim cżaßu ſe ßwojej mandżelſkej ſkoty jubilej ßwjecżicź. Tele dny ßo wón ſe ßwojej żonu nětkajkeje maliczkoſcże dla ſwadżi a jako ßo wot ßwojeho ſwucżeneho wukhoda dom wrócżi, namaka ßwoju dokholětnu towarſchniżu wobwěßnjenu.

* W Tharandże buſchtaj dwaj handwjeŕſkaj, dokelż běſchtaj ludżom ſe ſakaſanej hru, tak mjenowanym „kümmelblättel", pjenjeſy wuklukakoj, ſajataj. Jako jeju do kłódy wjedżichu, jedyn ſ njeju pſched kłódżinymi durjemi cżeknu. Saſtojnika, kotryż jeho pſchewodżeſche, wón ſ tajkej mozu njenadżujży do brjucha ſtorcżi, ſo ßo tón ſ boloſcżu na ſemju wali a ßo ſa cżěkajżym handwjeŕſkim puſchcżicź njemóżeſche.

* Pjatk tydżenja w nozy Boże njewjedro we wßy Trampe do wowcżeŕnje dyri. Wowcżeŕnja ßo ſpali a w njej też 640 wowzow.

* Thüringiſke nowiny piżaja: Strażnik na żeleſniży njedaloko ſtazije Barmen-Rittershauſen běſche runje pſchekhód ſacżahnuł, tu nětkajki mużſki pſches kolije krocżeſche. Khětſje ſtrażnik zuſeho muża ſhrabnu a jeho wróczo ſtorże, ale w tym ßamßnym wokomiku hiżo cżah pſchileczi a ſtrażnika ſhrabnu. Jemu pak hiſchcże ßo radżi, ßo lokomotiwineho ſtorkarja (puffer) pſchimnucź, kotrehoż ßo każ kléſchcź dżerżeſche. W dżiwim ſpěchu jeho lokomotiwa hacż na ſtaziju ßobu wlecże, hdżeż ſtrażnik wotpadnje, hiſchcże żiwy, ale ſ zyle ſchědżiwymi włoßami. Póduſche ſchkórni běchu wotwótſjene, a kholowy běchu ſa żeleſnu żerdź wißajo woſtałe. Muż pak, kotrehoż běſche ſtrażnik ſ kolijow ſhrabnuł, běſche njeſranjeny woſtał.

* Lóhkomyßlna hra ſ tſélbami je hiżo nětkotry wopor żadała, hiżo nětkotre cżłowſke żiwjenje ſaniczika. Tak też ßo ſańdżenu njedżelu w Reinickendorfje ſta. Tam běchu młynka pſcheczeljo ſ Barlina wopytacź pſchiſchli, mjes nimi młodżenz, 18 lět ſtary, a 16létna holczka ſe ßwojimaj ſtarſchimaj. Hdyż běſche mjenowany młodżenz ſ tej holczku ßam wo jſtwje, wón ſ njeſamołwjomnej lóhkomyßlnoſcżu natykanu tſélbu ſe ſcżěny hrabnu a ßo cżetki woprašcha: „Dyrbju cże ſatſélicź?" A holczo ßmějo wotmolwi: „Moje dła." W tym ßamßnym wokomiku pak tſélba wrjeßnu, a na ßmjercź ranjena ßo holczka na ſemju wali. Kulka běſche njeſbożownej do rta ſleczika a potom do lěweje ſtrony ſadnjeje hłowy ſchka, hdżeż w nopowej koſcżi tczazy woſta. Lěkaŕ, kotrehoż běchu rucże ſawołali, cżeżko ranjenu ſawjaſa, a potom ju do hojeŕnje dowjeſychu. Nadżije pak, ſo ßo wbohemu holiczu żiwjenje ſdżerżi, żaneje njeje.

* Hoſpodaŕ ſ Peſchta poda ßo ſańdżenu wutoru ſe ßwojej żonu a 17létnej dżowku na wulét do wokolnoſcże měſta; jim ßo nawożenja młodeje holczki pſchiſamknu. Pſched połdnjom pſchińdżechu wulétniży do léßa k wyßokej ſkale. Młodżenz na ſtronje holczki krocżeſche; dokelż pak ßo ßnadneje wężki dła pſcherěcżeſchtaj, jeho holczka wopuſchcżi a ßo k maczeri pſchiſamknu. Młodżenz ſtupi na ſtaku, pod kotrejż ßo bjesdno roſſcherja, a ſo by pożortował, ſawoła kłobuk ſejmujo: „W bożemje! Leńka!" Holczka, kiż myßleſche, ſo chże wón do bjesdna ſkocżicź, ſakſchicża a maczeri do rukow padże. Dołho trajeſche, doniż ſaßo k ßebi pſchińdże; ale kak ßo ſtarſchej ſtróżiſchtaj, hdyż dżowka wjazy rěcżecź njemóżeſche. Wróczíwſchi ßo do měſta na měſcże po lékarja póßłachu: a lékaŕ praji, ſo je holczka pſches ſatſchaßnjenje cżuwow (nerwow) rěcź ſhubiła.

* Jedyn Peſchtſki měſchcżan we wrótnoſcżi koupony ßwojich pjenjeżnych papjerow ſa 40,000 ſchěßnakow do tyßaz drobnych kuſcżiczkow rosréſa. Potom ßo do jſtwy ſamknu, ſcżini woheń do khachlow a ſpali papjerjanych pjenjes (banknoty) ſa 14,000 ſchěßnakow.

* Ludżo ßo tola żaneho hrěcha njeboja. W Veronje wóndano duchowny dr. Braganzani nahle wumrje. Spěſchnje ßo po měſcże powjeſcź rosnjeßy, ſo je njebohi na kholeru ſemrjeł, dokelż jeho ßłużobnizy powjedachu, ſo ßu wſchě jewjenja tejele khoroſcże pola njebocżiczkeho wobkedżbowali. Wyſchnoſcż pak běſche zyle hinaſche węży ſaßkyſchała, duż poruczi, ſo ma ßo cżěko pſchepytacź. A tu ßo pokaſa, ſo běchu ſemrjetemu ſawdali, a to jeho ßłużobnizy, kotſiż běchu pytnuli, ſo ma jich knjes wulke ſumy pjenjes domach leżaze.

* W Templinje je wóndy młody cżłowjek, ßyn ratarja, roſum ſhubił; hinak ßebi wukożicź njewjedża, cżoho dła by ßebi żiwjenje wſak a to na ßłędujże ſpodżiwne waſchnje. S pola domoj pſchiſchedſchi, ßo wón najlépſchu draſtu ſwobleka, dżěſche do hródże, ſeßedka ßebi konja a wotjěcha ſ nim. Blisko Retzowſkeho jězora pólni dżěłacżerjo widżachu, kak ſ konjom tam a ßem jěcha. Na jene dobo wón konja k jězorej ſawrócżi a jemu wotroſy da, a kóń ſ nim do jězora ſleczi, hdżeż ßo wobaj hnydom podnuriſchtaj. Młodżenza a konja morweju ſ jězora wucżeżechu.

* W Paſchkowje ſta ßo 26. ſańdżeneho měßaza njewſchědny żałoſtny podawk. Młody bur, kiż hakle běſche ßo pſched krótkim wożenił, do hłubokich myßlow padże. Wjeczor do mjenowaneho dnja wón na jene dobo proſchesche, ſo bychu jemu ßyre mjaßo pſchinjeßli, ſo je hłódny. Jeho ludżo jemu tole ſpodżiwne żadanje wurěcżachu, a ſměrowany wón lehnucź dżěſche. Naſajtra ßo macź dżiwaſche, ſo, runjeż běſche poſdże doſcź, ßyn ſe żonu hiſchcże njeſtawataj. Stupiwſchi pak do komory, jeju ſawołacź, macź wuhlada, ſo ßyn ßwoju żonu żerje. Ssmjercź naſtróżana ßo wona na proſy w hromadu ßypnu a běſche na měſcże morwa. Saßkyſcho maczeŕny kſchik, ßyn żonu puſchcżi, ſtanu a nětkotre krocżele ſtupiwſchi też morwy padnu. Wocżomaj domjazych, kiż běchu ßo na maczeŕny kſchik ſběżeli, ßo żałoſtny wobras ſkicżeſche: na proſy leżeſche cżěko maczerje, krocżel dale cżěko jeje ßyna, a w kożu leżeſche młoda żona ſ pſcheküßnjenym krkom, ſ wotżranymaj hrudżomaj a ſ wobküßanym bokom. Pſchiwěriwi wjeßnjenjo měnja, ſo je tomu młodemu mużej „naczinjene" było, a to wot maczerje jeneje holczki, ſ kotrejż je wón do ßwojeje żeńtwy khodżił był.

* S Ruſkeje piżaja, ſo ßu wjelki lětża dżeń a khroblíſche. W nětkotrych ſtronach ani dżeń njeſańdże, ſo bychu tele rubjeżniki

nĕkajkeje ſchkody njenaczinike. Tak ßu ſa jedyn mĕßaz w jenej wßy 10 koni rostorhake a 14 wowzow a cźelatow wotnjeßke. W druhej wßy wóndano rano ſkót na paſtwu cźerjachu. Na jene dobo naſta wulki hołk: żony a dźĕcźi wołachu jene pſchemo druhe: „Doßahńcźe jeho! doßahńcźe jeho!“ Skónczńje ßo pokaſa, ſo bĕſchtaj paſtyrjej napſchecźo dwaj wjelkaj pſchibĕżakoj. Hołk a wołanje jeju ſaczĕri; cźĕrjeſchtaj do bliſkeho lĕßa. Skót pak njedźiwajcy na to na paſtwu doczĕrichu; a hlaj, prjedy hacź ßo paſtyŕ na wjeczor ſe ſkotom do wßy wrócźi, bĕſchtaj wjelkaj 4 wowzy a jene cźelo kradnukoj.

* Mkody cźłowjek, kiż bĕſche k ſtarſchimaj ßwojeje njewjeſty njedaloko Pĕtrohroda na wopyt pſchiſchoł, bĕſche pſchi wukhadźowanju zigarrowy etwij ſhubił. Bĕ hižo poſdźe wjeczor, hdyż to pytnu. Duż wobżarowaſche, ſo je tak poſdźe, prajiży, ſo by etwij hewak wĕſcźe namakał, dokelż ma ſa to, ſo je jón, je=li ſo ßo njemoli, na pohrjebniſchcźu, hdźeż bĕchu khodźili, njedaloko zyrkwje leżo woſtajił. Njewjeſta jemu klubu rĕczeſche, jako by ßo ſcherjenjow bojał. To jeho hnĕwaſche a wón ßo poſkicźi, ſo chze hnydom na pohrjebniſchczo ßo wrócźicź a jako dopokaś, ſo je tam pobył, wĕnczk ßobu pſchinjeſcź. Njewjeſcźina macź wot tajkeho wotmyßła krucźe wotradźeſche, ale mkody cźłowjek, w ßwojej hordoſcźi ranjeny, ßo dźerżecź njeda. Roshladna żónſka ſahrodnika ſa nim póßła. Nĕtko mkody cźłowjek na horzu ſymizu cźeźko khory leźi a ßo ſe ßmjercźu bĕdźi. Bjes ſadźĕwka bĕſche wón pſches płót pohrjebniſchcźa ſaléł, bĕſche njedaloko zyrkwje, każ bĕſche ßo nadźijał, ßwój etwij namakał, potom bĕſche ſ rowa wĕnczk ſhrabnuł a chzyſche ßo po tym ßamßnym pucźu wrócźicź, po kotrymż bĕſche pſchiſchoł. Skocziwſchi ſ płotu dele pak bĕſche ſ płaſchcźom ſa jenu żerdku wißajo woſtał, a tam jeho wißazeho a bjes myßlow ſahrodnik namaka. Najſkerje bĕſche ßo jemu w ſtraſche ſdało, ſo je jeho, hdyż chzyſche mĕſto wotpocźinka morwych wopuſchcźicź, nĕchtó ſa płaſchcź ſhrabnuł.

* „Smolenſki Wĕſtnik“ wo hrósbnym njeſkutku piſche, kiż je ßo w tamniſchim jaſtwje ſtał. Mjes druhimi jatymi bĕſche tam tež wojerſka żona, wĕſta Sawjelewa, kotraż bĕſche dla paduchſtwa w pſchepytanju; toho runja dwaj mużſkaj, kotrajż bĕſchtaj dla wurubjenja zyrkwje k wotßalenju do Sibirje ſaßudźenaj, a dwĕ holcźży, kotrejż bĕſchtej k jaſtwu wotßudźenej, dokelż bĕſche jena ßwoje dźĕcźo ſkónzowała, mjes tym ſo bĕſche druha kradnuła. Tejle holzy ßo do teju mużſkeju ſalubowaſchtej a, dokelż do Sibirje ſa nimaj njemóżeſchtej, wſchitzy ſchtyrjo wobſamknuchu, ſo w hromadźe ſ jaſtwa cźeknu. Duż mużſkaj poczeſchtaj podſemſki khód rycź, a holzy pſchi tym pomhaſchtej, ſchtoż móżeſchtej. Hižo bĕſche khód nimale hotowy wurył a wſcho trĕbne k cźeknjenju pſchihotowane, tu bu cźĕkanzam zyłe wjeßele ſkażene. Shoniwſchi wo wſchĕm, hrożeſche mjenujzy Sawjelewa, kotraż bĕſche ſ tymaj holzomaj w jenym wotdźĕlenju, ſo wĕz wyſchnoſcźi pſcheradźi. Schto nĕtko? Mużſkaj a holzy mjes ßobu radu ſkładowachu a ßo bórſy roſßudźichu, ſo pſcheradniżu ſkónzuja. Mużſkaj wobſtaraſchtaj nóż a cźeźki kruch żeleſa a pſchepodaſchtaj woboje ßwojimaj lubymaj. W nozy, hdyż Sawjelewa krucźe ſpaſche, ju holzy ſ kruchom żeleſa wjazy krócź do hłowy praßnuſchtej; a by=li wſchĕ wĕzy hiſchcźe morwa njebyła, ji krk tak do zyła pſcherĕſnuſchtej, ſo ßo hłowa lĕdma hiſchcźe na cźĕle bimbaſche. Na to pak hnydom ſtrażnika ſawołaſchtej a ßo dobrowólnje ßwojeho njeſkutka wuſnaſchtej. Tež pſched ßudnikom ſe ſymnej krewju na drobne wupowjedaſchtej, kak ſtej njeſkutk wumjedłej, a ſo ſtej to jenicźży toho dla cźiniłej, dokelż chzetej tež do Sibirje póßłanej bycź, hdźeż ßo jeju lubaj póſcźeletaj.

* W Ruſkej, woßebje w jużnej, je kradnjenje koni tak rjez wſchĕdna wĕż. Njedźiwajcy na wſcho druhe, je hižo toho dla, dokelż ßu wſchĕ wyſchnoſcźe ſchtó wĕ kak daloko wote wßy, a dokelż je ruſke ßudniſke ſarjadowanje pſchecźiwo naſchemu hiſchcźe jara jara njedoſpołne, cźeźko, pola ßudnika ßwoje prawo pytacź. Ruſzy burja hładaja, kak ßo ßami ſprawja ſ paduchami, a tutym ßo druhdy ſlĕ doſcź dźe; ſpjeru jich druhdy, ſo paduch poł morwy leżo woſtanje, abo doczepu jeho zyle. Wóndano bĕchu tež w nozy burej dweju konjow kradnuli. Na ranje ſeßydachu ßo nimale wſchitzy wjeßnjenjo na konje a puſchcźichu ßo ſa paduchami. Wobkradnjeny dyrbjeſche, wĕ ßo, pĕſchi hicź; poda ßo ſe ßwojim wujom prĕki pſches pola, mjes tym ſo jĕſdni ßo dróhi dżerżachu. Bórſy wuhlada burik wós ſtejo, do kotrehoż bĕſche kóń ſapſchehnjeny; nichtó pſchi wosu njebĕſche; na wosu pak leżachu poſtromki, kunk kołmaſa, cźwiza palenza a dr. Pſcheßwĕdcźeny, ſo wós a kóń nikomu druhemu njeßłuſchataj khiba paduchej, bur konika ſawrócźi a jĕdźeſche ſe ßwojim wujom domoj. Mjes tym pak bĕchu ßo tež jĕſdni wjeßnjenjo wrócźili a kradnjeneju konjow pſchiwjedli. Konjej bĕſchtaj ßamaj lutkaj w kerkach pſchiwjaſanaj ſtakoj. Nĕtko radu ſkładowachu, kak paducha, t. j. konjoweho knjeſa wußlĕdźicź. Woſtachu ſkónczńje pſchi tym, ſo palenz ſhromadnje wupija, konjej pak ſ woſom bĕżecź dadża, hdźeż ſechze hicź. Pſchecźeżechu jemu nĕkotre ſ kſchudom pſches khribjet, a hlaj, kóń bĕżeſche w runej mĕrje do mĕſta. Nĕkotſi jĕſdni ſ dala ſa nim jĕchachu; w mĕſcźe ßebi pólzaja pſchiwſachu. Kóń pſchekrocźi mĕrnje jenu wulizu (haßu) po druhej, doniż ſkónczńje pſched domom ſnateho mĕſchcźana njeſaſta. Dokelż pak ßo nichtó ſ domu njepokaſa, ſaſtupichu burja ſ pólzajom nuts. Sa konjom praſchany, mĕſchcźan wotmolwi, ſo drje je kóń nĕhdy jeho był, ſo pak je jeho w ßwojim cźaßu mużej pſchedał, kotrehoż drje po mjenje njeſnaje, kotryż pak tež w mĕſcźe bydli, ale ſchtó wĕ hdźe. To mĕſchcźanej rady wĕrjachu, dokelż bĕſche jako ſprawny muż ſnaty. Duż konja dale puſchcźichu. Saßo pſcheńdźe nĕkotre wuliży a woſta na poßledk pſched wulkimi wrotami ſtejo. S woprĕdka tež ßo tudy nichtó njepokaſa; potom pak ßo ſchĕdźiwa hłowa ſ wrotow wußunu a ßo bojaſliwje koło wokoło wobhładowaſche. Hdyż pak nikoho njepytnu, wobſtarny mużſki wuſtupi a konja majkacź pocźa a jeho do dwora ſcźahnu. Spĕſchnje ſaſtupi pólzaj do domu a ßo ſa konjom praſchecź pocźa. Mjes tym dwaj mkodaj hólzaj rucźe ſ woknom won ſkoczíſchtaj; ale tu jeju burja, kiż wonkach cźakachu, ſepſchimachu. Każ ßo potom wuja ßni, bĕſchtaj taj dwaj teju konjow kradnukoj. Ale to ßebi wĕſcźe myßlikoj njeſtaj, ſo budźe jimaj jeju ßamßny kóń ſ pſcheradnikom.

* Bołharſka, mkode ßłowjanſke knjeżerſtwo, ma 2,007,910 wobydlerjow; mjes nimi je po narodnoſcźi: 1,345,507 Bołharjow (67 %), 527,284 Turkow (26 %), 49,070 Włochow (2 %), 37,600 Zyganow, (2 %), 14,020 Zidow, 12,376 Tatarow, 11,552 Grjekow, 3837 Armjanow, 1894 Serbo=Khrowatow, 1275 Nĕmzow, 1123 Rußow, 530 Arnautow, 515 Italijanow, 220 Madżarow, 174 Czechow, 164 Franzowſow, 97 Arabow, 92 Polakow, 64 Jendźelczanow, 63 Czerkeßow, 58 Perſow a 402 wſchelakich druhich.

* Schtoż wo ßrjedź wulkeho mĕſta wĕſcźe bórſy widźecź było njeje, ßo 16. julija w nozy w Tifliſu ſta. Hobrſki mjedwĕdź (bar) bĕſche ßo do mĕſta ſabłudźił a po wulizach wokoło khodźeſche. Czrjóda ludźi, kiż wokoło 11 hodź. po torhoſchcźu pſchińdźe, ſe ſtrachom roſcźeka. Nĕkotre ßadowe budy mjedwĕdź potorha. Bórſy bĕſche poliżija na nohach a pſchewodźana wot wſchelakich ludźi, ſ tſélbami a teßakami wobrónjenych, ßo na hońtwu ſa bórczatym njedoczińkom poda. Tutón pak bĕſche ßo mjes tym ſkhował; a dołho trajeſche, prjedy hacź jeho nadeńdźechu. Skónczńje pak jeho pod młynſkim kołom namakachu a jeho ſaraſychu. Swĕriſko bĕſche $2^1/_2$ łohcźi dołhe. Hacź je ſ bliſkich hór pſchiſchoł abo nĕkajkemu knjeſej cźeknuł, nichtó njewĕ.

* S Virginije wo 60lĕtnym łódźniku piżaja, kiż wot 1. wulkeho rózka tohole lĕta hacź dotal wjazy hacź 10 hodźinow ſpał njeje, a kiż żaneje zyłeje hodźiny njewotzucźiwſchi poſpacź njemóże. S woprĕdka jemu njewĕrjachu, ſo woprawdźe tak mało ſpi. Skónczńje ßo jeho ſnacźi ſrĕczachu, ſo chzedźa jeho wobkedźbowacź, a po rjadu pjecź nozow pola njeho ſtrażowachu; ale wón mjes tym ani najmjeńſcheje potrjebnoſcźe njemĕjeſche póſpacź. Zyłu nóż poſpochi wón cźita a kuri a rano zyle cźerſtwy na ßwoje dźĕło khodźi. Nĕtko ßu jeho wſchelazy lĕkarjo wobkedźbowali a jeho hiſchcźe wobkedźbuja, a ſda ßo, ſo je wón hewak zyle ſtrowy.

* Kak ßylna je móz pſchiwucźenja, ßo drje ſe ßlĕdujzeho pſchikłada ſpóſnaje. Sſławny profeßor Kant ßwoje lekźije cźitajo ſtajnje na ßuknju wĕſteho ſtudenty hładaſche, na kotrejż bĕſche knefl wottorhnjeny. To pół lĕta dołho dźeſche. Ras tón ſtudent ſ wuporjedźanej ßuknju pſchińdźe: knefl bĕſche pſchiſchity. Kanta to tak moleſche, ſo lekźiju nanajhubjeńſcho cźitaſche a ßo do zyła ſamoli. Duż potom ſtudentu proſcheſche, ſo by tola knefl ſaßo wottorhnuł.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Marja Martha, Auguſta Liſchki, dźĕłacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Marja Auguſta, Jana Bohuwĕra Ssymanka, murjerja na Židowje, dź. — Hendrich Auguſt, Jana Auguſta Harnapa, khĕżkarja a fabrikſkeho dźĕłacźerja w Hrubjelczizach, ß. — Auguſt Max, Jana Hendricha Glawſcha, żiwnoſcźerja w Ratarjezach, ß. — Jan Bohuwĕr, Handrija Auguſta Sommera, dźĕłacźerja w Delnjej Kinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 29. julija: Khorla Dreßler, tkalz ſ Ramnjowa, wobydleŕ wokrjeßneje dźĕłacźernje na Židowje, 71 l. 11 m. 16 d. — 31. Marja Martha, Auguſta Liſchki, dźĕłacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 8 d. — 6. auguſta: Emil Hermann, Michała Khĕżnika, khĕżerja a dźĕłacźerja pod hrodom, ß., 1 m.

Wjedro w **Londonje** 8. auguſta: Kraßne.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje
2. auguſta 1884.

Žitowy dowos: 2347 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńca	9	82	10	71	9	82	10	71
Rožka	7	72	8	4	7	72	8	4
Jeczmjeń	6	74	7	10	6	88	7	10
Wowß	8	—	8	50	7	90	8	—
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	61	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńčna muka (50 ″)	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka (50 ″)	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno (50 ″)	2	50	3	—	—	—	—	—
Sslóma (600 ″)	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 376 ſchtuk, ſchtuka	13	—	17	50	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr.)

Draždžanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 63—66 mk., 2. družiny 57—60, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 45—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo ſrošumicź waha ſchtyrjoch běrtlow bjes koże, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłošyny atd. Płaczišna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płaczišnje pſchiličicź.

Trawowa awkzija.

Pónd̆zelu 11. auguſta dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo trawa tak mjenowaneje cźawnſkeje łuki, na **Klukſchanſkich** knježich leżomnoſcźach leżazeje, po parzellach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wumĕnjenja ßo do awkzije wojſewja. Shromadźišna w pomjenowanym cźaßu na měſtnje ßamym.

W Klukſchu, w auguſcźe 1884. **H. Petzoldt.**

Wſchědnje nowopaleny

twarſki a rólny kalk

ſe ßwojich kalkownjow w **Niſkej** a **Kundracźizach** knjeſam ratarjam k prjódkſtejazej naſymje w najlěpſchej dobroſcźi poručam.

R. Plümecke.

Joh. Mießner w Budyšchinje

porucza k twarbam:

T=noſcherje we wſchěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,
żeleſniczne ſchěny,
jamſke ſchěny,
Hartwichſke ſchěny,
prima portlandſki cement,
twarſke hoſdźe,
hródźne wókna,
tſěſchne wókna atd. atd.

a hewak wſchitke druhe ßem ßłuſchaze artikle po najtuniſchich płaczišnach.

Joh. Mießner w Budyšchinje

porucza ßwój bohaty ſkład **jednorych** a **dwójnych palenzow, cźiſteho palenza** a **wſchědneho cźiſteho palenza** cźiſteje najlěpſcheje dobroſcźe a ßłoda po tunich płaczišnach.

Sserbſke khĕrluſche

do žnjowych wĕnzow

ßu dostacź w wudawarni **Serbskich Nowin.**

Wubjerny **hróch** ſa ſkót, **kolij, hejduſchku** a **woku** poruczam k wußywej płaczišny hódno.

Wowß po najwyſchſchej płaczišnje kupuju.

Ernſt Schmiß w Budeſtezach.

Wſchitke družiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcźe po najtuniſchich tu ſnatych płaczišnach poručza

palenzowa fabrika

Auguſta Bartka w Budyšchinje

na ſwonknej lawſkej haßy cźißko 10.

Cźeſcźenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo doſpołne ſtwinſke wuhotowanja, jednore a najwoßebniſche, ſe wſchelakich drjewow ſhotowane, namakaju, kedźbnych cźinicź. Wſchě möble ßu w mojej tyſcherni dźěłane, a ja toho dla ſa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyſcherſki miſchtr
na nowych hrjebjach cźißko 3 (dale wjedźena ßukelnſka haßa).

Derje ßuſcheny **bakonſki polcź** punt po 80 np., toho runja **cźrjewa** we wſchěch družinach poručza

Otto Thiemann
na Lubijſkej dróſy.

Cźěſke ßłówki,
litr 28 np.,
turkowſke ßłówki,
litr 40 np.,
turkowſke ſultanſke ßłówki,
litr 55 np.,
poručza

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoſchcźu.

Khofej

wulki wúbjerk a wjele nowych družinow poručza, ſa dobry ßłód rukujo, po najnižſchej płaczišnje

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Nowe jerje,

ſchtuku wot 6 np.,
poručza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Lenczk, ſtróżawe ſelo, babyduſchku, ſporuſchk

kupuje

Hrodowſka Haptyka.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Niz jenož włoßocźerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſkutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacź, ale ſ zyła kóždy cźłowjek, kotrymž na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhował. Prózdny wſchěch metalliſkich, wótrje hnujazych, jenož ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a cźiſcźazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu koźu, ſdźerżazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches żadynżkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudźe. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenož prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **H. Jul. Lincke** dostacź.

Khofejowy ſkład.

Sſylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny Khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho poručza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßłodźazy, poručza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a porucza k wobstaranju symskeho potrěba po **najtunischich lětnich placzisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s Doblhoffskich podkopkow, snatych najlěpschich czěskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje so pschedawajza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske a kuchinske tepjenje** a so wosebje tež sa **pjekarstwo** dosć poruczecz njemóże. Wona dawa **sylnu tepjazu mózy**, njewudyma **zane schkódne gasy, njeszasuje** a sawostaja jenoz $1\frac{1}{2}$ % **popjeka bjes truskow.**

Dale poruczam sa tepjenje kotołow, zyhelniczow a horncżeŕnjow **brunizu** s **Herbert-podkopkow** pola **Czopliz** po najtunischich placzisnach.

Hornjoschlesynske kamjeńtne wuhlo,
delnjoschlesynske kowarske wuhlo,
prawdźiwe Burgske (Draždźanske) } cziste myte,
kowarske wuhlo,
Shorjelski twarski kruchaty kalk a **rólny kalk**

je stajnje w najlěpschej dobroszczi a czerstwej tworje na składze.

Pschi wotewsaczu zykych lowrijow so **podkopkowe placzisny,** pschi njeschich dźělbach najtunsche dźenske placzisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja polne rukowanje dawam.

Wotwoženje psches moje hamžne wozy sa tunje placzisny.

Komptoir: na žitnych wikach czisło 5.
Sklad: na privatnym tworowym dwórischczu.

Kuczowy grat,

jara placzisny hódny a snateje wubjerneje kmanoscze, porucza

E. G. Leuner
w Budyschinje sady noweje měschczanskeje schule.

Emma swud. Vorwerkowa

porucza swój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow
se somota, kaschemira a sukna

w wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach a proszy wo dobroczziwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschczu 5 s napschecza hlowneje straže (hawptwachi).

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. a. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 3½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.
Tuchschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe für Frauen a Dutzend 11 Mark.
Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

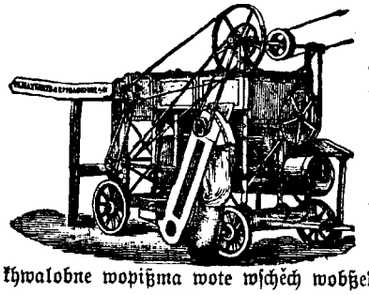

Mayfarthowa nowa patentna młóczaza maschina je wažne wunamakanje sa ratarstwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle žito dospolnje wuczischezi, podawa runu, hładku słomu a khoschtuje lědma wjazy hacz jena hewajscha młóczaza maschina. Sa wodowu a parnu mózy wosebje sylne dźěło s dwójnym wětrikom. S wjazy dyžli 100 maschinami so hižo dźěła; khwalobne wopisma wote wschěch wobsedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maschinowa fabrika a želesolijerńja w Frankfurcze a. M.

---

ff. kosy,

kiž kaž jěd syku, porucza najtunischo

Paul Walther
w Budyschinje.

Wschelake družiny murjerskich, molerskich a pjerschczowych barbow,
czischczenu krydu, gyps,
czerstwy portlandski zement,
dwójzy warjeny lanowolijowy firniš,
wschelake laki,
brunoline,
terpentinowy wolij, klij atd.
poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

K wotstronjenju njestrowych dymow
karbolokisaty kalk,
karbolowu kisalinu,
želesowy vitriol,
khlorowy kalk
poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

K wusywej

porucza **hróch, woku, lupin, hejduschku** a **kolij**

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtunischich placzisnach su dostacz w pschedawarni kože a koleżowych rjemjenjow

Oty Büttnera
w Budyschinje
na hlownym torhoschczu czo. 9.

Butru!

Měschanu butru, pumt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroszczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Khosej!

Kampinas, syry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje zkodźazy, porucza jako placzisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Rajs!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
su dostacz pola

Gustava Posera
na jerjowej haży.

Jerje,

rjane wulke ryby,
kopu po 180 np.,
schtuku po 4 np.,
poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Palenz

porucza tunjo
czisty liter po 17—19 np.,
dobre zkódke palenzy liter po 40—50 np.,
dwójne likéry po 70—80 np.

Julius Neumann
w Jamnom.

Žnjowe spěwy do wěnzow, serbske a němske spěwarske kniži,
kartki sa narodny dźeń
w wulkim wubjerku a w najnowschich družinach porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haży.

Tobakowe rjepiki

punt po 25 np.

porucza

Paul Rehork & Co.,

zigarrowa fabrika

na ßukelnſkej haßy czißło 11.

Wolij ſa młóczaze maſchiny,

czißty, njeſamaſajzy a njewonjazy wolij, kotryž w najßurowiſchej ſymje bežity woſtawa, punt po 40 np., **najlepſchi kolmas** punt po 20 np., **wodunjepſchepuſchczaty kožowy mas** punt po 50 np., **kopytowy mas** punt po 50 np., jenož dobre fabrikaty wolijoweje fabriki **Juliuſa Benka** w Draždžanach, ma jenož ßam na ſkładze

Arno Möckel

na ßerbſkej haßy 13.

Direktne
póſtſke parokłódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** tóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.
Kajüta **№ 300.** Strjedźanokrym **№ 80.** Ćěłeſi mitſchłi 12 l. 9 ſ.

Rukajzowa a bandažowa pſchedawarnja
K. R. Lory
8 na ſchuleŕſkej haßy 8
porucza ßwój ſkład wſchěch druźinow wěnzow (paßow), po najnowſchich ſyſtemach džěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež ßo płókacź hodźa, gumijowe, kožane a gurtowe ßlě, ſchlipßy a krawaty, portemoneje, kožane ſchórzuchi ſa muźſkich, toſche ſa žónſke a ſchulſke džěćźi atd. pſchi potrjebje dobroćźiwemu wobkedźbowanju.
Pſchiſpomnjenje. Kožane kholowy ßo po měrje džěłaju, móſchnje ßo ſa krótki czaß po tunich płaćźiſnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Serbska studujuca młodosć

změje **njedźelu 17. augusta** w **Radworju** swoju
X. hłownu skhadźowanku.
Programm:
Sobotu 16. augusta popołdnju: **Wubjerkowe posedźenje.**
Njedźelu 17. augusta popołdnju w 3 hodź.: **Skhadźowanka.**
„ „ „ w 7 hodź.: **Serbske dźiwadło**
w Čechec hoſćeńcu „k třom lilijam“.
K tomu sebi dowola wšěch přećelow serbskeho studentſtwa, wosebje lubych Serbow w Radworju a wokolnoſći, hač nanajwutrobniſo preproſyć
Jan Waltař, stud. theol. et phil.,
hłowny ſtarſi.

Gardinowe dźerźaki.
Wobłuki
wokoło wobraſow
pola
A. Grundmanna
na ławſk. hrjebjach.
Płód ſchpihlow.

Němski Phönix,

wohenſawěſćźaze towarſtwo w Frankfurcźe nad Majnom, bjerje ratarſke ſawěſćźenja po **tunich, wěſtych** prämijach.
Agentura w Budyſchinje pola
C. A. Siemsa na bohatej haßy.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)
Saložena w lěcźe 1831.
Rukowazy ſond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:
29 millijonow 698 tyßaz 824 ſchěßnakow 29 krajz.
Woheń=, krupobicźe=, transport= a žiwjenje=ſawěſćźenje.
Poliży ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.
K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſćźenjow poruczataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotolěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Pſchedeſchcźnikowa fabrika
Richarda Rincki w Budyſchinje
na hornczerſkej haßy 1, w hoſćeńzu „k ßlónzej“,
porucza ßwój wulki wubjerk **pſchedeſchcźnikow** po najtuniſchich płaćźiſnach.
Wuporjedźenja ßo ſpěſchnje wobſtaraju.

Woſjewjenje.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev.=luth. miſionſke towarſtwo ſměje — da=li Bóh — jutſje njedźelu 10. auguſta popołdnju w tſjoch w Lehnertez domje w Zokowje miſionſku hodźinu. **Pětr Mlónk.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje **njedźelu 10. augusta** w hoſćeńcu k. Krečla w Kamjenej swój **załoženſki ſwjedźeń** z **balom** a ſo kk. sobuſtawy kaž też hoſćo na to kedźbliwi činja.
Njedźelu 17. augusta změje „Lipa“, da=li Bóh, popołdnju z dypkom 5 hodźin w Eberweinec hoſćeńcu swoje měſačne posedźenje. **Předsydſtwo.**

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kolbaßywukuſenje** w Nadźanezach.
Mlynk.

W hoſćeńzu „k Jandźelej“ w Wjeleczinje

njedźelu 10. a póndźelu 11. auguſta **tſelenje** a ſjawne **reje,** na čož pſchecźelnje pſcheproſchuje
J. A. Kliemand.

Dwě ſtwě bliſko Budyſchina ſtej hnydom na pſchenajecźe. Wſcho dalſche je ſhonicź w Hnaſchezach cźißko 16.

Krawſki, dobry džěłaczer, ßo hnydom do džěła pyta w Małym Woßyku cźißko 5 pola Hornjeho Wujeſda.

Jedyn **krawſki** móže hnydom trajaze džěło doſtacź pola **Khorle Mühlbacha** w Panjezach pola Hornjeho Wujeſda.

Lětny ßmjertny džeń

njebo **Marje, Handrija Pětſcha,**
dohladowarja želeſnizy
pola
Hornjeje Borſchcźe,
mandźelſkeje.

Tak kaž ßo ſrale ßnopy ſ pola
Nětk domoj woža do bróžnje,
Tak běſche też to Boža wola,
So ßmjercź cźe loni poßycze,
Ty Pětſchez macźi — mandźelſka,
Kiž pſched lětom ßy wumrjela.
Ta w Brěſowje bě narodźena,
Bě druha džowka mandźelſka,
Bě w měſcźe w ßerbſkej zyrkwi khcźena,
Hdźež doſta mjeno „Marija“;
Jej' jara lubowany nan
Bě krawz a khěžkař Ackermann.
Hdyž běſche ſchulu wukhodźiła
A dźewjecź lět bě ßłužiła,
Dha je ßo potom woženiła,
Hdyž ßej ſa mandźelſkeho wſa
Toh' luboh' Pětſchez Handrija,
Kiž rodźeny bě ſ Brěſowa.
Ta w młodych lětach ſtrowa běſche
A ſchěſcź tych dźěćźi płodźeſche,
Wot kotrychž jena dźowka dźěſche,
Hdyž běſche lětow pjatnacźe,
S toh' ßwěta pſches ßmjercź do njebja
A je po' ßwojoh' Jeſuſa.
A tuta luba dźowka běſche
Ta Khryſtelka Thereſija,
Kiž ſtarſchim wſchudże k rukam dźěſche,
Bě pſchezo ſprawna, pobožna,
A duž też jeje ſtarſchi tu
Tak ſrudnje wo nju płakachu.
Hdyž bě ta macź ßo ſeſtarika,
Bě pſchezo braſchna, khorojta
A njeje wjazy wotkhorika,
Hdyž bu też pomoz pytana;
Pſches dźeßacź lět tu wona je
Pſchez' měła nohi hubjene.
Hdyž bě tu była na tym ßwěcźe
Scheſćźdźeßacź lět a hiſchcźe dwě,
Dha wona we tym loniſchim lěcźe —
Schtož dwanatoh' auguſta bě
A loni trjechi njedźelu —
Je woteſchła wam ſe ßmjercźu.
Tak ſaßwita wam jutſje rano
Ta ſrudna, ſtyſkna njedźela,
Hdźež, lube dźěćźi — luby nanu,
Je loni macź wam ſemrjela,
O Božo, kajka ſrudoba
Waß lětßa ſ nowa wobdawa.
Haj, dźeńßa ſ nowa, luba macźe,
Twój luby wbohi mandźelſki
Wo tebje hórke ßylſy płacźe,
Hdyž na tebje ßej pomyßli
A ſpomni, ſ kajkej luboſcźu
Ssy wokoł' njeho była tu.
Też wy, wy jeje wbohe dźěćźi,
Kiž doroſcźene nětko ſcźe,
Kiž lubu macź we loniſchim lěcźi
Też do rowa klaſcź widźeſchcźe,
Wy jeje ſnamjo lubosne
Dźeńß w duchu ſaßo widźicźe.
Kak ſcźerpliwa ty, macźe, běſche,
Też hdyž bě khoroſcź bolostna,
Wot tebje nichtó njeßkyſcheſche
Tu žanoh' ßłowczka ßwarjenja,
Ně! cźicha, měrna, ſcźerpliwa
Bě ty ßo Bohu poddała.
Nětk ſ njebeß dele, luba macźe,
Tym ßwojim k troſchtej pſchiwolaſch:
Nětk wo mnje płakacź njetrjebacźe,
To budź najlěpſchi troſchtař waſch,
So tu pſchi trónje jehnjecźa
Mam wěcźnu ſbožnoſcź bjes kónza.
Dha ſpi nětk derje w khłódnym rowje
S tej dźowczjicźku Thereſiju
We Budyſchinje na keſchowje,
Tam na tym nowym Tuchorju,
Hacź Bóh waj' ſ njeho wubudźi
A na wěcźne ſaß' ſjednocźi.

W mjenje ſrudnych ſawoſtajenych
Pětr Mlónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 16. augusta 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sapoczatk oktobra so Jeho Majestosć kral Albert, kaž hižo poslednje lěta wospjet, na pscheproschenje awstriskeho kněžora do Styrskeje poda, so by so na tamnischich kněžorskich kamsykowych honćtwach wobdźělił.

— Němski kněžor je so pjatk tydženja na swój hród w Babelsbergu wrócił a tam něktore njedźele dołho wostanje. Wschitzy, kotsiž mějachu składnosć, jeho tam wohladacź, su se spodźiwanjom wobkedźbowali, so so kněžor njedźiwajo na swoje wyšoke lěta najlěpscheje strowosće a duchowneje čilosće swjesela.

— Awstriski minister swonkownych naležnosćow, hrabja Kalnoky, tele dny wjećha Bismarka w Varzinje wopyta. Bjes dwěla ma tutón podawk wulku politisku wažnosć a je, runje kaž setkanje awstriskeho a němskeho kněžora w Ischlu, rěcznjwe snamjo sa twjerdosć a sprawnosć němsko-awstriskeho swjaska. Wjećh Bismark bě poslednje lěta wjazy krócź w Awstriji, duž by so wopyt awstriskeho ministra swonkownych naležnosćow pola němskeho kněžorstwoweho kanzlerja hižo dawno wotcžakacź móhł. S wěsta drje budźetaj wonaj pschi tejle składnosći wo politiskich naležnosćach radu składowacź, tola kajki saměr jeju w hromadu wjedźe, drje pódla njeju nichtó njeshoni a toho dla so też wo tym žanych wěrnych powjesćow podawacź njemóže.

— W Hamburgskim pschedměsće Ottensenje su tele dny schtyrjoch anarchistow sajeli. Hižo dleschi cžaš běchu so w Hamburgu a wokolnosći sakasane anarchistiske pišma a nowiny rosschěrjake a polizija bě so podarmo prózowała, pschinoscherjow tutych nowin wušlědźicź. Wschelake snamjenja na to pokasowachu, so so pišma po morju pschiwožuja. Polizija toho dla na jendźelskej łódźi „Elisabeth“, kotraž bě s Hulla pschijěła, pschepytanje poruczi, a pschi tym w drasće schtyrjoch morjakow zyke waky anarchistiskich nowin a straschnych revoluzionarnych pišmow nadeńdźechu. S papjerow, pola nich namakanych, so wupokasa, so su woni sobustawy Hullskeho anarchistiskeho towarstwa a so we wschěch krajach tajke towarstwa wobsteja, kotrež maju wschě bjes sobu twjerdy swiš. Najwažnische, schtož polizeji do ruki padźe, je sapiš sobustawow němskich anarchistiskich swjaskow. Kaž so powjeda, su w waczokach sajatych morjakow też wjetsche hromady dynamita namakali.

Italska. Njedźiwajo wschěch wobhladniwostnych naprawow so rosschěrjenju kholery w Italskej wobaracź njehodźi. Hižo sama bojosć psched kholeru, bóle pak hischcże snata njeczistosć italskeho luda dalekrocženje straschneje khorosće połóži. Italske finanzy budźa psches kholeru schkodowacź. Złonske dokhody su so dla pschestacža wikowanja s Franzowskej pomjeńschike a druhe naprawy psche kholeru, kaž wobstupanje mjesow s wojakami, a poruczena karantäna, po kotrejž so žada, so maja pucźowarjo s wukraja tydźeń dołho na mjesy sawostacź a so w tym cžasu wot lěkarjow wobkedźbowacź a so na statne khósty hospodowacź a žiwicź, krajej jara wulke wudawki cžinja.

Franzowska. Kongreß w Versaillu, s wobeju komorow parlamenta wobstejazy, je njedźiwajo herjekanja a sakhadźenja monarchiskich a radikalnych sapósłkanzow revisiju konstituzije dowuradźił a s wulkej wjetschinu pschijał. Revisija je so do zyka po formje, wot ministra Ferrya namjetowanej, sa dobru spósnaka a monarchiszy a radikalni herjekarjo su se swojim dźiwim hawtowanjom jenoż dozpili, so su snatej franzowskej dwórliwosći a pschistojnosći psched wschěm swětom hańbu cžinili a schkodźili. Kongreß je so, swoje dźěło skóncziwschi, hnydom roswjasał, so bychu so sobustawy druheje komory skerje a lěpje sejicź móhłe a wo chinesiskej naležnosći jednake. Minister Ferry ma nadźiju, so wulka wjetschina, kotraž je jeho namjety na kongresu podpjerała, jemu też w jeho swonkownej politizy pomoznu ruku poskicźi. Swada s Chinu so skónczicź njeda, prjedy hacž so China wot Franzowsow s wulkej wójnskej mozu njepschima, duž budźe deputirtska komora pschede wschěm pjenjesy na wójnu dowolicź dyrbjecź. Franzowska flotta je bjes tym hižom wójnu s Chinu sapoczała. Dokelž so wot Chiny žadane wójnske pjenjezne sarunanje s jednanjom dostacź njemóžesche, je franzowska flotta wobtwjerdźene město Kelung na chinesiskej kupje Formosa wobsadźiła. Jako 5. augusta franzowski admiral Lespès s wójnskimi łódźemi psched Kelung pschijědźe, spyta chinesiska Kruppska batterija pschi brjosy Franzowsam stupjenje na brjóh wobaracź. Franzowska flotta na to s tšélenjom wotmolwi a Chinesow cžékacź nuzowasche. Do toho cžasa so žadyn franzowski wojak sranił abo satšélił njebě. Admiral Lespès jenu kompagniju na brjóh wusadźi, so by chinesiske kanony s hosdźemi saklepała. To so se spěschnosću sta, a s Franzowsow pschi tym jenoż jedyn wojak padźe, dwaj buschtaj sranjenaj. Lespèsowe łódźe psched Kelungom ležo wostachu, so by so chinesiskim łódźam móžnota wsała, so s wuhlom sastaracź. Pschi Kelungu su mjenujzy wulke wuhlowe podkopki, kotrež lětnje 3 millijony frankow dobytka njesu. Runjež by to jenoż znadne wójnske sarunanje było, dha móže so tola wobsadźenje kóždy wokomik na dalsche dźele bohateje kupy Formosy wupschestrjecź, tak so dyrbi so chinesiske knježerstwo stónczne franzowskim žadanjam podwolicź. Franzowsojo sebi s wopředka 250 millijonow žadachu, kotrež posdźischo na 80 millijonow ponižichu. Chinejsam bě poslednja summa hischcże pschewyšoka, po dołhim wadźenju a jednanju Franzowsam stónczne 3 millijony poskicźichu, schtož pak so wot tych s rossudźenosću wotpokasa. Njedźiwajo na to, so je so wot Franzowsow Kelung wobsadźił, so jednanja bjes franzowskim sastupjerjom w Chinje, Patenotrom, a bjes chinesiskim naměstnym kralom w Nankingu dale wjedu. Posledni je snaty sa zuroweho njepschecźela wschěch zusych a pschiwižowarja wójnskeje strony. Wobsanknjenje měra budźe drje toho dla jara dołho na so cžakacź dacź.

Ruzowska. Ruski kněžor w bližschim cžasu do Warschawy k wulkim manövram w Pólskej pschijědźe. Na kněžorowe pucźowanje je so wscha ludowa kedźbliwosć wobroćiła. Warschawska wyschnosć je hižom wschě pschihoty k zwjedźeńskemu powitanju kněžora srjadowała. Hrodaj Lasienki a Belweder, w kotrymajž budźe kněžor bydlicź, staj so wot husteho paźma polizistow wobdałoj. Psched něktrymi dnjemi minister komunikazije, hrabja Poźiet, železnizu zwěru pschepyta. Warschawsko-Winska železniza so pjecza s wojakami

wobßadźi, ſ zyła ßu ßo hacź k awſtriſkim mjeſam wſchě naprawy ſtake, ſ kotrymiž móhł ßo nihiliſtiſki nadpad na khěžora ſadźěwacź.

Egiptowſka. Jendźelſkeho generala Gordona, kotryž hiſchćże pſchezo w Khartumje, wot wójſka falſchneho profety wobdatym, jaty ßedźi, chże ſkónczńje jendźelſke knjejſtwo wußwobodźicź. Jendźelſki generalny ſtab w Kairu ßo na wójnſku expediziju hotuje, pſchi kotrejž ma ßo, kaž praja, na 4000 jendźelſkich a egiptowſkich wojakow wobdźělicź. Expedizija ßo najſkerje po wodźe do Donpale powjeſy a ßo wot tam prěki pſches puſczinu na Khartum puſchczi.

Zuſy wuj.

Žort ſe ſtudentſkeho žiwjenja.

(Pokračowanje.)

„Knjes Hola, ſchto ßo ſwažicże!“ wokaſche Wóndras ſaſkobjeny dale.

Mi ſdaſche ßo radno, ſo bych zyku wěz na ßo wſak. „Luby wujo“, rjeknuch, „ßkyſchćże moje wuſnacźe! Knjes Hola lubuje Marijanku a namaka ſaßo luboſcź. Ja ßym jeno Marijanzyny wuj. Wy mje tola ſa tak dźiwneho njeſmějecże, ſo bych ßebi knježnu pſchecźiwo jeje woli brał. Po roſumnym rosmyßlenju ßym naju ßlub rosdźělił. Dokelž waſchu dźowku ſbožownu ſcźinicź njemóžu, roſumi ßo naju dźělenje ßamo wot ßo. Tu ſteji jeje wěrny nawoženja, jemu dajcże ßwoje žohnowaje a pſchihotujcże mi najrjeńſchi dźeń mojeho žiwjenja!“

Stary wuj pak njechaſche roſuma wužiwacź; cźinjeſche dale wulku haru. „Hnydom budu twojemu nanej pißacź“, rěcźeſche ſkónczńje; „wón jeno móže mi ßwoje ßkowo ſaßo dacź. Dokhe léta hižo bě tutón ßlub jeho a moja najlubſcha nadźija.“

„Mój nan, ßo roſumi, tutu nadźiju ſpuſchcźi“, wotmolwich ja. „Ja podam ßo dźenßa na pucź a wy njebudźecże niczo wjazy wo mni ßkyſchecź. Radſcho budu ßwojemu nanej njepoßkuſchny, hacź ſo Marijanku na cźaß žiwjenja wonjeſbožu. Dajcże, wujo, knjeſej Holi a Marijanzy ßwoje žohnowanje! Wopokažcże ßo tule tak ßwobodomyßlny, kaž ja!“

„Sdźerž ßebi ßwoje ßwobodne myßle ßam ſa ßo! O tele ſtróżele! tale hańba! Tón njedocźink je ßo na ßwojich pucźowanjach zyle ſkaſyk.“

„To macże prawje, wujo, tu ßym ſa waß ſhubjeny: ßym ßo hižo mjelczo ſ druhej ßlubił!“ wuraſych ſkónczńje, a to bě cźiſta prawda; pſchetož wutrobu běch hižo ßam pſchi ßebi Hanzy ſawdał.

„Sſlubił!“ poſtróži ßo knjes Wóndras. „Sſlubił ßo ßy? ty ßy mje ſa błaſna měł? Hdy bych —“

„Sſlubił!“ ſawoła Hanka. „To je mi rjany wuj! Najſkerje njenoſcheſche toho dla Marijanzyny pjerſchcźeń. Sſlubił je ßo a ja błupa dźiwach ßo nad jeho wulkomyßlnoſcźi.“

„Haj, ßlubił ßo ßym!“ woſpjetowach. „Hněwajcże mje! hidźcże, ßwarćże mje! ja woſtanu tola ßlubjeny.“

Tute khutne ßkowa ſměrowachu knjeſa Wóndraßa, jeho hněw ßo ſlehnu; ßnadź bojeſche ßo wulkeje hary. „Ty ßy woprawdźity njedocźink, Khorla“, rjeknu, „a to je po prawym ſboże, ſo Marijanku njedoſtanjeſch. Cźakaj, ſ tobu hiſchćże woßebje porěcźu.“ Prajiwſchi pokoži Marijanzynu ruku knjeſej Holi do prawižy a dźeſche: „Troſchtujcże mje, dźěcźi, pſche ſrudobu, kotruž je mi tónle njedocźink pſchihotował. Ach, ſchto praji jeno mój luby bratr, hdyž tole ſhoni?“

Marijanka wobjima ſ radoſcźu nana, Ota a Hanka proſcheſchtaj jeho jedyn pſchemoh druheho.

„Nětko pak dyrbimy k macźeri hicź“, rjeknu ſkónczńje Hanka. „Poſkhaj, wujo, ja njechała na twojim měſcże bycź.“

„Ty budźeſch mje ſakitowacź, luba Hanka“, wotmolwich ja.

Wrócźachmy ßo do domu. Knjes Wóndras, Hanka a ja dźěchmy do prědka, Marijanka a Hola ſa nami. Něktoſi dźěłacźerjo a wotroczży ſtejachu ßrjedź dwora. „Hejda, ludźo!“ wołach. „Dźenßa wjecźor budźecże na ſtrowoſcź knjeſa Wóndraßa picź a Marijanzyny ßlub ßwjecźicź. Budźemy wjeßele rejwacź. Sſkawa knježnje Marijanzy a knjeſej Holi!“

„Sſkawa!“ wotwołachu ßo ludźo. „Sſkawa knježnje Marijanzy a knjeſej Holi! Sſkawa knjeſej Wóndraßej, ßkawa!“

„Chżeſch mjelczećź, ty njedocźinko!“ ßwarjeſche Wóndras; „ty dźě wſcho na hrubo ſwobrocźeſch! Sawěrno, tón khadła ſrjaduje ßwjedźeń w mojim mjenje — a my dyrbimy wſchitzy rejwacź, kaž wón piſka!“

To wołanje bě tež knjeni Wóndraßowa ſaßkyſchała a pſchiběža toho dla won, ſchto ßo to njecźini. Ja ſkhowach ßo ſa Hanku.

„To je kaž wulki ſběžk, kotryž je naſch Khorla ſtucźił“, dźeſche knjes Wóndras a na to wupowjeda wſcho, ſchtož bě ßo ſtako. „Wón je ßo ßlubił“, ſkónczi ßwoju rěcź, „ßnadź w Barlinje, w Pariſu a w Winje a wſchudźe, hdźež je pobył. Tón njedocźink cźini naſchej ßwójbje wulku cźeſcź!“

Dobrocźiwa žónka pak ßo da bórſy ſměrowacź a da ßlubjenymaj ßwoje žohnowanje. Mój namjet, ſo by ßo ßlub dźenßa wjecźor ſe ßkužobnymi ßwjecźił, ßo pſchiwſa. Knjes Wóndras ſkaſa herzow, jeho žona pſchihotowaſche blida, Marijanka a Hanka plecźeſchtej wěnzy a mój ſ Otu jimaj pomhachmoj.

„Tónle Khorla je tola wjedrowy khadła“, měnjeſche knjes Wóndras, hdyž bě wſchitko pſchihotowane. „Takle rjenje wſchitko wuhotował, a to tak ſpěſchnje. Sawěrno, ja mam lóſcht do reje.“

Hanka hrabnu ßo nanoweho ßkowa, a hdyž ßo reje ſapocźachu, dźěſchtaj nan a Hanka prěnjej do koła. Wſchitzy běchu wjeßeli. Hnydom po prěnjej reji rjeknu knjes wuj ke mni: „Mój hněw je ßo ſlehnuł, hólcże; ſchtož je ßo ſtako, njehodźi ßo wjazy pſcheměnicź.“

Ja pak bórſy wjeßele wopuſchcźich a podach ßo pſches kerki na pohórku, hdźež cźumpjel ſtejeſche. Dźělenje ßo bliżeſche. Dawach tutomu rjanemu měſtu ßwoje wbožemje. Najprjedy wottoržech papjerku ſ cźumpjele, na kotruž bě Hanka mjeno napißała, kiž njebě moje; potom ſkocźich do cźumpjele a myßlach na Hanku.

Na dobo pſchekwapiſchtaj mje Marijanka a Ota. „Kak khutny a myßlaty tola ßy, Khorla!“ rjeknu Marijanka. „Cźoho dla njewobdźělujeſch ßo na naſchim wjeßelu, hdyž ßy nam je tola ßam pſchihotował?“

„Wobžaruj mje, Marijanka! Ssym ßebi wotmyßlił, ſo wotpucźuju, tola moja wutroba a myßle woſtanu tudy.“

„Ty chżeſch woteńcź, hdyž hakle ßy tu lědma dwaj dnjej pobył! To ßo njehodźi!“

„Ssnadź ßo ſhubju, prjedy hacź ßo ty domyßliſch. Mój pſchikhad a wotkhad je dźiwny.“

„Kak to měniſch? Schto by naſch nan k tomu prajił, hdy by tak ſpěſchnje woteſchoł?“

„Dyrbju waß ſe wſchelakich winow na khwilu wopuſchcźicź. Ssnadź pſchińdu bórſy ſaßo. Je-li niz, budu pißacź, a ty budźeſch, je-li nuſno, mje ſakitowacź. Njeje wěrno, luba Marijanka? A wy, Ota, budźecże też na mnje ſpominacź?“

Wobaj daſchtaj mi ruku.

Marijanka drje chżyſche ßo dale praſchecź, dokelž mi prawje njeroſumjeſche; tola bórſy pſchińdże knjes Wóndras ſ Hanku a myſleſche naß. „Pójcże“, rjeknu Wóndras, „budźemy hiſchćże wulku poloneſu ſ ludźimi rejwacź a potom pónźdźemy k měrej.“

Wrócźichmy ßo k rejam. Reja bě bórſy nimo a prajachmy ßebi dobru nóz.

Pſchiſchedſchi do ßwojeje komory, poczach ßam ſe ßobu rěcźecź: „To bě mój poßledni wjecźor w tymle ſbožownym domje. Mój rjany ßón ßo bórſy ſkónczi. Cźile hewak pſchecźelni ludźo, ſpóſnawſchi moju wopaczną hru, budźa ßo na mnje hněwacź, dokelž ßym jich dowěru jebał. Sſnadź móhł ſ najmjeńſcha Hanku ſa ßo dobycź, hdy bych jeno dźeń dléje woſtał, tola dyrbju dźenßa w nozy woteńcź.“

S tym ſamyßłom ſtykach ßwoje wězy do waczoka a wotewrich wókno. „Dyrbju dha bjes wuſnacźa cźeknucź?“ Ssydźech ßo ſ pjerom w ruzy a napißach tole: „Hanzyna twjerda wutroba hnucźi mje, ſo cźeknu. Jeniczke dobre ßkowo wot njeje by mi wulzy ważne było, ale wona chże, ſo bych bjes troſchta dale cźahnuł. Žohnuju lubych wobydlerjow tutoho hoſpodliweho domu a woßebje rjanu njemiłoſcźiwu Hanku; wona ſtorka mje do njeměrneho Barlinſkeho žiwjenja, hdźež dyrbju nětko roſpjerſchenje pytacź.“

Tuto pißmo tyknuch ſa ſchpihel, hdźež dyrbjeſche je kóždy hnydom pytnucź. Moja wjeßeła hra bě nimo; wocźaknuch hiſchćże nětre hodźiny. Tola hdyž raúſche ßmerki poczachu padacź, puſchcźich ßwoje ſmachi do ſahrody, ßam ſaléſych po ſchtomje dele, kotryž pod mojim wóknom ſtejeſche. Po wſchelakich ſchcźeżkach, po mjeſach a po polach khwatach do Wyßokeje k mojemu woprawdźitemu wujej. —

Tydźeń bě ßo minuł. Ras wjecźor ßedźach pola ßwojeho wuja a jeho ßotry, mojeje cźety Barbary, w pſchecźelnej ſtwě; ſe ßwojimi myßlemi běch w Statokezach.

„Sawěrno, Jurjo“, ſarěcźa na dobo mój wuj, „ja tebje wjazy njeſnaju. Ty niczo njerěcźiſch, ßedźiſch ſtajnje wó jſtwě. Prjedy běſche tola tak wjeßeły a njemějeſche ženje měra domach.“

„Pola naju ſtareju ßo jemu, wě ßo, woſtudźi“, měnjeſche cźeta.

Ja wobkruczach, so ßym zyle ſ pokojom, tola wo prawdże mi njebě derje. Běch jeno hodźinu wot Statokez ſdaleny, tola njeběch niczo wjazy wo tamnych pſcheczelnych wobydlerjach ßłyſchał.

„Hólcže, ty dyrbiſch ßo roswjeßelicź", rěczeſche wuj dale. „Jutſje wopytam dobreho pſcheczela, ryczerkublerja Wóndraßa, wón bydli w bliſkoſczi, a ty póńdżeſch ßobu."

„Ja njecham ßo zuſym ludźom na ſchiju wěſchecź", wotmolwich ſamyleny.

„Ně, tón ras njedyrbiſch ßwoju wolu měcź. Wóndraßez ludźo ßu jara pſcheczelni, ſ tymi dyrbiſch ßo ſeſnacź."

S czim dyrbjach ßo khětſje wurěczecź? „Knjes Wóndras a naſch nan njeiſtaj pſcheczelej", rjeknuch, a to bě cziſta wěrnoſcź, pſchetoż taj drje ßo hiſchcże żenje widźałoj njeběſchtaj.

Tola wuj ſroſumi to po ßwojim waſchnju. „Wo tym dźě ani ßłowczka njeißym ßłyſchał", dźiwaſche ßo wuj. „Hołych pjenjes dla njedyrbjeli ßo ludźo hidźicź. Ja bych ßo ſbożowny czuł, móhł-li jeju ſjednacź. Hdyż po tajkim tak je, njecham tebje ßobu nuſowacź; póńdu tam ßam, tola njepraju niczo, ſo tu ty ßy; jeno něktre ßłowa wo pſchesjenoſczi a wujednanju popowjedam, to tola njemóże ſchkodźecź."

„Ně, to njemóże ſchkodźecź", pſchihłoßowaſche czeta; „a tež ja mam ſa to, ſo je lěpje, hdyż Jurij hakle poſdźiſcho k Wóndraßezom dźe, hdyż budże pucź bóle wurunany."

Ja, wě ßo, niczo na pſcheczo tomu njemějach, ſo wuj a czeta wěz wopaki ſroſumjeſchtaj, to bě jeno moje ſboże. Hacź dotal njeběch hiſchcże żadyn ßrědk namakał, ſo bych ßo Wóndraßezom wuſnał a ßo ſ nimi wujednał. Nětko mějach tola hiſchcże khwile dale myßlicź.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sswjedźeń 50létneho měſchniſkeho jubileja knjeſa biſkopa dr. Bernerta je ßo tu ſańdźenu njedźelu a póndźelu na wulkotne, woßobne waſchnje ßwjecził. Tachantſke twarjenja a haßu ſa Pětrowſkej zyrkwju běchu najkraßniſcho wudebili. Po woběmaj ſtronomaj haßy běchu hobrſke ſchtomy, ſ pletwami wobwite a ſe ſchmrěkowymi hakoſami wupyſchene, ſtajili. Schtomy, ſ kotrychž ßo dołhe khorhoje w ſakſkich a łużiſkich barbach ſmahowachu, běchu bjes ßobu ſ pletwami ſwjaſane, tak ſo ßo zyła haßa jeniczkim czeßnym wrotam runaſche. Najbohatſcho bě tachantſki dwór wupyſcheny. Se wſchěch ſtron ßo na wyßokich żerdźach a na twarjenjach, kotrychž ſczěny ßo wot delka hacź do tſěchi w ſeleninje kraßnjachu, wulke khorhoje ſmahowachu, bjes nimi widźachmy tež dwě ßerbſkej, módro-czerwjeno-běłej khorhoji. Kraßnje běchu tež ßußodne haßy wupyſchene a to woßebje ßerbſka, ſchuleriſka a rěſniſka. W 5 hodźinach knjes biſkop ſe żeleſniſkim czahom ſ Draźdźan pſchijědże a ßo pod ßwjatocznymi ſynkami ſwonow Pětrowſkeje a ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje do měſta wjeſeſche. Njedaloko ßerbſkeje haßy wón ſ woſa ſtupi, ſo by ßo ßwjedźeńſkemu czahej, wot tachantſtwa hacź k ſchuleriſkej haßy doßahajzemu, pſchiſankuł. W czahu ßo pſched wſchitkimi ßerbſke druźki, kotrychž ßo na 50 liczeſche, wuſnamjenjachu; wone ſe ßwojej młódnej rjanoſczu a pěknej ßerbſkej draſtu wſchěch druhich ſaczěmnjachu. Po powitanſkich ßwjatocznoſczach a narěczach ßo khěrluſch „Bożo, my cże khwalimy" ſpěwaſche. Wjeczor ßo tachantſtwo a wokolne twarjenja w najkraßniſchej iluminaziji błyſchczachu. Tyßazy a ſaßo tyßazy ßwětłych lampkow wobßwěczachu wulki tachantſki dwór. Wokoło 9 hodźin czah ſ ſaklemi a lampionami na tachantſki dwór pſchicżeże ſ pſchewodom wojeriſkeje hudźby, kotraż jubilarej ſaſtaniczko piſkaſche. Naſajtra rano Heringſke ſpěwanſke towarſtwo a toho runja katholſzy ßeminariſtojo rańſche ſaſtaniczko ſpěwachu. Wokoło 8 hodźin tachantſki propſt knjes ſ Zehmen, pſchedßyda prěnjeje komory, biſkopej, kotryż je tež ßobuſtaw prěnjeje komory, ſboże pſchejeſche. Sswjedźeńſka Boża ßłużba, kotraż ßo w 9 hodźinach dopołdnja w ponowjenej Pětrowſkej zyrkwi mějeſche, bě jara bohacże wopytana. Wokoło 11 hodźin k. kantor Schołta w mjenje wſchitkich duchownych zyłeje diözeſy ſboże pſchejeſche. Na to ßo jubilarej deputazije pſchedſtajichu a ßo jemu pſchi tutej ſkładnoſczi wſchelake pyſchne dary pſchepodachu a to: tachantſka ſchula kraßne mißale (miſchenſku knihu), rjemjeßlniſke towarſtwo kwětkonoſchny korb, ſchulſke prjódkſtejerſtwo dwaj kraßnaj ławrjenzowaj ſchtomaj, łużiſke katholſke duchownſtwo votivnu taflu a towarſtwo SS. Cyrilla a Methodija kraßnje wuhotowany ßwjedźeńſki ßerbſki ſpěw, ßerbſki prażſki ßeminar jara pyſchnje ſwjaſane pontifikale atd. Pſchede wſchěm dyrbja ßo bjes tymle darami 16,000 hriwnow, diöceſanſke wuſtajenje, mjenowacź, ſ kotrymiż ma ßo katholſka ßyrotownja twaricź. Dale poſtrowichu knjeſa biſkopa: kk. krajne ſtawy Hornjeje Łużizy, k. wokrjeßny hetman ſe Salza a Lichtenau, pſchedſtejiczerjo tudomnych wyſchſchich a měſchczańſkich ſchulow, ſaſtupjerjo měſchczańſkich a patronatſkich duchownych, měſchczańſka rada pod wjedźenjom k. měſchczańnoſty Löhra, ſaſtupjerjo tudomneho hamtſkeho hetmanſtwa a ßudniſtwow, tudomny khor katholſkich offizierow, wſchelazy najwyſchſchi ſemjenjo atd. Póndźelu popołdnju bě na tachantſtwje wulka ßwjedźeńſka hoſczina, pſchi kotrejż ßo 33 katholſkich duchownych wobdźěli. Sa najwyſchſchich ſtatnych a měſchczańſkich ſaſtojnikow bě ßo wutoru popołdnju w hoſpodnych rumach tachantſtwa hoſczina wuhotowała a ßrjedu ßo pſchi ßwjedźeńſkej hoſczinje wuczerjo, ſchulſzy prjódkſtejerjo a ßobuſtawy ßwjedźeńſkeho komiteta ſhromadźichu, a ſ tym ßo żadny jubilejſki ßwjedźeń ſkónczi.

S Maleſchez. Njedźelu w nozy je ßo na knjeżich leżomnoſczach rożkowa fajma, do kotrejež bě 285 kop ſakładżenych, wotpaliła. Najſkerje je někajki njedoczink woheń ſakożił.

S Wulkeje Dubrawy. Njedaloko naſcheje wßy w kerkach na ßamotnym měſtnje někotre haty leża. S jeneho ſ tutych hatow, kotryż żiwnoſczerjej Pentherej ßłuſcha, běſchtaj dwaj paduchaj njedźelu tydźenja popołdnju wodu ſpuſchczikoj, ßebi wotmyßliwſchi, kharpy ſ njeho wukojicź. Pakoſtnikomaj by ßo tutón wotpohlad ſchlachczik, njebudźiſche jeju żiwnoſczer Jakub Ssuſchko ſ Plußnikez, kotryż ma Wulko-Dubrawſku hońtwu wotnajatu, ſ czaßom ſeſcherik. Tón bě, jako ſpomnjene popołdnje po kaczkach khodźeſche, wodu w kerkach wuhladał, a ßebi hnydom na to pomyßlik, ſo je něchtó haty ſpuſchczał. K Pentherez hatej pſchikhwatawſchi, tam pſchi ſpuſchczadle muża ſtejazeho wuhlada, jedyn druhi wo ßrjedź hata ſa kharpami łojeſche. Prjedy pak, hacź ßo pakoſtnikomaj pſchibliżi, ßo taj, jeho wuhladawſchi, do czekanja daſchtaj. Paduchomaj ßo tak radźi, njeſpóſnataj twóchnycź. Jedyn ſ njeju, każ widźachu, ßo k Měrkowej wobrocźi, druhi pak ßo na pucź k Kamjenej měrjeſche. S toho hudaja, ſo paduchaj w mjenowanymaj wßomaj bydlitaj a tež tam na dwě woßobje ßylnje tukaju. S Pentherez hata, w kotrymż je na ſto tſilětnych kharpow a wóßom ſchtrycharjow, ßo ani jeneje ryby ſhubiło njeje, a ma ßo to woßebje kharpjazemu waſchnju pſchipiſacź, ſo żenje ſ wodu dele, ale pſchezo napſcheczo wodże płuwaju.

S Pancźiz. Njedźelu 11. auguſta je ßo khorhoj naſcheho wojeriſkeho towarſtwa pod wobdźělenjom 25 towarſtwow, kotrež na 1000 ßobuſtawow ſ 13 khorhojemi a 5 hudźbnymi chorami liczachu, na ßwjedźeńſke waſchnje poßwjeczika. S Budyſchina bě pódla tamniſcheho wojeriſkeho towarſtwa deputazija 4. infant.-regimenta czißko 103, wobſtejaza ſ knjeſow hetmana Kannegießera, premier-lieutenanta Döringa a feldweblow Schelliga a Hillera, ßwjedźeń ſe ßwojej pſchitomnoſczu poczeſcźika. Khorhoj ßo wot klóſchtrſkeho duchowneho k. P. Vincenza po katholſkim waſchnju poßwjeczi a ßo na to ſ hoſdźemi na drěwz pſchibi. Prěni hoſdź do njeje k. P. Vincenz dyri, druhi hrabinka Thereſa ſ Hoenbroech nad Worklezami jako khorhojina kmótra, tſeczi wokrjeßny prjódkſtejer O. Krauſcha, ſchtwórty k. hetman Kannegießer, na czoż ßo ßekli, wot Jeho Majeſtoſcże krala a khorhojineje kmótry poßwjeczenej, pſchiwjaſaſchtej. Po ßwjedźeńſkej rěczi, kotruż k. P. Vincenz mějeſche, ßo darjene hoſdże, bjes nimi jedyn ßlěborny wot krala Alberta, pſchepodachu. Wſcho w hromadże bě ßo 23 hoſdźow a 8 ßeklow khorhoji dariło.

S Wóßlinka. 4. auguſta bě ßo 25 lět minuło, ſo bě naſch wyßokodoſtojny k. farař Ernſt Wanak duſchopaſtyrſke měſto naſcheje woßady naſtupił. S ponižnej myßlu bě wón proßył, ſo by ßo na tutón dżeń jenoż ſ czicha ſpominało, a ſo by ßo jemu żanych darow njepſchepodało, ale ßo měſto toho pjenjeżna ſběrka ſa twar nowych piſchczelow ſakożika. Njedźiwajo na to mějeſche naſche zyrkwinſke prjódſtejerſtwo ſa nuſne, jubilarej na ſjawne waſchnje pſchipóſnacże a poczeſczowanje wopokaſacź. Rano 4. auguſta zyrkwinſzy prjódkſtejerjo, na faru ßo podawſchi, jemu w mjenje woßady ſboże pſchejachu a pſches k. ſ Kaniga nad Jitrou votivnu taflu pſchepodacź dachu. Pódla toho ßo jemu wot jenotliwzow ſ woßady a ſ wonka njeje wjele wopokaſmow luboſcże a ßwěrneje pſchiwißnoſcże doſta. Po próſtwje wyßokocżeſcżeneho k. fararja ßu tež hižo ſa nowe piſchczele pjenjeſy ſkładowacź ſapoczeli.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu ßwjeczeſche naſcha „Rakeczańſka Lipa" w Greczelez hoſczeńzu w Kamjenej ßwój lětuſchi ſakożeńſki ßwjedźeń. Bě to dżeń wjeßela a radoſcże ſa wſchitkich Sserbow ſ zyłeje wokoliny a to woßebje ſa młodych. Pſchi najkraßniſchim wjedrje khwatachu na wjeczor ßwěrni Sserbja do Kamjeneje. Sſkowa „pſchiſtup ſakaſany" njepłacza nam, duż dha ſaſtupmy khróble. „Witajcże Sserbja" ßo nam napſchecźiwo błyſchczi. Ssmy Sserbja, lubi czitarjo, po tajkim tudy witani. Do ſale ſtupiwſchi, ßmy zyle pſcheßłapnjeni pſches jeje rjane wudebjenje. Sczěny ßu ſ rjanymi pletwami a wěnzami ſkoro zyle pſchikryte. W wulkim wěnzu na po-

ſcźénje ßu widźecź ßkowa ſ naſcheje narodneje hymny: „Bóh je ſ nami, wjedźe naß.“ W tutej ſali, kotraž bèſche ßo pſches prózu Rakeczanſkich a Kamjenſkich mkodych holzow tak rjenje wupyſchika, ßo ßwjedźeń wjeczor wokoko 7 ſapocźa. Herzy ſapiſkachu a mkodźina njemóżeſche ßo tutych kuſkarſkich ſynkow wobrócź. Bórſy ßo wſchitko wjeßele wjercźeſche. Wokoko ½11 hodźin ßo hoſcźina, najrjeńſchi dźél zykeho ßwjedźenja, ſapocźa. Pſchi njej ßo mnohe ßkawy wunjeßychu. Prènja pkaczeſche Jeho Majeſtoſcźi, naſchemu lubemu, wyßokoczeſcźenemu kralej Albertej, wunjeßena wot pſchedßydy, k. wuczerja Rjelki. Na to powita tutón ſ pſchihódnymi ßkowami hoſcźi, kiž bèchu ßo ſ daloka a ſ bliſka w bohatej liczbje ſeſchli. Mkody knjes Hantuſch ßkawjeſche k. Krawza jako ſakożerja „Lipy“. Knjes ſtudent Gólcź pokaſowaſche w ßwojej rèczi na pokroki, kiž ßu ßo pola wſchèch Sskowjanow, woßebje też pola naß Sserbow pſches prózowanja ßerbſkich towarſtwow ſtake a wunjeßy ßkawu dalſchemu wuſpèſchnemu ſkutkowanju tutych towarſtwow. Na to wuſtupi k. Kerk a ßkawjeſche ßerbſku Luźizu jako praſtaru domiſnu Sserbow. Sslèdujuzu ßkawu wunjeßy k. wuczeŕ Rjelka k. hoſcźeńzarjej Greczelej ſa jeho ſtaroſcź a próżu pſchi hoſcźinje. Knjes Kerk ßkawjeſche ſkónczńje hiſchcże ßerbſke holicźa, kiž bèchu ſalu tak wuſchiknje wudebjeli, a toho knjeſa, kiž bèſche ßo, piwo roswożujo, ſa ſhromadźenje rózow pilnje ſtarak. Poßlednja ßkawa pkaczeſche tym holiczam a żonam, kiž bèchu k rejwanſkej ſabawje w ßerbſkej draſcże pſchiſchkle. Jako bèchu ßo wſchitzy ſ piwom a jèdźu wokſchewili, ſapocźa ßo ſ nowa rejwanſke wjeßele a trajeſche hacź do rańſchich ßmèrkow. Spokojeny, hdyż też kuſk mucźny, ßo na to kóżdy dom poda; bè też wulki cźaß, khapony bèchu hiżo dawno wotſpèwake a dźeń ßo hiżo bèlicź pocźa. — Tutón ßwjedźeń je ſ nowa pokaſak, kak rjenje a pſchiſtojnje ßo Sserbja ſabawjecź wjedźa a kajka horliwoſcź w wutrobach wſchèch Rakeczanſkich Sserbow knjeżi. Pſchezo dale tak!

S Rakez. Haptykarſki Peuker, kotryż bè w tudomnej haptyzy ſ pomoznikom, je ßebi 9. auguſta ſ jèdom ſawdak. Peuker bè dźeń prjedy ſ towarſtwom wulèt do Ssmjeczkez cźinik a ßo wjeczor domoj wróczíwſchi, w jenym tudomnym hoſcźenzu hacź do 10 hodźin ſ nèkotrymi ſnatymi pſchebywak. Naſajtra rano jeho morweho w kożu namakachu. Lèkarſke pſchepytanje pokaſa, ſo je ßebi ſ jèdom ſawdak. Peuker, kotrehoż nan je premier-lieutnant w nèmſkim wójſku, bè pſchecźelny pſchiſtojny cźlowjek, kotrehoż wſchudźe rad widźachu. Wo pſchiczinach, kotrež ßu jeho k ßamomordarſtwu pohnuke, ßo wſchelako powjeda, tola nichtó ſ wèſtoſcźu woprawdźitu pſchiczinu prajicź njemóże.

S Kulowa. Wutoru tydźenja mèjeſche tſilètny ßynk tudomneho tyſcherja F. Bulanka njeſboże, ſo do ßuda pokneho haſchaneho kalka padźe, a ßo ſ hłowu a hornim żiwotom do njeho ſwjeſy. Dokelż hólczk na tajke waſchnje po pomoz wokacź njemóżeſche, ßo jeho hakle po dlèſchim cźaßu dohladachu. Wbohemu dźèſcźu ſpèſchnje palazy kalk ſ woblicźa wumychu, tola widźenje bè ßo po ſdaczu hiżo ſhubiło, dokelż wócźzy wotewricź njemóżeſche. Tutón ſrudny podawk ſ nowa k powuczenju ßłuži, ſo maju ßo jamy a ßudobja pſchezo ſakrycź, abo na tajke waſchnje wobhrodźicź, ſo njeje móżno, ſo bychu dźèczi a w nozy ſroſcźeni do nich panuli.

S Delan. Njedźelu wjeczor w twarjenjach wulkeho ſahrodnika Handrija Bjenady woheń wudyri a je wſchè do prócha pſchewobrocźi. Jedyn kóń a tſi ßwinje ßu w płomjenjach kónz wſake, domjaza nadoba a hoſpodarſki grat je ßo ſ wjetſcheho dźèla ſpalił. Na kajke waſchnje je woheń naſtak, njeje ſnate.

S Wètoſchowa. W nozy 4. auguſta ſtaj dwaj rubjeżnikaj na ſchußeju ſ Wètoſchowa do Lubina jedyn fórmanſki wós nadpanukoj. Pohoncź pak ßo khroble wobaraſche a do njeju tak ßylnje pjerjeſche, ſo dyrbjeſchtaj ßo do cźèkanja dacź. W tej ßamej nozy ßo wonaj krótki cźaß po prènim nadpadźe do dweju ßynow kublerja Sswètaſcha w Parzowje, kotrajź w nozy ſ Lubina do Wètoſchowa jèdźeſchtaj, daſchtaj a jeju wurubiſchtaj. Jeneho rubjeżnika ßu pjecźa ſajeli.

S Wuſkidźa. W Mużakowſkej holi dźiwi hońtwjerjo bjes dźiwinu wjele ſchkody cźinja. 28. haprleje bè lèßowy dohladowak ſkónczńje dźèkaczerja A. Radojna ſ Wuſkidźa pſchi tym nadeſchok, jako do ßornika tſèli. Radojna, paduchſtwa a dźiwjenja dla hiżom wjazy krócź khoſtaneho, je nètko Shorjelſki ßud k jaſtwu na tſi mèßazy ſaßudźił a porucził, ſo ma ßo jemu jeho tſèlba wotewſacź.

S Wulkeho Cźiſka. Dźeń 3. auguſta bè ſa naſchu ſchulſku gmejnu dźeń wjeßela; na nim ßo naſche wjazylètne horze pożadanje, ſo bychmy do naſcheje ſchule ſaßo ßerbſkeho wuczerja doſtali, dopjelni. Dokelż poßlednje lèta ßerbſzy wuczerjo njedoßahachu, dyrbjeſche ßo naſche ſchulſke mèſto na ſchkodu naſchich dźèczi ſ nèmſkim wuczerjom wobßadźicź. Pſchi poßlednich ßeminarſkich pruhowanjach bèchu bjes tymi, kotſiž wuczeŕſke pruhowanje wobſtachu, też nèkotſi Sserbja. Duż bè ſchulſkej wyſchnoſcźi mózno, naſchu ſchulu ßerbſkemu wuczerjej, knjeſej Matuſchej, pſchepodacź. Knjes Matuſch bè hiżo prjedy ras w naſchej ſchuli nakhwilnje ſ wuczerjom byk a ßebi tehdom luboſcź a pſchikhilnoſcź dźèczi a wotroſcźenych dobyk. S tutej pſchiczinu bèchu też ſtari a mkodźi ſ wólbu noweho wuczerja wulzy ſpokojeni a ſwjeßeleni a jemu pſchi jeho pſchikhadźe wulkotne powitanje pſchihotowachu. Hiżo nèkotre dny do toho ßo pilne ruki ſpèſchnje hibachu a wènzy a pletwa ßo wijachu, ſo by ßo powitanje na ßwjedźeńſke waſchnje ſtako. Jako bè ßo dokho wotcźakany dźeń pſchibliżił, bèſche ßo wjeß ßwjedźeńſki ſchat woblekka, woßebje bè pucź k ſchuli a ſchulſki dom rjenje ſe ſelenej pychu wudebjeny. Popołdnju po dwèmaj hodźinomaj ſchulſke dźèczi ſ khorhojemi a żerdkami, ſ pletwami wobwitymi, pod wjedźenjom ſchulſkeho prjódkſtejerja a pod pſchewodom tudomneho wojeŕſkeho towarſtwa nowemu wuczerjej napſcheczo cźehnjechu. Dokhi cźah ßo do Mucźowa hibaſche, hdyż ßo jemu tamniſcha ſchulſka mkodoſcź pſchiſamknu. Pſchede wßu ßo ſ knjeſom wuczerjom Matuſchom ſetkachu a, ſ wutrobnymi ßkowami jeho powitawſchi, jeho ſ rjanym pletwom debjachu. Na to ßo wulki ßwjedźeńſki cźah po dobrym rjedźe do Cźiſka wróczi. Tu ßo ſapokaſanje po pſchihodnym waſchnju ſta. Knjes wuczeŕ Kulmann ſe Spalow knjeſa Matuſcha w mjenje ſhromadźenych powita a w ßwojej rèczi roskkadźe, kajki ma wobkhad bjes wuczerjom a gmejnu, a dale bjes wuczerjom a dźèczimi bycź. Sswjedźeń, kotryż bè rjane wjedro porjeńſchiko, ßo ſ radoſczu a wjeßelom wſchitkich, kotſiž ßo pſchi nim wobdźèlichu, ſkónczi. Cźiſkowczenjo ßu ſchulſkej wyſchnoſcźi jara dźakowni, ſo je ßo ſa jich ſchulu ßerbſki wuczeŕ poſtajił. Nètko budźe ßo naſche pożadanje a pſchecźe dopjelnicź móz, ſo bychu ßo naſche dźèczi, każ je to wyßoke miniſterſtwo pſchikaſako, w nabożinje ßerbſki roswuczowake a ßo ſ pomozu macźeŕneje rèczе k dobrym kſcheſcźijanam wotcźahnuke. Tomu daj Bóh ßwoje żohnowanje.

— Ssrjedu tydźenja je w Cźiſkowczańskej holi kowaŕ G. Schneider ßwojemu żiwjenju ſ wobwèßnjenjom kónz ſcźinił. Jemu bè pſched krótkim tſecźa żona wumrjeła a je ßo wón pjecźa pſche to tak jara rudźił, ſo jeho cźeźke myßle wobjachu. — Generalna konferenza wuczerjow Wojerowſkeho wokrjeża ßo 25. ſeptembra wotdźerżi.

S Mużakowa. Wobydlerjo naſcheho mèſta ßu ßo poßledni cźaß wjazy krócź pſches wóhnjowe njeſboże do ſtracha ſtajili. Najſkerje je ßo woheń wot ſtóſtniſkeje ruki ſakożił. Tudomna polizija tomu 100 hriwnow myta lubi, kotryż woheńſakożerja wußlèdźi.

Żnjowy khèrluſch 1884.

Ty kraßne Boże żohnowanje,
Kiž widźeli ßmy na polach!
Schtó njehladaſche rady na nje
We zykych ßerbſkich Luźizach!
Kak Bóh je lètßa żohnował
A ruku ſchcźedru wotewrjal!
Sso, wócźko, wjeßel toho dara,
Sso ſraduj teje dobroty!
Bóh, kotryż ſa wſchitko ßo ſtara,
Hacź żohnował je bóle hdy?
O jaſyko a wutroba,
Budź k khwalbje Bożej hotowa!
O kajke bèchu tole kopy,
Kiž lètßa bèchu narоſtke!
Kak bohate to bèchu ßnopy
A ſtwjelza, kłoßy radźene!
O dźiwna Boża dobrota,
Kak ſtejeſche ty nahladna!
O wjeßelcźe ßo na bohatſtwje,
Kiž Bóh wam ſchcźedrje darił je,
Na Bożej tucźnej, ßytnej paſtwje,
Wy ſtari, mkodźi hromadźe!
Kak Wótz je dźèczi ſaſtarał,
Jim do wole je wobradźał!
Wy rożki Boże wulzy radne,
Wy pſcheńzy a wy jecźmjenje,
Wy wowßy na płódnoſczi żadne,
Wy ßyna a wy dźecźele,
Kak wyßoke wy ſtejeſchcźe!
Naſch dźak njech wyſche waß pak dźe!
Wy cźlowiſke dźèczi, poßłuchajcźe,
Hłóß Boży na żnjach woła waß:
Bèh hrèſchny ßwój nètk hnucźi ſtajcźe,
Sso hotujcźe na Boży kwaß!
Haj, Boża wulka dobrota
Je k pokucźe waß wokała.
Mèj dźak, mèj dźak hacź najhorzyſchi,
Ty Wótcźe ßmilny njebjeſki!
Cźi khèrluſch klincź najwjeßeliſchi
Bjes dźakownymi Sserbami!
Wèz kraßna je ßo dźakawacź,
Na harfje khwalbu Bożu hracź.
Kak naléto też hona naſche
W najrjeńſchej pyſche ſtejachu!
Sso cźlowjek na nich ſradowaſche
A poßylni ßej wutrobu;
Bóh póßka nahle ſkaženje,
Kiž rożki, pſcheńzy ſbiło je.

Daj, Bożo, nam ßo ponižowacź
A we kſchiżu też khwalicź cźe!
Daj pokornje nam wokoſchowacź
Prut wótzowſkeje luboſcźe!
Hacź runje ſchwikaſch, lubujeſch,
Naſch Wócźez ßwèrny woſtanjeſch.

Domaſchka.

Dary sa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale dachu:

Inżeněr Kóſlicź w Niſchu w Sſerbiji	8 mk. — np.
Rěčnik dr. Waſchatko w Meſiřěčźu w Czechach	5 „ — „
Haptykař Lernet w Pardubizach w Czechach	25 „ 5 „
Hromadźe:	38 mk. 5 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Sakſke ſkótſawěſcźaze towarſtwo w Draždźanach je ſaůdźene poł lěta ſaßo jara ſwjeßelaze reſultaty mělo, tak ſo móże ßo kónz lěta ſpodobny dobytk wotczakacź. Wſchě ſchkodowanja ßo po ſnatym waſchnju po połnej wyßokoſcźi ſpěſchnje wupłacźichu a effekty a prämijowa reſerva je ßo tójſchto powjetſchiła. Dowěrjenje a ſpodobanje, kotreż je ßebi towarſtwo pola luda dobyło, je ßo wutworiło ſe ſtajnych, wěſtych prämijow ſ jeho ſpěſchneho wurunanja ſchkodowanjow a ſ jeho ekſaktneho wobkhodneho wjedźenja, kotreż pſchicźiny jeho ſkutkowanſki wokrjeß też w pſchichodnym cźaßu pſchezo bóle roſcheři. (Hladaj dźenßniſchi nawěſchtk.)

* Kaž ſ Pósnanja pißaja, je ßo tam 2. auguſta w nozy wojak, kiž pſched domom knjeżerſtwa na ſtraże ſtejeſche, ſatſělił, dokelž běſche jeho ronda, kotraž tam krótko prjedy pobu, ſpizeho nadeſchła. Bjes dwěła je duž ſtrach pſched wotczakujomnym khoſtanjom był, ſchtož je wboheho wojaka k tajkemu ſrudnemu ſkutkej pohnuło.

* Kaž nowiny „Stella d' Italia“ pißaja, běſche njedawno w univerſicźe města Bologna wulka ſhromadźiſna italſkich wucźenych a ſtudentow, kiž chzedźa ßo ſe ßłowjanſkimi rěcźemi a pißmowſtwom ſeſnacź, woßebje pak ſ pólſkej a ruſkej rěcźu a literaturu. W ſhromadźiſnje běſche ſ pſchedßydu rektor univerſity, ſenator Manji; k jeho prawizy, na cźeſtnym měſcźe, ßedźeſche dozent ruſkeje a pólſkeje rěcźe pſchi bolonſkej akademiji Mizkewicźa, knjeni Malwina Ogonowſka, k lěwizy pak präſident akademije, profeßor Santagata. Rektor mějeſche ſajimawu rěcź, pokaſujo na wulkotny wužitk, kotryż ſtudije ßłowjanſkich rěcźow a pißmowſtwa ſa wědomnoſcź a wumělſtwo maju, a dopokaſujo, kak ważne a nuſne je, ſo ßo młody ſplah Italijanow ſ duchownym żiwjenjom ßłowjanſkich ludow bliże ſeſnaje. Dale rěcźnik wopowjedowaſche, kajkeho wužitka w tymle naſtupanju je akademija Mizkewicźa w Bolognje hižo pſchinjeßła, kak ſtaj ßo pſchi tym woßebje wuſnamjenitoj knj. Ogonowſka a pólſki baßnik Lenartwicź, a kak ßo też italſke knjeżerſtwo ſa tule wěz intereßuje a woßebje kral Humbert, kiž je pſchikaſał, ſo ma ßo na ſałoženje a ſdźerżenje profeßury ßłowjanſkich narěcźow pſchi bolonſkej univerſicźe ſ jeho ßrědkow létnje 1000 frankow wupłacźicź. Skónczńje cźitaſche rektor liſt italſkeho wucźenza Cäſara Korenti, kiž je univerſicźe hromadu knihi najlěpſchich ruſkich a pólſkich ſpißacźelow pósłał, kiž maju ßo mjes tych ſtudentow rosdźelicź, kotſiž ßo w wuknjenju ßłowjanſkich rěcźow a pißmowſtwa najbóle wuſnamjenja. W poßedźenju běſche wulka ßyła ludźi, mjes nimi knjenje a knjeżny ſ najwoßebniſchich ßwójbow.

* W Luzernje ſta ßo létßa podawk, kiž ßmě ßo woprawdźe ſpodźiwny mjenowacź. Po tym ſo ßo dołhe cźaßy widźałoj njeběſchtaj, ſetkaſchtaj ßo w tymle měſcźe dwaj Jendźelcźanaj, kiž běſchtaj jara dobraj pſchecźelej. Njemóżeſchtaj ßebi dopowjedacź doſcź a ßo doſcź nahladacź jedyn na druheho. Skónczńje ßo roſeńdżeſchtaj, jedyn do hoſcźeńza a druhi, tamniſchi jendźelſki konſul Brandt, do ßwojeho wobydlenja. Pſchiſchedſchi do hoſcźeńza ßebi prěniſchi khoſeja ſkaſa. Lědma pak běchu jemu khoſeja podali, ßo wón powali a běſche na měſcźe morwy: wutrobina żiła bě ßo jemu pukła. Hnydom ßłużobnika ſ hoſcźeńza pósłachu, ſo by k. Brandtej ſrudnu powjeſcź wo nahłej ßmjercźi lubeho pſchecźela donjeßł. Na poł puczu pak wón łakaja jendźelſkeho konſula ſetka, kiž do hoſcźeńza khwataſche ſ powjeſcźu, ſo je k. Brandt njebohi: wutrobina żiła je ßo jemu pukła. Wobaj pſchecźelej běſchtaj tu ßamßnu minutu na to ßamßne waſchnje ßmjercź namakałoj.

* Jedyn pjekař w haliczńkim měſcźe Lwowje w nowinach woſſjewi, ſo do cźěſta, ſ kotrehož ßo khlěb pjecźe, wſchědnje jedyn ſłoty (dukat) ßobu ſměſcha. Hdyż ßu pokruty khlěba ſ pjezy, wě ßo, nichtó njewě, w kotrym runje tón dukat tcźi. Wot toho cźaßa ßo wo khlěb tohole pjekarja tak rjez torhaja. Wón ßam ßmějo pſchihładuje, kak derje je ßo jemu radźiło, ßo prawje ßłabeho měſtacźka cźłowjecźeje natury dótknucź.

* Burik ſ ruſkeje wßy Powětkina w lěßu dźěłaſche; na jene dobo ßo wjelk do njeho da, jeho wot ſady ſa ſchiju hrabnu a jeho dajicź pocźa. Burik khrobkoſcź njeſhubi, ale wjelka też pſchimacź pocźa; něhdźe pjecź minutow ßo bědźeſchtaj. Njedźiwajcy na ſtaroſcź lět a ßłabe mozy burik wjelka tola powali, ßunu jemu ruku do khłamy a jeho krucźe ſa jaſyk dźerżeſche, doniż na jeho wołanje druſy dźěłacźerjo njepſchiběżachu, kiž wjelka ſaraſychu.

* Do jeneje ruſkeje wjeſki pſchijěcha wóndano cźah wjeßokich kwaßarjow a njewjeſta ßo ſe ßwojimi pſchewodźerjemi do zyrkwje poda. Pſchińdźe też nawoženja a ſtupi ſ njewjeſtu pſched woltař Boži. Sſwjaty wobrjad ßo ſapocźa, ale tu ßo něſchto zyle njewotcźakowane ſta. Na praſchenje duchowneho, hacź je to jeho ßwobodna wola, ſo ßebi ßwoju ßlubjenu ſa mandźelſku woſmje, nawoženja wótſje a ſroſumlíwje wotmolwi: „ně!“ Kaž poražena pſches tajke wotmolwjenje, njewjeſta w ſtronu ſtupi. W tym ßamym wokomiku pak hižo ſtejeſche na jeje měſcźe holcźka, kotruż nawoženja hižo dawno lubowaſche: ju też jemu ſwěrowachu. Hdyż pak młodaj mandźelſkaj ſ zyrkwje ſtupiſchtaj, ßo do nawoženje pſchecźelſtwo a pſchewodźerjo ſaſtorcźeneje njewjeſty dachu a 10 rublow ſarunanja żadachu. Wupłacźiwſchi jim bjeſe wſcheho ſarjekowanja 10 rubli, ßo młody mandźelſki ſe ßwojej młodej żonu domoj wotßali. Tamni kwaßarjo pak do bliſkeje korcźmy cźehnjechu a pſchepiwſchi tam te 10 rubli, ſ njewjeſtu ſaßo wjeßeli domoj jěchachu.

* S Mexika pißaja: Sſyn präſidenta republiki, młody offizier, ſ mjenom Fernando Gonzalez, ßo w zivilnej draſcźe na żeleſnizy do cźaha, do hkowneho města jědźazeho, ßydźe a ſe ßwojimaj dwěmaj ſnatymaj w ſadnim dźěle woſa pódla konduktora ßedźo woſta. Pſches ſatſchaßnjenje woſa pſchi wotjědźenju cźaha ßo Gonzalez ſacźumpa a bjes wotpohlada do ßwojeho ßußoda, zuſeho cźłowjeka, ſtorcźi. Wón ßußoda hnydom zyle ſdwórlíwje proſcheſche, ſo by to jemu ſa ſło njewſał, tola zuſy nanajhrubiſcho ßwarjecź a ſelicź pocźa a ßo ſkónczńje tak roshori, ſo zyle njejabzy kałacź (Dolch) wucźeże a Gonzaleza pſchi wóczku cźeżko ſrani. Hdyż wſchſk Garza, pſchecźel Gonzaleza, tutoho wſcheho ſ krwju polateho wuhlada, wón ſ druheho kónza woſa ßwojemu pſchecźelej na pomoz pſchiběża a na zuſeho wołaſche, ſo by ßo tola ſměrował, a ſo je tón, kotrehož pſchima, präſidentowy ßyn. „To mje niczo njeſtara“, tamón hrubje wotwotmolwi, „ja też ßo waß njeboju“, a ſ kałacźom w ruzy na wyſchka dźěſche. Sſo wobarajo, Garza ßwój revolver wucźeże a do ßwojeho pſchecźiwnika tſěli a jeho tak njeſbożownje do ßrjedź cźoła trjechi, ſo tón hnydom morwy k ſemi padźe. Jedyn towarſch ſatſěleneho, też ſ kałacźom wobronjeny, chzyſche bitwu dale wjeſcź a toho wyſchka ſ lěwej ruku ſa krk pſchimny. Garza druhi krócź wutſěli a też tohole druheho pſchecźiwnika morweho porasy. Nětko ßudniſtwo tu wěz pſchepytuje. Kóżdy pak ßo nadźija, ſo Garza ſa njewinowateho ſpósnaju, dokelž dźě je ßo jeno wobarał. Młody Gonzalez pak najſterje jene wóczko ſhubi.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt Wicźas, knježi pohoncź w Sſmochcźizach, ſ Hańżu Nowakez w Khelnje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Amalia Lejna, Jana Mroſka, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Hana Auguſta, Jana Jaroměra Błażija, khěżkarja a ſkałarja w Brěſowje, dź. — Richard Pawol, Jana Micźki, khěżerja a fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Emma Marja, Jana Bohuwěra Kubizy, murjerja pod hrodom, dź. — Jan Khorla, Auguſta Domſchki, khěżkarja a ſkałarja w Delnjej Kinje, ß. — Ernſt Wylem, Jana Wylema Schmidta, ſkałarja na Židowje, ß.

Pětrowſka zyrkej: Martha Lejna, Khorle Auguſta Němza, zyhelnika a wobydlerja, dź. — Robert Kurt, Khorle Roberta Schkody, měſchcźana a rěſniſkeho miſchtra, ß. — Herman Richard, Jana Bohuwěra Kobanje, dźěłacźerja na żeleſnizy a wobydlerja, ß. — Marja Hana, Jana Bohuwěra Sſykory, dźěłacźerja a wobydlerja, dź. — Marja Martha, Matyja Rjeka, dźěłacźerja a wobydlerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 1. auguſta: Khorla Auguſt Berger, hoſcźeńzař-wobßedźeř, 61 l. 8 m. 23 d. — 3. Emma Marja Martha, njebo Jaroměra Wylema Bieſolda, bywſcheho ryczerkublerja-najeńka w Ruſkej, ſawoſtajena dź., 13 l. 9 m. — Gertruda Noperowa, njebo Jurja Nopera, bywſcheho dźěłacźerja w Małej Subrnicźy, ſawoſtajena wudowa, 59 l. — 8. Emma Paulina, njebo Khorle Bohumiła Wobſta, żiwnoſcźerja w Cźichońżach, dź., 21 l. 9 m. 23 d. — Hana, njebo Khorle Fuhrmanna, żeleſniſkeho dźěłacźerja na Židowje, jenicźka dź., 26 l. 5 m. — Emma Bertha, Bruna Schmeitznera, garbařſkeho pomoznika na Židowje, dź., 1 m. 15 d. — 10. Hana Běmarjez, njebo Michała Lipki, kublerja w Hornjej Kinje, wudowa, 80 l. 4 m. 6 d. — Bertha Lejna, Jana Bohuwěra Albinuſa, wulkeho ſahrodnika w Jeńkezach, dź., 2 m. 21 d.

Wjedro w **Londonje** 15. auguſta: Tużne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

9. auguſta 1884.

Žitowy dowos: 2927 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	9	58	10	71	9	58	10	71
Rožka	7	59	7	91	7	59	7	91
Jačmjeń	7	25	7	53	7	53	8	33
Wowß	7	—	8	—	7	60	8	—
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	90	2	20	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1004 ſchtuk, ſchtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	50	5	80

(50 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 63—66 mk., 2. družiny 57—60, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 45—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Pšiſpomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo ſrosumicź waha ſchtyrjoch běrtlow bjes kože, hlowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płuzami, jatrow, wutroby, ßłoßny atd. Płaćišna tutych dźělow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płaćišnje pſchiličicź.

Jěſdny plan želeſnizow wot 20. meje 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biſkopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždźan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,40	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,8	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,37	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Sserbſke khěrluſche

do žnjowych wěnzow

ßu dostacź w wudawarni **Serbskich Nowin.**

Ad. Rämſch pſchi butrowym torhoſchczu

porucza:

khofej, jara ßylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacž 120 np.,
khofej paleny punt po 84, 100 hacž 120 np.,
zokor zyky a **drobny** jara tunjo,
zokorowy ſyrop punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
rajß punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pſchi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.

Dale poruczam hiſchcźe:

prawdźiwy amerikanſki rjepikowy tobak rěſany punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
wobſchkodźeny rokkaty tobak punt po 30 np.,
petroleum najlěpſcheje dobroſcźe,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

Wſchitke družiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcźe po najtuniſchich tu ſnatych płaćišnach porucza

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwonknej lawſkej haßy cźißko 10.

W Hodźiju je **khěža** cźißko 67 ſe 169 □prutami pola abo bjes njeho ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Khěža cźißko 4 w Roswodezach pola **Pomorez** je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola **Sterzela** w Cźornjowje ſhonicź.

Derje ßuſcheny **bakonſki polcź** punt po 80 np., toho runja **cźrjewa** we wſchěch družinach porucza

Otto Thiemann

na Lubijſkej drózy.

Wſchelake družiny murjerſkich, molerſkich a pjerſchcźowych barbow,
cźiſcźenu krydu, gyps,
cźerſtwy portlandſki zement,
dwójzy warjeny lanowokijowy ſtrniß,
wſchelake laki,
brunokine,
terpentinowy wokij, klij atd.

poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Jerje,

rjane wulke ryby,

kopu po 180 np.,

ſchtuku po 4 np.,

poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

wulki wubjerk a wjele nowych družinow porucza, ſa dobry ßłód rukujo, po najnižſchej płaćišnje

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Ajedźela. 25 np.
Kſchiž a pokměhaz abo Turkojo pſched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 ſeſchiwki po 50 np.
Na Hrodźišću. 50 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. 25 np.
Napoleon I. a jeho wójny. 50 np.
Oberlin. 25 np.
Sserbſke baßnje. 25 np.
Wosobny dar. 25 np.
Najwužitniſchi pſchecźelſko ratarſtwa a hajniſtwa. 60 np.
Wěnczk ſtjalkow. 30 np.
Jan Michał Budař. 10 np.
Hahrodniſtwo. 50 np.
Sso ſwoni měr! 20 np.
Sswěrnaj ßußodaj. 30 np.
Ernſt a Albert. 30 np.
Kral Přibyſław. 25 np.
Pěseń wo zwonu. 20 np.
Wjetſcha cźitanka. 100 np.
Khěrluſche a ſpěwy wot Pětra Mlónka. 5 ſeſchiwkow po 50 np.
Šěſć ſpěwow serbskich. 100 np.
15 narodnych ſpěwow. 150 np.
Najrjeńſche ludowe bajki. 40 np.
Syntax der wendiſchen Sprache in der Oberlauſitz von Georg Libſch. 3 mk.
Jutrowne jejka. 30 np.
Ptaczi kwaß ſa 3 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. (Sserbſki a němſki w hromadźe.) Wot K. E. Pjekarja. 1. ſeſch. 25 np., druhi ſeſch. 25 np.

Khofej,

derje ßłodźazy,

punt po 65 np., paleny po 80 np.,
= = 75 = = = 90 =
= = 80 = = = 95 =
= = 100 = = = 125 =

porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Zokor,

dróbny a zyły, běły, čzisty a ßłódki,
punt po 33—50 np.,
porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Rajß,

rjany běły a derje ßłodźazy, punt po 13, 15, 18, 20, 24—40 np., porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Derje wotležane

zigarry,

3 schtuki po 10 np.,
100 schtuk po 3 mk.,
porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Jerje,

wulke, tučne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtunischich hač do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Čěške ßłówki,

litr 28 np.,

turkowske ßłówki,

litr 40 np.,

turkowske sultanske ßłówki,

litr 55 np.,

porucza

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschču.

Gardinowe dźerjaki.

Wobluki
wokoło wobrasow
pola
A. Grundmanna
na lawsk. hrjebjach.

Sklad schpihlow.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroschći
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaču 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaćišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostač pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaču 5 puntow hischće tuńscho, **paleny Khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Tobakowe rjepiki

punt po 25 np.
porucza
Paul Rehork & Co.,
zigarrowa fabrika
na ßukelnskej haßy čišło 11.

Wolij sa mlóčaze maschiny,

čisty, njesamasajzy a njewonjazy wolij, kotryž w najßurowischej symje běžity wostawa, punt po 40 np., **najlěpschi kokmas** punt po 20 np., **wodunjepschepuschčaty kožowy mas** punt po 50 np., **kopytowy mas** punt po 50 np., jenož dobre fabrikaty wolijoweje fabriki **Juliusa Benka** w Draždźanach, ma jenož ßam na składže
Arno Möckel
na ßerbskej haßy 13.

Žnjowe spěwy do wěnzow, ßerbske a němske spěwarske kniši, kartki sa narodny dźeń
w wulkim wubjerku a w najnowschich družinach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy.

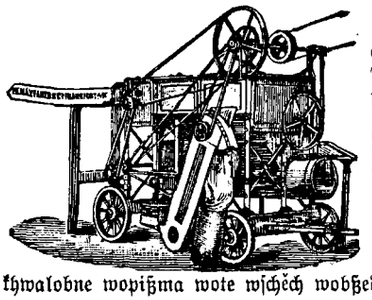

Mayfarthowa nowa patentna młóčaza maschina

je ważne wunamakanje sa ratarstwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle žito dospołnje wučišči, podawa runu, hładku ßłómu a thoschtuje lědma wjazy hač jena hewajscha młóčaza maschina. Sa wodowu a parnu móz woßebje ßylne dźěło s dwójnym wětšikom. S wjazy dyžli 100 maschinami ßo hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wschěch wobßedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maschinowa fabrika a želesolijerńja w Frankfurcze a. M.

Rukajzowa a bandažowa pschedawarńja

K. R. Lory

8 na schulerskej haßy 8

porucza ßwój skład wschěch družinow wěnzow (paßow), po najnowschich systemach dźěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež ßo płókać hodža, gumijowe, kožane a gurtowe ßlě, schlipßy a krawaty, portemoneje, kožane schórzuchi sa mužskich, tosche sa žónske a schulske dźěći atd. pschi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Pschispomnjenje. Kožane kholowy ßo po měrje dźěłaju, móschnje ßo sa krótki čaß po tunich płaćišnach płókaja, wuporjedža a derje barbja.

Emma swud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład

žaketow, manteletow a jakow
se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach a proßy wo dobroćiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoschču 5 s napschecza hłowneje straže (hawptwachi).

Čeßenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych činicź. Wschě möble ßu w mojej tyscheŕni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscheŕski mischtr
na nowych hrjebjach čišło 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Němski Phönix,

wohenšawěšćaze towarstwo w Frankfurcze nad Majnom, bjerje ratarske sawěšćenja po **tunich, wěstych** prämijach.

Agentura w Budyschinje pola
C. A. Siemsa na bohatej haßy.

Serbska studujuca młodosć

změje **njedźelu 17. augusta** w **Radworju** swoju

X. hłownu skhadźowanku.

Programm:

Sobotu 16. augusta popołdnju: **Wubjerkowe posedźenje.**
Njedźelu 17. augusta popołdnju w 3 hodź.: **Skhadźowanka.**
„ „ „ w 7 hodź.: **Serbske dźiwadło**
w Čechec hosćeńcu „k třom lilijam".

K tomu sebi dowola wšěch přećelow serbskeho studentstwa, wosebje lubych Serbow w Radworju a wokolnosći, hač nanajwutrobnišo preprosyć

Jan Waltař, stud. theol. et phil.,
hłowny starši.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ſzym w ſzwojim

nowym walzowym khumſchtnym mlynje

pſched ſchulerſkimi wrotami

pſchedawarńju ſałożił, w kotrejž ſzo **po jenotliwym** wſchě druźiny pſcheńczneje, rźaneje a jeczmjenjoweje muki, krupy prěnjeje a druheje druźiny, rajſz, jahły, ſzoki, buny, hejduſchka, ſeleny a běleny hróch, toho runja

wſchě pizowe ſzrědki,

rźany pizowy griſz, rźane wotruby, pſcheńczny pizowy griſz, dróbne a gropne pſcheńczne wotruby, jeczmjenjowa piza, pſcheńczne a jeczmjenjowe wotpadanki pſchedawaju.

Moja **dotalna pſchedawarńja po jenotliwym** w **Frankenſteinez mlynje** na **blejſchinej dróſy 1,** pódla hoſczeńza „k tſjom lipam", dale woſtanje a ſzo tam toho runja wſchě mlynſke wudźělki a warjenjowe druźiny, horka naſpomnjene, dale pſchedawaju.

Sprawne a tunje poſłuźeuje lubjo, ſzwoje pſchedewſacźe dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczam.

W **Budyſchinje,** 1. auguſta 1884.

Gustav Lehmann.

Kožane ſale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaczźiſnach ſzu doſtacź w pſchedawarńi kože a koleźowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu cźo. 9.

Direktne

póſtſke parokłódźſtwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ſzrjedu a njedźelu

ſ němſkimi parokłódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho

paketjězdno-akcijskeho towarſtwa

August Bolten, Hamburg.

Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara

Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajiita **A 300.** Śrjedźnokrym **A. 80.** Dźěćeźi młóbſche 12 l. ſa połoju. młóbſche 1 lěta **9 A.**

Jutſje njedźelu 17. auguſta

reje w Khaſzowje.

Pſcheczźelnje pſcheproſchuje

E. Säuberlich.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaſzywukuſenje** w Kubſchizach.

Zarěčanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, njedźelu 24. auguſta popołdnju w 6 hodźinach ſwoju zhromadźiznu. Přednoſk je k. městopředſyda Krawc z Łuha dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt proſy

předſydſtwo.

Holza ſe wſzy, 15—16 lět ſtara, ſzo k 1. abo 15. ſept. t. l. pſches inſpektarku **Brüchnerowu** w tudomnym radnym hoſpodarſkim dworje do ſłużby pyta.

Pytanje.

Najwjetſche němſke **ſkótſawěſczaze towarſtwo** pod ſpodobnymi wumjenjenjemi w kóždej też najmjeńſchej wſzy dźěławych **agentow** pyta. Saſtupjerjo druhich ſawěſczazych towarſtwow ſzo najradſcho bjeru. Adreſa: **General-Direction der Sächſiſchen Viehverſicherungs-Bank in Dresden.**

Dźěłaczerjo!

něhdźe 200 muži.

Dźěłaczerjo, kmani k ryczu ſemje, ſzo ſa wyſzoku mſdn do trajneho dźěła (ſymſkeho dźěła) ſa twarjenje dróhi ſ Biſkopiz do Wujeſda pytaju. Dźěło ſzo w Schönbrunnje pola Biſkopiz dawa.

Twarſki miſchtr

Xav. Mauerer

w Budyſchinje.

Dźak.

W mjenje Komorowſkich a Trupjanſkich ſchulſkich dźěći ſzo tudomnej kubleŕzy knj. Mlynkowej ſa poſkiczene zakty a khoſej, gmejnſkemu prjódkſtejerjej k. Mlynkej ſa poſkiczene piwo, knj. Wikowej ſa pſchepodate małe dary, źiwnoſcźerjej a ſchulſkemu prjódkſtejerjej k. Jurjej Kuczankej toho runja ſa pſchepodate mjeńſche dary a ſkónczńje wětrnikarjej k. H. Hetaſchej ſa pſchewoſtajene městno, na kotrymž dźěći hrajachu, najwutrobniſchi dźak wupraja. J. H.

Cźeßny wěnz na row

njebo

Marje Auguſty,

Auguſta Ryczerja w Libuchowje

mandźelſkeje ſtarſcheje dźowki.

Tak ſpi nětk derje, dźowczźiczźka,
Ty lubowana Marczźiczźka,
We Cźichońzach na kerchowi,
Hdźež ſzu cźe ſtyſkńje hrjebali.
Bě w Libuchowje rodźena
A w měſcźe w zyrkwi wukſchczźena,
Hdźež pſchi dupje pſchi kſchczźenizy
To mjeno „Marka" doſta ty.
Ty ſtrowa bě wot naroda,
Bě jědnacźe dnjow khorojta;
Hlaj, podarmo cźi pytachu
Cźi ſtarſchi pomoz lěkarſku.
Tak ſzydomnatoh' julija
Je wona cźiſche wumrjeła,
To ſańdźeny ſchtwórtk było je
Tu hižo ſchtyri njedźele.
A jutſje je — o ſrudoba —
Ta ſrudna ſtyſkna njedźela,
Hdźež waſchu lubu dźowczźiczźku
Do khłódnoh' rowa hrjebachu.
Tſi lěta ſzydomnacźe dnjow
Bě na tym ſzwěcźe źiwa jow,
Dha ſzmjercź cźe, luba dźowczźiczźka,
Tym ſtarſchim prjecź wſa do njebja.
Ty ſawoſtaji ſa ſzobu
Tych ſtarſchich, jenu ſzotſiczźku,
Dwě wowzy a też dźědow dwej'
A pſchecźelſtwo h'ſchcźe dalſche tej'.
To twoje cźěłko khorojte
Nětk w rowje cźiſche wotpoczźnje,
Ty, ty pak dźěſche do njebja,
Ssy tam po' ſzwojoh' Sbóźnika.
„Haj, moja luba macźerka,
Hdy by ty mje nětk widźiła!
Ja ſzym nětk jandźel njebjeſki
Tu we tej wěczźnej ſbóźnoſcźi.
Też luby ſłoty nanko ty
Wſchak lubował mje jara ſzy,
Ta luboſcź mojoh' Sbóźnika
Pak waſchu luboſcź pſchetrjechja.
Haj, ja ſzym jandźelk njebjeſki,
To njech waß wſchitkich ſwjeßeli,
Duż mi te ſbože popſchejcźe
A wjazy wo mnje njepłaczźcźe.
Bóh wě, hdy bych tu wotroſtła,
Kak ſrudne ſtyſkne podacźa
Mje móhłe w ſzwěcźe potrjechicź
A waß też ſzobu wurudźicź.
Nětk wěſcźe pak, ſo we njebju
Pſchi mojim lubym Sbóźniku
Mje żadyn ſchiż a njeſbože
Tu ženje trjechicź njebudźe." —
Ja wěm, wój lubej ſtarſchej tu,
Hdyż widźitaj tu draſczźiczźku,
We kotrejž je tu khodźiła,
Waß nowa ſtyſknoſcź wobdawa.
A hdyż ſzo k blidu ſzynjecźe,
Dha jeje měſtno próſne je —
Ja wěm to też ſe ſhonjenja —
Duż dźecźe hłódni wot blida.
Ta waſcha luba dźowczźiczźka
Ta pak wam ſ njebja pſchiwoła:
„Ach njepłaczźcźe — ach njepłaczźcźe,
Kak derje mi tu w njebju je!"
Też ſticzźi wona dźakownje
Tej wowzy, kotraż doma je,
A też tom' dźědej lubemu
Tu ruczźku ſa wſchu dobrotu:
„Hlej, ſaże abo poſdźiſcho,
Hdyż też waſch cźaß je minuł ſzo
A wy też ſa mnu pſchińdźecźe,
Kak chzu waß witacź wjeſele!
Ja wěſcźe wěm, ſo huſto wy
Mój luby rowcźk we Cźichońzy
Wſchak budźecźe tam wopytacź
A wótczźenaſch też wuſpěwacź.
A tak ſpi, luba dźowczźiczźka,
Hacź poßledni dźeń ſaßwita,
A Bóh cźe ſ rowa wubudźi
A na wěczźne ſaß' ſjednocźi.

Na żadanje hłubokoſrudźeneje wowki **Hany Schubinoweje** w Druźkezach

Pětr Młónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 23. augusta 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju Majestoscźi sakski kral a kralowa so 20. oktobra do Sigmaringena na swjedźeń sloteho kwasa wjerćca Khorle Antona a wjerćhowki Josefiny s Hohenzollern podataj.

— Němske knjezerstwo je so na nawjeczornym brjosy Afriki krucha kraja mozowało. Khěžorski komišar, generalny konsul dr. Nachtigall je w mórskimaj pschistawomaj Kameroons a Bimbia němsku khorhoj postajił a s tym kraj, bjes woběmaj pschistawomaj ležazy, pod němske knjejstwo wsał. Tak so nětko němska khorhoj na dwěmaj městnomaj nawjeczorneho afriskeho brjoha smahuje, w Angra-Pequenje a w Kameroonsu. Na tamnym brjosy je hischcźe wjele druhich kolonijow němskich pschekupzow, duž wotczakuja, so němske knjezerstwo w bližšim czasu dalsche kruchi afriskeho nawjeczorneho brjoha wobšadźi. Powjescź wo wobšadźenju kraja w Afriźy budźe so we wschěch Němzach s wulkej wjeselosczu witacź. Měnjenje, so němske knjezerstwo s měrom pschihladuje, hdyž so Jendźelczenjo a Franzowsojo do Afriki dźěla, je so po tajkim wopaczne wupokasało.

— W Koblenzu su njedawno dweju franzowskeju offizierow sajeli, dokelž jeju sa spionow franzowskeho knjezerstwa mějachu. Prěni s njeju rěka Klein a je inženěr w Perpignanje. Druhi so Rühlmann mjenuje a je s druhim artillerijskim offizierom w Belforcze. Pola njeju hromadu khartow a rysowankow Koblenzskeje wokoliny namakachu, duž so sdasche, so staj so wot franzowskeho wójnskeho ministerstwa na spionstwo wupósłałoj. Pschi pschepytanju pak so posdźischo rysowanki, pola njeju namakane, zyle njestraschne a njewinowate wupokasachu, offizieraj buschtaj toho dla saso puschczenaj.

— Minister awstriskich swonkownych należnosczow, hrabja Kalnoki, je Varzin wopuschcził, njedawschi sjawnosczi žaneho rosjasnjenja wo pschiczinje a samerje swojeho wuléta do wotležaneho wjesneho pschebytka němskeho kanzlerja. Njedźiwajo na to drje tamne nowiny najwěsczischo hudaja, kotrež měnja, so je egiptowske praschenje Kalmokya a Bismarka w hromadu wjedło a so je so wot njeju wo němsko-jendźelskej roskorje, kotraž do němsko-awstriskeje politiki pschima, jednako. So wjerch Bismark składnosczе hlada, kak by so skerje a lěpje do Jendźelskeje dał a Gladstonowu politiku powrócźił, sa to je wójnska rěcź němskich knjezerskich nowin pschecźiwo Jendźelskej s najlěpschim dopokasmom. Žadyn dźeń so njeminje, so bychu te abo tamne wulke němske nowiny s nowym pschinoschkom němsko-jendźelsku swadu njepohórschałe. W jenym swojich nowschich nastawkow Bismarkowe nowiny „Nordd. Allgem. Ztg.“ na jendźelske knjezerstwo skorži, so je na wschěch tych agitazijach wina, kotrež so na afriskim nawjeczornym brjosy pschecźiwo němskej koloniji Angra-Pequenje stawaju. Kapska kolonija w pokodnischej Afriźy je wotwišna wot jendźelskeho knjezerstwa, a winowatosczą jendźelskeho ministerstwa je była, so by sadźěwało njehańbicźiwe njepopschecze, s kotrymž kapske knjezerstwo pschecźiwo Němzam skutkuje; to same je wobsankło, wschón kraj wokoło Angra-Pequeny sa Jendźelsku wobšadźicź a s tym němskej koloniji wobkhad se snutskownej Afriku sawrjecź.

Awstrija. Awstriszy Sskowjenjo su poslednje lěta pschi wjazorych narodnych swjedźenjach pokasali, so je so stara roskora bjes nimi shubiła a so su so k sakitanju swojeje narodnosczе k twjerdemu swjaskej bjes sobu sjenocźili. Lědma su so někotre njedźele minuke, so Khrowatojo w Prasy s Czechami swjask pschecźelstwa swjecźachu, a hižo sašo je so druhi tajki słowjanski narodny swjedźeń w Krakowje, w starym měsczе pólskich kralow, měł. 3000 Czechow bě do Krakowa pschijěło, so bychu na dnju narodninow awstriskeho khěžora bratrowstwo s Polakami wobnowili a s dobom swoju swěrnosczź k awstriskemu khěžorej wobkrucźili. Polazy su swojim czěskim hosczom wulkotne a wutrobne powitanje pschihotowali a jich na wscho mózno waschnje czesczili a sławili.

Franzowska. Sastupjeŕ franzowskeho knjezerstwa w Anamje je tamnischu Franzowsam njepschecźelnu stronu pschewinuł. Nowy khěžor je pschi swojim krónowanju wyschsche knjejstwo Franzowskeje nad Anamom pschipósnał. Wumenjenja tutoho wyschscheho knjejstwa, do kotrehož je nowy khěžor swolił, so ludej po zykym Anamje wosjewja, tak so lud w knjezazym stejnischczu sastupjerjow franzowskeje republiki w njewěstosczi dlěje njebudźe.

— Kholera, wo kotrejž so nadźachu, so w bližšim czasu hasnje, sašo pomału pschiběra a so na dalsche strony rosscherja. Wona je so hižo k schpanischim mjesam pschiblizíła, duž so boja, so wona, kaž je hižo franzowsko-italsku mjesu pschekrocźiła, tež schpanisku pschestupi. Runje tak je kholera tež w Italskej wjazy mozow nabyła a so s poknóznych provinzow do srjedźnych pschedreła. So by so khorosczź wot italskich kupow wotdźerżała, je so sa pucźowarjow do Sizilskeje, Sardinskeje a sušodnych kupow karantäna wot 10 na 21 dnjow powyschiła.

— Wujednanja bjes Franzowskej a Chinu hacź dotal žaneho wuspěcha měte njejsu. Po najnowschej powjescźi su chinescy sastupjerjo Shanghaj, hdźež so wujednanja mějachu, wopuschczili, njepschiswoliwschi do franzowskeho žadanja w nastupanju wójnskeho sarunanja. Chinesojo so k spjeczźiwosczi pschecźiwo Franzowskej sjawnje wot jendźelskeho knjezerstwa schczuwaju. Jendźelskej wjele na tym leži, so by roskora bjes Franzowskej a Chinu k wójnje wjedła. Psches to by, tak so Jendźelczenjo nadźija, Franzowska wschě swoje mozy pschecźiwo Chinesam trjebała a jejna kedźbliwosczź by so wot Egiptowskeje wotwobrocźiła, hdźež bychu potom Jendźelczenjo bjes sadźěwkow s franzowskeje strony swoje wotpohlady do skutka stajicź mohle. Wójna s Chinu je so najskerje hižo sapoczała, jeli so je poslednja powjescź jendźelskich nowin wěrna, so je franzowski konsul w Pekingu, ruskemu korhoj dele puschczíwschi, swoje město wopuschcził, a schkitowanje tamnischich franzowskich poddanow ruskemu pósłanzej pschewostajił.

Jendźelska. Po jendźelskim sakonju smě so slóstnikam, kotsiž swojich sobuwinikow pscheradźa a jich se swojim swědczenjom pscheds sudnistwo pschinjesu, khostanje spuschczicź. Tajzy swědzy so „krónsjy swědzy“ mjenuja, woni so, runjež su druhdy hischcze bóle winowacźi, hacź czi, kotrychž su pscheradźili, wscheho khostanja sminu, jim so samo czasto pjenjesy jako pscheradna msda wupłacźa. Podawk, kotryž nam njepěknosczź tajkeho pscheradnistwa pscheds woczi wjedźe, je w Irlandskej lud hłuboko rosnjemdrił. Pscheds krótkim

pschińdże k Tuamskemu arzybiskopej cžłowjek ſ mjenom Thomas Kasej a žo psched shromadženej wošadu w zyrkwi wusna, so je jeho statny rěcžnik k wopacžnej pschišasy nusowak, jemu hrožo, so jeho hewak wobwěšnu. Psched dwěmaj lětomaj bě žo wón pschi prozeßu, w kotrymž wo stónzowanju pjecź žobustawow žwójby Joyce jednachu, dokelž běchu jeho ſa mordarja wußlědžili, jako krónski žwědk postajił. Wón pak njebě woprawdžitych mordarjow pscheradžił, ale njewinowatych mjenował, a tak buchu po jeho wopacžnym žwědcženju tſjo njewinowacźi ſwobwěſcheni, schtyrjo drusy pak k jastwu na cžaß žiwjenja saßudźeni. Kasej je žwoje wusnacże psched žudom wobkrucźił, a jedyn druhi krónski žwědk ſ mjenom Philbin, kotryž je pod podobnymi wobstejnoscźemi ſ pscheradnikom był, je runje tajke wusnacże cžinił.

Rußowska. W nastupanju wußlědženeho Warschawskeho pschißahanstwa knjeżerske Petersburgske nowiny pißaju, so drje je wěrno, so je knjeżerstwo poruczilo pschepytanje pschecźiwo stóstniskemu towarſtwu w Warschawje, kotrež žo ſ revoluzionarnymi wotpohladami nakkaduje, so pak žu powjescże, kajkež žo wo tym wot pólskich nowin podawaju, jara pschehnate. Pschi pschepytanju domow žo ani dynamita ani brónje nadeschko njeje, jenož revoluzionarne pißma žu žo namakale. Sajako je žo 32 wožobow, ſ kotrychž žu 4 prawoßkawneho 21 katholskeho wěrywusnacża a 7 židża.

Serbija. Rumunski kral 30. auguſta ſ wójnſkim miniſtrom a pyschnym pschewodżerſtwom do Belgrada pschijędże. K jeho powitanju žo wulkotne pschihoty ſtawaju.

Bolharska. Powjescź, so žo bolharski wjerch ſ džowku cžornohórskeho wjercha Nikitu žlubi a so poßledniſchi w bliſchim cžaßu do Sofije pschijędże, je, kaž je žo nětko wupokasało, wumyßlena. Ani na žlub ani na pucźowanje wjercha Nikity do Sofije žebi pomyßlili njejžu.

Mexiko. W Mexiku žu ſpschißahanstwo, kotrež chžyſche nětcźiſche knjeżerſtwo roswalicź, wußlědžili. Po wukasu präſidenta mexikaneje republiki žu generalow Ramireya a Mejima a dale hiſchcże dweju druheju ſpschißahanzow ſatſělili.

Zuſy wuj.

Žort ſe ſtudentſkeho žiwjenja.

(Skónczenje.)

Nasajtra džěſche wuj do Statokez, ja wostach doma, tola njemějach ſa zyły džeń měra; njemójach doczakacź, kajke powjeſcże wuj ſe Statokez pschinjeße. Na wieczor skónczńje pschińdże wuj domoj. Ssydże žo, kaž bě to jeho waſchnje, do wulkeho ſtoła, ja podach jemu trubku a pódla pytnuch, ſo je něſchto wažne ßłyſchał.

„Schto dha nowého?" praſcheſche žo wczijpna cźeta. „Ty džě žy woprawdże tak myßlaty."

„To je džiwna ſtawiſna; mózu ju wamaj dowěricź, tola njeßmětaj to dale powjedacź — woprawdże džiwny podawk!" A na to powjedaſche zyku ſtawiſnu, kotruž hižo dawno wjedźach, dokelž džě běch žam na njej wina. Njepoßłuchach toho dla też tak jara na nju, tola posdźiſcho, hdyž wuj pocza powjedacź, kak je žo tón »zuſy wuj« ſ Wóndraßez domu ſhubił, naſtajach wuſchi. „Nasajtra", rěczeſche wuj, „njepſchińdże tón »zuſy wuj« k žnědanju; hdyž jeho pytachu, widźachu, ſo je ſ wókna won cźeknuł, jeno džiwne, njeſrosumliwe pißmo ſawoſtajiwſchi. Dwaj dnjej posdźiſcho pſchińdże druhi młodżenz; też wón wobkrucźeſche, ſo Khorla Wóndras rěka, ſo je Wóndraßez wuj. A wopokaſa žo też ſ liſtami jako tón prawy wuj. Prjedawſchi bě po tajkim njekniczomny jebak był. Marijanka bě knjeſej Holi žlubjena a wuj bě pſchiſchoł, ſo by žo ſ njej woženił. Wuj žadaſche, ſo by žo žlub rosdźělił, ſo by Marijanka žo žwojeho nawoženje wſdaka. Na to pak žo knjes Wóndras roshněwa a roſeſtaja wujej, ſo je jeho žadanje njeroſum. Khorla Wóndras pſchichodny džeń ſažo woteńdże a jeno ſ cźeżka doſta knjes Wóndras wot njeho žlubjenje, ſo jemu a jeho pſcheczelam k woli wo tej wězy mjelczi."

„Jěrom pomhaj!" ſaſkorži cźeta ruzy ſtykujo. „Tajkile wotrychtowany njekniczomnik!"

„Wón bě, wě žo, jebak", džeſche wuj; „ale njehodźi žo tola wujaßnicź, cžoho dla je po prawym pſchiſchoł."

„Sso roſumi, ſo by kradnuł!" wobkrucźeſche cźeta. „Njepobrachuja pjenjeſy, abo žlěborne wězy?"

„Niczo, a też niz to najmjeńſche njepobrachuje, hacź runje móżeſche tón cžłowjek bycź kaž doma."

„Ssnadź chze žo posdźiſcho mjelczo nuts dobywacź — njech žo jeho tola hladaja!" radżeſche ſtrachocźiwa cźeta.

„Wy macże prawje, wujo, to je woprawdże ſpodźiwnje", rjeknuch też ſkónczńje ja, ſo bych ſ zyła něſchto prajił. „A njetukaja cźi ludźo na nikoho, ſchtó by to bycź móhł?"

„Na nikoho", wotmolwi wuj. „Knjes Hola je jako cźeſtny muž ſnaty, a ja ſnaju też wſchěch jeho pſcheczelow, hewak bych žebi myßlił, nětkajki lóhki ptaczk je mjelczo wuja hrał, ſo by knjeſej Holi k woli žlub roswjaſał. Kaž praju, ta wěz žo njehodźi wujaßnicź."

„Bóh ſwarnuj naß pſched tajkimi ſtraſchnymi ludźimi!" džeſche cźeta Borbora. „Poſkhaj, Pětrje", wobrocźi žo k wujej, „wot nětka ſaßunjemy pſched khěžne durje w nozy taj dwaj wulkaj ryhelaj a wotwjaſamy pßa na dworje. Tón cžłowjek wěſcże hiſchcże w wokolnoſcźi wokoło kaſy." Dobra cźeta džěſche won, ſo by hnydom wſcho wuwjedła, mjes tym ſo ſtóſtnik w jeje žamßnym domje žedźeſche.

Nasajtra powjedaſche wuj hiſchcże nětkotre maliczkoſcże. Woprawdźity wuj njeje žo nihdy ſpodobał, tola »zuſeho wuja« khwala wſchitzy, hacź runje je jim tajki tryſk ſehrał. Wſchudžom pytaja ſa nětkajkej cźěrju, tola hacź dotal je wſcho podarmo było. Ota Hola je hnydom žwojemu ſnatemu do Barlina pißał, myßlo, ſo žnadź ſ tym něſchto ſhoni, tola woſta pſchi ſtarym. Domaſch je po zyłych dnjach ſ tſělbu po lěžu khodźił, ſo by njedoczinka wuwjaſaneho domoj pſchiwjedł, tola ſkónczńje je žo jemu pytacź woſtudźiło. „Ale to je žo knjeſej Wóndraßej zyle prawje ſtało, ſo je jemu tón cžłowjek nadźiju ſkaſył", pſchiſtaji duchowny wuj ſkónczńje; „mandżelſtwo mjes bliſkimi pſcheczelemi derje njeczini!"

Kaž ſ toho wſcheho ſpósnach, njebě mój tryſk nikomu tak jara ſchkodźał, khiba-li Khorli Wóndraßej, tola tón toho ſboża hódny njebě. Nětko wſcho na tym ſaležeſche, kak žebi wodacże pſcheczelnych ludźi wuproſchu. Džěkach žebi wſchelake protyki, ſkónczńje wobſamknuch na dobreho pſcheczela do Barlina pißacź, ſo by w Barlinje wulki liſt Wóndraßez žwójbje na póſt dał. W tutym liſcże žo wſcheho wuſnach. Proſchach wo wodacże, wopißach žwoju želnoſcź ſpuſchczejo žo woßebje na knjeżnu Marijanku, kotraž, kaž žo nadźijach, budże ſa mnje proßycź. Jeno žwoje mjeno a žwoju luboſcź k Hanzy ſamjelczach.

Sa nětkotre dny póßka mi mój pſcheczel ſ Barlina powjeſcź, ſo je wſchitko derje wobſtarał. Nětko pak roſczeſche mój njemér ſ kóždej hodźinu, kajki też jeno ſměje mój liſt wuſpěch. Wobrěczach toho dla wuja, ſo by tola hiſchcże junu do Statokez ſchoł a wuj tam ſkónczńje też džěſche.

Hdyž žo ſažo wrócźi, mějeſche cźeta najnuſniſche žo praſchecź: „Nó, Pětrje, žu toho jebaka wußlědžili?"

„Ně, Borbora; wón njebě po prawym žadyn jebak. Je to woprawdże džiwna wěz ſ tymle zuſym wujom; wón je ſ Barlina Wóndraßezom pißał."

„Hrožazy liſt? S Barlina? Tajkale khróbłoſcź! Po tajkim njeje wjazy w naſchej wokolinje — to je derje!"

„Ale luba Borbora, ta wěz džě ma žo zyle hinak", wotmolwi wuj. A na to powjedaſche, ſchtož je w liſcże ſtało, kak je knjes Wóndras wczijpny, a moja cźeta žo tomu mało njedźiwaſche.

„Schto dha knjes Wóndras k tomu měni?" wopraſchach žo.

„Wón je ſkoro wjeßely, ſo ſe žanym ſtym cžłowjekom cžinicź nima. Liſt je, wě žo, wot wucźeneho muża pißany. Marijanka a Hanka jeho jara ſakitujetej, ſo žo knjes Wóndras na njeho wjazy njehněwa. A ſchtož tebje naſtupa, Jurjo, mějach pſchileżnoſcź, wo pſchesježenoſcźi a wodacźu rěczecź. Sſym pak jeno powſchitkownje podótknył, ale knjes Wóndras je mje ſawěſcże ſroſumił a na njepſchesjenoſcź ſ twojim nanom myßlił."

Ja žebi pomyßlich: „Tón je tych ludźi rjenje ſamylił." Bórſy na to wuńdżech ſe jſtwy a njeſhonich, ſo je wuj Wóndraßez ludźi na jutſiſche na wopyt pſcheproßył.

Nasajtra dopołdnja žedźach w ſahrodże w khłódniży a cźitach cžaßopiży, tu pſchijędże wós do dwora ſ Wóndraßez hoſcźemi; ja pak niczo wo tym njepytnuch. Knjeni Wóndraßowa, wě žo, hnydom ſaßo zyku ſtawiſnu wo zuſym wuju roskładowaſche, Hanzy pak žo woſtudźi na to poßłuchacź, duž pſchińdże do ſahrody. Pomału ſ rjadki na rjadku khodźo ſchcźipaſche žebi kwětki; tu pohlada na dobo do khłódniży a woſta ſaſtróżena ſtejo.

„Hanka!" — „Khorla!" ſawołachmoj wobaj na dobo.

„Hanka, wy jow?“ sarěčžach ji ruku dawajo.

„Knježe, sakasuju ßebi tajku rěč, sa waß njejßym Hanka, ale knjeżna Wóndraßez. A wy — schtó scże wy?“

„Ja ßym knjesa fararjowy wuj Jurij Rodak — a kak ßym pschipadnje sa druheho płaćićź dyrbjał, to ßym waschemu nanej w dołhim liscże roskožik. Hanka, dopomńcże ßo, so scże mi ßlubiła, mje ßmilnje ßudźicź. Proschu wo wasche dobre měnjenje, hacź runje też je njejßym saßkužił. Hanka, njejscże mi hischcże wodała?“

Hanka pohlada pschecźelnje na mnje. „Pójcże k mojimaj starschimaj!“ rjeknu. „Ah, tu staj hižo Marijanka a Ota.“

Hanka wucźeże mje s khłódnizy, wołajo: „Ja mam toho njekmanika, kiž je nam cźeknuł!“

„Hanka, proschu waß! Nadźijam ßo —“ proschach, tola wona dźerżeśche mje krucże. „Tu je tón zuśy wuj! Tule ßym jeho popadnuła!“

Mjes tym běschtaj ßo Marijanka a Ota pschiblížikoj. Hanka mje puschćži a běżeśche po nana, kotryż runje s mojim wujom s khěże stupasche. „Nano!“ wołasche, „tu je tón njedocźink, kiž je ßo nam na ßoże a njeßoże podał! Nadźija ßo twojeho wodacża. Je-li jemu to saprějesch, budu jeho ja samołwjecź.“

„Njech ja někotre ßkowa porěcźu, dźěcźo“, dźesche mój wuj, měnjo, so ßo wo njepschesjenoscźi s mojim nanom jedna. „Je moja winowatoscź, so k dobremu a k pschesjenoscźi radźu. Dobry pschecźelo, tónle młodźenz, mój wuj, pschikhadźa s dowěru k wam a nadźija ßo sjednanja. To pak pschisteji ßo dobrym ßwědomitym cźłowjekam. Pschiwoscże jeho dobrocźiwje a njehnucźcże jeho dale, so ßwoje mjeno samjelcźi. Sańdźene wězy dyrbja ßo sabycź!“

„Też wy rěcźicże sa njeho, dostojny pschecźelo?“ wotmołwi knjes Wóndras. „Tak njeßměm ßo dleje proßyć dacź. Tón njekmanik ma wjele pschecźelow.“ Prajiwschi da mi ruku.

„Wón je mój wumóžnik!“ rjeknu Marijanka prosscho.

„A mój dobrocźel!“ pschistaji Ota.

„Wón proßy sa ßwojeho nana!“ dźesche wuj.

„To dźě je tón zuśy wuj!“ sawoła knjeni Wóndraßowa s khěże stupajo.

„Tón — tón jebak dyrbjał mój wuj bycź?“ dźiwasche ßo wuj.

Ja ßo skóncźnje hischcże junu sjawnje wusnach a na to ßo dospołnje sjednachmy.

Sa wobjedom pscheproßy mje knjes Wóndras, so bych bórsy saßo do Statokez pschischoł. Ja też dołho na ßo cźakacź njedach, a buch jara pschecźelnje witany. Někotre měßazy posdźischo, runje hody, ßwjecźach ßwój ßlub s wjeßołej Hanku. —

To bě mój poßledni tryśk, tola njejßym ßo jeho ženje kał; hewak wschak je pola mje wěcźnje płacźiło: młodoscź — tornoscź!“ Tak skóncźi nasch towarśch.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomny regiment je ßo 18. awgusta rano na marsch do manövrow nastajił, kotrež ßo lětża w Freibergskich stronach smeja. 21. septembra ßo naschi wojazy saßo domoj wrócźa.

— Sserbska studujuza młodoscź je k wopomnjecźu ßwojeje dźeßateje hłowneje skhadźowanki, kotraž ßo sańdźenu njedźelu w Radworju wotbywasche, almanach wudała. Rjenje wuhotowana, pjecź listnow ßylna kniha njepodawa jenoż studentam a tym, kotsiž ßu něhdy studencźa byli, sajimawu sabawu, wona też spodobne cźitanje kóždemu Sserbej poskicźa, kotryż w ßwojej wutrobje pschecźelne myßle a sacźucźa sa wótcźinsku dźěławoscź ßerbskeje studujuzeje młodoscże haji. Tón a tamny, kotryż je něhdy też jako młodźenz „Hischcże Sserbstwo njeshubjene“ se sahorjenoscźu spéwał, kotrehoż sahorjenoscź pak je pod wuliwom wschědneho žiwjenja wolěwka, ßo s nowa sahori sa narodnu ideju, hdyż cźita, s kajkej wulkej luboscźu, wutrajnoscźu a sprózniwoscźu ßerbśzy studencźa sa sdźerżenje ßwojeho droheho ßerbskeho luda skutkuja a dźěkaju. Almanachowy wobßah je ßlědujzy: Zadoscź. Pěßeń wot Jana Waktarja. — Kak je ßo stało, so ßym ßerbski nawuknuł. Wot Jana Waktarja. — Hanß na universicże. Studentski žort wot Jakuba Nowaka. — Sserbski lud a studentstwo. Wot Mikławscha Zura. — Handrij Sejler. Wot Jurja Libscha. — Khorla August Kozor. Wot Jurja Libscha. — „Sserbowka“, studentske towarstwo ßerbskeho seminara w Prasy. Wot Filipa Rěsaka. — Naléczo. Pěßeń wot Jakuba Schewczika. — Sserbske gymnasialne towarstwo w Budyschinje. Spißał Jan Gólcź. — Pschemyßlena. Ballada wot Jakuba Czischinskeho. — Sserbski ßeminar w Hodźiju wot Jana Kschižana. — Skoty kołwrót. Pěßeń wot M. Bjedricha. — Sserbske towarstwo „Sorabikum“ w Lipsku wot léta 1716—1884. Sestajałoj Handrik a Gólcź. — Towarstwo Sserbow krajnostawskeho evangelskeho seminara w Budyschinje. Napißał H. Knjes. — Bratsja Lipscźanszy! Pěßeń wot Jakuba Barta. — Pschehlad a roshlad po skhadźowankach ßerbskeje studujuzeje młodoscże. Wot Jurja Libscha.

Se Židowa. Sańdźenu póndźelu popołdnju bě ßo tudomny ratař Handrij August Lücka na hembjerki ßwojeje bróżnje podał, so by hladał, hacź tam žaneho ruma wjazy wysche njeje. Na wulke njeßoże ßo wón pscheßtupi a s wyßokich hembjerkow na huno dele padże. Pschi tym ßebi hłowu a ruku tak straschnje srani, so budże dléschi cźaß na khorokožu leżecź dyrbjecź.

— Ssobotu pscheđ dwěmaj njedźelomaj 26létny pohoncź Panig se Židowa po Draždźanskej drósy s wosom, do kotrehoż běschtaj dwaj konjej sapschehnjenaj, do Budyschina wischnje wjesysche. Na dobo ßo konjej spłóschischtaj, a Panig, kotryż na wosu ßedźesche, toho dla dele skocźi. To bě sa njeho na wulke njeßoże, pschetoż wón ßebi pschi tym kschiž a nop tak žałoßnje srasy, so dyrbjesche ßo na khore kožo lehnucź, s kotrehoż wjazy stanuł njeje; pjatk tydźenja je wón, wulke bolosćże wucźerpiwschi, wumrjeł.

S Margarecźineje hěty. Póndźelu w nozy wokoło 12 hodźin tu w jenej kólni woheń wudyri, kotryż ju do prócha a popjeła pschewobrocźi. W kólni wjele brunizy leżesche, kotraž je ßo wscha ßobu spalika. Wobßedźerjej ßo schkoda saruna, dokelž ma sawěscźene.

S Błózan. Sańdźenu ßobotu je tśilětna dźowka tudomneho hospodarskeho pomoznika Kraschki do hłubokeje kuże panuła a ßo tepika.

S Pomorez. 15. septembra profeßor dr. E. Heiden w Pomorezach ßwój 25létny doktorski jubilej ßwjecźesche. S pschicźinu tutoho ßwjedźenja ßo jemu wot jeho aßistentow kraßny ßléborny kheluch a wot deputazije schulerjow Budyschskeje ratarskeje schule büsta Justa s Liebig pschepoda.

S Noßacźiz. Psches njewschědnu njesbožownu pschicźinu je półdralětny ßyn tudomneho sahrodnika Jana Jurka žiwjenje shubił. Pschipołdnju 2. awgusta khapon ßußoda žiwnoscźerja Muki do Jurkez sahrody sleczíwschi na dźěcźo skocźi a jemu hłowu s pyskom straschnje rosruba. Wbohe dźěcźo je ßo nadpada dźiwjeho khapona tak jara nastróżało, so na widlischcża a sahorjenje moshownje skhori a 9. awgusta wumrje.

S Ketliz. Žadławe njesboże je ßo sańdźenu póndźelu na tudomnym knježim dworje stało. 29létny dźěłacźer Kubenz, kotryż do parneje mlócźazeje maschiny žito nutskładźesche, s ruku do gratu pschińdże. Ruka ßo do maschiny scźeże a ßo jemu wot ramjenja wottorże. Kubenz sa někotre hodźiny w Lubijskej hojerni, hdźež běchu jeho dowjesli, wumrje. Wón sawostaji žonu s dwěmaj małymaj dźěsćźomaj.

S Njeßwacźidła. Na žnjowy ßwjedźeń, kotryż ßo sańdźenu njedźelu pola naß ßwjecźesche, běsche nasch Boži dom kaž druhe léta też jara bohacże a wulzy lubosnje wupyscheny. Na kemschenju ßamym pak buchmy lubje pschekhwatani a wulzyschnje swjeßeleni psches to, so posawnarjo wustupichu, kiž nam nasche dźakne khérlusche s piskanjom pschewodźachu: schtoż jara rjenje klincźesche. Wodźeł toho woßebneho a wustojneho piskanja bě knjes Karol Wanak s Banez, kiž je s někotrymi druhimi na hudźbu wustojnymi knjesami s nascheje woßady posawnarske towarstwo salożił. Wschitkim tym cźesćźenym knjesam ßo sa jich ßwérne prózowanje najlubosnischi dźak praji s tej prostwu, so chzyli naß też pschichodnje druhdy se ßwojej wustojnoscźu swjeßelicź.

S Njeßwacźidła. Sady dómskeho twarjenja tudomneje cźěkoweje żony Lejny Förstarki pocża ßo njedźelu 17. awgusta popołdnju w druhej hodźinje hromada sahrabkow palicź. Hacź runje ßebi ßußod, kiž běsche ßo s cźaßom dohladał, wschu mózny prózu dawasche, woheń salecź, dha jemu tola mózno njeběsche, płómjenja podußycź, tak so wone ßkómjanu tśechu, kotraž khětro daloko k semi dele doßahasche, sapopadżechu a w krótkim cźaßu zyła khěża w płómjenjach stejesche. Förstarjezom je ßo pódla domjazeje nadoby ßobu spalika jena kosa, kaž też dwě ßwinjecźi. Woheń je Förstarjez mały hólz samischkrik. Boże swarnowanje běsche, so bě zyle cźicho a so běchu wschitzy ludźo domach a toho dla też hnydom k pomozy, pschetoż ßußodne twarjenja ßo hižo sapopadowachu a by wulke njeßoże nastacź móhło, hdy budźische Bóh tón Knjes tute twarjenja se ßwojej wschehomóznej ruku njeschkitował. Wotpalena khěża wobstejesche s dweju hromadźe wißazeju twarjenjow, kotrejž jena połozża Förstarjej, druha pak swudowjenej Zyżowej ßłuschesche. Poßledníschej je ßo też něschto domjazeje nadoby spaliko. Mjes ßykawami, kiž běchu na pomoz pschijeże, běsche Bóschczańska najpréńscha. §* = 400.

S Radworja. Sserbska studujuza mkodoscź mějesche tudy sańdźenu njedźelu ßwoju 10. hłownu skhadźowanku, kotraž bě s bliska a s daloka jara derje wopytana. Dleschu rosprawu wo kraßnje radźenym ßerbskim dźiwadle w pschichodnym czißle naschim czitarjam podamy.

S Wojerez. 11. augusta ßo tu hłowna konferenza wokrjeßneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo mějesche. Wot shromadźisny, na kotruž bě ßo něhdźe 70 woßobow seschło, ßo wobsanknu, wumożerski dom twaricź.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Sapiß darow, w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła nasběranych.

a) Sapißachu: Mjeno, staw, statok	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Sapłaczichu:
	M	M	M	M	M	M	M
Jurij Hawsch, żiwnoscźeŕ .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jurij Hładki, żiwnoscźeŕ .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Brankat	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.50
Handrij Eichler	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Handrij Pohla	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	1.—
Gusta Wodnaŕ, żiwnoscźeŕ .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jurij Wawrik, kněżnik . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jakub Hasa, kowaŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
H. E.	1.—	—	—	—	—	1.—	1.—
Ernst Zur	1.—	—	—	—	—	1.—	1.—
Jan Winkleŕ	—.50	—	—	—	—	—.50	—.50
						24.—	8.—

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Restawratěr K. E. Rummel w Budyschinje bě wobskorżeny, so je w nozy 29. meje cźerpik, so jeho hoscźej, dźěłaczeŕ K. Janak a drózkaŕ E. M. Barth sakasanu hru „ßydomnacźe a schtyri" hrajeschtaj, a so je ßo posdźischo pschi njej ßam wobdźělik. Rummelej toho dla 10 mk. khostanja pschißudźichu, Janak a Barth pak mataj kóżdy po 5 mk. khostanja płaczicź. — S tej ßamej hru běchu ßo 12. meje hoscźeńzaŕ K. F. Schwenka, dźěłaczeŕ A. Reinig, kubleŕ A. E. Albert, wschitzy tsjo s Wujeżka, a dźěłaczeŕ K. A. Kuczka w Schwenkez hoscźeńzu w Wujeżku sabawili. Schwenzy 5 mk., Kuczży, Albertej a Reinigej pak kóżdemu po 3 mk. pjenjeżneho khostanja pschißudźichu. — Sskużobnik J. T. Frenzel s Budyschina bě loni nasymu s Budescźanskeho lěża 4 żerdźe, ßwojemu tehdomnischemu hospodarjej, korczmarjej A. Wyrgaczej w Raschowje, ßkuschaze, wotewsak. Frenzel ßo khostanja sminu, dokelż jemu dopokasacź njemóżachu, so je jemu tehdom njeprawo jeho czinjenja wědomne byko.

Khostanska komora. W nozy 18. januara wikowaŕ H. Löffler se Seifhennersdorfa duzy po puczu s Bukez do Pomorez pod koła wosa, spěschnje jěduzeho, pschińdźe a ßo pschi tym jara straschnje wobschkodźi. 30. měrza wón na khorosci, kotraž bě, każ lěkaŕ wobßwědczi, psches wobschkodźenja tamneje nozy nastała, wumrje. Wotroczkej J. K. Dürlichej s Rodez winu tutoho njesboża dawachu. Dürlich ßam k tomu stejesche, so je tamnu nóż po mjenowanym puczu njedźiwajo czmy khětsje jěł, so pak jemu wědomne njeje, so je Löfflera pschejěł. Też czeladnik Papel s Rodez, kotryż bě ßo na wosu, saßwěczenu latarnju dżerżo, ßobu wjesł, njebě niczo pytnuł, so je ßo něchtó pschejěł. Hacź runje ßo po pschepytanju na tym dwělowacź njemóżesche, so je wós, wot Dürlicha wjedźeny, Löfflera pschejěł, dha tola Dürlichej żaneje njewobhladniwoscźe porókowacź njemóżachu, dokelż bě wo ßrjedź dróhi se saßwěczenej latarnju niz pschespěschnje jěł. Dürlicha toho dla njewinowateho spósnachu. — Hižo wjazy krócź khostany dźěłaczeŕ K. E. Kmoch s Malescheż w meji tutoho lěta s Budyschskeje Pětrowskeje zyrkwje jenemu dźěłacźerjej brěmjo lapow spakoscźi a dźěl s nich wikowarjej Matyjej pscheda. Wospjetneho paduchstwa dla ma Kmoch schěscź njedźel jastwa wotßedźicź. — Dźěłaczeŕ Jurij Hoker se Zicźenja, hižo wjazy krócź khostany jebak, sapoczatk tutoho lěta do Schmidtez korczmy w Zicźenju pschińdźe a ßebi tam na sliczbowanje Pětra Khaschpr a zigarry a palenz żadasche. Jeho żadanje dopjelniwschi, bórsy po tym shonichu, so Khaschpor jemu żaneje poruczноscźe dak njebě, so by ßebi sa jeho pjenjesy něschto skasacź ßměł. Dla wospjetneho paduchstwa Hokera k jastwu na tsi měßazy saßudźichu. Dla dweju druheje wobschudźenjow, wot njeho skuczeneju, ßo wón njedoßahajazych dopokasmow dla khostanja sminu.

Přilopk.

* So pschezo zyle bjes stracha njeje, s bleschkami se selterskej abo soda-wodu wobkhadźecź, je se ßlědujzeho widźecź. Pinczнik, pola kotrehoż běsche něchtó selterskeje wody skasał, tajku bleschku pschinjeßy. Prjedy pak, hacź k blidu dóńdźe, so by ju wotewrił, bleschka rosleczi a czrjopki pinczнikej tak straschnje ruzy rosrěsachu, so dyrbjesche do hojerńje hicź.

* Kóżdemu ratarjej je nascha běła mjetel snata, kotraž je někotremu hižo doscź mjersanja naczиnika. Schkoda, kotruż w kale naczini, je druhdy jara wulka. Lětuschi czopky czaß je s pschiczinu, so je jich lětßa tu a tam wscho polne. Duż też lětßa bjes toho njebudźe, so by mjetel kałam doscź schkody njenaczиnika. Jene nowiny nětko ßrědk poruczeja, kotryż móże, s czaßom nakożowany, tajkej schkodźe sadźěwacź. Tónle ßrědk je zyle prosty. Do bowa ßo wody nalije, do njeje ßo nětkotre kruchi „knoblaucha" roskraja a w njej mokaja. S tejle wodu, kotraż ßyłuje wonja, ßo kał dwójzy, trójzy polije. Běła mjetel, kiż tajku wóń wuczucź njemóże, polate rostliny na pokoj wostaji, a tak ßo schkoda sadźěwa. Někotsi, kotsiż ßu tónle ßrědk spytali, ßebi jón khwala.

* Charlottenburgske nowiny pißaja: Rjemjeßnik Ota W., kiż hakle běsche njedawno w domje ßwojeje maczerje khłamy wotewrił, běsche ßebi holczku wobhladał, dźowku jeneho měschczana, a chzysche ßebi ju sa żonu wsacź. Tomule wotpohladej pak wschelake sadźěwki napschecźo stupachu, a W. smużitoscźe a khrobkoscźe doscź njemějesche, tele sadźěwki s njekhabłajzej wutrajnoscźu pschewinucź. Schtwórtk popołdnju wokoło 2 hodźin dźěsche wón k ßwojej njewjesce, pijesche khofej, rosrěczowasche ßo po sdaczu zyle směrnje wo tych a druhich makoważnych wězach, wucźeże pak zyle njejabzy pistolu a tsěli ßo psched woczomaj njewjesty k wutrobje. Njesbożowneho, kiż hnydom pomjatk shubi, w korbje na noßydłach do měschczańskeje hojerńje doniesychu. Pistola běsche se 14 schrótowymi sornjatkami natykana.

* Na twjerdźišnje w Torgawje ßu w tu khwilu też tsjo mużojo krajneje wobory sakskeho města Zwikawy, kotrychż ßu sajeli, dokelż běchu ßo ßwojej wyschnoscźi spjeczowali a dokelż ßu shrěschili w nastupanju poczesczowanja, kotreż ßu najwyschschemu ßwojemu wójnskemu roskasowarjej winowaczi. Na jenym Lipsczańskim dwórnischczu ßo njedawno nětkże 100 muży krajneje wobory shromadźi, so bychu na wuwuczowanje k pěschemu regimentej, w Torgawje stejazemu, dojěli; dokelż pak doscź wosow sa ludźi na dwórnischczu njeběsche, bě dźěl mużstwa nusowany do tworowych abo skoczazych wosow salěscź. Wjele ßo jich tomu spjeczowasche, żadachu „wosy tsecźeje klaßy sa ludźi"; woßebje ßo tsjo wobornizy s Zwikawy wusnamjenjowachu, wabjo ßwojich towarschow, kotsiż běchu hižo do wosow salěli, so bychu saßo s nich wulěli. Prózowanju jich nawjedowarja pak ßo radźi, ßwojich ludźi, s wuwsaczom tych tsjoch njespokojnych, saßo směrowacź. Czile tsjo w Lipsku wostachu a měnjo, so maja ßwoje prawo, dźěchu na telegrafski bürow a napißachu tam němskemu khěżorej, w Gasteinje pschebywajzemu, depeschu a wotmolwjenje na nju hnydom sapłaczichu; w tejle depeschi ßo khěżora praschachu: hacź dha ßměďża ßo němszy krajni woborniży każ ßwinje w skoczazym wosu na wuwuczowanje wosycź? Telegrafski sastojnik tajki telegramm wotpósłaczi nochzysche, skónczнje pak to tola sczini, wuwostajiwschi ßkowa: „każ ßwinje". Wotmolwjenje do prědka sapłaczene dołho na ßo czakacź njeda. Podpißane běsche wot wjedźerja khěżoroweho wojerskeho kabineta knjesa s Albedylla a mějesche ßo takle: „Hnydom czinicź, schtoż je pschikasane." Nětko czi tsjo krajni woborniży, wschitzy ßwójbni wótzojo s wjele dźěczimi, sa ßwoje pjenjesy do Torgawy jědźechu, hdźež jich hnydom sajachu. Po wojerskim khostanskim sakonju jich pjecża krute khostanje wotczakuje.

* W Frankfurcźe nad Majnom je někajki schewz tschikryjerja Rotha sakkół. Tón schewz běsche ßo se żonu roskorił a s nożom na nju dźěsche. Żona wokasche wo pomoz; tschikryjeŕ, kiż ma zyku khěżu wotnajatu a wobßezdźerja domu sastupuje, wokanje sasłyschawschi rucze pschiběża. Nětko ßo schewz do njeho da, storczi jemu nóż k wutrobje a jeho tak cźeżko frani, so ßo skakany hnydom wali a hižo sa dwě minucźe ducha spuschczi. Na to chzysche ßo tón dźiwuch saßo do żony s nożom dacź; żonje pak ßo radźi, jemu durje psched noßom sapraßnucź a je samknucź. Duż schewz s domu běżesche a chzysche cźeknucź. Czrjóda ludźi pak, kotraż běsche ßo psched domom sběżała, jeho shrabnu a jeho ßurowje pschemłócźi. Każ ßo powjeda, ßu jemu wucho wotorhnuli. Mjes tym běchu tsjo pólzajojo dóschli, kotsiż mordarja sajachu; jeno s wulkej prózu ßo jim radźi, jeho dalschim pukam roshněwaneho ludu wobrócź. Psched radnizu ßyła ludu, kiż běsche mjes tym wo wjele stow pschirostka, hischcźe ras spyta, schewza rukam pólzajow wutorhnucź, so bychu jeho rostorhali,

a jenoż wustupjenje wojeŕskeje straże, kiż pólzajam na pomoż pschińdże, tomu sadźewa.

* W šwěrinskej sahrodźe w Pósnanju 7. augusta popołdnju lawowu klětku rjedźachu a lawa mjes tym do šuśodneje klětki sawrjechu. Durje tejele klětki pak běchu nětak sabyli krucże sawrjecź, duž šo lawej radźi ſ njeje cźeknucź. Swěrjecźu, kotreż dźě šwobody swucźene njebě, pak šo wonka tak prawje njelubješche; law šo khwilku do wschěch stron wobhladowaſche, potom pak ſ móznym wotmachom na hałsu bliskeje akazije skoczi, hdźež šo bojasnje khowaſche. Dokelž pak běſche šwěrjo pschecźežke, šo hałsa słama a law dele padże; tu wothladowarjo khroble pschiběžachu, lawa ſ nětkotrymi wokami popadźechu a jeho nětko krucże do klětki sawrjechu. Tak šo strach khětſje o sbožownje minu. Ale schtó wě kajkeho njesboża budźiſche šo stacź móhło, hdy budźiſche šo lawej radźiło, se sahrody cźeknucź; bjes dwěla budźiſche, je=li so budźichu šo sa nim honili, jeho pschirodźena dźiwjoscź, kotraż ſ dołhim pschebywanjom w jaſtwje wušnje, saśo wozucźiła.

* Srudny kwaš šwjecźeſche wóndano wucźeŕ Schönheinz w Thalebrje pola Sondershausena. Wón jědźeſche ſ njewjestu a dwěmaj šwatomaj do šuśodneje wšy Hohenebra, so by šo tam pola stawnika swěrowacź dał. Hdyž wós psches Thalebru jědźeſche, herzy k cźeſcźi wucźerja a jeho njewjesty wješele sadźěłachu. Konjej, hudźby njeſwucźenaj, šo spłoſchiſchtaj, a pohoncźej, kiż šo prózowaſche jeju sdźerźecź, šo wotežka rostorže. W dźiwim skóku nětko konjej ſ njewjesćźinskim wosom se wšy cźerjeſchtaj. W straſche pohoncź ſ wosa skoczi, pschi cźimž šebi ruku wuwinu; sa nim skoczi šwat, kiż šebi ruku a nohu srani. Potom wuskoczi druhi šwat, ale tak njesbožownje, so šebi kschiž słama a sa nětkotre dny w žałostnych bolosćach wumrje. So by šwoje najlubſche sdźerźał, nawoženja nětko njewjestu ſ wosa won cźišnu; wona njesranjena se semje stanu; nawoženja šam sa njej skoczi a šebi pschi tym ruku w kulzy wuwinu. Próśdny wós šo bórsy pscheđ wocźomaj njesbożownych kwašarjow shubi. Skóncźnje konjej šamaj sastaschtaj a šo na rolu winuschtaj, hdźež běschtaj pscheđ nětkotrymi dnjemi dźěłakoj. Kwašarjo šo do Thalebry wrócźichu a stawnik, po kotrehoż běchu pósłali, młodeju wjecźor w schuli w Thalebrje swěrowa.

* S Prahi telegrafuja: Schewski wotroczk Karafiat, kotryż běſche šwoju žonu satšelicź chzył, na krajne šudnistwo pschińdże, hdźež chzychu jeho pscheššłyschowacź. Karafiat běſche šo na stólz šynuł, na jene dobo pak poskoczi, běžeſche k woknu, wuraſy ſ pjascźomaj woknowe schkleńzy a skoczi ſ woknom won na dróhu dele, hdźež šudniſka straża khodźi. Karafiat na měscźe morwy leżo wosta.

* W měscźe Kolomnje dwaj dźěłacźerjej ſ drjewjanymi hejemi koliki do semje pjerjeſchtaj. Na jene dobo jenemu heja ſ topora wotlecźi a druhemu tak njesbożownje do hłowy slecźi, so jemu hnydom cźoło rosraſy. Wbohi šo na měscźe k semi wali a sa nětkotre hodźiny w hojeŕni ducha spuschcźi. — Dopomnju šo, so šo podobna wěž pscheđ wjele létami też w Budyschinje sta. Sady wulkeje zyrkwje dźěłakawi ludźo drjewo rubachu; tu też jenemu šekera ſ topora wotlecźi a žonje, kiż sadу stejeſche, do hłowy; na sboże pak rana straſchna njeběſche.

* Wuherski poddan, sastojnik barona Hirscha, wěſty Binder, bu wóndano hižo druhi krócź w šwojim žiwjenju wot turkowskich rubjeżnikow popadnjeny. Kaž je ſ Wostoczńeje Rumeliſkeje šłyschecź, rubjeżniźy Bindera hinak njepuschcźa, khiba so šo jim 92,000 hriwnow wupłacźi. Hewak wo Binderowym dóńcźe niczo šłyschecź njeje. — Wokoło Rodosto pak šu hrjekšzy rubjeżniźy Jendźelcźana Dussi popadnuli. Dokelž je Dussiowy nan wyšoki jendźelski a też italſki sastojnik w Turkowskej, też jeho rubjeżniźy tunjo njepuschcźa. Woni 36,800, abo kaž druſy powjedaja, 128,800 hriwnow sapłaty žadaja. Je=li so telko pjenjes njedostanu, abo je=li so sa nimi šlědźicź pócźnu, woni hroża, so Dussijej hłowu wotrěsaja.

* Kaž „Nowoje Wrjemja“ pische, skasa a kupi šebi jedyn Warschawski pjenježnik sa 50,000 rublow słotych pjenjes w Konstantinoplu wubjernje rjanu młodu žónsku. W šwojim domje zyły rjad jſtwow sa jeje pschikhad pschihotowacź da. Dokelž pak wona prjedy pschijěde, hacź běſche wscho w jeje jſtwach hotowe, ju jeje knjes a wobšedźeŕ mjes tym do hoscźeńza da a wothladowarku k njej pschistaji, kiż mějeſche sa njej hladacź, ale też ju strażowacź. Hacź runje rjana Turkowka ſ nikim wobkhadźecź nješmědźeſche, běſche šo tola jenemu awstriſkemu baronej, kotryż w tym šamym hoscźeńzu bydleſche, radźiło, ju wohladacź. A dołho njetrajeſche, dha běschtaj w nozy baron a też rjana Turkowka schtó wě hdźe. Też jeje wothladowarka běſche pſche wschě hory a doły. Najſkerje je baron wothladowarku pokupił a se šwojej rjanku do Wina wotjěł.

* 28. julija w nozy běſche ruſki diwisionſki adjutant Friedmann duzy po pucźu do wojeŕskeho lěhwa. Wo šrjedź nozy jemu na jene dobo něchtó na pucź stupi a wospjet do njeho tſěli, prjedy hacź běſche šo dohladał, schtó tu pscheđ nim je. Prěnja kulka jemu ruku srani, druha pak jemu do khribjeta slecźi a jeho k semi storže. Ludźo, kotſiž běchu šo na Friedmannowe wołanje sběželi, wěſteho Saremba, se šłužby puschcźeneho wojeŕskeho wyschka, pschimnuchu, kotrehoż w bliskoscźi nadeńdźechu, a kiż šo też dale njeſtajeſche. Friedmannowe ranjenje je po lěkarjowym wušudże tak cźežke, so je mało nadźije na wustrowjenje. Wobaj mužskaj staj šwójbnaj wótzaj a běschtaj něhdy bliskaj pscheceźelej. Wo pschicźinje roskory šo šlědujze powjeda: Sa cźaš poślednjeje ruſko=turkowskeje wójny běſche Sarembo Friedmannej 1500 rublow na khowanje pschepodał, njeźadajo a njedostawschi na to žaneho wopišma. Po wójnje běſche Sarembo nusowany se šłužby stupicź, a dokelž mała pensija njedošahaſche, so móhł šwoju šylnu šwójbu seźiwicź, wón šwoje pjenjesy wrócźo žadaſche. Friedmann pak šo jemu sapowje a rjeknu, so žanych pjenjes na khowanje dostał njeje. Tole bu ſ pschicźinu, so šo Sarembo pytaſche wjecźicź. Lěto a dléje hižo je wón ſ revolwrom w saku khodźił składnoscźe hladajo, kak móhł Friedmanna satšelicź. 28. julija šo wón saśo ſ Friedmannom setka a też dozpi, schtoż běſche šebi pschedewsał.

* Žónske, kotreż šo němski, abo lěpje: po franzowskej módże troja, ſ wjetscha do Parisa shladuja, kajka je tam moda. Zyle wrótna a na žane waschnje schikowana drje je tamnischa najnowscha moda: žónske tam poczinaju w muzskich wyšokich klobukach khodźicź, w tak mjenowanych „zylindrach“, tutym wohidnym a njelepym wupkodże cźłowskeje fantasije; noscha zylindry niż jeno cźorne, ale też wschěch druhich barbow; a nětkotra ma po boku hischcźe dwě ptacźej schidleschzy pschityknjenej.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Khorla August Heina, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Hańžu Schmiedez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Marja, Khorle Julija Haschki, cźěšle w Jašońzy, dź. — Bertha Theresa, Handrija Augusta Halmy, žiwnoscźerja w Sajdowje, dź. — Hana Marja Augusta, Jana Augusta Ernsta Wicźasa, khěžerja a rěsniskeho mischtra pod hrodom, dź. — Martha, Jana Schmidta, cźeladnika w Małym Wjelkowje, dź. — Jurij Max, njemandź. š. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 14. augusta: Jan August Isolt, šłužbak na Židowje, 54 l. 10 m. 17 d. — 15. Jan August, Jana Augusta Schotty, hospodarskeho pomoznika w Delnjej Kinje, š., 2 m. 25 d. — Handrij Panig, dźěłacźeŕ na Židowje, 26 l. 2 m. 7 d. — Khrystiana Hilžbjeta, Khorle Bohuwěra Manna, dźěłacźerja w Jeńkezach, mandźelska, 63 l. 5 m. 4 d.

Wjedro w **Londonje** 22. augusta: Khłódne.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

16. augusta 1884.

Žitowy dowos: 4789 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burły wot M	Na burły wot Pf	Na burły hacź M	Na burły hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	93	9	67	8	93	9	67
Rožka		7	9	7	59	7	9	7	59
Jeczmjeń		6	52	7	39	6	52	7	39
Wowš		6	10	6	50	7	—	7	50
Hroch		9	17	11	11	—	—	—	—
Woka		8	33	8	89	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Berny		1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	75	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Sskóma	600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Prošata 942 schtuk, schtuka		6	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Draždźanske mjašowe płacźisny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 60—63, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 51—54 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

W Ratarjezach je **khěža** ſ polom a ſahrodu na pſchenajecže. Wſcho dalſche je pola gmejnſkeho prjódkſtejerja tam ſhonicź.

Khěžniſka žiwnoſcź cźiško 10 w Kupoj ſ 13 kórzami leżomnoſcże a 65 dawkſkimi jenoſcźemi ma ſo **póndźelu 1. ſeptembra** dopołdnja w 10 hodźinach na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Handrij Wjeńk w Kupoj.

Khěžna leżomnoſcź ſ ½ kórzom ſahrody a ſołotoweje ſahrody je w Droždźiju 10. oktobra na pſchenajecże.

W Druźkezach je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźiško 15 ſe 4 akrami leżomnoſcże dla dźělenja herbſtwa hnydom ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

Khěža na pſchedań.

W Bóſchizach je khěža cźiško 13 ſ polom a rjanej ſahrodu, ſchtoż je wſcho w dobrym porjedźe, na pſchedań.

Dwě **ſuproſchnej ranzy** ſtej na pſchedań pola **R. Winnera** w Rakezach.

Wulki wubjerk koni, bjes nimi 10 porow **woſebnych jenajſkich woſowych koni** wſchelakeje raſy, **jěſdne konje,** toho runja **danſke a ardenſke dźěławe konje** lohkeho a cźežkeho twara ſu póndźelu 25. hacź do ſrjedy 27. auguſta w **Draždźanach — nowym měſcże** w hoſcźeńzu „Stadt Coburg" po ſolidnych płacźiſnach na pſchedań.

Bratraj Heinze.

Zyle tunjo

je khoroſcże dla na pſchedań: wſchelaki cźaſnikarſki grat, kiž ſo pſchede wſchěm ſa rjemjeſlnika ſe wſzow hodźi, kotryž porjedźenje cźaſnikow pódla ſobu wobſtara; też někotre ſcźěnowe a někotre nowe dybſacźne zylindrowe cźaſniki a wſchelake druhe wězy. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Now.

Wolij ſa mlócźaze maſchiny,

cźiſty, njeſamaſajzy a njewonjazy wolij, kotryž w najſurowiſchej ſymje běžity woſtawa, punt po 40 np., **najlěpſchi kolmas** punt po 20 np., **wodunjepſchepuſchcźaty kožowy mas** punt po 50 np., **kopytowy mas** punt po 50 np., jenož dobre fabrikaty wolijoweje fabriki **Jukuſa Wenka** w Draždźanach, ma jenož ſam na ſkładźe

Arno Möckel
na ſerbſkej haſzy 13.

K kermuſcham

poruczam ſwój pſched lětom 1852 wunamakany a ſ kóždym lětom bóle žadany, **wote mnje ſameho jenož prawdźiwy fabrizirowany**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a ſchtryzlepjecźenju.

Daj tutomu wolijej na pjecźny zokor, kotryž chzeſch pjecźwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenož tykanzam a ſchtryzlam najkraſnjſche dobroſkodźenje, ale pſchiſporja też hibanje a hicże cźeſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na 1½ měrzy abo hachtla = 4½ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doſahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knjeża:

Auguſt Bartko,
Wilh. Berger,
Friedr. Braun,
Otto Engert,
Ginzel & Ritſcher,
E. Glien,
J. T. Glien,
Th. Grumbt,
Wilhelm Jacob,
Hermann Klemm,
J. G. Klingſt Nachf.,
Herm. Kirſchner,
W. Kögler,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
C. A. Mickan,
Bratraj Měrſchej,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
G. A. Mager,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
A. Niemſchka,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Richard Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Wilh. Schamlott,
C. H. Schmidt,
Joh. Wannack,
J. G. Poetzſchka w Wóſporku,
J. Rämſchez herbja w Wóſporku,
Guſtav Birus
Fritz Goldberg
G. L. Loeſcha
Oskar Methka
w Kamjenicy

a poruczam ja jich ſkład cźeſcźenym Sserbam a Sserbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ſo w nowſchim cźaſu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjecźwo zyle ſkaſy, dokelž ſo huſto ſchkódne wutki nałožuja, dha proſchu, ſo bychu ſo cźeſcźeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ſwěru na etiquettu hladali, hacž mjeno a firmu bleſchka a etiquetta noſzy. **H. M.**

Sſlanjowa awkzija.

Wutoru 26. auguſta 1884 dopołdnja w 10 hodźinach ma ſo na **Wělokholmcźanſkim** reviru w wupalenej holi (cźaplazych hněſdach) 2700 kubikmetrow kopaneho ſkanja pod wuměnjenjemi, na termiji woſjewjomnymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w wupalenej holi.

W Wělym Khołmzu, 18. auguſta 1884.

Bergwitz, wyſchſchi hajnik.

Cźerſtwy kruchaty twarſki kalk

je doſchoł. **Tſěſchne** a **murjerſke zyhele,** toho runja **zement** po najtuniſchej płacźiſnje pſchedawam.

F. Fiſcher
na Laſowſkim dwórniſchcźu.

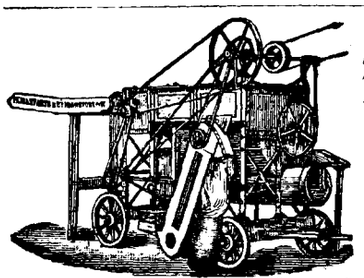

Mayfarthowa nowa patentna mlócźaza maſchina je ważne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona pſchi dwěpſcheżnym dźěle žito doſpołnje wucźiſcźi, podawa runu, hładku ſłómu a khoſchtuje lědma wjazy hacž jena hewaſſcha mlócźaza maſchina. Sa wodowu a parnu móz woſtebje ſyzne dźěło ſ dwójnym wětſikom. S wjazy dyžli 100 maſchinami ſo hižo dźěła; khwalobne wopiſzma wote wſchěch wobſtedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maſchinowa fabrika a żeleſolijerńja w Frankfurcźe a. M.

Strowe kruſchwinowe drjewo
kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Derje ſuſcheny **bakonſki polcź** punt po 80 np., toho runja **cźerjewa** we wſchěch družinach poruczа

Otto Thiemann
na Lubijſkej dróſy.

Pirnaſku
hórſku rožku,

prěni wuſzyw, pſchedawa w wubjernej dobroſcźi

knježi dwór w Brěſowje.

Khofej

wulki wubjerk a wjele nowych družinow poruczа, ſa dobry ſkód rukujo, po najnižſchej płacźiſnje

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haſzy.

Cźeſke ſłówki,
litr 28 np.,
turkowſke ſłówki,
litr 40 np.,
turkowſke ſultanſke ſłówki,
litr 55 np.,
poruczа

Moritz Mörba
na mjaſzowym torhoſchcźu.

Žołty wóſk

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje

Otto Engert.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ſym w ſwojim

nowym walzowym khumſchtnym mlynje

pſched ſchuleŕſkimi wrotami

pſchedawarńju ſałożił, w kotrejž ſo **po jenotliwym** wſchě druźiny pſcheńczneje, rźaneje a jeczmjenjoweje muki, krupy prěnjeje a druheje druźiny, rajſź, jahły, ſoki, buny, hejduſchka, ſeleny a běleny hróch, toho runja

wſchě pizowe ſźrědki,

rźany pizowy griſź, rźane wotruby, pſcheńczny pizowy griſź, dróbne a gropne pſcheńczne wotruby, jeczmjenjowa piza, pſcheńczne a jeczmjenjowe wotpadanki pſchedawaju.

Moja **dotalna pſchedawarńja po jenotliwym** w **Frankenſteinez mlynje** na **blejſchinej dróſy 1,** pódla hoſcźeńza „k tſjom lipam", dale woſtanje a ſźo tam toho runja wſchě mlynſke wudźělki a warjenjowe druźiny, horka naſpomnjene, dale pſchedawaju.

Sprawne a tunje poſźłuženje lubjo, ſźwoje pſchedewſacźe dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam.

W **Budyſchinje,** 1. auguſta 1884.

Gustav Lehmann.

Ad. Rämſch pſchi butrowym torhoſchćźu

porucźa:

khofej, jara ſźylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacź 120 np.,
khofej paleny punt po 84, 100 hacź 120 np.,
zokor zyły a **drobny** jara tunjo,
zokorowy ſyrop punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
rajſź punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pſchi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.

Dale poruczam hiſchćźe:

prawdźiwy amerikanſki rźepikowy tobak rěſany punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
wobſchkodźeny rolkaty tobak punt po 30 np.,
petrolenm najlěpſcheje dobroſcźe,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

Wſchitke druźiny

dobrych a cźiſtych palenzow

najlěpſcheje dobroſcźe po najtuniſchich tu ſuatych placźiſnach porucźa

palenzowa fabrika

Augusta Bartka w Budyſchinje

na ſwonknej ławſkej haſźy cźiſło 10.

Sserbſke khěrluſche

do źnjowych wěnzow

ſźu dostacź w wudawarńi **Serbskich Nowin.**

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich placźiſnach ſźu dostacź w pſchedawarńi kože a koleſźowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchćźu cźo. 9.

Gardinowe djerźaki.

Wobłuki
wokoło wobraſow
pola
A. Grundmanna
na ławſk. hrjebjach.

Skład ſchpihlow.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ſźłodźazy hiźo po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchćźe tuńſcho, **pakeny khofej** po 120 np. do 200 np. we woſźebje dobrym ſźłodźe porucźataj

bratraj Měrſchej

na źitnych wikach.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſcźi
porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haſźy.

Khofej!

Kampinas, ſźyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſacźu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ſźłodźazy, porucźa jako płacźiſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haſźy.

Rajſź!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa **Guſtav Poſer**
na jerjowej haſźy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ſźu dostacź pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haſźy.

Tobakowe rjepiki

punt po 25 np.

porucźa
Paul Rehork & Co.,
zigarrowa fabrika
na ſźukelnſkej haſźy cźiſźko 11.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haſźy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ſźłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haſźy.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ſźerbſkich hrjebjach

ſ napſchećźa kaſerny.

Direktne
póſtſke parokłódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ſźrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanſkeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajuta № 300. Sſrjedźnotrym № 80. Dźěći mjeńſche 12 l. ja połojcy mjeńſche 1 lěto 9 №.

Wubjerne schamoty, khěžne a pjezowe platy, khachlowe platki, murjerske a porösne zyhele atd.

poručataj

B. & C. Möschler,

zyhelnicza a schamotowa fabrika w Kschiwej Borschczi pola Budyschina.

Skład maju knježa:

A. Ewler na dwórnischczu w Sohlandze n. S.,

J. G. Hennig & Co. na dwórnischczu w Pomorezach,

J. Jeschka na dwórnischczu w Herrnhucze,

M. Recka naßlědnik, B. Hentschel, na dwórnischczu w Žiczenju,

Seidel a ßyn na dwórnischczu w Wulkim Röhrsdorfje,

khachlestajeŕ **C. Meißner** w Biskopizach.

Barbjerńja na Židowje

na Wjelkowskej drósy **A. Richtera** na Wjelkowskej drósy.

Ssomoczana, židzana, wołmjana a połwołmjana žónska a mužska drasta, kotraž je barbu puschczila, ßo derje a tunjo ſ nowa barbi.

Pschijimanske městno w kłobukowej pschedawarni k. **A. Webera** na ßerbskej haßy.

Němski Phönix,

wohenjsawěsczaze towarstwo w Frankfurcze nad Majnom, bjerje ratarske sawěsczenja po **tunich, wěstych** prämijach.

Agentura w Budyschinje pola

C. A. Siemsa na bohatej haßy.

Parnołódzny karußel

budze na

Budyschskim tšelnischczu

(Schießbleiche)

hischcze **njedzelu 28. augusta** a ßo tam **mórske jězdzenje po kraju** kóždy dzeń popołdnju hacz wjeczor do 10 hodzin dale smeje.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosczˇ;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa 50 **np.**, do twjerdych deskow swjasana 70 **np.**

Dzěłaczerjo!

něhdze 200 muži.

Dzěłaczerjo, kmani k rycžu semje, ßo sa wyßoku msdu do trajneho dzěła (symskeho dzěła) sa twarjenje dróhi ſ Biskopiz do Wujesda pytaju. Dzěło ßo w Schönbrunnje pola Biskopiz dawa.

Twarski mischtr

Xav. Mauerer

w Budyschinje.

Pytanje.

Najwjetsche němske **skótsawěsczaze towarstwo** pod spodobnymi wuměnjenjemi w kóždej tež najmjeńschej wßy dzěławych **agentow** pyta. Sastupjerjo druhich sawěsczazych towarstwow ßo najradscho bjeru. Adreßa: **General-Direction der Sächsischen Viehversicherungs-Bank in Dresden.**

Czista pilna **ßkužobna holza** ßo hnydom abo 1. septembra pyta na wulkej bratrowskej haßy czo. 4.

Czesczranjaze ßkowa, wote mnje wo **Hergottowej** w Delanach rěczane, po smerzowskim wujednanju jako wopaczne wróczo bjeru.

Ernst Dejka, skałaŕ.

Dopomnjenje

na ßmjertny dzeń

njebo **Hany Kappez** rodz. **Valtnez**

w Wojerezach.

Kak srudny podawk w lońschim lěcze
Sso we tym měsczе Wojerezach sta,
Kiž — Bohu dzak — je rědki w ßwěcze,
Sso pak h'schcze pschezo druhdy podawa.
To loni pjaty august běsche,
So Hana, knjesa Kappy mandzelska,
Hdyž pódla tšelerńje tam dzěsche,
Bu do khribjeta ſ kulku tšelena.
We Židzinom bě narodzena,
Jej' luby nan tón Valten rěkasche,
Bu k wschemu dobrom' wotczehnjena,
Dwě lěcze pola starschich była je,
Dóńž wona pěkna holczka běsche,
Dha luba Czuschkez czeta w Bjesdowach,
Kiž žane dzěczi njemějesche,
Ju ßej sa ßwoje dzěczo horje wsa.
Hdyž běsche pschi njej dokonjała
Tón schulski cžaß, schła k blidu Bożemu,
Dha je dwě lěcze w ßłużbje stała
Po' knjenje Schczěpankez we měsczе tu
A hlajcze, po tym pschezo saßy
Je ßo k tej Czuschkez czecze wróczila
A hdyž bě pschi njej dlěsche cžaßy,
Dha stupi tež do ßwjatoh' mandzelstwa.
Sso czeßna knjeżna wěrowasche
A to bě w meji léta końscheho
A ßej sa mandzelskeho wsasche
Toh' lubowanoh' knjesa czeßneho;
Knjes Gustav Koppa je joh' mjeno,
Tu khěžeŕ a też mischtr kowarski,
To mandzelstwo je trako jeno
Tak shożowne tu dzewjecz njedzeli.
O srudoba! to loni běsche
Na njedzeli, toh' pjatoh' augusta,
Hdyž ſ mandzelskim dom ſ pola dzěsche,
Dha pódla tšelerńje ßo nahle sta,
So kulka, kiž bě wotleczała,
Ju trjechi wot sady do khribjeta
A wona padze, zyła krwawa,
Tom' mandzelskom' do rukow mrějaza.
Ta ßmjercz tak jara nahła běsche,
So lědom w rukach ßwojoh' mandzelskoh'
Te ßłowczka prajicz samożesche:
„O Gustavo! o luby Gustavo!"
Tak na měsczе tam morwa běsche,
A ju do jeje domu njeßechu,
Hdżeż wschón lud ſ města pschiběżesche
A wschitzy wo nju srudnje płakachu.
Kiž wutšelił tu kulku běsche,
Tón ßnadz też ja to niczo njemóże,
Wón wěsczе ßebi njemyßlesche,
So wotprażnje ta kulka do njeje;
Ně! to bě Bože dopuschczenje,
Kiž rani a też saßo wobala;
Tu njestanje ßo niczo żenje,
Schtoż njeby ſ njebeß pschischło wot Boha.
Hdyž běsche lědom dopjelnika
Pók léta psches lět jed'n a dwaczecži,
Dha je ßo psches ßmjercz wotdzělika,
Hdyž běsche dzewjecz njedzel w mandzelstwi,
Wot ßwojoh' luboh' mandzelskeho,
Kaž też wot ßwojich lubych Bjesdowskich,
Też macz a nana Židzinskeho,
Pjecz bratrow — ßotry, druhich dalischich.

Kak jara srudzena też běsche
Ta luba Czuschkez czeta w Bjesdowach,
Hdyž sa jej' czělnym kaschczom dzěsche
We jara wulkej, czežkej srudobje;
Ty pschiwołasch ji ſ njebeß dele:
Měj dzak, měj dzak, ty czeta najlubscha,
Mi dobrotow ßy jara wjele,
Hdyž pschi tebi běch, stajnje cžiniła.
Tak runje jutsje — njedz'lu — budze
Tu jene léto a tych njedzel tši,
Tón dzeń, kiž waß tu wschitkich wschudze
Na tamny styskny podawk dopomni.
Ja wěm, so wy we duchu ſ nowa
Te jeje lube snamjo widzicze
A tam po' jeje luboh' rowa
Też saßo srudne ßylsy płakacze.
Ty pak, o luba sprawna duscha,
Ty jeje wurudzeny mandzelski,
Tu dowěrjenje k Bohu ßluscha
We tajkej wulkej, czežkej srudobi.
Ach pytajcze troscht w Božim ßłowje,
Wy lubi starschi, bratrja, ßotra jej',
A rjekńcze troschtnje pschi jej' rowje:
My pódzemy tam junu saßo k njej.
A tak ſpi derje w tłóbnym rowje,
Ty luba dżowka, ßotra, mandzelska,
Tu w Wojerezach na kerchowje,
Hdżeż ßy tu ſe wschej czeszczu hrjebana,
Hacz Bóh cze saßo ſ twojoh' rowa
Na tamnym sbóżnym ranju wubudzi
A sjednoczi waß saßo ſ nowa
Pśches hnadu we tej wěczнej sbóżnoszczi.

Ssobusrudzeny bratr

Jurij Valten w Wojerezach

pśches Pětra Młónka.

S Božej pomozu ßwój dom, kotryż bě loni wóhnjowe njesboże do procha a popjeła pschewobroczіko, saßo natwariwschi, mje hnuje, wschitkim pschecželam ſ daloka a ſ blisa a toho runja wschěm lubym ßußodam, kotsiž ßu mje ſ ruczнym dzělom, ſ fórami a darami dobroczіwje podpjerali, ßwój najwutrobnischi dzak wuprajicz. Woßebje pak ßo dzakuju Hanje swudowjenej Měrczinkowej sa darmotnu hospodu, dale Marji swudowjenej Wölßowej, knjesej direktorej Steglichej a wschěm offiziantam w Dobruschanskim papjerniku, toho runja wschitkim dzěłaczerjam Dobruschanskeho, Sstónkeczanskeho a Hornjohórczanskeho papjernika sa wschu wopokasanu luboscz, dobrotu a podpjeru. Bóh luby Knjes chżył kóždemu ſ mojich dobroczelow jeho ßmilne skutki bohacze sarunacz a jeho psched tym ßamym a wschěm druhim njesbożom miłoszіwje wobarnowacz.

W Hrubjelczizach, 21. augusta 1884. **Guſta Ryczeŕ.**

Wutrobny dźak!

Serbska studujuca młodosć je při składnosći swojeje X. hłowneje skhadźowanki w Radworju tajke podpjeranje, telko hospodliwosće a lubosće namakała, zo je naša přisłušnosć, kotruž wutrobnje rad dopjelnjamy, wšitkim našim přećelniwym hospodarjam a lubym přećelam Radworskeje wosady tule zjawnje swój najwutrobniši dźak wuprajić.

Nutrny dźak přede wšěm wysokodostojnymaj knjezomaj k. fararjej Dučmanej a k. kapłanej Bartej, kaž też knjezomaj wučerjomaj. Wšitkim, wšitkim nutrny dźak a „Bóh zapłać!"

Ženje zapomnić njemóžemy na tamne krasne hodźiny a dny w hospodliwym Radworju; přeco budźemy spominać z dźakownej wutrobu na našich lubych hospodarjow a přećelow. Hišće raz: Wutrobny, nutrny dźak!

W mjenje serbskeje studujuceje młodosće

Jan Waltaŕ, stud. theol. et phil.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 30. augusta 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Drazdźanach so sańdźenu njedźelu lětuschi swjedźeń Albertskeho towarstwa w pschitomnoscźi Jeju Majestoscźow krala a kraloweje wotbywasche. Wunoschk s njeho je tón krócź wurjadnje bohaty. Dokhody wscho w hromadźe 25,000 hriwnow wucźinjachu.

— Němskeho kněžora je sańdźenu póndźelu widomnje Boża ruka schkitowała a jeho psched njesbožom wobarnowała. Kněžor popołdnju posdźe s pschewodom jeneho słužobnika po parku Babelsbergskeho hroda jěchajo na parkowym pucźu njewosta. Jeho kóń so pschi tym do grota, bjes schtomami pschi pucźu scźehnjeneho, kotryž cźěmnoty dla widźecź njebě, saschmjata a kněžor, psches to wahu shubiwschi, na semju dele padźe. Wón pak so hnydom sběhnu a so pěschi do hroda poda. Kněžor so po sdacźu wobschkodźił njeje, khiba so je so s lohka scźischcźał, schtož budźe jemu pschi khodźenju někotre dny wobcźežne.

— Prěnje dny septembra so setkanje a powitanje bjes němskim a ruskim kněžorom wotcźakuje. Wěste je, so němski kněžor ruskeho zara w swojim kraju powita, tola město a dźeń jeju skhadźowanki hischcźe snate njeje. Lohko srosumliweje pschicźiny dla so wo tym krucźe mjelcźi. Anarchistam by so, hdy bychu do prědka wo tym shonili, jenoz składnoscź k někajkemu nadpadej poskicźiła. Polizija ani najmjenscze wo cźasu a městnje skhadźowanki kněžorow njepscheradźi, derje wjedźo, so by s tym jenoz anarchistam do rukow dźěła. W tu khwilu so Gdansk a Schcźecźin wotbjebje mjenujetej, hdźež by ruski zar na pschihódne waschnje po morju pschijěcź móhł, bjes tym so by želesniski cźah němskeho kněžora sa krótki cźas s Potsdama tam pschiwjesł. Dowěrnik ruskeho zara w tón cźas pola němskeho kněžora w Potsdamje pschebywa, so by so s nim wo wschech pschihotach srěcźał. Dźiwanje na strowoscź němskeho kněžora sebi žada, so by so jemu dołhe pucźowanje salutowało. Tak njebudźe kněžor, so bychu so jeho mozy psches měru njenapinałe, pschi pschichodnych manövrach na konju jěchacź, kaž hacź dotal pschezo, ale so w wosu, wotbjebje sa to dźěłanym, powjese. Duž móže so tež s toho s wěstoscźu na to liczicź, so so dalokeho pucźowanja wostaji a so mjódschi ruski zar wobstarneho němskeho kněžora wopyta.

— Mandźelska prynza Wylema a jejna dwórska knjeni, hrabinka Rellerowa, stej na cźorlach skhoriłej. Prynzesbyneje tfi dźěcźi so to toho dla k prynzej Hendrichej do Lehniskeho hrodu pschinjesłe.

— Němske knježerstwo je na nawjecźornym afriskim brjosy dalsche krajiny wobsadźicź dało. Mórski brjóh wot Kameruna hacź do Batangi je so pjecźa pod němske knjejstwo stajił. Generalny konsul Nachtigal je němsku khorhoj w Malimbje a Batangje postajił. Tež powjescź wo wobsadźenju Bageidy je so wobkrucźiła. Tamnischi wobydlerjo su swólniwje němske knjejstwo pschipósnali, po tym so bě so jim pschiswoliło, so ma tamny pschistaw swobodny bycź a so němske knježerstwo žane zło na njón njepołoži.

Awstrija. Skhadźowanka awstriskeho kněžora s ruskim zarom so pjecźa w srjedź septembra w Skiernewizach směje. Skiernewizy 63 wjerstow s wjecźora Warschawy pschi Warschawsko-Winskej želesnizy leža.

— Kschiwoschenjo, kotsiž běchu so w lěcźe 1881 pschecźiwo awstriskemu knježerstwu sběhnuli a po poraženju sběcźa do Cźorneje Hory cźeknuli, pocźinaju so do swojeje domisny wrócźecź. Kóždy s nich ma so psched wojerskim sudom w Kattarje samolwicź a so pomérnje swojeho wobdźělenja pschi sběcźu k jastwu na dlěschi abo krótschi cźas sasudźi. Hakle potom so jim dowoli, se swójbu k swojej kamjentnej khěži do schěrych skałobow horje cźahnucź. Po wuprajenju cźeknjenzow su jich wosebje jendźelscy agitatorjo k sběcźej schcźuwali. Jendźelcźenjo so prózuja, Awstriskich wot dalscheho wustupanja na Balkanje wotdźerżecź, dokelž by psches to jendźelske wikowanje wjele schkodowało.

— Na Žižkowje, na horje njedaloko Prahi, mějesche so 24. aug. wulka shromadźisna cźěskeho luda. Hižo dawno su wotmysłili, na wjerschku tejele hory sławnemu husytskemu wjednikej, Janej Žižzy s Troznowa, pomnik stajicź. Městno, na kotrymž ma pomnik stejecź, so spomnjeny dźeń na wulzy swjedźeńske waschnje wot Žižkowskeje gmejny towarstwu sa natwarjenje pomnika pschepoda. Hromada ludu, kotryž bě so k swjatocznoscźi sescho, so na 30,000 wosobow liczi. Hora Žižkow je so sa pomnikowe městno wubrała, dokelž je na njej Žižka něhdy wulke dobycźe scźinił. Kněžor Sigismund bě se swojim wjele tysaz liczazym wójskom psched Witkow, kaž tehdom hora rěkasche, pschicźahnuł a porucził, so bychu horu, wot Husytow wobsadźenu, schtórmowali. Žižka wjerschk hory na dwěmaj městnomaj s hrjadami a murju wobtwjerdźicź da. Schěscźadwazecźi muži kněžorskeho wójska po boku, hdźež bě pschikhad najkhmanischi, na horu schtórmowachu a so na prěnje wobtwjerdźenje dachu, kotrež schěscźadwazecźi Husytow, dwě Husytskej žonje a jena husytska holza sakitowachu. A tale hromadka sahorjenych Cźechow nawał tysaz krócź swlnischich njepscheczelow wotrasy! Tutón dźiw je tak wulki, so so to wěricź njemóhko, hdyž jón tehdomnischi stawisnarjo wobkrucźili njebychu. Žižka sam w prawym cźasu, s heju wobrónjeny, kněžorskich s boka shrabnu a bjes nimi tajkeje měscheńzy nacźini, so so do zosanja dachu. Dokelž běchu jim pschi tym kněžorszy wojazy, sady nich stejazy, na pucźu, dyrbjachu jich woni s mozu wrócźo cźischcźecź, tak so so tysazy kněžorskeho wójska po nahłej horje dele walichu. Po bitwje pola Witkowa, kotryž so wot tamnischeho cźasa k cźescźi dobycźerja Žižkow mjenuje, so kněžor hischcźe junkrócź pola Němskeho Broda wot Husytow rasy. Strach njepscheczelskich wójskow psched Husytami bě po tutymaj bitwomaj tak wulki, so sebi ženje wjazy swažili njejsu, cźěske mjesy pschekrocźicź a so je so dalscha husytska wójna s wonka Cźech wjedła.

Franzowska. Bjes Franzowskej a Chinu je so wjele krócź wotstorcźena wójna stóncźnje sapocźała, hacź runje so hischcźe se žaneje strony pschipowjedźiła njeje. Admiral franzowskeje flotty, Kourbet, je Kelung na kupje Formosy se 6000 muzemi wobsadźił a arsenal města Fucźeu a wschě wokolne wobtwjerdźenja rostsělał. Fucźeu na kupje Formosy pschi rězy Min leži a je 44 jendźelskich mil wot morja sdalene. Pschi swojim wuliwje do morja so rěka Min psches kupu Wusu do dweju ramjenjow dźěli. Arsenal, na kotryž so franzowska flotta měrjesche, 20 mil niže města leži. 23. augusta

popołdnju franzowske łódże, kotrež běchu po rěžy Minje k arsenalej horje pschijěle, tšělenje sahajichu. Hižo wjecžor w 6 hodžinach bě 9 chineskich wójnskich łódžow a 12 cžołmow rostšělanych. Franzowska torpedowa łódź je wulki chineski kschižak ponurika. Dwě chineskej łódži po rěžy horje twóchnuschtej, hdyž so franzowske łódże nikkeje wody dla sa nimi puschcžicź njemóžachu. Franzowska torpedowa łódź, do kotrejež kótka chineska kanonowa kula sleczi, je so ponurika. Druhe łódże buchu jenož s lohka wobschkodžene. Wjes tym so je s Chinesow pjecža na 3000 muži panuko, je schkodowanje Franzowsow znadne. Po depeschi admirala Kourbeta je tón 53 muži shubił, wjes nimi 6 morwych a 27 ranjenych. Chinesam, kotsiž zu pola Fuczeu zwoju flottu shubili, njebudże mózno, zwojej najwjetschej kupje Hajnam a Formosu psched Franzowsami sakitacź. Duż drje hinak njebudże, hacž so Franzowsojo kupje wobzadźa. Na kupje Formosy zu bohate koprowe a wuhlowe podkopki, kotrež budża Franzowsojo tak dołho wužiwacź, doniž Chinesojo wójnske sarunanje njesapłacża. Kupu Hajnam by Franzowska toho dla rad wobzadźiła, dokelž s napschecża Tonkina leži. Hdy bychu ju Franzowsojo Chinesam wotewsali, by so franzowske knjejstwo w Tonkinje a Anamje wjele wobtwjerdźiło.

Rußowska. Twjerdże je nětko postajene, so ruski khěžor do Pólskeje pschipucźuje. Warschawski polizajski pschedbyda je tamnischemu wobydlerstwu k nawjedženju dał, so so zar druhi tydzeń mězaza septembra wotczakuje a so změdża Warschawjenjo pschi tejle składnosczi zwoje domy wupyschicź a illuminirowacź. Warschawszy semjenjo maju wotpohlad zarjej, hdyž w Warschawje pschebywa, holdowansku adresu psches markhrabju Wjelepolskeho pschepodacź. W njej so zwěrne smyzlenje Polakow s napschecża ruskemu knjezerstwu wupraji.

Egiptowska. Jendzelske wójsko w Egiptowskej so rucże se 14,000 muzemi posylni, s kotrychž je 7000 sa expediziju do Khartuma postajenych. Wójsko falschneho profety psched dwěmaj njedzelomaj Khartum dwaj dnjej sa zobu pschimasche. Hakle tsecźi dzeń so Gordonej radźi, s dobyczerskim wupadom sbězkarjow porasycź.

Wojerski wyschk.

Powjesćź s czaza po skónczenej zydomlětnej wójnje.

Bě to nalětni dzeń lěta 1763, lědma so bě so zydomlětna wójna skónczika. Dopołdnische złónzo jazznjesche so nad s nowa wozucźenej semju witajo prěnje selene kopjeschka czerstwych rostlinow. W powětrje lětachu czrjódy ptaczkow s czoplischich krajow so wrócźazych. Tu a tam posydże so czrjóda na wyzoki schtom, so by po dleschim pucźowanju wotpoczinuła a po kraju dale so roshladowała. A kajki bě to wjesoły schczebot a wyskanje mjes nimi! Sa tón czaz, so běchu w zusbje pobyke, bě wójnski ropot, brónjow schczerk a załosćź ludu wocźichnuł, sbózny měr knjezesche sazo w wótczinje! Nětko mózachu sazo w hajach, w poln, w holi wjesele saspěwacź, w měrje hnězdźicź a zwoje młodźata pěstonicź. Tu a tam sescheri drje jich hischcże czrjódka wojakow, kiž so saposdźiwschi s czěskeho kraja domoj czehnjechu, tu a tam saschczercża hischcże bróń na bróni, tola tež to so bórsy minu.

Po zamotnej drósy, kiž s Czech psches hory do Łużizow wjedże, jědzeschtaj dwaj wojakaj. Starschi, znadź pjeczdźesazlětny muż zylneje a wulkeje postawy, je uniformu pruskeho wyschka wobleczeny, zkużobnik jěcha pornjo njemu. Jězdnikaj mjelczitaj, konjej stupataj khróble do prědka.

Na dobo woła zkużobnik: „Hlejcże, knjeże, tamle s daloka to twarjenje, sawěscże je to hospoda!"

Wyschk zmejo wotmolwi: „Ty masch wocźi, kaž zokoł, ja hischcże ani twarjenja njeroseznawam a ty widźisch hižo hospodu! — Měj sczerpnosćź, dyrbimy-li dleje laczinosćź czerpjecź, budże nam posdźischo czim lepje zkodźecź."

„Knjeże, ale móhli tola trochu pokhwatacź, njendże mi tu wo mnje, ale wo Waz a naschej konjej. Dzenza zym jej hakle junu napojak, a njeje dźě też wjazy wójny, so bychmy winowatosczje a czesczje dla hłód a laczinosćź czerpjeli. Knjeże, pomyzlcże na zwoju ranu, so njeje hischcże sazita. Sawěscże ji wótry powětr schkodźi, pschetoż zym bolosćź na Waschim wobliczu derje pytnuł. Knjeże — dowolcże mi to zkowo — Wy dyrbjeli so tola bóle na kedźbu bracź. Wy dźě se zwojim czěłom sakhadźecże, kaž by ani Wasche njebyło. A tu ranu — wodajcże — běschcże zebi salutowacź móhli, — scże so po prawym bjes wscheje winy do tych tsjóch wojakow dali. Ale scże so — to je wěrno — smužicże dzerzeli. Njebě mi tak do zyła lubo, hdyž mi sakasaschcże, so bych so do Waschehо wojowanja njeplełł. Ale myzlach zebi: wschak wón też bjes tebje tych někotrych njepschecżelow pschewinje. Wasch mjecź sahwisda na lěwu — a kuli so jedyn do trawy — praznu na prawu — a druhi njepschecżel padże s konja. Tón tsecźi pak so khětro wobarasche! Tola pschewaha bě na waschej stronje. Njepschecżel krwawjesche hižo s někotrych ranow — ale też Wam so s czoła krej lijesche. Ale mjeczaj rubaschtej hischcże s mozu, so schkrě lětachu. A pódla — kajka bě to dźiwna rosmołwa. Wy na njeho, so by so poddał! — Wón pak: »njepoddam so!« — pschi tym — sawěrno, dźiwny to pschipad — proschesche, so byschcże so wojowanja sdali. »Mam žonu a dźěczo«, wołasche, »wostajcże mi žiwjenje, ale njepoddam so!« — Hdy bych wojak njebył, by mi to wutrobu hnuło. — Ale podarmo proschesche. — Hischcże junu sabrinczachu mjecże, tu padże też tsecźi s konja. Wy so dale wo nich njestaraschcże, ale schto, myzlach ja, dyrbjeli dha so bjes dobytka wrócźicź? A pschepytach czěła. Pola prěnjeju dweju — běschtaj dźě sprostej wojakaj — njenamakach niczo, pola tsecżeho s najmjenscha tule móscheń. Pjenjes w njej wjele njebě a te hischcże so mi, njewěm kak, zhubichu; ale móscheń je sa mnje pscherjenje wuschiwana a s parlemi wuzadźana — njebyschcże ju wy, knjeże, radscho skhowali jako wopomnjecże na zwoje dobycże?" —

Wyschk wsa móscheń, na to pschikasa zkużobnikej: „Jěchaj do prědka a daj něschto sa naju a naju konje pschihotowacź!"

Skużobnik sehna konja a jěchasche do prědka, hdyž bě twarjenja sawohladał.

Wyschk pak sadzerza konja, so by měrnischo do schěrokeje krajiny hladacź móhł. — Wjes pohiba kaž marmorowa postawa zedzesche na konju, tola wóczzy so czim spěschnischo do wschěch stronow hibaschtej. Tola bórsy też wocźi jazny woheń shubischtej — wyschk sahubi so s myzlemi do snutskowneje komorki zwojeje wutroby; woziwjaza pschiroda, so wrócźajze ptaczki běchu jeho na zebje zameho dopomnike.

Też wón wrócźesche so do domisny, so by tu, hdyž je jeho kolebka staka, po minjenych wichorach pokoj namakał sa stare lěta; a hdyž so poslednja hodźina pschibliži, so by so jemu wotewrił czichi klin wótzneje semje.

Njebě wschak hischcże tak dołho, so bě tu domisnu wjazy ras wohladał — ale tehdom běchu jeho saczucża zyle hinasche, a też jeho pucź njebě tak czichi a pokojny: — czehnjesche s njepschecżelskim wójskom po wótczinje — njehnuty se zakosczu a s próztwami wótcziny pschikasowasche rubicź, tupicź po Łużizach.

Kaž s daloka czmowe hrimajze mróczne czehnjechu nimo jeho wóczka wobrasy tych hrózbnych dnjow, a w duschi nasta hrozazy hłóz, so njezmě w wótznej semi pokoja a zboża wotczakowacź, kotruż je s nohomaj teptał a s mjeczom schwikał. A samyzleny a pokhmurjeny wosta dołho zedzo.

Na dobo wubudźi jeho bliski postrow: „Pomhaj Bóh!"

„Wjerschpomasy!" wurasy wyschk sastróżeny a sawjeżeleny na dobo. Wocźi posběhnuwschi widżesche, so bě pucźował nimo duzy jeho strowik.

„Ma trasch to twoje snamjo bycź, o Bożo!" dżesche wojak wocźi k njebju posběhujo; „změm trasch tola so nadźijecź, so mje pschecżelna duscha w wótczinje powita?" —

„A tón złódki postrow — dótkny so kaž płódna rańscha roza mojeje wutroby — ale ach! pomina mje też na moju winu." — Kaž by so winowaty wusnacź chzył, skloni hłowu, tu dohlada so na móscheń, kotruż hischcże w rukomaj dzerzesche; a wotczini ju.

Běchu w njej wschelake krótke pizma; najbóle napadnu jemu list, kiž bě runje tón dzeń napizany, hdyž bě wyschk wonych tsjóch wojakow porubał. Wobzah bě tónle:

„Moja najlubscha Marja! Wjezel so so mnu. Bórsy so sazo wohladamoj. Hischcże někotre dny a měr a pokoj po złym kraju! Njebudże zana bitwa wjazy, kaž so nadźijam. Pokasał zym w tutej wójnje, so so zaneho stracha njeboju, hdyž czesczź a wótczina porucża. Ale zadam wutrobnje sa měrom — pschetoż zadam sa tobu a sa dźowczicźku, kotruż hischcże ani njesnaju. Pokosch tyzaz krócź, droha macźi, zwoje, naju dźěczko! — Runje dyrbju sazo do zkużby, so bych wustajene straże pschehladał, duż skónczu. Budź w Božim mjenje!"

Wyschk žo druhich papjerow ani njedótkny. Pschedstajesche žo jemu postawa tamneho wyschka, kak khróble dale wojuje, runjež hižo s wjazy ranow krwawjo. A bě jemu, kaž by hłóß žłyschał: „Mam žonu a dźěćźo!“ — „a ja“, sarěčźa wyschk žam žebi, „ja njedopuschćźich, so by žo k nimaj wróćźicź móhł! — Wschak bě wón mój njepschećźel a je mi też ranu jbił. — Ale te wojowanje žym sapoćźał ja se žwojeje wole, — a njemějach s zyła k tomu wjazy prawa, hdyž žo wschitko k měrej hotowasche. — Ale k čźomu te myßle? wón wjazy njewoźiwi, a ja žym jeho porasył w sjawnym wojowanju, haj žym jedyn pschećźiwo tsjom stał. A čźoho dla dha žo njeje chźył poddacź? — žam je wina žwojeje žmjercźe! A čźoho dla žym wojak; khiba so trasch njebych wojował?! Hdy by wojak chźył najprjedy pschemyßlecź, ma-li njepschećźela porasyčź abo niz, to by bórsy wulki rjek był! — Dźiwna wěź, so mje ta wěź tak jima! — Žona s dźěśźom na njeho čźakatej! — Njeje to prěnja žona, kotrejež mužej je moja ruka sa žwět wóčźko samkła. — Mnohe žony, mnohe dźowki podarmo čźakaja. — Na mnje — nichtó nječźaka. Wojak žo ani njeßmě ženicź, hewak ma myßle stajnje doma a hdyž žo jemu něschto stanje, žlěduje płacź a žałosćenje sawostajenych. — Ja žym stajnje prawy wojak był, kaž wutsělena kula žym wscho porasył, schtož je mi do pućźa stupiło!“ —

Tak žo wojak žam žebje troschtowasche a samołwjesche, ale njeradźi žo jemu to. Widźesche saßo žonu pobiteho s dźěśźom na ruzy čźakajo na prosy, jědźe-li trasch dawno čźakany mandźelski a nan? — Tu na dobo bliži žo ji zusy wojak a nimo duzy rjeknje ji: „Njewotčźakuj dlěje žwojeho mandźelskeho, sańdźeliko je žo wóčźko, wukrwawiła a sastała je wutroba, kotraž je hačź do poßlednjeho wokomika tebi a dźěśźu pukotała. — Tu wboha žónska žałosćźo s dźěśźom pada! — A wschelake žo wobrasy měnjachu. Rana na čźole jeho bóle a bóle palesche — žahnuwschi s ruku na čźoło a hłuboko wotdychnuwschi sehna konja s wotrohu a jěchasche spěschnje do doła, kaž by słym myßlam wuczeknucź chźył.

(Skónčźenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Runje je, w němskej rěčźi wot k. fararja ryčźerja Imischa spißana, s čźischčźerńje wuschła knižka, kotruž žmy dołho s njesčźerpnosću wočźakowali. Wona ma napißmo: „Němska wotmołwa sakskeho Sserba. **Panßłowjanstwo,** mjes sakskimi Sserbami s ruskimi pjenjesami hajene a k Sserbam do Pruskeje pschenjeßene.“ Tale kniha je jaßna a kraßna apologija Sserbowstwa a prózowanjow naschich wótčźinzow. W njej je dokkadnje rosestajane, schtó my po prawym žmy, a schto wo prawdźe chźemy. Wschě njepschećźelske nadpady na naß a njehańbiczíwe pschißłodźenja dyrbja žo pscheđ tymile błyschčźazymi dopokasami khowacź. Wobrónjeny s wótrym mjeczom jaßneho rosuma a njekhabłazeje wěrnosćźe, a na podkožku stawisnow nascheho narodneho roswicźa, na podkožku skutkowanja naschich narodnych wjednikow spißacźel w žwojej knisy dopokasuje, kak njelepe žu wschě pschißłodźenja a wobskoržowanja pschećźiwnikow Sserbowstwa. Jedyn praji, so žmy njepschećźeljo němskeje rěčźe a kultury; druhi měni, so žmy pschećźiwniży s zyła wscheje kultury; tsećźi wobkrucźa, so politiskemu roswicźu němskeho khěžorstwa sadźěwacź pytamy, mjes tym so je schtwórty pscheßwědčźeny, so bychmy žo radscho dźenža dyžli jutsje ruskemu wulkomóznarstwu pschisamknuli. A hdyž je hdy něchtó s naß sjawnje wustupił a prajił: nó dha wschak tola też dopokažźe, so to wscho hołe blady njeißu, ale luta wěrnosćź, stajnje žu žo naschi pschećźiwniży na to wotmjelčźowali, jako bychu naß ani njeßłyscheli. A tak žu nam a też tym, kotsiž do tajkich bladow radylubje wěrjachu, dopokasow hačź do dźenžnischeho dnja winojcźi wostali. Hdyž pak woni dopokasali njeißu, dokelž to nihdy dopokasacź njemóžachu, so žu wěrnosćź rěčźeli, dha žo nětko jim dopokasuje, so žu łźeli. W horjekach mjenowanej knisy žo mjenujży wschěm naschim wobskoržowarjam bjese wscheje žmilnosćźe maska s bjeswoča sčźehnje, a to na tak sajimawe a duchapołne waschnje, so drje hischćźe budźa žo dołho sa wuschomaj drapacź. Wo wulzy sajimawej knisy pschichodnje wjazy porěčźimy.

— Měschčźanskej radźe je žo wot privatiera Khorle Khrystosa Michaela, s Budyschina rodźeneho, 10,000 hriwnow sa khudych žlepych pschipóßłako a je žo wot njeho postajiło, so ma žo sa čźaß jeho žiwjenja dań k kapitalej pschipołožicź a žo po jeho žmjercźi mjenowanym woßobam wudźělicź.

— Sańdźenu žrjedu je skaženy poß psches Budyschin běžał a wjele pßow a pjecźa też dźěćźo jeneho tudomneho tyscherja skušał. W Tšelanach je žo jenemu tamnischemu kublerjej tón žamy dźeń wjecźor radźiło, skaženeho pßa popanucź a jeho sawrjecź. W nozy je poß žłaknuł a skotołekarske pschepytanje je pokasało, so je poß woprawdźe na skaženosćź khory był. Pjecź pßow, wo kotrychž wjedźachu, so žu wot njeho skušane, je žo hnydom po poručźnosćźi polizije satšeliko, bjes nimi je też drohi hońtwinski poß jeneho tudomneho rěčźnika. Komu je skaženy poß žłuschał, hischćźe wußłědźili njeißu. W Budyschinje a wokolnosćźi budźa nětko, kaž žebi to sakoń žada, pßy tsi měßazy dołho pranz noßycź dyrbjecź.

— Pruske hornjołužiske stawy žu stipendij sa žerbskeho studentu, rodźeneho Pruskeho, kotryž na duchownstwo studuje, wupißake.

S Mjeschiz. Loni 8. julija je tu něchtó žłěborny čźaßnik s rjeczasom a wojerskej medaillu pschedacź spytał. Dokelž žo sdasche, so je čźaßnik kranjeny, je jón tehdom gmejnski prjódkstejeŕ k žebi wsał. Hačź dotal žo hischćźe nichtó jako čźaßnikowy wobßedźeŕ samołwił njeje a žo wobßedźeŕ toho dla sjawnje wot nascheho gmejnskeho prjódkstejerja pyta.

S Radworja. Hižo druhi krócź lětßa je nascha žerbska studujza młodosćź se žerbskim dźiwadłom do sjawnosćźe stupiła. Tón krócź bě žo wot njeje Radwoŕ, hdyž žo tón žamy dźeń dźeßata hłowna skhadźowanka žerbskeje studujzeje młodosćźe wotbywasche, jako městno k dźiwadłowemu pschedstajenju wubrał. Hrajeschtej žo dwě wjeßelohrě: „Inkognito“ a „Njewjesćźina nadoba“. W prěnim kruchu běchu žebi naschi studencźa, dokelž drje jim woßoby k wobßadźenju wschěch rólow njedoßahachu, pomoznikow s Khrósćźanskeje Jednoty najimacź dyrbjeli. A tuteje pomozy žo njeßu trjebali kacź. Khrósćźenjo žu se studentami w hromadźe s wubjernej wuschiknosćźu hrali. Mózne applawdowanje žo wot pschipoßłucharstwa, kotrež bě wulku salu Čźechez hoscźeńźa hačź na poßlednje městno wobßadźiło, hrajerjam na kónzu kóždeho akta wunjeße. Też pschedstajenje druheje hry bě wot sapočźatka hačź do kónza derje pschewjedźene. Mózemy drje prajicź, so je žo pschipoßłucharjam skoro lěpje spodobała, hačź prěnja, a to woßebje toho dla, dokelž běschtej w poßlednischej hrě niz jenož mužske ale też dwě žónskej róli sastupjenej. Jeju pschedstajeŕzy, knjeżnje Halkez a Rückertez s Budyschina, žebi bjes poßłucharjemi wěsće dobre wopomnjenje wobkhowatej; wobej běschtej žwoju rólu derje sapschimnukoj. Wuspěch jeju hry žo hischćźe psches jeju pyschnu žerbsku drastu powyschschi, na kotruž wschitkich pschitomnych wočźi se spodobanjom hladachu. Króna bjes hrajerjemi pak pschedstajerjej Cicera Dundaka, knjesej Schewčźikej, pschißłuscha. Wot sapočźatka hačź do kónza na jewischčźu wón pschezo s tej žamej žiwosćźu a wustojnosćźu hrajesche. Runje tak dyrbi žo na Jurja Ssucheho s pschipósnačźom spomnicź, kotryž pschipoßłucharjow k njewustawajźemu žmjenju nusowasche. Też pschedstajerjej molerja Jakuba a Josefa Sswobody khwalbu saßłužitej. S jenym žłowom, dźiwadłowe pschedstajenje žerbskeje studujzeje młodosćźe je žo na wubjerne waschnje wuwjedło; chźemy žo nadźecź, so tutón wuspěch naschich studujzych bórsy k nowym pschedstajenjam nawabi.

S Budyschinka. Sańdźeny schtwórtk je na tudomnym knježim dworje paleŕ Hensel pschi młócźazej maschinje k njesbožu pschischoł. Jako wón maschinu s wolijom masasche, koła jeho lěwu ruku popadźechu a jemu žrjedźnaj dwaj porstaj rosmjeczechu.

S Borschčźki. Sańdźenu žobotu w nozy je žo tu brózeń a kólnja zyhelnicźe, herbam semrjeteho Budyschskeho rěčźnika Tietzy žłuschazeje, spaliła. Woheń je domkhowane žně, nětotre wosy, hospodarski grat a wjele wuhla sniczik. W płomjenjach je jedyn rjeczasnik a dźewjecź huß wostało. Dokelž žu hižo prjedawschi čźaß wospjet zyhelniczine twarjenja sapalicź spytali, žo na tym njedwěluje, so je žo woheń wot słótnischeje ruki sakožik.

Se Ssernjan. Wutoru wjecźor je naschu wjeß cźeźke wóhnjowe njesboże potrjechiło. Wot wóhnja, kotryž w korčźmje wuńdźe, je žo 6 žiwnosćźow do čźista saniczíło. Najskerje je žo woheń se słym wotpohladom sakožik. č.

S Rakez. S pschiczinu žnjeńskeho žwjedźenja bě žo nasch Boži dom wot woßadnych a to woßebje wot nascheje žerbskeje młodźiny na wulkotne pyschne waschnje wudebił. Scźény a kubje běchu tak bohacźe s wěnzami a pletwami wupyschene, so žo zyrkej selenej sahrodźe runasche. Je to wopokasmo, so maju Sserbja nascheje woßady luboscź k Božemu domej; njech žo tajkeho smyßlenja w pschichodźe dale twjerdźe dźerža.

S Kamjeńza. Lědma běchu poßlednje pruhi a žwěczki rjaneho wóhnjostroja, kotryž žo žrjedu 20. augusta wjecźor na měsćźe tudomneho tak mjenowaneho „hajskeho žwjedźenja“ wotpali, haßke, tu bórsy po 9 hodź. w pschedměsćźe woheń wudyri. W płomjenjach stejeschtej dwě brózni w schtomowej sahrodźe, kotrejuž jena knjesej

C. G. A. Hauffje, druha pak někotrym tudomnym měschćanam shromadnje ßłuscha, a też wowczernja, ſ nimaj mjesujza, kotraż rěsnikej Friedr. Mierischej ßłuscha. Brózni, zyle drjewjanej a se ßłómu krytej a połnej ßyna a Bożeho żita, sawěscźenej njeběschtej, duż mataj jeju wobßedźerjej wulku schkodu. Dokelż běsche zyle cźicho a koło wokoło palajzych twarjenjow wyßoke schtomy steja, ßo wóhnjowej woborje radźi, ßußodne kheże a brózńje psched płomjenjemi wobrócź. Woheń je pjecźa sakoženy.

S Krjebje. Nasche farske město, hižo někotre lěta wuprósdnjene, je zyrkwinska wyschnoscź ſ jenym němskim kandidatom, knjesom Sellu, wobßadźika. Njedźelu tydźenja je wón prěni krócź prědował. Jako farar ßo wón pjecźa hakle potom sapokasa, hdyż je ßerbsku rěcź tak derje nawuknuł, so może też w ßerbskej rěcźi ßwoje sastojnstwo dospołnje sastaracź.

— W Hósdnizy, Rychwałdże a Wukrancźizach ßu ßo 15. augusta pomozne póstske stazije srjadowake.

S Hóska. Wutoru 26. augusta wjecźor w 10 hodźinach je woheń kubło tudomneho bura a wjeßneho rychtarja Schołty a wobej Palenzarjez żiwnoscźi do prócha a popjeła pschewobrocźił.

S Kißlika. Wutoru tydźenja je ßo tudomna hajnkownja psches woheń do procha a popjeła pschewobrocźika. Woheń je bórsy po dwanacźich w nozy nastał, tola kak je nastał, ßo wußlédźiko njeje. Hajnik Neumann, jeho mandźelska a schtyri dźecźi twjerdże spachu, jako woheń wudyri. S nusu ßo jim radźi, nahe żiwjenje płomjenjam wukhowacź. Wscha domjaza nadoba, drasta atd. je ßo spalika. Hajnkownja, kotraż Lasowskemu knjejstwu ßłuscha, bě ßo hakle psched dwěmaj lětomaj natwarika.

S Mohołza. Sańdźenu póndźelu běschtaj ßo w tudomnym hoscźeńzu jedyn cźeladnik ſ Hósdniczańskeho knjeżeho dwora a jedyn rěsniski palenza dla swadźiłoj, tola staj ßo pjecźa posdźischo saßo sjednałoj. Jako ßo po khwili rěsniski na dompucź nastaji, ßo sa nim tamny cźeladnik puschcźi a jeho wot sady nadpadże. Na rěsniskeho wołanje druhy ludźo pschiběżachu a pschi pukach, kotrež na to padachu, cźeladnika k wutrobje a do khribjeta kłóchu, tak so dyrbjesche ßo sa njeho lěkarska pomoz pytacź.

Se Židźina. Sańdźenu ßobotu 23. augusta pschipołdnju w 12 hodźinach w domskim tudomneho bura Macźa woheń wudyri. Płomjenja bliſko stejazu brózeń sapopadźechu, a domske a brózeń ßo do cźista spalischtej. Brózńju ßu psched dwěmaj lětomaj na město tehdom wotpaleneje stareje ſ nowa natwarili. Najwjazy schkody je Macźej psches to nastało, so ßwoje żně sawěscźił njeje. W płomjenjach ßu někotre ßwinje kónz wsake.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

a) Sapißachu: Mjeno, staw, statok	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Sapiacźichu:
	M	M	M	M	M	M	M
W Wbohowje:							
Stiller, żiwnoscźeŕ a gm. p.	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Pětr Piwarz, żiwnoscźeŕ . .	2.—	2.—	2.—	2.—	2.—	10.—	2.—
Dale:							
Jencź, wucźeŕ w Draždźanach	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	5.—
						20.—	8.—

W Krónźy: Żiwnoscźeŕ Pětr Jordan 1 hr., kheżeŕ Jan Kral 50 np., żiwnoscźeŕ Jan Mischnaŕ 50 np., żiwnoscźeŕ Jan Schołta 50 np., młynk Jan Schołta 50 np. — Hromadże: 3 hr.

W Wbohowje: Żiwnoscźeŕ Henka 25 np., żiwnoscźeŕ Wjeńk 2 hr., wumjeńkaŕ Jan Huckmann 1 hr., cźeßla Handrij Hajna 50 np., wjeßny rychtaŕ Leschawa 50 np., murjeŕ Schołta 30 np. — Hromadże: 4 hr. 55 np.

W Hornim Hunjowje: J. Libsch 3 hr., J. Holan 25 np., K. Kießlich 10 np., H. Winkler 20 np., H. Panach 20 np., J. Hala 1 hr., K. Kahra 10 np., H. Hapacź 10 np., J. Vogel 1 hr., E. Schneider 20 np. — Hromadże: 6 hr. 15 np.

W Leschawje: J. Ssmoła 1 hr., H. Ssmoła 3 hr. — Hromadże: 4 hr.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Hospodarski pomoznik Mikławsch Schrama w Radworju bě 28. meje t. l. tamnischeho hospodarskeho pomoznika Gnawka sa schiju dajik, jeho na semju cźißnuł a do njeho ſ motyku bik. Wobskorżenemu dla straschneho cźelneho sranjenja 50 mk. pjenjeżneho khostanja pschißudźichu. — Żiwnoscźeŕ Pětr Bałzaŕ w Lichanju, kotryż bě mérza t. l. wokrjeßneho skótneho lékarja Königa pjecźa na cźeścźi sranik, jako tón dla ßwojich sastojnskich dźełow w Lichanju pschebywasche, ßo njedoßahajzych dopokasmow dla njewinowaty spósna. — Kowaŕ a naměstny reserwist I. klaßy R. H. Breuer ſ Radworja bě 8. meje krajnowobornemu wokrjeßnemu komandej w Freibergu ßwoje pscheßydlenje do Shorjelskeho wokrjeża wosjewik, tola hakle ßo 25. meje w Shorjelzu pola tamnischeho komanda samołwik a tak tsi dny psches dwěnjedźelski cźaß, w kotrymż ma ßo samołwjenje stacź, sakomdźik a sa tón cźaß bjes wojeŕskeje kontrole byk. Jeho ſ dwěmaj hriwnomaj pokhostachu. — Żiwnoscźerka Hana Henczelowa w Wulkich Debßezach ma 10 mk. płacźicź, dokelż je tamnischu swudowjenu Gódanowu na cźeścźi pschimała. — Dźěkacźerzy Marja swudowjena Heinina a Lejna swudowjena Probstowa ſ Brěsynki, kotrejż běschtej 5. haprleje ſ jeneho pola, Delnjohórcźanskemu ryczerkubku ßłuschazeho, něschto rożki swutorhakej, ßo k jastwu na jedyn dźeń wotßudźischtej. — 22. junija bě ßotra hoscźeńzarja Petzolda w Hodźiju ßydom Hodźijskich ßłużobnych holzow k ßebi proßyła, so bychu jej wjecźor pjerje dréte. Po cźaßu běchu ßo w korczmje ßedmjo mkodźenzy seschli a ßo k holzam, kotrež na rejwanskej kubi pilnje pjerje drějachu, pschitowarschili. Wokoło $^1/_2$12 hodźin, jako běchu pjerje sdréte, ßo namjetowasche, so bychu ßo hischcze krótki cźaß ſ rejemi sawjeßelili; bórsy ßo też wjercźachu a domownik C. G. Frenzel k tomu ſ harmoniku piskasche. K rejam pak wyschnoscź żaneje dowolnoscźe daka njebě a hamtske hetmanstwo wo tym shoniwschi, toho dla na hoscźeńzarja Petzolda, kotryż bě reje cźerpik, na Frenzela, dokelż bě k tomu piskał, a dale na kóżdeho, kotryż bě ßo pschi rejach wobdźélik, 15 mk. pjenjeżneho khostanja położi. Żadyn ſ mjenowanych ßo wukasej hamtskeho hetmanstwa podcźißnucź nochzysche a ßo wot wschěch ßudniske wußudźenje żadasche. Pschepytanje dopokasa, so ßo schtyrjo mkodźenzy pschi rejach wobdźélili njeběchu, cźohoż dla ßo tucźi khostanja sminuchu, cźi druhy 16 wobskorżeni pak ßo pscheßtupjenja rejwanskeho regulatiwa winowacźi spósnachu a kóżdy ſ nich ßo k 15 mk. pjenjeżneho khostanja saßudźi.

Přilopk.

* Herrnhutski strażnik je podobnje cźinił, każ tamón nawjedował wóhnjoweje wobory, kotryż ßam sapalesche a běsche potom stajnje prěni pschi wóhnju, so by prämiju dostał. Mjenowany strażnik kradnjesche a ßo nutskamasche, doniż jeho wóndano pschi tym njelepichu; nětko dyrbjesche ßo wschěch ßwojich njeskutkow wusnacź.

* Na jenym dworje wóndano make dźěcźi w pěsku hrajkachu. Maka Emilija Wilkez, 5 lětna holcźka, wury w pěsku jamu, lehnu ßo na bjeswocźi do njeje a kasasche ßwojim towarschom, so bychu ju ſ pěskom saßypali. Dźěcźi ßebi to, wě ßo, dwójzy kasacź njedachu a jene pschemo druhe pěsk na holcźku ßypachu. Hdyż ßo Emiliji, ſ pěskom saßypanej, cźeżko dychacź pocźa a wona mozy doscź njemějesche ßo ßama ſ pěska wudobycź, wona wołacź pocźa; tu ßo dźěcźi nastróżachu a ſ bojoscźu wschě roscźěkachu, wostajiwschi holcźku w pěsku sarytu. Hakle pół hodźiny posdźischo jeje starschej wo tym shonischtaj; rucźe nan běżesche a holcźku wukopa, wbohe dźěcźo pak běsche hižo morwe.

* S Draždźan piżaja: Jena żónska, kotraż běsche tudy ßwojeho ßyna wopytacź pschischka, chzysche ßo sańdźenu wutoru rano palenza ſ blesche napicź: shrabnuwschi ſ pschehladanjom wopacźnu bleschu, wona derje ßrébnu, ale na měscźe morwa k semi padże; běsche ßo karboloweje kißaliny napika. — W tudomnej „Schützenkaserne" je wóndy w nozy wojak ſ tsecźeho poskhoda dele panuk a ßebi schiju swinuł a kschiż skamak; duż je pjecźa na měscźe morwy byk.

* Srudne njesboże ßo wóndano w Reinsdorfje pola Zwikawy sta. Na dworje kublerja Meyera běsche ßo cźełz spłóschik a ßwoje rjecźasy w hródźi rostorhak; hospodarski grat a wosy kamajo a rosbiwajo, po dworje wokoło hanjesche. Knjes, kotrehoż běchu ſ někajkeho wjeßela domoj powołali, chzysche rosnjemdrjene skocźo saßo doßahnucź; pschi cźmicźizy pak ßo jemu to bórsy radźicź nochzysche, a skónczńje jeho rosskłobjeny cźełz k scźenje pschipre a jemu lěwe wutrobno wot sady dospołnje rosmjecźe. Każ lékaŕ wupraji, je ßmjercź hnydom sastupika; płuza běchu rostorhnjene a Meyer je ßo snutskownje wukrwawił. Cźełza, kotryż běsche ßwojeho knjesa moriwschi ßo do sahrody wudobył, w nozy doßahnucź njemózachu; duż zyku nóz po wjeßnym pucźu strażowachu, so by cźełz nikoho njenadpadnuł. Nasajtra rano jeho tamnischi żandarm a kubleŕ Bucher, wospjet do njeho tsélíwschi, satsélischtaj.

* W jenym měscźe makej dźěscźi jeneho sastojnika se żelesniży bliſko pschi kolijach żelesniży hrajkaschtej. Tu ranżirujzy cźah pschijédże, ßukniczka 4 lětneje holcźki ßo do jeneho koła saschmata a wós wbohn holcźku na dwě połozy rosjédże.

* Lětża je wurjadnje wjele ludźi na sajédojcźenje krwě wumrjeło. S Arnstorfa piżaju, so je tam njedawno muża, kotryż je

pschi wotewrjenych woknach w nozy spak, někajka sła kuntwora kaknuła, a so je žo mužej pšches to krej sajědojcźika, tak so je wumrjecź dyrbjak.

* Hněwneje džowki, kiž ma zypy w rukomaj, njech žo kóždy hlada: Na knježim dworje w Tirpersdorfje žo sańdženy schtwórtk pschi mlócźenju dwě džowzy swadźischtej; žwarjeschtaj na žo a žwarjeschtej, doniž jena tu druhu s tajkim wotmachom s zypami do hłowy pražnu, so ta bjes myžlow na humno padźe; lekař nadźije nima, so jej žiwjenje sdžerži. Sła džowka je podobneho skutka dla hižo ras pokhostana.

* Na Mnichowskim póscźe žu wulku summu pjenjes kradnuli. Paduschi žu tsoje durje roskłamali a želesnu pokkadnizu wotewrili, kotraž měješe žydom saržuwakow a hischcźe dwaj pschipowžnjenaj samkaj. Latarnju a paduschski grat žu na měscźe namakali; wokna, kotrež na drohu wjedu, běchu s tołstymi cźornymi rubischcźami sapowschane. Wobydlenju wysche teje jstwy, do kotrejež žu žo nutskłamali, ani najmjeńsche žłyschecź byko njeje. Polizija ma sa to, so je to internationalne pažmo paduchow byko, kotsiž žu psched 7 létami na podobne waschnje na póscźe 51,000 hriwnow rubili. Paduchow tehdy wužlědźili njejžu.

* W Schwetzingenje pola Mannheima žo njedawno kwaž sa někotrych kwažnych hoscźi prawje srudnje skónczi. W tamnischim hoscźeńzu „K jelenjej" běsche kwaž; nawoženjowy nan, evangelski duchowny, kotryž běsche wokoło Würzburga doma, žam pschijědže a žyna swérowa. Hischcźe tón žamžny dźeń wjeczor chzysche žo farař s jenym druhim knjesom a s tsjomi žónskimi do Heidelberga wrócźicź, so by wot tam po želesnizy do Würzburga dojěł. Hacž běsche pohonczpjany, abo hacž běsche pó cźmje pucź do Heidelberga smylił, s jenym žłowom, wón w runej měrje njedaloko Brühla do Rheina sajědže. Stary farař, jeho pschewodnik, pohonczа konjej, wschitzy žo tepichu, jeno tym tsjom žónskim žo radźi, s wody wuléscź.

* Wo žadławym dwojakim mordarstwje s Lipy pišaju. Žonu pjekarja Fleischmanna a jejnu 10létnu cźetku Rosu Eibenschützez žu w spanju nadpanuli a s motyku na hrosne waschnje sarasyli. Na žamžneho muža Fleischmannoweje tukaju, so je njeskutk sczinił. Schto je jeho wabiło, wbohu žonu a njewinowate dźěczo skónzowacź, hischcźe snate njeje. Kaž ludźo powjedaju, je Fleischmann sahe stanuwschi do pjekarskeje stwy schoł a tam krótki czaž dźěłak. Jako bě pjeczwo hotowe, pschikasa wón pomoznikam, so bychu je do bydlanskeje stwy donjeßli. Jako durje wotewrichu, jim hrósbny napohlad psched woczi stupi. Fleischmannowa a jejna cźetka morwej w łožu leżeschtej. Prěnischej běschtej ruzy swjasanej, hłowa bě woběmaj žałožnje rosrubana, pod łožom leżesche mordarski instrument — motyka. Wokna běchu wusběhnjene, kaž so je mordař s woknom won cźeknuł. Na Fleischmanna wina toho dla pada, dokelž motyka, runje kaž schtryk, s kotrymž běschtej Fleischmannoweje ruzy swjasanej, jemu žłuschataj.

* Kaž nowiny „Rheinisch-Westfälische Zeitung" s Herne pišaja, sta žo 18. augusta w podkopkach Schamrok pola Herne rosbuchnjenje słych płunow (Gase), kotrež s tym nasta, so tam tsělachu, schtož je tola sakasane. Wóžom cźlowjekow pschi tym žiwjenje shubi, mjes nimi tsjo mužojo, kiž žwójbu sawostaja. Dźěko w podkopkach dale dźe.

* W Nowym Schcźecźinje je žo 22. augusta podawk stał, kotryž je tamnischich wobydlerjow do hłubokeho roshorjenja stajił. Kowař Winegge mjenowany dźeń wjeczor w 7 hodźinach do palenzowych khlamow židowskeho pschekupza Abrahama Behrenda sastupi, so by žebi palenza kupił. Behrendowy wuczobnik, kotryž je Winegga dlěschi czaž snał a s nim hižo wjazy krócź žortował, chzysche też tón krócź jemu něschto sejhracź a jeho se spiritužom pola. Schto je žo dale stako — hacž je wuczobnik Wineggej zigarru sažehlił a pschi tym k jeho drascźe pscheblisko s wóhnjom pschischoł, abo hacž je, kaž žo praji, se samyžłom schwabliczki sapalał a k Wineggowej drascźe dźerżał, hischcźe wujažnjene njeje — Wineggowa drasta na dobo w płomjenjach stejesche. Hacž runje woheń hnydom poddužychu, dha bě tola hižo wbohi cźlowjek po zykłym cźele žałožnje wopaleny a je na žwoje rany hischcźe tón žamy dźeń wumrjeł.

* (Jědojte hriby.) W Bernje tele dny žwójba profesora Hagena pschi wobjedže hriby jědźesche, bjes kotrymiž žu też jědojte hriby byke. Zyła žwójba je straschnje skhoriła, jedyn dźewjecźlětny hólz je hižo wumrjeł a wschě druhe žobustawy Hagenez žwójby hischcźe twjerdže na khorołožu leża.

* Straschne njesboże žo s kónz julija s kódźomaj „Chichon" a „Lekšem" na morju sta. Schpaniska kódź „Chichon" s města Korunje se 186 paßažěrami wujědže. Běsche husta mhła. Sa wobjedom wo kholerje rěcźachu, kaž by tu hižo była. „Moji knježa", kapitan khutnje džesche, „kholera nam w tu khwilu straschna njeje: ale ta mhła! ta mhła!" Kódź pak mjes tym spěschnje jědźesche, spěschnischo, hacž to strowy rosum dowolesche. Mało posdźischo, bórsy po wobjedže, na jene dobo s husteje mhły hobrska kódź wustupi. Běsche to jendźelska parokódź „Lekšem". Ale prjedy hacž žo schtó dohlada, nasta praskot a wrjeskot, wscho pohkuschazy. „Chichon" běsche s tajkim wotmachom do „Lekšema" pražnuł, so jón na poł rosschcźěpi a jendźelska kódź žo hnydom nuricź pocza. Kapitan „Chichona" poruczi hnydom wschě cźołmy do wody spuschcźecź, so by žo ludźom s jendźelskeje kódźe pomoz poskicźiła. Lědma pak běchu cźołmy do wody spuschcźane, tu pytnuchu, so žo „Chichon" žam s prědnim kónzom nurjecź pócźnje, a so je žam rosbity. Mjes tym so žo prědni kónz kódźe pschezo bóle ponurjesche, žo sadni sběhasche. Duž na kódźi straschna měscheńza nasta: jeni wo pomoz wołachu, drusy tam a žem běhachu kaž wrótni, jeni do wody skakachu, drusy pytachu žonu abo džěcźi, kódź pak žo mjes tym bóle a bóle do prědka khilesche, ludźo jedyn pšches druheho padacź poczachu a skónczńje žo wschitzy do prědka do morja kulichu. Sa někotre minuty žo pośledni kónczk kódźe w žołmach shubi a na žwětleschku morja wostachu jeno tsi cźołmy, s ludźimi pschepjelnjene. Najbóle wobcźeženy cźołm žo s wodu pjelnicź pocza: džěru zyle satykacź móžno njeběsche. Druhaj cźołmaj žo bórsy s wocźow shubischtaj. Dwazecźi hodźin dołho w cźołmje s wodu wojowachu, skónczńje žo pomału podnurjecź pocza. Pocźachu hižo wo tym rěcźecź, so někotrych ludźi do morja cźižnu, so bychu s tym cźołm polóżili, tu žo na jene dobo kódź Sant-Domingo pokasa, kotraž cźołm wuhlada a jeho paßažěrow wot žmjercźe wumóži. Druhi cźołm je žam na brjóh dojěł a tsecźi je jena jendźelska kódź na morju nadeschła a ludźi wumóhła. Wjazy hacž 120 ludźi pak je w žołmach žmjercź namakało.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Ernst, Handrija Micźki, kowarskeho mischtra w Jenkezach, ž. — Khorla Jaroměr, Handrija Rychtarja, murjerja w Wulkim Wjelkowje, ž. — Jan Ernst, Jana Bertrama, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, ž. — Lejna, Khorle Augusta Riedela, makeho sahrodnika w Hrubjelczizach, dž.

Pětrowska zyrkej: Khorla Herman, Handrija Bohuwěra Kudźele, džełacźerja a wobydlerja, ž.

Katholska zyrkej: Marja Madlena, Pětra Augusta Krawza, žiwnoscźerja w Cźornych Noßlizach, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 18. augusta: Ernst Juliuž Wicźas, měschcźan a rentier, 64 l. 24 d. — 19. Alma Lisbjeta, Khorle Eduarda Lipicźa, džełacźerja a wobydlerja, dž., 8 m. — Alma Bertha, njebo Hermana Büttnera, bywscheho kowarskeho na Židowje, dž., 1 l. 1 m. 5 d. — 24. Gertruda, njebo Handrija Fleischera, makeho sahrodnika w Bobolzach, wudowa, 84 l. 8 m. 2 d. — Jan Richard, njemandž. ž. na Židowje, 3 m. 4 d. — 27. Marja Augusta, bywscha swudowjena Schönhachowa, rodž. Manjokez, njebo Handrija Bohota, fabrikskeho džełacźerja na Židowje, wudowa, 53 l. 28 d.

Wjedro w **Londonje** 29. augusta: Khłódne.

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje

23. augusta 1884.

Žitowy dowos: 4714 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńza	50 kilogr.	8	69	9	88	8	78	9	67
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	44	6	76	7	44
Jecźmjeń	50 kilogr.	6	52	7	25	6	52	7	25
Wowš	50 kilogr.	6	20	6	80	6	20	6	80
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pšeńcźna muka	50 =	6	75	16	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	6	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Sstóma	600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Proßata	804 schtuk, schtuka	7	50	16	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		—	—	—	—	4	80	5	—
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	50	5	80

Dražbźanske mjažowe placźišny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 60—63, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Khěža,

kotraž w ſnutskownym pſchedměſćże Budyſchina leži, w dobrym rjedże, ſ rjanymi khlamami, ſa kóždy wobkhad ſo hodźaza, je na pſchedań. Wſcho dalſche pod **G. 8 Rudolf Moſſe** w Budyſchinje.

Khěža na pſchedań.

W Bóſchizach je khěža cźišło 13 ſ polom a rjanej ſahrodu, ſchtož je wſcho w dobrym porjedże, na pſchedań.

Kubło na pſchedań.

Něhduſche **Sahrodnikez** kubło w Wulkich Sdźarach ſ maſźivnymi twarjenjemi, 42 jutrami pola a łuki, pſchi kuble leżazymi, a 8 jutrami rjaneje hole, je ſ zyłym inventarom a žnjemi na pſchedań. Dalſche wukaſanje dawa **E. Forker** w Rakezach.

W Luſy je jenoſchoßna **khěža** cźišło 33 ſe ſahrodu na pſchedań.

W Delnjej Wólſchinje pola Borſchcże je **ſahrodniſka žiwnoſć** cźišło 3 ſe 17 jutrami pola, łuki a ſahrody ſ lětuſchimi žnjemi, dwěmaj krumomaj a ſe wſchěm hoſpodarſkim gratom pſcheceźehnjenja dla na pſchedań. Na łuzy ſo torf dźełacź hodźi.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań pola hoſcźeńzarja **Neumanna** w Schcźeńzy.

W Barcźe cźišło 66 je junkrócź ſyta kraſna ſymjeńtna rožka na pſchedań.

Khoſej,

derje ſłodźazy,

punt po 65 np., paleny po 80 np.,
= = 75 = = = 90 =
= = 80 = = = 95 =
= = 100 = = = 125 =

porucźa

J. G. Klingſt Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Zokor,

dróbny a zyły, běły, cźiſty a ſłódki,

punt po 33—50 np.,

porucźa

J. G. Klingſt Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Raiß,

rjany běły a derje ſłodźazy, punt po 13, 15, 18, 20, 24—40 np., porucźa

J. G. Klingſt Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Derje wotleżane

zigarry,

3 ſchtuki po 10 np.,
100 ſchtuk po 3 mk.,
porucźa

J. G. Klingſt Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haßy 16.

Prawdźiwe dr. Retſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlěpſchi wobarazy a hojerſki ſrědk pſchi diſteritis, brunej, kaſchelu, ſakſach a ſubybolenju a je jenoż tehdy prawdźiwe, hdyž je powucźaze pißmo ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Retſchowa pſchetarſka a žiwjeńſka wódka

je wubjerny ſrědk pſche wſche žołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcże. S powucźazym pißmom k nakoženju dóſtacź we wſchěch haptykach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Gardinowe dźerżaki. Skład ſchtyftſow.

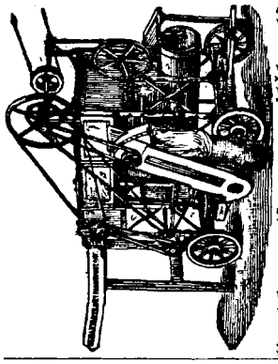

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maſchina je wažne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona pſchi dwěpſchežnym dźele žito dopoſkuje wucźiſći, podawa runu, kładku ſłomu a thoſchtuje ſedma wjazy hač jena hewaſcha młócźaza maſchina. Sa wodowu a parnu moc wobgoby wjazy dźelo ſ dwojnym wiſitom. S wjazy dyžli 100 maſchinami ſo hižo dźěła; thwalobne wopißma wote wſchěch wobgedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maſchinowa fabrika a żeleſoſlijerńja w Frankfurcże a. M.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Trawowe awkzije.

Wotawa na ſprejſkich łukach **Kolbicźanſkeho, Wyßcźanſkeho** a **Schcźeńcźanſkeho** ryczerkubła, k **Rakecźanſkemu** knjejſtwu ßłuſchazych, ma ſo ßlědujze dny na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

póndźelu 8. ſeptembra t. l. rano w 8 hodźinach w Kolbizu,
ſapoczatk na młynſkej łuzy;
popołdnju w 2 hodźinomaj w Wyßokej,
ſapoczatk pſchi ſprejſkim moſcże;
wutoru 9. ſeptembra t. l. rano w 8 hodźinach w Schcźeńzy,
ſapoczatk na młynſkej łuzy pola Kolbiza.

W Rakezach, 26. auguſta 1884.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Wubjerne ſchamoty, khěžne a pjezowe platy, khachlowe platki, murjerſke a porößne zyhele atd.

porucźataj

B. & C. Möſchler,

zyhelnicza a ſchamotowa fabrika w Kſchiwej Borſchcźi pola Budyſchina.

Skład maju knjeża:

A. Ewler na dwórniſchcźu w Sohlandże n. S.,
J. G. Hennig & Co. na dwórniſchcźu w Pomorezach,
J. Jeſchka na dwórniſchcźu w Herrnhucże,
M. Necka naßlědnik, B. Hentſchel, na dwórniſchcźu w Žicźenju,
Seidel a ßyn na dwórniſchcźu w Wulkim Röhrsdorfje,
hornczerſki miſchtr **H. R. Teutſcher** w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy,
khachleſtajer **C. Meißner** w Biſkopizach.

K naſymſkemu ſkaſanju

porucźam cźeſcźenym ßerbſkim ratarjam ßwój ſklad khumſchtnych hnójnych ſrědkow po najtuniſchich płacźiſnach, kaž:

ff. parjenu koſcźinu (muku),
ff. ßyru koſcźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijecza pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pſches cźož ſo kóždemu kupzej hnójne ſrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Paleny khoſej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měſchenje,** porucźa w wubjernej dobroſcźi

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Derje ſuſcheny **bakonſki polcž** punt po 80 np., toho runja **cžrjewa** we wſchěch družinach porucža

Otto Thiemann
na Lubijſkej drósy.

Khofej

wulki wubjerk a wjele nowych družinow porucža, ſa dobry ſkód rukujo, po najnižſchej płaczišnje

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Czěſke ſkłówki,
litr 28 np.,
turkowſke ſkłówki,
litr 40 np.,
turkowſke
ſultanſke ſkłówki,
litr 55 np.,
porucža

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoſchczu.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaczišnach ßu dostacž w pſchedawarni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera
w Budyſchinje
na ſkownym torhoſchczu czo. 9.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ſkłodžazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ſkłodže porucžataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ſkłodžazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucža po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ſkłodžazy, porucža jako płaczišny hódny **Gustav Poſer**
na jerjowej haßy.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo ßym w ßwojim

nowym walzowym khumſchtnym mlynje

pſched ſchuleŕſkimi wrotami

pſchedawarnju ſaložił, w kotrejž ßo **po jenotliwym** wſchě družiny pſcheńczneje, rżaneje a jeczmjenjoweje muki, krupy prěnjeje a druheje družiny, rajß, jahły, ßoki, buny, hejduſchka, ſeleny a běleny hróch, toho runja

wſchě pizowe ßrědki,

rżany pizowy griß, rżane wotruby, pſcheńczny pizowy griß, dróbne a gropne pſcheńczne wotruby, jeczmjenjowa piza, pſcheńczne a jeczmjenjowe wotpadanki pſchedawaju.

Moja **dotalna pſchedawarnja po jenotliwym** w **Frankenſteinez mlynje** na **blejſchinej dróſy 1,** pódla hoſczeńza „k tſjom lipam", dale woſtanje a ßo tam toho runja wſchě mlynſke wudžělki a warjenjowe družiny, horka naſpomnjene, dale pſchedawaju.

Sprawne a tunje poßłuženje lubjo, ßwoje pſchedewſacže dobroczživemu wobkedžbowanju poruczam.

W **Budyſchinje,** 1. auguſta 1884.

Gustav Lehmann.

Prawdžiwe
ſelene maſanſke mydło
k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedže džěła
mydłowa fabrika
H. Puy w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Wot najwjetſchejeważnoſcže ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenož ßama wěrnje** prawdžiwa dr. Whitowa woczowa wodžiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringiſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicžzy w měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dostacž. — Njech ßebi pak kóždy wěſcže **jenož** wěrnje prawdžiwu **dr. Whitowu woczowu wodžiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Liſtne wucžahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Proſchu Waß naležnje, ſo byſchcže mi Waſchu **prawdžiwu dr. Whitowu woczowu wodžiczku,** kotraž mojimaj woczomaj jara derje cžini, pſchipóßłali (ßłěd. ſkaſanje). Hohenlimburg, w meji 1882. Julija ſwud. Haſchkowa. Dale: Wot toho cžaßa, ſo ßu moja žona a džěcži Waſchu **woczowu wodžiczku** trjebali, ßu jich wocži wjele lěpſche (ßłěd. ſkaſ.). Heklingen, w meji 1882. Eduard Richter.

Pſchedeſchczńikowa fabrika

Richarda Rincki w Budyſchinje

na hornczeŕſkej haßy 1, w hoſczeńzu „k ßłónzej",

porucža ßwój wulki wubjerk **pſchedeſchczńikow** po najtuniſchich płaczišnach.

Wuporjedženja ßo ſpěſchnje wobſtaraju.

Barbjeŕnja na Židowje

na Wjelkowſkej dróſy **A. Richtera** na Wjelkowſkej dróſy.

Ssomocžana, židžana, wołmjana a połwołmjana žónſka a mužſka draſta, kotraž je barbu puſchczika, ßo derje a tunjo ſ nowa barbi.

Pſchijimanſke měſtno w kłobukowej pſchedawarni k. **A. Webera** na ßerbſkej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetſchich džělbach tójſchto tuńſcho, porucža **Gustav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacž pola

Gustava Poſera
na jerjowej haßy.

Kajita № 300. Sčrjedznokrutny № 80.

Direktne
póſtſke parokódžſtwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
ßrjedu a njedželu
ſ němſkimi parokódžemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne piſma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Džěrži mjeſchcžanſku 13 1. ja połojzu, mjeſchcže 1 lěta 9 ♂

Ssrjedu 10. septembra budże ßo, sechze-li Bóh, **mißionski ßwjedźeń** w **Hbjelsku** ßwjećicź. Popołdnju w 2 hodźinomaj dźerži k. duchowny **Mrósak** ſ Hrodźiſchćza ßerbſke a w 4 hodźinach k. duchowny **Albertz** ſ Jenkez nemſke ßwjedźeńſke prědowanje.

Wſchitzy pſcheczeljo mißionſtwa ßo wutrobnje k tomu pſcheproſchuja. **Bróſk,** duchowny.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Pſchi **ratarſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa ſchulſka wuczba ſapoczńuje. Bliżſche wukaſy dawa **direkzija.**

Knjeſam ratarjam w Łużizy!

Ratarſka ſchula w Słym Komorowje wot 15. oktobra t. l. hacź do 15. **měrza pſchich. l.** woßebity kurſus ſa ßynow knjeſow ratarjow w **Łużizy** ſrjaduje. Wuczba ßo woßebje na wuwuczenje nemſkeje rěcze, pißanje, liſtypißanje, liczenje a wobliczenje, poloměrjenje, ratarſke knihiwjedźenje ſa ßrěnjeho ratarja, plahowanje ſkotu, razionalne dźełanje polow a łukow, plahowanje ßadu, ſaßady chemije, nałożenje maſchinow, hoſpodarſke ſrjadowanje a hnójniſtwo poczahuje. Město Sły Komorow dwě ßtyſcheńſkej ſali twari, měſchczenjo ßu tunje penſije ſrjadowali a ſchulſki pjenjes ſa tutón kurſus jenoż 30 hriwnow wuczini. Dir. **Schiemangk.**

Po poruczńoſczi herbow njebo ſchewza **Auguſta Schletzy** w Budyſchinje namołwjam ſ tutym wſchěch Schletzowych wěriczelow, ſo bychu mi ßwoje żadanja hacź do **15. ſeptembra t. l.** ſdźělili. Toho runja wſchitkich Schletzowych dołżnikow napominam, ſo bychu hacź do mjenowaneho dnja ßwój dołh pola mje wurunali, abo k nawjedźenju dali, do kotreho dnja ßo ſapłaczenje ſtanje, ſo bychu ßo herbja praſchecź móhli, hacź k tomu dowolnoſcź dadża.

W Budyſchinje, 26. auguſta 1884.

Rěczník **Böhm.**

Žołty wóſk

kupuje po najwyſchſchej płaczińſnje

Otto Engert.

Budyšska Bjesada

změje **wutoru 2. septembra** wječor w 8 hodźinach w **Gudźic restawraciji swójbny wječor.** — Zajimawy přednošk je přilubjeny.

Předsydstwo.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßywukuſenje** w Drożdźiju.

W Brěſynzy pola Delnjeje Hórki

jutſje njedźelu **żnjeńſke reje,** na czoż pſcheproſchuje

J. Dresler.

Dwě wobydleni, ſa rjemjeßlnikow ßo hodźazej, ſtej 1. oktobra na pſchenajecze. Dalſche ſhonicź pola hoſczeńzarja **Stephana** w Worzynje.

W Worklezach pola Pancźiz je pola **Michała Kozora** jena ſtwa ſ komoru hnydom na pſchenajecze.

Ratarſzy ſchulerjo

doſtanu tunju a ſolidnu penſiju w Budyſchinje na kotołkej haßy czißło 34 po jenym ſkhodze.

Pytam ſtróſbneho, poßłuſchneho a na porjad ſwuczeneho **pohonczja hnydom** do ßłużby.

Dr. Radza
w Biſkopizach.

Dźełaczerjo!

něhdże 200 muži.

Dźełaczerjo, kmani k ryczu ſemje, ßo ſa wyßoku mſdu do trajneho dźěła (ſymſkeho dźěła) ſa twarjenje dróhi ſ Biſkopiz do Wujeſda pytaju. Dźěło ßo w Schönbrunnje pola Biſkopiz dawa.

Twarſki miſchtr
Xav. Mauerer
w Budyſchinje.

Wot jeneho rěſnika w Budyſchinje ßo **hólz** ſprawneju ſtarſcheju pod ſpodobnymi wuměnjenjemi jako **wuczobnik** pyta. — Dalſche je w wudawarni Serb. Nowin ſhonicź.

Dźełaczeŕ pytany.

Wuſtojny dźeławy pſchekupſki dźełaczeŕ, kotryż móże maku kawziju podacź, ßo pyta. Jenoż pißne offerty ſ wotpißanymi wopißmami a dalſchim roſeſtajenjom ßo wobkedźbuja a ßo pod „**Markthelfer**“ pſches **Invalidendank** w **Budyſchinje** żadaju.

Jedyn **wuczobnik** ſ nuſnym ſchulſkim wuwuczenjom a jedyn **wuſtojny pſchedawaŕ** ſa materialtworowe khlamy, wobaj ßerbſkeje rěcze móznaj, móżetaj 1. oktobra město doſtacź. Samołwjenja njech ßo w wudawarni Serb. Nowin pod **X 3** wotedadża.

Holzu, k kóżdemu domjazemu dźěłu kmanu, k 1. oktobrej pyta

H. Lehmann,
mydłaŕ na hornczerſkej haßy.

Starſcha khěżna holza, kotraż waricź a plotowacź roſumi, ßo k 1. oktobrej pyta na walſkej dróſy czißło 11 delka w Budyſchinje.

Holza ſe wßy, 15—18 lětna, ßo hnydom abo k 1. oktobrej wot inſpektorki **Brüchneroweje** na ſwonkownej lawſkej haßy 25 do ßłużby pyta.

Dźeława holza ßo do ßłużby pyta wot pſchekupza

Arno Möckela
na ßerbſkej haßy 13 (w khlamach).

Pytaju ßo ßrěnkojo, rólni pohonczojo, wolazy, khěżne a hródźne dźowki, toho runja **hnydom** do ßłużby wuſtojne khěżne a kuchinſke holzy pſches

pſchiſtajazu żonu **Heynoldowu.**

Kubleŕ **Jan Pawlik** w Jitku, kotryż bě wobſkorżeny, ſo je ßo pſchecziwo hońtwinſkemu prawu pſcheſchoł, je ßo wot ſtatneho rěcznińſtwa njewinowaty ſpóſnał. Wſchitzy, kotſiż ßu ßo na njeho tejele wězy dla pſchißłodźeli, ßo warnuja, ſo bychu ßo w pſchichodze toho woſtajili, jeli ſo nochzedża, ſo bychu ßo wot njeho wobſkorżili.

Palma měra

na row

njebo **Madleny** ſwud. **Käuferki**
w Hornjej Borſchczi,

wumrje 5. auguſta 1884.

Schtó wě ßwój kónz tu na ßwěcze?
Naſch cżaß tu druhdy nahle wumdże;
Ssmjercź huſto bje wſchej' khoroſcze
Tak njenadźijzy k nam tu dóndże.
Duż, Bożo, daj pſches Khryſta krej,
So hotowi ßmy pſchezo k njej,
Też hdyż k nam nahle pſchińdże.
Ta njebo Lejna Käuferka
Bě w Hornjej Borſchczi narodźena,
Bě dźowka njebo Mitaſcha,
Bě w Hodźiju we zyrkwi kſchczena,
Tam do ſchule też khodźeſche
A jara derje wukneſche,
Tam wobnowi ßlub kſchczeńſki.

Hdyż puſchczena bě ſe ſchule
A tu a tam bě poßłużiła,
Hdźeż wſchudźom khwalbu měješe,
Dha je ßo potom woženiła;
Wſa prěni krócź ßej Petrika,
Tón druhi krócź pak Käufera,
Kiż je też dawno wumrjel.
Ta ßama bě wot młodoſcze
Tu pſchezo zyle ſtrowa, cżiła,
Dwej' ßynow wona płodźeſche,
A hdyż bě na tym ßwěcze żiwa
Na woßom a ſchěſczdźeßacź lět
A wudowa też dotho nět,
Dha jara nahle wumrje.
O Bożo, kajka ſrudoba
Sa dźowku a jej' dźěcźi běſche,
Hdyż bě, każ hewak, ßwacźiła,
Na kanapej ßo ßynucź chżyſche,
Dha, kuſcźicźk khlěba w hubomaj,
Kuſk pomaſki we rukomaj,
Ju morwu namakachu.
Ta pſches lět tſi a dwazyczi
Je cźełowa tu żona była
A tſi ſta ſchěſcź a ſchtyrzeczi
W tym cżaßu cźłowſkich cźełow myła.
Ja myßlach ßej też ſaweſcze,
So wona wſchak też budże mje
Tu kłaſcź do cźelnoh' kaſchcża.
Ty, jako żona cźełowa,
Ssy wjele cźełow wupyſchała,
Hdy by tu nětk ßo widżała,
Ty by ßo weſcze ſpodźiwała,
So twoje cźełko we kaſchczu
Też jara rjenje pyſchachu,
So bě ty lědom k ſnaczu.
Taj twojej ßynaj wobaj dwaj,
Hdyż w Czechach kruta wójna běſche,
Do wójny ßobu cźehnjeſchtaj;
Tón młódſchi tehdy wojak běſche,
Tón ſtarſchi, kotryż ßłużeſche
We Małej Borſchczi na dworje,
Jěcź dyrbjeſche ſa wójſkom.
Kak luba maczź bě wjeßela,
Hdyż wobaj ßynaj ſtrowaj, żiwaj,
Hdyż běſche wójna ſkónczena,
Saß' pſchińdźeſchtaj dom, zyle cźiłaj,
Kak polna horzej' luboſcze
Jej' wona domoj witaſche
Po dołhim ſtyſknym cżaßu.
Ty ſawoſtaji ſa ßobu
Dwej' ßynow jara ſrudźeneju,
Jed'n w měſcze, druhi doma tu
A też dwě dźowzy pſchirodneju,
Też pjecź tych lubych dźěcźatkow,
Kiż ſa wowku ßy była jow
A druhich — bliżſchich — dalſchich.
Dźak budź tom' knjeſej kapłanej
Sa rjane cźelne prědowanje,
Kiż je we zyrkwi dźeržał jej,
Jom' horzy dźak budź dwójzy ſa nje,
Też ßußodam a pſchecźelam,
Każ też tom' lubom' Wjeńkej tam
Sa khěrluſch-wuſpěwanje.
Njech twoja ßmjercź wſchak wubudźi
Wſchěch khróbkych ſ toho hrěſchnoh' ſpanja,
So ſ hrěchow w wěrnej pokucźi
Sſo podadża do wojowanja,
So njecżakaju ſ pokutu,
Hacź je ta ßmjercź na jaſyku —
Po ßmjercźi njeje hnada.
A tak dha ſpi nětk, Madlena,
Te cźełko w cźichim, khłódnym rowje,
Ty, ty pak dźeſche do njebja,
Hdźeż tam pſchi jehnjecźowym ſtole
Tu wěcznu ſbóżnoſcź ſ hnady maſch
A ßwojim lubym pſchiwołaſch:
Mi je nětk jara derje!

W mjenje jara ſrudźeneju ßynow
Auguſta a **Jana Petrika**
Pětr Młónk.

Wotpucźujo wſchitkim ßwojim ſnatym, lubym pſcheczelam a pſchiwuſnym ſa wſchu wopokaſanu luboſcź najwutrobniſchi dźak a runje tak wutrobne bożemje praju.

C. A. Kipper,
wucźeŕ ruſkeje rěcze w Sarepcze w połodniſchej Ruſkej.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 6. septembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wólby na kněžorstwowy žejm žo najskerje žrjedź oktobra směja. Němske konserwatiwne wólbne towarstwo je žwój program hižo wosjewiło. Tón žamy wěsće na wolerjow dobry sacźišćecź sćźini. S rosumliwymi, jažnymi žłowami žo w nim na sažady pokasuje, wot kotrychž budźa žo sapóžłanzy konserwatiwneje strony wodźicź dacź. Sozialna reforma budźe žo wot konserwatiwnych dale podpjeracź. So by žo strowy žrjedźny staw na wžach a městach sdźerżał, je krute towarstwowe sjenoćenje rjemjeżlnistwa nusne, kotrež psches rjemjeżlnisku žwobodu pschezo bóle hinje. Interesy ratarstwa, najwažnischeho stawa němskeho narodneho hospodarstwa, budźa konserwatiwni žwérnje sastupowacź. Hacź runje žo nusnosćź wurjadnych sakonjow wobžaruje, dha tola konserwatiwna strona knježerstwo bjes brónje njewostaji, hdyž maja žo spoćźinjenja anarchistow a sozialdemokratow podtłóćźicź, kotsiž žo na roswalenje wscheho statneho porjada měrja. Konserwatiwny program žebi dale žada podpjeranje Bismarkoweje politiki w wukraju w nastupanju kolonijow, powyschenje bursoweho dawka a skónčenje wscheje zyrkwinsko-politiskeje swady.

— Jeho Majestosćź kral Albert je evangelskoluthersej zyrkwi w Groitzschu słoty keluch, wobłatkowu schkliczku a wobłatkowu tysu darik.

— Jejna Majestosćź kralowa Karola žo w blizschim cźažu na žwój hród Morawez na Morawje poda, so by tam někotre dny pschebywała a dobroćźelske wustawy, wot njeje sakožene, wobhladowała.

— Němski kněžor 2. septembra s krónprynzom, bajerskim prynzom Arnulfom a se žwojim zykym pschewodom na Tempelhofskim polu paradźe gardekorpsa pschihladowasche. Pschi paradźe bě tež kněžorka pschitomna, koho runja japanski minister wójny Oyana a japanski minister polizije Miura. Po paradźe žo wulka hosćźina w hrodźe wotbywasche. Kněžor, kotryž pschi paradźe na konju jěchasche, měješe strowy a czerstwy napohlad.

— Młódschi žyn prynza Wylema je njedźelu w Potsdamje w knihowni Bjedricha Wulkeho, do kschćźeńskeje kapały pschetworjenej, žwjatu kschćźenizu dostał. Kschćźeńsku rěcź měješe wyschschi dwórski prědar dr. Kögel. Kněžor a kněžorka, krónprynz, prynzojo Wylem, Hendrich a Leopold, bajerski prynz Arnulf, badenski wojwoda, holstajnska prynzeżyna Luisa a drusy pscheprosćeni kschćźeńszy žwědzy a hosćźo běchu žo pschi woktarju sestupali. Pschi kschćźenju kněžor kschćźeńża dźerżeše. Prynz dosta mjena: Adalbert, Ferdinand, Berengar, Viktor. Adalbert budźa młodemu prynzej rěkacź. Mandźelska prynza Wylema, kotraž je na czorlach skhorika, žo žwojeje khorosćźe dla pschi kschćźenju pschitomna bycź njemóžeše, też jej mózno njeje, žwojeho žynka cźěschicź. Sa młodeho prynza je žo toho dla žylna dójka s Błótow sapiżała.

— Elsaż-Lothringski naměstnik, hrabja Manteuffel, je wukas wudał, kotryž žo pschećźiwo stajnemu pschibjeranju franzowskich poddanow w Elsaż-Lothringskej wobrocźa. Bjes druhim žo w tymle wukasu porucźi, so ma žo kóždy 17lětny młodźenz s tajkeje franzowskeje žwójby s kraja wupokasacź, je-li so wón abo jeho nan do němskeho poddanstwa njesastupi, a so žmě žo jemu dowolicź, lětnje jenož tsi njedźele dołho pola žwojeho pschećźelstwa w Elsaż-Lothringskej pschebywacź. Nježenjenym wukrajanam žo pschebywanje hischcźe w kraju dowoli, tola maja žo, hdyž žo woženja, jich wobstejnosćźe pruhowacź, hacź maja žo do woženjenja wupokasacź, abo hacź ma žo jim k nawjedźenju dacź, so žo jich potomnizy w starobje, w kotrejž žo k wojerskej słužbje žadaju, wupokasaja, jeli so němszy poddanjo njejžu. Skónčnje žo wukas pschećźiwo tym s wjetscha bohatym žwójbam měri, kotrychž žynojo žu, s němskeho poddanstwa wustupiwschi, kraj wopuschćźili, tola žo w wojerskej starobje, w žanym wójsku njeżkužiwschi, wrócźili. Tajzy młodźenzy, kotrychž žo w Elsaż-Lothringskej na 359 liczi, maja sa schtyri njedźele dopokasacź, hacź žu druhe poddanstwo dyžli němske pschijeli a hacź je njejžu sažo shubili. Njemóża-li woni někajke poddanstwo dopokasacź, žo hnydom do němskeho wójska wosmu, žu-li pak zusy poddanjo, žo hnydom s kraja wupokasaju.

Italska. Kholera žo w Italskej runje kaž w Schpanskej na hrózbne waschnje rosschérja. We wschěch dźělach kraja je žo lud s bojosćźu psched kholeru do wulkeho stracha dał. Wjele městow je wrota sawrjeło a nichtó žo s nich ani nuts ani won njepuschcźa. Pola Kosenzy a Reggio wobrónjeni burja żelesniski cźah sadźerżachu a pucźowarjow wróczo cźěrjachu. Knježerstwo je toho dla poruczicź dyrbjało, so maja žo żelesniske cźahi a póst s wojakami pschewodźecź.

Franzowska. Wuspěch franzowskeje flotty w Chinje je franzowski lud s wjeżelym sahorjenjom napjelnił, franzowske nowiny s narodnej hordosćźu bombardement na Fucźeu najwjetschi wójnski skutk tutoho stolěcźa mjenuja a jón s najmjeńscha kaž druhi Sedan žławja. Präsident ministerstwa Ferry je admiralej Kourbetej knježerstwowy džak se žłědujzymi žłowami telegrafował: „Kraj, kotryž je Waż jako dobycźerja bitwy pola Sontaya postrowił, Wam nowy wójnski skutk džakuje. Knježerstwo republiki ma sboże, Waschim wulzyżławnym mužstwam a Wam, jako jich wjednikej, džakownosćź naroda wuprajicź.“ Kourbet bě, prjedy hacź bombardement sapocźa, Fucźeu a jeho wobtwjerdźenja dokładnje studowacź móhł. Twarz fucźeuskeho arsenala, Franzowsa Giquel, bě jemu arsenalowy plan a pschihódne wujażnjenje wo druhich wobtwjerdźenjach nad rěku Minom sdźělił. Prěnja smylka Chinesow bě, so franzowskej flocźe nimo wobtwjerdźenjow, pschi rězynym wuliwje natwarjenych, horje jěcź dowolichu. Jako bě Kourbet fucźeuski arsenal rostsělał, jednasche žo wo jeho bycźu abo njebycźu. Hdy budźische žo jemu njeporadźiło twjerdźisny pschi brjosy dobycź, by wón se žwojej flottu sawrjeny, sajaty był. Wójnske dźěło psched Fucźejom trajesche schésćź dnjow. 23. augusta wón chinesku flottu rosbi. 24. wón fucźeuski arsenal a batterije na kupje Losingu rostsěla. 25. wón twjerdźisnu pola Minganskeho pschekhoda bombardowasche, bjes tym so kódźi, pschi wuliwje Mina stejazej, na Běku twjerdźisnu tsěleschtej. 26. aug. Minganske twjerdźisny womjelknuchu, a tsělenje na Kimpajske twjerdźisny žo sapocźa. 27. a 28. žo tele twjerdźisny dale bombardowachu, doniž rostsělane njeběchu. Posledni dźeń žo pschi bombardemencźe też franzowskej kódźi psched wuliwom rěki Mina wobdźělischtej.

Prjedy hacž Kourbet Min wopuschczi, sniczi tež wschě torpedy, kotrež běchu Chinesojo pschi Kimpajskim pschekhodže pokožili. Sa tele schěsćz dnjow franzowska flotta 21 chineskich kódži rostsěla, sniczi 67 kanonow, 5 twjerdžišnow a 3 batterije. Franzowsojo jenu wójnsku kódž „Hamelina“ shubichu, kotraž pschi wuliwje Mina na dno sajě. Wona drje žo sažo do rjada staji a do Hongkonga wotjědže, tola žo boja, so njebudže wjazy do žkužby kmana. Na chineske knježerstwo bombardement na Fuczeu a saniczenje chineskeje flotty nastróžazy saczischcz sczinik njeje, kaž běchu to Franzowsojo wotczakali. Chinesojo žo hischcze pschezo na khróbkosćz žwojeho wójska spuschczeja, hacž runje žu je Franzowsojo w Tonkinje na wohańbjaze waschnje porasyli. Duž žnadź China najskerje Franzowskej bórsy wójnu pschipowjedźi. W Tonkinje je žo bjes tym general Millot, hkowny roskasować tamnischeho franzowskeho wójska, khorowatosczje dla wotwołacz dał. Na jeho město je žo general Brière de L'Isle stajił.

Rußowska. Sa czaž, w kotrymž budže rusti khěžor w Warschawje pschebywacz, žu žo najkrucźische wobhladniwostne naprawy pschikasake. So žo to bjes pschiczinu njestawa, žlědujzy podawk pokasa. W nozy 30. augusta revoluzionarni žwojich jatych towarschow Bardowskeho, Janowicza a druhich s jastwa wußwobodźicz spytachu. Woni Konstantinowske wrota wusběhnuchu a njewidźani hacž na jastwowy khód pschińdźechu. Tu jich strażnik wuhlada, duž revoluzionarni zofachu. W jastwowym dworje želesne žerdże, pilki, njebosy a žekerje namakachu. Jako žo na to jastwa pschehladachu, widźachu, so bě wjetschi dźěl jatych stanuł a žo drastu swoblekał. Tutoho podawka dla je žo pschekhód psched jastwom samknuł a Konstantinowske wrota žo pilnje strażuja.

Sserbija. Rumunski kral Karol je 30. augusta žerbskeho krala Milana w Belgradže wopytał. K czesczi hosczja bě žo město rjenje wudebiło, wjeczor měschczenjo krala Karola s saklowym czahom poczeschczichu a žwoje domy kraßnje illuminowachu. Kral Milan pomjenowa krala Karola sa mějeczela 6. regimenta pěschkow. Po wotpucźowanju žwojeho hosczja žo žerbski kral se žwojej mandźelskej kralowej Nataliju a krónprynzom Alexandrom 1. septembra po želesnizy na pucźowanje poda, so by pschi manövrach awstriskeho wójska pschitomny był. Psches to, so žo pschi jědženju wóska wosa, w kotrymž žo kral se žwojej žwójbu do Peschta wjesesche, rozžehli, žo czah wo 47 mjeńschinow saposdźi. Kurirski czah, k kotremuž mějesche žo kralowy dwórski czah pschisamknucz, bě bjes tym wotjěł, a kral dyrbjesche toho dla zyku nóz hacž do ranja na dwórnischczu w Peschcze czakacz. Bjes tym pschińdže powjesć, so je žo tamny czah, s kotrymž mějesche kral dale jěcz, pola Kelenfölda swrócził. Hacž je žo njesboże psches pschipad stało, abo hacž je žo s tym na Milana atentat dyrbjał sczinicz, hischcze wußlědžene njeje.

Wojerski wyschk.

Powjesć s czaža po skónczenej žydomlětnej wójnje.

(Skónczenje.)

Psched wrotami małeho ale rjaneho twarjenja czakasche žłužobnik na žwojeho knjesa. Pomhajo jemu s konja rěczeschе: „Ssym žo tola mylił, njeje to hospoda, ale to niczo njeschkodźi; móhłoj drje trochu dale jěcz, něhdže pjecz stow krocželi je, kaž žłyschu, korczma; njeje pak trjeba na njewěste dale hicz, hdyž tu hižo wěmoj, schto na naju czaka. Ja žym hižo žyty a je mi seßkodźało, ale tež sa Waß, knježe, je pschihotowane.“ —

Wyschk stupi do jstwy. Stara wowka, noscho jěscz na blido, a młoda stejo pschi kolebzy witaschtej hosczja pschecželnje.

„Dźeń dobry!“ dźesche wyschk, „dowolcze spróznemu wojakej, so by pola Waß trochu wotpocznuł a žo poßylnił.“

„Czoho dla njebychmy“, wotmolwi wowka, „Wam pokoja tu popscheli, hdyž žo žami wschitzy měra wježelimy. Byrnjež tež knjes wyschk k naschej stronje žłuschecz žo njesda, nadźijamy žo tola —“

„Haj, steju w pruskich žłužbach, žym pak tola Wasch krajan: tež ja žym žo w Sserbach narodźił.“

„A Wy scze pschecziwo Waschim wojował?“

„Hdyž žym do zuseje žłužby stupił, njeje pruski kral hischcze s khěžorku a se Sakskimi wójnu wjedł, hdyž pak žo wichor sběhnu, dyrbjach žwoju pschißahu dopjelnicz.“ —

Sa khwilu stupi mały pachoł do jstwy prajizy: „Knjes farar da proßycz, so by jeho stara macz na khwilu wopytała.“

Wowka woteńdže toho dla bórsy sa pachołom.

Wyschk rěczeschе na to s młodej žonu: „Wy scze khora?“

„Ssym khora była, ale nětko saßo mozow pschibywam. Njebě wschak czělna khorosćz. Ach knježe, wy scze wojak, duž mózu s wami sjawnje rěczecz. Wy mi srosumicze. — Macze doma sawěscze tež mandźelsku a dźěczi, kiž na Waß njedoczakliwje myßla.“

„Nimam dźěczi ani žony — nichtó mje njewotczakuje.“

„Potom njewěm, mam-li Waß sbožowneho khwalicz, abo wobžarowacz. Tež mój muž je wyschk. Ale schto je naß to žylsow stało. Lědma žmój hromadže bykoj, dyrbjesche Jarošlaw do wójny. Hdyž žym jemu w bożemje dawała, bolesche mje s horjom wutroba, tež jemu kulachu žo žylsy. Wbohi, wón je sa wojaka psche dobry a czucziwy! Dóńž je w wójnje, wobradźi namaj Bóh dźowczicžku. Ach kak jara je žo w žwojich listach po dźěsczu rudźił. A hacž dotal podarmo! — Město so žměł žo domoj wróczicz, dyrbjesche do nowych bitwow — a bu czežko ranjeny. Chzych k njemu khwatacz, a jeho wothladacz, ale s horjom běchu mi mozy seßłabnuke. Běch khora, a hakle nětko nabywam saßo mozow. Jarošlaw žo saßo wustrowi a bórsy na to bu Bohu dźak měr a pokoj — a nětko czakam dźeń wote dnja na njeho.“

„S Waschim powjedanjom žo mi dźiwnje wutroba hiba. Ja njejßym Waschemu Jarošlawej podobny. Wjeßele žym do wójny schoł, s lubej mandźelskej žo dźělicz njetrjebał. Ssam steju w žiwjenju, nikomu njekhili žo wutroba —“

„Wy scze prajił, so scze Lužiczan. Nimacze pschiwusnych wjazy w Lužizy?“

„Hdyž žym psched pjeczimi lětami s wójskom psches Lužizu czahnuł, žym tež žwoju narodnu wjeß widźał, ale ta bě spalena a nichtó njemózesche mi prajicz, hdže je žo Rodźiz žwójba dała.“

„Schto prajicze, wy scze s Rodźiz žwójby? — Tež ja žym rodžena Rodźiz.“

Wyschk skoži spodźiwajo wocži na młodu žónsku, a bě jemu, kaž by na njej podobnosćz na dawne lube woßoby sesnawał; praschesche pak žo dale: „Kak mjenuje žo Wascha macz?“

„Marja, kaž ja.“

„A je žaneho bratra, žotru měła?“

„Jeneho starscheho bratra, tón pak je hižo jako młodzenz do žwěta czeknuł, a sa dołhe lěta njeje wo nim žana powjesć pschischła. Bu pak w jenej bitwje wojak s naschej wßy, wěsty Měrczin, sajaty wot pruskeho wyschka, kiž mózesche tež žerbski. Hdyž wyschk shoni, so je Měrczin s K., bě jara wježely a wusna žo sa czeknjeneho žyna Rody; posdźischo wujedna Měrczinej žwobodu a da jemu postrow žwojemu nanej a žotsje žobu. Nan pak shoniwschi, so žyn w njepschecželskim wójsku steji, wobžarowasche, so je se žwojej krutosczu žyna s domu wuhnał.“

„O mój drohi nano!“ sdychnu wyschk.

„Schto, knježe, wy scze —“

„Haj, ja žym twojeje macžerje bratr. Dowol, so skónczinje někoho s pschecželstwa wobjimam, luba czetka, moja wutroba je lubosczе žadosczіwa. Nětko žym saßo sbožowny!“

Młoda žona bě wscha s radosczu pschepjelnjena nad tym saßowidźenju, bóle pak hischcze wježelesche žo na macžernu radosćz.

„Marja“, praschesche žo wyschk: „schto czini, hdže je twojeje macžerje nan?“

„Dwě lěcze hižo leži na kerchowje w bliskej wßy. — Pruszy žu nam w K. dom sapalili a skót sebrali. Dźěd njechasche tam dleje wostacz; sczahnuchmy žo bóle k horam, a dźěd kupi tute małe hospodarstwo.“

„Powjedaj mi wo nim, kózde žłowo budže mojej wutrobje płódna roża. — Wbohi nan, je žebi krutosczu porokował? — O, jeho wutroba bě dobra, ale ja žym był njedźakowny; jeho napominanja njejßym poskhał, doniž njeje jeho sczerpnosczе kónz był. Zadajo po swólniwym žiwjenju žym wótzny dom wopuschcził ani komu w bożemje dawschi — jeno macžeri na kerchowje. Czahawschi dleschi czaž po Sserbach a Sakskej žym skónczinje mjesy pschekrocził a do Pruskeje do wojakow schoł. — Tam je mje kral Bjedrich prěni widźał, mój žylny wulki frósť žo jemu salubi, duž wsa mje do žwojeje czělneje straże. Ale hakle pod jeho žynom Bjedrichom druhim pschińdže mi doba czesczе a sboža. Pschi někajkej pschileżnosczi wuwopraschowasche žo mje kral sa wschěm, a ja tež

jemu wusnach, so ßym s wótzowskeho domu cźeknuł. Bjedrich bě něhdy ßam jako prynz ßwojemu nanej do zusby cźeknucź chzył; tutoho ßo dopominajo powyschi mje hnydom sa wyschka a wopokasa mi hewak doscź cźesćze. Ja pak běch jemu poßłuschny ßłużobnik a ßym też sa njeho se wschej khróbłosćźu wojował. — Tola nětko powjedaj, luba dźowka, powjedaj mi wo nanje, hdyż je mrěł, ßnadź je ßo też na ßwojeho ßyna dopomnił. Je ßnadź mi żohnowanje skasał, abo — —, powjes mi wscho, ßym wojak, moja żelesna wutroba wscho snjeße."

„Wasch nan bě mjehkeje wutroby, runjeż je ßo Wam psches měru kruty sdał. Husto, hdyż ßo Wasche mjeno pschipadnje wupraji, stupachu jemu ßylsy do wóczka; troschtowasche pak naß a ßam ßebje prajiży: »Budźecźe widźecź, wón ßo saßo wrócźi. Cźim bóle cźłowjek sestarnje, cźim bóle budźi ßo w nim żadosćź po městnach, hdźeż je ßwoju młodosćź pscheżiwił.« — Hdyż pak na ßmjertnym łożu leżesche, stysksasche ßo jemu najbóle po Wami, a hdyż naß wschěch żohnowasche, mjenowasche też Wasche mjeno, żohnowasche sdaleneho ßyna."

„Ducho nanowy, wodaj żelniwemu ßynej! — Najßwjecźiske swjasći se starschimaj, s wótcźinu ßym s hordej ruku rosdrěł, ßym ßo wschěch wutrobow wotrjekł, kotrež mi pukotachu, — Nětko pak, hdyż bě ßo dołholětny bój skóncził a wschitzy wojazy k wótznemu domej khwatachu, nasta też we mni njewuprajna żadosćź sa krajinu, hdźeż je mój wótzny dom stał. — Ssym wschak tu skoro każ zusbnik."

So by ßwoje hnucźe trochu satajił, pokhili ßo k dźěćźu, w kolebzy spizemu. „Jeho nan njesnaje ani hischcźe ßwoje dźěćźo. — Cźłowjek bjes ßwójby njemóże ani wótzowsku wutrobu dosnacź. — Nětko hakle ßo mi też waschnje tamneho sakskeho wyschka wujaßnjecź pócźnje, s kotrymż ßym kónz tuteje wójny hischcźe wojował. Hižo mějach pschewahu — pscheczźiwnik krwawjesche s někotrych ranow — a ja jeho pominam, so by ßo poddał, wón pak: »Wostajcźe mi żiwjenje, mam żonu a dźěćźo — ale njepoddam ßo!« — ja pak ßym jeho porasył. Je mi toho nětko woprawdźe żel. — Wbohi bě hakle tón ßamy dźeń ßwojej mandźelskej pißał, so, tak khětsje hacź budźe měr, domoj pschińdźe ju a lube dźěćźatko koschicź. Mój ßłużobnik namaka pschi nim tón list." Prajiwschi wucźeże wyschk wonu móscheń, so by list s njeje wucźahnuł — w tym ßamym wokomiku młoda żona bolostnje sakschicza: „Jaroßławje, mój Jaroßławje!" — a padźe sa morwu na semju.

Bě móscheń spósnaka, kotruż bě něhdy ßwójemu mużej ßama dariła.

Stary nastróżany wojak sběhnu ju a hladasche ju na wschě móżne waschnje saßo woziwicź — tola jeje se srudobu hižo ßyta duscha bě cźěło hižo wopuschcźika. —

Nasta wulka cźischina wo jstwje, wojak bě, każ by wo ßebi njewjedźał — Jaroßława bě morił a nětko też jeho mandźelsku! Skónczńje wotewrichu ßo durje; bojasnje a mjelczo sastupi srudna macź wboheje młodeje wudowy. Bě runje wot knjesa fararja shoniła, so je jeje dźowzyny mandźelski w wójnje wostał. — Se ßylsojtym wóczkom hladasche sa wbohej dźowku, zuseho wojaka ani njedźiwajo — tola běda! tu leżesche hižo błęda, semrjeta — cźeżko je, macźernu bolosćź wopißacź! Ani wrócźazy bratr srudobu njemóżesche wolóżicź.

* * *

Wyschk pytasche ßebi w Sserbach bydło a wsa woßyrocźene dźěćźo sa ßwoje do domu; ßotra, kiż njewjedźesche, psches cźeju ruku je dźowzyny mandźelski padnuł, njemóżesche ßo jemu dodźakowacź. A też dźěćźo, kiż strowe każ róża ßo roswiwasche, cześcźesche jeho sa najwjetscheho ßwojeho dobrocźela. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Kóżdy s naschich cźitarjow ßo wěscźe hischcźe dopomni na tamny njekniczomny, hanibny a sekżany nastawk, kotryż běchu w Wrótßławju wukhadźajze nowiny „Schlesische Zeitung" 16. měrza 1882 w ßwojim cźißle 140 wotcźischcźake pod napißmom „Sserbska agitazija we Łużizy". Ryncźk po ryncźku ßu Serbske Nowiny tehdy dopokasake, so tónle nastawk niczo njeje, hacź hanibna měscheńza njewěrnosćźow, łżow a njehańbicźiwych pschißłodźenjow. Jenak s nami ßudźachu też druhe pschistojne nowiny, kotrymż nasche wobstojnosćze a nasche prózowanja njesnate njejßu, każ „Bautzener Nachrichten" a druhe. Hdyż też je wulki dźěł tamnych Sskowjanam a Sserbam njepschecźelskich nowin, kotrež běchu se schibatym wjeßelom schcźuwanski nastawk po „Schles. Zeit." wotcźischcźake, ßwoje wobskorżowanja pschecźiwo nam wrócźo wsak, dha s tym tola schkoda sarunana njeběsche; spißacźeljo njekniczomneho nastawka wschak derje snajachu ßłowo starych Romjanow: Pschißłodźej ßo khroble, něschto tola wißajo wostanje. Pschecźitawschi tamny nastawk a spósnawschi jeho njekniczomnosćź, je tehdy někotry sprawny muż, njech běsche Sserb abo Němz, s hłowu wik a ßebi prajił: psche cźo też to ßo tajkele njeduschnosćze pißaja? a schtó dha schto s toho ma? — Mako pak je jich byko, kiż ßu ßebi na tele praschenja praweho wotmolwjenja dacź móhli. Cźoho dla dha je mjenowany nastawk pißany a wotcźischcźany? Wón je spißany a wotcźischcźany pschede wschěm toho dla, so by psched zyłym ßwětom wohańbjeny a moralisźy saniczeny był muż, kotryż je w běhu ßwojeho saßłużbneho a prózy pokneho żiwjenja ßwojim ßobucźlowjekam jenoż dobre cźinił, — muż, kotryż wot ßwojich młodych lět hacź do dźeńßnischeho dnja żanych pjenjeżnych woporow, żanych mozow ani strowosćze lutował njeje, so by na sboże a duchowne derjeměcze ßerbskeho luda skutkował, a kotryż budźische ßwoju lubosćź k ßwojemu narodej pschi ßamym se ßwojim żiwjenjom sapłacźił: tutón muż je nasch wot wschěch Sserbow wyßoko cześcźeny luby knjes farar Jmisch. Nasch wyßoko saßłużeny wótcźinz mějesche duż sa ßwoju pschißłuschnosćź, wustupicź pscheczźiwo tamnym słobnym nadpadam a sjawnje sakitowacź ßwoje njewoblakowane mjeno a ßwoju njesranjenu cześcź a s tym też cześcź a ßławu zykeho Sserbowstwa, kotraż dźě je s jeho mjenom krucźe a nutrnje swjasana: pschetoż jeho njesahinite skutki ßu pornjo skutkam naschich najßławnischich wótcźinzow jedyn s tych rózknych kamjenjow, na kotrež ßo njekhabłajze twarjenje ßerbskeje narodnosćze skożuje. Schtóż pak sa tajku dobru wěz wojuje a je sahorjeny s horzej lubosćźu k ßwojemu narodej a wobrónjeny s móznej brónju wěrnosćze a wobpaßany s wótrym mjeczom duchapokneje srěczniwosćze, tomu je dobycźe wěste. A tole dobycźerske bědźenje wjedźe nam psched wocźi kniha, wot k. fararja rycźerja Jmischa spißana, na kotruż hižo tydźenja spomnichmy a kotrejež dospołne napißmo je tele:

„Deutsche Antwort eines sächsischen Wenden. — **Der Panslawismus,** unter den sächsischen Wenden mit russischem Gelde betrieben und zu den Wenden in Preußen hinübergetragen, beleuchtet von Pfarrer H. Immisch in Göda, Ritter des Königlich Sächsischen Verdienstordens I. Classe. — Der Reinertrag ist dem Unterstützungs-Verein für studirende Wenden zugedacht. — Leipzig 1884. In Commission der J. C. Hinrichs'schen Buchhandlung." Płacźisna je 2 mk.

W sawodźe k ßwojej wyßoko sajimawej knisy spißacźel najprjedy wo mjenje Sserbow rěcźi; potom najważnische żórka stawisnow nascheho naroda mjenuje; wobschěrnischi staw poßwjecźi naschej rěcźi, s wědomostnymi rospomnjenjemi jeje rěcźniskich woßebnosczow a jeje syntaxy; na to porěcźi wo naschim pißmowstwje a s krótka wo jeho stawisnach; w stawje wo kulturnej ważnosćźi Sserbow namaka ßo sajimawy zitat s Pankoweho nastawka wo naß w „Neue Christoterpe"; dale je spomnjene, s cźim ßo Sserbja żiwja a kak wjele jich je; s poczinkow ßerbskeho luda je wusběhnjena jeho bohabojasnosćź a pobożnosćź a jeho kschesćźijanske, konservatiwne, ßwěrne politiske smyßlenje; dopokasawschi, so „Sserbja politiki ßami sa ßo nimaju, ale so se samyßłom jeno politiku němskeho khěżorstwa snaja", spißacźel skożujo ßo na mnohe dopokasy a zitaty se ßerbskich cźaßopißow wopowjeduje, kak loyalne ßerbske nowinarstwo nasch lud w jeho dobrych poczinkach, woßebje też w njekhabłajzej ßwěrje k kralej a khěżorej, wschědnje s nowa poßylnja. Sesnawschi takle pózcźiwy, bohabojasny a ßwojemu knjeżerjej bjes wuwsacźa a bjes wuměnjenjow ßwěrny ßerbski lud a ßerbske nowinarstwo, kotrež je tohole luda zyle hódne, móże cźitać bjes stracha schcźuwanski nastawk „Schles. Zeit." do rukow wsacź; nětko wón wě, so żane ruske ruble ani hriwny němskich pokracźowarjow samohle njebychu, tajki lud w jeho politiskej ßwěrje molicź; wón je pscheßwědcźeny, so budźe haj kóżdy ßyn tajkeho luda kóżdy dźeń hotowy, ßwoju krej pschelecź sa ßwojeho krala a khěżora, ßamo potom, hdy by ßo tomule ludej, niż se strony knjeżerstwa, ale se strony tajkich sastojnikow, kotsiż pschecźiwo dobrej woli knjeżerstwa skutkuja, wschelaka kschiwda a njeprawda staka. Spomniwschi na to, cźoho dla hižo prjedy sekhańny nastawk „Schles. Zeit." ßłowcźko po ßłowcźku wotpokasał njeje, spißacźel praji, schto je jeho nětko pohnuło, to cźinicź a na to zyły nastawk doßłownje a poßłownje podawa. Pokasawschi nam, schtó a kajzy ludźo to ßu, kotsiż ßo hańbowali njejßu, ßwoju sastojnsku drastu se sestajenjom tajkeho njekniczomneho nastawka womasacź, spißacźel k hłownemu dźělej ßwojeje knihi krocźi, w kotrymż pschißłodźerski nastawk po kuskach rossikoba, rosßwětlujo njejaßnosćze, porjedźejo wopaczność a wotpokasujo njesprawne nadpady. My tutón dźěl nadrobnischo rospominacź nje-

mózemy a pokasamy cźitarjow na knihu ßamu; to pak mózemy kóždemu wobkrucźecź, so je ſ cźeźka hdy schto cźitał, schtoż je ſ jenym tak wyßoko sajimawe, kaž wulzy ważne sa naß a sa dónt naschich narodnych prózowanjow. Pßches njepscheczelske nadpady nusowany, spißaczel ßwoje dołholętne skutkowanje na polu Sserbowstwa pßched naschimaj woczomaj roswiwa; widźimy tu rjeczas njeßebicźiwych a ſ mnohimi woporami sjednoczenych skutkow, se ßamehoßo-saprěczom naprawjenych jenicźzy na duchowne derjemécze ßerbskeho luda. Tu je wótcźinz, kotrehoż dónt je ſ duchownym roswicźom nascheho naroda nanajkrucźischo sapleczeny. Rosjaßniwschi, ſ kajkim wotpohladom a na cźeje skasanje je tamny nastawk spißany, knisyny spißaczel srudne ſcźěhwki wopomina, kotrež je nastawk sa naß měł a kotrež hischcze dale traja; a ſ poknym prawom wón spißaczelow nastawka samokwjomnych cźini sa tele scźěhwki, mjes nimi tež sa podleschenje a powjetschenje duchowneje nusy mjes Sserbami. Kniha ma dwaj pschidawkaj. Prěni wobjima wschelake ważne dokumenty, na kotrež ßo spißaczel w knisy poczahuje; druhi podawa wjele sajimaweho, schtoż je njebo k. redaktor Ssmoleŕ se ßwojeho ßamßneho żiwjenja napißował. Ssnadź budźe nam mózno, druhdy na jedyn abo druhi staw knihi, kotraż je pßches zyke jenak sajimawa, nadrobnischo spomnicź. Radźimy kóždemu, so by ßam knihu cźitał. Pschistajimy, so spißaczelej sa jeje sprózniwe a pschi tym zyle njesßebicźne sestajenje a wudacźe doscź dźakowni bycź njemózemy. Daj Bóh, so bychu ßo wschě nadźije dopjelnike, kotrež ßo na knihu stajeja, pschede wschěm pak, so by wona ſ móznym spomożnym ßrědkom była k pomjenschenju a skónczнemu wotstronjenju wulkeje duchowneje nusy mjes Sserbami!

— S pschicźinu Sedanskeho ßwjedźenja ßo 2. septembra ſ wężow, schulow a měschczańskich twarjenjow khorhoje smahowachu. W schulach ßo dźeń ſ woßebitym ßwjedźenskim aktom ßwjecźesche.

— Tudomny direktaŕ krajneho ßuda, k. dr. Wiesand, ßo w bliżschim cźaßu do Drażdźanskeho wyschscheho krajneho ßuda pscheßadźi.

— 1. septembra je ßo hońtwa na kurwoty sapoczała, kotrež ßo w Awstriji hižo wot 1. augusta honja. Kaž hońtwjerjo praja, létßa wjele kurwotow njeje a kotrež ßu ßo stšélake, ßu małe a ßłabuschke. Tón ßamy cźaß je też sapoczatk hońtwy na ßorny, jelenizy, bakuty, bekasiny, pozpule a dźiwje hołbje. Po sakskim rybaŕstwowym sakonju ßo pstruhi (forelle) wot 1. septembra hacź do 31. dezembra kojicź njeßmědźa.

— 10. septembra, dopołdnja w 10 hodźinach śmeje ßo w hoscźeńzu k winowej kicźi wubjerkowe poßedźenje hornjołużiskeho rataŕskeho wokrjeßneho towaŕstwa.

— Kaž hižo tydźenja spomnichmy, je ßrjedu 25. augusta skażeny poß jene dźěcźo a něktore pßy w Budyschinje skußak. Wot měschczańskeje rady a hamtskeho hetmanstwa je ßo toho dla sa Budyschin, Wurizy, Bobolzy, Bórk, Dobruschu, Hrubjelcźizy, Sajdow, Mały Wjelkow, Libuchow, Małßezy, Nadźanezy, Delnju Kinu, Hněwßezy, Hornju Kinu, Howmjow, Pschischezy, Ratarjezy, Sskonu Borschcź, Židow, Ssokolzu, Scźijezy, Tšélany, Cźichońzy a Cźemjerzy poruczіło, so maja ßo pßy pschiwjasane abo sawrjene dźerżecź. Wonka dyrbja ßo pßy ſ pranzom sa krótkim schtrykom wjescź.

— Sańdźenu njedźelu wjecźor je ßo na żiwnoscźerja a khlamarja Janascha ſ Małeje Borschcze njedaloko helgesta, hdźež pucź wot Drażdźanskeje dróhi do Wjasońzy wjedźe, mordaŕski nadpad scźinił. Janasch bě schkleńzu piwa w hoscźeńzu „k tšjóm lipam“ wupiwschi, ßo ßam na dompucź nastajił. K mjenowanemu rospucźu pschischedschi jeho wot sady něchtó ſ tajkej mozu do spanja praßnu, so ßo wón, myßle shubiwschi, na semju wali. Schto je ßo na to ſ nim stało, Janasch ßam njewě. Wokoło ranja ßo jemu kaž wo ßnje sdasche, so jeho dwaj mużej do schußejoweho pschěrowa njeßeschtaj. Jako dźeń pocza bywacź, ßo jemu pomału myßle wrócźachu. Wón ßo sběhnucź spyta, tola dla wulkeje bolosce w ruzy bě jemu to njemózne. Sswoju drastu wobhladajo, widźi, so je wscha krwawa, a so jemu ſ hłowy krej cźecze. Nadpadnik bě jeho k semi porasył a jeho ſ nożom do spanja, do schije a do ruki kłół. Rana w schiji by pschi małym Janaschowemu żiwjenju kónz scźiniła. Nóż bě ßo jemu zyle blisko pschi krku do schije storcźił. Najwjetschu ból jemu ruka cźinjesche. Do njeje běchu wjazy krócź ſ nożom kłóli. Jako ju něschto sahiba, saczu, so je skamana. Najskerje bě ßebi ju, jako sa morwy na semju padźe, skamał. Po dołhim bolostnym spytowanju ßo Janaschej skónczнje radźi, ßo na nohi stajicź. Pomału po Drażdźanskej dróży cźampajo, dóńdźe wón k schußejowej khěži njedaloko Ratarjez, pódla kotrejež je żiwnoscź jeho bratra. Tam jemu rany sawjasachu a sawobalichu. Na to jeho domoj do Małeje Borschcze dowjedźechu a hnydom sa lěkarjom póßłachu. Tón, jeho rany pschepytawschi, praji, so wjele cźaßa sańdźe, prjedy hacź ßo do zyła sahoji. Kajkeje pschicźiny dla je ßo na Janascha nadpad stał, hischcze wujaßnjene njeje. S wopŕědka ßebi myßlachu, so je jeho rubjeżnik nadpanuł, so by jemu pjenjesy rubił. Tola tomu njemóże tak bycź, dokelż ßu ßo Janaschej pjenjesy a cźaßnik wostajiłe. Duż ßo wěz hinak wukożicź njehodźi, hacź so ßu jeho sa wopacźneho měli, a so je nadpad pschecźiwo někomu druhemu wotmyßleny był. Nadpadnika hischcze wußlědźili njejßu. Pytanje sa nim je jara cźeźke, dokelż Janasch jeho woßobu do zyła wopißacź njemóże.

— Pschi njewjedrje, kotrež ßrjedu 3. septembra krótki cźaß nad Budyschinom stejesche, błysk — móhł rjez ſ jaßneho njebja — jako běchu mróczele hižo rospłunułe, na nowej haßy do błyskowoda jeneje khěże praßnu. Na hornczeŕskej haßy błysk blisko Kriegerez khěże do semje dyri. Powětrowe satschaßnjenje bě pschi tym tak ßylne, so ßo pßches nje schkleńzy gasoweje latarnje, pschi Kriegerez khěži stejazeje, wutłócźichu. Bjes tym so je w Budyschinje jenoż mało deschcźa naschko, je w stronje wot Łuha do Radworja woprawdźity sliw se ßylnym krupobicźom panuł. Krupy kaž hołbjaze jeja wulke ſ tajkimi hromadami padachu, so běchu na polach běrnjaze rynczki ſ nimi napjelnjene, tak so żaneho rynczka wjazy widźecź njebě.

— Wumustrowane konje sakskeje kawallerije, artillerije a traina maja ßo złědujże dny w złědujzych městach dopołdnja wot 10 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź: pjatk 19. septembra w Drażdźanach, Oschatzu, Riesy a Freibergu; wutoru 23. septembra w Wulkim Hojnje, Pegawje a Pirnje; ßrjedu 24. septembra w Grimmje a Rochlitzu; schtwórtk 30. oktobra a ßobotu 1. novembra w Drażdźanach.

S Mnischonza. Na wjerschku Mnischonza ßu wóndano schtomy spuschcźeli a městno pschihotowali, na kotrymż ma ßo restawracija a wuhladna měża natwaricź.

S Maleschez. Sańdźenu dwanatu njedźelu po ßw. Trojizy ßwjecźesche ßo w naschim Bożim domje létuschi żnjeński ßwjedźeń. Zyrkej běchu ſ wěnzami a ſ pletwami rjenje wudebili. Najrjeńschi napohlad pak mějesche ßwjaty woktaŕ, kotryż bésche nasch sahrodnik k. Thomas se snatej wuſtojnoscźu ſ różemi a druhimi rjanymi rostlinami hacź na najrjeńscho wupyschił. Tam pak też wuhladachmy kraßny a drohi dar, kotryż bě Maleschanska młodoscź ſ pschicźinu tutoho ßwjedźenja Bożemu domej dariła. Bě to rjany a wulki tepich — woprawdźe kraßna pycha sa tuto ßwjate město. Maleschanska młodoscź pak je ſ tym sjawnje pokasała, so lubuje wobydlenje Bożeho domu a město, hdźež Boża cześcź bydli. Bóh żohnuj jim tajku luboscź!

S Lichanja. Pjatk tydźenja w nozy ßu paduschi ſ pinzy kublerja Maczija schtyri khany butry kranuli a schklu, w kotrejż butra leżesche, na njehańbicźiwe waschnje sanjeschwarnili. Paduschi ßo po sdaczu pscheßłapnjenja bojeli njejßu, pschetoż woni ßu ßebi też cźaß wsali, ſ młócźinkow ßmjetanu sesběracź. Wscho na to pokasuje, so je paducham snutskowne Maczijez doma derje snate było.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 3. septembra bě na tudomnych skótnych wikach tónle skót nastajeny: 420 howjadow, 110 ßwini a 265 proßatow.

S Noweje Wßy pola Njeßwaczidła. Ssrjedu 4. septembra popołdnju ßo nad naschej krajinu cźeźke njewjedro scźeże, kotrež drje nam dołho żadany deschcź, ale też wóhnjowe njesboże pschinjeße. Na knjeżim fórbarku, dźeßacź mjeńschinow wote wßy sdalenym, błysk w domskim do ßwißlow dyri, wot tam na łubju pschitwarjeneje kruwaŕnje saje, hdźež ßyno sapali, tak so zyła tšécha sa krótki cźaß w płómjenjach stejesche. Kruwaŕniny wjelb dalschemu rosschěrjenju wóhnja mjeły staji. K haschenju wóhnja běchu ßykawy ſ Njeßwaczidła, Łuha a Jaßońzy pschijéle.

S Hory. Sańdźenu ßrjedu popołdnju dyri błysk do tudomneho wětrnika, kotryż ßo na cźiste wotpali.

S Biskopiz. Tudomnemu żandarmej Thoßej je ßo saßo radźiło, dweju dźiwinskich paduchow, kotrejuż bydło je w Porchowje, sajecź. Toho runja ßu ßo wot njeho njedocźinkojo, kotsiż ßu wokoło Biskopiz na wjazorych městnach pczołowe kółcze rosrasyli, wußlědźili.

Se Sslepeho. Sańdźenu wutoru pola wudowy Panoschzyneje ſ rucźnej maschinu młócźachu. Jako běchu ßo pschipołdnju dźełaczerjo k wobjedu podali, dźěcźi pschińdźechu a poczachu ſ maschinu hrajkacź a ju wjercźecź. Ssydomlětneho hólza, kotryż ßo k maschinje tłócźesche, koleßo sa nohu shrabnu a ju do druheho koleßa nuts scźeże, kotrež wbohemu dźěscźu zyku stopu żałoßnje rosmjecze.

S Brěsowki pola Sslepeho. Wutoru 2. septembra popołdnju 1/2 6 hodźin w brózni khěžkarja Pjotra woheń wuńdźe a ju ſ domkhowanymi żnjemi do prócha ja popjeła pschewobrocźi. Woheń ßu najskerje dźěcźi samischkrike.

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

W Holeſchowſkej Dubrawzy: Jan Ludak 1 hr., ſiwnoſćeŕ H. Cžumpla 1 hr., ſiwnoſćeŕ H. Mucźink 1 hr., N. N. 50 np., kheżkaŕ J. Zuhn 20 np., kheżkaŕ M. Klahra 50 np., kheżkaŕ H. Jokuſch 20 np., kheżkaŕ A. König 25 np., dżełaćeŕ A. Riſchka 20 np. — Hromadże: 5 hr. 85 np.

Knjes ryćeŕkubleŕ A. Langer ſ Wjalzeje pola Dŕewka 2 mk.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuſnudźenja.

Lawniſki ſud. Cželadnik H. Hanuſch ſ Delnjeje Hórki 16. junija duzy nimo khlamow draſtyſpſchedawarki Bergeroweje kožane kholowy wonka na khlamowych durjach wißajze wuhlada. Hanuſch, hižo paduchſtwa dla ras khoſtany, myßleſche ßebi, ſo jeho njewobkedźbuja, a kholowy ſ durjow dele ſtorhnu, ſo by ſ nimi cžeknuł. Tola jeho lapnuchu a polizaj Gersdorf, kotryż bě runje w bliſkoſćži, jeho ſaja. Hanuſch ßo pſchećźiwo poßlednjemu wobaraſche a na ſemju ßo cžißnuwſchi, wokoło ßo bijeſche. Dla woſpjetneho paduchſtwa a ſpjećźowanja pſchećźiwo wyſchnoſćži jemu jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźichu. — Dokelž bě fabrikſka dżełaćerka Marja Jurkowa w Polpizach ſ tamniſchich leżomnoſćźow, ſtatnemu fiſkej ßkuſchazych, ſa něhdże 5 np. trawy wotźnjaka, ju, ſ jaſtwom na jedyn dżeń pokhoſtachu.

Přilopk.

* W Hamburgu ſtaj wóndano wodnjo dwaj ſłóſtnikaj na bankiera Kamera rubjeżny nadpad ſćinikoj. Bjes tym ſo tón jedyn ſtražowaſche, druhi do Kamerowych khlamow ſaſtupi a tutoho, kotryż bě ßam w khlamach, ſ wótrym inſtrumentom do tyka praßnu. Hacž runje bě rana ſtraſchna, Kamer myßle njeſhubi a wulku wóknowu ſchkleńzu rosraſywſchi po pomoz wokaſche. Duż paduchej cžaß njewoſta, ſ wotewrjeneho pjenjeżneho khamora pjenjeſy kranucź. Wón ßo do cžékanja da, tola ludźo jeho na haßy pſchimnuchu a jemu bróń, ſ kotrejž chzyſche ßo wobaracź, wotewſachu. Pſchi pſcheßkyſchenju ßo wón ſamkaŕ Bornemann mjenowaſche, poſdźiſcho pak ßu wuſłědźili, ſo je wón wuhleŕ a ſo Louis Königsberger rěka. Mjeno ßwojeho towarſcha ſłóſtnik ſnacź nochze.

* Wo hróſbnym podawku ſ Bettlacha w Schwajzarſkej pißaju. Jedyn ratař bě ſe ßwojim dźěſćom na polo po dźećźel jěł. Bjes tym ſo nan dźećźel na wós mjeta, ſprózne dźěćźo na wós ſaléſy a tam wußnje. Nan pſchi ßwojim dźěle dźěſćźa kedźbu nima a je, niczo njewjedźiwſchi, ſo je na wosu, ſ dźećźelom pokryje. Wſchón dźećźel na wós ſmjetawſchi, nan ſ zyłej mozu koßu do dźećźela ſarubnje. Na dobo ßo wón na ßwojeho ßynka dopomni, tola njewě ſ woprědka, hdźe ma jeho pytacź, doniž ßo jemu ſkónczńje ſeſda, ſo ßnadź je na wós ſalěł. Tola ſchtó móże wopißacź ſtróżele wboheho nana, jako hłuboko w dźećźelu cžéło ßwojeho dźěſćźa, wot koßy wo ßrjedź pſcherubnjene, namaka. Srudobu njeſbožowneho muża, kotryż je njewjedźiwſchi ſe ßamßnej ruku ßwojeho ßyna morił, móże ßebi kóždy pſchedſtajicź.

* S Milana pißaja: Pſched někotrymi dnjemi doſta tudomna polizija ſ New-Yorka powjeſcź, ſo je tam cžłowjek wumrjeł, wotkaſawſchi żonje Milanſkeho blidarja Jenoſi 200,000 frankow, t. j. 160 tyßaz markow. Polizajſki ſaſtojnik ßo hnydom k blidarjej Jenoſi poda a ßo jeho praſchеſche, hacž ßnadź ma żaneho pſchećźelſtwa w Nju-Jorku. Jenoſi wotmolwi, ſo drje je tam wuja měł, ſo pak dołho uicžo wjazy wo nim ßkyſchał njeje. „Wjeßelu ßo“, na to ſaſtojnik dźeſche, „ſo móżu wam ſboże pſchecź: pſchetož waſch wuj je ſemrjeł, wotkaſawſchi waſchej żonje 200,000 frankow.“ — „Dwě ſćži tyßaz frankow!“ blidaŕ ſawoła, ſtkóczi ruku na wutrobu a padże morwy k ſemi.

* K jenemu lěkarjej w Baku muż ßwoju żonu pſchiwjedże a tole powjedaſche: Pſched dźeßacźimi dnjemi w nozy je ßo jeho żona ſe ſtudnje napiła; na druhi dźeń niczo wjazy póżeracź njemóżeſche, ani ßlěny; pluwanki běchu krwawe a wona ſkorżeſche, ſo je ji, kaž by ju něſchto w ſchiji zyzało. Jědła ſa wſchón cžaß niczeho njebeſche, jeno kuſk mloka běſche ſ wulkej próżu kóżdy wjeczor ßrěbała. Lěkaŕ ji do rta pohlada a namaka ſady jaſyka maku pijelzu, kiž ßo krucze dżerżeſche. Pijelza, kotruż lěkaŕ bjes próży wucźeże, běſche hiſchcże żiwa a něhdże tak tokſta kaž hußaze pjero. Dżiw lěkarjej běſche, kak je pijelza 10 dnjow w rcże wutraka, a ſo ßo puſchcźiła njeje, hdyż je ßo nazyzała, a ßama wupadnuła?

* S wokolnoſcże Twerje ßo „Pětrohródſkim nowinam“ piſche, ſo je ßo tam 29. ſańdżeneho měßaza w jenej wjeſzy żónſka na kopjenje ßyna ßama ſpaliła. Schto je ju k tajkemu ſkutkej pohnuło, nichtó njewě. Wona ßyno ſ kólnje daloko wot khěżki noſcheſche, ſkoczi ſkónczńje na kopjeń a jón ßama ſapali. Ssußodża ju hiſchcże żiwu ſ płomjenjow wucźeżechu, ale wona bórſy na to ducha ſpuſchcźi. S wotmolwjenjow, kotrež pſched ßmjercźu hiſchcże ßußodam dawaſche, běſche ßłyſchecź, ſo je njeſbožowna ſtraſchny ſkutk pſchi poknym roſumje dokonjała.

* S Pětrohroda pißaja, ſo ßu tam w běhu měßaza auguſta hižo dwójzy mrós poměli. Wot 10. auguſta tam wſchědnje ſymne a ßylne połnozne wětry duja. Tſećźi tydźeń hižo wobydlerjo Pětrohroda w ſymſkej draſcże khodźa. Tajke ſymne wjedro w lěcże hiſchcże żenje w Pětrohrodże měli njejßu. Duż tež je wſcho w ſahrodach roſcź pſchеſtało. Wſcha ſelenina je wożołtnuła a nětko njedoſrawi; woßebje je ſchkoda wo kórki, kotrež dotal rjane ſtejachu.

* W jenym wuſtawje ſa wobſtarne żónſke, kotryż pſchi jenym klóſchtrje w Ruſkej wobſteji, je w tu khwilu ſtarucha, kotraž je hižo w lěcże 1818, a to 61 lět ſtara, do wuſtawa ſaſtupiła. Wona po tajkim hižo 66 lět dołho w nim pſchebywa a je lětża ßwojeje ſtaroby 127 lět. Żónka wſchak je jara ßucha, ale hewak cžélnje zyle ſtrowa, jeno pomjatk a ßłyſchenje ſtaj jara woßłabnułoj.

* Wo ßměſchnym podawku ſ Landsberga nad Lechom pißaja. Poſdźe w nozy kwaßaŕ ſ kwaßa domoj dźěſche a mějeſche tu cžeſcź, ſo jeho na 500 wowzow do měſtaczka pſchewodźachu. Wowzy běchu ßo na ladach pſchi droſy paßke a pjecża je nichtó hladał njeběſche. Najſkerje běchu kwaßarja ſa wowcżerja měłe; duż ßo ſa nim puſchcźichu a njedźiwajzy na wſche rěcżenje a wobaranje ſa nim do měſta cžehnichu. Tudy kwaßarjej tak cžeſtnje pſchewodźanemu niczo wyſche njewoſta, hacž ſo ſa hródźu hladaſche, hdźež móhłe wowzy pſchenozowacź; namaka tež pſchihódnu hródź. A naſajtra wowcżeŕ po ßwoje ſtadko pſchińdże.

* S Müncheberga pißaja, ſo je ßo tam njedawno kruwa hollandſkeje raßy cželiła, cželatko pak, kotrež ßo morwe narodźi, je jenož tak wulke kaž myſch, něhdże 5 zentimetrow abo dobraj dwaj zolej dołhe. Wutworiło pak je ßo doſpołnje, ma wocźi, wuſchi, roſſchcźěpjene panohty, wopuſch atd. Tež ßu ſtawcźki mjes ßobu wſchě pſchimérjeneje wulkoſcże. To nężne ſwěrjatko ßu w laboratoriju ßkawneho profeßora Virchowa w Barlinje wutykacź dali. Kruwa je 9 měßazow ßucźelna była a nětko ſaßo wſchědnje 20 litrow mloko dawa.

* Najnowſche waſchnje w Franzowſkej je, ſo ßebi ſalubowany fotografiju ßwojeje lubeje na nóhcźu palza wudźěłacź da, ſo by jeje wobraſ ſtajnje pſched wocźomaj měł.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Handrij Albinus, kubleŕ w Jeńkezach, ſ Hańźu Thereſiju Poldrakez ſ Brěſowa. — Jan Ernſt Urban, młynſki w Delnjej Kinje, ſ Amaliju Thereſiju Langez ſ Brěſynki.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Liddy, Ernſta Jaroměra Młynka, hoſćeńzarja w Nadźanezach, dź. — Reinhold Richard, Reinholda Auguſta Klawſa, wojnarja w Delnjej Kinje, ß. — Jan Jurij Gerhard, Handrija Bohuwěra Pětſcha, kublerja w Hrubocźizach, ß. — Khorla Auguſt, Khorle Zarja, dźełaćerja w Hněwßezach, ß. — Emil Bruno, Jana Wirtha, khěżerja na Židowje, ß. — Ernſt Alfred, Ernſta Bohuwěra Emila Kunatha, tyſcherja na Židowje, ß.

Pětrowſka zyrkej: Hana Martha, Auguſta Schletzy, ſaßydleneho měſchcźana a pjekarſkeho miſchtra, dź. — Martha Lejna, Khryſtiana Auguſta Stobera, dźełaćerja a wobydlerja, dź. — Jan Ernſt, Jana Auguſta Kobanje, dźełaćerja a wobydlerja, ß. — Max Jurij, Jana Hendricha Mütterleina, měſchcźana a krawſkeho miſchtra, ß. — Hana Gertruda, Khorle Auguſta Klingſta, cžéßle a wobydlerja, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 21. auguſta: Auguſta Gertruda, Emila Auguſta Baldewega, wobßedźerja ſchtomownje, dź., 1 m. 11 d. — 27. Marja Hedwiga, Khorle Auguſta Zuſchki, murjerja w Nowych Makßezach, dź., 6 l. 5 m. 7 d. — 28. Morwonarodź. ß. Khorle Jaroměra Eduarda Altmanna, garbaŕſkeho pod hrodom. — 29. Martha Marja, Michała Auguſta Wudewiza, khěżerja a wóſki w Wulkim Wjelkowje, dź., 5 l. 25 d. — 29. Guſtav Adolf, njemandź. ß. w wokrjeßnej dźełaćerni na Židowje, 3 m. 4 d. — 30. Hana Hawſchtinez, njebo Jana Krawza, dźełaćerja w Khelnje, wudowa, 66 l. 7 m. 25 d. — Marja Hilžbjeta Jähnez, njebo Khorle Bohuwěra Schuſtera, dźełaćerja w Wopakej, wudowa w Khelnje, 69 l. 14 d. — 31. Michał Sahrodnik w Cžichońzach, něhduſchi żiwnoſćeŕ w Hnaſchezach, 71 l. 19 d. — 1. ſeptembra: Marja Keilingez, Ernſta Jaroměra Młynka, hoſćeńzarja w Nadźanezach, mandźelſka, 35 l. 8 m. 7 d. — 2. Marja Scheźępanez, njebo Jana Bohuwěra Wicźaſa, kublerja w Pſchiſchezach, wudowa w Tſélanach, 71 l. 4 m. 11 d. — 3. Emilija Meta, Khorle Jaroměra Eduarda Altmanna, garbaŕſkeho pod hrodom, mandźelſka, 30 l. 3 d.

Wjedro w **Londonje** 5. ſeptembra: Deſchcź.

Pšches ɀudnistwo ma ɀo na pšcheɀadźowanje pšchedawacź: 15. septembra pšchipoldnju w 1 hodźinje pola kowarja Paula w Barcźe 1 kóń, 2 wosaj, 1 ɀykanjowa a 1 wějaza maschina. — 16. septembra młynska leżomnosćź cźišło 8 w Darinje, na 42,120 mk. takš. — 26. septembra sahrodniska žiwnosćź cźišło 181 a 173 w Wjeleczinje, na 16,150 mk. takš. — 7. novembra pólna a skałowa leżomnosćź cźišło 42 b Wuriskich leżomnostnych knihi. — 8. novembra pólna a skałowa leżomnosćź cźišło 520 leżomnostnych knihi města Budyschina.

Płacźišna žitow a produktow w Budyschinje

30. augusta 1884.

Žitowy dowos: 4264 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńca	8	81	9	67	8	81	9	52
Rožka	7	12	7	28	7	12	7	28
Jeczmjeń	6	52	6	88	6	52	7	25
Wowš	6	25	6	80	6	25	6	80
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	2	—	2	50	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	30	2	50	—	—	—	—
Pšeńcźna muka 50 =	6	75	16	—	—	—	—	—
Rźana muka 50 =	6	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Ssłóma 600 =	13	—	15	—	—	—	—	—
Proɀata 878 schtuk, schtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	—	—	—	—	4	60	4	80
Rźane wotruby	—	—	—	—	5	40	5	60

(50 kilogr. for Pšeńca, Rožka, Jeczmjeń, Wowš, Hroch, Woka, Raps, Jahły, Hejduschka, Běrny)

Drażdźanske mjaɀowe płacźišny. Howjada 1. druźiny 66—69 mk., 2. druźiny 59—62, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ɀwinje 54—57 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

W Noɀacźizach je **žiwnosćź** cźišło 12 s morwym a žiwym inventarom se ɀwobodneje ruki na pšchedań.

W Njechornju je **khěžna leżomnosćź** cźišło 21 s polom a sahrodu hnydom se ɀwobodneje ruki na pšchedań. Wscho dalsche je pola wobɀedźerja shonicź.

W Delnjej Wólschinje pola Borschcźe je **sahrodniska žiwnosćź** cźišło 3 se 17 jutrami pola, łuki a sahrody s lětuschimi žnjemi, dwěmaj kruwomaj a se wschěm hospodarskim gratom pschecźehnjenja dla na pšchedań. Na łuzy ɀo torf dźěłacź hodźi.

Wotawa

na Hněwɀecźanskej gmejnskej łuzy ma ɀo **7. septembra t. l.** popołdnju w 4 hodźinach na pšcheɀadźowanje pšchedawacź, k cźomuž ɀo na kupjenje smyɀleni pšcheprošcha.

Wóhnjowa ɀykawa

s 150 łóhcźemi koźanza, sa mjeńschu gmejnu abo sa wjetsche kubło ɀo hodźaza, je tunjo na pšchedań pola **H. Droschüɀa** w Budyschinje.

Pšcheměnjenja dla wupschedawanje **koproweje twory:** pónojow, kótkow, khachlonkow, wohrjewanskich bleschow, litrowych ɀubobjow, po jara tunich płacźišnach pola **Richarda Alberta** s napschecźa starych kaserniow.

W Barcźe cźišło 66 je junkrócź ɀyta kraɀna Pirnaska ɀymjeńtna rožka na pšchedań.

Khojej,

derje ɀłodźazy,

punt po 65 np., paleny po 80 np.,
= = 75 = = = 90 =
= = 80 = = = 95 =
= = 100 = = = 125 =

porucźa

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haɀy 16.

Zokor,

dróbny a zyły, běły, cźisty a ɀłódki, punt po 33—50 np.,

porucźa

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haɀy 16.

Derje wotležane

zigarry,

3 schtuki po 10 np.,
100 schtuk po 3 mk.,

porucźa

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haɀy 16.

Raiš,

rjany běły a derje ɀłodźazy, punt po 13, 15, 18, 20, 24—40 np.,

porucźa

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems
na bohatej haɀy 16.

Wupschedawanje.

Skład draſtnych tkaninow, katuna, ɀuknjowych a kholowowych tkaninow, zychow, płatu, židźanych, wołmjanych a druhich rubischcźow a wschelake druhe, k konkursowej maɀy firmy **M. Th. Pech** ɀuschaze, ma ɀo wot **ɀobotu 6. septembra 1884** w dotalnych khlamach w Budyschinje na hlownym torhoschcźu cźišło 8 wupschedawacź.

Sarjadowaŕ konkursa.
Clemens Nieckſch.

Paleny khojej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měschenje,** porucźa w wubjernej dobrosćźi

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haɀy.

Ad. Nämsch pschi butrowym torhoschcźu

porucźa:

khojej, jara ɀylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacź 120 np.,
khojej paleny punt po 84, 100 hacź 120 np.,
zokor zyły a **drobny** jara tunjo,
zokorowy syrop punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.,
raiš punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pschi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.

Dale porucźam hischcźe:
prawdźiwy amerikanski rjepikowy tobak rěsany punt po 40 np., pschi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pschi 3 puntach po 35 np.,
wobschkodźeny rołkaty tobak punt po 30 np.,
petrolenm najlepscheje dobrosćze,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

K nasymskemu skasanju

porucźam cźesćźenym ɀerbskim ratarjam ɀwój skład khumschtnych hnójnych srědkow po najtunischich płacźišnach, kaž:

ff. parjenu koscźinu (muku),
ff. ɀyru koscźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

s rukowanjom wopschijecza pod kontrollu spytowanskeje stazije w Pomorezach, pšches cźož ɀo kóždemu kupzej hnójne srědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

Nowe

lamane nudle

ɀym dostał a porucźam.

C. E. Scholze
na swonkownej lawskej haɀy 15.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschcźatu tworu, porucźa

H. Kayser
10 na žitnej haɀy 10.

Kolonialtworowe khlamy

Richarda Pětschki

pschi hlownym torhoschcźu pódla měschcźanskeje haptyki

porucźeja

dróbny zokor,
zyły zokor,
wulke rósynki,
khojej, raiš

a wschu druhu tworu po wurjadnje tunich płacźišnach.

Saɀada: Mały dobytk, wjele rozpschedacź.

Richard Pötschke
pódla měschcźanskeje haptyki.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a porucza k wobstaranju symskeho potrěba po **najtunischich płaczisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s Doblhoffskich podkopkow, snatych najlěpschich czěskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje so pschedawajza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske a kuchinske tepjenje** a so wosebje tež sa **pjekarstwo** doscź poruczecź njemóże. Wona dawa **sylnu tepjazu mózy**, njewudyma **zane schkódne gasy, njeßasuje** a sawostaja jenoż 1½ % **popjeka bjes truskow.**

Dale poruczam sa tepjenje kotokow, zyhelniczow a horncžernjow **brunizu** s **Herbert-podkopkow** pola **Czopliz** po najtunischich płaczisnach.

Hornjoschlesynske kamjentne wuhlo,
delnjoschlesynske kowarske wuhlo,
prawdźiwe Burgske (Draždźanske) kowarske wuhlo, } cziste myte,
Shorjelski twarski kruchaty kalk a rólny kalk

je stajnje w najlěpschej dobroscźi a czerstwej tworje na składze.

Pschi wotewsaczu zykych lowrijow so **podkopkowe płaczisny**, pschi mjeńschich dźělbach najtuńsche dźeńske płaczisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja polne rukowanje dawam.

Wotwoženje psches moje ßamßne wosy sa tunje płaczisny.

Komptoir: na žitnych wikach czisło 5.
Skład: na privatnym tworowym dwórnischczu.

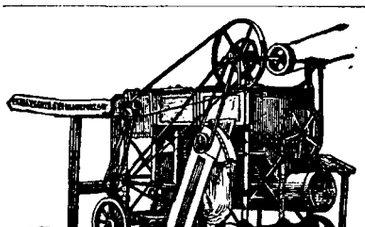

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maschina je ważne wunamakanje sa ratarstwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle žito dospolnje wuczischči, podawa runu, hładku zlómu a khoschtuje lědma wjazy hacž jena hewajscha młócźaza maschina. Sa wodowu a parnu móz wosebje zylne dźělo s dwójnym wětšikom. S wjazy dyžli 100 maschinami so hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wschěch wobßedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maschinowa fabrika a żelesolijerńja w Frankfurcze a. M.

Kermuscham.

K prjódkstejazym kermuscham poruczam

wubjernu pschenježnu muku

po poniženych płaczisnach.

C. E. Scholze
na swonkownej lawskej haßy 15.

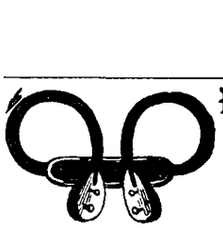

Rukajzowa a bandažowa pschedawarńja

K. R. Lory

8 na schulerskej haßy 8

poruczа ßwój skład wschěch družinow wěnzow (paßow), po najnowschich systemach dźěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež so płókacź hodźa, gumijowe, kožane a gurtowe ßlě, schlipßy a krawaty, portemoneje, kožane schórzuchi sa mužskich, tosche sa žónske a schulske dźěczi atd. pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Pschispomnjenje. Kožane kholowy so po měrje dźěłaju, móschnje so sa krótki czaß po tunich płaczisnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtunischich płaczisnach so dostacź w pschedawarni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera
w Budyschinje
na hlownym torhoschczu czo. 9.

Žolty wósk

kupuje po najwyschschej płaczisnje

Otto Engert.

Czěske ßlówki, litr 28 np.,
turkowske ßlówki, litr 40 np.,
turkowske sultanske ßlówki, litr 55 np.,
porucza

Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
so dostacź pola

Gustava Poßera
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, żyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje zkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poßer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poßer**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poßer**
na jerjowej haßy.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,
kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, ßwěczenje** pschedawa po spodźiwnje tunich płaczisnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Strowe krnschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje
mechanisка pschadownja w Hajnizach.

Gardinowe dźerżaki.

Skład schpihelow.

Direktne
póstske parokódźiwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w **Budyschinje.**

Kajuta **№ 300.** Strjedźnotrowy **№ 80.** Dźěcźi mjezyske 12 l. za połowu, mjezyske 1 lěto **9 M.**

Pschedawanje a porjedźenje
dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
s napschecza kaserny.

Ssrjedu 10. septembra budże ßo, sechze-li Bóh, **mißionski ßwjedźeń** w **Hbjelsku** ßwjećicź. Popołdnju w 2 hodźinomaj dźerži k. duchowny **Mrósak** s Hrodźischcza ßerbske a w 4 hodźinach k. duchowny **Albertz** s Jenkez němske ßwjedźeńske prědowanje.

Wschitzy pschećeljo mißionstwa ßo wutrobnje k tomu psche-proschuja. **Brósk,** duchowny.

Ratarska schula w Slym Komorowje.

Symska wuczba ßo w woběmaj wotrjadomaj **15. oktobra** sapoczńje. Dalsche shonicź psches **direkziju.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Pschi **ratarskej schuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa schulska wuczba sapoczńje. Bliżsche wukasy dawa **direkzija.**

Wosjewjenje.

S tutym k nawjedźenju dawamoj, so ßmój na **dwórnischczu** w **Pomorezach**

wuhlowu, kalkowu a huójno-ßrědkowu pschedawarńju

wotewrikoj.

Budźemoj ßo prózowacź, najlěpschu tworu po tunjej płaczisnje pschedawacź, a ßwoje pschedewsacze dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczamoj.

W Pomorezach, 1. septembra 1884.

S poczescźowanjom

Lorenz & Kretschmar.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha s czistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa sroscźenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniżenych płaczisnach pschedawam.

Louis Gadt

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Wažne sa kóždeho.

Pschemahnjene nadwoblekarje, mužske ßuknje, kholowy, lazy atd. ßo njerospróte s nowa barbja a ßo kaž nowe shotuja pola **W. Kellinga** w Budyschinje na žitnym torhoschczu.

Poßleschczowe zychi, czerwjeno- a bělo-kaschczikate, 6/4 schěroke, rjane mustry, meter po 45, łóhcź po 25 np.,

Koschlazy barchent, **ßuknjowe tkaniny** po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku a najnowschich mustrach,

6/4 **czyste platowe schórzuchi s lazom** po 85 np., 8/4, 7/4, 6/4, 5/4 **módroczischcź,** jara tunjo, dźělbu **köprowcho lustra,** ßylnu tworu, meter po 45 np., łóhcź po 25 np.,

porucza **Emil Wehrle**

na jerjowej haßy 7.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje jutsje sa tydźeń, 14. septembra, popołdnju w tsjóch w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Ratarszy schulerjo

dostanu tunju a solidnu pensiju w Budyschinje na kotołskej haßy czišło 34 po jenym skhodźe.

Wustojny **krawski** namaka trajne dźěło pola **Jana Kraschki** w Njeßwaczidle.

Dźěłaczerjo!

něhdźe 200 muži.

Dźěłaczerjo, kmani k ryczu semje, ßo sa wyßoku msdu do trajneho dźěła (symskeho dźěła) sa twarjenje dróhi s Biskopiz do Wujesda pytaju. Dźěło ßo w Schönbrunnje pola Biskopiz dawa.

Twarski mischtr

Xav. Mauerer

w Budyschinje.

Sa wjetsche **kolonialtworowe khlamy** w **Budyschinje** ßo młody człowjek jako

wuczobnik

pod spodobnymi wumenjenjemi hnydom abo posdźischo pyta.

Offerty pod **„wuczobnik“** njech ßo pola **Rudolf Mosse** w Budyschinje wotedadźa.

Jedyn **wuczobnik** s nusnym schulskim wuwuczenjom a jedyn **wustojny pschedawar** sa material-tworowe khlamy, wobaj ßerbskeje rěcze mózny, mózetaj 1. oktobra město dostacź. Samokwjenja njech ßo w wudawarni Serb. Nowin pod **X 3** wotedadźa.

Holzu, k kóždemu domjazemu dźělu kmanu, k 1. oktobrej pyta

H. Lehmann,

mydlar na hornczerskej haßy.

Palma měra

na row

njebo **Hany, Handrija Pětki**

sawostajeneje wudowy,

a

njebo **Marki, Augusta Pjetschki,**

najeńka kujeżeje sahrody

w Małym Zicżeńku,

jeniczkeje dźowki.

O ßmjercź, schto tola myßlisch ßej!
To tola hischcze dołho njej',
So ßy po' naß tu pobyła
A naschu wowku wotwjedła —
Nětk pschindźesch pschezo saßo k nam
A wosmjesch tež tu Marku nam.
Ta luba macź, ta Pětzyna,
We Zicżeńku bě rodźena,
Jej' nan tón Schlamar rěkasche,
Bě mlynk a s tym ßo žiwjesche
A wobßedźesche tehdy tu
Tón mlyn we Malym Zicżeńku.
Hdyž nimo bě cżaß schulerski,
Dha psches lět tsi a dwazyczi
Je pschezo ßwěruje ßłużiła
A stupi pon do mandźelstwa
S tym lubym Pětkez Handrijom,
Kiž w Wjeleczinje měł je dom.
A hlaj, we jeje mandźelstwi,
Dha wschelki kschiž ju potrjechi,
Dóńž zyle strowa njebesche,
Dha wjele dźěłacź njem'żesche
A žno po dżeßacź lětach ji
Dha wumrje jejny mandźelski.
Hdyž psches lět pjecź a dwazeczi
Bě wudowa tu na ßwěczi
A pschez' najbóle bydlesche
Po' ßwojej' dźowki jen'cżkeje,
Dha lětża meje schtyrnatoh'
Je dźělika tu psches ßmjercź ßo.
Bě stara, hdyž tu wumrje nět,
Psches wóßom a schěsćdźeßacź lět
A sawostaji sa ßobu
Tu lubu dźowku jeniczku
A jeje luboh' mandźelskoh',
Tež bratra jenoh' jeniczkoh'.
Nětk jeje cżěło braschniwe
Tak cżische w rowje wotpoczńje,
Kiž je kaž drastu wobcźežnu
Sso wußlekła we ßmjercźi tu.
O kak ji nětko derje je,
Prjecź ßu wschě jeje bolosćze.
A kaž je horka prajene,
Ta wowka psches ßmjercź pschischła je
Po jenu lubu dźowczicżku,
Kiž starschimaj bě k wjeßelu,
A dźewjatnatoh' augusta
Je lětża nahle wumrjeła.
To bě ta luba Marcźicżka,
Starscheju jen'cżka dźowczicżka,
Ji podarmo bu pytana
Wot starschich pomoz lěkarska,
Bě żiwa dźewjecź měßazow
A jeno wóßomnacże dnjow.
A tuta luba dźowczicżka,
Kiž je wam nětko wumrjeła,
To hižo nětk ta schtwórta je;
Tsi ßu żno prjedy njeje schle
A ßu w tej wěcżnej sbóżnoscźi
S tej wowku nětko w hromadźi.
Ach, lubi starschi, njeprajcże,
So je to Boże khostanje,
Hdyž Bóh wam wasche dźěcżatka
Nětk k ßebi wosmje do njebja,
Ně, Bóh, kiž wěcżna luboscź je,
Je bóle, hacź wy, lubuje.
Haj, lubi starschi, wopomnicże,
Ssmjercź jeno do tych domow dże,
Hdźež wot Boha je póßłana,
Też, hdźež je dźěcźi cżrjódźicżka,
A wosmje prjecź to najbóle,
Kiž je tym starschim najlubsche.
Ach, ale ach, ta ßmjercź też dże,
Hdźež maja jene jeniczke,
A tak też s żytej wutrobu
Na tutym dźěsću wißaju
A je też bóle lubuja,
Hacź Boha a toh' Sbóżnika.
Duż, lubi starschi, njepłacżcże,
We njebju wy je budźecże
Wschak wschitke saßo namakacź
A Boże pucże dopósnacź,
Kak Bóh wscho derje cżinił je,
Duż dale wo nje njepłacżcże.

Na žadanje

wutrobnje srudźeneju starscheju

Augusta Pjetschki a jeho mandźelskeje

Pětr Mlónk.

W khlamach **Emila Wehrla** na jerjowej haßy ßu ßerbske **spěwarske knihi** ležo wostałe.

Portemonnej s 23 hriwnami je ßo shubił. Cżeßny namakar njech jón sa myto woteda pola

Pětra Kokle

w Cżornym Hodlerju.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 13. septembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć sakski kral, kotryž bě s pschewodom prynza Jurja póndźelu, wutoru a srjedu na manövrach pola Freiberga a Nossena, je so schtwórtk do Zaußwitz podał, so by tam pschi běhanju, wot offizierow kavallerije srjadowanym, pschitomny był. Kral hacž do 17. septembra w manövrje wostanje. W jeho pschewodźe budźe pódla prynza Jurja tež wójnski minister hrabja s Fabrice a wjednik generalneho staba wyschk s Planitz.

— Němski kněžor so, jeli jemu jeho strowosć wobćežnosće pućowanja dowoli, 15. septembra s awstriskim a ruskim kněžorom w hrodźe Skjernjewizach w ruskej Pólskej seńdźe. Jeli so by cźělna słabosć, kotraž je w posledním cźasu kněžora wjazy krócź pschimała, jeho wot dalokeho pućowanja wotdźerżała, sastupi najskerje němski krónprynz kněžorowe město. Skhadźowanka tsjoch kněžorow budźe nowe rukowanje sa sdźerżenje europiskeho měra. Wobkhad bjes ruskim, awstriskim a němskim knježerstwom so hižo dlěschi cźaß saßo po něhduschim pschecźelnym waschnju stawa, kaž tehdom, jako bjes nimi polna pschesjenosć knježesche. Wot skhadźowanki kněžorow so wosebje wotstronjenje wschěch njedorosumjenjow w nastupanju należnosćow na Balkanje wotcźakuje. Porjad, psches Barlinski měr sa Balkan postajeny, so tak se žaneje strony njebudźe mylicź móz.

— Němske kolonije na nawjecźornym afriskim brjosy su saßo pschirost dostałe. Nowy wobßadźeny kraj je wjetschi, hacž wschě druhe prjedy pod němske knjejstwo wsate. Kapitän s Raven s němskeho kanonoweho cźołma „Wolf“ je němsku khorhoj na połodnischim nawjecźornym brjosy Afriki wot Angra-Pequena hacž k mjesam portugisiskich wobßedźenjow postajił. S tym je so mórski brjóh, 120 geografiskich mil dołhi, s němskim wobßedźenstwom sjenoćił. Nowy kraj 80 mil daloko do snutskowneje Afriki doßaha a je po wobschěrnosći tak wulki kaž němske kněžorstwo. Jendźelcźenjo tamne strony jako swoje herbstwo wobhladowachu a hacž dotal po zyłym brjosy zło bjerjachu. Se sawiscźu dyrbja woni pschihladowacź, kak Němzy jedyn kraj po druhim wobßadźuja. Hnėw psches to je Jendźelcźanow sawjedł, němskich poddanow pschescźěhacź a němsku khorhoj wohańbicź. Cźorni w Kamerunje su so wot Jendźelcźanow naschcźuwali, so bychu so do tamnischeho němskeho guvernéra, jako chzysche tón Kamerunski kraj wuměricź, s brónju dali a jeho k zofanju nusowali. Tajke wadźenja so w nowych sałoženych kolonijach cźasto stawaju a njejßu hódne, so by so na nje žaneje ważnosće kładło. Němski kanonowy cźołm, k tamnischemu brjohej na dlěschi cźaß póßłany, a licźba němskich marinskich wojakow budźe doßahacź, tamnischich cźornych w měrje a poßłuschnosći sdźerżecź. Tola druhu njepschecźelnosć, kotraž je so pschecźiwo Němzam w Bageidźe stała, tucźi njeßmědźa njekhostanu wostajicź. Po wukasu jendźelskeho guverněra w ßußodnym Quittach su Jendźelcźenjo němsku khorhoj w Bageidźe dele storhnuli a khorhojiny drěwz porubali. Runje tak su Němzam njepschecźelni Togasźy cźorni na namołwjenje Jendźelcźanow němsku khorhoj wotstronili. Na protestowanje němskeho konsula so njedźiwasche. Tajke wohanjenje sebi němske knježerstwo njeßmě lubicź dacź, je-li so so nochze wot wschitkich kulturnych ludow a dźiwich sazpicź dacź. Jendźelske knježerstwo budźe swojeho sastupjerja w Quittach hódnje khostacź dyrbjecź, a to móże so cźim wěscźischo wotcźakacź, dokelž je njedawno jendźelski minister Gladston s nadpadnej pschecźelniwosću wo němskich kolonijach rěcźał. Njech nětko dopokasa, so su jeho słowa s prawdu měnjene byłe.

Italska. W Italskej kholera dźeń a ßurowischo sakhadźa. Najwjazy woporow sebi wona w Neaplu žada. 10. septembra tam sa jedyn dźeń 947 wossobow na nju skhori, s kotrychž je 357 wumrjeło. Wobydlerstwo je so do wulkeho stracha dało. Ludźo bossy s prozeßionami modlitwy spěwajo po měscźe cźahaju. Pschi haßowych rózkach so ludźo po stach psched swjecźatami kleczo modla. Wikowanje je nimale sastało, wjele khlamow je sawrjenych. Lazarety a lěkarjo wjazy njedossahaju, ßamo rowarjow dosći njeje. Wscheho pschipósnacźa hódne je sadźerżenje italskeho krala. Wón je se swojimi ministrami hospitale w Neaplu wopytał, w kotrychž na kholeru skhorjeni leża. Kral wot loża k loźu khodźesche, bliżesche so ßamo k mrějazym a troschtowasche khorych. Tež je wón naprawy poručił, kotrež maju pschedroženje khlěba sadźěwacź. Na lud w Neaplu je kralowy wopyt wulki sacźischcź scźinił. Kralej so sahorjene powitanje dosta. Wschě nowiny krala dla jeho njebojasnosće khwala.

Belgiska. Pschi posledních wólbach na belgiski sejm běchu konserwatiwni liberalnych porasyli. Liberalni, tehdom rosnjemdrjeni, so su dołholětne knjejstwo shubili, w wulkich městach pschecźiwo nowemu konserwatiwnemu ministerstwu s njeměrami demonstrirowachu. Konserwatiwna strona bě sebi wotmyßliła, liberalnym s wulkej demonstraziju wotmolwicź, a s tym dopokasmo dacź, so je wjetschina wuswolerjow se skutkowanjom konserwatiwneje wjetschiny spokojom. Sańdźenu njedźelu se wschěch stron Belgiskeje wjele tyßaz konserwatiwnych do Brüßela pschijěde, so bychu so w swjedźeńskim cźahu psched kralowski hród podali. Liberalni wobydlerjo w Brüßelu na njehańbicźiwe waschnje tutón cźah skasychu. S woprédka spytachu hudźbu konserwatiwnych towarstwow s hwisdanjom, do wuschow rěsatym, pohkuschicź. Jako pak so konserwatiwni psches to samylicź njedachu, so hromady njeměrnikow na cźah walichu, wutorhnuchu nawjedowarjam jenotliwych wotdźělenjow khorhoje, kotrež rostorhachu, a bubony s nohomaj rosteptachu. Konserwatiwni so khroble wobarachu a so s liberalnymi nadpadnikami do pukow dachu. Kóždy wokomik cźah pschetorhnuchu, a lědma so bě so wón saßo sjenoćił, so liberalni s nowa do njeho dachu. Jěsdnym žandarmam, po haßach jěchajazym, so s wulkej prózu radźi, wo srjedź haßy wusku smuhu prósnu dźerżecź, psches kotruž mózachu so cźaharjo s nusu pschewicź. Minister snutskownych należnosćow so wjazy krócź měschcźanostu woprascha, hacź dyrbi so wójsko pschecźiwo njeměrnikam póßłacź, tola tón do toho njeswoli, wudawajo, so by potom njeporjad hischcźe powjetschił. Skónczńje so někak radźi, porjad do schmatanzy pschinjesecź. Tola cźah, hižo wjazy krócź rostorhnjeny, so do zyła wjazy srjadowacź njemóżesche. Na haßach, k kralowskemu hrodej wjedujzych, so bitwa s nowa sapocźa, wokeńzy buchu rosražene, wokna a latarnje rosbite. Nawjedowarjo cźaha so po dołhim běhjenju hacź k kralowskemu hrodu pschedobuchu.

Posdźišcho ſa nimi jich towarſchojo pſchińdźechu, kotſiž běchu, wuſko w hromadu ßo ſeſtupawſchi, po zykej ſchërokoſcźi haßy marſchirujo, liberalnych herjekarjow na bok ſtłóczili. Nahladnoſcź liberalneje ſtrony je pſches jejne revoluzionarne ſpoczinjenje w Belgiſkej hłuboko ſchkodowała. Belgiſzy liberalni ßu nowy pſchikład njeſnjeßliwoſcźe liberalisma dali. Liberalni ßami ſa ßebje ßwobodu żadaju, tola druhim ju nochzedźa woſtajicź. Jeli pak je ßo jim ßwoboda a knjeżerſtwo do rukow dało, ßwoju móz k tomu trjebaju, ſo bychu hinak ſmyßlenych njeßmilnje podtłóczeli.

Franzowſka. Franzowſka miniſterſka rada ſměje 13. ſeptembra poßedźenje, ſo by wuradźowała, hacź matej ßo komorje powołacź. Jimaj ßo namjet pſchedpokoji, ſo by ßo Chinje wójna pſchipowjedła. Chineſojo ßo bjes tym pilnje na wójnu hotuja a ßo ſa to ſtaraju, ſo by jich franzowſka flotta ſ nowa na podobne waſchnje njepſcheßłapnuła, każ je ßo to na rëzy Minje niże Fucźeua ſtało. Pſchikhód k rëzy Wuſong a k Kantonſkej rëzy ßu Chineſojo ſ tym ſawrjeli, ſo ßu pſchi jeju wuliwje do morja łódźe, ſ kamjenjemi wobcźeżene, ponurili. Wobtwjerdźenja pola Fucźeua ßu ßo hižo ſaßo wuporjedźiłe. Schkoda, wot franzowſkeje flotty naczinjena, pjecźa tak wulka njeje, każ ßo ſ wopręd̆ka ſdaſche. Franzowſkej flocźe njebě móżno, wobtwjerdźenja do zyła ſniczicź, dokelż doſcź wojakow njemëjeſche, ſo by je móhła na brjóh wußadźicź.

Rußowſka. Ruſki zar je ſańdźenu póndźelu dopołdnja ſe ßwojej mandźelſkej a ßynom do Warſchawy pſchijëł. Mëſchczańſkej deputaziji, kotraż jemu po ßłowjanſkim waſchnju ßół a khlëb poſkicźi, khëżor praji: „Proſchu, ſo by ßo Warſchawſkemu wobydleŕſtwu w mojim mjenje dźakowało, wjeßelu ßo, ſo ßym tu pola Waß.“ Po powitanju na dwórniſchczu khëżor ſe ßwojim pſchewodom do hrodu Laſienkow jëdźeſche. Lud, na wobëmaj ſtronomaj dróhi ſtejazy, na dobry porjad dźerżeſche a khëżorſku ßwójbu ſ hurawołanjom witaſche. Zar a zarownja w wotewrjenym dwajpſcheżnym woſu bjes wojeŕſkeho pſchewoda jëdźeſchtaj najprjedy do prawoßławneje zyrkwje na krótku modlitwu, a na to do katholſkeje zyrkwje. Dobry ſacźiſchcź na wobydleŕſtwo je ſcźiniło, ſo dróha njebě, każ bě ßo prjedy poſtajiło, ſ wojakami wobßadźena, a toho runja, ſo khëżorſkaj mandźelſkaj niż jenoż prawoßławnu, ale też katholſku zyrkej wopytaſchtaj a w poßlednjej zyrkwi kſchiż, wot katholſkeho biſkopa Popjela jimaj podaty, koſcheſchtaj. Pſchipołdnju bě wulka wojeŕſka parada na Mokotowſkim polu, pſchi kotrejż ßo 80,000 muži wobdźëli. Póndźelu wjeczor zarſkaj mandźelſkaj dźiwadło wopytaſchtaj. Dokelż ßo jeju wopyt pſchipowjedł njebě, ßo pſchedſtajenje pſchi jeju pſchikhadźe njepſchetorhnu. Lud, kotryż bě ßo w wulkej liczbje ſeſchoł, bjes pſcheſtacźa zarej a zarowni hura pſchiwołaſche. Zar a zarownja hacź do kónza pſchedſtajenja w dźiwadle ſawoſtaſchtaj. Wutoru popołdnju khëżorſkaj mandźelſkaj w Laſienkach ſemjanow a ſaſtojnikow pſchijeſchtaj. Na to wojeŕſki hoſpital a wuſtaw ſa wotcźehnjenje knjeżnow wopytaſchtaj. W poßlednim khëżorka ßamoruczńje dary ſa tych wudźëleſche, kotrež wuſtaw wopuſchcźa. Wjeczor ßo pola Warſchawſkeho guvernëra Gurka wulki bal wotbywaſche. Jako ßo zar ſ bala domoj wrócźi, jeho na haßach lud wſchudźe wjeßele witaſche. Se wſchëch twarjenjow ßo khorhoje ſmahowachu a domy běchu kraßnje illuminirowane. Ssrjedu wjeczor je ßo khëżor ſe ßwojim pſchewodom do Nowogeorgiewſka k manöwram podał. — W Skierniewizach, hdźeż ſměje ßo ſkhadźowanka tſjoch khëżorow, ßo wulkotne pſchihoty k powitanju wyßokich hoſcźi cźinja. Tamniſchi hród je wobſchërne twarjenje ſ jenym poſkhodom. W hrodowej ſahrodźe, kotraż je nimale dwě hodźinje dołha, je wjele dźiwiny. Sa zarowe pſchebywanje budźe ßo tam honicź. K hońtwje je ßo ſ Wina 1000 żiwych kurotwow ſkaſało.

Wumjeńkaŕ.

Wobras ſe żiwjenja.

Pola Lipinez na dworje napſcheczo domſkemu ſteji maka khëżka pod ßkomu. Je to Lipinez wumjeńk.

Je ſa cźaß naſynu. W jſtwiczźy je ſyma, wſcho cźmowe a njewjeßele. W kucźe na łożu leži ſtare módre poßleſchczo, pódla łoża ſtejitaj dwaj rospukanej ſtólzaj; napſcheczo pſchi ſcźenje blidko a ławka; nad blidom wißy ſakurjena cźorna „boża martra“, dwě ßwjecźatzy na ſchkleńzu molowanej, a na boku ſtary cźaßnik; ſa khachlemi widźiſch małe khanki a něſchto horncźkow, na wóknje wolijowu lampku, dwě ſchkleńczźy a něſchto ſtarych knihi. To je wſcha nadoba.

Sa khromym blidom pak ßedźeſche ſtary pokhileny ſchëdźiwz ſ blëdym ſałdatym wobliczom cźitajo ſe ſtarych ſpëwarſkich. Cźaßnik jara dybawje a khromje poſtupowaſche, hdyß a hdyß ſabruncźa mucha abo ſaklepa ſe ſahrody hałſa do wókna — hewak bě tu cźicho, każ w rowje.

Wumjeńkaŕ cźitaſche a cźitaſche, doniż ßo jemu wocźi njeſańdźeliſchtej a ſchëdźiwa hłowa ßo kiwkajo na wutrobno njeſwjeſe. Tola na dobo pſcheßmoknu ßo cźaßnikowa ſchnóra a cźeźidło padźe ſ praſkom na ſemju. Schëdźiwz wozucźi, wutrě ßebi wocźi, pohladawſchi na cźaßnik, ſacźini knihi, woblecźe ßo ſtary kożuch, na hłowu ſtaji ßebi wuchatu cźapku a dźëſche won. Khëżne durje na ſapłatku ſacźiniwſchi a klinku wucźahnuwſchi ſtupaſche pomału po dworje do ſahrody. Nichtó ßo wo njeho njeſtaraſche, jeno ſtary »bobak« wuhladawſchi jeho, ſtanu ſywajo a ßo pſchecźahujo, wotſchaßnu ßo a ſtupaſche pomału ſa nim. Stary Lipin hladaſche w ſahrodźe ſa pczołkami, pſchiwjaſa nëkotre ſchtomy k kolikam a dźëſche dale ſe ſadnimi durczkami won. Sa hunami ſtupaſche pódla rëczki hacź k czerwjenemu ßwjatemu kſchiżej; tu poßydnu ßo na ławku a hladaſche ſamyßleny pſched ßo. Po ßuchej łuzy honjeſche wëtſik żołte liſcźe, pódla na polu ſaſelenjeſche ßo mjes cźornymi brósdami młode żito. S daloka klonjeſche ßo ßłóncźko ſa cźmowe hory. Dźëd ßedźeſche khwilu, na to ſtanu, pokloni ßo kſchiżej a woteńdźe pſches rëku na druhu ſtronu wßy. Tam ſteji pëkny dom — bydli w nim ſtary Wicźas. Lipin ſtupi do dwora.

Stary Wicźas ſtejeſche na proſy na kij ſeprjeny, a komandowaſche: „Jano, tón wós ſtorcź dale pod kólnju, ſo njeſmoknje, pſchińdźe-li ßo deſchcźik — ty też na niczo njemyßliſch! — Ah, witaj Jurjo! Pój dale“, wołaſche na Lipina a dawaſche jemu ruku. Witaſchtaj ßo a dźëſchtaj na to dó jſtwy.

Wicźas bě też hižo wumjeńkaŕ, ale pola njeho bě wſcho hinak, hacź pola Lipina. Jſtwu mëjeſche rjanu ßwëtku a pſchecźelnu. Jeho ſtara hiſchcźe doſcź hibita běhaſche po domje a mëjeſche wſchitko cźiſte, ſo ßo błyſchcźeſche każ ſchpihel. Wicźas poruczeſche w domje, każ by hoſpodaŕ był, a wſchitzy jeho poßłuchachu, dokelż wjedźachu, ſo je wjazy naſhonił a toho dla też mudriſchi. Móżeſche ßo Bohu dźakowacź, ſo je jemu tak ſpokojne ſtare dny wobradźił.

Ssydźeſchtaj ßo ſa blido, ſtara Wicźaſowa pſchinjeße khlëb a butru, Lipin wotkra ßebi a na to daſchtaj ßo do powjedanja.

„Nó, ſchto dha dźenßa tak ßmutnje hladaſch, Jurjo?“

„Bëch khwilku wonka na łuzy pola kſchiża, ßym po polach hladał, kak wſchitko hinje; rady bych widźał, ſo by też ſo mnu ſkoro kónz było.“

„Hoho! hižo ſaßo nacźahujeſch ſtaru trunu? Njepſchehrëſch ßo pſcheczźiwo Bohu!“

„Ale proſchu cźe, kak njemóhł mje ßwët mjerſacź, hdyż ßym tak wopuſchczeny!? Doma ßo nichtó wo mnje njeſtara; huſto dyrbju na tón kuſk jëdźe dołho czakacź, doniż mi jón pſchinjeßu a potom njeje hiſchcźe ani k jëdźi. Ssym-li khory, nichtó ßo mje njewoprąſcha, ſchto mi je? — nichtó mi ani jſtwu njewumjecźe a njewucźiſcźi; wëm, ſo ßym hižo wſchëm na pucźu! Tak by najlëpje było, ſo bych ſchoł, hdźeż ßłuſcham.“

„Stary pſcheczźelo, ſo bych tebi ſ prawdu rjekł — ty ßy na tym ßam wina. Cźoho dla ßy ßwojim dźëcźom wſchitko ſdawał a ßam ßebi niczo wobkhował, ſ cźimż móhł ßo ßam ſeżiwicź — a twoje dźëcźi na to czakacź móhłe. Widźiſch, ja ßym ßebi dobry wumjeńk wucźinił — hdyż jón njetrjebam, móżu jón ßynej dacź, to niczo njeſchkodźi — potom mam hiſchcźe ſahrodu a polo — widźiſch, dźëcźi ßebi mje waża a poßłuchaja mje. Hdy bychu mje poßłuchacź nochzyłe, njebych jim niczo dał — toho dla mje cźeſcźa.“

„Wone wſchak bychu ßebi naju też ważiłe, hdyż bychmoj też niczo njemëłoj“, mënjeſche Wicźaſowa.

„Hamjeń“, rjeknu Wicźas. „Dyrbju tebi prawo bycź dacź, żona, ſo bych ſ tobu wójnu njemëł.“

„J nó, nětk je hižo poſdźe“, ſdychnu Lipin; „maja wſchitko w knihach ſapißane — a ja tu ſteju ſ próſdnymaj rukomaj.“

Wicźas dóńdźe ßebi po trubku, natyka a ſapali ju, poßuwa nëkotryż raz ſ cźapku ſ jeneho wucha na druhe a rjeknu: „Bratſje, pſcheſtań ſkorżicź, ja tebi ſ łuże wupomham.“

„Ty?"
„Haj, ja!"
„A kak to?"

„Wjeczor, hdyż so sacźmi, pschińdu k tebi a cźi wschitko rospowjedam. To je mi woprawdźe mudry pschipad. Zona, pschinjeß namaj kusk piwa, dyrbimoj so na to napicź."

Wicźasowa woteńdźe. „Wěsch, pscheczelo, psched żónskimi njeßmě cźlowjek hnydom wscho wubachtacź. Ja mam swoju Hańžu rady — ale wboha je wschě suby shubika a tak so ji husto stanje, so ji pschecźiwo najlěpschej woli skowo wuskoczi, kotrež by najlěpje sa subami wostako. Toho dla pschińdu wjeczor k tebi; budźemoj samaj."

Wicźasowa pschinjeße piwo, wumjeńkarjej sebi naleschtaj, pijeschtaj a kurjeschtaj a po klakanju Lipin woteńdźe. Hdyż bě so khwilu wotßalił, pschinjeße sebi Wicźas s kubje maly kaschczik, dźěsche s nim do komory, kramoscźesche tam mjes starym żelesom, napjelni kaschczik, pschibi horjeka wěczko a wjeczor pschi cźmiczźy donjeße jón k Lipinej.

Wicźas a Lipin rěczeschtaj dołho mjes sobu. Lipin wiesche stajnje s hkowu, każ by pscheczźiwik. Wicźas pak rěczesche do njeho a skónczńje roshněwany wurasy: „Nochzesch-li, cźerp!" a dźěsche na kij so seprjewajo domoj. Lipin pak sedźesche hischcźe tójhdy pschi lampje hladajo na kaschczik, podpjerasche sebi hkowu, trějesche cźoko, skónczńje dyri s ruku wo blido prajizy: „Spytam to! Ssnadź mi to Bóh tón Knjes sa hrěch njepschizpije!" (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa pschedsydu pschisażneho sudа, w pschichodnym měßazu so mějazeho, je so krajny sudniski direktar Erxner pomjenował.

— Sa diakona a katecheta Pětrowskeje zyrkwje a prědarja Marijneje a Marcźineje zyrkwje su sańdźenu póndźelu diakona Großmana s Połcźnizy wuswolili.

— Budyschske hamtske hetmanstwo je s nowa wobsanknjenje wokrjeßneho wubjerka wosjewiło, so so w pschichodźe běrnjaze selo, pyr a druhe wotpadanki pólneho hospodarstwa na polach wonka palicź njeßmědźa. Pschestupjenje tutoho wukasa so s jastwom abo s pjenjesami khosta.

— Wukas, so maju w Budyschinje a wokolnosczi pßy pranzy noßycź a so sa schtrykom wodźicź, smy dawno hižo wocźakowali. Niz, jako bychmy wbohim pßam popscheli, so dyrbja w pranzach khodźicź, ale, dokelž samym sebi popschejemy, so bychmy bjes stracha po měsce khodźicź móhli. Njedźiwajzy na to, cźemuż smy sto ras se swědkom byli, so so dźěcźi, kotrychž je woßebje w měsce jara wjele na dróhach, tak lohko pßa, haj pßyczka naboja a nastróżeja, myßlimy tudy pschede wschěm na strach, kiž małemu każ wulkemu hrosy, hdyż ma po drósy hicź, po kotrejž pßy, każ cźelata wulke, swobodnje a bjes pranza wokoło hanjeja, abo hdyż ma do domu sastupicź, psched kotrymż tajki rapß leżo suby schcźěri a wocźi wuwala. Tajke wulke pßy nadeńdźesch w měsce, każ tež tu a tam na wßach. Mjes tym so horka pomjenowany wukas jeno na wěsty cźaß płacźi, mamy my sa to, so dyrbjake so s najmjeńscha tajke wulke pßy, njech tež pranzy njenoscha, stajnje wjasacź abo na hotežkach wodźicź. Schtó njeje hižo wo tym słyschał, so je tu abo tam poß, kotryż wschak skażeny njeběsche, ludźi skußał? My sami we wßy njedaloko Budyschina njewschědnje wulkeho pßa snajemy, kotryż zyliczki dźeń so na drósy wala a je hižo wospjet ludźi skußał, kotsiž jemu ani najmjeńscheje kschiwdy scźinili njeběchu. — Zakostnu smjercź psches wulke pßyczińska je wóndano młoda holczka we wßy Kunzewje namakała. Tamnischi wobßedźer Knop mějesche schtyri wulke, tak mjenowane wjelcże pßy, kotrež jeho domownik wschědnje k rěczźy wodźesche, so bychu so w njej wukupake. Wóndano mějesche domownik druhe nusne dźěło, duż służobna holza poruczności dosta, te pßyczińska do kupjele dowjesć. Wona so njesapowje, dokelž dźě ju pßy, kiž běchu wschědnje wokoło njeje, snajachu, a dokelž běsche jeje knjes cźasto wobkrucźał, so pßy domjazym nihdy niczo njescźinja a so bychu jeno na zuseho schke. Schto je so duzy po pucźu stako, nichtó njewě. Na jene dobo pak domownik se strony rěczki żałostny kschik saßłyscha; wón tam hnydom běżesche a tu holczku w krwi na semi leżo wuhlada, a pßyczińska ju kußachu a wot njeje torhachu. Runjež njesbożowne holczo styskńje wo pomoz wołasche, sebi domownik tola njeswěri, so sam do rosskłobjenych swěriskow dacź; wón běżesche ludźi na pomoz wołacź. Hdyż pak cźi s widłami a motykami wobrónjeni pschiběżachu, jenoż tu kuski drasty, tam kruchi cźłowjeczich stawow leżo widźachu. Njesbożowna holczka, kotruż sa kerkami namakachu, runje poßlednje sdychnjenczka spuschczi; wona wscha w krwi płuwasche; njemdre swěriska běchu ji krk pschekußnuke a ji zyke cźasce mjaßa s cźěła a zyke cźecze włoßow s hkowy swutorhake. Sa kerki běchu cźěło drje toho dla sawlekle, so bychu sebi je tam skhowake a je posdźischo sežrake. — Straschna smjercź młodeje holczki drje něktoreho powuczi, kak mamy so pßow, a woßebje wulkich, hladacź.

S Porschiz. Sańdźenu srjedu je so tu fajma, knjesej s Döringej skluschaza, do kotrejež bě 100 kóp wowsa sakładzenych, spalika. Woheń je wot skóstniskeje ruki sakoženy. Sakoženja, jeneho dźěłacźerja, kotryż je so sa to wjeczicź chzyk, so je jeho knjes s dźěła wuhnał, su hižo wußlědźili a sajeli.

S Budyschinka. Znjeński swjedźeń na tudomnym knježim dworje je so lětsa na wurjadnje pyschne waschnje swjeczik. Rycźerkubler-najeńk Krecźmar bě se swojimi ludźimi rjany znjeński cźah srjadował. Na cźole cźaha liczba jěsdnych jěchasche, psched kotrymiż herzy wjeßle piskachu. Woßebje spomnjecźa hódny je kraßnje wudebjeny prěni znjeński wós, do kotrehoż běchu schtyri konje sapschehnjene. Na nim każ tež na słědujzych znjeńskich wosach znjeńzy a znjeńzarki w pißanej drascźe sedźachu. Cźah so psches Budyschink do Porschiz hibasche, hdyż psched tamnischim hoscźeńzom sasta. Dźakny khěrlusch wuspěwawschi a so s piwom wokschewiwschi, so na to saßo do Budyschinka wrócźichu a so tam hacź do srjedź nozy na rejach wjeßelachu.

S Měrkowa. Pjatk tydźenja popołdnju na nowotwarje korczmarja Pjetascha klampnar Cźornak tsěschiny żłob pschibiwasche. Pschi tym so na rěblu pschehlada a dwaj schoßaj dele padźe. Cźornak so straschnje srasy a sebi pódla druheho wobschkodźenja někotre rjebka słama.

S Łupoje. W tudomnym Bożim domje so 21. septembra, 15. njedźelu po swj. Trojizy, rano 1/2 8 hodźin swjate wotkasanje sa serbsku a dopołdnja sa němsku woßadu swjeczi.

S Hósdnizy. Na njewschědne waschnje je schtwórtk tydźenja jenołětna dźowczicźka tudomneho sahrodnika a wosytwarża B. smjercź namakała. Macź bě, dokelž mějesche swoje dźěło wobstaracź, holczku do scherokeho poßleschcźa sawalika. Jako po dlěschim cźaßu sa dźěsczom pohlada, bě wone zyle s pjerjemi pokryte a morwe. Najskerje bě dźěcźo poßleschcźowu zychu a wupjerk rostorhnuło. Pjerje, s poßleschcźa so won hibajze, běchu jemu do huby a do noßa salěske, tak so je so wbohe dźěcźo sadußycź dyrbjało.

S Kija pola Mużakowa. Schtwórtk tydźenja w tudomnej żelesoschkrějerni pschi rosražanju żelesa formarjej Tschepeńzej kruch żelesa do khribjeta slecźi a jeho tak straschnje srani, so dyrbjachu jeho do měschcźanskeje hojernje dowjesć.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Dale darichu: póstiski agent Mjerwa w Hucźinje 1 hr., H. Mucźink w Holeschowskej Dubrawzy hischcźe 1 hr., psches Jakuba Schewczika w Baczonju 1 hr. — Hromadźe: 3 hr.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski sud. Cźeladnik H. Heinza s Nydeje, hižo wjazy krócź dundanja a proscherstwa dla khostany, bě po měsce khodźo s pschedawarnje schewza Sawpy por schkórni, 9 mk. hódne, spakoscźik. Wobskorżenemu jastwo na dwě njedźeli pschißudźichu. — Sslużobna dźowka J. L. Schmidtez s Głoßena, kotraż bě 11. julija swojemu hospodarjej piwarzej Schwenzy w Wujeżku s jeho njesamknjeneje komory 7 mk. kranuka, so s jenotydźeńskim jastwom pokhosta. — Na cźeladnika G. Thiemu w Bělcźezach bě hamtske hetmanstwo 5 mk. khostanja pokoziło, dokelž bě wón na drósy w Budestezach na wosu sedźo swojeju konjow sa hotežku wjedł. Thiema sebi sudniske rossudźenje żadasche, tola prjedy hacź sudnistwo pschepytanje sapocźa, sebi hinak pschemyßli a so khostanju hamtskeho sudnistwa podcźißnu. — Sslużobna dźowka Hana Khrystiana Langez w Hrodźischcźu bě wobskorżena, so bě swojeho hospodarja korczmarja Arnolda w Hrodźischcźu wjazy krócź wo pjenjesy wobschudźika. Pschepytanje jejnu winowatoscź dopokasa a ma wona toho dla jastwo na schtyri dny wotsedźecź. — Dokelž bě dźěłacźer H. W. Liebsch s Hodźija, paduchstwa dla hižo khostany, kublerjej Marxej na Zidowje s wotewrjeneho dwora rjecźas, něhdźe 20 np. hódny, wotewsał, jeho k jastwu na dwě njedźeli saßudźichu. — Dźěłacźer J. Kschižan w Budyschinje bě 15. julija s khlamow żelesopschedawarja Walthera jedyn tłóczńik wotewsał. Wobskorżeneho tajkeho paduchstwa dla, kotrež je wón, każ wudawasche, w pjanoscźi wobeschoł, k jastwu na pjecź dnjow

wotßudźichu. — Měschćańska rada bě na formarja W. Liebschera se Židowa 10 mk. khostanja położiła, dokelž bě w reštawraziji „zur weiten Bleiche" 15. junija w nozy njewuschnu haru hnał. Liebscher ßo nadźijesche, so ßo khostanja sminje, hdy by ßo jeho wěz wot ßudnistwa wußudźił. Tola też ßudnistwo jeho winowateho spósna a prěnjsche khostanje wobkrućił. — Toho ßameho pschestupjenja dla mataj mkynski K. A. Broda ſ Minakała a pohoncź E. Hoffmann se Seifersdorfa 5 mk. khostanja płaćićź. Wobaj běschtaj 7. junija w Wolfez hoscźeńzu w Hućźinje halekajo ſ pjascźemi na blida bikoj a ſ tym měr kasykoj. — Ziwnoscźeŕ J. Schołta a cźeladnik J. Bertram ſ Komorowa pola Rakez ßo winowataj spósnaschtaj, so staj schulskeho hólza Nowaka ſ kijom bikoj a psches to jeho strowoscźi schkodźikoj. Scholtu toho dla ſ 10 mk. a Bertrama ſ 5 mk. pokhostachu.

Khostanska komora. Dwazecźilětny dźěłaćeŕ E. W. Kästner ſ Loschwiz bě w cźaßu, w kotrymž na knježim dworje w Worzynje ßłużesche, ßwojemu knjesej schtyri próſdne žitne měchi a to na schtyri rasy kranuł a ßwojemu nanej wschelaku zyrobu spakoscźił. Kästnerej, kotrehož ßu hižo pjecź krócź khostali, wospjetneho paduchstwa dla schtyri měßazy jastwa a dla wotewsacźa zyroby dźeń arresta pschißudźichu.

Shorjelski krajny ßud je dźěłaćerja J. G. Kopacźa ſ Krebje k jastwu na 10 měßazow a k arrestu na jedyn dźeń paduchstwa a nutskamanja dla wotßudźił. — Dźěłaćerjej J. G. Richterej ſ Hory pola Mužakowa paduchstwa dla 3 lěta khostarnje a 3lětne shubjenje cźeßnych prawow pschißudźichu.

Statne rěcźnistwo w Shorjelzu sa wucźerjom Raduschom ſ Jěšora a sa cźeladnikom Matyjom Błažijom ſ Běkeje Wody ßłědźi. Pschecźiwo Raduschej je ßo pschepytanje dla pschestupjenja pózcźiwoscźe poruczko. Na Błažija tukaja, so je woheń sakožił.

Přilopk.

* W Loborasu w Delnjej Łužizy 2. septembra schulske dźěćźi, kotrež běchu pschi składnoscźi Sedanskeho ßwjedźenja schulski wulět scźinike, psches tamnischi móst cźehnjechu. W tym ßamym wokomiku ßo móst slama a něhdźe 20 dźěćźi do wody, kotraž je tam jara hłuboka, padźe. Wjele cźłowiskich žiwjenjow by ßo shubiło, hdy budźichu runje sroscźeni ludźo w bliskoscźi njebyli. Někotři mužojo hnydom do wody skocźichu a sa dźěćźimi kojachu. Schkrěcźenje macźerjow bě wutrobukamaze, jako ßo njesboże sta. Hacź na dwě dźěscźi běchu ßo wschě ſ wody wucźahnuke, poßlednjej dwě ßo hischcźe namakakoj njejstej.

* Kak ßo druhdy w wulkich městach dźěćźi k wschemu wocźahnu, jeno niz k dobremu, wo tym je ßo cźasto hižo srudny khěrlusch spěwał. Tak mjes druhim ſ Barlina ßłědujze pišaja: Wikowaŕ T. ma ßydomlětnu dźowcźiczku, kotraž hižo wot ßwojeho pjateho lěta po poruczności starscheju po měscźe khodźi, jako by to a druhe pschedawaka, woprawdźe pak po proschenju khodźi. Polizija je dźěćźo hižo cźasto pschi proschenju trjechiła; wscho rěcźenje a prózowanje polizije, so byschtaj starschej dźěćźo, kotrež bě tehdy hakle 5 lět stare, wot proscheŕstwa wotdźerżowałoj, běchu podarmo: dźěćźo dale po proscheń khodźesche. Duž pschecźiwo starschimaj po sakonju wustupichu, a ßudnistwo wobsamknu, so ma ßo dźěćźo starschimaj wsacź a na lěpsche wotcźehnjenje dacź. Khudobine sarjadnistwo pjecźlětnu holcźku do měschcźańskeje ßyrotownje da. Tu pak dźěćźo dołho njewosta, ale bórsy cźeknu; a zykej dwě lěcźe dołho holcźku podarmo pytachu: w starskim wobydlenju ju njenamakachu a nihdźe druhdźe też niz. Dokelž pak polizija hinak njeměnjesche, hacź so mataj starschej holcźku, kotraž dyrbi ſ proschenjom ßwójbu ßobu sežiwicź pomhacź, domach skhowanu, w wobydlenju wospjet sa dźěscźom ßłědźachu, ale pschezo podarmo. Psched krótkim pak ßußodźa pscheradźichu, so je dźěćźo woprawdźe pola starscheju, a so je starschej, hdyž polizija pytacź pschińdźe, do kschinje khowataj. Hnydom ßo polizajski sastojnik do starschiskeho wobydlenja poda a tudy woprawdźe holcźku w kschini skhowanu namaka. Nětko ßu dźěćźo ſ nowa měschcźańskej ßyrtowni pschepodali.

* W Winje pschebywaza 30lětna Khata Müllerez na jene dobo skhorje, widlischcźa na nju khodźicź poczachu, a skónczńje wona pomjatk shubi a wußnu; tak je ani rasa njewotzucźiwschi 8 dnjow a 8 nozow pospochi spała; też najßylnische wubudźowaze ßrědki ju njewubudźichu, runjeż lěkarjo, kotříž sa wschón cźaß tohole spodźiwneho spanja wot njeje njeńdźěchu, wschě móżne ßrědki jedyn po druhim nakožowachu. Pschespawschi 192 hodźinow khora wotzucźi a jěscź a picź žadasche. Lěkarjo měnjachu, so je khoroscź jara rědka forma histerije była.

* Młody cźěski wucźeŕ, kiž chzyshche ßo ženicź, to ßwojemu bratrej do Ameriki telegrafowasche. Bratr jeho potom ſ listom proschesche, so by jemu tola też njewjescźinu fotografiju pósłał. Nawoženja bratrowu prósstwu dopjelni. Hdyž pak běsche list hižo do Ameriki, ßo wucźeŕ, kiž běsche mjes tym swěrowany, dohlada, so je bratrej ſ khwatkom město njewjescźineho wobrasa fotografiju njewjescźineje młódscheje ßotry pósłał. Smylka ßo hnydom porjedźi a list ſ fotografiju młodeje žony do Ameriki woteńdźe. Bratr w Amerizy pak běsche ſ tajkej smylku jara ſ pokojom, pschetož jaßnej wócźzy prěnjeho wobrasa běschtej ßo jemu tak salubikej, so bórsy ßam pschijědźe, so by original teje fotografije se ßamßnymaj wocźomaj widźał. A tónle original też na nim tajke spodobanje namaka, so budźetaj też wonaj bórsy muž a žona.

* W danskim hłownym měscźe Kopenhagenje k prěnjemu roswucźowanju w pißanju dźěcźaze schulske tafle wužiwacź poczinaju, do kotrychž ßu pißmiki sacźiischcźane. Tajke tafle, kotrež je danski wucźeŕ Jansen wunamakał, ßu ſ pergamentoweje maßy dźěłane. S wokojnikom w ruzy dźěcźo po pißmikach jěsdźi a ßebi tak pomaku a bjes wulkeje prózy jich formy spomjatkuje a bórsy ßamostatnje pißacź nawuknje.

* Na Londonskej rězy Themse wóndano cźołmy na pschemo jěsdźachu, na cźož běsche ßo ßyła pschihladowari ſeschła, mjes nimi też wschelazy wyßozy semjenjo. Mjes tutymi běsche też wurjadnje rjana holcźka baroneßa Milton se ßwojim nawoženju. Wobaj na parokódźi stejeschtaj. Baroneßa ßo pschehlada a na najhłubschim měscźe do rěki padźe. Tón ßamßny wokomik młody offizier ſa njej skocźi a ju žołmam wutorhnu. W město toho, so by ßo wumožnikej njewjesty dźakował, jeho nawoženja na ßam a ßam žadasche, a to toho dla, dokelž běsche offizier, holcźku w wodźe shrabnuwschi, ju wobjimawschi ſ njej płował.

* S Londona pißaju: Němska łódź „Montezuna" ßobotu do Falmoutha tsjóch morjakow pschiwjese, kotříž běchu ßo ſ ponurjeneje jendźelskeje jachty „Mignotte" wukhowali. Woni běchu 24 dnjów dołho w małym cźołmiku bjes jědźe a wody po morju wokoło błudźili. 19. dźeń, jako běchu ſ hłodom wschě wowrótnili, wobsamknuchu, ßwojeho najmłódscheho towarscha, łódźneho hólza Parkera, skónzowacź, so bychu ßo ſ jeho cźełom žiwili. Jeho běchu ßebi sa wopor wuhladali, dokelž bě wón mórsku wodu pił a toho dla najbóle cźerpjesche. Kapitän Parkerej ſ nožom krk pscherěsnu. Jeho krej do blachowych tyłow puschcźichu a ſ njej ßwoju žadławu lacźnoscź stajichu. Potom cźełko wußlěkachu, wurěsachu ſ njeho wutrobu a jatra a tele dźěle cźopke spóźerachu. Dalsche schtyri dny ßo woni jenož ſ Parkerowym cźełom žiwjachu. 24. dźeń wone němsku łódź „Montezuna" wuhladachu, kotraž jich k ßebi wsa a jich do Falmoutha dowjesy. Tam ßu jich na zkonskim hamcźe pscheßkyscheli a na to sajeli. Ssudnistwo budźe wo nich dla wotpohladaneho mordarstwa ßudźicź.

* Cźežko je ßo w měscźe Klimowiczi měschcźanosta Drobaschewski psches ßwoju rospjerschenoscź wóndano ßam pokhostał. Wón běsche swucźeny, so wschě sastojnske wězy, kotrež jemu jeho sastojnizy pschedpołożichu, podpißowasche ani njepohladajo na nje. W sańdźenym měßazu běsche poßedźenje měschcźańskich sapółłanzow, w kotrymž ßo měschcźanoscźe wjele napschecźiwo rěcźesche, doniž ßo wón njeroshněwa a njesawoła, so pod tajkimi wobstejnoscźemi ßwoje sastojnstwo złoži. Posdźischo pißmawjedźeŕ, złožujo ßo na tamne ßłowa měschcźanosty, pißmo sestaja, w kotrymž měschcźanosta na sakońske waschnje ßwoje sastojnstwo złožuje; tole pißmo wón se wschelakimi druhimi papjerami měschcźanoscźe pschepoda, kotryž je wschě podpißa, ani njepohladawschi do nich, kaž dźě běsche to jeho waschnje. W pschichodnym poßedźenju nětko pißmawjedźeŕ mjes druhimi też to pißmo cźita, po kotrymž měschcźanosta ßwoje sastojnstwo złožuje. Sastróżeny a sadźiwany tutón postanje a krucźe wupraja, sa ßebi ani na to myßlik njeje, ßwoje sastojnstwo złożicź. Sapółłanzy pak ßo psches to mylicź njedadźa, ale knjesej Dobraschewskemu hnucźi dźak zyłeho města sa jeho ßwěrnu ßłužbu a sastojnske skutkowanje wupraja a hnydom dźeń postaja, hdyž ma ßo nowy měschcźanosta wuswolicź. Wólba mějesche ßo, kaž „Ruskij Kurjer" pische, 1. augusta; sa měschcźanostu ßebi knjesa Sakowicza wuswolichu, cźłowjeka, kiž je po zyłym měscźe widźany a wyßoko cźesczeny.

* S Ruskeje pißaja, so ßu tam w poßlednich tydźenjach wjele njewjedrow a ßylne njewjedra měli, cźasto ſ krupami. Na jenym měscźe ßu krupy mało schkody nacźinike, na druhim saßo wjele, a tu a tam ßu wscho tak do cźista rosbike, so ßu pólne rostliny kaž rosmlěte, haj ſ městami na schtomach niz jeno ani liscźiczka wjazy njeje, ně też hałožki ßu wschě wotbite. Ras běchu krupy tak wulke kaž lěßne worjeschki, druhi ras kaž kurjaze jeja; na jenym měscźe mějachu wulkoscź hußazych jejow, na druhim padachu kruchi kaž pscheńcźnaki na połožy roskrane. Potom też ßo wěri, so ßu krupy, kaž ſ jeneho města pißaja, maßiwnu żelesnu tsěchu na wjele městnach

pscherasyke. — Ssylne njewjedro mějachu też spoczatk tohole měßaza w Kharkowje. Dwaj buraj ſ wokolnoscźe běschtaj wowß do města na wiki pschiwjeſkoj. Dokelž ßo deschcź lecź pocźa, wonaj ßwojeju konjow woßrjedź torhoschcźa wupschahnuschtaj, sestajeschtaj wschě schtyri konje po rjadu a ßamaj ßo pod wosomaj psched deschcźom khowaschtaj. Tu ßo sablyſknu a sahrima na jene dobo; w tym ßamßnym wokomiku pak hižo leżachu wschě schtyri konje a jedyn teju burow na semi. Po khwilzy ßo dwaj swonkownaj konjej, na wschěch stawach tschepotajo, posběhnuschtaj; ßrjedźnaj dwaj, kóždeho bura jedyn, pak morwaj na semi leżeschtaj. Tež panjeny bur stanu a wokasche, so je hłuchi; po makej khwilzy pak wbohi też woněmi, a hdyž jeho do hojernje pschinjeßychu, běsche też pomjatk shubił. Druhi bur wosta njesranjeny. Wbohaj konjej pak, kiž žiwaj wostaschtaj, srudny napohlad poskicźataj: hłowu powschejo na wschěch stawach tschepotataj a niczo njeżerjetaj.

* W jenej ruskej wßy ßu muchi, nasche wschědne wostudke muchi, dźak ludowym pschiwěrkam, k wulkej cźeſcźi pschischke. A pschicźina běsche tajkale: Maka holczka běsche do rěczki padnuka; hdyž ju ſ wody wucźežechu, żaneho žiwjenja wjazy w njej njepytnuchu, duž mějachu sa to, so je morwa. Donjeßechu ju domoj, pokožichu ju na ławku pschi blidźe, stajichu ji wěnczk na hłowu, dachu ji wóstowy kschižik do rukow a pocźachu ßo hižo sa pohrjeb staracź. Tu ſ wotewrjenymi durjemi borkawa nuts pschilecźa, ßo holczźyn dusch a była, bjeswoczi ßynu a jej wokoło noßa běhacź pocźa. Dokelž ju to, wě ßo, wosskotasche, holczka, w kotrejž wschak hischcźe běsche żiwjenje, porßnu a stanu. Schtó wopische radosćź macźerje a spodźiwanje ßußodźinow, hdyž holczka, kotruž běchu sa morwu měli, żiwa a cźiła psched nimi stejesche? Żónki, kotrež běchu wobkedźbowałe, kak běsche borkawa dó jstwy pschilecźała a dźěsczu po wobliczu wokoło běhała, běchu mjes ßobu hnydom pschesjene, so je to holczźyna dusch a była, kotraž je ßo w podobje borkawy k njej wrócźika. Wot toho dnja wo wßy pschestachu muchi plazacź, so bychu w podobje muchi duschu semrjeteho njesarasyli.

* W měscźe Jelzu w ruskej guberniji Orjok ßo w tu khwilu wjele rěczi wo prozeßu, kotryž je khapon sawinował. Ssměschna dosćź zyła wěz je. W ßrjedź města bydli w ßwojim ßamßnym domje něhduschi kubler. Pódla njeho jeho něhduschi schoßar bydli. Wobaj mataj kury. Sta ßo pak, so schoßarjowy khapon do ßußodneho dwora slecźi a kublerjoweho khapona hrosnje sruba. A to wón na schkodu kublerja dołhi cźaß pospochi tak cźinjesche. Skóncźnje ßo kublerjej radźi toho njedocźinka lapnucź. Wón jemu kschidle pschiręsa a jeho do kłódy ßadźi. Někotre měßazy ßo minuchu, so kubler pschipadnje shoni, so ßußod dawno wě, so je jeho khaponk sajaty, a so na to myßli, ßamopaschneho ßußoda wobskorźicź. Kubler pak tak dołho njecźakasche, ale dźěsche k směrzej ſ pißmom, w kotrymž wot ßußodaschoßarja sarunanje sa nacźinjenu schkodu żadasche. W tymle pißmje skórźbnik rosestaja, kak je psched něhdźe scheścźimi měßazami někajkeho zujeho khapona doßahnuł, a tak hakle je nětko shonił, so je to ßußodowy khapon. Ssußod, tak skórźbnik wopowjeduje, je ßwojeho khapona toho dla do ßußodneho dwora puschcźił, so by jemu, skórźbnikej, schkody nacźinił. Khapon je pola njeho 170 dnjow pschebywał, doniž je skórźbnik skóncźnje shonił, komu ßkuscha. Wschědnje je khapon dostawał pół punta rżaneho khlěba a cźistu studnjazu wodu: 85 puntow khlěba płacźi 1 rubl 70 kopěkow. Duž skórźbnik wot schoßarja żada: sa khlěb sa khapona 1 rubl 70 kopěkow, sa hladanje sa khaponom 5 rubli, sa schkodu, kajkuž je khapon w kwětkowych hrjadach w sahrodźe nacźinił, 11 rubli 20 kopěkow, wscho w hromadźe 17 rubli 90 kopěkow. Na to, ßo rosumi, schoßar k směrzej pschińdźe a kublerja wobskorźi. Wschitzy ßußodźa móża wobßwědcźicź, praji tutón skórźbnik, so je jeho khapon zyle pschistojne a jara derje wotcźehnjene skocźatko; ßußod-kubler je jeho ßamopaschnje popadnuł a sajał a ſ tym, kaž je widźicź, jemu, skórźbnikej, schkody nacźinicź chcył; duž ßo rosumi, so ma jemu kubler sa wschu schkodu dobry bycź, kiž je jemu psches sajecźe a dołhe jastwo khapona nastała. Jeho 10 kur, dokelž khapona njemějachu, w běhu 180 dnjow żanych jejow njeßke njejßu. Licźi-li ßo na kokosch wschědnje po 1 jeju, dha je wón wo 1800 jejow schkodował. Kopa jeji 90 kopěkow je wěscźe tunjo wobliczene; to by 27 rubli było. Wysche toho kury, dokelž běchu bjes khapona, njejßu kurjatka wulahnucź móhłe, to wucźini 10 rubli. Duž wón směrza proßy, so by jemu kubler 37 rubli dobre cźinicź měł. Na tole jednanje psched směrzom běsche ßo wulka cźrjóda ludu seschła. Kaž „Orkowski Wěstnik“ pische, směrz postaji, so ma kubler ßußodej khapona wrócźicź a jemu połschesta rubli jako sarunanje sa schkodu sapłacźicź. Wobě stronje pak běschtej ſ tajkim wußudom njespokojom. Duž je móżno, so budźe ßo wo tule wěz hischcźe dale jednacź.

* Najwjetsche zyrkwje na semi: W zyrkwi ßwj. Pětra w Romje je města sa 54,000 pobożnych; w kathedralnej zyrkwi w Milanje (Majland) jich 37,000 města namaka; w Pawołskej zyrkwi w Romje 36,000; w Kölnskim domje 30,000; w Pawołskej zyrkwi w Londonje 25,000; runje tak wjele w zyrkwi Petroniußa w Bolognje; w ſnatej Aja-Sofija w Zarigradźe (Konstantinopel) 23,000; w zyrkwi ßwj. Patrika w New-Yorku 18,000; w zyrkwi ßwj. Schcźěpana w Winje 12,000; runje tak wjele w khatedrale w Pisy; w zyrkwi ßwj. Dominika w Bolognje 11,400; w zyrkwi ßwj. Marka w Veniziji (Venedig) 7000 ludźi.

* Knihicźiſchcźerńja Waschingtonſkeho knjeżerſtwa w Sjednocźenych Statach Ssewjerneje Ameriki je najwjetscha knihicźiſchcźerńja zykeje semje. Prjedy wona wěstemu Wendellej ßkuscheſche, doniž ju knjeżerſtwo w lěcźe 1862 njekupi. Do toho cźaßa běchu ßo wschě offizialne pißma w privatnych cźiſchcźerńjach cźiſchcźałe; w lěcźe 1856 pak Wendell ſ Waschingtonſkim knjeżerſtwom kontrakt wobſamknu, po kotrymž mějeſche jenicźzy wón ßam prawo, wschě senatſke wußudy a knjeżerſke wukasy cźiſchcźecź; sa to ßlubi, so ßam wulki dom natwari a w nim cźiſchcźerńju sakoži. Sa dom a knihicźiſchcźerńju a wscho, schtož k njej a do njeje ßłuscha, wón 400,000 hriwnow wuda. Knjeżerſtwo pak je jemu potom ßamóm dom sa 584,000 hriwnow wotkupiło a jemu cźiſchcźerńju wysche toho sapłacźiło. Tuto wulkotne twarjenje wobjima 16 kórzow. Kak wulka je knihicźiſchcźerńja, je trochu ſ toho widźecź, kak wjele je dźěłacźerjow w njej. W cźaßu, hdyž ma kongreß poßedźenja, ma 400 pißmikiſtajerjow dźěłacź ſe ſtajenjom rěczow, wobſamknjenjow, rosprawow atd. W cźiſchcźerni je 65 maſchinow, ſ wjetscha najnowscheje konſtrukzije. Knihiwjasarńja je w tſecźim poskhodźe; tole wotdźělenje je 2 kórzaj wulke. Na dźiw woprawdźe je, kak spěſchnje ßo w tymle wulkotnym wuſtawje dźěła: kniha, 1000 ſtron wobjimaza, je ſ wjetscha sa dwaj dnjej ſeſtajana, pschehładana a ſporjedźana, cźiſchcźana a też ſwjasana.

* W Monako ſteji wokoło hracźkow ßyła zusych pucźowarjow. Mjes pschihładowarjemi je też mkoda żónska ſe ßwojim mandźelſkim. „Wěſch ßo dopomnicź“, rjekńje wona k mužej, „ty ßy mi powjedał, so żónska, hdyž na liczbu ßwojich lět ßadźi, wěscźe dobudźe. Ja bych rada ſpytała.“ — „Moje dla“, muž wotmolwi. Bliże k blidu ſtupiwſchi żónska dwaj ſkotaj ſ móſchnje bjerje. Knjeża, kiž wokoło ſteja, a kotrymž je najſkerje tale pschiwěrka też ſnata, ßu, wě ßo, wcźipni, na kotru liczbu żónska ßadźi. Wona ßadźi na zyfru 30. Kulka ßo wukuli a na zyfrje 36 ſtejo wostanje. „Nó widźiſch“, muž żonje schepnje, „hdy budźiſche woprawdźe na liczbu ßwojich lět ßadźika, by dobyła.“

* Se wßy R. w Rudnych Horach ßlědujący ßměſchny ale wěrny podawk powjedaju: Pschi brunym piwje w korczmje ßedźo hoscźo po rjadu powjedaju, kak wjele tajkeho piwa móże tón a druhi sa ßobu wupicź. Dźiw je ßłyſchecź, kak wjele móże někotry, kaž wobkrucźa, picź. Skóncźnje stary cźeſtny bur, kiž běſche dotal mjelcźak, na piwnu cźwizu pokaſujo rjekńje: „Ja a jedyn druhi, mój tule cźwizu sa 10 minutow wupijemoj!“ Nad tym ßo wschitzy spodźiwaja; dokelž pak burej njewěrja, ßo ſ nim wjertuja. Bur pak, kiž dźě toho „druheho“ mjenował njeběſche, ßmějo domoj dźěſche a ßo bórsy wrócźi ſe ßwojim bróſnikom-wokom, kotrehož běſche wot mkodych lět piwo picź nawucźił. Prjedy hacź ßo 5 minutow minu, běſche cźwiza próſdna, a pscheklepany burik ßmějo dobyte pjenjesy do kapßy ßypasche.

* Bacźon je ptak, kotremuž w Sserbach nichtó rady kschiwdy njeſcźini; haj bur ßo wjeßeli, hdyž bacźony na jeho twarjenjach hnězdźa, a ma to sa sbożowne ſnamjo; nasch lud wěri, so do tajkeho twarjenja Boże njewjedro njedyri. Hischcźe bóle, hacź pola naß, hładaja ßebi bacźony w Mało-Ruskej: tam je bacźon tak rjez ßwjecźeny ptak. Małoruski bur ma sa ſnamjo Bożeje mikoſcźe, hdyž w jeho dworje bacźon hnězdźi; nichtó jemu żaneje kschiwdy njecźini. Haj wjeßne dźěcźi, kiž ßo hewak rady sa ptacźkami honja, ßo boja, bacźona seſchericź. To by hrěch był. A cźoho dla ßo bacźon tak cźeſcźi? To ßo se ßlědujeze bajki spósnaje. Hdyž běſche Bóh luby Knjes hady stworił, styka wón wschě do měcha a poruczi cźłowjekej, so by je wotnjeßł, ſakaſawſchi pak jemu krucźe, do měcha hładacź. Cźłowjek pak ßo sdźerżecź njemóżeſche. Ale hdyž wuhlada, schto w měſche ma, ßo jemu se strachom seznu, a měch jemu ſ ruki wupadźe. Hady ßo, wě ßo, do wschěch kónzow rosléſychu. Schto nětko cźinicź? Cźłowjek dźe k Bohu: tak a tak, rjekńje: ßo njemóżach sdźerżecź .... Bóh Knjes ßo ßurowje na njeho roshněwa a ſa khoſtanje pscheměni jeho do bacźona: dźi, rjekńu, a sběraj hady, kotrež ßy rospuſchcźił!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Handrij Běły, zyhelnik a wobydleŕ, ſ Almu Kopkez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Bruno, Jana Ernsta Moritza Haasy, rěznikeho mischtra pod hrodom, ß. — Emma Thekla, Khorle Augusta Freudenberga, mlynka na Židowje, dź. — Hańža Theresia, Miklawscha Madlencze, dźěłaczerja w Jeńkezach, dź. — Marja a Madlena, Jana Jurja Pelza, khěžkarskeho žiwnoſczerja w Cźemjerzach, dwójniſkej dź. — Hańža, Jana Pětra, khěžkarja a dźěłaczerja w Hněwßezach, dź. — Gustav Herman, njemandź. ß. na Židowje. — Ernst Max, njemandź. ß. w Jeńkezach.

Pětrowska zyrkej: Lejna, Jana Miklawscha, dźěłaczerja a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Hana Josefa, Jana Khorle Theodora Scholty, fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź.

Zemrjeć:

Dźeń 29. augusta: Wylemina Martha, njebo Jana Ernsta Schlagi, bywscheho měſchczana a tſěchikryjerja, ſawostajena dź., 4 m. — 31. Gertruda Schackez, njebo Handrija Kuby, bywscheho dźěłaczerja a wobydlerja, ſawostajena wudowa, 75 l. 2 m. — 1. septembra: Rosalia Wylemina Jakubez, njebo Augusta Jokuſcha, bywscheho měſchczana a wobßedźerja leżomnoſczow, ſawostajena wudowa, 77 l. 5 m. — 4. Handrij Ledrich, něhduſchi žiwnoſczeŕ w Sajdowje, 65 l. 3 m. 6 d. — 5. Morwonarodź. dwójn. dź. Jana Pětra, khěžkarja a dźěłaczerja w Hněwßezach. — Morwonarodźena dź. Michala Henczа, dźěłaczerja w Ratarjezach. — Wylemina Ernestina Winklerez, wobydleŕka pod hrodom, 63 l. 4 m. 1 d. — 6. Lejna Frieda, Jana Barczа, mlynſkeho dźěłaczerja pod hrodom, dź., 3 m. 7 d. — Hana Martha, Khorle Jaroměra Eduarda Frenzla, dźěłaczerja na Židowje, dź., 7 m. 29 d. — Herman, Ernsta Mathienza, bywscheho dźěłaczerja pod hrodom, ß., 3 m. 7 d. — 8. Hana Augusta, Khorle Augusta Kahle, dźěłaczerja na Židowje, dź., 10 m. 12 d. — August Richard, Khorle Augusta Pilza, khěžerja a pjekarſkeho mischtra na Židowje, ß., 1 l. 6 m. 22 d. — Hana, njebo Handrija Ledricha, wobydlerja na Židowje, wudowa, 58 l. 3 m. 10 d.

Wjedro w **Londonje** 12. septembra: Rjane.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

6. septembra 1884.

Žitowy dowos: 3575 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	50 kilogr.	7	89	9	23	8	81	9	23
Rožka	50 kilogr.	6	92	7	28	6	96	7	28
Ječmjeń	50 kilogr.	6	52	7	25	6	52	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	—	6	40	6	—	6	40
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	2	—	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 "	6	75	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	13	—	15	—	—	—	—	—
Prožata	1014 schtuk, schtuka	5	—	13	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	60

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 59—62, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 47—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Cźi ßami cześcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **4. štwórtlěto 1884** do prědka płaczicź, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadźa. Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płacza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarnja Serb. Nowin.

Khěža w najlěpſchim rjedźe w ſnutskownym měſcze je ſa 12,600 mk. na pſchedań a ßo ſa maku leżomnoſcź na wßach pſcheměni. Dalſche je ſhonicź pola **A. Dietricha** na hrodowſkej haßy cźo. 11 II.

W Delnjej Wólſchinje pola Borſchcze je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźišło 3 ſe 17 jutrami pola, łuki a ſahrody ſ létuſchimi žnjemi, dwěmaj kruwomaj a ſe wſchěm hoſpodarſkim gratom pſcheceźehnjenja dla na pſchedań. Na łuzy ßo torf dźěłacź hodźi.

Awkzija.

Njedźelu 21. septembra popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo w **Lětonju** cźišło 9 wſchelake ſawoſtajeniſke wězy, kaž žónſka a muźſka draſta, möble, domjaza a hoſpodarſka nadoba, łoża atd. na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczišny hódny **Gustav Poſer**
na jerjowej haßy.

Wupſchedawanje.

Skład draſtnych tkaninow, katuna, ßuknjowych a kholowowych tkaninow, zychow, płatu, židźanych, wołmjanych a druhich rubiſchczow a wſchelake druhe, k konkurſowej maßy firmy **M. Th. Pech** ßuſchaze, ma ßo wot **ßoboty 6. septembra 1884** w dotalnych khlamach w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu cźišło 8 wupſchedawacź.

Sarjadowaŕ konkurſa.
Clemens Nieckſch.

Jaworſku ßymjeńtnu rožku

porucza płaczišny hódno
E. Schmiß w Budeſtezach.

Matrazy wot 21 mk.,

ſofy wot 39 mk. hacž do najwyſchſcheje płaczišny, ſ ripſa, płüſcha atd. porucza
G. Miethe, Meiſelowy naßlědnik
na bohatej haßy pódla knjeſa pſchekupza Klemma.

Prózdne jerjowe ßudy

k kißanju kała pſchedawa tunjo
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Cźeſke ßłówki,

litr 28 np.,
turkowſke ßłówki,
litr 40 np.,
turkowſke ſultanſke ßłówki,
litr 55 np.,
porucza
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoſchczu.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Gardinowe djerżaki.

Skład ſchyjićelow.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaczišnach ßu dostacź w pſchedawarni koże a koleßowych rjemjenjow
Oty Büttnera
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu cźo. 9.

Měschczańska haptyka w Budyschinje

Max Schünemann. Hłowne torhoschczo.

Dr. Ballhauserowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleścha ſ wukasanjom ſa 40 np.
Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.
Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

Poßleschczowe zychi,
czerwjeno- a bělo-kaschczikate,
6/4 schěroke, rjane mustry,
meter po 45, łóhcź po 25 np.,

Koschlazy barchent,
żuknjowe tkaniny po wschěch płaczisnach w wulkim wubjerku a najnowschich mustrach,

6/4 **cziste platowe schórzuchi ſ lazom** po 85 np.,
8/4, 7/4, 6/4, 5/4 **módroczischcź,** jara tunjo,
dźělbu **köproweho lustra,** żylnu tworu, meter po 45 np., łóhcź po 25 np.,

porucza

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

So bych żwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha ſ czistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje ſa frosczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaczisnach pschedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Czeſczenych Sserbow żebi dowolam na żwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž żo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, ſe wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschě möble żu w mojej tyscheŕni dźěłane, a ja toho dla ſa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscheŕski mischtr
na nowych hrjebjach czißko 3 (dale wjedźena żukelnska haßa).

Pschedeschczńikowa fabrika

Richarda Rincki w Budyschinje

na horuczeŕskej haßy 1, w hoſczeńzu „k żłónzej“,

porucza żwój wulki wubjerk **pschedeschczńikow** po najtunischich płaczisnach.

Wuporjedźenja żo spěschnje wobstaraju.

Barbjerńja na Židowje

na Wjelkowskej drósy A. Richtera na Wjelkowskej drósy.

Ssomoczana, židźana, wołmjana a połwołmjana żónska a mužska drasta, kotraž je barbu puschczika, żo derje a tunjo ſ nowa barbi.

Pschijimanske městno w klobukowej pschedawarni k. **A. Webera** na żerbskej haßy.

Dokelž żym pschedawanje **Bóschczauskeje hornjeŕskeje tworu** pschedewsał, ju tudomnym a wokolnym wobydlerjam k dobroczinemu wobkedźbowanju po tunich płaczisnach poruczam.

Jan Kschižank,
żedłaŕski mischtr w **Stróži** pola Wulkich Sdźar.

Paleny khoſej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měschenje,** porucza w wubjernej dobroſczi

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawskej haßy.

K nasymskemu skasanju

poruczam czeſczenym żerbskim ratarjam żwój skład khumschtnych hnójnych żrědkow po najtunischich płaczisnach, kaž:

ſſ. parjenu koſczinu (muku),
ſſ. żyru koſczinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfosfat,
ſpodium-ſuperfosfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopschijeczja pod kontrollu ſpytowanskeje ſtazije w Pomorezach, pſches czoż żo kóždemu kupzej hnójne żrědki, wote mnje wotewsate, darmo pschepytaja.

W. Mattheis w Budyschinje.

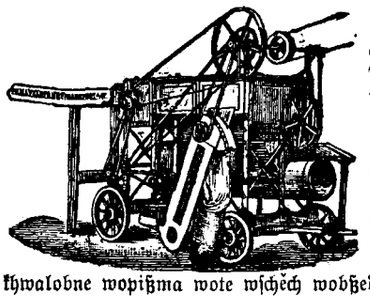

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maschina je ważne wunamakanje ſa ratarſtwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle żito dospołnje wuczisczi, podawa runu, hładku żłómu a khoschtuje lědma wjazy hacź jena hewajscha młócźaza maschina. Sa wodowu a parnu móz woßebje żylne dźěło ſ dwójnym wětſikom. S wjazy dyźli 100 maschinami żo hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wschěch wobßedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,
maschinowa fabrika a żeleſolijerńja w Frankfurcźe a. M.

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Wyßokoczeſczeny knjeże! Wospjet wo bleschu po 3 mk. Wascheje wubjerneje tinktury proscho, ja rad a ſjawnje praju, ſo je wona pola mje woßebje ſkutkowała a widźu ja nětko po wjazorych měßazach ſ najwjetſchej radoſczu dopokasanu trajazu móz Wascheje tinktury na pschiſporjenje a ſróſt włoßow. — S poczeſczowanjom **J. Lewerenz,** wobßedźer hotela k pruſkemu krónprynzej w Stralſundźe, 12. dez. 83.

Tinkturu ma na pschedań w bleschach po 1, 2 a 3 mk. jenož prawdźiwu w Budyschinje **Ernſt Mittaſch** hewak **Heinr. Jul. Lincka.**

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Kolonialtworowe khlamy

Richarda Pětschki

pschi hłownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki

poruczeja

dróbny zokor,
żyły zokor,
wulke rósynki,
khoſej, rajß

a wschu druhu tworu po wurjadnje tunich płaczisnach.

Sażada: Mały dobytk, wjele rospschedacź.

Richard Pötſchke
pódla měschczańskeje haptyki.

Koprowy vitriol

(mjedźana ſerſawoſcź)

żyły a tołczeny k naczinjenju pschenży je dostacź pola

Otty Engerta.

Żołty wósk

kupuje po najwyſchſchej płaczisnje

Otto Engert.

Wobleczenja ſa reſerviſtow a ſymſke nawoblekarje

w najwjetſchim wubjerku porucza

H. Horn,

draſtowa fabrika na bohatej haßy 25.

Proſchu ßwéru na firmu a czißlo kedźbowacź.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Pſchi **ratarſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa ſchulſka wuczba ſapoczńje. Bliżſche wukaſy dawa **direkzija.**

Knjeſam ratarjam w Łużizy!

Ratarſka ſchula w Sły Komorowje wot **15. oktobra t. l.** hacź do **15. měrza pſchich. l.** woßebity kurſus ſa ßynow knjeſow ratarjow w **Łużizy** ſrjaduje. Wuczba ßo woßebje na wuwuczenje němſkeje rěcze, pißanje, liſtypißanje, liczenje a wobliczenje, poloměrjenje, ratarſke knihiwjedźenje ſa ßrěnjeho ratarja, plahowanje ſkotu, razionalne dźěłanje polow a łukow, plahowanje ßadu, ſaßady chemije, nałożenje maſchinow, hoſpodarſke ſrjadowanje a hnójniſtwo poczahuje. Měſto Sły Komorow dwě ßłyſcheŕſkej ſali twari, měſchczenjo ßu tunje penſije ſrjadowali a ſchulſki pjenjes ſa tutón kurſus jenoż 30 hriwnow wuczini. Dir. **Schiemangk.**

Barčowe wóhnjowe patrony

z mosazowym zažehlacym kehelom

poruča

J. G. Klingst Nachfolger.

Přispomnjenje. Dźiwina, z tajkej patronu třělena, hnydom panje, kaž by wot błyska trjechena była.

Schtyri porſty tołſte ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., ßadleſchczo punt po 65 np., ßuſcheny połcź po 80 np., pſchi wotewſaczu 5 pt. po 75 np. pſchedawa

Ota Pětſchka
na kotołſkej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Khofej

wulki wubjerk a wjele nowych druźinow porucza, ſa dobry ßłód rukujo, po najnižſchej płaczińje

Richard Neumann
[illegible]nej lawſkej haßy.

Tykanzowu wyrzu,
ſafran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeńſki wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu, poruczа

hrodowſka haptyka.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuńſcho poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Korjenje

kóždeje druźiny

kaž

běły a **czorny pópjer,**
nowu wyrzu a **naliki,**
zymt a **zymtowe kwěty,**
mazißowe worjeſchki,
mazißowe kwěty,
ſafran,
wſcho zyke a mſěte,
korjeńſki wolij,
zitronowy wolij atd.

poruczа tunjo

Otto Engert,
drogowa pſchedawarńja
en gros a en détail.

Raißß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, poruczа **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

500 wotczehnjenych czaßnikow

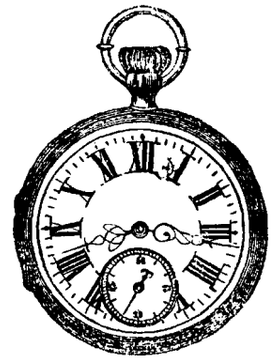

poruczа po tunjej płaczińjne

J. G. Schneider
pſchi lawſkim tórmje.

9 pod hrodom 9.

Rjany **khlěb** ſa **rožku,** punt ſa punt, toho runja wſchědnje czerſtwe **droždże** punt po 90 np. poruczа **A. Beyreuther.**

K kermuſcham a domkhowankam

poruczа kulojte **tykanzy** po 50 a 60 np.

A. Schletza
na rózku garbarſkeje haßy.

Direktne
póſtſke parokódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajita **№ 300.** Srjedźnokrtyn **№ 80.** Dźěcźi młobſche 12 l. ſa połojcu. młobſche 1 lěta **9 №.**

Ratarſzy ſchulerjo

doſtanu tunju a ſolidnu penſiju w Budyſchinje na kotołſkej haßy czißło 34 po jenym ſkhodźe.

S!

Podpisane towarſtwo dowola sebi, wulcyčesćenych čestnych sobustawow a starych knjezow na swój lětuši **nazymny konvent,** kotryž změje so dźeń **15. septembra** w **Budyšinje,** najprjedy přepisać. (Konvent so wotewri z ranišej zhromadźiznu w 11½ hodźin pola Thiermanec).

Łužiske prědarske towarſtwo
w Lipsku.
P. Räda, stud. theol.,
t. č. senior.

W Porſchizach czißko 82 je rjana, ponowjena ſtwa ſ pſchedſtwu porjadnym ludźom **bjes dźěcźi** hnydom pſchenajecź. Wona ßo woßebje ſa dźěłacźerſki lud hodźi a je zyle tunja, dokelž ma najeńk zyku ležomnoſcź nahladowacź.

Sa wjetſche **kolonialtworowe khłamy w Budyſchinje** ßo młody człowjek jako

wuczobnik

pod ſpodobnymi wuměnjenjemi hnydom abo poſdźiſcho pyta.

Offerty pod **„wuczobnik“** njech ßo pola **Rudolf Moſſe** w Budyſchinje wotedadźa.

Ssylny hólz ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **kowarſtwo** a pſchi tym tež jendźelſke kowanje koni nawuknucź, móže Michała do wuczby ſtupicź pola kowarſkeho miſchtra **Lejnerta** w Laſu.

Sſerbſka **holza,** kotraž je hakle ſe ſchule, ßo k podpjerje hoſpoſy hnydom pyta wot

J. Pětſchki,
rěſbarja na taſchbarku.

Ródna **holza** ßo k poßłużenju pyta na rybowej haßy 18.

Pak hnydom, pak k nowemu lětu 1885 ßo cźeladni wſchěch rjadownjow ſ dobrymi wopißmami do ßłużby pytaju, woßebje wotrocźzy, khěžne holzy, hródźne a małe dźowki a ßrěnzy. Wſcho dalſche je ſhonicź w ßłużbnym bürowje **Kleinſtückoweje** na ſwonkownej lawſkej haßy 12, I.

Ssobotu 30. auguſta je ßo na zuſy wós pſched hoſcźeńzom „k ſkotej hwěſdźe“ **ruczny korb** ſ nowej módrocźiſchcźanej ßuknju ſtajił. Namakař ßo proßy, ſo by jón pola domownika w „ſkotej hwěſdźe“ wotedał.

Cźeſcźranjaze ßłowa, pſched Janom Ssymankom wo **Schurkez** ßwójbje wote mnje rěcźane, jako njewěrne naſad bjeru.

Michał Domaſchka w Lichanju.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 20. septembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wobydlerjam wšěch Uttewalde w sakskej Schwizy, kotříž su psches wóhnjowe njeszoże cżežko schkodowali, je so wot Jeho Majestoscże krala Alberta 500 hriwnow, wot prynza Jurja 250 hriwnow dariło.

— Kněžor Wylem, kotryž je njedźiwajo swojich 88 lět wobcżežnoscże pucżowanja k kněžorskej skhadźowanzy w Skjerněwizach se spodźiwnej czerstwoscżu pschětrał, je so 17. septembra wjeczor w najlěpschim strowju do Barlina wróćił. S tym samym cżahom pschijědże tež wjerch Bismark se swojimaj dwěmaj synomaj a ruski wulkowjerch Michał. Schtwórtk rano je němski kněžor na hród Benrath wotjěł, pjatk budże wón pschi wulkej paradże a sobotu pschi manövrach 7. armeekorpsa pschitomny. Njedźelu so kněžor a kněžorka a druhe sobustawy kněžorskeje swójby na hród Brühl podaja. Póndźelu a wutoru smeja so parada a manövry 8. armeekorpsa. Sslědujze dny kněžor města Münster, Köln a Koblenz wopyta.

— Bjes Němskej a Franzowskej je so w poslednim cżasu, kaž to wospjet nowiny wobkrucżachu, wěste sbliženje stało, s cżehoż so skónczńje powjesćz wutwori, so je minister Ferry potajnje wjercha Bismarka wopytał. Franzowske nowiny tomu napschecźiwo pisaju, so Ferry posledni cżas s zyła franzowske mjesy pschekrocżił njeje. Jenoż to je wěrno, so je wjerch Bismark bórsy po swojim pschikhadże s Varzina do Barlina s franzowskim pósłanzom, baronom Courcelom, rosrěcżenje měł. Pschi tym je so wo tym jednako, so by němske knježerstwo se swojim wuliwom k samjesowanju dalschich njepschecźelstwow bjes Chinu a Franzowskej skutkowało.

— Sandźeny tydźeń je Barlinska polizija tsjoch nowinskich spisacżelow, žida doktora Kohuta, wěsteho Alwina Böhmu a sozialdemokrata Fritza Pötinga na podkožku sozialistiskeho sakonja s Barlina wupokasała.

Italska. Italski kral, kotryž bě do Neapla, hdźež kholera hrósbnje sakhadża, khwatał, so by nusu tamnischeho luda se strachom sa swoje samsne žiwjenje spósnał a ju, schtož w jeho mozach stejesche, pomjenschał, je so do Florenza wróćił. Njebojasnosćz a woporniwosćz, kotruž je kral Humbert w Neaplu pokasował, je jemu wutroby wschěch Italskich dobyła. Na jeho domojwrócże s Neapla do Roma jeho na wschěch wjetschich dwórnischcżach hromady luda se sahorjenjom witachu. Kralowy pschikład je w Neaplu dźiwy cżinił. Bojosćz, kotraž bě so do wschěch dała, je so shubiła. Młodźi bohacźi wobydlerjo Neapla, kotříž na wšach w swojich létnich domach pschebywachu, su so do Neapla wróćili, hdźež smjercź wschědnje wjele stow woporow żada. Woni so dadża jako dobrowólni wothladarjo khorych sapisacź, khodża do najkhudschich hasow, so bychu pomoz pschinjesli, syroty k sebi wsali a khłódnych sycżili. Khudy lud, w Neaplu w masanych, njestrowych bydłach bydli. Dokelž w tutych bydłach najwjazy ludźi na kholeru mrěje, je so porucżiło, so dyrbja s nich wucżahnucź. Sa khudych wobydlerjow su s wonka města stany nastajeli. Poslednje dny je khorosćz w Neaplu widomnje wotběrała, sa to pak je so w wokolnosćzi cżim bóle rosschěriła.

Belgiska. Belgiski kral je nowy schulski sakoń, wot konservativneje strony w woběmaj komoromaj pschijaty, wobkrucźił a liberalnych napominał, so bychu měr dźerželi. W Brüßelu, hdźež su liberalni hižo wjazy krócź s njeměrami pschecźiwo konservativnemu ministerstwu demonstrirowali, je polizija a żandarmerija hotowa, kóždy njeporjad s liberalneje strony hnydom porasycź.

Franzowska. Po dleschim cżasu su Franzowsojo Chinesow s nowa pschimali. Woni su so, 2000 muži sylni, Kimpajskich twjerdźiznow nad rěku Minom, wot nich hižo ras rostsělanych, tola wot Chinesow s nowa wobtwjerdźenych, mozowali a chinesku wójsko pobili.

— Präsident ministerstwa Jules Ferry je 15. septembra deputaziju pschijał, kotraž jemu nětcżischu nusu franzowskich ratarjow pschedstaji a na nusnosćz sylneho powyschenja dokhodneho zła na žito a skót pokasa. Ferry wotmolwi, so je ministerstwo ratarstwa hižo namjet k powyschenju zła pschipowjedł, so pak zło tak wysoke njebudże, kaž sebi to deputazija pscheje.

— Němszy offizierojo, kotříž su pschi franzowskich manövrach pschitomni byli, s pschipósnacźom na pschecźelniwe powitanje, kotrež je so jim dostało, spominaju. W swojim rossudże wo manövrach woni wustojnosćz na marschu franzowskeje infanterije wusběhuja, wot kotrejež so wjazy żada, hacź wot němskeje infanterije.

Rußowska. Knježerjo tsjoch europiskich kněžorstwow su so 15. septembra w Skjerněwizach sešli. Ruski car, pschewodźeny wot zarowny, naßlědnika tróna a wjazorych sobustawow kněžorskeje swójby, je tam němskeho a awstriskeho kněžora jako swojeju hosćzow powital. Kněžor Franz Josef je pschebywanje zarskeje swójby w bliskosći swojich mjesow wužiwał, so by zarej wot jeho nastupjenja tróna prěni wopyt sćzinił. Kněžor Wylem w swojej wysokej starobje na dołhe pucże dźiwał njeje, so by snapschecźił wopyt w Gdansku, kotryž bě car Alexander swojemu wysokemu wujej, móznemu, wschudże w jeho kraju lubowanemu knježerjej sćzinił. S cżasa Barlinskeje skhadźowanki w septembrje 1872 njeje so żana druha na podobnje wulkotne waschnje stała, kaž poslednja w Skjerněwizach. Wschitzy tsjo kněžorjo běchu tón krócź wot swojich ministrow, kotrymž su wjednistwo swojich swonkownych należnosćzow dowěrili, pschewodźeni. Duž so na tym dwělowacź njemóże, so su so na kněžorskej skhadźowanzy ważne politiske wucżinjenja stałe. Te same njejsu jenoż tsikněžorski swjask wobkrucźiłe, ale su so tež na sdźerżenje powschitkowneho měra a porjada w Europje a na wotstronjenje wscheho, schtož by tutón měr kasycź móhło, pocżahowałe. We wschěch krajach so anarchistojo potajnje prózuja, so bychu statny porjad roswalili a pschi powschitkownej měschańzy swój wužitk hladali. Tole skóstniske hibanje, kotrež je najhórje w Ruskej a Němcach wustupało, poslednji cżas pak tež w Awstriji hrósbne njeskutki dokonjało, ma so sjenocżenymi mozami podtłócźicź. Kaž je snate, bě wjerch Bismark hižo psched dleschim cżasom wulkomóznarstwam shromadne naprawy pschecźiwo anarchistam porucźił. Tehdom so Bismarkowy namjet njepschija, dokelž so wot jendźelskeho knježerstwa wotpokasa. W Skjerněwizach su so nětko po sdaczu tele shromadne naprawy, kotrež maju

straschnym anarchistiskim wotpohladam mjesy stajicź, dowujednake. Anarchistojo žu žo s wonka sakonja stajili, duž budże žo jim też s wurjadnymi sakonjemi napscheczo stupacź dyrbjecź.

— Pschecźelnosćź a wludnosćź khěžorskeju mandźelskeju je w Warschawje na Polakow dobry sacźischcź cźinika. Wjele pschikkadow, na to žo pocźahowajźych, žo bjes ludom powjeda. Wjele stow prósstwow lud zarej a zarowni, hdyž po haßach jěsdźeschtaj, pschepoda. Zarowna te žame pschezo se žamßnej ruku pschija. W Krakowskim pschedměsćze jena knjeni do womory padże, jako žwoju prósstwu pschepoda. Zarowna jej hnydom žwój slakon k wucźerstwjenju pschepoda a tak dołho cźakasche, doniž knjeni žwojich mozow saßo njenadobu. Dwělětne dźěcźo wo žrjedź haßy prósstwu w rukomaj džerżo kleczesche. Zarowna pschikasa, so by wós sastał a chzysche, žo nacźahnuwschi, prósstwu pschimnucź, tola ju njedoßahnu. Duž polizajnemu wojakej, blisko stejazemu, poruczi, so by jej dźěcźo podał, kotrež wona, hdyž bě žo to stako, koschesche a praji, so na nje ženje njesabudże. Jedyn student, s gymnasija wuhnaty, prósstwu pschepoda, so bychu jeho saßo pschijeli. Khěžor pißmo wsa a na nje hnydom napißa „Dowolene", na cźož je prósstwarjej wrócźo da. Wjele dźiwanja je sbudźiło, so je khěžor wospjet s ludźimi, kotsiž rusći njerosumjachu, pólski rěcźał.

Wumjeńkař.

(Skónczenje.)

Sa někotre dny, hdyž dźowka wobjed na wumjeńk pschinjeße, žedźesche stary Lipin na łožu.

„Schto dha wam je, dźědo?"

„Luba Marja, je mi tak schpatnje — žym žłaby. Budź tak dobra a rjekń Pětrej, so by ke mni pschischoł, so mam s nim něschto waźne rěcźecź a potom dźi k Popjelizom, so by też Hana ke mni pschischła."

Pětr a Hana běschtaj jeho dźěscźi. Pětr měješe kubło po nanje a Hana bě we wßy na bura wudata.

Dźowka bórsy rosnjeße, so je dźěd khory a sa pół hodźiny bě Pětr se žonu a Hana s mužom pola njeho. Dźěchu drje tam trochu njeradi — ale bojachu žo ludźazych rěcźow, so ani khoreho nana njewopytaja, a duž dźěchu hnydom.

„Schto dha wam tola je, nano?" — praschesche žo Hana.

„Tak někak žłaby žym."

„Hdyž stajnje tón palenz do žo lijecźe!" wuraśy Pětrowa žona.

„Hdy byschcźe mi stajnje cźopku poliwku žłali, njetrjebał palenz picź."

„A schtó wam njescźele?" rjeknu saßo Pětrowa žona.

„Nó ty!" horjesche žo Hana. „Hdy bych to wjedźała, nano, so žo tak wo waß staraja — o, kajke tu tola wscho je! — hdy bych małych dźěcźi njeměła, bych wam žama poßłužała."

„Nó, nó, nó dha žo hischcźe rospłacź", hněwasche žo młoda Lipinowa — „schtó dha měł sa nim hladacź, hdyž niz prawa dźowka? Ja — ja žym zusa!"

Popjela klepasche žebi dymku a žmějesche žo, młody Lipin khodźesche mjersazy tam a žem.

„Dajcźe tomu bycź, dźěcźi!" rjeknu stary dźěd. „Wěrno je, so žo njejscźe wo mnje starali, kaž scźe dyrbjeli, ale wscho je sabyte. — Widźicźe, cźuju žo dźeń a žłabschi, a sda žo mi, so budże so mnu skoro kónz — a wy scźe pschezo moje dźěcźi — koho dha mam — khiba waß? Toho dla poßłuchajcźe. Ssym žebi něschto na stare dny skhował — a wam njeßym wo tym prajił. Tu pod kožom w tym kaschcźiku to mam. Hdyž wumru, po khowanju žo do toho sprawnje dźělcźe."

„Ale božedła, nano! schto rěcźicźe wo žmjercźi?" sawoła Hana; „wy njeßměcźe naß tak spěschnje wopuschcźicź!"

„Schto jeno wam to na myßle dźe! — wy a na žmjercź myßlicź!" rjeknu Lipinowa — „macźe dźě cźerwjene liza."

„Budźcźe s měrom, žony", bórcźesche Pětr; „nan je stary a ma dźiwne myßle. Radscho dźitej a swarśej jemu něschto lěpsche. My mužojo njemóžemy na tajke wěży hladacź. Njebudźe-li wam wschitko prawje, nano, prajcźe, ja budu žo sa to staracź!"

„Haj, ty budźesch žo staracź!" wuraśy žona. „Hdy bychmy my njebyli, s hłodom by wumrjeł."

„Dźěcźi, budźcźe s měrom — wschak je wscho dobre. Ssym wam prajił, schtož žym chzył, a nětko dźicźe sa dźěłom hladacź."

„Ale wjecźor pschińdźemy saßo."

Dźěchu. Na dworje wostachu stejo a hladachu spodźiwajo jedyn na druheho. „Ja žym stajnje rěcźał, so ma něhdźe někajke plěßniwe tolerje", rjeknu Popjela.

Lipinowa pak scźahnu muża sa kóhcź, so by schoł. A roseńdźechu žo. Duzy schukotasche Hana mužej: „Ty — ta Khata s tym nanom hrosnje sakhadźa. Wěsch schto? póscźelemy jemu druhdy — móžno, so nam wscho da. Ja wěm, kak mam s nim rěcźecź."

A Lipinowa dźěsche sa mužom dó jstwy: „Ty Pětrje, ta Hana je jeho prawa dźowka a widźisch — wumjetuje mi, so žo wo stareho njestaram a tola žama žo jeho proha boji. Ale cźakaj! ja budu jemu nětko wscho móžne cźinicź a hdyž budże wón widźecź, so žo wo njeho tak staramy, da nam wschitko a Hana móże žo darmo wohladacź."

Sa hodźinu njeżeśesche hornz khoseja a pomaśki na wumjeńk.

„Dźěbo, njechacźe kusk poßwacźicź? To wam njebudże schkodźicź." Dźěd jědźesche a pijesche a młoda mjecźesche mjes tym jstwu. —

Wjecźor pschińdźe Hana a pschinjeße dobru mjaßowu poliwku a pjecźenu kokoschku w njej. A tak bě to wot nětka stajnje. Dźěd žo po cźaßu saßo wokschewi, wobliczo žo jemu wujaßni a se starych wocźi hladasche saßo wjeßele do žwěta, kaž prjedy.

Pschińdźe advent, minuchu žo hody, pschińdźechu póstniźy — na rěcźźy pukasche žo lód, žněh tajesche — semja žo pocźa saßo selenjecź — ale stary dźěd wjazy kokule kukacź njesaßłyscha. Seleny schtwórtk dźěsche knjes farař k njemu s Božim cźěłom, psched nim hólcźk s klepotawu, a jutry swonjachu dźědej se wschěmi swonami a pschecźeljo pschewodźachu jeho cźěło na kerchow. Pschiwusni płakachu na rowje, najbóle młoda Lipinowa — a stary Wicźas rosdrjebiwschi tši horstki pjerschcźe do rowa, trějesche žebi wocźi, wobroczźiwschi žo rjeknu: „W mjenje njebo Lipina dźakuju žo wschěm pschitomnym sa luboscź, kotruž žu jemu wopokasali a jeho k rowu pschewodźeli!"

Po khowanju dźěchu Lipin a Popjela se žonomaj na wumjeńk. Lipin pschinjeße hamor a kleschcźe a pocźa kaschcźik wotcźinjecź. Bě to hnydom hižo po nanowej žmjercźi cźinicź chzył, ale Popjelowa bě tomu wobaraka: poßlednja wola je žwjata — cźłowjek dyrbi ju dopjelnicź.

Hdyž wěko wotlecźa, pokhilichu žo schtyri hłowy nad kaschcźikom — a žonje sakschicźeschtej, mužej sblědnuschtaj.

W kaschcźiku běchu jeno stare pódkowje a hosdźiki. S wjercha leżesche papjera s napißmom: „Kajkaž luboscź, tajke myto!"

Popjela žo žmějesche, Lipin njepraji niczo. Lipinowa měnjesche s mjersanjom barbu, Popjelowa płakasche.

Njepiknuchu pak wo tym nikomu žkowcźka a žwět jich khwalesche, so žu žo s najmjeńscha napoßledku jako wěrne dźěcźi wopokasali.

Mi pak to wóndy stary Wicźas skradźu wupowjeda a ja to sa subami dźerżu, kaž by to stara Wicźasowa sdźerżała. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu žrjedu wjecźor je žo nasch 103. infant.-regiment s manövrow domoj wrócźił. K powitanju wojakow bě žo wulka žyła ludu na dwórnischcźu seschła. Jako cźah s wojakami pschijědźe, žo pohłuschaze hurawołanje s luda sběhnu. Měschcźańske haßy žo s ludźimi mjerwjachu, woßebje bě žo wschón młody lud na nohi stajił. Wojazy niz, kaž běchu ludźo wotcźakali, po zykym regimencźe, ale po kompagnijach psches město do kasermow cźehnjechu.

— Hamtski skótny lěkař Walther budże w měßazu oktobrje t. l. kóždu njedźelu kowarskich pomoznikow a wucźobnikow konje kowacź wucźicź. Kowarśzy pomozniźy a wucźobniźy, kotsiž chzedźa žo pschi tejle wucźbje wobdźělicź, maju žo njedźelu 5. oktobra t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj w ratarskej schuli pschi žitnych wikach seńcź. Wucźenje žo darmo směje.

— Na tym žamym měscźe sady helgesta, hdźež žu psched dlěschim cźaßom žiwnoscźerja Janascha s Makeje Borschcźe nadpanuli, je žo sańdźenu žobotu wjecźor saßo krwawny podawk stał. Jedyn dźěłacźer s měschcźańskeje piwarnje, kotryž na winiźy bydli, žo wjecźor po dźewjecźich hodźin domoj wrócźi. Zusy cźłowjek, s kotrymž žo na spomnjenym měscźe setka, žo jeho praschesche, hdźe pucź do Wjasońzy wjedźe. Dźěłacźer žortujo wotmolwi: „Tam psches Sprewju." Zusy, psches tajke wotmolwjenje rosnjemdrjeny, dźěłacźerja sa laz shrabnu a jeho wotschaßy. Tón žo wobarasche a s khofejowej bleschku, kotruž w ruzy dźerżesche, s zykym wotmachom žwojemu pschecźiwnikej do woblicza dyri. Zusemu je žo pjecźa pschi tym wobliczo a woßebje nóß tak straschnje rosrasył, so je w měschcźańskej hojerni lěkarsku pomoz pytacź dyrbjał.

— Bjes abiturientami, kotsiž ßu 16. septembra w Draždźanach w tamnischim nowomĕschćanskim gymnasiju maturitatne pruhowanje wobstali, bĕ tón ras też jedyn Sserb, k. Albin Eberhard ſ Wóßlinka. Knjes Eberhard budźe w Lipsku theologiju studowacź.

— Fararja Lipsćanskeje Mikkawschoweje zyrkwje, knjesa Panka, ßu na mĕsto ſuperintendenta Lechlera ſa ſuperintendenta w Lipsku pomjenowali. Knjes Pank, rodźeny delnjołużiſki Sserb, je, jako bĕ hischćze ſ fararjom w ßwojej domowinje, pschezo k lĕpschemu ßerbſkeho luda ſkutkował. Pſched nĕkotrymi lĕtami bĕ wón do nĕmſkeje knihe „Neue Chryſtoterpe“ ſajimawe ſtawiſny ßerbſkeho luda napißał.

S Bĕlčźez. Naſchemu dołholĕtnemu gmejnſkemu prjódkſtejerjej kublerjej Janej Lorenzej je ßo wot krala powſchitkowne czeſtne ſnamjo ſpožčziło, a je ßo jemu to ßame w jeho wobydlenju wot hamtſkeho hetmana dr. ſ Boxberga w pſchitomnoſczi ſhromadźeneje gmejnſkeje rady na ßwjatoczne waſchnje pſchepodało.

Se Sſkoneje Borſchćże. Sańdźenu ßobotu je kubleŕ Rychtaŕ pſchi žitomłóczenju ſ prawej ruku do ßwojeje młóczazeje maſchiny ſajeł. Rychtarjej buchu porſty žałoßnje ſmjeczene, a je lĕkaŕ jedyn porſt wotrĕſacź dyrbjał.

S Myſchez. Wucźeŕſke mĕſto naſcheje noweje ſchule je ßo k. Knjeſej ſ Budyſchina, kotryž je sańdźene jutry wucźeŕſke pruhowanje khwalobnje wobſtał, pſchipokaſało. K. Knjes 15. oktobra ßwoje wucźeŕſke ſaſtojnſtwo naſtupi.

S Lubija. Njedźelu wjeczor je ßo pola Korbjelz parny młyn, Kloßej a Reichelej ßłuſchazy, do cziſta ſpalił. Woheń je na hacź dotal njeſnate waſchnje w bróžnjach naſtał a ßo pſches zyły dwór rosſchĕrił. Wſchón ſkót a wjetſchi dźĕl domjazeje nadoby je ßo na wulke ſboże płómjenjam wutorhnuło. Domkhowane žnĕ a wulki ſkład žita a muki je woheń ſanicził. Młyn je ſawĕſczeny był. Pſchi haſchenju ßo njeſboże ſta, ſo ßwißle, ßo powaliwſchi, na molerja Herzoga padźechu, pſches czoż bu tón ſtraſchnje ſranjeny. — Naſcha mĕſchćańſka realna ſchula je ßo, dokelž ßu dźĕczi, w njej bydlajze, na diſtheritis ſkhorike, po poruczności kralowſkeho wokrjeßneho lĕkarja ſawrjeka.

S Delnich Ssulſchez. Ssrjedu 17. ſeptembra popołdnju ſtej ßo tu domſke a kólnja kublerja Mikkawſcha Wornarja wotpaliłoj. Mały 6lĕtny hólczez je pjecza woheń ſakožił.

S Hbjelſka. Mißionſke towaŕſtwo „nad lĕwym Nißynym brjoſy“ 10. ſeptembra w naſchim Bożim domje ßwój lĕtuſchi mißionſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Sſerbſke prĕdowanje mĕjeſche k. faraŕ Mróſak ſ Hrodźiſchcza, nĕmſke k. faraŕ Albertz ſ Jenkez. Kraßnje wudebjena zyrkej bĕ ſ pobóžnymi poßłucharjemi pſchepjelnjena. Pjenjeżne dary, ſa mißionſtwo ſkładowane, 127 mk. wucźinichu.

S Wojerez. Knjeżeŕſtwowy präſident je tudomneho Maxa Hawſchtina, kotryž je 14. julija t. l. ſchulſkeho hólza Roberta Liſchku ſ wody wucźahnuł a pſches to ßmjercźi wukhował, ſjawnje pokhwalił.

— Konſervatiwna ſtrona w Rósborſko-Wojerowſkim wokrjeßu pſchi pſchichodnych wólbach na khĕžorſtwowy ßejm knjeſa wyſchſcheho präſidenta ſe Seydewitz ſa ßwojeho kandidatu poſtaji. Sſerbja budźa też tón krócź, kaž hacź dotal, ſa knjeſa wyſchſcheho präſidenta ſe Seydewitz hłoßowacź. A kak bychu też nĕkoho druheho wuſwolicź móhli. Jim je hiſchćze derje wĕdomne, kak ſaßłużbny je ßo knjes ſe Seydewitz jako nĕhduſchi ſtarſchi w Shorjelzu ſczinił a ſo je ßo ſtajnje jako pſchecźel ßerbſkeho luda a jeho rĕcze wopokaſał. Nĕmſka ßwobodnje ſmyßlena (doprĕdkarſka) ſtrona chze tu prĕni krócź pſchi wólbje ßwoje ſboże ſpytacź a też liberalna ſtrona pjecza ſ woßebitym kandidatom wuſtupi. Po tajkim budźa ßo naſchim wuſwolerjam tſjo kandidatojo poruczecź.

S Zytowa. Sańdźenu ßobotu popołdnju je ßo khĕża dźĕkaczerja Noki pſches woheń do prócha a popjeła pſchewobroczźiła. Woheń je pjecza pſches njekedźbliwoſcź naſtał.

S Ruhlanda. 26. a 27. oktobra ſmĕje ßo tu pod wjedźenjom tudomneho rataŕſkeho towaŕſtwa wuſtajeńza pólnych płodow a rataŕſkeho gratu.

Wo kotrych rĕczach ßmĕ ßo wocźakowacź, ſo ßo w pſchichodźe najbóle rospſchĕſtrja?

W poßlednim czaßu ßu w Jendźelſkej wſchelake naſtawki w najbóle widźanych czaßopißach a też woßebite knihi wotmolwicź ſpytake na praſchenje: wo kotrych rĕczach ßmĕ ßo wocźakowacź, ſo ßo w pſchichodźe najbóle rospſchĕſtrja? A jenohłóßne a jenomyßlne wotmolwjenje je: wo jendźelſkej, ſchpanſkej a ruſkej rĕczi. Dwojake je, na czoż ßo tajkale wotmolwa ſłožuje: 1) wobkedźbowanje, kotre ludy najbóle roſtu pſches to, ſo je pola nich prozent narodźenjow wjele wjetſchi, hacź prozent ßmjertnoſcze? a 2) pſchemĕnjenje rĕczow.

Jendźelſzy hižo dźenßa wjazy hacź ſto millijonow (100,000,000) ludźi rĕczi. Po ludliczenju lĕta 1880 mĕjachu Sjenocźene Staty Połnózneje Ameriki wjazy hacź połſta mill. (50,156.783) wobydleri. Lĕtny prozent pſchiroſtka wot narodźenjow kaž też pſches tych, kotsiž do kraja pſchicźahnuchu, ſa poßledni lĕtdźeßatk (1870—1880) wjazy hacź 3% wucźinjeſche; w poßlednich lĕtach (1880—1884) pak je ßo liczba pſchicźahowarjow wjele powjetſchiła. Duž je wĕſte, ſo je ßo ſa 4 lĕta wobydleŕſtwo wo 7,000,000 pſchiſporiło, a ſo maju Sjenocźene Staty w tu khwilu ſ najmjeńſcha 57,000,000 wobydleri. — Jendźelſka mĕjeſche po ludliczenju lĕta 1881 w Europje 35,280,299 wobydleri. Lĕtny prozent pſchiroſtka, njedźiwajzy ua ßylne wucźahowanje, 1% wucźini; duž dyrbi Jendźelſka nĕtko, po 3 lĕtach, nĕhdźe 36,000,000 wobydleri liczicź. — A dwĕ jeje koloniji, kotrejž ſtej bjes makeho jenicźzy wot Europjanow wobydlenej a ßo ſpĕſchnje roswiwatej, Kanada a Auſtraliſka, matej w hromadźe hižo wjazy hacź 8,000,000 wobydleri. Prozent pſchiroſtka wobydleŕſtwa w nimaj je czežko wobliczicź; w lĕcze 1883 jenicźzy do Queenslanda w Auſtralſkej 73,000 wucźahowarjow pſchicźahnu. — Hdyž wyſche toho pomyßlimy na Europjanow, bydlazych w Kapſkej koloniji, na kupje Maurizija a w druhich jendźelſkich kolonijach w Afriży, Ameriży a Aſiji, njedźiwajo ſ zyka na jendźelſki rĕczazy czornych na kupje Jamajka a druhich, dha lohzy ſpóſnajemy, ſo hižo dźenßniſchi dźeń wjele wjazy dyžli 100,000,000 człowjekow jendźelſki rĕczi. — So ßo jendźelſka rĕcź daloko a ſchĕroko wužiwa, je też ſ toho widźecź, ſo je ßo w lĕcze 1883 ſ Jendźelſkeje ſa 23,512,840 markow cziſchczanych knihi wuwjeſko. Jendźelſzy emigrantojo (wucźahowarjo) ſa jendźelſku rĕcź ſhubjeni njejßu ani w jendźelſkich kolonijach, ani w Sjenocźenych Statach Ssewjerneje Ameriki, hdźež wucźahowarjo, ſ kajkichžkuli krajow też bychu pſchiſchli, jendźelſku rĕcź jako krajnu rĕcź pſchiwoſmu, a w wucźeŕnjach jako ſchulſku. Je dopokaſane, ſo ßami tajzy wucźahowarjo, kotsiž ßo pſchemĕnjenju ßwojeje macźeŕneje rĕcze najbóle pſchecźiwjeja, kaž n. pſch. Nĕmzy, hižo w tſecźim ſtawje też domach mjes ßobu jendźelſzy rĕcza, njedźiwajzy na to, ſo maja mnohoſcź tajkich wuſtawow, kotrejž ßo wo to ſtaraja, nĕmſku rĕcź ſdźerżecź. — W Naraniſchej Indiſkej ſkóncźnje, hdźež ma jendźelſka kralowa, kotraž je ſ jenym też indiſka khĕžorka, wjazy hacź dwĕ ſcźi millijonow poddanow, ſdźĕkani Indojo w poßlednim czaßu wjele jendźelſzy rĕczecź pócźnu.

Na druhim mĕſcze ßo mjes rĕczemi, kotrejž maja wulki pſchichod, ſchpanſka rĕcź mjenuje, kotraž wſchak dotal hiſchćze woßebje roſſchĕrjena nje je. Nadźije na lĕpſchi pſchichod pak ßmĕ ſchpanſka rĕcź toho dla mĕcź, dokelž ßo w najpłódniſchich ſtronach Južneje abo Połodniſcheje Ameriki wužiwa; w tychle krajinach, w kotrychž hiſchćze je mĕſta ſa nĕkotre ſta millijonow ludźi, liczba wucźahowarjow ſ Europy ſ kóždym lĕtom mózne pſchibĕra, a kóždy, kiž tu pſchicźehnje, bórſy ßwoju macźeŕnu rĕcź ſe ſchpanſkej pſchemĕni. Tak ßo w ßamej Argentinſkej republiży kóžde lĕto 50,000 wucźahowarjow ſaßydli, a na 50 parokódźow ſ mĕſta Buenos-Ayres do Europy a wróczo jĕſdźi. Hižo w tu khwilu w krajach, kotrejž ßu ſe ſchpanſkich kolonijow naſtałe, wjazy hacź 30,000,000 ludźi ſchpanſzy rĕczi; pſchiliczimy-li k tomu 25,000,000 wobydlerjow w Schpanſkej ßamej a w jeje nießamoſtatnych kolonijach, dha ßo pokaże, ſo dźenßa ſ najmjeńſcha 55,000,000 człowjekow ſchpanſku rĕcź wužiwa.

Schtož pſchichod ruſkeje rĕcze naſtupa, kotrejž ßo w horka mjenowanych pſchepytowanjach tſecze mĕſto pſchipokaże, wo tym w tu khwilu tak dokładnje rĕczecź njemózemy; na to dyrbimy najnowſche ludliczenje w Ruſkej wocźakacź. Po liczenju lĕta 1881 mĕjeſche Ruſka 100,038,348 wobydlerjow; tole liczenje pak bĕſche w wſchelakim naſtupanju njedoſpołne, ſchtož wſchak żadyn dźiw nje je w kraju, kotryž ßo tak njeßmĕrnje daloko a ſchĕroko rospſchesczera. Wot tutych ſto millijonow ludźi bĕſche w europſkej Ruſkej 71 mill., mjes nimi 55 mill. ruſki rĕczeſche. Mjes tym pak je ßo ruſka rĕcź po zyłym kraju dale a bóle wužiwacź poczała; wona ßo jako krajna rĕcź pola wyſchnoſcze dźeń a bóle wužiwa a ßo w ſchulach pſchezo wobſchĕrniſcho wucźi.

Schtož nĕtko druhe najbóle wužiwane europſke rĕcze naſtupa: franzowſku, nĕmſku a italſku, to jich roſſchĕrjenju wſchelake ſadźĕwa. Franzowſka rĕcź ßo dale roſſchĕricź njemóże, dokelž je w Franzowſkej prozent narodźenjow ßłaby pſchecźiwo prozentej ßmjertnoſcze; nĕmſka a italſka rĕcź pak toho dla niz, dokelž Nĕmſku kaž Italſku kóžde lĕto wjazy wucźahowarjow wopuſchczi, kotsiž do tajkich krajow ſacźahnu, hdźež je rĕcź hinaſcha, a ßwoju macźeŕnu rĕcź bórſy ſ zuſej pſchemĕnja.

Schtož němsku rěcz nastupa, je wscha nadźija, so ßo wobstejnoscże bórsy pscheměnja. Kaž je naschim cźitarjam znate, je stary nashonjeny wjedźeŕ němskeje politiki, wjerch Bismark, na tym, so chże němskemu khěžorstwu w dalokich dźělach semje kolonije dobycź, a s tym němskim wucźahowarjam nowu domisnu, so jim njeby wjazy trjeba byko, do kraja s zusej rěczu pschicźahnuwschi, ßwojeje macźerneje rěcze s zusej pscheměnicź. Hdyž pak ßo tuto poßlednische wjazy njestanje, potom budże němska rěcz mjes tymi, kotrež najbóle pschibywaju; pschetož runje w Němskej je prozent narodźenjow wjele wjetschi, hacź prozent ßmjertnoscże.

Lětusche žně.

Nětk khwalmy Boha s wjeßelom
A s dźaknej wutrobu,
Hdyž žně nětk saßo mamy dom
Pschi rjanym wjedrje tu.
Wschě bróžnje lětża polne ßu
Hacź horje do wjercha
A wjele fajmow na polu
Do kraja hladaja.
Hacź runjeź běrny mjeńsche ßu,
Hacź lěto sańdźene,
Dokelź — móhł rjez — psches ßuchotu
Ssu sahe cźerpike,
Dha tola khoroscź běrnjaza,
Kaž druhe lěta bě,
Je lětża jenož porědka,
Ssnadź njeb'dźe też tak slě.
Duž khwalmy Boha s wutrobu,
So je nam swarnował
Wschě rjane płody na polu
A schkodźe wobaral.
Haj, wulke wody, mokrota,
Też krupy, njewjedra,
Też niz pscheměrna ßuchota
Jim nieje schkodźika.
O kak bě to tak jara slě,
Hdyž husto cźitachmy,
Kak druhdźe wulke wody žně
Ssu zyle skasyke.
Kak s jara małej prózu też
Ssmy žně domkhowali,
Kaž wjele lět to było njej',
Dźak, Bożo, sa to cźi.
Schtóž lětża hischcże morkota
A njeje spokojny,
Tón tola nima žanoh' dna,
Kaž my tak prajimy.

Bóh swarnuj też žně dale nam
Nětk doma we bróžni
A wobaraj tym płomjenjam,
Dźerž ruku nad nimi.
Kak srudnje pak to tola bě,
Hdyž husto njedźelu
Te bohate a rjane žně
Też domoj khowachu.
A to wschak bě najsrudnische,
Hdyž w zyłym tydźenju
Wschak žadyn deschcźik njeńdźesche,
Bě skerje ßucho tu.
Bóh wě, hacź ßnadź wot nasdala
Sso k nam też njebliźi
Ta straschna khorosćź „kholera";
Bóh ßmil ßo nad nami.
Ach my wschak s wjele hrěchami
Ju saßłużili ßmy,
Duž tebje, Wótcże njebjeski,
Wo hnadu proßymy.
Ty pak, mój khudy bratśje ty,
Kiž žně dom njekhowasch,
Kiž ßy ßnadź khory, braschniwy
A cźrjódku dźěcźi masch;
Też ty, ty khschižanoscherjo,
Kiž dźěłacź njemóżesch
A k warbje nimasch nikoho,
Jěscź kóždy dźeń pak chzesch:
Też twoje dła a sa tebje,
Mój luby pschecźelo!
Bóh narosćź da wscho bohacże,
Duž dowěř Bohu ßo.
Ach, njech wschak Boża dobrota
Naß wabi k pokucźi,
So bychmy wschak dźeń wote dnja
Joh' s dźakom khwalili.

A tak dha chzemy s wjeßelom
Cźesćź, khwalbu Bohu dacź,
Pschi kóždej jědźi sa blidom
Sso jemu dźakowacź.

Pětr Mónk.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Tudomne hamtske hetmanstwo bě na 14lětnu ßkužobnu dźowku Augustu Wyleminu Lěskez s Kißliz pjecźdnjowny arrest pokoźiło, dokelź bě wona 4. julija kublerjej Kunathej w Klukschu hižo druhi ras se ßkużby cźekła. Lěskez ßebi ßudnische wußudźenje žadasche, schtož mějesche sa nju tón wuspěch, so jejne khostanje dźiwajo na jejnu dotalnu njenaßwarnosćź, na jedyn dźeń arresta ponižichu. — Cźeladniźy J. A. Lowka, H. Kuttner, J. T. Schmidt, K. Zwahr, J. Bubnaŕ s Pschischez a E. G. Jakob s Hněwßez běchu 27. haprleje wjecźor posdźe do wobhrodźeneje sahrody kublerja Hempla salěsli, hacź runje wjedźachu, so bě ßo tajke nózne kaźenje wot Hempla sakasało. Kaž ßo sda, běchu ßebi woni wotmyßlili, ßkużobne dźowki wopytacź, s najmjeńscha běschtaj ßo Kuttner a Jakob do jich komory dobykaj. Mjenowani běchu s tym kaźenje domjazeho měra sawinowali a ßo toho dla Kuttner a Jakob k jastwu na dźeßacź dnjow, Lowka, Schmidt a Bubnaŕ pak k jastwu na 7 dnjow saßudźichu. — Murjeŕ K. T. Hempel se Zidowa, hižo jebanja dla ras khostany, kotryż bě maschinytwarzej Birnbaumej w Budyschinje por schkórni kranuł, ma tśi dny jastwa wotßedźecź.

Powołanska komora. Lawniski ßud bě žiwnoscźerjej Janej Voigtej w Hownjowje 5 mk. khostanja abo arrest na 2 dnjej pschißudźił, dokelź bě tón psched dwěmaj lětomaj na honach Hownjowskeje gmejny bliśko pucźa, wot tam do Cźichońz wjedujzeho, nehdźe 10 wosow kamjenjow smjetał, je wot tam njedźiwajo wjazykrócźneho namokwjenja njewotwosył a tak wobkhad na pucźu wobcźežił. Voigt pschecźiwo tutomu wußudej powołanje sběhnu, ßo wurecźujo, so je tamne kamjenje jako naměstny gmejnski prjódkstejeŕ nawosył, so by gmejnske pucźe s nimi wuporjedźicź dał. Voigtowe wudawanje ßo pschi nowym pschepytanju njewěrne wopokasa, a ßo toho dla prěni wußud wobkrucźi.

Shorjelska khostanska komora je cźěßliskeho J. A. Jurka s Wuskidźa, dokelź je w lěßu Mużakowskeho knjejstwa dźiwinje koßydła kładł, k jastwu na dwaj měßazaj saßudźiła.

Přilopk.

* Po měnjenju wjedrowustojnych ludźi mamy lětża ßurowu symu wotcźakacź. Jako snamjo pschichodneje wulkeje symy wobhladuje ßo lětusche ßylne wrjóßowe kcźenje, też sahe wrócźenje ptaczkow do cźopłych krajow pjecźa na to pokasuje.

* Herrnhutski nózny straźnik, kotrehoż běchu pschi kranjenju lapnuli a toho dla do jastwa ßadźili, je tam s wobwěßnjenjom ßwojemu žiwjenju kónz sćinił.

* Spodźiwneho sadźěwka dla dyrbjesche sańdźenu njedźelu popołdnju żelesniski cźah, se Schandawy pschijědźazy, njedaloko Heinersdorfa sastacź. Na schěnach tajke hromady hußanzow kaźachu, so běchu żelesnischzy sastojniźy nusowani, hußanzy wotmjesćź a schěny s pěskom poßypacź, potom hakle móżesche cźah dale jěcź.

* Sańdźeny tydźeń bě jedyn bur njedaloko Plawena ßwój kcźějaty oleander na dwór stajił. Tale składnosćź ßo wot jeho 17 huß njepschepaße a wone oleanderowe kopjena do cźista wotźrachu. Ratař bě psches to wulzy roshněwany, jeho hněw pak ßo do stracha pscheměni, jako sa někotre hodźiny hußy morwe na semju padachu. Oleanderowe kopjena ßu, kaž je hižo wjazy krócź dopokasane, jědojte, a běchu hußom nahły kónz pschihotowałe. Njech ßo pschi tejle składnosćzi warnujo na to pokasa, so dyrbja ßo dźěcźi psched oleanderom khróble hladacź, so njebychu, kaž je to waschnje dźěcźi, jeho jědojte kopjena zyzake abo pózrjeke.

* Se Shorjelza pišaju: Nasche město je ßo psches hrósbne mordarstwo do wulkeho njeměra stajiło. 10. septembra popołdnju k knjeżnje Minsbergez, na Budyschskej haßy bydlazej, krawski Ludwig Płokarz, kotryż bě w tym ßamym domje dlěschi cźaß dźěkał, s wotpohladom pschińdźe, so by Minsbergez skónzował a potom jeje pjenjesy rubił. Sswoje wotmyßlenje je też hnydom do skutka stajił, pschetož jako wokoło 4 hodźin młoda knjeni k Minsbergez na wopyt pschińdźe, hižo stóstnik sa pjenjesami pytasche. Powrócźene stoły a blida na to pokasowachu, so bě ßo nadpanjena wobarała. Jako młoda knjeni sa durje saklepa, mordaŕ cźeknu, tola jeho mjeno ßo bórsy shoni, dokelź mějesche nadpanjena hischcże do ßwojeje ßmjercże telko mozy, so móżesche jeho woßobu na dróbne wopißacź. Tón ßamy dźeń wjecźor ßo hischcże poliziji radźi, mordarja wußlědźicź a sajecź. Po krótkim pscheßkyschenju je ßo wón ßwojeho njeskutka wusnał.

* W Schönbrunnez barbjerni w Löwenje 10. septembra 100 zentnarjow cźeźki parny kotoł rosbuchnu, pschi cźimž ßo jedyn barbjeŕ sarasy, jeneho druheho dźěłacźerja ßylny wětrowy stork s durjemi won wrjeßnu, tola ßo wón pschi tym niz najmjenje njewobschkodźi. Twarjenjowe murje ßu do zyła rostorcźene a móża ßo kóżdy wokomik saßypnucź. Kotoł je ßo 40 krocźel daloko s twarjenja cźißnuł a rosrażeny w ßußodnej sahrodźe leźi.

* W Imnitzu je tele dny jedyn 7lětny hólz na dworje ßwojeju starscheju kólnju sapalił, tak so ßo twarjenje spali. Na to je młody njedocźink w ßynowej bróżni tamnischeho rycźerkubła woheń sakożicź spytał; tola tón ras ßo dwěmaj žonomaj radźi, woheń w nastaczu podußycź.

* W jenym Barlinskim lěkarskim towarstwje mějesche wóndano dr. Eugen Hahn, chirurgiski direktor Friedrichshainskeje hojerńje, pschednoschk wo rědkej operaziji, kotraż bě ßo jemu radźiła. K njemu běsche 74 lět stary mużski pschischoł, kotryż mějesche wuroßtk, tak wulki każ banja; tónle wuroßtk jemu na prawej stronje khribjeta każ na schischzy dele wißasche a 17 puntow ważesche. Psched 30 lětami běsche khory pschi kupanju tónle wuroßtk prěni ras pytnuł, a to jako sacźeklišnu niz wjetschu hacź lěßny worjeschk. Wuroßtk běsche po něcźim roßtk a skónczńje tak wulki naroßtk, so dyrbjesche ßebi khory bandażu wudźěłacź dacź, so by tajku cźeżu se ßobu noßycź móhł. Mjes tym pak wuroßtk dale pschiběrasche, a w poßlednim cźaßu hischcże wobcźeżnoscże k tomu pschińdźechu; duž ßo khory njedźiwajźy

na ßwoje wyßoke lěta na operaziju rosßudźi, kotraž tež ßo tak ßwožownje radźi, so běsche wón hižo sa dwě njedźeli saßo strowy a wysche toho — 17 puntow lózschi. Po operaziji wuroſtk jeno 11 puntow waženje; te 6 puntow, wo kotrež běsche pscheczíwo prjedawschemu lózschi, ßmědźa ßo na krej liczicź, kotraž je pschi operaziji wuběžała. Kaž prajesche, je tónle wuroſtk jedyn ſ najwjetschich, kotrež ßu hdy widźane. Jedyn hischcże wjetschi, 29 puntow cżežki, je w ßwojim cżaßu jendżelski lěkař dr. Jackſon w Indiſkej operirował.

* Na ſrudne waſchnje je ßo sańdźenu ßobotu hońtwa na kurwoty w Nekmirje, na leżomnoſcżach hrabje Schönborna, ſkónczika. Kónz hońtwy, pschi kotrejž ßo někotſi wyßozy ſemjenjo a ſemjanki wobdźělichu, ßo tuczi na poſtajenym měſcże ſhromadźichu, ſo bychu w woſach wotjěli. Jedyn ßłużobnik chzyſche hiſchcże ſe ßwojeje tſělby wutſělicź a tſěli na wulke njeſbože hrabinku Schmieſink-Kerßenbrock, 15 kroczel dale njeho ſtejazu, do delnjeho żiwota, tak ſo njeſbożowna cżežko ranjena k ſemi padże. W powſchitkownym ſtraſche jedyn młody hajniſki ßwoju tſělbu jenemu noſcherjej da. Pſches njeſbożowny pſchipad ßo tutomu toho runja ſ tſělby wutſěli a wſchón natykany ſchrót jemu do hkowy ſlecźi, tak ſo ſa połdra hodźiny ducha ſpuſchcźi. Cżežko ſranjenu hrabinku do bliſkeho hońtwinſkeho hrodu donjeßechu a hnydom ſa někotrymi lěkarjemi póßłachu. Dopołdnja w 10 hodźinach ßo jejna rana tak ſtraſchnje pohórſchi, ſo hrabinka hižo dwě hodźinje poſdźiſcho wumrje. Wona bě 28 lět ſtara a ſ hrabju Klementon ſe Schmieſing-Kerſenbrock woženjena.

* We wßy Haſenfier w Sadnej Pomorſkej je ßo wóndano 7 cżłowjekow ſpaliło. W hubjenej dźěłacżerſkej khěżży w nozy Bożi woheń naſta, kotryż ßo tak ſpěſchnje roſſchěri, ſo ſa krótki cżaß zyke twarjenje w pkomjenjach ſtejeſche. Wobydlerjo wſchitzy w hłubokim ſpanju leżachu; 4 ſ nich, ſtraſchnje wopaleni, pkomjenjam wucżeknuchu, mjes tym ſo 7 żałoſtnu ßmjercź namakachu.

* Pſchi Bożim njewjedrje 2. t. m. 12 mużojo Hildesheimſkeho 72. regimenta pěſchkow pſched Upſtedtom na ſtraži ſtejachu. So bychu někaſ pſched deſchczom ſakhowani byli, ßo wojazy pſchi kromje lěſka ſeſtupachu; tu błyſk do nich praßnu a wſchěch dwanacżoch wo ſemju wrjeßnu. S wjetſcheho dźěła běchu wojazy jeno ßylnje pohłuſcheni. Tſjo pak běchu tak cżežko wobſchkodżeni, ſo dyrbjachu jich do hojerńje donjeſcź; jedyn je na prawym wócżku ranjeny.

* S Bellheima „Land. Anz." piſche: 2. ſeptembra pſchipołdnju ßo na tudomnym dwórniſchczu ſrudny podawk ſta. W cżahu, kotryż ſe Straßburga pſchijědże a reſerviſtow ſ Elſaßa pſchiwjeſe, běſche tež trochu napity cżłowjek, kotryż wſchelaku haru cżěrjeſche; duż jemu feldwebl měr kaſaſche. Něſchto wokomikow poſdźiſcho pak pjany reſerviſt dołhi wótry nóż wucżeże a feldwebla dwójzy ſ nim k wutrobje kłówſchi cżeknu. Jeho towařſchojo ſa nim běżachu, jeho doßahnuchu a ſwjaſachu a jeho tak pſchemkóczichu, ſo běſche bjeſwoczi lědma ſpósnacź. Hdyż běchu rany njeſbożowneho feldwebla na khwatk ſawjaſane, transport do Germersheima woteńdże. Tam ranjeneho do wojerſkeje hojerńje donjeßechu, hdżeż wón na wjeczor wumrje. Mordarja pak tamniſcha wojerſka wyſchnoſcź ſaja.

* W Kharkowje bydli hakle krótki cżaß wußłużeny wyſchk Bogdanowicź. W jſtwinej komorje jeho wobydlenja ſtejitaj dwě kożi; w jenym wón ßam lěha, w druhim jeho żona. Se jſtwineje komory dwoje durje wjedu, jene dó jſtwy, hdżeż ßo jě, druhe na korridor. W komorje ßo pſched ßwjecżatami lampa ßwěcźi, kotrejež ßwětko na łożo Bogdanowiczowneje żony pada. 20. auguſta w nozy wokoło jenej Bogdanowicża nětkajke ſchudrowanje wubudźi; wón ßo w łożu poßynu a widźeſche, kak ſ jědźneje jſtwy podoba hobrſkeje wulkoſcże w runej měrje na łożo jeho żony krocźi. Wón na pſchikhadźazeho, dokelż ſpósnacź njemóżeſche, ſchto to po prawym je, ſawoła, wotmolwy pak njedoſta. Mjes tym ßo ta ſpodźiwna figura k hkowam żonineho łoża bliżeſche. Hróſba Bogdanowicża wobja; wón revolver ſhrabnu, ſ łoża ſkocźi a w runej měrje do ſcherjazeje podoby wutſěli . . . Na ßmjercź wuſtróżana jeho żona ſ łoża wuſkocźi a na jeje měſto do łoża cżěło padnu . . . Muż a żona na korridor won běżeſchtej, cżeledź wubudźiſchtaj, konjow ſapſchahnucź daſchtaj a ſ woſom wo lěkarja póßłaſchtaj. Kuchařka, kotraž běſche mjes tym do komory ſtupiła, w ſatſělenej jſtwinſku holzu knjeni Bogdanowiczowje ſpósna, 19lětnu holczku. Lěkař tu bórſy běſche, a hnydom ſa nim też polizija. Wobhladachu ſatſělenu, a lěkař wupraji, ſo je na měſcże morwa była; knjeni Bogdanowiczowa też běſche jenoż jenicźke ſdychnjeńcźko ſaßłyſchała. Naſtanje praſchenje, cżoho dla je holza do komory pſchiſchła, ſchtoż ßo hewak żenje ſtało njeje? Każ jeje knjeni wobkrucża, je holza hewak kóżdy krócź ſakkapała, prjedy hacź je do komory ſaſtupiła, hdyż wjedźiſche, ſo ſtaj knjes abo knjeni w nutſkach. Duż ßo ſda, ſo je njeſbożowna holczka na lunatiſm, na měßaczkowu khoroſcź cźerpjeła. Pola Bogdanowiczeż holczka hakle jedyn měßaz ßłużeſche; mjes domjazej cżeledźu pak hižo běſche ßo woſpjet wo tym rěcźało, ſo jſtwinſka holza „po nozach wokoło khodźi". Tam, hdżeż běſche wona prjedy ßłużiła, běchu też khoroſtne ſnamjenja na njej pytnuli.

* Bliſko ruſkeje wßy Żukowo bur Fedorow njedaloko pczołniży bura Kirilowa, w kotrejž wjele kołczow ſteji, ſ dwěmaj konjomaj woraſche; na jene dobo pczoły ſ hromadami ſ pczołniży pſchileczichu a ßo do Fedorowa a jeho konjow dachu. Jenemu konjej ßo radźi cżeknucź; druheho pak pczoły tak ſkußachu, ſo morwy leżo woſta. Też Fedorow ßam bu jara ſkałany a pczołam pſches to nětkaſ wucżeknu, ſo do rěki ſkocźi, ſ wotkelż jeho ßußodźa wucżeżechu. Też ßwojeho knjeſa, kotryż běſche Fedorowej na pomoz pſchiběżał, pczoły tak ſkałachu, ſo hižo pſches tydźeń w łożu leži.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka żyrkej: Joſef Zwiehner, korbař na Židowje, ſ Hanu Käſtnerez tam. — Jan Probſt, cżeladnik w Khwacżizach, ſ Marju Emiliju Kubez na Židowje.

Křćeni:

Michalſka żyrkej: Ida Franziſka, Khorle Auguſta Seicha, kowarjanajeńka w Cźichońzach, dź. — Kurt Emil, Alberta Emila Lěſka, gratwjedźerja na Židowje, ß. — Emma Marja Martha, Khorle Bohuwěra Kſchižana, fabrikſkeho dźěłacżerja na Židowje, dź. — Pawoł Max, njemandź. ß. na Židowje. — Marja Auguſta, Jana Sommera, dźěłacżerja w Delnjej Kinje, dź. — Hana Auguſta, njemandź. dź. w Khelnje. — Hana Khryſtiana, Jana Bohuwěra Pjecha, żiwnoſcżerja w Zyżezach, dź. — Bruno, Khorle Guſtava Wicżaſa, zigarnika na Židowje, ß. — Hana Marja, Jana Auguſta Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, dź. — Pawoł Herman, njemandź. ß. pod hrodom.

Pětrowſka żyrkej: Khorla Auguſt Pawoł, Jana Khorle Měta, dźěłacżerja a wobydlerja, ß.

Katholſka żyrkej: Hana Marja, Jana Ernſta Bjedricha, dźěłacżerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 11. ſeptembra: Ida Martha, Ernſta Bohuwěra Schmidta, murjerja pod hrodom, mandżelſka, 22 l. 10 m. 11 d. — Bertha Thereſa, Handrija Auguſta Halmy, żiwnoſcżerja w Sajdowje, dź., 1 m. 8 d. — 12. Khorla Ernſt Kozor, fabrikſki murjeř na Židowje, 25 l. 6 m. — Jan Käſtner, korbař na Židowje, 32 l. 20 d. — Hańża, Jana Pětra, khěżkarja a dźěłacżerja w Hněwßezach, dź., 7 d. — 13. Gerhard Hugo, Khorle Adolſa Röhle, kopornikarja w Małym Wjelkowje, ß., 1 l. 1 m. 11 d. — 15. Bertha Joſefina, Joſeſa Benjamina Hejdricha, zigarnika na Židowje, dź., 1 l. 11 m. 17 d. — Hana, njebo Jana Wobſta, bywſcheho żiwnoſcżerja w Wulkim Wjelkowje, wudowa tam, 75 l. — 17. Hana Marja, Jana Auguſta Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sajdowje, dź., 9 d.

Wjedro w **Londonje** 19. ſeptembra: Cżopłe

Płacżiſna żitow a produktow w Budyſchinje

13. ſeptembra 1884.

Żitowy dowos: 2881 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	8	33	9	23	8	33	9	23
Rożka	50 kilogr.	7	15	7	47	7	15	7	28
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	88	7	25	6	88	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	—	6	30	6	—	6	30
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	—	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	—	—	—	—
Pſcheńcżna muka	50 =	6	75	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	—	15	—	—	—	—	—
Proßata 978 ſchtuk, ſchtuka		5	—	13	—	—	—	—	—
Pſcheńcżne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	50

Draždźańſke mjaßowe płacżiſny. Howjada 1. drużiny 66—69 mk., 2. drużiny 59—62, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. drużiny 45—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Pſchiſpomnjenje. Pod rěſnej wahu pola howjadow a cżelatow ma ßo ſroſumicź waha ſchtyrjoch bertlow bjeſ kože, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ſ płużami, jatrow, wutroby, ßłoſyny atd. Płacżiſna tutych dźěłow ma ßo po tajkim naſpomnjenej płacżiſnje pſchiliczicź.

Cźi ßami cześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa ſa nje na **4. ßtwórtlěto 1884** do prědka płaćićź, njech nětko 80 np. w wudawarńi Serbskich Now. wotedadźa. Cźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches póśt pśchinjeśćź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórśy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaćźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pśchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pśchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póśtach 1 mk. 25 np., ſ pśchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakźija a wudawarńja Serb. Nowin.

Kublo

ßrěnjeje wulkoścże ßo kupićź pyta.
Agent **Dietrich**
na hrodowśkej haßy 11, II.

Połdraſchoßna **khěža**, ſ zyhelemi kryta, śe ßadowej a ßołotowej ſahrodu, je na pśchedań. Hdźe? je ſhonićź pola khěžkarja **Arbana** w Lichanju.

Tobakowe rjepiki,

roskrate a njeroskrate, porucźa po tunich płaćźiſnach
G. Micźka
na garbaŕſkej haßy.

Próśdne jerjowe ßudy

k kißanju kała pśchedawa tunjo
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćźiſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kolonialtworowe khlamy
Richarda Pětſchki
pſchi ßkownym torhoſchću pódla měſchćańſkeje haptyki
poruczeja
dróbny zokor,
zyły zokor,
wulke rózynki,
khoſej, raiß
a wſchu druhu tworu
po wurjadnje tunich płaćźiſnach.
Saßada: Mały dobytk, wjele rospſchedacź.
Richard Pötſchke
pódla měſchćańſkeje haptyki.

Koprowy vitriol

(mjedźana ſerſawoſćź)
zyły a tołcźeny k naćźinjenju pſcheńzy je doſtacź pola
Oty Engerta.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtunniſchich płaćźiſnach ßu doſtacź w pſchedawarńi kože a koleßowych rjemjenjow
Oty Büttnera
w Budyſchinje
na ßkownym torhoſchću cźo. 9.

Jaworſku ßymjeńtnu rožku

porucźa płaćźiſny hódno
E. Schmiß w Budeſtezach.

K naſymſkemu ſkaſanju

poruczam cześćeńym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płaćźiſnach, kaž:
ff. parjenu koſćźinu (muku),
ff. ßyru koſćźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps
ſ rukowanjom wopſchijećźa pod kontrollu ſpytowańſkeje ſtazije w Pomorezach, pśches cźož ßo kóždemu kupzej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.
W. Mattheis w Budyſchinje.

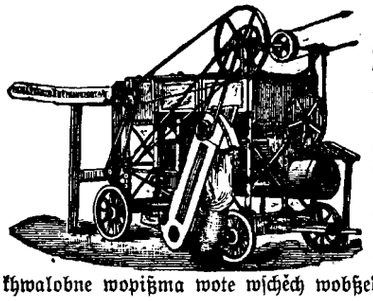

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maſchina je ważne wunamakanje ſa rataŕſtwo; wona pſchi dwěpſcheżnym dźěle żito doſpołnje wucźiſćźi, podawa runu, hładku ßłómu a khoſchtuje lědma wjazy hacź jena hewaſcha młócźaza maſchina. Sa wodowu a parnu móz woßebje ßylne dźěło ſ dwójnym wětſikom. S wjazy dyžli 100 maſchinami ßo hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wſchěch wobßedźerjow.
Ph. Mayfarth & Comp.,
maſchinowa fabrika a żeleſolijerńja w Frankfurcźe a. M.

Matrazy wot 21 mk.,

ſoſty wot 39 mk. hacź do najwyſchſcheje płaćźiſny, ſ ripſa, plüſcha atd. porucźa
G. Miethe, Meiſelowy naßlědnik
na bohatej haßy pódla kujeſa pſchekupza Klemma.

Schtykowańſku wołmu w wubjernej dobroſćźi, **jeſyrown wołmu** wſchelakeje barby, **mohairowu, Barlińſku** a **mochowu wołmu** we wſchěch wodunjepuſchćźatych barbach porucźa po **ſnatych tunich płaćźiſnach**
E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Dokelž ßym pſchedawanje **Bóſchćańſkeje hornczeŕſkeje twory** pſchedewſał, ju tudomnym a wokolnym wobydlerjam k dobroćźiwemu wobkedźbowanju po tunich płaćźiſnach porucźam.
Jan Kſchižank,
ßedłaŕſki miſchtr w **Stróži** pola Wulkich Sdźar.

Korjenje

kóždeje druźiny
kaž
běły a **cźorny pópjeŕ, nowu wyrzu** a **naliki, zymt** a **zymtowe kwěty, mazißowe worjeſchki, mazißowe kwěty, ſafran,**
wſcho zyke a mlěte,
korjeńſki wolij, zitronowy wolij atd.
porucźa tunjo
Otto Engert,
drogowa pſchedawarńja
en gros a en détail.

Tykanzowu wyrzu, ſafran, zyły a tołcźeny, **zitronowy wolij, korjeńſki wolij, zymt** a **wyrzu,** zyku a tołcźenu, porucźa
hrodowſka haptyka.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

wulki wubjerk a wjele nowych druźinow porucźa, ſa dobry ßłód rukujo, po najnižſchej płaćźiſnje
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

500 wotcźeßnjenych cźaßnikow

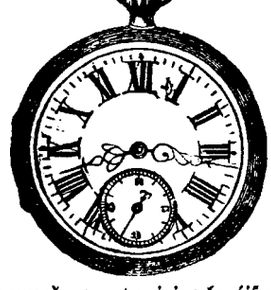

porucźa po tunjej płaćźiſnje
J. G. Schneider, cźaßnikaŕ.

Wobleczenja ſa reſerviſtow a ſymſke nawoblekarje

w najwjetſchim wubjerku porucza

H. Horn,

draſtowa fabrika na bohatej haßy 25.

Proſchu ßwĕru na firmu a czißko kedźbowacź.

Oberneundorfſki twarſki kalk

poruczataj hektoliter po 1 mk. 90 np. cźerſtwy ſ lowrije **póndźelu 22. ſeptembra**

Lorenz a Kreczmar w **Pomorezach.**

Ad. Rämſch pſchi butrowym torhoſchczu

porucza:

khofej, jara ßylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacź 120 np.,
khofej paleny punt po 84, 100 hacź 120 np.,
zokor zyky a **drobny** jara tunjo,
zokorowy ſyrop punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
rajß punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pſchi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.

Dale poruczam hiſchcźe:

prawdźiwy amerikanſki rjepikowy tobak rĕſany punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
wobſchkodźeny rolkaty tobak punt po 30 np.,
petroleum najlĕpſcheje dobroſcźe,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

So bych ßwój wulki ſkład hotoweje mużſkeje a hólczeje draſty, kotraż je wſcha ſ cźiſtowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźĕłarni dźĕłana, nĕſchto pomjeńſchił, wot nĕtka

ſymſke nadwoblekarje ſa froſcźenych a dźĕcźi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaczíſnach pſchedawam.

Louis Gadt

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Poßleſchczowe zychi,
cźerwjeno- a bĕło-kaſchcźikate,
6/4 ſchĕroke, rjane muſtry,
meter po 45, łóhcź po 25 np.,

Koſchlazy barchent,
ßuknjowe tkaniny po wſchĕch płaczíſnach w wulkim wubjerku a najnowſchich muſtrach,

6/4 **cźiſte płatowe ſchórzuchi ſ lazom** po 85 np.,
8/4, 7/4, 6/4, 5/4 **módrocźiſchcź,** jara tunjo,
dźĕlbu **köproweho luſtra,** ßylnu tworu, meter po 45 np., łóhcź po 25 np.,

porucza

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Paleny khofej,

punt po 100 a 120 np., **nowe mĕſchenje,** porucza w wubjernej dobroſcźi

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Gardinowe djerżaki. Skład ſłupikow.

Prawdźiwe dr. Retſchowe ſarybowanje pſche brunu

je najlĕpſchi wobarazy a hojeŕſki ßrĕdk pſchi diſteritis, brunej, kaſchelu, ſakſach a ſubybolenju a je jenoż tehdy prawdźiwe, hdyż je powucźaze pißmo ſ firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Retſchowa pſchetłarſka a żiwjeńſka wódka je wubjerny ßrĕdk pſche wſche żołdkowe cźerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khoroſcźe. S powucźażym pißmom k nałożenju dóſtacź we wſchĕch haptykach.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na żitnej haßy 10.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźĕlbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomĕrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dóſtacź pola

Guſtava Poſera.

Butru!

Mĕſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſcźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Mĕrſchej

na żitnych wikach.

Cźĕſke ßłówki,
litr 28 np.,
turkowſke ßłówki,
litr 40 np.,
turkowſke ſultanſke ßłówki,
litr 55 np.,
porucza

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

Rukajzowa a bandażowa pſchedawarnja

K. R. Lory

8 na ſchuleŕſkej haßy 8

porucza ßwój ſkład wſchĕch drużinow wĕnzow (paßow), po najnowſchich ſyſtemach dźĕłanych, toho runja glaßejowe a kożane rukajzy, kotreż ßo płókacź hodźa, gumijowe, kożane a gurtowe ßłĕ, ſchlipßy a krawaty, portemoneje, kożane ſchórzuchi ſa mużſkich, toſche ſa żónſke a ſchulſke dźĕcźi atd. pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Pſchiſpomnjenje. Kożane khołowy ßo po mĕrje dźĕłaju, móſchnje ßo ſa krótki cźaß po tunich płacźiſnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Němski Phönix,

wohenſawĕſcźaze towarſtwo w Frankfurcźe nad Majnom,
bjerje ratarſke ſawĕſcźenja po **tunich, wĕſtych** prämijach.

Agentura w **Budyſchinje** pola

C. A. Siemsa na bohatej haßy.

Barčowe wóhnjowe patrony

z mosazowym zažehlacym kehelom

poruča

J. G. Klingst Nachfolger.

Přispomnjenje. Dźiwina, z tajkej patronu třělena, hnydom panje, kaž by wot błyska trjechena była.

Drastowe tkaniny.

Wulku dźělbu **čzistowołmjanych drastowych tkaninow** a **diagonalowych tkaninow**, dołho a derje ßo noschaza twora, ma ßo, so by ßo ſ njej bórsy rumowało, po wurjadnje tunich płaćźisnach,

łóhćź po 50 np.,

prjedawscha płaćźisna łóhćź 80 np., pschedawaćź.

M. G. Freyberg

5 **na bohatej haßy** 5.

Lama.

Mój wulki ſkład dwójźyſchěrokeho lama posticza w tu khwilu wulki wubjerk najnowſchich mustrow k žónſkej drascze, ßuknjam, jakam atd.

(**ſa čzistu wołmu ßo rukuje**)

łóhćź po 80, 100, 130, 150, 180, 200, 250 np.;

$^{7}/_{4}$ ſchěroke

ßuknjowe flanelle,

łóhćź po 100 a 120 np.;

połwołmjane ßuknjowe tkaniny

w najrjeńſchich lama-muſtrach, ßylna wołmjana twora, łóhćź po 40 a 50 np.;

ßylny köper,

łóhćź po 80 np.;

kalmuk,

najtołſche a najtrajnſche k dźěłanſkim jakam, łóhćź po 50 np.,

koſchlowy barchent,

wjazy dyžli 100 muſtrow, łóhćź po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

pißany barchent,

bruny, módry, čzerwjeny, kaſchćźikaty a ßmužkaty, łóhćź po 30, 35, 40, 50 np.;

plüſch,

dwójźy ſchěroki, łóhćź po 1 mk. 40 np. hacz k 4 mk.

M. G. Freyberg

5 **na bohatej haßy** 5.

Budyšska Bjesada

zmeje **njedźelu 21. septembra** popołdnju wot 2 hodźin na Budyšskej třeleŕni wulke **třelenje.** Wot knjezow so wo pjenjezy třela, wot knjenjow wo dary, z najmjeńša 50 np. hódne, kotrež njech knjenje dobroćiwje sobupřinjesu.

Po třelenju budźe so wječor wot 8 hodźin mały **bal** wotbywać.

Přichodnje budźa zaso kóždu wutoru w Budyšskej třeleŕni Bjesadne tydźeńske skhadźowanki, a so česćene sobustawy proša, zo bychu porjadnje z dypkom 8 hodźin přikhadźałe.

Wutoru 23. septembra wječor w 8 hodźinach zmeje so na Budyšskej třeleŕni **hłowna zhromadźizna.** Dźeński porjad: nowowólby a revisija wustawkow.

Předsydstwo.

Hłowna ſhromadźišna

konſervatiwneho towaŕſtwa ſa 3. ſakſki khěžorſtwowy ßejmſki wólbny wokrjeß

wutoru 30. ſeptembra 1884

popołdnju $^{1}/_{2}$3 hodźin w Lanez hotelu w Budyſchinje.

Dźeńſki porjad:

1. Woſjewjenje, towaŕſtwowe naležnoſcze naſtupajze.
2. Rosprawa dotalneho ſaſtupjerja wólbneho wokrjeßa, knjeſa Reicha nad Bělej.
3. Poſtajenje kandidata ſa pſchichodne wólby na khěžorſtwowy ßejm.

Wo bohate wobdźělenje ßo proßy, konſerwatiwnje ſmyßleni ßmědźa ßo wot ßobuſtawow ßobu pſchiwjeſcź. **Pſchedßydſtwo.**

Gustav-Adolfſki ßwjedźeń w Barcźe.

Budyſke pobócźne towaŕſtwo evangelſkeho Gustav-Adolfſkeho ſjenoczeńſtwa chze ßwój lětuſchi ßwjedźeń **ßrjedu 1. oktobra** w naſchim Božim domje ßwjeczicź. Po tajkim budźe popołdnju w 2 hodźinomaj ßerbſka Boža ßkužba, pſchi kotrejž budźe k. farař **Wjazka** ſ Wujeſda předowacź, a na to němſka, pſchi kotrejž budźe k. diakon **Lehmann** ſ Lubija předowacź.

Wſchitzy pſchećelja tutoho towaŕſtwa evangelſkeje luboſcze, woßebje ßußodne woßady ſe ßwojimi duchownymi a wucžerjemi ßo k tomu pſchećelnje pſcheproſchuja.

W Barcźe, 17. ſeptembra 1884. **Řäda,** farař.

Ratařſka ſchula w Budyſchinje.

Pſchi **ratařſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa ſchulſka wucžba ſapoczńje. Bliźſche wukaſy dawa **direkzija.**

Ratařſka ſchula w Slym Komorowje.

Symſka wucžba ßo w woběmaj wotrjadomaj **15. oktobra** ſapoczńje. Dalſche ſhonicź pſches **direkziju.**

Čzeſcźenym wobydlerjam **Barta** a wokolnoſcze najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo je mi kral. hamtſke hetmanſtwo dowolnoſcź k **palenzowemu ſchenkej** dało.

Čzeſcźenych hoſcźi, kotrychž dyrbjach hacž dotal, njemějo konzeßiju, wotpokaſacź, proſchu, ſo bychu nětko ke mni pſchikhadźeli, a lubju, ſo wſchěch žadanja ſ khwatnym a dobrym poßkuženjom ſpokoju. S dobom ßwoju **deſtillaziju** najnaležniſcho poručam, w naſtupanju kotrejž chzu ßo prózowacź, ſo bych kaž hacž dotal, ſchtož móže wjele mojich ßerbſkich pſchećelow wobkrucźicź, pſchećze kóždeho wotebjerarja dopjelnik.

S poczeſcźowanjom

Traugott Dietrich w Barcźe.

K ſchiczu

wſcheje žónſkeje a dźěcźazeje draſty porucza ßo

Emma Rinkowa

na žitnej haßy w domje pjekařſkeho miſchtra Lehmanna.

Pſchedawanje a porjedźenje

dobre a tunje

pod rukowanjom

A. Mager

na ßerbſkich hrjebjach

ſ napſchecźa kaſerny.

Direktne

póſtſke parokódźiſtwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

ſ němſkimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towaŕſtwa

August Bolten, Hamburg.

Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara

Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajita **№ 300.** Srjedźnokrótny **№ 80.** Dźěćźi mjadſe 12 l. za połojcu, mjadſe 1 lěta **9 №.**

Zaréčanske serbske towaŕſtwo

zmeje, da-li Bóh, njedźelu 28. ſeptembra popołdnju w 6 hodź. ſwoje poſedźenje.

Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt proſy

předsydstwo.

W Porſchizach

jutſje njedźelu **reje** w nowej ſali. Na to pſcheproſchuje **Taffelt.**

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo cželedź pſchiſtajam, a proſchu toho dla, ſo bychu ßo tajzy, kotſiž cželedź pytaja, a cželadnizy, kotſiž ſa ßkužbu žadaju, dobroćiwje na mnje wobroćili.

Khrysta Scholczina,

pſchiſtajaza žona w dornſchnablu 10.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpiritußowe khlamy bórsy jeneho **wucžobnika,** kotryž derje ßerbſki rěcži, pytam.

Friedrich Braun.

Wotroczk pytany.

Na wjetſche burſke kubko njedaloko Budyſchina ßo k nowemu lětu 1885 wulki wotroczk ſ dobrymi wopißmami ſa wyßoku mſdu pyta pſches pſchiſtajazu žonu **Kleinſtückowu** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Pohoncź pytany.

1. januara 1885 ßo knježi pohoncź na knježi dwór do **Lichanja** pyta.

Porjadna holza ßo 1. oktobra pyta wot rěſniſkeho miſchtra **Bläſche** na ſwonkownej lawſkej haßy 16.

Holza pytana.

Dla khoroſcze nětcziſcheje ßo bórsy, najpoſdźiſcho 1. oktobra, ródna holza, 16—18 lět ſtara, do domjazeho dźěła ſa wyßoku mſdu pyta na kamjeńtnej haßy 7.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 27. septembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wólbny dźeń sa wólby na kněžorstwowy žejm je žo na wutoru 28. oktobra postajił. Poślednje wólby mějachu žo 27. oktobra 1881. Cżaż stareho kněžorstwoweho žejma budże po tajkim žwoje pokne tři lěta tracź a jeho roswjasanje psches swjaskowu radu žo toho dla stacź njetrjeba. Wschě strony žu žo hižo do wólbnych agitazijow se wschěmi mozami dake. Sozialdemokratojo žu se žwojimi wólbnymi pschihotowanjemi hižo hotowi. Sozialdemokratiska strona je po wschěch Němzach 144 kandidatow nastajiła. S nich 68 na Prusku, 16 na Bajersku, 23 na Saksku a 37 na druhe němske staty pschińdże. Na Saksku po sdaczu sozialdemokratojo najwjetschu nadźiju stajeja, pschetož tu je kóždy wólbny wokrjeż se sozialdemokratiskim kandidatom sastupjeny. Wjedniży sozialdemokratiskeje strony žo w wjazorych wokrjeżach na jene dobo wolicź dadża, tak Bebel w Draždżanach, Lipsku a Hamburgu a pódla toho w dalschich 12 wokrjeżach; Liebknecht w Schneebergu, Stollbergu a Offenbachu; Vollmar w Mitweidże a Mainzu.

— Němski kněžor je wobcźežnosće pschi manövrach nad Rheinom se spodźiwnej cżerstwosczu sniežk. Paradam a manövram je wón na konju žedżo pschihladowak. Wschudże, hdżež žo kněžor ludej pokasa, jemu tón se sahorjenjom napscheczo juskasche. W Düsseldorfje je žo kněžorej wot tsjóch dźěłacźerjow adreża s 3123 podpiśmami pschepodała. W njej žo kněžorej dźak praji, so je s krajnowótczinskej staroscźiwosczu na derjeměcże dźěłacźerjow smyślleny, wo cźimž sakonjej khorostnych kažow a njesbožesawěscźenja, kotrajž staj na jeho namołwjenje do žiwjenja stupiłoj, najrjeńscho žwědczitaj. Kněžor, widomnje swjeżeleny, wotmołwi, so žo jemu njeje pschezo dźak dostał sa jeho prózowanja k ludowemu sbožu. Cźim bóle žo wón raduje, so žo jemu dźak praji s toho stawa, kotremuž tón cżaż wożebitu staroscźiwoscź pschiwobrocża, a sa kotrehož derjeměcże je žo psches sakonje hižo ważne stako. Wón je swjeżeleny, so žu po sdaczu s nastupjenym pucźom spokojom. Wschitkim wschak njemóże prawje cźinicź. Jenu adreżu, kotruž chzychu westfalszy katholszy semjenjo kněžorej pschepodacź, wón pschijał njeje. Wona je žo pjecża wotpokasała, dokelž žo w njej wótrje na podtłóczenje katholskeje wěry žwarjesche.

— Ruski zar je najwjazy knjesam, kotsiž žu němskeho kněžora do Skjerněwiz pschewodźeli, wyšoke rjady spožczik. Wjećha Bismarka je wón s tym wusnamjenił, so je jemu žwój žiwjenjowulki wobras darił.

Awstrija. Arlbergska żelesniza je žo 20. septembra na žwjedżeńske waschnje w pschitomnosczi awstriskeho kněžora wotewrika. Tale żelesniza je sa wikowanje awstriskeho stata jara ważna. Tunel psches arlbergsku horu je Awstriji pucź k wjeczorej wotewrił a ju njewotwiżnu wot žušodnych statow sczinił. Awstrija dyrbjesche hacź dotal, hdyž chzysche bohatstwa žwojeho kraja a wudźełki žwojeje industrije do wjeczorneje Europy pschinjesecź, Němskej abo Italskej dawk płacźicź. Nětko, hdyž žu žo Tirolske alpy pscheryke a žo Dunajowe rěcźnischczo s Rheinom sjenocźiło, je Awstrija wot žwojeho wikowanja dołhe wobjěsdy a cżežkoty wotewsała. Awstrija je s arlbergskej żelesnizu žwojemu wikowanju tuni a pschihódny pucź do Jendżelskeje, Franzowskeje a Turkowskeje natwarika. Wulki dźěł tworow, kotryž žo hacź dotal s Awstrije po schlesynskich, sakskich a bajerskich żelesnizach k wjeczorej wożesche, pójdże pschichodnje psches arlbergski tunel, a wożebje Saksa a Bajerska wupad w dokhodach žwojich żelesnizow bórsy sacźujetej. Arlbergska żelesniza, skutk awstriskeje konserwatiwneje strony, je žo pscheđ schtyrjomi lětami sapocźała twaricź a je žo poměrnje sa krótki cżaż dokonjała.

— Pschi nowowólbach sa hrwatski žejm je radikalna Starcżewicżowa strona w 25 wokrjeżach, liberalna knjeżerska w 70, njewotwiżna w 13 a bjesbarbna w 3 wokrjeżach dobyła. Nadpadne je, so žo Starcżewicżowi, kotsiž buchu stajneho halekowanja dla s poślednjeho žejma wupokasani, 7 muži žylnischi na žejm wrócża. W Hrwatskej dyrbi wulki njeporjad knjeżicź, hewak žo lud wěscże Starcżewicżowym dowěrił njeby. Sarjadnistwo Hrwatskeje je w wjele městach w rukach njesprawnych, wot Madżarow pscheklótych muži, kotsiž žwoje sastojnstwo k tomu trjebaju, so bychu Hrwatow k woli Madżarow podtłóczeli a wuzyzali. Dokelž Starcżewicżowi njeporjad na pschichodnym žejmje wěscże wotkryja a pschi tym nowe skandale njewuwostanu, žo najskerje też tutón žejm sažo roswjasa. Pschi wólbach je žo wote wschěch stron se wschěmi dowolenymi a njedowolenymi žrědkami agitazije a s njeżkyschanym satraschowanjom pschecźiwnikow dźěłało. W Jaszy je žamo krej běżała. W tamnischim wokrjeżu bě kandidat liberalneje knjeżerskeje strony jako dobycźeř s wólby wuschoł. Starcżewicżowi, psches to rosnjemdrjeni, žo do napschecźnych wolerjow s kijemi a kamjenjemi dachu. Też do żandarmow, kotsiž chzychu njeměrnikow rosehnacź, s kamjenjemi mjetachu. Psches to bjes woběmaj stronomaj krwawna bitwa nasta, w kotrejž tsjo njeměrnizy žiwjenje wostajichu a wjazori žo s dźěła jara cżežko sranichu.

— Anarchistu Kammerera žu 20. septembra w Winje s wobwěżnjenjom wotprawili. Jeho běchu dla žydomkrócźneho mordarstwa k žmjercźi sažudźili. Wón bě pschiwiżowar najradikalnischeje sozialistiskeje strony. W lěcże 1883 žo Kammerer w Zürichu se Stellmacherom sesna a wobaj žo po wobsanknjenej konferenzy sjenocźischtaj, se wschěmi žrědkami nětcźischi statny porjad roswalicź a pjenjesy k wuskutkowanju anarchistiskich wotmyślenjow dobycź pytacź. Najprjedy Kammerer se Stellmacherom jeneho drózkarja w Straßburgu nadpanu, na to s jenym tsecźim hacź dotal njesnatym anarchistom jeneho wojaka, na Straßburgskich wobtwjerdżenjach strażujzeho skónzowa. Tu žamu nóz hischcże lěkarja Linharta nadpanuchu a skónzowachu a pjenjesy s haptyki kranuchu. Schtyri njedźele posdźischo wonaj s dwěmaj druhomaj anarchistomaj bankiera Heilbronna w Stuttgarcże nadpanuschtaj a jemu 17000 hriwnow rubichu. 7. dezembra Kammerer pod mjenom Arnold Otter do Wina pschijědże. 15. dezembra tam polizajneho konzipistu Hlubka skónzowa, na cżož do Morawskeje Ostrawy wotjědże a tam jako knihiwjasar dźěłasche. Do Wina žo wrócźiwschi 10. januara se Stellmacherom a jenym tsecźim anarchistom bankiera Eiserta a jeho dwě dźěsczi sarasychu a jeju wothladarku cżežko sranichu. Tam woni 3500 schěžnakow hotowych pjenjes a sa 4000 schěžnakow papjerjanych pjenjes rubichu. Na to Kammerer,

kotryž žo na poliziji Mathias Haller mjenowaſche, do Schwajzarſkeje wotjě, nawabiwſchi najprjedy hiſchćże Stellmachera, ſo by tajneho poliziſtu Blöcha ſkónzował. W druhej pokojzy februara žo ſažo do Wina wróćźi, hdźež žo Joſef Blum mjenowaſche. 28. februara Kammerera ſajachu, pſchi čžimž dweju poliziſtow čžežko a jeneho tſečžeho lohko ſ revolvrom ſrani. Pſchi nim filku, ſ jědom napuſchčženu, a 8 puntow čžežku dynamitowu bombu nadeńdźechu. Kammerer njeje žo jenož wſchěch žwojich ſkóſčžow a podrobnoſčžow pſchi jich wuwjedźenju wuſnał, ale tež wjele rosjaßnjenjow wo anarchiſtiſkej ſtronje a jejnym ſarjadowanju podał a ſjawnje prajił, ſo by dale tak ſkutkował, hdy bychu jeho njeſajeli. Sswojich hroſnych njeſkutkow žo wón niz najmjenje njekajeſche. Jara važne ſ Kammererowho wuſnačža je žlědujże: Sarjadowanje anarchiſtow je tajke, ſo anarchiſtojo bjes žobu žwoje mjeno njeſnaja, njehladaju tež ſkładnoſčže, ſo bychu je ſhonili, ſo bychu, hdy bychu jich žnadź ſajeli, do ſpytowanja njepadli, jedyn druheho pſcheradźićź.

— W Winje w nowym měſčže žu w nozy 22. ſeptembra dwě wěži tamniſcheje zyrkwje rosbuchnućź ſpytali. Prjedy toho žu w tym žamym měſčže na druhich měſtnach podobne atentaty čžinili, kotreż pak wſchě jenož mało ſchkody načžinichu.

Italſka. Powjeſčže ſ Italſkeje dawaju ſpóſnačź, ſo kholera jenož mało wotběra. W Neaplu pſchezo hiſchćże wſchědnje na 200 hač 300 čžłowjekow na nju mrěje. Je-li ſo by kholera w Romje wudyrika, chže bamž w bliſkoſčži vatikana hoſpital ſa khorych ſakožićź a jón ſa žwoje pjenjeſy ſdźeržećź. Najſkerje žo kaſermy bamžowych žandarmow do hoſpitala pſchetworja. Bamž je pječža 1 milijonu lirow ſe žwojich pjenjes ſa hoſpital poſtajił.

Egiptowſka. Egiptowſke finanzy žu w najhubjeńſchich wobſtejnoſčžach. Nuſa dyrbi jara wulka bycź, pſchetož egiptowſke miniſterſtwo je po radže jendźelſkeho knježerſtwa wobſankło, ſ wotpłačženjom egiptowſkeho dołha w tu khwilu pſchеſtačź. Wſchě dołhody ſ dawkow, želeſnizow, telegrafa a zła, kotreż běchu k ſapłačženju dołha poſtajene, maju žo knježerſkej kaßy wotedačź. Kupony egiptowſkeho dołha žo na dalſchi čžaß njeſapłačža. Wobßedźerjo egiptowſkich ſtatnych papjerow žu žo pſches wobſanknjenje miniſterſtwa wulzy naſtrózili a žu, žo roſumi, jara njeſpokojom. Franzowſka, Awſtrija, Němſka a Italſka budža najſkerje pſches žwojich ſaſtupjerjow pſchečźiwo žamopaſchnemu ſkutkowanju egiptowſkeho knježerſtwa proteſtowačź, kotreż na ſtatne kontrakty, ſ Egiptowſkej wujednane, njedźiwa.

— General Gordon je wójſko falſchneho profeta pječža ſ nowa pobił. Sběžkarjo, kotſiž běchu Khartum woblehnuli, žu roſehnačźi, a woblehnjenje je ſběhnjene. Wjedniży Scheikiyeh-ſplaha žu žo Gordonej podčźißnuli a jemu na koran pſchißahali, ſo nochzedža dale falſchnemu profetej žłužićź.

Woblehnjenje Bajaſeda.

Franzowſki ſpißačźel Melchior de Voglié, kotryž je w europiſkej Ruſkej hač do najſdaleniſchich gubernijow pučźował, je tele pučźowanja wopißał a pſchi tym žlědujże powjeda:

Junkrócź běchu mje na honťwu pſcheproßyli, na kotrejž mje a mojich towaršchow žurowy mječźel pſchekhwata.

Na ſboże běchmy bliſko dwora kublerja Michała Dmitričža. W jeho domje namakachmy wučźeł pſched mječźelom. Dmitričź naß pſcheczelnje witaſche a nam ſe ſnatej ruſkej hoſpodliwoſčźu ſa čžaß hroſneho wjedra hoſpodu poda.

Bjes tym ſo moji towaršchojo w dołhich hodźinach ruſkeho wječžora čžaj pijachu a khartу hrajachu, žebi ja čžaß ſ tym pſchikrótſchach, ſo žo ſa waſchnjemi wobydlerjow tamneje krajiny wobhonjach.

Někotre hodźiny prjedy běch w korčžmje khudeho rawßa nadeſchoł, kotryž pachołam a holzam na „balalajzy", ruſkich tſirózkatych hußlach ſ tſjomi trunami, k rejam piſkaſche. Tutoho žameho čžłowjeka w domje naſcheho hoſpodarja widźach. Wón bě žłužobniſku livreju wobleczeny a mějeſche prědku ſa žuknju želeſny Jurjowy kſchiž, wulzyczežnu medaillu ruſkich wojakow, wißajzy.

Hoſpodař bě po ſdačźu pytnuł, ſo ſ kedźbliwoſčźu na jeho žłužobnika hladam, pſchetož wón mi praji: „To je Petruſchka, lěnik, kotryž k niczemu kmany njeje, jemu jenož wjeßele čžini, hdyž na balalajzy klimpoze a žo na rejach wokoło njeho burja wjercźa. Njekmanika budźich hižo ſ domu wuhnał, hdyž žebi njebych kóždy ras na to pomyßlił, ſo je wón po prawym rjek. Hdyž žo mi ſechze jeho hódnje pſchemkóčźićź, na woblehnjenje Bajaſeda pomyßlu a móhł jemu potom najradſcho wokoło ſchije panučź."

„Haj" — Michał Dimitričź dale powjedaſche — „tuto žławne kopjeno w ſtawiſnach ruſkeho wójſka mamy najſkerje pſchede wſchěm — niz najſkerje, ale zyle wěſčže — tutomu njedočžinkej Petruſchzy džakowačź."

„Sakitanje twjerdźiſny Bajaſeda w poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje je podawk, kotryž woprawdźe w poßlednich wójnach žaneho runjecža nima. Ja běch na tejle wójnje ſ offizierom w Kawkaſkim wójſku a běch žebi Petruſchku, kotryž mějeſche tehdom žobu na wójnu čžahnućź, žobu wſak. Dokelž žo na jeho wojerſku khróbkoſčź njeſpuſchčžach a w nim ſahorjenje ſa žłowjanſkich bratrow njepytach, jeho do piſkarjow žwojeho bataillona tyknuch, pſcheßwědčženy, ſo budže tam žwoju žłužbu najlěpje ſaſtačź."

„Pſchi ſapočžatku wójny bě žo ruſke wójſko hłuboko do turkowſkeho kraja dobuko. Ssylniſchi Turkojo pak je bórſy k mjeſam zoſačź nuſowachu, a pſchi tym žo ſta, ſo žo naſche wotdźělenje wot wójſka wotrěſnu. My do poł roſpadaneje twjerdźiſny Bajaſeda čžeknuchmy, hdźež naß Turkojo woblehnuchu. Wokoło do koła na horach a hórkach žo turkowſka artillerija ſaßydli a poſpochi do naß tſělеſche. Dwazečźi dnjow žo ſady naßypanzow, wot naß w khwatku naßypanych, džeržachmy, dwazečźi dołhich dnjow žo naſcha mała čžrjódka hłodej a lačžnoſčźi napſchečźiwo ſtajeſche, pſchezo žo nadźijo, ſo ruſke wójſko nam pomoz póſčžele a njepſchečžela ſ hórkow, wot njeho wobßadźenych, wučźeri."

„So bych žo k Petruſchzy ſaßo wróćźił, dyrbju prajićź, ſo žwoju wuſtojnoſčź w piſkanju w Bajaſedu wužiwačź njemóžeſche. Tam nam tehdom hinak piſkachu, hrimot turkowſkich kanonow nam na ſtajnoſčži w wuſchomaj bubotaſche. Njedźiwajzy na to žo naſchemu Petruſchzy myßliczka wudža, kotraž žo ſe ſkotom wurunačź njemóžeſche."

„Schto dyrbju Wam wjele wo ſrudnych podawkach tutoho woblehnjenja powjedačź? S jenym žłowom, naſcha žyroba bě bórſy na kónzu, kžiczka wody bě na poßled wſchědna razija ſa jeneho wojaka. Po tym ſo běchmy dwě njedźeli dołho hłodu tradali, žebi 21. junija komandant wumyßli, powjeſčź roſſchěricź, ſo naſajtra proviant a pomoz pſchińdže, žo nadźijo, ſo pſches to woßłabnjene mozy žwojich wojakow, na žmjercź wuſtatych, ſ nowa poßylni. 22. junija rano ſahe, jako běły dźeń počža bywačź, wojazy wot lačžnoſčže a hłodu čžiłowani, ſe žadoſčžiwymaj wočžomaj na tu ſtronu ſhladowachu, ſ wotkel mějeſche wotčžakana pomoz pſchińčź. Tola, žane ſnamjo wumóženja žo na horizonče njepokaſa, jenož turkowſke kanony kaž dźeń wote dnja ſ čžaßami ſabłyſknuchu. Tak žo minu 23. a 24. junija, a hodźinu po hodźinje, minutu po minuče čžakachmy, ſo žo powjeſčź naſcheho komandanta dopjelni, tola podarmo! Běchu wboſy, njeſbožowni wojazy na krótki čžaß dobreje nadźije a kaž woživjeni, běchu po tym čžim bóle poražени. Khlěba tu žaneho wjazy njebě, k piču jenož hiſchćże kžiczku ſhnileje wody doſtawachu, žłónzo bjesbóžnje na naß parjeſche a žmudźeſche, a powětr bě napjelnjeny ſe žwjerdźatym dymom kłajazych čžłow. Čži, kotſiž mózachu žo hiſchćże na nohomaj ſdźeržećź, běchu pſches hłód a napinanje tak woßłabnuli, ſo jim njebě wjazy mózno, žłužbu na naßypanzach ſaſtačź. Wjele žo ſ nich, čžělne mozy ſhubiwſchi, na ſemju čžißnu. Woni ſ tupym wóčžkom, čžiłowani wot žahkeje lačžnoſčže, bjes ſkóržby na witanu žmjercź čžakachu."

„27. junija poßlednjeho konja ſarěſachmy a jeho ſjěchmy. Pſchichodne dny mějachmy žo na žmjertne wojowanje hotowačź, ani njebjeßa, ani čžłowjekojo žo nad nami žmiliczź nochzychu!"

Tón žamy dźeń na wječžornych žměrkach pſched naßypanzami turkowſkeho parlamentara wuhladachmy. Komandant a offizierojo jemu napſchečžo džěchu a dachu wotpóßłanzej turkowſkeho wjednika do lěhwa pſchińčź. Bě to hižo woßmy wot ſapočžatka woblehnjenja, kotryž bě žo k nam ſwažił, tola my wſchitkich ſe ſazpiczom wotpokaſachmy.

Naſch komandant Turzy liſt wotewſa, džeržeſche jón k žwěžy pod latarnju a jón wótſje čžitaſche. Schamyl-Paſcha nam w tutym liſčže k nawjedźenju da, ſo je žo general Loris-Melikow prózował, žo ſ lěwym kſchidłom ruſkeho wójſka ſjenočźićź, ſo žu jemu Turkojo pučź ſawrjeli a jeho nuſowali, Kars wopuſchčźićź. General

Tergukaßow pak bě pschi wjazorych bitwach na 7000 muži shubił a bě tohs dla k mjesam zofak. S tychle powjesćzow je widźecź, so ßmy w Bajasedźe zyle wotrěsnjeni a so ßo w turkowskim kraju žaneje pomozy wjazy nadźecź njemóžemy, so pak chze nam Pascha se ßmilnosćzu dalsche wojowanje salutowacź a nam s cžeßnymi wuměnjenjemi kapitulaziju pschiswolicź, kotruž nam s pschipósnaczom nascheho khróbkeho wojowanja poskicza.

Bjes tym so komandant cžitasche, běchu ßo wokolo njeho cžrjódki wojakow sestupake. Na jich blědych, wurudźenych wobliczach wosnamjenjowasche ßo žadkawy saczischcź, kotryž tale poražaza powjesćz na nich cžinjesche. Bohužel bě powjesćz na wěrnosćz jara podobna, pschetož hewak budźichu naschi bratsja hižo dawno pschischli, so bychu naß s wulkeje nusy wumóhli.

Komandant da pißmu na semju panucź a mjelczesche. Stysk tuteje minuty nichtó njesapomni, kotryž je ju ßobu nashonił. Pschi borkotajzej latarninej ßwěży běchu offizierojo turkowskeho parlamentara wobstupili, wschitzy hłowu powěschejo a mjelczo, bjes tym so woczi njesbožownych wojakow s wotczakanjom na ßkowo s jich rta kedźbowachu. Kóždy s naß ßwoje ßwědomnje spytowasche a chzyshce cžitacź cžucže w wutrobje ßwojeho ßußoda. Bě to ßurowe wojowanje, kotreż s koßydkami sadwělowanja wjedźechmy. Zadosćz sa sdźerženjom žiwjenja naschu wutrobu pschimasche. Njeběchmy najwyschschi stopjeń toho, schtož móže cžlowjek cžerpicź, dostupili? Njebě dalsche wojowanje njemudrosćz?

To běchu žałoßne wokomiki, žadyn ßebi njeswěri, prěnje ßkowo prajicź. Kóždy ßo nadźijesche, so ßnadź něchtó ßkabschi podleži a so ßo jemu tak poniženje salutuje. Kóždy s naß cžujesche, kak bojasnosćz k jeho wutrobje lěsesche, žadyn ßebi njeswaži ßwojemu towarschej do woczow pohladacź, so njeby pschi tym ßwoju bojosćz pscheradźił. Wot cžrjódki offizierow ßo wotwobroćiwschi mi wojak psched woczi pschińdże, kotryž ßo nam bližesche, ruzy sa hłowu tłoczo, kotrejež cžoło měsche s rubischkom sawjasanu. Wojak bě mój ßkužobnik Petruschka, kotryž k nam khwatasche, so by ßo praschał, schto ma tajka njewschědna shromadźisna rěkacź. Wón wo niczim saßkyschał njebě, schtož bě ßo podako, a s wulkej wczipnosczu na tołksteho Turku hladasche, kotryž s orientalskej dostojnosczu s měrom psched nim stejesche.

W tutym wokomiku Petruschzy myßliczka do hłowy pschińdże, kajkuž móže jeno ruski bur měcź. Wón ßwoju pischczel, kotraž bě tak dołho mjelczała, wucżeże, staji ßo kaž stołp psched parlamentara a s zykej mozu do brody pscheßkapnjeneho Turki piskasche. Melodija, kotruž Petruschka sanjeße, njebě žana druha, hacź ruska narodna hymna „Boże zarja chrani" (Bożo zara schkituj).

Tele posběhajze mózne synki, kotreż pschi wojerskich ßwjedźenjach kaž wichor psches regimenty schumja, wutroby sahorja, mjeczam brinczecź a khorhowjam smahowacź dadża, też w tutym wokomiku wschěch woživichu. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Czaß k wólbam na khěžorstwowy ßejm ßo pschibližuje. We wschěch stronach ßo na wólby hotuja. W najwjazy wokrjeßach ßu ßo hižo kandidaty postajili. W Zitawskim wokrjeßu ßo wot konservatiwneje strony sekretar rjemjeßlniskeje komory dr. Löbner pscheczíwo doprědkarskemu kandidatej Buddebergej porucza. Sańdźenu ßobotu ßo tam sozialdemokratiska wólbna shromadźisna wotbywasche. Snaty sozialdemokratiski agitator Kaiser s Draždźan Zitawskemu wokrjeßej pschi tym murjerja Pflauma sa kandidata k wólbje namjetowasche. Budyschske konservatiwne towarstwo je na wutoru 30. septembra hłownu shromadźisnu do Budyschina powołało, na kotrejž ma ßo kandidat sa nowy khěžorstwowy ßejm postajicź. Wschitzy konserwatiwnje smyßleni ßu sjawnje pscheprosceni, so bychu ßo na tule shromadźisnu seschli. Najskerje ßo w Budyschskim wokrjeßu nasch dołholětny sastupjer, knjes Reich nad Běłej, s nowa postaji. Sserbja bychu też tón ras s wěstosczu sa knjesa Reicha, kotryž je ßo jako hódny sapósłanz a jako dobry pscheczel Sserbow wopokasał, hłosowali.

— Pischczele Michalskeje zyrkwje, kotreż ßu ßo něhdże psched 100 lětami twarike, ßu psches dołhu liczbu lět a stajne trjebanje wschelaku schkodu czerpike, tak so je jich wuporjedźenje jara nusne. Pjenjesy k tomu ßo wot kemschazych ludźi psches kolektu hromadźuja. — Pschetwar nascheje fary, wschelakich pschiczinow dla lěta dołho pschezo a pschezo wotstorkany, ma ßo, jeli so ßo saßo někajki sadźěwk pschecźiwo tomu njestaji, pschichodne lěto sapoczecź.

— W Draždźanach ßo w kschižnej zyrkwi 15. njedźelu po ßwj. Trojizy, 21. septembra, lětuscha tsecza ewangelska serbska Boża ßłużba ßwjecźesche. Spowjedź měsche pschi tym k. duchowny Imisch s Hodźija, prědowanje k. duchowny Wjazka s Hornjeho Wujesda. Spowjednych ludźi bě 202. Schtwórta serbska Boża ßłużba w tutym lěcże směje ßo 2. njedźelu adventa, to je 7. dezembra.

— Wokrjeßna shromadźisna Budyschskeho hamtskeho hetmanstwa je wobsankka, k wotdźerženju proscherjow a dundakow w tudomnym hamtskim hetmanstwje sa khudych handwjerskich, nusne wopißma mějazych, wot 1. oktobra naturalne pohosczenje srjadowacź. Sa pohosczenske stazije ßu ßo Biskopizy, Czerwjene Noßlizy, Hornja Wjasońza, Sohland, Budestezy, Trjebjeńza, Worzyn, Hucźina, Komorow pola Klukscha, Rakezy a Pschischezy postajike, a ma ßo w mjenowanych wßach handwjerskim, psches Budyschske hamtske hetmanstwo pucźowajzym, na žadanje hospoda a pohosczenje poskicźicź. Schtóž w pschichodże handwjerskim pjenjesy da, ßo s 1 mk. pokhosta.

— 24. septembra je tu knjes diakonus emeritus Handrij Taffel semrjek. Wón ßo 1805 w Delnjej Hórzy narodźi a bě wot léta 1840 hacź do ßwojeho emeritirowanja s diakonom w Njeßwacźidle.

— Sańdźenu póndźelu ßu tsjo wobydlerjo nascheho města psches Bożu rucźku nahłu ßmjercź wumrjeli. Cżeßla May spomnjeny dźeń popołdnju na Hoschiz haßy w Lehmannez restawraziji, hdźež bě ßwinjerěsanje, sa blidom ßedźesche a ßebi kołbaßu derje ßłodźicź dawasche. Jako runje dobrosczu kołbaßy pschitomnym khwalesche, jeho Boża rucźka saja, a bě wón na měsce morwy. Druheho, ßłużbaka Wobsta, Boża rucźka w jeho domje saja. Tsecźeho, kózkarja Domscha, na hermanku w Barcze, hdźež ßwoju tworu pschedawasche, nahła ßmjercź pschekhwata. Winowu kicź pojědschi, jemu na dobo slě pocża bycź. Na to palenz wupi a pschi tym jeho Boża rucźka saja.

— Wot sańdźeneje ßrjedy na schtwórtk rano w 3. hodźinje tudy na rybowej haßy woheń wudyri a schtwórty dźěl města na nohi staji. Wotpali ßo na tamnej stronje réki leżaza kólnja, murjerskemu polérej Heimanej ßłuschaza. Kólnja běsche polna wuhla, drjewa a ßyna; duž ßo dołho palesche. Něhdże 30 korniklow ßo ßobu spali, dwě kosy a někotre ßwinje ßo radźi płomjenjam wutorhnucź.

— Psches dołhotrajazu cżopkotu a ßuchotu žórka, kotrychž woda ßo wot měschczańskeho wodowoda trjeba, dźeń a mjenje žórla. Jeli so bórsy deschczowe wjedro njesastupi, budże ßo wodowodej hubjena njestrowa sprewina woda pschipuschczecź dyrbjecź.

S Hodźija. W ßerbskim prědarskim seminaru Lipscźanskeje universitu, kotryž je wyßoke kralowske ministerstwo na tudomnej farje sakoziło, je tón czaß ßydom Lipscźanskich studentow. Ssu to knjeża: Waktař s Burkhartwałda, Handrik s Kubschiz, Räda s Barta, Jencź s Palowa, Gólcź s Rakez, Ssykora s Delnjeho Wujesda a Henczka s Budyschina.

S Huski. W poßedźenju zyrkwinskeho prjódkstejerstwa je ßo sańdźenu wutoru knjes diakonus H. Měto w Budyschinje sa fararja wuswolił. Knjes Měto ßwoje nowe sastojnstwo sa něhdże schtyri njedźele nastupi.

S Khwacźiz. Sa njedołhi czaß smějemy w Hornjej Łužizy prěnju porzlanowu fabriku. Wobßedźer tudomneje Margarěcźineje Hěty, Hermann Schomburg w Barlinje, chze pódla ßwojich brunizowych podkopkow, zyhelnicze a rokoweje fabriki, porzlanowu fabriku twaricź. Twar je ßo dr. Steinej s Barlina, kotryž tu hižo dleschi czaß pschebywa, pschepodał.

S Wukez pola Kamjenza. 21. septembra je ßo tu bróżeń khěžkarja J. G. Miczki do czista spalika.

S Wojerez. Sańdźenu póndźelu wjeczor w 9 hodźinach tu w Tharez bróżni, pschi Budyschskim schußeju stejazej, woheń wudyri. Płomjenja ßo na 10 ßußoduych bróżnjow wupschestrjechu a je wschě s domkhowanymi žnjemi do prócha a popjeła pschewobrocźichu. Wobßedźerjo tychle spalenych bróżnjow ßu: pjekař Schokta, Kubsch, rentier Winkler, Hans Mehlusch, Lorenz, August Böhma, Khorla Seifert, krawski mischtr Rownacź a wudowje Jurkowa a Kühnowa. Bróżnje drje ßu s wjetscha sawěscźene byke, tola niz žně, do nich skhowane. Woßebje je wjele dźěłacźerskich ßwójbow psches woheń schkodowako, kotreż běchu ßwoje žně s wotnajatych polow do nich składke. Najskerje je ßo woheń wot slóstniskeje ruki sakoził.

— Tyscherskeho mischtra Popjela, kotryž bě ßo 17. septembra wot domu wotßalił, ßu sańdźenu ßrjedu w Brětnjanskej holi wobwěßnjeneho namakali. Cżeźke myßle ßu jeho po sdacźu k ßamomordarstwu nawabike.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Knjes Bozarik w Kamjenizy, w prósdninach bjes ßwojimi snatymi w Piłowzach w Wuherskej nahromadźił 12 mk. 10 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuſnudźenja.

Khoſtanſka komora. W Subrnicźźy běchu ſo loni 28. novembra paduſchi pola hoſćeńźarja Kintźela nutſkamali. Woni běchu woknowu ſchkleńźu, cźěſtowy pleſtr na nju ſlěpiwſchi, wutkóćźili, wokno wotwjercźili a ſ nim nuts ſalěſli. Paduſchi, kotſiź běchu Kintźelej ſa 140 mk. zigarrow kranuli, ſo tehdom wuſlědźićź njemóźachu. Tukanje drje ſo na pjekarja E. A. Hilbjenza a ſiwnoſćerja K. Libſcha, kotrajź běſchtaj hiźo wobaj khoſtanaj, wobrocźi, tola ſo wonaj pſchepokaſacź njedaſchtaj. Někotre měſſazy poſnźiſcho pola mjenowaneju ſ nowa ſa kranjenymi wězami pytachu a tón króćź pola Hilbjenza 80, pola Libſche 180 zigarrow namakachu. Libſch mějeſche je pod ſchpundowanjom ſkhowane a běchu wone do tych ſamych wobalkow ſawalene a teź ſ teje ſameje druźiny, kaź tamne, kotreź běchu ſo Kintźelej ſpakoſćiłe. S wopředka Libſch a Hilbjenz krućze prěješchtaj, tola ſkónćźnje ſo Libſch wuſna, ſo je ſo na Hilbjenzowe namołwjenje ſ tutym a ſ wěſtym Khěźnikom pola Kintźela nutſkamał. Hilbjenz teź nětko hiſchćze k niczemu njeſtejeſche, hacź runje pódla Libſchoweho ſwědčenja woſebje teź jeho ſadźerźenje ſa jeho winu rěčźeſche. Hilbjenz bě po tamnym paduchſtwje na nadpadne waſchnje pſchi wſchelakich ſkładnoſćach ſ njewſchědnej darniwoſću zigarry rosdawał a zigarry, pſchi pſchepytanju pola njeho namakane, ſ nowa na ľubi ſkhował. Hilbjenzej cźeźkeho paduchſtwa dla khoſtarnju na dwě lěćze, ſhubjenje cźeßnych prawow na pjećź lět a dowolene podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu, Libſchej jaſtwo na jene lěto a ſhubjenje cźeßnych prawow na dwě lěćze pſchiſſudźichu. Khěźnika, kotremuź źaneje winy dopokaſacź njemóźachu, njewinowateho wuſnachu. — Sady Libſchoweho bydła běchu pſchi pſchepytanju pod hromadu deſkow a ſtómy dwě kołbaßy namakali. Tejle kołbaßy mějeſchtej wulku podobnoſćź ſ kołbaßami, kotreź běchu ſo 23. junija hoſćeńźarjej Wolſej w Huczinje kranuke. Libſch wo kołbaßomaj niczo wjedźećź nochźyſche a pſched ſudniſtwom wudawaſche, ſo je jemu jej něchtó k lubu pſchi jeho bydłu ſahrjebał. Dokelź ſo Libſchowe wuprajenje ſa wopaczne dopokaſacź njehodźeſche, ſo wón w tejle wobſtórźbje khoſtanja ſminu.

Lawniſki ſud. Sſkužobny hólz J. K. Janaſch, kotryź bě hoſcźeńźarku Garbarjowu w Kubſchizach wo 60 np. wobſchudźił, ma 5 mk. khoſtanja płaćźićź abo dwaj dnjej jaſtwa wotſtedźićź.

Wot Shorjelſkeho ſuda je ſo połbur Biegon ſ Krinhelez dla paduchſtwa k jaſtwu na ſchtyri měſſazy ſaßudźił. — Jurij Schtuka a Auguſt Rohak ſ Wochos běſchtaj ſebi wotmyſlikoj w hrabinſkim Arnimſkim lěſu dźiwinu tſělećź. Prjedy pak hacź ſo jimaj ſkładnoſćź k tomu poſkićźi, jeju lapnuchu. Schtuka doſta měſſaz a Rohak tydźeń jaſtwa. Pódla toho ma ſo woběmaj tſělba wotewſacź.

Přilopk.

* Wo pſcheczelnoſćźi a wludnoſćźi ſakſkeho krala ſo ſlědujze powjeda. Jako kral Albert wóndano ſ poſtedźenja ſtawiſnarjow a ſtarożitnoſćerjow ſ Miſchna na dwórniſchćźo do Köllna jědźeſche, ſa nim hólz boßy ſtajnje ſkoku hacź k dwórniſchćźu cźerjeſche. Kral tam ſ wosa ſtupi a hólza, kotrehoź bě prjedy wobkedźbował, w bliſkoſćźi wuhladawſchi, ſo jeho wopraſcha, cźoho dla je na dwórniſchćźo pſchiſchoł. „Nó, ja chźych rad krala Alberta widźećź!“ hólcźez ſpěſchnje wotmolwi. Jeho Majeſtoſćź ſo wutrobnje ſmějeſche, da ſo hólzej jako kral ſpósnacź a jemu pſches ſwojeho adjutanta jako myto ſa jeho wutrajne běženje ſwětły toleŕ pſchepodacź da.

* Na żeleſnizy bjes Radebergom a Warnołcźizami 20. ſeptembra żeleſniſki konduktěr Maſchinſky ſe Shorjelza pſches to k njeſboźu pſchińdźe, ſo, jako pod moſtom, pſches żeleſnizu wjedźazym, jědźeſche, ſ hłowu do njeho ſtorcźi a ſebi ju pſchi tym tak żałoßnje ſraſy, ſo na druhi dźeń wumrje.

* Na Draźdźanſkich leźomnoſćźach ſu na polu njedaloko Kamjeniſkeje dróhi cźěło ſłużobneje dźowki Klary Schuſterez, kotraź w Plawenje ſłużeſche, namakali. Cźěło bě ſ nožom roskałane, módrjeńźy pſchi ſchiji ſa to ſwědcźa, ſo ſu Schuſterez dajili. Schuſterez bě ſamodruha. Wona bě ſo wjecźor prjedy ſ dwora ſwojeho hoſpodarja wotſtalika a ſo njewrócźi. Na jejneho lubeho, kotryź w Dipoldiswałdźe pola tſělzow ſłużeſche, a po manövrach k diſpoſiziji puſchcźeny, doma w Niederoderwitzach pſchebywaſche, tukaja, ſo je mordał, hacź dotal pak hiſchćze k niczomu ſtał njeje.

* 18lětny Richard Thiele, dźěłacźeŕ w tapetowej fabrizy w Wurzenje, mějeſche na palzu praweje ruki wjetſchu brodawku, kotruź chźyſche ſe ſchwablowej kißalinu wotſtronicź. Wón pak běſche pjecźa trochu njewobhładnje ſ tutej źidkoſcźu wobkhadźał; pſchetoź prawa ruka jemu ſacźeknu, wón běſche ſebi krej ſawdał a 19. t. m. wumrje.

* S Biarritza ſo piſche: Ssyn wobſſedźeŕki jeneje tudomneje ville ſo pſched nětkotrymi dnjemi ſ wojeŕſkeho wuwuczowanja domoj wróćźi. Hewak zyle wjeßeły młody cźłowjek běſche kaź pſcheměnjeny: wón niczo njejědźiſche a niczo njepijeſche a wſchón ſamyßleny ſedźeſche. Na ruzy mějeſche maku ranku: poſſ běſche jeho kußnuł. 22. t. m. wón ſe ſwojej macźerju pſchi wjecźeri ſedźeſche; na jene dobo ſo wón kaź njemdry, ſ błyſchcźatymaj woczomaj a ſ pěnu we rcźe, na macź wali a ju bjeswoczi a do rukow kußacź pocźa. Ssußodźa, kotſiź na wołanje njeſbožowneje źónſkeje pſchiběźachu, dyrbjachu młodemu cźłowjekej ſchtryk na ſchiju cźißnucź a jeho dajicź, prjedy hacź wón macź, kotraź wſcha w krwi na ſemi leźeſche, puſchcźi. Młody cźłowjek je bórſy na to wumrjeł. Pola macźerje ſo kóźdy wokomik boja, ſo ſo ſatraſchna khoroſcź pokaże.

* Rycźeŕ Friedrich ſ Fiſcher chźyſche 7. t. m. w ſwojich, wot měſta Ungvara nětkdźe 5 hodźinow daloko leżanych wulkich lěßach hońtwu na mjedwědźe, kotrychž je w tamnej krajinje na doſcź, wotdźerźećź a na tule hońtwu ungvartſkeho rěcźnika dr. Alexandra Spitzera a ſtudentu prawiſniſtwa barona K. Redvitza pſcheproßy. Bórſy po tym, ſo běſche ſo hońtwa ſapocźała, ſchcźowkanje pßow a a hołk honjerjow hońtwjerjow na to kedźbnych ſcźini, ſo dyrbi dźiwina bliſko bycź. A woprawdźe tſi mjedwědźe, jedyn hobrſzy wulki a dwaj mjeńſchej, po horje dele pſchińdźechu. Dr. Spitzer je prěni pytnu. Hdyž běchu ſwěrjata zyle w jeho bliſkoſcźi, wón do najwjetſcheho wutſěli. Mjedwědź, kotremuź běſche kulka do ramjenja ſchła, ſo wali. Sſo tſělenja ſtróźiwſchi, mjeńſchej dwaj do druheje ſtrony běźeſchtaj. Knjes ſ Fiſcher jeneho ſatſěli; druha kulka pak nimo trjechi, duź druhi ſbožownje cźeknu. Mjedwědź, kotrehoź běſche dr. Spitzer tſělił, běſche ſo mjes tym ſaßo ſhrabał a ſo nědźe 80 krocźelow dale wlecźeſche, ale ſo potom ſ nowa wali. Nětko ſo jedyn ſ hońtwjerſkich pßow do ſwěriſka da a je dajicź pocźa. S jenym wotmachom pak jeho mjedwědź wottſchaßnu a poſſ ſo w ſwojej krwi waleſche. Nětko jedyn bur ſ tſělbu zyle bliſko k ranjenemu mjedwědźej ſtupi, ſo by jeho dotſělił, ale tſělba jemu ſapraji. Tu ſwěriſko na nohi ſkocźi, bura pſchimnu a jemu draſtu a mjaßo ſ cźeła torhacź pocźa. Druhi honjeŕ mjedwědźa ſ motyczku ſ móznym wotmachom do hłowy praßnu, na cźoź to ſwěrjo ſwój prěni wopor puſchcźi a ſwojeho noweho njepſcheczela ſhrabnu a roszychnowacź pocźa. Sa někotre ſekundy baron ſ Redvitz pſchiſtupi a ſwoju tſělbu mjedwědźej do ſtrony wutſěli; tutón pak hiſchćze pſchezo morwy njeběſche, ale chźyſche ſo do barona dacź. Na ſboże njemdre ſwěriſko pſchi tym padźe, a baron Redvitz ſaßo do njeho wutſěli a jeho ſatſěli. Cźeźko ranjenaj buraj pak njedźiwajźy na ſtaroſcźiwe wothładanje ſ cźeźka pſchi żiwjenju woſtanjetaj.

* Tſi ſotry zyganki, kotreź po Cźechach wokoło dundachu, teź do wßy Tuchoriz pſchińdźechu. Tam w ſwojej khěźźy wudowa na wicź cźeźko khora leżeſche. Składnoſcź wuźiwajo, zyganki durje wukłamachu, a ſhrabawſchi wſcho, ſchtoź běſche jim k ruzy, runje ſwój waczok wjaſachu, hdyž ſyn khoreje wudowy dó jſtwy ſtupi. Kaź dźiwje ſwěrjata ſo rosnjemdrjene źónſke do njeho dachu a jeho żałoſtnje roszychnowachu. Khětry cźaß trajeſche, doniź na jeho wołanje ſußodźa njepſchiběźachu, kotrymź ſo jeno ſ wulkej prózu radźi, żoniſka, kotreź kaź njemdre wokoło ſo pjerjechu, ſepſchimacź. Zandarmojo zyganki do jaſtwa wotwjedźechu.

* W Ssedmihórſkej młody blidaŕ, roſpſchedawſchi ſwoje twory na hermanku w Hermanſtacźe, ſe ſwojej mandźelſkej, ſ kotrejž hakle běſche pſched krótkim ſwěrowany, a ſ tſjomi pſchiwuſnymi na wosu, do kotrehoź běſchtaj wołaj ſapſchehnjenaj, domoj jědźeſche. W nozy na měſto pſchijědźechu, hdźeź droha pſches żeleſnizu wjedźe. Żeleſniza ſahrodźena njebě, prěkuſch njeběſche dele puſchcźeny. Lědma pak běſchtaj wołaj kolije pſchekrocźiłoj, cźah, kotryź běſche ſ Hermanſtadta wjecźor w 10 hodźinach wotjěł, pſchicźěri a wós ſobu ſtorhnu. Naſta żałoſtna měſcheńźa; wós běſche do zyła rosmlěty a njeſbożowny blidaŕ tak rosmjecźeny, ſo na měſcźe wumrje; młoda żona je tak cźeźko ſranjena, ſo drje ſ cźeźka ſe żiwjenjom woteńdźe; teź cźi druſy tſjo ſu wobſchkodźeni, hdyž teź niz tak cźeźko, kaź wboha źónſka. Cźah ſ kolije njeſjědźe. Żeleſniczny ſtraźnik běſche ſebi pſchěſpał a ſtomdźił, żeleſnizu ſahrodźićź, hdyž ſo cźah bliżeſche. Hdyž ſtraźnik nětko, pſches ropot wubudźeny, ſhoni, kajke njeſboże je ſe ſwojej njerodu ſawinował, wón do polow won cźerjeſche, hdźeź ſu jeho poſdźiſcho morweho namakali; wón běſche ſo ſ revolvrom ſatſělił.

* Na wuheŕſkej rěźy Theiß je ſo ſańdźene dny ſtraſchne njeſboże ſtało. Někotre ſta ludźi, kotſiź běchu ſ prozeßionom byli, chźychu ſo pſches rěku pſchewjeſcź dacź. Pjeni cźołmarjo cźołm na brjoſy krućze doſcź pſchicźinili njeběchu, a hdyž weſty Papp ſ wosom na cźołm ſjědźe, ſo cźołm ſwróćźi. Wſchitźy, kiž běchu na nim, do

rěki spadachu, kotraž běsche na tutym njesbožownym měsće bórsy polna wo pomoz wołazych a se ßmjercźu ßo bědźazych ludźi. Też na brjosy ßurowa měscheńza nasta. Někotsi smužiczi pacholojo do wody seskakachu a njesbožownym won pomhachu. Wěsty Iwan Luga je ßam scheseźoch s wody wucźahnuk. Dwazeczi cźłowjekow pak je pschi tym wo żiwjenje pschischło.

* W Italskej maja hižo něschto dnjow dołho tak ßylne deschcźe, so ßo w Hornjej Italskej, woßebje pschi rězy Po a jeje pobocźnych rěkach, powodźenja boja. S Ravenny hižo pißaja, so ßu ßo tam wschelake hacźenja rósdrěte, a w Bergamo běsche trochu ßylne semjerźenje.

* Hoscźo woßebnych mórskich kupjelow Etretat běchu njedawno ßwědkojo jara rědkeho podawka: tam ßo bohaty rajah, woßebny indiski semjan, spalicź da. Tónle Inda, kotryż Abusahib Koandernao rěkasche, běsche loni ßwoju domisnu pschi rězy Ganges w Asiji wopuschcził, so by ßo w Europje wulěkował; jemu ßo mjenujazy schija jětsjesche. Najprjedy do Nizzy pschijědźe; dokelž pak tam kholera wudyri, ßo wón do kupjel Etretat poda. Tudy pak bórsy s nim hórje bycź pocza, a sa někotre dny indiski nabob ducha spuschczi. Jeho ßłużobnizy nětko wscho pschihotowachu, so bychu ßwojeho knjesa khowali, kaž ßo ßłuscha. Dokelž pak ma ßo po indiskim waschnju cźěło spalicź, běsche sa to dowolnoscźe měschczanosty trjeba, kotryż na tajke spodźiwne požadanje njewjedźische, schto cźinicź. Pschehladawschi wschě sakonje a njenamakawschi w nich niczo, schtož by jemu pokasku dało, kak abo schto, wón präfektej telegrafowasche: „Sskym spalenje jeneho rajaha dowolik; je-li so druheje poruczności njedostanu, pschi tym wostanje." Indojo mjes tym cźěło s wodu s Gangeßa krjepjachu a je po ßwojich wobrjadach żałbowachu. W nozy na mórskim brjosy schcźěpowz, schtyri metry wyßoki, s drjewa a se sapalerjow, w petroleju maczanych, natwarichu, cźěło w běłej płachcźe na njón położichu, na to tschěskow naßypachu a saßo drjewo horje nakładźechu. Potom schcźěpowz horjekach sapalichu, a sa někotre minuty mózny wóhnjowy stołp k njebju stupasche. Hacź rano do schescźich ßo schcźěpowz palesche. Dwě hodźinje posdźischo měschczanosta wot präfekta depeschu dosta: „Sadźěwajcźe spalenju!" To běsche wěso posdźe. Indojo ßwój wobrjad s tym skónczichu, so sbytkny popjeł na tsi dźěle rosdźělichu; jedyn dźěl do morja ponurichu, druhi po wětrje rossßypachu a tsecźi do ßudobja skhowachu.

* W jenej wjeßnej zyrkwi w Jendźelskej chżychu po ßmjercźi stareho popa to a druhe ponowicź; hdyż pak klětku pschehladowacź poczachu, widźachu, so ßu ßebi pczoły klětżynu tšěschku sa kokcź wobhladałe. Swónk wschak dawno hižo wědźische, so ßu ßo pczoły pod tejle tšěschku sahnělsdźiłe, ale nichtó ßebi myßlił njebudźische, so ßu ßo tak ßylnje rosmnożiłe. Njebocźiczki popez knjes běsche we wschelakim nastupanju dźiwny mużik był; hdyż běsche wot swónka wo pczołach shonił, krucze sakasa, so bychu ßo pczoły s jich wucźeka njehoniłe. Po jeho ßmjercźi pak dyrbjachu pczoły ponowjenja klětki dla won wukuricź; a hlej, w tšěschzy na dwaj zentnarjej mjedu namakachu.

* S mórskich kupjelow Blankenberghe 5. t. m. pißaja: Hoscźo, kotrychż je w naschich kupjelach, njedźiwajzy na póśdni cźaß, hischcźe wjazy tyßazow, a kotsiż ßu s wjetscha Němzy, běchu dźenßa wjeczor ßwědkojo rědkeho ale srudneho podawka. Psched jich wocźomaj njedaloko hoscźeńza kupjelow a zyle blisko pschi mórskim brjosy ßo jendźelska łódź rosbi. Popołdnju běsche ßo wichor sběhnuł, tak mózny, kajkiż rědko mamy, a morjo wyßoke pěnjaze żołmy walesche; duż rybazy se ßwojimi cźołmikami, ale też wjetsche łódźe w schkitazym pschistawje khowanku pytachu. Wulku po sdaczu jendźelsku łódź pak běsche wichor shrabnuł, prjedy hacź běsche ßo ji radźiło do pschistawa dojěcź. Dokelž żołmy njemdrje wo murje a brjohowe hacźenja pjerjechu, łódź do pschistawa sajěcź njemóżesche. Prědni mast běsche wichor skamał a płachty wschě rostorhał. Żołma każ kheża wyßoka łódź wo jenu pschibrjoźnu murju schwyrnu, so někotre dźěry do łódźe wurasy. Wot wichora saßo wróczo do morja secźerjeni, cźi, kiż běchu na łódźi, wobsamknuchu ju wopuschczicź. Lědma pak běsche cźołmik do wody puschczeny a schesty muż do njeho stupił, tu ßo wulka żołma pschiwali a cźołmik powróczi. Wot tych scheseźich cźłowjekow ßo tšjo ruzy łamajo w żołmach shubichu. Cźi drusy tšjo pak ßo nad wodu sdźerżachu a brjoh dozpicź pytachu, s wotkelž jim ludźo spomożerske schtryki a spomożerske paßy mjetachu. S wulkej prózu skónczinje wschěch tšjoch do ßmjercźe woßkłabnjenych na brjóh scźeżechu. Też cźołmik żołmy bórsy na brjóh cźißnuchu, mjes tym so wulka łódź, na kotrejž běsche jedyn matrosa wostał, dale do morja won cźerjesche a ßo bórsy pschihladowarjam s wocźow shubi. Wot cźełow snjesbożenych je dotal jeno cźěło kapitana k brjohej pschipkowało; druhe cźěła dotal hischcźe njeißu namakacź móhli. Każ ßo nětko pokaże, ßu cźi ßedmjo njedźiwajzy na hrożazy wichor s Ostende do Blankenberghe wotjěli. Spodźiwnje je, so ßu cźi wumożeni wschitzy tšjo pucźowarjo, mjes tym so ßu cźi schtyrjo matrosojo, kotsiż k łódźi ßłuschachu, snjesbożili. Srudnje běsche sa te tyßazy pschihladowarjow, kotsiż njedźiwajzy na straschnje sakhadźazy wichor pschi brjosy stejachu, hdyż widźachu, kak ßo cźi njesbożowni w żołmach nurjachu, a jim tola spomożneje ruki skicźecź njemóżachu.

* Runje każ wróble a kornikle, na kotrychż wutupjenje awstralske kolonije nětkle lětnje 400,000 markow wudawaju, ßu ßo w Awstralskej sajazy, kotreż hakle ßu ßebi psched něschto cźaßom s dalokich krajow pschiwjesćź dali, na schkodu a k wulkemu mjersanju ratarjow a sahrodnikow tak bohacźe rosmnożiłe, so zyły kraj běda na nje woka. Duż je ßo w ßejmje kolonije Neu-Süd-Wales namjetowało, so bychu ßo trěbne pjenjesy pschiswoliłe na wutupjenje tychle schkódnych rymsakow.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi je jutsje njedźelu w 10 hodźinach němska kemsch.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Eduard Arthur, Gustava Eduarda Rachlitza, zigarnika na Židowje, ß. — August Herman, Jana Augusta Wicźasa, knjeżeho pohonca w Ssmochcźizach, ß. w Khelnje. — Max Herman, Khorle Augusta Hermana Cźěßle, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Klara Martha, Jana Jurja Hermana Weitmüllera, molerskeho na Židowje, dź. — Hańża, Jana Kłoßa, khěžkarja a dźěłacźerja w Hrubjelcźizach, dź.

Pětrowska zyrkej: Hana Marja, Jana Reinharda Kaplerja, dźěłacźerja a wobydlerja, dź. — Ida Lina, Jurja Žura, dźěłacźerja a wobydlerja, dź. — Lejna Ida, Ernsta Roberta Henki, pohoncźa a wobydlerja, dź. — Khorla Ernst, Jana Khorle Wodnarja, cźěßle a wobydlerja, ß. — Gustav Adolf Herman, Augusta Hermana Hataßa, krawza a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 11. septembra: Hańża Běbrachez, Ernsta Wylema Zillera, khěžerja a murjerja, mandźelska, 64 l. 4 m. — Lejna Zwahrez, Handrija Wicźasa, wobydlerja, mandźelska, 57 l. 2 m. — 14. Matyj Rjek, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, 25 l. 1 m. — 17. Marja Hilžbjeta Zwarez, Jana Kulki, cźěßle a wobydlerja, mandźelska, 30 l. 5 m. 16 d. — 19. Marja Pětschkez, Jana Kerka, dźěłacźerja na Židowje, mandźelska, 63 l. 10 d. — 20. Hana Dietrichez, njebo Jana Pětschki, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, wudowa, 47 l. 9 m. 26 d. — 22. Ernestina Wylemina, Jurja Schmidta, khěžkarja a krawza w Jeńkezach, dź., 1 l. 26 d. — 24. Jan Rudolf, Khorle Hendricha Wjenki, khěžerja a rjemjenjerja pod hrodom, ß., 6 m. 17 d.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pschedawanje pschedawacź: 29. septembra pola kublerja Libsche w Rakojdach 1 kruwa a 1 wějna maschina. — 30. septembra dopołdnja w 11 hodźinach kubło cźißło 9 w Komorowje pola Klukscha se żiwym a morwym inventarom, na 25,500 mk. taksirowane. — 30. septembra pola młynka Herrmanna w Mjeschizach 2 konjej a 1 rjeblowany wós.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

20. septembra 1884.

Żitowy dowos: 3424 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na bursy wot		Na bursy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	10	9	23	8	10	9	23
Rožka		7	12	7	59	7	12	7	59
Jeczmjeń		6	88	7	25	6	88	7	25
Wowš		6	10	6	30	6	10	6	30
Hroch		9	17	11	11	—	—	—	—
Woka		8	33	8	89	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny		2	20	2	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pschenicźna muka	50 "	6	75	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 "	13	—	15	—	—	—	—	—
Proßata	862 schtuk, schtuka	4	50	16	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	50

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 66—69 mk., 2. druźiny 60—63, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 26. septembra: Rjane.

Cźi ßami cześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedźa ſa nje na **4. ſtwórtlěto 1884** do prědka płaćićz, njech nětko 80 np. w wudawańni Serbskich Now. wotedadźa. Cźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches póſt pśchinjeśćz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaćźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pśchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pśchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćźa na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pśchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakźija a wudawaŕnja Serb. Nowin.

Pśchenajećźe pola.

Sswoje 8—10 kórzow pola, pola Barćźanſkej dróſy leżane, chzu 28. **ſeptembra** popołdnju w 4 hodźinach na pścheßadźowanje pśchenajećź.

Jurij Pětſch w Brěſezach.

---

45 ſchtuk hotowych kalowych ßudow

ßu na pśchedań pola

Böttchera

w Njeßwaćźidle.

Tobakowe rjepiki,

roskrate a njeroskrate, porucźa po tunich płaćźiſnach

G. Micźka

na garbaŕſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćźiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaćźiſnach ßu dóſtaćź w pſchedawaŕni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyſchinje na hłownym torhoſchću čźo. 9.

Korjenje

kóždeje druźiny

kaž

bźły a **ćźorny pópjeŕ, nowu wyrzu** a **naliki, zymt** a **zymtowe kwěty, maziſowe worjeſchki, maziſowe kwěty, ſafran,**

wſcho zyke a mlěte,

korjeńſki wolij, zitronowy wolij atd.

porucźa tunjo

Otto Engert,

drogowa pſchedawaŕnja

en gros a en détail.

Jerje,

wulke, tućźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Drjewowa awkźija

na Łupjanſkim revierje.

Wutoru 30. ſeptembra t. ł. ma ßo

2 rm. khójnowych ſchćźěpow,
50 " " pjeńkow,
609 ſtotnjow walćźkow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pścheßadźowanje pśchedawaćź.

Sapoćźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w drjewniſchću pola **Horbez jěſora.**

W Minakale, 23. ſeptembra 1884.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekźija.

K kermuſcham.

K prjódkſtejazym kermuſcham porucźam

wubjernu pſchenćźnu muku

po poniżenych płaćźiſnach.

C. E. Scholze

na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

K naſymſkemu ſkaſanju

porucźam cześćźenym ßerbſkim ratarjam ßwój ſkład khumſchtnych hnójnych ßrědkow po najtuniſchich płaćźiſnach, kaž:

ff. parjenu koſćźinu (muku),
ff. ßyru koſćźinu (muku),
prawdźiwy peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodinu-ſuperfoſfat,
rybjazy guano,
hnojazy gyps

ſ rukowanjom wopſchijećźa pod kontrollu ſpytowanſkeje ſtazije w Pomorezach, pśches cźoż ßo kóždemu kupźej hnójne ßrědki, wote mnje wotewſate, darmo pſchepytaja.

W. Mattheis w Budyſchinje.

Sofy, tapety a rulowy

porucźa tunjo

J. Siebeck

pſched ſchuleŕſkimi wrotami 1.

Paleny khoſej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měſchenje,** porucźa w wubjernej dobroſćźi

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "
ßu dóſtaćź pola

Guſtava Poſera.

Tykanzowu wyrzu, ſafran, zyły a tołćźenu, **zitronowy wolij, korjeńſki wolij, zymt** a **wyrzu,** zyłu a tołćźenu, porucźa

hrodowſka haptyka.

Gardinowe djerźaki.

Wobkuki
wokoło wobraſow
pola
A. Grundmanna
na lawſk. hrjebjach.

Skład ſchpihlow.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Butru!

Měſchann butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſćźi

porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "

pſchi wotewſacźu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkłodźazy, porucźa jako płaćźiſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchćźe tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe porucźataj

bratraj Měrſchej

na żitnych wikach.

Cźeſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

porucźa

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchću.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Drastowe tkaniny.

Wulku dźělbu **cžistowolmjanych drastowych tkaninow** a **diagonalowych tkaninow**, dołho a derje ßo noschaza twora, ma ßo, so by ßo s njej bórsy rumowało, po wurjadnje tunich płacźisnach,

łóhcź po 50 np.,

prjedawscha płacźisna łóhcź 80 np., pschedawacź.

M. G. Freyberg

5 na bohatej haßy 5.

Wobleczenja sa reservistow a symske nawoblekarje

w najwjetschim wubjerku porucza

H. Horn,

drastowa fabrika na bohatej haßy 25.

Proschu ßwěru na firmu a cžißło kedźbowacź.

---

500 wotcźehnjenych cžaßnikow

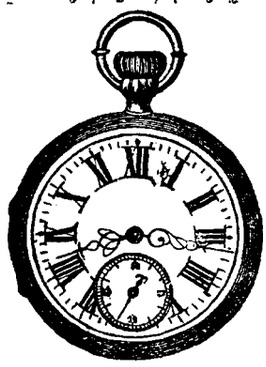

porucza po tunjej płacźisnje

J. G. Schneider, cžaßnikaŕ.

K prjódkstejazym kermuscham

poruczam wschě družiny dobreje **pscheńežneje** a **ržaneje muki,** toho runja wschě družiny **warjenjow,** kaž: **rajß, jahły, nudle, buny, běleny** a **njeběleny hróch, ßoki, hejduschku, ßlowki,** dale wschě **pizowe ßrědki,** kaž: **majß, majßowy schrót, pizowy gries, ržane wotruby, pscheńczne wotruby, lann muku** a **lane woßuchi** po tunich płacźisnach. — Moja pschedawaŕnja w **Budyschinje** je na **hornczeŕskej haßy** w domje hoscźeńza **„Münchner Hof“.**

W khlamach ßo **ßerbski** rěcži.

C. Pfuhl,

walzowy khumschtny młyn w Nadźanezach.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha s cžistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłaŕni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa srosczenych a dźěcźi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniženych płacźisnach pschedawam.

Louis Gadt

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Rjane konjaze deki

ßo najtuńscho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy. Nutskhód s hłowneho torhoschcźa.

Matrazy wot 21 mk.,

sofy wot 39 mk. hacž do najwyschscheje płacźisny, s ripsa, plüscha atd. porucza

G. Miethe, Meiselowy naßlědnik

na bohatej haßy pódla knjesa pschekupza Klemma.

Schtykowansku wołmu w wubjernej dobrosczi, **zefyrowu wołmu** wschelakeje barby, **mohairowu, Barlinsku** a **mochowu wołmu** we wschěch wodunjepuschczatych barbach porucza po **snatych tunich płacźisnach**

E. Scheer

3 na schuleŕskej haßy 3.

Rheinski winokicźowy bróstowy měd*

Sakitanska marka.

dźěłany s kicźoweho mjedu (s najlěpschich rheinskich winowych kicźow dobyty) a 3 krócź cžisczeneho zokora je najcžisczischi, naturski a najspodobnischi, srosczenym a dźěczom tyjazy diätiski domjazy ßrědk, hižo 18 lět dołho sa jara wubjerny spósnaty, je pschezo hojazy ßrědk pschi **kaschelu, dybawosczi, katarrhu, ßwjeŕbjenju w schiji, schijinym, bróstowym a płuzowym cźeŕpjenju, kaschelu dźěczi atd.**

* Dostacź w tjjoch bleschowych wulkosczach w **Budyschinje** pola měschczanskeho haptykarja **Maxa Schünemanna, Friedricha Brauna** na bohatej haßy, **Ernsta Mittascha** na hrodowskej haßy; w **Kamjeńzu** pola **Heinr. Braetera;** w **Lubiju** pola haptykarja **Brücknera** a **Khorle Dümmlera.**

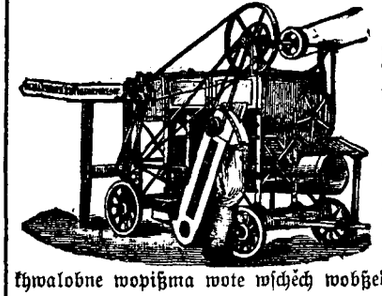

Mayfarthowa nowa patentna młócźaza maschina je ważne wunamakanje sa ratařstwo; wona pschi dwěpschežnym dźěle žito dospołnje wuczisczi, podawa runu, hładku ßłómu a khoschtuje lědma wjazy hacž jena hewajscha młócźaza maschina. Sa wodowu a parnu móz woßebje ßylne dźěło s dwójnym wětsikom. S wjazy dyžli 100 maschinami ßo hižo dźěła; khwalobne wopißma wote wschěch wobßedźerjow.

Ph. Mayfarth & Comp.,

maschinowa fabrika a želesolijeŕnja w Frankfurcze a. M.

Němski Phönix,

woheńsawěsczaze towaŕstwo w Frankfurcze nad Majnom,

bjerje ratařske sawěsczenja po **tunich, wěstych** prämijach.

Agentura w **Budyschinje** pola

C. A. Siemsa na bohatej haßy.

K schicźu

wscheje žónskeje a dźěcźazeje drasty porucza ßo

Emma Rinkowa

na žitnej haßy w domje pjekaŕskeho mischtra Lehmanna.

Prawdźiwe
ſelene maſanſke mydło
k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedźe dźěła
mydkowa fabrika
H. Puy w Budyſchinje
na ſerbſkej haßy.

Oberneundorfſki
twarſki kalk
poruczataj hektoliter po 1 mk. 90 np. czerſtwy ſ lowrije wot pſchichodneje póndźele a wutory
Lorenz & Kretſchmar
w Pomorezach.

Kaſtanije,
žołdźe
kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
Ottto Engert.

Polnojerje,
mandl po 50 np., poruča
Hermann Lemka
na mjaßowym torhoſchczu.

Barčowe
wóhnjowe patrony
z mosazowym zažehlacym kehelom
poruča
J. G. Klingst Nachfolger.

Přispomnjenje. Dźiwina, z tajkej patronu třělena, hnydom panje, kaž by wot błyska trjechena była.

Gustav-Adolfſki ßwjedźeń w Barcźe.

Budyſke pobóčne towarſtwo evangelſkeho Gustav-Adolfſkeho ſjenoczeńſtwa chze ßwój lětuſchi ßwjedźeń **ßrjedu 1. oktobra** w naſchim Božim domje ßwjeczicź. Po tajkim budźe popołdnju w 2 hodźinomaj ßerbſka Boża ßłužba, pſchi kotrejž budźe k. farař **Wjazka** ſ Wujeſda, a na to němſka, pſchi kotrejž budźe k. diakon **Lehmann** ſ Lubija prědowacź.

Wſchitzy pſchecźeljo tutoho towarſtwa evangelſkeje luboſcźe, woßebje ßußodne woßady ſe ßwojimi duchownymi a wucźerjemi ßo k tomu pſchecźelnje pſcheproſchuja.

W Barcźe, 17. ſeptembra 1884. **Räda,** farař.

Ratařſka ſchula w Budyſchinje.

Pſchi **ratařſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa ſchulſka wucźba ſapoczńje. Bliżſche wukaſy dawa **direkzija.**

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa
wocži kóždeho.

Tuta **jenož ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźzy w měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dóſtacź. — Njech ßebi pak kóždy wěſcźe **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Liſtne wucźahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Sſym ſpóſnał, ſo je Waſcha **prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka ſawěſcźe jara dobra** ſa wocži (ſlěduje ſkaſanje). Königsberg w Franken, w meji 82. Fr. Gundelwein. Dale: Dokelž ßym pſched krótkim **prawdźiwu dr. Whitowu wocžowu wodźiczku,** wot Waß dóſtatu, pſchetrjebał a polěpſchenje ßwojeju wocžow ſacźuwam (ſlěd. ſkaſanje). Hortel pola Bochuma, w meji 82. Ludwig Schulz.

Direktne
póſtſke parokódźiſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchemjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**
Kajüta **M 300.** Strjedźoknotny **M 180.** Dźěćaca mjelcha 12 l. ſa połowicu, mjelcha 1 lěto **M 9.**

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe } m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe } für Frauen à Dutzend 11 Mark.
Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. **Engelhardt, Zeitz.**

Hlowna ſhromadźiſna

konſervatiwneho towarſtwa ſa 3. ſakſki khěžorſtwowy ßejmſki wólbny wokrjeß

wutoru 30. ſeptembra 1884

popołdnju ½3 hodźin w Lanez hotelu w Budyſchinje.

Dźeńſki porjad:

1. Woſjewjenje, towarſtwowe należnoſcźe naſtupajze.
2. Rosprawa dotalneho ſaſtupjerja wólbneho wokrjeßa, knjeſa Reicha nad Běłej.
3. Poſtajenje kandidata ſa pſchichodne wólby na khěžorſtwowy ßejm.

Wo bohate wobdźělenje ßo proßy. **Pſchedßydſtwo.**

Knjeſam ratarjam w Łužizy!

Ratařſka ſchula w Sły Komorowje wot **15. oktobra t. l.** hacź do **15. měrza pſchich. l.** woßebity kurſus ſa ßynow knjeſow ratarjow w **Łužizy** ſrjaduje. Wucźba ßo woßebje na wuwucźenje němſkeje rěcźe, pißanje, liſtypißanje, licźenje a wobliczenje, poloměrjenje, ratařſke knihiwjedźenje ſa ßrěnjeho ratarja, plahowanje ſkotu, razionalne dźěłanje polow a łukow, plahowanje ßadu, ſaßady chemije, nałożenje maſchinow, hoſpodařſke ſrjadowanje a hnójniſtwo počzahuje. Měſto Sły Komorow dwě ßłyſcherſkej ſali twari, měſchczenjo ßu tunje penſije ſrjadowali a ſchulſki pjenjes ſa tutón kurſus jenož 30 hriwnow wucźini. Dir. **Schiemangk.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“
zmeje přichodnu **njedźelu 28. septembra** w Eberweinec hoſcźeńcu tudy, da-li Bóh, ſwoje měſacne poſedźenje.

Započatk z dypkom 3 hodźin popołdnju. **Předsydstwo.**

Moje **wobydlenje** je pola rěſniſkeho miſchtra **Pětſchki** na **kotolſkej haßy.**
Wobſtowa, baba.

Běrnyſběrarjo
doſtanu pſchi wyßokej akkordowej mſdźe dźeſchi czaß derje ßo płacźaze dźěło na knjezim dworje w Brěſynje pola Hnczíny. — Na žadanje: nóżnu hoſpodu a warjene běrny.

Pjekařſki wucźobnik
ßo pyta do pjekarnje
Richarda Droſchütza
na rózku noweje
a hornczerſkeje haßy.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo cźeledź pſchiſtajam, a proſchu toho dla, ſo bychu ßo tajzy, kotfiž cźeledź pytaja, a cźeladnizy, kotfiž ſa ßłužbu žadaju, dobrocźiwje na mnje wobrocźili.

Khryſta Scholczina,
pſchiſtajaza žona w dornſchnablu 10.

Jenu **holzu** k wothladanju dweju małeju dźeſcźi a pódla k lohkemu domjazemu dźěłu pyta rěſniſka miſchtrka **Pětſchzyna** na kotolſkej haßy 28.

Dwě khěžnej holzy, 16—18 lět ſtarej, ßo pytatej wot pſchiſtajazeje žony **Scholczineje** na rózku dornſchnabla a ßukelnſkeje haßy.

Pohoncź pytany.

1. januara 1885 ßo knježi pohoncź na knježi dwór do **Lichanja** pyta.

Woſjewjenje.

W Budyſchinje — hłownym měſcźi
W naſchej Hornjej Łužizy,
Hdźež ßo wjele ſerbſki rěcźi,
Sſerbſki hoſcźeńz mamy my.
Pſchindźemy po ſerbſkej haßy
K ranju k ſerbſkim hrjebjam won,
Säuberlichez korczma wulzy
Na wocźi nam ſtupi won.
W ſerbſkej rěcźi poßkuženje,
Jako prjedy Kaplerka,
Säuberlich w nim dale wjedźe,
Schtož naß Sſerbow ſwjeßela.
Tu po ſprózným pucźowanju
Mójemy ßo poßylnicź
A po lubym ſerbſkim waſchnju
Sſo najrjeńſcho ſabawicź.
Palenzy a piwa dobre
Säuberlich nam poſkicźa,
Kurjawki tež dobre ßłódne,
Kiž kur módry waleja.
Jerje marinirowane,
Sylſu a tež kołbaßu,
Mjaßo, warjene a ßyre,
Móże kóždy dóſtacź tu.
Khoſej ſ zaktu, dobry ßłódny,
Žołcźo ßo wot ßmjetany,
Wo prawdźe tež thwalby hódny
Wſchědnje dóſtacź mójemy.
Hdyž nětk dwaczeći lět tudy
Na khoſej ja khodźił ßym,
Je-li Bóh mi hnadny budźe,
So pjecź lět h'ſchcźe žiwy ßym:
Sswjedźeń ßłeborny mój potom
Khoſejowy wotdźerżu,
So bych hoſcźow měł tež pſchi tym,
Wam ſ tym dawam k wjedźenju.
Duž dha ſerbſzy bratſja, ßotry,
Kiž tež khoſej lubuju,
Cźińcźe ßo mi ſnaczi tudy,
So waß na njón pſcheproſchu. —?

Wysokodostojnym knjezam duchownym w wubjerku Tow. Pom. za stud. Serbow, kotřiž su mojemu synej z wurjadnym darom, wot nich składowanym, pjenjeżnu podpjeru dali, praju swój najwutrobniši dźak. Bóh chcył jim jich darniwosć bohaće zarunać.

J. D.

Při pohrjebje mojeho mandźelskeho **Pětra Ledźbory** je so mi tak wjele luboscow a wutrobneho dźělbraća wopokazało, žo mje hnuje, wšěm z tutym swój wutrobny dźak wuprajić, wosebje česćenemu knjejstwu, tudomnym zastojnikam, česćenym towarſtwam a wšitkim přećelam a znatym z blizka a z daloka. Dale też zjawny dźak wysokodostojnemu k. kapłanej **Skali** za troſtne słowa při rowje. Bóh chcył wšitkim z wěčnymi dobrotami zapłaćić!

W Hajnicach, 21. septbr. 1884.

Marja zwud. **Ledźborka.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 4. oktobra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na pscheproschenje wjerćha Bismarka běchu so sańdženy pjatk najwjetschi Hamburgszy pschekupzy, kotsiž maju wikowanje s nawjeczornej Afriku, do Friedrichsruhe podali. Bismark je so jich sa jich měnjenjom wo sarjadowanju němskich kolonijow w nawjeczornej Afriizy praschał. Najskerje so tale należnosć pschichodnemu khěžorstwowemu sejmej pschedpołoži. Němske knježerstwo chze pjecza wotdźělenje němskeje wójnskeje floty k nawjeczornemu afriskemu brjohej k schkitowanju swojich kolonijow wupósłacź. Kaž „Magdeburgske Nowiny“ pišaju, je so khěžorej plan wo tym hižo podał a je jón khěžor we wschěm sa dobry spósnał.

— S khěžorskich manövrow nad Rheinom nowiny słědujazy podawk powjedaju: Po skónczenym manövrje pola Enskirchena khěžor komandujuzemu generalej s Loë a wschitkim pschitomnym offizieram sa wubjerne wuwuczenje wojakow swoje pschipósnacze wupraji, so nadźějo, so budże armeekorps, kotryž je so w manövrje hódny wopokasał, tež w wójnje wustojny a so so kaž s posledniejeje wójny tež s pschichodneje s kawrjenzom debjeny wrócźi. Khwilu wodychnuwschi khěžor s khutnischim hłosom s nowa sapocza: „Nětko Wam wschitkim bożemje praju, w armeekorpsu drje so njebudźemy sašo widźecź, ale ja so nadźijam, so wy wschitzy tak pěkni wostanjecze, tež hdyž tu wjazy njebudu.“ Ssylsy khěžorej do woczow stupichu, jako to praji, a tež s pschitomnych so jich pjecza wjele na bok wobrocźi, so bychu sebi sylsu wutrěli.

Awstrija. Wutoru dopołdnja je Jeho Majestosć sakski kral s pruskim prynzom Wylemom do Wina pschijěł. Awstriski khěžor bě so k powitanju swojeju hosczow na dwórnischczo s pyschnym pschewodom podał. Na perronje czežna kompagnija infanterieregimenta němskeho khěžora stejesche. S dwórnischcza so khorhoje w němskich a sakskich barbach smahowachu. Luda bě so wjele tyšaz psched dwórnischczom a w pschimjesujzych hašach sběžało. Pod synkami němskeje ludoweje hymny czah na dwórnischczo pschijěde. Kral Albert bě uniformu swojeho regimenta awstriskich dragunarjow wobleczeny. Awstriski khěžor swojeju hosczow wutrobnje powita a jeju koschesche. Na to s nimaj do Schönbrunna jědźesche a wot tam posdźischo na hontwy do Neuberga.

— W Krakowje su 29. septembra swdom wosobow dla sozialistiskeje agitazije sajeli.

— Hrwatski sejm je so 30. septembra w Sahrjebje (Agramje) swjedźeńszy wotewrił. Wjednikej radikalneje strony Starczewiczej je so pschi jeho pschikhadźe na sejm wot wobydlerjow Sahrjeba wulkotne powitanje dostało. Wós, w kotrymž Starczewicz pschijěde, wschón s kwětkami wudebichu. Na wschěch hašach, na kotrychž so pokasa, jemu „Živjo“ pschiwołachu. Na torhoschczu Ss. Marka jeho někotre tyšaz ludźi wotczakowachu, kotsiž jeho wuhladawschi, do hrimotajzeho, bjeskónczneho wokanja „Živjo Starczewicz“ wudyrichu a kbuki machachu. Runje s tajkej wutrobnosczu jeho na sejmje radikalni sapósłanzy witachu. Na puczu pósłanzow do zyrkwje wokanje „Živjo Starczewicz“ pschestacź nochzysche. Po Božej słužbje bjeskónczna hromada ludu Starczewicza, s wěnzami a kwětkami wudebjeneho, se sahorjenjom „Živjo Starczewicz“ wołajo hacź k jeho hosczeńzej pschewodźesche. Porjad so nihdże njeskasy, a lud so po demonstraziji s měrom roseńdże. Hrwatski lud je pokasał, kajkeho je smyślenja. Hrwatojo so nochzedźa dale wjazy wot Madźaram podwolnych sastojnikow podtkóczecź dacź. Madźarojo budźa spósnacź dyrbjecź, so narodne hibanje pschecźiwo madźarskemu knjejstwu dźeń a bóle rosce a so so wone s czežka s mozu poddusyczź da.

Franzowska. Dlěsche sastacze wójnskich operazijow franzowskeje floty pschecźiwo Chinje so swojemu kónzej bliži. Admiral Kourbet je ministrej Ferry wosjewił, so su pschihoty skónczene a so so w bližschim czasu do wójny s Chinesami da. Kourbet najprjódzy s flotu k Kelungej pojědże, so by tamnischu chinesku wobsadu wuhnał, hórki w wokolnosczi Kelunga wobtwjerdźił a tam wobsadne wotdźělenje sawostajił. Franzowska ma potom sawdawk w rukomaj, kotryž je wjazy hódny, dyžli žadane wójnske sarunanje, a móže tak wujednanje měra s dobrej khwilu wotczakacź. Nusne by było, so by Kourbet Chinesow bórsy na czuczźiwe waschnje pschimał, a so tak sadźěwk, kotryž wikowanju s Chinu wjele schkodźi, skerje a lěpje wotstronił. Roskora s Franzowsami je Chinesam witanu pschiczinu k pscheschěhanju kschesczijanow daka. W Yunnanje su Chinesojo tamnischeho japoschtolskeho vikara Tenouillée skónzowali. — Po wowschej powjesczi, franzowskemu ministerstwu pschipósłanej, je Kourbet Kelung wobsadźił.

— Roskasował franzowskeho wójska w Tonkinje, general Brière de l'Isle, je sbězkarjow, kotsiž běchu so na lěwym brjosy rěki Day sahněsdźili, s dźěla wot tam wuhnał, s dźěla sanicźił.

Jendźelska. Jendźelczenjo su so se strachom dohladali, so jich flota, něhdy najmóznischa zykeje semje, njeje s czasom dale krocźika. Floty druhich krajow móża so s njej derje runacź, khiba so jendźelsku flotu hižo pscheschczahnuli njejsu. Po rossudze wězywustojnych by Franzowska sama, s wěsta pak s jenym druhim krajom sjenoczena, hordu jendźelsku flotu porasyczź móhła. Jendźelske nowiny admiralstwu porokuja, so, hacź runje jemu słabosczź jendźelskeje floty njesnata njeje, tola wo tym mjelczi. Minister Gladstone ma wschu pschiczinu so wobczežowacź, so jeho admiralstwo wo hódnosczi floty w njewěstosczi wostaja runje tak, kaž franzowszy marschaljo Napoleonej III. njemóz franzowskeho wójska njepscheradźichu. Budźe-li admiralstwo hischcze dale mjelczecź, móže snadź jendźelski lud „Sedan na morju“ doživicź.

— W Salisbury su so sobotu wjeczor spytali radnu khěžu rosbuchnucź. Wokoło 11 hodźin satraschny wrjekot sasłyschachu a ludźo, kotsiž běchu so khětsje sběželi, radnu khěžu w kurowych mróczelach wuhladachu. Zyke sussodstwo bě se schkleńczanym drobjasom posypane. W radnej khěži a w susodnych twarjenjach žana jenicźka woknowa schkleńza zyła wostała njebě. Jako sa tym słědźachu, psches czo je so rosbuchnjenje stało, kruch blacha, se schwablom poczehnjeneho, nadeńdźechu, a s toho hudaja, so je so rosbuchnjenje s helskej maschinu sčiniło. Skóstnikow hischcze njesnaja.

Rusowska. Sswjedźeń pokstalétneho jubileja Kijewskeje universitty su tamnischi studencza s njeměrami na njelubosne waschnje

skasyli. Dźeń do ßwjedźenja bě rektor universitу Rennenkampf ßwjedźeński porjad, po kotrymž mějachu ßo studencza skožowacź, postajił. Wjetschemu dźělej studentow pak ßo tutón porjad njespodobasche a dokelž ßo jemu podczißnucź nochzychu, ßo jim ßwjedźeński dźeń njedowoli, do universitу sastupicź. Studencza wobsanknuchu, ßo toho dla wjeczicź, a wjeczor psched rektorowy wobydlenje pschiczežechu. Tam hwischajo, kschiczo a halekujo bjesbóžnu haru hnajachu a ßo prjedy njewotßalichu, hacž ßo polizija a kosakojo njebliżachu. Studencza nětko khětsje roscźékachu, tola nětkotrych kosakojo tola pschimnuchu. Universita je ßo njeporjada dla, kotryž je ßo pschi ßwjedźenju jubileja měł, na njewěsty czaß samkka.

Woblehnjenje Bajasеda.

(Skónczenje.)

Skorżo a prosscho ßo wona s makeje njenahladneje pischczele poskhasche, a tola jej kóżdy s naß rosumjesche, a to, na czož bě w ßwojim hubjenstwje sabył, saßo wozuczi. To njebě prosty bur, kotryž do krucha drjewa dujesche, to běsche khóß wulkeho ruskeho luda, kotryž nam kasasche, jeho czeßcź schkitowacź a, hdyž je trjeba, sa wótczinu wumrjecź.

Kajke ßmy my czlowjekojo spodźiwne stworjenja. Někotre melodiske synki, kotreż ßo k nascheј wutrobje dobuchu, běchu naß a wokomik pschetworike. Běchmy runje na tym, ßo njepschecźelej poddacź, jako Petruschka pschipadnje ßwoju pischczel ßkyschecź da, psches czož kaž se sleho ßona wozuczichmy a ßo smužichmy. S horda kóżdy khowu snoschowasche, prjedawscha strachoczíwosczá bě ßo s woczow shubika, s kotrejuž nětko płómjo wótczinskeje sahorjenosczе ßapasche.

Komandant ßo k semi skhili, sběhnu powjesczź, jeho rukomaj prjedy wupanjenu, a ju wotpóßkanzej pscheradnika Schamyla psched nohi czißnu, prajizy:

„Dźi a daj ßo powěßnucź!"

Wojazy, s patriotismom ßo horjazy a s njemdrosczu tschepotajzy, hnydom komandantowe ßkowo dopjelnichu. Sa někotre wokomiki njesbožowny Turka sa hrjadu bimbasche.

Kóżdy ßo na ßwoje nózne město wrócźi. Turkojo bychu ßebi hubjeny czaß wubrali, hdy budźichu tehdom naß pschimacź chzyli. Nasche myßle nam powjedachu, so je ßo kónz nascheho czerpjenja pschiblížił.

Nasajtra rano — 28. junija — na wokolnych horach njewschědne hibanje pytnuchmy. Turkowske kanony czasczíscho hacž hewak sabłyskachu, tola wone njeběchu pschecźiwo Bajasedej wobroczene. Bórsy na to njepschecźelske linije tšělejo zosachu, na najwyschschej horje ßo druha kolona pokasa a wjeßele juskanje ßo bjes nami sběhnu. Běchmy ruske khorhoje a uniformy sesnali. Sa někotre minuty běchu wschitzy, kotsiž mózachu hischcże běżecź, na naßypanzy horje salěsli a s njesczerpliwosczu na wojowanje kedźbowachu. Muž pschi mužu tam stejachu a ßebi regimenty, do prědka krocżaze, pokasowachu. Do pschipoldnja bě turkowske wójsko porażene a Turkojo roscźékachu. Wotdźělenje kavallerije do twjerdźisny pschijěcha. Wjeßele kschiki, dźiwje sawyskanje, juskanje, kotreż naß wschitkich tutón wokomik wobja, ßo wopißacź njehodźi. Komandant s dobom dnjowy wukas wuda, bě to poßledni a rěkasche:

28. junija 1877.

Hdyž ßo naschi wumóżerjo k nam pschibliża, maju ßo wschitzy wojazy do rjada wokoło bastionow sestupacź, khorhoje sběhnucź, narodnu hymnu „Boże zarja chrani" spěwacź a hura wokacź!

Wschě wojazy, to rěka někotre sta scherjenjow, kotsiž mózachu ßo hischcże na nohomaj sdźerżecź, ßo pola khorhojow shromadźichu. A tele dybawe, woßkabnjene hłoßy, tele s lacżnosczu sadźernjene schije s dźěczażej wjeßelosczu ßwjatoczny spěw sanoschachu. Petruschka bě ßo psched nich stajił a se ßwojej pischczelu piskasche kaž sańdźeny wjeczor. Bě to wutrobu hnujazy napohlad! My njewjedźachmy, kak wuprózowani a storhani běchmy, tola naschi bratsja, kotsiž běchu k pomozy k nam pschischli, nam posdźischo prajachu, so ßmy ßo żiwym kosczowzam runali.

General Tergukaßow na czole ßwojeje eskorty pschijěcha; pschi tutym njewotczakanym napohladże pak wón sasta a ßylsy staremu wojakej do woczow stupichu. Se ßedka skoczíwschi, wón rjekowskeho komandanta wobjima a Petruschzy wón pschiwoka: „Piskaj dale, khróbły hólcże, sa myto dostanjesch Jurjowy kschiż", a na to Petruschka, kotremuž żenje pawk hubu sapschadł njeje, wotmolwi: „Ja ßo Waschej exzellenzy dźakuju, tola pschede wschěm wo kusk wody proschu, pschetož sa wóßomaschtyrzeczi hodźin niczo wjazy pił njejßym." — — —

A Michał Dmitricź ßo sběhnu a ßwoje powjedanczko s tymile ßkowami skónczi: „Wy drje nětk rosumicże, luby pschecźelo, so tutoho njekhmanika s domu wuhnacź njemóżu."

* * *

Někotre lěta posdźischo, powjeda Melchior de Voglié w ßwojich „symskich powjedanczkach", saßo psches tamnu wotležanu rusku guberniju pschińdźech a běch s nowa pola Michała Dmitricża s hoscźom.

„Hdże je Petruschka?" ßo wopraschach, jako stareho ßkużobnika njewuhladach.

„Wón ßo hotuje, mje wopuschczicź", mój hospodař wotmolwi. „Jeho stare rany ßu ßo wotewrike, jeho mozy woteběraju, ja ßo boju, so budże bórsy po nim."

Wopytachmy stareho wojaka w jeho khubuschkej khěżzy. Wón na kožu leżesche, bě jara blědy a po sdacżu psches měru ßkaby. Balalajka, hußle s běkeho njebarbjeneho drjewa, po kotrejež synkach běch holzy w korczmje rejwacź widźał, nad jeho hkowu sa niskim wjerchom wißasche. Maly hólczez stareho wojaka wothladowasche a ßo sa khoreho po sdacżu ßwěru starasche, tola pschi ßwojim dźěle s czaßami se żadoscziwymaj woczomaj na balalajku pohlada.

Jako se jsmy stupachmy, ßo hólczez a stary wojak do ßlědujzeje rosmolwy daschtaj:

„Nanko, chzesch mi Twoju balalajku dacź, so bych dźenßa na njej wo wßy piskał?"

„Ně, czakaj, doniż morwy njejßym, dołho wjazy tracź njebudże. Potom je Twoja, a mózesch na njej piskacź, hdyž ßo Tebi spodoba."

„Je to tež wěrnosczá?"

„Haj, ja Tebi to lubju."

„Dźakuju ßo Tebi, nanko; kak chzu ßo toho wjeßelicź!"

Hólczez njetrjebasche dołho czakacź. Někotre dny posdźischo Petruschka w kaschczu leżesche. Jako ßo nasajtra rano proste czěkowe ßanje, psched kotrymiż ßo kschiż njeßesche, czicho po drósy wjesechu, spytowasche mały hólz s tsitrunatych hußlow srudne synki ruskeje narodneje pěßniczki wabicź.

Pomaku ßo prosty czěkowy czah po dalokej ßněhowej stepje, běłej czělnej płachcże ßo runajzej, hibasche. Poskoczany kschiż poßledniu błyskotajzu pruhu k nam póßka a czah ßo nam s woczow shubi.

Michał Dmitricź, khróbły Bajasedski offizier, ßebi ßylsy s liza wutrě. Wón bě je sa ßwojim ßwěrnym ßkużobnikom a wójnskim towarschom płakał.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu wutoru popołdnju ßo w Lawez hotelu hłowna shromadźisna khěżorstwoßejmskeho wólbneho wokrjeża wotbywasche. Shromadźisna bě wurjadnje bohacże wopytana a ßo wot towarstwoweho pschedßydy, k. rěcznika konsistorialneho aßeßora Seyferta, wotewri. Na to nasch dotalny sastupjeř k. ryczerkubleř Reich nad Běkej pschitomnym wobschěrnu sajimawu rosprawu wo skutkowanju konserwatiwneje strony na poßlednim khěżorstwowym ßejmje poda a na kónzu ßwojeje rěcże konserwatiwnym wuswolerjam, kotsiž běchu jemu psched tsjomi lětami ßwoje dowěrjenje spożczili, sa to dźak praji. Shromadźisna Reichowemu powuczazemu pschednoschkej se sahorjenjom pschihłoßowasche. Jako bě towarstwowy pschedßyda wosjewił, so by k. Reich, hdy by ßo s nowa wuswolił, wólbu saßo pschijał, ßo wón jenohłóßnje sa kandidatu postaji. Woßebje k. sapóßłanz Päßler s Belmsdorfa, k. farař Imisch s Hodźija a k. měschczanosta Löhr s Budyschina k. Reicha s pschipósnaczom jeho pilneho a wustojneho skutkowanja na sańdźenym khěżorstwowym ßejmje k nowowólbje poruczachu. Se sahorjenej ßkawu na krala a khěżora ßo shromadźisna roseńdże.

— Nascheho dotalneho sapóßłanza na khěżorstwowym ßejmje k. Reicha nad Běku pola Kamjeńza ßu saßo s poknym prawom sa wólbneho kandidatu jenohłóßnje postajili w wulkej shromadźisnje konserwatiwneho towarstwa, kiž bu tu sańdźenu wutoru dżerżana. Haj s poknym prawom je ßo to stako; pschetož knjes Theodor Reich je na khěżorstwowym ßejmje stajnje ßwěru na to ßobu skutkował, so bychu ßo te liberalne sakonje, kiž ßu ßo dale bóle sa schkódne wopokasałe, saßo wotstroniłe. Schto wschitko je psches liberalne sakonje ratarstwo, pschekupstwo a kschesczijanske żiwjenje schkodowako! Konserwatiwnej stronje, k kotrejž nasch Reich s zykej wutrobu pschißkuscha, je ßo, Bohu budź dźak, poradźiło, hižom dobry sapoczatk sczinicź w pscheměnjenju tamnych sakonjow, kotreż běchu woßebje żidźi a jich towarschojo w tak mjenowanym liberalnym czaßu postajili. Jara

ßmy ßo ſwjeßelili, ſo je k. Reich w Barlinje ßobu ſa to hłoßowak, ſo bychu ſaßo te ſakonje ſpanuke, kiž je pod nawjedowanjom židowſkich rěčznikow „kulturne wojowanje“ porodźiło. Tutón ſakoń ludźom jenož njetrjebawſche pucźe a wudawki čini, a pſches njón kſcheſcźijanſka zyrkej ſchkoduje k wulkemu wjeßelu židow. Jenož konſervatiwna ſtrona a zentrum ryčeŕſzy ſa to wojujetej, ſo bychu tamne „mejſke ſakonje“ ßo ſaßo ſahnake. Duž budźmy wjeßeli, ſo je nam móžnoſcź data, ſaßo naſch wokrjeß pſches konſervatiwneho muža, pſches k. Reicha ſaſtupicź dacź. To je muž kſcheſcźijanſkeje myßle a pſchi tym ßwěrny wojowaŕ ſa poßyłnjenje naſcheho ratarſtwa. Židowſzy pſchekupzy njejßu jemu dobri, dokelž ſa to rěčzi, ſo by ßo dawk na židowſke pjenjeżne pſchekupſtwo położił. Kóžda warba ma w naſchim cźaßu dawk dawacź, ale židowſzy pjenjeżnizy chzedźa rad dale ßwoje bohate wikowanje na tak njenowanej „pjenjeżnej burſy“ bjes dawka wobkhowacź a tak dale po móžnoſcźi wſcho ſamóżenje do ßwojich rukow ſcźahnucź. Liberalni jim pſchi tym do pucźa njeſtupaju, naſchi konſerwatiwni to pak ſ pſchezo wjetſchej mozu cźinja. Nětko w naſchim wokrjeßu liberalni hiſchcźe mjelcźa; pſches jich nětcźiſche mjelcźenje njedajmy ßo nabłaſnicź. Woni najſkerje po radźe ßwojeho nawjedowarja tak ſcźinja, ſo hakle pſched ßamym wólbnym dnjom ſe ßwojim liberalnym kandidatu wuſtupja. Njedajmy ßo pſches leſcź ſaßlepicź, ale woſtańmy twjerdźi a krucźi pſchi tym, ſo naſcheho kandidatu Theodora Reicha ſaßo wuſwolimy. K tomu daj nam Bóh ßwoje hnadne žohnowanje!

— Sańdźenu ßobotu kubleŕ S. ſ Kſchiweje Borſchcźe ſe ßwojim jenopſcheżnym woſom ſ tworoweho dwórniſchcźa njedaloko piwarnje pſches żeleſniſki móſt jědźeſche. W tym ßamym wokomiku lokomotiwa ranźirowanſkeho cźaha pod moſtom ſahwiſda. Pſches to ßo kóń ſpłóſchi, ſawróccźi ßo a po nahłym pucźu k tworowemu dwórniſchcźu dele cźerjeſche. Tu ßo wós ſwróccźi a kóń ßo wottorže. Knjes S. ſ woſa padźe a ßebi hłowu ſtraſchnje ſraſy. Wulke ſboże hiſchcźe bě, ſo kóń, jako ßo ſawróccźi, pſches niſke moſtowe ſahrodźenje ſkocźił njeje. Konja ßu poſdźiſcho niže dwórniſchcźa popadli. — Pſchi tejle ſkładnoſcźi chzemy na podawk ſpomnicź, kotryž je ßo njedawno na żeleſnizy w Zicźenju ſtał. Wolazy ſ knježeho dwora w Zicźeńku ſahe rano ſ hetmanom do dźecźela jědźeſche. Bě hiſchcźe cźma a jako pſches żeleſnizu jědźeſchtaj, ßo na dobo na kóždym boku żerdź dele na rěblowany wós puſchcźi, tak ſo żerdźi bjes rěblowymi rohami ležachu a ſo wós ani do ſad ani do prědka jěcź njemóżeſche. Hetman widźo, kak ßo lokomotiwina ßwěza bliži, ſe ßmjertnym ſtrachom wſchě mozy napinajo żerdźi ſběhnu. Lědma ſo běſchtaj konjej ſacźahnukoj a lědma ſo bě wós ſe ſchěnow, cźah pſchihna a tak bliſko nimo woſa ſchmórny, ſo ſa ſadni dźěl woſa ſatorhnu. Hdyž budźiſche někotre ſekundy prjedy pſchijěł, Bóh wě, kak wulke njeſboże by ßo ſtało.

— W klóſchtrje Marinym Dole wutoru tydźenja ſchtyri knježny jako nowizy ſaſtupichu; běchu to Róża Gotthardtez ſ Hainsbacha w Cźeſkej, Toni Fabianez ſ Warnsdorfa w Cźeſkej, Marja Saringez ſe Schěrachowa a Hana Schillerez ſ Woſtrowza. Holcźki hižo łeto w klóſchtrje pſchebywaja a ßu w tymle cźaßu pola miſchtrki nowizow wukle a ßo na ßwoje ſ cźaßami cźeźke powołanje pſchihotowake. Wutoru tydźenja ßo wone ſe ßwětnej njewjeſcźinſkej draſtu wupyſchichu, kotruž pak pſched woltarjom na běły talar wuměnichu. Wot nětka dwě lěcźe jako nowizy w klóſchtrje woſtanu. Potom hakle ßo rosßudźa, hacź chzedźa na cźaß žiwjenja w klóſchtrje jako knježny woſtacź abo niz. Sdraſcźenje nowizow ßo ſjawnje ſta. Wobrjad pod aßiſtenzu wjele duchownych klóſchtrſki proboſcht dr. Eiſelt wjedźeſche.

S Hajniz. Schtwórtk tydźenja ßo w mechaniſkej pſchadowni hnojowa hromada po ſdacźu wot ßameho ſapali. Woheń płót wokoło hnoja ſaźehli, hewak pak žaneje dalſcheje ſchkody njenacźini.

S Jeńkez. Pónděelu 29. ſeptembra rano wokoło 4 hodźin woheń w brózni hoſcźeńzarja Roſtoka wudyri a ju do cźiſta ſpali. Kak je móżno było, ſo je w maßiwnym twarjenju woheń naſtacź móhł, hiſchcźe wußlědźene njeje.

S Jeſchiz. Njedawno ßu ßo pola tudomneho kublerja Scholty paduſchi nutſkamali. Woni popołdnju na běłym dnju, jako bě wſcho na polu, rěbl k khěži ſtajichu a w prěnim ſchoßu ſ woknom nuts ſaléſechu. Wó jſtwach woni wſchě ſamki ſwotorhachu a kſchinje a kaſchcźe pſcherychu. Kaž ßo ſda, ßu jenož ſa pjenjeſami ſchli, pſchetož tych ßu mjeńſchu ſumu ßobu wſali, wſcho druhe pak ležo woſtajili.

S Maleſchez. Sſrjedu tydźenja běchu ſ brózńje kublerja Heleſcha něhdźe dwě kopje ßłómy na dwór ſmjetali. Jene dźěcźo, kotreż bě ſchwabliczki do rukow doſtało, ſ nimi w bliſkoſcźi ßłómy hrajkaſche a ju pſchi tym ſapali. Płomjenja wſchu ßłómu ſaniczichu.

S Lichanja. Sańdźenu póndźelu bě w kralowſkej holi njedaloko Lichańſkich mjeſow jedyn 10létny hólcźez woheń ſamiſchkrik. Wulka ßuchota bě roſſchérjenju jara ſpomożna a ſchkoda by jara wulka była, hdyž njebudźiſche naſcha dobrowólna wóhnjowa wobora ſ cźaßom woheń podußyła, kotryž bě ßo ſa krótki cźaß pſches dwaj kórzaj hole wupſcheſtrěł.

S Barta. Sſrjedu 1. oktobra Budyſchſke poboczne towaŕſtwo evangelſkeho Guſtaw-Adolfſkeho ſjenocźeńſtwa w naſchim kraßnje wudebjenym Bożim domje ßwój lětuſchi ßwjedźeń ßwjecźeſche. Wot pſchipoßłucharjow, kotrychž běſche ßo wulka liczba ſeſchła, ßo 130 mk. nawda, a to 86 mk. 66 np. po ßerbſkej a 43 mk. 34 np. po němſkej Bożej ßłużbje.

S Tumiz. Naſche tudomne pcźołaŕſke towaŕſtwo ſańdźenu njedźelu ſe ßwojim nawjednikom, k. wucźerjom Mucźinkom, pcźołaŕſke towaŕſtwo w Wołbramozach wopyta. Tam je ſ wulkej pſchecźelniwoſcźu witachu a jemu w jenej ſahrodźe 11 kołcźow, wot zypriſkich pcźołow wobydlene, pokaſachu. Knjes duchowny Pacha, pſchedſtejeŕ Wołbramcźanſkeho towaŕſtwa, měješche pſchi tejle ſkładnoſcźi rěcź, w kotrejž kołcź ſ khěžorſtwowym ßejmom pſchiruna a roſeſtaji, kak maju pcźołarjo wolicź. Knjes wucźeŕ Mucźink wo tym rěcźeſche, kajke kołcźe ßu najlěpſche a kajke pcźoły ßo ſa naſchu wokolnoſcź najlěpje hodźa.

— Naſchu ſtaru ſchuln w Semizach ßmy ſa 3770 hriwnow jenemu tyſcherjej ſchpedali.

S Kamjeneje pola Rakez. Kaž ſe wſchelakich ſtron ßłyſchimy, chze nam Rakeczanſke ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“ w bliżſchim cźaßu rjany ſabawny wjeczor pſchihotowacź a to pſches to, ſo budźe w tudomnym Krecźlez hoſcźeńzu ßerbſke dźiwadło hracź. Sſerbſke dźiwadło, to je něſchto, cźehož w naſchej wßy hiſchcźe ani ßłyſcheli ani widźeli njejßmy; wjeßelimy ßo toho dla na tutu rjanu ſabawu a pſchejemy jara bohaty wopyt. (Hladaj też naweſchtk w dźenßniſchim cźißle Serb. Nowin na ſtronje 340.)

S Lubuſcha. Tudomneho wumjeńkarja Matyja Popa ßu njedawno w holi jeho nana wobwěßnjeneho namakali.

S Kryngelez. Njedźelu 28. ſeptembra je ßo w naſchej wßy ſrudny podawk ſtał. Wumjeńkaŕ Krupaŕ, pſches ſto lět ſtary ſchědźiwz, bě po wodu ſchoł. Pſchi tym je do wody, ſe ſemje ßo puſolazeje, panuł a ßo ſaßrěbnuł.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Naſchi liberalni ßu ßo 18. ſeptembra ſ liberalnymi Rósborkſkeho wokrjeßa na dwórniſchcźu w Hórzy ſeſchli a radu ſkładowali, koho bychu ſa ßwojeho kandidatu khěžorſtwoweho ßejma poſtajili. Duž ßu ryczerkublerja leutnanta Bertrama nad Hornjej Hórku na ßwój wólbny ſchkit poſběhnuli! Prawje njetrjebawſche ſpocźinanje!! My njerodźimy żaneho liberalneho ſaſtupjerja; pſchetož kak wjele njeſboża je pſches liberalnych ſaſtupjerjow na naſch luby wótzny kraj pſchiſchło w wobojim naſtupanju, w zyrkwinym a w ßwětnym! Jenož židam a jich njewěrjazemu pſchiwiſkej je ßo pſches liberalnych wotpóßłanzow pomhało! Jenož kſcheſcźijanſzy ſmyßleny konſerwatiwny ſapóßłanz móże po naſchej myßli a k naſchemu ſbožu ſkutkowacź! So ßo ſaßo pocźina polěpſchenje pokaſacź, ſa to mamy ßo woßebje ßwěrnym prózowanjam konſerwatiwnych ſapóßłanzow dźakowacź. Bjes tutymi wulzy ſaßłużbnymi knjeſami je ßobu najwoßebniſchi dotalny ſapóßłanz naſcheho Rósborkſko-Wojerowſkeho wokrjeßa k. wyſchſchi präſidenta ſe Seydewitz. Toho, toho ſaßo ſ radoſcźu a ſ dźakownoſcźu w Bożim mjenje wuſwolmy!

S Rósborkſkeho wokrjeßa. Dźeń nowych wólbow na khěžorſtwowy ßejm ßo bliži, ważny dźeń 28. oktobra. Bóh daj, ſo by tehdy bjes nami Sſerbami żadyn jeniczki ßwojeho wuſwoleŕſkeho prawa, ßwojeje wuſwoleŕſkeje pſchiſłuſchnoſcźe njeſakomdźił! Naſchi pſchecźiwnizy, kiž ßwěrne wotpohladanja naſcheho lubeho khěžora ſaniczicź pytaja a radſcho wulkemu hubakej Eugen Rychtarej poßłuchaja, dyžli naſchemu wyßoko ſaßłużbnemu khěžorowemu kanzlerjej wjeŕchej Bismarkej, wſchitke mozy na to napinaju, ſo bychu liberalneho kandidatu pſchecźiſchcźeli. Njech je Bertram kajkiž chze, wón je liberalny kandidata a ßo na żane waſchnje měricź njemóże ſ naſchim dotalnym ſapóßłanzom ſ knjeſom ſe Seydewitz, kotryž ſ mudrej a ſe ßwěrnej ruku naſchu zyłu Schleſynſku a naſchu zyłu pruſku Hornju Łužizu wodźi. Toho ßłowo a toho rada tola wjazy płacźi a bóle do wahi pada, hacź tajkeho mużika, kiž je jenož leutnant pobył. Naſchi politiſzy pſchecźiwnizy ßo hotuja, ludźi naręczecź, ſo bychu Bertrama wuſwolili! Hdyž my Sſerbja naſcheho a Wojerowſkeho wokrjeßa hromadu dźerżimy, kaž ßo ßłuſcha, dha ſ Bożej pomozu ſaßo dobudźemy, a naſch ſjenocźeny wokrjeß budźe ſaßo ſ najhódniſchim mužom, ſ kjeſom wyſchſchim präſidentu ſe Seydewitz na khěžorſtwowym ßejmje

sastupjeny. Duž dżerżmy hromadu, napominaj kóždy swojeho zuboda, so by s wěstosću na wólbnym dnju na wuswolenje schoł a zwój hłós sa knjesa wyschscheho präsidentu se Seydewitz zwěru wotedał. Pschi tym naš też wschitzy konserwatiwni Němzy lubjerad podpjeraju. Nasch zerbski lud je naschemu lubemu khěžorej snaty sa pobóžny, konserwatiwny lud, a tutu khwalbu też wobtwjerdźmy na naschim wólbnym dnju!

Sserbski dom.

Symski czaš zo bliži, tón czaš, w kotrymž je też burej na kraju mózno do města pschińcź a na pschistojne waschnje zo sabawicź. S tutym bliženjom hiba zo móznischo w wutrobje kóždeho wótczinszy smyšleneho Sserba žadanje sa wěstym zrjedźischczom, hdźež bychu zo Sserbja po zerbskim waschnju sabawicź móhli. Kak kražnje by było, hdy bychmy Sserbja tola zerbski dom hižo měli! Njeby potom trjebał jedyn druheho po hoscźeńzach a korczmach pytacź, kóždy by wjedźił: wón je najskerje w zerbskim hoscźeńzu. Kak by zo też naschim zerbskim žónkam lubiło, hdy bychu zo móhle se zuzodźinami atd. pschi dobrym khoseju rosmokwicź. Dale pomyšli na bjezadne pyschne bale sa młodych! Hacź wot Wojerez a hischcże dale bychu zo wone wopytałe. Tak bychu zo Sserbja bóle mjes zobu snali. To pak by jara derje było. Też druhich pschiczinow dla je tajki zerbski dom wulzy jara nusny a ważny sa nasch zerbski lud. Toho dla hladajmy, so zebi jón wobstaramy. Rjany sapoczatk k wuwjedźenju tutoho prjódkwsacza je hižo sczinjeny. Hotowych pjenjes mamy hižo na 3000 hriwnow a zlubjenych na 2000 hr. By to dżeżatk tych pjenjes był, kotrež budża k twarbje nusne. Pschi tym zmy wulku woporniwosću s wjazy stron nadeschli. Tak je hižo, prjedy hacź je zo s hromadźenjom darow sapoczało, jedyn knjes na Zidowje 50 hr. jako sakładny kamjenczk darił. Dyrbimy s dźakom wusběhnucź, so je k tomu knjes kubler Broda w Dżenikezach też hnydom 100 hr. woprował. Ale niz mjenje czejcże saškuża tamni skakarjo s Khrósćiz, kotsiž zu mjes zobu hromadźili a po zwojich wobstejnosczach nahladny dar wotedali.

Skónczinje chzemy spomnicź, so zu też někotsi s hromadźenjom darow wulki wuspěch měli, na pschikład: knjeni Ssmolerjowa a knjes kubler Kokla-Lišak w Khrósćizach. Wěmy, so je hischcże wjele wopornjwych Sserbow a Sserbowkow, a też jich dary wěscże dostanjemy, hdyž jich tudy s nowa poproźymy. Duž czinmy kóždy po zwojej mózności, so bychmy tutón sa nasche zyke Sserbowstwo wulzy ważny skutk dokonjeli. Schtóž wjele ma, njech wjele da! Ale też tón, kiž ma mało, njech něschto wopruje!

Wěmy zami, so ma bur wo žně na druhe myšlicź. Toho dla njejzmy wo domje dotal pizali. Nětko pak, hdyž zu žně domoj a je pschewidźecź, so zu rjane, wobrocźamy zo zazo na wschěch Sserbow s tej próstwu: Spominajcże też na „zerbski dom!" Woprujcże po waschim samóženju sa tón zamy a starajcże zo, so bychu to też druhy czinili, so bychmy zazo kóždy tydźeń porjadnje kwitowacź móhli. Prozymy, so bychu zo s tych wzow, w kotrychž je zo hižo hromadźiło, pjenjesy knjesej pschekupzej Mjerwje na mjazmym torhoschczu (M. Mörbe, Kaufmann, Bautzen) pózłake.

Skónczinje wuprajamy s nowa nadźiju, so Sserbja někotre lěta sa tukrajnu zerbsku należnosću nadobnje woprowacź sechzedźa, hdyž maju wot dawnych czazow khwalbu, so kóžde lěto wjele sa wukrajne należnoscże pschi sjawnych próstwach hromadźuja!

Dary sa natwarjenje zerbskeho domu.

Knjes dr. Lizez w Brnje wot wschelakich nasběrał	49 mk. 20 np.
Tješikrynjer Domasch w Rakezach	— „ 50 „
Hromadźe:	49 mk. 70 np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Bohu k czeschczi a Sserbam k wužitku.

Psches k. fararja rycźerja Imischa w Hodźiju dostach sa Towarstwo Pomozu studujzych Sserbow:

10 hr. wot zerbskeje njewjesty Hodźijskeje wozady, 10 hr. wot k. generala hrabje Bismark-Bohlen nad Karlsburkom w Pomorskej, generalneho adjutanty Jeho khěžorskeje majestosće, 10 hr. wot k. ritmischtra s Götz nad Němjeschkom, 6 hr. wot k. hrabje s Rothkirch-Trach nad Panthenawom w Schlesynskej.

W Budyschinje, 2. oktobra 1884.

E. Měrsch, pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wuzudźenja.

Pschiżażny zud. 28lětny czeźla E. G. Richter, w khěži dźěkaczerja Lehmanna na Zidowje bydlazy, bě hubjeny płaczer a zo dla sapłaczenja khěžneje danje czasto pominacź dawasche. Lehmann toho dla wobsanku, zo s njeporjadnym podružnikom rosžohnowacź a jemu psches gmejnskeho polizaja bydło wupowjedźecź da. Richter zo psches tule powjescź wulzy rosnjemdri a na to myšlesche, kak by zo nad Lehmannom wjeczik. Sswoju njespokojnosću wón kóždy wjeczor, hdyž domoj pschińdże, s tym Lehmannej k nawjedźenju dawasche, so s khěžnymi durjemi praskasche a s khěžnym swónczkom haru czinjesche. Wón Lehmannej wjazy krócź hrożesche, so jemu něschto do pucza połoži, so by psches to panuł atd. Wjeczor 29. haprleje Richter pjany domoj pschińdże. Dokelž klinkotanje a praskanje s durjemi pschestacź nochzysche, Lehmann se jstwy do khěže stupi a njeměrnikej měr kasasche. Tón jemu wotmolwi, so jemu niczo roskasowacź nima, shrabnu zekeru, pod skhodom leżazu, a s njej, prjedy hacź zo Lehmann toho dohlada, do hłowy prazmu. Lehmann, myzle shubiwschi, k sczénje padże, shraba zo pak sazo a w tym wokomiku wuhlada, so zo Richter do njeho s nowa se zekeru měri. Wón rucże sa zekerine toporo pschimnu a s tym Richtera wotdźerża, so do njeho dyri. Na jeho wołanje jeho žona a podružnizy na pomoz pschińdźechu a Richterej zekeru wotewsachu. Lehmannej s rany wysche czoła krej po wobliczu a drascże dele czeczesche. Rana sa krótki czaš saži, tola Lehmann hischcże w tu khwilu na kakanje w hłowje a krótki pomjatk skorži. Wobskorżeny, kotrehoż swonkowny napohlad psched zudom sacźischcź czini, kaž so by směrniwy człowjek był, prěje, so je Lehmannej sa żiwjenjom stał. Wón wudawa, so je zo tehdom bojał, so chzetaj Lehmann a wěsty Micźka, kotryž poźledni bě s Lehmannom spscheczeleny, nadpad na njeho sczinicź. Psched tym je zo s khoschczom wobaracź chył, sa nim pytajo pak zekeru shrabnuł, a s tutej Lehmanna, kotryž je zo k njemu pschibliżił, bjes wotpohlada sranik. Pschiżażni Richtera dla straschneho czělneho ranjenja k jastwu na 1 lěto, s kotrehoż zo 2 měżazaj pschepytowanskeho arresta wotliczitaj, sażudźichu. — W nozy 20. haprleje tsjo dźěkaczerjo, s Wolfez hosczenza w Hucźinje stupiwschi, pschi rózku brózmje knjeżeho dwora zwětkosću wuhladachu. Pschiběrajza jazmosću a kur, wot tam stupajzy, jich powuczi, so zo brózeń pali. Duž k njej w skoku doběżachu a woheń, hižo zwětły zo palazy, wuhaschachu. W zněsy, kotryž bě tehdom panuł, czěř wuhladachu. Wona bě wot człowjeka bozy teptana a k Hilbjenzez khěži wjedźesche. W pjekarskej jstwě Hilbjenza na dźěži leżazeho a schkórnje wobuteho namakachu. Hewak w Hilbjenzez khěži hischcże pjeczo dźěkaczerjo a dwě żónskej bydlachu. Dźěkaczerjo běchu zo psched hodźinu domoj wrócźili, spachu pak, dokelž běchu wjele palenza pili, tak twjerdże, so skoro mózno njebě, jich se spanja wubudźicź. Hilbjenz bě hacź do nozy w Wolfez hosczenzu kharty hrał a prajiwschi, so dyrbi ras wotstupicź, zo won podał, tola zo njewrócził. Hilbjenz bě snaty jako njepschecźel tamnischeho ryczerkublerja-najeńka. Hakle psched krótkim bě s nim skorżił a pschi tym khósty sapłaczicź dyrbjał. Pschi pschepytanju Hilbjenz wschu winu prějesche. Stopina czěř w zněsy bě, kaž jedyn zwědk wupraji, njewschědnje srosczeny palz měła, po lěkarskim zwědczenju pak wobskorżeneho nosyne porsty żaneje wurjadneje wożebitosće njepokasaju. Psches zwědkow zo pschecźiwo wobskorżenemu, kotrehoż běchu paduchstwa dla tydźeń prjedy k khostarni na dwě lěcże sazudźili, żaneje winy dopokasacź njehodźesche. Pschiżażni toho dla wobskórżbu sacźižnuchu a jich wuzud wobskorżeneho njewinowateho spósna. — Khostanje młynskeho Prosta s Khołma pola Niskeje, 12. julija paduchstwa dla k schěscź lětam khostarnje sazudźeneho, pschiżażny zud, Prosta winowateho spósnawschi, so je jenu holzu nusowacź spytał, na schěscź lět schěscź měżazow khostarnje powyschi. Wuzudźenje pschecźiwo Prostej měješche zo s wusanknjenjom sjawnosće.

Lawniski zud. Młynk G. A. Schuster w Warnokcźizach bě 7. julija w Drjecźinskej korczmje ryczerkublerja Proscha nad Warnokcźizami w nastupanju jeho směrzowskeho skutkowanja s cześcźeranjazymi złowami hanił. Schusterej 100 mk. khostanja abo jastwo na dwě njedźeli pschizudźichu. — Czeladniza H. T. Kubasch, J. Förster, J. E. Kschižan a młynski wucźobnik J. E. Hermann, wschitzy s Mjeschiz, zo 19. meje w nozy s pschewodom dweju złużobneju holzow s rejow w Nowych Koprzach na dompucź nastajichu. Duzy po pucźu zo pacholjo, kotsiž běchu zo zylnje napili, wadźicź poczachu. Kschižan a Förster Kubascha wuzměschowaschtaj, psches czoż zo po zledni rosskobi, sa Försterom shrabnu a jeho na hromadku kamjenjow wrjeznu, tak so zebi tón hłowu srasy a s wjazy ranow krwawjesche. Kubaschej dla czělneho ranjenja jastwo na jedyn tydźeń, Försterej dla halekowanja toho runja jastwo na jedyn tydźeń a Kschižanej dla halekowanja arrest na tsi dny pschizudźichu.

Khostanska komora. 16lětny czeladnik E. H. Ludwig s Wjeleczina bě 21. julija, jako pola kublerja Payerna w Hrubjelczizach

ßłużeſche, jenemu cželadnikej ſe ſamknjeneho kaſchcźika, jón ſ wopaczným kluczom wotcziniwſchi, 45 mk. kranuł a dwěmaj druhimaj cželadnikomaj jenu jaku a ſchtórnje ſpakoſcźił. Na to bě do Lipſka na tamniſchi tſeleriſki ßwjedźeń wotjěł a tam kranjene pjenjeſy pſchecźinił. Ludwiga, dźiwajo na jeho młode lěta, k jaſtwu na pjecź měßazow ſaßudźichu. — Wjazy krócź paduchſtwa dla khoſtaneho ſkakarja Naumanna w Němſkich Paſlizach, kotryž bě ziwnoſcźerjej Böhmje tam dwě deſzy a ſ knjeżeje ſahrody někotre kórki kranuł, k jaſtwu na ſchěſcź měßazow a k ſhubjenju cžeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Wulkim Hajnje huſarojo, kotſiž pola jeneho měſchcźana w kwartirje leża, wóndano na dworje konje cźiſcźachu. Duż ßo jenemu konjej ſeſda, do hródże cźeknucź; wón pak durje ſmoli a do khěże pſchińdże a, runjeż je ſkhód nahły doſcź, po kamjeńtnym ſkhodże horje ſtupaſche a tak na najſtwu pſchińdże, hdźež wojazy ſpachu. Dokelž pak konik ani ſ dobrym ani ſe ſlym wjazy po ſkhodże dele ſtupacź nochzyſche, jemu chloroform nuchacź dachu a jeho potom po ſkhodże, ſe ßkomu a ſ łapami pokładźenym, dele puſchcźichu; ſe ſymnej wodu jeho delekach ſaßo ſe ſpanja wubudźichu.

* W Barlinje je ßo 2. ſeptembra grenadier Maaß, kotrehož bě rondu cźinjazy offizier na ſtraži w kralowſkim hrodowym dworje ſpizeho nadeſchoł, bórſy na to ſatſělił. Maaß hižo tſecźe lěto ßłużeſche, bě woženjeny a nan dweju dźěſcźow.

* W Nürnbergu roły wodowóda kładźechu a w jenej kruch rjemjeßlniſkeho gratu leżo woſta. Duż dźěłacźeŕ do roły hłuboko nuts ſaléſe, ale w njej tcźazy woſta, ſo ani do prědka ani do ſady njemóżeſche. Niczo wyſche njewoſta, hacž 6—8 rokow rosbicź, ſo by ßo dźěłacźeŕ wußwobodźił.

* W Erwitte w Weſtfalſkej wóndano dwaj hólzaj na wěżu (tórm) katholſkeje zyrkwje lěſeſchtaj młode kawki wuběracź; ſo pak byſchtaj k nim móhłaj, deſku ſ dźěru w wěji won położiſchtaj. Jedyn deſku w nutſkach dźerżeſche, druhi pak po njej won lěſeſche, ſo by młode ptaczki doßahnucź móhł. Na dobo pak wón jeneho duchowneho pſchińcź widźi a ßwojemu towarſchej bojaſnje ſchepnje: „Knjes kapłan dźe!“ Na to ßo hólczeż, kiž w nutſkach ſteji, tak naſtróża, ſo deſku ſ rukow puſchcźi a po ſkhodże dele padnje. Hólczeż pak, kiž na deſzy ſtejeſche, ſ deſku klepotajo a bubotajo po zyrkwinej tſeſche dele ſjěde, na ſboże pak ſ kabatom ſa wodowym żłobom wißajo woſta. Na jeho wołanje ßo wjeßnjenjo ſ rěblami ſběżachu, kotrež pak běchu wſchě krótke, kaž ßo pokaſa. Hakle hdyż běchu někotre rěble hromadu ſwjaſali, ßo jim radźi, lubowarja młodych ptaczkow ſe ſtraſchneho měſta wumożicź.

* W Winſkim pſchedměſcźe Ottakringu bě ßo w nozy 29. ſeptembra wjele ludu na haßach ſběżało. Ssyła draſchleriſkich pomoznikow bě pſched khěżu draſchleriſkeho miſchtra, kotryž bě ßo pola nich njelubosny ſcźinił, pſchicźahnuła a jemu ſ kamjenjemi wſchě wokna wubi. Jako poliźija pſchińdże, běchu njemérniży hižo cźekli.

* Bamž mějeſche w ſahrodach ßwojeho vatikanſkeho hrodu w Romje jara rjaneho jelenja. Hdyż jemu wóndano jeho wothladowar hodźinu poſdźiſcho żracź pſchinjeße hacž hewak, jemu jeleń rohi ſ tajkej mozu do żiwota ſtorcźi, ſo dyrbjeſche wbohi muźik wumrjecź. Mało dnjow poſdźiſcho to njeduſchne ſwérjo tu ßamu hru ſ jenym bamżowſkim żandarmom ſpyta; żandarm pak běſche dohladny doſcź a njeſranjeny woteńdże. Duż Leo XIII. pſchikaſa, ſo ma ßo jeleń moricź. Rěſnik jeho jeniczki ras ſe ßekeru do hłowy ßmoknu, a kraßne ſkoczo ßo morwe wali.

* W Pariſu je 53 wſchelakich, wſchědnje wukhadźazych nowin, kotrež maja wot 1500 hacž do 100,000 woteběrarjow; jeno „Petit Journal“ ßo w 600,000 exemplarach wſchědnje wudawa. Druhe měſto, ſchtoż liczbu woteběrarjow naſtupa, nowinomaj „Soleil“ a „Lanterne“ ßłuſcha, kotrejuż ßo wſchědnje 100,000 exemplarow cźiſchcźi.

* Blisko Lißabona ſtej ßo 29. ſeptembra dwě jendźelſkej parnej łódźi ſraſyłoj. Jena łódź ßo ponuri, pſchi cźimż ßo 15 cźłowjekow tepi.

* S Ruſkeje pißaju, ſo je w Ssaratowſkej a Kaſanſkej guberniji ßněh panuł a wulka ſyma ſaſtupiła; w Orenburgſkej guberniji ßu hižo ßněhowe mjecźele a ſmjerſki měli. Na polach hiſchcźe tam wjele żita ſteji.

* Njedaloko Jekaterinoßława je wóndano parnik maſchiniſtu na połojzy roſjěł. To ßo takle ſta. Tworny cźaḥ ſ 45 wołami a dwěmaj lokomotiwomaj na dwórniſchcźo pſchijěżdże. Wobaj parnikaj, na kotrejuż měſto mějeſchtaj dwaj druhaj ſaſtupicź, ßo wot cźaha wotamknuſchtaj a pſched cźahom ſtejo woſtaſchtaj. Maſchiniſt Schimper, kotryž běſche ßwojemu pomoznikej k wobjedu woteńcź dał, chzyſche cźaß, hdźež parnik ſměrom ſtejeſche, wuźicź, ſo by ßwoju maſchinu pſchehladał. Duż wón pod parnik ſaléſe; pod nim dźěłajo wón tak leżeſche, ſo běſche cźěło mjes kolijomaj, noſy pak hacž do brjucha mjes koleßami pſches kolije leżeſchtej. Mjes tym pak někajki druhi parnik wot ſady do wopuſche cźaha praßnu, cźaḥ ßo do prědka hibnu, ſtorcźi do parnika, pod kotrymż maſchiniſt leżeſche, parnik kruch do prědka ſjěde, a — maſchiniſcźe běſchtej wobej noſy wotjědźenej; ſa pjecź minutow wón ducha ſpuſchcźi.

* Woſpjet hižo mějachu Serb. Now. ſkładnoſcź pokaſacź tu na ßmèſchne, tam na ſrudne płody pſchiwěrkow. Nětko ßaßo ſ jeneho ruſkeho měſtacźka pißaja: W naſchej wokolnoſcźi knježi pſchiwěrk, ſo, hdyż ſe ſaßwěcźenej ßwěcźku, kotraż je ſ tuka ſemrjeteho cźłowjeka lata, do domu ſaſtupiſch, w kotrymż ßnadź wjele ludu ſpi, móżeſch wſcho, ſchtoż w domje je, wotnoßycź, a nichtó ſ domjazych njewozucźi, doniż ßo ßwèża ßwěcźi. Duż běchu we wßy Starym tſjo podrużniży, kotſiž dołho hižo ſa tym dźěchu, ßwěcźku tajkeho tuka dostacź, ſo bychu cźim lěpje ßwojich ßußodow wobkradnucź móhli, njewidźani a njeßkyſcheni. W tejle wßy běchu pſched krótkim bura ſahrjebali, kiž běſche njewſchědnje tołſty a kotrehož běſche Boża ruczka ſajała. Pſcheßwěcźeni, ſo ma njebocźicźki telko tuka na ßebi, ſo jim wjazy hacž na jenu ßwěcźku doßahnje, cźi tſjo wobſamknuchu, cźěło wurycź. Dachu ßo bórſy do dźěła, ale na ſboże ßo jim njeradźi, cźěło ſemrjeteho wonjecźeſcźicź; pſchetoż tamniſchi knjes kapłan, kiž bliſko pohrjebniſchcźa bydli, njedocźinkow pytnu a jich roſecźěri. Row pak běſche hižo hacž do kaſchcźoweho wěka roſryty.

* Skóczki, tuta nuſa, kotraż Cypriſku kupu hižo lěſtotki dołho domapyta, ßu dźak njewuſtawajzym prózowanjam jendźelſkeje wyſchnoſcźe ſkóncźnje pſchewinjene. Wójna pſchecźiwo ſkóczkam w tym wobſteji, ſo ßo jejka ſaniczuja, młode ſwérjatka kónzuja a te, kotrež móża hižo lětacź, koja. Hižo wot ſpoczatka 60tych lět, hiſchcźe ſa cźaß turkowſkeho knjeżſtwa, je ßo pſchecźiwo ſkóczkam krucźe wojowało a w lěcźe 1870 ßo ſdaſche, ſo ßu ſaniczene. Ale ſa něſchto lět ßo ſaßo pokaſachu, dokelž běſche turkowſka njeroda w wojowanju pſchecźiwo nim pſche ſahe pſcheſtała. Hdyż Cypriſka pod jendźelſke knjeżſtwo pſchińdże, ſkóczki ſ nowa wutupjecź poczachu. S wopręddka drje ßo ſdaſche, ſo je tu wſcha próza podarmo; ale 1882 a 1883 ßu ſkóczkam tak krucźe na kożu ſchli, ſo lětża ani jeneho widźecź było njeje. Każ je ßo wobliczyło, ßu loni 19,000 millijonow tychle pſchekaßanzow ſkónzowali. Njedźiwajzy na to budźe trjeba, ſtajnje a pſchezo krucźe ſa nimi ßlědźicź; trjebaj ßo jeniczke lěto pſchehlada, dha tu nuſa ſaßo je tak wulka, każ hdy prjedy.

* Wobżarujomne njeſboże ßo njedawno ſ cźahom jeneje amerikanſkeje żeleſniży ſta. Duzy po pucźu ßo mjenujzy ſparny wós, w kotrymż 60 paßażěrow ſpaſche, ſapali. Jeno dźewjecźoch ſ nich ßo radźi ſ woſa wucźahnucź; wſchitzy druſy w płomjenjach żałoſtnu ßmjercź namakachu.

* Sajimawe ßu wobkedźbowanja wucźeneho Simſona w Oxfordże, kotryż piſche, kak móże wódna roſtlina Utricularia vulgaris małe rybiczki, kotrež hakle ßu ſ jikry ßo wuwiłe, kojicź a moricź. Cźerſtwy exemplar tejele roſtliny, ſ młodymi rybiczkami do jeneho ßudobja ßadźeny, ſa ſchěſcź hodźin zyły duzent rybiczkow popadże. Pſches tkań roſtliny běchu w nutſkach w njej cźémne wócźka rybiczkow jaßnje widźecź. Ja to tudy ſpomnju, dokelž ßym w ßwojim cźaßu ßotru mjenowaneje roſtliny, Utricularia minor, we Warnołcźańſkim hacźe nadeſchoł. ibš.

* Nichtó njewěri, kak wjele liſtow ßo wobłěto po póſcźe roſeſcźele. Mjeſe wſchěmi krajemi na ſemi w tutym naſtupanju Jendźelſkej prěnje měſto ßłuſcha. Wot 31. měrza 1883 hacž do 31. měrza 1884 je ßo w Jendźelſkej 1 milliarda 323 millijonow liſtow po póſcźe roſeßłało. Na kóżdeho Jendźelcźana po tajkim w pſcheréſku 35 liſtow na lěto pſchińdże; na jeneho Amerikanza jich jeno 21 pſchińdże; na Němza 17; na Franzowſu 16; na Italjana 7 a na Schpanjana 5.

* Jedyn najßławniſchich rěcźnikow Kopenhagena běſche ßebi pſched něſchto lětami ſahrodnika najał, kotryż drje běſche w ßwojim dźěle zyły muż, ale jeho njehańbicźiwje jebaſche. Ssyty ſtajneho jebanja jemu rěcźnik ßłużbu wupowjedźi. Hdyż pak ſahrodnik płacźizy ſkorżeſche, ſo je ſa wſchón pſchichod ſhubjeny muż, je-li ſo wot rěcźnika wopißmo jako wuſtojny a ßwérny muż njedoſtanje, ßo rěcźnik pohnucź da a jemu tajke wopißmo ßlubi. Wopißmo dyrbjeſche wěſo tak ſeſtajane bycź, ſo běſche ſahrodnikej prawje, ale ſo rěcźnik też ßwojemu prawiſniſkemu ßwědomju bliſko njeſtupi: duż wón po krótkim rospominanju takle napißa: „Na żadanje wobkrucźam, ſo je N. N. pjecź lět jako ſahrodnik pola mje ßłużił a ßo ſa wſchón tónle cźaß prózował, ſ mojeje ſahrody tak wjele hacž móżno wużitka ſcźahnucź.“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Khorla Lischa, wulkosahrodnik w Delnjej Hórzy, ſ Ernestinu Wyleminu Hohlfeldez ſ Torońz.

Pětrowska zyrkej: Jan Bohuwěr Rurak, ſchewz a wobydleŕ, ſ Hanu Marju Homolez. — Theodor Hendrich Barcz, měſchćan a rěſbaŕ w Kinsbórku, ſ Madlenu Eignerez, dźělenej Dietrichowej.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Max, Jana Bohuwěra Wicźasa, kublerja w Pſchiſchezach, ß. — Lějna Sidonija, Jana Bohuwěra Kudźele, żiwnoſćerja w Nowych Cźichońzach, dź. — Jan August, Jana Ernſta Huſaka, khěżerja a ſahrodnika w Brěſowje, ß. — Hana Marja, Jana Karluſa, dźěłaćerja w Hownjowje, dź. — Emil Pawol, Khorle Auguſta Magera, murjerja w Nadźanezach, ß. — Pětr Ernſt, Jana Bohuwěra Rěſaka, dźěłaćerja w Ratarjezach, ß. — Khorla Auguſt, Jana Anguſta Förſtera, dźěłaćerja w Brěſowje, ß. — Marja Hańża Linda, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Richard Oskar, Jana Urbana, dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Marja Thereſija, Jurja Měta, dźěłaćerja a wobydlerja, dź. — Marja Auguſta, Jakuba Wawrika, dźěłaćerja a wobydlerja, dź. — Suſana Anninka, Jana Oskara Mießnera, měſchćana a pſchekupza, dź. — Hana Meta, Khorle Auguſta Maniza, reſtawratěra, dź.

Katholſka zyrkej: Jan Miklawſch, Miklawſcha Hizki, drózkarja tu, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 19. ſeptembra: Hana Marja, Jana Auguſta Kolpy, dźěłaćerja a wobydlerja, dź., 7 l. 8 m. — Khryſtoſ Jencz, dźěłaćeŕ ſ Wulkeho Dažina, 55 l. 7 m. — 24. Handrij Taffelt, diakonus emer. ſ Njeßwaczidła, 79 l. 17 d. — 25. Hana, Handrija Fahlanda, dźěłaćerja w Cźichońzach, mandźelſka, 52 l. 7 m. 3 d. — Margaretha, njemandź. dź. na Židowje, 11 m. 24 d. — William Jaroměr Julius Soba, garbaŕſki w Khelnje, 50 l. 8 m. 26 d. — 27. Morwonarodź. njemandź. dź. pod hrodom. — Marja Madlena, Jana Bohuwěra Berndta, khěżerja na Židowje, mandźelſka, 73 l. 11 m. 7 d. — 28. Marja Madlena, Khorle Juliuße Kaulverſa, dźěłaćerja na Židowje, mandźelſka, 37 l. 4 m. 16 d. — 29. Hana Liddy, Ernſta Hendricha Miynka, korczmarja-najeńka w Nadźanezach, dź., 7 m. 29 d. — Marja Auguſta, Jana Sommera, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź., 26 d.

Wjedro w **Londonje** 3. oktobra: Samrócźene.

Płaczíſna żitow a produktow w Budyſchinje

27. ſeptembra 1884.

Żitowy dowos: 3011 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża	50 kilogr.	8	33	8	69	8	33	8	93
Rožka	50 kilogr.	7	12	7	34	7	12	7	34
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	96	7	25	6	96	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	20	6	60	6	20	6	30
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pſchenicźna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	70	3	20	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	—	15	—	—	—	—	—
Proßata 834 ſchtuk, ſchtuka		6	—	16	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	50

Draždźanſke mjaßowe płaczíſny. Howjada 1. druźiny 70—72 mk., 2. druźiny 63—66, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—57 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

K kermuſcham.

K prjódkſtejazym kermuſcham poruczam

wubjernu pſchenczńu muku

po poniżenych płaczíſnach.

C. E. Scholze

na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Sofy, tapety a rulowy

poruczа tunjo

J. Siebeck

pſched ſchuleŕſkimi wrotami 1.

Paleny khofej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měſchenje,** poruczа w wubjernej dobroſćži

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

W Hucźinje je **żiwnoſtka** cźißko 30 ſ dwěmaj kórzomaj pola a dwěmaj kórzomaj łuki hnydom na pſchedań.

Sswoju **żiwnoſcź** w Wukranczizach wo ßrjedźa wßy ſ 15 jutrami pola a łuki, kotrež w hromadźe ſwißujo wokoło derje ſdźerżanych twarjenjow leża, chżu ſe wſchěm inventarom a ſ rjanymi żnjemi pſcheměnjenja dla pſchedacź. **Jan Junker** w Wukranczizach.

Dla dźělenja herbſtwa maja ßo ßobotu a njedźelu, 4. a 5. oktobra, na żitnej haßy cźißko 6 po 2 ſkhodomaj wſchě druźiny lětnich a ſymſkich **měżow** po poniżenych płaczíſnach wupſchedawacź.

45 ſchtuk hotowych kalowych ßudow

ßu na pſchedań pola

bětnarja

w Njeßwaczidle.

Tobakowe rjepiki,

roskrate a njeroskrate, poruczа po tunich płaczíſnach

G. Micźka

na garbaŕſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtuniſchich płaczíſnach ßu doſtacź w pſchedawaŕni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu cżo. 9.

Mydło, prima tworu,

zyle wuſkhnjene,

kaž tež **ſodu, ſchterku, běrnowu muku, petrolej, ßwěczenje** pſchedawa po ſpodźiwnje tunich płaczíſnach

mydłofabrika

H. Puy w Budyſchinje.

Lama.

Mój wulki ſkład dwójzyſchěrokeho lama poſkicźa w tu khwilu wulki wubjerk najnowſchich muſtrow kżónſkej draſcźe, ßuknjam, jakamatd. **(ſa cźiſtu wołmu ßo ruknje)** łóhcź po 80, 100, 130, 150, 180, 200, 250 np.;

7/4 ſchěroke

ßuknjowe flanelle,

łóhcź po 100 a 120 np.;

połwołmjane ßuknjowe tkaniny

w najrjeńſchich lama-muſtrach, ßylna wołmjana twora, łóhcź po 40 a 50 np.;

ßylny köper,

łóhcź po 80 np.;

kalmuk,

najtołſche a najtrajniſche k dźěłanſkim jakam, łóhcź po 50 np.,

koſchłowy barchent,

wjazy dyżli 100 muſtrow, łóhcź po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

piſany barchent,

bruny, módry, cźerwjeny, kaſchcźikaty a ßmużkaty, łóhcź po 30, 35, 40, 50 np.;

plüſch,

dwójzy ſchěroki, łóhcź po 1 mk. 40 np. hacź k 4 mk.

M. G. Freyberg

5 na bohatej haßy 5.

Połnojerje,

mandl po 50 np., poruczа

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoſchczu.

Cźeſke ßłówki,

litr 28 np.,

turkowſke ßłówki,

litr 40 np.,

turkowſke ſultanſke ßłówki,

litr 55 np.,

poruczа

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchczu.

Czerſtwy Gogolinſki twarſki a hnójny kalk k naſymſkemu hnojenju je dóſchoł a pſchedawam jón po tunich płaczíſnach.

F. Fiſcher
na dwórniſchczu w Laſu.

K prjódkſtejazym kermuſcham

poruczam wſchě druźiny dobreje **pſcheńeczneje** a **rźaneje muki,** toho runja wſchě druźiny **warjenjow,** kaž: **rajß, jahły, nudle, buny, běleny** a **njeběleny hróch, ßoki, hejduſchku, ßlowki,** dale wſchě **pizowe ßrědki,** kaž: **majß, majßowy ſchrót, pizowy gries, rźane wotruby, pſcheńeczne wotruby, lann muku** a **lane woßuchi** po tunich płaczíſnach. — Moja pſchedawarnja w **Budyſchinje** je na **hornczerſkej haßy** w domje hoſczeńza **„Münchner Hof“.**

W khlamach ßo **ßerbſki** rěczi.

C. Pfuhl,
walzowy khumſchtny mkyn w Nadźanezach.

Matrazy wot 21 mk.,

ſofy wot 39 mk. hacz do najwyſchſcheje płaczíſny, ſ ripſa, plüſcha atd. poruczа

G. Miethe, Meiſelowy naßlědnik
na bohatej haßy pódla knjeſa pſchekupza Klemma.

So bych ßwój wulki ſkład hotoweje mużſkeje a hólczeje draſty, kotraž je wſcha ſ czíſtowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něſchto pomjeńſchił, wot nětka

ſymſke nadwoblekarje ſa froſczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaczíſnach pſchedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Rjane konjaze deki

ßo najtuńſcho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna
w Budyſchinje w kupnizy. Nutskhód ſ hłowneho torhoſchcza.

Pſchedeſchczńikowa fabrika
Richarda Rincki w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy 1, w hoſczeńzu „k ßłónzej“,
poruczа ßwój wulki wubjerk **pſchedeſchczńikow** po najtuniſchich płaczíſnach.

Wuporjedźenja ßo ſpěſchnje wobſtaraju.

Němski Phönix,

wohenſawěſczaze towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom,
bjerje ratarſke ſawěſczenja po **tunich, wěſtych** prämijach.

Agentura w **Budyſchinje** pola
C. A. Siemsa na bohatej haßy.

Ad. Rämſch pſchi butrowym torhoſchczu

porucza:
khofej, jara ßylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacz 120 np.,
khofej paleny punt po 84, 100 hacz 120 np.,
zokor zyły a **drobny** jara tunjo,
zokorowy ſyrop punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
rajß punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pſchi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.

Dale poruczam hiſchcze:
prawdźiwy amerikanſki rjepikowy tobak rěſany punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pſchi 3 puntach po 35 np.,
wobſchkodźeny rolkaty tobak punt po 30 np.,
petrokeum najlěpſcheje dobroſcze,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

Rukajzowa a bandażowa pſchedawarnja
K. R. Lory
8 na ſchuleriſkej haßy 8

poruczа ßwój ſkład wſchěch druźinow wěnzow (paßow), po najnowſchich ſyſtemach dźěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež ßo płókacz hodźa, gumijowe, kožane a gurtowe ßlé, ſchlipßy a krawaty, portemoneje, kožane ſchórzuchi ſa mużſkich, toſche ſa żónſke a ſchulſke dźěczi atd. pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Pſchiſpomnjenje. Kožane khołowy ßo po měrje dźěłaju, móſchnje ßo ſa krótki czaß po tunich płaczíſnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

K ſchiczu

wſcheje żónſkeje a dźěczazeje draſty porucza ßo
Emma Rinkowa
na żitnej haßy w domje pjekarſkeho miſchtra Lehmanna.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
poruczа po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, poruczа jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, poruczа **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dóſtacz pola
Guſtava Poſera.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Kaſtanije, żołdże

kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Ottto Engert.

Direktne
póſtſke parokódźiſtwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajüta № 300. Sprjedynatrow № 80. Dźěći młódſche 12 l. ſa połojcu. młódſche 1 lěta 9 M.

Němſki
nabożinſki pſchednoſchk

wo pſchikhadźe Jeſom Khryſta a podawkach, ſ tym ſwißujazych, **po ßwjatym pißmje** dźerżi w kapali japoſchtolſkeje gmejny w Budyſchinje pod bórklinom czíſko 3 njedźelu 5. oktobra wjeczor w 6 hodźinach ſa kóždeho
K. Lindner, prědar ſ Draždźan.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje skłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym skłodże poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Cykauzowu wyrzu,
safran, zyły a tołczeny,
zitronowy wołij,
korjeńśki wołij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu, porucza

hrodowska haptyka.

Gardinowe dźeržaki.

Skład schujitelow.

Tunje a dobre

mužaze schaty,
žónske schaty,
hólczaze schaty,
holczaze schaty,
schaty sa cžěschinzow,
blidowe schaty,
poßleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty,
schaty sa cželedź
porucza w **najwjetschim** wubjerku

A. Tschentscher,
schatowa fabrika
s napschecza měschczańskeje schule.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Pschedawanje a porjedźenje
dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
s napschecza kaserny.

Serbske dźiwadło w Kamjenej pola Rakec

njedźelu 12. oktobra 1884.

Hrać budże so:

I. Susodow skóržba.
Wjeselohra w 1 jednanju. Po němskim wot J. Krala.

II. Telegram.
Wjeselohra w 1 jednanju. Přeserbšćił J. Bart.

Wotewrjenje kasy w 7 hodź. **Započatk w 8 hodź.**

Čisty wunošk nałoži so k twarbje maćičneho domu.

Ratarska schula w Slym Komorowje.

Symska wucžba ßo w woběmaj wotrjadomaj **15. oktobra** sapočnje. Dalsche shonicź psches **direkziju.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Pschi **ratarskej schuli,** kaž tež w **ßadplahujzej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 20. oktobra** nowa schulska wucžba sapočnje. Bližsche wukasy dawa **direkzija.**

Pschepołoženje khlamow.

Wot dźenßniscsheho dnja ßu moje khlamy na **ßerbskej haßy cžißło 10.** Nutskhód do nich je na hauensteinskej haßy. Proschu najpodwolnischo, so bychu mje kaž w starych tež w nowych khlamach s tym ßamym dowěrjenjom počescźili.

W Budyschinje, 1. oktobra 1884.

S počescźowanjom
F. A. Sommer, klampnarski mischtr.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
29 millijonow 698 tyßaz 824 schěßnakow 29 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-sawěscźenje.

Polizy ßo w **khěžorstwownych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscźenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Panczig.

Cžescźenych Serbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych cžinicź. Wschě möble ßu w mojej tyscheŕni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscheŕski mischtr
na nowych hrjebjach cžißło 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Schpihele a schpihelowu schkleńzu

w wulkim wubjerku, toho runja **wobrukowate gardinowe žerdźe** we wschěch dołhoscźach, **rosety** we wschěch druzinach, **posłoczane** a **polirowane lejsty** we wschěch schěrokoscźach, dale ovalne cžorne polirowane a wurěsane **fotografijowe wobkuki** we wschěch wulkoscźach porucza po jara niskich płacźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju **Rudolph Wilhelm**
na ßerbskej haßy cžißło 16.

Jutsje njedźelu 5. oktobra

reje w Lahowje.

Na to pscheproschuje

A. Nowak.

Na tuchorskej haßy cžißło 4 je knjeże **wobydlenje** k jutram na pschenajecże. Lětna khěžna dań 400 hriwnow.

Słužobna holza

16—18lětna ßo hnydom do ßłužby pyta na drjewowym torhoschczu 10 po 2 skhodomaj.

Dwaj ródnaj
rólnaj pohonczej

dostanjetaj ßłužbu k nowemu lětu 1885 na knjeżim dworje w **Sarěczu.**

Pjekarski wucžobnik

ßo pyta do pjekarnje

Richarda Droschütza
na rózku noweje
a horncžeŕskeje haßy.

Hólczez, kotryž chze **schewstwo** nawuknucź, móże hnydom abo 1. januara do wucžby stupicź. Dalsche je shonicź na swonkownej lawskej haßy 32 po 2 skhodomaj.

K narodnemu dnjej

lubowaneje **Hanki,**
Augusta Mlónka w Džiwocźizach
mandźelskeje džowki,
23. septembra 1884.

Tak, luba džowka, ßwjecźiśch ty
Dźenß saßo ßwój dźeń narodny,
A twoji starschi džakownje
Jón ßobu ßwjecża wjeßele.
Wón lětßa je tón dźewjaty,
Wot Boha tebi spožczeny,
Tak dołho Boża dobrota
Je cże tu hnadnje wodźiła.
Je wjele dźěcźi tam a tu,
Kiž žanych starschich nimaju,
Te wbohe lube ßyrotki
Ssu žiwe w wulkim hubjenstwi.
Twój Bóh pak tebi dotal h'schcże
Tych lubych starschich sdźerżak je,
So mózesch s nimi wjeßeła
Dźenß ßwjecźicź ßwój dźeń naroda.
Ty khodźisch nětko do schule,
Bóh žohnuj twoje wuknjenje,
So pschede wschěm by nawukła
Też lubowacź toh' Sbóžnika.
Bóh sdźerż cże strowu wobstajnje
A daj, so twoje žiwjenje
By pschinjeßła, kaž luby dźěd,
Na skoro wóßomdźeßacź lět.

To pscheje tebi twój
tebje wutrobnje lubowazy dźěd
Pětr Mlónk.

Sslub nascheju dźěscźi **Hilžbjety** a **Alfreda** mamy cžescź tu najpodwolnischo k nawjedźenju dacź.

W Kocźinje a Wulkich Sdźarach, 30. sept. 1884.

W. Michaelis.
J. A. Garbař a mandźelska.

Hilžbjeta Michaeliz,
Alfred Garbař,
kantor a prěni wucźeŕ,
žlubjenaj.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 11. oktobra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Bjes němskim a franzowskim knjeżerstwom je žo, kaž nowiny pišaju, sbliženje stako. Němska a franzowska kolonialna politika, kotrejž žo wot Jendželczanow wschudże sadźěwki do pucza kładu, je pjecza nastork k sbliženju dała. Nowe němske khěžorstwo, kotrehož marina je pódla wójska rucże móznje narostka, njeżmě cźerpicź, so by Jendźelska na morju pschewahu psched wschitkimi druhimi krajemi měła. Schtož jendźelska łódź hač dotal dożahnu, bě jeje wobżedźeństwo — to bě lětstotetki dołho heżko Jendźelczanow. Tola to móżesche jenoż tak dołho tracź, hač bě Europa żłaba, hač jeje mozy njeběchu sjenocźene. Jendźelska nochże měnjenje puschczicź, so żu wschě morja żwěta jejne wobżedźeństwo, a so jej njeje niczo dale trjeba, hač kruch papjery podpiżacź, a wschě kupy a brjohi dalokeho żwěta jej żłuscheja. Wjerch Bismark chże żamopaschnoscźam Jendźelczanow kónz scźinicź. Kónz novembra smeje žo w Barlinje konferenza, na kotrejž wujednaju, po kajkim prawje żmědźa žo kraje, hischcźe žanemu ziwilisowanemu knjejstwu njeżłuschaze, wobżadźicź.

— Sa němske flotty stej žo w pokodnischim morju a to w Matagui na Nowo-Britanskej kupje a w Jaluitu na Marschallskich kupach wuhlowej staziji sałożiłoj.

— K schkitowanju němskich kolonijow na wjeczornym afriskim brjosy žo 4 wójnske łódże wotpóscźeku. Wone licza 50 kanonow a żu s 1313 mużemi wobżadźene. Roskasowar małeje floty je kontreadmiral Knorr, jedyn s najwustojnischich a najrasnischich offizierow němskeje mariny. W lěcźe 1870 je žo Knorr jako roskasowar kanonskeho cźołma „Meteora“ w mórskej bitwje pola Hawannah wusnamjenił, hdźež żłabsche němske łódże żylnische franzowske zofacź nusowachu.

— Drastu němskeho wójska chzedźa sażo pscheměnicź, a ma žo pscheměnjenje najprjódzy pola infanterije sapoczecź. Město wuskeje żuknje budże žo bóle blusata żuknja nożycź, kotraż je žo hižo lětża w lěcźu krajnej woborje na pruhu dała. Hacź runje wona rjenje njedrascźi, je žo tola wschěm spodobała, dokelž móże žo cźłowjek w njej lěpje hibacź, a wona pschi tym cźěko runje tak hrěje, kaž dotalna uniforma. Nětcźische wuske żuknje žo s dobom njewotstronja, ale žo sa njedźelsku drastu a sa parady dale wobkhowaju. Zyły 128. regiment je hižo nowu drastu dostał a bórzy budże zyłe wójsko s njej drascźene.

Franzowska. Franzowsojo żu w Chinje ważne dobycźe scźinili. Admiral Kourbet je žo Kelunga a Tamsina na kupje Formosy mozował a s tym sawdawk do rukow dostał, kotryž budże Chinu nusowacź, Franzowskej hódne wójnske sarunanje wupłacźicź. S bohatymi wuhlowymi podkopkami w Kelungu móże Kourbet żwoju flotu na dożahajze waschnje s wuhlom sastaracź a jo njetrjeba wjazy s jendźelskich wuhlowych podkopkow bracź. Operazije pscheczźiwo Kelungej je Kourbet s wobżadźenjom hórki Saint-Klement wotewrił. 2. oktobra Chinesojo dwě wobtwjerdźeni na wjeczornej stronje hórki Saint-Klement wopuschczichu, kotreż Franzowsojo bjes dalscheho wojowanja wobżadźichu. Tam žo wobtwjerdźiwschi, žo 4. oktobra na nazańsche wobtwjerdźenje dachu a je toho runja dobuchu. Franzowsojo mějachu jeneho morweho, pjecź cźeżko a wóżom lohzy ranjenych a jeneho shubjeneho. Wobydlerjo w wokolnoscźi wobliczа schkodu Chinesow na 80 hacź 100 morwych a 200 hacź 300 ranjenych. Admiral Lespès je 2. oktobra Tamsin a tamnischi pschistaw wobżadźił. Wo chinestim wójsku, kotreż mějesche kupu Formosu psched Franzowsami sakitowacź, hacź dotal niczo snate njeje. Pucź, po kotrymż by móhło zofacź, psches Tamsin wjedże. Tola dokelž je tež tole město w mozy Franzowsow, njesměje drje chinesche wójsko żadyn druhi wukhód, hacź žo pschedobucź psches żrjedź kupy k pokodnischim pschistawam. To pak njebudże tak lóhko, pschetož s nutska kupy bydła dźiwi horazy, kotsiž s Chinesami wěcźnu wójnu wjedu a kotsiž s cźeżka wójsko chineskeje khěžorki pscheczelnje powitaju. Franzowske wójsko żebi na to pomyślicź njemóże, žo sa Chinesami puschczicź, a to by tež s zyła njetrěbne było, pschetož wo sniczenju poraženeho chinesiskeho wójska žo hischcże wójnske wobydlerstwo kupy żamo postara.

— Tón żamy cźaż je roskasował franzowskeho wójska w Tonkinje, general Brière de l'Isle, chineske wójsko pschimał. Wón žo nadźijesche, so smeje jenoż se sběžkarjemi wojowacź; tola China jemu pola Lochnana wulke wójsko napscheczźiwo staji. Hacź runje žo Franzowsojo do njeho se żłabymi mozami dachu, je tola do zyła porasychu.

— W Lionje żu w nozy 6. oktobra na tamnische żandarmske kasermy nadpad s dynamitowej bombu scźinili. Bombu k woknu cźiżnuchu, hdźež wona rosbuchnuwschi wokno rosrasy a murju wobschkodźi. Bomba bě tak wulka kaž billardna kula a wobstejesche s koprowego, s grotom wobwiteho sawalka, kotryż bě s dróbnym koprom a żelesom napjelnjeny. Kuski rosbuchnjeneje bomby sleczichu hacź do bydła jeneho offiziera, kotryż tu nóz na sboże doma njebě. Pschepytanje je žo hnydom poruczilo. Słóstnikow hischcże njeżu wużlědźili.

Rużowska. Hłowny guwerněr ruskeje Pólskeje, general Gurko, je žo sa żobustawa khěžorstwoweje rady pomjenował. S tutej powjescźu žo měnjenje potwjerdźuje, so žo sa Pólsku reformy pschihotuja. Pschichodna khěžorstwowa rada budże pjecza wo tejle należnoscźi wuradźowacź.

— Wójnski żud w Odeży je nihilistu Deutscha, kotryż je wěsteho Goronowicza se schwablowej kiżalinu skónzowacź chcył, k khostanskemu dźěłu w podkopkach na $13^1/_2$ lěta sażudźił.

Egiptowska. W Egiptowskej je žo wójna na sboże Jendźelczanow pscheměnika. General Gordon je, sběžkarske wójsko, kotreż bě jeho w Khartumje woblehnuło, pobiwschi, sběžkarjam twjerdźisnu Berber wotdobył a po Nilu dale horje cźehnje. W Wadi Halfe žo wójsko jendźelskeho generala Wolseleya shromadźuje, kotryż chże žo s Gordonom sjenocźicź. Powjescźe, so je žo Wolseleyowe wójsko wróczo póżłało, dokelž móże żebi Gordon żam dale pucź wudobucź, kaž je žo s Khartuma do Berbera pschedobył, žo njepotwjerdźuje. Gordonowe stejnischczo je njedźiwajo jeho dobycźow pschezo hischcże doscź hubjene. Najlěpsche dopokasmo sa to je skónzowanje Gordonoweho towarscha, generala Stewarta, kotryż spyta, žo s Berbera po Nilu do Gondoły pscheczischczecź. Jeho parna łódź w Nilu do

ſtaky ſtorczi a Stewart bě nuſowany na brjóh ſtupicź. Arabſzy pſchi brjoſy ßo jemu podtykowachu, wjelbkudy na pucź po kraju wobſtaracź. Tak rucże pak hacź Jendźelczenjo na brjóh ſtupichu, jich rubjeżni Arabſzy nadpanuchu a jich wſchitkich ſkónzowachu. Na to ßo Arabſzy hiſchcże na łódź dachn a tych, kotſiž běchu w njej woſtali, hacź na ſchtyri woßoby morichu.

— Jendźelſke knjeżerſtwo je ßo k proteſtej wulkomóznarſtwow pſchecźiwo egiptowſkemu knjeżerſtwu, kotreż ſa bliżſchi cżaß egiptowſki dołh wotpłaczicź nochze, pſchiſamkło. Egiptowſki miniſter, Nubar Paſcha, je na proteſt wotmolwił, ſo je nakhwilne ſaſtacże wotpłaczenja ſtatneho dołha pſchi nětcziſchich hubjenych egiptowſkich finanzach nuſne. Schto cżinja nětko wulkomóznarſtwa? Najſkerje niczo. Poczakaju drje, hacź ßnadź egiptowſke knjeżerſtwo 25. oktobra, każ je ßlubiło, ſtatny dołh ſaßo wotpłaczicź ſapoczńje.

Amerika. W Buenos Ayres je wulke powodźenje było. Jědnacże dnjow dołho bě wobkhad bjes wjele měſtami pſchetorhnjeny. Wulka woda je wjele wobßedźeńſtwa ſniczika a wyßoka liczba cżlowjekow je ßo tepika. Na wſchelakich měſtnach zyke ßwójby w żołmach ßmjercź namakachu. K pomjeńſchenju nuſy, kotraż je pſches powodźenje naſtała, ßo ſjawnje pjenjeſy ſběraju.

Wotkryta potajnoſcź.

Schěroke hakoſy hobrſkich ſchmrěkow ßo nad wuſkej lěßnej ſchcźeżzy wupſcheſcźerachu każ tſěcha, pod kotrejž w cźmowej naſymſkej nozy ſ cżakaniſchcża ſtupachmoj. Njeßechmoj ſatſělenu ßornu — mój pſchecźel, hajnik, ju ſa prědkownymaj nohomaj dźerżeſche, ja ſa ſadnymaj. Běſche wokoło 10 hodźin. Na nawjecżornym njebju ßo mróczele ſcżahowachu . . . wichor wujeſche a ſchumjeſche w wjerſchkach cżornych ſchmrěkow a ßuche roskamane hakoſy namaj na pucź dele mjetaſche. S wjecżora ßo ſ cżaßami ſabłyſknu. Skóncżnje běchmoj ſ cźmoweje lěßoweje hłubiny k kamjeńtnemu hacźenju doſchłoj. Hat bě do tołſteje cźmy ſawaleny, naſchej wuſchi jenož pleſkotanje żołmow, ſe ßylnymi ſtorkami do kamjeńtneho hacźenja praſkatych, ſaßkyſcheſchtej.

Hladachmoj k połnozy hata, hdźež ßo w cźěmnoſcźi każ ſcherjenja w dwěmaj rynkomaj ſchěſcź cźerwjenojtych płomjenjow paleſche. Po hacźenju duzy ßo k płomjenjam bližachmy, kotreż kur, wot wjecżorneho wětra do cżorneje nozy ßo dujazy, ſe ßwojejc żerwjeninu poßwětlachu. Tu buchmoj pſches njewſchědny napohlad pſchesßłapnjenaj.

S nutſka hórki, kotruż wobeńdźechmoj, ſady w hłubokej jamje, mózny woheń ßapaſche, w kotrymż ßo tſi cźěmne woßoby tu a tam hibachu. S cżornych mróczelow ßo deſchcź lijeſche, duż ſ naſchej ßornu w ſkoku do poßwětleneje jamy khwatachmoj. Bě to kalkarnja, pſched kotrejež nutſkhodom běſchtaj dwě wyßokej drjewowej hromadźe nakopjenej.

Muż, do wulkeho kożucha poł ſawaleny, namaj napſcheczo ſtupi.

„Aj, to ſtaj póſdnaj hoſcźej", tak naju knjes tutoho podſemſkeho wuhnja, naju ſtary dobry pſchecźel, powita.

Wotpołożichmoj naju tſělbje.

„Woſtanjemoj pola Waß, doniž njewjedro nimo njeje", mój towarſch kalkarjej praji.

„Rochzetaj ßo tamle do kucźika ßynucź? tam wětr njeduje."

Ssynuchmoj ßo na walczk ßłómy, pſchi kotrymż cżopły kryw leżeſche.

Hladachmoj do mózneho wóhnja w pjezy, ſ kotrejež bě dźiwje praſkotanje ßłyſchecź. Płomjenja hacź do wuhnjoweho wjerſchka liſachu. Dwaj pomoznikaj zyke ſchcźěpy a pjeńki, ſe ßmoku polate, do pjezy mjetaſchtaj, ſ kotrejež, hdyž wětſik na khwilu ducź poſaſta, helſka żahła horzota ſtupaſche.

Kalkař, kotryż bě ſe wſchěm ſaſtarany, ſchtoż móże pſchebytk w helſkej hłubinje ſpodobniſchi cżinicź, namaj karanczk piwa poda. Spróznaj wot njeßenja a wot dołheho pucża ßebi piwo derje ßkodźicź dachmoj.

Wjele bjes ßobu njerěczachmy. Ssapotajze we wſchěch barbach hrajaze płomjo naſche myßle a woczi k ßebi cźehnjeſche.

Pſchi wóhnju ßedźeſchtaj na walczku ßłómy pomoznikaj. Wobaj běſchtaj ßylnaj, ſaßadźitaj cżlowjekaj. Wonaj ſ krótkeju trubkow tobak pachaſchtaj.

Wonka dźiwje njewjedro howrjeſche. Błyſk po błyſku ſ wuhloczornych mróczelow jěſdźeſche. Hrimot poſpochi hróſbnje hrimaſche. Deſchcź ßo ſ njebja lijeſche.

S cżaßami ßebi pomoznikaj pſchikiwnuſchtaj, na cżoż żaneho ßkowczka njeprajiwſchi, ſchcźěpy do pjezy mjetaſchtaj.

Tak poł hodźiny każ wo ßně ßedźachmy.

S wucża wichora a pleſkotanja wody na dobo cżłowſki hłóß ſaßkyſchachmy.

„Daj Wam Bóh dobry wjecżor!"

To jamy ſtupi ſtarſchi muż, kotrehoż wotnoſchena draſta bě wſcha pſchemoknjena. Na khribjecże mějeſche kożany waczok wißajo, w ruzy ßukaty kij dźerżeſche; na jeho hłowje ſtłóczeny wot wody pſchemaczany kłobuk ßedźeſche, jeho noſy běſchtej dobre ſchkórnje wobutej.

„Proſchu Waß, lubi ludźo, dajcże mi nózne lěhwo", ſarěcża zuſy ſ proſchazym dyrkotajzym hłoßom, ſ kotrehoż bě cźělna ßłaboſcź ßłyſchecź.

„Ssym ſprawny cżlowjek", pucźowař wobkrucźeſche, „dołho ßym w lěßu błudźił a njejßym praweho pucża namakacź móht .... bjes tym njewjedro pſchicźeże . . . . lědma móżu ßo na nohomaj ſdźerżecź." Zuſy waczok wot ßebje cźißnu.

„Woſtańcże tu w Bożim mjenje", kalkař praji a żortujo pſchiſtaji: „Njewjedro je Waß hódnje pſchemaczało, pola naß mózecże ßo ſ dobrej khwilu ßuſchicź.

„Bych rad draſtu měnił", pucźowař proſcho rjeknu.

„Saléſcże tamle do kuta", jemu kalkař radźeſche na druhu jamu ſ napſchecża naß pokaſujo

Zuſy, do jamy ſtupiwſchi, ſe ßwojeho waczoka draſtu wucźeże, ſwobleka ßo ju a na to k wóhnju ſtupi, ſo by pſchi nim ßwoje ſe ſymu dyrkotajze ſtawy ſhrěł. Pſchi tym ßwoju draſtu ßuſcheſche.

„Scże drje daloke pucże cźinili?" ßo jedyn pomoznik praſcheſche.

„Pſchińdu ſ Wuherſkeje . . . Hižo na pjatnacże lět po ßwěcże błudźu."

„Hdże chzecże?" ßo druhi pomoznik wopraſcha.

„Do Jiczina."

Kalkař karan ſ cżerſtwym piwom napjelni a jón ſ kruchom khlěba zuſemu poda.

Sa dołhi cżaß njejßym tak nutrne a wutrobne „Sapłacź Bóh" ßłyſchał, kotreż ſ wutroby wboheho cżlowjeka pſchińdże. Wón na tutón dar ſ tajkej nutrnej dźakownoſcźu hladaſche, każ by jón chzył koſchicź.

„Kak to cźěło duſchnje wohrěwa", wón dźakownje praji. „Myßlach ßebi, ſo pucże w tutych lěßach hiſchcże ſnaju . . . . Wone pak ßu ßo wjele pſcheměniłe — a toho dla ßym ßo ſabłudźił."

„Scże dha tule krajinu hdy ſnali?" ßo mój pſchecźel hajnik praſcheſche.

„Pſched pjatnacże lětami dźěłach — ßym mjenujzy kowař — w njedalokej wßy Runizach pola miſchtra Duba, něhdże tſi měßazy .... bě to bórſy po Dubowym kwaßu, kotryż ßo ſ wudowu ßwojeho miſchtra Nowaka, kotryż je ßo tepił, woženi. Ja Pětrk rěkam."

Kalkař a też pomoznikaj ßo dopomnichu, ſo ßu jeho tehdy ſnali.

„Je hiſchcże Dub żiwy?" praſcheſche ßo zuſy.

„Ani wón, ani jeho żona — wobaj ſtaj wumrjełoj; wón pſched dwěmaj lětomaj, wona loni."

Zuſy mjelczeſche, ſdaſche ßo, każ ſo by ſe ßwojimi myßlemi na ſańdźene cżaßy ſpominał — po khwili ßo praſcheſche:

„Komu ßłuſcha nětko kowarnja?"

„Bratrej ſemrjeteje miſchtrki. — Kowarnju wjazy widźecź njebudźecże, wona je ßo pſched dwěmaj měßazomaj wotpaliła. Tutón kalk runje nětcziſchemu kowarjej ſa twar palu", powjedaſche kalkař.

„Po tajkim je ßo wotpaliła!" pucźowař ſamyßleny bórbotaſche. Wón ßo na walczk ßłómy ßydże a ſapocża powjedacź:

„Spodźiwna wěz je, ſo je mje Dub tehdom tak na hkowu ſ dźěła puſchcził — ſ mojim dźěłom bě tola ſpokojom. Mózu ßebi myßlicź, ſo mi tehdy wo wßy najlěpſchu khwalbu dawali njejßu."

„Wy mi ſa ſko njeſmějecże, a Dub dźě je też hižo morwy", jeho pomoznik pſchetorhnu, „ale kowař je na Waß tukał, ſo ſcże ßo jeho żonje pſchejara liſchczili."

„Boże njewjedro njech mje ſaraſy, je-li ſo je ßłowczko ſ toho wěrno!" ßo pucźowař rocżeſche.

A dokelž runje nad nami njewjedro ſłobjeſche, běchu jeho ßłowa cźim bóle na wěrnoſcź podobne.

„Nětko ſtaj wobaj morwaj, duż chzu Wam prajicź, ſchto je ßo tehdom bjes namaj měło. Kóżdemu ſ Waß je ſnate, ſo je Runiczańſkej kowarni korczma pſchitwarjena — a kowař je tam ſ dobom ſ korczmarjom. Pſchińdżech do Runiz něhdże tſi lěta po ßmjercźi njebo Nowaka, kotryż je ßo, każ wěſcże, tepił."

„Bóh ßam wě, cžoho dla je ßo Nowak tepił", pschispomni kalkař, „pschi rězynym brjosy jeho salu, stupnje a mězu namakachu, jeho cžélo ženje nadeschli njeißu, a Bóh wě, hdże ßu je torhajza woda a lodowe schkruty donjeßke."

„Tehdom ßo powjedasche, so je Dub se žonu ßwojeho mischtra lubkował — toho dla je swada bjes mandželskimaj nastała, a to je najskerje Nowaka nawabiło, ßo tepicź", měnjesche jedyn s pomoznikow.

„Wo tym ßym też ßłyschał, jako k Dubej, kotryž bě tehdy s Nowakowej wudowu hižo poł léta woženjeny, do dźéła pschińdżech", zusy dale powjedasche, pschi cžimž ßylne hrimotanje jeho ßkowa pschetorhnu.

„Wam je znate", zusy s nowa sapocža, „so dyrbjesche kóždy kowarski njedželu do pinzy po piwo běhacź a hoscžom poßłużowacź. Mischtrka bě mi krucže pschikasała, so do pinzy ženje nascheho pßa ßobu wsacź njeßměm, dokelž wón, kaž wona pschistaji, na butru a mjaßo khodźi. Ras njedželu bě korczma s hoscžemi pschepjelnjena — nosy ßebi skoro wotběhach. Pschi tym ßo sta, so ßo nasch poß do pinzy saběža. Wón, bjes tym so piwo toczach, wschudże a woßebje na plestrje wokoło cžuchasche a pschi tym spodźiwnje skiwlesche, Ja na njeho poßwěcžich a wuhladach, so poß sa plestyr drapasche. Myßlach ßebi, so ßnadź je tam mysch wucžuchał, praßnuch jeho s mězu na khribjet a jeho s pinzy wuhnach. Kowarka bě to widżała a ßo njemało mjersasche, so běch pßa do pinzy puschcźił. Hischcże wo połnozy piwo s pinzy noschach a ja njeprěju, so ßym ßo tehdom wjele piwa napił. Jako skónczńje rano wokoło 2 hodźin lehnucź dźěch, bě mi, kaž so by ßo komora a wscho schtoż widźach, dźiwje wokoło mje wjercźało. Bórsy wußnuch, dźijesche ßo mi hrosny ßón, na kotryž budu cžaß žiwjenja s hrosu spominacź."

Tu zusy wotmjelknu. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Hischcże liberalna strona tu mjelczi. A tola wěmy, so je ßo po žadanju Barlinskich doprědkarjow też sa nasch wokrjeß liberalny kandidata postajił, najskerje někajke „Barlinske dźěczo", to je někajki Barlinski wobydleŕ. A tón dyrbjał potom nasch hódny a wustojny sastupjeŕ bycź? S toho nicžo njebudże. My wostanjemy pschi ßwojim konservatiwnym kandidacże. Knjes Theodor Reich nad Běku, tón je nasch kandidata. Tomu s dźakownym dowěrjenjom kóždy s nowa ßwój hłoß wotedajmy! Haj, toho saßo w Božim mjenje wuswolmy!

— Kandidat theologije, knjes Filip Rěsak s Bělczez, je sańdżenu ßrjedu psched kralowskim kommißarom Bornemannom a tachantskim konsistorstwom statne wědomostne a theologiske pruhowanje wotpołożił a wobstał.

— Po powjesczach póstskeje wyschnoscże ßo póstske kharty bjes adreßy, njefrankowane abo s nowinskimi wurěskami polěpjene atd. cžasczischo, dyžli hdy prjedy, do listnych kaschczow mjetaju. My na to kedźbliwe cžinimy, so ßo njefrankowane abo njedoßahajże frankowane póstske kharty, póstske kharty s cžesczeranjazym wopschijeczom, abo tajke, s kotrychž je ßo prěnische napißmo wotschkrabało a na kotrež je ßo na to druhe napißało, dale tajke, kotrež ßu s fotografijemi, s tworowymi pruhami abo s něcžim druhim polépjene, wot pósta njewobstaraju.

— Budyschske hamtske hetmanstwo je w nastupanju khowanja schwabliczkow ßledujże wosjewiko: 1. oktobra je woheń w Frankenthalu 7 domow, w kotrychž 12 ßwójbow bydlesche, do prócha a popjeła pschewobrocźił. Woheń je ßo psches dźěczi, kotrež se schwabliczkami hrajkachu, samischkrił. Je to hižo dźewjate wóhnjowe njesboże, kotrež je létża psches njewuschne hrajkanje se schwabliczkami nastało. Hamtske hetmanstwo ma toho dla sa nusne, starschich a hospodarjow na to kedźbliwych cžinicź, so ßo cžeżkeho samolwjenja winowacźi cžinja, hdyž schwabliczki na městnach khowaju, hdżež móża ßo wot dźěczi doßahnucź.

— Wobydlerjo wßow, kotrež pschi Wjasonczanskej drósy leża, chzedża hamtskemu hetmanstwu petiziju pschepodacź, w kotrejž wo pschetwarjenje a pschepołożenje Wjasonczanskeje dróhi prosscha. Dróha měła ßo po petiziji na statne khóstty pschetwaricź a njeměła wjazy psches nahłu „Winizu" wjesci, ale ßo wot Scžijeczanskeje korczmy k Nowosalzskej drósy pschepołożicź.

— W redakziji je ßo jako nasymska žadnosci jabłukowe kcženje wotedało, kotrež je ßo na Wjeleczanskej drósy s jeneho schtoma wotschcžipnuło. Na tym ßamym schtomje pódla kcženja srake jabłuka wißachu.

— Sańdżenu njedželu wjecžor ßo w promenadach blisko Lawez hotela jedyn podwyschk s jenym zivilistom do pukow da. Pschi tym podwyschk teßak wucźeże a ßo s nim do zivilista měrjesche. Tola prjedy hacź bě s teßakom do ßwojeho pschecźiwnika dyrił, jemu jón tón s ruki wuwinu a s nim cźeknu. Wojakam je krucże sakasane, pschi pukach ßwoju bróń trjebacź. Duž na podwyschka cźeżke khostanje cžaka.

S Hornjeje Hórki. Wot Jeho Majestoscże krala je ßo faktorej sjenocźenych Budyschskich papjernikow, Louisej Schinkelej, s pschipósnaczom jeho dołholétneje wustojneje dźékawoscże w tudomnym papjerniku ryczeŕski kschiż II. rjadownje Albrechtskeho rjada spožcził.

S Trjebjeńz. Pjatk w nozy wokoło 11 hodźin je ßo tu fajma kublerja Augusta Běbracha wotpalika. W njej ßydom wosow ßuscheneho dźeczela, pschenża a rožka, wscho w hromadże na 600 mk. hódne, ležesche. Fajma njebě sawěscźena.

Se Subrniczki. W poßledních dnjach septembra je ßo wuhlowy próch a torf na łukach pschi tudomnych wuhlowych podkopkach, kaž ßo sda, wot ßameho sapalił. K samjesowanju wóhnja běchu wokoło njeho pschěrowy ryli a je s pěskom poßypali. Woheń, kotryž je ßo něhdże tydżeń dołho palił, je ßo psches wobstajny deschcź sańdżeneho tydżenja wuhaschał.

S Barta, 1. oktobra. Dżenża Budyschske Gustav-Adolfske pobocżne towarstwo, kotrehož wubjerk bě tu se ßwojim pschedßydu k. zyrkwinskim radźicźelom dr. Schmidtom pschijeł, ßwój létuschi ßwjedżeń w tudomnym Božim domje ßwjecźesche. Pschi ßerbskej Bożej ßłużbje, w 2 hodźinomaj ßo sapocżazej, k. farař Wjazka s Hornjeho Wujesda, pschi němskej, kotraž ßo w 4 hodźinach sapocża, k. kapłan Wicźas s Lubija prědowasche. Prěni mějesche jako tekst 1. Jana 5, 4, po kotrymž wukładowasche: „Tež wo Gustav-Adolfskim towarstwje réka: Nascha wěra je nasche dobycże" a dopokasa 1) kotra wěra je jeho móz a 2) kajka móz je tuta wěra. Knjes kapłan Wicźas s Lubija poßwětli po Jes. 57, 18 a 19 Gustav-Adolfske towarstwo jako póßła měra a wotmolwi na prascheni: „K komu pschińdże? a schto pschinjeße?" Wobaj knjesaj prědarjej natwarischtaj wutroby ßwjedżeńskeje woßady, kotraž bě s blíska a s dala bohacże ßo shromadźiła. Woktarnu ßłużbu mějeschtaj w ßerbskim kemschenju k. farař Mrósak s Hrodźischcża a k. farař ryczeŕ Jmisch s Hodźija, w němskim k. farař Birnik s Klukscha a k. farař Matek s Hucźiny. Woßadni běchu Boži dom na najrjeńscho wupyschili. Na němskim spěwasche měschany chor pod nawjedowanjom zyrkwinskeho k. wucźerja ariju. — Koleкta, pschi kónzu kóždeje Bożeje ßłużby nasběrana, wunjeße 130 hriwnow.

S Habrachcźiz. Sańdżenu njedželu 5. oktobra bu tudy tak mjenowany „pucźowarski ßwjedżeń" sa snutskowne mißionstwo Budyschskeho wokrjeßneho hetmanstwa s Bożej ßłużbu a s ludowej shromadźisnu wobeńdżeny. Na ßwjedżeńskim kemschenju k. duchowny Seidl, prědař hłowneho sakskeho towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Draždżanach, prědowasche. Kolekta pschi zyrkwinych durjach wucźini 96 hriwnow 73 np. Bórsy po kemschach bu wulka ludowa shromadźisna pod pschedßydstwom k. fararja ryczeŕja Jmischa s Hodźija wotdźerżana, kiž ßo s wuspěwanjom khérluschowych schtuczkow sapocża a wobsanknu. W tutej ludowej shromadźisnje wschelazy knjeża po rjadu réczachu, mjenujzy kk. zyrkwinski radźicźel ryczeŕ dr. Schmidt s Budyschina, wojeŕski hetman a ryczeŕkubler s Criegern nad Spremberkom, farař Pfeifer s Wopakeje, farař Klaus s Waldorfa, ßwjedżeński prědař Seidl s Draždżan, farař Venus s Habrachcźiz a farař Jmisch s Hodźija. Tójschto nowych ßobustawow s tamnych stronow do towarstwa sastupi.

S Wóßlinka. Sańdżenu ßobotu je ßo 11 létny ßyn saŕskeho sahrodnika Haschki pschi resanju ßykanja s tsjomi porstami léweje ruki w maschininych koleßach popanuł. Wschě tsi porsty běchu rosmjecżene, s jeneho je lékaŕ stawczk wotrěsacź dyrbjał. Hólzowa macź maschinu wjercźesche, ßyn pak do maschiny ßłómu tykasche. Najskerje je s koleßow něschto ßłómy wucźahnucź chzył, a pschi tym je ßo njesboże stało. Njech tutón srudny podawk wschěm k warnowanju a k powucźenju ßłuži, so ma ßo s maschinami s najwjetschej kedźbliwoscźu wobkhadźecź.

S Pěskez. Njedželu 5. oktobra rano 1/4 6 hodźin w twarjenjach wulkeho sahrodnika Jakuba Klimanta woheń wudyri a je do cžista sanicźi. Wscha domjaza a hospodarska nadoba, domkhowane žně a 140 hriwnow pjenjes ßu ßo w płomjenjach spalike. Skót ßu na sboże wóhnjej hischcże wutorhnuli. Psches cžo je woheń nastał, hischcże wußlédźili njeßu.

Se Skaskowa. Sańdżenu póndżelu wjecžor 1/2 8 hodźin je jedyn s pjecźoch parnych kótkow tudomneje briketoweje fabriki rosbuchnuł. Satraschne sawußnjenje a na to bubot, něhdże 1/4 hodźiny trajazy, bě we wschěch ßußodnych wßach ßłyschecź. Kótkowe twarjenje bu zyle wotkryte, jene ßwißle ßu ßo powalike. Hrjady,

zyhele a želesne kruchi, ſ dźěla zentnar cźežke, buchu wjazy stow kóhcźi daloko wrjeßnjene. Maſchinſkeho tepjerja powětrowy ſtork ſ tſěchi won ßmyknu. Wón na hromadu wuhla dele padźe a ßo po ſdacźu na wulke ſboże wobſchkodźił njeje, pſchetoż wón hiſchcźe do expedizije doběža, hdźež jeho na khwilu womora saja. Srudniſcho je ßo dźěłacźerzy Madlenje Smorſchez ſeſchło, kotraž bě ßo pódla kótka ſpacź lehnuła. Horza woda, kotraž ſ kótka wupraßnu, je ju tak žałoßnje wopariła, ſo ßo jara dwěluje, hacž ßo wbohej dźěłacźerzy žiwjenje ſdźerži.

S Kamjeńza. Wot 1. oktobra wotjědźe wós privatneho póſta a ſa ludźi do Budyſchina ſ tudomneho póſta rano w 6 hodźinach, ſ Pancźiz 7 hodź. 15 min. a ſ Prěcźez 8 hodź. 20 min. Do Budyſchina 9 hodź. 30 min. dopołdnja pſchijědźe. — Wot toho ßamßneho dnja a ſa zyke ſymſke połłěto ßu ßłużbne hodźiny na tudomnym khěžorſkim póſcźe njedźelu a ßwjate dny dopołdnja wot 8 hacž do 9 hodź. a popołdnju wot 5 hacž do 7 hodźin; ßłużbne hodźiny pſchi telegrafje pak ßu dopołdnja wot 8 hacž do 9 hodźin, pſchipołdnju wot 12 hacž do 1 hodź. a popołdnju wot 5 hacž do 7 hodźin.

— Pjatk tydźenja ßu tudomneho diakona, knjeſa E. Mateka, ſa ſtatneho duchowneho poſtajili.

S Wojerez. Liberalny wólbny wubjerk bě na ſańdźenu njedźelu popołdnju „powſchitkownu ſhromadźiſnu wuſwolerjow“ do tudomneje tſělerńje powołał. Ale ta powſchitkomnoſcź jara ßłabje wupanu. Lědma 80 ludźi bě ßo ſeſchło. Pſched tej rědkej ſhromadźiſnu liberalny kandidata Bertram nad Hornjej Hórku ßwoju dołhu rěcź dźerżeſche, kotraž ſa njeſwuczenej wuſchi něſchto konſerwatiwnych naſynkow podawaſche. My Sserbja pak ßo njedawamy ſe žanym klinkotanjom ſaßlepicź, ale hladamy na wopokaſane ſkutki wěrneje konſerwatiwneje myßle, ſ kajkimiž je ßo ſtajnje wuſnamjenił naſch lubowany knjes wyſchſchi präſident ſe Seydewitz. Toho, toho ſaßo wuſwolmy! A Bóh nam dobycźe ſpožcźi.

— Knjeſej diakonej Kopfej je ßo rjab cźerwjeneho worka IV. rjadownje ſpožcźił.

S Hory pola Mužakowa. 25. ſeptembra popołdnju ßo tudy dwě hromadźe walcźkow ſpaliſchtej, kotrejž na wjeßnym pucźu pſched Stupkez (Kozorez) dworom leżeſchtej. Tež płót ßadowеje ſahrody tudomneho knježeho fórbarka ßo ſ wulkeho dźěła ſpali. Toho runja płómjenja něktore bliſko ſtejaze ßadowe ſchtomy a brěſy wobſchkodźichu. Woheń ſtaj pjecźa dwaj hólzaj ſamiſchkrikoj, kotraž ſtaj ſe ſchwablicźkami hrakoj.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

W. w J. pola Budyſchina	10	mk.	— np.
Schwjetaſch w Wulkich Sdźarach	5	=	— =
Guſta Kreczel w Kamjenej pola Rakez	1	=	— =
Hromadźe:	16	mk.	— np.

To kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuſtudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźeŕ F. E. Kirſten ſ Budyſchina bě w wobydlenju ßwojeje pſchichodneje macźerje halekował a, hacž runje běchu jemu won kaſali, tam dlěſchi cźaß ſawoſtał. Dla kaženja domjazeho měra a halekowanja jemu jaſtwo na ſchtyri dny a arreſt na tſi dny pſchiſtudźichu. — Cźeladnik A. Mißnaŕ ſ Lupoje, kotryž bě wobſkorżeny, ſo je ßłużobnu dźowku Lukaſchez w cźeladnej ſtwě na Lupjanſkim knježim dworje na cźeſcźi ranił, ßo njewinowaty ſpóſna. — Dźěłacźerka Auguſta Jeńkowa w Pſchiwcźizach ma dźeń jaſtwa wotßedźecź, dokelž je ſ jeneje tamniſcheje knježeje łuki ſa 10 np. trawy wotewſała.

Khoſtanſka komora. W nozy 4. junija ßo w Zyżezach bróżni ryczerkublerja Nutniczanſkeho a kublerja Alberta wotpaliſchtej. Tſi hodźiny poſdźiſcho ßo też domſke kublerja Klugi po ſdacźu pſches lecźazy woheń ſapali a ßo do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Kluga měješe ßwoju domjazu nadobu pola „Němſkeho Phönixa“ w Frankfurcźe n. M. ſawěſcźenu. Inſpektorej ſawěſcźazeho towaŕſtwa Kluga ßwoju ſchkodu ſ 1900 hriwnami wobliczi. Inſpektor hnydom dopokaſa, ſo je tuta ſuma pſchewyßoka, a Kluga ju ſkónczńje na 932 hriwnow poniži. Poſdźiſcho ßo wupokaſa, ſo je Kluga też ſ poßlednjej ſumu towaŕſtwo hiſchcźe ſjebał. Wón bě mjenujzy wudawał, ſo je ßo wſchelakich wězow wjazy ſpaliło, hacž bě ßo to woprawdźe ſtało. Klugu k 150 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźichu.

Přilopk.

* Žadkawe mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo je ßo 3. oktobra w Lipſku ſtało. Żona rukajzyppſchedawarja Richtera bě něktorym pſchecźelnizam liſty napiſała, w kotrychž jim ſdźěli, ſo ſe ßwojej ßwójbu ſe žiwjenja póńdźe. Duž ßo na druhi dźeń w Richterez wobydlenju wobhonjachu. Samknjene durje wotewriwſchi mějachu ſaſtupjazy hróſbny napohlad. Muž a żona běſchtaj ßo ſa durje ſpanſkeje ſtwy powěßnukoj, dwě młódſchej dźěſcźi w łożu morwej leżeſchtej. Najſkerje běſchtej ßo najprjedy pohkuſchikej, na cźož běſchtaj jimaj ſtarſchej ruzynu žiłu pſcherěſkoj. S papjerow, wot Richterez mandźelſkeju ſawoſtajenych, je ſpóſnacź, ſo ßu hubjene pjenježne naležnoſcźe pſchicźina k njeſkutkej byłe.

* Podobne njeſboże, kaž tydźenja ſ Roma wo nim pißachmy, je ßo ſańdźenu ßobotu rano w wjerchowſkim łěßnym parku mjes Greizom a Gomlu ſtało. Hdyž łěßny dźěłacźeŕ Schimmel ſ Gomle do łěża na dźěło pſchińdźe, ßo jeleń do njeho da, jeho powali a jeho, runjeż ßo wón dołho wobaraſche, na żałoſtne waſchnje ſkónzowa. Pſchipołdnju dźěłacźerja morweho w łěßu namakachu. Wón je ßo pſchecźiwo ſwěrjecźu pjecźa dołho a krucźe wobarał, pſchetoż koło wokoło běſche ſemja rosryta. Pódla morweho jeho kopacź leżeſche a wotkamany kruch rohiſnow.

* W Kataniji w Italſkej je wichor, kotryż ßo tam zyklon mjenuje, ßurowje ſakhadźał. Wulke twjerde twarjenja ßo wot njeho powalichu. Na 27 cźłowjekow je pod roſpadankami kóńz wſało, na 850 je ßo ſraniło. Na 5 millijonow frankow ſchkody je ßo naczińiło.

* W Jendźelſkej ßo hižo něktore njedźele dołho wjele rěcźi wo jendźelſkim wójnſkim łódźniſtwje, w kotrymż daloko wſcho w tajkim ſkotym porjadku njeje, kaž ßu ßo to Jendźelcźenjo ſtajnje prózowali, ßwět narěcźecź. Woni wſchak maja pſchezo radźi wulku hubu. Nowu zyrobu je ſjawna njepokojnoſcź doſtała pſches ſrudnu powjeſcź, ſo je ßo kanonerſka łódź „Wasp“ (t. j. Weſpe abo Woßa) rozbiła, pſchi cźimż je 52 cźłowjekow žiwjenje ſhubiło. Woſjewjenje admiralſtwa wo tymle żałoſtnym njeſbožu ma ßo takle: „23. ſeptembra popołdnju ßmy telegramm doſtali, wopowjedowazy, ſo je ßo kralowſka kanonerſka łódź „Wasp“ 22. ſeptembra pola kupy Tory, pſchi połnózno-nawjecźornym brjoſy Iriſkeje, rosbiła. Jeje mużſtwo ſ 58 parſchonow wobſtejeſche; jenoż ſcheſcźo ſ nich ßu ſe žiwjenjom wucźekli; mjes žiwymi pak njeje ani lieutnant, łódź kommandowawſchi, ani žadyn druhi łódźny offizier.“ Tale kanonerſka łódź běſche pſched tſjomi měßazami ſ něktorymi kommißarami pſchiſtawſkeho a rybakſtwoweho ſaſtojnſtwa k połnózno-nawjecźornemu brjohej Iriſkeje póßłana, hdźež mějachu cźile kommißarojo w pſchiſtawach a rěkach pſchepytowacź, kak ßo tu ſ rybakſtwom a ſ łódźniſtwom ma. Nowiny „Daily News“ ßo nadźeja, ſo wſchitzy offizierojo na łódźi njeběchu, hdyž je ßo njeſboże ſtało, ale ſo ßnadź něktořſi na brjoſy ßwoje dźěło dźěłachu. Druſy pak ßo ſaßo boja, ſo ßu mjes ſnjeſboženymi też horjekach mjenowani kommißarojo. Kaž ßo ſda, je ßo łódź tak ſpěſchnje ponurika, ſo wboſy ludźo cźołmy a ſpomožne aparaty abo pſchiprawy wužiwacź njemóżachu. Kupa Tory jara daloko a woßamocźena leži a je cźężko k njej dojěcź; toho dla admiralſtwo bórſy drobniſche powjeſcźe wo njeſbožu doſtacź njemóżeſche. Połnózno-nawjecźorny brjóh Iriſkeje je w tamnych ſtronach ſa łódże jara ſtraſchny, dokelž ma wjele ſkałow a kamjeni pod wodu. — Cźi ſcheſcźo wumożeni ßu na ßmjercź woßłabnjeni.

* Ruſki měßacźnik „Pſchiroda a hońtwa“ wo ſajimawym podawku ſe žiwjenja domjazeho ſkotu powjeda. W domje wěſteho Rjezkeho w Grodnje mějeſche kóczka młode; něka jeje khoroſcźe dla pak ßwoje młode ßama cźěſchicź njemóżeſche, dokelž žaneho młóka njemějeſche. Widžo, ſo jeje młode bjes młóka wſchě kónz woſmu, ßo wona na pucź da jim dojku pytacź a ſa pół hodźiny hižo ßo ſ druhej kóczku wrócźi, kotraž běſche też hakle njedawno młode měła, kotraž pak chžyſche ßo zuſe kocźata wuhladawſchi do cźekanja dacź. Tutych macź pak ji na wſchě ſtrony pucź ſaſtupowaſche a ju tak plazacź poczа, ſo wbohej wopytowarży niczo wyſche njewoſta, hacž ßo k młodym lehnucź, kotreż ſ wulkej žadnoſcźu zyżacź poczachu. Jich macź ßo pódla ßydźe a kedźbnje pſchihladowaſche, kak dójka jeje dźěcźatka cźěſchi, ſchtož bjes ſadźěwka tſi minuty trajeſche. Nětko chzyſche dójka ſaßo cźeknucź, ale něktore pliſty, kotreż ji ßużodźina wotkoži, ju ſ nowa nuſowachu, ſaßo k młodym hicź. Poczěſchiwſchi młode hiſchcźe 1/4 hodźiny, wona ſtaże a nětko ßmědźiſche ſ měrom ßwoje pucźe hicź; kóczka-macź ju hacž do durjow pſchewodźeſche a ßo potom k młodym wrócźi, kotreż běchu nětko ßyte a bórſy wußnuchu. Něhdże ſa ſchtyri hodźiny kóczka ſ nowa po dójku běżeſche, kotraž też ßo woprawdźe ſ njej wrócźi a nětko zuſe młode bje wſcheho pſchecźiwjenja cźěſchesche, je pſchi tym liſajo, jako bychu jeje ßamßne byłe. Kaž dołho młode kocźata zyżachu, jich macź wſchědnje dwójzy trójzy po dójku běhaſche, kotraž też ſtajnje ſ njej ßobu pſchińdźe a tak zuſe młode wocźěſchi.

* Turkowszy sastojnizy wschitzy kradnu wot najpřeńscheho hacz do najmjeńscheho. Poßlednje dny sa tym pschińdżechu, so je na póscże w Konstantinoplu wjetscha summa pjenjes pokradnjena; skónczńje ßo wupokasa, so je ßam pschedstejiczeŕ wotdżélenja sa pschikhadżaze pjenjeżne poßylki, Nazmi Effendi, paduch. Jeho na měscże sajachu, a wón ßo psched ßudnikom wscheho wusna a też wschěch druhich pscheradżi, kotsiż běchu runja jemu winowaczi. Dla tohole paduchstwa też wotdżélenje so wotkhadżaze pjenjeżne poßylki pschepytachu, kotrehoż pschedstejiczeŕ je Ali Riza Effendi; a też tudy 8000 piastrow njedostatka. Ali Riza, kotryż runje na póscże njeběsche, ale bórsy shoni, so ßu jeho kaßu sasyglowali, a po tajkim składnosczy wjazy njemějesche, kradnjene pjenjesy saßo do kaßy wróczicz, k mórskemu brjohej khwatasche a ßo satjéli. W liscże, kotryż pschi nim namakachu, ßo wón paduchstwa wusna a pschistaji, so je ßo, dokelż cżaßa měŕ njeje, kradnjene pjenjesy wróczicz, hańby bojak a toho dla ßam ßmjercz pytak. S jenym wón tsjoch towarschow pscheradżi, kotsiż běchu jeho na paduchstwo wabili.

* S Tunisa pißaja, so je prjedawschi pschedßyda tamnischeho ministerstwa, Mustapha Ben Ismail, kotryż je wobskorżeny, so je drohotne kamjenje ßwojeho psched krótkim semrjeteho knjeżerja Sadoka Bey kradnuł, psches kupu Maltu do Cagliari cżeknuł. Mustapha Ben Ismail bésche s wopředka wotroczk pola brodutruharja a jako brodutruhaŕ pschi dworje nana nětuscheho beya, Achmeda Bey, dżéło namaka. Tutomu ßo Ben Ismail, kiż jeho se ßwojimi żortami a ßmeschkami derje sabawjecz wědżesche, jara lubjesche, a wón jeho sa ßwojeho stallmeistera pomjenowa. Posdżischo jemu wón jenu ßwojich cżetow sa żonu da a jemu rjany hród dari. Hdyż po Achmedowej ßmjercżi jeho ßyn Sadok trón nastupi, wón lubuschka ßwojeho nana sa wójnskeho ministra a posdżischo sa pschedßydu ministerstwa pomjenowa, runjeż tutón ani cżitacz ani pißacz njemóżesche. Posdżischo Mustapha też wschelake zusokrajne rjady dosta, każ franzowski wulki bant cżestneho legiona a 1874 też rěcżerski kschiż awstriskeho rjada Franza-Josefa. Samożenja Mustapha psches 30 millijonow markow wobßedżi. Na tuniskim ßudnistwje chżysche wón 1,200,000 markow kawzije położicz; hdyż pak tu wotpokasachu, wón do wukraja cżeknu.

* Cżlowjek njewěri, kak wjele pschiwěrkow hischcże mjes ludżimi knjeżi. Kak tajke pschiwěrki cżasto też na wobkhad w wschědnym żiwjenju skutkuja, je jaßnje se ßlědujzeho widżecz, schtoż s Parisa pißaja. Pjatk maja tam sa njesbożowny dżeń; a na pjatkach maja parižske żelesnizy, omnibußy a tak dale wjele mjenje dokhodow hacz druhe dny tydżenja. — Cżißka 13 ßo tam kóżdy hlada; a wulka dróha w Parisu, kotraż ßo Avenue Friedland mjenuje, khěżneho cżißka 13 s zyła nima, sa to ma, s woßebitej dowolnosczu präfekta, dwójzy cżißko 11. Njedawno bésche ßo towarstwo spißaczelow a wumělzow na wjeßeku hosczinu skasako; wschěch pscheproschenych bésche 14. Dokelż pak schtyrnaty hóscz wuwosta a budżische jich po tajkim runje 13 było, to pschitomnych tak molesche, so ßo wjeczerje hakle potom pschimachu, hdyż běschtaj dwaj s nich na dróhu won schkoj a trochu pschistojnje swoblekaneho pohoncża najakoj, so by sa pschihódnu sapkatu ßo ßobu k blidu ßynuł. A to chżedża wscho sdżékani ludżo bycz! — Namakamy wschak podobne pschikłady też w naschej wokolnosczi. Tak mi knjes, kotryż nasch kraj a lud na najlépje snaje, wo jenym knjesu w holi delekach powjedasche, kotryż mějesche ßo sa jara sdżékaneho muża a kotryż do Boha lubeho Knjesa a do Jeho ßwjatych sjewjenjow, do ßwjateho pißma, njewěrjesche, to pak krucże wěrjesche, so psches hórku w ßußodstwje w nozy w 12 hodżinach poß bjes hłowy khodżi! — Duż wschak dżiw njeje, so też lud s dżéla hischcże do ßwojich selowych żonow a do mudrych mużow wěri. So wschelazy jebakojo hkupe pschiwěrki ludżi wużija, też żadyn dżiw njeje. Snajach staru żónku, kotraż ludżom kharty kładżesche, a kotruż s cżrjódami nadběhowachu; k njej krutwarki khodżachu, ale k njej też woßebne knjenje khodżachu, so by jim se ßwojich khartow nęschto wukkadowała, pokasowała abo wěschcżiła. Wona je mi ßama druhdy powjedała, kak wschak ßama niczo njewě, a kak ludżom to powjeda, schtoż je ßo jich prjedy wuwopraschowała abo schtoż je wot druhich shonika. Tak w ßwojim cżaßu krutwaŕ k njej pschińdże a ßo wschón roskaty wusna, so je wotroczka wobkradnuł a so ßo ßudnistkeho pschepytanja boji. Wona ßo jeho wscho swuwopraschowa, kak abo schto, a jemu radu da, so by pjenjesy skradżu saßo położił, s wotkelż bésche je wsak, na dno do wotroczkoweje kschinje. Bórsy na to wotroczk ßam pschińdże, so by jemu wona s khartow paducha pokasała. Praschany, hacz dha na nikoho njetuka, wotroczk wotmolwi, so wschak krutwarjej tak prawje njewěri. Kharty rospołożiwschi, pak wona s wěstoscżu wosjewi, so krutwaŕ pjenjesy brał njeje, haj so pjenjesy s zyła kradnjene njeßu, so dyrbi ßwoju kschinju jeno prawje pschepytacz, dokelż je ßebi pjenjesy jenoż sapołożił. Wotroczk, kiż je ßwoje pjenjesy wě ßo namakał, budże wěscże cżaß żiwjenja krucże wěricz, so móżesche kharty-kładżerka wjazy hacz khléb jěscz. — Druhdy pak tola też najmudrischeho „mudreho muża" sjebaja. W wßy S. bésche cżlowjek, kotryż khory skót po ßwojich „cżornych knihach" lékowasche. Jeho lékarstwo s wjetscha se strowych selow, se żitneho palenza, s jejow a s druhich strowych abo tola njeschkódnych wężkow wobstejesche. Cżasto doscz ßo jemu psches dołhe nasłonjenje abo też pschipadnje radżi, skoczo wustrowicz. S dalokeje wokolnosczże k njemu wo radu khodżachu. A najspodżiwnische bésche to, so jeno kożmy khoreho skoczecża widżecz trjebasche, wscho dalsche jemu jeho „cżorne knihi" prajachu. Ja njepreju, so je ßnadż móżno, jenu abo druhu khorosczu s kożmow spósnacz: ale to móże ßo jenoż spezialistej abo tajkemu wucżenemu radżicz, kiż tak rjez ßwoje zyłe żiwjenje jenicżży na studium kożmow nakożuje. Tak bésche horjeka mjenowany „skoczazy lékaŕ" też krutwu jeneho burika lékował; ale tu bésche kschiwje schło: krutwiczka padnu a burik ju sahrjeba. So pak by mudrosczy „mudreho muża" spytał, wón ßwojemu strowemu wocholczkej nęschto kożmow wottsiha a je „lékarjej" pschinjeße. Měnjo, so ßu kożmy saßo wot krutwy, kotruż bésche lékował, „mudry muż" s nimi do komorki dżésche; pohladawschi tam do „cżornych knihi", ßo bórsy s troschtnej powjesczu wróczi, so budże krutwiczży skoro lépje. „Tej wschak je dopomhane", burik wotmolwi; „ta je hižo sakopana. Wocholczk pak, kotremuż ßym tele kożmy wottsihał, je Bohu dżakowano cżiły a strowy!" — „To je mje tola cżert saßlepił!" mudry muż sawoła, burik pak ßmějo woteńdże.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Ernst Bohuwěr Měto, kubleŕ w Bobolzach, s Hanu Antoniju Kschižanez se Sczijez.

Pětrowska zyrkej: Khorla August Wagner, měschczanski wucżeŕ, s Julianu Amaliju Selmu Marchez. — Jurij Lischka, kowaŕ w kopŕniku, s Marju Nowakez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Pawol, Jana Jaroměra Bernharda Heinricha, hospodarskeho pomoznika w Wulkim Wjelkowje, ß. — Lejna Frieda, Jaroměra Wylema Steglicha, dżélaczerja na Židowje, dż. — Hana Martha, njemandż. dż. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Jurij Adolf, Khorle Augusta Hausera, kamjenjoczischczerja a wobhydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 27. septembra: Augusta Mina Bjenadżiz, Khorle Hendricha Janka, żelesniskeho dżélaczerja, mandżelska, 27 l. 5 m. 23 d. — 1. oktobra: Jaroměr Richard, Augusta Kschižana, czéßle a wobhydlerja, ß., 1 l. 5 m. 20 d. — 3. Hana Wiczasez, Handrija Wobsta, khěżkarja a dżélaczerja w Wulkim Wjelkowje, mandżelska, 54 l. 3 m. 1 d.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym skhodże, je kóżdy dżeń wotewrjeny wot rano 8 hacz wjeczor 9 hodżin.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

4. oktobra 1884.

Żitowy dowos: 2813 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacz M	Na wikach hacz Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacz M	Na bursy hacz Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	4	8	93	8	4	8	93
Rożka	50 kilogr.	7	22	7	41	7	28	7	47
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	74	7	7	7	7	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	30	6	50	6	30	6	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenicżna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	70	3	20	—	—	—	—
Sstóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 846 schtuk, schtuka		3	—	14	—	—	—	—	—
Pschenicżne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	80
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	40

Draždżanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. drużiny 70—72 mk., 2. drużiny 63—66, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cżelata 1. drużiny 42—57 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 10. oktobra: Njewobstajne.

Khěža se składom je tunjo na pschedań. Hdže? je shonicź na prěčznej haßy (Quergasse) czo. 2.

W Huczinje je **żiwnostka** czißko 30 s dwěmaj kórzomaj pola a dwěmaj kórzomaj łuki hnydom na pschedań.

Produktowe khlamy na pschedań.

Dla stajneje khorosćze wobßedźerja je khofejowy schenk a pschedawarnja bleschoweho piwa a materialnych tworow s dobrej pinzu a rumom sa mkodych, dźěłowych ludźi na pschedań.

Handrij Mieth
na zyhelniczej haßy czißko 18 w Budyschinje.

Schtomownja

w Bóschizach pola Rakez
porucza k nasymskemu a nalětnjemu ßadźenju wyßoke a strowe **jabłukowe, kruschwowe** a **wischnjowe schtomiki** jenoż s dobrych druźinow po najtuńischich płaczisnach.

E. Voigt.

Oberneundorfski kalk

poruczataj pschichodnu póndźelu 13. a wutoru 14. oktobra czerstwy s lowrije hektoliter po 1 mk. 91 np.

Lorenz & Kretschmar
w Pomorezach.

Sajazy a wschu druhu dźiwinu,

tež wjetsche dźělby, kupuje po najwyschschich wiczných płaczisnach

Ungerowa
pschedawarnja dźiwiny a pjeriny
w Draždźanach gr. Schießgasse 13.

Kóždu ßobotu w destilaziji pschekupza **Brauna** w **Budyschinje** a kóždy schtwórtk w hosćeńzu „k hwězdźe" w **Kamjeńzu** k rěčam.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Kosaze, nasymske, sajecze, korniklaze, czelaze a **howjase kože** kupuje stajnje po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Kocze kózki ßo rjenje wudźełaju.

Hatowe ßłanje.

Ssrjedu 15. t. m. popołdnju wot 3 hodźin ma ßo na **Lichańskim** knježim dworje lětusche hatowe ßłanje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija

na Wujeźkowskim revierje.

Póndźelu 13. oktobra t. l. dopołdnja wot 8 **hodźin** ma ßo na **Meschiczańskej horje** w 1. wotdźělenju
27 bukowych a 107 mjehkich żerdźow a
walczkowe hromady czißko 821—954
po wuměnjenjach, tu snatych, na pscheßadźowanje pschedawacź.
W hromadach ßu żerdźe, 3—10 ztm. tołste.
Shromadźisna: $^1/_2$8 hodźin pschi hajnischim domje w Wujeźku.
W Wujeźku, 4. oktobra 1884.

Walde, hajnischi mischtr.

Rjane konjaze deki

ßo najtuńscho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy. Nutskhód s hłowneho torhoschcza.

Schpihele a schpihelowu schkleńzu

w wulkim wubjerku, toho runja **wobrukowate gardinowe żerdźe** we wschěch dołhosćzach, **rosety** we wschěch druźinach, **poskoczane** a **polirowane lejsty** we wschěch schěrokosćzach, dale ovalne czorne polirowane a wurěsane **fotografijowe wobłuki** we wschěch wulkosćzach porucza po jara niskich płaczisnach dobroczizemu wobkedźbowanju

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy czißko 16.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mużskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha s czistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa frosczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaczisnach pschedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Schtykowansku wołnu w wubjernej dobrosczi, **ześyrowu wołnu** wschelakeje barby, **mohairowu, Barlinsku** a **mochowu wołnu** we wschěch wodunjepuschczatych barbach porucza po **snatych tunich płaczisnach**

E. Scheer
3 na schulerskej haßy 3.

August Jannasch,

tyscherski mischtr
w Budyschinje na ßerbskej haßy czißko 16,
ßwój

möblowy magazin

czesczenym Ssobußerbam porucza a czini na ßwój bohacze wuhotowany skład a najwjetschi wubjerk podrażowanych a woprawdźitych **dubowych, czornych, mahagonijowych, worjeschnych** a **wischnjowych möblow,** toho runja **sofow** a **stolow** po poniżenych płaczisnach kedźbliwe.

Kożane fale

w wulkim wubjerku a po najtuńischich płaczisnach ßu dostacź
w pschedawarni kože
a koleßowych rjemjenjow
Oty Büttnera
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu czo. 9.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Czěske ßłówki,

litr 28 np.,
turkowske ßłówki,
litr 40 np.,
turkowske sultanske ßłówki,
litr 55 np.,
porucza
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeński wolij,
zymt a **wyrzu,** zyły a tołczeny,
porucza
hrodowska haptyka.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měsćze

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěćźazeje drasty.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowosćzow poruczam ßwój bohacźe wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měsćze.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **ßam krawstwo derje snaju,** je mi móžno, **kóždy dobytk** k lěpschemu ßwojich wotebjerarjow wuwužiwacź a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płacźisnach

pscheßahnucź.

K shotowanju po měrje poruczam ßwój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju sa wubjerne ßedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěćźazeje drasty.

pschi najtunischich płacźisnach.

Paleny khofej,

punt po 100 a 120 np., **nowe měschenje,** porucza w wubjernej dobrosćźi

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Wažne sa kóždeho.

Pscheßmahnjene nadwoblekarje, mužske ßuknje, kholowy, lazy atd. ßo njerospróte s nowa barbja a ßo kaž nowe shotuja pola

W. Kellinga w Budyschinje

na žitnym torhoschćźu.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Matrazy wot 21 mk.,

sofy wot 39 mk. hacž do najwyschscheje płacźisny, s ripsa, plüscha atd. porucza

G. Miethe, Meiselowy naßlědnik

na bohatej haßy pódla knjesa pschekupza Klemma.

H. Horn

w Budyschinje

na bohatej haßy 25,

s napschecźa hosćźeńza „k winowej kicźi", porucza

najwjetschi skład

w tudomnym měsćze

symskich swjeŕschnikow a wobleczenjow

po nadpadnje tunich płacźisnach,

žónskich mantlow a jakow

w wulkim wubjerku.

H. Horn w Budyschinje

na bohatej haßy 25.

Wulku dźělbu

nasymskich a **symskich ßuknjanych mězow**

po niskich płacźisnach wupschedawam.

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9, s napschecźa słoteje hwěsdy.

Pschedawaŕnja mužskeje drasty

H. G. Kubascha jun.,

krawza sa zivilistow a wojakow,

w Budyschinje pschi mjaßnych jědkach 1.

Najwjetschi skład hotowych **symskich paletotow** sa mužow a hólzow, **županow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płacźisnach a do zyła derje a po modźe dźěłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k schicźu po měrje.

W. Müllerez konditaŕnja

pschi mjaßowym torhoschćźu cźißło 7

porucza wschědnje cźerstwy **ßlówkowy tykanz,** wschelako pjelnjeny, wschě družiny **khofejoweho** a **deßertneho tykanza, torty** a wschelake **khofejowe** a **cźajowe pjecźwo,** toho runja **zokorowe** a **schokoladowe twory,** wobstara wschě skasanja spěschnje a derje a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Knjesam ratarjam w Lužizy!

Ratarska schula w Słym Komorowje wot 15. oktobra t. l. hacž do **15. měrza pschich. l.** woßebity kursus sa ßynow knjesow ratarjow w **Lužizy** srjaduje. Wucźba ßo woßebje na wuwucźenje němskeje rěcźe, pißanje, listypißanje, licźenje a wobliczenje, poloměrjenje, ratarske knihiwjedźenje sa ßrěnjeho ratarja, plahowanje skotu, razionalne dźěłanje polow a łukow, plahowanje ßadu, saßady chemije, nałoženje maschinow, hospodarske srjadowanje a hnójnistwo pocźahuje. Město Sły Komorow dwě ßłyscheŕskej sali twari, měschcźenjo ßu tunje pensije srjadowali a schulski pjenjes sa tutón kursus jenož 30 hriwnow wucźini.

Dir. **Schiemangk.**

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **kože,** k tomu trěbne, porucza dobroczíwemu wobkedźbowanju

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja schicze žónskich kožuchow po měrje šo spěšchnje a na najlěpje wobstara.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Gardinowe djerzaki.

Skład schpihlow.

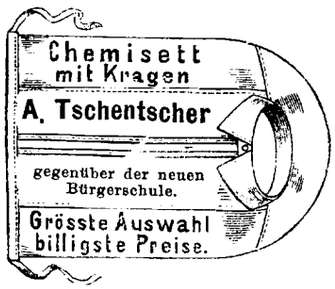

500 wotczehnjenych czažnikow

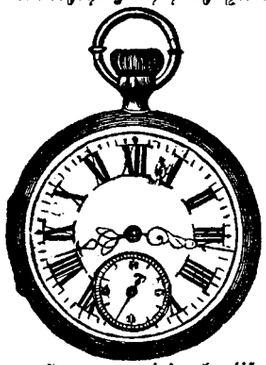

porucza po tunjej płaczísnje

J. G. Schneider, czažnikař.

Direktne
póstske parokódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
štrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajüta № 300. Sdrjedźnokrtyw № 80. Dźěći mjłośche 12 l. za połojcu, mjłośche 1 lěta 6 №.

Serbske dźiwadło w Kamjenej pola Rakec

njedźelu 12. oktobra 1884.

Hrać budźe so:

I. Susodow skóržba.

Wjeselohra w 1 jednanju. Po němskim wot J. Krala.

II. Telegram.

Wjeselohra w 1 jednanju. Přeserbšćił J. Bart.

Wotewrjenje kasy w 7 hodź. **Započatk w 8 hodź.**

Čisty wunošk nałoži so k twarbje maćičneho domu.

Khorych podpjerajze towarstwo w Wulkej Dubrawje

budże pschichodnu **njedźelu, 12. oktobra t. l.,** popołdnju wot 4 hodźin w **Frenzlez** korczmje w **Wulkej Dubrawje** šwój lětuschi

salożeństi šwjedźeń

šwjeczicz, na czoz šo wschě šobustawy se šwojimi lubymi šwójbnymi s tutym wutrobnje pscheproschuja. **Pschedšydstwo.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Pschi **ratarskej schuli,** kaž tež w **šadplahujzej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, šo **póndźelu 20. oktobra** nowa schulska wuczba sapoczinje. Blizsche wukasy dawa **direkzija.**

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so šym wot 1. oktobra šwoju

bělu a khlěbowu pjekarnju

sašo šam pschewsak a so budu šo prózowacz, so bych dobre, derjeschodźaze pjeczwo šwojim wotebjerarjam podawał.

Khleb sa žito měnjam a mam pschezo 3 druzíny khleba na składze.

Rzanu, pschenczinu muku, wuherski khežorski wuczah, najlěpschu zakkowu muku, toho runja czíste **rzane wotruby, gris** a **czornu muku** po najtunischich płaczísnach poruczam.

S poczescźowanjom

Josef Kögler, pjekarski mischtr
na žitnych wikach.

Pschepoloženje khlamow.

Wot dźenšnischeho dnja šu moje khlamy na **šerbskej haßy czišło 10.** Nutskhód do nich je na hauensteinskej haßy. Proschu najpodwolnischo, so bychu mje kaž w starych tež w nowych khlamach s tym šamym dowěrjenjom poczescźili.

W Budyschinje, 1. oktobra 1884.

S poczescźowanjom

F. A. Sommer, klampnarski mischtr.

Hamburgsko-Bremenske

wohenšawěsczaze towarstwo,

1854 salożene.

S tutym k nawjedźenju dawamy, so šmy

knjesej **G. A. Koplanskemu** w **Budyschinje**

jenu **hlownu agenturu** pschepodali a proßymy, so bychu šo pola njeho sawěscźili.

Hlowna agentura w Lipsku.

C. Louis Taeubner.

Wot nětka je moje wobydlenje w **Niskej** na **Mužakowskej drósy,** s napschecza **Khrystofez** fabriki.

Güttler, kral. wokrjeßny skótny lěkař
sa Rósborkski wokrjeß w H. L.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoschczu.

Rjanobarbjerńja a chemiska plókarńja

Heinricha Hoppstocka

w Wósporku

porucza šo k pschebarbjenju wschěch tkaninow.

Woßebitosczi: barbjenje s najnowschimi barbami mužskeje a žónskeje drasty, rospróteje a njerospróteje.

Płókanje a czischczenje wschěch wězow. Spěschne wobstaranje, najtunsche płaczísny.

Skasanja šo pschijimaju w **Budyschinje** w klobukarni **Großeroweje** na swonkownej lawskej haßy.

Mlode piwo

póndźelu 13., wutoru 14. a štrjedu 15. oktobra popołdnju wot 5 hodźin w piwarni w **Lusy.**

Mlode piwo

w piwarni w **Njeßwaczidle** póndźelu 13. a štrjedu 15. oktobra.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje 12. oktobra popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mišionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, njedźelu 19. oktobra popołdnju w 3 hodźinach w Eberweinec hosćeńcu swoje měsačne zeńdźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

Předsydstwo.

Katholszy schulerjo

dostanu dobru a tunju pensiju na hrodowej haßy czišło 11 w Budyschinje.

Krawski móže hnydom dźěło dostacz pola **Hendricha Wjenka,** krawskeho mischtra na swonkownej lawskej haßy czišło 36.

Jeneho **krawskeho** pyta hnydom **Wylem Schuster** pschi garbarskich wrotach w Budyschinje.

Pjekarski wuczobnik

šo pyta do pjekarnje

Richarda Droschütza

na rózku noweje
a hornczerskeje haßy.

Ssylna šlužobna holza šo hnydom pyta na wulkej bratrowskej haßy 4.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 18. oktobra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Konferenza dla srjadowanja kolonialnych prawow na rěku Kongo na nawjeczornym afriskim brjosy žo sapoczatk novembra w Barlinje směje. Awstrija, Ruska a Italska žu pjecza hižo pschilubike, žo pschi konferenzy wobdźělicz, toho runja Franzowska, kotraž chze zyle w pschesjenoszi s němskim knjeżerstwom na konferenzy hłožowacz. Franzowska je toho žameho měnjenja kaž Němska, so ma wikowanje w krajinach nad Kongom žwobodne bycz, so žane knjejstwo wot kolonistow, kotsiž žo tam saždyla, ani dawkow ani zła žadacz njeżmě. Mudrej, dalokowidźazej politizy wjerćha Bismarka je žo radźiło, tamne dótkne punkty namakacz, kotrež Franzowsku a Němsku sažo w hromadu wjedu a jeju sjednocza w woprawdźe wulkim a měrnym kulturnym dźěle. Jendźelska žebi wschu prózu dawa, němsko-franzowski swjask rosschczěpicz, kotryž pschewahu Jendźelczanow na morju slama. Jendźelske nowiny pižaju, so žo jendźelske knjeżerstwo pschecźiwo žwobodnemu wikowanju w krajach nad Kongom sepjeracz njebudże. S tym móże žo Jendźelska spokojicz. Tola zyle druhe žu wobstejnoszcze w nastupanju rěki Nigra. Wscha krajina nad rěku Nigrom je jendźelske wobžedźerstwo. Jendźelske knjeżerstwo njeżmě czerpicz, so by žo wo Nigrowym kraju runje tak kaž wo Kongowym kraju jednako, runje kaž wone njepschida, so by žo žana druha móz do należnoszcow kajkeježkuliž druheje jendźelskeje kolonije měschała. Barlinska konferenza žo wot Jendźelczanow wobhladuje sa najstraschnischi nadpad na nahladnoscz a samóžnoscz Jendźelskeje w krajinach, kotrež běchu hacz dotal Jendźelczanam pschewostajene.

— Němski khěžor budże tez lětuschu nasymu na pscheproschenje hrabje Oty se Stolberg-Wernigerode někotre dny w Wernigerodskim hrodże pschebywacz. Sa czaž jeho pschebytka směja žo tam sažo honstwy na dźiwje žwinje, jelenje a sajazy. Khěžorowy pschikhad w Wernigerodże sapoczatk novembra wotczakuja.

— Awstriski krónprynz Rudolf je žrjedu do Barlina pschijeł, hdźež jeho na dwórnischczu prynz Wylem powita. Tón žamy dźeń wjeczor wobaj prynzaj do Ibenhorsta (w narańschej Pruskej) na honstwu puczowaschtaj.

Awstrija. W Winje je žo 11. oktobra nowe universitetne twarjenje wot khěžora žameho w pschitomnoszci najžkawnischich wuczenych a najwyschschich sastojnikow na žwjedźeńske waschnje požwjeczikło. Khěžor na duchapołnu narěcz rektora Zschokka wotmolwi, so njech žo mkodoszci, kotraž tam žórko wědomoszcze, elementy powołanja a pschichodne sboże žiwjenja pyta, tele elementy pschezo w połnej měrje poskiczeja, so njech pak žo mkodoscz, žo s dźakownoszczu dopominajo na wulke wopory, sa nowe universitetne twarjenje nałożene, požylni we wschěch dźělach spósnacza a luboscze k shromadnemu wótznemu krajej. Khěžorowu narěcz se sahorjenym žlawawołanjom pschijachu. Khěžor na to twarsku liscźinu podpiža a žebi twarjenje wobhladowasche, pschi czimž jeho studencza wschudże wjeżele witachu. Khěžor Franz Josef, kotryž je hižo w lěcze 1854 nowotwar university porucził a kotryž je w lěcze 1870 jene s najrjeńschich městnow Wina k tomu pschipokasał, je hódny sahorjeneho hołdowanja Winskeho studentstwa.

Italska. Na kholeru hischcze pschezo wschědnje wjele ludźi mrěje. W poślednim czażu je wona sažo pschiběraka, a je pjecza nowe wino, kotrehoż ludźo psches měru wjele pija, na tym wina. W Neaplu žamym sańdźeny pjatk 26 semrě, 122 jich skhori. Ssobotu 52 semrjetych a 118 skhorjenych liczachu.

Belgiska. Liberalni w Belgiskej njewustawaju, žo pschecźiwo nowemu schulskemu sakonjej spjeczowacz. Hdźež chze knjeżerstwo schule po nowym porjedże pscheměnjecz, liberalni to s njemčrami sadźěwacz pytaju. Jako chzyschce w Senzeilles tamnischa gmejnska rada wyschschu holczu schulu sběhnucz, žo naschczuwani dźěłaczerjo do gmejnskeje sale dobuchu, dachu žo s radźiczelami do pukow a jich se sale wuczěrichu. Někotsi s radźiczelow a gmejnski prjódkstejer buchu czežko franjeni. Na to rosnjemdrjeny lud psched faru pschiczeże, hdźež durje roskamawschi zyle twarjenje sapuszczi. Žandarmerija s Philipeville je njemčrnu wjeż wobžadźika.

Franzowska. Minister Ferry je powjescz wo nowym dobyczu franzowskeho wójska w Tonkinje runje w najpschileżnischim czażu k wotewrjenju deputirtskeje komory dostak. General Brière de l'Isle, roskasowar tonkinskeho wójska, je wo tym žlědujzu depeschu do Parisa pósłak: Wyschk Donnier po kražnym wojowanju 10. oktobra hórku, twjerdźisnu Chu wobknjezazu, dobu, sepjeranske městno wulkeho chineskeho lěhwa, wot pjeczich wobtwjerdźenjow schkitowaneho. Chinesojo na druhi dźeń spytachu naž s hórki wuhnacz, tola nascha artillerija bjes nimi tajku schkodu naczini, so k Langsonej czeknuchu. S Chinesow je 3000 muži padnuko, bjes nimi jich komandirujzy general. My žmy shubili 20 morwych a 90 sranjenych. Chineszy wojazy, wot wyschka Donniera poraženi, běchu derje wobrónjeni a po europiskim waschnju manövrirowachu. Brière de l'Isle žo nadźija, so je s tym sawal Chinesow do Tonkina wotraženy, dokelž pobite wójsko k najlepschemu chineskemu muzstwu žłuschesche.

Mjenje swjeżelaze powjescze sa Franzowsow žu s kupy Formosy pschischke. Kontreadmiral Lespés žo hižo dźežacz dnjow dołho prózuje, Chinesow s jich wobtwjerdźeneho stejnischcza pola Tamschui wuczischczecz. Najwjetschi sadźěwk Franzowsam je pažmo torpedow, s kotrymž žu Chinesojo pschikhad k Tamschuiskemu pschistawej saraczili. Jedyn lieutenant, kotryž bě žo dobrowólnje poskiczik, so chze s pjeczimi muzemi torpedy wotstronicz, je pschi tym, runje kaž jeho pschewodnizy, žiwjenje wostajik. Woda w pschistawje je tak nikka, so franzowskim wójnskim kódźam s zyka mózno njeje, žo k brjohej pschiblizicz a Chinesow s artilleriju pschimacz. Se žwojimi wojakami, kotrychž ma jich Lespés tsi kompagnije, pak žo tón na kraj swažicz njemóże. 8. oktobra žo Lespésowe muzstwa, kotrež běchu na brjóh stupike, wot Chinesow wróczo sczižnuchu. Poślednischi, w wulkej liczbje na skradźnej kakańzy leżo, dachu Franzowsam tak blisko k žebi pschincz, so mózachu do nich derje s kanonami tselecz. Na to žo na dobo Chinesojo sběhnuchu, bjes Franzowsami njeporjad nasta a po pjeczhodźinskim wojowanju dyrbjachu woni, 70 morwych shubiwschi, k žwojim czołmam wróczo zosacz. Chinesojo, kotsiž mějachu pjecza 200 morwych, žu 22 franzowskim czełam hłowu wotrěsli. Podobne hrosnoszcze žu Chinesojo tez w Wenchowje wobeschli, hdźež khěže

kschesczijanskich mißionarow sapalichu. Bitwa pola Tamschui je pokasała, so hischcże dlějschi cžaß sańdże, hacž smeje Franzowska „sawdawk" w ruzy sa wójnske sarunanje, kotrež wot Chiny žada. Admiral Kourbet trjeba wjele wjazy muzstwow, a to hižo toho dla, dokelž dyrbi wjetschi dżěl jeho korpsa Kelung, druhe wot Franzowsow wobßadżene město na kupje Formosy, schkitowacź.

— W Lionje, w druhim wjetschim franzowskim měscże, dżěławy lud wulku nusu cžerpi, dokelž žaneho dżěła namakacź njemóże. Jena shromadżisna dżěłacżerjow na druhu ßlěduje, w kotrejž wuradżuja, na kajke waschnje by ßo hubjenstwu wotpomhcź hodżało. Wóndano ßo 5000 dżěłacżerjow po telegrafiskim pucżu na ministra snutskownych naležnoscżow se žadanjom wobrocżi, so by ßo jim sa bjesdżěłowy cžaß khěžna dań spuschcżiła, jich sastajene poßleschcża a symska drasta ßo jim nasad dała, a ßo hnydom ludowe dżěłarnje sałożiłe. Knjeżerstwo hacž dotal žaneje sarady pschecżiwo nusy njewě. Pschepytanske komißije drje ßu ßo powołake, w kotrychž ßu ßo wschelake namjety cžiniłe, tola plan, po kotrymž by ßo dżěłacżerjam woprawdże pomhacź hodżiło, po sdacżu hischcże postajili njeißu. Se wschelakich stron ßo namjetuje, so by ßo na twory s wukraja, kotrež franzowskim konkurenzu cžinja, wjetsche zło położiło.

Rußowska. Wójnski ßud w Pětrohrodże je se 14 nihilistow, kotsiž ßu hižo dołhi cžaß w jastwje ßedżili, 9 k ßmjercži saßudźiło a to wyschka Aschenbrennera, schtyrjoch offizierow, jeneho artillerista, a žónske Marju Fignerez, Filipowu a Wolkensteinez. Snate je, so je ruski khěžor pschecżiwnik ßmjertneho khostanja, duž wotcžakuja, so ßo wot njeho nětkotsi saßudżeni wobhnadża. Najstraschnischa se žónskich je Fignerez, kotraž ßo s dobrym wuspěchom prózowasche, revoluzinarnym ideam pucź do wójska dobycź. Sakoženje potajnych nihilistiskich sjenocżeństwow w wjazorych regimentach je jejny skutk. Pschedßyda tutych sjenocżeństwow bě wyschk Aschenbrenner.

Turkowska. Turkowske knjeżerstwo je hłuboko roshorjene dla rubježneho nadpada, kotryž je ßo 6. oktobra na turkowski póst njedaloko Konstantinopla scżinił. Něhdże 60 rubježnikow se skradżneje łakańzy póstske konje potsělachu, na to ßo do póstskeho pschewoda dachu a jón, hacž runje ßo khróble wobarasche, pschemóchu. Rubježnizy ßo pjenježnych měchow, w kotrychž bě 260,000 piastrow skhowanych, mozowachu a s nimi cžeknuchu. Jenemu konduktěrej bě ßo radżiło, rubježnikam twóchnucź. Wón w skoku do Ismida jěcha sche a tamnischej wyschnoscżi podawk k nawjedżenju da. Sultan wo tym shoniwschi, ßo wulzy rosnjemdri a hnydom porucži, so ma ßo ßylne kavalleriske wotdżělenje sa rubježnikami puschcżicź. Duž ßo rucże 300 jěsdnych do Ismida dowjese, kotsiž ßo wot tam na honitwu sa rubježnikami dachu. Tucżi běchu hižo do hór cžekli, hdżež ßu jich wojazy wobstupali. Nadżija ßo, so rubježnikow popanu, tola jara ßo dwěluje, hacž kranjene pjenjesy pola nich hischcże namakaju.

Wotkryta potajnoscź.

(Skónczenje.)

Wonka hischcże pschezo błysk sa błyskom cžornu nóz poßwětlesche a hrimot dale s njeßłabjenej mozu dale hrimasche.

„Hólzaj, njesabudźtaj mi pschikładowacź", kalkaŕ ßwojimaj pomoznikomaj pschiwoła, na cžoż taj cżeżke schcżěpy s tajkej lohkoscżu do płomjenja funkaschtaj, kaž so bychu małe tschěski byłe. Dźiwje praskotajo płomjenja s nowa wyßoko ßapachu. Pomoznikaj ßo saßo do kucżika ßynuschtaj a mjelczo s trubki pachaschtaj.

Zusbnik dale powjedasche:

„Nasajtra rano, jako s mischtrom a mischtrku sa ßnědanjom ßedżach, prajich: »Mischtrje, dżenża je ßo mi hrósbny ßón dżał — ßnadź by ßo hodżiło, po nim na nětkotre loterijowe cżißka ßadżicź.« Mischtr, kotremuž na stajnoscżi loterija w hłowje hrajesche, mi hnydom kasasche, powjedacź, kajki ßym ßón měł. Duž powjedach takle: »Mi ßo dżijesche, so běch w pinzy po piwo, a so bě nasch poß Ali, kotryž bě sa mnu do njeje pschiběžał, pod hrjady, na kotrychž picżele leża, salěšt. Ali trójzy saschczowka, na dobo ßo plestr wotewri a se semje sběhasche ßo muž, do běkeje płachty sawaleny, wocži sańdżelitej, s rukomaj bě ßebi twjerdże sa hłowu pschimnuł.« —

Mischtrzy pschi tutych ßłowach pomaska s ruki padże, a wona wobłědnu. Ja ßo psches to tak strózich, so mi ßłowa w schiji tcżazy wostachu. Tež mischtr bě jara błędy a kaž wschón poražený. Wobaj khwilu ßedżeschtaj, kaž by błysk do njeju sajeł. Najprjedy ßo hosposa shrabnu, pschimnu k pomaszy a praji:

»Ale budźcże tola s měrom s tajkimi rěcżemi, pschi tym na mnje woprawdże hrosa stupa.«

»Hłupe ßony«, pschistaji mischtr. »Najskerje scże wcżera pschehłuboko do schkleńzy pohladali.«

»Haj, tak ßnadź je było«, spomni khwatniwje mischtrka, »tola toho dla Wam žaneho poroka njecżinimoj, so ßebi njebyschcże myßlili, so Wam to njepopschejemoj — runje na wopak. Wy scże ßebi to sprawnje saßkužili, to wěcżne běhanje do pinzy! A hdyž je cżłowjek tak wjele pił, jemu wschelake hłuposcże do moshow pschinidu a potom tajka schmatańża nastanje.«

»Haj, to ßu hłuposcże, ja do scherjenjow njewěrju«, rjeknu mischtr. »Na tajke ßony też žanych cżißkow w loteriji njewosmu. Tola wostajmy ßo tajkich rěcżow, tamle pscheð kowarnju stejitaj dwaj konjej, kotrajž dyrbitaj ßo kowacź.«

Dachmoj ßo do dżěła, tola dyrbjach pschezo sa tym myßlicź, cżoho dla běschtaj ßo mischtr a mischtrka tak nastrózałoj, jako jimaj ßwój ßón powjedach. Ssym cżasto na to spominak .... Mischtr a mischtrka běschtaj so mnu jara pschecżelniwaj, a mějach ßo derje pola njeju. Tola bórsy na to mje mischtr s dżěła puschcżi, dokelž pjecża w kowarni niczo cżinicź njebě. Tola s tym mi wěrnoscź prajił njeje — runje na wopak, mějachmy tehdom runje jara wjele dżěłacź."

Na powjedanje pucżowarja s kedżbliwoscżu poßłuchachmy, wón bě s krótka, s wurasom a po wěrnoscżi ßwoje podeńdżenje wopißak. W mojej hłowje wschelake myßliczki nastawachu, kotrež we mni skónczńje weste pscheßwědczenje wutworichu, a kaž ßo sdasche, bě to też pola druhich pschipoßłucharjow tak, kotsiž samyßleni mjelczo do płomjenjow hladachu. Mje skoro hrosa pschimnu. Nasch hóscź dżě ßwoje podeńdżenja pschi straschnym njewjedrje w cżmowej nozy a na měscże, hdżež stajnje wulki wuheń pscheð ßobu widżachmy, w kotrymž dźiwi woheń praskotasche, kotryž nam powjescź wo helskim płomjenju, w kotrymž budża satamani ßwojich njeskutkow dla wěcżnu cżwilu cżerpicź dyrbjecź, na tak hróśbne waschnje pscheð wocži staji .... Ja wjedżach, so ßebi s pschitomnych nichtó njeswaži, ßwoje měnjenje wuprajicź, kotrež bě ßo runje kaž w mojich, też w myßlach wschěch druhich sepschadło.

„Sto krócź w mojim żiwjenju", zusy s nowa sapocża, a jeho wobliczo ßo sakhmuri, „ßym hódał, s kajkej pschicżinu je mi tutón hrosny ßón do myßlow pschischoł, kotryž Dubez mandżelskeju tak jara nastróżi . . . druhdy ßebi saßo myßlach, so je mi tehdy piwo do hłowy stupiło a so je to wina było, so bě ßo mi hrosny ßón dżał — sto ras pak mi saßo pschipanu, so ßnadź je Dub, wo kotrymž rěcżachu, so je s Nowakowej dżerżał . . . so staj wobaj hromadże stareho muża — — —"

Pucżowar ßwoju rěcź njeskónczi. Mózny błysk ßo sapłomjeni na njebju a jo daloko a schěroko poßwětli, hrimot wrjeskasche, so ßo dno kalkarnje tschaßesche.

Pschi błyskowym ßwětle widżach, kak ßo nastróżany zusbnik wjazy krócź pokschižowa, a jako hrimanje wotcżichnu a ßo krajina saßo s tołstej cżmu pokry, ßo kowarski, kaž by chzył njeprawo, wot njeho morwymaj ßnadź scżinjene, porjedżicź, dale ßłyschecź da:

„Ale Bóh luby Knjes mi njedaj njewinowateju cżłowjekow wobskorżicź, so staj tajki żadławy njeskutk scżinikoj." . . . A mjelczizy wón do howrjazeho płomjenja kalkoweje pjezy hladasche . . . .

Dlěscha khwila ßo minu, w kotrejž wschitzy samyßleni na srudne podeńdżenje spominachmy. Kalkaŕ prěni mjelczenje pschetorhnu, se sprawnej pobożnoscżu prajizy: „Haj, na ßwěcże wschak ßo dźiwne wěży stawaju, tola cżłowjek njemóże se ßwojim prostym rosumom wscho pschewidżecź. Duž njeßmě dale ßudżicź, hacž jeho rosum a pscheßwědczenje doßaha. Pschezo je lěpje, mjenje wjedżecź, hacž druhim s pschewulkej mudroscżu do ßwědomnja pschimacź."

Tele proste ßłowa dyrbjachu ßo tutón wokomik woprawdże rosumne mjenowacź — tola ja dwěluju, hacž ßu nastawajze tukanje, kotrež ßo po mojim pscheßwědczenju we wschěch hibasche, porasyke. Po kalkarjowych ßłowach wěży dale wjazy kedżbu njemějachmy.

Sprózny pucżowar staże, praji nam dobru nóz a do kuta salěše, hdżež ßo na ßłómu lehnn a ßo s krywom sawodże, kotryž bě jemu dobrocżiwy kalkaŕ pożcżił . . . Po khwilzy wußnu . . . psches dołhe wobcżežne pucżowanje bě jeho cżěło wustało . . .

Wětr bě bjes tym njewjedro daloko k ranju sehnał. Mój pschećźel a ja sa tšélbu pschimnuchmoj a, naschemu pschećźelej bożemje prajiwschi, po błóćźanym lěšnym puću k hajniskemu domej stupachmoj.

Duzy po puću naju měnjenje wo pućowarjowym powjedanćku rospominachmoj, kotrež šo nadpadnje hač na najmjeńsche dróbnosće woprawdźitosći runasche.

Wětr mróćźele rostorhnu a na njebjeskim wobkuku šo tam a šem šamotna hwěsdźićka syboleschе, jako k hajniskemu domej dóńdźechmoj.

* * *

Tón šamy dźeń popołdnju s mojim pschećźelom do Runiz dźěch. Chzych tamnischeho wobstarneho knjesa fararja wopytać, kotryž bě psched lětami mój wućeŕ byk. S wošebitym sajimanjom šebi wopaluischćźo wotpaleneje kowaŕnje wobhladowach. Na wšy knjesa fararja setkachmoj, kotryž s rowarjom po sdaću wo někajkej ważnej naležnosći powjedasche.

„Witajtaj, hólzaj", dostojny schědźiwz wutrobnje praji, a bě s jeho hłoša błyschećź, so šo nad naju wopyće wjeselі.

„Pójtaj hnydom šobu, pokasam Wamaj něschto sajimawe."

Wón naju k koscźeŕni dowjedźe, kotruž rowaŕ wotewri.

Sastupichmy do njeje.

Na wulkim blidźe zyły, derje sdźeržany koscźowz leżesche. Faraŕ se šłabej tschepotatej ruku nop wsa a jón nam pokasa.

Nop bě s dołhim, sersawym želesnym hosdźom pscheražený, kotryž běchu s wulkej mozu do lěweho spanja storcźili, dokelž hosdźowy kónz hač k prawemu spanju došahasche.

„Tutón koscźowz pschi hrjebanju pod plestrom w pinzy wotpaleneje kowaŕnje namakachu", nam wobstarny měschnik powjedasche.

Mózne pscheškapnjenje naju pschetschašy . . . . krej w žiłach šo namaj hacźesche, wkošy namaj na hłowje stawachu — — —

Mjelcźizy s fararjom do sahrody dźěchmoj, tam jemu powjedachmoj, so šmój sańdźenu nóz w kalkaŕni wućek psched njewjedrom pytałoj, a pschi tym na zuseho cźłowjeka spomnichmoj, kotryž bě šo, kaž posdźischo shonichmoj, nasajtra rano na dalsche pućowanje puschcźik.

Schtož wobstarnemu fararjej powjedachmoj, tutoho niz najmjenje njepschešłapnu . . . wón jenož druhdy se šwojej šněhběłej schědźiwej hłowu pokiwnu a lohki jerki pošměwk wokoło jeho huby hrajesche . . . Sdasche šo, so je tule potajnosć hižo prjedy znał. Běschtej dźě šo njebo Dub a jeho žona wjazy krócź a to do šwojeje šmjercźe šwojich hrěchow spowjedałoj . . .

Zusbnikowy šón šebi na to waschnje wukožichmoj, so šnadź je šo jemu sedźał, dokelž je cźasto na spodźiwne wobstejnosće myšlił, pod kotrymiž bě šo stary Nowak shubił.

Rosmołwu wo tejle wězy dostojny schědźiwz se šlědujzymi šłowami skónczi:

„Praju Wamaj, lubaj hólzaj, w wješnym žiwjenju, wo kotrymž pschi swjerschnym šudźenju měnja, so je jenož nikke, jašne a pschewidne, też hłubiny a tajne městna namakamy, na kotrychž dnu wschelake potajnosće spja, cźasto lěta dołho, druhdy na wěcźne cźašy."

Wěsće ważne šłowa wobstarneho spowjednika.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sswojich lubowanych šerbskich bratrow na to kedźbliwych cźinimy, so někajki cźłowjek wokoło khodźi, kiž by naschu šerbsku pschesjenosć rosschćěpił. Wón pyta ludźi narěcźecź, so njebychu pschi naschim dotalnym konservatiwnym kandidacźe wostali, ale druheho konserwatiwneho wuswolili. Schto by šo s tym dozpiło? S tym by šo ta schkódna mózhota podała, so móhł liberalny kandidata pschelešcź, hdyž by wěsty dźěl konservatiwnych hłošow s tym šo shubił, so na druheho panje. Duž, lubi šerbšzy bratsja, njedajmy šo saślepicź, ale wostańmy wschitzy pschi tym a na tym, so w naschim wólbnym wokrješu kóždy šwój hłóš sa k. Theodora Reicha nad Běku wotedajmy!

— Nasymske kontrolske shromadźisny w wokrješu 1. Budyschskeho bataillona 4. krajnowoborneho regimenta cźišło 103 smėja šo w cźašu wot 3. hač do 7. novembra t. l. a to 3. novembra dopołdnja w 11 hodźinach w Kinsbórku, popołdnju w 3 hodźinach w Njeśwacźidle, 4. novembra dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 1 hodźinje w Połcźnizy, popołdnju w 3 hodźinach w Barcźe a Kamjeńzu, 6. novembra dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 1 hodźinje w Budyschinje a Biskopizach, 7. novembra dopołdnja w 11 hodźinach w Schěrachowje. Pschi tychle kontrolskich shromadźisnach šo jenož reserwistojo a disposizionski wotpusk mějazy wobdźěla.

— Skóstnikow, kotsiž šu w nozy 2. septembra murjerja Janascha s Makeje Borschcźe njedaloko helgesta nadpanuli a jeho straschnje sranili, hischcźe pschezo wušlědźili njejšu. Statne rěcźnistwo toho dla kóždeho, kotryž šnadź něschto wě, schtož by k wušlědźenju šłužicź móhło, napomina, so by to hnydom wyschnosći k nawjedźenju dał.

— Knjes August Moritz Bernstein s Giddingsa w Texasu redakziji šlědujzy list pische: Ss. Pawokšku wošadu w Sserbinje je srudne podeńdźenje potrjechiło. Knjesej Bohu nad žiwjenjom a šmjercźu je šo spodobało, nascheho wyšokocźesćeneho duchowneho knjesa Jana Kiliana s tuteje cźašnosće k šebi do wěcźnosće wotwołacź. Njebocźiczki je nahłeje šmjercźe wumrjeł, pjatk 12. sept. rano jeho Boža ruczka saja. Hacź do šwojeje šmjercźe je šo wón najlěpscheho strowja swješelał, dwaj dnjej prjedy je kwaš šwojeho šyna hischcźe wschón cźiły a cźerstwy šobu šwjeczik. Dźeń posdźischo, 13. septembra, šu jeho pod wulkotnym wobdźělenjom zyłeje wošady pohrjebali. Semrjety, kotryž je 73 lět 5 měšazow a 3 dny stary se žiwjenja schoł, sawostaji tsjoch šynow, Hermana Theodora, Augusta Gerharta a Bernharta, a dwě dźowzy, Theresiju a Huldu. Najstarschi s jeho šynow, Herman Theodor je, šwoje studije skónczinschi, na město šwojeho nana stupił. Njebo knjes Kilian je šebi wo Sserbinsku wošadu wulke sašłužby dobył, wošebje my Sserbja budźemy na njeho pschezo s dźěcźazej luboscźu a dźakownoscźu spominacź.

S Mnischońza. Sańdźenu šrjedu šu k twarej wěže na tudomnej horje sakładny kamjeń położili.

S Hodźijskeje wošady. Sańdźenu wutoru 14. oktobra šwjecźesche šo w Ssmoliz domje w Leschawje jara rjany a wulzy žadny šwjedźeń, mjenujzy słoty kwaš. Běsche šo tón dźeń runje 50 lět minuło, so bě tamnischi kubleŕ Pětr Ssmoła do šwjateho mandźelstwa stupił. So by šo tutón rjany dźeń też hódnje šwjecźił, běchu šo na nim w jubelskim domje bliżsche pscheczelstwo a snajomnstwo kaž też Hodźijskaj duchownaj, Wjelkowski prědaŕ, wješny wućeŕ atd. seschli. Knjes faraŕ Jmisch dźeržesche jubelskimaj mandźelskimaj na podłožku 1. Sam. 7, 12: „Hacź šem je nam tón Knjes pomhał", wschěch wutrobu hnujazu rěcź a požohnowa k wobsamknjenju swjask sbožowneho a požohnowaneho mandźelstwa. S tuteje rjaneje rěcźe, kaž też se wschitkich druhich šłowow, kiž šo potom hischcźe prajachu, klinczesche wot prěnjeho hacź do poślenjeho šłowa ponižny dźak k Bohu sa tu hnadu, kiž je šo hacź dotal nad tutym domom tak sjawnje wopokasała, kaž też prósstwa k Bohu, so by też na wjecźor žiwjenja mandźelskimaj tutu hnadu sdźeržał. Bjes wschelakimi darami, s kotrymiž běsche luboscź šwjedźeń a šwjedźeński dom pyschiła, widźachmy też rjany šerbski spěw, jubelskimaj mandźelskimaj wot jeju wuja darjeny, kiž je šo wurjadnje spodobał. Pschi składnosći tutoho šwjedźenja wsa k. faraŕ Jmisch też k prósstwje šłowo. Wón rosestaja mjenujzy, kak šu wschelake šerbske wošady hischcźe bjes duchownych, a kak šo Towarstwo Pomozy w Budyschinje prózuje tutej duchownej nusy wotpomhacź, a pschisamknu k tomu prósstwu, so bychu pschitomni sa to něschto składowali. To šo s radosću sta, a sběrka tón wulkotny dar, 39 hr. 10 np., pschinješe. Bóh pak sdźeržˇ jubelskeju mandźelskeju hischcźe dołho cźikeju a stroweju jimaj kaž też zyłej šwójbje k sbožu!

S Myschez. Pjatk 10. oktobra bě sa naš dźeń wješela a radosće, pschetož na tutym dnju dostachmy do nascheje wućeŕnje a sa naschu schulsku młodosć nowehо knjesa wućerja. Hižo psched tym cźinjachu šo wschelake pschihoty k luboscźiwemu powitanju. Khorhoje a s dźěla nowa drasta sa schulsku młodosć buchu wobstarane, wěnzy kaž też pletwa wite a rjane cźestne wrota psched wućeŕnju stajene, na kotrychž šo w němskej rěcźi napišmo: „K nam witajce!" błyschcźeše. Pod połnymi rukami dźěła pschibliži šo na tajke waschnje dźeń, na kotrymž nowy wućeŕ, knjes Knjes s Budyschina, do šwojeho noweho statoka pschicźahnu. Pjatk popołdnju w dwěmaj hodźinomaj shromadźichu šo tudomni schulszy pschedstejicźerjo se schulskej młodosću, s khorhojemi a wěnzami rjenje wupyschenej, w naschej nowej wućeŕni, so bychu šo nowemu knjesej wućerjej napscheczo podali. Cźah schulskich dźěcźi, kotrehož nawjedowanje knjes wućeŕ Domaschk s Bolborz pscheczelniwje wobstara, cźehnjesche pšches Prěcźezy po Kamjeńskej drósy hacź na mjesy Prěcźeczanskich leżomnoscźow, hdźež w 3 hodźinach nowy knjes wućeŕ pschijědźe, kotrehož knjes kubleŕ König s Myschez w šerbskej, knjes piwaŕ Radza s Prěcźez pak w němskej rěcźi powita, na cźož šo knjes wućeŕ w woběmaj rěcźomaj lubosnje podźakowa. Na to dachu schulske dźěcźi nowemu wućerjej ruku a powitachu jeho šerbske w šerbskej, němske pak w němskej rěcźi. Psched wućeŕnju w Myschezach wocźakowaschtaj noweho wućerja knjes ryczeŕkubleŕ Scheffel nad Ssołschezami jako pschedšyda noweho schulskeho wokrješa a knjes

farař ryčeŕ Imiſch, jako lokalny ſchulſki inſpektař. Prěńſchi poſtrowi noweho wučerja w krótkej němſkej, poßleńſchi pak ſ hnujazymi ßłowami w ßerbſkej rěczi. Też tudy podźakowa ßo nowy knjes wučeŕ na pſcheczelniwe waſchnje. Po wſchěm tym doſtachu ſchulſke dźěczi khoſej a zaktu, mjes tym ſo ßo hižo pomjenowani knjeza pſchi pſchihotowanej hoſczinje w nowej wučerni ſabawjachu. Wjeczor prajachu ſchulſke dźěczi knjeſej wučerjej Domaſchzy, jemu ruku dawſchi, bożemje a wſchitzy, doroſczeni kaž dźěczi, roſeńdźechu ßo do ßwojich domiſnow. Bóh daj, ſo by ßo nowemu knjeſej wučerjej pola naß derje ſpodobało a ſo by prawje dołho pola naß pſchebywał.

S Wulkeje Dubrawy. Sańdźenu njedźelu tudomne khorych podpjerajze towaŕſtwo w Frenzelez korczmje ßwój ſałożeńſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Ssobuſtawam Židowſkeho khorych podpjerajzeho towaŕſtwa, kotſiž běchu jón ſe ßwojim wopytom poczeſczili, ßo najpſcheczelniwiſche powitanje doſta. Jako bě ßo wot pſchedßydy Židowſkeho towaŕſtwa naſchemu a na to wot pißmawjedźerja Wulkodubrawſkeho towaŕſtwa Židowſkemu towaŕſtwu tſikróczna ßława wunjeßka, Guſta Hataß w ßerbſkej rěczi pſchednoſchk, do ſchtuczkow ſeſtajeny, dźerżeſche, kotryż ßo na wužitnoſcź a nuſnoſcź khorych podpjerajzych towaŕſtwow poczahowaſche. Kónz tutych ſchtuczkow, kotrež ßo pſchipoßkucharjam wulzy ſpodobachu, mějeſche ßo tak:

Hdyž junu kónz žiwjenja běha ßmjercź budże naß wobkhłódkowacź
A w podſemſkich komorkach měra nóz rownu my budźemy ſpacź,
Njech tehdom, kiž po nami póńdu po dróſy toh' žiwjenja,
Skutk naſcheho towaŕſtwa wjedu do daliſchoh' pſchichoda.
Njech tehdom też kčéje a tuje nětczišche ſjenoczeńſtwo,
So w hubjenſtwach podpjeru ſměje też pſchichodne człowjeſtwo.

S kajkim žohnowanjom je towaŕſtwo ſa krótki czaß ßwojeho ſchtyrilětneho wobſtacźa ſkutkowało, ſ toho widźimy, ſo je hižo 113 ßobuſtawam 844 hriwnow podpjery w khoroſczi wudźěliło, a ſo ma w pokładnizy njedźiwajo tajkich wulkich wudawkow hiſchcźe pſchezo 736 hriwnow.

S Lubija. W naſchim wólbnym wokrjeßu je naß konſervatiwnych hiſchcźe tak mało, ſo ßami njemóżemy żaneho konſervatiwneho ſapóßłanza poſtajicź a pſcheczíſchczecź. Duż nam żadyn druhi wupucź njewoſtanje, hacź ſo dyrbimy bjes tymi kandidatami, kotſiž ßu ſa naſch wokrjeß ſ druhich politiſkich ſtronow poſtajeni, toho ßebi wubracź, kiž naſchim konſerwatiwnym wotpohladam najbliže ſteji. Jeniczki, ſa kotrehoż móżemy ſ dobrym ßwědomnjom tu hłoßowacź, je k. dr. Pfeiffer nad Burkersdorfom. Toho, lubi ßerbſzy bratſja Lubijſkeho wólbneho wokrjeßa, wuſwolmy. S tym k tomu pomhajmy, ſo njeby něhdźe naſch wokrjeß pſches někajkeho doprědkarja Eugen-Rychtarjoweje drużiny, abo pſches někajkeho ſozialneho demokratu w Barlinje ßo ſaſtupił.

-č. S Rakez. Sańdźenu njedźelu poſkiczi ßo nam tudy kraßna ſabawa ſ dźiwadłom, kotrež ßo wjeczor w Kamjenej hrajeſche. Wuwjedźenje dźiwadła bě Sarěczańſke ßerbſke towaŕſtwo na ßo wſako. My chżemy najprjedy khwalobnje wuſběhnucź, ſchtoż powſchitkowne pſchedſtajenje naſtupa. Porědko drje ßu pſchedſtajerjo ßwoje wěży tak doſpołnje a wubjernje nawukli, kaž běchu to wſchitzy ſańdźenu njedźelu cźinili, tak ſo ſuſléra ani trjeba njebě. Jako prěnja pſchedſtajeſche ßo „Ssußobow ſkórżba", wjeßelohra w 1 jednanju. Knjes Młynk jun. ſe Sarěcźa ſaſtupowaſche wubjernje rólu rěcźnika Liſchczaka a k. Krawz ſ Luha roſumjeſche jako běrz, kaž bě to nuſne, do ßwojich ßłowow kruty pſchikaſńſki ſynk klaſcź. Też buraj Puſolak a Sadźerak dobuſchtaj ßebi ſaßłużenu khwalbu, jeno móhłoj w poßlednim wuſtupje, w jaſtwje ßo mějazym, ſ wjetſchej roshorjenoſczu a ſ wjetſchim wuraſom hracź. Jako druhe pſchedſtajeſche ßo „Telegram". Bjes dwěła ßo wuſtojnoſcź kublerja Mudraczkowa najlěpje ſpodobaſche; haj jeho zyke hibanje a wuras woblicza jeho wuſtojnoſcź pokaſowaſchtej. Jara derje ßo rentier wot k. Krawza ſ Luha pſchedſtajeſche, kotrehoż hižo dołho jako wubjerneho pſchedſtajerja ſnajemy; woßebje derje wón ßwoju njeſczerpliwoſcź wuſnamjenjeſche, jako bě jemu dźowka Hanka cźełka. W dobrych rukach bě też róla knjenje Wjeßelinoweje a knjeżny Hanki, a też k. Wjeßelin bě ßwój nadawk do zyła derje ſroſumił, dale też ßłużobny w telegrafje derje hrajeſche. — My widźimy po tajkim, ſo ßu ßebi Sarěczenjo wſchu móżnu prózu dawali, ſo bychu Rakeczanam rjany ſabawny wjeczor pſchihotowali, a ſo je ßo jim to też hacź nanajlěpje radźiło, a hdyž dale na to dźiwamy, ſo bě wunoſchk ſa maczicźny dom poſtajeny, dyrbimy ßwoje wobżarowanje a ßwoju wulku njeſpokojnoſcź nad tym wuprajicź, ſo ßu ßebi Rakeczenjo to tak mało ważili a dźiwadło ſ tak małej liczbu wopytali. To njeje prawje! Pſchetoż wſchitkim je ßo tam wubjernje, haj kraßnje lubiło a po ſkónczenym dźiwadle ſeßydachu ßo ſa blida a hakle nózne hodźiny dźělichu wjeßelu cźrjódku, jako běchu ßo ſe ßerbſkim ſpěwanjom pſchi karanczku piwa ſabawjeli.

S Wojerez. Dźiwna wěz! Liberalny kandidata po měſtach a po wßach wokoło jěſdźi, ſo by ludźazu kedźbliwoſcź na ßo ſcźahnuł. Wſchudźom wulke rěcze dźerżi, a jich wopſchijecze je ta khuduſchka próſtwa: „Lubi mużojo, wuſwolcze mje." Ale, cźeſczeny knjes Bertramje, waſcha próza a waſche proſchenje je podarmo; pſchetoż my Sserbja póńdźemy ſ naſchimi wólbnymi liſtkami, kiž budźa wſchě ſa k. wyſchſcheho präſidentu ſe Seydewitz wotedate. Tón njetrjeba wokoło jěſdźicź a ludźi wo jich hłoßy proßycź. Tón njepyta ßwojeho wužitka, ßwojeje cźeſcze. Naſch, ßam naſch je wſchón wužitk, hdyž tutoho ſhonjeneho knjeſa a ſprawneho pſchecźela naſcheho Sserbowſtwa ſaßo wuſwolimy. Naſcha, ßama naſcha je wſcha ta cźeſcź, hdyž budze ſaßo naſch wólbny wokrjeß pſches tajkeho wyßozy doſtojneho muża ſaſtupjeny. Duż wſchitzy rjenje w jenej myßli, w jenej luboſczi, w jenej dźakownoſczi wuſwolmy ſaßo naſcheho konſervatiwneho ſapóßłanza, k. wyſchſcheho präſidenta ſe Seydewitz.

— Wutoru 30. ſeptembra je naſch wyßokodoſtojny knjes diakonuß Kopſ, po tym ſo je 6 lět w Sprewizach a 40 lět w naſchej woßadze ßwěru a ſe žohnowanjom ſkutkował, ßwój paſtyŕſki kij ſkłožił. Schto to rěka, 40 lět jako diakonuß tudomneje zyrkwje ſkutkowacź, wo tym móże ßebi jenož tón myßliczku cźinicź, kiž ſnaje, kajke wobcźežne ſaſtojnſtwo je wón ſaſtacź měł. So pak je to dokonjał, ſ tajkej ßwěrnoſczu a wutrajnoſczu, to je, kaž wón ßam praji, jenož ſ Bożej hnadu ſamóhł. A hdyž chżyſche ßo nětko na ſaßłużeny wotpocźink ßynucź, mějeſche naſcha woßada ſa nuſne, jemu też ſe ſkutkom ßwoju dźakownoſcź wopokaſacź. Spomnjeny dźeń ßo k njemu zyrkwina rada a zyrkwinſke ſaſtupjerſtwo pod wjedźenjom naſcheho archidiakona knjeſa Dobruzkeho poda a jemu jako dar dźakownoſcze a pſchipóſnacźa ſłoty cźaßnik pſchepoda, ſa kotryż ßu wſchě woßadźine wßy ſkładowałe. Wſchitzy jemu ſbożowne dny derje ſaßłużeneho wotpocźinka ſ wutrobu pſchejachu. Prjedy toho bě ßo knjeſej Kopfej rjad cźerwjeneho worła IV. rjadownje, jemu wot Jeho Majeſtoſcze naſcheho lubowaneho khěżora ſpożczeny, pſchepodał. Wučerjo Wojerowſkeho wjeßneho wokrjeßa jeho ſkutkowanje jako ſchulſkeho inſpektora ſ tym cźeſczachu, ſo jemu k wopomnjenju ßwoje fotografije — wón ßrjedźa a woni wokoło njeho — darichu.

— Dotalny rektor tudomneje měſchczańſkeje ſchule, k. Hauſchtin, kotryż je pola naß nimale 49 lět dołho ſ wučerjom był, je 10. oktobra wučerſtwo ſkożił. Nowy rektor, k. Kleiner, je ßo tón ßamy dźeń do ſaſtojnſtwa ſapokaſał.

— Njedźelu 12. oktobra ßwjecźeſche naſche pczołarſke towaŕſtwo ßwój dźewjaty ſałożeńſki ßwjedźeń. Na njón bě ßo wjele ßobuſtawow ſeſchło. Bjes nimi bě wjetſcha liczba Sserbow. S zyła ſtej dwě tſecźinje towaŕſtwa Sserbjo a jenož jena tſecźina Němzy. Hdyž bě ßo prěni bóle wſchědny dźěl dźeńſkeho porjada, kotryż wuradźowanje wo hajenju pczołow, wólby noweho pſchedßydſtwa, roſprawu pokładnika a pſchiwſacźe 4 nowych ßobuſtawow naſtupaſche, minuł, bliżeſche ßo rjeńſchi a wjeßelſchi dźěl ßwjedźenja. Tutón ſapocza ßo ſ hoſczinu, pſchi kotrejž ßo burjo tak derje kaž měſchczenjo wobdźělichu, a dokelž bjes żonow żana prawa a wjeßela ſabawa njeje, běchu mnohe ßobuſtawy też ßwoju lěpſchu pokojzu ßobu pſchiwjeſke. Wjeßele a radoſcź knjeżeſche wſchudźom, dobra jěſcź a picźe kóżdomu ßłodźeſche, kaž to radoſcźiwe woblicza ſjawnje powjedachu. Prěnja ßława ßo wunjeße wot knjeſa pſchedßydy G. Hörenza ßwěrnemu ſchkitowarjej burſtwa a ſ dobom pczołarſtwa, Jeho Majeſtoſczi naſchemu kralej a khěżorej. Po tym poſtrowi pißmawjedźeŕ k. Reicha němſkich hoſczi, a na to pokładnik knjes pſchekupz Waltin w ßerbſkej rěczi ßerbſkich hoſczi. Wón wupraji pſchi tym ßwoje wjeßele, ſo ßu ßo też woni tak mnoho ſeſchli a roſeſtaji ważnoſcź tajkeho ſhromadneho ſkutkowanja, pſchejo, ſo bychu też dale towaŕſtwu pſchikhileni woſtali, ſo móhłe ſtajnje roſcź a ßo k najrjeńſchemu kcźenju roswicź. Po tym wſa k. Handrik ßłowo a podźakowa ßo ſ běhłej ßerbſkej rěczu w mjenje wſchitkich ſhromadźenych ßerbſkich hoſczi knjeſej pokładnikej, ſo je ßwojich ßerbſkich bratrow w ßwojej lubej drohej macźernej rěczi poſtrowił. Po hoſczinje ßłědowaſche loterija a na to pěkny bal ſ wjeßełymi pſchednoſchkami ßo wotměnjejo. S luboſniwej pſcheczelniwej ſabawu minu ßo nóz, a něktrehożkuliž hoſpodarja domjazy khapon póndźelu rano w 3 hodźinach podarmo wołaſche, dokelž hoſpodař a hoſpoſa hiſchcźe doma njeběſchtej. — Da-li Bóh, ßo ſa lěto ſaßo pſchi tajkej wjeßełej ſabawje widźimy.

Židź . . ski.

S Niſczańſkich ſtronow. Liberalni chżedźa naß narěczecź, ſo bychmy jich kandidatu, Hornjo-Horczańſkeho knjeżka Bertrama, na khěżorſtwowy ßejm wuſwolili. My njebudźemy tak ßłabi; pſchetoż pſches koho ßu wſchitke te ſakonje ßo żadałe, pod kotrymiž naſche

ludowe ſboże cźerpi? Pſches liberalnych ſapóßłanzow. A my dyrbjeli ßami na ßwoju ſchkodu liberalnu móz poßylnicź, ſo bychmy liberalneho cźłowjeka wuſwolili? Nĕ, ſ toho niczo njebudźe. My żaneho druheho tam njepóſcźelemy, dyżli naſcheho lubowaneho k. wyſchſcheho präſidentu **ſe Seydewitz.**

S Mużakowa S radoſczu ßłyſchimy, ſo naſchi ßerbſzy bratſja Wojerowſkeje krajiny tak twjerdźe a krucźe na tym ſteja, ſo niz Bertrama ale k. ſe Seydewitza wuſwola. My wam pomhamy. Kóżdy kiż je ſprawny Sserb w naſchim wólbnym wokrjeßu, tón wuſwol ſ nami Sserbami k. wyſchſcheho präſidentu **ſe Seydewitz!**

S Łukowa. Duchowny Kämmerer ſ Grüny, wſchudźe lubowany 76lĕtny ſchĕdźiwz, wóndano, każ bĕſche to ſwucźeny, na dwórniſchczo dźĕſche, ſo by ßebi tam ßwoje liſty a cźaßopiß wotewſał a ſ jenym ßwój cźaßnik ſ cźaßnikom na dwórniſchczu pſchirunał. Mjes tym ßo cźaḥ bliżeſche; dokelż pak bĕſche hižo trochu cźma, mjenowany knjes prawje njeſpósna, kak doloko cźaḥ hiſchcźe je a mĕjeſche ſa to, ſo je hiſchcźe cźaßa doſcź kolije pſchekrocźicź. Pſchi tym je wón pjecźa ſ nohu ſa koliju wißajo woſtał; ſ napinanjom wſchĕch mozow pak ßo wón hiſchcźe ſ kolije wußwobodźi, ale wot Bożeje rucźki ſajaty porno kolijam k ſemi padźe a w bliſkej khĕżży żeleſniſkeho ſtražnika bórſy na to ßwoju duſchu ſpuſchcźi, bjes toho ſo by żaneho ſynka wot ßo dał; żałoſtne ſtrózele a ſpósnacźe bliſkeho ſtracha bĕchu jeho ſkónzowałe. Wottorhnjenu póduſch njebocźiczkeho bliſko pſchi kolijach namakachu, klobuk a pſchedeſchcźnik bĕſche wĕtr dale wotehnał. Njebocźiczki bĕſche ßo jeno lohko wobodrĕł, hewak żanych ſwonkownych wobſchkodźenjow na nim widźicź njebĕſche. Cźaḥ ßo jeho ani dótknuł njebĕſche.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale darichu na lĕto 1884 w Cźornjowje: gmejnſti pryódkſtejeŕ Handrij Jencź 1 mk., kubleŕ Auguſt Wicźas 1 mk., żiwnoſcźerka Hańża Hecźikowa 1 mk., kubleŕ Jan Bjenada 1 mk., żiwnoſcźeŕ Jan Kerk 1 mk., krawſti miſchtr Handrij Krawz 50 np., żiwnoſcźeŕ Jan Dub 1 mk. — Hromadźe: 6 mk. 50 np.

To kwituje **M. Mjerwa,** pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Nózny ſtražnik Michał Raſſa w Haju ßwoju ßłużbu na ſpodźiwne waſchnje ſaſtawaſche. Mĕſto ſo by ludźom jich kubło a wobßedźeńſtwo pſched paduchami wobarnował, wón pſchi pſchileżnoſcźi ßam pakoſcźeſche. Tak wón 12. julija t. l. murjerjej Rjekej, kotrehoż na jenym polu bjes Kamjenej a Hajom ſpizeho nadeńdźe, kij a mĕch ſ półdra puntom mjaßa a dwĕmaj rubiſchkomaj kranu. Njeßwĕrnemu ſtražnikej jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Hoſpodarſkeho pomoznika E. Schmidta ſ Trjebjeńz ſ 5 mk. pokhoſtachu, dokelż bĕ 16lĕtneho G. G. Bartuſcha w juniju t. l., jako tón pola kubleŕki ſwudowjeneje Wjeloweje w Schekezach ßłużeſche, na ßynowych żnjach ſe ßwojimi hrabjemi na koleno praßnuł.

Khoſtanſka komora. Sahrodnik J. Krawcźik w Nowym Luſcźu da 14. junija t. l. rĕſnikej J. Fähli ſ Noweho Luſcźa k ßebi domoj pſchińcź, ſo by tón jeho ßwinjo, kotryż bĕ pjecźa na cźerwjene bĕżenje ſkhoriło, kłoł. Fähla ßwinjecźowe mjaßo, kotreż wjazy 2 zentnarjow ważeſche, Krawcźikej ſa 15 mk. wotkupi. Nĕſchto ſ toho mjaßa tón ßamy dźeń wjecźor ſe ßwojej ßwójbu pojĕdſchi, je wón na druhi dźeń rĕſniſkemu R. J. Beyerej ſ Biſkopiz pſchewoſtaji, kotryż je ſaßo do Draźdźan punt po 48 np. dale pſcheda. Krawcźik, Fähla a Beyer bĕchu, dokelż bĕchu mjaßo wot khoreho ſkocźecźa pſchedali, żyrobny ſakoń pſcheſtupili. Pſchi pſchepytanju a wußudźenju ßo njemóżeſche dopokaſacź, hacź je mjenowane ßwinjo woprawdźe na cźerwjene bĕżenje khore było, a po tajkim ßo też njehodźeſche rosßudźicź, hacź je wone cźłowĕſkej ſtrowoſcźi ſchkódne było. Wobſkorżeni ßo toho dla khoſtanja ſminuchu.

Powołanſka komora. Pohoncź J. Wancźka w Žicźenju bĕ w juliju 1882 Hodźijſkemu żandarmej liſt bjes podpißma pißał, kotryż bĕ ſ pſchicźinu, ſo ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja J. Kaſpra w Praſy pſched pſchißażny ßud ſtajichu a jeho dla njepózcźiwoſcźe k lĕtu khoſtarnje ſaßudźichu. Dale bĕ Wancźka pſchi wußudźenju ławniſkeho ßuda 5. junija 1883 Kaſprej porokował, ſo je jeho macź pſcheſcźĕhał. Kaſpar bĕ toho dla Wancźku dla cźeſcźeranjenja wobſkorżił. Dokelż bĕ ławniſki ßud Wancźku njewinowateho ſpósnał, ßo Kaſper ſe ßwojej ſkórżbu na druhu inſtanzu wobrocźi. Ta ßama toho runja Kaſprowu wobſkórżbu ſacźißnu.

Shorjelſki ßud. Khĕżkaŕ Matyj Jand ſ Trebina bĕ ßudniſkeho radźicźela Protzena w Mużakowje w liſcźe na cźeſcźi hrubje ſranił, dokelż w jeho prozeßu po jeho żadanju ßudźił njebĕ. Dla hanjenja ſaſtojnika Jandej jaſtwo na ſchĕſcź njedźel pſchißudźichu.

Přilopk.

* Zyrkwinſke pryódkſtejeŕſtwo Draźdźanſkeje Hanineje zyrkwje je k. diakona Liſchku ſ Plawena w Voigtlandźe, ßyna k. kantora Liſchki w Hodźiju, ſa archidiakona wuſwoliło.

* Sekundarna żeleſniza Klotſche-Kinsbórk ßo 17. oktobra powſchitkownemu wobkhadej pſchepoda.

* W Hirſchfeldawje pola Żahanja je w tychle dnjach jena żona nahłu ßmjercź wumrjecź dyrbjała, dokelż bĕ dwĕ ßłowkowej pócźzy pózrjeła. Tutón podawk je ſaßo khutne warnowanje, ſo dyrbja ßo pócźkowe płody jenoż ſ najwjetſchej kedźbliwoſcźu jĕſcź.

* Na honach wßy Popowiz pola Naumburga nad Bobrom ßo 28. ſeptembra wobżarujomne njeſboże ſta. Dwaj Naumburgſkaj mĕſchczanaj bĕſchtaj na mjenowanych honach na hońtwje. Pytnuwſchi pſchi wodźe nĕſchto cźĕmne, jedyn ſ teju hońtwjerjow mĕnjeſche, ſo je to kaczka, a tſĕli. Se żałoſtnym khichikom ßo 17lĕtny ßyn khĕżkarja Bergmanna ſ Popowiz, kotryż bĕſche pſchi brjoſy rĕki Bobra raki kojicź chźył, w hromadu ßypnu. 40 ſchrótowych ſornjatkow bĕchu jemu do lĕweje ſtrony wutrobna ſlecźiłe.

* Njedawno wotrocźk jeneho kublerja w Läſenje kalk ſe Schmottſeiffena wjeſeſche. Pſchi tym wón na woſu wußnu, na konjej dale kedźbu njemĕwſchi. Bliſko mkyna wós tak k mkynſkej hrjebi pſchijĕdźe, ſo do njeje ſajĕ. Kalk, ßo wĕ, ßo ſawari. Tola to njebĕ jenicźka ſchkoda, ryby, woßebje wjele pſtruhow, pſches warjazy kalk kónz wſa, tak ſo je najeńk rybaŕſtwa ſ najmjeńſcha na 300 mk. ſchkodował.

* S Metza pißaja: Kat Schwarz ſ Oehringena w Würtembergſkej, kotryż je hižo 8. mĕrza t. l. rubjeżnika mordarja Kurowſkeho tudy wotprawił, je 7. oktobra też rubjeżnikej mordarjej Sonnenſcheinej hłowu wotcźał. Tole wotprawjenje pak je katej tak bliſko ſchło, ſo hacź do dźenßniſcheho dnja khory leji. Sonnenſchein je hłuboko roskaty wumrĕł a poßlednje wokomiki żiwjenja hiſchcźe wſchĕch proßył, ſo chźyli ßo ſa jeho khudu duſchu modlicź.

* W Eßegu w Wuheŕſkej 3. oktobra ſchtyrnacźe dźĕcźi pſchi brjoſy rĕki Drawy hrajkachu a ßo do cźołma ßynuchu, ſo bychu ßo dale na wodźe cźumpacź. Na dobo ßo cźołm wottorże, płuwaſche po rĕzy dele, powrócźi ßo a wſchĕ ſchtyrnacźe dźĕcźi ßo w żołmach potepichu. Hacź dotal ßu tſi dźĕcźaze cźĕła namakali, bjes nimi dwĕ ßotſje, kotrejż ßo twjerdźe ſa rukomaj dźerżeſchtej.

* S Jendźelſkeje pißaju, ſo ßu tam 10. oktobra ßylny ßnĕhowy mjecźel mĕli. W Birminghamje a wokolnoſcźi ßnĕh $1\frac{1}{2}$ hodźiny padaſche, a bĕ tam jara ſyma. W poknóznym Waleſu hižo nĕkotre dny ſyma a mjerſnjenje knjeżi.

* Dołho na polu dźĕłajo, bĕſche burowka ſe wßy Petrikowa wuſtała a ßo toho dla na khwilku ſa kerkom do trawy lehnu. Lĕdma bĕſche ſdrĕmnuła, tu ßo wutſĕli, a hromadka ſchrótowych ſornjatkow ji do ruki ſlecźi. Hońtwjeŕ bĕſche pytnuł, ſo ßo pod kerkom trawa hiba, a mĕnjo, ſo tam ſajaz ßedźi, bĕſche tſĕlik. Burowku, kotraż na ſboże na ßmjercź ranjena njeje, ßu do hojeŕnje dowjeſli, hdźeż budźa ji najſkerje ruku wotrĕſacź dyrbjecź.

* Pſched krótkim w Anatoliſkej turkowſki wulki kubleŕ, Kogrul Hilmi Efendi, w wyßokej ſtarobje 110 lĕt wumrje. Wón 26 ßynow ſawoſtaji, kotſiż maja ßo nĕtko do nanoweho ſawoſtajeńſtwa dźĕlicź. Cźile hłuboko ſrudźeni ſawoſtajeni pak ßo pſchi dźĕlenju wótzowſkich kubłow ſjednacź njemóżachu; duż ßu nĕtko wſchitzy 26 ßynoju do Konſtantinopla pſchijĕli, ſo bychu ßwoju należnoſcź Scheikh-ül-Islamej pſchedpokożili.

Cyrkwinske powjeſće.

Wĕrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Ernſt Ducźman, krawz tu, ſ Pawlinu Erneſtinu Schwibſez ſe Židowa.

Pĕtrowſka zyrkej: Handrij Domaſch, cźeßliſki polĕr a khĕżeŕ, ſ Hańżu Wicźaſez.

Kŕćeni:

Michalſka zyrkej: Emma Martha, Jana Ernſta Kopacźa, dźĕłacźerja na Židowje, dź. — Ernſt Richard, njemandź. ß. pod hrodom. — Ernſt Herman, njemandź. ß. w Delnjej Kinje.

Pĕtrowſka zyrkej: Marja Hana, Jurja Jeſy, dźĕłacźerja a wobydlerja, dź. — Jaromĕr Pawoł, Pĕtra Kupki, murjerja a khĕżerja, ß.

Katholſka zyrkej: Hana Martha, Khorle Handrija Brody, murjerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 5. oktobra: Pomhajbóh Ernſt Teichert, kowaŕ ſ Kotez, 52 l. 5 m. — 7. Jan Nowak, dźĕłacźeŕ a wobydleŕ, 72 l. 6 m. — 9. Feodor Emil Kreller,

ryčerkubleŕ-najeńk w Małšezach, 54 l. 6 m. 7 d. — Hana Khrystiana Sobiz, Handrija Augusta Jurscha, khěžerja a nahladowarja w papjerniku na Židowje, mandželska, 49 l. 9 m. 19 d. — 10. Handrij Neumann, dźěłaćeŕ na Židowje, 36 l. 8 m. 12 d. — Marja Martha, Jaroměra Augusta Philippa, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, dź., 5 m. 6 d. — 12. Jan August Nopper, dźěłaćeŕ na Židowje, 29 l. 9 m. 5 d. — Gertruda Mukez, Handrija Mitascha, khěžkarja w Jeńkezach, mandželska, 74 l. 7 m. 15 d. — 13. Hana Probstez w Sajdowje, 5 l. 2 m. 16 d.

Wjedro w **Londonje** 17. oktobra: Mike.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

11. oktobra 1884.

Žitowy dowos: 2684 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hač M	Na bursy hač Pf
Pšeńca	50 kilogr.	8	33	8	93	8	33	8	93
Rožka	50 kilogr.	7	22	7	34	7	22	7	34
Ječmjeń	50 kilogr.	6	88	7	25	6	88	7	25
Wowš	50 kilogr.	6	30	6	50	6	30	6	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	—	—	—	—
Pšeńčna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	80	3	30	—	—	—	—
Sstóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Prožata 1026 schtuk, schtuka		4	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	25	5	40

Dražđańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 70—72 mk., 2. družiny 63—66, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Jěsdny plan želesnizow wot 15. oktobra 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražđan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Dražđan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Dražđan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
					1-3.					
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Poleźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Poleźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Pšchedawanje pjeńkow.

W **Stróžanskej holi** pola **Lemischowa** je dźělba khójnowych jara wuczłanych pjeńkow na pschedań. Kupzy njech šo na lěšneho nahladowarja **Kalaucha** w **Huczinje** wobroczo.

W Maleschezach, 13. oktobra 1884.

Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Ssucha bruniza

we wschěch družinach je na pschedań

w **Libschez brunizowych podkopkach**

w **Khwaczizach.**

Wubjerne schamoty, khěžne a pjezowe platy, khachlowe platki, murjerske a porösne zyhele atd.

poručataj

B. & C. Möschler,

zyhelnicza a schamotowa fabrika w Kschiwej Borschczi pola Budyschina.

Skład maju knježa:

A. Ewler na dwórnischczu w Sohlandże n. S.,

J. G. Hennig & Co. na dwórnischczu w Pomorezach,

J. Jeschka na dwórnischczu w Herrnhucze,

M. Recka naßlědnik, B. Heutschel, na dwórnischczu w Žiczenju,

Seidel a šyn na dwórnischczu w Wulkim Röhrsdorfje,

hornczerski mischtr **H. R. Teutscher** w Budyschinje na kamjeńtnej haßy,

khachlestajeŕ **C. Meißner** w Biskopizach.

Jurij Baltin w Wojerezach

(šerbske khlamy)

poruča:

khofej njepaleny punt po 80, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np.,
= **paleny** punt po 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.,
zokor zyły punt po 36, 40, 45 np.,
khěžorski raffinad punt po 50 np.,
zokor dróbny po najtunischich płaczišnach,
wschitke družiny wěrzow pschezo czerstwe tokczene,
rajß jenož dobry, punt po 15, 18, 20, 25, 30 np.,
syrop dobry šłódki, punt po 18, 20, 25 hač 40 np.,
jerje 3 schtuki sa 10 np. hač schtuku po 10 np., mandl po 50—120 np.,
tež wschitke druhe twory w wulkim wubjerku po mózno tunich płaczišnach. Na **khofejowy skład** šerbske hosposy woßebje kedźbne czinju.

Na pschedań

1 **hosczeńz** ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi, 20 kórzami ležomnosczje, dospołnym žiwym a morwym inwentarom, žnjemi atd. sa 5500 toleŕ. — Maka žiwnosćz šo do płaczišny wosmje.

1 **žiwnosćz** se 34 kórzami ležomnosczje, inwentarom a žnjemi sa 4000 toleŕ.

1 **žiwnosćz** ſ 38 kórzami ležomnosczje, inwentarom a žnjemi sa 3200 toleŕ.

Wjele khěžow ſ polom a bjes njeho po wschelakej płaczišnje.

O. John w **Rakezach.**

Schtomownja

w Bóschizach pola Rakez

poručza k nasymskemu a nalětnjemu šadźenju wyšoke a strowe **jabłukowe, kruschwowe** a **wischnjowe schtomiki** jenož ſ dobrych družinow po najtunischich płaczišnach.

E. Voigt.

Nowe jerje,

dobre a tučne ryby, mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Matrazy wot 21 mk.,

sosy wot 39 mk. hacž do najwyschscheje płaczišny, s ripsa, plüscha atd. porucža

G. Mietke, Meiselowy naßlědnik
na bohatej haßy pódla knjesa pschekupza Klemma.

Jan Jurij Pahn
w Budyschinje
na torhoschczu, pódla hlowneje straže,
porucža
czorne a pißane
židžane tkaniny
w **družinach, jenož so derje noschazych,** po **jara tunich płaczišnach.**

W khlamach so serbski rěczi.

Jan Jurij Pahn
w Budyschinje
na torhoschczu, pódla hlowneje straže,
porucža swój bohaty skład
drastnych tkaninow a wobšadow,
k tomu so hodžazych,
dobroczinwemu wobkedžbowanju. Wón so prózuje, pschi **solidnej tworje wurjadnje tunje płaczišny** stajecž.

W khlamach so serbski rěczi.

Rukajzowa a bandažowa pschedawarnja
K. R. Lory
8 na schulerskej haßy 8

porucža swój skład wschěch družinow wěnzow (paßow), po najnowschich systemach dźěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež so płókacz hodža, gumijowe, kožane a gurtowe šlě, schlipsy a krawaty, portemoneje, kožane schórzuchi sa mužskich, tosche sa žónske a schulske dźěći atd. pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Pschispomnjenje. Kožane kholowy so po měrje dźěłaju, móschnje so sa krótki czaß po tunich płaczišnach płókaja, wuporjedža a derje barbja.

Wot nětka je moje wobydlenje w **Niskej** na **Mužakowskej drósy,** s napschecža Khrystofez fabriki.

Güttler, kral. wokrjesny skótny lěkar
sa Rósborkski wokrjeß w H. L.

August Jannasch,
tyscheński mischtr
w Budyschinje na serbskej haßy czišło 16,
swój
möblowy magazin
czesczenym Ssobußerbam porucža a czini na swój bohacze wuhotowany skład a najwjetschi wubjerk podražowanych a woprawdžitych **dubowych, czornych, mahagonijowych, worjeschnych** a **wischnjowych möblow,** toho runja **sofow** a **stolow** po poniženych płaczišnach kedžbliwe.

Kaschczowy magazin O. Kiniki
njeje wjazy na hauensteinskej haßy, ale wot nětka
na rózowej haßy czišło 8.
Tón samy so dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Wažne sa kóždeho.
Pscheßmahnjene nadwoblekarje, mužske suknje, kholowy, lazy atd. so njerospróte s nowa barbja a so kaž nowe shotuja pola **W. Kellinga** w Budyschinje na žitnym torhoschczu.

Kruwjaze deki
por po 6 hriwnach,
konjaze deki
por wot 7 hriwnow
porucža
M. G. Freyberg
na bohatej haßy
na koßu s napschecža pósta.

Butru!
Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobroscži
porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaczišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Kosaze, nasymske, sajecze, korniklaze, czelaze a **howjase kože** kupuje stajnje po najwyschschich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi serbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.
Kocze kóžki so rjenje wudžełaju.

Hotowe
barchentowe koschle
s najlěpscheje tkaniny, pěknje dźěłane a derje šedžaze,
po **1 mk. 75 np.** a **2 mk.**
porucža
M. G. Freyberg
na bohatej haßy
na koßu s napschecža pósta.

Pschedawanje a porjedženje
dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na serbskich Hrjebjach
s napschecža kaserny.

Němski
nabožinski pschednoschk
wo pschikhadže Jesom Khrysta a podawkach, s tym swißujzych, **po swjatym pißmje** djerži w kapali japoschtolskeje gmejny w Budyschinje pod bórklinom czišło 3 njedželu 19. oktobra wjeczor w 6 hodžinach sa kóždeho
K. Lindner, prědar s Drazdžan.

P. Kneifelowa

włoßowa tinktura,

kotraž je ßebi pßches ßwoje wurjadne skutkowanje: k **wukßowanju a pßchisporjenju** włoßow wulku ßławu dobyła (ßu tola najwjazy ſ nowa nastawazych włoßowych ßrědkow jenož hubjene podražowanja tuteje originalneje tinktury), ale też (hdyž ßu hischcże najmjeńsche khochołki) pßches wotstronjenje **woprawdźiteje hokoscże,** kaž najwoßebnische, na krutej wěrnoscźi wotpoczowaze wopißma dopokasaja, je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož prawdźiwa pola **Ernsta Mittascha** hewak **Lincke** dóstacź.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucźa jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Na hłownu serbsku prědarsku zhromadźiznu

štwórtk **23. oktobra** dopołdnja w dźesaćich w złotym słóncu w Budyšinje należnje a wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacź:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyły a tołczeny,
zitronowy wołij,
korjeńſki wołij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu,
porucźa **hrodowſka haptyka.**

Regulatory,

kotrež dwě njedźeli du,
po 15 mk.
porucźa
A. Mager
na
ßerbſkich hrjebjach.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, njedźelu 19. oktobra popołdnju w 3 hodźinach w Eberweinec hoscéńcu swoje měsačne zeńdźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

Předsydstwo.

W Porschizach

njedźelu **reje** na nowej sali.
K tomu pscheproschuje

Taffelt.

Katholſzy ſchulerjo

dostanu dobru a tunju pensiju na hrodowej haßy cźißko 11 w Budyſchinje.

Krawſki móże hnydom dźěło dostacź pola **Hendricha Wjenka,** krawſkeho mischtra na ſwonkownej lawſkej haßy cźißko 36.

Holzy ſe wßow, kotrež chzedźa ſchicże a pßchirěſanje darmo nawuknucź, móża ßo ſamołwicź na ßukelnſkej haßy cźißko 28.

Khěžne holzy, ßerbſkeje rěcże mózne, pyta ſkerje a lěpje pßchiſtajaza žona **Horengowa** na zyhelſkej haßy 15.

Rěſniſkeho wuczobnika
pyta **Rudolf Wenzel**
w Łaſu.

Bruny poß ſ běłej hwěźku bjes wocźi je ßo pßchidał w Wulkich Debßezach cźißko 39.

Wutrobny dźak

prajimoj 22. oktobra, jako na lětnym dnju wóhnjoweho njeſboża, wſchitkim ßwojim dobrocźelam ſa wſchitku pomoz a wopornjwoſcź, ſ kotrejž ßu namaj kaž po njeſbožu tak też pßchi nowotwarbje naſcheho doma pomozni byli, woßebity dźak pak khlamarjej Handrijej Schołcże a jeho dźowzy Guſtli w Delnjej Hórzy, w kotrejuž domje ßmój zyły cźaß naſcheje nowotwarby darmotnu hoſpodu wužiwałoj. Tón Knjes wſcheje hnady a ßmilnoſcże chzył tajke dobroty wſchěm ſ cźaßnymi a wěcźnymi kubłami bohacże ſarunacź a jich pßched wſchěm njeſbožom wótzowſzyć ſwarnowacź.

W Delnjej Hórzy.

Jan Schołka, ſahrodnik.
Hańża Schołcźina
rodź. Reinholdez.

K ſlotenu kwaßej

knjeſa **Pětra Ssmoły** w Leſchawje

a jeho lubeje mandźelſkeje

Hany rodź. **Ssymanez** ſ Hnaſchez

14. oktobra 1884.

Kak kraßny dźeń dźenß saßwitaſche
Wam, luby wujo — cźeta, tu!
To je tón dźek, kiž Bóh Wam daſche
Na ſtare dny nětk k wjeßelu:
W Waj' mandźelſtwje ßo dopjelnjeja
Dźenß ſ Bożej' hnady połſta lět,
Wam dźěcźidźěcźi ſbože pßcheja —
Wam, luba wowka, luby dźěd.
Wot młodoſcże Wój lubowaſchtaj
Toh' luboh' Boha — Sbóžnika,
Na wuſkej ſchcźeżzy pucźowaſchtaj,
Niž hdyž je dróha ſchěroka,
Duž też Bóh Waju žohnowaſche
Na cźělnym a też duchownym,
Waj' dom a kubło ſwarnowaſche
Pßched njeſbožom a wſchitkim ſtym.
A tak też Waju lube dźěcźi
Wſcho dobre wot Waj' wuknjechu
A wſcho, ſchtož hrěſchne je na ßwěcźi,
Wot młodoſcże ßem hidźachu
A ßo wſchě ſjawnje ſpóſnawaju
Też wſchudźom k tomu Sbóžnikej,
Też k ſtarſchim wěrnu luboſcź maju
A ſwjeßela jich rady tej.
Kaž ſtare pißma powjedaju,
Dha hižo na wſchě tſi ſta lět
Na tutym kuble bydło maju
Cźi Ssmoliz wótzojo hacź nět'.
A tak njech ſta lět dołho kcźeja
Tu hiſchcże Waju potomni,
Kiž ßwoje wobßedźeńſtwo ſmeja
Na tutym kuble w Leſchawi.
Waj' lubi ſtarſchi w Bożim raju
Sſo dźenßa ſ Wamaj wjeßela,
Cźeſcź, khwalbu Bohu ſaſpěwaju
Pßchi trónje toho Jehnjecźa.
Cźi, kiž na Waju prěnim kwaßu
Sa kwaßnym blidom ßedźachu,
Cźi dźenßa po tak dołhim cźaßu
Ssu ſ wjetſcha horkach we njebju.
Cźi ſ Wami w duchu ſjednocźeni,
Hdyž też niz tudy pola Waß,
Dźenß ßobu ßwjecźa wſchitzy rjeni
Też ſ Wamaj tón Waj' ſłoty kwaß.
Też ja, Waj' wuj, ßo cźuju hnaty,
Wam daricź dar tej' luboſcże,
Ssej myßlu, ſo b'dże horje wſaty
Wot luboſcże też Waſcheje.
Wy ſeże tu ßwěrnje ſkutkowali
Sa ſboże ßobuczłowjekow
A w wſchelkich ważnych hamtach ſtali
Hacź nětk do Waſchich ſtarych dnjow.
Duž też nětk wſchudźom Waſche mjeno
Sſo ſe wſchej cźeſcźu mjenuje,
A tak niz ſamožity jeno,
Też khudy Waß tu lubuje.
Bóh ſdźerž Waj' ſtrowej' wobej' dweju
Tak dołho hacź tu žiwi ſcże,
Wſmi, hdyž Waj' dny ßo dokonjeju,
Bjes dołhej' cźeżkej' khoroſcże
Tam horje do njebjeſkoh' raja,
Hdźeż Waſchi ſtari lubi ßu
A kiž tam wěcźnu ſbóžnoſcź maja
Pßches Khryſta krej a ſaßkuźbu.

Waſch Waß wutrobnje lubowazy wuj
Jan Ssmoła w Leſchawje,
pßches Pětra Młónka.

Khorych podpjerajzemu towarſtwu w Wulkej Dubrawje, kotrež je naß pßchi ßwojim ſałożeńſkim ßwjedźenju njedźelu 12. oktobra pßcheczelnje witało a nam luboſnu hoſpodliwoſcź wopokaſało, prajimy najwutrobniſchi dźak.

Ssobuſtawy
khorych podpjerajzeho towarſtwa na Židowje a wokolnoſcźi.

(K tomu cźißku pßchiłoha.)

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje

na torhoſchczu, pódla hłowneje ſtraże,

porucźa ßwój wulki ſkład

paletotow, żaketow, jakow

pol a **zyle pßchileżazych,** ſ **plüſcha, krimera, ſoleila, dubla,** najnowſche, ſchtož je wuſchło. **Dobre tkaniny, wubjerny pßchirěs, dobre dźěło** w **5 wulkoſcźach,** ſa kóždu woßobu ßo hodźazych. **Placźiſny wurjadnje tunje.**

W khlamach ßo ßerbſki rěcźi.

Woſjewjenje.

S tutym cźeſcźenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo tu, **na ßerbſkej haßy 12,** jako **klampnař** ſaßydlił. K tomu prótſtwu pßchiſtajo, ſo bychu moje pßchedewſacże dobrocźiwje podpjerali, lubju dobre dźěło po tunich płacźiſnach a poruczam ßo ſ poczeſcźowanjom

Paul Semig, klampnař.

A. Rammer, klampnař

w **Wóſporku** pßchi torhoſchczu,

porucźa cźeſcźenym Sserbam ßwoju nowoſałożenu **klampnařnju,** toho runja ßwój bohaty ſkład wſchelakich blidowych, wißatych, cźehnitych a ſcźeńſkich lampow, wětrolatarnjow, dwójnych palerjow, wubjerne ßwětło dawajzych, kotrež móża ßo na kóždu wißatu a cźehnitu lampu pßchicźinicź, dale wſchě druźiny lakirowanych tworow, ßukżohow, zylindrow, ſwonow atd. w wubjernej dobroſcźi.

Pschiłoha k cžißłu 42 Serbskich Nowin.
Ssobotu 18. oktobra 1884.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měscze

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěcźazeje drasty.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowoscźow poruczam ßwój bohacźe wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měscźe.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **ßam krawstwo derje snaju,** je mi móžno, **kóždy dobytk** k lěpschemu ßwojich wotebjerarjow wuwužiwacź a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płacźisnach

pscheßahnucź.

K shotowanju po měrje poruczam ßwój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju sa wubjerne ßedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěcźazeje drasty.

pschi najtunischich płacźisnach.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólcźeje drasty, kotraž je wscha s cžistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłaŕni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa srosczenych a dźěcźi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniženych płacźisnach pschedawam.

Louis Gadt

w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

Rjane konjaze deki

ßo najtuńscho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy. Nutskhód s hłowneho torhoschcźa.

Wulku dźělbu

nasymskich a **symskich ßuknjanych mězow**

po niskich płacźisnach wupschedawam.

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9, s napschecźa słoteje hwěsdy.

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **kože,** k tomu trěbne, porucźa dobrocźiwemu wobkedźbowanju

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja schicźe žónskich kožuchow po měrje ßo spěschnje a na najlěpje wobstara.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschcźatu tworu, porucźa

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Połnojerje,

mandl po 50 np., porucźa

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoschcźu.

Kožane fale

w wulkim wubjerku a po najtunischich płacźisnach ßu dostacź w pschedawaŕni kože a koleßowych rjemjenjow

Oty Büttnera

w Budyschinje

na hłownym torhoschcźu cźo. 9.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Tunje a dobre

mužaze schaty,
žónske schaty,
hólcźaze schaty,
holcźaze schaty,
schaty sa cźěschinzow,
blidowe schaty,
poßleschcźowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty,
schaty sa cźeledź

porucźa w **najwjetschim** wubjerku

A. Tschentscher,

schatowa fabrika

s napschecźa měschcźanskeje schule.

Rjanobarbjeŕnja a chemiska płókaŕnja

Heinricha Hoppstocka

w Wósporku

porucźa ßo k pschebarbjenju wschěch tkaninow.

Woßebitoscź: barbjenje s najnowschimi barbami mužskeje a žónskeje drasty, rospróteje a njerospróteje.

Płókanje a cžisczenje wschěch wězow. Spěschne wobstaranje, najtuńsche płacźisny.

Skasanja ßo pschijimaju w **Budyschinje** w kłobukaŕni **Großeroweje** na swonkownej lawskej haßy.

Ad. Rämsch pschi butrowym torhoschczu

porucza:
khofej, jara ßylny a dobry, punt po 70, 80, 90, 100 hacz 120 np.,
khofej paleny punt po 84, 100 hacz 120 np.,
zokor zyły a **drobny** jara tunjo,
zokorowy syrop punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.,
rajß punt po 13, 14, 15, 16 a 24 np.,
jahły punt po 20 np., pschi 5 puntach po 18 np.,
krupy punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.

Dale poruczam hischcze:
prawdziwy amerikanski rjepikowy tobak rěsany punt po 40 np., pschi 3 puntach po 35 np.,
tobakowe wotpadanki punt po 40 np., pschi 3 puntach po 35 np.,
wobschkodzeny rokkaty tobak punt po 30 np.,
petrokeum najlěpscheje dobrosce,
jerje, rjane wulke ryby, mandel po 60 np.

Pschedawarnja muzskeje drasty

H. G. Kubascha jun.,

krawza sa zivilistow a wojakow,
w Budyschinje pschi mjaßnych jědkach 1.

Najwjetschi skład hotowych **symskich paletotow** sa muzow a hólzow, **zupanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płaczisnach a do zyła derje a po modze dźěłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k schiczu po měrje.

H. Horn

w Budyschinje
na bohatej haßy 25,
s napschecza hoscenza „k winowej kiczi",
porucza
najwjetschi skład
w tudomnym měscze
symskich swjerschnikow a wobleczenjow
po nadpadnje tunich płaczisnach,
zónskich mantlow a jakow
w wulkim wubjerku.

H. Horn w Budyschinje
na bohatej haßy 25.

Pschedescheznikowa fabrika

Richarda Rincki w Budyschinje

na hornczerskej haßy 1, w hoscenzu „k ßlónzej",
porucza ßwój wulki wubjerk **pschedescheznikow** po najtunischich płaczisnach.

Wuporjedzenja ßo spěschnje wobstaraju.

Czesczenych Sserbow ßebi dowolam na ßwój nowowotewrjeny

möblowy magazin,

w kotrymž ßo dospołne stwinske wuhotowanja, jednore a najwoßebnische, se wschelakich drjewow shotowane, namakaju, kedźbnych czinicź. Wschě möble ßu w mojej tyscherni dźěłane, a ja toho dla sa dobre, pěkne dźěło rukuju.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr
na nowych hrjebjach czißło 3 (dale wjedźena ßukelnska haßa).

Hamburgsko-Bremenske

wohenjawěszczaze towarstwo,

1854 założene.

S tutym k nawjedźenju dawamy, so ßmy

knjesej **G. A. Koplanskemu w Budyschinje**

jenu **hlownu agenturu** pschepodali a proßymy, so bychu ßo pola njeho sawěszczili.

Hłowna agentura w Lipsku.
C. Louis Taeubner.

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym wot 1. oktobra ßwoju

bělu a khlěbowu pjekarnju

saßo ßam pschewsak a so budu ßo prózowacz, so bych dobre, derjeßłodźaze pjeczwo ßwojim wotebjerarjam podawak.

Khlěb sa žito měnjam a mam pschezo 3 druzziny khlěba na składze.

Rżanu, pschenczznu muku, wuherski khežorski wucjah, najlěpschu zaltowu muku, toho runja czyste **rżane wotruby, gris** a **czornu muku** po najtunischich płaczisnach poruczam.

S poczescźowanjom
Josef Kögler, pjekarski mischtr
na zitnych wikach.

Pschepoloženje khlamow.

Wot dźenßnischeho dnja ßu moje khlamy na **zherbskej haßy czißło 10.** Nutskhód do nich je na hauensteinskej haßy. Proschu najpodwolnischo, so bychu mje kaž w starych tež w nowych khlamach s tym ßamym dowěrjenjom poczescźili.

W Budyschinje, 1. oktobra 1884.

S poczescźowanjom
F. A. Sommer, klampnarski mischtr.

500 wotczehnjenych czaßnikow

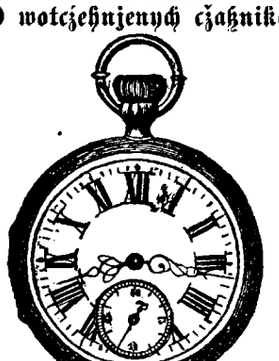

porucza po tunjej płaczisnje
J. G. Schneider, czaßnikar.

Gardinowe dzerjaki.

Skład schpihlow.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacz pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tunscho, wubjernje derje łodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Czeske ßłówki,
litr 28 np.,
turkowske ßłówki,
litr 40 np.,
turkowske sultanske ßłówki,
litr 55 np.,
porucza
Moritz Mörba
na mjaßowym torhoschczu.

Direktne
póstske parokłódźstwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Sérijowe kotrym № 80. Sérijeznotrym № 300. Dźěłaj młodźiche 12 l. za połojcu, młodźše 1 léta 9 M.

Woßebita pschiłoha k cžißłu 42 Serbskich Nowin.
Ssobotu 18. oktobra 1884.

Wuswolerjam do khěžorstwoweho ßejma

w tsecžim sakskim wólbnym wokrjeßu,

w Budyschskim, Kamjeńskim, Biskopskim a Połcžniskim wokrjeßu.

Wólbny dźeń, 28. oktobra, ßo bliži!

Knjes ryczeŕkubleŕ Theodor Reich nad Běłej, dołholětny wotpóßłanz nascheho wokrjeßa, je ßo na dźakahódne waschnje sa pschijecźe ßwojeho saßowuswolenja swólniwy wuprajił. Nasch wólbny wokrjeß njetrjeba ßo toho dla wo žaneho noweho sastupjerja staracź.

Knjes Reich je ßo pschi ßwojim dołholětnym parlamentariskim skutkowanju sjawnje a ßwobodnje jako sastupjeŕ **konservativnych** saßadow wopokasał.

Wón steji do zyła na podłožku khěžorskeho poßołstwa wot 17. novembra 1881 a je dale swólniwy, jeho wyßoke wotmyßlenja spěchowacź. Kaž je wón khorychsawěscźazemu a njesbožesawěscźazemu sakonjej pschihłoßował, tak chze wón dobroty tuteju sakonjow na dalsche dźěłacźeŕske klaßy wupschestrěcź a woßebje wot nascheho wulkeho kanzlerja žadane **sastaranje wobstarnych** a **invalidnych dźěłacźerjow** do skutka stajicź.

Wón ma wutrobne ßobucžucźa sa prawe, wot konservativneje strony hacž dotal sastupjene žadanja **rataŕstwa** a **rjemjeßła,** sa kotrehož twjerdsche towaŕstwowe srjadowanje po smyßle knjesa **Ackermannowych** namjetow ßo wón prózuje.

Wón je pschecźiwnik **tobakoweho monopola,** a žada sprawny **bursowy dawk,** so by tež mobilny kapital po prawym waschnju dawk dawał.

Sswěrny ßwojemu kralej a **sakskemu wótznemu krajej** žada wón tež woporniwu ßwěrnoscź napscheczo **khěžorej** a **khěžorstwu.**

K sdźerženju monarchiskich podłožkow nascheho statoweho žiwjenja wojuje wón pschecźiwo požadanjam extremsko-liberalnych sa parlamentariskim knježenjom, kaž je ßebi tež wotmyßlił dale stat powalazym spocžinanjam sozialdemokratije napschecźiwo stacź.

Połnu wojeŕsku móz němskeho luda chze wón sdźeržanu měcź, pschi cžimž ma ßo lud psched pschesměrnym wobcźeženjom s dawkami po móžnoscźi pschelutowacź.

Narodnu kolonialnu politiku, wot khěžorskeho kanzlerja sbožownje sapocžatu a wot luda wjeßele powitanu, chze wón energiszy spomožowacź.

Wuswolerjo tsecźeho wólbneho wokrjeßa, **bjes rosdźěla wěruwusnacźow, Němzy a Sserbja,** schtóž ma wutrobu sa wužschi a schěrschi wótzny kraj, tón daj, kaž my podpißani, ßwój hłóß naschemu dołholětnemu, hódnemu, konservativnemu sastupjerjej

knjesej ryczeŕkublerjej

Theodorej Reichej nad Běłej.

W Budyschinje, w oktobrje 1884.

Pschedßydstwo konservativneho towaŕstwa

sa tsecźi sakski khěžorstwowy ßejmski wólbny wokrjeß.

Rěcžnik **Seifert,**
krajny postajenz **s Zezschwitz,**
pschekupz **A. Bartko,**
pschekupz **J. W. Mattheis,**
fabrikant schtrympowych tworow **Scholta,**
faraŕ dr. **Kalich,**
ryczeŕkubleŕ **Hetzer,**
wokrjeßny aßeßor **Hänichen.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 25. oktobra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžor a krónprynz staj so sloteho kwaša Hohenzollernskeho wjerćha se Sigmaringena 23. oktobra do Barlina wróćiłoj.

— Braunschweigski wójwoda Wylem je sandźenu sobotu na swojim hrodźe Sibyllenorcźe w Schlesynskej wumrjeł. Jeho smjerć so hižo dleschi cźaš wotcźakowasche a njeje toho dla nikoho pschekwapiła. S wójwodu Wylemom, kotryž bě nježenity, je starscha hałosa rodu Welfow wotemrěła. Po statnym sakonju s lěta 1870 je so hnydom statna rada sestupiła, kotraž ma knježerstwo wjesć, doniž so sa trón prawy naslědnik njenamaka. Kněžorej je so sastupjerstwo wójwodstwa w swjaskowej radźe a roskasowarstwo nad wójskom pschepodało. Njestupi na braunschweigski trón w běhu lěta žadyn prawy naslědnik, ma so wot sejma s polnolětnych njeknježazych prynzow němskich wjerchowskich rodow naslědnik tróna wuswolicź. Najbliższe prawo na braunschweigske wójwodstwo ma syn poslednjeho hannoverskeho krala, wójwoda s Kumberlanda. Tola so jara dwěluje, hacź budźe Pruska cźerpicź, so by so tróna mozował. Po smjerći swojeho nana je wón pschecźiwo anekziji Hannoverskeje psches Prusku protestował. A hdy by wón też nětko na radu swojeho pschecźelstwa poskhał a so swojeho herbskeho prawa na hannoverski kralowski trón wsdał, dha so tola jara prascha, hacź jeho pruske knježerstwo sa braunschweigskeho wójwodu pschipósnaje. Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ wo tym pisaju: Njesmemy s wocźow wostajicź straschnosćze, kotrež bychu kněžorstwu hrosyle, hdy by so pschiwisować welfskeje strony jako braunschweigski wójwoda swjerchowany sobustaw kněžorstwa sćinił. Sswoje krajne wjerchowske prawa by wón k tomu wužiwał, so by se swojeho dwora srjedźischcźo welfskich spocźinjenjow wudźěkał a srědki pschihotował, so by wotmysłenja welfskeje strony do skutka stajił, hdy bychu wukrajne sapleceńja němskeho kněžorstwa pschilesnosćź posliciłe. Program a sadźerźenje welfskeje strony su s pschicźinu, so kněžorstwo njesmě a njemóže dacź tajkim prózowanjam město, kajkež by sydko welfskeho wójwody w Braunschweigu byko. — Wjerchowstwo Öls w Schlesynskej, $3^1/_4$ kwadratnych mil wobsahajze, kotrež semrjetemu wójwodźe Wylemej słuschesche, je so, dokelž je po sakonju wicźežne naslědnistwo na němskeho krónprynza pscheschko, wot pruskeho knježerstwa hnydom wobsadźiło. 40,000 jutrow njewicźežnychležomnosćow Ölskeho wjerchowstwa je so wot wójwody saskemu prynzej Jurjej wotkasało. Kumberlandski wójwoda dostanje wschě jeho hotowe pjenjesy, na 100 millijonow toler so licźaze, kotrež s wjetscha w jendźelskim a niederlandskim banku leża. Wójwodowe cźěło so 26. oktobra do Braunschweiga pschiwjese a budźe so w wójwodskim hrodźe khowacź. Pschi pohrjebje budźe sakski prynz Jurij pschitomny; bajerski kral, mecklenburgsko-schwerinski, sakso-wajmarski a oldenburgski wulkowójwoda sastupjerjow k pohrjebej póscźelu.

— W Aalfeldźe w Westfalskej su so s pschicźinu wólbneje agitazije njemery měte. W wólbnej shromadźisnje, wot swobodnjesmysłeneje strony powołaneje, chzyschе kněžorstwo-sejmski wotpósłanc Reinhard Schmidt rěcźeć. Shromadźisna so tak dołho s hawtowanjom a halekowanjom kažesche, doniž polizija ju roswjasa. Sswobodnjesmysłeni wjedniźy so na to do „hotela Solms“ w susodnym Geisweidźe podachu. Psched tutym hotelom so wjele stow ludźi, wot nazionalliberalnych agitatorow naschcźowanych, sběža. Hotelowy delni schoš so wot luda do cźista sapuscźi. S revolverami so tšělesche. Pschiwołana wóhnjowa wobora njemóžesche njemér porasycź. Žandarmojo dwě wosobje sajachu, tola jej saso puschcźichu. Do želesniskeho cźaha, s kotrymž w nozy w 12 hodźinach swobodnjesmysłeni wjedniźy wotjědźechu, s kamjenjemi mjetachu. Wosowe wokna buchu rosražene a konduktěr Hoffmann so cźežko srani. Hižo w shromadźisnje, kotraž so sobotu popołdnju w Crenzthalu měješe, běchu nazionalliberalni hrosyli, so swobodnjesmysłenemu kandidatej njebudźa rěcźecź dacź.

Awstrija. W hrwatskim sejmje su so hižo saso poswědźenja psches njepěkny njeporjad pschetorhnuke. Kaž je snate, bě radikalna strona pschi poslednich wólbach sydom nowych wokrjesow dobyła. Psches to je liczba radikalnych wulka dosći, so swědźa so wot nich samostatne namjety sejmej k wuradźenju pschedpołožicź. Prěni tajki pschedmjet je radikalna strona se swojej adresu na knježerstwo sćiniła. W tejle adresy so knježerstwo na hacź dotal njeskyschane waschnje pschima. Pschi jeje cźitanju wjetschina sapósłanzow sejmownju wopuschcźi a so hakle po skóncźenym cźitanju saso wróći. Jako měješe so na druhi dźeń wo adresy wuradźowacź, präsident sejmej wosjewi, so so wo njej jednacź njemóže, dokelž s kóždeho rynčka adresy krajna pscherada a hanjenje kněžora rěcźi. Radikalni sebi žadachu, so by präsident swój pschecźiwny rossud wo adresy wróćo wsał. Tón pak so jich žadanju sapowjedźi, a na to radikalni tajku haru cźerjachu, so dyrbjesche so poswědźenje samknucź. Radikalni su wobsankli, pschecźiwo porokej njeswěrnosće dale protestowacź a tak dołho kóžde poswědźenje s hawtowanjom sadźěwacź, doniž präsident swój rossud nasad njewosmje.

— Wot cźěskeho sejma su so pjenjesy k twarej wulkeho cźěskeho museja pschiswolike. Wot snadneho sapocźatka, sakožene wot woporniwosće wótcźinszy smysłenych muzow, su sběrki cźěskeho museja s cźasom tak narostke, so twarjenje, w kotrymž so khowaju, hižo dawno sa nje wjazy njedosaha. Po dołholětnym wojowanju smeje cźěski lud wjesele, so so srjedź sloteje Prahi posběhnje krasny musejowy twar, rěcźniwy swědk kulturneho prózowanja cźěskeho luda.

Franzowska. Kholera je so w Franzowskej na nowym měsće sahnědźiła. W połodnju wuhasnuwschi so na dobo na franzowskim połnóznym mórskim brjosy njedaloko Havra a Rouena pokasuje. W Yporcźe je poslednje dny 11 wosobow na kholeru skhoriło, s kotrychž su schesćo hnydom wumrjeli. Ludźo měnja, so je so kholera wot jeneho matrosy sanjesła. Hacź runje je so präfekt k pschepytanju hnydom na město same podał a hnydom wobhladniwostne naprawy porucził, dha tola hrósbny hósćź tón cźaš wjele bliže pschi Pariskich wrotach steji, hacź w lěcźi, jako khorosć w Marseillu a Toulonje sakhadźowasche.

— Hižo saso su nadpad s dynamitowej bombu na žandarmske kasermy sćinili. W Saint-Etiennu je na woknje tamnischich žandarm-

ſkich kaſermow pódźelu w nozy dynamitowa bomba rosbuchka. Nadpad je wot anarchiſtow wuſchoł.

— Hačž runje je ßo chineſke wójſko w Tonkinje wjazy króćž wot Franzowſow porasyko, dha wone tola, dokelž ßu Franzowſojo pſcheßłabi, ßo pſchezo ſaßo ſhrabuje a ſ nowa do Tonkina ſawały cźini. Duž ßebi roskaſowaŕ Tonkinſkeho wójſka, general Brière de l'Isle żada, ſo by ßo jemu 10,000 muži poßylnjenja pſchipóßłako. Najſkerje ßo wěž bórſy deputirtſkej komorje pſchedpokłoži. Miniſter Ferry nuſnoſcź wotpóßłanja poßylnjenjow widźi, je pak w wuſkoſcźach, dokelž miniſter mariny żanych muźſtwow ſbytknych nima, miniſter wójny pak ßo ſapowjeduje, wojakow ſ krajneho wójſka wotedacź, ſo by ßo pſches to plan mobiliſazije njemylił. Duž budźa ßebi ſ tym pomhacź dyrbjecź, ſo dźěl algierſkeho wójſka do Tonkina póſcźelu.

W bahnu pohrjebany.

(Powjedancźko.)

W poknóznym němſkim kraju roſpſchěſtrěwaju ßo daloke a ſchěroke runiny, ani ſchtom ani ſeleny kerk njewokſchewja wócźko tu pucźowazeho, a mile daloko dyrbi ſa někajkim twarjenjom hladacź. Jeno w lěcźe ßo runina ſ kcźějatymi ſelami a cźerſtwym ſelenym dornom wotmėnja. Tola tutón ſeleny dorn je huſto najhórſchi pſcheradnik; ſeleni ßo kaž najpłódniſcha łuka, tola pod ßobu krywa cźornu ſahubu — bahno kaž bjeſe dna. Běda njeſnatemu pucźowarjej, kotryž bahno naſtupi, pſcheradny dorn, kotryž je jeho leßnje k ßebi wabiŕ, zoſa noſy a prjedy hacž ßo cźłowjek dohlada, ſapadnje ßo hižo do cźorneje hłubiny — a tu njeje pomozy! cźim bóle ßo njeſbožowny ſ nohomaj a rukomaj ſahubje wobara, cźim lóźo a hłubſcho ßo ſapaduje. Němy, kaž je ßo wotewriŕ, ſawrje ßo ſeleny dorn ſaßo nad hłowu njeſbožowneho pucźowarja, nikomu njeda też najmjeńſche ſnamjo, ſo je tu cźłowjeka pózrjeł; pſcheradnje ſeleni ßo ſaßo kaž prjedy, ſo by nowy wopor wabiŕ. Tyßazorych ludźi je hižo tajke bahno pózrjeło a mjelcźi wo tym, doniž traſch ſa lěta dźěłacźerjo, kiž tu bahnowinu (torf) dźěłaja, koſcźowz njeſnateho njewuhrjebaju a ſaßo do ſemje pokhowaja. Tucźi dźěłacźerjo, kotſiž ßo ſ bahna žiwja, ßu jenicźzy, kiž bahnu njecźěkaja. Huſto natwarja ßebi ßrjedź ßameho bahna na pahorzy małe wobydlenje a tu ßu wěſcźiſcho a bóle bjes ſtracha žiwi, hacž hdźe druhdźe, pſchetož po wuſkim pucźu, kiž pſches bahno k jich wobydlenju wjedźe, ßo mało hdy ſchtó hicź ſwaži; pſchetož ſtupi-li ſwažna noha jeno trochu dale ſ pucźa, nadeńdźe ſrudnu ßmjercź. A ßami wobydlerjo tajkich khěžkow boja ßo ßrjedź nozy pucź naſtupicź, hacž runje tola bahno łěta dokho derje ſnaja. —

W małym wobydlenju ßrjedź tajkeho bahna ßedźeſchtaj poſdźe wjecźor dwaj muźej ſa blidom hrajo ſ khartami. Jedyn bě wobßedźeŕ bahna, druhi jeho bratr, prjedy hoſcźeńzaŕ pſchi njedalokej dróſy, kotryž bě ßwój hoſcźeńz pſchehrawſchi a pſchepiwſchi ßo ſe ßwojej dźowku Hańžu tu ſcźahnuł; nětko ßo pſchi ßwojim bratru ſ dźěłanjom bahnowiny žiwjeſche.

Prjedawſchi hoſcźeńzaŕ bě něhdźe pokſta lět ſtary. Jeho wobliczo bě ſchěroke a cźerwjene, pod cźmowym cźołom ſyboleſchtej ßo dwě małej ſchěrej kałatej wócźzy, wokoło rta ſjewjeſche ßo ſtajny hórki poßmėwk; po cźěle njebě wulki ale ßylnych ſtawow, mjehkej mjaßnej ruzy njeſdaſchtej ßo dźěłu pſcheceźelnej. S njemėrneho khwatka, ſ kotrymž kharty měſcheſche a mjetaſche a huſto mjelcźo ßwojemu hracźkej do khartow pohlada, hodźeſche ßo jeho njemėrna, leßna powaha ſpósnacź.

Runje na wopak bě jeho młódſchi bratr nałożeny. Po cźěle bě wulki a ßylny; jeho wobliczo bě ſymne, kotreż ßo ſ niczim trochu njeſahori; pomału, kaž kharty měſcheſche, ſcźěhowaſche też ſ wócźkom a ſmyßlemi hru. Jeno hdyž bratr pſchewjele dobywaſche, ſabórcźa někajki ßwar do ßo, tola ſymne wobliczo ßo ſ tym njepſchemėni.

Pódła blida ßedźeſche hoſcźeńzarjowa dźowka, holcźka traſch dwazyczi lět ſtara, pilnje ſchijo; na hru ani njekedźbujo ßedźeſche do ßwojich myßlow ſanurjena; jeno druhdy, hdyž wětſik wujo do woknow ſakoži, pohlada ſtrachocźiwje won do cźmoweje nozy. Holcźka bě do jednoreje ale cźiſteje draſty ſhotowana; w rjanym wobliczu pak wobraſowaſche ßo lohka ſrudoba.

S nowa ſawu wichor pſches ſchěroke bahno a ſary ßo njemdrje do ßwißlow twarjenja, tola pſches wichor klinczeſche kaž wokanje wo pomoz. Hańži bě ßo ſ najmjeńſcha tak ſeſdako; ſpěſchnje ſtanuwſchi ſtupi poſthajo k woknu. S nowa a wótſiſcho ſaklincza wokanje; Hańža poſkoczi k hracźkomaj prajizy: „S bahna ßo wo pomoz woła, cźłowjek je ßo ſabkudźiŕ, dźitaj pomhacź, nano, wujo!“

„J, to je jeno wichor, kiž hwiſdajo pſches bahno zychnuje“, wotmolwi nan, ſtajnje na kharty kedźbujo.

„Ně, nihdy“, dźeſche Hańža njemėrna; „ja ßym zyle derje wołacź ßkyſchaka — hižo tſecźi ras ßo woła, pomhajtaj, dźitaj na pomoz!“

„Daj dźě wołacź“, roshori ßo nan. „Schtóž chże pſchi tajkim wjedrje koho ßrjedź nozy ſ bahna wumóžicź, dyrbi ßam w ſtraſche bycź, ſo ſahinje.“

A ſaßo ſawoła ßo ſtyſknje ſ bahna, a nětko ſaßkyſcheſchtaj to też muźej a pokożiſchtaj poſkhajo khartу na blido.

„Khětſje, khwatajtaj, nano, wujo!“ napominaſche Hańža; „ßnadź je hiſchcźe móżno, ſo jeho wumóżitaj, jedna dźě ßo wo žiwjenje cźłowjeka.“

„Nó dźě tak njeſkiwl, kaž by to twój bratr był. Schto to naß ſtara, ſchtó tam wonka w bahnu tcźi; ſchtó dha je jemu kaſak, w nozy pſches bahno hicź, ſchtož ßebi hiſchcźe my njeſwažimy, kiž tola wſchudźe wſcho ſnajemy, njech ßam hlada, kak ſaßo mulėſe. Hraj dale, Jano!“ dźeſche Hańžiny nan, ſa khartу pſchimajo.

„Tak póńdu ja ßama, njeſbożowneho wumóžicź, hdyž waju wutroba ßobuželnoſcźe njeſnaje!“ rjeknu Hańža krucźe a hotowaſche ßo won.

„Woſtań tu, Hańža!“ ſawoła nan. „Myßliſch traſch, po bahnu khodźi ßo kaž po rejwanzy, a ſo jeho trjebaſch jeno ſa ruku pſchimnucź, ſo by jeho wucźahnuła? Hdy by bjes ſtracha było, bych ßam ſchoł.“

„Nochzetaj-li wój, póńdu ja!“ wotmolwi holcźka pokna ſtracha a wobrocźi ßo k durjam.

„Woſtań doma!“ poruczeſche nan, pomału a mjerſazy ſtawajo. „Dyrbi-li ſchtó hicź, póńdźemoj mój. Pój, Jano, wſmi latarnju, žerdź a powjaſy, budźmoj holzy po woli; ſchtó wě, hacž budźe ßo próży płacźicź, je traſch napoßledku khudy proſcheŕ.“

„Nano, dźe wo žiwjenje cźłowjeka“, porokowaſche dźowka.

„J ſchto, cźłowjek!“ wotmolwi nan ßmėjo. „W bahnu hižo doſcź ludźi leži a tola je jich tu hiſchcźe doſcź na ßwėcźe. Hdy by hewak niczo njebyło, hacž žiwjenje, njebych krocźele ſ domu ſchoł, pſchetož je khuposcź, ßam do ſtracha hicź.“

Mjes tym bě Jan w měrje latarnju ſaßwėcźiŕ, a nětko ſtupaſchtaj muźej ſe žerdźu a powjaſami po wuſkim pucźu kedźbliwje do cźmoweje nozy. Se ſtrachom wſcha tſchepotajo, ſcźěhowaſche jeju Hańža pſchi woknje ſtejo ſ wocźomaj, doniž ßwėtko w dalokoſcźi njehaßnu. Wětſik howrjeſche pſches bahno a ſchwikaſche ſ deſchcźikom ji do wobliczа, tola Hańža to njecźujeſche. Wulki ſtyſk bě ji wutrobu ſajaŕ, ſ wocźomaj prózowaſche ßo cźmowu nóz pſchedobycź, we wuſchomaj klinczeſche ji, kaž by ſtonanje mrėjazeho ßkyſchaka. Na dobo ſaklincza wótry żałoſtny kſchik pſches cźmowu nóz; Hańža ſkocźi ſaſtróżena wot woknа, wutroba ji pukotaſche, ruzy ßo tſchepotajo k pacźerjam ſpinaſchtej. Dych ſadźerżujo poſkhaſche do nozy, tola wſcho woſta cźicho, jeno wětr howrjeſche njemdrje dale. Se ſtrachom ſwjeſe ßo holcźka do ſtólcźka. Sa khwilu ſaſtupiſchtaj muźej ßamaj do jſtwy, a Hańža poſkoczi ſaſtróżena ſe ſtólcźka wuhladawſchi blėde, ſ krwju pokryte nanowe wobliczo. Mokre, roſpjerſchene włoßy wißachu jemu do wobliczа, draſta bě zyła ſ błótom womaſana.

„To by był khort, je-li hdy ſaßo na tajke kſchicźenje poſkham a ßrjedź nozy do bahna póńdu a w tajkim wjedrje. Pój, Jano, dyrbimoj ßo ſe ſchkleńzu palenza poßylnicź.“

Bratr mjelcźizy poſkhaſche. Jeho ſymne, twjerde wobliczo drje ßo njebě wjele pſcheměniko, tola bě bóle blėde hacž hdy, wócźzy hladaſchtej kaž bojaſnje wokoło ßo a ruzy a noſy ßo cźeźko hibaſchtej.

„Hdźe mataj toho wboheho cźłowjeka?“ praſcheſche ßo Hańža.

„Koho?“ wotwoła ßo nan ſ wocźomaj jeje pohladnjenju cźěkajo.

„Wboheho cźłowjeka, kotryž tak wo pomoz wołaſche — hdźe je?“

„Schto dha mój wėmoj, mój jeho njejßmój namakałoj; nětko drje je ßo dawno ſapadnuł, je-li je żadyn cźłowjek był; bahno khowa hižo wjazy cźłowjeſkich žiwjenjow — ſchto wo to. A ſchtó wě, hacž je to ſ zyła cźłowjek był, najſkerje je wětſik wina —“

„Ně, nihdy, to bě cźłowjek, kiž wo pomoz wołaſche“, rěcźeſche holcźka krucźe, „ja ßym jeho hłóß, wótry bolostny kſchik, ßkyſchaka, a —“ Hańža ſtupi bliże k nimaj a wobliczo ßo ji ſacźerwjeni — „wój ſtaj jeho morikoj!“

Nan poſkoczi ſaſtróżeny a njemdry ſe ſtólcźka a wobliczo hiſchcźe bóle ſblėdnu. „Mjelcź!“ ſawoła. „Mjelcź! Schtó móże to dopokaſacź, ſo ßmój jeho morikoj. Mjelcź, to cźi praju; tajkeho khudaka dla njeje hódno ßebi žiwjenje cźłowjeka na ßwėdomje walicź. Dźi do koża a lehń ßo ſpacź. Wy żony hnydom wſchudźe ſcherjenja widźicźe!“

„Ja scherjenja njewidżu", wotmolwi holczo woczi krucże nanej do woczi skożujo, ja so njejsym mylika. Ssym stysknу kschik wboheho czlowjeka słyschała; na waju blědym wobliczu a bojasnym wóczku widżu, so staj wój jeho morikoj. Kak dha by twoje wobliczo krwawe było, hdże so twoja drasta tak womasała, a hdże dha je twoja czapka?"

„Mjelcz!" roshori so nan hischcże bóle a dyri s pjasczu wo blido, tola jeho zyke czěko trochu satschepota. „Dyrbjak dha hnydom czlowjeka moricz, hdyż sym so po hkadkim puczu wobsunuł, so bych skoro sam w bahnu wostał, hdy by mi Jan njepomhał? Abo sym dha toho dla czlowjeka skónzował, dokelż je mi wětksik czapku wsał? Je dha dżiw, so czlowjekej w tajkim njembrym wjedrje wscha krej s wobliczа stupa? Tebi k woli běżimoj wobaj won do czmoweje nozy a ty by hischcże swojeho nana sa mordarja wobskorżicz móhła, dokelż je jemu wětsik czapku wsał, a dokelż je sebi padajo wobliczo rosdrapał!"

„Ja tebje njebudu wobskorżicz, ale tón, kiż budże naß něhdy sudżicz, tón widżi też psches czmowu nóż a wjeczi kóżdu krjepku krwe, kiż so pschelije." Prajiwschi wotßali so Hańża se jstwy.

Nan bě psches kruty měrny hłóß swojeje dżowki trochu sastróżeny, tola hdyż bě se jstwy stupika, sawoła nan smějo sa njej: „Njech dże je widżała krej, kotruż smój pschelałoj — bahno je něme!"

Hłuboko do nozy wostaschtaj mużej pschi palenzu sedżo, mjes tym so Hańża bjes spanja leżesche. Strach a stysk psche nanowu winu ju stajnje rudżesche. (Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. „Liberalni" su, każ bě do prědka widżecz, hischcże swojeho kandidatu postajili, hacz runjez móże so jim do prědka prajicz, so je jich próza podarmo. Ale, schto sebi chzedża: hdyż jich nawjedował, Eugen Rychtař w Barlinje kasa, dyrbja wschak poßłuchacz. To je jenoż derje, so tutón „Barlinał" nam Sserbam niczo roskasowacz nima: my wostanjemy pschi tym, so saßo swojeho dotalneho derje saßłużbneho sapółłanza k. Theodora Reicha nad Běłej (Herrn Theodor Reich auf Biehla) do khěżorstwoweho sejma wuswolimy.

— Kedżbu! Wutoru 28. oktobra je dżeń wólby; njeskomdź Boże dla nichtón w prawym czasu na wólbu hicz! Kóżdy, kóżdy naschich serbskich bratrow wuswolmy sa swojeho sapółłanza knjesa Theodora Reicha nad Běłej.

— Ssylny wětr, kotryż sańdżeny pjatk s najwjetschej mozu w nozy howrjesche, je wschelaka schkodu na tšechach a wuhnjach naczinił. W sahrodach a na dróhach je so wot njeho wjele schtomow podtorhnuło. Na Lubijskej dróży pschi tuchorje je wětr najrjeńschu lipu powalił. Murja tuchorskeho hospitala, na kotruż lipa padże, so psches to saßypnu. Rjeblowany wós, psched jenej kowarnju na swonkownej lawkej haßy k wuporjedżenju stejazy, so wot wětra dele k promenadam storhnu, hdżež żelesne wobhrodżenje rosrasy a sodawodowu khěżku wobschkodźi. W Błohaschezach wětr w twarjenju, na wopalnischczu loni wotpaleneje Janaschez korczmy natwarjenym, jenu murju powali.

S Delnjeje Hórki. Mjes naschimi schulskimi dżěczimi sły kaschel sakhadża. Też mjenesche dżěczi na njón czerpja, tu a tam su hižo na njón wumrjeke. Diftheritis je saßo w naschej wßy wopor żadała. Jeniczka swydomlětna holczka korczmarja Dreßlerja je na nju wumrjeła. Bóh chzył naß psched tutej żałoßnej khorosczu hnadnje swarnowacz. *B.*

S Hodżija. Jedyn wobydler nascheje wßy bě sebi psched dlěschim czaßom pódla swojeho doma na gmejnskej leżomnosczi drjewjanu khěżku natwaril, w kotrejż wschelaki czapor a praskot khowasche. Hižo wjazy krócz bě so jemu wot gmejnskeje rady pschikasało, so dyrbi, dokelż khěżka na jeho leżomnosczi njesteji, ju saßo wottorhacz. Wscho napominanje pak njepomhasche, khěżka wosta stejo. Gmejnski starschi toho dla gmejnskemu strażnikej a jenemu dżěłaczerjej poruczi, khěżku podtorhacz. Khěżzyny wobßedżeŕ, wo tym shoniwschi, wodu domoj nanoßy a sebi wulku sykawu pożczi. Jako dżěłaczerjej khěżku rosdżěłacz sapoczeschtaj, buschtaj po zykym czěle s wodu polataj. Taj pak so psches to molicz njedaschtaj a, hacz runje wobßedżeŕ pschezo dale do njeju wodu sykasche, dha tola skónczńje k wjeßelu pschihladujzeho luda, kotryż bě so psches njewschědne podeńdżenje pschiwabił, khěżku powalischtaj. Hacz budżetaj wobßedżeŕ podtorhaneje khěżki a gmejnska rada hischcże dale tejele należnosczе dla kozora czahacz, wo tym so hischcże rossudżikoj njejsmj.

S Myschez a s Dżiwocżiż rosprawu wo poßwjeczenju noweju schulow, da-li Bóh, dżenß sa tydżeń.

Se Spytez. Sańdżenu wutoru rano je so skalny młyn wotpalił. Psches czo je woheń nastał, snate njeje. Hodżijska sykawa najprędża na pomoz pschijědże.

S Noweje Wßy nad Sprewju. W nozy 16. oktobra je so tudomna Reuterez papowa fabrika do czista spalika. Kruchi papy, s kotrejż bě fabrika kryta, w powětrje furnczo wokoło lětachu. Lětajzy woheń żiwnosczi swudowjeneje Schröterowеje sapali a wschě twarjenja s domkhowanymi żnjemi sanicżi. Skót so pkomjenjam wutorhnu, jenoż 5 huß w nich kónz wsa. Kak je woheń, kotryż je w sußcherni Reuterez fabriki wuschoł, nastał, hischcże snate njeje. Psches woheń su so pjecza 1600 zentnarjow hotoweje papy, 1900 zentnarjow syreho materiala a wschě maschiny sanicżike. Nastata schkoda wuczini na 95,000 hriwnow.

S Wósporka. Sańdżenu srjedu so tu wuswolerjo II. sakskeho krajnoßejmskeho wokrjeża seńdżechu. Wot liberalneje a konserwatiwneje strony tutoho wokrjeża shromadnje postajeny kandidat rycżerkubleŕ dr. Pfeiffer nad Burkersdorfom rosestajowasche swój program. Wschitzy pschitomni, kiż drje do zyła k konserwatiwnej stronje sukschachmy, běchmy s jeho nahladami poknje pschesjene, a smy sebi slubili, so budżemy se wschěmi mozami sa to dżełacz, so by so k. dr. Pfeiffer na Barlinski sejm wuswolił. Wón je hižo wobstarny knjes a jeho dwaczilětne mudre, dobre a wużitne skutkowanje nam sa to rukuje, so budże tam naschе należnosczе derje sastupowacz. Woßebje je nam slubił, so budże krajnu wyschnosczi we wschém podpjeracz, s czimż na to dżeła, so by revoluziju, kiż nam bóle a straschnischo hrosy, hacz sebi jich wjele s naß myßli, njetrěbnu a njemóżnu scziniła. Wón prajesche: Němski lud steji dżenßa nimale na tym stejnischczu, na kotrymż franzowski lud psched 100 lětami, 1784 stejesche, hdżež tam hischcże nichtó njeby wěrił, hdy by jemu schtó do prědka prajił, so budże 10 lět posdżischo zyły lud jenoż s hłowyrubarjow a s hłowy-shubjerjow wobstacz a so mjes sobu mordowacz a sakhadżecz każ wrótny. Toho dla chze wón wschě Bismarkowe namjety podpjeracz, kiż na to dżeja, so by so khudy dżeławy lud lěpje sastarał a měł, dyżli hacz dotal. Nastupajo ratarjow, schtoż my Sserbjo s wjetscha smy, wupraji so wón, so kórz żita skoro wjazy to njepkacżi, schtoż naß khoschtuje, dokelż jeho s wukraja jara wjele po pschetunjej płacżisnje k nam pschiwożuja, a so ma so toho dla zło na zuse żito klascz, kotrejż, każ je so dopokasało, khudemu mużej khleb njepodroża, ale so jenoż wot wukrajnikow dawa a nam milijony, wo kotrejż so nam naschе krajne dawki pomjenscha, pschinjeße. Runje tak chze wón sa dawk pschi wikowanju na bursy khłoßowacz, kotrehoż wunoschki bychu nam burskim ludżom nowe milijony dawkow salutowake, a kotrejż bychu jenoż wulzy pjenjeżniży a żidowszy bohacżkojo w hromadu snjescz dyrbjeli a wjele lóżo móhli, hacz my wot kóżdeho sta kupnych pjenjes dotalny schtrempl. Dokelż je wulki strach, so so w naschim wokrjeßu, hdżež my Sserbjo muż pschi mużu sa dr. Pfeiffera njekhoßujemy, jedyn s Eugen Richterjowеje strony wuswoli, kiż wschitkim khudemu ludej a buram k lěpschemu sużażzym namjetam Bismarkowym napschecżiwo dżeła a zyle w sużbje żidow a wulkich bankierow steji, dha, lubi serbszy bratsja, kiż w wobßahu starcho Wósporskeho a Lubijskeho sudnistwa bydlicze, njelutujcze żaneje prózy, ale starajcze so swěru sa to, so by kóżdy naschi wuswoleŕ pschichodnu wutoru swoju papjerku s mjenom: „Rittergutsbesitzer Dr. Pfeiffer, Burkersdorf" wotedał. *N. — rtk.*

S Lubijskeho wokrjeża. Każ je wubjerk nascheho konserwatiwneho towarstwa czinił, tak też my tu proßymy, so by kóżdy konserwatiwny nascheho wólbneho wokrjeża k. dr. Pfeiffera nad Burkersdorfom pschichodnu wutoru do khěżorstwoweho sejma wuswolił. Wón je woprawdże nascheho dowěrjenja hódny a dostojny.

S Habrachczіz. 14. oktobra tu K. G. Nicża, kotryż prjedy w Rakojdach bydlesche, se swojej mandżelskej skoty kwaß swjeczesche.

S Mikoczіz. Sańdżenu póndżelu rano w 7 hodżinach so w tudomnych tonowych jamach njesboże sta, so so tonowa sczena na dżełaczerja Pětra Pawoła Pawlika wali a jeho sarasy. Pawlik żonu a wjazy dżeczi sawostaji.

S Khróscżіz. Tudy su njedawno rjanu wulku nowu kubju dotwarili, kotraż budże so sa serbske shromadżisny, k konzertam a dżiwadłam wubjernje hodżecz, dokelż k. Wenka niczo lutował njeje, so bychu też w tutym kónzu Sserbjo pschi swjedżenjach jara nusnu kubju měli.

— Na swj. Michała, 29. septembra, bě tudy schulski swjedżeń, wo kotrehoż srjadowanje a wuwjedżenje su sebi woßebite saßłużby

k. kapłan Franz Cžornak a wučerjej Hila a Ssymank dobyli. Niczo nadrobnische wo tutym žwjedženju njewěmy, dokelž nam žerbske časopisy žaneje powjesće wo nim pschinjeßke njeßu, tych němskich nowin pak, kiž žu wo nim pißake, ženje do rukow njebjerjemy. Wě žo cži knježa, kiž žu jón wuwjedli a s tym lubym dźěćom žadnu, a to w Khrósćizach najskerje prěni króć, tajku radosć pschihotowali, žebi psche to njemóža, dokelž wo žebi žamych pißacz nochzychu.

S Běleje. 16. oktobra rano 1/2 3 hodźin w hródźinym pschitwarje kublerja Jana Jurja Rěsbarka woheń wudyri, kotryž je žo na Rěsbarkez domske a na twarjenje khěžkarja Wobsera rosschěril a je do prócha a popjeła pschewobroczik. Ptomjenja domkhowane žně a wschu domjazu a hospodarsku nadobu sanicžichu. Rěsbarkej je žo pódla toho 5 žwini a 11 proßatow spaliło.

S Rakez. Njedželu 19. oktobra měješche Rakečanske žerbske towarstwo žwoje měßačne poßedženje. Knjes městopschedžyda Kliment wotewri shromadźisnu se spěwom „Nasche Sserbstwo s prócha stawa". Knjes Pawlik, pokkadnik towarstwa, poda sličzbowanje sańdženeho lěta, na czoż žo někotsi, kotsiž maju sličzbowanje pruhowacz, wuswolichu. Knjesej Pawlikej žo sa jeho prózu a sa tón dobry porjad, na kotryž je stajnje w pjenježnych należnosczach hladał, trojaka žława wunjeße. Po tym, so běchu žo hischcże někotre snutskowne należnosće towarstwa srjadowake, měješche student theologije k. Górcž dležischi pschednoschk wo žkowach, w sawodże sa počaßy w Sejlerjowych spěwach wuprajenych:

Horja ptób je dokonjenje,
Prózy žyn je wjeßele;
Sczerpliwosć a pschebědźenje
Saručitej dobycże.

Sa tutón pschednoschk wunjeße žo pschednoscherjej trojaka hrimotaza žkawa, a jako běschtaj žo hischcże 2 nowaj žobustawaj jenohkóßnje do towarstwa pschiwsakoj a žo hischcże wjazore spěwy wuspěwake, skónczi žo shromadźisna, tola wjeßeli Sserbja sabawjachu a wjeßelachu žo hischcże dale w žerbskim towarstwje a sanoschachu hischcże dale žwoje žerbske spěwy. Pschejemy „Lipje", so by hischcże wjele tajkich wjeßelych shromadźisnow měła a pschezo dale kroczała a rostła.

S Horow pola Wojerez. Nasch hat „žwětka woda" je žwojim wobžedžerjam lětża wjele wužitka pschinjeßł. Kharpy w nim žu lětża wurjadnje wulke narostke, tak so 30 schtuk s nich w pscherésku zentnar waża.

S Wojerez. Liberalni Němzy wschitke žwoje mozy napinaju, so bychu žwojeho Bertrama pschecźischcźeli. Ale to jim wschitko niczo njepomha. My Sserbjo nascheho wokrjeża wěmy, so njemózemy lěpscheho, hódnischeho sapósłanza dostacz, dyžli žwojeho žwěrneho k. wyschscheho präsidentu **se Seydewitz**. Nam njeje trjeba, so by jeho nam nichtó hakle wukhwalił. My znajemy jeho kschescźijanske žwěrne a lubosczíwe sadžerženje hižo s jeho Shorjelskeho czaża žem. S radosczu a s džakownosczu jeho saßo wuswolmy.

— Handrijaschko, daj žebi bycz! Twojeho powjedanja njeje trjeba. Hdy by nascha konservativna myßl lěpscha njebyła, hacz twoja khipra huba, by twoje wukhwalenje jenoż tomu schkodźiło, kotremuż chzesch, niż jeho dla, ale twoje dla žkužbu wopokasacz. Schtoż je twoje pschißłodźerske pjero kschiwdy a njeprawdy naczinilo, to twój jasyk, tez hdy by žo hischcże bóle mjedowy czinił, nihdy njesaruna.

S Wojerowskeho wokrjeża. Wschudźom, hdźez w naschim wokrjeżu pohladamy, widźimy a žkyschimy, so žu naschi žwěrni žerbszy bratsja na to krucże wotmyßleni, so wschitzy, wschitzy pschichodnu wutoru pónđża žwój wólbny hłóß na k. wyschscheho präsidentu **se Seydewitz** wotedacz. Haj toho, toho žwěru wuswolmy!

S Mužakowa. Tez hdyž je žo k schtyrjom czeßnym mužam pschißłodnik pschitowarschcik, kotrehoż wschitzy Sserbjo hidźimy, dha nam tola psches njeho njedyrbi dobra wěz schkodowacz. Kaž my žwojeho njepschecźela znajemy, tak tez czesczimy žwojich pschecźelow. Bjes žwěrnymi pschecźelemi nascheho Sserbowstwa je najwoßebnischi a najlěpschik. wyschschi präsidenta **se Seydewitz**. Toho, toho pschichodnu wutoru saßo wuswolmy na khěžorstwowy žejm!

S Koschle. Sańdženu njedželu žwjecźesche tu wulki sahrodnik Jurz se žwojej mandželskej skoty kwaž. Wot Jeho Majestosće khěžora je žo jimaj s pschiczinu tutoho žwjedženja 30 hriwnow dariko.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Dale dostach wot póßelnika Hataża 2 hriwnje.

M. Mjerwa, pokkadnik M. S.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Psches k. fararja ryczerja Imischa w Hodźiju dostach: 39 hr. 10 np. sběrku se skoteho kważa Pětra Ssmoły w Leschawje a jeho mandželskeje Hany rodżeneje Ssymanez s Hnaschez, 20 hriwnow dar knjenje hrabiny s Einsiedel nad Minakakom atd., 5 hriwnow dar k. ryczerkublerskeho najeńka Thiemy w Běkej, 2 hriwnje dar póßelnika Hataża. — Hromadże: 66 hriwnow 10 np.

E. Mërsch, pokkadnik Towarstwa Pomozy.

Wußudźenja.

Kawniski žud. Žiwnosczer J. Nemuth w Ssemichowje bě loni nasymu na žwojim polu kschud namakał. Hacz runje wjedżesche, so je žyn sahrodnika Steglicha kschud shubił, dha jón njedźiwajo na to skhowa, doniž jón žandarm wot njeho njeżadasche. Dla pschekschiwjenja Nemuthej 20 mk. pjenježneho khostanja pschißudźichu. — Dźełaczer M. Schäfer se Sderje, paduchstwa dla hižo ras khostany, kotryž bě 25. augusta s budy wikowarki Bergeroweje por dźěczazych stupnjow kranuł, ma tsi dny jastwa wotžedżecz. — Ssedlarski mischtr A. Kopta w Klukschu, kotryž bě žiwnosczerja H. Makcharja w Sdżaru na czesczi ranik, žo s 15 mk. pokhosta. — Twarski technik E. Starka, tón czaż w Bitterfeldże, wot murjerskeho polira J. Taffela w Lipiczu dla czesczeranjenja wobskorżeny, žo k 30 mk. pjenježneho khostanja saßudźi. — Fabrikska dźełaczerka Hana Czerwjenkez w Lejnje bě 1. julija bjes dowolnosczę do schulskeje stwy Budestczanskeje schule stupiła a, jako jej wucżer Schneider won kasasche, na tutoho czesczeranjaze žkowa wołała a s halekowanjom wuczbu kasyła. Czerwjenkez dla kaženja domjazeho měra, czesczeranjenja a halekowanja k 20 mk. khostanja saßudźichu. — Czeladnika J. T. Vogta w Maleschezach, paduchstwa dla hižo ras khostaneho, pschepokasachu, so je žiwnosczerjej Schczepanej w Budyschinku 10 mk. wuklukał. Jastwo na jedyn tydżeń je jeho khostanje. — 16 lětny czeladnik K. Schmież w Wulkim Wjelkowje ma tsi dny jastwa wotžedżecz, dokelž bě 26. augusta na pucżu s Wulkeho Wjelkowa do Wulkeho Pschěsdrjenja schulskej holzy Marji Messerschmidtez pjasczwulki twjerdy hrusł do woblicża czißnuł.

Khostanska komora. Hosczenzarja K. A. Hensela w Minakale, kotryž bě 21. augusta twarskeho mischtra Winklerja s Njeżwaczidła s gwaltom w žwojim domje sadżerżał, k jastwu na tsi dny saßudźichu. — Czeladnik Runar s Wujesda ma jastwo na schesez njedżel wotžedżecz, dokelž bě 4 augusta s bydła žadoweho wikowarja Kreczmarja 200 mk. kranuł. Se spakosczenych pjenjes bě 81 mk. pschetrjebał, zbytk žo w jeho nanowym domje namaka a žo wobkranjenemu wróczi.

Přilopk.

* Wschudże žo nětkle skorżi, kak tola proßata jara khorja a padaja, woßebje tam, hdżez žo jich wjele w jenej hródźi plahuje. Pschecźiwo tajkemu khorjenju poručeja, so by žo proßatam wschędnje wjazy krócz karbolowa kißalina do wody smęschana dawała: jedyn dźěl karbolinoweje kißaliny na 50 dźělow wody. Ssylna běhawa pola proßatow, kotrez tónle žrędk dostachu, na jene dobo pschesta; a wot toho czaża, so žo žrędk proßatam wschędnje do pizy męschesche, žane wjazy skhorjeło njeje, mjes tym so wobžedżer prjedy žane jenicżke proßo wjazy wotczahnucz njemózesche.

* Se wschelakich stron žo pische, so žu hižo žněh pomęli. W Schlesynskej, w Krkonoschach, w Rudnych Horach a tez na Schumawje (w częskich Horach) je žo sańdżeny tydżeń poßlednje dny žněh schok. Wjele žněha maju w Hornjej Rakuskej, w Schtyrskej a Khorutanskej. W Tirolskej žněh haj w dolinach leżo wosta. Podobnje s bajerskich a schwabskich hórskich stron pißaja, hdżez mějachu jenoż skhodźeńk czopkoty. S jenym pak žo žkyschi, so wino psches symu schkodowało njeje, khiba so je mrós njedosralenym kitkam poschkodźił; srake kicże žo mrósa bojecz nimaju. S zyka žo hischcże czopke wjedro wocżakuje, dokelž pósdnjeho lěcża lětża hischcże měli njeßmy.

* S Grünberga w Schlesynskej žo 13. t. m. pische: Dźěłaczer H., woženjeny a nan dweju dźěsczow, běsche dźěło shubił a žo jemu pschi wschej prózy njeradźi, druheho dźěło namakacz. W žrjedź septembra wot wobžedżerja domu s wobydlenja wustajany, wón žaneho druheho bydła dostacz njemózesche. S wopręddka ta khudobna domjaza nadoba na drósy wonkach stejesche a zyka žwójba, doniž běchu nozy czopke, pod hokym njebjom hospodowasche. Symnische nozy, kotrez na to žlędowachu, pak žwójbu nusowachu, sa někajkim statokom hladacz. Macz bórsy darmotne wobydlenje dosta, dokelž ju pschi kradnjenju lepichu; najskerje je žo s dobrej wolu lepicz daka. Nan pak je s 9 lětnym hólczezom a se 4 lětnej holczku schesez nozow

na pohrjebnischczu Ss. Trojizy w jenym ßwójbnym pohrjebnischczu nozował; na nékajkim hubjenym méßche wschitzy tßjo zyle blisko pschi kaschczach krucże spachu, hdyż jich polizija wóndano w nozy budźicź pschińdże. Zyku ßwójbu, kotraż je pod hokym njebjom pschebywajo wjele wustaka, ßu ſ jeje domjazej nadobu hischcże tu ßamßnu nóż do khudeje khéże pschijeli.

* S Barlina ßo pische: Dźowka njebocźiczkeho molerja Oskara Begas, rjane 21 létne holczo, je na sajédojcźenje krwé wumrjeła; mucha, kotraż béßche na nékajkim jédojtym scźerbje poßedźała, béßche ju do huby kóła. Nasta make jétsjeschko abo pucheŕk, kotryż roscźeßche a roscźeßche, huba a wokolnosćź pocża sacźekowacź, a njedźiwajzy wscheje lékarßkeje prózy holczka tola w żałostnych bolosćźach wumrje.

* Najhorliwischi cźitarjo nowin w Barlinje ßu paduschi. Wscho druhe w nowinach njecźitaja, ale ſa ßmjertnymi nawéschtkami porjadnje hladaja, woßebje ſa tym ßlédźo, w kotrej hodźinje ßo pohrjeb smeje. W tymle cźaßu, hdyż domjazy wschitzy na pohrjeb du, paduschi ſ wopacźnymi kluczemi abo na druhe waschnje do domu saléßu a tam pokradnu, schtoż ßo hodźi; w poßlednim cźaßu je ßo wospjet stako, so ßu pschi tajkej składnosćźi bohaty popad scźinili.

* W Züllichowje je kowarßki wotroczk Dorna ſ tym „wjetu" dobył, so ßo jemu radźi, zyły litr palenza ſ jenym nastajenjom wurasycź; ßwój dobytk pak dyrbjesche se żiwjenjom sapłacźicź, pschetoż na tsecźi dźeń wumrje.

* Wohidny njeskutk je w Speldorfje hnéw zykeje wßy wubudźił. Mazocha je 2létne holczo dołhi cźaß pospochi w pinzy sawrjene dźerżała, dawajo wbohemu dźéścźu bélisny, répu a podobnu skocźazu zyrobu. Ssußodża buchu na to kedźbni, dokelż druhdy skiwlenje a stonanje ßłyschachu. Hdyż ßo sa dźéścźom praschachu, żaneho wésteho wotmolwjenja njedostachu, pak mazocha rjeknu, so je dźéczo k pschecźelstwu daka. Dokelż pak béßche żałosćźenje pschezo saßo ßłyschecź, ßo wéż poliziji pscheradźi; pschi pschepytanju pinzy wbohe dźéczo w tajkim hubjenstwje namakachu, so dyrbjachu jo do hojernje dacź. Ssurowu mazochu pak sprawne khostanje wotcźakuje.

* Wóndano, powjeda „Thür. Ztg.", khudy muż, néhdże 60 lét stary, po dróßy ſ Weimara na Erfurt ſ jeneje wßy do druheje cźampasche. Hkód jemu jaßnje ſ wocźow réczeßche. Dale hacź do wßy Mönchenholzhausen, 2 hodźinje wot Erfurta, njeßbożowny njepschińdże. Wschón woßkabnjeny wón do pschidróżneje hrjebje padnu. Nasajtra jeho pólni dźéłacźerjo morweho nadeńdźechu. Dokelż nichtó njewjedźíſche, ſ wotkal njebocźiczki je, a dokelż wón żanych wopißmow pschi ßebi njemějeſche, tamnischa woßada cźéło na ßwoje pjenjeßy do Jeny dowjeſcź da. Tudy ßo wupokaſa, so je wbohi cźłowjek „hkodu" wumrjeł.

* Njedźelu pscheđ dwémaj njedźelomaj bur Franz Pupek ſ Locźeniz w Czechach ſ wosom hlinjanych hornzow na méſto Krumau jédźeſche. Mjes méſtacźkom Wjeleschinom a staziju pschi żelesnizy, kotraż runje tak réka, ßo wón ſ dróhi na schcźezku do polow winu, so by schußejoweho dawka dacź njetrjebał. Mako pjenjezkow pak, kotreż béßche ſ tym wulutował, méjeſche droho sapłacźicź. Na hubjenej pólnej schcźezzy ßo wós swróczi a bura saraſy. Straschnje rosmjecźene ßu jeho cźéło spod wosa wucźahnuli. Wéſo też mako hornzow rosbitych njebéſche. — Tydźeń prjedy béſche ßo tomu ßamemu burej statok wotpalił.

* We woßadźe Betokozel njedaloko Saſawy w Czechach béſche pscheđ néſchto cźaßom ßußodowy poß jeneho hólczka do liża kußnuł; ſtarſchej pak rany kedźbu njemějeſchtaj; pschetoż ranka béſche zyle ßnadna a też bórſy saji. Wóndano pak ßo na jene dobo też skażenosćź pola hólza pokaſa, a je wbohe dźéczo na tsecźi dźeń wumrjeło, po tym so béſche prjedy żałostnje wustako.

* Pschi powschitkownym straſche, kiż w tu khwilu w Italſkej knjeżi, hdźeż kholera hrosnje sakhadźa, je ßo hižo wospjet stako, so béſche cźłowjek, kotrehoż mějachu ſa morweho, jeno po ſdacźu morwy; to je ßo dwójzy w Neaplu a dwójzy w Genuwje stako. Mjes druhim némſki lékaŕ dr. Kurz ſ Venediga pische, so ßu w Neaplu jeneho po ſdacźu morweho ſahrjebali; posdźíſcho kaſchcź rosbity namakachu, a nohi ſ njeho won tcźachu. Druhi khory po ſdacźu morwy béſche tak sbożowny, so duzy k pohrjebnischczu saßo k ßebi pschińdże a mózeſche ſ klepanjom do kaſchcźa noſcherjow na ßo kedźbnych scźinicź; wón je dźenßa żiwy a ſtrowy. W Genuwje lékaŕ ſkhori, a do womory padnu; dokelż mějachu ſa to, so je morwy, jeho do płachty sawalichu. Schéſcź hodźinow posdźíſcho pak po ſdacźu morwy ſtaże a dó jſtwy dźéſche, hdźeż ßo jeho domjazy wo njeho rudźachu a płakachu; wón jim krucże porokowaſche, so ßu jeho tak lohkomyßlnje wopuſchcźili; néſchto hodźinow posdźíſcho pak wo prawdże wumrje. Też jene dźéczo, kotreż béſche saßo woziwiko, po ſdacźu morwe pobywſchi, ſchtyri hodźiny na to wo prawdże wumrje.

* S Londona ßo pische: Mkody cźłowjek ſ mjenom Armytage 1. t. m. k dr. Knowlſej, ſubjazemu lékarjej kralowſkeje ßwójby, pschińdże, so by jeho radu ßłyſchał. Lékaŕ khoremu woſſewi, so ßo jeho cźerpjenju hinak wotpomhacź njehodźi, khiba so ßo bolazy ſub wutorhnje; mkody cźłowjek też na méſcże do toho ſwoli, ßebi ſub wutorhnucź dacź. Hdyż lékaŕ ſub khoreho ſ kléſchcźemi pschimnu, khoreho tajka żałostna bolosćź pschewsa, so wón na blidże leżazy nóż ſhrabnu a jón lékarjej do wutroby kló. Dr. Knowls je tak ſtraſchnje ranjeny, so żana nadźija njeje, so ßo jemu żiwjenje ſdźerżi. Armytage, kotryż je ſ jara woßebneje ßwójby, je pok wrótny nad tym, ſchtoż je w pſcheſmérnej bolosćźi a bjes wotpohladanja ſcźinił.

* W turkowſkich nowinach „Mirati-Alem" wo njeßmérnych pokładach Mekki, ßwjateho méſta mohametanow, tole cźitamy: Pſchikłownej moſcheji (zyrkwi w méſcże Mekka ßu wot cźaßa jeje sakożenja tſi pinzy, do kotrychż prawowérjwi mohametanojo ßwoje wopory nuts ßuwaja; mjenje 4 mk. nichtó njedawa. Stanje pak ßo też, so bohaty Turka na jene dobo 100,000 mk. wopruje. Wérjwi ßwoje wopory do tſjoch pinzow po rjadu kładu. Każ je ßo wobliczíko, ßo kóżde léto ſ najmjeńſcha 12 millijonow markow wopruje. We wójnje léta 1828 béſche turkowſke knjeżerſtwo nuſowane jenu tych pinzow wotewricź a je ſ tuteje nalutowarnje hódny pjenjes wſako. Druhu pinzu ßu w poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje wotewrili. Tſecźa pak ßo wot léta 1415 wjazy wotewrjaka njeje; maja ſa to, so ßo w njej na dwé milliardże markow pjenjes namaka.

* Każ ſ Londona pißaja, żurnaliſt ſ kupy Ceylona ßlédujze wo Chineſach pische: Na ßwojim pucźowanju ſe Singapore do Chineſiſkeje cźłowjeka ſetkach, kotryż na kupje Sumatra tobak plahuje a chineſiſkich dźéłacźerjow najima. Jenemu 140 hacź 200 markow wupłacźi a jich hnydom na nékotre léta najima. Na jene dobo jétra mjes nimi wudyrichu. Radscho, hacź ſo ßebi bjeswocże ſkasycź da, Chineſa wumrje. Wón ßo myßle boji, ſo ſméje na wschu bjeskóncźnu wécźnosćź ſ bkuſnami mjeswocźi bycź, duż ßo woni w cźaßu jétrow ßami moricź pocźinachu a kóżde ranje dohladowaŕ ſ powjeſcźu pschińdże: „Saßo je 600 hriwnow fuk. Saßo tſjo na wotnoſy bimbaja." Duż jich knjes woſſewicź da, ſo budże cźéło prénjeho Chineſy, kiż ßebi ßam żiwjenje wosmje, do kruchow rosrésane. Tale leſcź ßamomordarſtwu mjes nimi kónz scźini. — Hischcże néſchto druhe je ſpomnjenja hódne. Hdyż ßo Chineſojo na kódź wotnajeja, dha ßebi wucźinja, ſo ma ßo jich cźéło do Chineſiſkeje dowjeſcź, je-li ſo po pucźu wumru. Na kódźi, na kotrejż my jédźechmy, béſche chineſiſki maſchiniſta, kotryż ßebi nohu wobſchkodźi. Lékaŕ rjeknu, ſo niczo wyſche njewoſtanje, hacź nohu wotrésacź. Maſchiniſta wołaſche „né" a ßyła jeho krajanow „né" wołaſche. Na druhi dźeń pak ßo ſymny woheń pschida, a noha dyrbjeſche ßo tola wotrésacź. Wbohi cźłowjek pak wumrje, a Chineſojo ßo wulzy hnéwachu, ſo je lékaŕ cźéło jich krajana tak ſkasył. Ale pſchemenicź ßo wéż wjazy njehodźeſche. Duż woni wotrésanu nohu żałbowachu a ju ſ cźéłom ßwojeho krajana do domiſny ßobu wſachu.

* W Japanſkej kóczki jara lubuja a maja je w wyßokej cźeſcźi; duż też ßo tam pohrjeb kóczki ſtajnje jara ßwjatocźnje ſtawa. Tak béſche wóndano kóczka jeneje woßebneje Japanki kónz wſaka; bohata knjeni ßo wo ßwojeho lubuſchka żałostnje rudźeſche. Sbytki dobreje mizki buchu do bohacźe wupyſcheneho békożidźaneho kaſchcźa pokożene; zyke cźrjódy póhanſkich japanſkich popow w pohrjebnym cźahu czehnjechu, ßwjatocźne a ſrudne ſpéwy ſanoſchujo. Sa kaſchcźom dźéſche ßama knjeni w żarowanſkej draſcźe a bjeſtroſchtnje płakajo, a ſa njej krocźachu cźrjódy żałoſcźazych a płakazych żónſkich a knjenine ſnate, pſcheceźelnizy a ßłużobnizy. Skóncźnje cźah na pohrjebnischczo dóńdże; kaſchcź ßwjatocźnje do makeho rowcźka puſchcźichu a ſemje na njón naßypachu. Nétko je row pokny kwétkow; ſrudna ſawoſtajena knjeni pak chze w bliżſchim cźaßu ßwojej lubej mizzy kraßny pomnik ſtajicź dacź. Nam ßo ta zyła wéż trochu ſpodźiwna ſda, w Japanſkej pak ßo nichtó nad tym njedźiwa, — tam je to wſchédna wéż.

* S Queenstowna 17. t. m. telegrafowachu, ſo je tam tón ßamßny dźeń rano kódź „Nevada" pschijéła ſ tworami, kotreż ßo palachu. Kódź ſ Ameriki pschijédże; twory béchu ßo dwaj dnjej prjedy duzy po pucźu ßame wot ßo ſapalike. Wot ludźi, kotſiż béchu na kódźi, nichtó k njeſbożu pſchiſchoł njeje. Hdyż béſche woheń poduſcheny, kódź dale jédźeſche.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 30. oktobra popołdnju w 2 hodźinomaj pola ſchewza Jokuſcha w Holeſchowſkej Dubrawje 1 krumo. — Wo ſawoſtajeńſtwu njebo tſechikrjerja J. E. Schlagi je ßo konkurß wotewrił. Samołwjenje żadanjow ma ßo hacź do 12. novembra ſtacź.

Na pſchedań: Sahrodniſka żiwnosćź pola Kluſcha ſ 22 kórzami pſches E. Frödu na rybowej haßy. — Kowarſka żiwnosćź ſ 10 kórzami pſches H. Dietricha w Nowych Porſchizach.

* Tón dźeń tydźenja, kotryż je Bohu poßwjećeny, pola wschěch ludow abo wěruwuſnaćzow tón ßamón njeje; pschetoż: my kſchesćijenjo njedźelu ßwjećimy; ſtari Hrjekoja pondźelu ßwjećachu; wutoru Perſojo; ßrjedu Aſſirićenjo; ſchtwórtk Egipćenjo: pjatk Turkojo a mahomedanojo ſ zyła; ßobotu pak židźi.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt, Handrija Radoma, kowarſkeho miſchtra w Sslonej Borſchćći, ß. — Marja Martha, Auguſta Janeza, khěžerja a ſkalarja pod hrodom, dź. — Hana Marja, Handrija Fahlandta, żeleſniſkeho dźełaćerja pod hrodom, dź. — Hana Marja, Wylema Hendricha Mawkſcha, ſkalarja w Delnjej Kinje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Jan Pawoł, Michała Kruſchwizy, měſchćana a khěžerja, ß. — Khorla Auguſt, Jana Graſa, fórmana a wobydlerja, ß. — Martha Marja, Jana Bohuwěra Frenzla, rěſnika a wobydlerja, dź. — Marja Martha, Handrija Mirla, domownika, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 17. oktobra: Marja, njebo Handrija Hajnka, żiwnoſćerja w Libochowje, wudowa, 80 l. 9 m. 27 d. — Max Bruno, Ernſta Moritza Haaſy, rěſniſkeho miſchtra pod hrodom, ß., 1 m. 17 d. — Khorla Ernſt, njemandź. ß. w Hownjowje, 10 m. 13 d. — 19. Jan Max, Jana Auguſta Hantuſcha, fabrikſkeho dźełaćerja na Židowje, ß., 9 m. 8 d.

Wjedro w **Londonje** 24. oktobra: Symne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyſchinje

18. oktobra 1884.

Žitowy dowos: 3093 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hač M	Na wikach hač Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hač M	Na burſy hač Pf
Pſchenica	50 kilogr.	7	89	9	8	7	89	9	8
Rožka	50 kilogr.	7	15	7	41	7	15	7	41
Jećmjeń	50 kilogr.	6	88	7	25	7	22	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	30	6	60	6	30	6	60
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſchenična muka	50 ſ.	6	50	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 ſ.	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 ſ.	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 ſ.	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 654 ſchtuk, ſchtuka		6	—	15	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rjane wotruby		—	—	—	—	5	10	5	40

Drażdźanſke mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 69—72 mk., 2. družiny 62—65, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 47—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Rjana ßo danjaza **khěža** ſe ſahrodu je pſcheměnjenja dla hnydom tunjo na pſchedań.

Kosaze kóžki,
toho runja wſchě druhe kože kupuje po najwyſchſchich płaćišnach
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy cźišćo 16.

Pjeſzowe kože bjes molow ßu po najtuniſchej płaćišnje dostacź, toho runja ßo wſchě družiny **kožow** derje a tunjo pſchihotuja.

Swój wulki ſkład **hotowych pjeſzowych tworow,** toho runja **kože,** k tomu trěbne, porucza dobrocźiwemu wobkedźbowanju
Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja ſchicze žónſkich kožuchow po měrje ßo ſpěſchnje a na najlěpje wobſtara.

Na pſchedań

1 **hoſcjeńz** ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi, 20 kórzami leżomnoſcze, doſpołnym żiwym a morwym inwentarom, žnjemi atd. ſa 5500 toleŕ. — Mała żiwnoſcź ßo do płaćišny wosmje.

1 **żiwnoſcź** ſe 34 kórzami leżomnoſcze, inventarom a žnjemi ſa 4000 toleŕ.

1 **żiwnoſcź** ſ 38 kórzami leżomnoſcze, inventarom a žnjemi ſa 3200 toleŕ.

Wjele khěžow ſ polom a bjes njeho po wſchelakej płaćišnje.

O. John w **Rakezach.**

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Ssucha bruniza

we wſchěch družinach je na pſchedań
w **Libſchez brunizowych podkopkach**
w **Khwaćizach.**

Pſchedawaŕnja mužſkeje draſty

H. G. Kubaſcha jun.,

krawza ſa ziviliſtow a wojakow,
w Budyſchinje pſchi mjaßnych jědkach 1.

Najwjetſchi ſkład hotowych **ſymſkich paletotow** ſa mužow a hólzow, **żupanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płaćišnach a do zyła derje a po modźe dźełanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k ſchiću po měrje.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje

na torhoſchću, pódla hłowneje ſtraże,
porucza ßwój wulki ſkład

paletotow, żaketow, jakow

pol a **zyle pſchileżazych,** ſ **plüſcha, krimera, ſoleila, dubla,** najnowſche, ſchtož je wuſchko. **Dobre tkaniny, wubjerny pſchirěs, dobre dźěło** w **5 wulkoſcźach,** ſa kóždu woßobu ßo hodźazych. **Płaćišny wurjadnje tunje.**

W khlamach ßo ßerbſki rěcźi.

So bych ßwój wulki ſkład hotoweje mužſkeje a hólcźeje draſty, kotraż je wſcha ſ cźiſtowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něſchto pomjeńſchił, wot nětka

ſymſke nadwoblekarje ſa froſcźenych a dźěcźi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaćišnach pſchedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchću.

Měſchćanſka hapthka w Budyſchinje
Max Schünemann. Hłowne torhoſchćo.

Dr. Wallhauſerowe żołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 bleſcha ſ wukaſanjom ſa 40 np.

Stary ſchweda a franzopalenz, prawdźiwy.

Dr. Schramowy bróſt- a laxirthej, prawdźiwy.

Schtomownja
w Bóschizach pola Rakez
porucza k nasymskemu a nalětnjemu ßadženju wyßoke a strowe **jabłukowe, kruschwowe** a **wischnjowe schtomiki** jenoż ſ dobrych druźinow po najtuniſchich płaćźisnach.
E. Voigt.

Prawdźiwe
ſelene maſanſke mydło
k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedże dźěła
mydłowa fabrika
H. Puy w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Kruwjaze deki
por po 6 hriwnach,
konjaze deki
por wot 7 hriwnow
porucza
M. G. Freyberg
na bohatej haßy
na koßu ſ napſchecża póſta.

Wo **P. Kneifelowej**
włoßowej tinkturje.
Niz jenoż włoßoćerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſkutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacź, ale ſ zyła kóždy cłowjek, kotrymž na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhowak. Prózdny wſchěch metalliſtich, wótrje hnujazych, jenoż ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a cźiſćazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu koźu, ſdźerźazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes ſkutka wostała, pſches žadynźkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudże. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenoż prawdźiwa pola **Ernſta Mittaſcha** hewak **H. Jul. Lincke** doſtacź.

Němſki
nabožinſki pſchednoſchk
wo pſchikhadże Jeſom Khryſta a podawkach, ſ tym ſwißujazych, **po ßwjatym pißmje** dźerźi w kapali japoſchtolſkeje gmejny w Budyſchinje pod bórklinom cźißło 3 njedźelu 26. oktobra wjeczor w 6 hodźinach ſa kóždeho
K. Lindner, prědaŕ ſ Draždźan.

Wuſwolerjo w měſcże a na wſach
w III. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu,
Budyſchſki, Biſkopſki, Kamjeńſki, Polcźniſki a **Halſchtrowſki**
hamtſki wokrjeß wobßahajźy.

28. oktobra ſměja ßo wólby ſa khěžorſtwowy ßejm, a lud dyrbi pſchi tym pokaſacź, hacź chze ſ **liberalnymi** ſaßadami **do prědka** abo ſ **konſervativnymi** a **reakzionarnymi** ſaßadami **wróćo** hicź.

Němſko-ßwobodnjeſmyßlena ſtrona je pſcheßwědčena, ſo móże derjeměcże naſcheho khěžorſtwa jenoż na **liberalnym** podkožku bycź, wona chze:

Sdźerźenje prawa tajneho wuſwolenja, kotrež chze knježerſtwo wotſtronicź.

Wobſtacże na kóždolětnym powołanju khěžorſtwoweho ßejma a na dowolenju khěžorſtwoweho hoſpodarſtwa jenoż na jene lěto, ſo by ßo ludowemu ſaſtupjerſtwu ważne prawo wo dowolenju dokhodow a wudawkow a wo kontroli khěžorſtwoweho ſarjadniſtwa njepſchikrótſchiko.

Rnnoſcź pſched ſakonjom, njedźiwajo na woßobu, ſtronu a religiju.

Sdźerźenje połneje ludoweje brónitoſcże, ale wotpokaſanje wſchěch njenuſnych wudawkow ſa wójſko, woßebje pſchikrótſchenje ßłużbneho cźaßa, tak daloko hacź ßo hodźi.

Pſchicźehnjenje offizierow k gmejnſkim dawkam.

Poniżenje pſchewyßokich ßudniſkich khóſtow, ſo by tež mjenje ſamózity ßwoje prawo pytacź móhł.

Sarunanje ſa njewinowacże ſaßudźenych a ſajatych, pſchecźiwo kotremuż žadanju ßwobodnjeſmyßleneje ſtrony ßo khěžorſtwowe knježerſtwo pſchezo hiſchcże ſejera.

Wutworjenje naſchich fabrikſkich ſakonjow.

Wudacże tak jara nuſnych powſchitkownych **porncźenjow** wo pſchiprawach k ſchkitowanju ſtrowoſcże a žiwjenja **dźěłacźerjow** w **fabrikach.**

Spěchowanje ßwobodnych ſjenoczeńſtwow rjemjeßlnikow; žane wrócźenje ßrjedźnowěcźnych privilegijow; hajenje rjemjeßlniſkich towaŕſchniſtwow; ſtatne podpjeranje rjemjeßlniſkich ſchulow ſa pomoznikow a wucźobnikow, toho runja wſchě naprawjenja k poſběhnjenju wumělſtwa.

Po móżnoſcźi **wotſtronjenje** cźiſchcźazeje **konkurenzy jaſtwoweho dźěła.**

Podpjeranje němſkeje **kolonialneje politiki** w poměrje, wot khěžorſtwoweho kanzlerja woſnamjenjenej, toho runja ſpěchowanje wſchěch naprawow k roſſchěrjenju naſcheho wuwożneho wikowanja. Žanu zkownu a hoſpodarſku politiku w ßłużbje woßebitych intereßow.

Po móżnoſcźi wotſtronjenje wſchěch dawkow ſ nuſneje žiwjenſkeje potrjeby a raſne wotpokaſanje wſchěch namjetow na powyſchenje tajkich dawkow.

Pſchiſwolenje ßrědkow khěžorſtwowemu knježerſtwu k pſchepytanju praſchenja, kak by ßo ſaſtaranje wobſtarnych a invalidnych induſtrialnych dźěłacźerjow pſchewjeſcź móhło.

Wotpokaſanje tobakoweho monopola, kotryž chze knježerſtwo khěžorſtwowemu ßejmej tak dołho namjetowacź, doniż ßo pſchiwoſmje.

Žane dalſche ſaſtatowanje privatneho ſaßłużeńſkeho dźěła.

Sakońſke ſrjadowanje bjes ſtatom a religioſnymi towaŕſtwami ſ runym prawom ſa wſchě wěruwuſnacźa.

Bjeſpſchedßudne pruhowanje wſchěch knježerſtwowych namjetow, n. pſch. podpjeranje parnych kóżow, ßo ſkożujo po hornich ſaßadach.

Sa to wſcho ßo ſakſka němſko-ßwobodnjeſmyßlena ſtrona prózuje a wſcho to ſaſtupuje jeje kandidat

knjes wobſtedźeŕ fabriki a měſchczańſki radźiczel
Eduard Weigang w Budyſchinje

w krutej ßwěrnoſcźi pſchecźiwo ßwojemu kralej a ßwojemu bliźſchemu wótznemu krajej, kaž pſchecźiwo khěžorej na konſtituzionalnym podkožku ſwjaſkoweho ſtata.

Knjes **Weigang** je ßobuſtaw wubjerka němſko-ßwobodnjeſmyßleneje ſtrony w Sakſkej; 12 lět dołho wón cźeßne ſaſtojnſtwo měſchczańſkeho wukaſanza ſaſtawa a nětko je ßo ſa měſchczańſkeho radźicźela wuſwolił. We wſchěch tychle, kaž w druhich cźeßnych ſaſtojnſtwach je knjes **Weigang** dopokaſał, ſo ßo prózuje, derjeměcże ßwojich ßobuměſchczanow ſpěchowacź, a ſo jaßnje a ſ krutym kharakterom wſchěm žadanjam, ludowe derjeměcże a ßwobodu pohrožazym, napſchecźiwo ſtupa. Wón budże ßo tež, jeli ſo jeho do khěžorſtwoweho ßejma wuſwola, jako wěrny ludowy ſaſtupjeŕ wopokaſacź.

Duž njech ßo nichtó wólby njeſdaluje a wuſwol kóżdy

knjeſa wobſtedźerja fabriki a měſchczańſkeho radźiczela
Eduarda Weiganga w Budyſchinje.

W Budyſchinje, 20. oktobra 1884.

Němſko-ßwobodnjeſmyßleny wólbny komitej.

Dospołne wupschedawanje

pjeſzowych tworow a kožow po jara poniżenych płaczišnach na žitnej haßy čžo. 6 po 2 ſkhodomaj.

Wjazy loſtrow rjaneho **dubowego palneho drjewa,** loſter po 8 mk., dale **drjewo ſa wojnarjow,** tokſte a čzeńke **klozy,** pſchi dobrym prjeczwjeſenju, ma na pſchedań

A. Schäfer, zyhelniſki miſchtr
w Lichanju pola Hucžiny.

Kedźbu!

Ssuſcheny polcž, zyhel wyßoki, punt po 80 np., **cžrjewa** we wſchěch družinach k dźěłanju kolbaßow ßu pſchezo dostacź pola

rěſnika **Ernſta Lehmanna**
na žitnych wikach.

K kermuſchi

poruczam

pjeczene jerje,
ruſke ſardiny a
wjercžany mops.

Arnold w Hrodźiſchczu.

Kedźbu!

Płetwa, toho runja wſchě družiny **wložowych dźěłow** ßo wote mnje dźěłaju, **wucžeßane** wložby kupuju.

Ad. Herold w póſtſkej kowarni
pſchi žitnych wikach
w Budyſchinje.

Cžeſcženym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcže k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßo tu na **ſchulerſkej haßy cžißło 4** jako **krawz** ſaßydlił.

Chzu ßo ßwěru prózowacź, wſchěm, kotſiž mje poczeſcža, derje a ſprawnje poßłužecź, a lubju ſpěſchne pěkne dźěło po nowej modže po najtuniſchej płaczišnje.

S poczeſczowanjom

Handrij Nitſchka.

☞ **Muſtrowa kharta** a **modny cžaßopiß** ßu k wobhladanju wupołożene.

Połnóznoněmſke
wohenſawěſczaze towarſtwo w Hamburgu.

Sałożene 1868.

Sakładny kapital mk. 7,500,000. Reſerwny fond mk. 1,413,258.

Dokhody ſ prämijow w lěcze 1883 mk. 3,394,847.

S tutym ßebi dowolamy najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßmy hłownu agenturu naſcheho towarſtwa ſa **Wojerezy** a wokolnoſcź knjeſej pſchekupzej **J. A. Nuliſchkej** w **Wojerezach** pſchepodali.

W Wrótßławju, w oktobrje 1884.

Hłowna agentura ſa Schleſynſku.
L. Wieland.

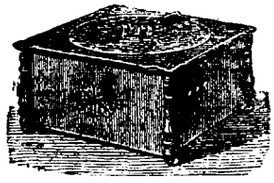

Hrajaze tyſki

wot 3 mk. a dróžſche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola

J. G. Schneidera,
cžaßnikarja pola lawſkeho tórma.

Zaręčanske serbske towarſtwo

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 26. oktobra popołdnju w 5 hodźinach swoju měšačnu zhromadźiznu. — Wulcy zajimały přednošk je k. wučeŕ Grülling dobroćiwje přilubił, duž prosymy lubych sobustawow kaž tež hoſći wo bohaty wopyt.

Předsydstwo.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 2. novembra popołdnju w 4 hodźinach posedźenje. Přednošk k. Krawca z Čornjowa wo swěrnoſći a jeje mzdźe. **Předsydstwo.**

Wucžobnik (Sserb) ßo pyta wot pſchekupza **Friedricha Brauna** w Budyſchinje.

Sserbſku holzu ſe wßy, 15-hacž 16lětnu, chzu k nowemu lětu pſchiſtajicź.

Winklerowa w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy čžo. 16
po 2 ſkhodomaj.

Młoda, cžiſta a ſwólniwa **holza** ßo do ßłużby pyta wot knihiwjaſarja **Weiſera.**

Hnydom do ßłużby ßo pyta ródna, cžiſta a pilna **khěžna holza** wot **J. E. Oßwalda** w Budyſchinje na hrodowſkej haßy.

Holza ſe wßy, 16—18lětna, kotraž ma luboſcź k dźěcžom, ßo hnydom abo k 1. novembrej do ßłużby pyta. Dalſche na ßukelnſkej haßy 26 pola **Köhleroweje.**

Na knježi dwór w **Debiſchkowje** pola Hodźija ßo k nowemu lětu **wulki wotroczk** a **nózny ſtražnik** pytataj.

Najwjetſchi ſkład

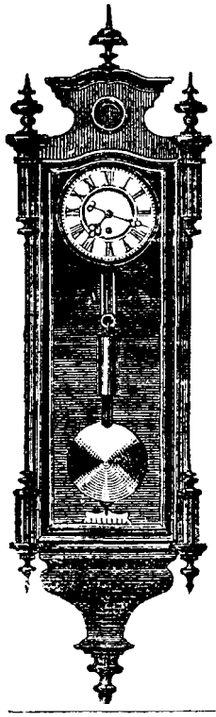

regulatorow

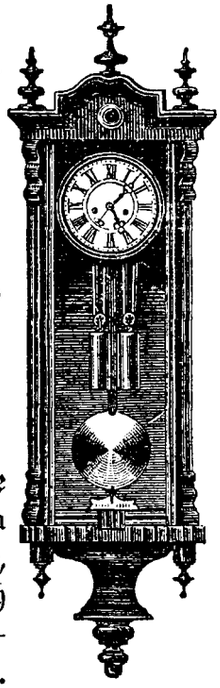

wot 15 mk. a dróžſcho
pola

J. G. Schneidera,
cžaßnikarja
pſchi lawſkim tórmje
delka a po 1. poſkhodźe.

Złote a **ßlěborne**
cžaßniki ſa mužſkich a
žónſke, derje wotcźehnjene,
po najtuniſchich płaczišnach
a w wulkim wubjerku. —
Wſchě družiny **rjeczaſow.**

Matrazy wot 21 mk.,

ſofy wot 39 mk. hacž do najwyſchſcheje płaczišny, ſ ripſa, płüſcha atd. poruczа

G. Miethe, Meiſterowy naſtlědnik
na bohatej haßy pódla knjeſa pſchekupza Klemma.

Sańdźenu ßobotu ßu ßo **notizkniżki** na dróży ſ Holeſchowſkeje Dubrawy do Budyſchina ſhubiłe. Namakaŕ njech je ſa **dobre myto** w wudawarni Serb. Now. woteda.

Sſłowa dopomnjecža

na ßmjercź
njebo **Hany, Auguſta Neumana**
w Mjeſchizach
mandźelſkeje,
† 14. oktobra 1883, 40 lět ſtara.

Dźenß w duchu ſ nowa pſchewodźamy
Cže k rowu, macźi, mandźelſka!
Nam ſtyſkno je, tak pſchibližamy
Sſo k hórzy, kiž Cže pſchikrywa.
Ach, wutroby nam hiſchcze krwawja
Dla dźělenja, a ßylſy pławja
Te woczi, kiž Cže lubuja;
Mandźelſki, macź, ſchěſcź mólczkich dźěcźi,
Te najmjenſche bě w prěnim lěcźi,
Hdyž pſched lětom ßy wumrjeła.
O ſrudny dźeń! Dźenß ſpominamy
Na Tebje ſ nowej bološczu;
Nětk hakle prawje ſaczuwamy,
Kak ſtała ßy k nam ſ luboſczu.
Lět ſchtyrnacže ßy prózowała
Sſo ſ mandźelſkim, ſ nim ſtukowała
Sa wěrne ſboże dźěcźatkow.
Ssamlutki ma nětk wurudźeny
Twój mandźelſki, kaž wopuſchcźeny,
Sſo ſtaracź ſa ſchěſcź ßyrotkow.
Kak ſrudnje pola Twojoh' koža
Tón mandźelſki, te dźěcźatka
Tak proſchachu, ſo ßmilnoſcź Boža
Jim lubu macź by ſdźeržała. —
Tón Sbóžnik mjelczeſche pak tuchy,
Też dźěcźatkam ßo ſdźerža zuſy,
Macź wumrje ßrjedża žiwjenja;
Te ßylſy, kotrež pſcheliwachu
Jow dźěcźatka, hlaj, pſchinoſchachu
Jandźeljo k trónej Sbóžnika.
Tón wotmolwi: Schtoż ja nětk cžinju,
Wy njewěſcże, jo ſhonicże: [Jan. 13, 7.]
Ja jeno derje ſ wami měnju,
Mi jeniczży ßo dowěŕcże:
A hlaj, kak derje wothładaju
Sſo ßyrotki, ſo njetrjebaju
Tu muſu tradacź, ßylſowacź.
Hdyž dźěcźatkam Bóh rany bije,
Też hnydom wolij do nich lije.
Wón ßyrotki wě ſaſtaracź.
Spi derje! hlaj, kak ſrudnje hłada
Macź Twoja na Twój ſažny row;
Sa Tobu cžahnucź ßebi žada,
Sswět ſa nju je dół tyſchnoſcźow;
Pſched krótkim jejne ßłabe cžełko
Je cźežku khoroſcź wuſtacź měło,
A tola njeje wumrjeła.
Kak ſpodźiwne ßu Boże pucże —
Ty młoda, ſtrowa, ſkhori rucże,
A bórſy ßmjercź ßo widźecź da.
Spi derje, Ty nam ſawoſtanjeſch
We rowje njeſapomnita;
Hdyž junu ſ rowa horjeſtanjeſch,
Naß Boża miloſcź ſjenocża.
Też my po cžaßu ſahinjemy,
We rowje měſto doſtanjemy,
Kaž to wſchak wſchědnje widźimy.
Hdyž naſche ßmjertne cźěła panu,
A njeſachodne ſ rowa ſtanu,
Nam ſ hnady daj raj ſbožowny.

Srudźeni ſawoſtajeni
pſches M. K.

Wutrobny dźak

prajimoj ſ tutym wſchitkim tym, kiž ßu namaj pſchi twarbje naju brózhnje ſ dobrej radu, ſ rukomaj a ſ fórami luboſcźiwje k pomozy byli; Bóh chzył jim tajku luboſcź bohacze ſarunacź.

Handrij Ssuk a **mandźelſka**
w Mjeſchizach.

(K tomu cžißłu pſchiloha.)

Pschiłoha k czišku 43 Serbskich Nowin.
Ssobotu 25. oktobra 1884.

Wuſwolerjam do khěžorſtwoweho ßejma
w tſeczim ſakſkim wólbnym wokrjeßu,
w Budyſchſkim, Kamjeńſkim, Biſkopſkim a Polczniſkim wokrjeßu.

Wólbny dżeń, 28. oktobra, ßo bliži!

Knjes ryczerkubleŕ Theodor Reich nad Běłej, dołholětny wotpósłanz naſcheho wokrjeßa, je ßo na dżakahódne waſchnje ſa pſchijeczе ßwojeho ſaßowuſwolenja ſwólniwy wuprajił. Naſch wólbny wokrjeß njetrjeba ßo toho dla wo żaneho noweho ſaſtupjerja ſtaracz.

Knjes Reich je ßo pſchi ßwojim dołholětnym parlamentariſkim ſkutkowanju ſjawnje a ßwobodnje jako ſaſtupjeŕ **konſervatiwnych** ſaßadow wopokaſał.

Wón ſteji do zyła na podłożku khěžorſkeho poßołſtwa wot 17. novembra 1881 a je dale ſwólniwy, jeho wyßoke wotmyßlenja ſpěchowacz. Kaž je wón khorychſawěſczazemu a njeſbożeſawěſczazemu ſakonjej pſchihłoßował, tak chze wón dobroty tuteju ſakonjow na dalſche dżełaczeŕſke klaßy wupſcheſtrěcz a woßebje wot naſcheho wulkeho kanzlerja żadane **ſaſtaranje wobſtarnych** a **invalidnych dżełaczerjow** do ſkutka ſtajicz.

Wón ma wutrobne ßobuczucza ſa prawe, wot konſervatiwneje ſtrony hacz dotal ſaſtupjene żadanja **ratarſtwa** a **rjemjeßła,** ſa kotrehoż twjerdſche towarſtwowe ſrjadowanje po ſmyßle knjeſa **Ackermannowych** namjetow ßo wón prózuje.

Wón je pſchecziwnik **tobakoweho monopola,** a żada ſprawny **burſowy dawk,** ſo by tež mobilny kapital po prawym waſchnju dawk dawał.

Sſwěrny ßwojemu kralej a **ſakſkemu wótznemu krajej** żada wón tež wopornjwu ßwěrnoſcz napſcheczo **khěžorej** a **khěžorſtwu.**

K ſdżerżenju monarchiſkich podłożkow naſcheho ſtatoweho żiwjenja wojuje wón pſchecziwo požadanjam extremſko-liberalnych ſa parlamentariſkim knjeżenjom, kaž je ßebi tež wotmyßlił dale ſtat powalazym ſpoczinanjam ſozialdemokratije napſcheczіwo ſtacz.

Połnu wojeŕſku móz němſkeho luda chze wón ſdżerżanu měcz, pſchi czimż ma ßo lud pſched pſchesměrnym wobczeżenjom ſ dawkami po móżnoſczi pſchelutowacz.

Narodnu kolonialnu politiku, wot khěžorſkeho kanzlerja ſbożownje ſapoczatu a wot luda wjeßele powitanu, chze wón energiſzy ſpomożowacz.

Wuſwolerjo tſeczeho wólbneho wokrjeßa, **bjes rosdżěla wěruwuſnaczow, Němzy a Sſerbja,** ſchtóż ma wutrobu ſa wużſchi a ſchěrſchi wótzny kraj, tón daj, kaž my podpißani, ßwój hłoß naſchemu dołholětnemu, hódnemu, konſervatiwnemu ſaſtupjerjej

knjeſej ryczerkublerjej
Theodorej Reichej nad Běłej.

W Budyſchinje, w oktobrje 1884.

Warnołczizy: gm. prjódkſt. May, ryczerkubleŕ ſ Proſch. **Wuczßezy**: wiczeżny kubleŕ Mütterlein. **Budyſchin**: pſchekupz Bartko, rentier Bodinus, hamtſki hetman dr. ſ Boxberg, tajny knjeżeŕſki radżiczeł ſ Criegern, kommerzialny radżiczeł Fiſcher, ſeminarſki wyſchſchi wuczeŕ Frenzel, ſtawnik Geyer, wokrjeßny aßeßor Hänichen, krajny ßudniſki direktaŕ Helſig, faraŕ Hórnik, ratar Jockuſch, faraŕ dr. Kalich, měſchczańſki radżiczeł Klemm, faktor Klippelberg, měſchczańoſta Löhr, pſchekupz Julius Wilhelm Mattheis, wyſchſchi hamtſki ßudnik Meuſel, dwórniſchczowy inſpektaŕ Nicolai, ſekretaŕ Otto, wobßedżeŕ koprnika Reinhardt, ſchtrympaŕſki miſchtr Schultze, ſyndikus Seehaußen, rěcznik Seyfert, tachantſki ſchoßaŕ Thiel, hamtſki ſkotołěkaŕ Walther, krajny poſtajenz ſ Zezſchwitz. **Belmsdorf**: kubleŕ Päßler. **Bónjezy**: gm. prjódkſt. Łukaſch. **Brěſa**: gm. prjódkſt. Probſt. **Biſchheim**: gm. prjódkſt. Wehnert. **Biſkopizy**: pſchekupz Böhmer, fabrikant Moritz Emil Großmann, wyſchſchi krajny ßudnik Manitius, fabrikſki wobßedżeŕ Peiſel, měſchczańoſta Sinz, produktowy pſchekupz Täubrich. **Bołborzy**: gm. prjódkſt. Halba. **Boranezy**: ryczerkubleŕ Gießner. **Brunow**: gm. prjódkſt. Hornuff. **Brěſynka**: gm. prjódkſt. Thonig. **Brěſyna**: gm. prjódkſt. Handrik. **Pſchěſdrjeń**: gm. ſtarſchi Schneider. **Bretnig**: gm. prjódkſt. Hartmann. **Borchowy**: ryczerkubleŕ Hähnel, gm. prjódkſt. König. **Khanezy** pola Semiz: kubleŕ Nowak. **Khanezy** pola Panczіz: mkynk-wobßedżeŕ Wawrik. **Koßarńja**: gm. prjódkſt. Müller. **Khróſczizy**: kubleŕ Herrmann. **Kunnersdorf**: ryczerkubleŕ ſ Lippe. **Darin**: ryczerkubleŕ ſ Zenker. **Demjany**: mkynk-wobßedżeŕ Ritſchel. **Dobruſcha**: gm. prjódkſt. Wagner. **Dobroſchizy**: gm. prjódkſt. Micz. **Dobranezy**: gm. prjódkſt. Zyż. **Debßezy**: deſtillatěr Schmidt. **Dobra**: ryczerkubleŕ Otto. **Halſchtrow**: měſchczańſki radżiczeł Bevilogua, rektaŕ Opitz. **Frankenthal**: gm. prjódkſt. Preuſche. **Huſka**: hrabja Schall, hajniſki ſaſtojnik Opelt, gm. prjódkſt. Steudner. **Geißmannsdorf**: gm. prjódkſt. Scholta.

Gersdorf pola Halschtrowa: piwarz-wobßedźeŕ Miehle. **Hlina**: gm. prjódkst. Kral. **Hnaschezy**: gm. prjódkst. Schreiber. **Hodźij**: faraŕ Imisch, gm. prjódkst. Wobeda. **Goldbach**: kubleŕ Hörnig. **Großgrabe**: ryczeŕkubleŕski najeńk Siebe. **Wulki Wožyk**: kubleŕ Bjar, ziwnoscźeŕ König. **Großnaundorf**: wjeßny rychtaŕ Hause. **Großröhrsdorf**: wjeßny rychtaŕ Seidel. **Wulki Wjelkow** a **Maly Wjelkow**: fabrikski wobßedźeŕ Gruhl, gm. prjódkst. Budaŕ. **Hrubocźizy**: gm. prjódkst. Pjech. **Hucźina**: ryczeŕkubleŕski najeńk Lüttich. **Hokpiza**: kralowski hajnik Bruhm. **Harthau**: ryczeŕkubleŕski najeńk Barthels, gm. prjódkst. Richter. **Hauswalde**: gm. prjódkst. Körner. **Holeschow**: ryczeŕkubleŕski najeńk Vogel. **Jěłza**: ryczeŕkubleŕski najeńk Möbius. **Kamjeńz**: wobßedźeŕ zyhelnicźe Leo, měschczańosta Oertel, wyschschi hamtski ßudnik Philipp, wokrjeßny lěkaŕ dr. Spann, hamtski hetman ſ Zezschwitz. **Kaschezy**: kubleŕ Ssmoka. **Kocźiza**: murjeŕski mischtr Hensel. **Klukſch**: khlamaŕski wobßedźeŕ Postel, kantor Schuster. **Nakezy**: kowaŕski mischtr Müller. **Kubschizy**: gm. prjódkst. Wjela. **Lejno**: ryczeŕkubleŕ Běbrach. **Lichań**: pschekupz Postel. **Lěton**: ßwobodny kubleŕ Spotka. **Lahow**: ryczeŕkubleŕ Höckner, gm. prjódkst. Leschawa. **Lomſk**: gm. prjódkst. Schneider. **Lupoj**: ryczeŕkubleŕski najeńk Nicke. **Lückersdorf**: gm. prjódkst. Polak. **Maleschezy**: ryczeŕkubleŕski najeńk Güntz. **Małßezy**: gm. prjódkst. Schier. **Mjeschizy**: kubleŕ Tischer. **Mjedźojs**: gm. prjódkst. Schiman. **Minakał**: hrabja Einſiedel, kral. wyschschi naliwaŕ ſwonka ßłużby a ſtawny knjes atd., rentmischtr Schmidt. **Jitro**: ryczeŕkubleŕ ſ Kanig. **Myschezy**: gm. prjódkst. König. **Nowa Wjeß**: kubleŕ Zyż. **Njesdaschezy**: wobßedźeŕ pschadownje Möldner. **Njeßwaczidło**: rentmischtr Bretschneider, gm. prjódkst. Schokta. **Nowa Wjeß** n. S.: fabrikski wobßedźeŕ Reuter. **Neuſtädtel**: ryczeŕkubleŕ Hustig. **Wjasońza**: gm. prjódkst. Schoſſig, kralowski smĕrz Heinrich. **Delnja Kina**: ryczeŕkubleŕ Hetzer. **Niederſteina**: gm. prjódkst. Günther. **Hněwßezy**: kubleŕ Jockusch. **Nukniza**: kubleŕ Wawrik. **Hornja Hórka**: kowaŕski mischtr Marczink. **Wóßlink**: wobßedźeŕ schkleńczeŕnje Hildebrand. **Wotrow**: faraŕ Herrmann. **Panczizy**: gm. prjódkst. Hausch, rataŕski inſpektaŕ Schäfer. **Petershain**: gm. prjódkst. Höntsch. **Panezy**: ryczeŕkubleŕ Klahre. **Běczizy**: ryczeŕkubleŕski najeńk Rehschuh. **Pomorezy**: profeßor Heiden. **Pschiwczizy**: ryczeŕkubleŕski najeńk Mittag. **Plußnikezy**: ryczeŕkubleŕ Scheffel. **Panczizy**: měschczański kubleŕ Philipp. **Połczniza**: měschczańosta Schubert. **Pózkowy**: gm. prjódkst. Kühn, gm. prjódkst. Lehmann, ryczeŕkubleŕski najeńk Moßdorf. **Khwaczizy**: prokuriſt Fiedleŕ. **Rabozy**: gm. prjódkst. Herrmann. **Radwor**: gm. prjódkst. Hantusch. **Ramnjow**: gm. prjódkst. Fichte. **Raschow**: gm. prjódkst. Mieth. **Czerwjene Nołkizy**: gm. prjódkst. Schmuck. **Hskona Worschcz**: gm. prjódkst. Unger. **Sarécz**: ratar Fiedleŕ. **Zidow**: gm. prjódkst. Pjetrasch. **Hsmochczizy**: ryczeŕkubleŕ dr. Otto. **Zicźeń**: ryczeŕkubleŕski najeńk Scholz. **Tšélany**: wicźeżny kubleŕ Klahra. **Waczoń**: gm. prjódkst. Delank. **Spytezy**: kubleŕ Krósták. **Dźiwocźizy**: kubleŕ Buk. **Ledźborzy**: ratar Gräfe. **Dźĕchorezy**: ryczeŕkubleŕ ſ Biedermann. **Trjechow**: gm. prjódkst. Steglich. **Tschaßezy**: twarski mischtr Pawlik. **Wbohow**: gm. prjódkst. Stiller. **Hunjow** (Horni a Delni): ryczeŕkubleŕ Trautmann, gm. prjódkst. Fröda. **Horni Wujeſd**: ziwnoscźeŕ Kral. **Wajizy**: gm. prjódkst. Dallwitz. **Weikersdorf**: gm. prjódkst. Gnawk. **Wĕłe Nołkizy**: khĕżeŕ Klingst. **Wjelkowy**: gm. prjódkst. Weber. **Wrĕsnja**: kubleŕ Beeg. **Walowy**: major ſe ßł. ſ Wiedebach. **Wujeźk**: hajniski mischtr Walde. **Schechow**: gm. pr. Michalk. **Czornezy**: kubleŕ Rjencź. **Czelchow**: ryczeŕkubleŕ Krause. **Pschischezy**: kubleŕ Hempel. **Ringenhain**: gmejnski prjódkstejeŕ Thomaß, fabrikant Thomaß. **Budyschin**: pjekaŕski mischtr Stöba. **Wrĕsa**: ryczeŕkubleŕ Heiber.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na ſkładze a porucźa po **najtunischich dźeńskich płaczisnach**

Ia Mariascheinſku brunizu

ſ Doblhoffſkich podkopkow, ſnatych najlĕpschich cźĕſkich brunizowych podkopkow.

Tale wote unje ßo pschedawajza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa ſa **ſtwinske** a **kuchinske tepjenje** a ßo woßebje też ſa **pjekarſtwo** doſcź poruczecź njemóże. Wona dawa **ßylnu tepjazu móz**, njewudyma **żane ſchkódne gasy, njeßaſuje** a ſawostaja jenoż 1½ % **popjeła bjes truſkow.**

Dale poruczam ſa tepjenje kotołow, zyhelniczow a horncźernjow **brunizu** ſ **Herbert-podkopkow** pola **Czopliz** po najtunischich płaczisnach.

Hornjoſchleſynſke kamjeńtne wuhlo,
delnjoſchleſynſke kowaŕſke wuhlo,
prawdźiwe Burgſke (Draždźanſke) **kowaŕſke wuhlo,** } cźiſte myte,
Shorjelſki twarſki kruchaty kalk a **rólny kalk**

je ſtajnje w najlĕpschej dobroſcźi a cźerſtwej tworje na ſkładze.

Pschi wotewſaczu zykych lowrijow ßo **podkopkowe płaczisny**, pschi mjeńſchich dźĕlbach najtuńſche dźeńſke płaczisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja połne rukowanje dawam.

Wotwożenje pſches moje ßamßne wosy ſa tunje płaczisny.

Komptoir: na żitnych wikach cźißło 5.
Sklad: na privatnym tworowym dwórniſchczu.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewſaczu 10 puntow pomĕrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucźa jako płaczisny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Koſchlowe ☛barchenty☚

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucźa

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczisnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Koſaze, naſymſke, ſajecze, korniſkaze, cźelaze a howjaſe koże kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaczisnach
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.
☛ **Kocże kózki** ßo rjenje wudźĕłaju.

Friedrich Braun,

materialtworowe, winowe, piwowe a ſpirituoſowe khlamy
w Budyſchinje na bohatej haßy 5.
Wulki wubjerk, najlĕpſche tworu, ſprawne poßłuženje, tunje płaczisny.

Butru!

Mĕſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſcźi
porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měscze

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěcźazeje drasty.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowosczow poruczam ßwój bohacźe wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měscźe.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **ßam krawstwo derje snaju,** je mi móžno, **kóždy dobytk** k lěpschemu ßwojich wotebjerarjow wuwužiwacź a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płacźisnach

pscheßahnucź.

K shotowanju po měrje poruczam ßwój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju sa wubjerne ßedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužskeje, žónskeje a dźěcźazeje drasty.

pschi najtunischich płacźisnach.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojeŕski ßrědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, sałsach a subybolenju a je jenož tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetłaŕska a žiwjeńska wódka

je wubjerny ßrědk psche wsche žołdkowe cźeŕpjenje, hłowubolenje a nervowe khoroscźe. S powuczazym pißmom k nałoženju dóstacź we wschěch haptykach.

Hotowe barchentowe koschle

s najlěpscheje tkaniny, pěknje dźěłane a derje ßedźaze, po **1 mk. 75 np.** a **2 mk.**

porucza

M. G. Freyberg

na bohatej haßy

na koßu s napschecźa pósta.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre družiny,
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Cźěske ßlówki,
litr 28 np.,
turkowske ßlówki,
litr 40 np.,
turkowske sultanske ßlówki,
litr 55 np.,
porucza

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschcźu.

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyły a tołcźeny,
zitronowy wolij,
korjeński wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołcźenu,
porucza

hrodowska haptyka.

Rjane konjaze deki

ßo najtuńscho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy. Nutskhód s hłowneho torhoschcźa.

H. Horn

w Budyschinje

na bohatej haßy 25,

s napschecźa hoscźeńza „k winowej kicźi",
porucza
najwjetschi skład
w tudomnym měscźe

symskich swjeŕschnikow a wobleczenjow

po nadpadnje tunich płacźisnach,

žónskich mantlow a jakow

w wulkim wubjerku.

H. Horn w Budyschinje

na bohatej haßy 25.

Wulku dźělbu

nasymskich a **symskich ßuknjanych mězow**

po niskich płacźisnach wupschedawam.

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9, s napschecźa słoteje hwěsdy.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoschcźu.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Ważne ſa kóždeho.

Pſcheßmahnjene nadwoblekarje, mužſke ßukńje, kholowy, lazy atd. ßo njerospróte ſ nowa barbja a ßo kaž nowe ſhotuja pola **W. Kellinga** w Budyſchinje na žitnym torhoſchczu.

Jan Jurij Pahn
w Budyſchinje
na torhoſchczu, pódla hlowneje ſtraže,
porucza
czorne a **piſzane**
židzane tkaniny
w **druzinach, jenoz ßo derje noſchazych,** po **jara tunich płaczisnach.**
W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Jan Jurij Pahn
w Budyſchinje
na torhoſchczu, pódla hlowneje ſtraže,
porucza ßwój bohaty ſkład
draſtnych tkaninow a **wobßadow,** k tomu ßo hodzazych,
dobroczinwemu wobkedzbowanju. Wón ßo prózuje, pſchi **ſolidnej tworje wurjadnje tunje płaczisny** ſtajecz.
W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe für Frauen a Dutzend 11 Mark.
Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

Auguſt Jannaſch,
tyſcherſki miſchtr
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy czißło 16,
ßwój
möblowy magazin
czeſczenym Sobußerbam porucza a czini na ßwój bohacze wuhotowany ſkład a najnowerſchi wubjerk podražowanych a wopraudzitych **dubowych, czornych, mahagonijowych, worjeſchnych** a **wiſchnjowych möblow,** toho runja **ſofow** a **ſtołow** po poniženych płaczisnach kedzblive.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacz:
HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.
Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski a Michał Hórnik.**

Jurij Valtin w Wojerezach
(ßerbſke khlamy)
porucza:
khoſej njepaleny punt po 80, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np.,
= **paleny** punt po 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.,
zokor zyły punt po 36, 40, 45 np.,
khežorſki raffinad punt po 50 np.,
zokor dróbny po najtuniſchich płaczisnach,
wſchitke druziny wěrzow pſchezo czerſtwe tołczene,
raiß jenoz dobry, punt po 15, 18, 20, 25, 30 np.,
ſyrop dobry ßłódki, punt po 18, 20, 25 hacz 40 np.,
jerje 3 ſchtuki ſa 10 np. hacz ſchtuku po 10 np., mandl po 50—120 np., tez wſchitke druhe twory w wulkim wubjerku po mózno tunich płaczisnach. Na **khoſejowy ſkład** ßerbſke hoſpoſy woßebje kedzbne czinju.

Kaſchczowy magazin O. Kiniki
njeje wjazy na hauenſteinſkej haßy, ale wot nětka
na rózowej haßy czißło 8.
Tón ßamy ßo dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym wot 1. oktobra ßwoju
běłu a khlěbownu pjekarńnju
ſaßo ßam pſchewſak a ſo budu ßo prózowacz, ſo bych dobre, derjeßłodzaze pjeczwo ßwojim wotebjerarjam podawał.
Khlěb ſa žito měnjam a mam pſchezo 3 druziny khlěba na ſkładze.
Rzanu, pſcheńczunu muku, wußerſki khežorſki wuczah, najkěpſchu zaltowu muku, toho runja cziſte **rzane wotruby, gris** a **czornu muku** po najtuniſchich płaczisnach poruczam.
S poczeſczowanjom
Josef Kögler, pjekarſki miſchtr
na žitnych wikach.

Woſjewjenje.
S tutym czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym ßo tu, **na ßerbſkej haßy 12,** jako **klampnar** ſaßydlił. K tomu próſtwu pſchiſtajo, ſo bychu moje pſchedewſacze dobroczinwje podjerali, lubju dobre dzeło po tunich płaczisnach a poruczam ßo ſ poczeſczowanjom
Paul Semig, klampnar.

Khoſej
wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich druzinow, jara derje ßłodzazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Rjanobarbjerńja a chemiſka płokarńja
Heinricha Hoppſtocka
w Wóſporku
porucza ßo k pſchebarbjenju wſchěch tkaninow.
Woßebitoſcz: barbjenje ſ najnowſchimi barbami mužſkeje a žónſkeje draſty, roſpróteje a njeroſpróteje.
Płokanje a cziſczenje wſchěch wězow. Spěſchne wobſtaranje, najtuńſche płaczisny.
Skaſanja ßo pſchijimaju w **Budyſchinje** w klobukarni **Großeroweje** na ſwonkownej lawſkej haßy.

Gardinowe djerjaki. **Wobkuki** wokoło wobraſow pola **A. Grundmanna** na lawſk. hrjebjach. Skład ſchpitalow.

Direktne
póſtſke parokódzſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedzelu
ſ němſkimi parokódzemi
Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdno-akcijſkeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.
Kajuta M 300. Srjedźnokrotny M. 80. Dźěći mjóſche 12 l. ſa połojtu, mjóſche 1 lěta 9 M.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćeŕnje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 1. novembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wólby do kněžorstwoweho sejma su sbožownje nimo. W wjele wokrjesach, hdźež běchu tsjoch, schtyrjoch a hischće wjazy kandidatow postajili, žadyn kandidat doßahajzu liczbu dostał njeje, toho dla je wurjadnje wjele wukałanskich wólbow trjeba. Hakle tele pokasaja, kajke wobliczo pschichodny kněžorstwowy sejm smje. S 23 sakskich wólbnych wokrjesow je 20 wólbow snatych. Tsi hischće su njewěste (Lubij, Pirna a Kirchberg), w 4 ma so wukałanje stacź. Konservativni su hacź dotal w 8 wokrjesach dobyli a to w Budyschskim, Draždźanskim-wjesnym, Wilsdrufskim, Mischnjanskim, Oschatzskim, Bornaskim, Schneebergskim a Plawenskim. Kandidatojo sjenoczenych konservativnych a liberalnych dobychu w pjecź wokrjesach a to w Freibergskim, Lipsczanskim, Mittweidskim, Zschopauskim a Annabergskim. Doprědkarska, abo kaž so nětko mjenuje, němska swobodnje smyßlena strona je drje w někotrych wokrjesach nimale wjetschinu doßahnuła, tola hacź dotal jej hischće žadyn jenicźki wokrjeß wěsty njeje. Konservativni so se starej sylnosczu do kněžorstwoweho sejma wrócza a maju nadźiju, so jim pschi wukałanju dalsche schtyri wokrjesy, wobaj Draždźanskaj, Pirnski a Döbelnski, pschipanu. Sozialdemokratam so dwaj wokrjesaj wotewsaschtaj, Freibergski a Mittweidski. W Khemnitzy a Zwikawje sebi sozialdemokratoju swoje sydło sdźerżachu a dobuchu k tomu Lipsczanski wjesny wokrjeß a Meeranski. W wjazorych wokrjesach je tón ras liczba sozialdemokratiskich wusnolerjow tak wysoka, kaž hacź dotal hischće zenje była njeje. W tu khwilu je sozialdemokratam hižo 9 sydłow wěstych. W wulkich městach, kaž w Draždźanach, Barlinje, Wrótzławju, Königsbergu, Magdeburgu, Elberfeldźe, Frankfurcze nad Majnom, Karlsruhe, Mnichowje a Kölnje sozialdemokratoju s wulkimi sydłami k wólbje pschińdźechu. W nich woni dalsche dobycza pschi wukałanju wotczakuja. W Barlinje, w twjerdźisnje doprědkarskeje strony, so hnydom pschi prěnjej wólbje w jenym wokrjesu sozialdemokrat pschekupz Singer pschecźischczi. W jenym Hamburgskim wokrjesu su sozialdemokrata Bebela, kotryž je w Draždźanach bje wschěmi druhimi kandidatami najwjazy hłosow na swoju wosobu sjenocził, wusnolili. Najhubjenjsche žně je němska swobodnje smyßlena strona pschi wólbach měła. Wěste je, so je wona hižo hacź dotal 9 wokrjesow shubiła, a wjele druhich, kotrež jej pschisłuschachu, dyrbi sebi pschi wukałanju sdźerżecź.

— Generalny pólny marschal hrabja Moltka 26. oktobra swój pjecźawósbomdźesaty narodny dźeń swjecźesche. Khěžor je jemu s pschiczinu tutoho dnja jara mikoscziwy sbožopschejazy list pósłał. Pólny marschal žadyn pschecźel sjawnych poczesczowanjow njeje, czehož dla je swój narodny dźeń doma w Kreisawje wostał. Hrabja Moltka, kotryž bě pjatk wjeczor k posedźenju statneje rady, pod pschedsydstwom němskeho krónprynza w Barlinje so mějazeje, pschijěł, so hižo sobotu rano do Kreisawa wróczi.

— Němsku marinu je sa krótki czaß wospjet njesboże potrjechiło. Njedawno łódź „Gneisenau“ do Kiela jědujzy pschi danskim brjosy na mjel saje a móżesche so jenoż s wulkej prózu sasso wotstorczicź. Nětko je hižo sasso s Kiela powjesecź pschischła, so je wójnska łódź „Undine“ pschi Aggerstrandźe na mjel saječka. Muźstwa su so hacź na jeneho muża, kotryž so tepi, wukhowake. Łódź sama hischće twjerdźe na pěsku sedźi. „Undina“ bě stara schulska łódź, kotraž dyrbjesche so do srjedźnokrajneho morja podacź.

— Kumberlandski wójwoda je braunschweigskemu ministerstwu proklamaziju pschipósłał, w kotrejž wosjewi, so je jako wójwoda Ernst August braunschweigske knjeżerstwo nastupił. Tež němskemu khěžorej je wón tuto pißmo pschepodacź chzył, tola tón wójwodoweho póßłanza pschijał njeje. Hacź runje Kumberlandski wjerch w swojej proklamaziji němske khěžorstwo pschipósnawa, dha je tola jeho wěz bjes nadźije. Braunschweigske ministerstwo je so sapowjedźiło, proklamaziju podpißacź. Kumberland nikoho njenamaka, kotryž by na jeho wukasy posłuchał a po nich cźinił. Knjeżerstwowa rada je Kumberlandskeho wójwodu s jeho žadanjemi na khěžora pokasała. Khěžor pak je wobsanknjenje knjeżerstwoweje rady sa dobre a prawe spósnał. Braunschweigski sejm je so roswjasał khěžorej so dowěriwschi, so so naßlědnistwo na tajke waschnje po khěžorstwowej konstituziji srjaduje, so so Braunschweig jako samostatny němski stat sdźerži. Nowy wójwoda budźe so najskerje sa lěto wusnolicź. Testament semrjeteho braunschweigskeho wójwody je so skóncznje sjawnosczi pschepodał. Wójwoda je jón se samßnej ruku na małe listno papjery napißał. Wón ma so tak: „Ja, Wylem, wójwoda braunschweigski atd. wotkasam 1) Jeho kralowskej wyßokosczi, wjerchej Kumberlandskemu, swoje hrody w braunschweigskim wójwodstwje a Hietzingu, toho runja wschě swoje hotowe pjenjesy, 2) Jeho Majestosczi sakskemu kralej Albertej swoje allodialne kubła w Schlesynskej, 3) knjeni s Hodenberg 50,000 tolerow, 4) präsidentej komory s Hantelmannej 20,000 tolerow, 5) swojimaj służobnikomaj Hanzy a Voituretej kóždemu po 10,000 tolerjach. Kumberlandskemu wójwodze sawostajam, hacź chze na sastojnikow mojeho dwora pomyßlicź.“ Testament so w blachowej tyšy khowasche, k kotrejž mějesche sudnistwo klucź.

Belgiska. Pschi poßlednich gmejnskich wólbach su liberalni dobyli. S ministerstwa su toho dla ministrojo Molau, Woeste a Jacobs na žadanje liberalnych wustupicź dyrbjeli. Jich města su so s mjenje krutymi konservativnymi mužemi wobsadźike.

Jendźelska. W Londonskim Hyde-parku so njedźelu popołdnju wulka demonstrazija pschecźiwo semjanskej sejmowni wotbywasche. Shromadźisna, na 100,000 muži liczaza, jenohłósnje resoluziju pschija, w kotrejž so praji, so je semjanska sejmownja njetrěbna, haj samo schkódna, a so jeje roswjasanje žada. Lud je pschecźiwo semjanskej sejmowni roshorjeny, dokelž wona nowy wólbny sakoń, wot Gladstona namjetowany, pschijecź nochze.

Rußowska. Ruskej poliziji je so radźiło, straschneho politiskeho pschestupnika popanucź, kotryž je pjecza loni tajneho polizajskeho wyschka Ssudejkyna skónzowacź pomhał. Offizierow barona Stromberga a Rogaczewa, kotrejuž běchu dla nihilistiskeho spschisahanstwa k smjercźi sasudźili, su w twjerdźisnje Schlüsselburgu wotprawili. Schesczoch k smjercźi sasudźenych nihilistow je khěžor wobhnadźił.

W bahnu pohrjebany.

(Pokračowanje.)

Hdyž běschtaj mužej šo na ranje ſ domu wotšalikoj a do města schkoj, njewutra też Hańža dlěje wó jstwje; šnadź móhła někajku cžěř wbohego, a kaž ji snutskowny hłóš stajnje rěcžeſche, morjeneho cžłowjeka namakacź, šnadź móhła tola městno wušlědźicź, hdźež je šo wbohi sapadnuł, so by šo tola ſ najmjeńscha jeho cžěło wucžahnucź a na kerchow pohrjebacź móhło. S teje strony, ſ wotkelž pucź wjedźeſche, bě wokanje šłyschała, duž stupaſche po pucžu dale do wschěch bokow pruhujo a hladajo. Tola niczo njewidźiwschi dyrbjeſche šo sašo wróćicź. Samyšlena šedźeſche nětko doma wo jstwje. Młody, wulki muž dźeſche nimo wokna a stupi do jstwy, tola Hańža jeho prjedy njepytnu, doniž na ju njeſarěcža. Saſtróžena poſkoczi, tola spósnawschi muža, poda jemu šmějo ruku.

„Schto tola tak sahe dźesch, Jurjo? Ssy dha hižo doſcź bahnowiny nadźěłał, so wjazy tak rjane dny, kaž dźenša, wužicź njetrjebasch? Twoje bahno dźě je wjele bóle šuche, dyžli naſche."

„Ně, Hańža", wotmolwi młodźenz, „šym drje hižo wjele dźěłał, tola nimam dołho hischcže doſcź. Du druheje winy dla, wotcžakuju šwojeho bratra a myšlach, so je k tebi saſtupił."

„Pětra?" woprascha šo Hańža sawješelena.

„Haj, na Pětra cžakam."

„A kak dha to pschińdže, so chze Pětr hižo nětkle pschińcź? Ty dźě šy mi hakle njedawno prajił, so chze tebje hakle posdźiſcho naſymu wopytacź", praſcheſche šo Hańža njeſcźerpliwje.

„To drje šym tebi prajił; wón wſchak chzyſche tebje pſchekwapicź. Naju ſtara cžeta w měſcže je wumrjeła a namaj kóždemu dwaj tyšaz toleř ſawoſtajiła. Duž je Pětr hnydom do města schoł a šwój dźěł sběhnuł, so — tola wón dźě chzyſche tebje ſ tym pſchekwapicź a nadźijeſche šo ſ tymi pjenjeſami twojeho nana sašo dobycź, a nětko šym cźi ja wſchitko do prědka wuplapotał, ale cžoho dla šo też tak praſchesch." Jurij cžinjeſche, kaž by nětko cźim krucźiſcho wſcho dale ſamjelcžecź chzył; tola Hańža, ſ tym cźim wcźipniſcha, Jurja ſa ruku pſchimnuwſchi praſcheſche šo dale, wješele šo šmějo: „Ale ty drje žorty ſo mnu hrajesch, Jurjo? To njeje rjenje wot tebje."

„Ně, ně, to je wſcho wěrno, kaž šym tebi prajił", wotmolwi Jurij.

„A dwaj tyšaz toleř je herbował?"

„Haj, a ja doſtanu runje telko."

„A hdy měniſch, ſo Pětr pſchińdže?"

„Myšlach dźě, ſo jeho hižo tu nadeńdu. Wón je mi pišał, ſo chze tak kaž wczera wjeczor pſchińcź. Ssym jeho wczera podarmo cžakał, to hroſne wjedro . . ."

„Wczera wjeczor?" pſchejě jeho holczo ſaſtróžena na njeho hladajo a hladajzy blědnjo. „Wczera wjeczor, prajiſch?"

„Haj, tak je mi pišał."

„Božo Knježe!" ſawoła Hańža a ſwjeſe šo bjes mozy.

Jurij popadže ju do rukow a donješe ju na ſtólcžk. Njemóžeſche Hańžine nahle ſtróžele ſapſchimnucź, dokelž jeje myšle njeſnajeſche; nałožowaſche, ſchtož jeno dobre ſnajeſche, tola njeradźi šo jemu bórſy ju sašo woživicź; radoſcź a ſtróžele běchu ju pſchenahle ſajake.

Hižo wjazy lět bě Hańža ſ Pětrom šlubjena. Pětr bě pola jeje nana, kiž bě tehdom hiſchcže hoſcźeńzař na dróſy, šlužił; a tu běſchtaj šo wobaj ſeſnałoj a šo šlubikoj. Runjež bě Pětr pilny a dźěławy a šwěrny, bě nan tola ſtajnje napſcheczo tomu; pſchetož myšleſche šwoju dźowku dale woženicź, hacž jeno šwojemu wotroczkej; a hdyž napošledku Pětr, dokelž dyrbjeſche Hańžiny nan šwoju korczmu dołha dla pſchedacź, tu šamu kupi a hnydom pokojzu pjenjes ſapłacźi, tu ſadźeraſche šo nan cźim krucźiſcho, dokelž šo mjerſaſche, ſo je jeho prjedawſchi wotroczk nětko wobšedźeř korczmy. Tola Pětr a Hańža šo njewopuſchcźiſchtaj, ale cźim bóle šo lubowaſchtaj, nadźijejo šo, ſo nan tola ſkónczńje dowoli.

Kaž Jurij powjedaſche, bě Pětr w měſcže dwaj tyšaz toleř herbował, a hnydom wješele do města běžał, ſo by pjenjeſy ſběhnuł. S tutej powjeſcźu chzyſche Hańžu pſchekwapicź a nadźijeſche šo też, ſo jeje nana ſwólniweho nadeńdže; nětko dźě bě ſa tamnu wokolinu bohaty muž a móžeſche pošledni dołh na šwojej korczmje ſapłacźicź; nětko bě bohaty doſcź, ſo móžeſche też nana šwojeje žony do šwojeho domu wſacź a ſeźiwicź. S wješelej myšlu a nadźiju bě ſ města k šwojej lubej khwatał — ſo by ju ženje wjazy njewidźał.

* * *

Dwě lěcže běſchtej šo minułoj. Na městnje, hdźež prjedy šrjedź bahna mała khěža ſtojeſche, poſběhowaſche šo wyšoke kamjeńtne, ſ zyhelom kryte twarjenje. Pódla ſtejeſche ſchěroka kólnja, w kotrejž šo wyšoke worſchty šuſcheneho tórſa khowachu. Sa domſkim seleniješche šo a kcźejeſche rjana ſahroda. Wot wobydlenja wjedźeſche powyſcheny kruty pucź ſ bahna, a ſ kóždeho boka bě hrjebja wuryta, ſo móhła šo woda do njeje cžahnucź. Bahno šamo bě toho runja ſ hrjebjemi pſchecźehnjene, ſo by šo woda wotliwała a bahno ſ tym wuſchnuło.

To wſcho bě młody muž Jurij dokonjał, kiž bě pſched dwěmaj lětomaj zyle wobšedźeńſtwo wot prjedawſcheho wobšedźerja Jana Schcźěpana kupił. Bě drje ſa to wjele pjenjes wudawał, móžeſche pak też dźešacź krócź wjazy tórſa nadźěłacź, kotryž potom ſe šwojimaj brunymaj do města wotwožowaſche.

Runje krocźeſche wobšedźeř šam po pucźu pſches bahno, wocźi tu a tam na šwoje wobšedźeńſtwo ſłožujo, kaž by chzył hladacź a pruhowacź, hdże hiſchcže šo ſchto cźinicź a porjedźicź hodźi. Tola ſchtóž by jemu kedźbliwje do woblicža pohladał, by spósnał, ſo jemu zyle hinaſche myšle w hłowje khodźa — bě pucź k korczmje pſchi dróſy naſtupił, ſo by Hańžu, korczmarjowu dźowku, ſa šwoju hoſpoſu požadał. Pſched dwěmaj lětomaj njebě hiſchcže na to pomyšlił — ſchto bě šo ſa tón cžaš njepſcheměniło.

Bratraj Schcźěpanaj běſchtaj na dobo wobohatnułoj, a ludźo, kiž šebi wſchelako powjedachu, měnjachu, ſo niz po ſprawnym waſchnju; tola wěſtoſcź nichtó njeſnajeſche. Korczmař a jeho bratr Jan běſchtaj pſched dwěmaj lětomaj na šudniſtwo ſchłoj a tam woſjewiłoj, ſo ſtaj w bahnu pſchi dźěle kaſchcźik ſ dwěmaj tyšazomaj toleř wurykoj; pſchinješeſchtaj też cžorny nahnity kaſchcźik šobu a pſchepodaſchtaj wſchitko šudniſtwu. Ssudniſtwo woſjewjeſche to a napominaſche, ſo by šo tón ſamołwił, komuž traſch pjenjeſy šłuſcheja. Tola nichtó šo njenamaka, kiž by pjenjeſy žadał, duž pſchepoda je šud saſo bratromaj, kotrajž běſchtaj je namakałoj, a nichtó nětko wudawacź njemóžeſche, ſo ſtaj je po njeſprawnym waſchnju dobyłoj.

Jurij, Pětrowy bratr, drje bě ſ wopřědka hinaſcheho měnjenja, ſ najmjeńscha poſkicźeſche jemu Hańžine ſadźerženje, jeje ſtróžele, a ſo bě šo jeho bratr ſpodźiwnje njewidźany ſhubił, wſchelaki podhlad, ſo bóle ſa tej wěžu hladaſche a šo napraſchowaſche; ſdaſche šo jemu, ſo bratraj Schcźěpanaj wo jeho bratru wjazy wěſtaj, ſo traſch ſtaj jemu pjenjeſy rubikoj, a ſkónczńje woſjewi to šudniſtwu. Ssudniſtwo też tu wěž pſchepytowaſche, tola wuſna, ſo ſtaj bratraj njewinowataj. S prěnja běſchtaj bratraj Schcźěpanaj zyle hinaſche pjenjeſy šudniſtwu pſchepodałoj, hacž bě je Pětr tehdom doſtał, ſ druha běſchtaj wobaj bratraj pſchišłahałoj, ſo Pětra lěto dołho wjazy widźałoj njejſtaj, ſkónczńje pſchiwjedźe korczmař hiſchcže šwědka, wokoło cźahażeho pſchedawarja, kotryž ſ pſchišłahu wobkrucźeſche, ſo je Pětra krótki cžaš po tym, ſo bě šo ſhubił, w Hambórku widźał. Sswědk pſchiſtaji hiſchcže, ſo je Pětr drje wjele pjenjes měł, dokelž je wjele pſchecźinjał, ſo je chzył do Ameriki pucźowacź — dale šwědk niczo njewjedźeſche, a njebě šo też dale ſa nim wobhonjał.

Ssudniſtwo njenamaka duž winy, ſo by bratrow ſa winowateju spósnało, duž puſchcźi jeju; šam Jurij wěrjeſche nětko do jeju njewiny, runjež bě jemu dźiwno, kak je šo bratr ſhubił. Dwě lěcže cžakaſche nadźijejo šo, ſo šnadź šo bratr něhdže někak woſjewi, tola podarmo; duž wotmyšli šebi, wo šlubjenu šwojeho bratra požadacź; na pucźu k njej šmy jeho ſetkali. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pſchi wólbach do khěžorſtwoweho šejma šu w Budyſchſkim wólbnym wokrjeſu konſerwatiwni šwojeho ſtareho hódneho ſaſtupjerja, knjeſa ryczerkublerja Reicha nad Běłej, ſ wulkej wjetſchinu saſo wuſwolili. Sa Reicha na 9000 wuſwolerjow šwój hłóš woteda, napſchecźny liberalny kandidat Weigang wokoło 5500 hłoſow doſta. Najwjazy pſchipada mějeſche liberalna ſtrona, kaž hižo pſchi prjedawſchich wólbach, w Budyſchinje a w němſkich tkalſkich wſach. Bjes Sserbami šu liberalni też tón ras mało ſboža měli, hacž runje žaneje prózy lutowali njejšu, jich ſa šwoju ſtronu dobycź. Lutherſzy kaž katholſzy Sserbja šo pſches žane lubjenje a liſchcźenje njejšu ſaślepicź dali, woni konſerwatiwnej khorhoji šwěrni woſtachu, derje wjedźo, ſo móže jenoż konſerwatiwna ſtrona jich intereſy na šejmje ſaſtupicź. Jara ſwjeſelaze ſa kóždeho šerbſkeho wótczinza je, ſo je pſchi tychle wólbach pſchesjenoſcź katholſkich a lutherſkich Sserbow wobſtała. Liberalni šu woſpjet ſpytali, katholikow konſerwatiwnej ſtronje wozuſbnicź, pak ſo jim pſchirěczowachu, ſo bychu šo wuſwolenja sdźerželi abo šwojeho šamšneho kandidata poſtajili, pak ſo wo jich hłoſy žebrjachu a jim ślubjenja cžinjachu, kotrež bychu ſ cźežka dźerżecź móhli. Tola wſcha próza bě podarmo, katholſzy muž pſchi mužu ſa konſerwatiwneho kandidata hłoſowachu. Tajka njekhabkajza šwěrnoſcź dyrbi šo wot konſerwatiwnych wyšoko wažicź, jej ma šo ſ dźěła dobycźe konſerwatiwneje ſtrony dźakowacź. Njech też

pschi wschěch pschichodnych wólbach mjes Sserbami bjes dźiwanja na wěruwusnaćze ta ßama pschesjenosćź k lěpschemu Sserbowstwa knježi!

— Cźemjerizy a Sskona Borschćź ßu hłoßow wotedałe sa Reicha 30, sa Weiganga 1; Brěsow a Ssemichow sa R. 26, W. 5; Dźiwocźizy, Mała Borschćź a Praskow sa R. 29, W. 13; Budyschin sa R. 824, W. 1105; Porchow sa R. 74, W. 7; Semizy a Tumizy sa R. 22, W. 37; Frankenthal sa R. 88, W. 7; Harthau sa R. 88, W. 7; Delnje Pózkowy sa R. 42, W. 13; Hornja Wjasońza sa R. 75, W. 157; Poczaplizy a Wjelkowy sa R. 21, W. 1; Ringenhain sa R. 44, W. 65; Rakezy, Kamjenej, Nowa Wjeß, Jenschezy, Jitk, Niża Wjeß sa R. 97, W. 51; Komorow a Trupin sa R. 53, W. 1; Boschezy a Zyżezy sa R. 32, W. 8; Brěsow a Wyßoka sa R. 21, W. 1; Bolborzy, Błohaschezy, Deberkezy, Debischkow, Nowe Błohaschezy sa R. 57, W. 8; Lutobcź a Měrkow sa R. 26, W. 17; Huczina, Brěsyna a Lemischow sa R. 48, W. 5; Konjezy a Kumschizy sa R. 40, W. 3; Kheln sa R. 12, W. 15, sa Krügera w Budyschinje 6; Kupoj, Jatsjoß, Komorow a Kobjelń sa R. 47, W. 13; Nowa Wjeß a Koßern sa R. 42, W. 1; Darin a Běczizy sa R. 37; Torońzy, Rabozy a Srěschin sa R. 12, W. 3; Dźenikezy a Bělczezy sa R. 20, W. 6; Demjany sa R. 25, W. 3; Dobruscha, Pschischezy a Sskónkezy sa R. 26, W. 42; Druzkezy, Kocźiza a Brěsynka sa R. 18, W. 4; Huska, Mała Huska a Hunczerizy sa R. 54, W. 9; Hnaschezy sa R. 43, W. 4; Hodźij a Bóscherizy sa R. 55, W. 20; Wulke a Małe Debßezy a Lejn sa R. 39, W. 8; Zicźeń a Zicźeńk sa R. 33, W. 12; Małe Bobolzy, Mnischońz, Hornja Hórka a Cźorne Noßlizy sa R. 32, W. 26; Sajdow, Wulki Wjelkow, wjeß a kolonija Mały Wjelkow sa R. 64, W. 26; Bosankezy, Krakezy a Lětoń sa R. 36, W. 6; Kschiwa Borschćź, Boranezy a Nowe Boranezy sa R. 27, W. 2; Kubschizy sa R. 12, W. 24; Porschizy a Nowe Porschizy sa R. 34, W. 7; Libuchow a Cźichońzy sa R. 7, W. 10; Maleschezy sa R. 31, W. 19; Małßezy, Hněwßezy, Hownjow a Bórk sa R. 48, W. 24; Lubjeńź, Splósk a Wulka Khójniza sa R. 26, W. 1; Nadźanezy a Delnja Kina sa R. 51, W. 15; Delnja Hórka sa R. 37, W. 19; Hornja Borschćź, Ratarjezy a Scźijezy sa R. 44, W. 13; Plußnikezy a Dobrąschezy sa R. 38, W. 3; Schekezy a Ssowrjezy sa R. 16, W. 5; Zidow sa R. 86, W. 191, sa sozialdemokrata Kadena 16; Trjebjeńzy a Wadezy sa R. 35, W. 2; Dźěchorezy a Hrubjelcźizy sa R. 42, W. 12; Běke Noßlizy sa R. 22; Wujeźk sa R. 35, W. 2; Wulke Trjebjeńzy sa R. 28; Wutokcźizy, Banezy, Sarěcź, Lahow, Mitkezy, Wulki a Mały Pschesdrěń sa R. 71, W. 22; Biskopizy sa R. 322, W. 216; Pokcźniza sa R. 159, W. 76; Kamjeńz sa R. 331, W. 196.

— Diakonatstwo ßerbsko-lutherskeje zyrkwje Ssw. Michała w Budyschinje, 2366 hr. 6 np. dokhodow mějaze, ßo wuprósdni. Samolwjenja maju ßo hacź do 8. novembra t. l. Budyschskej měschćańskej radźe pschepodacź.

— S cźaßa, so rjemjeßlniska ßwoboda w Sakskej wobsteji, je, każ wscho rjemjeßlnistwo, też kowanje koni wrócźo schło. Wucźbne kowarnje ßo runje każ wucźba, kotruż hamtski skótny lěkar darmo dawasche, jenoż ßkabje wopytowachu. Skutkowanju konserwatiwneje strony mamy ßo dźakowacź, so ßo w Sakskej pruhowanje konjekowanja saßo żada. 1. januara 1885 nowy sakoń do żiwjenja stupi a kowarjo ßu toho dla nusowani, konjekowanje, każ ßo sakońšzy żada, nawuknucź. Theoretiska wucźba, kotraż ßo wot hamtskeho lěkarja Walthera měßaz dołho kóždu njedźelu dawa, ßo w tu khwilu wot 51 pomoznikow a wucźobnikow a wot 5 mischtrow wopyta. Postup noweho sakonja też w tym widźimy, so bě ßo k prämijowemu pruhowanju, kotreż ßo 27. a 28. oktobra w Minakale mějesche, 18 kowarjow samolwiło. Doscź dopokasma, so wobnowjeny, wot doprědkarskeje strony tak hanjeny a wjele pschimany sakoń wěscze konjekowanje polěpschi. Pschi pruhowanju w Minakale dosta prämiju po 120 hriwnach a diplom „jako konjekowarski mischtr" kowar-najeńk Rychtar w Delnjej Hórzy, prädikat „pruhowany konjekowar" a prämiju po 60 hriwnach kowar Zimmermann młódschi w Lusy.

— W tudomnej Weigangez kamjenjocźischcźerni je ßo psches njekedźbliwosćź holzy, pschi maschinje dźěłazeje, maschinski mischtr Mathesius cźeżko wobschkodźił. Dokelž mějesche w maschinje něschto do porjada stajicź, bě do njeje saléšł a holzy pschikasał, so dyrbi rjemjeń s koleßa storcźicź. Holza sa rjemjeń pschimnu, tola prjedy hacź móżesche jón dele storhnucź, ßo wón wjercźecź pocźa. Maschinine koła ßo psches to hibachu a Mathesiuša k bokej maschiny s tajkej mozu tkócźachu, so ßo jena żelesna żerdź sekschiwi. Jenoż psches to, so jena druha holza rucźe koleßo sastaji, ßo dalsche njeßoże sadźěwa. Mathesiußej je ßo mjaßo wot nohow wottkócźiło a budźe wón, każ lěkar měni, s najmjeńscha 2 měßazaj na khorokożu leżecź dyrbjecź.

Spodhroda. Sańdźenu póndźelu je ßo tu skakał Khěžnik satšélił. Hubjene pjenjeżne wobstejnosćze ßu jeho pjecźa k ßamomordarstwu pohnuke. Pšched krótkim bě ßo jemu pšches ßudnistwo jeho khěża pschedała.

S Hrubjelcźiz. 21. oktobra wjecźor w dworje kublerja Weldy jedyn poltsecźalětny ßylny wół, kotryż ßo po dworje wokoło cźerjesche, na tramy, hłuboku studźeń pokrywajze, stupi. Tramy ßo pod jeho cźeżkotu skamachu a wół, se sadnymaj nohomaj najprjedy, 27 kóhcźi hłuboko dele sajědże. Dokelž wo wßy żanych sběhadkow k wucźehnjenju woła njemějachu, dyrbjachu hakle do Dobrusche po nje póßkacź. 5 hodźin ßo minu, prjedy hacź ßo radźi, wbohe skocźo s hłubiny na ßwětko pschinjesćź. Pschi spomożniskim dźěle, pschi kotrymż ßo nimale wschě wobydlerjo wßy wobdźělichu, bě ßo wół tak wobschkodźił, so dyrbjachu jeho hnydom sarěsacź.

Se Ssemichowa. Nasch knježi dwór je ßo wóndano sa 80,000 toleř wot knjesa Leutholda s Draždźan kupił. Nan nascheho noweho knjesa bě něhdy s haptykarjom w Biskopizach.

S Hodźijskeje woßady. Nascha zyrkej je jara rjany dar dostała. 23 holzow Hodźijskeje żónskeje mkodźiny ßu mjenujzy rjany pißany rub (tepich) na woltař kupiłe a s nim tute Boże městno wudebiłe. Bóh saplacź jim bohacźe tutu luboscź k Bożemu domej.

S Dźiwocźiz. 24. oktobra je ßo nascha nowa wucźerńja poßwjecźiła. Hdyż bě ßo se spěwanjom khěrluscha a s narěcźu k. wucźerja staremu schulskemu domej Bożemje prajiło, ßo cźah ßwjedźeńszy swoblekanych dźěcźi s wjeleliczazym pschewodom schulskeje gmejny do noweje schule hibasche. Poßwjecźazu rěcź wo ßkowach: „Bohabojasnosćź je sapocźatk mudrosćze" dźerżeschе wokrjeßny schulski inspektař, k. schulski radźicźel dr. Wild. Na to měješche knjes farař rycźeř Imisch ßerbsku rěcź s pacźeřskej modlitwu. Każ pschi sapocźatku, tak też ßo pschi wobsanknjenju ßerbski khěrlusch spěwasche.

S Myschez. Nascha nowa schula je ßo 15. oktobra w pschitomnosćzi schulskeho pschedßydstwa a wjazorych gmejnskich ßobustawow na ßwjedźeńske waschnje poßwjecźiła. Po wuspěwanju ßerbskeho khěrluscha wokrjeßny schulski inspektař, k. schulski radźicźel dr. Wild, němsku a k. farař rycźeř Imisch ßerbsku poßwjecźazu rěcź dźerżeschе, kotraż ßo se ßerbskej pacźeřskej modlitwu a khěrluschom skónczi. Dźeń posdźischo, 16. oktobra, knjes farař rycźeř Imisch noweho wucźerja k. Knjesa do sastojnstwa sapokasa.

S Cźißowa pola Wóßlinka. Sańdźenu wutoru dopołdnja je ßo tu sahrodnisła żiwnosćź Khorle Zinka se wschěmi twarjenjemi a domkhowanymi żnjemi do cźista spaliła. Kak je woheń nastał, hischcźe wußlédźili njeßu.

S Lubija. W druhim wólbnym wokrjeßu dosta hacź dotal Fährmann 5136, dr. Pfeiffer 5098, Liebknecht 30, s Rochow 37 hłoßow. Najskerje budźe wukałanje nusne.

S Wojerowskeho wokrjeßa hischcźe njeßmy shonicź móhli, hacź je konserwatiwny abo liberalny kandidat s dobycźerjom. Němzy ßu s wjetscha ßwój hłóß liberalnemu kandidatej rycźerkublerjej Bertramej dali, tola s toho ßo hischcźe ßudźicź njemóże, so je Bertram wuswoleny, dokelž se ßerbskich wokrjeßow hacź dotal nimale żanych wólbnych wunoschkow snatych njeje. Chzemy ßo nadźecź, so ßu ßo Sserbjo w pruskej Hornjej Łužizy runje tak ßylnje pschi wólbach wobdźělili a sa konserwatiweho kandidata hłoßowali, każ jich sakšzy hornjołużiszy bratsja.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Knjes farař Birnich w Klukschu na lěto 1884: 15 mk.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Drózkař J. A. Matthienz w Budyschinje bě 15. julija bjes dowolnosćze do dwora nowych kasermow stupił a ßo s njeho njewotßalił, jako bě jemu to wyschk Sachsa pschikasał. Dla kaženja domjazeho měra Matthienzej jastwo na tši dny pschißudźichu. — Kolportěra A. Kuglera, kotryż bě 5. septembra w Klukschu s wosa pohonicza Schmidta 7 puntow howjaseho mjaßa kranuł, s jastwom na ßydom dnjow pokhostachu. — 14lětna Hetmankez, 15lětna Jenkez a 12lětny schulski hólczez Czech, wschitzy s Lipicza, běchu wobskorżeni, so ßu s knjeżeho hata něschto mało trawy wotewsali, dale běschtaj Jenkez a Czech s jeneho knjeżeho pola něschto dźecźela wotewsałoj. Jenkez dosta jastwo na dwaj dnjej, Hetmankez na jedyn dźeń pschißudźene, Czecha dźiwajo na jeho młodosćź jenoż poßwarichu. — Hana Mlynkowa w Khelnje ma 3 mk. khostanja płacźicź, dokelž je 5. septembra sa hußezu, dźěkacźerjej Ssykorje w Khelnje ßłuschazu, khoschcźo cźißła a ju pschi tym sarasyła.

Khostanska komora. 26lětny schewski Fr. O. Richter a dźěłaczeŕ A. Hohlfeld, wobaj s Pßowjow, ßo 6. haprleje popołdnju w Henselez korczmje w Minakale se schewzom Jokuschom s Holeschowskeje Dubrawy wadźeschtaj. Też wonka na drósy dale na ßo hawtowaschtaj a jako Jokusch kónz wßy s wosa skoczi, Richter a Hohlfeld jemu kschud s ruki wutorhnuschtaj a jón roslamawschi s nim Jokuscha na hłowu pjerjeschtaj, na cžož jeho do schußejoweho pschèrowa, s wodu a błótom napjelnjeneho, walischtaj. Jako Jokusch hnydom saßo s pschèrowa wuléßy, jeho hischcže jónkrócź do njeho storczischtaj. Hacž runje ßo Jokusch wschón w wodże ponuri, dha ßo tola s nowa s njeje shraba a ßo tak stracha tepjenja sminu. Se symu tschepotajo dyrbjesche w mokrej drascže s bolazej hłowu hodźinu daloko domoj bèžecź. Na wulke sboże hrube pschescźèhanje Jokuschowej strowoscźi hacž na rany na hłowje niczo schkodźiło njeje. Richterej, kotrehož ßu hižo raz podobneho njekniczomstwa dla khostali, jastwo na schèscź mèßazow pschißudźichu, Hohlfeld, kotryž bè mjenje do Jokuscha bił, dosta jastwo na schtyri mèßazy. — 18lětna ßkužobna dźowka Marja Poldrakez w Bórku, hižo wospjet paduchstwa dla khostana, ma s nowa jastwo na schèscź njedźel wotßedźecź, dokelž bè ßwojej ßobudźowzy spèwarske knihi a rubischko spakoscźika.

Přilopk.

* W lèßach wokoło Sonneberga pola Koburga bèsche honitwa była; pschi tym bèchu kruch dźiwiny jeno natsèlili, a skocźeczu ßo radźi cźeknucź a ßo nèhdże skhowacź. Duž nèkotsi mužojo porucznoscź dostachu, lèß sa natsèlenym skocźeczom pschepytacź. Ale kak ßo cźile mužojo nastrózachu, hdyž w huscźinje cźlowske cźèło bjes hłowy nadeńdźechu. Koscźowz bèsche s rostorhanej a rospadanej drastu wodźety, a na nohomaj hischcže schtórnje tcžachu.

* Na skocźazym dworje w Frankfurcże ßo wóndano jene howjado spłóschi. So bychu to dźiwje skocžo skludźili, jemu dwaj karanczkaj palenza do schije linuchu; wot palenza ßylnje pjane bu skocžo mucźne a ßo smèrowa.

* W Brombergu je w tu khwilu młody lud, kiž by ßo rady do spschaha mandźelstwa sapschahnuł, w wulkej staroscźi. Stawnik je mjenujzy skhorjeł; też jedyn jeho naměstnikow je khory, mjes tym so je druhi sapucźował. Duž tam nichtó njeje, kiž by młodym ludźom, po mandźelstwje lacźnym, spomožny był. Dwaj poraj, kotrajž s zivilnym wèrowanjom cžakacź njemóżeschtaj abo njechaschtaj, dyrbjeschtaj psched kožo khoreho stawnika stupicź. Porjadnje pak khory tola tajkeho dźèła wobstaracź njemóże. Duž je ßo mèschcźanska rada telegrafiszy do Pósnanja s próstwu wobrocźika, so by ßo po telegrafiskim pucźu sastupnik stawnika pomjenował.

* W naschim cžaßu, hdźeż ßo pschi wikowanju telko jeba a hdźeż nimale wscho, schtož cźlowjek jako zyrobu wuźiwa, panzaja a każa, je sajimawe na to spomnicź, kak krucże, haj ßurowje w ßrjedźnym wèku jebanskich wikowarjow khostachu. Wo tym Mülner w „Annalen der Reichsstadt Nürnberg“ mjes druhim ßlèdujze powjeda. Hans Kelbel s Nürnberga a Leonhard Frei s Talmewinga bèschtaj njewoprawdźity safran sa dobry pschedawakoj a buschtaj toho dla s tymi njewoprawdźitymi tworami w lècze 1546 żiwaj spalenaj. Nürnbergskemu mèschcźanej Ulrichej Heidenheimerej, kotryž bèsche do wina wodu panzał, sa to w lècze 1549 wobej wuschi wotcźachu; a to hischcže mózesche ßo woßebitej miłoscźi ßudnikow sa hnadne khostanje dźakowacź. W lècze 1564 bu wikowarka Marata Wesnerka sa wopaczny wahu a mèru pornjo mèschcźanskej schibjeńzy żiwa sahrjebana, a wopaczne waha a mèrki s njej.

* W temeskim komitacze w Wuherskej je żandarmerija zyłe paßmo konjazych paduchow wußlèdźika; woni bèchu ßo każ ßycź po zyłej krajinje rosschèrili a mèjachu w Wjerschezu ßwoje hłowne bydło. Nèhdże 15 woßobow ßu sajeli, mjes nimi też gmejnskeho pißarja; pola nich hromadu wopaczných pjeczaftow a papjerow a wopißmow namakachu. Też nawjedował wjerscheźskeje polizije a kustelyski gmejnski pschedstejicźeŕ staj wobskorżenaj, so staj s paduchami pschesjene mèkoj. Wjerscheźski ßudnik je kustelyske gmejnske pschedstejicźerstwo pschepytał a tam telko njeporjada nadeschoł, so je tamnischeho schoktu, prawisnika a pokładnika na mèscze wotßadźił.

* W jenych madźarskich nowinach nèchtó, wo kotrymż redakzija praji, so je zyle spuschcźomny cźlowjek, wèsty ßrèdk pschecźiwo skażenoscźi porucza. Spißacźel praji, so budźische hižo dawno ßwoje wobkedźbowanja wosjewił, kotreż sawèscze kedźbnoscź knjeżerstwa saßkuża; wón pak je ßo bojał, so jeho ßkowow kedźbu njesmèja, dokelž lèkaŕ njeje. Duž je mjes tym dale wobkedźbował, kak wschèdny wjeßny muż ludźom a skotej pschе skażenoscź pomha, a to jenicžzy s tym, so jim pod jasykom krej puschcźi. Tónle ßrèdk s tajkim wuspèchom skutkuje, so ludźo, kotrychž je skażeny poß kußnuł, ani njeskhorja, hdyž ßebi w postajenym cžaßu krej puschcźicź dadźa, a móża na dźèło khodźicź, każ hewak. Spißacźel w njenowanych nowinach lèkarjow proßy, so chzyli ßo ßami pschеßwèdcźicź pschińcź, je-li so ßo jim to wèricź nochze.

* Franzowski inżeńer Kassan je pschiprawu wunamakał, s kotrejž móże ßo też stenografiske pißmo telegrafowacź. To je jara ważna wèz, woßebje sa ßejmy, pschi ważnych ßudniskich jednanjach atd.; pschetoż dotal dyrbjesche ßo stenografiske pißmo k tomu samèrej prjedy pschepißowacź. Po stenografiji móże ßo sa hodźinu hacž do 300,000 ßłowow telegrafowacź.

* W Parisu je najmóznischi cźlowjek w kóżdym domje wrótnik (concierge); a sechze-li, móże wón podrużnikam wjele klubu scźinicź. Tak njedawno jenemu wrótnikej do hłowy pschińdże, nowe prawidło postajicź: wón żadasche, so żadyn podrużnik njeby ani pßa, ani kócźki, ani żaneho hudźbneho instrumenta mèł. Tajkemu njerosumnemu żadanju ßo wjetschina podrużnikow podcźißnu, jenož jedyn s nich, kiž hižo dlèhe hacž dźeßacź lèt w domje bydlesche, ßo pschecźiwo tomu wobarasche; na żane waschnje ßo wón wot ßwojeho pßa a wot kócźki dźèlicź nochzyschе. Duž jemu wrótnik wosjewi, so ma sa dwè njedźeli — tak dołho jenož tam wupowjedźenje traje — s bydła wucźahnucź. Podrużnik na to niczo njepraji a ßo na pschecźehnjenje hotowasche; ale wón wobsamknu, ßo nad ßwojim njepschecźelom wjecźicź, a ßwoje wotmyßlenje też dopjelni: wón mjenujzy cźlowjeka k ßebi powoła, kiž bèsche jako wustojny kowjeŕ wulkich myschi snaty; tomu wón porucźi, so by jemu dwè njedźeli dołho wschèdnje nèkotre żiwe wulke myschе pschinjeßł. Postajeny dźeń podrużnik wschu ßwoju nadobu do noweho wobydlenja pschewjescź da, pschepodawschi klucże ßwojeho dotalneho bydła s pschecźelnymi ßłowami wrótnikej. Tutón dźèsche jstwy pschehladacź a tu k ßwojemu spodźiwanju zyłe cźrjódy wulkich myschi nadeńdże, starych a młodych, wulkich a małych. Njedźiwajzy na wschè pschecźiwo nim nakożene ßrèdki ßo swèrjata bórzy po zyłym domje rospjerschichu a ßo tak rosmnożichu, so wschèch podrużnikow s domu wuhnachu. Wobßedźeŕ doma, kiž wscho shoni, wrótnika se ßłużby wucźèri.

* W Sunderlandże w Jendźelskej jena żona pytnu, so ßo piza se ßwinjazeho korta cźasto shubjowasche. So by wèz wußlèdźika, wona w khowanzy łakasche a, hdyž ßo cźmicź pocża, pytnu, kak ßo mużski a żónska skradźu bliżeschtaj a pizu s korta wsaschtaj; bèchu tam khlèb, juschka a wschelake druhe wotpadanki zyroby. Hdyž ßo zusaj wotßalischtaj, żona sa nimaj dźèsche; wonaj do jeneje khèże stupischtaj; też jónska nèschto minutow posdźischo do tejele khèże sastupi a tudy k ßwojemu wulkemu spodźiwanju widżesche, kak pjecź małych dźèczi, kotreż sa blidom ßedżachu, se żadliwoscźu pizu jeje ßwinjecża schlapachu.

* Każ „Dziennik Łodzki“ pische, je jedyn rèczník s pólskeho mèsta Łodza njedawno cžorneho sajaza tjèlik. Koża je zyle cžorna a ßo ßwèczi, każ pßyczża koża.

* Wot noweho lèta 1885 smèja na ruskich żelesnizach nowe prawidła, kak dołho tak mjenowane „dźeńske bilety“ płacża. Na dalokoscź hacž do 14 mil płacźi bilet jedyn dźeń abo 24 hodźinow, hacž do 28 mil dwaj dnjej a tak dale na kóżde 14 mil wo jedyn dźeń dlèhe; tole ważne nowotarstwo budże kóżdy s radoscźu witacź, schtóż chze daloko sapucźowacź.

* My w ßwojim cžaßu pißachmy, so mjes Pètrohrodom a Lißabonom tak mjenowany „błyskocźak“ wobsteji, kiž tónle daloki pucź psches Barlin, Brüßel, Paris a Madrid sa 123 hodźinow jèdże. Wulke a bohate towarstwo, kotreż sparne wosy (Schlaf-Waggon) twari, chze pschichodnje cźah srjadowacź, kiž by sa 85 hodźinow s Pètrohroda do Lißabona pschijèł. Schtóż wè, kak daloko to je, tomu ßo to lèdy móżno sda; tajki cźah by sa jenu hodźinu 16 hodźinow pucża jècź mèł.

* W jenej nèmskej woßadże ruskich baltiskich abo ostseeskich krajinow je njedawno 8lětna holczka ßwoju 5lětnu ßotsiczku s nożom sakłóła. Każ je pschepytanje wupokasało, je ßo tónle wobżarujomny njeskutk s wotpohladom stał: nèkajkeje pißaneje schlapki dla ßo holczży swadźischtej; starscha chzyschе ju mècź, młódscha pak ji ju njedasche. Duž starscha ßotsje hrożesche, so ju wona nasajtra skónzuje, je-li so ji wona schlapku s dobrym njeda. A tak też ßo sta. Młoda mordarka s woprèdka prèjesche, skónczże pak ßo ßwojeho njeskutka wusna.

* Na Kawkasu bèsche jèdojty had jenu krowu skußał. Pschicźèriwschi ju do bližscheho mèsta, ju wobßedźeŕ rèsnikej pscheda. Nasajtra rano rèsnik mjaßo howjada rospscheda, a na wjecżor hižo 70 ludźi, kotsiż bèchu wot tohole mjaßa pojèdli, skhori; wjele s nich je hižo na to wumrjeło.

* W Dinaburgu mějesche wěsty Landensberg makeho jstwineho pžyczka, kiž jeho psched něschto cžaßom do praweje ruki kußnu. Niczo sko ßebi njemyßlo Landensberg kußnjenja kedźbu njemějesche a lěkarskeje pomozy njepytasche. Měßaz ßo minu, a Landensberg ßo czily a strowy czujesche, czim bóle, dokelž běsche ßnadna ranka dawno sazika a s tym podawk s pžyczkom do zyka sabyty. S kónz ßedmeho tydźenja pak Landensbergej pocza slě bycź a lěkarjo spósnachu, so je wón skaźeny a so je wscha pomoz podarmo. Tsecźi dźeń na to khory wumrje, zakostnje wustawschi, kaž to pschi tejle satraschnej khorosczi pschezo je.

* Woßebna hnada je ßo wěstemu Anißimowej, wußkuženemu ruskemu wojakej w kasanskej wokolnosczi, stała: wón je ßwoju starobu na 150 lět pschinjeßł a je cźělnje hischcże czily; wón je ßo, kaž jeho ßobuwjeßnjenjo wobßwědcźuja, w druhim běrtlku sańdźeneho lětstotka narodźił, w kotrym lěcże, snate njeje; ale poldra sta lět je s najmjeńscha stary. Anißimow, kaž „Wolźski Wěstnik" pische, w lěcże hischcże wschědnje na dźěło khodźi. Dokelž pak ßo tola ßam zyle sežiwicź njemóże a khěźki nima, ßo woßada sa njeho stara. Wón wo wßy wot jeneho k druhemu khodźi a je w kóźdym dworje rady widźany a sastarany, kaž domach.

* S ruskeje wßy Sergějewki ßo pische: Tsinaczelětny hólczez, kotryž běsche najaty, so by wjeßny stót paßł, stadko rano na łuku njedaloko wßy pschicźěri. S pasityrjom běsche jeho nan ßobu. Hdyž běsche ßo skót po pastwischczu roseschoł, ßo hólz ßynu a ßwaczicź pocza. Bórsy wjeßny cźělz k njemu pschinźe a hłowu k njemu naczahowasche, kaž by też kruch pomałki měcź chzył. Hólz cźělza wotecźěri. Skoczo też wotenźe, na jene dobo pak ßo wrócźi a hólza s tajkim wotmachom s rohomaj do hrudźe storczi, so jeho na měscże pschekkó. Hólz sawrěschcża a chzysche stanucź, ale tu ßo njemdre skoczo s nowa do njeho da a jeho hischcże ßylnischo do żiwota storczi. Na hólzowe kschiczenje nan na pomoz pschinźe; wón ßyna domoj donjeße, ale wbohi sa schtwórcź hodźiny ducha spuschczi.

* Kaž ßmy my mała cźrjódka Sserbow w ßrjedź wulkeho němskeho luda, tak też w wulkim ruskim kraju wschelake małe ludy bydla, kotrez rusku rěcź wuknu, dokelž ju jako krajnu rěcź wschědnje trjebaja, ale pschi tym też ßwoju macźeŕnu rěcź s luboscźu a horliwoscźu haja. Kak ruske knjeżerstwo k tomule praschenju steji, je mjes druhim se ßlědujzeho widźecź. W Derpcże (Dorpat) je seminar, hdźež ßo młodźi Estojo na wucżerstwo pschihotuja. Wopytajo seminar, wóndano wyßoki schulski sastojnik k estonskim wucżomzam rjeknu: „Wukńcże pilnje rusku rěcź, pschetoż to je nascha krajna rěcź; ale njesabudźcże żenje ßwojeje macźeŕneje rěcże!"

* Kaž se Ssrědza (Sofije) ßłyschimy, ßo sdźěłane bołharske żónske wulzy wo narodnu sdźěłanoscź prózuja. Tak n. pisch. knjeni Karawjelowa, mandżelska pschedßydy bołharskeho ministerstwa, w Sofijskim żónskim gymnasiju darmo bołharsku rěcź wucźi, mjes tym so dźowka prjedawscheho bołharskeho ministra-pschedßydy, Zankowa, w tym ßamßnym gymnasiju w powschitkownych stawisnach a w bołharskich stawisnach roswucźuje.

* Chinesyske wójsko hacź do najnowscheho cźaßa żaneje uniformy njemějesche; jako woßebite snamjo noschachu wojazy na wutrobnu schtyrirózkatu tafliczku, na kotruż běsche ßłowo „Ping" (wojak) napißane. Też wójnski bóh Chinesow, kotrehoż hrosnje hladajza postawa w templu Ta-Kien w Pekingu steji, běsche toho dla jeno prostu měschczańsku drastu swoblekana. Nětko pak też chinesyske wójsko europiske uniformy dostanje, kóźde wotdźělenje wójska budźe ßo hinak drascźicź. Popjo horjekach mjenowaneho templa nětko njewjedźachu, do kajkeje drasty wójnskeho boha tyknucź, duż ßo ministra kulta wo radu praschachu. Tónle mudry muż popam na to wukas pósłka, so ma wójnski bóh staru drastu wobkhowacź; ale też wschě druźiny nowych uniformow maja ßo do jeho templa spowschecź, so by ßebi wón ßam wuswolecź móhł, kotra ßo jemu najlěpje lubi.

* W Aschanti w Afriży je kral Kua-Kau Duach wumrjeł; pschi jeho pohrjebje bu, kaž je to tam waschnje, tsi sta cźłowjekow woprowanych.

* Najbohatschi kubleŕ na semi, wěsty Anscheleno, je psched krótkim w Buenos-Aireßu wumrjeł, sawostajiwschi 1710 schtyrirózknych mil semje (sakske kralestwo ma 272 □mil), 152,000 kruwow a 500,000 wowzow, wysche toho hischcże schtó wě kak wjele domow w wulkich městach a njeßměrnje wjele w hotowych pjenjesach.

* W Ameriży sa tym du, pschiprawu wunamakacź, so by wětr wosy a ekipaże po runym pucźu, po płonym twjerdym ßněhu a po hładkim lodże runje tak derje a spěschnje cźěrił, kaž łódź po wodże. Tajki wós ma schtyri koleża; prěnjej dwě ßo na dołhej wójzy wjercźitej, sadnjej pak stej jara blisko w hromadźe. W ßrjedź prěnjej wóski wyßoka żerdź steji, k kotrejż ßu horjekach płachty (Segel) pschicźinjene. Tele płachty rosduwajo ma wětr wós cźěricź. Wós ma naprawy, so móże ßo do wschěch stron sawróczecź a ßo na měscże sastajicź.

* Kaž je ßo pokasało, je runja někotrym ptaczkam też żaba njepschecźel pczołow: wona je żerje. Je ßo wobkedźbowało, so żaba kaž mały tigr na łukach na pczoły waka; a hdyž pczoła do kwětki salěże, so by měd s njeje sebrała, ju żaba w skoku doßahnje a schlapnje. W żołdku jeneje żaby jědnacże pczołow namakachu; to je sa tajke małe skoczo hódna ßwaczina. Ssym ßo druhdy dźiwak, so woßebje wokoło pczołnizow wjele żabow widźachu; nětko wěmy, swotkel pschinźe, so ßo tu a tam telko pczołow ßhubi.

* W jenych amerikanskich nowinach běsche ßlědujzy nawěschtk wotcźischczany: „Kraßne wunamakanje. Schtóż chze shonicź, kak ßo bjes pjera a bjes tinty pißacź hodźi, njech pod adreßu Z. K. w New-Yorku po pósćze 4 marki pósćele." Namaka ßo doscź hłupych ludźi, kiž ßwoje 4 marki na póst dachu, na cźoż po pósćze wotmolwjenje dostachu: „Pißajcże s wokojnikom."

* Stary bur praji: „Hdyž běchu moji hólzy 16 abo 20 lět, wjedźachu wjazy, hacź ja; s 25 lětami wjedźachu runje tak wjele, kaž ja; 30 lět běchu swólniwi ßłyschecź, schtoż mějach jim prajicź; s 35 lětami poczachu ßo mje wo radu praschecź, a ja ßo boju, hdyž budźa 40, dha hischcże sa tym pschinźu, so stary woprawdźe też něschto rosumi."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Wylem Khrystian Handrij Stibba, fahrodnik w Großsedlitzu, s Lejnu Bartuschez s Torońz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Pawoł Herman, Hendricha Ferdinanda Bretschneidera, dźełacźerja w Bórku, ß. — Emma Augusta, Pětra Schustera, żiwnosćerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Jan August, Handrija Nowaka, dźełacźerja w Małym Wjelkowje, ß. — Hana Marja, njemandź. dź. w Hrubocźizach. — Hana Minna, njemandź. dź. w Tšělanach.

Pětrowska zyrkej: Ida Khrystiana, Khorle Augusta Nowaka, dźełacźerja na żelesniży a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Hana Marja, Michała Winklerja, żiwnosćerja w Sslonej Borschczi, dź. — Marja Selma, njemandź. dź. tu. — Alfred Adolf, Jana Matjatka, fabrikskeho dźełacźerja w Hajnizach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 25. oktobra: Walther Robert, Pawoła Roberta Seilera, ßwobodneho kublerja-najeńka w Bórku, ß., 9 m. 9 d. — 27. Michał Khěžnik, skakaŕ a wobydleŕ gmejnskeje khěże pod hrodom, 39 l. 11 m. 16 d., je ßo satsělił.

Wjedro w **Loudonje** 30. oktobra: Rjane.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

25. oktobra 1884.

Żitowy dowos: 3017 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	33	9	8	8	33	9	8
Rożka	50 kilogr.	7	28	7	41	7	28	7	47
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	88	7	25	6	88	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	40	6	70	6	40	6	60
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Prošata	864 schtuk, schtuka	3	50	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	10	5	40

Dražbźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 67—70 mk., 2. druźiny 60—63, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—57 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo rosumicź waha schtyrjoch běrtlow bjes koże, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow s płuzami, jatrow, wutroby, ßłosyny atd. Płacźisna tutych dźělow ma ßo po tajkim naspomnjenej płacźisnje pschiliczicź.

Rjana ßo danjaza **kněža** ſe ſahrodu je pſchemēnjenja dla hnydom tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź na nowej haßy 5 po 2 ſkhodomaj.

W Komorowje pola Rakez je **kowarńja** ſe wſchēm gratom hnydom abo 1. januara 1885 na pſchenajecźe. Wſcho dalſche je ſhonicź pola kowarſkeho miſchtra **Jana Schewczika** tam.

Klavier

je na pſchedań na kamjeńtnej haßy 18 po 2 ſkhodomaj.

Poß, dobry ſtrażnik, je tunjo na pſchedań pola klampnarſkeho miſchtra **B. Pjetaſcha** w Bukezach.

Koſaze kóžki,

toho runja wſchě druhe kože kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

Guſtav Raucke

na garbarſkej haßy czíßko 16.

Pjetzowe kože bjes molow ßu po najtuniſchej płaczíſnje doſtacź, toho runja ßo wſchě druźiny **kožow** derje a tunjo pſchihotuja.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Koſaze, naſymſke, ſajecze, korniklaze, cźelaze a howjaſe kože kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Kocze kóžki ßo rjenje wudźełaju.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi

porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſacźu 10 puntow pomērnje tuńſcho, wubjernje derje płodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Tykanzowu wyrzu,
ſafran, zyły a tołczeny,
zitronowy wołij,
korjeńſki wołij,
zymt a **wyrzu**, zyłu a tołczenu, porucza

hrodowſka haptyka.

Khoſej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako nēſchto jara tunje

Hermann Knnack

na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby, mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Czēſke ßłówki,
litr 28 np.,
turkowſke ßłówki,
litr 40 np.,
turkowſke ſultanſke ßłówki,
litr 55 np.,
porucza

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoſchcźu.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoſchcźu.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlēpſchich druźinow, jara derje płodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Konjazy grat

porucza w wulkim wubjerku a wubjernej dobroſcźi, pēknje dźēłany, po niſkich płaczíſnach a rukuje ſa dobre ßedźenje a trajnoſcź

gratowa fabrika

E. G. Leunera w Budyſchinje

na ſchulſkej haßy.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje

na torhoſchcźu, pódla hłowneje ſtraże,

porucza

czorne a **pißane**

źidźane tkaniny

w **druźinach, jenoż ßo derje noſchazych,** po **jara tunich płaczíſnach.**

W khlamach ßo ßerbſki rēcźi.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje

na torhoſchcźu, pódla hłowneje ſtraże,

porucza ßwój bohaty ſkład

draſtnych tkaninow a **wobßadow,** k tomu ßo hodźazych,

dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Wón ßo prózuje, pſchi **ſolidnej tworje wurjadnje tunje płaczíſny** ſtajecź.

W khlamach ßo ßerbſki rēcźi.

Pſchedawarńja muźſkeje draſty

H. G. Kubaſcha jun.,

krawza ſa zivilíſtow a wojakow,

w Budyſchinje pſchi mjaßnych jēdkach 1.

Najwjetſchi ſkład hotowych **ſymſkich paletotow** ſa mużow a hólzow, **żupanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płaczíſnach a do zyła derje a po modźe dźēłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k ſchiczu po mērje.

Rjany jeczmjeń a wowß

kupuje ſtajnje **E. Schmiß** w Budeſtezach.

Ssucha bruniza

we wſchēch druźinach je na pſchedań

w **Libſchez brunizowych podkopkach**

w **Khwaczízach.**

Rjane konjaze deki

ßo najtuńſcho kupuja pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyſchinje w kupnizy. Nutſkhód ſ hłowneho torhoſchcźa.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a porucza po **najtunischich dzeńskich placzisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s Doblhoffskich podkopkow, snatych najlepschich czeskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje so pschedawajza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske** a **kuchinske tepjenje** a so wobzbje tez sa **pjekarstwo** doscz poruczecz njemóze. Wona dawa **zylnu tepjazu móz**, njewudyma **zane schkódne gasy, njeczasuje** a sawostaja jenoz 1½ % **popjeka bjes truskow.**

Dale poruczam sa tepjenje kotokow, zyhelniczow a horncżernjow **brunizu** s **Herbert-podkopkow** pola **Czopliz** po najtunischich placzisnach.

Hornjoschlesynske kamjentne wuhlo,
delnjoschlesynske kowarske wuhlo,
prawdzjiwe Burgske (Draždzanske) } cziste myte,
kowarske wuhlo,
Shorjelski twarski kruchaty kalk a rólny kalk

je stajnje w najlepschej dobroscji a czerstwej tworje na składze.

Pschi wotewsaczu zylych lowrijow so **podkopkowe placzisny**, pschi mjenschich dzelbach najtunische dzeńske placzisny woblicza.

Sa prawu wahu a meru ja polne rukowanje dawam.

Wotwoženje psches moje zamzne wosy sa tunje placzisny.

Komptoir: na zitnych wikach czisło 5.
Sklad: na privatnym tworowym dwórnischczu.

Najwjetschi skład

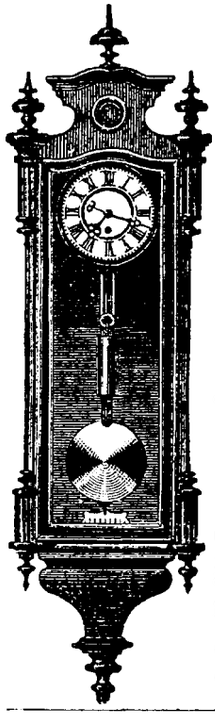

regulatorow

wot 15 mk. a drózschо pola

J. G. Schneidera,

czazniкarja

pschi lawskim tórmje

delka a po 1. posthodze.

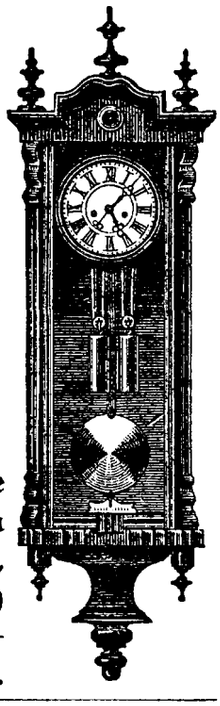

Slote a zleborne czazniki sa mużskich a zónske, derje wotczehnjene, po najtunischich placzisnach a w wulkim wubjerku. — Wschě druziny **rjeczasow.**

Wulku dzelbu

nasymskich a symskich zuknjanych mezow

po niskich placzisnach wupschedawam.

Heinrich Lange

9 na zitnych wikach 9, s napschecza sloteje hwezdy.

Kaschczowy magazin O. Kiniki

njeje wjazy na hauensteinskej haźy, ale wot nětka

na rózowej haźy czisło 8.

Tón zamy so dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

Tunje a dobre

muzaze schaty,
zónske schaty,
hólczaze schaty,
holczaze schaty,
schaty sa czeschinzow,
blidowe schaty,
poźleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty,
schaty sa czeledź

porucza w **najwjetschim** wubjerku

A. Tschentscher,

schatowa fabrika

s napschecza męschczanskeje schule.

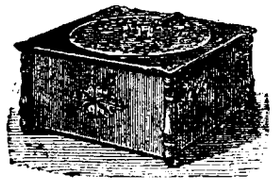

Krajaze tyski

wot 3 mk. a drózschе,

albumy atd.

wulki wubjerk pola

J. G. Schneidera,

czazniкarja pola lawskeho tórma.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na zitnej haźy 10.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje złodzazy hizo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **pakuny khofej** po 120 np. do 200 np. we wozebje dobrym złodze poruczataj

bratraj Měrschej

na zitnych wikach.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „

zu dostacz pola

Gustava Posera

na jerjowej haźy.

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow**, toho runja **koze**, k tomu trěbne, porucza dobroczinwemu wobkedzbowanju

Heinrich Lange

9 na zitnych wikach 9.

Wuporjedzenje, toho runja schicze zónskich kozuchow po měrje so spěschnje a na najlepje wobstara.

Gardinowe dzerzaki.

Wobluki
wokoło wobrasow
pola
A. Grundmanna
na lawsk. hrjebjach.

Sklad schpitzelow.

Kedzbu!

Pletwa, toho runja wschě druziny **wlozowych dzelow** so wote mnje dzelaju, **wucżezane** wlozy kupuju.

Ad. Herold w póstskej kowarni pschi zitnych wikach w Budyschinje.

Direktne
póstske parolódźstwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
sobotu a njedzelu
s němskimi parolódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjezdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pizma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajuta **№ 300.** Strjedznokrym **№ 80.** Dźesći mjeńsche 12 L. za polozyn. mjeńsche 1 Lża **9 M.**

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Porchowski plat, **trjenja, blidowe ruby, poßleschczowe tkaniny, wolmjane** a **polwolmjane ßukњowe tkaniny, kalmuk, koschlazy barchent, hotowe koschle, jaki, schtrykowanſku wolmu** porucza po wurjadnje tunich płaczísnach

G. A. Ryseck
pschi butrowym torhoschczu.

Wy dyrbicze wasch kermuschny ßwjedzeń tak ßwjeczicz, so je pytnycz: Jesuß pokhodźi bjes wami!

Kermuschne prědowanje

wot fararja **Jakuba** w Njeßwaczidle dźerżane.

Dostacz w wudawarni Serbskich Nowin sa 15 np.

Czeszczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze k nawjedzenju dawam, so ßym ßo tu na **schulerſkej haßy czißło 4** jako **krawz** saßydlił.

Chzu ßo ßwěru prózowacz, wschěm, kotsiż mje poczeszcza, derje a sprawnje poßłużecz, a lubju spěschne pěkne dźěło po nowej modze po najtunischej płaczísnje.

S poczeszczowanjom

Handrij Mitschka.

Mustrowa kharta a **modny czaßopiß** ßu k wobhladanju wupokożene.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje

na torhoschczu, pódla hlowneje straże,

porucza ßwój wulki skład

paletotow, żaketow, jakow

pol a **zyle pschileżazych,** s **plüscha, krimera, soleila, dubla,** najnowsche, schtoż je wuschło. **Dobre tkaniny, wubjerny pschirés, dobre dźělo** w **5 wulkoszczach,** sa kóżdu woßobu ßo hodźazych. **Płaczísny wurjadnje tunje.**

W khlamach ßo ßerbski rěczi.

Sofy a matrazy,

derje dźěłane, porucza

Franz Zureck, ßedłar a tapezirar,
prjedy na lawskej, nětko pak na kamjeńtnej haßy 18.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mużskeje a hólczeje drasty, kotraż je wscha s czistowolmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa srosczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, żakety** a **żupany**

po poniżenych płaczísnach pschedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu.

A. Wiczas, krawski mischtr
w **Njeßwaczidle,**

porucza ßo k schiczu wscheje **mużskeje drasty** a lubi spěschne poßłużenje a tunje płaczísny.

Knjesow wucżerjow na to kedźbnych czinju, so wulku dźělbu schulskich knihi po poniżenej płaczísnje pschedawam.

Khorla Gelba,
knihiwjasar
na mjaßowym torhoschczu czo. 4.

Wolij

ßo **19. novembra** a ßlědujze dny bije w młynje w Skyczínje.

Wawrik.

Jutsje njedźelu 2. novembra

reje w Lahowje.

Na to pschecżelnje pscheproschuje

A. Nowak.

Sserbska holza se wßy, kotraż ma luboscz k dźěczom, ßo k nowemu lětu pyta na swonkownej lawskej haßy czißko 12.

Pytaju ßo ßrěnzy a krumarki, ßrěnkojo a wolazy, dwórske straznizy, dźěłaczerske ßwójby pschesches pschistajazu żonu **Heynoldowu.**

Czorny mały **poß** je ßo pschidał w Nowych Porschizach czißko 75.

Lětny ßmjertny dźeń
njebo **Michała Gědana**
w Wulkich Debßezach,
wumrje 30. oktobra 1883.

Hlaj, saßo jena wudowa,
Kiż tež je macz wot czrjódki dźěczi,
Je mi to s płaczom skorżiła,
So je ji Bóh we lońschim lěczi
Pśches ßmjercz precz wsak jej' mandźelskoh',
Tych dźěczi nana lubeho,
Tak nahle s toho ßwěta.
Tón nan, kiż nětk je w njebjeßach,
To njebo Michał Gědan běsche,
Kiż tam we Wulkich Debßezach
Tych starschich żiwnoscz wobßedźesche;
Wón ßwoje lěta dźěczaze
Je strowy był a khodźesche
Do schule w Budestezach.
Hdyż bě wón lěto poßłużił
A dleschi czaß po' starschich běsche,
Dha wón — so by ßo woženił —
Tam horje na te Sdźarki dźěsche
Po czeßnu Pjelżez Mariju
A wsa ju ßej sa mandźelsku,
Kiż nětk joh' woplakuje.
Te mandźelstwo we czischini
Je dwaj a dwazyczi lět tralo
A je ßo s tsjómi dźěczimi
Wot luboh' Boha zohnowało,
Wot kotrychż nětk h'schcze wschitke tu —
Jed'n ßyn, dwě dźowzy — żiwe ßu
A nana woplakuja.
Hlaj, tsizetoh' oktobera,
Schtoż sa wczerawschim lěto běsche,
Ta ßmjercz — każ Bóh ji pschikasa —
Po waschoh' luboh' nana dźěsche,
Duż żana pomoz lěkarska,
Kiż bě jom' s czaßom pytana,
Jom' niczo njepomhasche.
A tak wot lubej' mandźelskej'
A też wot tsjóch tych lubych dźěczi
Wón dźěsche domoj k Jesußej,
Hdyż běsche żiwy był na ßwěczi
Tu skoro schesez a pólsta lět
A dźěsche tak sa lěto nět'
K tom' nanej pschichodnemu.
O kajka bě to srudoba
Sa ßyna, kiż na ßłużbje běsche,
A wot toh' srudnoh' podawka
Też niż najmjeńsche njewjedźiſche,
Hacz po njeho bu póßłane
A jemu psches to prajene,
So luby nan je njebo.
A s kajkej horzej żadoscżu
Tón nan na ßyna wotczak'wasche,
Kiż hischcze junkrócz psched ßmjercżu
S nim porěczecz ßej pożadasche —
A hdyż — mój luby nano — też
Tu s nim wjaz' rěczecz njemóżesch,
Dha junu tam we njebju.
Kak też joh' luba maczerka
Je stsinje pschi joh' ßmjertnym łożu
Te „bożemje" jom' prajila
A so wschak by psches hnadu Bożu
Tam junu horkach we njebju
Pśches Khrysta krwawnu saßłużbu
Tu wěczną sbóżnoscz dostał.
Tón nan, hdyż khory leżesche
Tu na tym ßwojim ßmjertnym łożu,
Wón horzo Boha proschesche,
So by tym ßwojim lubym k sbożu
Bóh jemu sdźerżał żiwjenje,
Hacz bychu dźěczi wotrosłe
A sastarane byle.
Ja wěm, wy wboha wudowa,
Każ też wy jeho lube dźěczi,
Też ty, joh' luba maczerka,
Wy wesczе też we tutym lěczi
A wożebje na ßmjertnym dnju
Scze saßo s wulkej srudobu
Joh' stsinje woplakali.
Ach lubi, dale njeplaczecze,
Ně, troschtujcze ßo s Bożoh' ßkowa:
„Schtoż czini Bóh, wscho dobre je",
To sapschimńcze we wěrje s nowa;
Tam junu horkach we njebju,
Hdyż też niż na tej semi tu,
To prawe spósnajecze.
A tak dha nětko derje spi
Tam w Budestezach na kerchowje,
Nasch ßyno, nano, mandźelski,
Hacz Bóh tón Knjes po ßwojim ßkowje
Cze junu s rowa wubudźi
A na wěczne waß sjednoczi
A s hnady sbóżnoscz dawa.

Na żadanje srudnych sawostajenych

Pětr Mtónk.

Dżak.

Sa mnohe wopokasma luboscze a wutrobneho dźělbracża s daloka a blisko pschi tak saznym semrjeczu nascheho lubeho njesapomniteho nana, zyrkwinskeho wucżerja

Khorle Wylema Polaka,

hnuje naß, najwutrobnischi dżak prajicz: knjesej fararjej **Kordinje** sa troschtne ßkowa pschi rowje, knjesam sastojnskim bratram sa posběhujze spěwanje, ßußodam sa swonjenje wieczor do pohrjeba, sa posawnowy pschewod, toho runja sa wudebjenje rowa, bohatu kwětkowu pychu a swonjenje pschi poßłednim wotpoczinku.

W Łupoj, 20. oktobra 1884.

Srudżeni sawostajeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 8. novembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S 397 kněžorstwoßejmskich wólbnych wokrjeßow, do kotrychž je zyke němske kněžorstwo dźělene, je ßo 302 sapóßłanzow ſ doßahajzej wjetſchinu wuſwoliło, w 95 ſměje ßo wukałanje. Hacž dotal je ßo wuſwoliło 67 konſerwatiwnych, 24 kněžorſtwoweje ſtrony, 37 nazionalliberalnych, 31 ßwobodnjeſmyßlenych, 95 zentrumſkich (katholſkich), 16 Polakow, 9 ſozialdemokratow, 5 Welfow, 2 demokratiſkeje ſtrony a 14 franzowſkich proteſtowarjow ſ Elſaßa a Lothringſkeje. W nowym kněžorſtwowym ßejmje budźe ßo wjerch Bismark niz jenoż na konſerwatiwnych, ale też ſaßo na zentrum ſepjeracź dyrbjecź. Poßlednjej kněžorſtwowaj ßejmaj ſtaj pokaſałoj, ſo zentrum a konſerwatiwni ßwěru w hromadźe ſkutkowachu pſchi ſakonjach, kotrež bjesbóžnemu lichowanju mjeſy ſtajichu, cźerpjazemu rataŕſtwu a induſtriji ſe ſchkitowanſkim złom k pomozy pſchińdźechu, ſ rjemjeßlniſtwa najhórſchi njeporjad wotſtronichu a ſapoczatk ſozialnych reformow do ſkutka ſtajichu. Najwjetſchi dobytk pſchi wólbach je konſerwatiwna ſtrona cźiniła, też zentrum ßo ſ wjetſchej liczbu na kněžorſtwowy ßejm wrócźi. Polazy ßu w Póſnańſkej, kotraž je do 15 wokrjeßow dźělena, w 12 dobyli a w dwěmaj hiſchcźe do wukałanja pſchińdu. W nawjecźornej Pruſkej ßo 4 półſzy kandidatojo wuſwolichu a też tu maja nadźiju, ſo pſchi wukałanju hiſchcźe dweju kandidatow pſchecźiſchcźa. Worcźiſnu pſchi wólbach ßu němſzy ßwobodnjeſmyßleni ſapłacźicź dyrbjeli. S knjejſtwom tuteje ſtrony ßo ſda nimo bycź. W wulkich měſtach ßu ßwobodnjeſmyßleni najwjazy pſchiwiſka ſhubili. W Barlinje woni ſ 18,000, w Hamburgu ſ 20,000 hłoßami pornjo prjedawſchim wólbam ſchkodowachu. S dźěłacźerjow je w wulkich měſtach jich jara wjele ſozialdemokratam pſchipanuło. Jeniczki ßrědk, ſ kotrymž móże ßo roſſchěrjenje ſozialdemokratiſkeje wucźby ſadźěwacź, je dalſche wuwjedźenje ſozialnych reformow, kotrež ßu ßo w kněžorſkim poßołſtwje poßlednjemu ßejmej pſchedpołożiłe. Jenoż ſ nimi móża ßo dźěłacźerjo pſcheßwědcźicź, ſo ma knjeżerſtwo woprawdźe khutnu wolu, nuſu dźěłacźerjow pomjeńſchicź.

— Kněžor ßo, kaž bě ßebi prjedy wotmyßlił, lětßa na hońtwu do Wernigerode njepoda, dokelž je ßo 4. novembra wo jſtwje wußunuł a ßebi pſchi tym ramjo ſ lohka ſcźiſchcźał. Kněžorej, kotryž ßo ſ Boha najlěpſcheho ſtrowja ſwjeßela, hewak njeſbožowny pad niczo ſeſchkodźił njeje.

Franzowſka. S Chiny je telegraf powjeſcź pſchinjeßł, ſo chze China ſ Franzowſkej měr cźinicź a to na tym ſakkadźe, ſo franzowſkej republizy kupu Formoſu na 20 lět wotſtupi. Tale powjeſcź pak je po ſdaczu pſchedcźaßna a wobßahuje jenoż pſchecźe Franzowſkeje. Franzowſke nowiny wo tym pißaju: „Sjawne je, ſo chineſke knjeżerſtwo nima pjenjes, ani ſo by wójnu dale wjedło, ani ſo by měr wobſankko pod wuměnjenjemi, kotrež jemu Franzowſka hacž dotal kładźeſche. Schto ma po tajkim naſche knjeżerſtwo cźinicź, je zyke jaßne. S prěnja dyrbimy w Tonkinje a Chinje bjes bojoſcźe a ſtracha do prědka poſtupowacź, dokelž dyrbimy twjerdźe na njepſcheczelſkej ſemi ſtejecź, chzemy-li ju ſkludźicź; ſ druha dyrbimy měſto wójnſkeho ſarunanja na pjenjeſach pſchijecź druhe ważne ſarunanje, na pſchikład prawo, ſo bychmy ſa wěſty cźaß te pſchiſtawy a punkty kupy Formoſy wobßadźili, kotrež ßo nam k tomu hódne ſdadźa.“ To je program franzowſkeho knjeżerſtwa napſchecźiwo Chinje. Tola k jeho doſkutkowanju je nuſne, ſo bychu ßo do Tonkina a k Formoſy wjetſche poßylnjenja póßłake. Miniſter wójny je pjecźa porucził, ſo ma 15. novembra 5350 muži ſ krajneho wójſka do Tonkina wotjěcź.

— Jako pſched dwěmaj njedźelomaj kholera na franzowſkim połnóznym mórſkim brjoſy w Yporcźe wudyri, ßo na ſtraſchnoſcź pokaſa, kotraž Pariſej hroſy, dokelž kholera tehdy bliże pſchi Pariſkich wrotach ſtejeſche, hacž w lěcźi, jako w Marſeillu a Toulonje ßurowje ſakhadźeſche. Hacž runje bě knjeżerſtwo hnydom wſchě naprawy poruczilo, ſ kotrymiž by ßo hróſbny hóſcź wot Pariſa wotdźerżecź móhł, dha je ßo tola khoroſcź dale roſſchěriła a nětko też pucź do Pariſa namakała. Wczerawſche Pariżſke nowiny pißaju, ſo je tam jena młoda żona prěnja na aſiatiſku kholeru wumrjeła. Też w měſchcźanſkich hojeŕnjach je kholera hižo wjazore wopory ſańdźenu nóż żadała.

Jendźelſka je w wulkej ſtaroſcźi a ſtraſche dla generala Gordona. S Egiptowſkeje je powjeſcź pſchiſchła, ſo je Khartum panuł a ſo je general Gordon, kotryż je tole měſto měßazy dołho pſchecźiwo nadběham ſběżkarjow ſchkitował, ſkónczńje falſchnemu proſetej podleżał. Hižo wjazy krócź je ßo powjeſcź wo padu Khartuma roſſchěriła, tola kóždy krócź je ßo poſdźiſcho wopaczna wupokaſała. Jendźelczenjo wſchěm tajkim njeſbożownym powjeſcźam ſ njepſchewinjomnej ſaßakkoſcźu njewěrjachu, tak dołho hacž bě wěſte, ſo Gordon ſ nutſka Khartumſkich murjow pſchebywa. A runje tón krócź je powjeſcź wo poraženju Gordona pſchekwapiła. Hakle pſched někotrymi njedźelemi bě wón Khartum wopuſchcźił, bě wjazy ras ſběżkarjow w bitwje porażył, ßo pak na to ſe ßwojim wójſkom ſhubił. Schto je ßo ſ nim ſtało, hdźe je ſ wójſkom cźahnuł, nichtó wo tym ani w Egiptowſkej, ani w Jendźelſkej niczo njewě. Nadpadne je, ſo je jeho njeſboże runje w Khartumje doßahnuło, hdźež jeho w tón cźaß nichtó njewotcźakowaſche. Gordon běſche ßo khětro daloko wot Khartuma wotßalił a jeli ſo falſchny proſet wo prawdźe na tak ßylnymi wójſkami roſkaſuje, kaž to egiptowſke powjeſcźe wudawaju, dha je na wěrnoſcź mało podobne, ſo je ßo Gordonej radźiło, ßo do Khartuma wrócźicź a tam hnydom prěnjemu nadběhej ſběżkarſkich cźrjódow podleżecź. Najbóle pak ßo powjeſcź toho dla ſelhaŕna bycź ſda, dokelž ßo wona wot egiptowſkeho knjeżerſtwa ſ nadpadnej ſpěſchnoſcźu roſſchěrja. Jendźelſka politika ßo egiptowſkemu knjeżerſtwu njeſpodoba. Egiptowſzy chzedźa Jendźelcźanow wottſchaſcź a kóždy ßrědk, ſ kotrymž bychu to móhli, by jim witany był. By-li ßo woprawdźe ſka powjeſcź potwjerdźiła, by politika miniſtra Gladſtona ßylny ſtork doſtała, kotryż by ſ cźeżka wudźerżała. Napſchecźo njeſbożownej powjeſcźi ßo jendźelſkim nowinam „Daily News“ ſe Sudana wo Gordonje piſche, ſo je wón ſběżkarjow pola Andermanna pſchimał. Jich wójſko na 25,000 muži liczeſche a mějeſche 4 Krupſke kanony, ſ kotrychž ßo jena puknu. Po wóßomhodźinſkej bitwje ſběżkarjo wulku liczbu morwych na bitwiſchcźu woſtajiwſchi, do Markeata zoſachu. Nahladnoſcź falſchneho proſeta

ßo pjecza w Sudanje ſhubjuje. Twjerdźiſnu Obeid ßu mózne Takala-ſplahi, najwjetſchi njepſcheczeljo falſchneho profeta, dobyli.

Amerika. W knjeżerſtwje połnóznych amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow ßo wulke pſcheměnjenje ſtanje. Wuſwolerjo, kotſiž maju ſa ſchtyri njedźele wólbu noweho präſidenta wobſtaracź, ßu ßo ſańdźenu wutoru wuſwolili. Hacź runje tuczi pſches żadyn ſakoń nuſowani njejßu, dha je tola waſchnje, ſo ſa kandidata teje ſtrony hłoßuja, kotraż je jich ßamych wuſwolika. Hacź dotal je wjetſchina na boku demokratiſkeje ſtrony, duż budże tez najſkerje demokratiſki kandidat Kleveland ſ dobyczerjom. Wjele ſtatow, kotrez běchu hacź dotal pſchezo republikanſzy ſmyßlene, je do demokratiſkeho lěhwa pſcheſtupiło. Republikanſka ſtrona drje bě pſched ſchtyrjomi njedźelemi pſchi guvernerſkich wólbach w Ohio, kotrez pſchezo jako pruha ſa präſidentowu wólbu płaczachu, dobyła, tola tón krócź ßo njedźiwajo na to wólby k lěpſchemu demokratow ſchlachcźichu. Schto pak ma wuſwolenje Klevelanda rěkacź? Wěſte je, ſo je wjazy, hacź dobycże jeneje ſtrony na druhej. Wólba Klevelanda nam praji, ſo je wjetſchina amerikanſkeho luda ſprawna, ſo chze ſprawna woſtacź a ſo ſa ſprawnym knjeżerſtwom żada. Wona je wſchěm politiſkim ſtronam pokiw, ſo żana ſ nich, a bychu-li tez jejne ſkutki wulke byłe, ßebi ſważicź njeßmě, kandidata poſtajicź, kotrehoż ruzy cziſtej njejſtej. Republikanſki kandidat Blaine je ſaſtupjer tych ludźi, kotſiž chzedźa w politiſkim żiwjenju ſaßadże płaczicź dacź, „ſo dobycżerjej dobytk ßłuſcha“. Tuta ſaßada je na tym wina, ſo je w amerikanſkej ſtatnej ßłużbje jebanſtwo a wobſchudźenſtwo knjejſtwo doſtało, kajkeż mózemy ßebi ſ czeżka pſchedſtajicź. Kóżdy wuſwoleny ludowy ſaſtupjer, kotryż ßebi nochze ßwój politiſki pſchichod ſkaſycź, dyrbi na to myßlicź, ſo by ludźom, kotrymż ßwoju wólbu dźakuje, jich prózu njedźiwajo na jich hódnoſcź a kmanoſcź ſ tucznym ſaſtojnſtwom ſarunał. Kóżdy tajki ſaſtojnik pak ma ſaßo pſchede wſchěm intereßy ßwojeje politiſkeje ſtrony ſpěchowacź a ſ wyßokimi pſchinoſchkami wólbnu kaßu pjelnicź, pſchetoż jenoż pſches to a wjele bóle hacź pſches ßwěrnoſcź w ßłużbje jemu jeho ſaſtojnſtwo wěſte woſtanje. Dokelż wón dale wě, ſo jeho po kóżdym pſcheměnjenju w knjeżerſtwje hnydom ſe ßłużby puſchcża, dyrbi ßwoje ßamßne ßyno dźěłacź, tak dołho hacź ßłóncżko ßwěcźi. Tole pſchekażenje, kotrez je wſchě ſtatne ſaſtojnſtwo nażrało, je hroſne jědmo, kotrez dyrbi ßo bórſy ſahojicź, jeli ſo republika pſches nje kónz wſacź njeßmě. Kleveland je ßłubił, ſo tutón hłowny ſadźěwk ſtrowych ſtatnych wobſtejnoſcźow wotſtroni, a dokelż ßo na jeho krutej woli po jeho politiſkej ſańdźenoſcźi dwělowacź njeßmě, jeho wſchitzy ſprawnje ſmyßleni pſchi wólbje podpjeraju. Shniłe politiſke wobſtejnoſcże w połnóznych amerikanſkich ſtatach ßo wuczińſcża a wuſtrowja, jeli ſo do zyła pſchekażena republikanſka ſtrona po ßwojim 24lětnym knjeżenju demokratam knjejſtwo woteda.

W bahnu pohrjebany.

(Pokracżowanje.)

Jan Schcżěpan bě ßwoje wobßedźeńſtwo Jurjej pſchedał, na to jara lohke żiwjenje wjedł a ſkóncżnje do Ameriki wucżahnuł.

Prjedawſchi korczmar bě ſaßo ßwoje ſtare wobßedźeńſtwo kupił a korczmu wobcżahnuł. Nětko powjedaſche ſkoro kóżdemu hoſcżej dźiwnu ſtawiſnu wo ßwojich w bahnu namakanych pjenjeſach. Někotryżkuli drje hiſchcże na tym dwělowaſche, tola ſ cżaßom ſańdźechu wſchě dwěle a mjelczaze powjedanja. Bahno dźě bě něme, jeho njemóżeſche ßo nichtó praſchecź, a korczmar bě w ßwojej korczmje ſpokojnje a wjeßele dale żiwy.

Jeno w jenej wutrobje njeběchu ßo tute dwěle ſhubiłe, w jenej wutrobje běchu tute wſchelake powjeſcże kruty ſacźiſchcź ſawoſtajiłe, tuta jena wutroba bě zyle wo hoſcżeńzarjowym njeſkutku pſchepokaſana — a to bě jeho ßamßne dźěcźo, jeho dźowka.

Boloſcź, kotruż Hańża toho dla cżerpjeſche, a ſrudoba bě njewuprajna, bě ji, każ by na ſemi ßo wjazy wjeßelicź njemóhła. Jeje wutroba njeſnajeſche wjazy nadźije, ſo jeje luby wjazy ßo wrócźi, wjedźeſche derje, ſo bahno ßwój wopor wjazy njewrócźi; a k tutej ſrudobje wo lubowaneho pſchitowarſchi ßo hiſchcże pſcheßwědcżenje, ſo je jeje nan ßam jeho morił — a nikomu njemóżeſche ßwoju boloſcź wupowjedacź, hewak dźě by ßwojeho ßamßneho nana wobſkorżika.

Hacź runje ßo hoſcżeńzar hewak jara ſpokojny bycź ſdaſche, hacź runje na nim żaneje bojaſnoſcże widżecź njebě, ſo móżeſche tez tak huſto wo Pětrowym ſhubjenju powjedacź, ſrudne měrne pohladnjenje ßwojeje dźowki ſnjeſcź njemóżeſche; pſchetoż jeje wóczko njebě něme, każ bahno, porokowaſche jemu ſtajnje winu: „Ty ßy jeho morił, ßy jeho wurubił a do bahna ſtorcżił, ßlubjeneho ßwojeje dźowki; ja tebje njewobſkorżu, ale jedyn je cże widżał, kiż kóżdy hrěch khoſta.“ Hoſcżeńzar ßo toho dla, hdźež jeno móżeſche, jeje wóczku wuwinu, a Hańża pak bě ßama ſa ßo měrnje a pilnje żiwa. —

Hdyż ßo Jurij k korczmje pſchi dróſy bliżeſche, wuhlada pſched ßobu Hańżu ſ korbom trawy. Hańża njebě jeho pytka, Jurij toho dla ßylnje wuſtupowaſche, ſo ju bórſy doſcźahnu.

„Pomhaj Bóh, Hańża“, ſawoła ſa njej, hdyż bě ßo ji nimale bliżił; Hańża ßo ſaſtróżena wobrocźi, tola ſpóſnawſchi jeho, poda jemu pſcheczelnje ruku. Ja myßlach, Jurjo, ſo ßy naß zyle ſabył“, rjeknu; „ſo ßo ani wjazy njepokaſaſch; tola ſchto je tebi wo wbohu Hańżu?“

„Ty mi njeprawdu cżiniſch“, wotmolwi Jurij jeje ruku w ßwojej dźerżo. „Je wěrno, njejßym dołho pola waß był, tola mějach wjele dźěła ſ twarjenjom, nětko je wſchitko hotowe, khěża ſteji rjana běła, ſo budżeſch ßo na njej wjeßelicź. A ſa twarjenjom ßym maku ſahrodu ſakożił a kwětkow do njeje naßadżał, dokelż wěm, ſo maſch kwětki rady.“

„Ja?“ dźiwaſche ßo Hańża.

„Haj ty, Hańża“, wotmolwi Jurij ßo ſacżerwjenjejo. „Jeno ſa tebje ßym te kwětki ßadżał“, dźeſche po khwilzy dale; „ßym dźenßa pſchiſchoł, ſo bych ſ tobu, Hańża, ſ tobu ßam rěcżał.“

„Tak pój k nam domoj, ſo bych cźi ſ najmjeńſcha ſtólczk poſkicżicź móhła“, wotmolwi Hańża.

„Ně, Hańża, njech tebi to tule praju, tu pod módrym njebjom, tu je mi, każ bych lózo ſ wutroby powjedacź móhł. Woſtań jow, ſtaj ßwój korb na ſemju a ßyń ßo ke mni tule na ſeleny brjózk, potom chzu tebi prajicź, ſchtoż mam ſ tobu rěcżecź.“

Hańża do toho ſwoli a ßynuſchtaj ßo na bliſki ſeleny brjózk.

„Hlej, Hańża“, ſarěcża Jurij trochu ſamyleny, „ty wěſch, ſo ßym wſchitko mózne cżinił, ſo bych nekajku powjeſcź wo ßwojim bratru ſhonił. Wſchitko bě podarmo; ja myßlu, Pětr ßo żenje wjazy njewrócźi.“

Holczo ſawi ſ hłowu. „Wón ßo wjazy njewrócźi“, rjeknu ſrudnje ſdychujo.

„Hlej, Hańża“, rěcżeſche Jurij dale, „njeje derje, ſo ty wěcżnje wo Pětra żarujeſch; ja ßym ßebi rjany dom natwarił, bahno ſ wulkej prózu porjedźił, ſo mi nětko wulki wużitk njeße; wſchitko dźe mi k ſbożu, każ jeno móżu ßebi pſchecź, a ja bych zyle ſbożowny był, hdy by — ty moja hoſpoſa bycź chzyła. — Budź moja mandżelſka, Hańża, praj haj!“ dźeſche ſahorjeny, „budżeſch pola mje, każ kralowa; njepraj ně!“

Jurij hladaſche ji njedocżakliwje do wóczka; pſchetoż nětko jednaſche ßo wo ſboże jeho żiwjenja. Hańża ſkoži wóczko k ſemi, bě każ by ſe ßobu wojowała. „Ty wěſch, Jurjo“, rjeknu ſkóncżnje, wocźi k njemu poſběhujo, „ſo Pětra hiſchcże ſabyła njejßym, ſo budu jeho wěcżnje w wutrobje noßycź. Chzeſch holczo ſa żonu, kotrejež wutroba druhemu ßłuſcha?“

„Ja lubuju tez ßwojeho bratra“, wotmolwi Jurij, „a ja njebych żenje wo tebje požadał, hdy bych wjedźał, ſo ßo něhdy ſaßo wrócźi; ale ſchtó wě, kajke njeſboże je jeho potrjechiło, hewak by dawno wo ßebi powjeſcź dał. Ja ßym pſchedßwědcżeny, ſo je morwy, a njecham jemu ſawidźecź, ſo jeho wopomnjecże hiſchcże w wutrobje noßyſch; hlej, mam tebje cźim radſcho, dokelż wěm, kak ßwěrna twoja wutroba je.“

Hańži ſyboleſche ßo ßylſa w wóczku, ſo njemóżeſche ani ſłowa wotmolwicź; ſkóncżnje pak ſhraba ßo a dźeſche měrnje: „Chzu twoja mandżelſka bycź, Jurjo, dokelż wěm, ſo ßwojeho bratra wěrnje lubujeſch a jeho wopomnjecże ſtajnje w cżeſcźi ſmějeſch; chzu twoja bycź; pſchetoż tu, hdźež nikoho nimam, komuż bych ßo ßobudźeliła, tu, hdźež mje wſchitko na Pětra dopomina, tu pola ßwojeho nana njemóżu dlěje woſtacź.“ —

Sbożowny Jurij ju ſ radoſcźu wobjima. „Ty njedyrbiſch ßo żenje kacź, Hańża, budżeſch moja kralowa.“

„Wěm derje, Jurjo, ſo ßy duſchny“, wotmolwi holczo, „hewak tez njebych tebi ſwolika; mi ßo pſched ſłymi ludźimi ſtyſka.“ Prajiwſchi ſtanu a ſběhnuwſchi korb dźěſche ſ Jurjom k korczmje.

* *
*

Hańžiny nan ßo nad Jurjowej žadoscžu jara swjeßeli. „Ja ßym twojemu bratrej", rěcžeſche nan, „ßwoju džowku ſapowjedk, dokelž wjedžach, ſo ma korcžmarjowa žona njeměrne a hórke žiwjenje; ale tebi dam ju rady. Ty ßy pilny a dźěkawy, w bahnu leži wjele ſkota ſahrjebaneho. — Sboże drje tajke kóždy nima, kaž ja", pſchiſtaji ßo ßmějo; „kóždy njenamaka tuto ſkoto hnydom w hotowych pjenjeſach, ale bahnina je też ſkoto a teje je w bahnu doscž. Ty ßy muž, kiž wě tuto ſkoto dobycž, duž pſchepodam tebi džowku bjes ſtaroſcže."

Ssamo Jurjowej prószwje, ſo by ßo kwaß hiſchcže do ſymy ßwjecžik, njemějeſche korcžmař niczo napſchecžiwicž. „Ssym dźě ßam też ßrjedž bahna žiwy byk", dźeſche, „a wěm, ſo w ſymje žonu najnuſniſcho trjebaſch, hdyž ßy hewak zyle ßam."

Jurij khwataſche na to ſaßo jara wjeßeły domoj; to ßebi njebě myßlik, ſo ßwoju žadoscž tak ſpěſchnje dopjelnjenu wohlada. Korcžmař pak ſapocža bórſy ſ pſchihotami ſa kwaß; kwaß chzyſche wulki hotowacž, runjež bě Hańža, kiž by radſcho cžiſche ſ domu cžahnuła, napſchecžo tomu. —

„Dženßa je jara rjany džeń, kajkichž lětßa wjele wjazy njedocžakamy", dźeſche ras dopołdnja nan k Hańži; „ßym Jurjej hižo dawno ßlubił, ſo jeho hromadže wopytamoj, ſo by ßebi dom a khěžu ßama wobhladała, prjedy hacž do njeje ſacžehnjeſch; woſtaj toho dla dźěło na bok, dženßa popołdnju póńdžemoj k Jurjej, ßym jemu to hižo ſ wotroczkom prajicž dał." — (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž kóždy wě, je naſch konſerwatiwny kandidat pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma w naſchim wólbnym wokrjeßu ſ jara wulkej wjetſchinu wuſwoleny, a to njedžiwajcy na to, ſo, kaž Serb. Now. tydženja pißachu, liberalni žaneje prózy lutowali njejßu, Sserbow ſa ßwoju ſtronu dobycž, a, pſchiſtaju ja, też njedžiwajcy na to, ſo ßu wſchelazy wuſwolerjo wolili, njewjedžo ani ſa cžo ani pſche cžo. A to ßo njepocžahuje na wjeßnych wuſwolerjow, kotrymž měſchczańſzy mudraczkojo rady politiſku njeſrałoſcž wumjetuja, ale na ßamych měſchczanow. Wólbny džeń ßo ſ mužom ſeńdžech, kiž je měſchczan a wobßedžeŕ doma. „Nó, koho dha wuſwolicže?" ßo jeho wopraſchach. „Weiganga tola", wón wotmolwi. Dokelž pak wěſcže wěm, ſo je wón derje konſerwatiwnje ſmyßleny a dołhe lěta wotebjeraŕ dobrych konſerwatiwnych nowin, ßo dale praſchach, cžoho dla runje Weiganga wuſwoli. „Kaž je ßłyſchecž", měſchczan wotmolwi, „wſchitzy Weiganga wuſwola; ja też niczo woßebite ßam ſa ßo nochzu." Wſcho prědowanje konſerwatiwnych nowin běſche jemu po tajkim njeſroſumliwe woſtało. Duž jemu ſ krótka roſeſtajach, ſchto konſerwatiwna ſtrona chze, a ſchto liberalna, ſchto Reich, a ſchto Weigang. Kedžbnje na mnje poßłuchawſchi měſchczan, bjes toho ſo budžich jemu žaneho kandidata poruczik, ßam wot ßo rjeknu: „Dha tola Reicha wuſwolu." — Druhi pſchikład. Liberalna ſtrona je pſched wólbu wólbne napominanja ſ liſczikami, na kotrež běſche mjeno liberalneho kandidata cžiſchczane, po zykym měſcže roſnoſchowacž daka. Wobßedžeŕ doma, w kotrymž bydlach, mi tajki wólbny liſczik pſchepoda ſe ßłowami: „Tónle liſczik ma ßo 28. oktobra na radnu khěžu donjeſcž!" To ßamo je też druhim wuſwolerjam w domje prajił. Ssym ſ někotrymi rěczał; a wſchitzy, runje kaž ßam wobßedžeŕ doma, wěrjachu, ſo ßu ßo jim te wólbne liſcžiki ſ radneje khěže pſchipóßłake, a ſo je pſchißłuſchnoſcž kóždeho wuſwolerja, je tam w ßwojim cžaßu wotedacž.

— W Budyſchſkim wólbnym wokrjeßu je ßo 13,319 hłoßow wotedało. S nich je doſtał konſerwatiwny kandidat Reich nad Běłej 8165, němſko-ßwobodnjeſmyßleny kandidat Weigang w Budyſchinje 4644, ſozialdemokrat Kaden 371, dwórſki prědaŕ Potthoff w Draždžanach 73; 25 ßo roſpjerſchi, 41 njebě płacžazych.

— Njedželu 2. novembra je ßo nowy diakonuß a katechet Pětrowſkeje zyrkwje a prědaŕ pſchi Marinej a Marcžinej zyrkwi, knjes Großmann, hacž dotal diakonuß w Połcžnizy, pſchi rańſchej Božej ßłužbje ßwjatocžnje do ßwojeho noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſał.

— Sańdženu njedželu měješche ßo w Budyſchinje inſpekzija dobrowólneje wóhnjoweje wobory. Pod wjedženjom direktarja wóhnjoweje wobory Ritza ſ Draždžan a ßobuſtawow pſchedßydſtwa wokrjeßneho ſwjaſka łužiſkich wóhnjowych woborow ßo w ſahrodže měſchczańſkeje turnownje a poſdźiſcho pſchi měſchczańſkej ßyrotowni hódnoſcž naſcheje dobrowólneje wóhnjoweje wobory pruhowaſche. Pſches tajki njewſchědny podawk bě ßo wjele luda na haßach ſbežało. Jako wóhnjowa wobora runje pſchi lawſkim tórmje wokoło cžahaſche, jedyn cžłowjek ſe wßy, njedžiwajo na to, ſo bě haßa ſ ludžimi wobſtupana, ſe wſchej ſpěſchnoſczu ſe ßwojim woſom wokoło rózka ſwonkowneje lawſkeje haßy jědžeſche. Němohłucha holza jeneho tudomneho lěkarſkeho pomozníka ßo, dokelž niczo njeßkyſchi, pſchepoſdże woſa dohlada a tak pod koła pſchińdże. Na wulke ſboże ßo wona jenož ſ łohka wobſchkodži, tak ſo njeſbožowny podawk po ſdaczu ſa nju žanych ſłych ſcžěhwkow njeſměje.

— 3. novembra měſchczański poliziſt Michał Rjenczka ßwój 25lětny ßłužbny jubilej ßwjeczeſche. Rjenczka, rodženy Sserb, je ßebi w ßwojim ſaſtojnſtwje pſches pſcheczelne a ſdwórliwe waſchnje pſchikhilnoſcž a luboſcž wſchitkich měſchczanow dobył a wyſchnoſcž ßebi jeho dla jeho ßwěrneho ſaſtacža ßłužby waži. Jemu ßo toho dla ſ pſchiczinu jeho 25lětneho jubileja wurjadne wuſnamjenjenje doſta. Měſchczanoſta jemu mjenowany džeń w radnej ſali w pſchitomnoſczi měſchczańſkich ſaſtojnikow ſ dleſchej narěczu ſbožo pſchejeſche a jemu w mjenje měſchczańſkeje gmejny k wopomnjenju na ßłužbny jubilej ßłěborny cžaßnik pſchepoda, na kotrehož ſadnym boku je měſchczański wopon ſ wobpißom „Sa ßwěrnu ßłužbu město Budyſchin" a lětne liczby 1859. 1884. ſahrjebane. Rjenczkowi ßobuſaſtojnizy jubilara ſe wſchelakimi rjanymi darami ſwjeßelichu.

— K cžeſczi mjeninow Jeje Majeſtoſcže kralowy Karole ßo wutoru 4. novembra wot hudźbneho chora tudomneje garniſony wulka reveilla piſkaſche.

— W wjele gmejnach ßo na ſłych dawkidawarjow ſkorži, kotſiž ßo na žane waſchnje k ſapkacženju dawkow nuſowacž njedadža. Pod tutym njedoſtatkom też Hodžijſka gmejna cžerpi. Wona bě ßo toho dla na wokrjeßny wubjerk, kotryž 4. novembra ßwoje 6. lětuſche poßedženje měješche, ſ prószwu wobroczika, ſo by jej dowolene było, kaž hižo ßo to w wjele gmejnach ma, ſłym dawkidawarjam pſchiſtup do korczmow ſakaſacž. Wokrjeßny wubjerk do tutoho žadanja ſwoli, toho runja ßo wot njeho Hrodžiſchczańſkej gmejnje na jejnu prószwu pjenjeżna podpjera k moſtowemu twarej pſchiſwoli. Dale ßo wobſanknu, ſo ßo gmejnſke khěže pſchedacž njeßmědža, prjedy hacž njeje dopokaſane, ſo ßo wot gmejny ſa khudych pomozy potrěbnych ludźi druha kmana hoſpoda wobſtaraka njeje. Wuſtawki ſa wóhnjowu woboru Rakeczańſkeje gmejny a wuſtawki někotrych gmejnow, ſawěſczenje khorych dźěłaczerjow naſtupajze, ßo wobkruczichu. Wukas, pſches kotryž je ßo na polach palenje běrnjazeho ſela ſakaſako, ma dale wobſtacž. Prószwy wo ſtatnu podpjeru ludowеje bibliotheki w Budyſchinje, Biſkopizach, Frankenthalu, Budeſtezach, Hornim Wujeſdže atd. maju ßo miniſterſtwu kultußa poruczicž. Bjes žadanymi konzeßijami k korczmarjenju a rejam ßo jena ſ Łuha a druha ſ Plußnikez dla njedoßahajzeje potrjeby wotpokaſa.

— Naſchi prjedownizy ßu prawje derje wjedźeli, kajku czerſtwoſcž a hojazu móz wodžiczka wobßedži, kotraž ßo njedaloko města na łuzy pſchi Mużakowſkej dróſy ſe ſemje žórli; duž ßu tole žórleſchko „ſtrowu ſtudżeń" pomjenowali. Strowi a khori tule wokſchewjazu wodu rady pija. W poßledním czaßu je wěſty E. Holzapfel, w ßwojim czaßu wobßedżeŕ ſnateho hoſczeńza „k winowej kiczi" w Budyſchinje, poczał ſ njeje wuhlo-kißaku abo ſoda-wodu pſchihotowacž. Kaž ßłyſchimy, ßo tale woda, kotrejž je ßo mjeno „Bautzener Geſundbrunnen" dało, derje pſchedawa a ßo we wſchelakich wulkich hoſczeńzach a tak mjenowanych khoſejownjach, woßebje w Draždžanach, radſcho pije, hacž žana druha podobna woda; wona je czerſtwiſcha, ßłódniſcha a pſchi tym tuńſcha, hacž druhe.

— „Pſchedżenak", lětßa ſ wurjadnje wjele wobraſami a najrjeńſchimi powjedańczkami wuhotowany, pſchichodny tydżeń wuńdże.

S Hownjowa. Sańdżeny tydżeń chzyſche tudomny khěžkaŕ a wjeßny nózny ſtražnik Mikkawſch Bjedrich po rěblu ſ woknom do khěže nuts lěſcž, dokelž běſche khěża ſanknjena a wón klucża njemějeſche. Ale rěbl, runjež hiſchcže dołho nowy njeběſche, ßo ſkama a Bjedrich dele padże a ßebi dwě rjebli ſkama.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 5. novembra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 510 howjadow, 106 ßwini a 190 proßatow.

S Łubija. W naſchim wokrjeßu žadyn kandidat doßahajzu wjetſchinu, to je połojzu a jedyn hłóß wot ſumy wotedatych hłoßow, doſtał njeje. Duž je wużſcha wólba abo kaž ßo też praji, wukakanje nuſne. Pſchi wużſchej wólbje ßmětaj ßo jenož ryczerkubleŕ dr. Pfeiffer w Burkersdorfe pola Woſtrowza a fabrikant a kubleŕ Khorla Guſtav Fährmann w Großſchönawje wuſwolicž, kotrajž ſtaj wobaj najwjazy a nimale jenak wjele hłoßow doſtałoj. Konſerwatiwni, kotſiž ſa Pfeiffera hłoßuja, ßu ßo pſchi prěnjej wólbje jara ßłabje wobdżělili. Wjetſchi dżěł ſ nich doma ſa khachlemi leżo woſta. Jeli ſo do nich wjazy hibicžiwoſcže njepſchińdże, ſ wěſta doprědkaŕ Fährmann dobudże. Duž njech konſerwatiwni ßwoju

wólbnu pschißkuschnoscź dopjelnja, njech kóždy konservatiwny ßwojich runjesmyßlenych namołwja, so bychu ßo pschi wuswolenju wobdźělili.

— W Lubijskim wokrjeßu je ßo 10,495 woßobow pschi wólbje wobdźěliło. S nich hłoßowasche sa dr. Pfeiffera 5147, sa Fährmanna 5146, sa ſ Rochowa 151, sa Windhorsta 1, sa Liebknechta 33, sa Kellera 3 a Bebela 2, dale bě ßo rospjerschiło 12 a 41 bě njepłaćazych.

S Rósborsko-Wojerowskeho wokrjeßa. Jara wobžarujemy, so njeje nasch konservatiwny kandidata, knjes wyschschi präsidenta se Seydewitz, tón krócź w wólbach nascheho wokrjeßa dobył. Hdy budźische jenoż 312 hłoßow wjazy měł, by wón saßo nasch sastupjeŕ był. Hdźeżkuliż ßo na jenej stronje Serbske Nowiny a na druhej stronje „Katholski Posoł" cźitaju, tam je ßo žiwje a móznje sa wólbu knjesa se Seydewitz skutkowało. Ale nasch němski konservatiwny wubjerk je jara mało skutkował pornjo pilnoscźi a dźěławoscźi liberalneho wubjerka, kotryż žaneje prózy njeje lutował. Najwjetschu schkodu je pak konservatiwnoscź nascheho wokrjeßa wsała ſ poßlednjeje wólby na nasch pruski ßejm, hdźež běsche Kuring ludźaze wutroby wot nascheho ßwěrneho konservatiwneho sastupjerja, knjesa rytmischtra ſ Götz, wotwobrocził a na jeho město ßwojeho podwólneho dra. Andrää w Wojerezach stajił. Se spanjenjom knjesa ſ Götzoweho wuswolenja bu dostojna konservatiwnoscź nascheho wokrjeßa tak satorhnjena, so je psches to teź dostojna wólba knjesa se Seydewitz spanuła. Dr. Andrä je sa knjesa se Seydewitz poruczaze rěcźe džeržak, ale te ßu bóle schkodźiłe, dyžli pomhałe. Schtó wschak chžył mužej wěricź, kiž je do Schlesynskich nowin tamne njewěrnoscźe pißał, ſ kotrymiž je kraloßwěrna cźesćź nascheho ßerbskeho mjena a naschich ßerbskich wótcźinzow ßo na tak žadławe waschnje sraniła. Tajki muž njeßłuscha do konservatiwneho wubjerka, jeli so njedyrbi konservatiwnoscź nascheho wokrjeßa hischcźe dale schkodowacź. Teź je dr. Andrä naschemu konservatiwnemu kandidatej knjesej se Seydewitz ſ tym jara seschkodźił, so je knjesa Bertramowy program, jako jón tón w Wojerezach wułoži, jeho konservatiwnych myßlow dla ßamo khwalił. Haj ſ zyłym prawom dyrbimy wusnacź, so Kuring a dr. Andrä woßebje wulku winu toho mataj, so ßo njeje knjes se Seydewitz saßo wuswolił.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

a) Sapißachu: Mjeno, staw, statok	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Saplaczichu:
W Cźornjowje:	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Handrij Jencź, gm. p. . . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
August Wicźas, kubleŕ . . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
H. Heczikowa, žiwnoscźerka	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Jan Bjenada, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Jan Keŕk, žiwnoscźeŕ . . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
Handrij Krawz, krawski m.	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jan Dub, žiwnoscźeŕ . . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	—
						32.50	—.50

Na kschcźišnach pola Jana Jatzki w Łusy hromadźene 1 mk. 80 np.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Kawniski ßud. Dla pschestupjenja wukasa, kotryž žada, so maja pßy pranz noßycź, je ßo w Budyschinje hižo wjele wobßedźerjow pokhostało. Tak bě teź poß tyscherskeho mischtra Brühla pjecźa bjes pranza na haßy běhał, cźohož dla měschcźanska rada na Brühla 5 mk. khostanja położi. Tón pak swólniwy njebě khostanje sapłaćicź, a wěz ßo toho dla ßudnistwu pschepoda. Psched ßudom wobskorženy prějesche, so je jeho poß na haßy bjes pranza běhał, dokelž poß ſ zyła ženje na haßu njepschińdźe. Teź barba a swonkowne pßa tajke njebě, kaž bě poliziſt, kotryž bě pßa na haßy widźał, wopißał. Duž bě nusne, so pßa na ßudnistwo pschiwjedźechu, so bychu lawniziy ßo ßami wo jeho barbje a cźělnym twarje pscheßwědcźili. A pschi tym ßo pokasa, so ßo swonkowne pßa wopißanju, wot poliziſta podatemu, njerunasche. Wobskorženemu ßo toho dla khostanje spuschcźi.

Powołanska komora. Lawniski ßud w Biskopizach bě gmejnskeho prjódkstejerja Mikławscha Jordana w Cźeschkezach k 60 mk. pjenježneho khostanja saßudźił, dokelž bě wón 28. haprleje se ßwojim wosom, do kotrehož běschtej młodej konjej sapschehnjenej, pschespěschnje psches Biskopizy jěł. Jordan ßo pschecźiwo tomule wußudej na druhu instanzu wobroczi. Pschi nowym pschepytanju Jordan wudawasche, so staj ßo jemu konjej spłóschikoj, a so jeju njeje sdźerżecź móhł. Dokelž ßo jeho wuprajenje sa wopacźne dopokasacź njemóżesche, jeho, prěni wußud sacźißnuwschi, njewinowateho spósnachu.

Přilopk.

* Straschne rjemjeßko je, džiwje a torhaze swěrjata skludźecź. Tónle strach budźe něschto ßnadnischi, je-li so ßo wunamakanje wěsteho Raupacha, derje snateho wobßedźerja swěrjeńza, kmane wopokaże. Raupach je pospyty ſ elektriskej pschiprawu cźinik, kotraž ma podobisnu kija a je něhdźe połschtwórta stopy dołha. Wón wopißuje, kak tale pschiprawa na wschelake swěrjata wschelako skutkuje. Tśi lawy, kotrychž ßo wón ſ elektriskim kijom dótknu, žałostnje tschepjetachu a mórcźachu. Tigr ßo do kuta klětki skhowa a běsche kaž pohłuschcheny. Mjedwědź pak ßebi wjele ſ toho njeschcźini; dostawschi někotre ßylne elektriske praßnjenja hakle tak cźinicź pocźa, kaž by ßo jemu to tak prawje njelubiło. Spodźiwnje elektriska móz na hobrahada skutkowasche. Na prěnje praßnjenje hižo běsche swěrisko, kotreż je 13 łóhcźi dołhe, pohłuschene, ßo schěścź hodźin dołho ani njehibnu a hakle sa tśi dny ßwoju hibicźiwoscź dospołnje saßo dosta. Sskon (elefant) pak, hdyž ßo ſ elektriskim kijom kónczka jeho pyska dótknuchu, ßo tak straschnje rosnjembri, so ßo bojachu, so ßwoje rjecźasy rostorha.

* W Libauwje mějachu tele dny njewjedro ſ błyskom a hrimotom; nasajtra pak ßo ßněh hicź pocźa.

* W Rěcźizy chzychu njedawno w nozy paduschi ßudnisku pokładnizu wobkradnucź, w kotrejž běsche 160,000 hriwnow pjenjes. K tomu saměrej běchu pod twarjenje khód wuryli, někotre łóhcźe dołhi. Hdyž ßo paduschi psches schpundowanje łamacź pocźachu, strażniży, kotsiž běchu w ßudnej jstwiży, někajki klepot wußłyschachu; khwatachu won a nadeńdźechu wotewrjeny khód. Paduchaм ßo radźi cźeknucź; w khódźe pak namakachu ßekeru, łamadło, měch, stary flawsch a łopacźe.

* W měsćze Baku spyta wóndano jaty wěsty baron Rohbinder ſ jastwa cźeknucź. Wón ſ wuhnjom won na tśěchu salěse; ale tu jeho wojak pytnu, kiž na straži stejesche. Wojak jatemu radźesche, so by ßo na měsćze do jastwa wrócźił; cźeknjeńz pak wsa zyhel do ruki a hrożesche, so prěnjeho lěpscheho sarasy, schtóž jemu blisko pschińdźe. Wojak dwójzy tśěli a ſ druhim wutśělenjom barona-cźeknjeńza na ßmjercź srani.

* Pschi wóhnju, kotryž běsche psched dwěmaj njedźelomaj w Oranienbaumje, běchu pschitomni ßwědkojo skutka rědkeje smužitoscźe, kotruž młodźenz Kołpakowski, wucźomz khěžorskeho Alekſandroweho lizeja a ßyn wyßokeho rukeho sastojnika, wopokasa. S twarjenja, kotreż se wschěch stron w płomjenjach stejesche, běsche styskne wo pomoz wołanje błyschecź: jenej žónskej ßo radźiło njeběsche cźaßa doscź ſ domu wuběžecź. Pschitomnych hrósba wobja; nichtó ßebi njeswaži, do płómjenjow lěscź. Duž młody student Kołpakowski dołho njemyßło płaschcź ſ ramjenjow cźißnje a njesbožownej na pomoz khwata. Wulkowjeŕch Nikolaj Nikolajewicź, kotryž běsche teź pschitomny, khróbłeho młodźenza na wokomik sadźerża a jeho se ßamßnymaj rukomaj se ßykawy ſ wodu pola. Młodźenz pak do twarjenja khwata a ßo bórsy w płomjenjach shubi; sa někotre minuty pak ßo sbožownje wrócźi se žónskej, kotraž běsche kaž bjes rosuma wot straha, na rukomaj. Hnydom na wobeju se ßykawy wodu ßykacź pocźachu, a džak tomu ßo khróbłemu młodźenzej radźi, ſ wumóżenej bjes schkody płomjenja pschekrocźicź; jenoż ruzy běsche ßebi ßylnje wopalił.

* Nopawa (Schildkröte) ma wurjadnje krute žiwjenje. Kaž amerikanske nowiny ſ Cornwalla pißaja, namaka tamnischi rěsnik Clark w lodu, kotryž běsche ſ lodoweje pinzy pschinjesćź dał, nopawu samjersnjenu, kotraž běsche 8 zolow dołha a 5 zolow schěroka. Nopawu ſ lodu wußwobodźichu a ju na błónzo położichu; sa někotre hodźiny ßo swěrjo hibacź pocźa a nětko saßo cźiłe a cźerstwe wokoło łasy. Kaž ßo sda, nopawje ani kuska schkodźało njeje, so je samjersnjena była.

* Kak cźasto ßo na wójnje njestanje, so dyrbi wojak rěku abo druhu wodu pschekrocźicź. Duž teź je ważna wěz, so wojazy nawuknu psches wodu brodźicź. Kóždemu, kiž je wojak był, drje budźe sajimawa rosprawa offiziera, w kotrejž ßo wopißuje, kak na Kawkasu, hdźež je wjele torhazych rěkow a rěcźkow, pěschzy wuknu psches wodu brodźicź. So bychu wjedźeli, hdźe ma ßo rěka pschekrocźicź, ßo na kóždym brjosy khorhojcźka wutyknje. Wojazy ßo schkórnje wusuwaja a ßo hacź do koschle wußłókaja; na khribjet torniſtr wosmu a ſ paßom ßo wobpaßaja; na torniſtr ßo wschě wězy w hromadu swjasaja; a so by wojak zyle ßwobodnej ruzy měł, tśělbu sa rjemjeń psches prawe ramjo na khribjet powßnje. Potom ßo wojazy do wotrjadow rosdźěla; kóždy wotrjad je tak schěroki, kaž bród psches rěku; ſ wobeju kónzow kóždeho wotrjada steja najßylnischi ludźo a cźi, kiž móża najlěpje płowacź. Ssu-li wotrjady pschihotowane, ßo wojazy mjes ßobu pod pažu sa ruzy sepschimaju, a prěni wotrjad do wody dźe,

10 krocžel sady njeho druhi atd. Torha-li woda tak jara, so prěni spowala, dha ßo někotre wotrjady jedyn sa druhim sestupaja a sadni ßo prěnich tak dźerža, so ßo s rukami sa paßy prjedownikow sepschimaja. Tak někotre wotrjady jene zyke tworja a lohko torhajzu rěku pschewinu.

* S Newyorka telegrafowachu, so je ßo w wuhlowych podkopkach pola Youngstowna rosbuchnjenje pkunow a skaženeho powětra stako. Dwě cźěle hewjerjow namakachu; wjele hewjerjow je na ßmjercź ranjenych; dwazyczo hischcźe ßu saßypani.

* Psched něschto dnjemi do New-Yorka kódźnizy němskeje kódźe „Frederica Scali" pschijědźechu, ale na zusej kódźi; woni powjedachu, kak běsche jim jich kódź na morju do kruchow schka, a kak běchu druhu kódź trjechili, dobru a zyku, na kotrejž pak žani k dźěku kmani ludźo njeběchu. Tónle spodźiwny podawk měješe ßo takle. Němska kódź „Frederica Scali" měješe duzy po pucźu se Schczecźina do Charlestona w dnjach wot 2. hacž do 21. septembra na morju najžakostnische wjedro pschětracź. Zerdźe běchu wschě swottorhane a kódź dźěru dosta. Matrosojo wodnjo a w nozy plumpachu, ale woda s knjesom wosta a hladajzy pschibjerasche. Rano 21. septembra běchu wbosy ludźo na ßmjercź mucźni a kóždy wokomik wotczakowachu, so ßo kódź podnuri. Wuhladawschi pak na jene dobo s daloka płachty zuseje kódźe, noweje khróbkosćze w ßebi saczuchu; plumpachu se wschěmi mozami, so bychu ßwoju kódź nad wodu sdźerželi, doniž jim wumoženje njepschińdźe. Skónczńje běchu zusej kódźi bliško, ale tam, kaž ßo sdasche, jich signalow wo pomoz a jich kiwanja kedźbu njemějachu; duž skónczńje kapitan Hoppchild ßwój czołm do wody puschczicź da a někotrych ßwojich muži na zusu kódź póßka. Wuhladawschi na zusej kódźi człowjeka, ßebi mužojo w czołmje wumyßlicź njemózachu, czeho dla ßo jim žana pomoz njeskicza. Hdyž s czołmom k kódźi pschińdźechu, jeje mjeno „F. J. Merryman" wuhladachu. Muž na kódźi na jene dobo wjazy widźecź njeběsche; hdyž pak matrosojo na kódź horje salěsechu, wboheho człowjeka, kotrehož běchu prjedy widźeli, w womorje ležo namakachu. S pomozu symneje wody wón saßo k ßebi pschińdźe; ale lědma běsche s krótkimi ßkowami wupowjedał, so ßu na kódźi nimale wschitzy semrjeli, wón saßo padźe a ducha spuschczi. Dalsche pschepytanje pokasa, so hischcźe staj dwaj człowjekaj na kódźi žiwaj; ale wobeju symiza tschaßesche, a dokelž běschtaj schtó wě kak wuhkódnjenaj, žakostny napohlad skicźeschtaj. Runjež běsche wulki strach, so symiza, kotraž běsche na kódźi tak ßurowje sakhadźała, tež jeho ludźi skónzuje, kapitan Hoppchild tola wobsamknu, so radscho na zusej kódźi wostanu, hacž so na ßwojej rosłamanej wěstej ßmjercźi napschecźo du. Tak spěschnje hacž móżno ßo wschitzy jeho ludźo na kódź pscheßydlichu a schtož móżno zyroby na nju snoschachu, nasajtra pak ßo kódź „Frederica Scali" podnuri. Kapitan Hoppchild a jeho ludźo khoreju s najwjetschej staroscźiwoscźu wothladachu, a wobaj tež bórsy wotkhorischtaj. Powjedaschtaj, so ßu duzy po pucźu byli s Bathurska pschi nawjecźornym brjosy Afriki do New-Yorka. Hdyž ßu wotjěli, ßu na kódźi kapitan a ßedmjo kódźnizy byli. Bórsy na to ßu někotsi mužojo na symizu skhorili, a strowi mějachu duž dwoju kßužbu sastacź. Skónczńje kapitan wumrje a tež dwaj kódźnikaj. A dokelž ßo wot tych druhich žadyn na to njewustejesche kódź wjesćź, kódź po wodźe wokoło pkowasche, hdźež ju wětr a žołmy honjachu. Kapitan Hoppchild a jeho ludźo kódź „F. J. Merryman" skónczńje 7. oktobra sbožownje do New-Yorka pschiwjesechu.

* Wjetschemu dźělej naschich czitarjow drje je snate „wójsko sbóžnoscźe" (Heilsarmee), wo kotrymž w ßwojim czaßu wschě nowiny pißachu, a kotrež je lětßa se ßwojimi s dźěła wohidnymi skutkami w Schwajzarskej wospjet njeměr wubudźiło. Mějachmy składnoscź, ßledujzy wokolnik mjenowaneho „wójska" czitacź:

„S kralestwa wójska sbóžnoscźe w 3. lěcźe jeho wojowanja.

Wokolnik wschěm palenzpalerjam semje!

Tak wjele je wěste, hdy by czert ßynkow měl, kotsiž bychu w lětach byli, so móhli ßo něhdźe do wuczby dacź: jich pschesklepany knjes nan jich wěscźe nihdźe druhdźe dał njeby, ale woni bychu jemu dyrbjeli palenzpalerjo a palenzowi wikowarjo byczź. Pschetož na tole waschnje móhli staremu najlěpje do rukow dźěłacź.

Palenzpaleŕ pak płód a běrny bjerje, najlěpschu człowjeczu zyrobu. Wón je jěscź nochze, ale wón chze je skasycź, so je žadyn człowjek wjazy jěscź njemóże; wón njecha je jeno skasycź, ale wón chze s nich napitk pschihotowacź, kiž jeho ßobucźlowjekam na cźěle a na duschi schkodźi. Schtó hórje hrěschi dyžli palenzpaleŕ?

Hinite ßu wurěcźe a samolwjenja palenzpalerja: Ja ludźom njekasam psches měru picź, to je jich wěz, abo: Palenz je tola wužitny, wschak ßo do barbow trjeba atd., abo: Hdyž ja njepalu, dha druhi pala, abo: Mi a mojim dźěcźom nichtó nicźo njeda, hdyž ßam saßkužby njehladam. — My palenzpalerjej pschiwołamy: Pokaž nadobnu myßl a luboscź k wótcźinje a pomhaj palenzoweho njepschecźela sacźericź, wopruj kotok a dobytk a njepal wjazy! Jeli so pak njepschestanjesch, dha ßy runje, kaž hdy bychu kschescźijenjo s turkami wójnu wjedli, a ty by turkam pólver a wokoj pschedawał a tšélby.

Pschetož duch a cźěko s jeho požadanjemi cźaß žiwjenja w cźlowjeku mjes ßobu wojujetaj; duch je kschescźijan, cźěko je turka; ty pak s palenzom cźěku a hrěchej pólver a wokoj podawasch, so móhł wón ducha a ßwědomnje skerje pschewinucź.

Wostajimy cźi hischcźe krótku ßmužku cźaßa. Njewotrjeknjesch-li ßo ßwojeho palenzpalenja, — dha dźiwy nascheje mozy nashonisch. — Běda wschemu palenzej!

H. 4. I. 5. — 8764. Ssobustaw wójska sbóžnoscźe. Termija: 5885. I. 1."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Ramsch, wodowodny dźěłacźeŕ na Židowje, s Hanu Marthu swudowjenej Dietrichowej rodź. Wilhelmez tam. — Ernst Juliuß Gröllich, kubleŕ w Woleschnizy pola Lubija, s Hanu Ernestinu Rychtarjez w Scźijezach.

Pětrowska zyrkej: Jan Herman Klemm, pschekupz, s Hanu Hilžbjetu Köchlerez.

Katholska zyrkej: Emanuel Wick, fabrikski dźěłacźeŕ w Wulkich Debßezach, s Hanu Gaberez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Jurij, Jurja Schmidta, khěžerja a krawza w Jeńkezach, ß. — Hana Khrystiana, Matyja Rjeka, hetmana w Hněwßezach, dź. — Jan August, Augusta Moritza Berndta, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, ß. — Emma Martha, Jana Warnacža, pohonicza na Židowje, dź. — Madlena Hilža, Khorle Augusta Rittera, dźěłacźerja w papjerniku w Dobruschi, dź. — Herman Kurt, Ernsta Hermana Scholtz, kublerja w Bórku, ß. — Jan Herman, Jana Měta, žiwnoscźerja w Dobruschi, dwójnik.

Zemrjeli:

Dźeń 23. oktobra: Marja Martha, njebo Matyja Rjeka, bywscheho dźěłacźerja a wobydlerja, sawostajena dź., 3 m. 27 d. — 30. Jan Ernst, Jana Bertrama, žiwnoscźerja w Wjelkowje, ß., 2 m. 8 d. — Khorla Richard Jan, Augusta Wienera, žiwnoscźerja a schewza w Wjelkowje, ß., 5 l. 10 m. 14 d. — Martha Ida Theresija, Khorle Augusta Petricha, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 l. 10 m. 21 d. — 1. novembra: Ernestina Luisa Wolfez, zigarrydźěłacźerka na Židowje, 20 l. 8 m. 17 d. — 2. Morwonarodź. ß. Jana Fricźki, dźěłacźerja na Židowje. — 2. Gustav Herman, njemandź. ß. na Židowje, 2 m. 1 d. — Khorla Micźka, dźěłacźeŕ na Židowje, 50 l. 10 m. 5 d. — 4. Morwonarodź. dwójnik Jana Měta, žiwnoscźerja w Dobruschi.

Wjedro w **Londonje** 7. novembra: Deschcź.

Płacźišna žitow a produktow w Budyschinje

1. novembra 1884.

Žitowy bowos: 3044 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	7	92	8	93	8	33	8	93
Rožka	7	28	7	41	7	28	7	47
Jeczmjeń	7	10	7	39	7	10	7	39
Wowß	6	40	6	60	6	40	6	60
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Sšyno 50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma 600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 1266 schtuk, schtuka	3	—	14	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	50	4	70
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	10	5	20

Drażdźanske mjaßowe płacźišny. Howjada 1. družiny 67—70 mk., 2. družiny 60—63, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 51—54 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Póndźelu 17. novembra t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo **khěžkaŕska žiwnoscź** semrjeteho Handrija **Michalka** cźißło 48 w **Sonnenbergu** s něhdźe 8 kórzami pola a łuki pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź psches

wjeßne grychty.

Jedyn **cźorny kóń**, k cźeźkemu a lohkemu cźehnjenju ßo hodźazy, ßo kupicź pyta na horncźeŕskej haßy cźißło 19.

Dźěłacźeŕski **kóń** ßo kupicź pyta wot **Büschela** jun. w Budyschinje.

Jedyn **swjeŕschnik** (überzieher) je tunjo na pschedań pola hospodarja w hoscźeńzu „k słotej krónje".

Konje k rěsu

kupuje po wschelakich płacźisnach

Friedrich Lippke,

konjazy rěsnik w **Schönbergu** pola Kumwałda.

Cźisty drjewowy popjeł kupuje horncźeŕnja w Bóschizach.

Sporuschk

kupuje ßo wot měschcźanskeje haptyki na hłownym torhoschcźu 6.

Max Schünemann.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kosaze, nasymske, sajecźe, korniklaze, cźelaze a howjase kože kupuje stajnje po najwyschschich płacźisnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

☛ **Kocźe kóźki** ßo rjenje wudźěłaju.

Kosaze kóźki,

toho runja wschě druhe kože kupuje po najwyschschich płacźisnach

Gustav Naucke

na garbaŕskej haßy cźißło 16.

☛ **Pjelzowe kože** bjes molow ßu po najtunischej płacźisnje dostacź, toho runja ßo wschě družiny **kožow** derje a tunjo pschihotuja.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,

mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Konjaze deki

wot **3 mk.,**

deki na sofy

wot **2 mk. 50 np.,**

poßleschcźowe krywy

wot **1 mk. 75 np.**

porucźa

M. G. Freyberg

na bohatej haßy.

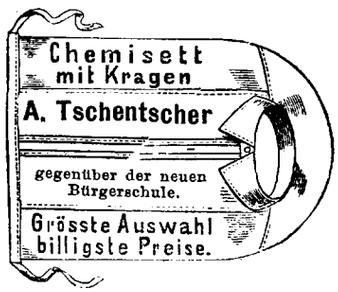

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschcźatu tworu, porucźa

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyły a tołcźeny,
zitronowy wolij,
korjeński wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołcźenu,

porucźa

hrodowska haptyka.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,

paleny punt po 85, 100 a 120 np., jara dobre družiny,

porucźa jako něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Cźěske ßlówki,

litr 28 np.,

turkowske ßlówki,

litr 40 np.,

turkowske sultanske ßlówki,

litr 55 np.,

porucźa

Moritz Mörba

na mjaßowym torhoschcźu.

Drjewowa awkzija

na Lupjanskim reviru pschi holcźim hacźe.

Schtwórtk 13. novembra t. l. ma ßo

100 dołhich hromadow ßucheho drjewa

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocźatk dopołdnja $^1/_2$10 hodźin na Schcźeńcźanskej drósy pschi Khaßowskich mjesach.

W Minakale, 5. novembra 1884.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje

na torhoschcźu, pódla hłowneje straže,

porucźa ßwój bohaty skład

drastnych tkaninow a wobßadow, k tomu ßo hodźazych,

dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Wón ßo prózuje, pschi **solidnej tworje wurjadnje tunje płacźisny** stajecź.

W khlamach ßo ßerbski rěcźi.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje

na torhoschcźu, pódla hłowneje straže,

porucźa

cźorne a pißane

židźane tkaniny

w **drnžinach, jenož ßo derje noschazych,** po **jara tunich płacźisnach.**

W khlamach ßo ßerbski rěcźi.

Schpihele a schpihelowu schkleńzu

w wulkim wubjerku, toho runja **wobrukowate gardinowe žerdźe** we wschěch dołhoscźach, **rosety** we wschěch družinach, **posłocźane** a **polirowane lejsty** we wschěch schěrokoscźach, dale ovalne cźorne polirowane a wurěsane **fotografijowe wobłuki** we wschěch wulkoscźach porucźa po jara niskich płacźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju

Rudolph Wilhelm

na ßerbskej haßy cźißło 16.

Kaschcźowy magazin O. Kiniki

na róžowej haßy cźißło 8

porucźa ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wuhlowa, kalkowa a hnójnoßrědkowa pschedawańnja

Moritza Recka naßlědnika Bernharda Hentschela

w Žieženju

porucza ßwój skład snateje dobreje

Mariascheinskeje brunizy

po najtunischej płaćišnje, toho runja wschě družiny druheho wuhla ßwojim cześćenym wotebjerarjam k dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,
kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej,** ßwěčenje pschedawa po spodźiwnje tunich płaćišnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaću 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaćišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

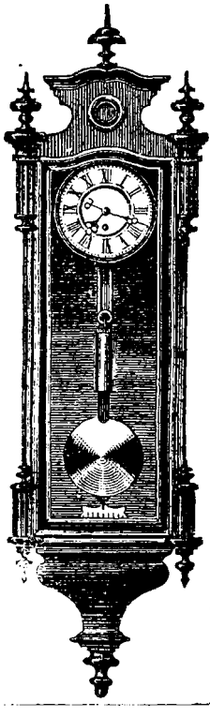

Najwjetschi skład

regulatorow

wot 15 mk. a drózscho
pola
J. G. Schneidera,
cžaßnikarja
pschi lawskim tórmje
delka a po 1. poskhodźe.

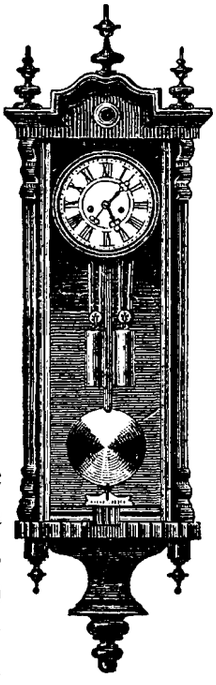

Slote a **ßlěborne cžaßniki** sa mužskich a žónske, derje wotcźehnjene, po najtunischich płaćišnach a w wulkim wubjerku. — Wschě družiny **rjeczasow.**

Czěske poßleschczowe pjerje!

ßu k **hermankej** saßo dóschke a ßo po najtunischej płaćišnje pschedawaju. Poßleschczowe pjerje po 1 mk., 1½, 2, 2½ a 3 mk. Na pokojzu moschk po 3½, 4 mk. Czisty moschk po 5 mk. Schite wupjeŕki k pjelnjenju stajnje na składźe. **Pschedawańnja kaž pschezo w hoscjenzu k „Münchner Hof“ na hornczeŕskej haßy.**

J. Kirschberg w Frankfurcze a Shorjelzu.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosći
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Krajaze tyski

wot 3 mk. a drózsche,

albumy, atd.

wulki wubjerk pola
J. G. Schneidera,
cžaßnikarja pola lawskeho tórma.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza
Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaću 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **koże,** k tomu trěbne, porucza dobroćiwemu wobkedźbowanju
Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja schicże žónskich kožuchow po měrje ßo spěschnje a na najlěpje wobstara.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje

na torhoschczu, pódla hlowneje straże,

porucza ßwój wulki skład

paletotow, žaketow, jakow

pol a **zyle pschileżazych,** s **plüscha, krimera, soleila, dubla,** najnowsche, schtož je wuschło. **Dobre tkaniny, wubjerny pschirěs, dobre dźělo** w **5 wulkosczach,** sa kóždu woßobu ßo hodźazych. **Płaćišny wurjadnje tunje.**

W khlamach ßo serbski rěcži.

Nabožniske pschednoschki

wo parschonskim pschikhadźe Jesom Khrysta, snamjenjach cžaßa a podawkach, s tym swißujazych, **po ßwjatym pißmje** wotdźerżuja ßo wot nětka porjadnje kóždu njedźelu wjeczor w 6 hodźinach w kapali japoschtolskeje gmejny w Budyschinje pod bórklinom 3, I.

K. Lindner, předař s Draždźan.

Knjesow wučerjow na to kedźbnych cźinju, so wulku dźěłbu schulskich knihi po poniżenej płaćizńe pschedawam.

Khorla Gelba,
knihiwjasař
na mjaßowym torhoschczu cźo. 4.

Kedźbu!

Pletwa, toho runja wschě druźiny **włoßowych dźěłow** ßo wote mnje dźěłaju, wučeßane włoßy kupuju.

Ad. Herold w póstiskej kowarni pschi žitnych wikach w Budyschinje.

Regulatory,

kotrež dwě njedźeli du, po 15 mk.
porucza
A. Mager
na
ßerbskich hrjebjach.

Gardinowe dźeržaki.

Skład schpitzelow.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1
porucza
ßwój bohaty skład wschěch druźinow
filzowych klobukow
sa muźskich wot 2 mk. 25 np.,
sa hólzow wot 1 mk.,
tkaninowe klobuki,
k wschěm wobleczenjam ßo hodźaze,
zylindrowe klobuki
wot 3 mk. 50 np.,
pschedeschczniki
wot 1 mk. 50 np.,
filzowe stupnje,
filzowe tofle
po snatych tunich płaćisnach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćz;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa 50 **np.**, do twjerdych deskow swjasana 70 **np.**

Rjany jeczmjeń a wowß
kupuje stajnje
E. Schmiß w Budestezach.

Wy dyrbicze wasch kermuschny ßwjedźeń tak ßwjeczicź, so je pytnyez: Jesuß pokhodźi bjes wami!

Kermuschne prědowanje

wot fararja **Jakuba** w Njeßwaczidle dźerżane.
Dostacź w wudawarni Serbskich Nowin sa 15 np.

Sserbske khěrluschowe knihi

w dobrych trajnych swjaskach porucza po najtunischej płaćisnje
Louis Gastorff,
knihiwjasarnja 7 na schulskich hrjebjach 7
na rózku ßukelnskeje haßy.

Sofy a matrazy,
derje dźěłane, porucza
Franz Zureck, ßedlař a tapezirař,
prjedy na lawskej, nětko pak na kamjeńtnej haßy 18.

Polźidźane drastne tkaniny

(wołma a źida)
ßym po wurjadnje poniżenej płaćisnje,
tóhcź po 1 mk.,
k wupschedawanju
wustajił.
M. G. Freyberg
na bohatej haßy.

Wschě optiske a mechaniske artikle,

kaž **elektriske khěžne telegrafy, elektristrujze maschiny, indukzijowe aparaty, parne maschiny, aneroidowe barometry, ryßowadka, winkle, dalokowidy, mikroskopy, latarnje magiske, lupy, bryle, pincnezy, źiwoßlěbrowe barometry, thermometry atd.,**
schablony k wusnamjenjenju schatow,
kawczukowe schtemple
porucza po solidnych płaćisnach
Gustav Kloeppel, prjedy Adolph Wagner,
optikus a mechanikus.

Wschě dźěła, do mojeho rjemjeßła ßluschaze, toho runja **porjedźenje schijazych maschinow** po tunjej płaćisnje wobstaram.

P. P.

S tutym ßebi dowolamoj najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so ßmój **na bohatej haßy cźißło 19 druhn pschedawarńju** naschich tworow wotewrikoj.

Saßady kruteje sprawnosćze a najwjetscheje cźistosćze pschi dźěle, kotraž je hacź dotal firmu wodźiła, budźemoj ßo tež dale dźerżecź.

S pocześcźowanjom
Tranzschel & Kattein,
parna fabrika schokolady, zokorowych tworow a póprjanzow.

A. Dietrich, wobkhadny agent

na hrodowskej haßy 11 po 2 schodomaj,
porucza ßwoju ßłużbu pschi kupowanju a pschedawanju leżomnosćzow, srjadowanju awkzijow, sapłaćenju dołżnych żadankow, wukasanju, nastajenju pißnych dźěłow atd.
Sprawne poßłużenje, krute mjelczenje.

Hauffez hoscźeńz

na mjaßowym torhoschczu
ßo naležnje porucza. Kóżdy cźaß poruczam **cźopke** a **symne jěcze,** toho runja derje wothladane **wino** a **piwo** po poměrnych płaćisnach.

S pocześcźowanjom
F. Hauffe.

Direktne
póstske parokódźistwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóżdu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Dźěrźi mjeńsche 12 l. ha połojcu, mjeńsche 1 léta 9 %.
Srjedźnokrtny A. 80.
Kajita A 300.

W Hamorskim młynje ßo 17. novembra
wolij bije.

Wolij

ßo 19. **novembra** a ßlědujze dny bije w młynje w Slyczinje.

Wawrik.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje sa tydźeń, njedźelu 16. novembra, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Póndźelu 10. novembra t. l. dźerži knjes profeßor dr. **Heiden** pschednoschk wo „symskej pizy s dźiwanjom na wotrěski a kopjena zokornizy". Sapoczatk poßedźenja w 5 hodźinach popołdnju.

Kermuscha

w Porschizach!

Njedźelu a póndźelu **reje s balom.**
K tomu pscheproschuje
Taffelt.

Jena pilna na porjad a cźistosćz swuczena 16—18létna holza, kotraž je hižo ßłużiła, ßo do domjazeho dźěła pyta. Sastupicź może nowe léto abo prjedy.

Wscho dalsche je shonicź na kamjeńtnej haßy cźißko 7.

Jedyn **schewski** może hnydom do dźěła stupicź pola
J. Pannacha
na swonkownej lawskej haßy.

Jedyn **wučobnik** może hnydom zastupić pola **C. A. Siemsa** na bohatej hasy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 15. novembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nowy kněžorstwowy zejm zo 20. novembra wotewri. Knjeżerstwo bě zebi z wopředka wotmyślilo, ludowych zastupjerjow hižo 15. novembra na zejm powołacź, tola dokelž je zo psches wukałanske wólby psche wjele czasa zakomdźiło, móže zo wotewrjenje hakle pjecź dnjow posdźischo stacź. Pschi wukałanskich wólbach zu wschě strony dobycza sczinike. Sozialdemokratojo zu hižo liczbu 15 pschesczahnuli. Duž budże jim dowolene, na kněžorstwowym zejmje telko namjetow, kelko zo jim spodoba, k wuradźenju pschedpołożicź. Hacź dotal dyrbjachu woni, dokelž je sa kóždy namjet 15 podpismow nusnych, te zame pola druhich stronow proszyć. Czasto je zo jim tale próstwa sapowjedźiła. Nětko, hdyž znadź sozialdemokratiska strona 20 zastupjerjow liczi, jej wobaracź njemóża, na zejmje namjety k sakonjam stajecź, z kotrymiž chze zwět wobsbožicź. Sswoje woprawdźite myzle a wotmyślenja pak drje budża zo pascź, sjawnje w namjetach wuprajicź.

— Pod pschedzydstwom němskeho krónprynza mějesche statna rada schtwórtk w Barlinskim kralowskim hrodże poradźenje. Wuradźenje statneje rady dla podstajenja dźěłacźerjow, na żelesnizach dźěłazych, pod njesbožesawěsczazy sakoń je pjecza hižo dokonjane. Wjazy czasa a prózy budże zo nakožicź dyrbjecź, hdyž budża zebi waschnje wuradźicź, pod kotrymž směja zo ratarszy a lězni dźěłacźerjo do njesbožesawěsczazeho sakonja pschijimacź.

— Braunschweigska knjeżerstwowa rada je hižo wjazy krócź awdijenzy pola kněžora a wjerha Bismarka měła. Jej je zo pjecza pschi tym prajiło, so Braunschweigska zamostatne wójwodstwo wostanje. Jako pak zo zobustawy knjeżerstwoweje rady za mjenom noweho wójwody praschachu, jim kněžor a wjerch Bismark wotmolwischtaj, so to zamaj njewěstaj. Po tajkim zo sda, so zo swjaskowej radże pschewostaji, kak ma zo nazlědnistwo tróna srjadowacź, a so hacź dotal nichtó pschichodneho braunschweigskeho wójwodu njesnaje. Jenož to sda zo wěste bycź, so budże Kumberlandej pucź k trónej sapołożeny.

Franzowska. W tychle dnjach budże zo w franzowskej zejmowni wo tonkinskich naležnosczach jednacź. Wuradźenje budże najskerje wulzy żiwe a sajimawe. Wschitzy njepschecźeljo ministra Ferrya zu zo sjenocźili, so bychu jeho z ministerstwa wucźischczeli. Přecź zo wjazy njeda, so je wjetschina, nad kotrejž Ferry prjedy roskasowasche, zo rostschazła, tola jeho pschiwisk je pschezo hischcze zylny dosch, so by njepschecźelski nadběh wotrasycź mógł. Najlěpje by zo to radźiło, hdy by zo měr bjes Chinu a Franzowskej bórzy sczinicź mógł. Po nowschich powjesczach chze pjecza Jendźelska wujednanje měra do ruki wsacź. Hacź Franzowska pschi tym derje pojědże? Franzowsojo zami k Jendźelczanam żaneho dowěrjenja nimaju a żadaju, so by knjeżerstwo zame wo měrje jednało. Knjeżerstwo je pjecza spósnało, so je Chinje njemózno, někajke wójnske sarunanje sapkacźicź, a duž pjecza niczo wjazy njeżada, hacź wobzadźenje mórskich pschistawow a wuhlowych podkopkow na kupje Formosy, doniž zo wucźinjenja, kotrež zu zo loui bjes Franzowskej a Chinu dla Tonkina wujednake, wot Chinesow njedopjelnja.

Powjescź wo nowym dobyczu Franzowsow na kupje Formosy je sa ministra Ferrya runje w najskładnischim czasu pschischka. Chinesojo franzowske wójsko pola Kelunga pschimachu, buchu pak wot Franzowsow wotraženi a shubichu wjele muzstwow. Tež zo franzowskim wójnskim łódźam radźi, Chinesam jedyn kanonowy czołm wotewsacź. Po tymle poraženju drje Chinesojo zwojemu wotmyzlenju spanucź dadża, po kotrymž dyrbjeschtej dwě chineskej łódźi franzowske łódźowe woblehnjenje, wot admirala Kourbeta poruczene, pschekamacź.

— Kholera w Parisu zo njeje poddużycź daka. Wona je zo w njestrowych kwartirach sahnězdźiła, bjes tym so w strowischich hacź dotal hischcze nichtó skhorił njeje. Wobydlerjo Parisa zo kholery njeboja; woni zo nadźeja, so jej syma bórzy kónz sczini. Poměrnje wulkeje liczby wobydlerjow je na kholeru hacź dotal mało ludźi wumrjeło, w pscherěsku je tsecźina skhorjenych se zmjercźu woteschła. Najzurowischo khorosczy w hazy Saint Marguérite sakhadża. Tale haza je jena z najmasanischich w Parisu. Wona je z wjetscha wot laparjow a běbnych wobydlena. Khěže w njej zu wot delka hacź horje k tsésche se zmjerdźatymi lapami napjelnjene. Wot powětra zameho, kotryž z tutych domow stupa, móhła kholera nastacź. Wulki dźiw je, so tam na pschezo kholera njebywa. Hdy by zo hodźiło, by knjeżerstwo tule hazu najradscho swottorhało. Tón czaz dyrbi zo z tym spokojicź, so zo khěže kadża a rjedża a so zo wschón njerjad hnydom wotstronja.

Rußowska. Posledni czaz zu w někotrych městach wjele nihilistow sajeli, wosebje w Kijowje, Charkowje, Warschawje a w někotrych kawkaskich městach. Kaž zo sda, je Peterburgska polizija z pschimnjenjom dawno hladaneho nihilistiskeho nawjednika Lopatina najwažnische popadnjenje sczinika a z toho drje je tež shromadne sajecze druhich nihilistow zlědowało. Jako Lopatina w Peterburgu sajachu a wón hižo w wosu swjasany zedźesche, wón ludźom, kotsiž běchu zo wokoło njeho sběżeli, pschiwoła: „Rosschěrcze wschudże, so je Lopatin w rukomaj polizije.“ S luda je pschi ropocze z cźežka něchtó jeho zkowa srosumił, polizistojo pak jeho mjeno pschezkyscheli njeběchu a z pomozu toho zo jim radźi, nihilistisku kwartiru wuzlědźicź, w kotrejž falschowane legitimazije, nihilistiske pizma, revolwry atd., tež schěsć bombow, jara podobne bombam, z kotrymiž zu něhdy zarja Alexandra II. skónzowali, nadeńdźechu. Polizija dale zledźo album namaka, natykany z fotografijemi nihilistiskich wjednikow a posdźischo sapiz schězznacze tajnych czischczernjow. Napozledk hischcze zmjertny wuzud na zwětko pschińdże, wudaty na Moskowskeho generalneho prokuratora Murawěwa wot „eksekutivneho komiteja“, kotryž wuzud dyrbjesche zo hižo w mězazu oktobrje dokonjecź.

Czorna Hora. Awstrija zwoje knjejstwo na Balkanje wobtwjerdźuje a zo, kaž je z jejnych skutkow widźecź, na to hotuje, je dale rosschěricź. Tu wona skónczinje z Ruskej w hromadu prazinje. Ruske nowiny njepschestawaju na to skorzicź, so Awstrija na Balkanje pschecźiwo Ruskej na stajnosczi dźěła. Czornu Horu, lubuschka ruskeho luda, je Awstrija z wobtwjerdźenjemi wobdała a nětko zamo zwoju ruku na snutskowne naležnosczе czornohórskeho wjerchowstwa kładże. Po poslednim herzegowinskim sbězku na 800 sbězkarjow se

ßwojimi nawjednikami wucźek na cźornohórskich mjesach, w Nikschiczu a jeho wokolnoscźi, namaka. Nětko je Awstrija pscheßydlenje sbĕźkarskich cźeknjeńzow do sdalenischich stron żadała, wudawajo, so ßo wot nich měr pschi mjesach kasy. Herzegowinzy ßo na to w Nikschiczu seńdźechu a wjerchej petiziju podachu, w kotrejź na ßwoje hubjenstwo pokasachu a roskładźechu, so jim móżno njeje ßo seźiwicź, hdy bychu jich pscheßydlili, a proschachu wjercha, so by jim do Ruskeje wucźahnucź dał. Tola cźornohórski wjerch bĕ po jednanju s ruskim knjeżerstwom skónczńje awstriskim żadanjam swólniwy a póßła wulku liczbu cźeknjeńzow do snutskownych stron ßwojeho kraja. Bjes nimi bĕchu hkowni nawjedowarjo sbĕźkarjow, mjenujzy Stojan Kowaczewicź, pop Theodor Dereticź a Pero Tungus, kotsiź do Dulcigno woteńdźechu, bjes tym so ßo druhim wjednikam Podgoriza jako pschebytk pschipokasa.

Egiptowska. Po jenym liscźe, kotryź je ßo „Nordd. Allg. Ztg." s Kaira pschipóßłał, ßo powjescź, wot jendźelskeho knjeżerstwa hacź dotal sapręta, so je falschny profeta generala Gordona sajał, wobkrucźi.

Amerika. Wólbna bitwa w sjenocźenych połnóznych amerikanskich statach je skónczena. Demokratiska strona je s dobycźerjom, jejny kandidat Kleveland ßo po tajkim sa präsidenta wuswoli. Wot Klevelanda wotczakuja, so budźe jebanstwo a wobschudźenstwo w sjenocźenych połnóznych amerikanskich statach kónz cźinicź — njech ßo tole wotczakanje dopjelni.

W połodnischich połnóznych amerikanskich statach bĕchu republikansy cźornych narĕcźeli, so ßo schklowinstwo saßo postaji, jeli so demokratojo pschi wólbach dobudu. Jako ßo na powjescźi wo dobycźu demokratiskeje strony wjazy dwĕlowacź njemóżesche, ßo cźorni do wulkeho stracha dachn. W mĕscźe Palatzy w Floridźe ßo woni sbĕhnuchu a na wschelakich mĕstnach woheń sakożichu. Nimale zyłe mĕsto je ßo do prócha a popjeła pschewobrocźiło. Naczinjena schkoda ßo na 700,000 dollarow wobliczi. Cźorni ßo sarjeknuchu, pschi haschenju s pomozu bycź, duż dyrbjachu ßo wojazy na pomoz sawołacź, so ßo sbĕźk njeby rossche̊rił.

W bahnu pohrjebany.

(Skónczenje.)

Popołdnju stupaschtaj nan a dźowka po pucźu k bahnu. Duzy pak pschińdźeschtaj nimo korczmy, a nan mĕnjesche, so móhłoj tu sastupicź a ßo wokschewicź. „Ja ßym zyłe lĕto hoscźeńzaŕ", dźesche, dźenßa chzu ras hóscź bycź; pódla ßym tez korczmarjej winojty, so sastupju."

W korczmje trjechi nĕkotrych snatych; powjedasche jim, so ßo jeho dźowka s Jurjom woženi, so chzetaj dźenßa k njemu, a na to pijachu na sboże njewjesty a jeje kwaß. Nan bĕ jara wjeßeły a pijesche schkleńzu po schkleńzy. Podarmo nucźesche Hańża dale, pominajo, so jeju wjeczor pschekwapi, prjedy hacź Jurjowe bydło dóńdźetaj.

„A byrnjez nóz była, tak cźmowa, so njebja njeby widźecź było", rĕcźesche nan s picźom roshorjeny, „ja snaju pucź psches bahno tak derje, so bych jón se sawjasanymaj wocźomaj namakał, a k tomu je Jurij hischcźe pucź porjedźił — budź bjes staroscźe, dźĕcźo, ja snaju tón pucź, każ ßwoju jstwu."

Hdyż skónczńje korczmu wopuschcźischtaj, bĕ hijo na ßmĕrkach a tołsta kurjawa ßo po semi roslĕhowasche. Strachocźiwje spominasche Hańża na pucź psches bahno, tola nan ju troschtowasche a stupasche, khabkajo do prĕdka.

Bóle a bóle khilesche ßo wjeczor a kurjawa bĕ tak husta, so móżeschtaj lĕdma pjecź krocźelow dale ßebje widźecź; napoßledku smylischtaj pucź. Tola namakaschtaj bórsy saßo prawy pucź, a hdyż skónczńje k bahnu dóńdźeschtaj, mĕnjesche nan: „Nětko ßmój na pucźu, kiż derje snaju, kotryź ßym husto hischcźe pschi wjetschej cźmje schoł, nětko móżemoj bjes staroscźe bycź." Prajiwschi dźĕsche do prĕdka, Hańża sa nim. Nan khwalesche pucź, kiż je Jurij tak wuporjedźał, a wobżarowasche, so jeno wo dnjo njeje, so móhł ßebi wschitko derje wobhladacź.

Mjes tym so tak zyle wótsje rĕcźesche, bĕschtaj hijo wjetschi dźĕl pucźa pschekrocźiłoj, tu ßo na dobo sawoła: „Schcźĕpanje, scźe to wy?"

Sastróżeny wosta Schcźĕpan stejo a hladasche s wulkimaj wocźomaj do kurjawy, jeho kolenje tschepotaschtej, lĕdma móżesche ßo na nohomaj sdźerżecź.

„Njebĕ to Pĕtrowy hłóß?" woprascha ßo nabojany.

„Kak dha by Pĕtr ßem pschischoł", wotmolwi Hańża, nanowe strózele ani njepytnuwschi; „to budźe najskerje Jurij, kotryź namaj napschecźo dźe."

„Ty masch prawje, Hańża, to je Jurij, ale jeho hłóß bĕ Pĕtrowemu podobny. Haj, nětko zyle derje ßłyschu", rjeknu, hdyż ßo s nowa sawoła, „je to Jurij, wón ma latarnju ßobu; hlej, tamle ßo psches kurjawu syboli."

„To ßwĕtko je na boku pucźa", pominasche Hańża, „to njeje Jurjowe ßwĕtko, to je »błudna ßwĕcźka«."

„Nĕ, nĕ", mĕnjesche nan, spĕschnje dale stupajo, „widźu to derje, je to Jurij s latarnju, widźu hijo jeho postawu; pój Hańża!"

„Nano, nano!" sawoła Hańża se strachom; „to je »błudna ßwĕcźka«, ty wopaki runje do bahna dźesch." Tola prjedy hacź mózesche pschiskocźicź, bĕ ßo nan shubił a do bahna sapadnuł. Se strachom Hańża sakschicza a chzysche sa nanom do bahna skocźicź, tola tu ju ßylna ruka sdźerża — bĕ to Jurij."

„Boże dla, Hańża, hdźe dha ty chzesch?"

Hańża wupschestrje ruku. „Tamle — mój nan — je ßo do bahna sapadnuł", saskorzi a padźe bjes myßlow do Jurjowych rukow.

* * *

Rańsche ßłónzo njebĕ hischcźe kurjawu rosehnało, hdyż Jurij se srudnym wobliczom ßo s bahna domoj wrócźesche, hdźeż jeho Hańża njedocźakliwje hladasche.

„Ssmy skoro zyku nóz dźĕkali a pytali, njemózachmy pak hacź dotal cźĕło twojeho nana namakacź", dźesche Jurij; „ßmy ßnadź prawe mĕstno, hdźeż je ßo sapadnuł, smylili. Moji dźĕkacźerjo pak hischcźe tam ßu a pytaju."

Mjelczizy bĕ Hańża na njeho poskhała. Jeje lizy bĕschtej sblĕdnjenej, jeje wócźzy zyle czerwjenej; tola njebĕchu ßyły na tym wina, pschetoż płakacź ani njebĕ móhła, tola tez spacź njebĕ ji móżno było. „Chzu ßobu hicź", wotmolwi skónczńje, „wĕm to mĕstno jara derje, pój, Jurjo, chzu wam pokasacź; pschetoż widźu jeho w duchu pscheđ ßwojimaj wocźomaj." A khwatajzy nusowasche Jurja sa ruku se jstwy po pucźu do bahna.

„Tule", rjeknu s ruku pokasujo na mĕstno, wot dźĕkacźerjow, kiż s dołhimi żerdźemi w bahnu sa korczmarjowym cźĕłom pytachu, dwaj krocźeli sdalene; „tule je, tu je ßo sapadnuł."

Jurij ßam wsa żerdź, s kotrejez dorn wostroniwschi bahno pschepytowasche. „Tule je, tu je!" sawoła sa khwilu s pomozu dźĕkacźerjow cźĕło s bahna wucźahnuwschi. Tola kak ßo wschitzy strózichu! Njebĕ to korczmarjowe cźĕło, ale zuseho njesnateho cźłowieka, kotrez hijo tkajesche. Wucźezechu cźĕło na pucź a nětko pschistupi tez Hańża. Lĕdma pak na cźĕło pohlada, strózi ßo, stawy ji tschepotachu, jasyk ji sapraji, skónczńje wurasy żałoscźo: „Pĕtrje, Pĕtrje!" a padźe pschi cźĕle bjes mozy na semju.

A bĕ to tez Pĕtrowe cźĕło. Hańżine wócźko bĕ jeho hnydom spósnało. Jeho włoßy a drasta hodźachu ßo hischcźe spósnacź; s prawej ruku dźerżesche krucźe ßwój kij, s lĕwej — schĕru korczmarjowu cźapku. W kapsy mĕjesche hischcźe ßwój cźaßnik, na porscźe ßwĕcźesche ßo hischcźe pjerschcźeń, kotryź bĕ jemu Hańża pscheđ lĕtami mjelczo daka. — Bahno bĕ nĕme było, tola ßwĕru bĕ kóżde wopomnjecźe sakhowało. —

Lĕta ßo minuchu. Pscheđ khĕżu ßrjedź bahna hrajeschtaj dwaj pachołaj a macź jimaj s wjeßełym wócźkom pschihladuje. Młody muż stupa s khĕże a pschitowarischi ßo małej wjeßełej cźrjódźy. „Hlej, Jurjo", sarĕcźi żona, „hlej, kak naschej hólzaj hijo torf plazataj."

Muż ßo poßmja. „To je tebi tola prawje, Hańża", wotmolwi, „hdyż chzetaj torf dźĕkacź, każ jeju nan? Bahno je wulke a bohate doscź, so wobeju seźiwi."

„Njech wuknjetaj, schtoż chzetaj", dźesche macź, „hdyż jeno staj tak pĕknaj, każ jeju nan, potom budźetaj tez sbożownje żiwaj." —

Na kerchowje blizscheje zyrkwje steji na selenym rowje rjany kamjeń s kschizom; na jenym boku steji mjeno: Pĕtr Schcźĕpan a na druhim boku steja słowa: „Sbóżni ßu cźi, kiż cźisteje wutroby ßu, woni budźa Boha widźecź. Matth. 5, 7."

Na pucźu psches bahno pak steji mały drjewjany kschiż s napißmom lĕta. W lĕcźe, hdyż wschitko kcźeje a ßo seleni, powißnje luba ruka na kschiż kwĕtkaty wĕnz, kotryź tam zyle lĕto wißa, doniż wĕtsik jene łopjeschko po druhim njerosecźĕri.

A korczmaŕ pschi drósy? — Bahno je nĕme — hischcźe njeje pscheradźiło, hdźe jeho cźĕło leży. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Pjatk tydźenja w nozy wokoło 11 hodźin je žo na hornczeŕskej haŝy wjetscha kólnja w sahrodźe knjesa komornika ſ Kriegera wotpalika. W njej žo hermanske budy, kotreż na sboże tehdom runje na hermanku stejachu, někotre žanje a wulki stan (zelt), wěstemu Kaltschmidtej žkuschazy, khowachu. Jeneho cžlowjeka, na kotrehoż tukaja, so je woheń sakožił, žu sajeli. Jeho wězy, kotreż w kólni leżachu, žu pjecža sa 6000 hriwnow sawěscżene byke, a je wón, dokelž bě w pjenjeżnych wuskoscżach, pjecža kólnju sapalił, so by psches to sawěscżeński pjenjes dostał.

Se Zidowa. Njedźelu tydźenja wjecżor w 10. hodźinje tudy na Wjelkowskej drósy wo pomoz wokacź žkyschachmy. Na dróhu stupiwschi wuhladachmy wós, kiž do města jědźesche a dweju wojakow, kotrajž běżeschtaj, schtož móżeschtaj. Wěz mějesche žo takle. Stara knjeni ſ Budyschina ſ mkodej knjeżnu w najatym wosu po drósy ſ Rakez do Budyschina jědźesche. Na jene dobo žo k wosej dwaj wojakaj pschidaschtaj a chzyschtaj žobu jěcź, žo sady na njón stupiwschi. Dokelž pak by žkaby wós psches to psches měru wobcżeżeny był a sady pschewahu dostał, pohoncź wojakomaj dele kasasche, a dokelž ſ dobrym dele njechaschtaj, žam ſ wosa slěse. Se žwarjenjom a hroženjom žo wojakaj do pohoncża daschtaj a jeho skónczńje ſ teżakom pracź poczeschtaj; pohonczej pak žo radźi, jenemu teju nadpadnikow cžapku hłowy shrabnucź; do cžapki běsche mjeno wojaka saschite. Pohoncź dale jědźesche; wojakaj pak, žo wosa dźeržo, sa njón torhaschtaj a pohonczej a žónstimaj hroženschtaj, so jich sarasytaj. To hacź na Zidow tak dźěsche, hdźeż žónskej wo pomoz wokacź poczeschtej, na cžoż wojakaj cżeknuschtaj. Wobej žónskej mało stracha duży po puczu wustakej njejstej; wós je wschelako wobschkodźeny a wobodrjeny. Dokelž běsche pohoncź ſ cžapki mjeno jeneho wojaka sesnał, žu wobeju, wě žo, bórsy sajeli; kaž žkyschimy, žu jeju sańdźeny tydźeń do Draždźan psched diwisionske žudnistwo transportirowali.

S Margarěcźineje hěty. 1. novembra bě žo 25 lět minuło, so běchu Handrij Janasch a jeho mandźelska Marja, Jan Petzold a Pětr Garbaŕ w Margarěcźinej hěcże do žkužby stupili. Mjenowanym žo ſ pschicźinu jich 25 létneho dźěkacżeŕskeho jubileja wot wobžedźerja Margarěcźineje hěty, knjesa Schumburga, sboże pschejesche a žo ſ pschipósnacżom jich žwěrneje žkužby Handrijej Janaschej a jeho mandźelskej nalutowanske knižki ſ 75 hr., Janej Petzoldej tajke ſ 50 hr. a Pětrej Garbarjej toho runja ſ 50 hr. darichu.

S Huski. Sańdźena žrjeda bě sa naschu zyku Huscżansku wožadu dźeń, kiž wěscże wschitkim njesapomnity wostanje. Mějachmy na nim to wulke wjeżele, žwojeho noweho knjesa fararja, dotalneho kapłana pschi Michałskej wožadże w Budyschinje, k. Měta, powitacź. Hižo wjele dnjow prjedy cżinjachu žo wot wschitkich pschihoty k tutomu dnjej. So budże wscho wulke, to kóždy wotcżakowasche, ale nasche wotcżakowanja buchu hischcże pschetrjechene. Fara bě jara rjenje ſ cżežnymi wrotami, zyka wjeż ſ khorhojemi wudebjena. Pschipołdnju 1/41 hodź. sestupa žo wulkotny cżah wokoło zyrkwje. Wón wobstejesche se schulskich dźěcźi Hnaschcżanskeje, Drjecżinskeje a Huscżanskeje schule, spěwaŕskeho a wojerskeho towaŕstwa, doroscżeneje mkodźiny zyłeje wožady, ſ zyrkwinskich, schulskich a gmejnskich prjódkstejicżerjow, w kotrychż žrjedźisnje běsche też k. kapłan Kschižan ſ Hodźija, kiž běsche žo k žwjedżeńskemu powitanju k nam podał. Cżah mějesche też dwaj hudźbnaj choraj, a jemu žo pschisamknu wjele wožadnych. Wón mějesche rjany napohlad: Mkodźina w žwjedżeńskej drascże, wjeżele dźěcźi ſ małymi, a towaŕstwa ſ wulkimi khorhojemi, wscho bě rjane. W 3/41 hodź. cżehnjesche cżah duchownemu napscheczo hacź psched wowcżeŕnju, 1/2 hodź. psched Husku leżazu. Tu cżakasche, doniż nowy duchowny njepschińdże. Wón pschijědże, pschewodźany wot zyrkwineho prjódkstejerja k. Klingsta, w postajenym cżažu. Stupiwschi ſ wosa bu wón wot spěwaŕskeho towaŕstwa powitany se spěwom: Knjes postrow cże atd. Na to powita jeho zyrkwiny prjódkstejeŕ k. Steudtner ſ Huski ſ němskimi a zyrkwiny prjódkstejeŕ k. Rehda ſ Hnaschcż ſ wutrobnymi a hnujazymi žłowami w žerbskej rěcźi, k cżomuż k. kantor Ludwig, kiž bě cżah srjadował a wscho wustojnje pschihotował, postrowjaze žłowa w mjenje schule a žwojich kollegow pschisamknu. Nasch nowy knjes farar wotmolwi na kóždu rěcź ſ jara rjanymi žłowami a doby žebi ſ nimi wutroby wschěch pschitomnych. Na to cżehnjesche cżah, w kotrymż nětko nowy k. farar žrjedźa bjes zyrkwinym prjódkstejerſtwom ſ k. kapłanom Kschižanom žobu dźěsche, do Huski. Psched faru wón posasta, a tu žo wote wschěch pod pschewodom hudźby khěrlusch: Njech Bohu dźakuje atd. spěwasche. Hdyż bě tón skónczeny, wobrocźi žo k. kapłan Kschižan ſ rjanymi němskimi a žerbskimi žłowami na noweho duchowneho, jemu sbožo pschejo sa nowe, cżeżke sastojnstwo. Nětko pschibližowaschtej žo dwě knjeżnje, knjeżna Zimmermannez ſ Huski a knjeżna Schrybarjez ſ Hnaschez. Prěnja pschepoda ſ němskimi žłowami němske, druha ſ rjanymi žerbskimi žłowami žerbske spěwaŕske knihi. Lědma běschtej skónczikoj, dha stupichu schulski hólczk ſ wonjeschkom a schulskej holczży, jena ſ khlěbom a želu, a druha ſ makym rjenje wudźěkanym jehnjom a pschepodachu žwoje dary ſ lubosnymi žerbskimi a němskimi žłowami. Sady nich stejesche 6 knjeżnow ſ kraŝnym jara wulkim jstwinskim tepichom a runje tak kraŝnym blidowym krycżom jako ſ darom, kiž mkodźina zyłeje wožady nowemu duchownemu k powitanju dari. Knjes farar Měto podźakowa žo, hnuty wot tajkeje wulkeje luboscże, ſ dlěžschej žerbskej a němskej rěcźu a sastupi, hdyż běsche žo k skónczenju khěrlusch: Khwal teho Knjesa atd. wuspěwak, do farskeho domu, hdźeż bu hischcże junkrócź wot žynka a dźowczicźki nascheho knjesa kantora powitany. — Wscho je žo jara rjenje radźiło. Luboscź wožadnych a swólniwoscź mkodźiny pomhasche k tomu, so bu pod wustojnym a njesprózniwym nawjedowanjom knjesa kantora a ſ pomozu druhich wožadnych knjesow wucżerjow wscho rjenje wuwjedźene. Bóh pak, kiž je nam duchowneho dał, dźerž žwojej ruzy wupschestrjenej nad nim, so by wón pschi dobrej strowoscźi dołhe lěta bjes nami žkowo Boże pschipowjedacź móhł nam k cżažnemu a k wěcżnemu sbožu. — Jutsje njedźelu budże sapokasanje noweho fararja, a to sa žerbsku wožadu dopołdnja w 11 hodź. psches knjesa fararja Jmischa ſ Hodźija, sa němsku pak w 9 hodźinach.

S Wotrowa. Njedźelu 9. novembra nasch farar, knjes Jakub Herrmann, žwój 25 létny jubilej žwjecżeschе. Jubilarej žo pschi tejle składnoscźi wot duchownskeje wyschnoscże a jeho wožady wjele wopokasmow luboscże a pocześcżowanja dosta.

S Noweje Wžy pola Rakez. Sańdźenu žobotu popołdnju je žo domske tudomneho kublerja Busche wot wóhnja saniczilo. Kak je woheń nastał, snate njeje.

S Drěnowa pola Radschowa. Na njewschědne waschnje je tudomny bur Ullrich žiwjenje shubił. Jako pjatk tydźenja rano jeho žwójbni na dwór stupichu, jeho sa rjecźas wiżajo pschi wosu sadajeneho namakachu. Rjecźas bě wokoło klonzy wobwity. Někotsi praja, so je žo Ullrich na njesbožowne waschnje do rjecźasa tak saschmjatał, so je žo jemu wokoło schije sawił a jeho sadajił.

S Krjebje. W lěcże 1885 žo tu žudniske dny smeja: 19. januara, 23. februara, 30. měrza, 4. meje, 22. junija, 28. septembra, 2. novembra a 7. dezembra.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

a) Sapiżachu: Mjeno, staw, statok	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Sapłacżichu:
W Strózjischczu:	M	M	M	M	M	M	M
Zyż, gmejnski prjódkstejeŕ .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jencż, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jakubaschowa, kublerka . .	1.—	—	—	—	—	1.—	1.—
						11.—	3.—

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Towaŕstwo Pomozy sa studowazych Serbow.

Sa Towaŕstwo Pomozy žerbskeje studowazeje mkodoscże dostach pschez k. fararja rycżerja Jmischa w Hodźiju:

1 hriwnu wot cżežle Lowacża w Hodźiju,
2 hriwnje wot žerbskeju žlubjeneju.
100 hriwnow wot k. rěcżnika Mosaka Kłožopólskeho w Lubiju.
1 hriwnu wot T. J.

E. Měrsch, pokładnik Towaŕstwa Pomozy.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Marja Probstowa a Hana Wirthez w Rakezach žo k jastwu na jedyn dźeń sažudźischtej, dokelž běschtej 13. septembra t. l. ſ jeneho tamnischeho knjeżeho dwora někotre kałowe kopjena wotewsakoj. — 13 létnu Marju Theresiju Sieberez ſ Porschiż ſ jastwom na tsi dny pokhostachu, dokelž bě tamnischemu tyscherjej Greczelej se jstwy 1 hriwnu a wobydlerjej Papprichej zokorowu tysu ſ jeho bydła kranuła. — Skałarja A. Schlemmera se Zidowa pschepokasachu, so je 4. septembra hoscżeńzarjej Czornakej w Delnjej Kinje ſ pjenjeżneho kaschczika w korczmarskej stwě 2 mk. spakoscżił. Wobskorżeny, kotrehoż žu paduchstwa dla hižo raz khostali, ma tydźeń jastwa wotžedźecź.

Khostanska komora. Jako njepołepschomny paduch a njekraŝnik žo 31 létny dźěkacżeŕ J. A. Marczink ſ Dobroschez pola

Delnjeje Hórki pšched ẞudom wupokaša. S khoštaŕnje lĕdma puschczeny wón w nozy 20. augusta ſ lapownje laparja Matthäusa w Budyschinje, do kotrejež bĕ škradžu saléšk, dźĕlbu lapow spakoscźi. Jako pak chzyšche twóchnucź, jeho Matthäus ſetka a jemu kranjene wĕzy saßo wotewša. Wjeczor 8. oktobra Marczínk na dróšy ſ Cźichońz na Židow njepózcźiwy nadpad na jenu ẞydomlĕtnu holzu ſczini a na to ſ kólnje wikowarja Popa w Budyschinje nĕschto ẞukna kranu, kotrež hnydom pšcheda. Marczínkej khoštaŕnju na tſi lĕta, shubjenje cźeßnych prawow na schĕścź lĕt a dowolene podštajenje pod polizajsku nadkedźbu pschißudźichu. — Wjazy krócź paduchstwa dla khoštany dźĕlacźeŕ Kletſch ſ Brĕmjenja, kotryž bĕ plumpytwarzej Voigtej w Budyschinje ſ kólnje jedyn mĕch a wak lenu spakoscźik, dosta jastwo na tſi mĕßazy. — Cźeladnizy Michał Mahr, K. A. Rjencź a K. A. König w Tschaßezach bĕchu wobskorženi, ſo ẞu ſ pinzy tamniſcheho korczmarja Rjencźa wjazy krócź wino, lĕtßa 8. julija na dobo 20 bleſchow, kranuli. Wobskorženi ẞo paduchstwa wuſnachu a dosta Mahr, kotryž bĕ ſ nawjednikom pschi kranjenju byk, dla cźeźkeho paduchstwa jastwo na schĕścź mĕßazow, Rjencź na schtyri mĕßazy a König, kotryž je hakle 15 lĕt stary, ſ dźiwanjom na jeho mkodoscź jastwo na jedyn tydźeń.

Přilopk.

* Srudne njeſboże ẞo 10. novembra w Lipsku sta. W jenym wobydlenju pod tſĕchu 6lĕtny hólczeż pschi wotewrjenym woknje ſ małym hamorom hrajkasche, kotryž jeho rukomaj wupadźe a ẞo do tſĕschineho žłoba kuli. Hólczeż na to schtryk ſa wokno ſwjasa, wobwi ẞebi jón wokoło žiwota a ſtupi na tſĕchu, ſo by ẞo ſa delepanjenym hamorom puschcźił. Schtryk pak ẞo rostorže a wbohe dźĕcźo na tſĕchu padźe, storczi ſa tſĕſchiny žłob a kuli ẞo na haßu dele. Hólczeż ẞebi nop rosraſy, tola bĕ hiſchcźe žiwy, jako jeho do hojeŕnje pschinjeßechu.

* Shorjelski pschißažny ẞud je krawza Plukarza, kotryž bĕ pšched nĕkotrymi mĕßazami jenu knjeżnu w Shorjelzu skónzował, ſo by ju wurubił, k ẞmjercźi saßudźił. W tychle dnjach Plukarz ſpyta ſ jastwa cźeknucź. Jako jeho do pkokaŕnje wjedźichu, a runje na njeho nahladowaŕ njekedźbowasche, Plukarz do dwora, wot wyßokeje murje wobdateho, dele skoczi. Tam wón po muri horje lĕſesche, wußunu pak ẞo a ẞebi pschi tym ruku słama. Jeho hnydom saßo do jastwa sawrjechu.

* W Wriezenje je 9. novembra jedyn 16lĕtny wuczobnik na mandźelſku ẞwojeho miſchtra mordaŕski nadpad ſczinił. Żona w hródźi krumu dejesche, jako ju hólz wot sady ſ cźeźkim hamorom ſ polnym wotmachom dwójzy na hłowu dyri, tak ſo żona ẞylnje krwawjo na ſemju padźe. Na jejne ẞylne wołanje ẞußodźa pschibĕżachu, kotſiž hnydom ſa lĕkarjom póßłachu. Bjes tym ẞo ſkóſtnikej radźi, cźeknucź. Pschicźina k njeſkutkej hiſchcźe ſnata njeje. Wuczobnika, kotryž je hižo wjazy krócź ſ wuczby cźeknuł, wot polizije pak ẞo kóždy krócź wróczo pschiwjedł, hacź dotal wußłĕdźili njejßu. Straſchnje ranjenej żonje ẞo ſ cźeźka žiwjenje ſdźerži.

* W Tĕſchinje w Cźechach ẞo sańdźenu wutoru na komandanta 100. infanterie-regimenta, wyſchka Adolfa Sedlmayera, kotryž bĕ dla inſpekzije tam pschijĕł, wot feldwebla Lopatinſkeho nadpad ſczini. Wyſchk bĕ feldwebla ſ dwajdnjownym ſtwinſkim arreſtom pokhoſtał; ſo by ẞo ſa to wjecźił, feldwebel ſ revolvrom do wyſchka tſĕli, a jemu ſ lohka lĕwu ruku ſrani. Lopatinſki ẞo na to ſ tym ẞamym revolvrom do delnjeho žiwota tſĕli; jeho rany ẞu straſchne, tak ſo najſkerje na nje wumrje.

* Pšched nĕhdźe tſjomi njedźelemi pschińdźe k Krakowſkemn mĕſchczanej Geierej cźłowjek móhł rjez nahi, tak rostorhany bĕſche. Se ẞmilnoſcźe jeho Geier jako cźĕłacźerja do domu wſa. Wóndano k. Geier w ẞwojej iſtwĕ pjenjesy liczeſche; mjes tym dźĕłacźeŕ dó iſtwy ſtupi a ſ knjeſom porĕczawſchi saßo woteńdźe. Wjeczor w 10 hodź. ẞwójba lehnucź dźĕſche. W prĕnim poſkhodźe Geierowa żona ſpaſche ſe ẞwojej dźowku a ſe 7lĕtnym hólczeżom. Delekach leżeſche Geier ſ 12lĕtnym ẞynom, a ſa helu w iſtwizy dźĕłacźeŕ. Wokoło jeneje w nozy dźĕłacźeŕ ſtanu, ſebra hromadu draſty a ju do waczoka ſwjasa; wón ẞo knjeſowe kholowy wobu a ẞo jeho ẞuknju woblecźe. Dokelž pak w draſcźe pjenjesy njenamaka, kotrež tam pytaſche, dokelž bĕſche je pola knjeſa widźał, dźĕſche k ložu knjeſa pjenjesy pytacź. Klepot Geiera wubudźi. To pytnuwſchi, jemu dźĕłacźeŕ ſ lĕwej ruku rt ſapſchimnu, ſ prawej pak, w kotrejž mĕjeſche dołhi nóž, jeho kałacź pocźa a jemu žiwot rospró. Wußłyſchawſchi wołanje nana a widźo kak dźĕłacźeŕ nana daji, ẞyn ſ hłoßom kſchicźecź pocźa. Duž rosnjemdrjeny rubjeżnik nana puſchcźi a ẞo na hólza wali, ſo by jeho ſakłół. Nan pak, runjež mĕjeſche žiwot rospróty, ſo jemu cźrjewa won ſtupachu, ſ loża ſkoczi a rubjeżnika ſa ruku pſchimnu, w kotrejž nóž dźerżeſche. Tak ẞo hólzej radźi, ſe jſtwy cźeknucź; wótſje wo pomoz wokajo wón po ſkhodźe horje bĕżeſche, hdżež druſy domjazy ſpachu. Rubjeżnik pak, ẞwoju ruku lohko ſ rukow woßłabnjeneho ſtarza wußwobodźiwſchi, do ſahrody bĕżeſche a po rĕblu pſches płót ſalĕſe; tónle rĕbl hakle bĕſche ẞebi wón dźeń prjedy ſe ſtarych žerdźow a deſkow wudźĕłał a jón wjeczor k płotej ſtajił. Mjes tym ẞo domjazy ſbĕżachu. Jeni ſa lĕkarjom bĕżachu, druſy mĕjachu wokoło wboheho ſtarza cźinicź, kiž ſ wjele ranow krwawjeſche. Pſchińdźechu lĕkarjo a ſaſchichu rany. Tež polizija a ẞudniſtwo hiſchcźe w nozy pſchińdźe. Na ẞmjercź ranjeny bĕſche hiſchcźe pſchi roſumje a wſcho nadrobnje wupowjeda. Geier naſajtra wumrje. Mordarja ẞu na tſeczi dźeń ſajeli.

* W pólſkim mĕſcźe Khołmje žid njewſchĕdnje wulki mkyn twarjeſche. Pornjo jenej ſ kamjeńtnych murjow mkyna hłuboku ſtudźeń ryjachu a ſ kamjenjemi murjowachu. Dźĕło bĕſche nimale skónczene, a w ſtudni hiſchcźe jedyn jeniczki dźĕłacźeŕ wosta. Tu ẞo na jene dobo murja puſchcźecź pocźa, kamjenje dele padachu a pjerſchcź ẞo ſa nimi mjeleſche; wbohi dźĕłacźeŕ bĕſche bórſy hacź do pok žiwota saßypany. Na jeho ſtyſkne wołanje ẞo dźĕłacźerjo a cźrjóda mĕſchczanow ſbĕżachu. Pocźachu kamjenje a pjerſchcź wuſbĕhowacź, a wjele rukow ẞo ſpĕchowaſche njeſbożowneho wumożicź. Na jene dobo pak twarz, kotremuž bĕſche žid twar ẞwojeho mkyna pſchepodał, wſchón wujachleny pſchibĕża a ſakaſa, ſo ẞo żaneho kamjenja w ſtudni wjazy dótkacź njeßmĕdźa, hewak ẞo zyły mkyn w hromadu ẞypnje. A woprawdźe, mkyńſka murja pódla ſtudnje bĕſche ẞo ẞadźiła a ẞo puknuła. Dźĕłacźerjo pak krucźe napſchecźiwichu, ſo ẞwojeho towarſcha žiweho ſahrjebaneho njewostaja, a dale dźĕłachu, wĕ ẞo ſ najwjetſchej wobhladniwoſcźu. Hakle po 10hodźinſkim ſpróznym dźĕle ẞo radźi, njeſbożowneho ſ wottorhnjenej nohu ſe ſtudnje wucźahnucź; womora bĕſche jeho wobjała. Žid a twarz ẞo ſchtož móżno prózowaſchtaj, njeſbożowny ſcźĕhwk ẞwojeje lohkomyßlnoſcźe potajicź, ale ruka ẞudnika je jeju doſcźahnuła.

* Pšched Warſchawſkim krajnym ẞudniſtwom ſtejeſche ſańdźeny mĕßaz młoda burowka, wobskorżena, ſo je w ſańdźenej haprleji ẞwojemu mużej ſ jĕdom ſawdacź chzyła; njeſkutk pak ẞo radźił njebĕſche; muż bĕſche w prawym cźaßu jĕd pytnuł a napitka pił njebĕ. Muż wobskorżeneje, młody bur, kiž ẞwoju żonu ſ zyłej wutrobu lubowaſche, ẞudej wojſewi, ſo żonje woda, a proſchesche, ſo by ẞo pſchepytowanje wĕzy a zyłe ẞudniſke jednanje ſ tym skóncziło. Statny rĕczník do toho ſwoli a ẞudniſtwo na to wobskorżenu wotpuſchcźi. Młoda żona pak ẞwojemu mużej k nohomaj padźe a ẞo jemu ſe ẞylſami ſa to dźakujo, ſo je ẞo nad njej hrĕſchnizy ẞmilił, jemu wĕcźnu luboſcź a ẞwĕru pschißahaſche.

* Na żeleſnizy njedaloko mĕſta Baku ẞo 20. ſańdźeneho mĕßaza njeſboże sta, wo kotrymiž cźaſto njeßkyſchimy. Tam lokomotiwa abo parowós rosbuchnu, wyßoko do powĕtra ſlecźa a ſchtó wĕ kak daloko na polo dele padźe, hdżež ẞo hłuboko do ſemje sary. Maſchiniſta je morwy, jeho pomoznik ſtraſchnje wobſchkodźeny, a jedyn dźĕłacźeŕ, kiž wosy maſasche, na schiji woparjeny.

* Cźaſto hižo je ẞo wopominało, kak ẞony druhdy ſpodźiwnje ẞo dopjelnjeja. Pſched nĕſchto cźaßom w jenym Kijowſkim wucźbnym wuſtawje jena wucźomniza w nozy hórko płakacź pocźa; ji bĕſche ẞo dźako, ſo je jeje nan, kiž też w Kijowje bydleſche, nahle wumrjeł. Runjež ju na wſchĕ móżne waſchnje ſmĕrowacź pytachu, ẞebi wona tola njechaſche wurĕczecź dacź, ſo je nan woprawdźe wumrjeł. Naſajtra macźeri liſcźik napiża, ẞo naležnje ſa nanowej ſtrowoſcźu praſchejo. Macź na mĕſcźe wotmolwi, ſo je nan ſ Boha ſtrowy a ſo ju, ſechże-li Bóh, bórſy wopyta. To też ẞo ſta a holczka ẞo doſpołnje ſmĕrowa. Tydźeń bĕſche ẞo minuł wot toho dnja, hdyž bĕſche holczka ſpodźiwny ẞón mĕła. Nan ẞo po mĕſcźe wukhadźowaſche; dokelž pak jemu nĕkak mjehko bycź pocźa, ẞo wón domoj wróczi; lĕdma pak bĕſche domoj dóſchoł, jeho Boża ruczka ſaja. Na druhi dźeń po nanowym pohrjebje ẞo holczka do ẞwojeho wuſtawa wróczi a ẞo wjeczor do loża lehnu. Pjecź dnjow je ẞo mjes tym minuło, ale holczka hiſchcźe wozucźiła njeje, a wſcha lĕkaŕſka próza dotal ſamóhła njeje, ju ſ jeje dźiwneho ſpara wubudźicź.

* Ruſki bur ſ Kadoſtrowa wóndano do lĕża na hontwu dźĕſche. Wupytawſchi ẞebi pſchihódne mĕſtaczko ẞebi ſ hałoſow a liſcźa khowanku natwari. Dokelž chzyſche koßaki tſĕlecź, mĕjeſche tſĕlbu jeno ſe ſchrótom natykanu. Bórſy ẞo w kerkach hibacź pocźa, ale w mĕſto koßaka ẞo wulki mjedwĕdź pokaſa. Bur wotcźaka, doniž mjedwĕdź pſchecźiwo njemu njeſtejeſche; potom jemu mjeswoczi wutſĕli, ẞo do woka merjo. Dokelž bĕſche bur ſkhowany, mjedwĕdź na mĕſcźe ſa tym njepſchińdźe, hdźe njepſcheczel tczi. Mjes tym jeho bur hiſchcźe druhi a tſeczi

krócź do hłowy tśěli, a runjeź běśche jeno se schrótom tśělak, běśche mjedwědźa tola na ßmjercź ranik, so móześche jeho bjes prózy doraśycź.

* W Pětrohrodźe paroßanje twarja, ś kotrymiž chźedźa w symje po lodźe jěsdźicź, ale niz prjedy, doniž lód 8 zolow tołsty njebudźe. Sa tele paroßanje budźa ßo druhe ßanje pschipowschowacź a paroßanje je spěschnje pocźahnu, runje kaž na żelesnizy parowós druhe wosy cźehnje. Rußam jako lubowarjam spěschneje (my bychmy druhdy prajili: dźiwjeje) ßancźeje jěsdy jěsdźenje na paroßanjach make wjeßele njebudźe.

* Něhdźe pśched lětom ßmy, spomniwschi na wschelake khwalby hódne pocźinki ruskeho luda, powjedali, kak ruski burski lud po zykym kraju tu a tam korcźmy sahanjecź pócźnje. A tola hibanje hischcźe do dźenßniscsheho dnja dale traje. Schtóź wě, kak wjele źidźi a teź kschescźijanjazy korcźmarjo sa prawo korcźmaŕstwa kóźde lěto do gmejnskeje pokładnizy płacźa, a kak wulki dokhod po tajkim tele pokładnizy se sběhnjenjom korcźmow shubja, budźe cźim bóle khwalobne prózowanje wjele hanjeneho ruskeho luda pschipósnacź. Teź wo pobożnoscźi ruskeho luda a jeho cźopkej luboscźi k Bożemu domej ßmy wospjet pißali. Schikowany podawk wóndano teź „Pětrohródske Nowiny" powjedachu. Pschi stajnym deschcźojtym wjedrje, kotreź lětusche lěcźe w wschelakich ruskich krajinach mějachu, w Władźimirskej guberniji jerza posdźe sesrawi a wschudźe na jene dobo, duź mějachu burja wulku nusu, so ju wschu poßnyczechu a w prawym cźaßu domoj wsachu. Schoßaŕ jeneho ßußodneho wulkeho rycźerkubła toho dla żanych ßyzkow sa knjeżu jerzu dostacź njemóżesche; wón trójzy telko msdy skicźesche, hacź hewak dawasche, ale burja jemu njeńdźěchu, dokelź Boži dar na ßwojich polach leżo wostajicź njechachu. W tej ßamßnej wßy pak je jara khuda stara zyrkej, na kotrejež ponowjenje běchu nusnje pjenjesy trjeba. Duchownemu tejele zyrkwiczki pěkna myßliczka pschińdźe: wón buram namjetowasche, so bychu knjeżu jerzu, kotraž hewak na polu kónz wosmje, na wużitk zyrkwje poßykli, t. r. so bychu saßkużenu msdu zyrkwi darili. Nasajtra zyła wjeß, maky a wulki, na knjeżu jerzu dźěsche: sa jedyn dźeń ju wschu poßnyczechu a teź domoj swosychu. Hdyž pak chźysche schoßaŕ, kaž běsche ßlubił, tsoju msdu płacźicź, ßo burja wobarachu, wsachu jeno telko, kaž běsche hewak waschnje dawacź, a donjeßechu zyku saßkużbu hnydom popej na wobnowjenje ßwojeho domu Bożeho.

* Kawkaske nowiny powjedaja, kak w Osetii na Kawkasu wrótnych hoja. Wußlěkaja jich do naha, wuwjasaja jich a honja jich po wyßokej skale dele; pschi tym jich cźepu, jich ßwarja, jich ś tśělenjom stróżeja a na nich wołaja: „Praj, kak te djaboły rěkaja, kotreź w tebi hnězdźa, hewak cźe sarasymy." Wbohi cźłowjek, połny stracha a bolosczow, ßkowa wupraja, kajkeźkuli jemu do rta pschińdu, bjese wscheho smyßka. Tele ßkowa ßo na schlebjerdku papjery napißuja a ßo do wóhnja mjetaja; tamnischi wobydlerjo maja sa to, so ś tym khoremu wołóżnoscź pschihotuja. Cźasto doscź khory psches tole ßurowe sakhadźenje wumrje.

* Schto ßo tola na żelesnizach njesboża njestanje! Na jenym dwórnischcźu persiskeje żelesnizy njedawno maschinist se ßwojim parowosom do maschinoweje kólnje jědźesche, dokelź mějesche ßo na parowosu nęschto porjedźecź. W město toho so by pśched ßo hladak, ßo maschinist wohladowasche, hdyž do kólnje nuts jědźesche; duź jemu wrota, kotreź běchu jara wuske, hłowu wottorhnuchu. — Na druhim měsćze běsche tepjeŕ na parowosu, wot dołheje ßłużby mucźny, krucźe wußnuk. Duź wón njepytnu, kak płomjo ś pjezy praßnu a kak ßo jeho drasta sapopadźe. Dokelź dyrbja ßo maschiny cźasto masacź, je drasta tajkich ludźi wscha ś wolijom namaczana; duź běsche wbohi cźłowjek hižo wóhnjowy stołp, prjedy hacź k zebi pschińdźe. Wón ś parowosa skóczi a ßo w pěsku po naßypi walesche, so by płomjenja sadußył. To ßo jemu radźi, ale wón běsche hižo tak straschnje spaleny, so bórsy ducha spuschczi.

* Profeßor Lazerda je wußlědźił, so je mangano-kißake kali dobry a wěsćze skutkujuzy ßrědk, hdyž je někoho jědojty had kußnuł. Lazerda je tónle spomożny ßrědk w wschelakich njesbożownych pschipadach ś najlěpschim wuspěchom nałożował. Brasilski khěżor je pschikasał profeßorej Lazerdźe sa tole wunamakanje 80,000 markow wupłaczicź.

(Stary płuh.) Farmer Mercer w Websterje w Ameriży hischcźe dźenßa ś płuhom wora, kotryż hižo 150 lět Mercerez ßwójbje ßłuscha. Tutón bě pradźěd nětczischeho wobßedźerja, jedyn wojnaŕ w Jendźelskej, twarił, a jeho ßynoja běchu jón ßobu do Ameriki wsali.

* Wobßedźeŕ makeje ale derje wopytowaneje korcźmy mějesche 3 lětneho borana, kiž se ßwojimi ßměschnymi kuskami hoscźom wjele wjeßela cźinjesche; haj někotry jeno toho dla pschińdźe, so by ßo nad boranom kusk poßmjał. Njedawno běsche ßebi korcźmaŕ na połschtwórta sta toleŕ papjerjanych pjenjes pschihotował; położy je na połcźku, hdźeź mějesche palenzowe blesche stejo. Mjes tym běsche teź boran do jstwy pohladacź pschischoł. Pocźa pó jstwje wokoło cźuschlicź, a nichtó njepytnu, kak wón te pjenjesy ś połcźki sczahnu. Hdyž ßo hoscźo korcźmarja praschachu, schto dha boran khodźo żuje, korcźmaŕ wołacź pocźa: „Moje pjenjesy! moje pjenjesy!" Ale posdźe běsche. Ssměschneho borana na měsćze sarěsachu ßo nadźějo, so ßnadź hischcźe nęschto wot pjenjes w żołdku zyke namakaju, ale — podarmo; wschitko běsche roszwankane. Kak je boran korcźmarjezom ßłodźił, njewěm; ale droha pjecźeń je to była!

* (Wjeßela myßl w hubjenstwje.) Hamburgske nowiny wo ßlědujazym podawku pißaju: Jena ßwójba w Bergedorfje dyrbjesche ßo dla sastatych dawkow cźasacź. Eksekutor niczo cźasajomne njenamaka, khiba dwě ßwinjecźi, sa kotrejuź wopuschi papjeru pschiwjasa: „Tejle ßwinjecźi stej cźasanej" a k tomu ßwój hamtski sygel pschitłócźi. Dotalny wobßedźeŕ korcźakow pak jej sarěsa a cźasanej wopuschi ś hamtskej papjeru sa hródźine durje pschibi.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Gustav, Khorle Augusta Maya, zyhelnika w Nadźanezach, ß. — Kurt, Ernsta Klimanta Neumanna, pschekupskeho pucźowarja na Židowje, ß. — Max, Emila Jurja Augusta Mikla, khěżerja a skałarja w Jeńkezach, ß. — Augusta Ernestina, Jana Bohuměra Matzka, zyhelepalerja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Marja Madlena, Mikławscha Möhna, postillona tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. oktobra: Hana Kobanjeź, njebo Handrija Handrika, bywscheho dźěłacźerja a wobydlerja, sawostajena wudowa, 66 l. 2 m. — 3. novembra: Handrij Měto, saßydleny měschcźan a wikowaŕ, 48 l. 11 m. — 4. Morwonarodźeny ß. Schniebsa, póstkeho pomozneho poßelnika na Židowje. — 7. Max, Gustava Julija Maximiliana Poldraka, khěżerja a pjekaŕskeho mischtra na Židowje, ß., 2 l. 1 m. 5 d. — Hana Martha, Jana Augusta Donki, rólneho pohonca w Delnjej Kinje, dź. — 8. Jan Hermann, Jana Měta, żiwnoscźerja w Dobruschi, dwójnik, 4 d. — 9. Handrij Ssmoła, dźěłacźeŕ na Židowje, 40 l. 11 m. 21 d. — Jan Bohuwěr Kmoch, wumjeńkaŕ w Cźichońzach, 73 l. 10 m. 26 d. — 10. Marja Martha, Handrija Hurbana, khěżerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 2 l. 7 m. 20 d. — 11. Haniża, njebo Pětra Jeremiaßa, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 46 l. 6 m. 21 d.

Telegrafikki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym skhodźe, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wjecźor 9 hodźin.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 18. nowembra pólna a skałowa leżomnosć Pětra Wacźera w Budyschinje, na 1400 mk. taksirowana. — 13. januara 1885 Libschez leżomnosć w Barcźe cźiłko 12, na 8000 mk. taksirowana.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

8. novembra 1884.

Żitowy dowos: 2159 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	4	9	11	8	4	9	11
Rożka	50 kilogr.	7	28	7	59	7	28	7	59
Jecźmjeń	50 kilogr.	7	10	7	46	7	10	7	46
Wowß	50 kilogr.	6	20	6	60	6	50	6	60
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenicźna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sklóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 874 schtuk, schtuka		9	—	28	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	10	5	40

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 66—69 mk., 2. druźiny 57—60, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ś 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Pschispomnjenje. Pod rěsnej wahu pola howjadow a cźelatow ma ßo rosumicź waha schtyrjoch bertlow bjes koże, hłowy, nohow, krwě, cźrjewow ś płuzami, jatrow, wutroby, ßłozyny atd. Płacźisna tutych dźělow ma ßo po tajkim naspomnjenej płacźisnje pschiliczicź.

Wjedro w Londonje 14. novembra: Mhłowojte.

Khěža, ſ zyhelom kryta, ſe ſahrodu, je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola **Arbana** w Lichanju.

Sahrodniſka žiwnoſcź cžo. 15 w Družkezach ſ 8 kórzami leżomnoſcźe je dla dźělenja herbſtwa hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola ſwudowjeneje **Jawſchowеje** tam abo pola **Khorle Jawſcha** w Sarěcžu.

Sporuſchk

kupuje žo wot měſchczańſkeje haptyki na hłownym torhoſchczu 6.

Max Schünemann.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Koſaze, naſymſke, ſajecze, korniklaze, czelaze a howjaſe kože kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange

pſchi žerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Kocže kóžki žo rjenje wudźěłaju.

Koſaze kóžki,

toho runja wſchě druhe kože kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

Guſtav Nauke

na garbarſkej haßy czíßko 16.

Pjelzowe koże bjes molow žu po najtuniſchej płaczíſnje doſtacź, toho runja žo wſchě druzíny **kožow** derje a tunjo pſchihotuja.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje žłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny Khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym žłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Konjaze deki

wot **3 mk.,**

deki na ſoſy

wot **2 mk. 50 np.,**

poßleſchczowe krywy

wot **1 mk. 75 np.**

porucža

M. G. Freyberg

na bohatej haßy.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucža

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Tykanzowu wyrzu,
ſafran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeńſki wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu,
porucža

hrodowſka haptyka.

Khofej

žyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druzíny,
porucža jako nješchto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucžne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucža

Hermann Lemka

na mjaßowym torhoſchczu.

Khofej!

Kampinas, žyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje žłodźazy, porucža jako płaczíſny hódny

Guſtav Poſer

na jerjowej haßy.

Sswój wulki ſkład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **koże,** k tomu trěbne, porucža dobroczíwemu wobkedźbowanju

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja ſchicźe žónſkich kožuchow po měrje žo ſpěſchnje a na najlěpje wobſtara.

Knjeſow wuczerjow na to kedźbnych czinju, ſo wulku dźělbu ſchulſkich knihi po poniżenej płaczíſnje pſchedawam.

Khorla Gelba,

knihiwjaſar

na mjaßowym torhoſchczu cžo. 4.

Jurij Valtin w Wojerezach

(žerbſke khlamy)

porucža:

khofej njepaleny punt po 80, 100, 110, 120, 130, 140, 150 np.,
„ **paleny** punt po 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.,
zokor zyły punt po 36, 40, 45 np.,
khěžorſki raffinad punt po 50 np.,
zokor dróbny po najtuniſchich płaczíſnach,
wſchitke druzíny wěrzow pſchezo czerſtwe tołczene,
rajß jenož dobry, punt po 15, 18, 20, 25, 30 np.,
ſyrop dobry žłódki, punt po 18, 20, 25 hacž 40 np.,
jerje 3 ſchtuki ſa 10 np. hacž ſchtuku po 10 np., mandl po 50—120 np.,
tež wſchitke druhe twory w wulkim wubjerku po mózno tunich płaczíſnach. Na **khofejowy ſkład** žerbſke hoſpoſy woßebje kedźbne czinju.

Polžidźane draſtne tkaniny

(wołma a žida)

žym po wurjadnje poniżenej płaczíſnje,

łóhcź po 1 mk.,

k wupſchedawanju

wuſtajił.

M. G. Freyberg

na bohatej haßy.

Eduard Hartmann

porucža

konjaze deki

w wulkim wubjerku po najtuniſchej płaczíſnje.

Pſchedawarnja muzſkeje draſty

H. G. Kubaſcha jun.,

krawza ſa ziwiliſtow a wojakow,

w Budyſchinje pſchi mjaßnych jědkach 1.

Najwjetſchi ſkład hotowych **ſymſkich paletotow** ſa mužow a hólzow, **županow, hotowych wobleežењow** atd. po jara tunich płaczíſnach a do zyła derje a po modźe dźěłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k ſchiczu po měrje.

Auguſt Jannaſch,

tyſcherſki miſchtr

w Budyſchinje na žerbſkej haßy czíßko 16,

žwój

möblowy magazin

czeſczenym Ssobußerbam porucža a czini na žwój bohacźe wuhotowany ſkład a najwjetſchi wubjerk podražowanych a woprawdźitych **dubowych, ezornych, mahagonijowych, worjeſchnych** a **wiſchnjowych möblow,** toho runja **ſoſow** a **ſtolow** po poniżenych płaczíſnach kedźbliwe.

Wuhlowa, kalkowa a hnójnoßrědkowa pschedawaŕnja

Moritza Recka naßlědnika Bernharda Hentschela

w Žicženju

porucza ßwój skład snateje dobreje

Mariascheinskeje brunizy

po najtunischej płaczisnje, toho runja wschě družiny druheho wuhla ßwojim cžescženym wotebjerarjam k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

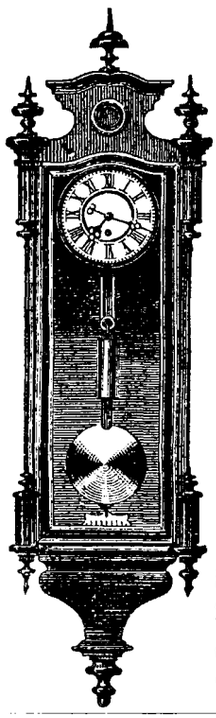

Najwjetschi skład

regulatorow

wot 15 mk. a dróžscho pola

J. G. Schneidera,

cžaßnikarja pschi lawskim tórmje delka a po 1. poskhodźe.

Słote a **ßlěborne cžaßniki** sa mužskich a žónske, derje wotcžehnjene, po najtunischich płaczisnach a w wulkim wubjerku. — Wschě družiny **rjecžasow.**

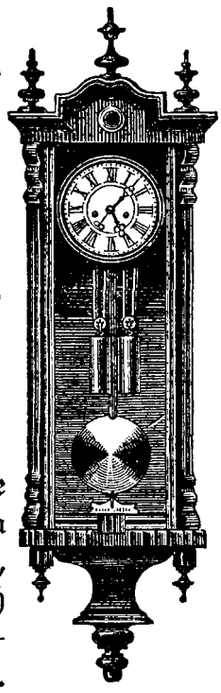

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólcžeje drasty, kotraž je wscha s cžistowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłaŕni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa srosczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniženych płaczisnach pschedawam.

Louis Gadt

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Konjazy grat

porucza w wulkim wubjerku a wubjernej dobrosczi, pěknje dźěłany, po niskich płaczisnach a rukuje sa dobre ßedźenje a trajnoscz

gratowa fabrika

E. G. Leunera w Budyschinje

na schulskej haßy.

Tunje a dobre

mužaze schaty,
žónske schaty,
hólcžaze schaty,
holcžaze schaty,
schaty sa cžěschinzow,
blidowe schaty,
poßleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty,
schaty sa cželedź

porucza w **najwjetschim** wubjerku

A. Tschentscher,

schatowa fabrika

s napschecza měschczanskeje schule.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1

porucza ßwój jara wulki skład

filzowych stupnjow a toflow

po wurjadnje tunich płaczisnach.

Dźěcžaza zyroba!

Najlěpscha zyroba sa cžěschne dźěczi je kruwjaze mloko s pschidawkom,

Timpowa dźěcžaza zyroba

pak je sa dobry spósnaty pschidawk k mloku. Paket po 80 a 150 np. dostacz pola **Klingst Nachfolgera** w Budyschinje na bohatej haßy.

Dobru **tykanzowu papjeru** wot starych aktow pschedawa mydłaŕnja **H. Puya** na ßerbskej haßy.

Turkowske sultanske ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjeŕwa

na mjaßowym torhoschczu.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobrosczi porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "
ßu dostacz pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

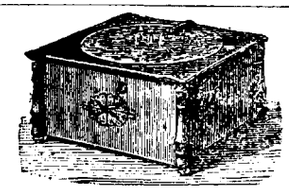

Hrajaze tyski

wot 3 mk. a dróžsche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola

J. G. Schneidera,

cžaßnikarja pola lawskeho tórma.

Kajlita ℳ 300. Sěrjedznokryw ℳ 80.

Direktne

póstske parołódźstwo

Hamburg-Amerika

Do **New-Yorka** kóždu

ßrjedu a njedźelu

s němskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towaŕstwa

August Bolten, Hamburg.

Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara

Albert Meisel w Budyschinje.

Dźěcźi młódsche 12 l. sa pokojzu, młódsche 1 lěta 9 ℳ.

Pschedeschčźnikowa fabrika

Richarda Rincki w Budyschinje

na hornčerśkej haßy 1, w hoscźeńzu „k ßlónzej“,

porucza ßwój wulki wubjerk **pschedeschčźnikow** po najtunischich płaczišnach.

Wuporjedźenja ßo spěschnje wobstaraju.

Rukajzowa a bandažowa pschedawarńja

K. R. Lory

8 na schulerśkej haßy 8

porucza ßwój skład wschěch družinow wěnzow (paßow), po najnowschich systemach dźěkanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež ßo płókacź hodźa, gumijowe, kožane a gurtowe ßlě, schlipßy a krawaty, portemoneje, kožane schórzuchi sa mužśkich, tosche sa žónske a schulske dźěczi atd. pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Pschispomnjenje. Kožane kholowy ßo po měrje dźěkaju, móschnje ßo sa krótki czaß po tunich płaczišnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Kaschczowy magazin O. Kiniki

na rózowej haßy czišło 8

porucza ßo pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

H. Horn

w Budyschinje

na bohatej haßy 25,

ś napschecźa hoscźeńza „k winowej kiczi“, porucza

najwjetschi skład

w tudomnym měscźe

symskich swjerschnikow a wobleczenjow

po nadpadnje tunich płaczišnach,

žónskich mantlow a jakow

w wulkim wubjerku.

H. Horn w Budyschinje

na bohatej haßy 25.

P. P.

S tutym ßebi dowolamoj najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so ßmój **na bohatej haßy czišło 19 druhn pschedawarńju** naschich tworow wotewrikoj.

Saßady kruteje sprawnoscźe a najwjetscheje czistoscźe pschi dźěle, kotraž je hacź dotal firmu wodźika, budźemoj ßo też dale dźerżecź.

S pocześcźowanjom

Tranzschel & Kattein,

parna fabrika schokolady, zokorowych tworow a póprjanzow.

Pscheměnjenje khlamow.

Sswojim cześcźenym wotebjerarjam k nawjedźenju dawam, so moje **czaßnikarśtwo** wjazy w měschczańskej pinzy njeje, ale w domje knjesa pjekarśkeho mischtra **Ernsta Looki** pschi **torhoschczu** w 1. poschhodźe, a proschu, so by ßo mi dowěrjenje, hacź dotal spožczene, też w nowym wobydlenju dostako.

Alwin Wehner, czaßnikar
w Wósborku.

W Hamorskim młynje ßo 17. novembra

wolij bije.

A. Dietrich,

wobkhadny agent

na hrodowskej haßy czišło 11

po 2 schodomaj.

Sprawne poßkuženje, krute mjelczenje.

Budyšska Bjesada.

Lětuše **swinjerežanje** z **koncertom** a **balom** změje so **wutoru 18. novembra** wječor w 8 hodźinach w Budyšskej třeleŕni.

Předsydstwo.

Natarśke towarśtwo w Budestezach.

Poßedźenje **schtwórtk 20. nov.** 1884 wjeczor w 6 hodźinach.

1. Pschednoschk wyschschcźho wuczerja k. Manskopfa. 2. Znjeńska rosprawa.

Sswójbni a hoscźo ßu witani.

Pschedßydstwo.

Kuchinska holza ś dobrymi wopißmami ßo nowe lěto na knježi dwór w **Plußnikezach** pyta.

Jena dźowka

móže ßłužbu dostacź na knježim dworje w **Czichońzach.**

Na knježi dwór do Debischkowa ßo nowe lěto jedyn wulki wotroczk a nózny strażnik pyta.

Schoßaŕ pytany.

Dla wojerśkeje ßłużby ßwojeho dotalneho schoßarja pytam hnydom abo 1. dezembra sa tudomne ryczerkublo ś paleŕnju a ś hatami pilneho, ßwěrneho a praktiskeho młodeho muža, najradscho ś burskeje ßwójby, jako volontära abo scholara.

Ryczerkublo Běła pola Kamjeńza.

R. Thieme,

najeńk.

Jene **proßo** je ßo blisko Rakez sańdźenu ßobotu popanuko a je pola **Huschmanna** w Holeschowje dostacź.

Jedyn **pschedeschčźnik** je sańdźenu ßobotu na hermanku stejo wostał. Saßo dostacź w wudawarni Serb. Nowin.

Cześcźranjaze ßłowa, wote mnje pschecźiwo listynoscherjej **Zobelej** w Sslepom rěczane, ś tutym jako njewěrne wróczo bjeru.

Hanß Matschko ś Dźewina.

Palma měra

na row

Hany rodź. **Delanskej** ś Delan, njebo **Handrija Ponicha,**

w ßwojim cźaßu wulkeho kublerja w Mjeschizach,

sawostajeneje wudowy,

† w Brěsezach 11. oktobra 1884

82 lět stara.

Ach spicźe derje w khłódnym rowje
Po dołhim pucźu žiwjenja
We Hrodźiscźu tam na kerchowje;
Kónz ma nětk zułba, bědźenja.
Kaž pucźowaŕ, hdyž wón je sprózny,
Spi cźišče, hdyž ßej pschebytk nózny
Je namakał, a hospodu:
Tak Wam po dołhim pucźowanju
Pśches žiwjenje po wojowanju
Row skicźi měrnu komorku.
Wasch seńśki běh, nětk dokonjany,
Bě ś zyła Boża dobrota;
Pak pódła toho pruhowany
Psches frudne, cźeźke podacźa.
Kaž jako dźěcźo wotcźehnjena
A w schulśkich lětach roswucźena
Wy běschcźe, tak scźe khodźiła.
Se ßwěrnym Sserbom woženjena,
Psches schtyrcźi lět sjenocźena
S nim, běschcźe wulzy sbožowna.
Wasch njebo mandźelśki pak běsche
Bur Handrich Ponich w Mjeschizy
(Macźičny ßobustaw wón běsche,
A dopißowaŕ Nowiny);
Hacź runje wjele lět nam wsaty,
Je wjele Sserbam hischcźe snaty,
H'ischcźe w rowje njesapomnity.
Waj' mandźelstwo bě měrne, rjane
A ś dźěcźimi też žohnowane;
Schěscź dźěcźi hischcźe žiwe ßmy.
Schtoż twjerdźe sjenocźił Bóh běsche,
To psches ßmjercź saßo rosdźěli;
Wasch mandźelski dom k měrej dźěsche,
Nasch luby nan naß wopuschcźi.
Psches dwacźi lět scźe Wy stała
Nětk ßama, we nich pschebywała
Pschi ßwojich dźěcźoch w cźišchini.
Dwaj krócź psches woheń potrjechena
A psches ßmjercź ßyna wurudźena,
Wy žadaschcźe dom njebjeski.
Jak' tute hody wumrjeł běsche
Wam luby ßyn we Khwacźizy,
Dha to tak k wutrobje Wam dźěsche,
So wuprajischcźe płacźizy:
Ach, so by moje spróżne cźěło
Kaž Ty nětk wotßtał cźahnucź mělo;
Kak rady bych ja wumrjeła.
A hlaj, Bóh pschińdźe. Poßylnjena
Psches Khrysta krej a wobhnadźena
Scźe cźišče, měrnje wußnuła.
O derje Wam, nětk wužiwacźe
Wy měr, kiž ßwět dacź njemóże.
O derje Wam, nětk wohładacźe,
Schtoż tu tak twjerdźe wěrjeschcźe:
So jeniczźy psches Khrysta rany
Bycź cźłowjek móże wujednany,
A ś hnady herba njebjeski.
Bóh wobradź wschěm a sdźerż nam ßwěru
W wschěch cźaßach tutu cźistu wěru,
Hacź junu naß saß' sjednocźi.

Srudźeni sawostajeni
(psches H. P.).

Lubym snatym a pschecźelam k nawjedźenju, so buchmoj ś Božej pomozu se strowej dźowcźiczku śwießelenaj.

W Budyschinje, 6. nov. 1884.

Moritz Mjerwa,
Bertha Mjerwina
rodź. Henčelez.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 22. novembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nowy kněžorstwowy zejm je zo schtwórtk wotewrił. W kněžorowej trónskej rěczi zo se spokojnosću na dalekrocžaze wutwarjenje sozialnych reformow po kněžorskim pozelstwje s léta 1881 pokasa. Njesbožesawěsćazy sakoń ma zo na dalsche dźěłacźerske klazy wupschestrjecź, a dla nalutowarnjow zo wot knjeźerstwa nowe namjety zejmej pschedpokoža. Dla rosćazych wudawkow w kněžorstwowym hospodarstwje budźa zo nowe dochody dawaze žórka pytacź dyrbjecź. Dawk rěpoweho zokora zo njehodźi powyschicź, dokelž by zo psches to nusa zokrowych fabrikow hischcze bóle powjetschiła. Ssejmej pschedpokoža zo wot knjeźerstwa dale pschedmjety wo kněžorstwowym pschinoschku dla sastupa města Bremena do zkowneho swjasa, a toho runja dla podpjeranja pschekupskich parnych kódźow, kotrež němske twory do zusych krajow wuwožuja. Wo němskich kolonijach, wo kotrychž směje zejm wuradźowacź, zo jemu wot knjeźerstwa rosprawa poda. Kongo-konferenza, kotraž tón czaz w Barlinje zwoje posedźenja wotdźerżuje, je zo w pschesjenosći s franzowskim knjeźerstwom powołała. Wschě móznarstwa, kotrež zu zo na nju pscheprosyke, zu hotowe byke, zo na njej wobdźělicź, schtož je dopokasmo, so zu napscheczo němskemu kněžorstwu pschecźelnje smyšlene a so maju dowěru k jeho politizy, kotraž zo wo sdźerżenje europiskeho měra prózuje. Psches skhadźowanku tsjoch kněžorow w Skjernewizach je zo pschecźelstwo bjes Němskej, Awstriju a Rušowskej wobkrucźiło a potwjerdźiło. Kněžor zo nadźija, so zo tole pschecźelstwo sa dołhe léta njeskasy a dźakuje zo Bohu sa měr, sa kotrehož sdźerżenje tsikněžorski swjask rukuje.

— Wukałanske wólby do kněžorstwoweho zejma zu zylnosću jenotliwych stron jenož mało pscheměnike. Skónczny wunoschk je nětko zlědujzy: Konserwatiwni licza 78 sastupjerjow, zwobodnokonserwatiwni 26, narodnoliberalni 53, zentrum 100, Polazy 16, Welfojo 10, ludowa strona 7, zwobodnje smyšleni (doprědkarjo) 66, Danojo 1, Elsaszy 15, njewotwišni (dźiwi) 1, sozialdemokratojo 24. Shubili zu zwobodnjesmyšleni 32, ludowa strona 3, Danojo 1, Polazy 2 zydle. Dobyli zu konserwatiwni 25, zwobodnokonserwatiwni 2, narodnoliberalni 7, zentrum 1, sozialdemokratojo 11 zydkow. Welfojo (Hanoverszy) a Elsaszy zu runje s telko sapósłanzami sastupjeni, kaž na posledním zejmje.

— Kongo-konferenza je zo 15. novembra w Barlinje w tym samym salu w hrodze němskeho kanzlerja wotewrika, w kotrymž zo w lěcze 1878 Barlinski kongreß wotbywasche. Konferenza je zo powołała, so by zo wot njeje postajiło, kak maja zo nad rěku Kongo na nawjeczornym afriskim brjosy kolonije sakoźicź, a zo wuradźiło, na kajke waschnje by zo pschi tym wscha swada bjes jenotliwymi statami wotdźerżecź móhła. Bismarkej je zo zozownje radźiło, móznarstwa, kotrež hižo w tamnischich krajach kolonije wobsedźa, sa wobdźělenje na konferenzy dobycź, hacź pak budze zo jemu schlachcźicź, bjes nimi dobru pschesjenosću sdźerżecź, tak so konferenza něschto kmane wujedna, dyrbimy hischcze wotczakacź. Jednanska rěcź na konferenzy je franzowska. Wo jeje dotalnych wuradźowanjach hischcze niczo na sjawnosću pschischło njeje.

— Němske kněžorstwowe knjeźerstwo ma pjecza wotmyšlenje, „dźěłowe hamty“ sakoźicź. Tele hamty měke w zykym němskim kněžorstwje sa tym zlědźicź, hdże je mało a hdże je wjele dźěła, tak so bychu zo dźěłodawarjo wobhonjecź móhli, hdże maju dźěłacźerjow pytacź, a na wopak bychu dźěłacźerjo shonili, hdże dźěło dostanu. Kak czasto dźěłacźerjo w wěstych stronach njedźiwajo wscheho prózowanja žane dźěło njenamakaju, bjes tym so w druhich krajinach tucźi dźěłacźerjo njedosahaju. Jenoż njedostatk, so bjes dźěłodawarjemi a dźěłacźerjemi khmaneho posrědnistwa njeje, je na tym wina, so czasto wjele dźěłacźerjow nusu cźerpi. Duž by s wulkim wužitkom sa dźěłacźerjow było, hdy by zo tajke zrjedźischcźo „sa srjadowanje dźěła“ sałoźiło. W wulkim swjasku jendźelskich rjemjeślniskich towarstwow hižo tuta naprawa wobsteji. Wo wschěch dźěłacźerjach, rjemjeślniskemu towarstwu pschisłuschazych, zo zwěru kontrola wjedze, a woni zo do tych stron scźeku, hdźež je zo nashoniło, so dźěłacźerjow pytaju. Dźěłowe hamty bychu mało pjenjes žadane, duž by jich sakoźenje spytanja hódne było.

Franzowska. W politiskim nastupanju zo w Franzowskej niczo wažne podało njeje. Na asiskim bitwischcźu je wójnske hibanje zyle pschestało. Se Schangaja drje je powjesć dóschła, so zu Franzowsojo Tamsui na kupje Formosy wobsadźili, tola zo na wěrnosći tuteje powjesće samo wot Franzowsow dwěluje.

— Kholera w Parisu je hižo najwyschschu stopnju pschekrocźiła. Ludźi zo dźeń a mjenje licźi, kotsiž na nju skhorja. Knjeźerstwo zo nadźija, so w symje kholera sama wot zo pschestanje.

Jendźelska. Kaž Irlandska tak tež Schottlandska makej licźbje bohatych jendźelskich semjanow zkuscha. Tež w Schottlandskej pocźinaju srudne wobstejnosće nastawacź, kajkež pscheds nětkotrymi létami w Irlandskej knjeżachu. Bjes jendźelskimi bohacźkami žadanje sa hońtwami w schottiskich horach s kóždym létom bóle rosće, duž je zo hońtwinski pacht s czazom tak powyschił, so semjenjo se zwojich wobsedźeństwow wjazy wužitka cźahnu, hdyž je do hońtwinskich revirow pschetworja, hacź hdyž je wot najeńkow wobdźěłacź dawaju. Tak je zo stało, so zu zo sa poslednje dźesacź lět s wjele krajinow ratarjo-najeńzy wuhnali, wjele wsow, prjedy wot pilnych ratarjow wobydlenych, je wopuschczenych, twarjenja w nich prózdne steja a rospadaju. Sso wě, so zu najeńzy hluboko rosnjembrjeni, hdyž dyrbja domisnu wopuschcźicź, kotraž je zo wot nich a jich prjedownikow s puscźiny do płódneje role pschetworika. Najeńkow prózstwy pola knjesow niczo njepomhachu. Dochody kublerjow zo psches pscheměnjenje polow a sahrodow do hońtwinskich revirow wjele powyscha a to je s pschiczinu, so najeńkow s jich zwójbami s domu a dwora cźerja. Njespokojnosć bjes schottiskimi ratarjemi je s kóždym létom bóle pschiběraka a najdlěje je trako, so zu hubjenstwo se scźerpliwosću njesli. Knjeźerstwo zo wo tele wězy njestara, bóle pak schottiski lud a tamnische nowiny, kotrež ratarjam radu dawaju, so bychu podobnje kaž Irojo zo pschecźiwo knjesam sběhnuli. Njepschecźelske hibanje bjes ratarskim ludom pschecźiwo knjesam widomnje rosće a směje knjeźerstwo skónczne wjele prózy, hdyž budze je podtłóczicź dyrbjecź. W někotrych stronach Schottlandskeje zu zo hižo njeměry stake.

Rußowska. W Chiwje je hižo dlěšchi cžaß lud se ßwojim wjerchom, Said-Mahomedom, jara njespokojom. Wulke cžrjódy Chiwesow ßu ruske mjesy pschekrocžili, dokelž jim jich wjerch njeßmilnje jich poßlednje wobßedženstwo bjerje a to jeneje židowskeje rukajzarki dla, kotruž je wjerch pschi khežorowym krónowanju w Moskwje sesnał a ju ßebi na to w Chiwje sa mandželsku wsał. Tale žónska njepschestawa wot wjercha pjenjesy žadacž, kotrež tón s asiatiskej ßurowoscžu ßwojim cžwilowanym poddanam wunusowacž pyta. Skónchnje je ßo lud rosnjemdrił a dokelž też mohamedanszy měschnizy mórcžachu, so je ßo wjerch se židowku woženił, bě tón skónchnje nusowany, ßwoju lubu mandželsku, jej 30,000 rublow dariwschi, do wukraja póßłacž. Tola niz jenož jeho poddanjo, też ruske knjeżerstwo je s nim njespokojom. Jeho rubjeżni poddanjo ßu ruske karawany nadpadowali, tak so bě Ruska nusowana, chiwsku twjerdžisnu Kungru wot kosakow wobßadžicž dacž. Měr drje ßo w Chiwje prjedy njepostaji, doniž Ruska Said-Mahomeda s kraja njewucžeri a chiwske hłowne město njewobßadži.

Egiptowska. Powjesche wo sajecžu generala Gordona ßu po sdacžu sekžane. Jendželske nowiny pißaju, so je general Wolseley, kotryž se ßylnym wójskom Gordonej do Khartuma na pomoz cžehnje, wot Gordona list dostał, w kotrymž tón skónzowanje wyschka Stewarta, Powera a franzowskeho konsula psches rubjeżnych Arabskich ßobudželi, wo ßebi pak pische, so móže hischcže dlěschi cžaß zyle derje w Khartumje wudžeržecž.

Njeßbožownaj bratraj.

Wopomnjenka s amerikanskeje wójny léta 1863.

Kanony twjerdžisny Sumter běchu prěnju kulu wutšelike. Połnózne kraje běchu počžałe wójska kaž se semje kuskacž a běchu ßwoje łódže póßłake pschistawy rebelliskich južnych krajow sahrodžicž. Džech do dobrowólnikow, — ßmě-li ßo s zyła wo dobrowólnikach rěcžecž, hdžež je kóždy nusowany, do wójny cžahnucž. Łódž „Santee", kotrejž mje pschipokasachu, běsche pschikasnju dostała, pschistaw Galweston w Texaßu sahrodžicž a sasta něhdže ßydom jendželskich mil psched pěskowej naßypju, kotraž ßo po dołhoscži pschistawa cžehnje.

Krótki cžaß na to, so běchmy pschijěli, na někajkej starej deßy schklowa k nam pschipkowa, kotryž běsche ßwojemu knjesej cžeknuł. Cžeknjenž powjedasche, so w swonkownym pschistawje łódž, s někotrymi kanonami wobrónjena, hotowa leži, kotraž chze prěnju lepschu skladnoscž wuzicž a ßo na honitwu puschcžicž sa pschekupskimi łódžemi poknóznych krajow. Dokelž nascha wulka łódž hłuboko w wodze džesche, bliže k brjohej sajecž njemózachmy; s tajkeje dalokoscže pak mózno njeběsche pschistaw wo prawdze sahrodžicž. Tak nam jena parołódž, kotraž wokmu wjesesche, pschi běłym dnju cžeknu, dokelž blisko pschi brjosy jědzesche. Duž nasch kapitan wobsamknu tamnu rubjeżnu łódž njejabzy nadpadnucž a sajecž, abo tola ju njeschkódnu scžinicž, prjedy hacž do morja wujědže.

Na kraju mózachu naß s teleskopom abo dalokowidom derje wobkedžbowacž, toho dla ßo pschihoty k wotmyßlenemu nadpadej hakle pschi wjecžornych ßmerkach počžachu. Pschihotowachmy tři wulke cžołmy a stajichmy na kóždy kanonu; też njesabychmy wjeßka s łapami wobwicž, so by też najmjeńscheho ropota ßyschecž njebyło. Potom ßo dobrowolnizy žadachu, kotříž bychu ßo pschi nadpadze wobdželicž chzyli. Wot pjecž stow muži, kotříž na łódži běchmy, pak žadyn wrócžo wostacž nochzyschе; duž dyrbjesche ßo skónchnje łoßowacž, schtó budže ßobu a schtó niz. Mi ßo trjechi, so běch ßobu.

Na ranje wokoło dweju po dołhim žedženju skónchnje cžołmy do wody spuschcžachu. Mužstwa, k tomu postajene, wot kotrychž měješche kóždy krótki teßak a dwaj revolvraj a, so bychu ßo mjes ßobu spósnali, běły powjas wokoło lěweje ruki, spěschnje do cžołmow słešechu, a bórsy saklincža kommando: „wotjecž!"

Nad wjetschimaj cžołmomaj, w kotrejuž kóždym tsizecžo matrosojo a dwanacžo mórszy wojazy ßedžachu, druhi lieutenant a jedyn starschi łódźnik roskasowasche. W mjeńschim cžołmje, w kotrymž dwazecžo łódźnizy ßedžachmy, měješche tsecži lieutenant kommando. Nasch cžołm do prědka jědžesche; na nim běsche też horjeka naspomnjeny cžorny cžeknjenž, kiž nam pokasowasche, kak mamy jecž, dokelž hłubokoscž morja pschi brjosy snajesche. Nimale zyle pó cžmje na to město jědžechmy, hdžež bě, kaž wjedžachmy, swonkowny galwestonski pschistaw.

Žane njetrjebawsche ßłowo ßo njerěcžješche, jeno dyß a dyß jedyn druhemu pschikasnju schepnu; cžim bóle ßo k brjohej bližachmy, cžim bóle s waha ßo wjeßka do wody nurjachu.

Kaž scherjenja nimo twjerdžisny jědžechmy, kotraž pschistaw wobknježi, a nad kotrejž ßo khorhoj rebelow smahowasche. Běchmy ßebi wjele swažili; pschetož džeń hižo ßwitacž pocža, a to mózachmy ßebi myßlicž, so ßu na kraju runje tak dohladni a pschecžiwo nadpadej pschihotowani, kaž my na łódži. Ale niczo ßo njehibnu; nasch kapitan běsche prawje ßudžik: njepschecželske wojerske straże wschě krucže spachu!

Hdyž běchmy hischcže kruch do prědka sjěli, cžorny, kiž prědku s kónz naschеho cžołma ßedžesche, rjeknu: „Tale tamle je" a na ßrjedžnu s tsjoch łódžow pokasa, kotrež běchu s daloka njejaßnje widžecž. Na to sastachmy a wotcžakachmy, doniž běschtaj druhaj cžołmaj dojěłoj; ßebi wěz pschemyßliwschi wyschk, kiž nad nami roskasowasche, pschikasa, so mataj wjetschej cžołmaj na jene dobo s wobeju stron, nasch cžołm pak wot prědka k njepschecželskej łódži sajecž, na to maja wschitzy tak mjelczo hacž mózno na łódž salěscž a ludži sajecž, tsělecž pak nichtó njedyrbi.

To pak běsche skerje prajene, hacž scžinjene; pschetož lědma ßo my njepschecželskej łódži, kotraž měješche mjeno „Royal Yacht", bližachmy, dha ßo s njeje sawoła: „Schtó wy scže?" — A njewotcžakawschi wotmolwjenja, straža, kotraž w tym ßamßnym wokomiku nasche wulke cžołmy ßo bližecž widješche, hnydom s zykej schiju wołacž pocža: „Nadpad! nadpad! wschě mužstwa horje!"

Nasche cžołmy pak njesadžerżene dojědžechu, hdžež mějachu pschikasane, a naschi ludžo s teßakom w rcže spěschnje po scženach łódže horje lěsechu. Straża na łódži pak ßo smužicže wobarasche a někotrych naschich, kotříž běchu nimale hacž horje salěsli, rani a do cžołma wrócžo sestorka. Njepschecželjo hladajzy pschibywachu, pschetož jich mužstwa běchu mjes tym wschitzy horje doběżeli. Hdyž nasch lieutenant dale sady tsělecž ßkyschesche a widješche, so ßo tola radžiko njeje ujepschecżela pschekhwatacž, też wón tsělecž dawasche a ßam do wulkeho ramjenjateho cžłowjeka wutsěli, kotryž na łódži stejesche a s móznej ruku do naschich pjerjesche. Lědma pak běsche wutsělik, dha wón sakschicža, so nam psche wschě stawy džesche; pschi błyskнjenju pólvra běsche njeßbožowny ßwojeho ródneho mkódscheho bratra spósnał, kotryž na ßmjercž ranjeny k jeho nohomaj do cžołma dele padże.

Žadyn wot naß tehdy njeshuda, schto běsche ßo tu stało, a nichtó njeje ßwědk toho był, schtož je ßo potom mjes bratromaj stało; pschetož wot sady pschimani, njepschecželjo zofacž počžachu a my mózachmy bjes sadžewka na łódž salěscž. Na dalsche wobaranje žanych myßlow njebě, pschetož na „Royal Yacht" běsche jeno něhdže 30 muži, kotříž běchu pódla toho hischcže hubjenje doscž wobrónjeni. Někotsi też hakle ßo pokasachu, hdyž palaze kule, kotrež do łódže mjetachmy, ßwój sahubjazy skutk hižo počžachu. Hdyž běchu ßo wschitzy poddali a bě khorhoj rebelow s kapitanoweje kajuty pschinjeßena, dwaj cžołmaj, kotrajž łódži „Royal Yacht" ßkuscheschtaj, do wody puschcžichmy, jatych do njeju seßadžachmy a łódž, kotraž ßo hižo se wschěch kónzow palesche, wopuschcžichmy.

Běsche też najwyschschi cžaß; pschetož na łódži běsche wjele pólvra, a też w twjerdžisnje ßo mjes tym hibacž počžachu; a lědma běchu nasche cžołmy nimo twjerdžisny wujěle, dha prěnja kanona wrjeßnu, kula pak na sboże wyßoko psches nasche hłowy lecžesche. Njetrjebam drje pschispomnicž, so na dompucžu s wjeßkami tak s waha njedžěłachmy, kaž na tampucžu, a tak naß kóžda minuta dale pschinjeße s wokrjeßa njepschecželskich kulow. Budžichu-li sběžkarjo, w město serjawych starych kanonow, kotrež ßo wot prědka natykowachu, tehdy hižo nowe kanony měli, kotrež ßo sesady natykuja, a kajkež jim posdžischo „neutralna" Jendželska scželesche, dha budžische nascha wěz ßnadž mjenje hładzy wotběżała.

Na naschim cžołmje na wrócžopucžu srudny khěrlusch spěwachu: tu a tam jedyn ßedžesche błědy a krwawy, někak s khwatkom sawjasany, a sady s kónz łódže leżesche morwy sběžkar, ßrjedža psches cžoło tsělenу, kaž běsche ßo wobarajo k nam dele ßo khilak. A bratramordar pschecžiwo ßwojej woli, kiž běsche ßo pschi nim cžapnuł, žaneje ßylny w wócžku w runej měrje na njeho hladasche a jemu dyß a dyß ruku na wutrobu kładżesche, jako by ßo jemu pschezo hischcže wěricž nochzyło, so je ßo tón straschny skutk wo prawdze stał.

Też wjetschej cžołmaj měješchtaj jeneho morweho a někotrych ranjenych. Morwy běsche jedyn s naschich, kotremuž bě w tym wokomiku, jako běsche na njepschecželsku łódž salěsł, njepschecželska lebja wutrobu pschekłóła a kulka s tsělby, kajkichž sběžkarjo njemějachu, do schije sleczała. Po tajkim běsche jedyn s naschich ludži, kotryž běsche s napschecżneje strony na łódž pschilěsł, do njeho tsělił.

Hdyž so k swojej łódźi wróćichmy, běsche hižo běły dźeń, a naschi towarschojo naš trójzy s tsikróćnym hurah powitachu, kajkeż mója jenož krki łódźnikow sanjesćź.

Morweju, pschećzela a njepschećzela, na mary położichmy a s khorhowju Połnóznych krajow wodźechmy. A hdyž buschtaj na wječor pod swjatoćznym cźitanjom pohrjebneje modlitwy woporaj njesbožowneje roskory mjes bratrami do morja skhowanaj, dha też na kraju kanony naschich njepschećzelow hrimotachu: wjedźachu, so dźe su tola bratsja, runjeż pokodnischi, padnuli.

Tón samsny wječor tsećźi lieutenant pschi apelu njeběsche: towarschojo wschak běchu wschě brónje psched nim skhowali, ale jemu běsche so radźiło, njepytnjeny s wokneschkom won do morja skoćźicź.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi pschibliženju swjatehо adventskeho cźasa cźinimy wschitkich, kotrźi hischće tych knihow nimaju, kedźbliwych na **„Swjaty advent“**. I. Wopominanja najwosebnischich wěschćenjow stareho sakonja na Khrystusa, wosebje k natwarjenju w adventskim cźasu. Na serbski pschekoźił A. Ssykora, farař w Ssmilnej. II. Adventska harfa. Sserbam serbsku podał M. Domaschka, farař w Nosacźizach. — Tutón wosebny „Sswjaty advent“ je derje swjasany sa 9 nšl. pola k. pschekupza Ad. Rämscha na serbskej hasy a pola k. Ssmolerja w Budyschinje dostacź.

— Sa wotnajećze naschich starych kasermow, kotreż městu skusscheja, knježerstwo posledni cźasa létnje 4980 hriwnow płacźesche. Měschćanska rada bě hižo wjazy króćź knježerstwu namjet stajiła, so by kasermy, kotreż su na 251,000 hr. taksirowane, sa 225,000 hr. kupiło. Dokelž knježerstwo k kupi swólniwe njehě, jemu měschćanska rada kasermy na posledk sa 160,000 hr. poskićzi. Tale suma so wojerskemu sarjadnistwu pschewyšoka bycź njesdasche, duž je so kupjenje kasermow do wudawkow sa léto 1885—1886 pschijało.

— Sandźenu pondźelu wječor wokoło sedmich tudomny rěsnik B. se swojim wosom psched korczmu „k dwěmaj lipomaj“ na drósy mjes Bělczezami a městom sasta a do korczmy sastupi, konja samekho wostajiwschi. Hdyž pak so sazo wróćźi, běsche so kóń a wós shubił. Na wosu kórz wowsa leżesche a dwě konjazej wodźewadle. B. hnydom do wschelakich kónzow telegrafowacź dasche a poliziju na nohi staji. Schtož skyschimy, staj dwaj pachołaj se Židowa s konjom a wosom wujěkoj. Do města pschijěwschi, je so jedyn s njeju spěschnje pschewoblekał, na cźož staj dale jěkoj. Tón samsny wječor hischće je k. R. s Pr. konja a wós w Koprzach stejo widźał; kóń je wschón w pocźe stał, so je so tak kuriło wot njeho. Hdźe staj mkodaj cźłowjekaj dale wokoło jěsdźikoj, njewěmy; na tsećźi dźeń, jako srjedu, rano pak su jeju w Budestezach widźeli a sajeli. Rěsnik B. nětko konja a wós sazo ma. Taj rjanaj Židowczanaj pak smějetaj swoje wjesołe pucźowanje s zusym konjom a wosom lohko doscź cźežko sapokucźicź.

— Sserbam, w Draždźanach bydlazym, lutherskim kaž katholskim, so kóžde léto wjazy króćź Boże skowo w jich macźernej serbskej rěcźi pschipowjeda. Tele Boże skužby so porjadnje bohacze wot Sserbow wopytaju. Sakske knježerstwo, kotreż je sebi kóždy cźasa kraloswěrnu konserwatiwnu myšl serbskeho luda wažiło, je psched něhdźe 35 létami, jako Draždźanszy Sserbjo wo serbsku Božu skužbu proschachu, s najwjetschej swólniwosću tutu prostwu dopjelniło. Teź w Barlinje wjele Sserbow a to wosebje delnjokužiskich bydli. Tucźi su wešće teź horze požadanje sa Božim skowom w lubej serbskej rěcźi měli, tola hacź dotal běchu nusowani, so s němskej Bożej skužbu spokojicź. Barlinszy Sserbjo drje su sami na tym wina byli, pschetoż woni, kaž so sda, jenje pola knježerstwa wo serbsku Božu skužbu prosyli njejsu. Knjes farař Bronisch, sahorjeny delnjokužiski Sserb, je, nusu swojich krajanow w Barlinje spósnawschi, pola knježerstwa wuskutkował, so so teź tamnischim Sserbam Boža skužba w macźernej rěcźi dostanje. Njedźelu 16. novembra so w Barlinje w tamnischej zyrkwi swjateje Trojizy prenja serbska Boža skužba wotbywasche. Sserbjo běchu so k njej w sylnej licźbje seschli. Po wuspěwanju serbskeho kherluscha k. farař Bronisch krasne prědowanje dźerżesche. Pschiposkucharjo buchu pscheš tole prědowanje hluboko sapschimnjeni, wjele s nich so sylsow sdźerżecź njemózesche, tajki sylny hnujazy sacźischcź na nich dołho njeskyschane synki lubeje macźerneje rěcźe cźinjachu. Po skónczenej Bożej skužbje so wschitzy kemscherjo do sakristaje podachu, so bychu knjesej Bronischej swój najhorzyschi dźak sa luboscź, Barlinskim Sserbam wopokasanu, wuprajili. Nam njeje snate, hacź so teź pschichodnje w Barlinje serbske Boże skužby po pschikładze Draždźanskich směja. Nadźijamy so, so so Barlinskim Sserbam dleje jich žadanje sa Božim skowom w macźernej rěcźi njesapowjedźi. Knježerstwo je dźe so hnydom pschi prenjej serbskej Bożej skužbje pscheswědcźicź móhło, so so woprawdźity zyrkwinski njedostatk wotstroni, hdyž so kschesćźijanszy smyšlenym Sserbam w Barlinje jich prostwa dopjelni.

S Huski. Sandźenu njedźelu 16. novembra bu nasch luby nowy knjes farař Handrij Měto swjedźenszy sapokasany. Rano dźewjećźich so swjedźenski cźah psched hrabinskim hrodom sestupa, zyrkwini a gmejnszy prjódkstejerjo wosadźini, wjetsche schulske dźećźi wot k. kantora Ludwiga wjedźene. Tam do toho cźaha sastupichu kk. hrabja a kralowski komornik Schall-Riaucour, zyrkwinski radźićel dr. Schmidt s Budyschina, farař Imisch s Hodźija a hrabjowy generalny mandatař Rycźěř s Draždźan a psched faru kk. farař Měto a jeho pschichodny nan farař Bergan s Wulkich Sdźarow. Psched zyrkwinymi durjemi, s kotrymiž cźah do Božeho domu sastupi, stejachu rjane cźesne wrota, a woltarnischcźo, na kotrymž so pomjenowani knjesojo sesydachu, bě s wubjernymi rostlinami wudebjene. Zyrkej bě na wobojim kemschenju jara bohacze s nutrnymi posłuchajemi napjelnjena. Najrjenische běsche pak bohate wudźělenje Božeho skowa, kotreż tu se rta kk. zyrkwinskeho radźićela dr. Schmidta, fararjow Imischa a Měta skyschachmy. A Bóh tón Knjes sam wusłyschi wschitke te kschesćźijanske dobroproschenja a pschecźa, kiž so tu s jeho swjatnizy sa nascheho lubowaneho noweho k. fararja k jeho njebjeskemu stołej posběhowachu.

Se Semiz. Sandźenu njedźelu tu skakał Radza se swojej mandźelskej skoty kwaš swjećźesche. Na 40 wosobow s pschećźelstwa a susodstwa so s nimaj w rjanym cźahu do Ssmilnjanskeje zyrkwje poda. Ssmilnjanski mužski chor dwaj rjanaj spěwaj k cźesći jubelskeju mandźelskeju wuspěwa, a knjes farař Ssykora na to wutrobu hnujazu rěcź dźerżesche a jeju požohnowa. Wot wjesnych so jimaj wjele rjanych a wužitnych darow do domu pschinješe, bjes druhim bě jimaj wobsedźeł tudomneje skały, k. Hut s Draždźan, 30 hr. pósłał.

S Lubija. Pschi wukakanskej wólbje je kandidat doprědkarskeje strony Fährmann 8216 hłosow dostał, 49 wjazy hacź kandidat konserwatiwneje strony dr. Pfeiffer, sa kotrehož je so 8167 hłosow wotedało. Konserwatiwna strona drje w naschim wokrjesu swojeho kandidatu pschećźischcźała njeje, tola njedźiwajo na to móže na posledniu wólbu se spokojnoscźu hladacź. Wjetschina doprědkarskeje strony je jara snadna, kaž hacź dotal hischće pschi žanym wuswolenju była njeje. Móz doprědkarskeje strony w naschim wokrjesu hladajźy wotbjera, a bychu-li konserwatiwni runje tak wo hłosy žebrili kaž doprědkarjo, bychu s wěsta s dobycźerjom byli. Schtož je so tón ras sakomdźiło, móže so pschichodny króćź porjedźicź, so by so nasch wokrješ doprědkarskej stronje wutorhnuł.

— Sandźenu sobotu rano su na Budyschskej drósy maschinskeho kowarja Haschku w womorje leżazeho namakali. Njesbožowny je najskerje po cźmje panuł a pod koła jeneho wosa pschischoł. Haschzy bě noha skamana a hłowa bě jemu cźežko sranjena.

S Rakez. Sandźenu njedźelu měješe nasche serbske towarstwo „Lipa“ swoju měsacznu skhadźowanku, kotraž bě jara bohacze wot sobustawow wopytana. Městopschedsyda, k. Handrij Kliment, sajimawy pschednoschk wo drascźinych modach dźerżesche a pschi tym roskładże, kak mody nastawaju a s wotkel pschińdu. Knjes kubler Pawlik na to žortny kusk s jeneje serbskeje pschasy powjedasche a s tym pschipossłucharjow do wulkeho smjecźa staji. S wjazorych stron so žadanje wupraji, so by so wot towarstwa hodowne swjate dny sabawny wječor wotdźerżał. Wschitzy pschitomni tutomu namjetej pschihłosowachu a so wobsanknu w wosebitej skhadźowanzy, njedźelu 30. novembra, wo tym dale wuradźowacź.

— Młodźina nascheje wosady je pjenjesy składowała a sa nasch Boži dom hižo sazo jedyn krasny swěcznik kupiła. Kermuschu je so nowy swěcznik poswjecźił, a běchu s pschicźinu toho nasche młode holzy woltař a klětku s pletwami rjenje wudebiłe. Njech je jim na tutym městnje sa jich wopornu luboscź k Bożemu domej wutrobny dźak prajeny.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Josef Lernet w Pardubizach	8 mk. 33 np.
Cźeske towarstwo „Blastimil“ w Draždźanach	50 „ — „
Hromadźe:	58 mk. 33 np.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wuskudźenja.

Lawniski sud. Agent F. E. Teuscher, wuczeny sukelnik s Wulkeho Hojna, so psched někotrymi létami na Židowje sasydli.

Hacź do lěta 1882 wón ſ dźělenej Starkowej na Židowje khlamarjeſche, na ſchkodu ßwojeje towarſchniźy, pſchetoż Starkowa je pjecźa na 1000 mk. pſchi tym pſchißadźika. Teuſcher ßebi na Židowje pſches ßwoju ſrěčźniwoſcź a pjerawuſtojnoſcź wěſtu widźanoſcź bjes ludźimi dobu. Na jeho namołwjenje Židowčźenjo wjazore towarſtwa, kaž wojeŕſke towarſtwo, dobrowólnu wóhnjowu woboru a khorychpodpjeraze towarſtwo ſakožichu. Teuſcher mějeſche w kóždym tychle towarſtwow někajke ſaſtojnſtwo, khiba w khorychpodpjerazym towarſtwje niz, hdźež jeho hnydom po towarſtwowym ſakoženju wuſtupicź nuſowachu. Dowěrjenje, kotrež ßo Teuſcherej wot ludźi ſpožčźi, wón na njeſprawne waſchnje wuwuźiwa. Sa fórmindu někotrych njemandźelſkich dźěčźi pomjenowany, wón pjenjeſy, jemu ſa wotčźehnjenje dźěčźi wotedate, pſchekſchiwi. Najnjehańbičźiwiſche jebanſtwo pak Teuſcher pſchi wujednanju herbſtwa ſahrodnika Kochta w Kſchiſchowje, w lěčźe 1880 ſemrjeteho, do ſkutka ſtaji. Herbjo běchu wujednali, ſo ma ßo žiwnoſcź ſtarſchemu bratrej, kotryž kóždemu herbje 1800 mk. wupłačźi, pſchewoſtajicź. Swudowjena Pjekarjowa, nědhuſcha žiwnoſcźerka w Libuchowje, bě tele pjenjeſy wot ßwojeho bratra hižo wupłačźene doſtała. Teuſcher, kotremuž bě wona 200 mk. winojta, ju narěčźa, ſo ßo njeßmě ſ tym ſpokojicź. W poßlednjej termiji na ßudniſtwje w Rychbachu Teuſcher, kotryž bě Pjekarjowu pſchewodźił, pißmo pſchepoda, w kotrymž ßebi Pjekarjowa 900 mk. žadaſche. So by ßo ſkórźby ſminuł, bě Kochta ſwólniwy, 600 mk. Pjekarjowej pſchidacź. Hacź runje dyrbjachu ßo tele pjenjeſy hakle ſa lěto ſapłacźicź, Teuſcher hižo ſa dwě njedźeli k Kochcźe pſchińdźe a ßebi wot njeho 400 mk. a dwě njedźeli poſdźiſcho ſbytk žadaſche. Jako ſarunanje wón Kochtej 50 mk. wot zykeje ſumy ſpuſchcźi, poſdźiſcho pak jemu też tele 50 mk. hiſchcźe wujeba. Hacź runje ßebi Pjekarjowa ßwoje pißmo wrócźo žadaſche, dha jej Teuſcher je tola njeda, wón wjele bóle tole pißmo k halſchemu jebanſtwu a wobſchudźenſtwu trjebaſche. Ratarja Lüku na Židowje wón narěčźa, jemu Pjekarzyne pißmo pokaſawſchi, ſo ma ſ herbſtwa pjenjeſy doſtacź a jemu na tſi raſy 240 mk. wukluka. Pſchi wußudźenju Teuſcher wſchu winu prějeſche. Tola wſchě ßwědźy, kotrež dyrbjachu jeho wot wobſkórźby wuczjiſcźicź, jeho winu ſkerje powjetſchichu. Dokelž ßo Teuſcher, hdyž jeho pſched ßud wjedźechu, pſched ludźimi ſe ßudniſkim ßkužobnikom pokaſacź nochźyſche, wón wulku cźaru pſched nim běžeſche. Jako ßo jemu to ſakaſa, wón ßudniſkeho ßkužobnika ſ kſchiwduczinjazymi ßkowami na cźeſcźi frani. Teuſchera njeßwěry, pſchekſchiwjenja a cźeſcźeranjenja winowateho ſpósnachu a jemu jaſtwo na jene lěto ſchěſcź měßazow a ſhubjenje cźeßnych prawow na tſi lěta pſchißudźichu. — Lejna Dürlichowa w Drožďžiju ma tydźeń jaſtwa wotßedźecź, dokelž je 10 ßnopow pſcheńzy tamniſchemu ryccźerkublerjej Tölzy kranuła. — Dźěkacźer J. K. Almer w Sderi bě wjazy krócź k hojenju ſkotu lěkarſtwo pſchedawał, kotrež ßmě ßo jenož w haptykach pſchedawacź. Almera toho dla ſ 10 mk. pokhoſtachu. — Dźěkacźerki Hana Lehmannowa, Hana Schlachtowa a Hańža ſwudowjena Rjekowa w Maleſchezach, kotrež běchu wobſkorźene, ſo ßu tamniſchemu ryccźerkublerjej-najeńkej Günzej něſchto mało dźecźela wotewſake, maja dźeń jaſtwa wotßedźecź. To ßame khoſtanje doſta Hańža Schierzowa w Maleſchezach, kotraž bě ſ 13lětnym hólzom Biſkopom ſ toho ßameho pola dźecźel ſpytała kranucź. Biſkop ßo jenož ſ poßwarjenjom pokhoſta.

Khoſtanſka komora. Hižo tſi krócź khoſtany dźěkacźer J. A. Sieber ſ Jeńkez bě 8. ſeptembra ſ cźeledźineje komory na knježim dworje w Porſchizach por ſtifletow a dźeń poſdźiſcho ſ wobydlenja dźěkacźerja Bjarſcha draſtu, 6 mk. hódnu, kranuł. Wobſkorźenemu khoſtarnju na jene lěto tſi měßazy, ſhubjenje cźeßnych prawow na tſi lěta a dowolene podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pſchißudźichu. — Dwajadwazecźilětny J. A. Liebſch, ſ Makeho Wjelkowa rodźeny, kotrehož ßu hakle lětßa ſapoczatk ſeptembra ſ khoſtarnje puſchcźili, bě hižo ſaßo wjazykrócźneho kranjenja dla wobſkorźeny. Jeho ſ khoſtarnju na tſi lěta, ſchěſcźlětnym ſhubjenjom cźeßnych prawow a dowolenym podſtajenjom pod polizajſku nadkedźbu pokhoſtachu. — 17lětny pjekarſki wuczobni. A. O. Pjetraſch, ſ Holzy rodźeny, kotryž pola pjekarja Dernoſcheka wuknjeſche, dawaſche ßwoje wobucźe pola ſchewza K. H. Czornaka na Židowje dźěkacź. Měſto pjenjeżneho ſapkacźenja wón Czornakej pſcheńcźnu muku podtykowaſche, kotruž bě ßwojemu miſchtrej kranuł. S woprědka Czornak muku bracź nochźyſche, dokelž ßo bojeſche, ſo ßo paduchſtwo pſcheradźi. Skónczńje pak tola ßwoje ßwědomje ſměrowa a muku wſa, kotraž ßo jemu wot Pjetraſcha ſ 50 np. po měrzy wobliczi. Něhdźe dźeßacź krócź Czornak wot Pjetraſcha muku po jenej měrzy po wuczinjenej płacźiſnje doſta. Tſi krócź bě druhi Dernoſchekowy wuczobnik Jurij Hermann Ackermann Pjetraſchej pſchi kranjenju pomozny był, ſa cźož jemu Pjetraſch pokojzu pjenjeżneho wunoſchka pſchewoſtaji. Dokelž pjekař Dernoſchek w hłownym wußudźenju wobſtórźbu pſcheczźiwo Pjetraſchej a Ackermannej wróczo wſa, ßo tutymaj khoſtanje ſpuſchczźi. Czornaka pak woſpjetneho pſchekhowanja winowateho ſpósnachu a jeho k khoſtarni na jene lěto ſaßudźichu.

K ßmjertnej njedźeli abo Božemje morwym.

Hdyž ßo wjeczor ßłónczźko khowa,
Moja hłowa
Póńdźe w Božim mjenje ſpacź;
Wóczźez póſczźele mi ßwěrny
Wjeczor měrny,
Dźěczźo dom chze ſawołacź.
Hdyž ßo wjeczor wětſik lěha,
Kónz je běha,
Wſchitko nahle wotczźichnje;
Noha poſaſtanje ſprózna,
Hnada wótzna
Ssebi dom mje powjedźe.
Hdyž mi wjeczor ſloty ſera
Wupſcheſczera
Wyßoko pſches njebjeßa,
Sańdźelicź ßo wócźko budźe,
Ale druhdźe
Rosjaßni ßo ſerniczźka.

Hdyž mi wjeczor ßwjatok ſwonja,
Dha ßo ſkonja
Próza moja na ſemi;
Kónz ma wſchitko cźaßne dźěło,
Moje cźěło
Potom ſpanje ßłódke ſpi.
Hdyž mi wjeczor roßa pada,
Duſcha hlada
Sswojeho ßej pſchecźela,
Kiž ju dźerži w ßwojej ruzy,
Ale duzy
Wón ju horkach wokoſcha.
Hdyž mi wjeczor měßaczk ſkhadźa,
Dha mi dadźa
Cźichu ſparnu komorku,
W kotrejž budu wotpocźowacź
A ßo khowacź
Wſchemu holkej ßwětnemu.

Wjeczor mój je nětko tudy,
Duž, wy ludy,
Rady chzu też cźahnucź dom;
Wěcźne ſměju ſpokojenje
W Božim mjenje
Tam, hdźež budu ſ Jeſußom.

P.

Přilopk.

* Žałoſtne njeſboże ſta ßo 14. t. m. pſchipołdnju na żeleſnizy pſched dwórniſchcźom měſta Hanau. Pſched tymle dwórniſchcźom tworny cźah ſtejeſche; na jene dobo parſchonſki cźah po tej ßamßnej koliji pſchijědźe a ſe wſchej mozu ſe ſady do tworneho cźaha praßnu a do njeho ſajědźe. Pſches to zyły rjad parſchonſkich woſow ſ kolije wuſkocźi. W tymle wokomiku pak po koliji pódla druhi tworny cźah ſ dwórniſchcźa wujědźe a do tych parſchonſkich woſow, kotrež běchu ſ kolije ſeſkakake a ſ dźěła ſpadake, ſajědźe. Sa jedyn wokomik běſche zyła kopiza woſow rosbitych a rosmjeczźenych; měſcheńza běſche ßurowa. Parowós a wóßom parſchonſkich a druhich woſow běchu do zyła jedyn na druhi a jedyn do druheho ſajéke. Hdźež běſche parowós do tworneho cźaha ſtorczźik, tam běſche wyßoka hora nakopjena: cźłowjekojo, deſki, koleßa a wſchelake kruchi żeleſa, to wſcho jedyn na druhim a jedyn w druhim tczeſche. Morwych je 18, ranjenych něhdźe 30. Hodźiny po tym, hdyž běſche ßo njeſboże ſtało, běſche ſ rosbitych woſow hiſchcźe żałoſcźenje a ſtyſkne wo pomoz wołanje ßkyſchecź. Nimała wſchitzy morwi a ranjeni ßu burſzy ludźo ſ wokolnoſcźe, kotſiž do Hanawa na hermank jědźechu. Na njeſboże wyni ſ wjetſcha wſchitzy w prěnich woſach ſa parnikom ßedźachu. Żeleſniſkaj ſaſtojnikaj ſtaj jeno dwaj żiwjenje ſhubikoj. S wobeju parnikow ſaſtojniźy cźaßa doſcź dele ſeſkakachu. Cźeźko ranjenych je 16 woßobow. Lěkarjo běchu bórzy na pomoz. Kohož mózachu někak wjeſcź, tych do měſchcźańſkeje hojerńje dowjeſechu. Někotſi pak běchu żałoſtnje roszychnowani. Jenemu mużej běſche zyły żiwot róſdrěło; jena żónſka běſche prěki do dweju kruchow rosrěſnjena; někotrym běſche hłowa wottorhnjena; druſy běchu tak rosmjeczźeni, ſo jich nichtó wjazy njeſpósna. Jenej ſtarej żonje běſche ſtorkadło tak hłuboko do wutrobna ſajéko, ſo wona na nim wißajo woſta; a tola běſche wboha hiſchcźe żiwa, hdyž běchu ju ſ wulkej prózu wußwobodźili. Jenemu mużej běſche kruch żeleſa hrudź pſchekłóko a kónz ſ khribjeta won tczeſche; też wón bě hiſchcźe żiwy.

* Pſched dwěmaj měßazomaj ſchpanſka pſchekupſka łódź „Ines de Kaſtro" italſke měſto Speziju wopuſchcźi, w kotrymž kholera ßurowje ſakhadźeſche. Lědma běſche łódź měſto ßmjercze wopuſchcźiła, dha też běſche wſchón ſtrach ſabyty. Pyſchna łódź wjeßele po hładkich żołmach Ssrjedźnoſeńſkeho Morja jědźeſche a módre italſke njebjo na dołhi měr a ſpokojnoſcź wěſchcźeſche. Na łodźi też jedyn Franzowſa ßobu jědźeſche. Sſo po łódźi roskhodźujo, Franzowſa ras pytnu, ſo ßo hólczeż, kiž w płachtach horka ßedźeſche, ſe ſubami do nich ſakußuje. Spósnawſchi, ſo je hólczeż khory, Franzowſa po njeho ſaléſe a jeho do komorki dele donjeße. Potom po kapitana běżeſche;

hdyž pak žo ſ nim wróćži, běſche hólczež hižo morwy. Jeho ſczornjene bjeswoczo žwědczeſche, ſo je ſtraſchny hóſcź na ľódźi — kholera. Hólzowe cźěko do morja cźišnuchu. Wjeczor toho žamžneho dnja dwaj ſtaraj matroſaj wumrjeſchtaj; też jeju do morja puſchczichu. W nozy hiſchcze wóžom ľódźnikow ſkhori a naſajtra ſcheſczo ſ nich wumrjechu. Dźeń běſche jaſny, žkónzo žapaſche a žadyn wětſiczk njeſaduwaſche; duž žo khoroſcź ſpěſchnje roſchěri. K poldnju ľódź wutrobu hnujazy napohlad ſkiczeſche: khori jedyn pſchi druhim leżachu; ſtrowi žo hižo bojachu žo jim bliźicź; ľódźnizy, pok wrótni ſe ſtrachom, herjekachu a kucharjej winy dawachu, ſo je wſchěm ſ jědom ſawdak. Jeno kapitanowa žona, mloda Portugalka, ſ woprawdże kſcheſczijanſkim žamužoſapřečzom ſa khorymi hladaſche, jim wodu ſ kißakom podawaſche, jenicźke lěkarſtwo, kotrež na ľódźi mějachu, a mrějazych troſchtowaſche. Franzowſa kapitanej tak wjele hacź móžno pomhaſche ľódźnikow ſměrowacź. Na wjeczor pak wón ſaczu, ſo je też jeho ſtraſchna khoroſcź wobjała a w němym ſadwělowanju wón dele běżeſche a žo do ľódźineho jaſtwa ſamknu. Kak wjele cźaža je wot teje minuty žo minuło, Franzowſa njewjedźeſche: žnadź dźeń, žnadź tydźeń. Wotzucźiwſchi wón žaneje bóle njeſaczu; ale žmjertna žkaboſcź jemu ſtanucź njeda. Sſrěbnuwſchi ſ bleſchki ruma, kotruž mějeſche pſchezo ſa pažom wißajo, wón wſchě mozy ſebra a ſtanu. Ssmjertna cźiſchina na ľódźi knježeſche. Franzowſa ſawoła; jeno próſdny wothłóž jemu wotmolwi. Niczo žkyſchecź njeběſche, hacź pluſkotanje žokmow wokoło ľódże. Franzowſa žo ſmuži a po ſkhodże horje dźeſche. Ale kajki ſtraſchny napohlad! Ľódź bě ſ cźěkami pokkadźena. Straſchny hóſcź ani jeneho pſchelutowak njeběſche. Horizont bě cźiſty, njebjo módre, žwětleſchko morja kaž roſpławjena mjedź. Ľódź žo njehibaſche a žo ſdaſche kaž pohrjebniſchczo nad wodu. Franzowſa wjedźeſche, ſo je jemu žmjercź wěſta, je-li ſo cźěka wſchě do morja njeſmjeta. A tola jeho pſched tajkim ſtraſchnym dźěkom wottſchažowaſche. Cźišnuwſchi prěnje cźěko do morja wón do womory padże. Sa někotre hodźiny pak ſažo k žebi pſchińdże a ſ nowa ſapocza. Na wjeczor běſche ľódź wot cźěkow cźiſta. Naſajtra rano Franzowſa wětr howricź žkyſcheſche. Pſchipadnje běſche kapitan, doniž běſche cźiche wjedro byko, wulke płachty wſchě dele ſebracź dak, ſo bychu žo wuporjedźake. To běſche ſboże ſa Franzowſu; hewak budźiſche jeho wětr ſchtó wě hdże ſaczěrik abo ľódź žnadź powróćzik. Na ſboże też wětr tak ſtejeſche, ſo ľódź na kupu Korſiku cźěrjeſche. Na wjeczor Franzowſa pſchibrjožne ſkały wuhlada a bórſy na kupu pſchijědże.

* Sažo budźiſche žo pſchi žamym ſtako, ſo budźichu cźłowjeka žiweho ſahrjebali. W Warſchawje jena knjeni, pobywſchi něſchto njedźel khora, wumrje, kaž mějachu jeje domjazy ſa to. Stachu žo žo wſchě pſchihoty na pohrjeb: ſkaſachu kaſchcź, row a ſchtož běſche trjeba. Stupiwſchi w nozy dó jſtwy, hdźež njebocźiczka na marach leżeſche, jeje žotra pytnu, ſo tu žotra ſ wotewrjenymaj wocžomaj leži a ſo ji ſ porſtom kiwa. Hnydom žwójbni pſchiběžachu a po lěkarja póžłachu; lěkař lěkarſtwo ſapiža. Hdyž běſche khora lěkarſtwo pſchijaka, na měſcże wužnu. Lěkař žo nadźija, ſo ju bórſy wuſtrowi.

* W „pſchilopku" 46. cźiſła naſchich nowin běſche rěcź wo holczźy, kotraž pjecź dnjow dołho ſpaſche, a kotruž najebacź wſchu lěkarſku prózu wubudźicź njemóžachu. Tale holczka je hiſchcze dalſche ſchtyri dny, po tajkim 9 dnjow po ſpochi ſpała, potom pak wotzucźiła. Lěkarjo měnja, ſo žo wo jeje žiwjenje a ſtrowoſcź bojecź njetrjebaju.

* (Spodźiwne wobroczenje njewěriwych k wěrje.) Nowiny „Echo" powjedaja, kak bu ſnaty ruſki baßnik wjerch P. A. Wjaſemſki, kotryž ſa młode lěta niczo njewěrjeſche a zyrkej a wěru cźaſto wußměſchowaſche, hłuboko wěriwy cźłowjek. Běſche w lěcźe 1823 abo 1824, hdyž žo Wjaſemſki ras poſdże w nozy w Pětrohrodże do žwojeho wobydlenja wróćži. Wón žo mało njedźiwaſche widžo, ſo žu wokna jeho wobydlenja jaßnje roſžwětlene; khwataſche po ſkhodże horje a žo žłużobnika praſcheſche, ſchtó dha je wó jſtwje. Sſłużobnik pak wotmolwi, ſo wó jſtwje nichtó njeje, ale ſo je jſtwa krucźe ſamknjena, a ſ jenym knjeſej jſtwiny kluczź pſchepoda. Wjerch jſtwu wotewri. Do njeje ſaſtupiwſchi, wuhlada cźłowjeka, kiž běſche ſ khribjetom k njemu wobroczeny a ſa jeho pißnym blidom žedźo pißaſche. Bjes ſtracha wjerch ſady zuſeho ſtupi a jemu pſches ramjo hladaſche, ſchto piſche. Schto je tam pißane byko, na wěczne potajne woſtanje. Wjaſemſki wótſje ſawoła, žo ſa wutrobno pſchimnu a bjes myßlow k ſemi padże. Hdyž wón ſažo k žebi pſchińdże, tam hóſcź wjazy njeběſche a žwězy běchu haßnjene. Wjerch Wjaſemſki žwojej cźeledźi krucźe ſakaſa wo tymle podawku rěcźecź. Poſdźiſcho je žo bliſkim pſchecźelam wuſnał, ſo je w hoſcźu žameho žo ſpósnał; to pak nikomu njepraji, ſchto je na blidże pißane byko. Ale wot toho žamžneho dnja je žo njewěrny młodźenz a bohahanjeŕ do hłuboko wěriweho cźłowjeka pſcheměnił. — Něſchto podobne ſta žo ſe žławnym baßnikom Puſchkinom, kiž toho runja ſa młode lěta žo ſ njewěru hordźeſche. Něhdy Puſchkin ſ hrabju Lanſkim w hromadże žedźeſche; jedyn pſchemo druheho wonaj wěru hanjeſchtaj a žmějeſcheſchtaj. Na jene dobo młody cźłowjek dó jſtwy ſtupi, kotrehož mějeſche Puſchkin ſa hrabju Lanſkeho, Lanſki pak ſa Puſchkina. Sſo k nimaj žynuwſchi žo hóſcź ſ nimaj do rěcże da a pſchecźiwo jeju njewěriwym nahladam ſ tajkimi jaßnymi dopokaſami wuſtupowaſche, ſo wobaj wotmjelknuſchtaj a jemu ſkónczże rjeknuſchtaj, ſo ſtaj žwoje njewěriwe nahlady do zyła pſcheměnikoj. Jimaj na to wbožemje prajiwſchi žo zuſy wotžali. Nětko hakle žebi pſchecźelaj wuſnaſchtaj, ſo žadyn hoſcźa ſnakoj njejſtaj; žłużobnizy pak, wo to praſchani, jenohłóžnje wobkrucźachu, ſo nichtó zuſy do domu pſchiſchoł njeje. Puſchkin a Lanſki pak ženje wjazy njewěru wukhwalowakoj njejſtaj.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Bohuwěr Henſel, fabrikſki dźěłacźeŕ w Dobruſchi, ſ Marju Thereſiju Ottez tam. — Jaroměr Auguſt Khorla Haupt, pilnikaŕ w Wulkim Hojnje, ſ Emmu Amaliju dźělenej Kompaßowej rodź. Müllerez na Židowje.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Khorla Adolf, Adolfa Kießlicha, khěžkarja a ſchewza w Rabozach, ž. — Alma Otilija, Ernſta Běrki, murjerſkeho poléra na Ssokolzy, dź. — Lejna Marja, Handrija Hockera, dźěłacźerja na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Khorla Ota, Jana Bohuwěra Kalicha, murjerja a wobydlerja, ž. — Jaroměr Wylem, Handrija Běłeho, zyhelnika a wobydlerja, ž.

Katholſka zyrkej: Emil Alfred, Jana Adalberta Welſa, fabrikſkeho dźěłacźerja w Lejnje, ž. — Marja Madlena, Wylema Pawoła, fabrikſkeho dźěłacźerja w Lejnje, dź. — Hana Madlena, Pětra Joſeſa Pětſcha, cźěßle tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 4. novembra: Khorla Oskar, Khorle Roberta Kobanka, ſchewza a wobydlerja, ž., 2 m. — 7. Ida Emma, Michała Buſcha, dźěłacźerja a wobydlerja, dź., 4 l. 2 m. 8 d. — Hana Emilija Michaelez ſ Porſchiz, 47 l. 3 m. — 9. Emilija Martha, Michała Buſcha, dźěłacźerja a wobydlerja, dź., 6 l. 21 d. — 10. Khorla Hermann May, murjeŕ a wobydleŕ, 50 l. 3 m. — 11. Hana Khryſtiana Wicźaſez, njebo Khorle Auguſta Groſche, bywſcheho pjekarſkeho miſchtra w Rakezach, wudowa, 69 l. 1 m. — Hańża, njebo Pětra Jeremiaßa, dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 46 l. 6 m. 21 d. — 14. Marja Thereſija, Jana Klimanta, žiwnoſcźerja w Brěmjenju, mandźelſka, 39 l. 10 m. 1 d. (na Židowje wumrjeła). — Matyj Schibak, žiwnoſcźeŕ w Sřěſchinje, 56 l. 4 m. 25 d.

Pſches žudniſtwo ma žo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 22. novembra dopoldnja w 10 hodź. na hrodże w Budyſchinje 49 kórzow pſcheńży a 31 kórzow rožki. — 24. novembra popoldnju w 1 hodź. pola kowarja Paula w Barcze 1 wějaza maſchina, 1 žykanjowa maſchina a 1 wós. — 28. novembra khěžna leżomnoſcź rěſnika J. E. Kobana w Budyſchinje, na 12,000 mk. takſirowana. — 20. januara 1885 leżomnoſcź Handrija Glätty w Bréſowje, na 2570 mk. takſirowana.

Na pſchedań: Khěża cźišło 20 w Małym Wjelkowje.

Płacźišna žitow a produktow w Budyſchinje

15. novembra 1884.

Žitowy dowoz: 2629 měchow.	Na wikach wot		Na wikach hacź		Na burſy wot		Na burſy hacź	
	M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſcheńża (50 kilogr.)	7	74	9	17	8	4	9	11
Rožka (50 kilogr.)	7	34	7	59	7	34	7	59
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß (50 kilogr.)	6	45	6	70	6	50	6	60
Hroch (50 kilogr.)	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	33	8	89	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	—	15	—	—.	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	—	—	—	—
Pſcheńczna muka 50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	30	—	—	—	—
Sſłoma 600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 854 ſchtuk, ſchtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Dražďžanſke mjažowe płacźišny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 57—60, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. novembra: Mokroſymne.

W Komorowje pola Rakez je **kněža** cžišło 40 ſ dwěmaj kórzomaj ſahrody, ſa wojnarja abo druheho rjemješlnika žo derje hodźaza, na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

W Wujeſdźe pola Lubija, w kotrejž wšy je na 15 burſkich kubłow, žu twarjenja žiwnoſcže cžišło 30, ſa wojnarja žo hodźaze, ſ něſchto polom abo bjes njeho, hnydom na pſchenajecže.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆elu 1. dezembra ma žo na Zyžez kuble w Stróžiſchcžu něhdže 6 kórzow ſtejateho rjaneho žylneho bréſoweho drjewa k wotpuſchcženju na pſcheßadźowanje pſchedawacź. **J. Zyž.**

Dwaj rjanaj 5létnaj wołaj a ſchtyri byki, 2 po tſjoch, 2 po dwěmaj létomaj, žu na pſchedań. Hdže? žo naſhoni w Bałzarjez korczmje w Wulkim Cžiſku.

Ssuſcheny połcź punt po 80 np., pſchi 5 puntach po 75 np., **žyry połcź** punt po 65 np., **žadleſchczo** punt po 65 np., **ſchtyri porſty tołſte žwinjaze mjažo** punt po 55 np., **běłu kołbažu** punt po 70 np. porucža

Otto Pötſchke
na kotołſkej haży (Keſſelgaſſe).

Wołtarne žwěcžniki, božołidowe a **kſchcženſke khany, kſchcželnizy, wobłatkowe tyſy, kheluchi** a **Boże martry** dźěła rjenje a trajnje poſłěbrowane po najtuniſchich płacźiſnach

A. Heinke, zynař
na žitnej haży 8 w Budyſchinje.

Piwowe karanczki

ſ wěkom a bjes njeho porucža w najnowſchich druźinach

A. Heinke, zynař.

Dobru **tykanzowu papjeru** wot ſtarych aktow pſchedawa

mydłarnja **H. Puya**
na žerbſkej haży.

Czerſtwe žwinjaze pleza

kupuje

Joh. Wannack
na ſchuleŕſkej haży 5.

Sporuſchk

kupuje žo wot měſchczanſkeje hantyki na hłownym torhoſchczu 6.

Max Schünemann.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje

mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Wupſchedawanje.

So by žo ſkład tworow konkurżoweje maży tudomneje firmy **M. Th. Pech** na hłownym torhoſchczu cžišło 8 rucže rumował, žu žo na ſkładže leżaze

draſtne tkaniny, katun, kholowowe a žuknjaze tkaniny, płatowa twora, poßleſchczowe tkaniny, ſchórzuchi, židźane a połžidźane mužſke a žónſke kacheneſy, toho runja **wołmjane rubiſchcza na hłowu a wokoło žiwota, kapoty, ſpódnje kholowy, kožowe ruby, ſchpundowanſke krywy atd.**

po płacźiſnje ſ nowa wjele ponižiše.

Konkurżowe ſarjadniſtwo.

Auguſt Grützner
w Budyſchinje

porucža

draſtne tkaniny w bohatym wubjerku, łóhcź wot 25 np. hacž k najlěpſchemu,

tkaniny ſ cžeßaneho pſchedźena k poczehnjenju jakow a kožuchow w najnowſchich muſtrach,

plüſch, łóhcź wot 1 mk. 80 np.,

lama, koſchlowy barchent atd. po tunich płacźiſnach,

konjaze deki wot 3 mk.,

toho runja

ſymſke mantle, kotrež žo dla póſdnjeho cžaža po jara **poniženych** płacźiſnach pſchedawaju.

So bych žwój wulki ſkład hotoweje mužſkeje a hólczeje draſty, kotraž je wſcha ſ cžiſtowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něſchto pomjeńſchił, wot nětka

ſymſke nadwoblekarje ſa froſcženych a dźěcźi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniženych płacźiſnach pſchedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Sſerbſke a němſke ſpěwarſke knihi, piſanſke a fotografiſjowe albumy, zigarrowe etwije, piſanſke mapy, ſchulſke toſche, torniſtry, barbowe kaſchcźiki, pjerowe kaſchcźiki, wſchě druźiny **protykow** porucža po najtuniſchich płacźiſnach

Gustav Rämsch na bohatej haży.

Piſne knihi, duzent po 80 np., **pjera, wołojniki** a **tafle, pjerowe dźerżaki,** wſcho kaž žo žada, porucža

Gustav Rämsch na bohatej haży.

Sswój wulki ſkład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **kože,** k tomu trěbne, porucža dobroczíwemu wobkedźbowanju

Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja ſchicže žónſkich kožuchow po měrje žo ſpěſchnje a na najlépje wobſtara.

Koſaze, naſymſke, ſajecže, kornikłaze, czekaze a **howjaſe kože** kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płacźiſnach

Heinrich Lange
pſchi žerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Kocže kóžki žo rjenje wudźěłaju.

Koſaze kóžki,

toho runja wſchě druhe kože kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

Guſtav Nauke
na garbarſkej haży cžišło 16.

Pjelzowe kože bjes molow žu po najtuniſchej płacźiſnje doſtacź, toho runja žo wſchě druźiny **kožow** derje a tunjo pſchihotuja.

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje žłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym žłodźe poručźataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Dźěcźaza zyroba!

Najlěpſcha zyroba ſa cžěſchne dźěcźi je kruwjaze mloko ſ pſchidawkom.

Timpowa dźěcźaza zyroba

pak je ſa dobry ſpóſnaty pſchidawk k mloku. Paket po 80 a 150 np. doſtacź pola **Klingſt Nachfolgera w Budyſchinje** na bohatej haży.

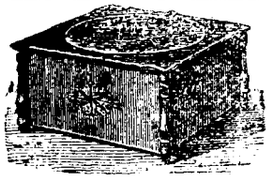

Hrajaze tyſki

wot 3 mk. a dróžſche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola

J. G. Schneidera,
cžaßnikarja pola lawſkeho tórma.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobałki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako nĕschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu.

Cykanzowu wyrzu,
safran, zyky a tolczeny,
zitronowy wolij,
korjeński wolij,
zymt a wyrzu, zyku a tolczenu,
porucza

hrodowska haptyka.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tunscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Mĕschann butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroschi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźĕlbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlĕpschich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wuhlowa, kalkowa a hnójnoßrĕdkowa pschedawarnja

Moritza Recka naßlĕdnika Bernharda Hentschela

w Žieženju

porucza ßwój schkad snateje dobreje

Mariascheinskeje brunizy

po najtunischej płaczisnje, toho runja wschĕ druźiny druheho wuhla ßwojim czeschczenym wotebjerarjam k dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Eduard Hartmann

porucza

konjaze deki

w wulkim wubjerku po najtunischej płaczisnje.

Sserbske khĕrluschowe knihi

w dobrych trajnych swjaskach porucza po najtunischej płaczisnje

Louis Gastorff,
knihiwjasarnja 7 na schulschich hrjebjach 7
na rózku ßukelnskeje haßy.

Najwjetschi schkad

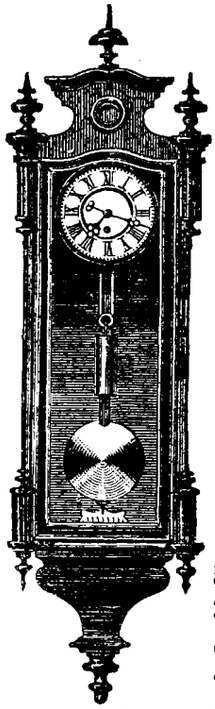

regulatorow

wot 15 mk. a drózscho
pola

J. G. Schneidera,
czaßnikarja
pschi lawskim tórmje
delka a po 1. poskhodźe.

Slote a **ßlĕborne czaßniki** sa mużskich a żónske, derje wotczehnjene, po najtunischich płaczisnach a w wulkim wubjerku. — Wschĕ druźiny **rjeczasow.**

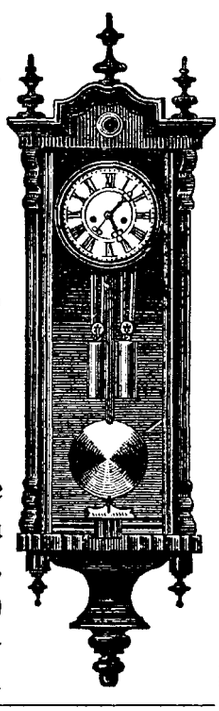

A. Wiczas, krawski mischtr

w **Rjeßwaezidle,**

porucza ßo k schiczu wscheje **mużskeje drasty** a lubi spĕschne poßkuzenje a tunje płaczisny.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

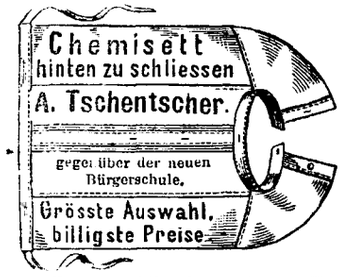

Turkowske sultanske ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako nĕschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Gardinowe djerżaki.

Wobkuki
wokoło wobrasow
pola
A. Grundmanna
na lawsk. hrjebjach.

Skład schpitzelow.

Pschedawanje a porjedźenje

dobre a tunje
pod rukowanjom
A. Mager
na ßerbskich hrjebjach
s napschecza kaserny.

Wosjewjenje.

Pschedßydstwo ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, kotremuž ßu ßo nětko tež prawa juristyskeje woßoby dostałe, ßu:

farař **Imisch** w Hodžiju, pschedßyda,
farař **Jakub** w Njeßwačidle, městopschedßyda,
farař Dr. **Kalich** pschi Michałskej zyrkwi w Budyschinje, wodźer knihisłkada,
farař **Měto** w Huszy, pißmawjedźer,
kapłan **Kschižan** w Hodžiju, pokładnik.

W Budyschinje, 19. novembra 1884. **Pschedßydstwo.**

Moje hodowne wupschedawanje

sapočznje ßo

póndźelu 24. novembra.

Jan Jurij Pahu

w Budyschinje, pschi torhoschczu,

pódła hłowneje straże.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

W wudawarni Serbskich Nowin je ßa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka ßa Sserbow

na lěto

1885.

Wschě družiny **klistirskich ßykawow** ßa cłowjekow a ßót, toho runja wschu **zynowu nadobu** porucza **A. Heinke,** zynar.

Direktne
póstske parokódźiwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
ßrjedu a njedźelu
ß němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajüta **№ 300.** Strjedźnotrny **№ 80.**

Dźěći młódsche 12 l. ßa połowiu, młódsche 1 léta 9 %.

A. Dietrich,

wobkhadny agent

na hrodowskej haßy cźißło 11

po 2 schodomaj.

Sprawne poßkuženje, krute mjelczenje.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh jutře njedźelu 23. novembra swoju 69. zhromadźiznu. Započatk w 5 hodź.

Dokelž změje so wuradźowanje dla hodowneho swjedźenja, dha so wšitke sobustawy najnaležnišo přeprošuja. **Předsyda.**

Bukičanske serbske towarstwo

změje njedźelu 30. novembra popołdnju z dypkom w 4 hodźinach swoje posedźenje. — Přednošk k. wučerja Šutcy z Rachlowa wo jědojtych hadach. Hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje da-li Bóh njedźelu 30. novembra popołdnju w 3 hodźinach posedźenje dla wuradźenja wo přichodnym zabawnym wječorje.

Předsydstwo.

Pschistojna holza móże jědź a hospodu dostacź pola jenotliweje žony. Hdźe? je schonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Holza, kotraž chze warjenje wuknucź, ßo pyta psches pschistajazu žonu **Semigowu.**

15- hacź 16létna holza se wßy ßo hnydom abo k nowemu létu do ßłužby pyta w Budyschinje na garbarskej haßy 14.

Tyscherskeho pomoznika hnydom pyta **A. Hensel** w Luwocźizach pola Wósborka.

1. januara pyta ßo wolazy s Pruskeje a rólny pohoncź na knježi dwór do **Wutołcźiz.**

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy pytam nowe léto abo najposdźischo jutry 1885 ßerbskeje rěcze mózneho **wuczobnika.**

Hermann Kunack
w Budyschinje.

Nasche lube jeniczke dźěczatko je Bóh tón Knjes ßobotu 14. novembra saßo k ßebi wsak.

Hłubokosrudźenaj to k nawjedźenju dawataj

Moritz Mjerwa,
Bertha Mjerwina
rodź. Henczelez.

Cźicha ßmjercź pobožneho.

Kak Bóh toh' pobožneho
Psches cźichu ßmjercź wot wscheho
Na ßwěcźe wumoże,
To schonili ßmy s nowoh',
To hischcźe njeje dotho,
Tu we tym naschim ßußodstwje.

Tu luba Marka dźěsche,
Kiž dołho khora běsche,
We spanju se ßwěta;
Haj w cźichim měrnym spanju,
Kiž Bóh bě pósłał na nju,
Ju ßej wsa domoj do njebja.

Kaž husto se ßylsami
A horzo s modlitwami
Bě Boha proßyła,
Tak Bóh ju wotwołasche,
Hdyž cźische w měrje spasche,
Bjes wscheho ßmjertnoh' bědźenja.

Tak Bóh toh' pobožneho,
Kiž lubuje tu jeho,
Prjecź wosmje se ßwěta;
Joh' cźicha ßmjercź s toh' ßwěta;
Na jeho stare léta
Tam horje wjedźe do njebja.

Wón s teho ßwěta duzy
Nětk sykuje ßwojej ruzy
A k Bohu modli ßo,
Cźesćź, khwalbu Bohu spěwa,
So khorosćź je kónz měła
Psches twoju hnadu, Sbóžniko.

Po' jeho ßmjertnoh' łoża
Tu swjeß'lom płakacź móża
A niz se srudobu;
Wón jako dźěćźo Boże
Wschak troschtnje wumrjecź móże
Na Khrysta krwawnu saßłužbu.

Wón, hdyž ßwój kónz tu cźuje,
Tych ßwojich pożohnuje
A sa nich modli ßo,
Wón poruczi jich Bohu
A cźehnje ßwoju drohu
Do njebja, hdźež joh' Sbóžnik je.

Wón jako hrěschnik khudy
Je ßwoje hrěschne błudy
Wschě Bohu wotproschał,
Psches Khrysta krwawne rany —
Tež sa njoh' kschižowany —
Je wón tež hnadu namakał.

Hdźež bohasabycźiwy,
Kiž je był w hrěchach žiwy,
Se stysłom njewě, hdźe,
Dha pobožny we měri
Wschak wěsćze wě a wěri,
So sa krótki cźaß w njebju je.

Ma sawostajicź dźěcźi
Tu na tym hrěschnym ßwěcźi,
Je Bohu poruczi,
So by ta hnada Boża
Tu schcźežku teho sboża
Jim pomhała pschenicź na ßwěcźi.

Ty pak, o hnadny Božo,
Spožcź wschak tež mi to sbožo,
So móhł hicź se ßwěta
Po twojim sawołanju
Tež tak we cźichim spanju
Psches hnadu domoj do njebja.

Pětr Młónk.

Wčera wječor 1/2 10 hodźin wusnu ćicho ćežkopruhowana křesćijanska ćerpjerka, naša horcolubowana mandźelska, mać a sotra

Marja Lejna Hanovskowa

rodźena **Křižanec.**

To k nawjedźenju dawaju

hłuboko zrudźeni zawostajeni.

W Budyšinje a Zitawje, 19. novembra 1884.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 29. novembra 1884.** **Lětnik 43.**

Nusa Sserbow, na bramborskej synodze w Barlinje wopomnjena.

Pšched 3 lětami pšchi składnosći tsecjeje bramborskeje provinzialneje synody běše k. superintendent Pank, tehdy w Barlinje, nětko w Lipsku, kralowemu konsistorstwu tu próstwu pschedpołožił, so by duchownej nusy Sserbskich wosadow, kiž žaneho Sserbskeho duchowneho nimaju, wotpomhacź chzyło.

Sandzene dny běsche schtwórta bramborska provinzialna synoda w Barlinje hromadu stupiła. Na schestym jejnych poseđenjom běsche nětko wyschschi Sserbski farar Bronisch s Khocźebusa tu interpellaziju abo to praschenje stajił: „Schto je so po skónczenju 3. bramborskeje provinzialneje synody wot kraloweho wyšokodostojneho konsistorstwa k pomozy na duchownstwo studowazych Sserbow stało?“ Wo tutym praschenju mějesche so nětko dale rěczecź. Duž postanu k. rytmischtr s Götz s Němjeschka a rěczeschе tak:

„Kralowe konsistorstwo wotmolwi wěscze na to: Niczo! A budze so dale praschecź: Schto ma so stacź? Ja chzu tu jenož wuprajicź, schtož so njeßmě stacź, mjenujzy: Duchowni němskeho jasyka so njeßmědźa postajicź na Sserbske fary. Sskowo Boże so njeßmě w zusej rěczi pschipowjedacź. Sda so, kaž so by pscheněmczowanje s gwaltom wotmyßlene było. Duchownych tótkow Sserbskeje rěcze sczinicź njechamy. Hewak dyrbjeli so na wulku wutrobu toho wobroczicź, na kotrehož so Sswěrnosću poddanow hischcze ženje njeje podarmo wobroczika.“

Na to wsa sskowo kralowy komißar konsistorialny präsident dr. Hegel a rěczeschе tak:

„Ja mózu wobkruczicź, so je konsistorstwo wo zyrkwinej nusy Sserbskich delnjołużiskich wosadow huscźischo wuradźowało a sebi Sswěru pschemyßlowało, kak bychmy tej samej wotpomhacź móhli. Pschede wschěm mam tu pschißkuschnosću wusběhnucź, so je tuta nusa wěz wobstajneje staroscze generalneho superintendenty dr. Büchsela była, kiž je wosebje Delnju Łużizu lubował. My smy zyle wot toho sdaleni, sebi na pscheněmczenje Sserbskich wosadow myßlicź. Sserbski lud je dospołnje zyrkwinski a pobožny a nihdźe w zyłej provinzy njeje tak twjerdźe sakorjenjene zyrkwinske waschnje kaž tu, njeje tajka luboscź k Božemu sskowu, tajke cześcźenje duchownskeho sastojnstwa, wot cźehož jón też wschitke ideje a nadběhowanja nětcźischeho cźasa wotwjescź njejsu samóhke. Ja móhł zyły rynk hnujazych podawkow naspomnicź. Hdyž nětcźischa sdźěłanosć so k nim pschedrěje, je strach, so tuta bohabojosć so pomjeńschi. S zyrkwinskeho stejnischcza nimamy zyle žaneho pschikhilenja, na někajke waschnje Sserbowstwu napscheczíwo stupacź; a naß hłuboko boli, so jim to, schtož tamne wosady trjebaju (mjenujzy duchownych), do doscze dacź njemózemy. Ale kak dha dyrbjeli to sapoczecź? Konsistorstwo njemóże žanych Sserbskich duchownych swjescź. Na duchownych w zyłej provinzy pobrachuje. To je też wulki njedostatk, kiž so lohko a rad zyrkwinej wyschnosći porokuje. Pschetoż stajnje so někchtó pyta, kotremuž so wumjetuje, so wotpomhał njeje. W wosyrocźenych wosadach rěka nětko: Konsistorstwo nima žaneje wutroby sa naß, hewak njeby na naß sabyło, ale by nam duchowneho póßłało. S tym pak so jemu njeprawda cźini. Ta nusa wukhadźa s powschitkownych wobstejnosćow; wona leži w wobstejnosćach nabožinskeho žiwjenja w němskim kraju. W Sserbskich wosadach powjetschuje so tuta nusa hischcze pscheš to, so tam niz jenož wólbokhmani, ale Sserbskeje rěcze mózni kandidacźi pobrachuja. Sserbska rěcź je cźežka. Jenož rodźeny Sserb móże, schtož rěcź nastupa, prawy Sserb bycź. [Temu njeje połnje tak. Někotry Němz je dospołnje Sserbski nawuknył a bě potom lěpschi Sserb, hacź někotryžkuliž rodźeny Sserb, n. pšch. Ebert w Debsku.] Po tajkim je wscho na tym ležane, so bychmy Sserbskich kandidatow dostali. Hižo wot lěta 1860 je minister na namjet konsistorstwa stajnje lětnu mšu swolił sa wucźerja Sserbskeje rěcze na gymnasiju w Khocźebusu. A tuto roswucźowanje je też płódne było. Schtož nětko praschenje same nastupa, dha tu sdźělu, so je hižo augusta 1881 konsistorstwo ministrej sjewiło, wón chzył też na pschichodne lěta tute 300 hriwnow swolicź a potom bu wobsamknjenje provinzialneje synody jemu pschipóßłane, so by tamny namjet podpjerało. Duž też su so na dalsche tamne 300 hriwnow na pschichodne lěta swolike. Liczba Sserbskich schulerjow, kiž tute hodźiny wužiwaju, a też ta němskich dźěcźi, je wulka doscź. Druhi pucź je, so so na duchownstwo studowazym Sserbam stipendije dawaju. So by k temu kraj srědki poskicźił, to je jara njewěste. Ale towarstwo Sserbskich duchownych a wucźerjow je so sakożiło, kiž pjenjesy hromadźuje, so bychu so tak stipendije na duchownstwo studowazym Sserbam dawacź móhłe. Wjazy njemóże konsistorstwo cźinicź. Pschi wobsadźenju wuprósdnjenych Sserbskich sastojnstwow so stajnje na to hlada, so by wosada Sserbskeho duchowneho dostała. Tych wosadow, kiž su do cźista Sserbske, wschak runje wjele njeje. Wjazy je tych, kotrež so Sserbske mjenuja, hdźež pak je mjeńschi abo wjetschi dźěl wosadnych němski, wosebje w městach němski, w wokolnych wsach Sserbski. Hdyž so w tajkich wosadach žadyn Sserbski duchowny namakacź njehodźi, dha so němskemu duchownemu wot konsistorstwa pschirucźi, so ma so sa to staracź, so so lětnje wjazy krócź wot susodneho Sserbskeho duchowneho starym a khorym sakrament Božeje wjecźerje w Sserbskej rěcźi wudźěluje. [Niz jenož starym a khorym je Boże sskowo w macźernej rěcźi nusne a trěbne, ale też mkodym a strowym. Knjes s Götz ma połnje prawo: Sskowo Boże so njeßmě w zusej rěcźi pschipowjedacź. Do Sserbskeje fary sskuscha Sserbski duchowny.] My so wscheho hladamy, schtož by na gwałt podobne było. Se Sserbskeho luda wukhadźa mało duchownych, a hdyž tajzy su, dha jich tola nichtó nusowacź njemóże, so w Sserbach wostanu. Tak je n. pšch. superintendent Pank w Lipsku Sserb: kak dha by jeho schtó móhł a chzył w Sserbach sdźerźecź?“

Hdyž běsche po tym synodala Heiber na to spomnił, so dyrbjake sebi Sserbske wosady bóle swojich Sserbskich duchownych sdźerźecź pytacź, postanu synodala k. wyschschi Sserbski farar Bronisch s Khocźebusa a rěcźeschе tak:

„Ja sym sam Sserb a mam Sserbsku wosadu se 6000 a němsku s 11,000 duschemi. Stawniskemu sakonju (zivilne mandźelstwo atd.) napscheczíwo steji němska wosada kaž dźěrawa murja;

ßerbſka woßada pak kaž twjerda murja, do kotrejež ßo žana dźěra wutſělicź njehodźi. Ja mam ſa zyrkwinſzy ſmyßlenych Sserbow wutrobu a ßym pſchi tym tola ſ wutrobu Němz. Tſjom ßerbſkim žonam dyrbjach ras Božu wjeczeŕ wudźělicź: jichtnej, ßlepej a pół hłuchej. Njebył ja ßerbſkeje rěcže mózny, dha bych ßo ßměſchneho ſcźinił, hdyž bych ſ zyła w tutej woßadźe duſchowpaſtyŕ bycź chzył. Ta jichtna mějeſche bibliju w rukomaj, ta ßlepa pſchipoßłuchaſche a ta hłucha cźitaſche w bibliji dale. Njeje to kraßnje? Tajki hłód po Božim ßwjatym ßłowje! Ja ßym 1500 hriwnow ſa ſtudowazych Sserbow nahromadźił a ßym ßo wjeßelił, ſo mózach khudemu ſtudowazemu Sserbej mały dar podacź. Pſched nětkotrymi lětami je ßo khudy ßerbſki ſtudowazy, dokelž žanych ßrědkow njemějeſche, pod lokomotivu cźißnuł. Dwaj młodźenzaj ſtaj nětko prěnje pruhowanje wobſtakoj a bórſy druhe ſcźinitaj, a nam je wjeßele, ſo mózachmy wobeju hiſchcźe někak podpjeracź pſchi jeju ſtudijach. Ja njecham njeprawe hordźenje ſ wulkej narodnej myßlu, ale ja chzu, ſo bychu Sserbjo kſcheſcźijenjo, evangelſzy byli ſ pomozu Božeho ßłowa; a wſchu cźeſcź tajkemu ſbytkej naroda. Pſched tyßaz lětami buchu pſchewinjeni wot Němzow. Ale woni njejßu žana roſpadanka, kaž ſtoły, kiž móže pſches nóz padnucź. Tyßaz lět dołho ſteji tón mały narod; ſchtó wě, kak dołho ma hiſchcźe ſtacź? Duž njech tu khwilu, kiž hiſchcźe ſteji, pſchebywa w pſchitwarkach Božeje ßwjatnizy. Ja wěm, ſo ßu mißionarojo hiſchcźe macźeŕnu rěcź 300 ludźi ßylneho ſbytneho naroda wukli." [Hdyž mißionarojo tak małeho póhanſkeho luda dla jich rěcź wuknu, njedyrbjeli ßo žani theologojo namakacź, kiž ßerbſku rěcź nawuknu, kiž ßo wot tak wjele tyßaz ludźi hiſchcźe rěcźi? Pſchiſp. red.]

Na to ſkónczi kralowy komißaŕ dr. Hegel tak:

„Hdźež móže konſiſtorſtwo nuſne žadanje Sserbow dopjelnicź, tam to ſ wjeßelom cźini. Wyſchnoſcź ma jenož jara mało ſtipendijow ſa Łužiſkich rosdźělecź. Hdyž ßo ßerbſki kandidata ſamołwja, dha jemu ſtipendij ſ radoſcźu pſchiwobrocźimy; ſtajnje pak ma tež wón w ßwojim žiwjenju, w ßwojich ſtudijach ßo k tomu khmaneho a doſtojneho wopokaſacź. My ßmy bjes druhim tež ſa dźěcźi ßerbſkeho wucźerja, kotrež na gymnaſiju pſchebywaju, podpjeru wot miniſtra wuſkutkowali w tej nadźiji, ſo budźeja theologiju ſtudowacź. Ani ſ zyrkwineje ani ſe ſtatoweje ſtrony njeje žadyn wotpohlad narodnoſcźi Sserbow ſchkodźicź. Woni ßu wſchak tež krucźi a ßwěrni Prußazy, a panßłowjanſke wotpohlady njebychu tam zyle žaneho wuhlada měłe. Sserbjo ßu doſpołnje ßwěrny lud."

S tym ßo debatta ſkónczi.

Tu jenož to hiſchcźe pſchiſankujemy: Tež cźi, kiž ßu pod wuſtojnym nawjedowanjom ſ luboſcźu ßerbſki nawukli, móža dobri Sserbjo bycź. Wſchej nuſy by ßo w krótkim cźaßu wotpomhało, hdy by ßo tež ſa naſchich pruſkich theologow tajki ßerbſki prědarſki ſeminar ſakožił, kajkiž ſakſzy theologojo w Hodźiju maju.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Jeho Majeſtoſcź ſakſki kral je ßo pjatk do Barlina podał. Wón němſkeho khěžora a krónprynza na dwórſke hońtwy do Hubertusſtoka pſchewodźi. Prynz Jurij, kotryž hewak toho runja pſchi tychle hońtwach dźěl bjerjeſche, je ßo tón ras ſamołwicź dał.

— Sa prěnjeho pſchedßydu khěžorſtwoweho ßejma je ßo konſervativny ſapóßłanz ſ Wedell-Piesdorf wuſwolił. S woprědka běchu konſervativni ſa tuto měſto ſapóßłanza ſ Malzahn-Gülz poſtajili, dokelž pak bě tutón loni ſ nazionalliberalnymi pſchecźiwo tomu hłoßował, ſo by ßo měſchnikow wupokaſujzy ſakoń ſběhnuł, ßo katholſzy (zentrum) pſchecźiwo jeho wólbje ſpjeczowachu a radſcho ſ Wedella podpjerachu, hacź runje je tón wyßoki ſaſtojnik. Wedell je mjenujzy präſident knježeŕſtwa w Magdeburgu, je pak ßo w pruſkim ßejmje jako pſchecźel katholikow wopokaſał. Sa měſtopſchedßydow wuſwolichu ſ Frankenſteina (zentrumſkeho) a Hoffmanna (ßwobodnje-ſmyßleneho). Pónd̀zelu ßo tym tſjom präſidentam cźeſcź doſta, ſo jich khěžor k hoſcźinje pſcheproßy. Jako khěžor ſ Wedellej k jeho ſaſtojnſtwje ſboże pſchejeſche, wobžarowaſche wón, ſo ßo prjedawſchi präſident ſ Levezow ſ zyła wjazy do ßejma wuſwolił njeje; wólby wſchak ßo, khěžor pſchiſtaji, wobliczicź njehodźa. Khěžor ßwojim hoſcźom praji, ſo dyrbi ßejmowe dźěła pilnje cźitacź a ſo jeho wujednanja khěžorſtwoweho ßejma wulzy ſajimaju. Krónprynzowſkaj mandźelſkaj běſchtaj hižo hodźinu prjedy pſchedßydſtwo khěžorſtwoweho ßejma w awdijenzy pſchijakoj, pſchi kotrejž ſkładnoſcźi krónprynz na ßwoje dźěło jako pſchedßyda ſtatneje rady ſpomni a ßo wuſna, ſo wjedniſtwo parlamentariſkich ſhromadźiſnow žadyn lohki nadawk nje. Prěnja wótra bitwa ßo w khěžorſkim ßejmje ſańdźenu ßrjedu bijeſche. Wot ßwobodnje ſmyßleneho ſapóßłanza ſe Stauffenberga ßo namjet ſtaji, ſo by ßo ſapóßłanzam khěžorſtwoweho ßejma, runje kaž ſapóßłanzam druhich ßejmow, ſarunanſki pjenjes (diäty) ſa jich dźěło wot knježeŕſtwa dawał. Sarunanſki pjenjes njeßmě wyßoki bycź, ſo njebychu ſapóßłanzy ſ nim pjenjeſy hromadźicź mohli. Se Stauffenberg ßo dale wobcźežowaſche, ſo je ßo ſapóßłanzam darmotne jěſdźenje na żeleſnizach pſchikrótſchiło, a widźo w tym maliczkoſtny poſtup k poniżenju nahladnoſcźe khěžorſtwoweho ßejma. Wjerch Bismark, kotryž bě pſchi Stauffenbergowej rěcźi do ßejmownje ſaſtupił, trójzy pſchecźiwo namjetomaj rěcźeſche. Sjenocźene němſke knježeŕſtwa żenje do toho njeſwola, ſo bychu ſapóßłanzy khěžorſtwoweho ßejma ſarunanſki pjenjes doſtali. S tym by ßo ſa konſtituziju tſchaßło. Hdyž ßo ſapóßłanzy, kotſiž ßydanje w ßejmje jako ßwoje powołanje wobhladuja, ſ njeho ſhubja, by to jenož ſ dobytkom było a njetrěbne dźěło by ßo pſchikrótſchiło. Jenotliwe ſtrony ßo wo ßwoje knjejſtwo prózuja. 157 ſapóßłanzow ſa khěžora a khěžorſtwo wojuja, 100 ſa knjejſtwo zyrkwje. Sswobodnoſmyßlenych, ſozialiſtow a ludowu ſtronu ma wón ſa republikanſkich. Parlamentariſke knježeŕſtwo njeje žane monarchiſke, kaž to Jendźelſka pokaſuje. Monarchiſke knježeŕſtwo pſchestanje, hdyž ßmě khěžorſtwowy ßejm monarcha nuſowacź, miniſtrow puſchczicź. To je po jeho měnjenju republika. W ßwojich rěcźach Bismark zentrumſku a ßwobodnje ſmyßlenu ſtronu wótrje pſchimaſche. Sapóßłanzy wobeju ſtronow ſpytachu poroki, pſchecźiwo nimaj wot Bismarka cźinjene, wotpokaſacź. Namjet, ſo ma ßo ſapóßłanzam ſarunanſki pjenjes dawacź, ßo ſkónczńje ſ 188 hłoßami pſchecźiwo 90 pſchija. Pſchecźiwo njemu hłoßowachu konſervativni, khěžorſtwowa ſtrona a nětkotſi nazionalliberalni. Zentrum budźe ßo po ſdaczu tak dołho pſchecźiwo knježeŕſtwu ſpjeczowacź, doniż knježeŕſtwo wótroſcźe mejſkich ſakonjow njewoßłabi. Windthorſt Bismarkej pokaſa, ſo bjes pomozy katholikow na khěžorſtwowym ßejmje niczo wuſkutkowacź njemóże. Wón chże ßebi Bismarka ſwólniweho ſcźinicź. Zentrum by ßo hnydom ſ konſervativnymi ſjenocźił a ßwobodnjeſmyßleni a ſozialdemokratoju bychu ßo wot tejele ßylneje wjetſchiny podcźiſchcźeli, hdy by pruſke knježeŕſtwo „kulturkampf" ſkóncziło.

Franzowſka. Njepſchecźelju nětcźiſcheho miniſterſtwa ßu ßo jara molili, hdyž ßu ßo nadźeli, ſo budźe ßo jim radźicź, miniſterſtwo pſchi debacźe wo Tonkinje ſe ßedła cźißnucź. Napſchecźni rěcźnizy drje wſchitzy politiku miniſterſtwa w Aſiji ſaßudźichu, tola žadyn njewjedźiſche prajicź, kajka politika by tam lěpſcha była. Duž bě pſchedßydźe miniſterſtwa, Ferryej, lohko, wſchě poroki wotpokaſacź. Ferry praji, ſo franzowſzy wojazy w Tonkinje wſchědnje dobycźerſzy do prědka poſtupuja. Franzowſka njeßmě pſchestacź dla pſcheſtupjenja měra wot Chiny wójniſke ſarunanje žadacź. Jeli ſo China k tomu ſwólniwa njeje, dyrbi Franzowſka cźaſy bracź. Wobßadźenje kupy Formoſy, kotrež je tón cźaß nakhwilne, budźe potom trajne. Jendźelſke knježeŕſtwo je ßo poſkicźiło, ſo chże ßrědnik pſchi wujednanju bjes Franzowſkej a Chinu bycź. Tola hacź dotal je China tak njehańbicźiwe namjety cźiniła, ſo Franzowſka do nich ſwolicź njemóże a ſo budźe toho dla Chinu ſ nowa na cźucźiwe waſchnje ſ brónju pſchimacź dyrbjecź.

Rußowſka. Ruſke knježeŕſtwo ßo k nowemu wulkemu poſtupej w ßrjedźnej Aſiji pſchihotuje. Generalny guwernĕr w Taſchkendźe je pſchikaſ doſtał, ſo by chiwſki khanat wobßadźił a chiwſkeho khana wotßadźił. Chiwſki khan je pjecźa ſ tym ſpokojom a je ßebi pjecźa żadał, ſo bychu jemu Samarkand jako ßydło pſchipokaſali. Chiwſki khanat w nawjecźornym Turkeſtanje je 1050 kwadratnych mil wulki a liczi pſches 700,000 wobydlerjow. Rußojo w lěcźe 1873 Chiwu po krwawnej wójnje pobichu. Njedźiwajo na to w Chiwje a wokolnych krajach ſtary njeporjad woſta, kotryž wikowanje a wobkhad ſ Ruſkej wobcźežowaſche. Ruſka je pſches to nuſowana, Chiwu wobßadźicź. Wona je ßo k tomu njerad roſßudźiła, dokelž w Aſiji hižo telko kraja wobßedźi, ſo móże jón lědma wobknježicź.

Turkowska. Bjes tym so europiske knježerstwa hižo dleschi cžasz pschezo wo powschitkownym měrje žwěta a wo žwědomnitym dopjelnjenju wuczinjenjow, kotrež žu žo pschi wobsamknjenju měra wujednake, rěcža, stawaju žo w Turkowskej wězy, kotrež žu na dobry měr jara mako podobne. Sjawnje je sažo widžecź, kak mako žo Turkojo wo wuczinjenju Barlinskeho měra staraju. W Mazedonskej Turkojo tak rjez wschědnje wbohich Bołharow žurowje pschescźěhaju, tola europiske knježerstwa po sdaczu swólniwe njejžu Turkam pschi jich sakhadženju napschecźo stupicź. Jendželske nowiny „Pall-Mall-Gazette" list žwojeho dopižarja s Mazedonskeje wosjewichu, w kotrymž žo turkowske žurowosce wopižuja a žo sa Bołharow sakitanje psched jich pschescźěharjemi žada. W tutym liscze žu woprawdže žadławe njekražnistwa napižane a spižaczel praji, so je to lědma dželaty dźěl hrosnoscźow, wot Turkow w Mazedonskej pschecźiwo Bołharam wobeńdženych. „Sa něhdže schtyri njedžele — tak dopižowar pische — žu na pschikład w wokrježu Beležy 45 a w wokrježu Vitoliji 60 cžłowjekow morili a to na tak žadławe waschnje, so cžłowjekej, kotryž wo tym žkyschi, włoży na hłowje stawaju. 8 Turkojo, kotrychž krwělaczny žadławž Jesso nawjedowasche, do Nogilewa pschicźahnuchu a blisko njeho tsjoch bołharskich pastyrjow, 50- hacž 60lětnych mužow, nadpanuchu, kotrymž nóž a wuschi wotrěsachu. Po pschikasni žwojeho nawjedowarja Turkojo tym tsjom mužam kožu s nohow, rukow a se schije dele sdrěchu, a jako woni s krwju polecźi na semi ležachu, jich „profetowych žwědkow" mjenowachu, „kak Turkojo rosumja žłowjansku krej pschelecź". Na to njesbožownym woczi wukakachu a jich cźěka do cžastkow rosrubachu. Na podobne žakostne waschnje w Nogilewje bołharskeho popa a dweju ratarjow, kotrajž běschtaj někajkeje należnoscze dla do wžy pschischkoj, cžwilowachu a skónzowachu. Najprjedy tym tsjom mužam woczi wutorhachu, nóž wotrěsnuchu, jim ruzy a nosy pschi shibadłach a na pośledk hkowu wotrubachu!... Wonjecźescźenje bołharskich žonow a holzow psches Turkow žo wschědnje stawa. Na skórzby cžwilowanych Bołharow turkowske knježerstwo ani njekedźbuje. Dopižowar nowin „Pall-Mall-Gazette" žwoje wopižanje skónczi, so praji: Hdyž europiske móznarstwa njeběchu swólniwe, mazedonskich Bołharow sakitacź, dha nježmědžachu tón punkt Barlinskeho měra podpižacź, w kotrymž žo mazedonskim Bołharam schkitowanje rukuje. Turkojo mjenujzy widža, so žo jich knjejstwo w Mazedonskej k kónzej bliži, duž žo nad Bołharami sa to wjecza a jich wutupicź pytaju, so bychu na tajke waschnje w kraju s knjesom wostali. Jendželska, kotraž je pschecźiwo tomu skutkowała, so by Mazedonska žamostatna była, je na wschěm hubjenstwje wina. Duž je nětko pschižkuschnoscź Jendželskeje, žo sa to staracź, so Turkowska njeporjadej w Mazedonskej kónz sczini.

Kamjeńtna postawa w Lübecku.

Psched něhdže sto létami bě w starym bohatym měscze Lübecku pschekupz žiwy. Po měnjenju jeho žobuměschczanow bě wón jara bohaty muž. W jeho pižarni žedźesche na pjatnacze mkodych ludźi, kotsiž sa njeho pižachu a liczachu. Jeho łódže na wschěch morjach pkuwachu a jemu twory s zusych krajow pschiwožowachu. W najrjeńschej stronje města mějesche wón wožobny dom a pschi nim wulku rjanu sahrodu. Pschekupz psched wocžomaj žwěta wscho mějesche, sa cžimž žebi wutroba žada. Hdyž žo w žwojim krażnym wosu wjesesche, kotryž hordaj snoschowazaj konjej czehnjeschtaj, žo ludžo s dźiwanjom abo tež se sawiscźu sa nim wohladowachu. A někotryžkuli, tule pychu widźiwschi a mužowe bohatstwo w žwojich myślach wobliczźiwschi, pschi žebi sdychnu: „Ach hdy bych žo tola tak derje měł, kaž bohaty sbožowny pschekupz."

Pschekupz pak bě tola jara khudy, wbohi cžłowjek. Wón njemějesche žaneje wěry a bohabojasnoscze w žwojej wutrobje. Wón žo runasche bohaczkej w žwjatym sczenju, kotryž mějesche žo wschědnje derje w krażnym wježelu, a s kotrymž žo tola wbohi Lazarus w wěczhnoscźi měnił njeby. Běsche pak hischcze něschto, schtož bohatemu pschekupzej w Lübecku wjele staroscźow cžinjesche. Jeho wulke pschekupstwo bě hacž dotal derje schło. Ludžo jeho czesczachu a wón žo jich dowěrjenja wježelesche. Mnosy běchu jemu žwoje pjenjesy pschepodali, so by s nimi wikował, a wón bě hacž dotal pschezo porjadnje dań płacził. Poślednj czaž bě, dokelž bě jeho stajne sboże skrobliło, wulku kup sczinił. Wón bě sa wjele sto tyžaz toleř drohe twory w Lipsku nakupił a je po žwojich łódžach psches morjo do dalokich krajow póslał. Twory dyrbjesche pschi pschichodnej jutrownej maży w Lipsku sapłaczicź. Wo to wschak žaneje nusy njebě, hdy bychu žo łódže sbožownje domoj wróczike. Tsi hižo dwě njedźele dołho kóždziczki dźeń wotczakowasche, tola nochzychu pschińcź. Jako pak žo jedyn tydźeń sa druhim minu, a žana łódź žo w pschistawje njepokasa, wulke a cźežke staroscźe jeho wutrobu napjelnichu. Njebě mózno, so bě wichor, kotryž je hižo njeliczomne łódže roskamak a jich bohatstwa w morjowej hkubinje sahrjebak, tež jeho łódže sanicził? Njebě žnadź woheń, kotryž je hižo na wjele łódžow a jich mužstwa sahubjenje pschinjeżk, tež jeho nadźiju skasył? Abo běchu žnadź žo mužstwa pschecźiwo kapitanej sběhnuli, jeho skónzowali a łódź a drohe twory pschedawschi, do dalokeho njesnateho kraja cźeknuli? Wschě tele tyschaze praschenja jemu na wutrobje kaž kamjeń ležachu, jako jedyn dźeń sa druhim sańdže a žana s jeho łódžow njepschipkuwa. Dźeń a bóle jeho staroscźe roscźechu. Drohe jědže, na jeho bohatym blidže stejaze, jemu wjazy žłodźicź nochzychu. Dobre wino, psched nim na blidže w schkleńzy žo błyskotajze, njemóżesche jeho wutrobu troschtowacź a sawjeżelicź. Zaneho spanja do jeho woczow njepschińdže, bjes měra žo wbohi pschekupz w žwojim woženbnym mjehkim kožu walesche. Pschetoż, jeli so łódže njepschińdżechu, jeli w postajenym cžażu njepschińdżechu, bě jeho bohatstwo s jenym dobom saniczene. Wschě te žwójby, kotrež běchu jemu pjenjesy dowěrike, běchu wo žwoje samóženje sjebane. Jemu žamemu pak niczo druhe wysche njewosta, hacž do dołżniskeho jastwa hicź abo prosčeński kij do ruki wsacź.

Wbohi bohaczk wschědnje wjele krócź k pschistawej won khwatasche. Někotra łódź drje tam pschijědže, tola žana jemu njeżkuschesche. A hdyž žo kapitanow, kotsiž nad tymile łódźemi roskasowachu, praschesche, dosta wot nich njewěste wotmolwjenje. Žadyn s nich njebě žanu s jeho łódžow wohladak. Žadyn s nich njebě ani jenu na morju setkał. Nichtó njebě wo jeho łódžach w zusbje niczo žkyschał abo shonił. Pschezo saže dyrbjesche žo pschekupz s cźežkej myślu do žwojeho woženbneho wulkeho doma wróczicź.

Junu w žwojej tyschnoscźi do Marineje zyrkwje w Lübecku pschińdže. Běsche, kaž so by Bóh luby Knjes hischcze ras jemu do wutroby rěczecź chzył. Nad nim žo krażny Boži dom w žwjatej majestoscźi a cźichim měrje wupinasche. Tam woktař stejesche, hdyž žo psches Božu mikoscź hrěschnemu cźłowjekej hrěchi wodawaju. Tam jeho woczi klětku wuhladaschtej, s kotrejež žo žkowa troschta a hnady prěduja. Tam wižasche žwjecźo kschižowaneho sbóżnika, kotryž je wschěm cźłowjekam wumóżenje, troscht a měr pschinjeżk. Budźische-li hischcze schkriczka bohabojasnoscze a wěry w wutrobje wboheho muża była, wón by žo klaknuwschi ruzy k modlitwje stykował. Ale njesbožowny cźłowjek sa to žanych myślow njemějesche. Jeho woczi bjes měra w rjanym krażnym Božim domje błudźeschtej, njewjedžo, sa cźim pytatej.

Pschekupzej wulki Boži kaschcź, pódla woktarja stejazy, psched woczi stupi. W tymle kaschczu žo dary luboscze khowachu a po kóždej Božej žkužbje žo wone do njeho žypachu. Hakle kónz léta jón wotewrichu a pjenjesy, w nim nahromadżene, won wsachu, kotrež žo potom woždadźinym khudym wudźělichu. Lübeckzy žu wot starych cžażow žem khwalbu darniwoscze a dobrocźelstwa měli. Žadyn, kotremuž žo někak hodźesche, s Bożeho doma njestupi, hdyž njeby sa woždadźinych khudych a běbnych swólniwje hódny dar luboscze woprował. Tak hinak bycź njemóżesche, so kónz léta kóždy krócź wulku, nahladnu sumu w Božim kaschczu namakachu. To kóžde dźěczo w měscze wjedźesche, to běsche tež khudemu njesbožownemu pschekupzej snate.

Czoho dla žo pschekupzowej wocži se žapatej žadliwoscźu na żelesny kaschcź wudźěratej? Czoho dla jej wón wot njeho wotwobroczicź njemóże? Czoho dla jeho wutroba tak njeměrnje kapa? Žadława myžl je psches jeho duschu schła, kaž junu psches Judaschowu duschu, jako chzysche žwojeho sbóżnika sa tsizeczi žlěbornikow pscheradźicź. Pschekupz je poślednje njedźele a dny žwojim pschecźelam jenu hotczinu sa druhej wuhotował, so by stajnu staroscź na khwilu podtłócził a tak dołho hacž móżno psched ludźimi satajił, so je po jeho bohatstwje. Jeho móscheń je žo psches to zyle wuprósdnika. Wona je prósdna, hacž na dno prósdna. Hdy by dženža abo jutsje sto toleř dyrbjał sapłaczicź, jemu to njeby móżno było. Wón je žo se sadwělowanjom praschał, kak by móhł nusy kónz czinicź a hrożaze njesboże wotwobroczicź. Pschi tychle myślach je jeho wóczko Boži kaschcź wuhladako, kotryž je wěscze derje s pjenjesami napjelnjeny. Sły duch do jeho dusche schepta: Hdy by pjenjesy měł, kotrež tam nutska leža, by tebi na dołhi cžaž wupomhane było a žane staroscże tebje dleje cźwilowałe njebychu. Pschekupz žo s woprědka nastróži pschi myśli, kotraž žo do jeho wutroby dobywasche. Wón tschepotasche psched njeskutkom, s kotrymž dyrbjesche žo womasacź. Tola wón žo njemodlesche: Njewjedź naž do spytowanja! Sły duch jeho wobkuska se žwojim lischczatym, leżnym hłożom. Wón jemu rjeknu: Pjenjesy drje khudym žkuscheja, tola njejžy ty tež khudy,

njejßy ty jedyn ſ najkhudſchich w Lübecku? Tam leża morwe a bjes wužitka w żelesnym kaſchczu a żanemu cłowjekej niczo njepomhaju. Tebi pak bychu ſe wſcheho hubjenſtwa a nuſy pomhake. A ty dźe je njetrjebaſch kranucź, ale jenoż ßebi je pożczicź. Schtó wě, hacż ßo jutſje abo ſajutſiſchim twoje kódże ſ bohatſtwom napjelnjene njewrócża? Potom ßy ſaßo bohaty muż. Pjenjeſy móżeſch ſaßo ſ wulkej danju do kaſchcża położicź. Nichtó njewě, nichtó njeſhoni, ſchto ßy cźinik. Khudym hiſchcże wulku dobrotu wopokaſaſch, dokelż hromadu pjenjes na tajke waſchnje powjetſchiſch. Njebudź hłupy! Pomhaj ßebi ßam, a tebi budże pomhane!

Tak cźertowy hłóß do jeho wutroby rěcźeſche. Wbohi muż drje ßo jeho dołhi cźaß wobaraſche. Tola wón njeproſcheſche: Njewjedź naß do ſpytowanja! Toho dla ßłabſcho a ßłabſcho pſcheczźiwo ſtemu duchej ſtejeſche. Njepſcheczźel jeho duſche dyrbjeſche ſ dobyczźerjom bycź. Pſchekupz ſ zyrkwje domoj běži. Wón hrabnje ſa latarnju, kłeſchczźemi, hamorom a żelesnej żerdku. Wón wſcho k ßebi tyknje a k zyrkwinym durjam, wo dnjo kóżdy cźaß wotewrjenym, ſkradźu běži. Tu ßo w cźmowym kucźe ſkhowa a hacż do wieczźora cźaka. Skónczźnje ßo cźmi. Zyrkwine durje ßo ſamknu. Njeſbożowny pak hiſchcże dléje cźaka, doniż cźaßnik dwanacźe njeczźepje. Wonka na haßy je wſcho wotmjelkło a wotcźichło. W wyßokich ſtarych khężach wokoło do koła ßu ßo wſchě ßwęży wuhaßle. S měrom a cźicho je też w wulkej zyrkwi. Bjesbóżny njeſkutk cźorneje nozy móże ßo ſapoczźecź. Pſchekupz latarnju wucźehnje, kotruż je k ßebi tyknuł. Wón ju ſaßwěcźi. Jeje błuke ßwětło doſcź jaßnje na jeho ſłóſtniſki pucź ßwěcźi. Won k woktarjej lěſy. Wón ſpyta ßobupſchinjeßene kluczże w ſamku Bożeho kaſchcża. Jedyn ßo hodźi, wón ſamk wotcźini. Pſchekupz wěko ſběhnje, jeho cźorna wutroba ßo wjeßeli: w kaſchczu wulka ſuma pjenjes leži.

Ja wſchak je nochzu kranucź, chzu ßebi je jenoż pożczicź! S tutej wurěcźu bjesbóżny cźlowjek warnowanſki hłóß ßwojeho wotzucźeneho ßwědomnja směruje. S tſchepotajźej ruku do Bożeho kaſchcża pſchimnje. Horſchcź pjenjes ſa druhej won bjerje a pjenjeſy pſcheliczźiwſchi a ſumu napißawſchi je do ßobupſchinjeßenych měchow ſkhowa. Skónczźnje je kaſchcź próſdny a pſchekupz ſtupi pſches make durcźka ſ zyrkwje won, pſches kotrež hewak zyrkwinſki běrka khodźi a kotrež móże wot nutſka lohko wotewricź. Jemu je na dołhi cźaß pomhane. Wſchón dołh móże ſapłaczźicź a pſchezo ßo hiſchcże jeho kaßa njewuprósdni. Nětko móże hiſchcże ſměrom něktore njedźele wotcźakacź, doniż jeho kódże njepſchijěđu. Směrom? Ně, ſměrom pſchi wſchěch pjenjeſach njemóże bycź. W jeho ßwědomnju waka żerje, kotraż njemóże wumrjecź, pali ßo każ woheń, kotryż njehaßnje. Ty ßy paduch, zyrkwinſki rubježnik! To ßu żałoßne ßłowa, kotrež w nozy a wo dnjo ßłyſchi. Nihdże měr a pokoj ſa ßwoju duſchu njenamaka.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Młodaj Sserbaj kk. Mikławſch Bjedrich, rodźeny ſe Ssmjerdźazeje, a Filip Rěſak ſ Bělczeż ſtaj ſańdźenu wutoru 25. t. m. w Pětrowſkej zyrkwi tudy pſches ruku k. biſkopa Bernerta měſchniſku ßwjeczźiſnu doſtakoj. Daj Bóh, ſo byſchtaj młodaj duchownaj prawje dołho a ſbożownje ſkutkowałoj jako paſtyrjaj a wucźerjaj ßwojeho luda!

— Prěnja perioda pſchißażnych wußudźenjow w lěcźe 1885 ßo 27. januara ſapoczźnje. Sa pſchedßydu je ßo krajnoßudniſki direktaŕ Exner pomjenował.

— 2. njedźelu adventa, 7. dezembra, budże ßo w kſchižnej zyrkwi w Drażdżanach ßerbſka Boża ßłużba wotbywacź. Spowjedź budże k. faraŕ Garbaŕ ſ Kotez, prědowanje k. faraŕ ryczźeŕ Jmiſch ſ Hodźija dźerżecź. Knjes faraŕ Jakub w Njeßwaczźidle je na wjeleſtronſke żadanje prědowanje, lětßa 15. junija wot njeho w Drażdżanach dźerżane: „Prawe ßlubjenje wěrjazych Sserbow w zuſbje" wotcźiſchcźecź dał. Te ßame budże ßo kónz Bożeje ßłużby ſa 10 np. pſchedawacź.

S Wujeżka pola Bukez. Sańdźenu njedźelu wjeczźor 3/4 8 hodź. ßu ßo twarjenja tudomneho hoſcźeńża a piwaŕnje wotpaliłe. Woheń je na łubi wuſchoł. Cźłowjeka, na kotrehoż tukaju, ſo je woheń ſałożił, ßu do pſchepytanja wſali.

S Łubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa. W Wulkej Sswónży ßu 3. novembra pßa ſaraſyli, kotryż je, każ je lékaŕſke pſchepytanje wupokaſało, ſkażeny byk. Każ ßo ſda, je poß ſ Biſchdorſa pſchiſchoł a pſches wßy Dołhacźizy, Sserbſke Kundracźizy, Rożan, Wotlehań, Mału Sswónżu, Korbjelzy, Sserbſke Pawlezy, Bělezy, Korezy, Ketlizy, Wujeŕ, Łuchow, Njechań, Habracźizy, Hornje a Delnje Kundracźizy, Kottmarsdorf, Woleſchnizu a Stary Łubij běżał. W mjenowanych wßach maja toho dla pßy ſ wonka domu pranz noßycź a ßo ſa ſchtrycźkom wodźicź.

S Minakaſkeje woßady. Pſches ſemrjecże njebo wucźerja Polaka ßu ßo w ſchulach naſcheje woßady ßlědujże pſcheměnjenja ſtake: Knjes Wróbel, hacż dotal ſ wucźerjom w Pßowjach, je ßo do Łupoje pſcheßadźił a k. Strehła, dotalny druhi wucźeŕ Minakaſkeje ſchule, je na k. Wróblowe měſto ſtupił. Minakaſke druhe wucźerſke měſto je ßo Bohu żel, dokelż ßerbſzy wucźerjo njedoßahaju, ſ Němzom, ſ k. Böhmu, wobßadźiło.

S Wucźkez. Sańdźenu ßobotu je ßłużobna dźowka Lejna Keilichez ſ Njeradez, kotraż pola tudomneho bura Rjencźa ßłuži, w brózni ſ łubje na huno dele panuła a ßebi pſchi tym nop ſtraſchnje ſraſyła. Wjele nadźije na ſdźerżenje jejneho żiwjenja nimaju.

S Klětneho. Schtwórtk tydźenja je naſch faraŕ, k. Nowak, po dołhej khoroſcźi wumrjeł.

S Roholna. Ssrjedu tydźenja ßu ßo wſchě póđlanſke twarjenja korcźmaŕſkeho żiwnoſcźerja Jurja Kubitza ſpaliłe. W płomjenjach je ßo Kubitzej 7 proßatow a 2 ranzy, korcźmarjej-najeńkej Kirſtenej jena koſa a wjele cźeßliſkeho a murjeŕſkeho grata ſpaliło. Woheń je rano w 1 hodźinje wuſchoł. Kak je naſtał, ßo hiſchcże wußlědźiło njeje.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Zyż, rěſniſki miſchtr w Sſkonej Borſchczi, na 1884 . . . . . 1 mk.

Pſches knjeſa pſchekupza Jurja Waltina w Wojerezach pſchipóßłane a wot knjeſa Hanßa Lenika w Wulkim Cźiſku nahromadźene:

a) Sapißachu:	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Saptacźichu:
	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Khr. Balzaŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Hanß Lenik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Groba	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
G. Wicźas	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Nank	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
M. Piwaŕz	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
M. Wicźas	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jan Wuſchko	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Guſtav Knohta	—.50	—	—	—	—	—.50	—.50
Jan Holder	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Sulk	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
G. Lubna	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Wuſchko	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Krawz	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Bělik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
M. Kobalz-Branbork	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
M. Dubrawa	—.50	—	—	—	—	—.50	—.50
Hanß Balzaŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
M. Kobalz-Kulna	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Chr. Holder-Rychtaŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Kumer	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jurij Sſkabina	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Sſkabina	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Holder	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khr. Hanuſch	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Handrij Rokus	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Hanß Holder	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jurij Měto	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Hanß Branbork	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Marja Kulman-Piwaŕzowa	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Hanß Kowaŕ-Lenik, wumj.	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Schneider	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Mětaſch	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Matej Peto	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Matej Kleinſchmidt	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Madlena Markowa	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
						158.50	32.50

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 33lětneho, hižo ſchtyri raz khoſtaneho korbarja F. A. Staruża w Lichanju běſche khoſtanſka komora w juniju t. l. k jaſtwu na tſi měßazy wotßudźiła, dokelż bě ſ hatow bjes Plußnikezami a Delnjej Hórku leżazymi, dwě wudrowej paßli kradnuł. Hacż runje bě Staruß hižo wjetſchi dźěł ßwojeho khoſtanja wotßedźał, chzyſche tola, ßo na ßwědcźenje ßwojeho wotroczźka poczźahujo, njewinowaty ſpósnaty bycź. Druhe nadrobne pſchepytanje pak njewinowatoſcź wobſkorżeneho njedopokaſa, duż ßo prěni wußud wobkruczźi.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Jan Nowak ſ Holzy bě woſpjet ßwoju ßłużbu na knjeżim dworje w Lejnje bjes dowolenja wo-

puschcził a bě ßo na njeho toho dla wot hamtskeho hetmanstwa arrest na schěsćz dnjow położił. Nowak ßo tutomu khostanju podczißnuczź nochzyschе, ßebi ßudniske wußudźenje žadajo. Psched ßudom pak dyrbjeschе Nowak k tomu stacź, so je czeladniski sakoń pschestupił, duž jeho kawniski ßud k tomu ßamemu khostanju, kaž bě hamtske hetmanstmo postajiło, saßudźi. — Dźěłaczerka Karolina Wylemina Stephanowa w Błohaschezach bě wobskorżena, so je s kerkow ryczeŕkublerjej Seyfertej w Bolborzach ßłuschazych, dwójzy něschto drjewa wotewsaka, pschi czimż stej jejnej dwě hischcze niz 12 lět starej dźěsćźi pomoznej bykej. Stephanowa ßo k jastwu na schtyri dny saßudźi.

Pschißažny ßud. 10. septembra posdźe wjeczor ßo na ležomnosczach Porschiskeho knjeżeho dwora fajma, 130 kop wowßa wopschijaza, wotpali. Fajma, kotraż bě sawěsczena, bě s najmjenischa 3000 mk. hódna, tola jejny wobßedźeŕ jako sarunanje jenoż 2700 mk. dosta, tak so psches woheń wo 300 mk. schkoduje. Jako sałożerja bórsy na to dźěłaczerja Jana Augusta Siebera s Jeńkez wußlědźichu. Tutón wot nalecza t. l. na Porschiskim knjeżim dworje dźěłasche a w tamnischej gmejnskej khěži bydlesche. Dokelž ßo Sieber dźeń a bóle do palenzpicza dawasche a do dźěła toho dla k niczomu njebě, jeho knjes se ßłużby puschczi, s dobom pak ßo też sa to postara, so Siebera s gmejnskeje khěże wuczěrichu. Rosnjemdrjeny psches njesbožowne podeńdźenje Sieber wobsanknu, ßo nad knjesom wjeczicź, kotryż bě po jeho měnjenju na njesbožu wina a kotryż bě jemu też hischcze wot msdy 3 mk. sa ßudniske wupokasanske khósty wotczahnuł. S palenzom, kotryż bě jeho do hubjenstwa storcził, chzyschе ßebi khrobkosce napicź. Dokelž jemu w Porschizach žaneho njedachu, doběża do njedalokeho Budyschinka a ßebi tam so 10 np. kupi. Wot tam ßo wróczo wón nimo mjenowaneje fajmy pschińdźe a ju s zigaru sapali. Pschißažni Siebera, kotrehoż je hižo khostanska komora dla wospjetneho paduchstwa 12. novembra k khostarni na jene lěto tsi měßazy wotßudźiła, wotmyßleneho woheńsakoženja winowateho spósnachu a jeho khostanje na tsi lěta schěsćź měßazow khostarnje podleschichu a jemu shubjenje czeßnych prawow na dalsche schěsćź lět pschipósnachu. — Dla wopaczneje pschißaßi pschißažny ßud kowarskeho mischtra Jana Hendricha Helfera, s Khoßarnje rodźeneho, nětko w Mjedźoisu bydlazeho, k khostarni na dwě lěcze a k shubjenju czeßnych prawow na pjecź lět saßudźi. Helfer ßo też pschichodnje ženje wjazy s pschißahu jako ßwědk abo wězy wustojny pscheßkyschecź njemóże. Dokelž ßo sdasche, so ßnadź by Helfer, hdy by ßo jemu hodźiło, czeknuł, jeho s arresta njepuschczichu.

Přilopk.

* W Schönbachu pola Lubija je k. farař Rada dwaj njedźelskaj wjeczoraj a też ßwjedźeń reformazije wjeczor w korczmje wo wopiłstwje pschednoschował a dopokasał: 1. wopiłstwo je njesbože sa piczka; 2. wopiłstwo je njesbože sa ßwójbu, woßadu a kraj; 3. kak ßo tu pomhacź hodźi? Pschednoschki běchu derje wopytane; prěni wjeczor běsche 200—300 ludźi pschitomnych, druhi wjeczor 300—400 a tseczi 600—700. Pokasa ßo, so je sahubjaze skutkowanje wopiłstwa wschěm wědome, a so bychu ßo ludźo pschecźiwo tomule njepschecźelej radźi wobarali, hdy jeno bychu wjedźeli, kak? Duž je ßo w Schönbachu towarstwo pschecźiwo njewužitnemu wužiwanju ßylnych napitkow sałożiło, kotremuż stej zyłe zyrkwinske pschedstejicźerstwo a gmejnska rada pschistupiłej. Też mjes druhimi wobydlerjemi Schönbacha a wokolnosce je towarstwo ßobustawy dobyło a ßo na to spuschcza so jich hischcze wjazy dobudźe. Towarstwo chze w smyßle tak mjenowaneho „Němskeho towarstwa" skutkowacź a je w „Draždźanskim wokrjeßnym towarstwje" hižo podpjeru namakało, kotreż chze ßwoje „powjesce" wschěm ßobustawam Schönbachskeho towarstwa lětnik po 10 np. ßłacź.

* Njedaloko Wostrowza wotroczk na polu worasche, kotreż se skału mjesuje. Na jene dobo ßo jedyn kóń splóschi a do teje strony cźěri, hdźež skała leži. Podarmo ßo wotroczk prózowasche konjow sdźerżecź; skónczńje wón s konjomaj a płuhom do skały dele padźe. Na dźiw pak ßo ani wotroczkej ani konjomaj niczo stako njeběsche; jeno płuh běsche roskamany.

* Dotal je 22 woporow žałostneho njesboża sahrjebanych, kotreż je ßo, kaž tydźenja pißachmy, na żelesniży blisko Hanawa stako. Kaž je nětko ßłyschecź, maju ßo wschelake wożoby něka̧jkemu sbožownemu pschipadej dźakowacź, so ßu se żiwjenjom woteschłe. Jedyn offizier s wosa skoczíwschi na wojaka padźe, kotryż jeho doßaże. W jenym wosu s pjeczimi wojakami widźany pschekupz s Hanawa ßedźesche; wschitzy schesczo sbožownje s woknom won seskakachu. Jedyn smużity rěsnik s Hanawa toho runja s wosa wuskoczi a hischcze mkodu holczku ßobu storhnu, kotraż psches to też jeno se stróżelemi woteńdźe. Spodźiwne je wumóżenje wikowarja Straußa s Heldenbergena. S 22lětnym Ssymanom Straußom s Büdesheima běsche wón do wosa 4. klaßy (schtwórteje rjadownje) salěsł a je pjecża jenicźki, kiž je na njewußlědźite waschnje njesranjeny s rospadankow tohole wosa wuleśł. Kak je ßo wscho stako, na to ßo dopomnicź njemóże, ale kajki saczischcź je njesboże na njeho sczinilo, ßo najlepje s toho spósnaje, so je wón na jene dobo zyle sestarik.

* S Dürena w Aachenskim wokrjeßu w Pruskej pißaja: W tudomnym wustawje sa ßlepych psched nětkotrymi dnjemi lěkarjo wocźi ßlepych wobhladowachu; běsche tam też ßlepy rodźeny, kiž mějesche hischcze 7 ßlepych bratrow a ßotrow. Jeho nan, dźěłaczeŕ w Mühlheimje nad Ruhrom, běsche dwójzy woženjeny; żonje běschtej ßotsje. S tejule mandźelstwow je 16 dźěczi wuschko: 8 s nich widźa a 8 ßu ßlepe rodźene. To je wěscze rědka wěz; ale najspodźiwnischi je to, so je ßo porjadnje po widźazym dźěsczu jene ßlepe narodźiło; a to je ßo pola wschěch 16 bjes wumsacza tak wotměnjako. Schtyri tych ßlepych rodźenych ßu hischcze żiwe; mjes tym so je najmkóbschi bratr w horka mjenowanym wustawje sa ßlepych, ßu tsjo w Mühlheimje n. R.; jedyn je organista, druhi klawiery khłoßuje a stólzy plecze, jena ßotra pak dźěczi w schuli w schtrykowanju roswuczuje.

* Wo ßlědujzym straschnym podawku ßo wuheŕskim nowinam „Nemzet" pische: Ruski pop s Kraßnisory njedawno se żonu a dźěsczom na ßanjach do Lonki jědźesche. Duży po puczu puczowarjow stadko wjelkow nadpadnu, běsche jich něhdże 20. Konjej ßo spłóschischtaj a w dźiwim skóku cźerjeschtaj. Popowka ßo tak nastróża, so dźěsczu, kotreż mějesche na klinje ßedźo, se ßani panucź da. Njesbožowny nan, hdyż to pytnu, se ßani skoczi, mjes tym so konjej se żonu, kotraż běsche do womory padnuła, na ßanjach dale cźerjeschtaj. Nětko hrósbne wojowanje nasta mjes popom a wjelkami. Pop ßwój revolver wucźeże a dwě swerjecźi satšeli, na to pak wjelki jeho a też dźěczo rostorhachu. Hdyż ßanje do Lonki pschijědźechu, běsche njesbožowna żónska, kotraż běsche ßamadruha bya, se strachom dźěczo porodźiła. Dźěczo běsche morwe a też macź bórsy poßlednje sdychnjenczko spuschczi. Tak běsche wo hodźinu zyła ßwójba sahubjena. Lonczanski pop běsche nan njesbožowneje żónskeje.

* W Pólskej ßu paduschi nowy ßrědk wußlědźili, se sawrjenych skótnych dworow skót kradnucź. Wukopaju skradźu khód pod wrotami a psches njón do dwora saleśu. Potom je jim lohka wěz ßebi pucź wudźěkacź, po kotrymż kradnjeny skót s dwora wjedu.

* Wěrowanja na ßmjertnym kožu ßu ßo hižo cźasczischo stake; ale kschczeńża na ßmjertnym kožu, kajkaż ßo njedawno w Warschawje sta, je wěscze rědka wěz. 80lětna żónska mjenujzy, kotraż běsche ßo židowka narodźiła a w židowskej wěrje wotczehnjena, kotrejež też je ßo wschón czaß ßwojeho żiwjenja dźerżała, na ßmjertnym kožu potrjebnosczź saczu, ßo ßwojeje wěry wotrjez a sjenoczeństwu katholskeje zyrkwje pschistupicź. Jeje wola ßo hnydom sta: duchowny mrějazu wukschczi a ju s dobom se sakramentami mrějazych wobstara. Pschispomnicź ßo ma, so ßu ßo wschě dźěczi a wnuki tejele żónskeje hižo prjedy kschczicź dake.

* Pschi ßylnym njewjedrje, kotreż psched něschto czaßom w amerikanskim měscze Louisville mějachu, je ßo prawje jaßnje pokasało, kajke njesboże móże elektriske wobßwěczenje nahotowacź. Wichor grót rostorhnu, na kotrymż elektriska lampa na drósy wißasche. Lampa dele padźe, ale něhdże kóhcź wysche dróżneje żelesniży, kotraż tam nimo jěsdźi, sa druhi elektriski grót wißajo wosta. Bórsy wós dróżneje żelesniży pschijědźe. Woßoŕ, kotryż bě do wosa sapschehnjeny, ßo elektriskeho grotu dótknu, wyßoko poskoczi a potom morwy k semi padźe. Też wosowcho konduktěra, kotryż njejabzy s jenej ruku sa grót sałoži, grót tak ßylnje praßnu, so wbohi muż něktore kóhcze daloko slecźi a ßo na semju wali. Wón dleje hacź hodźinu bjes myßlow leżo wosta. Jena strona cźěła běsche każ wotemréta; wón pak budźe, każ lěkaŕ měni, sa něschto njedźel saßo zyle strowy. S bliskeje korczmy někajki Ira pschiběża, wczipny, widźecź schto je ßo tu stako. Też jemu ßo mako lepje seńdźe. Też wón ßo grotu dótknuwschi stork dosta, ale niz tak ßylny; sa poł hodźiny hižo móżesche wschě stawy saßo hibacź. W wosu dróżneje żelesniży żona s dwěmaj makymaj dźěsczomaj ßedźesche; żónska jeno ßłaby stork dosta a se stróżelemi woteńdźe; dźěsczi pak běschtej s wopręddka rěcź shubiłej a dołho trajesche, doniż skónczńje zyle k ßebi pschińdźeschtej. Po dróżnej żelesniży hakle móżachu saßo jěsdźicź, hdyż běchu grót pscherěsnuli a elektrisku móz sastajili.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 4. dezembra dopołdnja w 10 hodź. pola ryczeŕkublerja Börnera s Klukschu 28 kruwow a 2 cźělzai.

* W Aleksandropolu wóndano jaty jastwowe wokna rosbi a ßebi se schkleńczanym cźrjopom wucho wotrěsnu, kotreż na měsćze ßam sjě. Njesbožowny młody cźłowjek je ßyn jeneho tamnischeho pólzajskeho sastojnika, kotryż je jeho hižo jako hólcźeza s domu wuhnał. Hólza běchu pschi paduchstwje lepili; toho dla wón hižo tsećze léto w jastwje ßedźi. Młodźenz je hižo spytował ßebi s jědom sawdacź, sa twjelku je ßo powßnucź spytał, ale pschezo ßu jemu w prawym cźaßu sadźěwali.

* **(Japanska evangelija wotewrjena.)** W dalokej Japanskej je ßo njedawno skutk stał, kiž ma njeßměrnu ważnosćź niż jeno sa ßamu Japansku, ale też sa zyły kschesćźijanski ßwět. Psched něschto njedźelemi je w pohanskej Japanskej khěžorski wukas wuschoł, po kotrymž ßo należnosćze naboźiny wot krajnych należnosćzow dźěła. Schto to rěka? Japanski khěžor, ßwětej hižo dawno snaty psches ßwoje rosumne a rosßwěcźene reformy abo porjedźenja, je ßwoje, ßměm-li tak rjez, sastojnstwo jako hkowa wěry sintoisma słožił a ßwobodu wschěch wěruwusnacźow wosjewił. Wón je pschikasał, so ßo wězy naboźiny s rukow knjeżerstwa wosmu, a so ßo jich sarjadowanje a wjedźenje naboźnym towarstwam ßamym pschepoda. Japanske knjeżerstwo je ßebi jeno prawo wobkhowako, najwyschschich sastupjerjow sintoisma a buddhisma, kotrychž ßebi wusnawarjo wobeju wěruwusnacźow wuswola, wobkrucźecź. Jich skutkowanju knjeżerstwo wěste prawidła staja, kaž daloko je to w politiskim nastupanju trjeba. Nowa krocźel japanskeho knjeżerstwa ßo wschudźom jako pschihot wobhladuje k wuprajenju pokneje ßwobody wěruwusnacźa, kotraž ma sahorjenych sakitowarjow w wschelakich wyßokich sastojnikach kraja. Wot nětka japanske knjeżerstwo pschestanje schkitowar wěsteho wěruwusnacźa bycź, najprjedy buddhisma, a potom sintoisma. Sintoismus je cześcźowanje prjedownikow, duchow, kiž ßu naß wopuschcźili; „sin" = bóh, duch, „to" = pucź, wucźba, naboźina. Tak w Japanskej žana krajna naboźina a žane knjeżaze wěruwusnacźe wjazy njeje, kotreż by ßo na autoritu a móz knjeżerstwa sepjerało. Sso ßamo rosumi, so Japanska na tym měsćze dołho stejo wostacź njemóże, pschetoż stawisny ziwilisowaneho ßwěta s wuwsacźom něktorych lět prěnjeje franzowskeje revoluzije žaneho pschikłada njesnaja, so by kraj bjes knjeżazeho wěruwusnacźa dołho wobstacź móhł. Japanska ma dwaj pucźej psched ßobu: pak ßo k pohanstwu wrócźi, pak kschesćźijanstwo pschiwosmje. Sa prěni pucź toho runja w stawisnach pschikkada nimamy. Hdyž je ras pohanstwo, dotal knjeżaze, na ßmjercź ranjene, hdyž je ras kschesćźijanstwo poknu ßwobodu prědowanja dostało, móże wrócźenje k buddhismej abo k sintoismej jeno nakhwilne bycź. Jenicźki pschikład tajkeho powróta w stawisnach kschesćźijanstwa je romski khěžor Julian Wotpadnik; njedźiwajcy na wschě jeho dobre pohanske poczinki ßo jemu njeradźi, ßwój lud k prjedawschemu pohanstwu wrócźicź, dokelž běsche kschesćźijanstwo pod jeho prjedownikom Konstantinom hižo pohanske wjelebóistwo pschewinuło. Tak też w Japanskej powrót straschny njeje. A s cźežka też ßo stanje. Po khěžorskim wukasu pohanszy popjo wot knjeżerstwa žaneje msdy wjazy njedostanu; to jich s jenym s jich stejnischcźa srasy, na kotrymž bjes toho hižo twjerdźe wjazy njestejachu. Prědowanje evangelija pak ßo psches to kaž hobrska žołma po zyłym kraju roslinje. Knjeżerstwo pjecźa jeno wotcźakuje, sa kotru naboźinu ßo lud wupraji, hdyž je prědowanje wschěm wěruwusnacźam dowolene. Dołho hischcźe njeje, so ßo wusnawarjo kschesćźijanskeje wěry se ßmjercźu khostachu. Hischcźe w 17. létstotku Seotun Jejaßu sakoń wuda: „Doniž budźe ßlónzo w ranju skhadźecź a k wjecźoru sakhadźecź, w Japanskej kschesćźijanska wěra města njesměje."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska zyrkej: Jan Ernst Frenzel, tyscherski a wobydleŕ, s Marju Kónzez.

Křćenj:

Michalska zyrkej: Marja Theresija, Khorle Hendricha Sserba, tyscherja pod hrodom, dź. — Ernst Bohuwěr, Michała Bohuwěra Rostoka, hosćeńzarja w Jenkezach, ß.

Pětrowska zyrkej: Jan Jurij, Jana Mihana, ßudniskeho słužobnika, ß. — Hana Marja, Jana Ernsta Kobanje, měschcźana a rěsniskeho mischtra, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 14. novembra: Jan August, Jurja Měta, dźěłacźerja a wobydlerja, ß., 4 l. 4 m. — 15. Moriza Jana Mjerwy, saßydleneho měschcźana a pschekupza, njeschcźena dź., 8 d. — 18. Handrij Schäfer, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłacźerńje na Židowje, 57 l. 8 m. 17 d. — Marja Lejna Kschižanez, Handrija Ernsta Hanowskeho, khěžerja a fórbarkarja na Židowje, mandźelska, 59 l. 4 m. 16 d. — 19. Marja Kopacźez, Jurja Wawera, žiwnosćerja w Hownjowje, mandźelska, 42 l. 4 m. 10 d. — 20. Morwonarodźena njemandź. dź. w Libochowje. — Theresija Luisa, Jana Khorle Mrósa, diakona em. pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje, mandźelska, 58 l. 4 m. 14 d. — 21. Hana Eleonora swudowjena Baumhäcklowa, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacźerńje na Židowje, 77 l. — Jan Ernst Mužik, murjeŕ na Židowje, 38 l. 15 d. — Pawoł Hermann, njebo Handrija Schneidera, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß., 3 l. 6 m. — Gustav Ewald, Handrija Mětracha, dźěłacźerja pod hrodom, ß., 10 m. 11 d. — Hańża Nowakez, Jana Hellgesta, dźěłacźerja w Hownjowje, mandźelska, 37 l. 6 m. 13 d. — 24. Emma Hedwiga, Adolfa Juliuża Bjara, formarja na Židowje, dź., 2 l. 1 m. 24 d. — 25. Jan Mahnert, žiwnosćeŕ w Małßezach, 67 l. 3 m. 12 d.

Wjedro w **Londonje** 28. novembra: Mokrosymne.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

22. novembra 1884.

Žitowy dowos: 3284 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	7	74	9	17	7	74	8	93
Rožka	50 kilogr.	7	28	7	59	7	28	7	59
Jecźmjeń	50 kilogr.	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	35	6	60	6	35	6	60
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	61	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 942 schtuk, schtuka		4	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	25

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 69—72 mk., 2. druźiny 60—63, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

W Komorowje pola Rakez je **khěža** cźišćo 40 s dwěmaj kórzomaj sahrody, sa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika ßo derje hodźaza, na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Wulke ßelene

tuczne jerje,

schtuka 1/2 hacź 3/4 punta cźežka, derje ßkodźaze, po 10 a 12 np. poruczа jako płacźisny hódne

Gustav Küttner

w Budyschinje

na herbskich hrjebjach cźišćo 4 pódła póstskeje kowarńje.

Sporuschk (mutterkorn) kalmußowe korjenje

kupuje

hrodowska haptyka.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanika dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Wot najwjetscheje ważnosćze sa

wocźi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot léta 1822 ßwětoßkawna. Wona je w ßlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźzy w měschcźanskej haptyzy w Budyschinje** dostacź. — Njech ßebi pak kóždy wěsće **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Listne wucźahi: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Kaž je Wam snate, ßym loni ras wot Waß **prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** skasał, kotruž ßu moji snacźi trjebali a cźi Wam sa nju najwutrobnischi dźak praja (ßlěd. skas.). Gerau, wokrjeß Schubin, w juniju 82. Rudolf Barz. Dale: Dokelž je mi **prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźka** pschi wicźnym wocźibolenju dobru słužbu wopokasała a do zyła pomhała, dowolam ßebi (ßlěd. skasanje). Erfurt, w sept. 82. Magdalena Skemnitius, Johannisstr.

Piwowe karanczki

s wěkom a bjes njeho poruczа w najnowschich druźinach

A. Heinke, zynaŕ.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revirje.

Pónd̓elu 1. dezembra ma ßo
100 ßuchich dolhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßad̓owanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hod̓in na Schcźeńcźanſkej dróſy pſchi pokaſowarju ſady Lupjanſkeje Dubrawy.

W Minakale, 26. novembra 1884.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekija.

Drjewowa a torfowa awkzija.

Wutoru 2. dezembra t. l. ma ßo drjewo, w **Wórnerez hoki pola Lêſkeje** ſtejaze, jako 4 ſchtoßy ſchcźêpow, 22 ſchtoßow kuleczkow, 47 ſchtoßow ſchtomoweho drjewa, dale 93,000 torfa, w hromadach po 5 hacź 11 tyßazach ſeſtajaneho, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßad̓owanje pſchedawacź. Dalſche je pſches hajnika Hammera w Lêſkej ſhonicź. Shromad̓iſna dopołdnja w 10 hod̓inach w drjewniſchcźu pſchi II. Koſchlowſkim pucźu.

Konkurßowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Pónd̓elu 8. dezembra dopołdnja w 10 hod̓inach ma ßo na **Scheſchowſkich** honach pſchi Koßlowſkich mjeſach wulka d̓êlba rjaneho khójnoweho ſtejateho drjewa, bjes nim twarſke a wuźitkowe drjewo, po loßach na pſcheßad̓owanje pſchedawacź. Wumênjenja ßo do awkzije woſjewja.

P. Wawrik.

Filzowe ſtupnje, filzowe tofle

w wulkim wubjerku po jara tunich płaćźiſnach porucźa

Hugo Lehmann
na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

Eduard Hartmann

porucźa

konjaze deki

w wulkim wubjerku po najtuniſchej płaćźiſnje.

Heinrich Dreſcher w Wojerezach
na Komorowſkej haßy cźißło 105

porucźa

jenoź cźiſte derje ßłodźaze khoſeje,

paleny: punt po 100, 120, 140, 160, 180 hacź 200 np.,
njepaleny: punt po 80, 90, 100 hacź 150 np.,
ff. raffinirowany zokor, zyły, punt po 35 np. (w kehelach tuńſcho),
ff. „ „ mlêty, punt po 32 np.,
ff. farinzokor, punt po 32 np.,
wſchitke wêrzy, zyke a tołczene (zyle cźiſte),
dobre mydło, punt po 40 np. a 48 np.,
zigary, dobre a derje wuleźane, po wſchêch płaćźiſnach,
jednory żitny palenz, litr wot 20—60 np.,
dwójny „ „ litr po 50 np.,
ff. likêry po 100—120 np.,
wulke rósynki, punt po 30—50 np.,
małe „ punt po 35 np.

NB. Pſchi wotewſaczu wjazy tworow wſcho hiſchcźe tuńſcho.

Pſchedeſchcźnikowa fabrika
Richarda Rincki w Budyſchinje
na hornczerſkej haßy 1, w hoſcźeńzu „k ßłónzej“,

porucźa ßwój wulki wubjerk **pſchedeſchcźnikow** po najtuniſchich płaćźiſnach.

Wuporjed̓enja ßo ſpêſchnje wobſtaraju.

Walzowy khumſchtny młyn w Nad̓anezach

porucźa k prjódkſtejazym hodam wubjernu **pſcheńcźnu muku** k pjecźenju kołaczow jenoź ſ najlêpſcheje pſcheńzy, na porzlanowych a żeleſnych walzach mlêtu, toho runja wſchê druźiny **ßuchich warjenjow, nudłow** a kóźdy tyd̓eń cźerſtwy **łany wołij, łanu muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy ſchrót.**

Mukowy ſklad w Budyſchinje w hoſcźeńzu „München Hof“ na hornczerſkej haßy.

E. Pfuhl.

Pſchi pſchedawanju ßo ſerbſki rêcźi.

Paul Kristeller

w Budyſchinje na bohatej haßy 29, ſ napſchecźa hoſcźeńza k winowej kiczi,

porucźa ßwój wulki

ſtupnjowy ſklad,

wobſtejazy jenoź ſ derje d̓êłanych **ſchkórnjow** ſa muźſkich, jêſdnych, hońtwjerjow a d̓êłacźerjow. **Stiflety, filzowe tofle** wyßoko ſ wodunjepſchepuſchcźatej kożu wobßad̓ene, **khêżne ſtupnje** w bohatym wubjerku, **żonjaze** a **d̓êcźaze ſtiflety** ſ wodunjepſchepuſchcźateje kože, toho runja ſ filzom, ßuknom, wołmu a pjelzom wuſchite, **rejwanſke ſtupnje** we wſchêch druźinach po jara tunich płaćźiſnach.

Bajerſke bruſzy

we wſchêch wulkoſcźach porucźa pſchi potrjebje po tunjej płaćźiſnje a ſaßopſchedawarjam po poniżenej płaćźiſnje

J. G. Müller
w Budyſchinje na kamjeńtej haßy.

Kaſchcźowy magazin O. Kiniki
na rózowej haßy cźißło 8

porucźa ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobked̓bowanju.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiż ßo lêtnje pola wyſchnoſcźe wotedad̓a abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

Powſitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)
Sałożena w lêcźe 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:
29 millijonow 698 tyßaz 824 ſchêßnakow 29 krajz.

Wohen=, krupobicźe=, transport= a żiwjenje=ſawêſcźenje.

Poliży ßo w **khêżorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawêſcźenjow porucźataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotolêkaŕ **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Pancźiz.

P. Strobelowy atelier
ſa njebolosne ſaßad̓enje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rêcźam wſchêdnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hod̓in.
Khudym darmo.

K hodam

poručam w bohatym wubjerku po najtuńischich płaćišnach

spěwarske knihi w ßomoćanych a kožanych świaskach, **biblije, schulske knihi, pißne knihi, bildowe knihi, baßenkaze knihi, knihi sa młodoscź, notizknißki, pißanske a ryßowanske knihi, pjenjeżne móschnje, portemonneje, zigarrowe etwije, listowe tosche, papowe kaschćiki, schite, toaletowe** a **dźełaćerske kaschćiki** ſ drjewa, **fotografijowe albumy** a **fotografijowe wobluki, pißne mapy, schulske tosche, ryßowanske mapy, pjerowe kaschćiki, wołojniki, worzelowe pjera, tinty, sbožopschejaze khartki, kmótśjaze listy, wobrasy, kwětki do wopomnjeńskich knihow, protyki, pißanu papjeru, wupyschenja sa bożedźěśćowy schtom atd.**

Wikowarjam ßo dobry rabatt dawa.

A. Schöncke,
knihiwjasańnja a papjerowa pschedawańnja
1 na hauensteinskej haßy 1.

Khofej,

derje ßłodźazy,
punt po 65 np., paleny po 80 np.
= = 75 = = = 90 =
= = 80 = = = 95 =
= = 100 = = = 120 =
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Zokor,

zyły a tołczeny, běły a czišće ßłodźazy, punt po 30—50 np., porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Rajß,

rjany běły a derje ßłodźazy, punt po 15, 18, 20, 24—40 np. porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Cap-zigary,

ßylna, ale miła družina, schtuku po 5 np., 100 schtuk po 4 mk. 80 np., 1000 schtuk po 45 mk., porucza
J. G. Klingst Nachf.

---

6 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 4 np.,
8 schtuk po 30 np.,
100 schtuk po 3 mk. 60 np.,
porucza
J. G. Klingst Nachf.

---

5 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 3 np.,
7 schtuk po 20 np.,
100 schtuk po 2 mk. 70 np.,
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Rjane derje wuležane **zigary,**
3 schtuk po 10 np.,
100 schtuk po 3 mk.,
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

W wudawańni Serbskich Nowin je ſa 25 **np.** dostacź:

Pschedźenak.
Protyka ſa Sserbow
na lěto
1885.

Sswoje hodowne
wupschedawanje

poručam

dobroćiwemu wobkedźbowanju.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje, pschi torhoschczu,
pódla hłowneje straże.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Kedźbowacź dyrbi ßo pschi kupowanju **korjeńskeho wolija k pjeczenju tykanzow a kołaczow,** dokelž ßo w nowschim czaßu wolij pschedawa, kotryž ßo ſ mojim runacź njemóże a ani hódny, ani wužitny njeje.

Duž njech ßo na **moje napißmo se fakitowanskim znamjenjom** kedźbuje.

Heinrich Müller,
wunamakaŕ a jeniczki dźěłaŕ woprawdźiteho korjeńskeho wolija.

Richard Neumann

na ſuutskownej lawskej haßy
poručа ßwój wulki

khofejowy skład,

wobſtejazy jenoż ſ dobrych płaćišny hódnych družinow,
seleny khofej punt po 65—160 np.,
paleny = = = 90—200 =
Pschi wotewsaczu wjetschich dźěłbow po hischcźe tuńschich płaćišnach.

Haptyka w Rakezach

poručа **najlěpschi młókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** ſa howjasy skót, **wobžerny pólver** ſa **ßwinje, restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wsche klazanje koni, **saksowy pólver** pschе jich saßaku a hrosnu saksowu khoroscź, **pille pschе běženje** cźelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balsam,** a je tón jenoż tudy dostacź. Hewak też **algotine,** najlěpschi ßrědk pschе subybolenje, **pain expeller, Žitawski, Draždźanski, Mohrenthalski** a **Glöcknerski plestr.** Dale najlěpschi **zitronowy** a **korjenjowy wolij, rohojelenjown ßól, safran** a wschě **korjenja,** woprawdźite, zyke a tołczene.

Pschedeschczniki

w jara wulkim wubjerku po snatych tunich płaćišnach porucza
Hugo Lehmann
na ſwonkownej lawskej haßy 1.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje da-li Bóh njedźelu 30. novembra popołdnju w 3 hodźinach posedźenje dla wuradźenja wo přichodnym zabawnym wječorje.
Předsydstwo.

Ssylna **hołza** sprawneju starscheju se wßy, kotraž ßo po mózności hižo na hospodarstwo trochu wusteji, móże nowe lěto do ßłužby stupicź w Budyschinje na Wallstraße czišło 11 P pola murjerskeho mischtra **Kuby.**

Ssylna **khěžna hołza** ßo hnydom pyta na wulkej bratrowskej haßy 4.

Wuczobnika

pytam k jutram 1885 sa ßwoju pschedawańnju żelesnych a krótkich tworow. Tón ßamy dostanje jědź a wobydlenje w mojim domje a ma pschekupsku schulu wopytacź.
B. Fischer
w Budyschinje na žitnej haßy.

Spěwarske knihi, kotreż ßu ßo njedźelu do pokutneho pjatka pola Kreczmarjez w Budyschinje pscheměnike, ßu tam saßo dostacź.

(K tomu czišłu pschiłoha.)

Ssuscheny polcž punt po 80 np., pschi 5 puntach po 75 np.,
ßyry polcž punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
schtyri porsły tołste ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
běku kołbaßu punt po 70 np.
porucza

Otto Pötschke
na kotolskej haßy (Kesselgasse).

Sswój wulki skład **hotowych pjelzowych tworow,** toho runja **kože,** k tomu trěbne, porucza dobrocziwemu wobkedźbowanju

Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Wuporjedźenje, toho runja schicże žónskich kožuchow po měrje ßo spěschnje a na najlěpje wobstara.

Kosaze, nasymske, sajecże, korniklaze, czelaze a **howjaze kože** kupuje stajnje po najwyschschich płaczísnach

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

☛ **Kocże kózki** ßo rjenje wudźěłaju.

Kosaze kózki,

toho runja wschě druhe kože kupuje po najwyschschich płaczísnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy czíßło 16.

☛ **Pjelzowe kože** bjes molow ßu po najtunischej płaczísnje dostacž, toho runja ßo wschě druzíny **kožow** derje a tunjo pschihotuja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczísnje
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Wupschedawanje.

So by ßo skład tworow konkurßoweje maßy tudomneje firmy **M. Th. Pech** na hłownym torhoschczu czíßło 8 rucże rumowak, ßu ßo na składże leżaze

drastne tkaniny, katun, kholowowe a ßuknjaze tkaniny, płatowa twora, poßleschczowe tkaniny, schórzuchi, židźane a połžidźane muzske a žónske kachenesy, toho runja **wolmjane rubischcża na hłowu a wokolo žiwota, kapoty, spódnje kholowy, kožowe ruby, schpundowanske krywy atd.**

po płaczísnje s nowa wjele ponižiłe.

Konkurßowe sarjadnistwo.

August Grützner

w Budyschinje

porucza

drastne tkaniny w bohatym wubjerku, łóhcž wot 25 np. hacž k najlěpschemu,
tkaniny s czeßaneho pschedźena k poczehnjenju jakow a kožuchow w najnowschich mustrach,
plüsch, łóhcž wot 1 mk. 80 np.,
lama, koschlowy barchent atd. po tunich płaczísnach,
konjaze deki wot 3 mk.,

toho runja

symske mantle, kotrež ßo dla pósdnjeho czaßa po jara poniženych płaczísnach pschedawaju.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha s czístowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjeńschił, wot nětka

symske nadwoblekarje sa frosczenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**

po poniženych płaczísnach pschedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Měschczańska haptyka w Budyschinje
Max Schünemann. Hłowne torhoschczo.

Dr. Wallhauserowe žołdkowe krepki, prawdźiwe, 1 blescha s wukasanjom sa 40 np.
Stary schweda a franzopalenz, prawdźiwy.
Dr. Schramowy bróst- a laxirthej, prawdźiwy.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

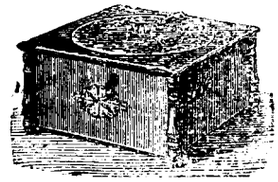

Hrajaze tyski

wot 3 mk. a drózsche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola
J. G. Schneidera,
czaßnikarja pola lawskeho tórma.

Tunje a dobre

mužaze schaty,
žónske schaty,
hólczaze schaty,
holczaze schaty,
schaty sa czěschinzow,
blidowe schaty,
poßleschczowe schaty,
kupjelnske schaty,
kuchinske schaty,
schaty sa czeledź

porucza w **najwjetschim** wubjerku

A. Tschentscher,
schatowa fabrika
s napschecza měschczańskeje schule.

Prawdźiwe dr. Uetschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojeńsi ßrědk pschi disteritis, brunej, kaschelu, sakach a subybolenju a je jenož tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pißmo s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach" wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Uetschowa pschetłarska a žiwjeńska wódka

je wubjerny ßrědk psche wsche žołdkowe czerpjenje, hłowubolenje a nerwowe khorosczе. S powuczazym pißmom k nałoženju dóstacž we wschěch haptykach.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako nĕschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu.

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeńſki wolij,
zymt a **wyrzu,** zyły a tołczenu,
porucza

hrodowſka haptyka.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewſaczu 10 puntow pomĕrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Gustav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Mĕſchaun butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetſchich dźĕlbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlĕpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Pſchedawarńja muźſkeje draſty

H. G. Kubaſcha jun.,

krawza ſa ziwiliſtow a wojakow,

w Budyſchinje pſchi mjaßnych jĕdkach 1.

Najwjetſchi ſkład hotowych **ſymſkich paletotow** ſa muźow a hólzow, **ſupanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płaczíſnach a do zyła derje a po modże dźĕłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k ſchiczu po mĕrje.

Najwjetſchi ſkład

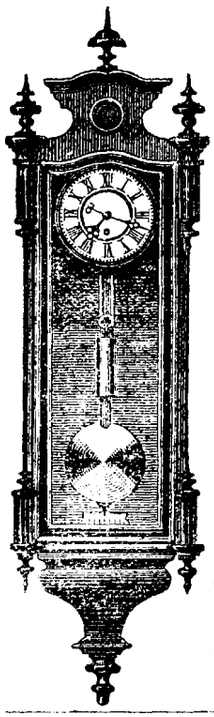

regulatorow

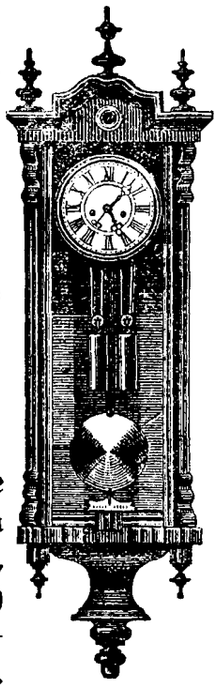

wot 15 mk. a dróźſcho
pola

J. G. Schneidera,
cźaßnikarja
pſchi lawſkim tórmje
delka a po 1. poſkhodże.

Slote a **ßlĕborne cźaßniki** ſa muźſkich a źónſke, derje wotcźehnjene, po najtuniſchich płaczíſnach a w wulkim wubjerku. — Wſchĕ druźiny **rjeczaſow.**

Sserbſke a nĕmſke ſpĕwarſke knihi, piſanſke a fotografiſjowe albumy, zigarrowe etwije, piſanſke mapy, ſchulſke toſche, torniſtry, barbowe kaſchcźiki, pjerowe kaſchcźiki, wſchĕ druźiny **protykow** porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Piſßne knihi, duzent po 80 np., **pjera, wołojniki** a **tafle, pjerowe dźerźaki,** wſcho kaź ßo źada, porucza

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

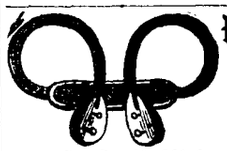

Rukajzowa a bandażowa pſchedawarńja

K. R. Lory

8 na ſchuleríſkej haßy 8

porucza ßwój ſkład wſchĕch druźinow wĕnzow (paßow), po najnowſchich ſyſtemach dźĕłanych, toho runja glaßejowe a kożane rukajzy, kotrež ßo płókacź hodźa, gumijowe, kożane a gurtowe ßlĕ, ſchlipßy a krawaty, portemoneje, kożane ſchórzuchi ſa muźſkich, toſche ſa źónſke a ſchulſke dźĕczi atd. pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Pſchiſpomnjenje. Kożane kholowy ßo po mĕrje dźĕłaju, móſchnje ßo ſa krótki cźaß po tunich płaczíſnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Ważne ſa kóždeho.

Pſcheßmahnjene nadwoblekarje, muźſke ßuknje, kholowy, lazy atd. ßo njerospróte ſ nowa barbja a ßo kaź nowe ſhotuja pola **W. Kellinga** w Budyſchinje
na żitnym torhoſchczu.

Prawdźiwe
ſelene maſauſke mydło
k namaſowanju ſkotu pſchi wumpjerje abo njerjedźe dźĕła
mydłowa fabrika
H. Puy w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Wo **P. Kneifelowej**
włoßowej tinkturje.

Na włoßy bĕdnych ſ tutym woſpjet na horejſchi kosmetik kedźbnych cźinimy, jako wo prawdźe na najlĕpſchi, **je-li niz jenicźki w ſkutku ſprawny ßrĕdk** pſche wupadowanje włoßow, kaź tež ſo by cźłowjek ſhubjene włoßy ſaßo dóſtał, a je wón **woßebje tež ſa źónſke,** kotrymž włoßy huſto wot pſchemĕrneho nałożowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wużitny. — Tutu tinkturu ma w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje prawdźiwu jenoż knjes **Ernſt Mittaſch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pſchedań.

Dźĕcźaza zyroba!

Najlĕpſcha zyroba ſa cźĕſchne dźĕcźi je krumjaze mloko ſ pſchidawkom.

Timpowa
dźĕcźaza zyroba

pak je ſa dobry ſpóſnaty pſchidawk k mloku. Paket po 80 a 150 np. dostacź pola **Klingſt Nachfolgera** w Budyſchinje na bohatej haßy.

Gardinowe dźerźaki.

Wobkuki
wokolo wobraſow
pola
A. Grundmanna
na lawſt. hrjebjach.

Skład ſchpiłkow.

A. Dietrich,

wobkhadny agent
na hrodowſkej haßy cźiſło 11
po 2 ſkhodomaj.
Sprawne poßłużenje, krute mjelcźenje.

Direktne
póſtſke parokódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ nĕmſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanſkeho
paketjézdno-akcijſkeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne piſma wobſtara
Albert Meiſel w **Budyſchinje.**

Sćerjezkatyw **M. 80.** Kajita **M. 300.** Dźĕcźi młódſche 12 l. ſa połojn. młódſche 1 lĕta **9 M.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 6. decembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestosćz kral Albert je so sańdženy schtwórtk se swojej mandželskej na kralowski hońtwinski hród Wermsdorf podał a budże tam hacž do sobotu wostacź.

— W trónskej rěcži, z kotrejž so nowy sejm wotewri, je so hižo njelubosna powjesć sdźěliła, so je kněžorstwo mjenje dokhodow měło, hacž je so loni wotczakało. Njedostatk pjeća 42 milijonow hriwnow wuczini, njeje pak, hdyž so bliže wobhlada, kaž sekretar kněžorstwoweho hamta pschi debacże wo tym w kněžorstwowym sejmje rozestaji, wjetschi dyžli 12 milijonow. Richter a Rückert, wjednikaj swobodnjesmyślenje strony, nětczišchu knjeŕstwowu hospodarsku politiku sasudźischtaj a daschtaj złam winu, so so ludowe bohatstwo pomjenscha. Sozialdemokrat Bebel hischcże dale dźěsche. Po nim dyrbi so nětczischi stat do zyła pscheměnicź a wójsko wotstronicź, dokelž poslednische najwjazy pjenjes trjeba. Žadyn z rěcznikow pak njewjedźische srědk mjenowacź, z kotrymž by so pjenježny njedostatk w kněžorstwowym hospodarstwje wo prawdże wotstronicź hodźił. Pjenjesy, wot knjeŕstwa sa kódże so žadaze, kotrež maja němske twory psches morjo do zusych krajow wosycź, so najskerje wot kněžorstwoweho sejma pschiswola. Jeli by so tale žadanka z nowa wotpokasała, by němske pschekupstwo a industrija wulzy schkodowała, tak generalny póstski mischtr Stephan sejmej do swědomnja rěcżesche. Sapósłanzy mějachu tohole napominanja kedźbu a wuradźenje wo tym, po prawym na 2 dnjej postajene, hižo sa jedyn skónczichu, dalsche wujednanja wosebitej komišiji poruczíwschi. Dokelž budźa konservativni a zentrum sa namjet hłosowacź, móże so z wěstoscżu wotczakacź, so so tón ras sa njón wjetschina w sejmje namaka. Duž drje budże sa někotre měsazy 12—13 parnych póstskich kódźow, napjelnjenych z němskimi tworami, do Afriki, Indiskeje, Chiny, Japana a Awstralije jěsdźicź. — 3. dezembra wjednik zentruma, Windthorst, sběhnjenje sakonja, kotryž knjeŕstwu katholskich měschnikow z kraja wupokasacź dowoli, žadasche. Sběhnjenje sakonja je so hižo wot poslednjeho kněžorskeho sejma wobsankło, tola swjaskowa rada do toho swolika njeje. Windthorst so prasca, hacž ma sejm hischcże něschto prajicź, hdyž so jeho wobsanknjenja z krótka wotpokasaju. Psches tamny sakoń je wjele katholskich duchownych z Němzow wuhnatych. Sakoń katholskim duchownym njedowoli, bjes polizajskeje dowolnoscże swoje sastojnstwo sastaracź. Pschecźiwo sozialdemokratam je so wurjadny sakoń wudał, tola tak daloko knjeŕstwo schko njeje, so by sozialdemokratow do wukraja wuhnało. Zentrum swój namjet sašo ponowja, dokelž so nadźija, so swjaskowa rada swoje wobsanknjenje, z khwatkom sczinjene, wróczo wosmje. Katholikam ma so pokasacź, so jich sastupjerjo se swojimi žadanjemi wutraju. Zyrkej móże jenoż potom skutkowacź, hdyž twjerdże steji. Sa nětczischi czaš je trjeba, so so nahladnoscź zyrkwje wobtwjerdźi. — So je knjeŕstwo pschecźiwo sběhnjenju sakonja, bě hižo z wobsanknjenja swjaskoweje rady widźecź. Nowe dopokasmo sa to bě tež rěcź, z kotrejž wjerch Bismark Windthorstej na jeho wukoženje wotmolwi. Bismark praji, so je wospjetowanje njedawno saczišnjeneho namjeta njewaženje swjaskoweje rady. Sakonja so sa poslednjeju pruskeju ministrow kultusa wužiwało njeje. Sadźerženje zentruma sadźěwa wujednanje z Romom. Pruska njemóże tutón sakoń puschczicź, z najmjenscha niz, tak daloko hacž sa pólske krajiny płaczi, a pschipósnaje sa pósnańske arzybiskopstwo jenoż tajkeho prelata, kotryž sa to njeskutkuje, so by so hornja Schlesynska a nawjeczorna Pruska wottorhnuła. Pruske jednanje z bamžom wot léta 1878 je njedźiwajo konzesijow bjes wuspěcha było, tola njeje hischcże skónczene. Knjeŕstwo móże cźakacź a budże dalsche konzesije cźinicź, tola jenoż sa konzesije z Roma, so by so měr wujednał. Na Windthorstowe snapschecźiwjenje, so so tu wo politiske skutkowanje duchownych njejedna, ale jenicźzy wo duchownych samych, a so so jenoż tu swobodu žada, kotruž je zyrkej pod Bjedrichom Wylemom IV. měła, Bismark z nowa wotmolwi, so so zyrkej nihdże njepodtkóczuje. Pruska je jenoż swoje knjeŕske prawo trjebała, hdyž někotrych kandidatow pósnańskeho arzybiskopstwa pschipósnała njeje. Wón so wjeseli, so je Windthorst pschecźiwo parlamentariskemu knjejstwu. Ministerstwo, sestajane z konservativnych, swobodnosmyślenych a sozialdemokratow, by samo Gladstonowe ministerstwo z khróbkoscżu pschetrjechiło. Windthorst skorži, so so zentrum njepschipósnawa. Hdy by kulturneho wojowanja njebyło, by tale strona rospadła, mnohe jeje sobustawow bychu k dopředkarjam pschestupiłe a mnohe bychu so shubiłe; toho dla ma kulturne wojowanje sa zentrum wažnoscź. Na kulturnym wojowanju je wón mjenje wobdźělený, hacž sebi Windthorst myšli. Sakoń nochze cźitanje mschě w Pólskej sapowjedźicź, ale měri so pschecźiwo politiskej agitaziji tamnischeho duchownstwa. Sakoń po tajkim žane wobcźeženje sa swědomnja njeje. Windthorstowy namjet so skónczuje z 217 hłosami pschecźiwo 93 pschija. Sa njón hłosowachu pódla zentra swobodnosmyšleni a z wjetscheho dźěla konservativni, bjes poslednischimi tež dwórski prědar Stöcker. Nazionalliberalni běchu wschitzy pschecźiwo njemu. So so wot swjaskoweje rady sejmowe wobsanknjenje po Bismarkowym rozestajenju njepodtwjerdźi, nad tym nichtó njedwěluje.

— Po sobustawskim sapisu kněžorstwoweho sejma licza konservativni 76, kněžorstwowa strona 28, zentrum 109, Polazy 16, nazionalliberalni 50, swobodnosmyšleni 61, ludowa strona 7, sozialdemokratojo 22 sobustawow. W pjecźoch wokrjesach směja so nowowólby, z nich běchu dwaj wokrjesaj sozialdemokratow, tři swobodnosmyšlenych wuswoliše. Na komišiju, kotraž ma wólby pruhowacź, tón ras wjele dźěła cżaka. Hacž dotal su protesty pschecźiwo płaczíwoscżi 70 wólbow doschše.

— W blizschich dnjach so najskerje w braunschweigskej knjeŕstwowej radże pscheměnjenje stanje. Schtyri sobustawy knjeŕstwoweje rady su pschecźiwnizy Kumberlandskeho wójwody a su jeho žadanje sa braunschweigskim trónom wotpokasali. Pjaty sobustaw pak je pjecża wulki pschiwiłowar Kumberlanda a jeho herbske prawa z wutrajnoscżu, tola bjes wscheho wuspěcha sastupuje. Njejednota w knjeŕstwowej radże so po sdaczu na to waschnje skónczi, so budże pjaty sobustaw nusowany, z njeje wustupicź.

Awstrija. Awstriska kněžorstwowa rada je so schtwórtk wotewrika. Po pschikładze němskeho knjeŕstwa chze tež awstriske knjeŕstwo kněžorstwowej radże namjety k dalschemu wutworjenju sozialnych

reformow pschedpokožicź. Nětczišcha khěžorstwowa rada je žo tón ras poźledni krócź k poźedźenjam shromadźika; pschichodne jutry žo wona roswjasa a w lěcźe směja žo powschitkowne nowe wólby.

Jendźelska. Pšched njedawnym cźaźom jendźelske nowiny na to skorźachu, so je franzowska flota hordu jendźelsku, kotruž mějachu hacź dotal sa njepschewinjomnu, po liczbje łódźow pschetrjechika. Prěni lord admiralstwa, lord Northbrook, w semjanskej žejmowni jendźelsku flotu pšched tutymi porokami sakitowasche a pschipowjedźi, so je knjeźerstwo hotowe, knjejstwo jendźelskeje floty na morju sdźerźecź. W tu khwilu Jendźelska sa twarjenje panzerowanych łódźow wjazy pjenjes nakožuje hacź Franzowska. Knjeźerstwo žo sa to stara, so žo twarjenje łódźow spěchuje, a je žebi wotmyšliko, schtyri nowe panzerowane łódźe, dwaj torpedowaj boranaj, pjecź kschižerjow, 10 avisow a 30 torpedowych cźołmow twaricź.

Kamjeńtna postawa w Lübecku.

(Skónczenje.)

Junkrócź njesbožowny pschekupz srudny, samyžleny w žwojej jstwě žedźesche. Na jene dobo žo durje wotewrichu a jeho prěni pišar skoku s wješelym wobliczom nuts stupi. Wón pschekupzej powjesćź pschinješe, so žu žo tši jeho wotczakanych łódźow s bohatym kubłom domoj wrócźike. Jeho knjes, kotryž bě hižo wschu nadźiju spuschczik, žwojimaj wuschomaj wěricź nochze, jako wješeku powjesćź sažkyscha. Skónczenje pak dyrbi ju tola wěricź, dokelž žo jemu powjesćź też s druhich stron podtwjerdźi. Wón sa žwój kłobuk shrabnje a s domu k pschistawej won cźěri. Woprawdźe! Tam žu runje jeho rjane wulke łódźe pschijěke a žu runje kótwizy na dno morja puschcźike. Jeho wutroba juska s njewurjeknitej wješekoscźu. Wscheje nusy je nětko kónz. Twory žo s łódźow nosscha. Kupzy žo bórsy sa nimi prascheja. Hromady pjenjes nětko rucźe jeho kschinje a kaschcźe pjelnja. Wón je sažo najbohatschi muž w Lübecku.

Pschekupz njeje na to sabył, schtož je žebi w tamnej cźmowej, nozy hrósbnej žlubik. Wón da schtyrjom žylnym mužam pschińcź. Wón sumu, kotruž je tehdy s Božeho kaschcźa wsak, tsizecźi krócź naliczi. Wón chze s bohatej měru sažo sarunacź, schtož je tehdy rubik. Mužojo měchi pokne pjenjes na ramjenja wosmu a psches Lübeckske haby du. Sa nimi stupa bohaty pschekupz. Lud žo dźiwajo stejo wostanje, jako spodźiwny cźah widźi. Hdźe hromady pjenjes nježu? to je praschenje, kotreź s erta k ertej dźe. Wcźipni sa noscherjemi du. Cźim dale pschińdu, cźim bóle ludowa žyła roscźe. Skónczenje pschekupz se žwojimi pschewodźerjemi pšched durjemi Marineje zyrkwje steji. Mužojo na jeho pschikasnju mjezki s wulkej sumu do zyrkwje nježu a je tam pšched Boži kaschcź staja. Lud je sa nim schok a pjelni wschě rumy Božeho doma. Bohaty pschekupz nimo woktarja dźe. Wón k Božemu kaschcźej stupi. Wón hraba do mjezkow a da wschěm skotym žo psches dźěru Božeho kaschcźa kulecź. Skónczenje žu mjezki prósdne a želesny kaschcź hacź do wěka pokny. Pschekupz žo s mužemi domoj wrócźi. Na jeho pucźu jeho wyskanje luda pschewodźuje, kotryž jeho jako dobrocźela khudych wita a khwali.

Jeho žlubjenje je dopjelnjene, hrosny njeskutk wotpokucźeny, woprawdźe wotpokucźeny? Pschekupzej žo nochze tak sdacź. Cźim wótsischo a wješelscho lud na wschěch haßach a we wschěch domach jeho mjeno khwali, cźim srudnischa je jeho wutroba a žwědomje. Boži khóž hischcźe pschezo njemjelcźi. Ssy njekniczomny paduch, hanibny zyrkwinski rubježnik! tak wo dnjo a w nozy jeho žwědomnje rěcźi. Schtož też cźini, so by tutón khóž pohłuschił a žo cźwilujźych porokow sminuł, jemu žo to njeradźi. Jeho strach je hischcźe wjetschi, hacź je prjedy był. Cźežu dlěje wjazy snjesćź njemóže a do cźežkeje khoroscźe sapanje. Wjele njedźel dołho na khorokožu leži. Wot symy tschaženy w dźiwich žonach wupowjeda, so je w tamnej nozy Boži kaschcź wurubił. Jeho žwěrna mandźelska pokna stracha wo žadkawym njeskutku žłyschi. Wona nochze, so by něchtó druhi wo tym nješchto shonił. Wona wo dnjo a w nozy pschi nim wostawa a jeho zyle žama wothladuje. Wona s nim w hromadźe žałožnu cźwilu jeho wutroby cźerpi. Skónczenje žo cźežka khoroscź shubjuje. Wón s dźiwich žonow wotzucźi a pomału wotkhori. Tola cźohož je žo prjedy njewólnje wusnał, k tomu nětko žwojej mandźelskej s roskatej wutrobu steji. Wboha žona žo stróži pschi tymle hrósbnym wusnacźu. Wona chze jeho směrowacź, so dźě je žwoje pschestupjenje sažo wurunał a wotpokucźił. Tola jejne žłowa jemu žaneho troschta njedawaju. Skónczenje da na jejnu radu spowjednikej pschińcź. Měschnikej žo žwojich cźežkich hrěchow spowjeda a cźini wschón roskaty pokutu. Wón jemu wscho wupowjeda a jemu skorźi tyschnoscź a hubjenstwo žwojeje dusche. Duchowny jeho k pokucźe napomina. Jeho žłowa padaju kaž roża s njebješ na wbohu cźwilowanu duschu. Pschekupz wuknje wěricź do wodacźa hrěchow, wón wuknje žo modlicź k sbóžnikej. Wón žo žłowa dźerźi: „Schtóž žwój hrěch prěje, tomu žo to njebudźe radźicź; schtóž pak žo joho wusnaje a žo joho wostaji, tomu žo dostanje žmilnoscź."

Pschekupz je na cźěle a na duschi sažo strowy. Nětko pak dyrbi a chze poźlednje cźinicź, schtož k joho pokucźe žłuscha. Ras je Lübeckska rada wważnym poźedźenju na radnej khěži poknje shromadźena. Jenož město bohateho pschekupza, kotryž je toho runja žobustaw rady, je wot jeho khoroscźe prósdne wostało. Na dobo žo salowe durje wotewrja a wón do sale stupi. Wschitzy se žydła stanu a jeho wješele witaju. Wyschschi měschcźanosta jemu žwoju ruku napschecźo dźerźi, so by jeho na stoł wjedł. Tola wón pschecźelowu ruku a postrow žwojich towarschow s wulkej khutnoscźu wróczo pokasa. Klaknuwschi žo pšched radźicźelemi praji jako roskaty a pokutny hrěschnik žłědujże žłowa: „Knježa s rady, žłyschcźe wusnacźe cźežkeho hrěschnika! A potom mje do jastwa cźišńcźe a wuprajcźe wužud, kotremuž chzu žo rad podwólnje podcźišnucź!" Nětko wón zyły podawk, kaž bě žo stał, powjedasche. Wón wopišowasche žwoju nusu a sadwělowanje, kotreź je jeho cźischcźało. Wón žo wusna žwojeje njewěry, so njeje k Bohu dowěrjenja měł a wot njeho pomoz wotczakał. Wón pokasa na spytanje, kotreź je w tamnej cźežkej hodźinje na njeho pschischko, na wojowanje, kotremuž je podležał, na žwój hłuboki pad a žadkawy njeskutk. Wón wopišа strach a njeměr, kotryž je jeho tak dołho cźwilował, tola też hnadu, s kotrejž je jeho žmilny Bóh skónczenje domapytał a jeho duschu se sahubjenja wumóhł. Wón powjeda, so drje je kranjenu sumu tsizecźi ras wróczo płacźił, so pak je tola po Božim a cźlowiskim sakonju zyrkwinski rubježnik a so cźežke khostanje sažkuži. Wón skónczi s tymile žłowami: „Ja niczo dale njeżadam, hacź žurowe prawe khostanje, kaž žym žebi je sažkużił. Swólniwje położu žwoju hłowu pod katowu žekeru, so by moja duscha wumyta była a w njebjeżach hnadu namakała!"

Radźicźeljo buchu psches wusnacźe a powjedanje bohateho pschekupza hłuboko hnucźi. Schědźiwy měschcźanosta žo prěni shraba. S khutnym a twjerdym hłožom radnemu žłużobnikej pschikasa, so dyrbi pschestupnika do jastwa cźišnucź. Žadyn s radźicźelow žebi njeswaži, žo pschecźiwo tej pschikasni sběhnucź, a wboheho muża hnydom do cźmoweje kłódy dowjedźechu. Měschcźanosta, pscheprožywschi radźicźelow na druhi dźeń k nowemu poźedźenju, so by žo wo pschekupzu žudźiło, shromadźisnu wobsanknu, a pschitomni žo dom podachu. Se spěschnoscźu błyska powjesćź wo tym, schtož bě žo na radnej khěži stało, psches Lübeck slecźi a bórsy kóždy wo tym podawku powjedasche. Lud žadasche, so by žo pschestupnikej hnada město prawa dała. Ludźo spominachu na bohate sarunanje, s kotrymž bě paduchstwo wurunał. Pokasowachu na jeho sprawne a wěrne wusnacźe, na jeho wutrobnu, nutrnu pokutu. Hromady luda žo sběžachu pšched měschcźanostowym domom a wołachu wo hnadu sa jateho. Město Lübeck bě w wulkim njeměrje. Pschekupske a rjemjeślniske sjenocźenstwa mějachu shromadźisny. Poželstwo sa poželstwom k měschcźanostej pschikhadźesche a proschesche wo hnadu sa hrěschnika. Wón je pokutu cźinił a cźerpił. Bóh je jemu psches sbóžnika wodał. Cźlowjekojo njeżmědźa žurowischi bycź, hacź Bóh luby Knjes, pschecźiwo kotremuž je hrěschił. To běchu žłowa, kotreź s erta k ertej dźěchu, to běsche jenohłožny wužud, kotryž žo wot zyłeho Lübecka wupraji.

Skónczenje bě dźeń pschischoł, na kotrymž mějesche měschcźanska rada wužud prajicź a pschipowjedźicź. Wschě durje a skhody, k radnej khěži a poželeńskemu salej wjedujże, běchu husto wot luda wobstupane. Po njesćerpnym cźakanju rada pschińdźe. Poželenje bě skónczene, wužud bě wuprajeny. Měschcźanosta jón shromadźenemu ludej cźitasche. Wón rěkasche: Ssmjercź psches katowu ruku. Cześcźedostojny schědźiwz tschepotasche, jako jón cźitasche, a na to pschistaji: „To je wužud, kajkiž dyrbjesche po prawym a po sakonju bycź, tola —"

„Hnadu! hnadu!" wołachu žudniży, stanuwschi se žwojeho žydła. „Hnadu! hnadu!" wołasche s tyžaz hłožami shromadźeny lud.

„Hnadu! hnadu! tak też moja wutroba praji", rěcźesche měschcźanosta s hnutym hłožom dale. „Hnadu pokutnemu hrěschnikej, tola sakonjej dyrbi žo prawo dacź. Wón dyrbi pschi Božim kaschcźu, kotryž je wurubił, žwoju postawu do kamjenja wurubacź dacź, kak pjenjesy s mjezkow sažo do kaschcźa wróczo płacźi. To njech je khostanje a s dobom wěcźne warnowanske snamjo pšched podobnymi słóstniskimi żadoscźemi."

Pschekupza ſ jastwa pschiwjedżechu a jemu wußud pschipowjedżichu. Jako bě jón ßkyschał, ßo ſtyknuwſchi ruzy mjelczo modleſche. Potom ßo radże dżakowasche ſa wopokasanu hnadu a wopuſchczi ſalu. Jemu pschiwyſkajo, lud jeho domoj pschewodżeſche, hdżež ßo nětko saßo měr a pokoj wróczi. Pschekupz da hnydom wuſtojnemu rěsbarjej k ßebi pschińcz a pola njeho postawu skasa, kaž bě ßebi radżiny wußud żadał. Někotre měßazy ßo minuchu, prjedy hacz bě wona dokonjana. Pschekupz w radże wjazy njeßydasche. S tym ßebi hiſchcze wjazy luboſcze a nahladnoſcze pola ßwojich ßobuměſchczanow dobu. Woni jeho jenohłóßnje ſa radżiczela wuſwolichu. Měſchczanoſta ßam ſe ßwojimi ſastojnikami do jeho doma pschińdże, ſo by jemu wólbu ſdżělił a jeho proßył, ſo by ju pschijał. Tola podarmo. Pschekupz ſ rosßudżenoſczu wotmolwi: „Nihdy njejßym tajkeho czeßneho ßydła hódny. Zenje njeßměm ßo na tutón ſtoł ßynucz. Kóżdy wußud, kotryż bych měł prajicz, by ßwědczenje pſcheczíwo mi ßamemu był.“ Wón wólbu njepſchija. Jako bě ſkónczńje postawa hotowa, wón horze ßyłſy pſcheliwajo pódła njeje ſtejeſche a ſhromadżeny lud napominowasche: „Njeſabudźcze ženje, kóżdy dżeń ßo modlicz: Njewjedź naß do ſpytowanja, ale wumóż naß wot teho ſleho!“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Bjes katholſkimi wuczerjemi, kotſiż ßu ſańdżeny tydżeń pruhowanje wólbokmanoſcze wobſtali, běchu ßlědujzy Sserbja: kk. Ssymank ſ Khróſczíz, Haſcha ſ Czornez a Miczka ſ Draždżan.

— W ſkale tudomneho twarza Kuby ßo pſched nětkotrymi dnjemi njeſboże ſta, ſo ßo, jako jedyn kamjeń pſchewobrocźichu, tutón dżěłaczerjej Jäckelej na prawu ruku wali a ju rosmjecze.

— Sańdżenu wutoru bě ßo dołho wotczakany dżeń pſchibliżił, na kotrymż wukas, ßwobodne wokołoběhanje pßow ſakasazy, ſpann. Mnoſy wobßedżerjo pßow ßo ſdżerżecz njemózachu, ßwoje wjeßele nad ſkónczenjom pßoweje czwile ſjawnje pokasacz. Woni ßwojim pßam wěnzy, pletwa a czerwjene banty wokoło schije a ſa wopuſch ſwjasachu a je tak wupyſchene na haßu puſchczichu. Na radoſtnym běhanju a ſkakanju pßow bě widżecz, kak ßo saßo dobyteje ßwobody wjeßela. Sdasche ßo, kaž ſo bychu wjedżake, ſo je kónz dołheho ſtwineho jastwa, ſo njebudża dale ſ wohidnym pranzom a ſchtrykom czwilowane.

— Sańdżenu ßobotu ßo wot polizije butrowa waha pſchepytowasche. Pſchi tym na pjeczich měſtnach njedoßahajzu wahu namakachu. Lohku butru, ßo wě, prjecz wſachu.

— Hruboſcz a ſkaženoſcz bjes naſchej mkodoſczu na njeſwjeßelaze waſchnje pſchiběra. Tak je w poßlednim czaßu jedyn hólz, kotryż ma lědma ſchulſke lěta ſa ßobu, w wokolnoſczi Ratarjez na żónſke njepózczíwe nadpady czinik a ſpytał. Skónczńje je ßo radżiło hólczeza, kotryż ſ wjetſcha njedżelu wjeczor po mjenowanych njekmanoſczach khodżeſche, wußlědżicz; wón je ſtotobijerſki wuczobnik Schmidt ſ Budyſchina. Někotre żony ßu pjecza jeho ſa nadpadnika ſesnake.

— Pſches nahle tacze je woda w Sprewi nahle roſtka a tu a tam ſchkodu naczińika. Schtwórtk w nozy je wulka woda móſt, wot hoſczeńza „k tſjom lipam“ pſches Sprewju na leżomnoſcz ratarja Rjencza wjedujzy, ſwottorhaka a hrjady a deſki ßobu wſaka.

— Jako ßo ſańdżenu ßobotu wumjeńkał Bjenada ſ Brěſynki ſ Budyſchina domoj wjeſeſche, na dobo tajka ßłaboſcz na njeho pſchińdże, ſo wón ſ wosa panu. Bjenada ßebi pſchi tym hłowu ſtraſchnje ſraſy a dyrbjachu jeho ludżo domoj dowjeſcz.

S Makeho Wjelkowa. Schtwórtk tydżenja je ßo w tudomnym gmejnſkim domje jena ßłużobna dżowka ſ prawej ruku koleßow ßykanjoweje maſchiny popanuła. Koleßa wbohej holzy ruku ſtraſchnje rosmjecżechu, tak ſo dyrbjachu ßo hnydom tſi porſty wotrěſacz. Holzu ßu do Budyſchſkeje hojernje dowjeſli.

S Czelchowa. Pjatk 5. dezembra dopołdnja je na tudomnym knjeżim dworje woheń wudyrił. Płomjenja, kotrež ßo wot ßylneho wětra rosduwachu, ßo ſpěſchnje rosſchěrichu. Woheń je po ſdaczu w bróżnjach naſtał, kotrež ßu ſ dżěła ſe ßłomu kryte. Sa tydżeń dalſche wo wóhnju podamy.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 3. dezembra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 195 howjadow, 60 ßwini a 270 proßatow.

S Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa. Tudomne hamtſke hetmanſtwo k nawjedżenju dawa, ſo ßu kowarſkeho miſchtra P. G. Urbana w Rodezach ſa wuſtojne konjekowanje ſ diplomom wuſnamjenili a jemu pjenjeżnu prämiju darili. Tu ßamu prämiju je ſ tej ßamej pſchiczinu tež kowarſki miſchtr Kowar w Bukezach doſtał.

S Różanta. W tudomnej zyrkwi dwórſki twarz piſchczelow Jämlich ſ Draždżan nowe piſchczele ſtaja, kotrež drje budża, dokelż ßo wulkeje ſymy dla dżěłacz njehodżi, hakle wokoło ßwjatkow pſchichodneho lěta dokonjane. Tola chze je Jämlich hižo nětko tak daloko ſrjadowacz, ſo móhło ßo k hodam na nich piſkacz. Nowe piſchczele ſměja 16 regiſtrow. (K. P.)

W Rósborſko-Wojerowſkim wokrjeßu ßu ßo pſchi wólbach do khěżorſtwoweho ßejma na wſchelakich měſtnach wopaczności ſtake a je ßo pjecza toho dla ſe wſchelakich ſtron proteſt pſchecźiwo płaczíwoſczi Bertramoweje wólby pola khěżorſtwoweho ßejma pſchipowjedżik.

Advent.

Zion ſtań, ßo rosßwětluj,
Twój kral pſchińdże ſ njebjeß dele,
Pucz tom' Knjeſej pſchihotuj,
Kotrehoż tón Wótz k nam ſczele;
Wón ßej naſchu wutrobu
Żada k ßwojom' bydlenju.

Zion, Boże ſtadleſchko,
S luboſczu joh' powitajmy,
Jom', kiż nětk k nam bliżi ßo,
Hoſijana ſaſpěwajmy;
Wón naſch luby Sbóżnik je,
Naſche duſche wumóż chze.

Hlaj, po radże wótzowſkej
W wěczności bě wobſanknjene,
So pſches Bożoh' ßyna krej
Człow'ſtwo byłe wumożene,
Tak, hdyż czaß ßo dopjelni,
Ssyn ßo na ßwět narodźi.

Ssyn, tón polny luboſcze
Pſchińdże k nam tu ſ njebjeß dele,
Krwawnu ßmjercz tu czerpjeſche,
So by wón naß wumóhł ſ hele;
Tak pſches jeho ßmjercz a krej
Sskuſchamy nětk Jeſußej.

Tak je Bóh ßwět lubował,
Woßebje te człowſke dżěczi,
A je Ssyna pſchipóßłał,
So by wumóhł na tym ßwěczi
S hnady hrěſchnych człowjekow,
Potom saßo k Wótzej ſchoł.

Tak dha pſchińdź, naſch Sbóżniko,
My cże horzo powitamy,
A czi — twoje ſtadleſchko —
Hoſijana ſaſpěwamy,
Pſchińdź a we naß narodź ßo,
Ty naſch luby Sbóżniko.

Pětr Mtónk.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Jan Wjela w Dobruſchi na 1884 . . . . . 2 mk.
Schrama w Bolborzach . . . . . 1 „
Na kſchczíſnach pola Jana Ernſta Kubanka w Rachlowje nahromadżene . 2 „

Hromadże: 5 mk.

W Zyżezach pſches k. Guſtu Alberta nahromadżene:

a) Sapißachu:	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Sapłaczichu:
	M	M	M	M	M	M	M
Guſta Albert	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Bohuwěr Pětſchka	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Guſta Nutniczanſki	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Bohuwěr Pjech	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Jan Pjech	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Jan Glaſer	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Khorla Ernſt Kluga	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
						21.—	4.20

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Lawniſki ßud. Dżěłaczerka Hana ſwudowjena Lowzyna w Makßezach, kotraż bě tamniſchemu ryczerkublerjej-najenkej Krellerej dżělbu pſcheńzy kranuła, ſ jaſtwom na jedyn dżeń pokhoſtachu. — Dokelż bě dżěłaczeŕ J. Kh. Brěſak ſ Brěſynki 17. ſeptembra gmejnſkeho prjódkſtejerja Lipku w Makej Dubrawje w naſtupanju jeho woßoby a jeho ſaſtojnſkeho ſkutkowanja na czeſczi pſchimał, ſaßudżichu Brěſaka k jaſtwu na jedyn tydżeń, tež ßo na czeſczi ranjenemu dowoli, ſo ßmě wußud w korczmje wupowěßnucz. — Czeladnik J. A. Schneider w Koblizach bě wobſkorżeny, ſo je ßo tobakoweje trubki, tamniſchemu czeladnikej Pětſchej ßłuſchazeje, mozował. Dla pſchekſchiwjenja jemu ſ dźiwanjom na połóżaze wobſtejnoſcze 5 mk. khoſtanja pſchißudżichu. — Dżěłaczeŕ Auguſt Rotha w Barcze bě 14. ſeptembra t. l. ſ jeneho tamniſcheho knjeżeho pola něhdże 3 měrzy běrnow ſpakoſcził a dżěłaczeŕ Auguſt Fietza w Bukojnje bě jemu pſchi tym pomozny był. Kóżdy ſ njeju doſta jaſtwo na jedyn dżeń. — Na jara hrube waſchnje je knjeżi inſpektor P. J. Schütz w Barcze 31. julija t. l. ſe 16lětnym wolazym K. A. Handrikom ſakhadżał. Dokelż Handrik nětkajke dżěło, jemu wot Schütza poruczene, prawje wobſtaraŕ njebě, bě jemu tón taju ßylnu pliſtu wotkożił, ſo ßo wón pſchecźißnu. Na to hruby ßurowz Handrika ſ kſchudom pſches wobliczo, khribjet a na nahej noſy bijeſche. Schütza dla ſtraſchneho czělneho ſranjenja k 50 mk. khoſtanja ſaßudżichu. — Czeladnik J. Schimank w Njeſdaſchczach bě 7. ſeptembra wjeczor bjes dowolnoſcze do Luhowſkeho knjeżeho dwora

ſtupił. Won bě ßo pſches kaženja domjazeho měra winowaty ſcžinił a ßo wón toho dla ſ 10 mk. pokhosta.

Přilopk.

* Hrósbny njeſkutk je ßo ſaṅdžene dny w Halbawje w Schleſynſkej ſtał. Jedyn harwar ſ Halbawa, kotryž běſche ſchtyri dny na kožowych wikach w Wrótßławju był, ßo w nozy w tſjoch domoj wrócži. Namakawſchi ßwoju khěžu wotewrjenu, ßo wón runy pucź do komory poda, hdžež ſtajnje ſe žonu a dwěmaj małymaj dźěſczomaj ſpaſche, a ani ßwěžy njeſaßwěcźiwſchi ßo na měſcže do koža lehnu. Naſajtra rano jeho žónſke kſchiczenje wubudži; hdyž harwar wocži wocžini, ßo jemu w komorje hrósbny napohlad poſkiczi: wón běſche w ßrjedž ſchtyrjoch cźěkow ſpał; w jenym kožu jeho dwě małej holczžy ſ pſcherěſnjenym krkom leżeſchtej, w druhim jeho žona a prěki pſches nju leho ßyn, też wobaj ſ pſcherěſnjenym krkom. Kaž běſche ſe ſawoſtajenych jiſtow widžecź, je harwarjowy ßyn ßam tónle žadławy njeſkutk wobeſchoł; ſarěſawſchi macź a młódſchej ßotſje, je ßebi najprjódzy ſ jědom ſawdał a ßebi ſkónczńje też krk pſcherěſnuł. A nichtó w domje wo tymle ſrudnym podawku ani najmjeńſche pytnuł njeje. Dokelž harwar w nozy komorne durje ſa ßobu zyle pſchiſaczińiť njeběſche, běſche jena ſtarſcheju dźowkow, hdyž rano nimo komory dźěſche, pſches ſchkakobu woporу w krwi leżo widžała a ſakſchiczała, na cžož nan wotzucźi. Pſchi ßamym jeno ſtej ſtarſchej ßotſje, kotrejž ſkhód wyſche bydlitej, hrósbnej ßmjercźi wucźekłej. Pſchetož kaž běſche ſe ſawoſtajenych liſtow bratra widžecź, je wón też ſtarſchej ßotſje ſkónzowacź chzył; wón pak ł nimaj móhł njeje, dokelž ſtej ßo do ßwojeje iſtwizy ſamknułej. Cžaß žiwjenja pak ßotſje ßwojej iſtwizy ſamkałej njeiſtej, a hakle tydžeń dołho to cžinjeſchtej, dokelž běſche jimaj jena wucźerka, kotraž w tym ßamßnym domje bydleſche, to radźiła. Tejle wucźerzy matej ßo ßotſje po tajkim ſa ßwoje wumoženje dźakowacź. Nichtó hiſchcźe prawje njewě, cžeho dla je njeſbožowny młodženz po prawym krwawy ſkutk wobeſchoł. We wrótnoſczi tola ſ cžežka, dokelž je liſty, horjekach naſpomnjene, hižo pſched ſchtyrjomi abo pjecźimi měßazami pißał. Hewak běſche wón jara cźichi a pěkny młody cžłowjek. Jeho njeſkutk je też w nękotrych ßwójbach w Budyſchinje wulku ſrudobu wubudźił; pſchetož ßotra ſkónzowaneje macźerje je w naſchim měſcže ženjena, jedyn bratr mordarja je tudy w wojakach, też druhe pſchecźelſtwo tu je. Mordař ßam je pola jeneho tudomneho harwarſkeho miſchtra w ßwojim cžaßu ſ wotroczkom był.

* Krwawny njeſkutk je w Liegnitzu ludźi do njemëra ſtajił. Póndźelu, jako żeleſniſki cžah ſ Goldberga do Liegnitzy pſchijědže, ßo w jenym wosu dwójzy tſeli. Pucźowarjo hnydom do kupeja ſtupichu a namakachu w nim młodu žónſku, revolver w ruzy dźerżazu. Pódla njeje leżeſche młody cžłowjek, kotrehož hłowa bě wot kulki ſranjena, joho wobliczo bě ſ vitriolom polate, kotryž bě jo ſlě wopalił. Žónſkej na měſcže revolver wotewſachu a ju ſajachu. Se ſymnokrejnoſczu ßo wona wuſna, ſo je młodeho cžłowjeka ſkónzowacź chzyła a wobžarowaſche jenož, ſo jej móžno njeje było, ſe ſbytknymi kulkami ßwojemu ßamßnemu žiwjenju kónz ſcžinicź. Wona hrożeſche, ſo ju žiwu pſched ßudnika njepſchiwjedu. Po jeje wudawanju je ju ſranjeny pjecź lět dołho ſa lubku měł a jej tak ſ wěſta mandźelſtwo lubił, ſo njeje nad tym wjazy dwělowacź móhła. Njedźiwajo na to pak je ßo jejny prjedawſchi luby, nan jejneho dźěſcźa, ſ jenej druhej ßlubił. Tajka njeßwěra je ju tak rosnjemdriła, ſo je wobſankka ßebje a ßwojeho njeßwěrneho lubeho ſkónzowacź. W Goldbergu je jeho wona, jako chzyſche k ßwojej nowej njewjeſcże jěcź, nadeſchła, a je ſ nim tam do toho ßameho żeleſniſkeho wosa ſtupiła, ſo by ßwoje wotmyßlenje doſkutkowała. W polizajſkim jaſtwje, hdžež běchu žónſku ſ wopręđka dowjedli, jej wſcho wotewſachu, ſo njeby, kaž bě prjedy hroſyła, ſe ßamomordarſtwom ßwoje žiwjenje ſkónczińa. Khrobolatej holzy je pak ßo tola radźiło, ßrędk wußlędźicź, ſ kotrymž by ßebi žiwjenje wſacź móhła. Wona w jaſtwje woknowu ſchkleńzu rosraſy a ßebi ſe ſchkleńzynymi cžrjopami żiły pſcherěſa. To pak bórſy pytnuchu, a hnydom ſawołany lěkař rany ſawjaſa a ju do hojeńnje dowjeſcź da. Młody cžłowjek, wot njeje nadpadnjeny, njeje tak ſtraſchnje ranjeny, kaž ßo ſ wopręđka ſdaſche. Kułka je jenož kožu wobodrěła, a rany, wot vitriola wupalene, ßo po měnjenju lěkarjow bórſy ſahoja.

* Jedyn bankowy ſaſtojnik lěkarſkeje pomozy pytaſche, dokelž běſche jemu jaſyk ſacźekacź počžał. Lěkař jemu zyły rjad ſubow ſwutorha, dokelž, kaž prajeſche, lěkowanju ſadźěwachu. Khoremu pak lěpje njebu; běſche operazija trěbna, a lěkař jemu wjetſchu połozju jaſyka wotrěſa. Scźěhwk operazije běſche ſacźekliſna krka, kotraž khoreho ſadußycź hrożeſche. Lěkarjo dyrbjachu krk wjazy krócź nadrěſowacź a ſtóncźnje khoremu trubku k dychanju do krka ſaſtajichu. Wóndano khory ważneje wězy dla ſ domu dźěſche; na jene dobo ßo trubka ſłama: jena połozja won padże, druha połozja pak do płuzow ſjědże. Lěkarjo drje połozju trubki ſ płuzow wucźežechu, ale khory wot tejele operazije wumrje. Pſchi wobhładowanju trubki ßo poſaſa, ſo ſ dweju dźělow wobſteji, kaž ßo ßłuſcha; jeje dwě połozjy pak njeběſchtej, kaž ma to bycź, ſe ſkotom abo ſe ßlěborom w hromadu ſlatej, ale ſ zinkom; zink pak běſche w krku wokißnuł a rosmjaknuł. Pſchekupz, pola kotrehož je trubka kupjena, ma ßudniſke pſchepytowanje wotcžakowacź, dokelž je ſe ßwojej lohkomyßlnoſczu ßmjercź cžłowjeka ſawinował.

* W měſcže Hamonje w Wuherſkej mějachu poßlednju njedźelu ßurowu bitwu ſ wjelkami. Jako běchu wobydlerjo ke mſchi, na 120 wjelkow do měſta pſchicźěri a pſched zyrkwju ſaſta. Naſtróżany lud zyrkwine durje ſawrje; ulanojo, w Hamonje w garniſonje leżazy, k pomozy pſchijěchachu. Hłódne beſtije pak ßo njedachu ſatraſchicź, ale ßo do wojakow dachu. Dwaj wojakaj a ßydom koni bu wot krejlacžnych wjelkow rostorhanych. Hakle wjecžor ßo radźi, wjelki ſ měſta wuhnacź.

* Wóndano je w Pariſu jena žona pſched pſchißażnym ßudom ßwojeho pſchecźiwnika ſ revolvrom ſatſěliła. Wěſty Morin bě ßo na mandźelſku ſapóßłanza Huguesa pſchißłodźał. Pſchimana žónſka jeho wobſkorži a jako ju wón też pſched ßudom wußměſchowaſche, ßo wona na njeho rosnjemdri a do njeho ſ revolvrom tſeli. Morin bu cžežko ſranjeny a najſkerje bórſy wumrje. Hugueſowu ßu hnydom ſajeli.

* Po jenej dróſy měſta Baku njedawno dwě žónſkej dźěſchtej, jena ſtarſcha ſ dźěſczom na ruzy, druha pak młoda holczka wot 15 abo 16 lět. Na jene dobo pſched žónſkimaj krytу wós ſaſta, ſ kotrehož muž wuſkoczi; ſhrabnuwſchi młodu holczku wón rucže ſ njej do wosa ſkoczi a konjej dale cźěrjeſchtaj. Wſcho to ßo w ßrjedž běłeho dnja ſta a běſche ſkutk jeneje ſekundy. Hdyž wot ſtróżelow ſaßo k ßebi pſchińdże, ſtarſcha žónſka ſ zyłej ſchiju wołacź počža; bórſy też młoda holczka kſchiczo pſchiběža; ji běſche ßo nękak radźiło, ßo rukomaj jeje rubjeżnika wutorhnucź a ſ wosa wuſkoczicź. Ale też jeje rubjeżnik ßwój ſamyßł tak łohzy ſpuſchcźicź nochzyſche. Widžo, ſo je ßo jemu jeho wopor ſ rukow wußunuł, też wón ſ wosa ſkoczi a ſa holczku cźěrjeſche a ju doſcźahnuwſchi ju k wosej donjeße; mjes tym pak běſche ßo cźrjóda ludźi ſbežała, kotſiž jemu jeho wopor ſ rukow wutorhnuchu. Nětko rubjeżnik do wosa ſkoczi a ſpěſchnje dale cźěrjeſche. Kaž holczka, hdyž běſche ßo trochu ſměrowała, powjedaſche, je ju tón cžłowjek ſa žonu měcź chzył; jeho prózowanje pak je podarmo było, pſchetož wona ani najmjeńſcheje pſchikhilnoſcże k njemu měła njeje, a też jeje nan wo tutej żeńtwje niczo njeje wjedźecź chzył. Duž je ßebi ſalubowany cžłowjek wotmyßlił, holczku rubicź, ſchtož pak ßo jemu na ſboże njeradźi.

* W jenej wßy njedaloko měſta Kercże běſchtej dwě ßwójbje zyganow ſaſtałej. Jich mużžy kowarſkeho a ſamkarſkeho dźěła hladachu; jedyn ſ nich na mórſkim brjoſy njedaloko Kercźenſkeje twjerdźiſny wulku kanonowu kulu, tak mjenowanu bombu, namaka. Wulzy ſwjeßelený wón ſ njej k ßwojim khwataſche, a w ßwójbnej radże ßo jenohłóßnje wobſamknu, kulu pſchekowacź, pſchetož ſ tajkeho cžwaka żeleſa ßo ſchwarny kruch gratu nakowacź hodźi. Położichu kulu do wóhnja a ßo wſchitzy koło wokoło ſeßydachu wocžakujo, hdy budże żeleſo żahłe. Żakoſtny wrjeſkot na jene dobo: bomba do wjele kruchow, kuſkow a drjebjeńczkow roſleczi! Scheſczo zyganjo běchu cžežko ranjeni. Dowjeſechu jich do Kercźenſkeje hojeńnje; jena 14lětna holczka hižo duzy po pucźu wumrje. Ale też cźi druſy ßu tak żakoſtnje rostorhani, ſo ßo jim ſ cžežka žiwjenje ſdźerżi.

* Warſchawſke nowiny „Słowo“ ßlědujzy ſajimawy podawk powjedaju: Pſched nęſchto lětami běchu wěſtemu D. w Warſchawje 20,000 rubli w pjecźprozentowych papjerach kradnuli. Dokelž běſche D. mjenowane pjenjeſy hakle dźeń prjedy doſtał, hiſchcźe wón cžaßa měł njeběſche, ßebi cźißka tych papjerow napißacź; a hdyž běſche też wſche ßlědženje ßudniſtwa ſa paduchom bjes wuſpěcha, D. wſchu nadźiju ſpuſchcźi, ſo ßwojich pjenjes hdy ſaßo wohlada. K ßwojemu wulkemu ſpodźiwanju wón pſched nęſchto cžaßom liſt doſta wot jeneho duchowneho w Cženſtochowje, w kotrymž tutón piſche, ſo móže D. te kradnjene 20,000 rubli wróczo doſtacź, je-li ſo ßam do Cženſtochowa pſchijědże. Ale D., pſchekupz a khutny cžłowjek, tejle powjeſcźi żaneje ważnoſcże njepſchißpěwaſche a ſ liſtom wotmolwi, ſo żaneho cžaßa nima po ßwęcże wokoło jěſdźicź a ſa wſchelakimi bladami ßlědźicź, kak móhł pjenjeſy wróczo doſtacź, kotrež dawno hižo jako na węcżne ſhubjene wobhładuje. Na tole wotmolwjenje D. wot duchowneho druhi liſt doſta, w kotrymž ſtejeſche: „Waſche pjenjeſy, 20,000 rubli, mam ja; ßym je w ſpowjednym ſtole doſtał wot

cžłowjeka, kotryž je je Wam kradnuł. Pschijeďźćże po nje!“ Nětko D. wě žo do Cženstochowa jeďźeśche a žwoje pjenjesy też dosta.

* W jenej pólskej wěsy njedawno 11lětny hólczeź, jeno s wcźipuoścże, do žwinjazeho khlěwa pohladacź dźěśche. Na měścże žo wulki kundroš do njeho da a jemu se žwojimi wulkimi subami žiwot rospró. Wušłyschawschi hólzowe kschiczenje nětkotsi doroscźeni do khlěwa pschiběžachu, ale tam jeno hischcże krwawe cźěko njesbožowneho hólczka nadeńdźechu; žwinje koło wokoło njeho stejachu a jemu kruchi se žiwota torhachu. Njemdre skocźata žwój wopor hakle puschcźichu, hdyž žo domjazy s kolikami a widłami do nich dachn.

* Prjedownik jeneje bohateje pólskeje semjanskeje žwójby, kotraž ma wokoło Warschawy kubła, je něhdy w starym cžažu postajił, so, hdyž žo jena dźowka knjeźeje žwójby wuda, knjeźstwo nětkotre khude wjeżne holzy, kotreż chzedźa žo ženicź, s trěbnej domjazej nadobu sastara. Tohole pěkneho waschnja žo mjenowana žwójba hacź do nětka dźerži a měješche, kaž pólske nowiny pišaja, njedawno sažo składnoscź jo wukonjecź. Nětcźischi woženbje dobroczíwy knjes hižo w juliju t. l. wjeżnjanam wosjewi, so žwoju dźowku wuda, a so też tón krócź wjeżne holzy, kotreż žu njewjesty, s trěbnej domjazej nadobu sastara. S jenym pak žebi wón wumění, so dyrbja wschě wjeżnjanki, kotreż chzedźa wobdarjene bycź, s jeho dźowku na jenym dnju kwaž žwjecźicź. Sa shromadny kwažny dźeń žo 25. novembra t. l. postaji. Dołhi cžaž wjeżnjanki potajkim njemějachu, žebi nawoženjow pytacź. Ale jim hischcże telko cžaža trjeba njeběśche. Pschetoż hižo dwaj měžazaj do postajeneho dnja wjeżny schokta k knjesej pschińdźe a jemu sdźěli, so žu žo wschě doroscźene wjeżne holzy, a to 13 pschimokwike, so žo woženja. Dokelž sadźěwkow žanych njeběśche žo 25. t. m. kwaž žwjecźeśche. 14 mkodych porow, knježi žobu liczeny, mjenowany dźeń psched woktaŕ stupi, a tón žamžny duchowny wschě po rjadu swěrowa, knježu njewjestu wě žo prěnju. Po wěrowanju kóžda s tych 13 wjeżnych mkodych žonow pódla wschelakeje domjazeje nadoby 100 toleŕ a krumu dosta.

* W městacźku Proskurowje wěsty Kowjezki sańdźene nalěcźe žwoje stare twarjenje swottorha a na jeho město nowy wjetschi dom staji. Kaž žo mjes ludźimi powjedasche, je ta stara khěža něhdy bohatemu ale skupemu starzej žkuschaka, kotryž semrje, žanych dźěcźi sawostajiwschi; pjenjes pak žanych po nim namakali njeběchu. Duž ludźo krucźe wěrjachu, so je wón žwoje pokłady do semje sarywak. Wo tym shoniwschi Kowjezki, kiž žebi na torhanje stareho a twarjenje noweho domu jatych s měschcźanskeho jastwa naja, dźěłacźerjam rjeknu, so bychu na to kedźbowali, so žo žnadź pjenjesy namakaju. Wottorhachu stare twarjenje a stajichu na jeho město nowe, ale pokładow žanych namakali njeběchu. Sańdźeny měžaz pólzajski sastojnik na wikach w Proskurowje widźěsche, so někajki wjeżnjan cźerwjene skote abo dukaty pschedacź pytasche. Praschany, s wotkel dukaty ma, kotrychž měješche 160 pschi žebi, wjeżnjan njewjedźiśche schto wotmolwicź. Duž jeho sajachu. Psched žudnikom pak, kiž jemu krucźischo na kožu dźěsche, žo wón wusna, so je žobu mjes jatymi był, kiž žu w naleczu Kowjezkeho dom twarili; wo prawdźe žu tam dźěłacźerjo pokład wukopali, wjele pjenjes a też wschelake skote wězy, jako pjerschcźenje, nawuschniki a dr. Jecźi pak wo tym piknuli njeżžu, ale žu dobytk mjes žobu dźělili. Kaž je žo wobliczíko, žu tam na wschě 13,000 toleŕ skotych pjenjes nimo druhich drohotnych wězow namakali. Ssudnistwo žo nětko prózuje, tamnych dźěłacźerjow wschěch wušlědźicź.

* Jedyn lěkaŕ s Cźistopola pische, so žu wóndano s jeneho wulkeho młyna, 3 hodźiny daloko, ruskeho wojaka k njemu pschiwjesli, kotryž běsche s nohomaj do koleżow pschischok. Wobě nosy běschtej niże kolen do zyła rosmjeczenej; to běsche jeno krej, mjażo a kuski koscźi, mjes žobu smješchane; njedźiwajcy na to pak w jeho wobliczu ani najmjeńsche pytnucź njeběśche, so by wón žaneje bolosće sacźuł. Hdyž jemu lěkaŕ wosjewi, so je operazija nusna, wojak zyle s měrom wotmolwi: „Cźińcże, schtoż chzecże. Ale, knježe, hdy byschcże tak dobry bycź chcył a mi zigaru poskicźił: ja hižo schtó wě kak dołho wjazy kurił njeżżym . . .“ Lěkaŕ rěsacź poczа, a wojak žo pożměwajo žwoju zigaru pachasche.

* W Ameriży žebi hižo dawno hłowu łamaja, kak bychu to sarjadowali, so by ludźom kupowanje a wužiwanje billetow k jěźdźenju na żelesniży tak prawje w hódź a najmjenje wobcźežne było. Tajke towarstwa, kotrymž wjazy hacź jena żelesniza žkuscha, póczu tak mjenowane „żelesniczne marki“ wudawacź, kotreż žu w knižkach po 100, 200 atd. na pschedań. Sa jenu tajku marku móżesch poł hodźiny daloko jěcź; tajke marki płacza jenak na wschěch żelesnizach, tomu žamžnemu towarstwu žkuschazych. Mjes tym so dotalne billety wot wěsteho města hacź do wěsteho města płacza, móżesch žo s markami na żelesniży do wosa žynucź, hdźež chzesch a też hdyž chzesch; pschetoż wone płacźiwosću po cžažu njeshubja, kaž billety. Masch-li tajke marki w saku, njetrjebasch tak khwatacź, kaž žo cźi to billeta dla druhdy stajne, Tajke marki žu wschudźe na pschedań, kaž listowe marki; pornjo tutym wone w Ameriży też jako hotowe pjenjesy płacza, móżesch žebi pola khlamarja abo w korczmje sa nje kupicź, schtoż je cźi trjeba.

* Najwjetscha dynamitowa fabrika na zykej semi je w Ameriży, w pensylwanskim kraju, w měscże Strupsbergu. W tejle fabriży žo psched něschto cžažom rosbuchnjenje sta. W njej běchu jenoż tsjo dźěłacźerjo, hdyž žo njesboże sta; wschitzy tsjo buchu do małych kuskow rostorhani, a wot jich cźěkow žu jeno drobne sbytki namakali. Kak žylnje je žo pschi rosbuchnjenju semja satschażka, žo po tym žudźicź hodźi, so je wulka fabrika, kotraž je wot horjeka mjenowaneje nimale tsi hodźiny sdalena, psches satschażnjenje s dźěła spadaka.

* W nowischim cžažu žu wójny mjenje krwawne, dyžli w starych cžažach, hdyž wojowarjo tak rjez žam a žam na žo dźěchu. A tola pschecźelej měra a njepscheczelej krejpschelecźa wutrobu hnuje, hdyž na to spomina, kelko cźłowjeskich woporow wulke wójny nascheho cžaža žadaja. W awstro-italijanskej wójnje lěta 1859 bu 45,000 cźłowjekow sabitych a běsche 1200 milijonow markow pjenjes trjeba; danska wójna lěta 1864 wsa 35,000 cźłowjeskich žiwjenjow a 140 milijonow markow; němsko-franzowska wójna 250,000 cźłowjekow a 6000 milijonow markow; poślednja rusko-turkowska wójna 100,000 cźłowjekow a 4000 milijonow markow.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Pawoł Emil Wylem Dunkert, schkleńczeŕ w Semizach, s Marju Madlenu Petzigez pod hrodom. — Ernst August Teich, kopornik w Dobruschi, s Marju Augustu Libschez tam.

Katholska zyrkej: Jan Khorla Jäuchen, cźeladnik w Khelnje, s Marju Werabez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan August, Jana Augusta Běbracha, wulkeho sahrodnika w Jeńkezach, ž. — Marja Ernestina, Bohuwěra Pětschki, sahrodnika w Zyżezach, dź. — Emma Marja, njemandź. dź. w Hrubjelcźizach.

Zemrjeći:

Dźeń 27. novembra: Hana, njebo Khorle Bohuwěra Hajnki, dźěłacźerja w Jeńkezach, dź., 10 l. 9 m. — 29. Hana Marja, Jana Bohuwěra Lukascha, pjekarskeho mischtra w Dobruschi, dź., 1 l. 9 m. 26 d. — 30. Marja Pawlina, njemandź. dź. na Židowje, 1 d. — Wylemina Augusta, Khorle Augusta Cźecha, dźěłacźerja w Khelnje, dź., 8 m. 18 d. — 2. dezembra: Max, Jana Ernsta Pjetrascha, fabrikskeho dźěłacźerja w Dobruschi, ž., 5 m. 24 d. — Jan Ernst, Khorle Augusta Mulkeho, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ž., 3 l. 2 m. 18 d. — 3. Hana Augusta, njebo Jurja Bohuwěra Rychtarja, khěžerja a murjerja na Židowje, dź., 22 l. 10 m. 5 d.

Wjedro w **Londonje** 5. dezembra: Deschcź.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

29. novembra 1884.

Žitowy dowos: 3432 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burse wot M	Na burse wot Pf	Na burse hacź M	Na burse hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	4	9	11	7	74	8	93
Rožka	50 kilogr.	6	96	7	28	7	28	7	47
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	96	7	25	7	10	7	25
Wowż	50 kilogr.	6	40	6	60	6	40	6	60
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	61	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Prošata	864 schtuk, schtuka	4	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	25

Drażdźanske mjažowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 69—72 mk., 2. druźiny 60—63, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

W Scheschowje cžišło 4 žu rjane **žanje** na pschedań.

Drjewowa awkzija.

Na **Manjowskim** revirje pola Lěskeje pschi schuženju ma žo schtwórtk 11. dezembra t. l. dopołdnja w 10 hodžinach

100 schtožow khójnowych pjeńkow,
65 = = kuleczkow,
35 = = walczkow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheža džowanje pschedawacź.

Shromadžisna w Lěsczanskej korczmje. **Lahda.**

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanika dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje žo jenož **trjeny len,** a to jenož žobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haže, kupuje.

Khofej,

derje žkodžazy,

punt po	65 np.,	paleny po	80 np.		
= =	75 =	= =	90 =		
= =	80 =	= =	95 =		
= =	100 =	= =	120 =		

porucža

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haži 16.

Cap-zigary,

žylna, ale mika družina, schtuku po 5 np., 100 schtuk po 4 mk. 80 np., 1000 schtuk po 45 mk., porucža

J. G. Klingst Nachf.

6 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 4 np.,
8 schtuk po 30 np.,
100 schtuk po 3 mk. 60 np.,

porucža

J. G. Klingst Nachf.

5 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 3 np.,
7 schtuk po 20 np.,
100 schtuk po 2 mk. 70 np.,

porucža

J. G. Klingst Nachf.

Rjane derje wuležane **zigary,**

3 schtuk po 10 np.,
100 schtuk po 3 mk.,

porucža

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haži 16.

Mydło, prima tworu,

zyle wuskhnjene,

kaž tež **sodu, schterku, běrnowu muku, petrolej, žwěczenje** pschedawa po spodžiwnje tunich płaczisnach

mydłofabrika
H. Puy w Budyschinje.

Wulke želene

tuczne jerje,

schtuka ½ hač ¾ punta cžežka, derje žkodžaze, po 10 a 12 np. porucža jako płaczisny hódne

Gustav Küttner
w Budyschinje
na žerbskich hrjebjach cžišło 4 pódla póstskeje kowarnje.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 8. dezembra dopołdnja w 10 hodžinach ma žo na **Scheschowskich** honach pschi Kožlowskich mjesach wulka dźělba rjaneho khójnoweho stejateho drjewa, bjes nim twarske a wužitkowe drjewo, po ložach na pscheža džowanje pschedawacź. Wuměnjenja žo do awkzije wosjewja. **P. Watwrik.**

Skótna awkzija.

Pschichodny **schtwórtk 11. dezembra** dopołdnja w 10 hodžinach maju žo w **Ssowrjezach** cžišło 16

6 žuczelnych krumow, 4 jałojzy a 2 tucznej žwinjeczi

sa hotowe pjenjesy na pscheža džowanje pschedawacź.

Kruwjaz.

Wobrasowe (bildowe) knižki

w wulkim wubjerku porucža

Louis Gastorff

pschi schulskich hrjebjach na rózku žukelnskeje haže.

Pscheńczny muku

No. 00 najlěpscheje dobrosce, na porzelanowych walzach mlětu, měrzu po 90 np. pschedawa

Ackermann,
młynk w **Brěsynzy** pola Delnjeje Hórki.

Paul Kristeller

w Budyschinje na bohatej haži 29, s napscherža hoscženża k winowej kiczi,

porucža žwój wulki

stupnjowy sklad,

wobstejazy jenož s derje dźěłanych **schkórnjow** sa mužskich, jěsdnych, hońtwjerjow a dźěłacźerjow. **Stiflety, filzowe tofle** wyžoko s wodunjepschepuschczatej kožu wobžadžene, **khěžne stupnje** w bohatym wubjerku, **žonjaze** a **dźěczaze stiflety** s wodunjepschepuschczateje kože, toho runja s filzom, žuknom, wołmu a pjelzom wuschite, **rejwanske stupnje** we wschěch družinach po jara tunich płaczisnach.

Sserbske khlamy w Wojerezach

na Hródkowskej haži cžišło 5 pódla pósta

J. A. Nulischk

porucža

najlěpsche **žuche droždże,**
najlěpschi **raffinadowy zokor** zyły punt po 35, 40, 42 np.,
= = = drobny = = 30 a 32 =
rósynki najlěpscheje dobrosce, wulke = = 30 a 35 =
= = = make = = 35 np.,
rajž, punt po 15, 20, 25 a 30 np.,
syrop žłódny, punt po 18, 20, 25 a 30 np.,

pschi wotewsaczu wjazy 5 pt. po poniženych płaczisnach,

cžistu, wote mnje mlětu **wěrzu,**
khofej, cžisce a derje žkodžazy, punt po 75, 80, 90, 100 hač 150 np.,
= = = = paleny, punt po 100, 120 hač 180 np.,
wschelake **wino,** bleschu po 80 np. s bleschu w hromadže,
jerje po 3 hač 10 np., mandlu po 50 hač 120 np.,
wschě druhe twory w wulkim wubjerku a po mózno tunich płaczisnach.

Heinrich Drescher w Wojerezach

na Komorowskej haži cžišło 105

porucža

jenož cžiste derje žkodžaze khofeje,

paleny: punt po 100, 120, 140, 160, 180 hač 200 np.,
njepaleny: punt po 80, 90, 100 hač 150 np.,
ff. raffinirowany zokor, zyły, punt po 35 np. (w kehelach tuńscho),
ff. „ „ mlěty, punt po 32 np.,
ff. farinzokor, punt po 32 np.,
wschitke wěrzy, zyle a tołczene (zyle cžiste),
dobre mydło, punt po 40 np. a 48 np.,
zigary, dobre a derje wuležane, po wschěch płaczisnach,
jednory žitny palenz, litr wot 20—60 np.,
dwójny „ „ litr po 50 np.,
ff. likéry po 100—120 np.,
wulke rósynki, punt po 30—50 np.,
make „ punt po 35 np.

NB. Pschi wotewsaczu wjazy tworow wscho hischcže tuńscho.

Kaschczowy magazin O. Kiniki

na rózowej haži cžišło 8

porucža žo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **administraciji časopisa „Łužica“** w **Budyšinje** su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.

I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

W wudawarni Serb. Nowin žu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkež žo k sapižam trjebaja, kiž žo létnje pola wyschnosce wotedadža abo hewak k zyrkwinym knihám nałožuja.

9 na žitnych wikach 9.

Sswój wulki skład **hotowych žónskich kožuchow** wupschedawam, so bych s nimi rumował, po najnižschich płaczisnach.

Heinrich Lange

9 na žitnych wikach 9.

K hodownym daram

poruczam ßwój wulki skład **pschedeschcznikow** w snatej dobrej tworje po najtunischich płaczisnach.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoschczu.

E. Rafeld w Budyschinje

na kotołskej haßy

porucza w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach **wobrasowe knihi, barbowe kaschcziki, portemoneje, zigarowe etwije, fotografijowe a pißne albumy, notizknižki, wobrasowe wobłuki, protyki, pißne, ryßowanske a hudźbne mapy, nowolětne sbožopschejaze khartki, ßerbske a němske spěwařske knihi, biblije, wschu schulsku potrjebu, lampowe krywy, pißanu papjeru, worjechowe sloto atd.**

☛ Wschě knihiwjasařske dźěła ßo derje a tunjo wobstaraju. ☚

S tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoje **khlamy sa mužsku a hólczu drastu,** wote mnje 18 lět dołho wjedźene, po krótkim pschetorhnjenju saßo pschedewsał a poruczam ßo toho dla dobrocziwemu wobkedźbowanju.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucže shotowi.

Walzowy khumschtny młyn w Nadźanezach

porucza k prjódkstejazym hodam wubjernu **pscheńcznu muku** k pjecženju kołaczow jenož s najlěpscheje pscheńzy, na porzlanowych a želesnych walzach mlětu, toho runja wschě družiny **ßuchich warjenjow, nudlow** a kóždy tydźeń czerstwy **lany wolij, lanu muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy schrót.**

Mukowy skład w Budyschinje w hoscźeńzu „Münchner Hof" na hornczeřskej haßy.

E. Pfuhl.

☛ Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi. ☚

W wudawařni Serbskich Nowin je sa 25 **np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1885.

Sserbske a němske spěwařske knihi, pißanske a fotografijowe albumy, zigarrowe etwije, pißanske mapy, schulske tosche, tornistry, barbowe kaschcziki, pjerowe kaschcziki, wschě družiny **protykow** porucza po najtunischich płaczisnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Pißne knihi, duzent po 80 np., **pjera, wołojniki** a **tafle, pjerowe dźeržaki,** wscho kaž ßo žada, porucza

Gustav Rämsch na bohatej haßy.

Sserbske khěrluschowe knihi

w dobrych trajnych swjaskach porucza po najtunischej płaczisnje

Louis Gastorff,

knihiwjasařnja 7 na schulskich hrjebjach 7 na róžku ßukelnskeje haßy.

Bajerske brußy

we wschěch wulkosczach porucza pschi potrjebje po tunjej płaczisnje a saßopschedawarjam po poniženej płaczisnje

J. G. Müller

w Budyschinje na kamjeńtej haßy.

Najlěpsche, schtož natura a wuměłstwo

sa czeřpjazy bróst hacž dotal dźěła.

Sakitanska marka.

Wóßomnaczelětny wuspěch!

Wóßomnaczelětny wuspěch!

Podpißana fabrika s tutym k nawjedźenju dawa, so je ßo roseßłanje

rheinskeho winokiczoweho mjedu*

s jara wubjernych 1884skich płodow dźěłaneho, sapoczało a so je najwjazy mojich pschedawanskich filialow czerstwe pjelnjenje dostało. — Dźiwajo na wóßomnaczelětny pschezo rosczazy wuspěch mojich 3000 filialow w Němzach a w wukraju sałoženych, dale w napohladźe toho, so ßo mój rheinski winokiczowy měd rad trjeba a so je ßebi we wschěch stronach dowěrjenje dobył a ßo tutoho dowěrjenja dale swjeßela, móžu se spokojnosczu a wjeßełosczu na tele wulke wuspěchi hladacz a k dalschemu trjebanju mojeho winokiczoweho mjedu pschi **kaschelu, dybawosczi, katarrhu, schijinym, bróstowym** a **płuzowym czerpjenju, kaschelu dźěczi atd.** radźicz.

Fabrika W. H. Zickenheimera w Mainzu nad Rheinom.

* Jenož prawdźiwy dostacz w **Budyschinje** pola měschczanskeho haptykarja **Maxa Schünemanna, Friedricha Brauna** na bohatej haßy, **Ernsta Mittascha** na hrodowskej haßy; w **Kamjeńzu** pola **Heinr. Braetera;** w **Lubiju** pola haptykarja **Brücknera** a **Khorle Dümmlera.**

Kedźbowacz dyrbi ßo pschi kupowanju **korjeńskeho wolija k pjecženju tykanzow a kołaczow,** dokelž ßo w nowschim czaßu wolij pschedawa, kotryž ßo s mojim runacz njemóže a ani hódny, ani wužitny njeje.

Duž njech ßo na **moje napißmo se sakitowanskim snamjenjom** kedźbuje.

Heinrich Müller,

wunamakař a jeniczki dźěłař woprawdźiteho korjeńskeho wolija.

Zokor,

zyły a tołczeny, běły a czisćze ßłodźazy, punt po 30—50 np., porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Rajß,

rjany běły a derje ßłodźazy, punt po 15, 18, 20, 24—40 np. porucza

J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Zokor,

punt po 30—50 np., pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tuńscho,

rósynki,

punt po 25—60 np.,

mandle, korinthy, zitrony,

wschu dobru **wĕrzu,**

koruschkowy wolij a

zitronowy wolij,

toho runja k hodownemu pjeczenju wschĕdnje czerstwe

ßuche droždże

porucza po móżno tunich płaczisnach

Richard Neumann
na ßnutskownej lawskej haßy.

Kedźbu!

Garnirowane klobuki jara tunjo, **dźĕczaze klobuki** hižo po 50 np., **barety** po 2 mk., **faßonske klobuki** po 2 mk. 50 np. porucza

Fr. Exner
na ßnutskownej lawskej haßy 6 po 2 ßchodomaj.

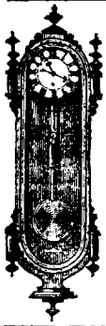

Regulatory,

kotrež dwĕ njedźeli du, po 15 mk.

porucza

A. Mager
na
ßerbßkich hrjebjach.

K hodam 1884

poruczam:
zyły zokor, punt po 35—50 np., w kehelach tuńscho,
drobny zokor, punt po 32—35 np.,
žołty zokor, punt po 30 np.,
rósynki, wulke a małe, po wschelakich płaczisnach,
zitrony, koruschkowy wolij,
zitronat, zitronowy wolij,
mandle, vanillu,
wschĕdnje czerstwe tołczene **wĕrzy,**
= najlĕpsche ßuche droždże. =

Jurij Valtin
w **Wojerezach.**

Pola k. pschekupza **Ad. Rämscha** w Budyschinje je ßa 3 np. dostacz **„Boża nóz“,** wot k. fararja Jakuba sestajana. Ta ßama ßo woßebje hodźi ßa liturgisku Božu ßłużbu Božeje nozy, kaž tež lětßa, hdźež schtyri dny ßa ßobu kemschenja budża, pak ßa nĕschpor Božeho dnja, pak ßa kemschenje tsećeho ßwjateho dnja hodow.

Krajnoßtawßki bank.

Dańske koupony naschich **ßaßtawnych listow** ßo

wot 15. tutoho mĕßaza

w ßlĕdujzych płaczazych mĕstnach **bje wscheho wotczehnjenja** ß hotowymi pjenjesami wukupja:

w **Budyschinje** w **krajnoßtawßkim banku,**
w **Draždżanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuezu** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Zitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Lipsku** pola knjesow **Becker & Co.,**
„ „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzßkim mĕschczańskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w B.** pola knjesa **G. Steinhäuser.**

W Budyschinje, 5. dezembra 1884.

Krajnoßtawski bank Kralowskeho Sakskeho hornjołużiskeho markhrabinßtwa.

Dźenßnischi dźeń ßym ßwoju bohatu

hodownu wustajeńzu

wotewrił, w kotrejž to lĕto wjele **dobreho, rjaneho** a **noweho** namakamy. Franzowske a Stuttgartske **fondanty, deßerty,** Königsbergski a Lübeckski **marzipan,** ßmĕschne **attrapy** a **bonbonniery, kwĕtkowe kołbaßy,** wschĕ druziny **schokolady** a wubjerneho **mjedoweho tykanza, wulki wubjerk tworow** na **Božodźećzowy schtom** wot najdróżscheho hacz do najtuńscheho, dale wschelake druziny **praßkatych bonbonow.** Wscho po najtuńschich płaczisnach poruczam.

W. Müller,
konditar na mjaßowym torhoschczu czißko 7.

K prjódkstejazym hodam

poruczam wulki wubjerk **koschkowych barchentow,** staru kóhcz wot 18 np.; **połwołmjane ßukњaze tkaniny,** 6/4 schĕroke, wot 35 np.; **wołmjane rubischcza na hkowu** wot 50 np.; **kalmuk** wot 30 np.; **hotowe barchentowe koschke** wot 125 np.; 6/4 **czißtoplatowe schórzuchi ß lazom** wot 85 np.; toho runja schite po 90 np. we wschĕch wulkoscżach; **módry, schĕry** a **běły płat** we wschĕch schĕrokoscżach jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

K prjódkstejazemu **pjeczenju kołaczow** poruczamy naschu

khĕžorsku a grieslersku wuczehnjenu muku

w ßnatej wubjernej dobroscżi.

Budyschska ßuknownja a khumschtny młyn
prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Czeßczenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ßo ßo wote mnje wschĕ rany, njech ßu tež jara saßakle a ßestarjene, hoja, dale ßo tež wote mnje wuwinjene stawy derje ßrunaju.

J. Löffler, pruhowany hojerßki pomoznik
w **Budyschinje** na hrodowskej haßy czißko 3 po 1 ßchodźe.

Zokorowy ßyrop,

punt po 16, 18, 20 hacz 40 np., porucza

Richard Neumann
na ßnutskownej lawskej haßy.

Ratarske towarßtwo w Bukezach.

Pónđźelu 8. dezembra t. l. popołdnju ß dypkom 5 hodźin: Pschednoschk wo bykidźerżazych towarßtwach.

Wosjewjenje.

Dźiwoczańske ßerbßke ev.-luth. mißionßke towarßtwo śmĕje — da-li Bóh — jutße ßa tydźeń, njedźelu 14. dezembra, popołdnju w dwĕmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Pyta ßo 1. januara ßerbßka katholßka holza, kotraž je hižo ßłużiła a je w kuchini, plotowanju a druhich dźĕłach trochu naßhonita. Wscho dalsche je w wudawarni Serb. Nowin ßhonicz.

Ssylna **holza** ßprawneju starscheju se wßy, kotraž ßo po mózności hižo na hospodarßtwo trochu wusteji, móże nowe lĕto do ßłużby ßtupicz w Budyschinje na Wallßtraße czißko 11 P pola murjerßkeho mischtra **Kuby.**

Wuczobnika

pytam k jutram 1885 ßa ßwoju pschedawarnju żelesnych a krótkich tworow. Tón ßamy dostanje jĕdź a wobydlenje w mojim domje a ma pschekupßku schulu wopytacz.

B. Fischer
w Budyschinje na żitnej haßy.

Hanjaze ßłowa, pschecźiwo **Zyżej** wote mnje ßrĕczane, jako njewĕrne wróczo bjeru.

Mĕto w Kołpinje pola Łaßa.

Dźak.

Pßched lĕtom wóhnjowe njeßboże naschu wjeß cżĕżko potrjechi. S Božej pomozu ßu ßo domy, wot wóhnja tehdom ßaniczene, ßaßo natwariże. Podpißanu gmejnßku radu hnuje, ßwój dźak w mjenje tych, kotßiż ßu pßches woheń schkodowali, wschĕm tym prajicz, kotßiż ßu jich ß darami, fórami a ruczńym dźĕłom podpjerali, toho runja tež tym, kotßiż ßu pschi wóhnjowej nuzy k pomozy khwatali. Bóh luby Knjes chzył wschitkim jich ßmilne skutki bohacże ßarunacz a jich pßched tajkim a wschĕm druhim njeßbožom mikoscżiwje wobarnowacz.

W Budyschinku, 30. nowembra 1884.

Gmejnßka rada.

(K tomu czißku pschikłoha.)

Pschiłoha k cžißłu 49 Serbskich Nowin.
Ssobotu 6. dezembra 1884.

K hodam

poruczam w bohatym wubjerku po najtunischich płacžisnach **spěwařske knihi** w ßomocžanych a kožanych swjaskach, **biblije, schulske knihi, pißne knihi, bildowe knihi, baßenkaze knihi, knihi sa młodoscž, notizknižki, pißanske a ryßowanske knihi, pjenježne móschnje, portemonneje, zigarrowe etwije, listowe tosche, papowe kaschcžiki, schite, toaletowe** a **dźěłacžeřske kaschcžiki** s drjewa, **fotografijowe albumy** a **fotografijowe wobłuki, pißne mapy, schulske tosche, ryßowanske mapy, pjerowe kaschcžiki, wołojniki, worzelowe pjera, tinty, sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy, wobrasy, kwětki do wopomnjeńskich knihow, protyki, pißanu papjern, wupyschenja sa božedźěscžowy schtom atd.**

Wikowarjam ßo dobry rabatt dawa.

A. Schöncke,
knihiwjasařnja a papjerowa pschedawařnja
1 na hauensteinskej haßy 1.

Ssuscheny połcž punt po 80 np., pschi 5 puntach po 75 np., **ßyry połcž** punt po 65 np., **ßadleschcžo** punt po 65 np., **schtyri porsty tołste ßwinjaze mjaßo** punt po 55 np., **běłu kołbaßu** punt po 70 np. porucža

Otto Pötschke
na kotołskej haßy (Kesselgasse).

Kosaze, nasymske, sajecže, korniklaze, cžełaze a **howjase kože** kupuje stajnje po najwyschschich płacžisnach

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kocže kóžki ßo rjenje wudźěłaju.

Kosaze kóžki,

toho runja wschě druhe kože kupuje po najwyschschich płacžisnach

Gustav Naucke
na garbařskej haßy cžißło 16.

Pjelzowe kože bjes molow ßu po najtunischej płacžisnje dostacž, toho runja ßo wschě družiny **kožow** derje a tunjo pschihotuja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacžisnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcže tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Sswoje hodowne wupschedawanje

poruczam

dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje, pschi torhoschcžu,

pódla hlowneje straže.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcži.

Rukajzowa a bandažowa pschedawařnja

K. R. Lory

8 na schuleřskej haßy 8

porucža ßwój skład wschěch družinow wěnzow (paßow), po najnowschich systemach dźěłanych, toho runja glaßejowe a kožane rukajzy, kotrež ßo płókacž hodźa, gumijowe, kožane a gurtowe ßlě, schlipßy a krawaty, portemoneje, kožane schórzuchi sa mužskich, tosche sa žónske a schulske dźěcži atd. pschi potrjebje dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

Pschispomnjenje. Kožane kholowy ßo po měrje dźěłaju, móschnje ßo sa krótki cžaß po tunich płacžisnach płókaja, wuporjedźa a derje barbja.

Haptyka w Rakezach

porucža **najlěpschi młókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** sa howjasy skót, **wobžerny pólver** sa ßwinje, **restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wsche klazanje koni, **salsowy pólver** psche jich saßakłu a hrosnu sałsowu khoroscž, **pille psche běženje** cžełatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balsam**, a je tón jenož tudy dostacž. Hewak tež **algotine**, najlěpschi ßrědk psche subybolenje, **pain expeller, Žitawski, Draždźanski, Mohrenthalski** a **Glöcknerski plestr.** Dale najlěpschi **zitronowy** a **korjenjowy wolij, rohojelenjowu ßól, safran** a wschě **korjenja**, woprawdźite, zyłe a tołcžene.

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy porucža ßwój wulki

khofejowy skład,

wobstejazy jenož s dobrych płacžisny hódnych družinow,
seleny khofej punt po 65—160 np.,
paleny „ „ „ 90—200 „

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow po hischcže tuńschich płacžisnach.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschcžatu tworu, porucža

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

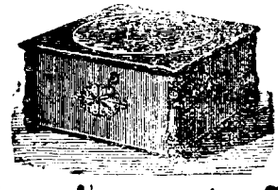

Hrajaze tyski

wot 3 mk. a dróžsche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola

J. G. Schneidera,
cžaßnikarja pola lawskeho tórma.

Sporuschk (mutterkorn) kalmußowe korjenje

kupuje

hrodowska haptyka.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najlepſchich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druzinу,
porucza jako nješchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucżne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Polnojerje,

mandl po 50 np., porucza
Hermann Lemka
na mjaßowym torhoſchczu.

Tykauzowu wyrzu,
ſafran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeńſki wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu,
porucza
hrodowſka haptyka.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomernje tuńſcho, wubjernje derje ßkodzazy, porucza jako płaczisny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Mješchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacz pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetſchich dzelbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Wupſchedawanje.

So by ßo ſkład tworow konkurßoweje maßy tudomneje firmy **M. Th. Pech** na hłownym torhoſchczu czisko 8 rucże rumował, ßu ßo na ſkładze leżaze

draſtne tkaniny, katun, kholowowe a ßuknjaze tkaniny, płatowa twora, poßleſchczowe tkaniny, ſchórzuchi, zidzane a polzidzane muzſke a zónſke kacheneſy, toho runja **wolmjane rubiſchcza na hłowu a wokolo zywota, kapoty, ſpódnje kholowy, kozowe ruby, ſchpundowanſke krywy atd.**

po płaczisnje ſ nowa wjele ponizike.

Konkurßowe ſarjadniſtwo.

Najwjetſchi ſkład

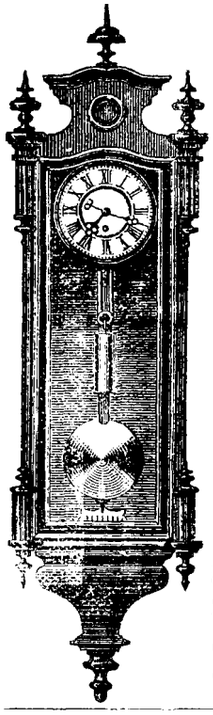

regulatorow

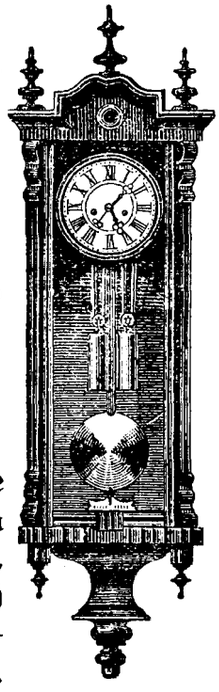

wot 15 mk. a dróżſcho
pola
J. G. Schneidera,
czaßnikarja
pſchi lawſkim tórmje
delka a po 1. poſkhodże.

Slote a **ßlèborne czaßniki** ſa muzſkich a zónſke, derje wotczehnjene, po najtuniſchich płaczisnach a w wulkim wubjerku. — Wſchè druzinу **rjeczaſow.**

So bych ßwój wulki ſkład hotoweje muzſkeje a hólczeje draſty, kotraż je wſcha ſ cziſtowołmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dżełarni dżełana, nješchto pomjenſchił, wot nětka

ſymſke nadwoblekarje ſa froſczenych a dżeczi, toho runja **wobleczenja, jopy, zakety** a **zupany**

po poniżenych płaczisnach pſchedawam.

Louis Gadt
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Pſchedawarnja muzſkeje draſty
H. G. Kubaſcha jun.,

krawza ſa zivilиſtow a wojakow,
w Budyſchinje pſchi mjaßnych jedkach 1.

Najwjetſchi ſkład hotowych **ſymſkich paletotow** ſa muzow a hólzow, **zupanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płaczisnach a do zyła derje a po modże dżełanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k ſchiczu po merje.

Turkowſke ſultanſke ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako nješchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Wokrate ßwěczniki, bozoblidowe a **kſchczeńſke khany, kſchczelnizy, woblatkowe tyſy, khełuchi** a **Boże martry** dżěła rjenje a trajnje poßlěbrowane po najtuniſchich płaczisnach
A. Heinke, zynar
na zitnej haßy 8 w Budyſchinje.

Wſchě druzinу **klistirſkich ßykawow** ſa czlowjekow a ſkót, toho runja wſchu **zynowu nadobu** porucza **A. Heinke,** zynar.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcz;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Gardinowe djerzaki.

Skład ſchpihlow.

A. Dietrich,

wobkhadny agent
na hrodowſkej haßy czisło 11
po 2 ſkhodomaj.
Sprawne poßkuženje, krute mjelczenje.

Direktne
pośtſke parokodżſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kożdu
ßrjedu a njedżelu
ſ nemſkimi parokodżemi Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajuta № 300. Srjedźnokrowy № 80. Dżěći młódſche 12 l. ſa połowu, młódſche 1 lěta 9 M.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 13. decembra 1884.** **Lětnik 43.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestoscź sakski kral je so pjatk se swojej wyšokej mandźelskej do Barlina k kněžorej na wopytanje podał. Ssobotu sakski kral kněžora na honćtwu do Grunewalda pschewodźi. Sakska kralowa budźe bjes tym pola kněžorki pschebywacź.

— Hižo wjazy krócź su na kněžorstwowym sejmje pscheměnjenje wojerskeho khostanja žadali. Se wschěch stron so pschidawa, samo wot wojerskeje wyschnoscze, so je reforma wojerskeho khostanja nusna, tež je so hižo na pscheměnjenju dźěłało, skónczńje pak tola wscho pschi starym wostało. Na kněžorstwowym sejmje je so wot sapósłanza Payera kedźbliwoscź na tutu wěz s nowa wobroczíła. Pschi tejle składnoscźi so tež na krute sadźudźenje tamnych krajnych wobornikow w Torgawje spomni, kotsiž běchu so spjeczowali, so po želesniźy w skótnych wosach wjesćź dacź. Ssamo sozialdemokratiski sapósłanz s Vollmar njepreješesche, so su krajnych wobornikow s dobrym prawom dla jich njepoškuschnoscze surowje khostali. Roshorjenje bjes ludom pak njeby dołho tak wulke było, hdy by so wušudźenje sjawnje mělo. W Bajerskej so hižo dawno wojerśzy pschestupniźy sjawnje wušudźuja a Bajerska sjawne wušudźenje puschczicź nochze, dokelž je so sa dobre a wužitne wopokasało. Njedostatk prozeža wojerskeho khostanja dale w tym leži, so tež pensionirowani offizierojo pod wojerskim sudom steja, kotsiž tola s wójskom žaneho swisa wjazy nimaju. S tym so ludowe měnjenje wo prawje myli, kotrež sebi žada, so dyrbi tam, hdźež so wo wojerske wošoby wjazy njejedna, sa wschěch rune prawo płacźicź. Pruski wójnski minister Bronsart se Schellendorf so sjawnje wusna, so by wón samk pscheměnjenju wojerskich sakonjow pschihłošował, dokelž su po jeho měnjenju wudospołnjenja a wuporjedźenja potrjebne. Tež bě wón sa to, so bychu offizierojo, kotsiž s wójska wustupiwschi žaneje pensije njedostawaju, wojerskemu sudej njepodstejeli. Tola runje pschecźiwo najwažnischemu žadanju, sjawnoscźi wušudźenja, so wójnski minister sapjerasche. Po jeho měnjenju by na offizierow, kotsiž do kóždeho wušudźenja na swoju cześcź a winowatoscź pschišahaju, so budźa po swědomnju a prawdźe sudźicź, mało sacźischcźa cźiniło, hacź by lud wušudźenjam pschipošłuchał abo niz. Wušud by pschezo tón samy był, tola lohko by so stało, so by wopacźne pschedstajenje abo njedorosumjenje wojerskich sakonjow wojerske wušudźenja cźasto do hubjeneho swětka stajiło. Pschi debacźe wo wojerskich sakonjach so tež na pschesćźehanje wojakow a na samomordarstwo, s toho sledujze, pokasa. Wójnski minister s wótrymi słowami pschecźiwo krjudowarjam wojakow rěcźesche, woni so cźežko khostaju a kněžor Wylem da sebi letnje dróbnu rosprawu wo tym pschedpokožicź. Njedźiwajo na to pak so pschesćźehanje wojakow podtłóczicź njeda, kotrež tutych cźasto do smjercze cźeri. W němskim wójsku so $2^1/_2$ ras wjazy samomordarstwow stawa, hacź bjes runolětnym njewojerskim wobhydlerstwom. Hórsche hacź w němskim su w tymle nastupanju wobstejnoscze w italskim, jendźelskim a franzowskim wójsku, hdźež je liczba samomordarstwow schtyri krócź tak wulka kaž bjes zibilnym runolětnym mužskim wobhydlerstwom. Tu mamy hubjenstwo, kotrež niz jenoż w němskim, ale we wschěch wójskach nadeńdźemy. Hdyž bychu so wojazy psched swojimi krjudowarjemi lepje wobaracź móhli, by wěscze samomordarstwo bjes nimi wotběrało. To pak móhło so jenoż stacź, hdy by wojerske wušudźenje sjawne było.

— W Barlinje so w tu khwilu konferenza wulkomóznarstwow wotbywa, na kotrejž wuradźuja, po kajkim waschnju smědźa so krajiny nad reku Kongo w nawjeczornej Afriźy wobsadźicź a kak maju so sarjadowacź. Hacź dotal so wujednanja psches žane sadźěwki pschekasyke njejsu. Duž smeje drje konferenza swoje dźěło bórsy dokonjane. Wo prěnim praschenju, kak daloko Kongo-kraj dosaha, njetrjebachu sebi wjele hłowu łamacź, dokelž tamny kraj hischcze žaneho knjesa nima. Na snadne požadanja Portugalskeje na Kongo-kraj so wot konferenzy s zyła njedźiwasche. Tež w nastupanju praschenja wo swobodnym wikowanju na Kongo-rěźy so lohko sjednachu. Lódźe wschěch krajow smeja na njej rune prawo a wschě kraje, kotrež su pschi wikowanju wobdźělene, smědźa kontrolu wo tym wjesćź. Jako pak so wo tym jednasche, te samsne wucźinjenja na Niger-reku pschenjesćź, so Jendźelska pschecźiwo tomu spjeczowasche. Niger wobhladuje Jendźelska sa jendźelsku reku, tam ma wona hižo lěta dołho kolonije, duž njebě swólniwa, so s druhimi do knjejstwa dźělicź. Jendźelska chze kontrolu w swojich kolonijach nad Nigrom samа wjesćź, njepschecźiwi pak so, lódźam wschěch krajow swobodne wikowanje na Nigrje dowolicź. Druhe móznarstwa, kotrež bychu hischcze nad Nigrom kolonije sałožiłe, bychu so tym samsnym pschisłuschnoscźam podcźisnucź dyrbjałe. Sswobodne wikowanje w Kongo- a Niger-kraju je hłowny punkt, kotrehož dla je so konferenza powołała. Jendźelska je powschitkownje žadanemu swobodnemu wikowanju pschihłošowała, najwažnische dźěło konferenzy je po tajkim dozpite. Druhe pódlanske praschenja so bórsy dojednaju, duž so konferenza, swój nadawk k spokojnoscźi wschěch wobdźělenych móznarstwow dokoniwschi, najskerje hischcze w tutym lěcze rozeńdźe.

Awstrija. Tak hubjena njeswěrna policija kaž w hłownym wuherskim měscze, w Pešu, so lědma w zyłej Europje, khiba tu a tam w Turkowskej, nadeńdźe. W wuherskim sejmje so wóndano cźežke poroki Peštskej policiji cźinjachu. Měschcźanskeho hetmana, pod kotrymž policajstwo steji, su hnydom wotsadźili. Policija ludźom pjenjesy wunusuje, wopacźni hrajerjo pod wocźomaj policije bank dźerża, paduchstwo je toho dla tak wulke, dokelž pschekhowarjo policistow pokupuja. So je w Budapešu kranjenje dowolene, su dotalne nashonjenja doscź a nadoscź dopokasałe; so pak so policistojo a měschcźanszy sastojniźy s pschekhowarjemi a paduchami sjenocźuja a so s nimi do paduchstwa dźěla, je hischcze trochu nowe. Sajimawe je słyschecź, so je policija toho dla jeneho wuschikneho paducha pschimnuła, dokelž so s policiju sprawnje njedźěleschе, so pak je jeho hnydom puschcźiła, jako bě slubił, so chze so polěpschicź, to rěka, so chze po móžnoscźi sa policiju kranucź. Wulki dźěł namakanych wězow a pjenjes, policiji pschepodatych, je so shubiło, toho runja su so tež skoro wschě khostanske pjenjesy, wot policije nasběrane, pschekschiwiłe. Njesłyschane je, so tajke njekmanistwa wot měschcźanskich sastojnikow wukhadźeja, kotsiž maja nad kubłom, žiwjenjom a

ſtrowoſczu měſchczanow ſtražowacź. Do woßebnych domow ßo paduſchi na běkym dnju łamachu, měſchczańſke pjenjeſy ßo ſhubjuja a nichtó njewě, hdźe woſtawaju, na póſcźe ßo ſtotyßazy kranu, tola poliziji mózno njeje, rubjeźnikow wußlědźicź. Zyła khrónika móże ßo napißacź wo mordarſtwach, hdźeź ßu ßo krwawe wopory namakałe, bjes tym ſo ſkóſtnizy ßwobodni wokoło khodźa a poliziji, ſchkitowarjej wſcheho ſkeho, dołhe źiwjenje pſcheja. Hacź runje ßu ßo měſchczenjo hižo lěta dołho dla tutych njerodnych wobſtejnoſczow wobcźeźowali, je ßo hakle pſched njedołhim cźaßom pſchepytanje poruczíło. Pſchi tym ßu ßo wobſkórźby wěrne ſpóſnałe. Najwjetſcha wina pada na měſchczańſkeho hetmana, duź ßu toho hnydom ſe ßłużby puſchczíli, nizſchich polizajſkich ſaſtojnikow pak ßu do pſchepytanja wſali. Tu móże ßo teź prajicź: Wulkim paduchaṁ dadźa běźecź, małych pak wobwěſcheja.

— Skoro źadyn tydźeń ßo njeminje, ſo w Awſtriji něhdźe wotmyßlene nadpady anarchiſtow njewußlědźa. Pſched něktorymi dnjemi ßu w Sternbergu na Morawje ſchtyri woßoby, wěſteho Lenka, Pawlika, Kargera a mandźelſku poßlednjeho dla anarchiſtiſkich ſpoczinanjow ſajeli. W Kargerowej ſahrodźe ſchěſtnacźe puntow dynamita namakachu; najſkerje ßu jón w Irmsdorfje, hdźeź je ßo njedawno dynamit kranuł, ſpakoſczíli. Sajeczi mějachu pjecźa w myßlach, na bohatych Sternbergſkich měſchczanow nadpady czinicź a ßo jich pjenjes mozowacź, kotreź dyrbjachu ßo k anarchiſtiſkim wotpohladam wuźiwacź. K podtłóczenju anarchiſtow a ſozialdemokratow chze awſtriſke knjeźerſtwo khěźorſtwowej radźe ſakoń pſche wotmyßlenja ſozialiſtow pſchedpokoźicź. Jeli ſo ßo ſakoń pſchiwoſmje, dha knjeźerſtwo woblehnjenſtwo, na Win a wokolnoſcź poloźene, ſběhnje.

Ske wěſchczenje.

W ßwojej pſchecźelnje pſchiprawjenej jſtwě ßedźeſche poſdźe wjeczor ſchědźiwy Anſelmo Goretti, ſtaru knihu cźitajo. Druhdy hłowu ſběhnuwſchi poſkhaſche, kaź by někoho wotczakował, tola niczo ßo njehibnu, a jenoź ſtajne tikotanje ſtareho cźaßnika, na wulkim pjezaku ſtejazeho, bě w cźiſchinje ßkyſchecź. Spodźiwny muź bě tutón ſtary Anſelmo, wón ßo na lěkarjenje wuſtejeſche, toho runja teź na hwěſdarſtwo. Dokelź bě pſchi ßwojim lěkarjenju ſbożowny a pódla toho dobrocźiwy napſcheczo khudym, bě ßebi bjes wobhdlerjemi Wina khwalobne mjeno ſczinił. Jenoź jene ßo Winjanam ſpodobacź nochzyſche: cźaſto widźachu, ſo ſ dalokowidom w ruzy ſa hwěſdami ſhladuje, a bórſy ßebi powjedachu, ſo je Anſelmo hwěſdař a ſo w jeho domje wſcho w porjedźe njeje. Dołho njetrajeſche, ſo jemu pſchiwěrni ludźo, njedźiwajo, ſo jeho cźeſczachu a lubowachu, bojaſnje ſ pucźa dźěchu a jenoź njerad do jeho doma ſtupichu. Anſelmo ßo mało wo powjedanje ßwojich ßußodow ſtaraſche; jeho jeniczke kuſkanje bě to, ſo ßo druhdy ſa dobre ßkowa a dobre ſapłacźenje naproßycź da, ludźom wěſchczicź. Pſches to ßebi wón bórſy ßławne mjeno dobu, pſchetoź jeho wěſchczenja ßo, kaź wſchitzy prajachu, wſchě dopjelnjachu. W Winje bórſy k dobremu waſchnju ßkuſcheſche, ßebi wot Gorettija wěſchczicź dacź a ßamo najwoßebniſchi ſemjenjo k Gorettijej pſchikhadźachu, ſo bychu wot njeho ßwój pſchichod ſhonili. Druhdy ßo teź ſta, ſo wyßoke knjenje ßwój wopyt prjedy pſchipowjedźicź dachu, ſo bychu njemylene na jeho wěſchczenje poßkuchacź móhłe. A tak bě teź dźenßa. Jena woßobna knjeni bě jemu ſdźěłka, ſo w jědnaczich hodźinach k njemu pſchińdźe, duź Anſelmo na kóźde hibanje poßkuchaſche, pſchetoź pokaſowaŕ ſtareho cźaßnika hižo pjecź minutow po jědnaczich pokaſowaſche. Skónczńje bě łóhke ſtupanje ßkyſchecź a hnydom na to wyßoka knjeni do jſtwy ſaſtupi. Wona ſchlewjeŕ něſchto na bok ßuźe a ſe ßwojimaj wocźomaj jſtwu pſcheleczi, w kotrejź niczo widźecź njebě, ſchtoź by potajne dźěło jeho wobydlerja pſcheradźiło. Duź ßo bjes komdźenja na ſtok, wot Anſelma jej poſkicźeny, ßynu a na to ſ połnje klinczazym twjerdym hłoßom praji:

„Sſym cźaſto wo Waſchich dźiwnych wěſchczenjach ßkyſchała a ßym pſchiſchła, ſo bych ßo Waß wo dóńcźe ßwojeje dźowki praſchała. Njeſamjelczcźe mi niczo a ſdźěłcźe mi wſcho, ſchtoź ſ Waſchej wědomoſczu wußlědźicźe.“

Anſelmo ßo mjelczizy pokłoni a ßo ſ napſchecźa knjenje k blidu ßyźe.

„Mjenujcźe mi dźeń a lěto naroda Waſcheje dźowki, toho runja jeje mjeno“, wón rjeknu a doſtawſchi źadane wukaſanje, wotewri knihu, w kotrejź bě prjedy cźitał, wſa tſi cźorne tafliczki do ruki, na kotreź wſchelake ſpodźiwne liczby a ſnamjenja pißaſche, je pſchirunajo ſ liczbu ßmużkow na wotewrjenej knihy ſtronje.

Tola cźim dale wón pißaſche, cźim bóle ßo jeho cźoło khmurjeſche a napoßledk pjero a tafle prjecź cźißnu, ſtaźe ſe ſtoła a njekedźbujo na ßwój wopyt njemérny po jſtwje khodźeſche.

„Zakoßnje“, wón do brody bórbotaſche, „zakoßnje, njech liczu kaź chzu, pſchezo ſaßo tutón hróſbny kónz. Wbohi cźłowjek, kotremuź je tajkile wußud pſchißudźeny.“

S pſchiběrazej njeſcźerpliwoſczu bě póſdna wopytarka ſpodźiwne ſadźerźenje Gorettija wobkedźbowała. Se ſtrachom jeje wocźi na jeho wobliczo kedźbowaſchtej a ſkónczńje wona tuźne mjelczenje pſchetorźe, prajizy:

„Schtoź ſcźe tam wußlědźili, Anſelmo Goretti, drje niczo ſwjeßelaze njeje, tola njech je teź ſke, njeſatajcźe mi niczo, chzu wſcho wjedźecź a ßnadź ßo mi radźi, hrozaze njeſboże wot mojeho lubowaneho dźeſcźa wotwobrocźicź.“

„Njeźadajcźe dale, wyßoka knjeni, a njepytajcźe ſawěſchk ſběhnucź, kotryź je Bóh pſched dóńt Waſcheje dźowki miłoſczíwje ſcźahnuł. Ja ßym jenoź cźłowjek, kotryź ſa to rukowacź njemóźe, ſo ßo jeho wěſchczenje dopjelni, a ßnadź byſchcźe ßo mojeje wědomoſcźe dla, hdyź chzecźe ju tak mjenowacź, podarmo rudźili a tyſchili.“

„S Waſchich ßkowow mózu ſpóſnacź, ſo chzecźe ßo runeho wotmolwjenja na moje praſchenje ſminucź“, knjeni hižo njeſcźerpna rjeknu: „Prajcźe mi ſ krótka, ſchto wěſcźe, ßym doſcź khrobła, ſo mózu wſcho ßkyſchecź.“

„Tak“, miſchtr ſrudnje praji, „hdyź chzecźe wſcho wjedźecź, dha Wam niczo ſamjelczecź nochzu. Na Waſchu dźowku czaka krótke cźeſcźe a ßławy połne źiwjenje, potom ſpadowanje jeje mozy a nahladnoſcźe a potom — —“

Anſelmo ßwoju ſchědźiwu hłowu tſchaßeſche, a ßyłſy ßo w jeho wocźomaj ßwěcźachu. Hiſchcźe ras wón proſcho na knjeni pohlada, na kotrejež wobliczu bě najwjetſche njeſcźerpliwe wotczakowanje widźecź, potom wón khutnje praji: — — „A potom, ßmjercź pod katowej ßekeru!“ —

S wótrym kſchikom bě knjeni ſe ſtoła ſkoczíła: „Pod katowej ßekeru, Wy prajicźe“, wona ſawoła. „To njeje mózno, Wy ſcźe ßo mylili a Waſcha wědomoſcź je Wam ſlě ſejhraka, ſo by lubujuzu macźernu wutrobu tyſchiła. Bohu dźakowano, hiſchcźe mam ßwoje dźěczo pſchi ßebi a mozy doſcź, ſo bych je ſchkitowała.“

„Bóh daj, ſo by moje wěſchczenje wopaczne było“, Goretti praji, ßo hłuboko pokkonjejo, „ja Wam jenoź ſdźělich, ſchtoź je pißane, niczo wjazy a niczo mjenje.“

Knjeni ßo na dompucź hotowaſche, poloźiwſchi něktore ßwětke dukaty na blido. Jako ruku wupſcheſtrje, ßo ſchlewjeŕ, ſ kotrymź bě jeje wobliczo pokryte, něſchto dele ßuźe, a połne lampine ßwětło na blěde wobliczo ſ płomjenjatymaj wocźomaj a worłazym noßom padźe. Kaź by rěcź ſhubił Goretti naſtróźany na nje hladaſche a hakle, jako běchu ßo durje ſa knjenju ſaczinike, a wonka prjecź jědujazy wós po pleſtrje wrjeſkotaſche, wón ſaßo k ßebi pſchińdźe: „Mój Bożo“, wón bórbotaſche, „to bě wona ßama, moja wyßoka khěźorka, a runje ja dyrbjach jej tak żałaßne wěſchczicź. Tola njeje mózno, ſo ßym ßo mylił; dźeń a hodźina ßo tak nadpadnje ſetkataj, prynzeßyna je ßo pod cźeŕwjenej hwěſdu narodźiła, kotraź je ſ rědka cźłowjekam něſchto dobre pſchinjeßła. A potom njepózcźiwa Franzowſka żana ſemja njeje, na kotrejź by tuta młódna kwětka roſcź móhła.“

* * *

W ßwojej komorje ßo Marja Thereſija kleczo nutrnje modleſche. Kaź wulki hrěch ſdaſche ßo jej jejna dźenßniſcha ſwaźnoſcź a nětko, hdyź móżeſche wot ſaczíſchcźa ßo wußwobodźicź, kotryź bě njeſboźowne wěſchczenje na nju cźiniło, wona wopſchijecź njemóżeſche, kak bě jej pſchipanuło, ſo je pola ſtareho Gorettija pſchichod ßwojeje dźowki ſhonicź chzyła. Wona bě ßo wot macźerneje luboſcźe pſchemóz dała, wona bě na hodźiny khěźorku ſabyła a bě jenoź macź, kotraź ßo wo ßwoje dźěczo bojeſche, tola wona ßo nětko hańbowaſche, ſo bě teź na něktore wokomiki Gorettijowemu wěſchczenju wěrika. Kajki ſtrach móżeſche dźowzy hroſycź, kotraź běſche powołana, kralowa w Franzowſkej bycź? A potom móżeſche wona wróczo ſtupicź? Schto by ßwět k tomu prajił? A khěźorka ßebi wobliczo ſ rukomaj pokry a pytaſche troſcht w modlitwach. —

Pſchi druhich waźnych knjeźerſtwowych dźěłach bě Marja Thereſija bórſy na źadławe wěſchczenje ſabyła a ſa krótki cźaß młoda prynzeßyna pod ſwonjenjom ſwonow a hrimotom kanonow hłowne měſto wopuſchczi, ſo by ßo do ßwojeje noweje domiſny do Franzowſkeje podała. — —

Lěta běchu žo minuke; Marja Antoinetta a jejny mandźelski Ludwig XVI. žwoje mkode žiwjenje pod guillotinu wudychnuschtaj. Hižo dawno hnijachu koscże Anselma Gorettija, tola jeho wěschczenje bě žo dopjelniko.

Ze Serbow.

S Budyschina. Bjes knjesami wucżerjemi, kotsiž žu sapoczatk tutoho tydźenja na tudomnym krajnostawskim žeminarje pruhowanje wólbokmanoscże wobstali, bě tón ras wurjadnje wjele Sserbow. Ssu to žlědujzy knjeża: Jan Kerk w Bukezach, Jan Rjelka w Rakezach, Krawz w Budestezach, Mětasch w Biskopizach, Opitz w Wóžlinku, Wiczas w Kumwaldźe a Kozor w Klukschu.

— S poždlednjeho poždźenja krajneje kulturneje rady sa sakske kralestwo, w kotrymž žo wschelake sa nasche ratarstwo wažne a wužitne wězy wobsamknuchu, žlědujze wusběhnjemy. Schtož wonjeschwarnjenje běžazych wodow nastupa, žo wobsamknu, kral. ministerstwu snutskownych naležnoszow dźak wuprajicz sa to, schtož je dotal w tejle naležnoszi czinilo. Ministerstwo ma žo prožycz, so chzyło tež dale na to kedźbowacz, so žo běžaze wody njewonjeschwarnja, wožebje so žo ani masanoscże s fabrikow do rěkow njepuschczeja, ani jucha a shnike sbytki s wobydlenjow. Je-li trjeba, ma žo w sakonju postajicz, schto ma žo stacz, so bychu žo běžaze wody cziste dźerżake. Njedožaha, so žo sa wonjeschwarnjenjom rěkow jenož tehdy žlědźi, hdyž žo něchtó na to wobczežuje, ale wyschnoscz ma stajnje a bjes pschestacża sa tym hladacz, so žo běžaze wody czište dźerża. — Hornjokužiske wokrježne ratarske towarstwo běsche namjetowało, so ma žo na to dźěłacz, so bychu žo dotalne sakońske postajenja, schtož pokraczowansku schulu nastupa, wotměnike; mjenowane towarstwo chze, so bychu mkodźenzoju, hdyž se schule stupja, pokraczowansku schulu jeno dwě lěcze dołho wopytowacz měli, a so by žo postajenje sběhnuło, po kotrymž maju tajzy mkodźi ludźo tři lěta do pokraczowanskeje schule khodźicz. Tónle zyły namjet pak krajna kulturna rada saczižnu.

S Dobrusche. W tudomnym papjerniku je 7. dezembra dźěłaczeŕ Beyer, jako maschinu masasche, do maschininych koležow stupił, kotrež jemu nohu straschnje smjeczechu.

S Huski. Sandźenu žobotu na lodże tudomneho zyrkwineho hata 10lětna holza a 5lětny žynk tudomneho palenzpalerja Spanka wokoło běhaschtaj a žo pschepanuschtaj. Na jeju wołanje jimaj schewz G. Stiebitz na pomoz pschiběża a jeju se žmjertneho stracha wumóh.

S Lahowa. Dokelž běsche hodowny žwjedżeń, kiž žo tudy sandźene lěto wot Sarečzanskeho žerbskeho towarstwa wuhotowa, powschitkowne spodobanje namakał, tak so jemu žamo w Serbskich Nowinach pschipósnacże a sjawny dźak pschinjeżechu, dha je spomnjene towarstwo wobsamkło, kaž se wschelakich pschihotow, kiž žo k tomu czinja, widźimy, tež lětża saso w tudomnym hoscżeńzu taiki hodowny žwjedżeń wuhotowacz a to njedźelu 21. dezembra wjeczor w 8 hodźinach. Program je wobschěrny a wopschija 15 czišlow. Możemy toho dla hižo do prědka to žlubjenje dacz, so žo kóždemu, kiž spomnjeny žwjedżeń wopyta, wěscże spodoba.

S Njeżwaczidła. Pjatk tydźenja žo na tudomnym schulskim hacże 5lětny žynk wobydlerja Pinkawa pschełama. Hólczež by žo tepił, hdy budźische žo knježna Frenzelez jeho njedohladała a, jemu na pomoz pschikhwatawschi, jeho s wody njewucżahnuła.

S Porschiz. W nozy 8. dezembra žu tu paduschi Handrijej Hantuschej 2 hužezy s khlěwa kranuli. Pakostnizy žo po sdaczu pscheżłapnjenja bojeli njejžu, pschetož woni žu hužezy hnydom w khlěwje sarěsali a woteńdžo jenu žekeru, psched khlěwom leżazu, žobu wsali.

S Czelchowa. Pjatk 5. dezembra je, kaž hižo tydźenja pišachmy, w bróžni tudomneho knjeżeho dwora woheń wudyrił. Wón je pjecża psches to nastał, so žu schkrě s parneje mlócżazeje maschiny do žłómy lětake. Dokelž bě bróżeń se žłómu kryta, žo hnydom psches zyło palesche. Ssylny wětr płomjenja na žužodne žiwnoscże Khorle Freunda, Handrija Sahrodnika, Jurja Garbarja a na khežu czišło 10, knjeżemu dworej žłuschazu, njeżesche a je wschě do prócha a popjeła pschewobroczi. Woheń žo tak rucże rosschěrjesche, so žo płómjenjam skoro niczo wutorhnucz njemóżesche. Ryczerkubleŕ Krausa je jeniczki, kotryž ma sawěscżene.

S Barta. Njedźelu 7. dezembra wjeczor w 8 hodźinach žo nascha wjeż psches woheń do stracha staji. S bróżnje khlamarja Handrija Schneidera płomjenja žapachu a tele twarjenje do czišta saniczichu. Wo nastaczu wóhnja niczo snate njeje, sda žo, so je žo wot słóstniskeje ruki sakožił. Schneider njemějesche sawěscżene.

S Lichanja. Wutoru 9. dezembra rano w 2 hodźinomaj stej žo tu khěża Marje swudowjeneje Schmidtoweje a žiwnoscz Jana Wecka wotpalikej. Woheń je w Schmidtez domje wuschoł. Kak je nastał, njeje wužlědźene. — Ssrjedu w nozy je w Lichanju hižo saso woheń był. Wotpalika je žo žiwnoscz Jana Strympy. Tež tu hischcże njejžu wužlědźicz móhli, psches czo je woheń nastał.

Se Shorjelza. Duchowna nusa w pruskich Sserbach, kotraž s kóždym lětom bóle pschiběra, je kedźbliwoscz pruskeho hornjokužiskeho komunalneho žejma na žo wobrocżika. K wotpomhanju tejele nuzy je žejm sandźeny pjatk w žwojim poždźenju sumu pjenjes wustajił. S tutymi pjenjesami maja žo němszy kandidatojo duchownstwa, kotsiž chzedźa žerbsku rěcz wuknucz, abo studencża, kotsiž maju wotmyžlenje, duchownstwo studowacz a w Sserbach duchownske sastojnstwo sastacz, podpjeracz.

S Wochos. Sandźeny pjatk wjeczor je žo tu khěża schwalcże Hany Mikkawschez wotpalika. Woheń, kotryž w kólni wuńdże, je někajki słóstnik sakožił. Mikkawschez nima niczo sawěscżene.

S Czornehо Khołmza. Pjatk tydźenja žu na tudomnym pohrjebnischczu czěko njemandźelskeho dźěscża Augusty Weikertez wuhrjebali, so by žo wot lěkarja pschepytało, hacż je, kaž žo powjeda, psches jěd wumrjeło. Weikertez je pjecża w hromadże se žwojej pschirodnej maczerju žwojemu dźěscżu s fosforom sawdaka. Sso wě, žu hrosnu macz a jejnu mazochu, kotrejž běschtej psched dlěschim czažom s nascheje wžy wucżahnuke, sajeli.

S Kromule pola Mužakowa. Tudomneho khežkarja Schczěpanka je na hońtwje czežke njesboże podeschło. Jemu žo tšelba rospuknu a żeleśne kruchi jemu czežko nop sranichu.

S Dźěžow. Pondźelu 1. dezembra žu w naschej holi pschi Drěnowskim pucżu zigarnika Andersa, kotryž žo tež Dubski mjenowasche, smjersnjeneho namakali. Jeho běchu hakle psched krótkim se Shorjelskeho jastwa puschczili a je wón najskerje na dompucżu do Drěnowa był. Anders je 33 lět stary a je kaž praja dla wjazykrócżneho paduchstwa na 10 lět w jastwach pscheżedźał.

S Bärwalda. Móst, psches Sprewju wjedujzy, kotryž bě žo loni powalił, je s nowa natwarjeny. Duž móże žo nětko saso po nim jězdźicz.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Hospodarski pomoznik J. A. Rabowski w Pomorezach bě wobskorżeny, so je 8. augusta žo swadźiwschi s tamnischej žiwnoscżerku Ranichowej, tej žamej njehorne a njepózcżiwe wudma nadawał a psches to ludźom s pohórschenjom był. Rabowskeho, kotrehož žu hižo wjazy krócz khostali, sjawneje njehornoscże dla k jastwu na tři njedźele saždźudźichu. — Czeladnika K. H. Jähnu w Pschischezach s jastwom na jedyn tydźeń pokhostachu, dokelž bě w haprleji 1884 tamnischemu hospodarskemu pomoznikej Voigtej jedyn nóž, 5 mk. hódny, a žrjedź julija kublerjej Hempelej w Pschischezach něschto hosdźow spakoscżił.

Khostanska komora. 15lětneho słotobijerskeho wucżobnika A. E. Schmidta, se Židowa rodźeneho, kotryž bě wjazy krócz njepózcżiwe nadpady na žónske czinił, k jastwu na dwě lěcże saždźudźichu. — Psched něhdże dwěmaj lětomaj bě tudomny krajny žud dźěłaczerja Jana Jakuba Rjencża w Ketlizach, kotryž bě wopaczneje pschižahi dla hižo $2\frac{1}{2}$ lěta khostarnje wotžedźał, k jastwu na schěscz měžazow wotžudźił, dokelž bě zyrkwinske waschnje a duchownstwo hanił. Wobskorżeny bě mjenujzy w sahrodże, tehdom jeho starschimaj žłuschazej, na schtom scherjenje, duchownu drastu wobleczene, powěžnuł. Farar Rjencz w Ketlizach bě w tamnym wužudźenju hłowny žwědk a po jeho žwědczenju žo wobskorżeny saždźi. Wot toho czaża Rjencz fararja s zykej wutrobu hidźesche, a runje tak běschtej tež jeho dwě žotsje pschecżiwo fararjej njepschecżelnje smyślenej. Rjencz žo wjazy krócz na fararja pschižłodźesche, so je wopak pschižahał. Knjes farar Rjencz s wopředka na njekniczomne pschižłodźenje njekedźbowasche, dokelž dźě w wožadże nichtó selharnemu wobskorżbnikej njewěrjesche. Jako pak Rjenżowa žotra psched dwěmaj zyrkwinskimaj pschedstejicżerjomaj tu žamu wobskórżbu žłyschecz da, a Rjencz na to hischcże žo s pižmom na zyrkwinske prjódkstejeŕstwo wobrocżi, w kotrymž s nowa wopaczną pschižahu porokowasche, bu tutón nusowany, žwoju cześcz sjawnje sakitacz a Rjencża wobskorżicz. Toho runja bě žo Rjencz tež na Lubijskeho hamtskeho hetmana s Thielau a na żandarma Kallenbacha pschižłodźał. Rjencz, pschezo składnoscże hladajo, so by žo nad fararjom wjecził a jemu něschto sejhrał, bě mjenujzy schtom, na kotrymž bě scherjenje wižako, s czornym płotom wobhrodźił a na njón taflu pschibił, na kotrejž bě zyła scherjenjowa podawisna napižana. Pod schtom pak bě pomnik stajił, do kotrehož běchu hrónczka,

na tu ßamu wěz ßo počahujze, wurubane. Dokelž bě tale pschiprawa wokoko schtoma sjawne pohórschenje, hamtske hetmanstwo Rjenczej pschikasa, so ma ju wotstronicz. Rjencz ßo na to pola Budyschskeho wokrjeßneho hetmanstwa s pißmom wobczežowasche, so je jemu hamtski hetman s Thielau list pokny njewěrnosczow a pschißkodženjow pößkał a dale wón w tutym pißmje na žandarma Kallenbacha skorželesche, so je tón pschecziwo njemu wopak pschißahał a s nim na hrube waschnje wobkhadžał. Tutych wobskórzbow a pschißkodženjow dla Rjencza a jeho ßotru psched khostanßku komoru stajichu. W wobschěrnym tsi hodžiny dołho trajazym wußudženju, pschi kotrymž 21 ßwědkow pschepßkyschachu, ßo wschě Rjenczowe wobskórzby wopaczne a sekžane wupokasachu. Džiwajo na czežkosczˊ wobskórzbow, kotrež bě Rjencz se saßakkosczu pschezo saßo wospjetował, jeho k jastwu na jene lěto saßudžichu, bjes tym so jeho ßotsje jastwo na schěsczˊ měßazow pschipósnachu.

Sstowo „wschitzy".

Starobołharske wisi rěka pola naß wsch-ón, *femin.* wsch-a, *n.* wsch-o; rosschěrjena fórma je wsch-itk-ón (p. wszystek, č. všecken, wš-ech-ný), *fem.* wschitka, *n.* wschitko; s powschitkomnjazym pschiwjeschkom „rjenje" praji ßo wschitkónrjenje (niz „wschónrjenje"), *f.* wschitkarjenje, *n.* wschitkorjenje. Pluraliski nominatiw fórmy „wsch-ón" dyrbjał sa „rationalia" porjadnje „wsch-i" rěkacz: tola tak nichtó njepraji; ale forma wschitzy je wokoko Budyschina jara trjebana (n. psch. wschitzy ludžo, kaž je tež Ssmoleŕ w ludowych pěßnjach I. str. 35 „wschitzy ludžo na mnje ßu" sapißał), a toho runja wschitzyrjenje. Někotsi spißaczeljo wotpokasuja nominatiw wschitzy a poruczeja tež sa rationalia fórmu wschě, runjež ßo na žane waschnje wschěrjenje prajicz njehodži. My pak twórby wschě, sa rationalia ani toho dla nakožowacz njemóžemy, dokelž žana nascha sa rationalia postajena nominatiwiska twórba na „-ě" njewukhadža, a dokelž po tajkim n. psch. „wschě wojazy" runje tak klinczi, kaž hdy by někchtó „dobre wojazy" prajił, kotrež poßlednische je po naschej pschipósnatej pißanskej rěczi wopaczne (sa „dobri wojazy"), runjež ßo pola naß w dialektach po hinaschej deklinaziji „dobre wojaki (wojeki), wsche wojaki abo wschizke wojaki" praji, kaž „wschě abo wschizke dobre konje". Polak praji wszyszy, a pola naß w hornim kraju ßo fórma wschitzy, kaž hižo spomnich, stajnje trjeba: czoho dla chzyli my ßamßnu napschecziwo njeporjadnej fórmje „wschě" wopokasowacz? Pola Matheja 11, 28 steji: „Pójcże ßem ke mni wschitzy, kiž wy sprózni — wobczeženi" scże" (tudy rationalia „wschitzy — sprózni — wobczeženi" hromadu ßkuscheju, a na tym grammatiskim wukónczenju ßo niczo pscheměnicz njeda). Kak ßo fórmje „wschón" a „wschitkón" rosdželatej, spósnawamy se sczěhowazych ßkowow pola Marka 16, 15: „Džicże po wschěm ßwěcże a prědujcże evangelion wschitkemu stworjenju" (Math. 28, 19: „Teho dla džicże a wuczcże wschitkich pohanow"). Hewak njech ßo pschistaji, so je fórma „wschitkón" po ßwojej pschirodže móznischa hacz jednorische „wschón", a so ma najwobschěrnischa fórma „wschitkónrjenje" tež najwobschěrnischu móz (emfasu), najwjetschi doras. S tym, lubi czitarjo, wsmicże wschitzy (niz „wschě") moje lubosne posstrowjenja.

Prof. dr. Pfuk.

Přilopk.

* Khudy muž w Drażdżanach běsche psched něhdže ¾ lětami w jenej fabrizy k njesbožu pschischoł a nětko dołho khory leżesche. W ßwojej nusy ßo wón na Albertowe towarstwo wobroczi wo někajku podpjeru prosscho. Dokelž pak je wón Awstriczan, jeho towarstwo wotpokasa, pschetoż wukrajanow towarstwo njepodpjera. Nascha hnadna kralowa bě pjecza wo jeho prósstwje shoniła. Pschetoż dwě dwórskej knjeni ßo wo jeho ßwójbnych wobstejnosczach wobhonjecz pschińdżeschtej a ßo pscheßwědczischtej, so je wschemu tak, kaž běsche w prósstnym pißmje rosprajene. A hlej, sa dwaj dnjej běsche wscha nusa wot czežko domapytaneje ßwójby wsata: Jeje Majestosczˊ khudemu mužej ßrědki pößła, so móże ßwoje khore czěko poßylnicz. Toho runja wón něschto k pomozy dosta na sapkaczenje podružneje danje, a hischcże mjehki stoł, w kotrymž móże wotpoczowacz, hdyž s koża stanje. Skónczńje ßo takle bohacże wobdarjenemu też praji, so ßmě dalscheje podpjery wotczakowacz, njebudże-li sa měßaz hischcże strowy. To je wo prawdže kralowski skutk, kiž nadobnu wutrobu nascheje lubeje kraloweje spósnacz dawa.

* S Frauensteina tydženja pißachu, so w zykej wokolnosczi ßněh s najmjeńscha kóhcz wyßoko leži; wějenzy běchu tam 2 a 3 kóhczi wyßoke. Lěßy běchu wschě sawěte, po puczach nichtó jěsdżicz njemóżesche, a wschelake dźělby drjewa a jednore sdomki, kotrež běchu na wotwożowanje pschihotowane, běchu do zyła sawěte, so je ani namakacz njemóżachu. Kohoż nusa won njehonjesche, pěknje sa helu domach ßedžo wosta. Jeneho rjemjeßlniskeho puczowarja, kiž w Oberpöblu žaneje nózneje hospody njeběsche dostacz móhł, nasajtra njedaloko wßy Seyde smjersnjeneho namakachu.

* Na mlynskim hacże w kupjelach Schmiedebergu ßo sańdżenu póndżelu dżěczi ßmokachu. Na jene dobo ßo 6lětna holczka do dżěry nuts ßunu, kotraż běsche rybow dla wurubana. Mjes tym so wschě druhe dżěczi sczěkachu, 7lětny Emil Hutmannez pschiběża a holczezu s wody wucżeże, runjež běsche ßam w strasche, so ßo tepi. Wbohi hólczez mějesche wulkeje prózy, pschetoż ta holczka ßo jenoż hischcże s jenej ruku někak sa lód dżerżesche; a tam, hdżež wona w nutskach tczesche, běsche woda runje prawje hłuboka.

* W Akenje nad Łóbjom běsche wóndano korczmarka na někotre hodžiny ßama w hosczińskej jstwě; jeje muž běsche na kraj schok. Tu mkody człowjek dó jstwy stupi a palenz žadasche; jón dostawschi wón korczmarzy sawalk pokasowasche a rjeknu: „Zónka, wy móhła mi tónle walczk dobreho sela wotkupicz." Hdyž ßo korczmarka wotwlakowasche, ji zusy sawalk pod nóß tyknu a na měsczˊe žona do womory padże. W tym ßamßnym wokomiku pak nadrósny dźěkaczeŕ do korczmy stupi, a zusy, kiž běsche korczmarku najskerje wurubicz chzył, czeknu. Hdyž korczmarka saßo k ßebi pschińdże, běsche hižo posdże ßo sa zusym puschczicz. Sawalk drje je s chloroformom namaczany był.

* W Akkermanje je wóndano wrótny człowjek, kotryž běsche ßo na ßwobodu wudobył, straschnje sakhadżał. W mjenowanym měsczˊe wěsty K. na poliziju pschińdże a wosjewi, so jeho bratr domach hrosnje sakhadża a je wschěch domjazych s domu wuhnał; s jenym wón proschesche, so by jedyn pólzaj s nim ßobu schoł a bratra směrował. Pólzaj ßebi wós naja a psched mjenowany dom dojěde. Sastupiwschi do domu wón mkodeho człowjeka nadeńdże, kotryž mějesche tšélbu w rukomaj. Bjese wscheho pschecziwjenja a sapjeranja ßebi mkody człowjek tšélbu s rukow wsacz da; swólniwje też ßo ßobu do wosa ßynu a ßobu jědżesche. Na poliziju pschischedschi pak wón na jene dobo wulki schewski nóż wucżeże a jeneho sastojnika s nim straschnje srani; potom ßo do druheho sastojnika da a jeho dwójzy do żiwota kló. Pytnuwschi pólzaja w durjach, chzysche ßo też do njeho dacz; tutón pak na dwór wuskoczi. Sso sa nim czěrjo dźiwuch w pschitwarku saßo druheho pólzaja trjechi a też tutoho rani. Pólzaj, kiž běsche do dwora sabežał, mjes tym ßwój teßak wucżeże a na wrótneho s nim dźěsche; tutón pak jemu bróń wuwinu a nětko sa nim czěrjesche; jeho njedoscżahnuwschi pak wón na jene dobo s dwora wuběża a ßo po dróży do města nuts winu, halekajo a s teßakom a nożom wokoko ßo machajo. Na sboże jemu dwaj pólzajaj napscheczo pschińdżeschtaj, kotrajž jeho sepschimaschtaj a jemu bróni s rukow wuwinuschtaj. Na poliziji ßo wupokasa, so je mkody człowjek wrótny; hakle psched schtyrjomi njedželemi běchu jeho s hojernje sa błudnych jako dospołnje wustrowjeneho domoj pósłali.

* Wulke njesboże budźische ßo wóndano we wßy Berodże stacz móhło. Tam běsche w jenym domje někajke pscheßadżowanje. Wjele ludu běsche ßo deleka wó jstwje a koko wokoko domu shromadżiko. Woßrjedż pscheßadżowanja, hdyž pólzajski ßkužobnik ßwoje „k prěnjemu", „k druhemu" wołasche a chzysche runje se ßwojim hamorom klepnucz, nasta na jene dobo satraschny wrjeskot a praskot: semja ßo puknu a zyła jstwa s něhdže 100 ludźimi a se wschěm, schtoż běsche wó jstwje, w pinzy leżesche, wscho na jenej hromadże. Na sboże nichtó straschnje wobschkodženy njeběsche; wustróżeli ßo wschitzy běchu; wschelazy běchu lohko ranjeni, wobodrjeni a wopaleni, pschetoż pěz, w kotrejž ßo tepjesche, běsche też ßobu dele sjěła.

* (Sa 5000 mk. morwych karpow.) Psched nimale pjeczimi njedželemi w hatach wjercha Lychnowskeho na 700 zentnarjow karpow słojichu. S nich 550 zentnarjow do Hamburga pschedachu, sbytk pak k potrjebje wjercha a jeho sastojnikow w rybnizach wostajichu. Wjetschi dźěl tutych karpow je sańdżeny schtwórtk psches njekniczomnu słósczˊ kónz wsak. S jeneje rybnizy njekniczomnizy wodu wotpuschczicz, tak so ßo lód na ryby położi a je sadußy. Rybam w druhej rybnizy s jědom sawdachu, tak so sa krótki czaß něhdże 90 zentnarjow karpow wotemrje. Najskerje je ßo słósczˊ wot někoho wobeschka, kotryž je ßo s tym wjeczicz chzył.

* Srudny podawk ßo wóndano w wojerskich kaßermach w Salzburgu sta. Jedyn dragunaŕ mějesche s tsjomi towarschemi po wowß hicz; dokelž pak jemu někak prawje njeběsche, wón korporala proschesche, so ßměł doma wostacz. Hdyž pak ßo czi tsjo dragunarjo do hróbże wróczichu, ßo jim żałostny napohlad skiczesche. Jich towarsch se

ſubami ſa wowßowy kaſchcź wißaſche, do kotrehoż běſche ßo krucźe ſakußnuł. Na jene dobo wón dźiwjo ſawokawſchi poſkoczi, ßo do pódla ſtejazeho konja da a jeho tak do hrudźe kußnu, ſo kóń ſ boloſczu ſtawaſche. Hdyž druſy dragunarjo pſchiběžachu, ſo bychu njemdreho cźlowjeka wot ſkoczecźa ſtorhnuli, ßo wón pſchecźiwo towarſcham wobrocźi. Wón ſe ſubami ſa nimi kowjeſche a tſjoch do rukow ſkußa, doniż ßo jim ſkónczńje njeradźi dźiwucha wuwjaſacź. Bórſy lěkař pſchińdźe a wupraji, ſo je wbohi wojak ſkaženy; khoreho na měſcźe do wojeńſkeje hojeńnje dowjeſechu.

* Palenz też nad rybami ßwoju woźiwjazu móz wopokaſuje, kaž poſpyty wucźa, kotrež ßu ßo w Londonje ſtake. Wſachu dweju karpow a woſtajichu jeju 4 hodźiny dokho bjes wody na ßuchim leżo; wobaj kaž morwaj leżeſchtaj. Potom położichu jeneho do wody, do kotrejež běſche tſecźi dźěl ſprita ſměſchany; druheho pak do cźiſteje wody położichu. Prěni, kiž w wodźe ſe ſpritom leżeſche, bórſy k ßebi pſchińdźe, mjes tym ſo ßo jeho towarſch w cźiſtej wodźe k žiwjenju njewrócźi.

* Dwaj cźlowjekaj, kotrejuž hakle běchu w měſcźe Grodno ſ jaſtwa puſchcźili, hižo na druhi dźeń ſaßo na rubjeżniſtwo dźěſchtaj. Nadpadnuſchtaj ſtražnika na żeleſnizy, wo kotrymž ßo powjedaſche, ſo ma wjele pjenjes. W nozy dźěſchtaj a ßo do wokna ſtražnikoweje khěžki klapaſchtaj; hdyž jimaj ſtražnik durcźka wotewri, ßo rubjeżnikaj na njeho waliſchtaj a ſ kolikami do njeho pjerjeſchtaj. Stražnik pak wokacź pocźa, duž jemu jeho 17létny ßyn na pomoz pſchiběža. Shrabnuwſchi ßekeru mkody cźlowjek jeneho rubjeżnika ſ njej praßnu, na cźoż ßo tutón do cźěkanja da. Jeho towarſch pak ßo krucźe wobaraſche, a hakle po dokhim ſaßakkym wojowanju ßo nanej ſe ßynom radźi, ſkóſtnika, kotryż ſ někotrych ranow krwawjeſche, pſchewinucź. Naſajtra cźežko ranjeneho rubjeżnika ßudniſtwu pſchepodachu; jeho towarſcha hiſchcźe wußlědźili njejßu.

* Sbożowna běſche ſańdźeny tydźeń khuda jſtwina holza w Pětrohrodźe. Wjecźor poſdźe wona na dróſy brěmjeſchko namaka, kotrež ſběhnu a ßobu domoj wſa. Domoj pſchiſchedſchi wona brěmjeſchko roswalecź pocźa a w nim zyku hromadu ſtorublowſkich a wjetſchich pjenjeżnych papjerow nadeńdźe. Wona hnydom ßwojeho knjeſa ſawoka, kiž ji pjenjeſy wobliczi: w brěmjeſchku běſche bjes małeho 800,000 rubli. Po ruſkim ſakonju ma namakař prawo na tſecźinu namakanych pjenjes, po tajkim holczka 266,666 rubli abo wjazy hacź poł milijona markow doſtanje. Schwarny to pjenjes ſa khudu holzu! Dotal hiſchcźe niczo ßłyſchecź byko njeje, ſo by na poliziji ſchtó woſjewił, ſo je telko pjenjes ſhubił.

* Po jenej ruſkej żeleſnizy wóndano tak mjenowany twarſki cźah jědźeſche: woſy prjedy a parowós na poßledk. Na jene dobo konduktěr, kotryż na prěnim woſu ßedźeſche, pytnu, ſo někajki zuſy cźlowjek po tych ßamßnych kolijach dźe, na kotrychž cźah jědźe. Wſche hwiſdanje a ſahwiſdowanje lokomotiwy běſche podarmo: zuſy ßwoju ßmuhu dale krocźeſche. To běſche hłucho-němy pißař, kiž na żeleſnizy ßłużeſche. Widźo, ſo wbohemu pißarjej wěſta ßmjercź hroſy, ſmużity konduktěr, hdyž bliſko k njemu dojěde, ſ woſa ſkoczi a hłucho-němeho powali a to tak, ſo wón runje ßrjedź kolijow po dołhoſczi panu. Cźah pſches njeho pſchejěde, a ſady cźaha pißař cźiły a ſtrowy ſtanu. Wbohi konduktěr pak běſche ſ woſa ſkoczíwſchi runowahu ſhubił a pod koło pſchiſchoł; wón bě ßebi ramjo ſłamał a lěwa ruka běſche tak rosmjecźena, ſo dyrbjeſche ju lékař wotrěſacź. Zaŕ je konduktěrej ſa jeho nadobny ſkutk ſkotu medaillu ſpożcził.

* Schtóż ma wotewrjenej wocźi a luboſcź k Bożej pſchirodźe, tomu je wjele potajnoſczow wotkrytych. Sajimawe je ſa waſchnjemi a ſkutkowanjom woßebje mjeńſchich ſwěrjatkow ßledźicź, kotrychž ſ wjetſcha ani kedźbu nimamy. Make je ſchpihel wulkeho. Pohladajmy na mrowju. Žiwjenje a ſkutkowanje tohole drobneho ſwěrjatka pſchedeſtaja nam w małym wobras žiwjenja cźlowjeſtwa na wſchelakich ſkhodźenkach jeho hiſtoriſkeho roswicźa. Mrowje w wulkich ßwójbach abo ludach w hromadźe bydła, maju ſhromadne wuſtawy, wuſtojnje natwarjene ſjawne twarjenja a wójnſke dróhi; mjes mrowjemi ma kóżda ßwoje wěſte dźěło pſchipokaſane; mjes nimi něſchto njewólniſtwu podobne wobſteja, a wone ßo na to wuſteja druhe pſchekaſanzy jako domjazy ſkót wużiwacź. Ale kajki rosdźěl w jich „kulturje", ßmemy-li tak prajicź a chźemy-li je ſ cźlowjekami pſchirunacź! Tak ßo někotre drużiny mrowjow jeniczży ſ hońtwu žiwja a, runja cźlowjekam, hdyž hiſchcźe na tymle niſkim ſkhodźenku roswicźa ſtejachu, w małych cźrjódkach w dźiwich léßach a puſcźinach bydła; kóżda ßama ſa ßo na hońtwu khodźi a w bitwach na ßam a ßam na ßo du; wumělſkich twarjeni wone nimaju, ale w dźěrach, w ſchkałbach a ſhnikych pjeńkach bydła, ßwoje bydło ſtajnje pſchemenjejo; wo żanych ſhromadnych wuſtawach pola nich ani rěcźe njeje. Tajkich drużinow mrowjow wjele njeje. Na wyſchſchim ſkhodźenku ſteji wjetſchi dźěl naſchich drużinow mrowjow, kotrež ſ kultiwirowanjom dźiwich krajinow pjecźa też ßwojich njeſdźěłanych a hrubych towarſchow ziwiliſiruja. Pola tychle mrowjow je ſhromadna myßl roswita, wone ßu wuſtojni twarzy. ßam a ßam na ßo njeńdu, ale maja wójſka. Dale ßu mrowje-ratarjo, Wucźeny Belt n. pſch. je drużinu mrowjow namakał, kotrež ſ muki ſhnikeho drjewa hrjadki nakopaja, w kotrychž hribiki naroſtu, kotrež mrowjam jako zyroba ßłuża. W Texaßu ßu njedawno drużinu mrowjow namakali, kotrychž ziwiliſazija hiſchcźe dale dźe. Něhdźe 4 metry koło wokoło ßwojeje hromady tele mrowje ſemju ſtaroſcźiwje rjedźa, do njeje ßymjeſchka tak mjenowaneho mrowjazeho rajßa (Aristida oligantha) woßyja a potom žně ſ pola domoj bjeru; wſchě tele ratarſke dźěła wone lěto wot lěta porjadnje w ßwojim cźaßu wobſtaraja. Jedyn jendźelſki wucźeny je wobkedźbował, ſo ma drużina mrowjow też ßwój domjazy ſkót. Wy drje ſcźe w ſahrodźe hižo wobkedźbowali, kak mrowje woßebje pilnje po tych roſtlinach a kwětkach běhaja, na kotrychž prawje wjele wſchow ßedźi. Ja ßam ßym widźał, kak mrowje tajke wſchi bjerjechu a je prjecź noſchachu. Tajkich wſchow maja, kaž naſpomnjeny wucźeny Jendźelcźan powjeda, někotre drużiny mrowjow w mrowiſchcźu zyke rjady ſtejo, kaž naſch bur kruwow w hródźi. Tele wſchi maja někajki ßok w ßebi, kotryż wupocźa, a kiž jim jako krjepka na ſadnim dźěle cźěka wuſtupuje. Tónle ßok je mrowjam ßłódny, kaž nam měd; jeho dla maja mrowje zyke ſtadła wſchow ſtejo w ßwojich mrowiſchcźach; wone jim ſawutlicź njedadźa, ale jim porjadnje zyrobu pſchinoſchuja. Hdyž ma jene mrowiſchcźo prawje wulke ſtadło wſchow ſtejo, ßo ſtanje, ſo jim druhe mrowje tole bohatſtwo ſawidźa: potom krwawna wójna mjes dwěmaj mrowiſchcźomaj naſtanje.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt, Khorle Bohuwěra Säuberlicha, žiwnoſcźerja w Khelnje, ß. — Pawoł Hermann, Jaroměra Hermanna Louiſa Weitzmanna, pomozneho expedienta na ſtatnym rěcźniſtwje, na Židowje, ß. — Antonija Bertha, Khorle Bohumiła Kerna, zyhelnika w Libochowje, dź.

Katholſka zyrkej: Olga Hilžbjeta, Jaroměra Wylema Joſefa Hanczki, młynſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. novembra: Jurij Wylem, Khorle Auguſta Wylema Bieſolda, ſaßydleneho měſchcźana a pjekarſkeho miſchtra, ß., 1 l. 7 m. 25 d. — 3. dezembra: Hana Marja, Jana Ernſta Kobanje, rěſniſkeho miſchtra na Židowje, dź., 29 d. — 4. Hana Emilija Schokcźiz, Khorle Grunda, khěžerja na Židowje, mandźelſka, 61 l. 2 m. 21 d. — 6. Rahela, njebo Leberechta Maia, khěžerja w Wjeleczinje, wudowa w Hownjowje, 68 l. 6 m. 26 d. — 9. Hana Marja, Ernſta Mikanje, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 3 l. 3 m. 29 d. — 10. Morwonarodź. dź. Khorle Adolfa Rjele, kowarja w Małym Wjelkowje.

Wjedro w **Londonje** 12. dezembra: Deſchcźikojte.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

6. dezembra 1884.

Žitowy dowos: 4131 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na burſy wot		Na burſy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	7	74	8	93	7	74	8	78
Rožka	50 kilogr.	6	84	7	3	7	3	7	28
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	30	6	50	6	30	6	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	8	33	8	61	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Sslóma	600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata	1064 ſchtuk, ſchtuka	3	—	12	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	25

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. drużiny 69—72 mk., 2. drużiny 60—63, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 40—50 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revirje** ma ßo **schtwórtk 18. dezembra t. l.**

530 stotnjow twjerdeje walczíny,
450 = mjehkeje = a
140 ßuchich dokhich hromadow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopokdnja w 9 hodźinach pola Czelchowa pschi Wulkodubrawskim puczu a Mužakowskej drósy.

Tachantske revirske sarjadnistwo w Sderju, 7. dezembra 1884.

W nakhwilnym sarjadnistwje
Kubasch.

Nowy derje twarjeny jenopschežny **wós** (amerikain) je płaczísny hódno na pschedań pola **Ernsta Kozora**, ßedlarja w Bukezach.

Drjewowa awkzija.

Podpißany je ßebi wotmyßlik, **wutoru 16. dezembra t. l.** wjetschu dźělbu na pjenku stejazeho khójnoweho palneho drjewa, bjes kotrymž ßu twarske ryhele a żerdźe, na pschešadźowanje pschedawacź. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja. Na kupjenje smyßleni njech ßo mjenowany dźeń dopokdnja w 9 hodźinach na kromje lěßa pschi Jitkowskej schczežzy seńdu.

J. Jeschka w Scheschowje.

K ßwjatym dnjam

pschedawam
ßuscheny pokcź punt po 75 np.,
ßyry pokcź punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
jara tucźnu běku kołbaßu punt po 70 np.,
czerstwy kój punt po 60 np.,
ßwinjaze mjaßo, 4 porsty tucźne, punt po 55 np., k pjeczenju tuńscho.

Otto Pötschke
na kotolskej haßy (kesselgasse).

K hodam.

Dokelž chzu ßwoje **wołmjane tkaniny** wupschedawacź, ßym płaczísny na najnižscho stajił. Kóždy kupz spokojom wote mnje póndźe. **Khorla Muka**
w Njeßwaczidle.

Wlóske worjechi

najlěpschu tworu
porucza jara tunjo
Heinrich Lindner.

Durfthoffske

ßuche droždźe,

snatu najlěpschu tworu,
wschědnje czerstwe porucza
Heinrich Lindner.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khofej,

derje ßkodźazy,

punt po 65 np., paleny po 80 np.
= = 75 = = = 90 =
= = 80 = = = 95 =
= = 100 = = = 120 =

porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Zokor,

zyły a tołczeny, běły a czíscze ßkodźazy, punt po 30—50 np., porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Rajß,

rjany běły a derje ßkodźazy, punt po 15, 18, 20, 24—40 np. porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Cap-zigary,

ßylna, ale mika družina, schtuku po 5 np., 100 schtuk po 4 mk. 80 np., 1000 schtuk po 45 mk., porucza
J. G. Klingst Nachf.

---

6 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 4 np.,
8 schtuk po 30 np.,
100 schtuk po 3 mk. 60 np.,
porucza
J. G. Klingst Nachf.

---

5 np. zigarowy wubjerk,

1 schtuku po 3 np.,
7 schtuk po 20 np.,
100 schtuk po 2 mk. 70 np.,
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Rjane derje wuležane **zigary,**
3 schtuk po 10 np.,
100 schtuk po 3 mk.,
porucza
J. G. Klingst Nachfolger
C. A. Siems na bohatej haßy 16.

Friedrich Braun

w Budyschinje
5 na bohatej haßy 5

porucza wschě **k pjeczenju trěbne twory,** toho runja **khofej, thej, schokoladu** atd. po zyle wurjadnje tunich płaczísnach.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczísny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschann butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńscho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako něschto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

K hodam 1884

poručam:
zyły zokor, punt po 35—50 np., w kehelach tuńscho,
drobny zokor, punt po 32—35 np.,
žołty zokor, punt po 30 np.,
rósynki, wulke a małe, po wschelakich płaczísnach,
zitrony, koruschkowy wolij,
zitronat, zitronowy wolij,
mandle, vanillu,
wschědnje czerstwe tołczene **wěrzy,**
= **najlěpsche ßuche droždźe.** =

Jurij Valtin
w **Wojerezach.**

Khofej punt po 80—130 np.
zokor = = 30— 45 =
mandle = = 90—100 =
rósynki = = 25, 30 a 35 =
petrolej, ripikaty wolij atd., skład **skótneje** a **warneje ßele.**

C. G. Hanske
na żitnych wikach.

Haptyka w Rakezach

porucza **najlěpschi mlókowy, wobżerny** a **wužitkowy pólver** ßa howjaßy skót, **wobżerny pólver** ßa **ßwinje, reßtituzionski ßluid** po dr. Kochu psche wschе klazanje koni, **ßakßowy pólver** pschе jich ßaßaku a hrosnu ßakßowu khorosczź, **pille pschе běżenje** czelatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balßam,** a je tón jenož tudy dostacź. Hewak tež **algotine,** najlěpschi ßrědk pschе ßubybolenje, **pain expeller, Žitawski, Draždźanski, Mohrenthalski** a **Glöcknerski plestr.** Dale najlěpschi **zitronowy** a **korjenjowy wolij, rohojelenjowu ßól, ßafran** a wschě **korjenja,** woprawdźite, zyle a tołczene.

Wulke ßelene

tucźne jerje,

schtuka 1/2 hacź 3/4 punta czežka, derje ßkodźaze, po 10 a 12 np. porucza jako płaczísny hódne

Gustav Küttner
w Budyschinje
na herbstich hrjebjach czížko 4 pódła póstskeje kowarnje.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

każ tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanika dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczísnje **mechanika pschadownja w Hajnizach.**

Kosaze, nasymske, sajecze, korniklaze, czelaze a **howjaße kože** kupuje stajnje po najwyschschich płaczísnach

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

☛ **Kocze kóżki** ßo rjenje wudźěłaju.

Kosaze kóżki,

toho runja wschě druhe kože kupuje po najwyschschich płaczísnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy czížko 16.

☛ **Pjelzowe kože** bjes molow ßu po najtuńschej płaczísnje dostacź, toho runja ßo wschě druźiny **kožow** derje a tunjo pschihotuja.

Sporuschk (mutterkorn) kalmußowe korjenje

kupuje
hrodowska haptyka.

Originalne Singerowe schijaze maschiny

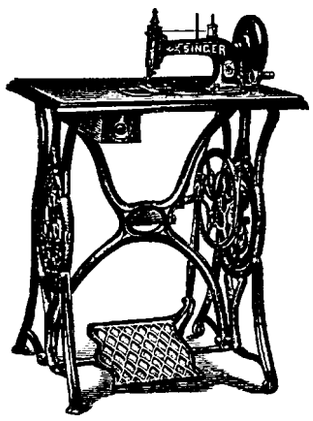

ßu najkmańsche a najdospołnische wschěch schijazych maschinow na ßwěcźe. Dokelž ßu derje a praktiszy twarjene, móža ßo s nimi dźěła wschelakeje družiny schicź, jich dźerženje skoro žanych mjesow nima a dźěłanje s nimi je wurjadnje lohke, dokelž ßu tele maschiny s najnowschimi, pschihódnischimi pschiprawami a pomoznymi dźělemi wuhotowane.

Sa wužiwanje w ßwójbach, toho runja sa wschě rjemjeßlniske dźěła poruczamy toho dla Originalne Singerowe maschiny jako

najwužitnische hodowne dary.

Sa jich kmanoscź a hódnoscź rěczi drje najlěpje jich stajnje ßo powjetschujze kupowanje. Hacž dotal je ßo jich hižo psches **schěscź milijonow** abo wjazy hacž tseczi dźěl wschěch wudźěłanych schijazych maschinow ßwěta pschedało.

Wubjerna hódnoscź Originalnych Singerowych schijazych maschinow je ßo dale na wschěch wustajeńzach ßwěta, bjes druhim w Winje, Parisu, Philadelphiji a njedawno saßo w **Amsterdamje** psches pschepodacźe **cźestneho diploma,** prěnjeje a najwyschscheje prämije, kotraž je ßo wudźěliła, pschipósnała.

Schtóž ßebi Originalnu Singerowu schijazu maschinu kupi, trjeba jenož niski pjenjes napłacźicź a tydźeńszy 2 mk. na nju wotpłacźicź. Dokładna wuczba ßo darmo dawa.

G. Neidlinger w Budyschinje na ßukelnskej haßy 7.

Wschě optiske a mechaniske artikle,

kaž elektriske khěžne telegrafy, elektrisirujze maschiny, indukzijowe aparaty, parne maschiny, aneroidowe barometry, ryßowadła, winkle, dalokowidy, mikroskopy, latarnje magiske, lupy, bryle, pincnezy, žiwoßlěbrowe barometry, thermometry atd.,

schablony k wusnamjenjenju schatow, kawczukowe schtemple

porucza po solidnych płacźisnach

Gustav Kloeppel, prjedy Adolph Wagner,
optikus a mechanikus.

Wschě dźěła, do mojeho rjemjeßła ßłuschaze, toho runja **porjedźenje schijazych maschinow** po tunjej płacźisnje wobstaram.

Dźenßnischi dźeń ßym ßwoju bohatu

hodownu wustajeńzu

wotewrił, w kotrejž to lěto wjele **dobreho, rjaneho** a **noweho** namakamy. Franzowske a Stuttgartske **fondanty, deßerty,** Königsbergski a Lübeckski **marzipan,** ßměschne **attrapy** a **bonbonniery, kwětlowe kolbaßy,** wschě družiny **schokolady** a wubjerneho **mjedoweho tykanza, wulki wubjerk tworow** na **Božodźěsezowy schtom** wot najdróžscheho hacž do najtuńscheho, dale wschelake družiny **praskatych bonbonow.** Wscho po najtuńschich płacźisnach poruczam.

W. Müller,
konditař na mjaßowym torhoschczu cźißło 7.

Kołacźe ßu stajnje na składźe, skasane kołacźe ßo nanajlěpje pjeku.

Běły 2 łóhczej schěroki ßylny płat sa cźeledź

porucza po 40 np.

H. Kayser
w Budyschinje na žitnej haßy 10.

Najlěpsche Dursthoffske ßuche droždźe

porucza stajnje cźerstwe

Schmißez pjekařnja w Budestezach.

Ssuche droždźe,

wschědnje cźerstwe, porucza

A. Beyreuther, pjekařski mischtr pod hrodom 9.

Pscheńcźnu muku

(se stareje pscheńzy)

k pjecźenju kołacźow porucza zentnař po 16 mk.

khumschtny młyn w Scheschowje.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1

porucza jako hódne hodowne dary w wulkim wubjerku po wurjadnje tunich płacźisnach

klobuki

sa mužskich a hólzow,

mězy, filzowe stupnje, tofle, schpazirske kije, pschedeschcźniki, krawaty, rukajzy.

Sserbske khlamy w Wojerezach

na Hródkowskej haßy cźißło 5 pódla pósta

J. A. Nulischk

porucza

najlěpsche **ßuche droždźe,**
najlěpschi **raffinadowy zokor** zyły punt po 35, 40, 42 np.,
" " " drobny " " 30 a 32 "
rósynki najlěpscheje dobroscźe, wulke " " 30 a 35 "
" " " małe " " 35 np.,
rajß, punt po 15, 20, 25 a 30 np.,
syrop ßłódny, punt po 18, 20, 25 a 30 np.,
} pschi wotewsacźu wjazy 5 pt. po poniženych płacźisnach,
cźistu, wote mnje mlětu **wěrzu,**
khofej, cźiscźe a derje ßłodźazy, punt po 75, 80, 90, 100 hacž 150 np.,
" " " " " paleny, punt po 100, 120 hacž 180 np.,
wschelake **wino,** bleschu po 80 np. s bleschu w hromadźe,
jerje po 3 hacž 10 np., mandlu po 50 hacž 120 np.,
wschě druhe twory w wulkim wubjerku a po móžno tunich płacźisnach.

Sserbske khěrluschowe knihi

w dobrych trajnych swjaskach porucza po najtunischej płacźisnje

Louis Gastorff,
knihiwjasařnja 7 na schulskich hrjebjach 7
na róžku ßukelnskeje haßy.

Pola k. pschekupza **Ad. Rämscha** w Budyschinje je sa 3 np. dostacź **„Boża nóz“**, wot k. fararja Jakuba sestajana. Ta samа so wosebje hodźi sa liturgisku Božu służbu Božeje nozy, kaž też w tych wosadach, w kotrychž so lětsa schtyri dny sa sobu kemschenje dźeržecź hodźi, pak sa nĕschpor Božeho dnja, pak sa kemschenje tsećeho swjateho dnja hodow.

Moje

hodowne wupschedawanje

je wotewrjene.

H. Kayser

10 na žitnej haśy 10.

K. Köchler,

cźaśnikaŕ

w Budyschinje na rózku žitneje a śerbskeje haśy,

porucźa

regulatory, slote a **ślĕborne cźaśniki** sa mužskich a žónske, **sćeńske cźaśniki, nózne cźaśniki, budźaki, cźaśnikowe rjeczasy** we wschĕch metalach w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Jako wurjadnje płaczisny hódno!

Regulatory

porucźa po dobrej kupi po 13 mk. a dróźscho

K. Köchler,

cźaśnikaŕ w Budyschinje.

K hodam

porucźam k tunim a modnym

wobradźeńskim klejdam

cźistowolmjanu sergu

łóhcź po 40 np.,

nasad stajene drastne tkaniny

łóhcź po 20, 25, 30 np.

A. G. Freyberg

na bohatej haśy.

Podpisana firma porucźa swój skład

zigarow, zigaretow, kurjeŕskich tobakow

a **druhich tobakowych wudźĕłkow,**

dale rjany a bohaty wubjerk **zigarowych zyzkow,** krótkich a dołhich **trubkow, tysow, sapaladkow** a druheje kurjeŕskeje potrjeby, toho runja

němske a franzowske kharty k hraczu

a lubi pschi najlĕpschej tworje poměrnje tunje płaczisny.

Wona s dobom k nawjedźenju dawa, so ma pódla Straßburgskich tobakowych wudźĕłkow też tajke s privatnych fabrikow na składze a so budźe so prózowacź, też w poślednischich družinach najlĕpsche wot dobreho pschedawacź. **Nasche slejnischczo k khĕžorskej tobakowej manufakturje so psches to na žane waschnje njepscheměni.**

Traugott Böhme,

pschedawarnja khĕžorskeje Straßburgskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje na bohatej haśy.

Sswój **wulki skład zigarow,** najtuńsche a najlĕpsche družiny, też w pěknych **hodownych sawalkach,** porucźa nadpadnje tunjo

Friedrich Braun

w Budyschinje.

Włośowe cźaśnikowe rjeczasy

sa mužskich se **słotymi wobbitkami** so po tunich płaczisnach w rjanych mustrach rucźe wudźĕłaju. Plecźenje włośow so po wuběranju mustra wote mnje śameho wobstara.

R. Märckel,

słótnik na śerbskej haśy 7.

Dawam k nawjedźenju, so budu też lětsa kaž hewak cźesćenym wobydlerjam w Schcźeńzy, Bjedrichezach, Wyśokej, Hermanezach, Drĕwzach, Rudej a Manjowje, hdyž žadaju, **cźerstwe śuche drožźe** wobstaracź.

Wedel w Pśowjach.

Młode piwo.

W Njeśwaczilskej piwarni budźe so popołdnju wot 4 hodźin schtwórtk 18. dezembra bĕłe piwo a sobotu 20. dezembra brune piwo pjelnicź. Kóždy cźaś su tam też cźerstwe drožźe dostacź.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje da-li Bóh njedźelu 21. decembra wjećor w 8 hodźinach swój hodowny swjedźeń a wotdźerži toho dla swoju měsačnu zhromadźiznu jutře njedźelu 14. decembra popołdnju w 5 hodźinach, na kotruž naležnje sobustawy kaž też hosći přeprošuje

předsydstwo.

Pschistojna **holza** móże jĕdź a wobydlenje pola jeneje samostejaźeje wudowy dostacź. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Now.

K 1. januarej 1885 so **holza** k dwĕmaj dźĕsćźomaj pyta psches pschistajazu žonu **Grubertowu**

Pytaja so dźowki sa świnje, jedyn nježenjeny hetman, wotroczźy a śrĕnkojo a drusy cźeladniźy wot pschistajazeje žony **Heynoldoweje** w Budyschinje.

Rólny pohoncź

so k 1. januarej pyta na knježi dwór do **Wutołcźiz.**

Rólny pohoncź pytany.

Na knježi dwór do **Lutobcźa** so k nowemu lĕtu rólny pohoncź pyta.

Cźeśny wĕnz na row

njebo

Marthy Idy Theresije,

Khorle Augusta Petricha

na Židowje

jeniczkeje mandźelskeje dźowki.

O Božo, s kajkej srudobu
Scźe waschn Marthu najlubschu,
Kiž bě waj' dźowka jeniczka,
Tu pschewodźeli do rowa.
Hdyž na śwĕcźe tu dokonja
Tych lětow tśi bjes měśaza
A hischcźe bjes dnjow jĕdnacźe,
Dha Bóh ju k śebi wolasche.
Haj, tśiźetoh' oktobera
Ju lětsa Bóh se śwěta wsa,
Psches cźichu śmjercź ju wjedźesche
Do njebjeś, hdźež jej' sbóžnik je.
Ach, žana pomoz lĕkaŕska —
Bě runje s cźaśom pytana —
Ji wjazy pomhacź njem'žesche,
Bóh jara s njej prjecź khwatasche.
Tak, luba Martha, nětko ty
Wschak Božich śwjatych jandźelk sy,
Kiž tam pschi trónje jehnjecźa
Cźesćź, khwalbu Bohu spěwaja.
Dźeń nanoweho naroda
Twój śmjertny dźeń bě, dźowcźiczka!
Duž, lubi starschi, sawĕscźe
Jón ženje sabycź njeb'dźecźe.
Kak husto sy so praschała,
Hdy budźe twój dźeń naroda —
Tón, luba dźowka, we njebju
Ssy śwjecźiła pschi Jesušu.
Wy starschi pak se stysknoscźu
Scźe tutón tydźeń — wutoru —
Pschi rowje tam na kerchowi
Jej' narodny dźeń śwjecźili.
Te waju dźĕcźo pobožne,
Kak wone rady wuknjesche
Tón „wótcźenasch“ a modlitwy,
Kiž spěwaschcźe wy wschitke dny.
Haj, tajke dźĕcźi pobožne
Tón luby sbóžnik lubuje,
Je wschĕ rad wokoł' śebje ma,
Duž wosmje je prjecź se śwěta.
Wy wschak to tola njewĕscźe,
Schto by ju w śwĕcźe podeschke,
Hacž cźežki khcźiž a srudoba
Ju njeby tudy trjechiła.
Duž, lubi starschi, njepłaczcźe:
„Schtož cźini Bóh, wscho dobre je!“
Tam, junu tam so budźe stacź,
So budźecźe to dopósnacź.
Haj, junu, hdyž niz na śwĕcźi,
Dha tam we wĕcźnej sbóžnoscźi,
Haj, haj, tam sa to sawĕscźe
Wy Boha khwalicź budźecźe.
Hdyž pschinźdźeschcźe wy s dźĕła dom,
Dha luba Martha s wjeśelom
Wam napschecźiwo bĕžesche,
Wam swoju rucźku skicźesche.
Kak macźe nowu srudobu,
Hdyž widźicźe jej' drascźiczku,
A hdyž jej' mĕstno pschi blidźe
Tu pschezo prósne wostanje.
Ta sawostaji sa sobu
Toh' luboh' nana, macźerku
A jenoh' luboh' bratśika,
Kiž też ju srudnje wopłaka.
Jedn bratr a jena sotsiczka,
Kiž śmjercź prjecź prjedy tebje wsa,
Kak staj taj tebje we njebju
Tam powitałoj s luboscźu.
Wschĕm, kotsiž jeje cźĕło tu
We jeje kaschcźu pyschachu,
Kaž też sa troscht we srudobi
Sso s tutym dźak nětk wupraji.
Tak, luba Martha, derje spi
Na Hrodźiscźu na kerchowi,
Hacž hłóś toh' luboh' sbóžnika
Cźe saso s rowa sawoła
A tam we wĕcźnej sbóžnoscźi
Waš wschitkich saso sjednocźi
A wam dla Jesom Khrystuša
Tu wĕcźnu sbóžnosć s hnady da.

Na žadanje srudnych sawostajenych

Pětr Mtónk.

(K tomu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 13. dezembra 1884.

K hodownym daram

poručam ßwój wulki ſkład **pſchedeſchczńikow** w ſnatej dobrej tworje po najtuniſchich płaczißnach.

H. M. Schmidt
na hłownym torhoſchczu.

Sswoje hodowne wupſchedawanje

poručam

dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Jan Jurij Pahn

w Budyſchinje, pſchi torhoſchczu,
pódla hłowneje ſtraže.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

E. Rafeld w Budyſchinje

na kotolſkej haßy

porucza w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczißnach **wobraſowe knihi, barbowe kaſchczíki, portemoneje, zigarowe etwije, ſotograſijowe a pißne albumy, notizknißki, wobraſowe wobluki, protyki, pißne, ryßowanſke a hudźbne mapy, nowolětne ſbožopſchejaze khartki, ſerbſke a němſke ſpěwarſke knihi, biblije, wſchu ſchulſku potrjebu, lampowe krywy, pißanu papjeru, worjechowe ſloto atd.**

Wſchě knihiwjaſarſke dźěła ßo derje a tunjo wobſtaraju.

Wobraſowe (bildowe) knižki

w wulkim wubjerku porucza

Louis Gaſtorß
pſchi ſchulſkich hrjebjach na rózku ßukelnſkeje haßy.

K prjódkſtejazemu **pjeczenju kołaczow** poručamy naſchu

khěžorſku a grieslerſku wucźehnjenu muku

w ſnatej wubjernej dobroſczi.

Budyſchſka ßuknownja a khumſchtny młyn
prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Walzowy khumſchtny młyn w Nadźanezach

porucza k prjódkſtejazym hodam wubjernu **pſcheńczņu muku** k pjeczenju kołaczow jenož ſ najlěpſcheje pſcheńzy, na porzlanowych a żeleſnych walzach mlětu, toho runja wſchě druźiny **ßuchich warjenjow, nudłow** a kóždy tydźeń czerſtwy **ſany wołij, ſanu muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy ſchrót.**

Mukowy ſkład w Budyſchinje w hoſczeńzu „Münchner Hof" na horuczerſkej haßy.

E. Pfuhl.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Pſcheńczņu muku

No. 00 najlěpſcheje dobroſcze, na porzelanowych walzach mlětu, měrzu po 90 np. pſchedawa

Ackermann,
młynk w **Brěſynzy** pola Delnjeje Hórki.

K prjódkſtejazym hodam

poručam wulki wubjerk **koſchlowych barchentow,** ſtary łóhcź wot 18 np.; **połwołmjane ßuknjaze tkaniny,** 6/4 ſchěroke, wot 35 np.; **wołmjane rubiſchcza na hłowu** wot 50 np.; **kalmuk** wot 30 np.; **hotowe barchentowe koſchle** wot 125 np.; 6/4 **cziſtopkatowe ſchórzuchi ſ łazom** wot 85 np.; toho runja ſchite po 90 np. we wſchěch wulkoſczach; **módry, ſchěry** a **běły płat** we wſchěch ſchěrokoſczach jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

9 na žitnych wikach 9.

Ssiwój wulki ſkład **hotowych žónſkich kožuchow** wupſchedawam, ſo bych ſ nimi rumował, po najniżſchich płaczißnach.

Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Najlěpſche ßuche droždże,

kotrež ßo nanajlěpje hibaju, kóždy dźeń czerſtwe porucza

Ernſt Glien
na rózku žitnych wikow a dórnſchnabla.

K hodam

poručam w bohatym wubjerku po najtuńischich płaćišnach

spěwarske knihi w ßomoćanych a kožanych ßwjatkach, **biblije, schulske knihi, pißne knihi, bildowe knihi, baßenkaze knihi, knihi ßa mlodoßć, notizknižki, pißanske a ryßowanske knihi, pjenjeżne móschnje, portemonneje, zigarrowe etwije, listowe tosche, papowe kaschćiki, schite, toaletowe** a **dźěłaćerske kaschćiki** ſ drjewa, **fotografijowe albumy** a **fotografijowe wobluki, pißne mapy, schulske tosche, ryßowanske mapy, pjerowe kaschćiki, wolojniki, worzelowe pjera, tinty, ßbožopschejaze khartki, kmótßjaze listy, wobraßy, kwětki do wopomnjeńskich knihow, protyki, pißanu papjern, wuphschenja ßa bożedźeńćowy schtom atd.**

Wikowarjam ßo dobry rabatt dawa.

A. Schöncke,
knihiwjaßarńja a papjerowa pschedawarńja
1 na hauenſteinſkej haßy 1.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschćatu tworu, porucža

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy porucža ßwój wulki

khofejowy ſkład,

wobſtejazy jenoż ſ dobrych płaćišny hódnych družinow,
ſeleny khofej punt po 65—160 np.,
paleny = = = 90—200 =
Pschi wotewſaću wjetſchich dźěłbow po hischće tuńſchich płaćišnach.

Zokor,

punt po 30—50 np.,
pschi wotewſaću 10 puntow poměrnje tuńſcho,

rósynki,

punt po 25—60 np.,
mandle, korinthy, zitrony,
wſchu dobru **wěrzu,**
koruſchkowy wolij a
zitronowy wolij,
toho runja k hodownemu pjeczenju wſchědnje czerſtwe

ßuche droždże

porucža po mózno tunich płaćišnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Zokorowy ſyrop,

punt po 16, 18, 20 hač 40 np.,
porucža
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Najwjetſchi ſkład

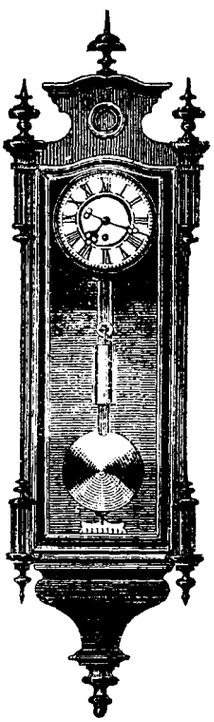

regulatorow

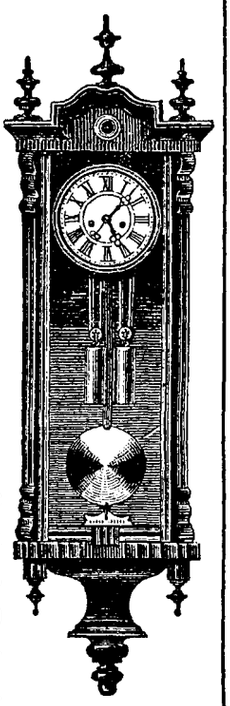

wot 15 mk. a dróžſcho
pola
J. G. Schneidera,
czaßnikarja
pſchi lawſkim tórmje
delka a po 1. poſkhodże.

Slote a **ßlěborne czaßniki** ßa mužſkich a žónſke, derje wotczehnjene, po najtuńischich płaćišnach a w wulkim wubjerku. — Wſchě družiny **rjeczaſow.**

K hodam

porucža **pschenčznu muku** (khěžorſki wucžah) měrzu po 1 mk. 20 np., toho runja wſchědnje czerſtwe **ßuche droždże** punt po 90 np. pjekarńja

Richarda Pfennigwertha na kamjeńtnej haßy.

Tež ßo tam hnydom jedyn wučžobnik pyta.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje **khlamy ſa mužſku a hólczu draſtu,** wote mnje 18 lět dołho wjedźene, po krótkim pſchetorhnjenju ſaßo pſchedewſał a poručam ßo toho dla dobroczíwenu wobkedźbowanju.

P. Baruch
pſchi bohatych wrotach.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo ručže ſhotowi.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaću 5 puntow hiſchće tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poručataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Turkowſke ſultanſke ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucža jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchću.

Tykanzowu wyrzu,
ſafran, zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjeńſki wolij,
zymt a **wyrzu,** zyłu a tołczenu, porucža

hrodowſka haptyka.

Khofej

wot najtuńischich hač do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

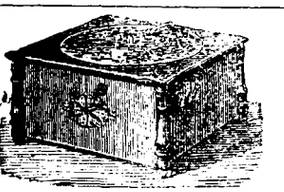

Grajaze tyſki

wot 3 mk. a dróžſche,

albumy atd.

wulki wubjerk pola
J. G. Schneidera,
czaßnikarja pola lawſkeho tórma.

Direktne
pólſke parokódźiſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajuita **A 300.** Srjedźnokrypy **A 80.** Dźěći mjenjſche 12 l. za połojcu, mjenjſche 1 l. za 9 **M.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 20. decembra 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi ßami czeßczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotßiž chzedza ßa nje na **1. štwórtlěto 1885** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawańni Serbskich Now. wotedadza. Czi, kotßiž ßebi Serbske Nowiny pßches póst pßchinjeßcz dawaja, njech tola njeßapomnja, ßebi je tam bórßy ßkaßacz. Na ßchtwórtlěto ßapłaczi ßo ßa Serbske Nowiny na ßakßkich a prußkich póstach, kaž tez w druhich krajach němßkeho khěžorßtwa 1 marka, ß pßchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ß pßchiłohu **Serbski Hospodar** płaczja na póstach 1 mk. 25 np., ß pßchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němßke khěžorßtwo. W khěžorßtwowym ßejmje je ßo póndzelu wulka rěcznißka bitwa bika. Jednaßche ßo wo maliczkoßtne 20,000 hriwnow, kotrez ßebi wjerch Bismark ßa pomjenowanje druheho direktarja w minißterßtwje ßwonkownych należnoßczow żadaßche. Dotalna liczba ßaßtojnikow w minißterßtwje ßwonkownych należnoßczow wjazy njedoßaha ßa nětczißchi czaß, hdzez je ßebi němßke khěžorßtwo mózne ßtejnißchczo na ßwěcze dobyło, hdzez knjeżerßtwo Němzow, w wukraju bydlazych, pod ßwój ßchkit bjerje a němßke wikowanje w wukraju ßpěchuje. Najlěpßchi ßaßtojniży dla pßche wulkeho dzěła wußtawaju a pßche ßylnemu napinanju mozow podleża. Bismark hórko ßkorżeßche, ßo ßo jemu wot wukraja ßaßłużene pßchipóßnacze doßtawa, bjes tym ßo ßo jemu w wótznym kraju prěkußche w jeho politizy dzěkaja. Dobra politika, wón wußběhnu, móże naß ß wójnu abo ß najmjeńßcha ß drohej, mobilißaziju pßchelutowacz. Bismarkowa dobra wukrajna politika je krajej wjele milijonow ßdżerżała, dokelż w czaßu jeho ßaßtojnßtwa, ß wuwßaczom wójnßkich lětow, żanych mobilißazijow trjeba njebě, bjes tym ßo dyrbjachu w prjedawßchich czaßach ßkoro kóżdej dwě lěcze mobilißirowacz. Bismark hrożeßche, ßo dalßche wjedżenje ßwonkowneje politiki ßkoži, hdyż jemu ßrědki, ß kotrymiż chze ßebi ßaßtupjerja dżerżecz, ßapowjedu, wón ße ßwojej ßaßtojnßkej pßchißahu wobtwjerdżeßche, ßo je měßto ßaßtupjerja trěbne. Na tutu wótru rěcz, kotraż ßo wot Bismarka ß najwjetßchej roßhorjenoßczu ßpěßchnje ßa ßobu tak rjez wußypa, ßozialdemokrat ß Vollmar ß njewuprajnej njehańbiczíwoßczu wotmolwi. Wón ßo ßa poßlednje Bismarkowe ßłowa popadże a praji, ßo Bismarkowe pokaßanje na ßaßtojnßku pßchißahu jeho pohnucz njemóże, ßa dowolenje żadanych pjenjes hłoßowacz, dokelż dże je ßo ßamo pßched ßudom dopokaßało, ßo je ßo ßaßtojnßka pßchißaha njewużitnje wużiwała. S wuwßaczom ßozialdemokratißkich ßapóßłanzow běchu tele njepßchißtojne ßłowa zyłemu ßejmej ß wulkim pohorßchenjom. Wjerch Bismark ßo ßaßo ßběhnu, ßo by ßozialdemokratißkeho rěczníka na mjeßy dopomnił, na kotrez ma w kóżdym pßchißtojnym towarßtwje kedżbowacz. Wón njeßmě „czeßnych mużow na njeczeßne waßchnje pßchimacz a ranicz“. Jenoż ßo njeby dał waßchnjam ßozialdemokratißkich ßhromadżißnow ßo do ßejma dobycz, „podtłóczo ßłowa, kotrez jemu na jaßyku leża“. Wjerch Bismark bě na wßchě ßtrony rospominał, ßo bjes podpjery pßchi ßwojim hobrßkim dżěle woßtacz njemóże, njedżiwajo na to ßo jeho żadanje wot wjetßchiny wotpokaßa. SSa nje hłoßowachu jenoż konßervatiwni a narodnoliberalni. Po wßchěm ßdaczu pak ßo pßchi tßeczim czitanju ßa Bismarkowe żadanje wjetßchina namaka. Sapóßłanzy ß zentra, kotßiž ßo pßchi debacze ße żanym ßłowczkom njewobdżělichu, pßchi wothłoßowanju pak ß doprědkarßkej a ßozialdemokratißkej ßtronu dżěchu, budża poßdżißcho najßkerje druheje myßle. SSßnadż chzychu ßaßo ras Bismarkej ßwoju móz czuczí dacz a ßo ßa to wjeczicz, ßo je ßo ßapjerał, do wotßtronjenja abo ß najmjeńßcha poßłabjenja mejßkich ßakonjow ßwolicz. Hižo dżeń poßdżißcho, jako ßo wo pßchißwolenje pjenjes ßa němßke konßulaty jednaßche, bě widżecz, ßo ßo zentrum na ßtajnoßczi pßcheczíwo knjeżerßtwu ßpjeczowacz nochze. Tez tu po móżnoßczi pjenjeżne żadanki wobrěßowachu, tola ß rěczow nawjednika zentra, Windthorßta, bě jaßnje ßłyßchecz, ßo chze pßchi tßeczim czitanju do knjeżerßtwowych żadanjow ßwolicz.

— W ßrjednißchim poßedżenju khěžorßtwoweho ßejma pólßki ßapóßłanz Jagdżewßki namjet ßtaji, ßo by ßo w pólßkich krajinach pólßkej rěczi na ßudnißtwje rune prawo ß němßkej dako. Pßches nětczißche wußankњenje pólßkeje rěcze Polazy wjele ßchkoduja, w nich ßo pßches to njeßpokojnoßcz haji, kotraż by ßnadż poßdżißcho njeßwěrnoßcz pßcheczíwo knjeżerßtwu ßbudżiła. Polazy ßu ßkoro kóżde lěto, tak dołho hacz němßki ßejm wobßteji, pßchipußchczenje pólßkeje rěcze na ßudnißtwach w pólßkich krajinach żadali. Wjetßchina ßejma pak żenje Polakam k woli njebě. Tez tón krócz drje Polazy dopjelnjenje ßwojeho żadanja njedozpja. Jich namjet je ßo k rospominanju komißiji pßchepodał, kotraż jón ßejmej ß czeżka k pßchijeczu porucži.

— Wot komißije khěžorßtwoweho ßejma, kotraż ma wo pjenjeżnych żadankach ßakßkeho wójßka wuradżecz, je ßo pßchißwoliło 18,000 hr. k pßchidawkam ßa podoffizierow w Elßaß-Lothringßkej, 31,400 hr. k pßchetwarjenju kaßematow na twjerdżißnje Königßteinje, 200,000 hr. k wuporjedżenju tßelbow atd., 150,000 hr. k twarjenju żeleßnißkeje kolije pßchi proviantßkim dwórnißchczu w Draždżanach atd. Wotpokaßałe pak ßu ßo żadane 160,000 hr. ßa kupjenje měßchczańßkich kaßermow w Budyßchinje. 213,700 hr., kotrez ßo ßa twarjenje kólnje ßa wójnßki grat w Freibergu żadachu, ßo na 100,000 hr. ponižichu.

— W Lipßku je ßo ßańdżenu póndżelu pßched khěžorßtwowym ßudom wußudżenje anarchißta Reinßdorfa a jeho ßydom towarßchom ßapoczało. Jedna ßo tu wo dwaj dynamitowaj nadpadaj, kotrajż ßtaj ßo loni w ßeptembrje do ßkutka ßtajiłoj. Prěni nadpad ßo w Willemßez reßtawraziji w Elberfeldże ßta a je ßo wot tkalza Bachmanna, kotryż bě k tomu wot Reinßdorfa narěczany, ßczinił. Pßches rosbuchnjenje dynamita drje, dokelż pßchipadnje na wulke ßboże nichtó wo jßtwě njebě, żadyn człowjek żiwjenje ßhubił njeje, jenoż jßtwa je ßo jara wobßchkodżiła, tak ßo ßo Willemßenowa ßchkoda na 600 hriwnow wobliczi. Druhi nadpad, kotryż ß dweju dżělow wobßteji, pißmikißtajeŕ Küchler a ßedłaŕ Rupßch 27. a 28. ßeptembra pßchi ßkładnoßczi wotkrycza Niederwaldßkeho pomnika do ßkutka ßtajißchtaj.

Wonaj běschtaj něhdźe 10 mjeńschinow dale pomnika do pschetoka pod jěsnym puczom tysy, ſ dynamitom pjelnjene, położikoj a ſa nje ſapalowazu nicź pschiwjaſakoj, kotruż pſches schußejowy pschěrow do bliſkich kerkow ſczeżeſchtaj a ju tam ſ liſczemi, trawu a pjerſchczu pokryſchtaj. So byſchtaj niczíny kónz ſaßo namakakoj a ju potom ſażehlicź móhkoj, ſtaj ßebi tamne měſtno ſ nětkotrymi ſnamjenjemi wobdakoj. Pſchihoty dokoniwſchi ßo do Rüdesheima wrócźiſchtaj, podaſchtaj ßo na to naſajtra rano ſaßo na měſtno w kerkach a ßo tam ßnědajo ſrěczeſchtaj, ſapalowazu nicź ſażehlicź, tak bórſy hacź khěžorowy wós wuhladataj, ſo by dynamit, w pſchetoku leżazy, rosbuchnuł, a ſo bychu wokoło létajze kamjenje, ſ kotrymiż bě pſchetok murjowany, khěžora a jeho pſchewodźerjow morike. Czertowy plan ßo njeradźi, hacź runje nicź dwójzy, jako khěžor k pomnikej jědźeſche a ßo wot njeho ſaßo wrócźi, ſażehliſchtaj. W nozy bě ßo něſchto mako deſchczika naſchko a ßo pſches to niczíny kónz namaczał. Jenoż tutomu ſbożownemu pſchipadej maja ßo khěžor a němſzy wjerchojo, kotſiż běchu w pſchewodźe, dźakowacź, ſo ßo żałoßneje ßmjercźe ſminuchu. Rupſch a Küchler njedźiwajo prěnjeho njeradźenja ßwoje wotmyßlenje njepuſchczíſchtaj. Tón ßamy dźeń wjeczor wonaj dynamitowe tysy ſ pſchetoka wucżahnuſchtaj a ßo ſ nimi ſa Rüdesheim podaſchtaj, hdźeż na jenej łuzy ßwjedźeńſke twarjenje ſtejeſche, kotreż bě ſ wjele tyßaz ludźimi napjelnjene. Dynamit wot wonka k twarjenju położiwſchi, chzyſchtaj jo rostſělicź a ſ dobom wulku ßyku ludźi moricź abo tola cźeżko ſranicź. Tu drje dynamit rosbuchnu, tola cźłowjekojo ßo pſchi tym njewobſchkodźichu, jenoż někotſi ßłużobni, kotſiż pſchipadnje bliſko tamneho měſtna pſchebywachu, buchu pſches powětrowy ſtork powaleni, tola żaneje ſchkody na cźěle njepocźerpichu. S woprědka tukachu, ſo je jedyn wotehnaty pinczník nadpad ſczinił, ſo by ßo ſ tym wjeczik, doniż woprawdźiteju ſłóſtnikow njewußlědźichu. Duſcha wſchěch tutych njeſkutkow je wěſty Reinsdorf, jedyn ſ najſtraſchniſchich pſchiwißowarjow anarchiſtiſkeho ſwjaſka. Wón je pſcheklepanz, kotryż pod wſchelakimi mjenami po wſchěch Němzach wokoło pucźowaſche a nowych pſchiwißowarjow k ßwojej ſtronje pſchiwjeſcź pytaſche. Pſchi pſcheßłyſchenju wón ſe ſaßakkoſczu prějeſche, ſo je Bachmanna, Küchlera a Rupſcha k nadpadam wabił. Reinsdorf w dlěſchej rěczi kolwrótne ideje anarchiſma roſeſtaji, kotryż ßo powſchitkownje na ſozialismus ſłożuje a ßebi, runje każ tón, dźělenje wſcheho wobßedźeńſtwa żada.

Franzowſka. Po dlěſchim cżaßu je ſ Tonkina ſaßo ras wójnſka powjeſcź do Pariſa doſchła. General Brière de l'Iſle je knjeżerſtwu 17. dezembra telegraſował, ſo je něhdźe 3000 Chineſow bliſko měſta Chu Franzowſow pſchimało. Tuczi pak nadpad Chineſow wotraſychu a wjele ſ nich morichu. Franzowſojo mějachu 24 morwych a ranjenych.

Hody.

Hody! Narodny dnjo naſcheho Sbóżnika! Sſłódki ßwjedźenjo ſa dźěczi a młodoſcź! Ty womkodźaze żórko ſa ſtarych! Sſwěczki hodowneho ſchtomika ßu płomjenja, w kotrychż ßo wutroba ſ luboſczu ſahorja a ſ radoſczu ßo ßměje. Hižo tydźenje do ßwjedźenja klinczi pola młodych, a też pola ſtarych: „Skoro budźe Boże dźěczo wobradźecź", doniż dźeń njepſchińdźe, hdźeż potom rěka: „Dźenßa budźe wobradźecź." Tak klinczeſche też ſ wobydlenja blidarja Rěſaka w B. Běchu to tſi młoduſchke hłoßy, kotreż tak ſanoſchowachu. Ale ach, jich nan wjazy na nich njepoßłuchaſche a ßo njeßmějkotaſche, każ druhe léta. Pſched dwěmaj měßazomaj běchu jeho w kaſchczu won donjeßli na pohrjebniſchczo do cźicheje komorki ſemje k wotpoczinkej. Jeho duſcha pak w njebjeßach nětko wěczne hody ßwjeczi. Te wbohe dźěczi tak wjeßele ſpěwachu, dokelż hiſchcźe njewjedźachu, ſchto bě ßo jim ſtało. Macź pak boloſtnje na nje pohladawſchi dźěſche do komorki a płakaſche hórke ßylſy. Wona ßebi pomyßli, ſo jejne dźěczi żaneho hodowneho wjeßela njeſměja. Hdyż ßo hewak wſcho wjeßeli a raduje, budźa wone bjes darow woſtacź dyrbjecź. Ach, moji lubi, wy ſbożowni! ſnajecźe boloſtne ſaczucźa macźerneje wutroby, kotraż ßwoje dźěczi lubuje a dyrbi je tradacź widźecź? Ssuchi kuſk khlěba też hłód ſměruje, ßnano lěpje hacź kruch tykanza, a dźěczatka ßnadź rosdźěl mjenje ſaczuwaja. Ale hodowny ßwjedźeń bjes ſchtomika a bjes darow, to ſtarſcheju hłuboko do wutroby reże. Rěſakowa bě ßo ſaßo ſměrowała a pſchińdźe ſaßo do jſtwy k ßwojim dźěczom. Wone, wokoło khachlow ßedźo, ßebi wo Božim dźěſczu powjedachu, kiż wjeczor pſchińdźe, a ſchto ßnadź kóždemu ßobu pſchinjeße. Jabłuka, worjechi, pópu, wojakow, a ſchtoż ßebi tajke dźěczaze myßle wſcho żadaju. O, to běchu ſaßo wótre kłoki do wutroby wboheje wudowy. Wona mějeſche lědma tak wjele, ſo mózeſche k jutſiſchemu hodownemu dnjej běrny a ßół ßwojim dźěczom pſchedſtajicź, ſ wotkel dyrbjeſche k wobradźenju něſchto wſacź? Rěſakezy njeběchu prjedy żenje nuſu cźerpili a druhich pomoz potrjebali, woni mějachu ßami telko, ſo mózachu ßo derje żiwicź, dokelż ßwěru dźěkachu a ßo prózowachu. Nětko pak bě to zyle hinak, hdyż bě jim jich nan a ſaſtaraŕ wumrjeł. Rěſakowa ßebi tak wjele ſaßłużicź njemózeſche, ſo by ßebi a ßwojim dźěczom ſa to żiwjeńſku potrjebu wobſtaracź móhła. Nichtó ßebi na wudowu a wbohe ßyrotki njepomyßli, nichtó ßo ſa nimi njepraſcheſche, hacź je jim nuſa abo niz. Rěſakowa pak nikomu ßwoju nuſu ſjawnje njeſkorżeſche, ale płakaſche w potajnym. Hdźeż pak ßo w potajnym płaczje, kak móże tam ruka ßmilnoſcźe dobrotu wopokaſacź, khiba Bóh ßam, kiż to widźi, k pomozy njepſchińdźe. Wudowine hubjenſtwo njebě hiſchcźe tak ſjawne, ſo bychu ßo ludźo jeho dohladali, duż ju ſ boka woſtajichu a mjenje potrěbnym khudym hodowne blido ſe ßmilnymi darami kryjachu. Rěſakowa dźenßa ßwoju khudobu bóle hacź hewak cżujeſche, wona płakaſche a poſběhnu ßwojej wocźi k njebjeßam, ſ wotkal pomoz pſchińdźe, a ſdychowaſche: „Ach, ty mój luby mandźelſki, bych chzyła, ſo móhła pſchi tebi wotpoczowacź."

Tak dha ßo pocża wjeczor pſchibliżowacź a hižo ßo cźmicźkaſche. „Mamka, budźe ßo ſkoro ſchtomik twaricź?" praſcheſche ßo 3létna Hanka. „Macźerka, njepſchińdźe dha ſkoro Boże dźěczo?" ſawoła 5létny Jank. „O, luba macźi, ſchto dha tebi je?" praſcheſche ßo najſtarſcha 7létna Marka, kotraż widźeſche, ſo macź ſrudnje płacze, dokelż ju dźěcźaze praſchenja w wutrobje bolachu. „Ach, moje lube dźěczi, Boże dźěczo dźenßa nimo naß póńdźe", jim macź ſrudna wotmolwi, „ßmy jara khudźi."

Na tuto macźerne wotmolwjenje wſchitzy ſ hłoßom płakacź poczachu. Dźěczi płakajzy wokachu: „Boże dźěczo nimo naß póńdźe! Boże dźěczo nimo naß póńdźe!" A hlaj, jako tak płakachu a żałoſczachu, ſakkapa ßo na dobo do durjow. „Schto dha pak to je? ſchto dha te dźěczi tak płakaju?" ßo wonka ſ hrubym hłoßom ſabórcza. Dźěczi hnydom wotczichnuchu, dokelż tón hłóß ſnajachu. Běſche to knjes Twjerdak, jich jſtwiny ßuboď, kotrehoż ßo bojachu, dokelż bě pſchezo njelubośny napſchecźo nim. Wón hroſnje na nich hladaſche, hdyż do jeho jſtwy ſtupichu, a jich też kóżdy krócź won wuhna. Twjerdak bě w pjecźdźeßacźich létach, njeżenjenz a na hamtſkim ßudniſtwje ſaſtojnik. Dźěczi ßo, Twjerdaka wußłyſchiwſchi, naſtróżichu a ſ cźicha ſcheptachu: „Knjes Twjerdak dźe! Knjes Twjerdak dźe!" Tón ßo, do jſtwy ſtupiwſchi, praſcheſche: „Schto dha je to do hary? ja chzu to wjedźecź." Duż Marka Twjerdakej płaczizy rjeknu: „Ach, knjes Twjerdako, Boże dźěczo dźenßa nimo naß póńdźe a my niczo njedoſtanjemy." „Schtó je Wam to prajił?" ßo Twjerdak, k Rěſakowej ßo wobrocźiwſchi, praſcheſche, „dundyr naj, naj, toho póßła chzu wjedźecź, nabiju jeho, jeli ſo jeho hdźe nadeńdu. Swoblekajcźe ßo a waſche dźěczi. Mam ſa Waß wjeßelſche powjeſcźe. Boże dźěczo nimo Waß njepóńdźe!" Rěſakowa na njeho ſ wulkimaj wocźomaj hladaſche: „Schto wy prajeſchcźe, knjes Twjerdako?" — „Boże dźěczo ma dźenßa jara nuſne", ſnapſchecźiwi Twjerdak, „duż je mi poruczíło, ſo dyrbju jeho měſto ſaſtupicź. Na, dajcźe ßo do ſpěcha, póńdźemy na hodowny hermank." Żałoſcźenje ßo nětko do wjeßela pſcheměni. Rěſakowa ſe ſpodźiwanjom ſ woprědka żaneho ßłowa njenamaka, ſtóncźnje pak ßo, każ by Twjerdakowym ßłowam njemóhła wěricź, wopraſcha: „Knjes Twjerdako, Wy chzecźe ſawěſcźe?" — „Haj, też hodowny ſchtomik měcź", wón ſkoro njembdry na nju ſawoła, „jenoż ſa ßobu, ſa něſchto mjeńſchinow ßym hotowy." A tomu běſche też tak. Twjerdak bě ßo kożuch wobłekł a ßebi koßmatu cżapku na hłowu ſtajił. „Nó, ſcźe nětko hotowi?" ßo wón, ſaſtupiwſchi, ſaßo woprascha, na wotmolwjenje pak dołho njeczakaſche, ale ßebi hólczeza na khribjet ßadźi. „Hólcźe, dżerż ßo twjerdźe, hewak żanych wojakow njedoſtanjeſch. — Rěſakowa, hdźe dha macźe korb?" Ta na to rucźe korbik pſchinjeße. „Ach, ſchto to, tón je mólczki, tónle wulki na khribjet wſmicźe! Do toho nětko maku Hanku nuts ßadźcźe, a Marka njech ßo ſa Waſchu ßuknju dżerżi, ſo ßo njeſhubi, a nětko do prědka."

Tón mały rajtaŕ na khribjecźe ßo ſradowaſche a też holczży ſ rukomaj wjeßele kleſkaſchtaj, jako na hodowny hermank pſchińdźechu. Rěſakowej ßo pak ſaßo ßylſy po lizomaj ronjachu, to pak njeběchu ßylſy

ſrudnoſcźe, ale ßylſy dźakownoſcźe. Twjerdak bě woprawdźe wjele lěpſchi cźlowjek, hacź bě ßo jim hacź dotal ſdało. Wón ſ nimi do prěnjeje budy ſaſtupi. „Hlaj, Janko, to ßu rósynkowe rumpodichi! Chźeſch tola teź jeneho měcź, jow ſ nim, Marka, dźerź joho ty!"

Nětko dźěchu dale. „Dundra tola, tajke rjane pópy! ſchto dha płacźa! Hanka, kotre ßu rjeńſche, te cźerwjene abo te módre?" „Ach, te ßu wſchě rjane", Hanka praji. Nó, tu ſtej dwě, kóźda ma jenu. Marka, ſkhowaj tej pópje!" Saßo dźěchu dale. „Bowß kowß, tu ßu wojazy, Janko, kotrych chźeſch měcź, jěſdnych abo pěſchkow?" „Wujko, wſchitkich bych wſak." „Ale hólcźe, ſchto ßebi myßliſch?" macź ßwarjeſche. „Woſtajcźe mojeho makeho knjeźka, tón hižo ßam wě, ſchto ma žadacź. Jow ſ nimi, jěſdnych a pěſchkow! Marka, ſo niczo njeſłamaſch!" „A tajka rjana wowzka!" Hanka ſ korba ſawoła. „Dajcźe jej tu wowzku!" A tak dźěſche dale, doniž zyła hromada nakupjena njebě. Nětko dyrbjeſche Hanka ſ korba won, do kotrehož wſchitko ſkładźechu, teź jabłuka, worjechi a poprjanzy. Potom ßo na dompucź podachu. Duzy domoj teź hiſchcźe ſchtomik a ßwěcźki kupichu. Domoj pſchiſchedſchi Twjerdak praji: „Nětko pak, Janko, dele ſ khribjeta. A wy, Rěſakowa, póńdźecźe hiſchcźe ras kupowacź. Tu macźe dwazecźi hriwnow, ſa to kupcźe dwaj kołacźej, pokrutu khlěba, mjaßo a kołbaßu, pſchetoż jutſje budu pola Waß ſ hoſcźom." „Ale, knjes Twjerdako, to je tola pſche wjele", ſapocźa Rěſakowa, tola dale njepſchińdźe, dokelž ju Twjerdak ſ durjemi won ßunu. Hdyž ßo wona domoj wrócźi, bě blido ſ rubom pokryte. Schtomik ſtejeſche ſhotowany na nim, a ßwěcźki ßo na ſelenych hałoſach ßwěcźachu. Twjerdak běſche jón rucźe ſhotował. Marka a Hanka juſkajo wokoło njeho ſkakaſchtej, a Jank na Twjerdakowym klinje ßedźeſche a ßo radoſcźiwje ßmějeſche. Rěſakowa ßo trochu ſtrachocźiwje k Twjerdakej bliżeſche a chzyſche jemu pjenjeſy, kotrež běchu pſchi kupowanju wyſche woſtałe, wrócźo dacź. Wón pak ju wotpokaſa a jej praji: „Skhowajcźe ßebi te pjenjeſy, budźecźe je dale trjebacź." Na to ſtanu, da kóždemu ruku, pſchejeſche dobru nóz a dźěſche do ßwojeje iſtwy. Jako běchu ßebi dźěcźi do ßyteje wole ßwoje dary wobhładowałe, dźěchu teź Rěſakezy lehnucź a jim ßo ſ lohkej, wjeßełej wutrobu ſpaſche. Na druhi dźeń, hodownicźku, pſchińdźe pſchipokdnju Twjerdak ſaßo k nim do iſtwy a pſchiwjedźe tſjoch mkodźenzow ßobu. Rěſakowa a jejne dźěcźi zuſych lubje witachu a jim ßwoje dary, kotrež bě jim Boże dźěcźo wczera tak njenadźujzy wobradźiło, pokaſowachu, pſchi tym Twjerdakowu ßmilnoſcź a nadobnu myßl wukhwalujo. Twjerdak po ſdacźu tajku khwalbu njerodźeſche, wón mkodźenzam někotre ßkowczka ſchepnu a cźi nětko ſnaty ſpěw: „O najßwjecźiſchi, o najſbóżniſchi, hnadu dawarjo Boži dnjo" ſanjeßechu. Twjerdak a Rěſakowa ſ dźěcźimi nutrnje pſchipoßkuchachu. Jako běchu wuſpěwali, Twjerdak Rěſakowej praji: „Nětko, moja Rěſakowa, wužiwajcźe ſtrowe a wjeßełe hody. Bóh tón Knjes je Wam to wobradźił", a chzyſche ſ tymi mkodźenzami woteńcź. Rěſakowa pak jim to dowolicź nochzyſche, prajizy: „Knjes Twjerdako, Wy chzyſchcźe tola dźenßa naſch hóſcź bycź." „Ja dźě ßym to runje był", wotmolwi Twjerdak a ſtupaſche ſ durjemi won. Rěſakowa pak jeho ſa ruku pſchimnu a ſ płacźitym hłoßom rjeknu: „Nó, dha ſapłacź Wam Bóh luby Knjes w njebjeßach wſchu ßmilnoſcź, kotruž ſcźe nam wopokaſali."

Lubi cźitarjo! Bjes Wami je jich wjele, kotrychž je Bóh ſe ſemſkimi kubłami wobdarił a žohnował. Dha wotewrćźe teź Wy Waſchu ßmilnu ruku, kaž tutón Twjerdak, a darćźe ſprawnym khudym, wudowam a ßyrotkam teź nješchto k hodownemu wjeßelu, a wone Wam toho runja ſprawne „ſapłacź Bóh" pſchiwołaju, a ſawěſcźe, tajke ſprawne „ſapłacź Bóh" waži pola Boha jara wjele a Bóh luby Knjes Wam teź wěſcźe ſto krócź ſaßo ſaruna, ſchtoż ſcźe dobreho nad khudymi ſprawnje a ſ luboſcźu, niz pak cźeſcźe dła cźinili.

Podał E. Helaß.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wo knisy: „Němſka wotmołwa ſakſkeho Sſerba. Panßłowjanſtwo bjes ſakſkimi Sſerbami ſ ruſkimi pjenjeſami roſſchěrjene a k pruſkim Sſerbam pſchenjeßene, wobßwětlene wot ſararja H. Imiſcha w Hodźiju, rycźerja kral. ſakſk. ſaßłužbneho rjada I. rjadownje", ßu mnohe němſke nowiny roſprawy podałe, w kotrychž ßo bjes wuwſacźa jenohłóßny roſßud wupraji, ſo je ßo ſpißacźelej radźiło, tamne njeknicźomne pſchißłodźenje na Sſerbow, w nowinach „Schleſiſche Zeitung" wotcźiſchcźane, dokładnje wotpokaſacź. W „Łužicy" ßu ßo wſchě nowiny, kotrež ßu na knihu ſpominałe, mjenowałe, hacź na nowiny „Neue Preußiſche Kreuzzeitung", kiž ßu ſe ßwojej roſprawu khětro dołho, hacź do 9. novembra, cźakałe. Dokelž je ſnate, ſo ßu tele nowiny hłowny organ pruſkeho ſemjanſtwa a dokelž bliſko k khěžorſkemu dworej ſteja, ſda ßo nam jich roſßud woßebje ważny a hódny, ſo bychmy jón cźitarjam Serb. Nowin k nawjedźenju dali. Wón ma ßo tak: W nałecźu 1882 nowiny „Schleſiſche Zeitung" naſtawk ſ napißmom „Sſerbſka agitazija w Łužizach" pſchinjeßechu, kotryž běſche tak ſpißany, ſo dyrbjeſche kedźbliwoſcź na ßo wobrocźicź, dokelž ſpißacźel ſ wěſtoſcźu po ſdacźu naſhoniteho ſakſku Łužizu kolebku panßłowjanſkeje agitazije, ſ ruſkimi pjenjeſami roſſchěrjeneje, mjenowaſche, kotraž ßo prózuje, teź Sſerbow w pruſkej Łužizy k ßebi ſcźahnucź. Naſtawk ßo ſe ßwojej poknej wótroſcźu měrjeſche na jeneho „jara wuſtojneho a pilneho duchowneho, kotrehož mjeno tu žaneje ważnoſcźe nima". Spißacźel móżeſche mjeno cźim lózo wuwoſtajicź, dokelž kóždy, kotremuž ßu w łužiſkich kaž teź w ſakſkich němſkich ſtronach wobſtejnoſcźe někak ſnate, jara derje wjedźeſche, ſo tamny duchowny nichtó druhi bycź njemóżeſche, hacź farař Imiſch w Hodźiju. Dwě lěcźe abo hiſchcźe wjazy cźaßa je ßo minuło, ſo je nětko wótrje pſchimany duchowny pod napißmom „Němſka wotmołwa ſakſkeho Sſerba" pola Hinrichſa w Lipſku wobſchěrnu knihu wudał. Wona je k tomu poſtajena, ſo by wo waſchnjach a potrěbnoſcźach łužiſkeho Sſerbowſtwa ßwětko roſſchěriła a wopacźnoſcź nadpadow, pſchecźiwo Sſerbſtwu a pſchecźiwo Imiſchej cźinjenych, dopokaſała. Měßazy dołho trajaze ſkhorjenje ſpißacźela bě ſ pſchicźinu, ſo ßo dźěło jenoż pomału k kónzej bliżeſche, tak ſo bjes tym teź druhe nowiny (tak teź „Neue Preuß. Ztg.") „ßłowjanſke hibanje" po ſmyßle naſtawka nowin „Schleſ. Ztg." roſpominachu, a tomu hinak bycź njemóżeſche, dokelž móżachmy ßo na žórka, ſ kotrychž běchu tamne powjeſcźe cźerpane, po ſdacźu ſpuſchcźecź. Farař Imiſch, kotryž je na prěni wokomik wjedźał, ſ wotkel ßu pſchißłodźenja pſchecźiwo njemu a pſchecźiwo ßerbſkemu ludej wuſchłe, je ßo nětko prózował, ßo woprawdźitoſcźe dźerżo, jich wukhad a ſwiß wotkrycź. Pſchißłodźerjam ßo nětko ſaleži, ßo pukow wobrócź, kotrež na nich ſ poknym wotmachom padaju, ſchtož budźe ßo jim, dokelž ſpißacźel woßoby a wěży jara derje ſnaje, ſ cźeźka ſchłachcźicź.// So ßo ßwěrny bohabojaſny ßerbſki lud, kotryž je pſchezo kraßne dopokaſma ßwojeje woporniweje poddanoſcźe kralej a wótznemu krajej, niz mjenje khěžorej a khěžorſtwu, dawał, bojecź njetrjeba, ßwoju ßwěrnoſcź pruhowacź dacź, je runje tak wěſte, kaž ßo wobſkórźby, pſchecźiwo woßobje fararja Imiſcha cźinjene, ßamo njewěrne bycź ſdadźa. Tutón wubjerny muž je drje ßebi wo ßwój lud njeſapomnite ſaßłużby dobył, tola pſchezo bě jeho ſkutkowanje ſprawne a ſjawne, a wón je ßo pſchezo wot dobreho ßwědomnja pſched ßwojim ſemſkim a njebjeſkim kralom wjeſcź dał. We wſchěch zyrkwinſkich a politiſkich konſerwatiwnych ſakſkich kruhach jara wobžaruja, ſo je tutón doſtojny muž po ſchtyrzecźiłětnym ßwěrnym njeßebicźnym ſkutkowanju na ßwoje ſakitanje myßlicź dyrbjał. Sajimawe ßu teź ſa dalſche kruhi powjeſcźe wo rěcźi a narodnoſcźi Sſerbow, wobeju hajenje njeje móznemu wulkemu khěžorſtwu ſtraſchne było, je runje na wopak ſa zyrkej, ſchulu a dom ſ wulkim žohnowanjom a ſa ſhromadny wótzny kraj ſ wužitkom było.

— Wokrjeßny wubjerk ſměje 30. dezembra w ſali wokrjeßneho hetmanſtwa poßedźenje.

— S nowym lětom budźa ſa naß Sſerbow tute ważne pſcheměnjenja na tudomnych ßudniſtwach. Knjes aßeßor dr. Krüger je ſ hamtſkeho ßudniſtwa jako ßudnik na krajnym ßudźe pſcheßadźeny. Na jeho měſto pſchińdźe k. referendar Mütterlein, kotryž bě dotal na krajnym ßudźe, k hamtſkemu ßudniſtwej. Tutón budźe, kaž ßłyſchimy, pſchede wſchitkim w dobrowólnych ßudniſkich wěžach (w hypotheſkich a w herbſkich ſarjadowanjach) ßamoſtatnje ſkutkowacź. To budźe naſchim Sſerbam jara lubo, dokelž móże k. referendar Mütterlein w tych należnoſcźach bjes tołmacźerja ſe ßerbſkimi ludźimi jednacź. Sſerbja a Sſerbowki, kiž němſkeje rěcźe derje mózni njejßu, móża ßebi toho dla ſpomnjeneho k. Mütterleina w tamnych należnoſcźach žadacź. Woßebje lubo budźe to Sſerbam pſchi kupjach a teſtamentach. Teź pſcheßadźenje k. dr. Krügera je ſa Sſerbow ważne, dokelž móże wón jako Sſerb pſchi khoſtanſkich jednanjach tołmacźerjow, kotſiž njejßu pſchezo w woběmaj rěcźomaj doſcź roswucźeni, derje kontrolowacź. My Sſerbja móżemy ſe wſchěm tym jara ſpokojom bycź a naſchemu knježeŕſtwu ßo džakowacź, kotrež na potrěbnoſcźe naſcheho ßerbſkeho luda po móżnoſcźi dźiwa. Lěpje je na kóždy pad, hdyž ßu w ßerbſkich krajinach teź ßerbſzy ſaſtojnizy.

M. H.

— W Budyſchſkim hamtſkim hetmanſtwje ßu ßłědujzy kowarjo diplom pruhowanych konjekowarjow doſtali: Jakub Libſch w Radworju, Jan Schołta w Lipicźu, Jan Ernſt Wyrgacź w Hornim Hunjowje, Khorla Bohumił Kliemchen w Konjezach, Jurij Ernſt Granich w Klukſchu, Jan Auguſt Rachłowz w Trjebjeńzach, Pawoł Rychtař

w Delnjej Hórzy, Ernst Oswald Schimank w Měrkowje, Khorla Hendrich Urban w Drožďiju a Khorla August Vogel w Lětonju. Wot hornjołužiskeje krajnostawskeje komišije žu žo žlědujzy prämiirowali: Jakub Libsch w Radworju, Jurij Ernst Granich w Klukschu, Pawoł Rychtař w Delnjej Hórzy, Ernst Oswald Schimank w Měrkowje, Khorla Hendrich Urban w Drožďiju, Adolf Bruno Graf w Hodžiju, Khorla Ernst Hübler w Čzornym Hodlerju, Ernst Jäckel w Libuchowje, Jan Jaroměr August Koch w Hodžiju, Jan Ernst Wiczas w Bóschizach, Gustav Mehnert w Njeżwaczidle, Ernst Miczka w Maleschezach, Handrij Miczka w Jeńkezach, Jan Ernst Pětschka w Barcze, Wylem Hendrich Tietza w Minakale a Khorla Zimmermann w Kusy.

S Boschez. Wutoru 16. dezembra rano wokoło ½2 hodźin w žiwnosczi Khorle Augusta Dejki woheń wudyri a wschě jeje twarjenja do prócha a popjeła pschewobrocźi. Dokelž bě wscho se žlomu kryte, žo płomjenja rucže rosscherjachu, tak so žo jim s domjazeje a hospodarskeje nadoby a domkhowanych žnjow niczo wutorhnucź njemóżesche. Woheń je žo najskerje wot słóstniskeje ruki sakožił.

S Wujeżka. 23. novembra bě žo korczma, k tudomnej Schwenkez piwarni žluschaza, wotpalika. Sandźenu žrjedu wieczor žo hižo sažo na tym žamym městnje palesche. Wóheń bě tón krócź w piwarni nastał, kotraž žo wot płomjenjow do czista saniczi. Domjaza nadoba, kotraž bě žo pschi prěnim wóhnju wukhowała, je žo nětko wscha žobu spalika. Wscho na to pokasuje, so je woheń sakoženy.

S Worzyna. Ssrjedu w nozy wokoło 11 hodźin w tudomnej piwarni woheń wudyri a ju do czista saniczi.

S Kschischowa. Póndźelu wieczor wokoło 8 hodźin je žo na tudomnych knježich leżomnosczach jena fajma wotpalika.

S Njeżwaczidła. 60lětny lěžny dźěłaczer Wawrik je žo sandźenu njedźelu wieczor njedaloko tudomneho młyna w Čzornej Wodze tepił. W wulkej czmowocze, kotraž tón czaž knježi, je wón najskerje móst mižnuł a do wody panuł. Hakle póndźelu rano žu jeho czěło namakali. Wawrik w Holeschowskej gmejnskej khěži bydlesche.

S Wujesda. Tudomny žiwnosczer Khorla Kral 9. dezembra žwój 25 lětny gmejnsko-sastojnski jubilej sczicha a směrom žwieczesche. Dokelž je wschudze rad widźany a czesczeny jubilar wschě gmejnske sastojnstwa, jemu dowěrjene, se žadnej žwěrnosczu a žwědomitosczu sastawał, je žo jemu wot hamtskeho hetmanstwa mjenowany dźeń pschipósnawanske pižmo pschepodało.

S Wojerowsko-Mužakowskeho wokrjeża. Pschi wólbje na pruski žejm w naschim wokrježu běsche Kuring wuprajił, so njeje dr. Andrä tón žadławy nastawk „Schlesynskeje nowiny" pižał, w kotrymž buchu na nasche sprawne žerbske mjeno žadławe pschižłodźenja wuprajene. Psches tute Kuringowe wuprajenje žmy žo někotsi sawjesczy dali, sa dr. Andräa kłožowacź. Dokelž pak je nětko na sjawne pschischko, so je Kuring derje wjedźał, so je s njewěrnosczu sa dr. Andräa tamne sawjedźaze samolwjenje wuprajił, dokelž je dr. Andrä tamny nastawk s Kuringowej pomozu woprawdźe pižał, dha žebi žadamy, so by dr. Andrä žwój psches naž dostaty mandat jako sapóžłanz složił. Na jeho město chzemy saž naschego prjedawschego žwěrneho sapóžłanza, knjesa rytmischtra s Götz nad Němjeschkom, wuswolicź. To je czežny, sprawny muž, kiž nasche krajne potrjebnosczе snaje a kiž je žo, kaž je žo nětko saž na bramborskej synodze w Barlinje pokasało, sa wotstronjenje zyrkwineje nusy naschich žerbskich wožadow s czopkej wutrobu wuprajił. Kajka schkoda je žo tola psches tamne spoczinanje sa nasch wokrjež stała, psches kotrež je czežna konserwatiwnosczj naschego wokrjeża tak hłuboku ranu dostała, so tež nětko knjes wyschschi präsident se Seydewitz njebu na khežorstwowy žejm wuswoleny. Hdy budźische knjes s Götz nasch sapóžłanz sa pruski žejm wostał, budźische s wěstosczu tež knjes se Seydewitz saž nasch sastupjer na khežorstwowym žejmje był.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Lejna Wojnarka w Njeżwaczidle	1 mk.	— np.
Kantor Schwjela w Skjarbosczu	1 „	— „
Knjeżk Langer w Wjelzej	2 „	— „
Jordan w Popojzach a wokolnosczi nahromadźił	1 „	50 „

Hromadże: 5 mk. 50 np.

W Wósporku: Kantor Bernhard 1 hr., rektar Jawrik 1 hr., farar Marczka 1 hr., piwarz Wawer 1 hr., kubler Kolpa 1 hr., domownik Sodan 50 np., Lejna Nyczkowa 50 np., kowarski mischtr Ernst Czoch 50 np., ratar August Lehmann 50 np., pschekupz Otto Ramsch 50 np., pschekupz Pětschka 75 np., Rěsakowa 20 np., žiwnosczer Kurjo 50 np., žiwnosczer Töpfer 50 np., žiwnosczer A. Lehmann w Wujeżku 50 np. — Hromadże: 9 hr. 95 np.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Hodowny khěrlusch 1884.

Dies est laetitiae.

Wjeżelcze žo toho dnja!
Ssyna porodźiła
Dźenž je knježna pózczíwa
A žo swjeżelika.
Dźiwny jemu rěkaja,
Kiž je měl wot spoczatka
Trón nad njebjeżami.
Ssmilna jeho wutroba
Žada sboże czlowjestwa,
Duž je nětk bjes nami.
Tak, kaž czista lilija,
S roda kralowskeho
Wurostła je hałožka
Mjena spodźiwneho.
Sboże nasche najwyschsche
W czěle naschim widźicze,
We kotrymž naž debi.
Hlaj, Bóh wěczny, stworiczel,
Wóczez wěczny, radźiczel
Dże nětk žłužicź tebi.

Dźowka Boża pózczíwa,
Bohu pschilubjena
A sa tempel wot Ssyna
Hnadnje wuswolena,
Zónska požohnowana,
Nožyła žu Khrystuża,
Wumožnika žwěta;
Sbóžne nadra maczerne,
Kiž žu jeho czěschike
Sa dźěczaze lěta!
Jandźel Boži powjeda
Pastyrjam na poln
Podawk wulki, kiž žo sta
Nětk na Božu wolu:
Sbóžnik je žo pschiblížił,
Je žo dźěczo narodźił,
Leži nětko w žłobje;
Serafy pak spěwaja,
Hrěschniży žo wjeżela
S dźakom we wutrobje. P.

Wužudźenja.

Sawniski žud. Czeladnikaj E. W. Mittag w Khróscze a A. K. Henczel w Hnaschezach běschtaj wobskorženaj, so staj 21. septembra w Henczelez hoscźeńzu, jako běchu žo tam w nozy po dwanaczich hodźinach reje skónczike, njewuschnu haru hnakoj. Mittag bě žo pschi tym s herzom Pelzom s Wjelecźina do swady dał; wón Pelza s durjemi won na hažu wustorka, czižnu jeho tam na semju a do njeho w hromadże s jenym druhim hacź dotal njesnatym czlowjekom bijesche a storkasche. Jako bě žo Mittag sa Pelzom puschczik, wón sa nim wołasche, so jeho sakloje, hdyž do jeho rukow pschińdże. Wobeju wobskorženeju kaženja měra winowateju spósnachu a kóždeho s arrestom na jedyn tydźeń pokhostachu. Mittagej pódla toho dla ranjenja czěła a pohroženja jastwo na dwaj měžazaj a 5 dnjow pschižudźichu. — Marja Madlena Knopfowa w Hrubjelczizach, pschekhowanja dla hižo ras khostana, bě 19. septembra dźelbu běrnow, kotrež bě jejny wuj s Czech něhdże s pola kranuł, domoj donjeżła a je k jědži swarika. Dale bě Knopfowa jedyn czažnik, kotryž bě jedyn njesnaty paduch fabrikskemu dźěłaczerjej Grützнerej w Nowych Warnołczizach kranuł, do khowanja wsała a czažnik posdźischo pschedała, hacź runje wjedźesche, so je něhdże kranjeny. Knopfowa ma dla polěkowanja a pschekhowanja dwanacze dnjow w jastwje wotžedźecź.

Powołanska komora. Žiwnosczer J. Schrama a wósnik Gnawk w Radworju staj hižo dleschi czaž w roskorje. S pschiczinu jeju swady je pucźik, kotryž k jeju dworomaj wjedźe. Gnawkej bě žo wusdało, žo tutoho pucźika jako žwojeho wobžedźeństwa mozowacź, pschecźiwo czomuž žo Schrama sapjerasche, dokelž žo psches to jésdny pucź k jeho domej salehnu. So by Schramje jésdźenje njemóżne sczinił, bě Gnawk na pucźiku někotre jamy, něhdże 2 łohczej hłuboke, wurył, kotrež Schramizy pschi składnosczi saž sažypachu. Tak bě 28. meje tež Schramowy žyn Mikławsch na tym, jenu tajku jamu wupjelnicź. 20lětny Gnawkowy žyn, to wuhladawschi, k młodemu Schramje pschiběża, kopacź w ruzy dźerżo, a pytasche jeho dźěło pschekasycź. Tón pak žo njeda mylicź, ale pilnje dale jamu sakopowasche, pschi czimž po sdaczu se samyžłom Gnawka s motyku do nohi pražnu. Gnawk na to s łopaczu pjerschcź saž s jamy won mjetasche, psches czož žo Schrama wulzy roshori. Wón Gnawka sa ramjeni shrabnu, jeho k semi czižnu a, na nim kleczo, jeho sa schiju dajesche. Gnawk žwojeho pschecźiwnika wobskorži a ławniski žud Schramu s dźiwanjom na polózaze wobstejnosczе dla ranjenja czěła s 50 mk. pokhosta. Schrama žo s tutym wužudom spokojicź nochzysche a žo na powołansku komoru wobrocźi. Druhe wobschěrne pschepytanje pak Schramowu njewinowatosczj dopokasacź njemóżesche, duž žo prěni wužud wobkrucźi.

Khostanska komora. Kubler A. Guda s Porschiz, kotremuž běchu hižo w lěcze 1876 dla wopaczneje pschižahi 3 lěta khostarnje a loni dla pschekschiwjenja dokhodneho dawka pjenježne khostanje pschižudźili, bě hižo saž noweho jebanstwa wobskorženy. W lěcze 1882 bě wón wot wyschscheho hajnika Sachžy w Maleschezach sa 17 mk. 16 np. drjewa kupił a w tym žamym lěcze 1. oktobra 8 mk. wotpłacził. Lětža 4. julija Gudu pominachu, so by sbytk dopłacził. Guda pak wudawasche, so je połnu sumu sapłacził a jako dopokasmo

ſa to kwitowanje pſchinjeße. Na prěnje pohladnjenje ſpósnachu, ſo je to ßame na njelepe waſchnje falſchowane. Khoſtanſka komora Gudu falſchowanja a ſpytaneho jebanſtwa winowateho ſpósna a jeho k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźi.

Přilopk.

* W żeleſniczným cźahu, kiž w nozy ſ Khocźebuſa do Wulkeho Hajna pſchijěđźe, běſche ſańđźenu ßobotu w jenym woſu 4. rjadownje mkody cźlowjek, kiž ßo ſe ßwojimi ßußodami wurěczowacź pocźa a jich na żane waſchnje na pokoj njewoſtaji. Hđyž pak jeho wotpokaſachu, kaž běſche ſaßłużił, wón mjes Sźym Komorowom a Ruhlandom jeneho ſ nożom mjeswoczi kló. Na to ßo njedocźink po dołhoſcźi do woſa cźißnu a ßo, ſchtoż druſy hnydom njepytnuchu, ßam ſ nożom mjeswoczi ſrani; wón je to pjecźa toho dla ſcźinił, ſo by, było-li trjeba, zyły podawk hinak powjedacź móhł. W Ruhlandźe pachoła ſajachu; wón je bratr mordarja, kiž je něhđźe pſched lětom w tamniſchej wokolnoſcźi żónſku ſkónzował. Wón je ßo woſpjet ſ tym wudawał, ſo wſchěch ſakole, kotſiž ßu pſchecźiwo jeho bratrej ßwědcźili.

* Se Spreenhagena pola Storkowa pißaja: Pſched krótkim běſche ßo pſchi pucźu do Hartmannsdorfa jedyn mużſki ſa ſchtom powßnuł. Schulſki hólcźeż, kiž mějeſche tam nimo hicź, běſche cźełko hiſchcźe wißacź widźał; wěſo běſche to na njeho hłuboki ſacźiſchcź cźiniło. Hđyž wón poſđźiſcho ſ někotrymi druhimi hólzami ſaßo tam nimo đźěſche, wón ßwojim towaŕſcham wukładowaſche, kak ma ßo ſapocźecź, hđyž chze ßo něchtó powßnucź. Jeho pſchipoßkucharjam pak wěż tola jaßna doſcź njeběſche. Duż tón mały pachoł, runjeż běſche ſkora ſmjerſka a hładka, na ſchtom ſaléſe a ßo ſa bornizu, kotruż mějeſche pſchi ßebi, wobwěßnu. Hđyż ßo wobwěſchenz wißajo ſatorhowacź pocźa, ßo druhe đźěcźi nabojachu a cźeknuchu; běżachu do Hartmannsdorfa, ſchtwórcź hodźiny daloko, a tam powjedachu, ſchto je ßo ſtało. Pomoż wěſo poſđźe pſchiđźe, a wboheho małeho ſchibaka, kiž běſche cźiły a cźerſtwy dom wopuſchcźił, morweho domoj pſchinjeßechu.

* Pſched ßudnikom w jenej pruſkej wßy wjeßnjan ſtejeſche, wobſkorżeny, ſo je nékaju malicźkoſcź kradnuł. Jedyn ßußod pſchecźiwo njemu ßwědcźeſche; a dokelż ßwědk ßwoje ßwědcźenje ſ pſchißahu wobkrucźi, ßudnik wobſkorżeneho winowateho ſpósna a jeho k pjenjeżnemu khoſtanju wotßudźi, abo njemóże-li ſaßudźeny płacźicź, na nékotre dny jaſtwa. Sswědk pak běſche wopacźnje ßwědcźił. Hđyż ſaßudźeny ſe ßudniſtwa đźěſche, ßo wón k ßwědkej wobroczi a đźeſche: „Ale, kmótſje, wy ſcźe wopacźnje pſchißahali: ſa to budźe Bóh tón Knjes cźeżke ſamolwjenje wot waß żadacź!“ Wopacźny ßwědk běſche wſchón pſcheßłapnjeny, na jene dobo woblědnu, ßo cźumpacź pocźa a morwy k ſemi padźe.

* Se Lwowa tamón tydźeń pißachu, ſo je w tamniſchich ſtronach telko ßněha padnuło, ſo ßu někotre galiziſke żeleſniży jěſdźicź pſchеſtake. Pucźe a dróhi ßu ſawěte; Jaroßław, Ssokal a wſchelake druhe měſta běchu wote wſcheho ßwěta wotrěſane.

* W Franzowſkej njedawno bohacźk wumrje, kiž je zyłe ßwoje wulke ſamożenje wſchelakim dobrocźelſkim a druhim wużitnym ſjawnym wuſtawam wotkaſał. Spodźiwne w tymle wotkaſanju je to, ſo je ſemrjety też 20,000 frankow (t. j. 16,000 markow) k lěpſchemu „ranjenych w pſchichodnej franzowſko-němſkej wójnje“ wotkaſał.

* Jendźelſki miniſter ſnutſkownych należnoſcźow njedawno po póſcźe waczok doſta; wotewriwſchi waczok w nim cźełko ſemrjeteho đźěſcźa namakachu. Hnydom ſa tym ßlědźicź pocźachu, ſchtó je ßebi ſ miniſtrom tajki njepſchiſtojny żort dowolił, a też wußlědźichu, ſo je duchowny, wěſty M., waczok wotpóßłał. Duchowny na měſcźe k tomu ſtejeſche a też roſeſtaja, ſchto je jeho na tajki ſkutk pohnuło. Wón praji, ſo je ßo jenicźke pohrjebniſchcźo w jeho woßađźe po wukaſni miniſtra ſamknuło, duż w jeho woßađźe morwych njejßu wjazy hrjebacź móhli; njedźiwajży pak na wſchě jeho napraſchowanja a pißma wón żaneje wotmołwy njeje doſtacź móhł. Duż je wón wobſamknuł, ſ mjenowanej poßłuku miniſtra na jeho njeſprawny wukas kedźbneho ſcźinicź. Ssudniſtwo duchowneho ſa njewinowateho ſpósna a jenoż postaji, ſo ma duchowny dobry bycź ſa pjenjeſy, kotreż je miniſter na póſcźe ſa poßłuku płacźicź měł.

* Sſławny ſpißacźel a wucźeny dr. Wilz, kotryż je 14 lět dołho jako dwórſki lěkaŕ perſiſkeho ſchacha w Perſiji pſchebywał, je njedawno w Londonje knihu wudał, w kotrejż wulzy ſajimawe powjedańcźko wo ſchkorpionje namakamy. „Hđyż hakle běch do Perſije pſchijěł“, dr. Wilz piſche, „cźaſto a wjele wo ſchkorpionje powjedacź łyſchach; woßebje pak to moju wcźipnoſcź wubudźeſche, hđyż mi wobkrucźachu, ſo ßo ſchkorpion, hđyż żaneho wucźeka wjazy nima a widźi, ſo je jemu ſahuba wěſta, ßwojemu dóńtej ſwólniwje njepodcźißnje, ale ßebi ßam żiwjenje woſmje. Spytajcźe, mi rjeknuchu, a ßadźcźe ſchkorpiona do ßrjedź kruha, kotryż je ſe żehliwym wuhlom wobßadźany, a ſchkorpion ßo ßam ſkónzuje. Ja tajkemu powjedanju nihđy njewěrjach a rjeknuch, ſo ßu to hołe bajki a dale nicźo. Pſchipadnje ßo mi radźi cźorneho ſchkorpiona popadnucź a ja ßebi pſchedewſach ſ nim to ſpytacź, wo cźimż běch tak wjele rěcźecź łyſchał. W Perſiji maju dwě drużinje ſchkorpionow: cźorneho a jaßnoſeleneho abo ſeleneho ſ drobnymi żołtymi dypkami. Najbóle jědojty je cźorny ſchkorpion, kiž je 2 abo 3 zole dołhi. Ssadźiwſchi jeho do ſchkleńcźaneho nopaſchka, ja wo ßrjedź dwora wulki kruh ſcźahnuch, wokoło njeho tſi rjady żehliweho wuhła nakkadźech, ſ nutſka pak jón ſ zyhelemi wußadźach, kotreż běchu ſ wodu ßylnje namacźane. Nětko ſchkorpiona do ßrjedź kruha cźißnuch. Někotre ſekundy wón ßedźo woſta każ pſchibity a ßo njehibnu; na jene dobo pak w kruhu koło wokoło běhacź pocźa; bjes ſaſtacźa jón trójzy woběżawſchi, ßo wón do ßrjedźiſny kruha wrócźi a ßo ſe ßwojim żahadłom trójzy do hłowy kló. Sa jedyn wokomik běſche ſchkorpion morwy. To ja wocźakował njeběch. Tón ßamßny wjecźor pſcheczełej tónle ſpodźiwny podawk wupowjedach; něſchto dnjow poſđźiſcho mój w hromadźe tón ßamßny poſpyt woſpjetowachmoj, a też druhi ſchkorpion ßo ßam mori, runje każ prěni.

* Wěſty Stiwens, 29lětny Amerikanczan, je ßo naſtajił na velozipedźe po dwěmaj koleßomaj wokoło zyłeje ſemje pucźowacź. S nawjecźorno-amerikanſkeho měſta San Franziſko je k ßławnemu niagarſkemu wodopadej dojeł; ſa tſi měßazy je zyłu Połnóżnu Ameriku prěki pſchejeł a pſchi tym wot 158 puntow na ßwojim cźele 22 puntow pſchißađźił. S New-Yorka je na parokłóđźi do Londona jeł. Pſcheječhawſchi na ßwojimaj koleßomaj zyłu Jendźelſku, chzyſche Stiwens na parokłóđźi do Hamburga dojecź, ſ Hamburga pak ſaßo na ßwojej karje pſches Němſku, Awſtriju a Bołharſku do Zarihrada abo Konſtantinopla. Na to chze pſches Skutari a prěki pſches zyłu Aſiju do Honkonga, a wot tam po morju ſaßo do San Franziſka.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowſka żyrkej: Khorla Auguſt Sſymank, fabrikſki đźěłacźeŕ a wobyđleŕ, ſ Marju Herzogez.

Křćeni:

Michalſka żyrkej: Ernſt, Handrija Scholtyj, đźěłacźerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Auguſta Moritza Riemera, đźěłacźerja na Židowje, đź.

Pětrowſka żyrkej: Emma Erneſtina, Jana Nowaka, domownika a wobyđlerja, đź. — Lejna Frieda Elſa a Jan Jurij Pawoł, Jana Libuſche, měſchcźana a reſtawratěra, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 17. dezembra: Jurij Ernſt, Michała Auguſta Nowaka, małeho ſahrodnika w Jeńkezach, ß., 7 m. 8 d.

Wjedro w Londonje 19. dezembra: Deſchcźikojte.

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

13. dezembra 1884.

Żitowy dowos: 3934 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	7	62	8	93	7	62	8	93
Rożka	6	84	7	9	6	84	7	9
Jecźmjeń	6	88	7	17	7	10	7	25
Wowß	6	30	6	50	6	30	6	50
Hroch . . . . . 50 kilogr.	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	33	8	61	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka 50 =	6	50	15	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 =	3	—	3	40	—	—	—	—
Sſłóma . . 600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 615 ſchtuk, ſchtuka	4	—	12	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Draźđźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. drużiny 66—69 mk., 2. drużiny 60—63, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 40—50 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

W Hněwßezach je dwajschoßna **khěža** cžißło 14 na pschedań.

W Jaßońzy pola Pancžiz je **kowaŕnja** hnydom na pschenajecźe. Wscho dalsche je pola wobßedźeŕki shonicź.

Dobry **poß** je w Skanezach cžißło 18 na pschedań.

Dwaj dobraj **kožuchaj** staj tunjo na pschedań pola domownika w hoscźeńzu „k krónje".

Noschena drasta

je na pschedań na hauensteinskej haßy (hußazej haszy) pola

Matyja Schmallera.

Wosjewjenje.

Prjedawscha **Dźiwocźanska schula** se sahrodku je na pschedań. Wscho bližsche je hacž na dalsche kóždu **ßrjedu** dopołdnja wot jědnacźich hacž do dwanacźich pola podpißaneho nashonicź.

W Hodźiju, 18. dezembra 1884.

Zyrkwine prjódkstejeŕstwo tam.

H. Imisch, faraŕ.

Drjewowa awkzija

póndźeln 22. dezembra 1884.

Khójnowe wužitkowe a palne drjewo, pschi Holeschowsko-Dubrawskim a Lupjansko-Dubrawskim pucźu stejaze, budźe ßo mjenowany dźeń po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapocžatk dopołdnja ½10 hodźin. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja. **P. Scholta.**

Drjewowa awkzija.

Wutorn 30. dezembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Delnjohórcžanskim** revirje

10 wužitkowych drjewowych hromadow,
40 twjerdych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pola Margarěcźineje hěty.

W Małej Dubrawje, 20. dez. 1884. **Preuß.**

Pschedawaŕnja mužskeje drasty

H. G. Kubascha jun.,

krawza sa zivilistow a wojakow,

w Budyschinje pschi mjaßnych jědkach 1.

Najwjetschi skład hotowych **symskich paletotow** sa mužow a hólzow, **žnpanow, hotowych wobleczenjow** atd. po jara tunich płacźisnach a do zyła derje a po modźe dźěłanych.

Wulki wubjerk modnych tkaninow k schicźu po měrje.

Moritz Brühl, tyscheŕski mischtr

w Budyschinje na nowych hrjebjach 3

porucža ßwój

wulki skład möblow

najjednorischeho hacž najwoßebnischeho dźěła.

Dobre dźěło. Tunje płacźisny.

W wudawaŕni Serbskich Nowin je sa 25 **np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1885.

Ssuche drožďźe,

wschědnje cžerstwe, porucža

A. Beyreuther, pjekaŕski mischtr pod hrodom 9.

Jako woßebje pschihódne **hodowne dary** poruczam

wołmjane rubischcźa wokoło žiwota,
wołmjane kapoty sa žony,
wołmjane lazy sa mužow a žony,
wołmjane ruczne wohrjewarje,
wołmjane rukajzy sa dźěcźi,
wołmjane schtrympy,
wołmjane schawle,

płatowe garnitury sa žony a knježny (khornarje a stulpy), **schórzuchi** sa žony a dźěcźi, **ßekle, fischije, krawaty** sa mužskich a žónske, **schemisety, rüsche, kwětki,**

schtalty.

Wscho po wurjadnje

tunich

płacźisnach.

Isidor Mendelsohn

na ßerbskej haßy 1.

Sswoje snate **wubjerne** maschinske pschedźeno pschedawam

hornje pschedźeno 1000 yardow rołku po 32 np.,
hornje pschedźeno 200 „ „ „ 10 np.,
hornje pschedźeno 80 „ „ „ 5 np.,
delnje pschedźeno 1000 „ „ „ 24 np.,

židu k schicźu, cžornu a pißanu, schcźeńk po 6 np., **wołmu k schtrykowanju** poruczam we wschěch barbach a družinach **ßměschnje tunjo.**

Isidor Mendelsohn

na ßerbskej haßy 1.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1

porucža jako hódne hodowne dary **po wurjadnje tunich płacźisnach**

klobuki

sa mužskich a hólzow,

mězy, filzowe stupnje, tofle, schpazirske kije,

pschedeschcźniki.

Kaschcźowy magazin O. Kiniki

na róžowej haßy cžißło 8

porucža ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

W wudawaŕni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkež ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo lětnje pola wyschnoscźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

19. Shorjelski magazin 19.

hotoweje mužskeje, žónskeje a dźěćzajeje drasty.

Swěrny ßwojej saßadźe, kóždu konkurenzu ſ **tunjoſczu** a **dobroſczu tworow**

pſcheßahnucź,

ßym pſched kónzom hodowneho cżaßa wulku dźělbu

žónſkich ſymſkich mantlow

po płaczíſnje tak ponižił, ſo jich płaczíſna pornjo tkaninam, k nim trjebanym, w żanej poměrnoſczi njeſteji.

II Twory hubjeneje drużiny ßo pola mje njenamakaju. Ja jenoż twory, kotrež ßu ßo ſa najlěpſche ſpóſnake, trjebam. II

Poruczam

rjane woßobne zyle pſchileżaze żónſke paletoty po 8 mk. a dróżſcho,

dolmanſke khornařſke mantle po najnowſchej módźe, najwubjerniſcho dźěłane a w najwjetſchim wubjerku,

ßměſchnje tunjo.

Pſchileżaze **żakety** w wulkej hromadźe po **5 mk.** a dróżſcho.

Wſchěm żónſkim ßo ſaleži, tutu ſkładnoſtnu kuþ, kotraż ßo wo prawdźe ſ rědka poſkicża, po móżnoſczi wjele wużiwacź.

Moritz Wassermann,

19 na bohatej haßy 19.

Tunjo k hodam.

Hiſchcże je cżaß, něhdże 100 metrow dobrych barbunjepuſchczatych **pißanych poßleſchczowych tkaninow** po ßměſchnje tunjej płaczíſnje kupicź pola

Otto Uhlig
w **Lubiju** na Mikławſchowej dróſy 35.

Regulatory,

cżaßniki ſa mužſkich a żony, toho runja wſchě druhe cżaßniki ſ dwěłětnym rukowanjom po jara tunich płaczíſnach porucża

A. Mager
na ßerbſkich hrjebjach pſchi kaſermach.

Dobry rjepikojty tobak punt po 25 np.

je saßo w najlěpſchej tworje dóſtacź w zigarowej fabrizy

Paul Rehork & Co. w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy cżíßło 11.

Bajerſke brußy

we wſchěch wulkoſczach porucża pſchi potrjebje po tunjej płaczíſnje a saßo-pſchedawarjam po poniżenej płaczíſnje

J. G. Müller
w Budyſchinje na kamjeńtej haßy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na żitnych wikaſch.

K ßwjatym dnjam

pſchedawam
ßuſcheny połcź punt po 75 np.,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
jara tucżnu běłu kołbaßu punt po 70 np.,
cżerſtwy łój punt po 60 np.,
ßwinjaze mjaßo, 4 porſty tucżne, punt po 55 np., k pjeczenju tuńſcho.

Otto Pötſchke
na kotołſkej haßy (keſſelgaſſe).

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre drużiny,
porucża jako něſchto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre a tucżne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Turkowſke ſultanſke ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucża jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Sserbſke khlamy w Wojerezach

na Hródkowſkej haßy cżíßło 5 pódla póſta

J. A. Nuliſchk

porucża

najlěpſche **ßuche droždże,**
najlěpſchi **raffinadowy zokor** zyły punt po 35, 40, 42 np., pſchi
= = = drobny = = 30 a 32 = wotewſaczu
rósynki najlěpſcheje dobroſcże, wulke = = 30 a 35 = wjazy 5 pt.
= = = małe = = 35 np., po
rajß, punt po 15, 20, 25 a 30 np., poniżenych
ſyrop ßłódny, punt po 18, 20, 25 a 30 np., płaczíſnach,
cżiſtu, wote mnje mlětu **wěrzu,**
khofej, cżiſcże a derje ßłodźazy, punt po 75, 80, 90, 100 hacź 150 np.,
= = = = = paleny, punt po 100, 120 hacź 180 np.,
wſchelake **wino,** bleſchu po 80 np. ſ bleſchu w hromadźe,
jerje po 3 hacź 10 np., mandlu po 50 hacź 120 np.,
wſchě druhe twory w wulkim wubjerku a po móżno tunich płaczíſnach.

Cżeſczenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ſo ßo wote mnje wſchě rany, njech ßu tež jara ſaßakle a ſeſtarjene, hoja, dale ßo tež wote mnje wuwinjene ſtawy derje ſrunaju.

J. Löffler, pruhowany hojeŕſki pomoznik
w **Budyſchinje** na hrodowſkej haßy cżíßło 3 po 1 ſchodźe.

Pola k. pschekupza **Ad. Rämscha** w Budyschinje je sa 3 np. dostacz **„Boża nóz“**, wot k. fararja Jakuba sestajana. Ta sama so wobsebje hodźi sa liturgisku Bożu służbu Bożeje nozy, kaž tež w tych wobsadach, w kotrychž so lětsa schtyri dny sa sobu kemschenje dźerżecz hodźi, pak sa něschpor Bożeho dnja, pak sa kemschenje tsećeho swjateho dnja hodow.

Podpisana firma porucza swój skład

zigarow, zigaretow, kurjerskich tobakow

a **druhich tobakowych wudźelkow,**

dale rjany a bohaty wubjerk **zigarowych zyzkow,** krótkich a dołhich **trubkow, tysow, sapaladkow** a druheje kurjerskeje potrjeby, toho runja

němske a franzowske kharty k hraću

a lubi pschi najlěpschej tworje poměrnje tunje płaćisny.

Wona s dobom k nawjedźenju dawa, so ma pódla Straßburgskich tobakowych wudźelkow tež tajke s privatnych fabrikow na składze a so budze so prózowacz, tež w poslednischich druzinach najlěpsche wot dobreho pschedawacz. **Nasche stejnischcźo k khěžorskej tobakowej manufakturje so psches to na zane waschnje njepschemėni.**

Traugott Böhme,

pschedawarnja khěžorskeje Straßburgskeje tobakoweje manufaktury w Budyschinje na bohatej hasy.

K hodownym daram

poruczam swój wulki skład **pschedeschcźnikow** w snatej dobrej tworje po najtunischich płaćisnach.

H. M. Schmidt

na hlownym torhoschcźu.

Hodowne wustajenja

firmy

Tranzschel & Kattein

w Budyschinje

na hospitalskej drósy 7, rózowej hasy 10, bohatej hasy 19

su wotewrjene

a so s tutym najpodwolnischo poruczeja.

Dawam k nawjedźenju, so sym swoju bohatu

hodownu wustajenzu

wotewrił, w kotrejž to lěto wjele **dobreho, rjaneho** a **noweho** namakamy. Franzowske a Stuttgartske **fondanty, dezerty,** Königsbergski a Lübeckski **marzipan,** směschne **attrapy** a **bonbonniery, kwětkowe kolbasy,** wschě druzinu **schokolady** a wubjerneho **mjedoweho tykanza, wulki wubjerk tworow** na **Božodźesezowy schtom** wot najdrózschcheho hacz do najtuńscheho, dale wschelake druzinu **praskatych bonbonow.** Wschu po najtuńschich płaćisnach poruczam.

W. Müller,

konditar na mjasowym torhoschcźu cźisło 7.

Kołacze su stajnje na składze, skasane kołacze so najlěpje pjeku.

K hodam 1884

poruczam:

zyty zokor, punt po 35—50 np.,
w kehelach tuńscho,
drobny zokor, punt po 32—35 np.,
žołty zokor, punt po 30 np.,
rósynki, wulke a małe, po wschelakich płaćisnach,
zitrony, koruschkowy wolij,
zitronat, zitronowy wolij,
mandle, vanillu,
wschědnje czerstwe tołczene **wěrzy,**
= najlěpsche suche droždże. =

Jurij Valtin

w **Wojerezach.**

Tykanzowu wyrzu,
safran, zyty a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenski wolij,
zymt a **wyrzu,** zyty a tołczenu,
porucza

hrodowska haptyka.

Khofej

wot najtuńschich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje sbodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej hasy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńscho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej hasy.

Gardinowe djerżaki.

Wobkuki
wokoło wobrasow
pola
A. Grundmanna
na lawsk. hrjebjach.

Skład schtyftelow.

Prawdźiwe dr. Netschowe sarybowanje psche brunu

je najlěpschi wobarazy a hojerski srědk pschi difteritis, brunej, kaschelu, saksach a subybolenju a je jenoz tehdy prawdźiwe, hdyž je powuczaze pisnu s firmu „Hanina haptyka w Draždźanach“ wuhotowane.

Prawdźiwa dr. Netschowa pschetiarska a żiwjeńska wódka

je wubjerny srědk psche wschě żołdkowe czerpjenje, hkowubolenje a nervowe khorosćze. S powuczazym pisnom k nałożenju dóstacz we wschěch haptykach.

Nowolětne sbożopschejaze khartki

w 2000 wschelakich druzinach porucza knihiwjasarnja

Ernsta Richtera

na snutskownej lawskej hasy 10.

Rólny pohonez

so k 1. januarej pyta na knježi dwór do **Wutołczez.**

Pilna sprawna holza so k 1. januarej pyta wot klampnarja **Rö[illegible]enthalera** na schulskej drósy cźisło 1.

Wuczobnik pytany.

Sa swoje materialno-tworowe khlamy pytam k nowemu lětu abo najposdźischo jutry 1885 serbskeje rěcze mózneho wuczobnika.

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej hasy.

Reje

druhi dźeń hodow w **Lahowje.**

Na to pscheproschuje

Nowak.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“.

27. decembra „Lipa“ stom pyši a serbski so zabawjejo hody swjeći. Wšitke sobustawy kaž też přeprošeni hosćo so z tutym najpodwolnišo přeprošuja a so proša, so wječor w 6 hodźinach w Šołćic hosćeńcu w Rakecach zeńć. **Předsydstwo.**

Bukičanske serbske towarstwo

změje njedźelu 28. decembra popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje.

Dźeński porjad: 1. wólby předsydstwa a wubjerka; 2. přednošk k. seminaristy Keŕka.

Wšitke sobustawy so k tutej zhromadźiznje należnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Pschipósnacze czesnosćze.

Pola směrza so wujednawschi bjerjemy s tutym sle pschisłodźenje na dobrowólnu wóhnjowu woboru Lichanjanskeho knježeho dwora jako „njewěrne“ wróczo.

W Lichanju, 15. dez. 1884.

Handrij Zawnik, gmejnski prjódkstejeŕ.
Jan Maczi, wjesny rychtaŕ.
August Schurk, gm. starschi.
A. Domaschka, żiwnosćeŕ.
A. swudowjena Sommerowa.

Při swojim wotkhadże z Budyšina praju wutrobne božemje wšitkim swojim přećelam.

Matej Handrik.

Lubemu knjesej **Janej Löfflerej,** pruhowanemu hojerskemu pomocznikej, kiž je ruku mojeje wnuczki do porjada stajił a sahojił, s tutym wutrobny dźak praju a pscheju jemu bohaty pschistup.

Marja Rjeczyna

w Hnaschezach.

(K tomu cźisłu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 51 Serbskich Nowin.
Sobotu 20. dezembra 1884.

Moje
hodowne wupschedawanje
je wotewrjene.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

K prjódkstejazym hodam

poručam wulki wubjerk **koschlowych barchentow**, stary łóhcź wot 18 np.; **pokwolmjane ßuknjaze tkaniny**, 6/4 schěroke, wot 35 np.; **wolmjane rubischcża na hlowu** wot 50 np.; **kalmuk** wot 30 np.; **hotowe barchentowe koschle** wot 125 np.; 6/4 **czistoplatowe schórzuchi** s **lazom** wot 85 np.; toho runja schite po 90 np. we wschěch wulkosczach; **módry, schěry a běły płat** we wschěch schěrokosczach jara tunjo.

Emil Wehrle na jerjowej haßy.

K. Köchler,

czaßnikař
w Budyschinje na rózku žitneje a ßerbskeje haßy,
porucża
regulatory, slote a **ßlěborne czaßniki** sa mužskich a žónske, **sceńske czaßniki, nózne czaßniki, budžaki, czaßnikowe rjeczaßy** we wschěch metalach w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach.

Jako wurjadnje płaczišny hódno!
Regulatory
porucża po dobrej kupi po 13 mk. a drózscho
K. Köchler,
czaßnikař w Budyschinje.

So bych ßwój wulki skład hotoweje mužskeje a hólczeje drasty, kotraž je wscha s czistowolmjanych dobrych tkaninow woßebje w mojej dźěłarni dźěłana, něschto pomjenschił, wot nětka
symske nadwoblekarje sa sroscenych a dźěczi, toho runja **wobleczenja, jopy, žakety** a **župany**
po poniženych płaczišnach pschedawam.
Louis Gadt
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu.

K prjódkstejazemu **pjeczenju kolaczow** poručamy naschu
khěžorsku a griesslersku wuczehnjenu muku
w snatej wubjernej dobroscži.
Budyschska ßuknownja a khumschtny mlyn
prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Walzowy khumschtny mlyn w Nadžanezach

porucża k prjódkstejazym hodam wubjernu **pschenično muku** k pjeczenju kolaczow jenož s najlěpscheje pschenży, na porzlanowych a želesnych walzach mlětu, toho runja wschě druzinu **ßuchich warjenjow, nudlow** a kóždy tydžeń czerstwy **lany wolij, lann muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy schrót.**

Mukowy skład w Budyschinje w hosczenzu „Münchner Hof" na horneczerskej haßy.

E. Pfuhl.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcži.

Pschenično muku

(se stareje pschenży)
k pjeczenju kolaczow porucża zentnar po 16 mk.
khumschtny mlyn w Scheschowje.

K hodam

poručam k tunim a modnym
wobradźeńskim klejdam
czistowolmjanu sergu
łóhcź po 40 np.,
nasad stajene drastne tkaniny
łóhcź po 20, 25, 30 np.

A. G. Freyberg
na bohatej haßy.

9 na žitnych wikach 9.

Sswój wulki skład **hotowych žónskich kožuchow** wupschedawam, so bych s nimi rumowak, po najnižschich płaczišnach.

Heinrich Lange
9 na žitnych wikach 9.

Wschě optiske a mechaniske artikle,

kaž elektriske khěžne telegrafy, elektrisirujze maschiny, indukzijowe aparaty, parne maschiny, aneroidowe barometry, ryßowadka, winkle, dalokowidy, mikroskopy, latarnje magiske, lupy, bryle, pincnezy, žiwoßlěbrowe barometry, thermometry atd.,
schablony k wusnamjenjenju schatow, kawczukowe schtemple
porucża po solidnych płaczišnach
Gustav Kloeppel, prjedy Adolph Wagner,
optikus a mechanikus.
Wschě dźěła, do mojeho rjemjeßła ßluschaze, toho runja **porjedjenje schijazych maschinow** po tunjej płaczišnje wobstaram.

K hodam

poručam w bohatym wubjerku po najtuniſchich płaćiſnach

ſpěwarſke knihi w ſomoćanych a kožanych ſwjaſkach, **biblije, ſchulſke knihi, piſane knihi, bildowe knihi, baſeukaze knihi, knihi ſa młodoſćz, notizknižki, piſanſke a ryſowanſke knihi, pjenježne móſchnje, portemonneje, zigarrowe etwije, liſtowe toſche, papowe kaſcheźiki, ſchite, toaletowe** a **dźěłaćerſke kaſcheźiki** ſ drjewa, **fotografiſjowe albumy** a **ſotografiſjowe wobluki, piſane mapy, ſchulſke toſche, ryſowanſke mapy, pjerowe kaſcheźiki, wołojniki, worzelowe pjera, tinty, ſbožopſchejaze khartki, kmótſjaze liſty, wobraſy, kwětki do wopomnjeńſkich knihow, protyki, piſanu papjeru, wupyſchenja ſa bożedźěſćzowy ſchtom atd.**

Wikowarjam ſo dobry rabatt dawa.

A. Schöncke,
knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
1 na hauenſteinſkej haſy 1.

Běły 2 łóhćzej ſchěroki ſylny plat ſa cźeledź

porucźa po 40 np.

H. Kayser
w Budyſchinje na žitnej haſy 10.

E. Raſeld w Budyſchinje

na kotolſkej haſy

porucźa w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćiſnach **wobraſowe knihi, barbowe kaſcheźiki, portemoneje, zigarowe etwije, fotografiſjowe a piſane albumy, notizknižki, wobraſowe wobluki, protyki, piſane, ryſowanſke a hudźbne mapy, nowołětne ſbožopſchejaze khartki, ſerbſke a němſke ſpěwarſke knihi, biblije, wſchu ſchulſku potrjebu, lampowe krywy, piſanu papjeru, worjechowe ſloto atd.**

Wſchě knihiwjaſarſke dźěła ſo derje a tunjo wobſtaraju.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ſym ſwoje **khlamy ſa mužſku a hólcźu draſtu,** wote mnje 18 lět dołho wjedźene, po krótkim pſchetorhnjenju ſaſo pſchedewſał a porucźam ſo toho dla dobroćiwemu wobkedźbowanju.

P. Baruch
pſchi bohatych wrotach.

Draſta, po měrje ſkaſana, ſo rucźe ſhotowi.

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haſy

porucźa ſwój wulki

khofejowy ſklad,

wobſtejazy jenož ſ dobrych płaćiſnych hódnych družinow,

ſeleny khofej punt po 65—160 np.,
paleny = = = 90—200 =

Pſchi wotewſaćzu wjetſchich dźělbow po hiſchće tuńſchich płaćiſnach.

Zokor,

punt po 30—50 np.,
pſchi wotewſaćzu 10 puntow poměrnje tuńſcho,

rózynki,

punt po 25—60 np.,

mandle, korinthy, zitrony,
wſchu dobru **wěrzu,**
koruſchkowy wolij a
zitronowy wolij,

toho runja k hodownemu pjećzenju wſchědnje cźerſtwe

ſzuche droždże

porucźa po mózno tunich płaćiſnach

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haſy.

Zokorowy ſyrop,

punt po 16, 18, 20 hacž 40 np.,
porucźa

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haſy.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchćzatu tworu, porucźa

H. Kayser
10 na žitnej haſy 10.

Pſchedeſchćznikowa fabrika

Richarda Rincki w Budyſchinje
na hornczerſkej haſy 1, w hoſćenzu „k ſzłóuzej“,

porucźa ſwój wulki wubjerk **pſchedeſchćznikow** po najtuniſchich płaćiſnach.

Wuporjedźenja ſo ſpěſchnje wobſtaraju.

Khofej!

Kampinas, ſzyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaćzu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ſkłodźazy, porucźa jako płaćiſny hódny **Gustav Poſer**
na jerjowej haſy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſćzi
porucźa po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haſy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ſu dóſtacź pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haſy.

Rajſ!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucźa **Guſtav Poſer**
na jerjowej haſy.

Khofej punt po 80—130 np.
zokor = = 30— 45 =
mandle = = 90—100 =
rózynki = = 25, 30 a 35 =
petrolej, ripikaty wolij atd., ſkład **ſkótneje** a **warneje ſzele.**

C. G. Hanske
na žitnych wikach.

Haptyka w Rakezach

porucźa **najlěpſchi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** ſa howjaſy ſkót, **wobžerny pólver** ſa **ſwinje, reſtituzionſki ſluid** po dr. Kochu pſche wſche klazanje koni, **ſakſowy pólver** pſche jich ſaſaku a hroſnu ſakſowu khoroſcź, **pille pſche běženje** cźelatow a proſatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balſam,** a je tón jenož tudy dóſtacź. Hewak też **algotine,** najlěpſchi ſrědk pſche ſubybolenje, **pain expeller, Žitawſki, Draždźanſki, Mohrenthalſki** a **Glöcknerſki pleſtr.** Dale najlěpſchi **zitronowy** a **korjenjowy wolij, rohojelenjowu ſól, ſafran** a wſchě **korjenja,** woprawdźite, zyłe a tołcźene.

Direktne
póſtſke parołódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** tójdu
ſrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho pakeljězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne piſma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.
Kajüta № 300. Srjedźnokrynd № 80. Dźěłki mjódſche 12 l. ſa połojcu, mjódſche 1 łěta 9 №.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 27. decembra 1884.** **Lětnik 43.**

Čzi ßami czeßczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotßiž chzedża ßa nje na **1. štwórtlěto 1885** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadża. Czi, kotßiž ßebi Serbske Nowiny pßches póst pßchinjeßcz dawaja, njech tola njeßapomnja, ßebi je tam bórßy ßkaßacz. Na ßchtwórtlěto ßapłaczi ßo ßa Serbske Nowiny na ßakßkich a prußkich póstach, kaž tež w druhich krajach němßkeho khěžorßtwa 1 marka, ß pßchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ß pßchikohu **Serbski Hospodar** płaczja na póstach 1 mk. 25 np., ß pßchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorßtwo. Po wßchěch Němzach je ßo pßcheczíwo khěžorßtwowemu ßejmej wulka roßhorjenoßcz ßbudżika, dokelž je wjerchej Bismarkej 20,000 hriwnow ßapowjedżik, kotrež ßebi tón ßa ßwojeho ßaßtupjerja w miniſterßtwje ßwonkownych naležnoßczow żadaßche. Adreßy, w kotrychž ßo wjerchej Bismarkej ludowa dowěra a ßwěrnoßcz wupraja, ßu ßo w wjele městach wupołożike a ßo ß wjele tyßaz mjenami podpißake. Tež Němzam w wukraju je wobßanknjenje khěžorßtwoweho ßejma ß pohorßchenjom bylo. Jedyn němßki bankier w Parißu je ßo poßkiczik, ßo chze létnje żadane 20,000 hr. ßa Bismarkoweho ßaßtupjerja na pßchichodne pjatnacze lět ße ßwojeje kapßy płaczicz. To ßame poßkiczenje je ßo tež wot wjele němßkich towarßtwow w wukraju czinilo. W někotrych ßtronach chzedża ßjawnje pjenjeßy ßběracz a Bismarkej tak ßrědki podacz, ß kotrymiž by ßebi pomoznika dżerżecz móhł. Khěžorßtwowemu ßejmej ßo ße wßchěch ßtron maliczkoßtna njewótczinßka myßl porokuje. Hacz dotal hißchcze ßo ženje ßtako njeje, ßo by lud na tajke waßchnje ßwojim ßaßtupjerjam w khěžorßtwowym ßejmje ßwoju njeßpokojnoßcz nad jich dżěłom wuprajił. Ssnadź ludowe poßwary ßtajnych ßpjeczowarjow na khěžorßtwowym ßejmje pohnuja, ßo ßo w pßchichodnych poßedżenjach wot żaneje parßchonßkeje njepßchecżelnoßcze wodżicz njedadża a ßo ßo pßchecżiwo prawym a nußnym żadanjam knježerßtwa bjes roßuma dale njeßapjeraju.

— Prozeß němßkeho khěžorßtwoweho ßuda w Lipßku pßchecżiwo anarchißtej Reinsdorfej a jeho towarßcham, kotßiž běchu ßebi wotmyßlili, pßchi poßwjeczenju Niederwaldßkeho pomnika dynamitowy nadpad pßchecżiwo němßkemu khěžorej a němßkim wjerchám, khěžora pßchewodżazym, do ßkutka ßtajicz, je ßo póndżelu pßchipołdnju ß woßjewjenjom wußuda ßkónczik. Reinsdorfa, Rupßcha a Küchlera ßu k ßmjerczi ßaßudżili. Pódla toho Reinsdorfej khoßtarnju na 15 lět, Rupßchej a Küchlerej khoßtarnju na 12 lět pßchißudżichu. Bachmann a Holzhauer, kotrajž běßchtaj pßchi nadpadże pomoznaj bykoj, doßtaßchtaj kóżdy po 10 létach khoßtarnje. Druhy wobßkorżeni ßo njewinowaczi ßpóßnachu. Pßchi wußudżenju je ßo wupokaßako, ßo je ßo anarchißmuß po zyłych Němzach roßßchěrik a ßo je derje organiſowany. Reinsdorf je pßchipóßnaty nawjednik cżrjódy ßpßchißahanzow, kotrychž w ßlepej poßłußchnoßczi dżerżeßche, jim ße ßmjerczu a druhimi traßchidłami hrożo. Němßzy anarchißtojo po ßwojej woli njeßkutkuja, woni maju ßwjaßki ße ßwojimi towarßchemi w wukraju a doßtawaju wot nich wukaßy, powjeßcze a pjenjeżnu podpjeru. Anarchißtißke ßjenoczeńßtwa ßu po zyłej Europje roßßchěrjene, a maju bjes ßobu porjadne liſtowanje. W potajnych ßhromadżißnach anarchißtojo ßwoje njeknicżomne ßłóßcze wuradżuja, w potajnoßczi pjenjeßy k doßkutkowanju ßłóßtnißkich nadpadow ßběraju a je ßwojim towarßcham ßczelu, kotßiž pjenjeßy k někajkemu njeßkutkej trjebaju. Anarchißtojo ßo njehańbuja, njekraßnikow, kotrychž je polizija ßbożownje wußlědżika, jako martrarjow człowjeßtwa khwalicz a ßławicz. Tak je tež tón krócz ßhromadżißna anarchißtow w Parißu wobßankka, Reinsdorfej a jeho ßobuwinikam pßchihłoßowanßku adreßu pßchipóßłacz a ß tym ßwoju pßchesjenoßcz ß němßkimi anarchißtami wobkrucżicz. Ta ßama czeßcz je ßo loni tež anarchißtißkimaj mordarjomaj Kammererej a Stellmacherej doßtaka, kotrajž běßchtaj w Winje a Floridsdorfje żadławe mordarßtwa wobeßchłoj.

Awßtrija. Wot wulkeho pjenjeżneho „kracha“, kotryž w meji léta 1873 w Winje wudyri, njeje tam w běhu někotrych dnjow tak wjele pßchekßchiwjenjow na dobo na ßjawnoßcz pßchißchło, kaž ßańdżeny tydżeń. Prěnja powjeßcz, ß kotrejž ßo wobydlerjo Wina do ßtracha ßtajichu, bě, ßo je druhi direktor „delnjo-awßtrißkeho eßkompte-banka“, dwaj milijonaj ßchěßnakow pßchekßchiwiwßchi, czeknuł a ßo ßatßělił. S dobom bě polizija Jauneroweho towarßcha, Heinricha Kufflera, ßajała, na kotrehoż tukaju, ßo je Jaunera k pßchekßchiwjenjam wabił. Někotre dny poßdżißcho ßo nowe pßchekßchiwjenje w „giro- a kaßßenvereinje“ wukopa. Jedyn ßaßtojnik ß mjenom Baldey bě 160,000 ßchěßnakow ß pokładnizy ßpakoßczik a ßo toho dla wot polizije do pßchepytanja wßak. Pßchi reviſiji pßchekßchiwjenje jeneho druheho ßaßtojnika, wěßteho Lukaßcha, na ßwětko ßtupi. Tutón bě 80,000 ßchěßnakow ß banka wßak, ß nimi na burßy ßpekulirowak a je pßchěhrak. Jako chzychu Lukaßcha toho dla pßcheßkyßchecz, wón ß Wina wujědże a ße ßamomordarßtwom ßwojemu żiwjenju kónz ßczini. W jeho ßawoßtajenych liſtach wußlědżichu, ßo je jemu pokładnik „giro- a kaßßenvereina“, wěßty Klaar, pßchi pßchekßchiwjenju pomozny byk. Tež tutoho ßaßtojnika ßu ßajeli.

Turkowßka. S Mazedonißkeje a Thrazißkeje powjeßcze pßchikhadżeja, ßo turkowßzy rubjeżnizy a mordarjo tamniße bołharßke wobydlerßtwo żałoßtnje pßcheßcżěhaju. Jedyn dopißowar bołharßkich nowin „Mariży“ ß Karadura w Thrazißkej piße: Jeli ßo turkowßke knježerßtwo, kaž hacz dotal, dale ßakhadżenju turkowßkich rubjeżnikow ß měrom pßchihładuje, budża Bołharjo nußowani, ßwoju domißnu wopußchczicz a ßo ße ßwojim kubłom, kotrež ßnadź ßu rubjeżnikam ßbożownje wukhowali, do ranßcheje Rumelißkeje abo do wjerchowßtwa Bołharßkeje pßcheßydlicz. Wjele bołharßkich wßow w Mazedonßkej je ßo wopußchczíło, wone ßu puße a próßdne. Tak je w tu khwilu we wßy Kalowdże, hdżež ßo 50 bołharßkich dworow liczi, jenoż 13 wobydlenych. Tak a podobnje ma ßo tež w druhich wßach. Bołharße wobydlerßtwo je pßcheßwědczene, ßo je ßebi turkowße

knjeżerſtwo wotmyßliło, Bołharow w Mazedonſkej a Thraziſkej pak wutupicź, pak jich nuſowacź, ſo ſ kraja wucźahnu. A kak móże tamny wbohi kſcheſcźijanſki lud nĕſchto druhe wotcźakacź, hdyż widźi, kak turkowſzy rubjeżnizy ßwoje hroſnoſcźe pſched wocźomaj wyſchnoſcźe cźinja, ſo knjeżerſtwo ſkóſtnikow njekhoſta, ani jim njewobara, hacź runje w tamnych krajinach, kotrež ßo wot njecźłowſkich njekraßnikow domapyta, wjele turkowſkeho wójſka leži. Krjudowani a pſcheſcźĕhani Bołharjo bychu wſchak rubjeżnikow a mordarjow wot ßo dźerżeli, bychu jich ſaniczili, hdy by kſcheſcźijanam dowolene było, ßo ſ brónju wobaracź. W Turkowſkej je mjenujzy kſcheſcźijanam ſakaſane, bróń noßycź, duż njebrónitym ratarjam a mĕſchcźanam niczo druhe njewoſtanje, hacź ßo wot rubjeżnikow wurubicź dacź, abo jim dobrowólnje ßwoje kubło pſchewoſtajicź, ſo bychu ßebi ſ najmjeńſcha żiwjenje ſdźerżeli, wo kotrež dyrbja ßo pſchezo pſchi tajkich nadpadach bojecź. Tola ſ tym hiſchcźe hubjenſtwo kſcheſcźijanow kónza nima, cźaſto ſ wody do błóta pſchińdu. Hdyż turkowſka wyſchnoſcź ſhoni, ſo ßu ßebi Bołharjo wot rubjeżnikow pjenjeſy abo żito wunuſowacź dali, dha ßo njeſbożowni, kotſiż ßebi tola na druhe waſchnje żiwjenje wukhowacź njemóżachu, wot wyſchnoſcźe pſchimnu, maju ßo pſched ßudom ſamolwicź a cźeźke khoſtanje w jaſtwach cźerpicź, dokelż ßu „rubjeżnikow podpjerali a jich ſ zyrobu ſaſtarali“. Duż ßo njepſchecźĕri, hdyż ßo praji, ſo je hubjenſtwo Bołharjow pod turkowſkim knjeżerſtwom tak wulke, ſo dyrbja ſadwĕlowacź. Kak turkowſka wyſchnoſcź ßwoje pſchißłuſchnoſcźe dopjelnja, móże ßo ſe ßlĕdujzeju pſchikładow ßudźicź. Njedaloko mĕſta Waſilika rubjeżnizy na bĕłym dnju jedyn dwór nadpadżechu, wot nikoho njemyleni tam rubjachu a wſcho wotnoſchachu, ſchtoż jim pod wocźi pſchińdźe. Wyſchnoſcź w Waſiliku, kotrejź ßo nadpad ſdźĕli, ßo ani njehibnu, ſo by ßo ſa rubjeżnikami nĕchtó puſchcźił a jich pſchimnuł. Jako ßo poſdźiſcho ſaßo ras rubjeżnizy do druheje wßy njedaloko toho ßameho mĕſta walichu, Bołharjo wojerſkeho komandantu wo pomoz proſchachu. Tón pak jich wußmĕſchi a da rubjeżnikam dale kranucź. Junkrócź ßo woprawdźe ſa jenej bandu puſchcźichu a wojazy rubjeżnikow w lĕßu wobſtupichu; tola ſpodźiwnje, wſchitzy rubjeżnizy cźeknuchu, żaneho jenicźkeho ani njepopadźechu, ani njemorichu. Wojazy bĕchu jim ſe ſamyßłom twóchnucź dali. Sańdźene lĕcźo bĕ knjeżerſtwo wĕſtemu Alijej Pechliwanej, kotryż je ſa ßwoje młode lĕta ßam rubjeżnik był, poruczíło, ſo ma ſ wojerſkim wotdźĕlenjom rubjeżniſtwu kónz ſcźinicź. Ali Pechliwan drje ſa rubjeżnikami ßlĕdźeſche, wotewſa jim też cźaſto kranjene kubło, tola rubjeżnikam da ſtajnje wupjerchnucź. Pſchi tym wón bjes ßmilnoſcźe pſhecźiwo kſcheſcźijanam ſakhadźeſche; bĕda wbohemu Bołharej, kotryż w ßmjertnym ſtraſche rubjeżnikej nĕſchto da, ſo by ßo ßmjercźe ſminuł; njeſbożowneho ßurowje pſchebichu a pſcheſcźĕhachu, druhdy jeho ßamo wobwĕßnuchu . . . Nó, to ßu woprawdźite turkowſke wobſtejnoſcźe; to wſcho ßo ſtawa pod ßkawnym knjeżerſtwom ſultana w Konſtantinoplu, pſched wocźomaj ziviliſowaneje Europy, kotraż je ßo w Barlinſkim mĕrje ſaruczíła, ſo budźe kſcheſcźijanow w Turkowſkej pſched podtłóczenjom a pſcheſcźĕhanjom ſakitowacź.

Wumoženje pſches wumoženje.

Bĕſche cźmowa ſymna nóz wokoło hód. Wĕtr ſ połnozy hroſnje howrjeſche a ßnĕhowy mjecźel hwiſdajo a wujo pſches hory pſched ßobu cźĕrjeſche. W khĕżi lĕkarja Bowalka w Pſcheſtowzach, kotraż ßama ſ kónz wßy a trochu na hórzy ſtejeſche, ßo jeno w jenym woknje hiſchcźe ßwĕcźeſche. Knjes Bowalk ßam w ßwojej jſtwiczźy ßedźeſche a ßo ſa cźopkymi khachlemi w mjehkim wulkim ſtólzu wupſchĕſtrĕwſchi pſchi zunim ßwĕtle wyßokeje lampy nowiny cźitaſche.

Knjes Bowalk bĕſche ſchĕdźiwy ſtarz 70 lĕt. Hižo dlĕhe hacź 40 lĕt wón w Pſcheſtowzach a w dalokej wokolnoſcźi jako lĕkař ſkutkowaſche. Bóh tón Knjes bĕſche jeho ſ cźaßnymi kubłami żohnował; duż knjes Bowalk njebudźiſche trjeba mĕł, ßo hiſchcźe na ſtary dźeń w ßwojim powołanju prózowacź. Ale wón wjedźeſche, ſo daloko a ſchĕroko druheho lĕkarja njeje, a ßo toho dla żenje njeſapowje, hdyż jeho k khoremu kożu wołachu.

Pódla jaßneho roſuma mĕjeſche knjes Bowalk cźopku wutrobu ſa horjo a nuſu ßwojich ßobucźłowjekow. A ſchtó też cźłowjeſke hubjenſtwo, wſchelake horjo a nuſu tak bliſko a w tajkej nahocźe ſeſnawa, każ woßadny duchowny a woßadny lĕkař? Hdyż ßebi Bowalk ßwoju prózu tam płacźicź dawaſche, hdźeż k tomu mĕjachu, dha je tola też nĕkotry ſakraßny krócź hodźiny daloko khodźił abo jĕdźił, ſo by ſe ßwojej wĕdomoſcźu a ſe ßwojim naſhonjenjom khoremu khudemu mużikej pomoz abo tola wołóżenje ſkicźak, derje wjedźo, ſo żaneho ſarunanja ſa to njedoſtanje, khiba ſ najhłubſcheje wutroby wukhadźaze „Sapłacź Bóh!“ Hdźeż bĕſche trjeba, wón też lĕkarſtwo pſchida. Haj, wjazy hacź jena khuda ßwójba, hdźeż cźrjódka dźĕcźi płacźizy wokoło koża khoreho nana abo khoreje macźerki ſtejeſche, wo tym powjedacź wĕ, kak je ßo knjes Bowalk ſa cźaß nanoweje abo macźerneje khoroſcźe ſa najnuſniſche potrjebnoſcźe ßwójby ßobu ſtarał.

Też dźenßa bĕſche ſtary lĕkař zyły dźeń wokoło jĕdźił. Dopołdnja bĕſche pola ſtareho Mateja w Lipkezach pobył, pola kotrehoż pak bĕſche wſcha cźłowjeſka pomoz podarmo; Matej hižo w mrĕcźu leżeſche, hdyż lĕkař wotjĕdźe, dokelż k druhim khorym khwataſche. Wjedro bĕſche hroſne doſcź a ßnĕh wĕjeſche; duż bĕſche ſchĕdźiwy lĕkař wjeßely, hdyż móżeſche po dokonjanej prózy wjecźor w cźopkej jſtwiczźy ßedźo ßwoje nowiny cźitacź.

W domje bĕſche wſcho cźicho; mandźelſka knjeſa Bowalka bĕſche ßo runje k mĕrej podała, cźeledź pak hižo dawno ſpaſche. Na jene dobo ßo krucźe wo khĕżne durje kłapacź pocźa. Sadźiwany, ſchtó móhł tu tak poſdźe a w tajkim hroſnym wjedrje bycź, lĕkař rucźe ſtanu a khĕżne durje wotewri. Pſched nim zuſy, do płaſchcźa ſawaleny mużiki ſtejeſche; bjes komdźenja jeho lĕkař nimo ßo do jſtwy puſchcźi. Nuts ſaſtupiwſchi zuſy lĕkarja proßycź pocźa, ſo by ßo tola ſkerje a lĕpje do Lipkez na pucź podał, hdźeż jeho ſtary Matej, kiż w wulkich boloſcźach leži, ſ njeſcźerpnoſcźu wocźakuje.

Bowalkej ßo wĕricź nochźyſche, ſo ſtary Matej hiſchcźe wumrjeł njeje. „Je dha to móżno“, wón rjeknu, „ſo je Matej hiſchcźe żiwy, hdyż ßym jeho tola dopołdnja mrĕjazeho wopuſchcźił?“ A pſchi najlĕpſchej woli dźĕ jemu tola też njebych żaneje pomozy poſkicźicź móhł. Też je wonka tajki hroſny mjecźel, ſo ani pßa rady ſ domu njewucźĕriſch.“ Hdyż pak zuſy w khoreho mjenje proßycź njepſcheſta a powjedaſche, kak je Matej wokoło pſchi połdnja ſaßo k ßebi pſchiſchoł a bjes pſcheſtacźa ſa lĕkarjom jedźi, ſtary lĕkař, kotrehoż cźucźiwa wutroba hiſchcźe nikomu na ſprawnu próſtwu pomozy ſapowjeła njebĕſche, rjeknu: „Nó dha w Bożim mjenje!“ Wón pohoncźa ſawoła a jemu pſchahacź kaſaſche. A dokelż ßanje w kólni ſtajnje hotowe ſtejachu, lĕkař hižo ſchtwórcź hodźiny poſdźiſcho ſe wßy won do cźmoweje nozy a do ßnĕhoweho mjecźela jĕdźeſche. Zuſy poßoł ßobu jĕcź nochźyſche, ale, każ prajeſche, do prĕdka khwataſche a ßo lĕkarjej bórſy ſ wocźow ſhubi.

Do Lipkez bĕſche dobra hodźina. Bowalk do wjelcźeho kożucha ſawaleny w ßanjach ßedźeſche; bórſy ſa Pſcheſtowzami ßebi wón cźopły khornał pſches wuſchi ſcźeże, ſo by jemu ßnĕh tak ſa wuſchi a mjeswocźi njeplazał. W myßlach ßedźo ſtary lĕkař pytnuł njebĕſche, ſo ma hižo pſches poł pucźa ſa ßobu. Na jene dobo jeho nahły ſtork ſ hłubokich myßlow wubudźi. Konjej ſpłóſchiwje ßmorcźecź pocźeſchtaj, ſ prĕdkom ſtawaſchtaj a na żane waſchnje dale nochźyſchtaj. Knjes Bowalk ßwojemu pohoncźej ſe ßani ſlĕſcź kaſaſche, ſo by pohładał, ſchto konjow ſcheri. Se ßani ſkocźiwſchi pohoncź wuhlada, ſo pſched bróſdnikom nĕſchto cźorne w ßnĕhy leži, a bliże ſtupiwſchi ſpóſna, ſo je to cźłowjek. Duż też lĕkař pſchiſkocźi a ßwoju latarnju ſaßwĕcźiwſchi w ßnĕhy leżazemu mjeswocźi poßwĕcźi. Pſched nim leżeſche młody, ramjenjaty cźłowjek; na jeho ßwĕtłych kneſlach a na mjecźu, ſ kotrymż bĕſche wobpaßany, bĕſche widźecź, ſo je to wojak. Lĕkař jeho wobmaßa; żiwjenje hiſchcźe w wojaku bĕſche, ale wbohi bĕſche hižo wſchón proſty a k ſmjerſnjenju bliſko. Tu bĕſche na mĕſcźe pomoz trĕbna. Lĕkař drje na to pomyßli, ſo wſchak też w Lipkezach na njeho cźakaja; ale ſchtó wĕ, hacź ſtareho Mateja hiſchcźe żiweho nadeńdźe? a pomhacź jemu tola njemóże? wſchako też móże poſdźiſcho hiſchcźe do Lipkez dojĕcź. Duż wón pohoncźej poruczi konjej ſawrócźicź. Staroſcźiwje na to knjes a ßłużobnik poł ſmjerſnjeneho wojaka do ßanjow położiſchtaj a jeho ſe ßnĕhom ſawodźeſchtaj. Na to pohoncź hoteżzy ſhrabnu a konjomaj cźĕricź da, ſchtoż móżeſchtaj bĕżecź.

Bórſy ßo ßanje Pſcheſtowzam bliżachu. Kerki hiſchcźe ſadźĕwachu, ſo lĕkarjowy dom widźecź njebĕſche. Tu ßo dróha dźĕli, ßanje ßo k lĕwizy winuchu, poßledni kerk nimo rejwa, — tu ſteji lĕkarjowy dom . . . . Ale ſchto to? S woknow Bowalkoweho doma ßo ßwĕcźi! . . . . Knjes a ßłużobnik ßo jenak ſtróżiſchtaj; to niczo dobre bycź njemóże. Hnydom lĕkarjej poßoł do myßli pſchińdźe, kiż bĕſche jeho do Lipkez powołał a ßo potom tak nahle ſhubił. Sa-

bywschi na wojaka knjes Bowalk se ßani skoczi a do domu khwatasche, hladacz, schto je ßo tam stako. Tez pohoncz sastróżeny ßanje psched wrotami stejo wostaji a sa ßwojim knjesom bežesche.

Czopke ßněhowe poßleschko běsche wojakowe stawy saßo shrěło. Na jene dobo jeho někajke wokanje s jeho ßona wubudźi. Wón s wulkej prózu stanu a ßwoje sprostnjene stawy shibowacz a roszahowacz pocza. Wuhladawschi psched ßobu njesnaty dom, ßebi wón hkowu kamacz pocza, hdże po prawym je a kak je ßem pschischok. S nowa wón stysknе wokanje wußkysscha. To po dobrym njeje, ßebi wón rjeknu, a pscheßwědczíwschi ßo, so ßwěrny pschecźel, jeho mjecz, hischcze na jeho stronje wißy, wón s wrótkami psches dwór do domu stupi.

Sa khěžnymi durjemi s nohu do něczeho storczi: to běsche człowjek, po sdaczu żónska, kiž tam wuwjasana leżesche. Rucże wojak jeje puta rosrěsnu a potom do jstwy stupi. Ale schto tudy widźesche! Tsjo człowjekojo wuwjasani wo jstwje leżachu, a do rta běsche kóżdemu rubischczo tyknjene: běsche to stary lěkař, jeho wobstarna mandźelska a pohoncz; a mjes tym so jedyn rubježnik papjerjane a druhe pjenjesy s lěkarjoweho pißneho blida bjerjesche, běsche druhi nad lěkarjom skhileny, nóz s dołhim błyskotatym brinkom w ruzy dźerżo. Se spósnaczom stracha ßo wojakej połne mozy wróczichu. Pornjo błyskej jeho mjecz s nóznjow sleczi, a każ ßnop ßo rubježnik, kiž chżysche runje stareho lěkarja sakkócz, morwy do jstwy wali. Dźiwje wołajo druhi rubježnik na wojaka dźesche, ale tez jeho smużity młodźenz s tajkim wotmachom do hkowy praßnu, so ßo wón pohłuscheny do jstwy wali. Mjes tym se jstwizy hischcze dwaj towarschej pobiteju rubježnikow wuskoczischtaj a wojaka wot sady pschimnuschtaj; a mjes tym so jeho jedyn każ se żelesnymi porstami dajesche, jemu druhi mjecz s rukow wuwinu. Wbohi młodźenz budźische bjes dwěla ßwojimaj pschecźiwnikomaj podležak, ale w tym ßamßnym wokomiku ßo jstwine durje wotewrichu a zyła czrjóda Pschestowczanow ßo nuts wali. Lěkarjez ßłużobna dźowka, kotraż běsche sa khěžnymi durjemi wuwjasana leżała, běsche hnydom stanuła, hdyż běsche wojak jeje puta rosrěsak, a do wßy běżała s zyłej schiju wo pomoz wołajo. Na jejne wołanje běchu ßo Pschestowczenjo sběżeli a hischcze czaßa doscz pschischli, lěkarjez ludźi a jich wutrobiteho wumóżerja wot wěsteje ßmjercze wumóz. Rubježnikaj a jeju towarsch, kiž běsche jeno pohłuscheny, buchu swjasani a ßudnistwu pschepodaczi. W saraženym rubježniku pak lěkař toho poßoła spósna, kiž běsche jeho do Lipkez powołacz pschischok. Stary Matej pak běsche, schtoż nasajtra shonichu, pschipołdnju hižo ßwoju duschu Bohu spuschczik, a rubježnizy běchu lěkarja a s nim tez jeho pohoncza jeno s lescżu s domu wabicz chżyli, so bychu potom czim bóle njemoleni dom wurubicz móhli.

Knjes Bowalk a jeho dom njewjedźachu, kak ßo ßwojemu wumożnikej dźakowacz. Smużity wojak pak wo dźaku niczo ßkyschecz nochżysche: wschako běsche dobroczíwy lěkař prjedy jeho wot ßmjercze wumożik.

Na hody na wotpustk domoj puschczeny, běsche młody wojak hischcze dwě hodźinje pucża hacz do ßwojeje ródneje wßy měł: tu běsche jeho sły mjecżel pschekhwatał, a ßmjercz mucżny běsche wbohi młodźenz w ßněhowej ßepi tczazy wostał. A njebudźische-li ßo dobroczíwy lěkař nad nim ßmilił, wojak ani ßwojeje maczerki, ani ródneje wjeski wjazy wohladał njebudźische.

Tak mějeschtaj knjes Bowalk a młody wojak jedyn druhemu, pschede wschěm pak, wě ßo, wobaj Bohu, ßwoje wumoženje dźakowacz. A tez tudy ßu ßo wopokasałe ßłowa: Schtóż ßo nad ßwojim bliżschim ßmili, nad tym ßmili ßo tez tón Knjes nasch Bóh.

Podał E. Helaß.

Ze Serbow.

S Budyschina. Zyrkwinske prjódkstejerstwo Michałskeje woßady je w ßwojim poßedźenju 15. dezembra w pschitomnoscźi měschczańskeho radźiczela knjesa Heerklotza knjesej Augustej Grollmußej s pschipósnaczom jeho wjelelětneje ßwěrneje a sprózniweje zyrkwinskeje ßłużby czeßny dar, rjany ßlěborny remontoirski czaßnik, pschepodało. Na snutskownej stronje czaßnikoweho wěka ßu ßłowa: „S dźakownoscźu zyrkwinske prjódkstejerstwo Michałskeje woßady" a na swonkownej stronje pißmikaj: „A. G." wuryte.

— Městno wokoło Michałskeje zyrkwje ma ßo po wobsanknjenju zyrkwinskeje rady pschichodne lěto srunacz a na pschihódne waschnje pschiprawicz. Muriczka, kotruż ßu na nawjeczornej stronje twaricz sapoczeli, budże wudospołnjena, a zyłe městno se schtomami a kerczkami poßadźane. Khóśty, kotreż ßu ßo s 1200 hriwnami wobliczike, ßo po połozy wot Michałskeje woßady a po druhej połozy wot měschczańskeje rady nawdadża.

S Khwaczíz. Liczba dźeczi nascheje schulskeje gmejny je s lětami tak ßylnje pschiběrała, so rumy tudomneje schule sa nje wjazy njedoßahaju. Duż ßebi żadachu, so by ßo druha schula w Wulkej Dubrawje natwarika. Ministerstwo pak do tutoho żadanja swoliło njeje, ale poruczíło, so ma ßo w Khwaczízach nowa wjetscha schula twaricz. Knjes wucżeŕ Wiczas, kotryż je roswucżenje wulkeje ßyły dźeczi hacz dotal ßam wobstarał, schtoż je sa jeneho wucżerja jara wobczężne a napinaze dźełko, pomozneho wucżerja k podpjerje dostanje.

§* Se Sarěcza. Dokelż běsche hodowny ßwjedźeń, kiž nasche ßerbske towarstwo w sańdźenym lěcze ßwjeczesche, tajke powschitkowne spodobanje a pschipósnacze namakał, a ßo se wschelakich stron żadanje ßłyschecz dało, so bychmy tola tez lětßa saßo tajki ßwjedźeński wjeczor wuhotowali, dha ßo jenohłóßnje wobsanknu, tuto lěto saßo tajki ßwjedźeń w Bożim mjenje k Bożej czesczi do skutka stajicz. K tomu ßo njedźela 22. dezembra postaji. Ssrjedź sale w hosczeńzu w Lahowje stejesche wulki hodowny schtom, rjenje poßwětleny a s jabłukami, worjechami a druhimi tworami bohacze napowěschany. Sala běsche tak s ludźimi napjelnjena, so ßo nichtó wjazy ßynucz njemóżesche. Sswjedźeński program běsche tónle: 1) Wotewrjaza rěcz wot pschedßydy Jana Młynka. 2) Khěrlusch: „Ja s njebjeß dele pschińdu k wam", spěwany wot wschitkich shromadnje a s hudźbu posawnistow pschewodźany. 3) Khěrlusch: „Hosianna! Khrystuß dże" s „Zionskich hłoßow" I. czo. 2, pschednoscheny wot E. Ryczerja. 4) Spěw: „O najßwjeczischi", spěwany wot schulskich dźeczi. 5) Wěschczenja profetow, s „Bożeje nozy", pschednoschene wot Krawza. 6) Kantata: „Nam je ßo dźeczo narodźiło", spěwana wot měschaneho khora. 7) „Wěschczenja a ßlubjenja wo Khrystußu w ßwjatym pißmje", deklamazija wot Leschawy, do schtuczkow sestajana wot njeho ßameho. 8) Spěw: „Saspěwajcze w luboscźi a mozy", mużski khor. 9) Sswjedźeńska rěcz wot knjesa wucżerja Grüllinga. 10) Spěw: „Czicha nóz" wot schulskich dźeczi. 11) Deklamazija: „Khuda ßyrotka" wot pschedßydy Młynka. 12) Spěw: „Nětk czesczi budź Bohu w wyßokoscźi", spěwany wot schulskich dźeczi. 13) Khěrlusch: „Hlaj, bratsja a ßotry, ta ßwjeczena nóz", s „Zionskich hłoßow" I. czo. 14, pschednoscheny wot E. Schuzy. 14) Spěw: „Dźak, czesczi a khwalba", měschany khor. 15) Skónczenje, rěcz wot pschedßydy. S tym ßo ßwjedźeński dźěl skónczi. Po krótkej pschestawzy mějesche ßo wobradźenje abo wjele bóle wuloßowanje ßobupschinjeßenych darow. Skónczníe ßo schtom schczipasche a wschitko ßo bjes dźeczi rosdźěli.

S Lasa. Na tudomnym knjeżim dworje směja ßo w lěcze 1885 ßlědujze ßudniske dny: 14. januara, 11. februara, 11. měrza, 15. haprleje, 13. meje, 10. junija, 8. julija, 16. septembra, 14. oktobra, 11. novembra, 16. dezembra.

S Rjeczizy. W lěcze 1885 směja ßo tu sa wßy: Stary Lubolń, Napadź, Dubz, Wóßliczu Horu, Mochołz, Nowe Hamory, Publik, Samosty, Rychwałd, Rjeczizu, Pakostnizu, Hatk, Schtyri Duby, Wjerdu a Wunschow ßlědujze ßudniske dny: 20. a 21. januara, 3. a 4. měrza, 14. a 15. haprleje, 26. a 27. meje, 7. a 8. julija, 22. a 23. septembra, 3. a 4. novembra, 15. a 16. dezembra.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Tudomne hamtske hetmanstwo bě żiwnoscźerja Augusta Vettera w Maleschezach wobskorżiło, dokelż bě 16. oktobra w tamnischej Nowakez korczmje Maleschansku gmejnsku radu hanił a ju na czesczi ranił. Betterej 100 mk. khostanja abo tsi njedźele jastwa pschißudźichu. — 12lětny F. O. Müller w Hunczerizach bě 19. novembra w tamnischej Hennersdorfez khlamarni 55 np. s kaschczika kranuł. Müller ßo psched ßudom wusna, so je wjedźał, so je kranjenje sakasane. Duż jeho paduchstwa dla k jastwu na jedyn dźeń saßudźichu. — Dźełaczeŕ K. Nowak w Budyschinje bě wot twarskeho wjednika Eißlera w Baczonju 23. oktobra 15 mk. s poruczenjom dostał, so by je wósnikej Mittagej w Czichońzach pschepodał. Nowak pak pjenjesy njewoteda, ale je k ßwojemu wużitkej pschetrjeba. Pschekschiwjenja dla jeho s jastwom na dźeßacz dnjow pokhostachu. — Dźełaczeŕ J. K. Heina w Kschischowje ma tydźeń w jastwje poßedźecz, dokelż je na jenym polu blisko Barta dźełaczerjej Kulzy s Makeje Subriczki schkórnje a soki spakoscźik. — W Hrubjelczizach dźełaczeŕ K. A. Knopf a nózny straźnik Polter w jenym domje w hromadźe bydlitaj. 6. septembra ßo wobaj někajkeje pschiczíny dla w khěži swadźischtaj a pschi tym Knopf Poltera s hamorom na hkowu dyri. Polterej bě hkowa po sdaczu straschnje sranjena, duż wón po pomoz wołasche. Jeho kschiki wußkyschawschi Polterowa a Knopfowa mandźelska, poßlednischa khoschczo w ruzy dźerżo, pschiběhnuschtej. Knopfowa ßo, ßwoju njepschecźelnizu wuhladawschi, do njeje s khoschczom da a ju s toporom na hkowu pjerjesche. Knopfez mandźelskeju

cźělneho ranjenja winowateju spósnachu a dosta Knopfowa jastwo na tśi dny, jejnuż muż pak, kotrehoż ßu hižo wjazy krócź, bjes druhim dla cźělneho ranjenja, khostali, jastwo na jedyn tydźeń pschißudźene.

Powokanska komora. Korcźmar Pětr Janasch w Hbjelsku bě ßkužobnu dźowku Emiliju Wyleminu Michaelez wobskorźił, dokelž bě ßo ta na jeho žonu pschißkodźaka a ju na cźeszi pschimaka. Lawniski ßud w Nowym Salzu wobskorźenu njesaßudźi, a Janaschej sapkacźenje khóstow pschizpi, dokelž bě Janaschowa pjecźa Michaelez s tym k pschißkodźenju pohnuka, so bě na jeje nawoźenju ßwarika. Janasch ßo pschecźiwo tutomu wußudej powoła a to s dobrym wuspěchom. Druha instanza pschi nowym pschepytanju sa dopokasane njemějesche, so je Janaschowa někajkeho cźeszźranjenja winowata. Duž Michaelez dla pschißkodźenja k 5 mk. khostanja saßudźichu.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

a) Sapißachu:	Lětne pschinoschki					Summa	b) Sapkacźichu:
	1884	1885	1886	1887	1888		
W Hlinje:*	M	M	M	M	M	M	M
Worjech, sahrodnik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Kótwiza, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Kótwiza, sahrodnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Böhmer, kubleŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Kral, gmejnski prjódkstejeŕ .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Mikanja, sahrodnik	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Pětschka, sahrodnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Nowak, krawz	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
Pawoł, khěžeŕ	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
Jana, khěžeŕ	—.05	—.05	—.05	—.05	—.05	—.25	—.05
W Scheschowje:							
Gusta Hord	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Gusta Sahrodnik, korcźmaŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jakub Michałk, sahrodnik .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Hajnza Mihan, khěžnik . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Michał Herrmann, khěžnik .	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
Pětr Rjencź, bur	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Jan Mjetł, sahrodnik . . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Handrij Pětschka, sahrodnik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Khorła Wirt, khěžnik . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Michał Pětsch, khěžnik . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Jan Róła, zyhelnik	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5 —	1.—
Pětr Wawrik, bur	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Handrij Delny, khěžnik . .	—.25	—	—	—	—	—.25	—.25
Khorła Cźech, sahrodnik . .	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
						79.—	16.—

* Pśches k. gmejnskeho prjódkstejerja Pětra Krala nahromadźene.

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Towaŕstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

12 mk. sbytka wot Jakuboweho kermuschneho prědowanja (sa jeneho gymnasiasta s Njeßwacźilskeje woßady).

E. Měrsch, pokładnik Towaŕstwa Pomozy.

Pschikład sa Sserbow.

(Sskowo sa **ßerbski narodny dom** w Budyschinje.)

Druhdy też mjes prostymi dźěłacźerjemi ßławnych wótcźinzow a dobroćelow namakamy, kotrychž mjeno pśches jich skutki w wěcźnym wopomnjeću wostanje. Husto ßu tam njesamožiźi runje tak wjele haj wjazy sa narod woprowali hacź samožiźi. To je s nowa pokasał prosty dźěłacźeŕ, filkaŕ Antonin Chwojka, kiž 13. nov. 1884 w Jabłonzu wumrje; jeho wotkasanje je krótke, ale ßławne: Ja wotkasuju ßwoje zyłe samoženje (pśches 20,000 schěßnakow) cźěśkim schulam! Hdy budźemy ras wot jeneho Sserba pißacź móz: Ja wotkasuju ßwoje zyłe samoženje Macźizy Sserbskej abo ßerbskemu macźicźnemu domej! Ssmy hižo wo wjele wotkasanjach bohatych Sserbow ßłyscheli — ale žane sa naß Sserbow — žadyn wot tutych njewjedźesche, schtó ßu jeho bratśja — schtó jemu najbliźscho steji; žadyn wot nich njewjedźesche, so je jeho ßwjata pschißkuschnoscź, hdyž je jeho Bóh s cźaßnymi kubłami žohnował, so by dobrotu cźinił niz zusym ludźom, niz zusym narodam, ale **ßwojim** ludźom, **ßwojemu** narodej — jako Sserb — Sserbam. Wo tutej pschißkuschnoscźi wjedźa też najniźschi ludźo w druhich narodach — Sserbja po sdacźu wo njej niczo njewjedźa abo wjedźecź njechadźa. Njech jich pschikład Chwojki, tutoho prosteho dźěłacźerja, wucźi, kajzy maju bycź, schto maju cźinicź. Antonin Chwojka běsche khudy hólcźez, njemějesche kroschka, jako pocźa filki raschplowacź a bicź; cźaß ßwojeho zyłeho žiwjenja je dźěłał, so bědźił a tradał, so by móhł ßwojemu horzolubowanemu narodej dobrotu wopokasacź — a kak běsche wón sbožowny, hdyž widźesche, so je jeho dźěło, jeho próza wot Boha žohnowana, so móže na kónzu ßwojich dnjow ßwojemu narodej dźak a ßkužbu wopokasacź.

Ach haj, my wot naschich Sserbow s zyła tak rjekowsku wótcźinsku myßl hischcźe žadacź njechamy, ale pschejemy ßebi jeno wot bohatych Sserbow, kiž ßu ßwoje žiwjenje bjes tradanja wjedli, so njebychu ßwój ßerbski narod sabyli, so njebychu jón jako ßyrotku wot so storcźili a ßwoje samoženje dali zusym, kiž so jim po jich ßmjercźi wußměja, so ßu tak hłupi byli a ßwoje pjenjesy tak bjes dźaka prjecź cźißli. — Njewidźa dha, so je Budarjowe mjeno hischcźe dźenßa w wutrobach a w ercźe wschěch Sserbow žiwe, so kóžde lěto s dźakom na njeho spominamy? Schtó pak móže prajicź, so budźa hischcźe sa 100 lět na njeho spominacź, hdyž je ßwoje samoženje někajkemu zusemu towaŕstwu, někajkemu wustawej, kiž ma hižo tak pjenjes doscź, atd. wotkasał? Ženje, ženje niz! Njewidźi dha nichtó, schto je Sserb Sserbam winojty, so móža jemu jeno Sserbja wo prawdźe dźakowni bycź, jeli so ßo se ßwojim samoženjom jim s dobroćelom scźini? Bohacźi, sdźěłani Sserbja, dyrbjeli Wy mjenje wótcźinskeje myßle, mjenje wutroby k ßwojim ßerbskim bratram měcź, hacź tamny njesdźěłany prosty cźěski dźěłacźeŕ? Njewidźicźe wy nusu, kotraž nětko w Sserbach knježi?! Njewěscźe, kelko ßerbskich woßadow je bjes ßerbskich duchownych?! — — Snaju wobstarnych Sserbow w Budyschinje, blisko Budyschina a też hewak w Sserbach, kotsiž maju wulke samoženje a žanych dźěcźi. Praschamy ßo Waß, schto chzecźe Wy cźinicź? Chzecźe też Wy Waschich ßerbskich bratrow sabycź a sapręcź? Njechacźe ßebi Wy radscho wěcźne wopomnjecźe dobycź a sakhowacź, kaž Budaŕ, w wutrobach Sserbow?! Sa Sserbow, sa ßerbski narodny dom w Budyschinje abo sa Towaŕstwo Pomozy studowazych Sserbow w Budyschinje wotkasajcźe Wasche samoženje! Njewěscźe, schto w ßwjatym pißmje steji? Cźińcźe ßebi pschecźelow s Waschim samoženjom! Ale, bratśja, njebudźcźe Waschim pjenjezkam pschedobri — njemyßlcźe ßebi, wotkasacź, to ma hischcźe cźaßa — ßym hischcźe strowy, posdźischo, hdyž budu khorowaty a starschi, je hischcźe cźaßa doscź! Nè, bratśja, potom ßo Wam tak pómdźe, kaž bohatemu Sserbej, kiž chzyschе ßebi, dokelž dźěcźi njemějesche, to ßame wěcźne wopomnjenje dobycź, kaž Budaŕ — wón prajesche a chzyschе druhi Budaŕ bycź — ale bě pjenjesam ßmjercź dobry — njescźini w prawym cźaßu testament — wumrje a njebě niczo wotkasał — — wón je lědma něschto lět wumrjeł a nichtó wjazy wo nim njerěcźi, nichtó na njeho wjazy njespomina, nichtó ßo jemu njedźakuje — najmjenje jeho ßmějazy herbojo. — Druhi ßerbski bohacźk, bjes dźěcźi, njewjedźesche, komu ßwoje bohatstwa wotkasacź — pschińdźechu dobri snacźi a pschecźeljo, kiž mózachu derje wjedźecź abo derje wjedźachu, so je jeho pschißkuschnoscź, ßwoje samoženje Sserbam wotkasacź — ale radźachu něschto zyle druhe — kak je to jenoż móżno?! Duž tola njech ßebi kóždy tamneho prosteho dźěłacźerja sa pschikład wosmje. Tón wjedźesche, schto je jeho pschißkuschnoscź. — Njechali to Sserbja wjedźecź?!

Přilopk.

* Hdyž wóndano ßkužobna holza w Gößnitzach do ßwojeje komory stúpi, ju zusy cźlowjek, kiž běsche ßo w komorje skhował, nadpadźe a ji wopusche wuréša. Holza ßo tak wustróża, so rěcź shubi. Dowjesechu ju do Altenburga, hdźež wona ßwojim pschiwusnym napißa, kajke njekmanstwo ßu s njej sejhrali. Dotal hischcźe ßo wbohej holzy rěcź saßo wrócźiła njeje. Nadpadnika hischcźe nimaju.

* W jenej wßy njedaloko Ranenburga bur k wjeßnemu pschedstejicźerjej pschińdźe a wosjewi, so je jemu s jeho duboweho haja něchtó někotre dubowe sdomki kradnuł. Pschedstejicźeŕ hnydom tsjoch wjeßnych starschich powoła a ßo s nimi do wßy poda, kradnjene kubło wußlědźicź. Na dworje wěsteho M. kradnjene duby namakachu. Hdyž pschedstejicźeŕ se starschimi dubowe sdomki s dwora noßycź pocźa, ßo M. tak rosnjemdri, so wojo shrabnu a s nim prěnjeho starscheho muża tak do hłowy ßmoknu, so jemu nop rosrasy; starschi morwy k semi padnu. S nowa ßo M. s wojom do druheho starscheho měrjesche; wón pak jeho smyli a na jeho měsćе ßwojeho ßamßneho ßyna sarasy. Mjes tym mordarja shrabnuchu a jeho ßudnistwu pschepodachu.

* Korcźmar Heyer w Schafstecźe běsche wurjadnje ßylny a jara dobroćiwy cźlowjek. Dwaj najßylnischej mužej wo wßy jeho wabjeschtaj, so by ßo s nimaj popschimał. Korcźmar ßo wotwlakawasche; hdyž pak hoscźo wschitzy pschirěcźowachu, wón rjeknu: Nó, dha pójtaj wobaj! Jeneho wón na kanapej cźißnu, so jemu krej se rta a noßa

cżeczeſche; druheho pak tak njeſbożowuje wo blido wrjeßnu, ſo jemu rjap ſłama. A hdyż widżeſche, ſchto je dokonjak, dżeſche won a ßo powßnu.

* Pſchecżiwo wopiłſtwu dr. Laſſen w Flensburgu ßlědujze lěkarſtwo porucża, kotrež je, każ wón praji, hižo tyßazam pomhało a ßo w kóżdej haptyzy pſchihotuje:

Tincturae Chinae rubrae cort. 25,0.
Ferrum reductum 2,5.
Magnesiae 5,0.
Aquae Mentae piperitae 420,0.
Spiritus Nucis moschatae 27,0.

M. D. S. Schtyri krócż wob dżeń palenzowu ſchkleńczku poknu; pola ſaßakkeho piczka czaſcżiſcho.

* Jedyn ſtudenta prawiſniſtwa ſ Czech pſched krótkim do Wina pſchińdże, ſo by tam dale ſtudował. Wón ßo nadżijeſche, ßo ſ tym ſeżiwicż, ſo budże hodżiny dawacż. Jeho nadżija pak ßo njedopjelni. Poßledni krajzar wudawſchi běſche wón nuſowany, ßwoje knihi, ſchaty, haj ßwoju draſtu po nječżim roſpſchedacż, tak ſo mějeſche na poßledku jeno hiſchcże nadwoblekarja. Pod tajkimi wobſtejnoſcżemi wěſo wjazy na to myßlicż njemóżeſche, żanych hodżinow dawacż; a dokelż jeho też hoſpoſa wo podrużny pjenjes pominaſche, młody cżłowjek ſadwělujo wobſamknu, ſo ßo wot żeleſniży pſchejěcż da. Tole wotmyßlenje pak ßo ujeradżi, dokelż jemu ſadżěwachu; duż njeſbożowny młodżenz hłódny a ſmjerſły po měſchczańſkich dróhach wokoło błudżeſche, doniż ſkónczńje pod jenymi wrotami njewußnu. Bórſy jeho ſajachu; dokelż ßo ſdaſche, ſo je pola ßwojeje hoſpoſy na jebanſke waſchnje dołha naczinił, jeho jebanſtwa dla ßudniſtwu pſchepodachu. Na ßwědczenje hoſpoſy jeho ßudnik njewinowateho ſpósna. Dokelż pak wbohi cżłowjek żanych ßrědkow k ſeżiwjenju nima, jeho do jeho domowiny wotwjedu. Takle abo tola mjenje lěpje ßo někotremu khudemu ſtudencże dże.

* So pßy a druhi ſtót pranzy noſcha, je kóżdemu wědome; ale ſo ßo też ludżo nuſuja, ſ pranzami khodżicż, je dotal njeßłyſchana wěc. Italſke nowiny „Secolo“ njedawno pißachu, ſo je w jenym ſ wjetſchich italſkich měſtow wyſchſchi ſaſtojnik, kiż ma wulke winizy. So bychu jemu dżełaczerjo w jeho winizach jeho dobreho wina njejědli, je wón pſchiprawu wunamakał, kotruż ma ßebi kóżdy winizař na hłowu tyknucż, a kotraż jemu ſadżěwa, ert wotewricż. Nowiny krucże żadaja, ſo by tónle ſaſtojnik ßwoje hłupe a hanibne wotmyßlenje ſpuſchcził; je-li ſo to njeczini, nowiny hroża, ſo jeho mjeno wojſjewja a hiſchcże wſchelake wězki, kotrychż dla budże ßo wón wjedrowje ſa wuſchomaj drapacż.

* Pſched Warſchawſkim ßudniſtwom ſtejachu ſańdżene dny bur Michalſki ſe wßy Selenki, jeho żona a jeho pſchichodna macż; wſchitzy tſjo běchu wobſkorżeni, ſo ßu holczku, kotruż mějeſche Michalſki wot prěnjeje żony, żiwu ſahrjebali. Michalſki běſche do tajkeho djabołſkeho njeſkutka ſwolił, dokelż jemu żona a pſchichodna macż měra njedaſchtej, doniż dwělětna holczka Michalſkeho ſ prěnjeho mandżelſtwa jimaj ſ pucża njeběſche. Michalſkeho ſaßudżichu na 12 lět na cżeżke dżěło w podkopkach, żonu pak na 8 a pſchichodnu macż na 12 lět.

* W měſcże Jelißawjethradże je ßwójba H., — macż a ßyn. Něhdy, pſched něhdże 8 lětami, ßyn rano wozucżiwſchi rjeknu, ſo je ßo jemu dżało, ſo wón wumrje, je-li ſo ſ koża ſtanje. Hižo dlěhe hacż ßydom lět tutón młody cżłowjek nětko po ſpochi w kożu leži. Hdyż chzedża jeho n. pſch. pſchepokożicż, dha niz hinak, khiba ſ poßleſchczom. Lěkarjo, kiż ßu jeho pſchepytowali, ßu ſpósnali, ſo je wón zyle ſtrowy cżłowjek.

* W jenej zyrkwi měſta Kijowa mějeſche ßo wóndano wěrowanje ſtacż. Młodaj a kwaßni hoſczo běchu w zyrkwi ſhromadżeni. Też pſched zyrkwju běſche ßo cżrjóda wczipnych pſchihladowarjow ſběżała; jich pak do zyrkwje njepuſchczichu. W tejle cżrjódże ßo młoda holczka wuſnamjenjeſche, kotraż krucże żadaſche, ſo bychu ju do zyrkwje puſchczili. Holczo tak móznje do zyrkwinych durjow klepaſche, ſo běſche duchowny nuſowany, durje wotewricż a ßo holczki praſchecż, ſchto dha chze. Holza wotmolwi, ſo ma nawożenja, kiż pſched woktarjom ſteji, po prawym ji ßłuſchecż, dokelż je jej ßlubił, ſo ßebi ju ſa żonu woſmje, a hižo pjenjeſy na wuhotowanje kwaßa wot njeje doſtał. Wěrowanje pak ßo ſkónczi. Ale hdyż młodaj ſ zyrkwje ſtupiſchtaj, ßo cżrjóda wokoło ſtejażeho ludu do njeju da; to běchu pjecża pſchiwuſni a pſchecżeljo ſazpiteje njewjeſty. Naſtachu puki, kotrymż pak pſchitomni pohonczojo bórſy ſ tym kónz ſczinichu, ſo ſe ßwojimi kſchudami do nadpadnikow pjerjechu, młodeju jeju njepſchecżelam wotbichu a ſ kwaßarjemi ſpěſchnje wotjědżechu. — Srudniſcho ßo jenemu wußłużenemu ſtaremu wojakej dżěſche, kiż kwaßne wjeßele na kwaßu bohateho burſkeho ßyna njedaloko Tichwina ſ tym powyſcheſche, ſo ſe ſtarych kanonow tſěleſche. W ßußodſtwje kwaßneho doma je korczma, a pſched korczmu běchu tſi ſtare żeleſne kanony ſeſtajane. S wopředka wſcho na najkraßniſcho dżěſche: jena kanona pſchemo druhu wrjeſkaſche; mali a wulzy ſ radoſczu juſkachu, a ßnadź budźiſche wſcho derje wotběżało, njebudźiſche-li ßo ſtary bombardier trochu napił. Duż ßo ſta, ſo ßo roły kanonow pſches měru ſhrěchu, jena roſleczi a tſělzej ruku wottorhnu.

* Po zyłym Konſtantinoplu ßo w poßlednim cżaßu wo wutrobitej żónſkej rěczi, wo Italianzy Salerno. Njedawno ßo wona pſchipokdnju po drohach Pery wukhadżowaſche. Na jene dobo ju dwaj cżłowjekaj nadpadnuſchtaj, w wojeńſkej draſcże a ſ dołhim teßakom wobpaßanaj. Mjes tym ſo ju jedyn ſa krk pſchimnu a ju dajicż pocża, ßo druhi prózowaſche ji nawuſchnikaj a drohu broſchku wutorhnucż. Ale Italianka ßo bórſy ſhraba a jenemu teju njedocżinkow tajku pliſtu wotkoži, ſo wón w ſtronu ſleczi. Duż druhi rubjeżnik teßak wucżeże; ale ſmużita żónſka jemu bróń rucże ſ ruki wutorhnu a nětko ßama ſ teßakom na nadpadnikow dżěſche. Njedocżinkaj pak ßo do cżěkanja daſchtaj, teßak w ruzy wutrobiteje Italianki woſtajiwſchi.

* Mjes wupkodami najnowſcheho chineſyſkeho pißmowſtwa ſawěſcże kniham „Sswjate knihi Buddy“ cżeſtne měſto ßkuſcha. Tónle hobrſki ſpiß ſměje 8000 ſeſchiwkow, kóżdy ſeſchiwk 5—8 cżiſchczeńſkich liſtnow. Redakziju ßławny chineſyſki wucżeny Wen-Kwai wobſtara, kiż je dotal hižo na wſchě 4000 ſeſchiwkow wudał. — W Schanghaju je „illuſtrowana enziklopedija“ wukhadżecż pocżała pod napißmom: „Wot ſtarodawnych cżaßow hacż do dżenßniſcheho dnja.“ Tónle ſpiß ma 1000 tołſtych ſwjaſkow wulkeho formata wopſchijecż; jedyn exemplar budże 2500 mk. płacżicż. Redakziju 150 wucżenych Chineſow wobſtara, kotſiż wot ranja hacż do póſdnjeho wjeczora pilnje dżěkaju.

* Wo rjekowſkej ßmjercżi jeneho krała w nawjeczornej Afriży a zyłeje jeho ßwójby ſe Sierra Leone pißaja: Mohamedanojo kraj Falabija nadpadżechu. Nadpadniży hacż k hłownemu měſtu pſchicżeżechu; hdyż kral Sewab ſpósna, ſo wójſka doſcż nima, njepſchecżela ſ kraja wucżěricż, wón wſchě ſtawy kralowſkeje ßwójby a ßwojich wyſchſchich offizierow k ßebi powoła. Wſchitzy ßo w wulkim domje ſeńdżechu, w kotrymż běſche wulka hromada pólvra nakopjena. Sewab ßwojim ludżom roſeſtaja, ſo njepſchecżelam napſchecżo ſtupicż njemóże, a ſo budże kraj w krótkim cżaßu w njepſchecżelſkich rukach. Falabija pak nihdy prjedy dobyty był njeje; tutón kraj je knjeżił nad druhimi, ale nad nim nihdy nichtó zuſy knjeżił njeje. Kral rjeknu, ſo ßo wón ßam nihdy mohamedanſtwu njepodcżißnje, ſo pak móże mjes pſchitomnymi to cżinicż ſchtóż chze. Wſchitzy wotmolwichu, ſo radſcho wumru, hacż ſo ßo mohamedanſtwu pſchiwobrocża. Duż kral palazu ſchcżěpu do pólvra cżißnucż da: ſatraſchne rosbuchnjenje ßo ſta, a bórſy běſche zyły dom wot płomjenjow wobjaty. Wſchitzy, kiż běchu w domje byli, wo żiwjenje pſchińdżechu. Mohamedanojo poſdżiſcho měſto dobuchu a dżěl wobydlerjow ſabichu, druhi dżěl do ſchklovinſtwa wotwjedżechu.

* Koża krokodilow a aligatorow ßo dżeń a bóle wużiwa na pſchihotowanje wſchelakich kożanych wězow a wězkow. Woßebje ßo to w Połnóznej Amerizy ſtawa; dokelż ßo hońtwa na tele ſwěrjata derje płacżi, ßo aligatory n. pſch. w rězy Miſſiſipi ſ hromadami ſabiwaja a, runjeż běſche jich tam prjedy na doſcż, póczńu hižo jara rědko bycż. Praktiſzy Amerikanzy je w wěſtych měſtach rěki tak rjez plahowacż póczńu. Měſto k tomu ßo hodżaże ßo ſ deſkami krucże ſabije, tak ſo je rěka hacż k brjohej ſahrodżena; mjes deſkami ßo tak wulke ſchkalby woſtaja, ſo móże woda pſches nje běżecż. Do tajkich wobhrodżenych měſtow ßo młode aligatory a krokodile ßadżeja; poßlednińſche ßo ſ Egypta a ſ Indije pſchiwożuja. Młode ſwěrjata ſpěſchnje roſtu a ßo roſmnożą. Hdyż je trjeba, prěnje lěpſche ſ nich doßahnu a ſaraża a jemu kożu pſches wuſchi ſczahnu; cżěło ſwěriſka ßo ſaßo do rěki cżißnje, hdżež ßo wot żiwych towarſchow ſ wulkim ſpodobanjom ſpożera. W kajkej mnohoſczi ßo aligatory a krokodile w Amerizy plahuja, je ſ roſprawy wědomoſtneho cżaßopißa „La Nature“ widżecż, hdżež ßo na to ſpomina, ſo je jedyn jeniczki plahowař tajkich ſwěriſkow w ſpocżatk tohole lěta jenemu kożowemu wikowarjej 5000 aligatorowych kożow pſchedał.

* W Wickersdorfje mjeſa mjes ſakſkim a altenburgſkim krajom ßrjedża pſches jenu khěżu, haj ßrjedża pſches pěż dże; duż ßo ſtawa, ſo ßo na jenym a tym ßamßnym wóhniſchczu khoſej w Altenburgſkej wari, ßußodny hornz hejduſchki pak ßo w Sakſkej plapoze. W ßußodnej wßy mjeſa pſches kruwařnju wjedże, tak ſo kruwy w ſakſkej żeru a w Altenburgſkej — ſ wopuſchemi wjechluja. W ſtarym cżaßu ſ jeho wſchelakimi a druhdy doſcż ſpodżiwnymi prawami je ßo wjele ßměſchneho ſtało. Hdyż ßo n. pſch. prjedy w Waldſachſenje wuhnje mjeczichu, ßo wuhnjemjecżerjo ſ pjecżich wſchelakich ſtron na to ſeńdżechu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Marja, Jana Gudy, hospodarskeho pomocznika w Delnjej Kinje, dź. — Marja Milda, Jaroměra Oskara Döhlera, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Ernst Emil, Jana Augusta Libsche, żiwnosćerja w Dobruschi, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 18. dezembra: Lejna Martha, Jana Nowaka, khěžerja a dźěłaćerja na Židowje, dź., 8 m. 29 d. — 19. Marja Hańža Linda, njemandź. dź. na Židowje, 4 m. 13 d. — 20. Pětr Manjok, wumjeńkar w Cźichońzach, 80 l. 9 m. 23 d.

Wjedro w **Londonje** 24. dezembra: Symne.

Płaćizna żitow a produktow w Budyschinje

20. dezembra 1884.

Żitowy dowos: 3569 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	7	80	8	93	7	80	8	93
Rožka	6	96	7	22	6	96	7	22
Jeczmjeń	6	88	7	17	6	88	7	17
Wowß	6	25	6	50	6	25	6	50
Hroch (50 kilogr.)	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	61	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	50	17	—	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	6	50	15	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	6	15	10	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	20	—	—	—	—
Sslóma 600 =	13	—	16	—	—	—	—	—
Proßata 806 schtuk, schtuka	4	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Dražbźanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. druźiny 66—69 mk., 2. druźiny 60—63, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Jěsdny plan żelesnizow wot 15. oktobra 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražbźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Dražbźan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Dražbźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražbźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
					1-3.					
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Polcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Polcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Wosjewjenje.

Prjedawscha **Dźiwoczanska schula** se sahrodku je na pschedań. Wscho blizsche je hacź na dalsche kóždu **ßrjedu** dopołdnja wot jědnaczich hacź do dwanaczich pola podpißaneho nashonicź.

W Hodźiju, 18. dezembra 1884.

Zyrkwine prjódkstejerstwo tam.

H. Imisch, farař.

W Bóschizach pola Njeßwaczidka je **khěża** cźißło 19 ſ maßiwnymi twarjenjemi, 80 prutami ßadoweje sahrody a pok kórzom dobreho pola, pschi twarjenju leżazeho, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 29. dezembra 1884 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na Scheschowskich honach njedaloko Nižeje Wßy něhdźe 80 loßow jadriweho khójnoweho drjewa, bjes kotrymž je wjele wużitkoweho a twarskeho drjewa, na pschedßadźowanje pschedawacź. Kupne wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna w Nižo-Wjeßnjanskej korczmje.

J. Lukasch w Scheschowje.

Prawdźiwe

selene masanske mydło

k namasowanju skotu pschi wumpjerje abo njerjedźe dźěła

mydłowa fabrika

H. Puy w Budyschinje

na ßerbskej haßy.

Sporuschk (mutterkorn) kalmußowe korjenje

kupuje

hrodowska haptyka.

Kosaze, nasymske, sajecże, korniklaze, cźelaze a howjase kože kupuje stajnje po najwyschschich płaćizńach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Kocże kóżki ßo rjenje wudźěłaju.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 30. dezembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Delnjohórczanskim** revirje

10 wużitkowych drjewowych hromadow,
40 twjerdych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschedßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pola Margarěcźineje hěty.

W Małej Dubrawje, 20. dez. 1884. **Preuß.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 5. januara 1885 ma ßo

něhdźe 30 wólschowych dołhich hromadow,
" 20 brěsowych " "
" 15 rm. brěsoweho a wólschoweho drjewa,
" 20 brěsowych a wólschowych wużitkowych klozow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, **sa hotowe pjenjesy** na pschedßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach w hosćeńzu w Lichanju.

Sarjadnistwo Lichańskeho knjeżeho dwora.

Bajerske brußy

we wschěch wulkosćzach porucża pschi potrjebje po tunjej płacźisnje a saßopschedawarjam po poniżenej płacźisnje

J. G. Müller

w Budyschinje na kamjentej haßy.

Kaschczowy magazin D. Kiniki

na rózowej haßy cźißło 8

porucża ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Roschena drasta

je na pschedań na hauensteinskej haßy (hußazej haszy) pola

Matyja Schmallera.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Turkowske sultanske ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucža jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschću.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaću 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßkodźazy, porucža jako płaćišny hódny

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroseji
porucža po zykym a jenotliwym tunjo

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostać pola

Gustava Posera

na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hač 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser**

na jerjowej haßy.

Khosej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucža jako něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Moritz Brühl, tyscherski mischtr

w Budyschinje na nowych hrjebjach 3,

porucža ßwój wulki skład

möblow a schpihelow

najjednorischeho hač najwoßebnischeho dźěła.

Dobre dźěło. Tunje płaćišny.

K. Köchler,

cžaßnikař

w Budyschinje na rózku žitneje a ßerbskeje haßy,

porucža

regulatory, slote a ßlěborne cžaßniki sa mužskich a žónske, **sćežńske cžaßniki, nózne cžaßniki, budžaki, cžaßnikowe rjeczasy** we wschěch metalach w wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach.

Regulatory

Jako wurjadnje płaćišny hódno!

porucža po dobrej kupi po 13 mk. a drózscho

K. Köchler,

cžaßnikař w Budyschinje.

Dobry rjepikojty tobak punt po 25 np.

je saßo w najlěpschej tworje dostać w zigarowej fabriży

Paul Rehork & Co. w Budyschinje

na ßukelnskej haßy cžißło 11.

10—12 mk.

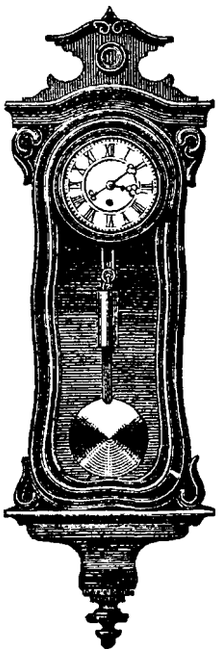

płaćži pola mje **regulator** s amerikanskim twarom.

Ja pak **wosebje** na to kedźbliwe cžinju, so ßu **Freiburgske regulatory** s połnym twarom sa najlěpsche snate a jenož někotre hriwny wjazy płaćza.

Mój skład, wjazy hač 150 regulatorow we wschěch druźinach wopschijazy, kotrež pschezo s dypkom du, ßo w prěnim a druhim schoßu mojeho doma namaka, a poručam jón **wosebje** dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Rukowanje na wjazy lět ßo pißomnje dawa! Jara tunje płaćišny!

J. G. Schneider,

cžaßnikař

pschi lawskim tórmje.

Cordpantoffel m. durchstepp. Tuchsohl. u. imitirt. Lederauflage für Frauen Dutzend 5½ Mark, mit holzgenagelten festen Tuchsohlen für Frauen Dutzend 6¾ Mark.

Tuchschuhe m. holzgenagelten festen Tuchsohlen
Cordschuhe für Frauen à Dutzend 11 Mark.

Bei grösserer Abnahme billiger liefert G. Engelhardt, Zeitz.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostać:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1885.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucža

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Nowe jerje,

dobre a tucžne ryby, mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Haptyka w Rakezach

porucža **najlěpschi mlókowy, wobžerny** a **wužitkowy pólver** sa howjasy skót, **wobžerny pólver** sa **ßwinje, restituzionski fluid** po dr. Kochu psche wsche klazanje koni, **salsowy pólver** psche jich saßaku a hrosnu salsowu khoroscz, **pille psche běženje** cželatow a proßatow, prawdźiwy **konzentrirowany nervowy balsam,** a je tón jenož tudy dostać. Hewak tež **algotine,** najlěpschi ßrědk psche subybolenje, **pain expeller, Žitawski, Drażdżanski, Mohrenthalski** a **Glöcknerski plestr.** Dale najlěpschi **zitronowy** a **korjenjowy wolij, rohojelenjowu ßól, safran** a wschě **korjenja,** woprawdźite, zyke a tołczene.

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy

porucža ßwój wulki

khosejowy skład,

wobstejazy jenož s dobrych płaćišny hódnych druźinow,

seleny khosej punt po 65—160 np.,
paleny = = = 90—200 =

Pschi wotewsaću wjetschich dźělbow po hischcże tuńschich płaćišnach.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuńscho porucža **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Direktne
póstske parokódźństwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.
Kajüta № 300. Srjedźnotrym № 80. Dźećći mjódsche 12 l. za połojtu, mjódsche 1 léta 9 №.

W Budyschinje, w dezembru 1884.

P. P.

S tutym ßebi podpißana firma najpodwolniſcho dowola k nawjedźenju dacź, ſo ßu jeje dotalne ßobuſtawy

knjes **Wilhelm Tranzſchel,**
Emma Tranzſchelowa rodź. **Müllerez,**
Louiſa Müllerowa rodź. **Vogelez**

ſ firmy waſtupili, ju ßobuſtawej

knjeſej Rudolfej Katteinej

ſe wſchěmi aktiwami a paßiwami (firmu jenoż naſtupazymi) ſ prawom pſchewoſtajiwſchi, ſo ßmě firmu dale wjeſcź, ju pſcheměnicź abo poſdźiſcho ſaßo pſchijecź.

Sa dowěrjenje, jej hacź dotal ſpožčene, ßo dźakujo, proßy firma, ſo by ßo to ßame na knjeſa **Katteina** dobroćiwje pſchenjeßko a ßo jeho ßlědujze roßßudki dobroćiwje k nawjedźenju wſake.

S poczeſćowanjom najpodwolniſcho

Tranzſchel & Kattein.

W Budyſchinje, w dezembru 1884.

P. P.

Sſo počzahujo na hornje ſdźělenje firmy **Tranzſchel & Kattein,** nětko mi ßamemu ßluſchazeje, mam čzeſcź, najpodwolniſcho woſjewicź, ſo ſ wuměnjenjom wſchěch prawow

parnoſchokoladowu, zokrotworowu a póprjanzowu fabriku,

wjazy lět pod mjenowanej firmu, wote mnje wjedźenu, pod firmu

Rudolf Kattein

prjedy **Tranzſchel & Kattein**

w ßwojimaj ßamßnymaj leżomnoſcźomaj na tudomnej hoſpitalſkej haßy čißko 7 a rózowej haßy čißko 10, kaž też w wotnajanych rumach na tudomnej bohatej haßy čißko 19 ſ powjetſchenymi ßrědkami dale powjedu.

Proſchu, dowěrjenje, firmje **Tranzſchel & Kattein** ſpožčene, na mnje dobroćiwje pſchenjeſcź, a budu ßo ja pſchezo ſe wſchěmi mozami prózowacź, ßebi to ßame ſ najkrućiſchej ſprawnoſcźu ſaßkužicź.

S poczeſćowanjom najpodwolniſcho

Rudolf Kattein.

Podpißana firma porucza ßwój ſkład

zigarow, zigaretow, kurjerſkich tobakow a druhich tobakowych wudźělkow,

dale rjany a bohaty wubjerk **zigarowych zyzkow,** krótkich a dołhich **trubkow, tyſow, ſapaladkow** a druheje kurjerſkeje potrjeby, toho runja

němſke a franzowſke kharty k hraczu

a lubi pſchi najlěpſchej tworje poměrnje tunje płaczíſny.

Wona ſ dobom k nawjedźenju dawa, ſo ma pódla Straßburgſkich tobakowych wudźělkow też tajke ſ priwatnych fabrikow na ſkładze a ſo budźe ßo prózowacź, też w poßledniſchich druźinach najlěpſche wot dobreho pſchedawacź. **Raſche ſlejniſchčzo k khěžorſkej tobakowej manufakturje ßo pſches to na žane waſchnje njepſchemění.**

Traugott Böhme,

pſchedawarnja khěžorſkeje Straßburgſkeje tobakoweje manufaktury w Budyſchinje na bohatej haßy.

Nowolětne khartki

w bohatym wubjerku porucza

E. Rafeld w Budyſchinje
na kotołſkej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Rum, arak, kognak, apfelſiny a zitrony

porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Punſch, wino a ſchampanſke wino

w najlěpſchich druźinach po tunich płaczíſnach porucza

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Nowolětne khartki,

khutne a ßměſchne,

w najnowſchich druźinach a w najwjetſchim wubjerku porucza

Guſtav Rämſch, knihiwjaſar
na bohatej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Nowolětne ſbožopſchejaze khartki

w 2000 wſchelakich druźinach porucza knihiwjaſarnja

Ernſta Richtera
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Wot najwjetſcheje ważnoſcze ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźzy w měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dostacź. — Njech ßebi pak kóždy wěſcze **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Traug. Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Liſtne wucźahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej. Woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka,** wot Waß mi pſchipóßlana, je ßo wote mnje pſchetrjebała a mi moje boloſcze połóżiła. Ja proſchu (ßlěd. ſkaſanje). Elberfeld w novembru 82. Wilh. Limkugel. Dale: Hižo 19 lět dołho na woczi cźerpjach a žadyn ßrědk niczo njepomhaſche. Jako pak Waſchu **woczowu wodźiczku** trjebach, běchu ßo ſa krótki cźaß wſchě moje boloſcze ſhubile. Dźenża hiſchcze najdrobniſche pißmo bjes bryle pſchi ßwěży cźitam, ſchtož je jare ſ rědka pola ludźi, kotříž pſchi wóhnju dźěłaju. Duž mózu Waſchu **woczowu wodźiczku** naležnje poruczicź. Leutersdorf w S. Leberecht Neumann, woſytwarz.

Khěžna holza

ßo hnydom wot ßamoſtejazych ludźi do ßłużby pyta. Bliſche je ſhonicź w Budyſchinje na Wallſtraße cźißko 11 delka.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje materialno-tworowe khlamy pytam k nowemu lětu abo najpoſdźiſcho jutry 1885 ßerbſkeje rěcze mózneho wuczobnika.

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy.

Hólczeż, kotryż chze **krawſtwo** nawuknucź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola

C. Mühlbacha w Panjezach.

Ssrjedź Brěſowa a Schekez je ßo měch **pſchenzy** namakał. Wſcho dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wſchitkim naſchim cześćenym woteběrarjam ſbožowne wjeßele nowe lěto pſchejemoj.

Guſtav Rämſch, knihiwjaſar,
a mandźelſka.